BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
13
19 C
15
C. 59 b
C. 11. e.
13-18. d. 3
Digitized by Google

SVMMA BVLLARII EARVMVE SVMMORVM PONTIFICVM CONSTITVTIONVM;

QVAE AD COMMVNEM ECCLESIAE VSVM poſt volumina Iuris Canonici, vſque ad Sanctiſsimum D. N. D. Paulum Papam V. emanarunt.

AVTHORE STEPHANO QVARANTA I. V. D. Canonico, & Iudice Synodali Neapolitano, cum Adnotationibus, & Additionibus eiuſdem.

Et vltrà proximioris editionis Conſtitutiones Apoſtolicas, & Additiones denuo adauctas, in hac poſtrema appoſitæ ſunt ipſiuſmet Authoris aliæ quamplures, quæ amplius non deſiderantur; vnà cum Additionibus PROSPERI DE AVGVSTINO I. V. D. Presbyteri Neapolitani.

Cum Duplici Indice, verborum vno, & Titulorum, iuxta ſeriem Decretalium; & altero nouiſſimè rerum omnium digniſſimarum notatu, ſumma diligentia, breuiterq. collecto.

Acceſſerunt etiam quatuor Tractatus Canonici, necnon Extrauagantium Communium Liber Sextus, & alia prout verſa pagina indicabit.

CVM PRIVILEGIO.

Cornelio Franceſcucci

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

VENETIIS, Apud Iuntas. M. DC. XXIX.

Digitized by Google

TRACTATVS.

De rebus Eccleſiæ non alienandis cum explicatione Extrauagantis Pauli II. incip. Ambitioſæ, pag. 10.

De præſtantia, & authoritate Archiepiſcoporum in Suffraganeos, eorumq. ſubditos, & in tota Prouincia. pag. 46.

De Concilio Prouinciali. pag. 210.

De officio, & poteſtate Capituli Sede vacante. pag. 169.

Extrauagantium Communium liber Sextus, in quinque diuiſus libros, ſub titulorum Decretalium ſerie, quæ à diuerſis Romanis Pontificibus poſt quintum librum Extrauagantium communium emanarunt, vſque ad Sanctiſſimum D.N.D. Paulum Papam V.

Canones, & Decreta Sacroſancti Oecumenici, & general. Concilij Tridentini, iuxta eumdem ordinem Titulorum Decretalium, cum Citationibus Conſtitutionum Summorum Pontificum, editis ad declarationem quorundam Capitum eiuſdem Concilij, vt habetur in fine.

Digitized by Google

ILLVSTRISSIMO
Et Reuerendiſsimo
D. OCTAVIO AQVAVIVÆ
S. R. E. CARD. AMPLISS.

CVM multi iam anni ſint (Cardinalis Ampliſſime) quibus mihi cum Stephano Quaranta, viro vitæ integritate, ac doctrina conſpicuo, non leuis interceſſit conſuetudo; Cumq. is in cauſis Eccleſiaſticis dijudicandis domi, foriſq. diu multumq. verſatus eſſet, & ob id maximam Apoſtolicarum Conſtitutionum, tum veterum, tum nouiſſimarum adeptus eſſet cognitionem, videretq. quantam vtilitatem omnibus, & præcipuè Eccleſiaſticis allaturus eſſet; ſi eas in vnum redactas, Summiſtarum more colligeret; atque ita eis ex immenſo penè Bullarij Oceano liberatas, paruula hac rate ad tutum, tranquillumq. cognitionis portum perduceret, hiſce ipſe ſtimulis concitatus, nempè publicæ vtilitatis, confecit hanc Summulam ad totius Pontificij iuris Conſtitutionumq. nouiſſimarum ſcientiam illuſtrandam, accommodatam. Qua in re, me qui eo Doctore vſus, plurimum profeci, voluit ſtudiorum ſociorum adhibere atque calcaria, vt ita dicam, addendo, effecit, vt has additiones perficerem; quas, qualeſcumque illæ ſint, tibi dicandas eſſe vna cum opere deſtinaui, magnum inde fulgorem conſequuturas, ſi illuſtrata tui nominis gloria ederentur. Hoc ipſum, vt facerem,

rem, author tui amantiſſimus, ac pariter obſeruantiſſimus, maximè gratum ſe habere oſtendit. Vrgebat namque, & quaſi iure debitum exigebat, non niſi te vnum hac noſtra tempeſtate penè eſſe ſuperſtitem, qui clariſſima ex familia ortus, in Ampliſſimo iſto purpuratorum Senatu, heroicis virtutibus, & conſilij magnitudine præſtans, rebus pro Eccleſia Dei præclarè geſtis, Neapolitanam hanc noſtram Vrbem illuſtras, tibiq. iure optimo quæcumque debentur, quæ Neapolitana ingenia, & maximè de re Eccleſiaſtica, literarum monumentis mandauerint. Accedit ad illud etiam quod ex ea es familia, quæ ſemper literatos mirificè fouit, nam vt vetuſtiores tuos maiores prætercam, qui ipſi tamen hoc magnificentiſſimè præſtiterunt, dicam tantum eximia beneficia, quibus ſum ornatus ab Illuſtriſs. Duce Atriæ tuo parente, qui me voluit ſuo ſub præſidio, ac tutela eſſe. Cuius beneficiorum in animo meo altius inſedit memoria, cumq. et nequeam his meis ingenij fructibus, licet tenuibus gratias, quas debeo, perſoluere, eas nunc tibi tanto Patre digniſſimo, quas poſſum immortales ago, & perſoluo, oroq. vt me in tuam tutelam, qua ſoles alios benignitate ſuſcipias. Vale.

Illuſtriſs. & Reuerendiſs. Dominationis tuæ

Humiliſsimus ſeruus.

Proſper de Auguſtino.

Digitized by Google

AD LECTOREM.

QValis, quantaq. fuerit doctrina, atque ſapientia Stephani Quarantæ I. V. D. quanta ingenij perſpicacitas, & excellentia, omnibus quidem conſpicuum eſt, verum quantum præſertim profecerit, quantum verſatus fuerit, atque omnibus in cauſis Eccleſiaſticis tam domeſticis, quam forenſibus præcellens exſtiterit, vel ex hoc facilè cognoſci poteſt, ſi quis hanc BVLLARII SVMMAM ab ipſo omni ſtudio, vigilijs, atque ſedulitate confectam præ manibus habuerit ad legendum, & contemplandum. Ob id in reducendis, ac colligendis vniuerſis cum priſcis, tum nouiſſimis Conſtitutionibus, perinde ac omnes ſolares radios in peranguſtum ſpeculum includēs, in hanc breuiſſimam SVMMAM, quidquid vberrimè in hoc dicendi genere potuerat afferri, pleniſſimè (breuibus tamen) redegit, concluſit, perſtrinxitq. Cum autem indies aliæ recentiores, lucidioreſq. Conſtitutiones Eccleſiaſticæ ab Oriente Romanæ Apoſtolicæ Eccleſiæ Sedis effulſerint, omni laborioſo conatu molitus eſt, dum adhuc vigeret in humanis, vt ipſis quoque (ſeruato Summiſtarum more, atque ſtylo) ceteras adijceret, ac (& id exactiſſimè) ampliaret, ita vt nihil protinus in futurum, vel expetendum, vel præſtandum relinqueret. Quare quæ omnia ad hæc vſque tempora conſtituta à Summis Pontificibus emanarunt, in hanc ampliorem formam, in multipliciores materias, luculentioremq. ac feliciorem ordinem hic congeſta, compilata, atque diſtincta traduntur. Vnde ne Author tantæ exiſtimationis, tantiq. ponderis fruſtraretur labore, & vt quiſquis maximam adipiſceretur vtilitatem, præcipuè vero eccleſiaſtico munere prefungentes, Nos iuxta Authoris collectionem, & ordinem, opere pretium duximus in præſentia cuncta in vnum redacta, & in multis grauiſſimis rebus adaucta, iterum mandare typis, & è prælo noſtro hoc exemplo edere in hominum lucem, atque ad vſum minimè inutilem fundo Profeſſoribus, Procuratoribus, & Patronis Eccleſiaſticis, tum Prælatis tam ſecularibus, quam regularibus, item Confeſſarijs, & alijs quibuſuis curam animarum gerentibus, necnon & ſimplicibus Sacerdotibus. Hanc SVMMAM locupletioribus ſupellectilibus ditatam impertiri. Quemadmodum igitur de præſtantia huius operis deq. neceſſi-

tate

Digitized by Google

tate huiuſmodi affecti ſtuduimus (vt aſſolemus) tibi LECTORI Studioſiſſimo rem gratam facere, ac rem non vulgaris emolumenti præſtare contendimus, pariter tu grato animo, velimus, ſuſcipias, & Authoris, & noſtram diligentiam benigniſſimè amplectare. Ceterum illud vnum animaduertendum te monemus, nimirum, quoties citantur Conſtitutiones exiſtentes in folijs Bullarij intellige de Bullario Romano impreſſo anno M. D. LXXXVI. ſub fel. record. Sixto V. quoties non additur in Bullario intellige de folijs præſentis Operis, quæ non reperiuntur in Bullario, & aliquæ adhuc non ſunt redactæ in voluminibus, quæ tamen hic non deſiderantur. Inſuper & nouus apponitur Index notabilium rerum, quæ digniora ſunt ſcitu, & nihil appoſitum, nihil additum eſt, quin ſummam ad huius SVMMÆ ſtudioſos afferat facilitatem, atque venuſtatem redoleat. interim ſtude, & vale.

Sub tuum præſidium confugimus S. Dei Genitrix, noſtras deprecationes ne deſpicias in neceſſitatibus, ſed à periculis cunctis libera nos ſemper Virgo Glorioſa, & benedicta.

QVoniam poſt editionem multarum Summarum ſuperuenerunt noua iura, innouando, moderando, ampliando, limitando, & quandoque corrigendo iura anteriora, quod non debet reprehenſibile iudicari, ideo ego Stephanus Quaranta Eccleſiæ Neapolitanæ ſeruus inutilis, viſis omnibus fere Conſtitutionibus Apoſtolicis hucuſque poſt volumina iuris Canonici promulgatis, cum annis ſuperioribus recollegiſſem communes iuxta ordinem titulorum Decretalium, fui deinde requiſitus à Reuer. Sacerdotibus, vt hanc recollectionem facerem, ſectando Communem ſtylum Summiſtarum, quid de nouo fuerit prouiſum recenſendo, onus libenter ſuſcepi, eis obtemperando, nam Domini mei ſunt, quos præ cunctis reuereri Sanctus Franciſcus monuit. Interceſſione igitur ſemper Virginis Dei Genitricis Mariæ, cuius precibus nos adiuuari mente, & ſpiritu deuotiſſimè poſcimus, opus compleui, cum Adnotationibus, & Additionibus omni qua potui breuitate. Salua correctione Sanctæ Matris Eccleſiæ, cui omnia ſubmittimus. Habetis Sacerdotes ſancti, quod mihi iniunxiſtis, tantum vos rogo vt ad Altare Domini memineritis mei. Vni trinoq. Domino ſit ſempiterna gloria, qui vitam ſine termino nobis donet in Patria. Amen.

IN-

Digitized by Google

INDEX VERBORVM.

A

ABbas. pag. 1
Abbatiſſa. pag. 4
Abortus. 5
Agnus Dei. 9
Alienatio rerum Eccleſiæ. 10
Ambitio. 41
Apoſtata. 43
Apoſtolorum limina. ibid.
Archiepiſcoporum authoritas. 45
Archiuium. 88
Aſtrologia iudiciaria. 89

B

BAnnitorum fautores. 91
Baptiſma. 98
Beneficiorum parochialium collatio. ibid.
Beneficiorum poſſeſſio. 103
Beneficiorum reſignationes. 110
Beneficiorum reſignatorum publicatio. 124
Beneficiorum permutatio. 133
Beneficiorum priuatio. 136
Beneficiorum reſeruatio. 137
Blaſphemia. 145
Bona naufragantium. 146
Bona Eccleſiæ vſurpantes. 149

C

CAmbia, vide in verbo Vſura.
Campana. 149
Canonicus regularis. 250
Canonizatio Sancti Raimundi. ibid.
Capitulum Sede vacante. 169
Caſus reſeruati. 191
Conceptio S. Mariæ. 205
Concilium Prouinciale. 209
Concilium Tridentinum. 252
Confeſſor. 234
Confeſſio Sacramentalis. 242
Communio ſacra. 243
Congregationes Illuſtriſſimorum DD. Cardinalium, & earum facultates. ibid.
Confraternitates. 272
Contractus ad caput ſaluum. 278
Contractus conſualis. 279

D

DAta, & promiſſa pro iuſtitia, vel gratia obtinenda à Sede Apoſtolica. 283
Dies feſtus. 284
Diſtributiones quotidianæ. 286
Diuinum officium. 287
Duellum. 287

E

ELectio. 299
Excommunicatio ad finē reuelationis. 315
Excommunicatorū vitatio. 319
Excommunicatorum abſolutio. ibid,
Excommunicationes in Bulla die Cœnæ Domini. 320
Exemptio. 329

F

FAbrica Sancti Petri de Vrbe. 332

Fidei

Fidei profeſſionis forma à Latinis, 336
Fidei profeſſionis forma à Grecis. 340
Forum competens. 342

G

GRæcorum Ritus. 345

H

HAbitus clericalis. 357
Hæretici. 361
Horæ Canonicæ. 372

I

ILlegitimi. 374
Inuentarium actorum. 380
Indulgentiæ. 467
Iudæi. 380
Iudex. 389
Iuramentum. ibid.

L

LIbri prohibiti. 391
Litaniæ. 392

M

MAgiſter. 393
Matrim. impedimẽta. 394
Matrimoniales diſpẽſationes. 397
Medicus. 399
Miſſa. 401
Monaſteria, & Conuentus Regularium virorum. 403
Monialium. 440
Montes pietatis. 462
Munerum largitio Regularibus vtriuſque ſexus interdicta. 463

N

NVllitas. 480

O

ORdo. 401

P

POena pecuniaria. 503
Præcedentia. 504
Prædicator. 506
Priuilegium Regularium. 509

Q

QVarta Epiſcopalis. 550

R

REgulæ Cancellariæ Apoſt. 551
Reſidentia. 571
Reuerentia Diuinorum Officiorum, & Eccleſiarum. 581

S

SEqueſtrum. 587
Seruitium Cappellaniæ. 589
Simonia. 590
Sodomia. 605
Spolia clericorum. 608
Synodus Diœceſana. 624

T

TOrneamenta. 627

V

VEctigal. 630
Vicarius perpetuus. 637
Vſura. 638

Prædictorum omnium recollectio iuxta ordinem titulorum: Decretalium in fine operis.

T A-

Digitized by Google

TABVLA,

IN QVA GRAVIORA, AC DIGNIORA ſcitu hinc inde carptim collecta breuibus, ſed vberrimè perſtringuntur.

Abbates.

ABbatum in cauſis priuationum quæ conſtitutio ſeruanda ſit, quomodo valeant priuari. quando intelligantur Ordinarij, & quibus polleant authoritatibus. debent in Monaſterio inſtituere lectorem ſacræ ſcripturæ. De eorum vſu mitræ & baculi, loco Epiſc. poſsint aſsiſtere degradationi. electi tantum ſi poſſunt vti mitra, baculo, & anulo. priuilegia ipſis conceſſa conferendi ordinum Minorum, calices, & omnia paramenta eccleſiaſtica benedicendi, pag.3.

Abbates nullo modo poſſunt alienare bona eccleſiaſtica propter iuramentum, pagina 13.

Abbatiſſæ.

Abbatiſſæ benedictio an ſit reiterabilis. pag. 3. quando debeant eligi. quando tempore ſine præfectura, & regimine debeant manere, ponitur eius Bulla, ſi iterum, & pluries poſsint eligi. non in futurum perpetuæ eligantur, ſed per triennium, electio quō facienda, nouitiæ ad profeſsionem, quibus ritibus vtendum ſit. Abbatiſſa temporalis quomodo ſit iure benedicenda, pag.4.

Abortus.

Aborti in cauſa quot genera perſonarum incurrant pęnas contentas in conſtitutione Sixti V. eius Bulla, ſeu conſtitutio ponitur, pag.5. moderatur per Gregorium XIIII. pag. 6. quibus in partibus ſit, & in quibus non ſit moderata, reducitur ad diſpoſitionem iuris communis, fœtus quando dicatur animatus tum in maſculo, tum in fęmina. abortū conſulens quomodo efficiatur irregularis, pęna ſunt tam de iure diuino, quam ciuili circa abortū. in quo caſu abortientes tradi debeant brachio ſæculari, pag.7. quando fętus interemptus dicitur homicidium, & non abortus, p.7. & S. pœna huiuſmodi an habeant locum in procurantes abortum, ſi vlla de cauſa liceat procurare abortum, ſi procurans efficiatur irregularis, & quomodo ſi

Digitized by Google

abortum committentes procurando fæcunditatem ſint puniendi.pag.8.

Agnus Dei.

Agnus Dei vendi non poſſunt. Circa venditionem Agnus Dei habetur Conſtitutio Gregor.xiij. Non debeant pingi, nec aliquo minio, neque auro notari, Agnus Dei miſſi ab Vrbano V. ab Græcorum Imper. quot, & quibus verſibus, pag.9. habentur Verſus Vrbani, pag.10.

Alienatio rerum Eccleſiæ.

Circa alienationem Eccleſiarũ rerum præter Summiſtas quæ Conſtitutiones adſint Pontificum. Habetur Extrauagans Pauli ij. de rebus Eccleſ. non alien. pag. 10. an hæc Paulina ſit vbique recepta, pag. 39. In quibus caſibus, liceat bona Eccleſiaſtica alienare; alienatio rerum Eccleſ. quando ſit nulla. Alienantis pœnæ quæ ſint. de huiuſmodi alienatione habetur tum in iure Ciuili, tum in Canonico. Ad validitatẽ alienationis quot requirantur, & quæ ſint. pag.11. cauſæ iuſtæ alien. quot ſint, & quæ. Cauſæ alienationis, vtiles & neceſſariæ differunt. Alienatio, neque in caſu licito, neque ſolẽnitate aliqua fieri põt. pag.12. Extrau. de non alienandis reb. Eccleſ. diuiditur in duas partes. Inconſulto Rom.Pont. quibus in caſibus alienatio fieri poteſt.p.12.13. non fiat aliqua alienationis ſpecies inconſulto Summo Pontifice, Prælati nullo modo poſſunt alienare, tũ propter iuramentũ, tum etiam propter pœnas; licentia obtenta à Summo Pont. abſque alia ſolemnitate alienandi operatur, pag.13. quõ hæc licentia declaretur, & limitetur. Aſſenſus in alienatione debet præcedere contractum. Tenor Decreti Commiſſariorum in Archiep. Neapol. de contractu alienationis. Traditio poſſeſſionis ante aſſenſum quid operetur, pag. 14. ſeruanda eſt in alienatione cautela, ne incidant contrahentes in pœnas Paulinæ. Sufficit aſſenſum ſubſequi alienationem contractuum de nouo ad maiorem cautelam conſulitur celebrari, euidens in alienatione vtilitas quænam ſit alienationis quando dicantur fieri in vtilitatem Eccleſiæ, p.15. Læſio ſi reperiatur poſt aſſenſum, quid fieri debeat, quando in dubijs pro decreto non præſumatur. Alienationes non confirmantur, niſi prius purificatis conditionibus in breui Apoſtolico contentis. pag. 6. quando reddatur nulla interpoſitio decreti ſuper alienatione pœnæ infligendæ commiſſarijs circa alienationis culpas. Alienationes quæ fiunt, cum decreto Prælati quo modo valeant. Gerardina Conſtitutio quæ ſit circa alienationẽ bon. Eccl. ſtipulationes inſtrumentorum alienationis fieri non debent abſque ſubhaſtationibus de licentia faciendis. Conſenſus Epiſcopi, quot & quibus requiſitis ſufficiat. p. 17. In alienatione requiritur licentia Epiſcopi. Quid in dubio conceſſionis, an cedat in euidentem vtilitatem, faciendum ſit. Forma ponitur Decreti Commiſſariorum facienda in alienatione rerum Eccleſiaſticarũ, p.18. & 19. Quid faciendũ in dandis cõmiſſionibus quando de ordinarijs agatur intereſſe, & præiudicium in alienatione.19. Regula de alienatione, quod ſ. requirantur, cauſa & ſolemnitas, eſt amplianda, & limitanda, & quomodo. Permutationes quot ſint faciendæ. Cõtractus quot & quinã ſint per quos transfertur dominium vtile in dubio quis contractus præſumatur. pag. 20. Alienatio per conceſſionem in emphyteuſim valeat facta vltrà tempus promiſſum. pag.21. Species alienationis quæ ſint, p.22. & 24. An poſſit fieri remiſſio abſque ſolemnitatibus in rebus acquirendis. p.24. Pecunia quæ, & quomodo non poſſit alienari. Mobilia quæ non poſſint ſine cauſa, & ſolẽnitate alienari, bona pia non poſſunt alienari, pag. 25. loca Eccleſiæ etiam diruta nõ poſſunt alienari. Bona confraternitatum

Digitized by Google

laicorum, an & quando ſine ſolemnitate alienari poſſint. pag.26. Alienatio quando requirat ſolemnitatem incorporatam rei Eccleſiæ. Relicta Eccleſia incapaci omninò poſſunt alienari. pag. 27. inciſio arborum an dicatur alienatio. p.28. Vnio Eccleſiæ dicitur alienatio. An poſſint res obligatæ creditoribus, & quæ perueniunt ad Eccleſiã alienari abſque ſolemnitate. pag. 29. Quænam concurrere debeant in alienatione rei ſterilis, in alien. rei eccleſ. cum extenſionibus non creditur aſſertioni Prælati interueniſſe contractum. pag. 30 Qualiter debeat fieri, & præcedere tractatus circa alienationem bonorum Monaſterij. Vendenda ſunt quæ ſeruando ſeruari non poſſunt, ideo neceſſario alienantur. p. 31. vtres modica poſſit alienari quot concurrant, & quænam ſit res modica, & parua bona eccleſijs incapacibus ſine ſolemnitate poſſunt alienari. p.33. in alienatione ſumma neceſſitas non requirit ſolemnitatem: & quæ ſit iſta neceſſitas, quomodo remiſſio non eſt alienatio. pag.34. Quid in permutante Principe cum Eccleſia. pag.35. Præſcriptio alienationis legitima, ſuccedit loco Decreti, & quomodo. pag. 38. Malè alienantes committunt ſacrilegium. Pœna contra male alienantes, & an habeant locum ante condemnationem. pag.39. Quænam excuſent ab his pœnis, vt in Paulina. pag.40.

Ambitio.

Vltrà Summiſtas adeſt Conſtitutio Pij IV. contra Ambitioſos. Nuncij Apoſtolici non debent à Principibus mendicare fauores, nec pro ſe, nec pro ſuis conſanguineis, aut neceſſarijs, adeſt Bulla. pag.41.

Apoſtata.

Contra Apoſtatam adeſt vltra Summiſtas, Bulla Pauli Quarti hanc reuocanit Pius IV. reducens ad terminos iuris, an deferens habitum coopertum religionis ob metum iniuſtitiæ, cenſeatur Apoſtata, pag.43.

Apoſtolorum Limina.

Tenentur Epiſcopi viſitare limina Apoſt. pag.43. habetur Bulla Sixti V. pag.44.

Archiepiſcopi authoritas.

Vltra Summiſtas de Authoritate Archiepiſcopi habetur, Eccleſia Bononienſis à Greg. XIII. in Archiepiſcopatum erecta. pag 45. Extat Bulla circa hanc erectionem illius Pontificis. pag. 46. Pius Secundus erexit Eccleſiam Senenſem in Archiepiſcopatum Archiepiſcopus ab Epiſcopo in quibus diſcrepet; & in quibus conueniant. Authoritas Archiepiſcopi, & iuriſdictio varijs nominibus exprimitur, pag.48. Authoritates quænam ſint, & quot Archiepiſcopi, pag. 49. vſque ad pag. 87. Epiſcopi Comprouinciales accedere tenentur ad conſecrationem Archiepiſcopi. Suffraganeus non conſeruatus ab Archiepiſcopo quid prima vice facere debeat. Archiepiſcopus eſt Pater, & Epiſcopus animarum Suffraganeorum de Suffraganeorum reuerentia in Archiepiſcopum pariter de obedientia, p.50. Archiepiſcopi partes debent a Suffraganeis comprouincialibus defendi; & fauoribus affici, præſente Archiepiſcopo debent Epiſcopi ceſſare à benedictionibus priuatis. Ab Archiepiſcopo exigetur ratio de anima Epiſcopi, p. 51. Archiep. poteſt Epiſcopum ſuſpendere interdicere, & excommunicare. An ſit Archiep. iudex ordinarius Suffraganeorum, p. 52. Vicarij Suffraganeorum an immediatè ſubſint Archiepiſcopo, pag. 53. in quibus tantum caſibus Archiepiſcopus habeat iuriſdictionem, pag. 54. in quibus Epiſcopus inuito etiam Archiepiſcopo poteſt confeſſorem eligere ſibi-

Digitized by Google

De coadiutore eius mouentur, & reſoluuntur nonnulla dubia, & quænam ſint. pag. 56. Quam iuriſdictionem habeat Archiepiſcopus per appellationem & de eius effectu pluribus probatur concluſionibus à p. 57. vſque ad 60. in quo loco Archiepiſcopus poteſt cognoſcere cauſas appellationum. pag. 60. in quibus caſibus inuitis Epiſcopis poteſt regulariter in ſuis Diœceſib. agere. An de conſenſu partium. Quæ ſint conſideranda antequã Archiepiſcopus inhibeat Suffraganeo. pag. 61. vſque ad 66. An per ſuſpicionem Suffraganei deuoluatur iuriſdictio ad Archiepiſcopum. pag. 63. A quibus decretis, & in quibus caſibus ſit adminiſtranda appellatio. p. 66. vſque ad 76. An Archiepiſc. de nullitate principaliter abſque appellatione cognoſcere poſſit pag. 68. Ad Archiep. etiam poteſt appellari ab inquiſito de hæreſi. 72. an iuriſdictio reuocetur propter negligentiam Epiſcopi ad Archiepiſcopum. pag. 75. Quid extra caſum negligentiæ, immo etiam deuoluitur iuriſdictio in caſu recuſationis. p. 78. Quæ non poſſit Archiep. exercere in ſua prouincia Suffraganea, & in locis exemptis ſuæ Diœceſis, & prouinciæ. Quando non poſſit vt ſuſpectus recuſari. pag. 79. Quando non dicatur iudex in cauſa propria, ſed executor iuris, in matrimonio debet attendi conſuetudo metropolitani, & Archiepiſ. Eccleſiæ. pag. 80. Archiepiſcopus non poteſt conſuetudine augere ea, quæ ſunt ad honorem, pag. 81. Archiep. de iure Communi facit ante ſe deferri crucem per totam ſuam prouinciam. pag. 82. Quas indulgentias poſſit concedere Archiepiſ. nouum pallium Archiep. debet petere, licet aliud habuerit in alio Archiepiſcopatu. Quæ facere non poſſit Archiepiſcopus antequam habeat pallium. Archiepiſcopus ſepeliri debet cum pallio, quod relinquit non poteſt in morte, pag. 84. ſine pallio Archiepiſcopus non poteſt exercere, neque ea, quæ exercere poterat vt Epiſcopus, poteſt tamen committere, & quæ facere poſſit, & quomodo. pag. 85. in quibus caſibus poſſit exercere iuriſdictionem fori contentioſi in ſubditos. p. 86. Circa diſpenſationem quid facere poſſit Archiepiſ. audiendo confeſſiones in viſitatione diœceſis Suffraganei. Diſcordias Suffraganeorum inter ſeſe poteſt Archiepiſc. cohibere, & cogere eos vt concordent. pag. 87. authoritates Archiep. ſunt nunc quadraginta, pag. 87. & 88.

Archiuium.

Vltrà Summiſtas, de faciendo Archiuio adeſt conſtitutio Sixti V. pag. 88. Prælatus an teneatur facere repertorium, ſeu inuentarium rerum eccleſiæ, & qui alij teneantur ad hoc. Archiuium quid ſit, pag. 89.

Aſtrologia Iudiciaria.

Vltrà Summiſtas, contra exercentes Aſtrologiam iudiciariam extat Sixti V. Conſtitutio, necnon contra legentes, & tenentes libros huiuſmodi materiam, & alia quæcumque diuinationum genera pertractantes, pag. 89. extat Bulla contra hanc artem, & profeſſores ipſius Sixti V. quæ iudicia, & naturales obſeruationes permittantur, & ad quid, pag 90.

Bannitorum fautores.

Præter Summiſtas cõtra huiuſmodi adeſt Breue Sixti V. extat etiam ipſum Breue, Quæ nam alia Bullæ Summorum Pontificum exiſtant. Qui receptatores excuſentur, pag. 91. & 92.

Adeſt & ipſius Pontificis Conſtitutio contra Bannitos, pag. 92. contra receptantes, & non Bannitos, adſunt literæ ſermone vernaculo ad Nuncium Apoſt. Neapol. pag. 97.

Ba-

Baptiſma.

Priuilegia Hebrais conceſſa, quæ & quot ſint. Pueri, & puellæ Hebræorum patribus inuitis non debent baptizari, neque ad hunc effectum auferri ſeu ſubduci.

Beneficiorum Parochialium collatio.

Circa beneficiorum Parochialiũ collationem vltrà Summiſtas, adſunt Canones & quæ ſint, pag. 98. Apportatur Conſtitutio Pij V. p. 99. Quæ concurrere debeãt vt Eccleſia dicatur Parochialis, & quis eius dicatur Curatus. An notorius idoneus moribus, & ſcientia ſubijcietur examini. examen requiritur pro forma. An ius examinandi curatos ſit tantum Epiſcoporum. forma examinis à Concilio præſcripta quibus in caſibus poſſit omitti. p. 101. Menſium quattuor epiſcopis tempus datum conferendi quando incipiat currere. In quibus caſibus poterit Epiſcopus terminum decem dierũ in edicto præfixum ad alios decem dies ſubrogare, quæ perſona requiratur, aut reperiatur dignior ceteris examinatis, vt præfici poſſit beneficijs eccleſiaſticis, dignior præfertur, qui ſufficientes literas habens, vita moribus, & prudentia alios antecellit. An patroni poſſint bonæ conſcientiæ proponere dignum cum potuerint proponere digniorem. Quibus in caſibus liceat minus digno conferre beneficia eccleſiaſtica digniore poſtpoſito. An & quomodo minus dignus competens, & concurrens cum digniori excuſetur à peccato. An eligens dignum digniore prætermiſſo teneatur ad reſtitutionem. item impediens, ne detur beneficium digniori, p. 102.

Beneficiorum poſseſsio.

Prouiſus à Sede Apoſtolica non poteſt adipiſci poſſeſſionem niſi literis expeditis. Prouiſi in Regno Neapolitano, vt faciant fructus ſuos, quid requiratur. de electo ſe ingerente adminiſtrationi ante confirmationem. Quid ſi moriatur poſt ſupplicationem ſignatam antequã peruentum ſit ad Bullarum confectionem, pag. 103. An, & quando beneficiatus poſſit cogi ad oſtendendum titulum ſui beneficij. An quis poſſit propria authoritate beneficij poſſeſſionem capere. Prouiſus à Papa quomodo committeret peccatum ſimoniæ. quando liceat dare aliquid pro conſeruatione iuris requiſiti. An quis poſſit tuta conſcientia accipere beneficium ſimplex animo relinquendi illud, & mutandi ſtatum, pag. 104. Prouiſi quando adepta poſſeſſione profeſſionem fidei emittere teneantur. qui profeſſionem fidei non emiſerit, in quibus poſſeſſionem non ſuffragari eis cenſuerit Sacra Congregatio. Cameræ qui fructus & quando applicentur, pag. 105. Nemo debet à ſe ipſo ſumere honorem. contra retinentes, & apprehendentes beneficia Eccleſiaſtica abſque literis Apoſtolicis, adſunt Conſtitutiones Pij IV. & Pij V. pag. 106. Breue adeſt Pij V. circa applicationem fructuum à die vacationis vſque ad poſſeſſionem prouiſi, pag. 108. De electionibus ad regimina Monaſteriorum præpoſitorum, & aliarum dignitatum conuentualium. Bulla apportatur, p. 109. apponitur Bulla Pij Quinti circa relaxationem prohibitionis de non admittendis Reſignationibus per Ordinarios cum modificationibus. pagina 113. De reſignationibus quomodo, & qui recipere, & admittere poſſint extat Conſtitutio. Declaratio Bullæ Pij V. & dilucidatio habetur Hieronymi Sancti Pancratij tit. Cardinalis Matthæi, p. 115. Ex quibus cauſis Ordinarij poſſint beneficiorum reſignationem admittere, pagina 106. vſque ad 222. Criminoſi dum beneficio veniunt priuandi, an poſſint beneficium reſignare tam coram Papa, quam corã Ordinario, p. 116.

in qui-

in quibus autem non poſſit reſignari duo ſunt caſus, an criminoſus crimine occulto tuta conſcientia retinere poſſit beneficium, an verò illud reſignare teneatur. Quomodo ſit intelligenda priuatio beneficij propter crimen ipſo iure à Canone facta quid ſi nil dictum fuerit de priuatione beneficij in ſententia condemnatoria ſuper crimine. p. 117. An à die perpetrati criminis clericus criminoſus teneatur de reſtitutione à die criminis perpetrati. pag. 118. An in obtinente dignitatem per adoptionem alterius, ipſo iure inducatur vacatio primæ. Quid faciendum de beneficijs uniformibus, & ſimilibus. pag. 121. Quid requiratur, vt renunciatio ab Ordinario admittatur. p. 122. Quid ſi Ordinarij admittunt aſſignationem ſine debitis requiſitis Ordinarij beneficia reſignata ſuis non poſſunt conferre, & quare. An Ordinarij in Curia Romana commorantes poſſint reſignationes beneficiorum recipere, & cui voluerint conferre. Acceptantes beneficia reſignata debent iurare de non conferendo alijs, pag 123.

Succeſſor in beneficio, an teneatur ſtare contractui. pag. 12. in quibus caſibus teneatur ſtare colono pag. 23.

Beneficiorum reſignatorum publicatio.

Præter Summiſtas, circa beneficiorum reſignationes occultas, & ſimulatas adſunt probationes Summorum Pontificum, pag. 124. extat Conſtitutio Greg. XIII. Proponitur cauſa ipſius Conſtitutionis. Tẽpus aſſignatur, & quod tranſit ad omnes reſignationes, agitur de modo, & forma publicandi ipſas reſignationes. Quid ſi Eccleſia ruralis ſit, & populo careat. Tempus huiuſmodi reſignationis ſtatuitur etiam litigioſis. quæ forma ſeruanda ſit. pag. 125. quando ceſſio facta poſſidenti, publicanda ſit. Quid ſequatur ſi forma fuerit omiſſa, modus impetrationis, & conceſſionis beneficiorum, quæ vacant, quis futurus ob non ſeruatam formam publicationis. Quando ſint irrita reſeruationes propter nullitatem conceſſionum, pag. 126. quid ſit in cauſa litigioſi contra cedentem donec ſucceſſor venerit. Modus, forma, & tempus publicandi reſignationes, quæ fiunt in manibus Ordinariorum, & Legatorum. Pœna in ordinarios non ea prædicta ſeruantes. Decretum ſit irritans, omnes tolluntur conſtitutiones de publicandis ſalua illa Pij V. pag. 127.

Ampliationes huius Conſtitutionis quot ſint pag. 128. Quod limitationes. pag. 129. cui contingat probare non fuiſſe factas publicationes. Modus probandi hanc negatiuam quis ſit. pag. 136. Conſtitutio apponitur Pij Papæ V. ſuper modo & forma. pag. 131.

Beneficiorum permutatio.

Vltra Summiſtas, adſunt Conſtitutiones ſanctiones, & Canones. An permutationes beneficiorum ſubſiſtant, quoties ordinarij illas admiſerint, patronis non vocatis, & abſque eorum conſenſu. p. 133. permutatio abſque patronorum conſenſu facta duo operatur. Conſenſus Patroni in permutatione habetur loco præſentationis. In quibus caſibus poſſit ſine conſenſu alicuius fieri permutatio. pag. 134. Quid de permutationibus quæ fiunt in Curia non facta mentione de iure patronatus laicorum, de ratione. Quid de renuntiatione beneficiorum iuris patronatus laicorum, ſiue ſimplici, ſiue ad fauorem alterius, ſiue in manib. Papæ ſiue Ordinarij facta p. 135.

Beneficiorum priuatio.

Extant Conſtitutiones vltra Summiſtas, & præcipuè Conſtitutio Pij Papæ IV. priuationem beneficiorum continens, quæ ponitur ſuo loco. pag. 136.

Bene-

Digitized by Google

Beneficiorum reſeruatio.

Præter Summiſtas adſunt cum pœnis aſſignatis Conſtituiones, & præſertim Pij IV. contra reſeruantes ſibi beneficia. Reſeruatio beneficiorum vacantium Sede Epiſcopali vacante, à quo facta ſit. Beneficia vacantia propter crimen hæreſis ſunt reſeruata Sedi Apoſtolicæ, pag. 137. adeſt Bulla Pij V. ſuper Reſeruatione beneficiorum, p. 139. Collationes Beneficiorum annullatæ per Gregor. XIII. adeſt Conſtitutio ipſius Greg. XIII. p. 139. Beneficia parochialia collata non ſeruata forma, Conc. Trid. ſunt reſeruata. An ſit idem beneficia vacare in Curia, & apud Sedem Apoſtolicam pag. 140. Quæ ſint cauſæ propter quas ſummi Pontifices inducti fuerunt ad faciendas reſeruationis. p. 141. De reſeruatione adeſt Bulla Pij Quarti. pag. 149. Contra vſurpatores fructuum Sede vacante beneficiorum adeſt Bulla Pij quarti. pag. 143.

Blaſphemia.

Pœna iniuncta Clericis blaſphemantibus Deum, Ieſum Chriſtum, & Matrem eius Sacratiſsimã, aut reliquos Sãctos.

Præter Summiſtas adſunt Conſtitutiones Pontificum Pœna ſtatuta in cap. 2. de maled. cur non habeat locum quo ad Clericos.

Pœna laicorum hominum blaſphemãtium quæ ſint. pag. 145. An conſuetudo regionis excuſet Clericum. pag. 146. ira blaſphemi quibus circũmſtantijs debeat eſſe vallata. pag. 146.

Bona nauſragantium.

Præter Summiſtas extant Conſtitutiones Summorum Pontificum. Raptores bonorum naufragantium ſunt excommunicati, & abſolutio reſeruata Pontifici in Bulla cœnæ. Quando non incurratur excommunicatio. Monitoria ſub excommunicatione pro rebus ablatis reſtituendis, quibus in caſibus non ſint concedenda, pag. 146. Habentur nonnullæ limitationes circa excommunicationẽ inferendam raptoribus rerum naufragantium. pag. 137.

Bona Eccleſiæ vſurpantes.

Vltrà Summiſtas, adeſt Bulla in Cœna cõtra vſurpantes bona Eccleſiæ. Huiuſmodi vſurpatores incurrunt excommunicationem reſeruatam Papæ. Vſurpatores tales ne hãc cenſuram incurrant, ſunt quinque conditiones requirendæ. Additur, & ſexta, pag. 149.

Campana.

Præter Summiſtas, adeſt Bulla Leonis X. Pœna contra pulſantes campanas in die Sabbati Sancti ante cãpanam pulſatã in Eccleſia Cathedrali, vel Matrice. Quare campana pulſetur, diuerſi ſunt fines, & ſignificationes. pag. 549. Quare tempore interdicti prohibeatur ſonitus campanæ. Quare triduo ante Paſcha non pulſentur campanæ. An pulſant vel iubens pulſari campanas ad arma ſumenda pro capiendis rebellibus, vel malifactoribus, efficiatur irregularis, vel qui pulſauerit vt conuocetur populus, dum ducitur reus ad patibulum, etiam ſi inter pulſandum ipſa campana, vel eius malleus ceciderit, & aliquem interfecerit, pag. 150.

Canonicus Regularis.

Nulli Regulares, neque Canonici poſſunt, ſine diſpenſatione Apoſtolica habere beneficia curata, pag. 150.

Canonizatio S. Raimondi.

Quam diligens cura ſit à deputatis Cardinalibus pro ſacris Ritibus, & ceremonijs

monijs adhibenda in Sanctorum Canonizationibus.

Vltrà Summiſtas adſunt Conſtitutiones, & præſertim illa Sixti V. de Canonizatione ſanctorum. De ijs multis quæ ſpectant ad Sanctorum Canonizationem quis author præcipuè ſit legendus, pag. 150. Adſunt literæ Decretales Clem. viij. quibus Beatus Raimundus in catalogum ſanctorum adſcribitur, pag. 151. Vita Beati Raimundi deſcribitur, pag. 152. vſque ad 168.

Capitulum Sede vacante.

Sede vacante, in quibus Epiſcopo ſuccedat Capitulum pro intelligentia iſtius materia adnotantur nonnulla iura ſcitu digniſſima, pag. 169. an ſuccedat in ijs, quæ ſunt ordinis. An in poteſtate viſitandi, pag. 172. An poſſit diſpenſare, an excommunicare, & ab eius ſententia abſoluere, pag. 173. An Vicarius datus à Capitulo Sede vacante, poſſit quemdam abſoluere à peccato, cuius abſolutionem Papa mandauit alterna tiuè Epiſcopo, vel eius Vicario. An Capitulum poſſit cōdere ſtatuta, & poſſit cognoſcere de arduis cauſis, pag. 174. An poſſit alienationi conſentire, & mutuo accipere. An in Capitulum tranſeat poteſtas infeudandi bona menſæ Epiſcopi. An exigat obedientiam manualem. An conferat beneficium, pag. 175. An concedat dimiſſoria ad ordines, pag. 178. An poſſit concedere licentiam Epiſcopo extero exercendi pontificalia in eccleſia vacante. An poſſit concedere indulgentias quas poſſet Epiſcopus, ſi viueret. Ante Capitularis Vicarij electionem, quis adminiſtret, pag. 180. An Capitulum poſſit reuocare Vicarium. Cauſæ, quibus poteſt deponi Vicarius quænam ſint, pag. 181. An Capitulo quiſ in Vicarium eligi debeat. Capitulum Vicarium, & alios officiales quando poſſit punire tempus quod præſcribatur Capitulo poſt mortem Epiſcopi ad conſtituendum Vicarium, pag. 182. Quid facere debeat Capitulum ſi Vicarius conſtitutus non eſſet Doctor. An facta Vicarij electione, Capitulum abdicet à ſe iuriſdictionem, poſſitq. ſibi aliqua reſeruare, pag. 183. Capitulum Neapolitan. monuit literis Apoſtolicis Clemens VIII. Ponitur literarum tenor. Quis cognoſcat de ſuſpicione Vicarij Capitularis, an teneantur eligere perſonam de gremio illius Capituli, Vicarius Capituli ex cuius bonis debeat habere ſalarium, pag. 184. An Vicarius Capituli præcedat canonicos in ſeſſionibus, an in proceſſionibus & in choro debeat habere honorabiliorem locum? An habeatur Vicarius ex Capitulo electus pro præſente ad effectum lucrandi fructus. An Capitulum poſſit plures Vicarios eligere, & ſubſtituere, pag. 185. An Vicarius à Capitulo deputatus poſſit alium ſubſtituere, & ſi poteſt in quibus caſibus. An inhibitio facta Vic Capitulari afficiat Epiſcopum ſucceſſorem, pag. 186. An Epiſcopo viuente detur caſus, in quo Capitulum valeat Vicarium conſtituere, in quibus caſibus expiret officium Vicarij Capitularis. An Vicarius Capituli teneatur ſtare ſyndicatui, pag. 87. Sede vacante an poſſint agitari cauſæ ipſius Eccleſiæ, & ſalarium aduocatis debeatur, & currat præſcriptio. Apponitur forma, pro electione Vicarij facienda à Capitulo, pag. 188. in hac conſtitutione à capitulo, quę obſeruanda ſint, pag. 189.

Caſus reſeruati.

Ad quem finem caſus reſeruari debeant, & quales, & quot ſint, habetur decretum Clem. viij. ſuper caſuum reſeruatione. Caſus reſeruati à ſuperioribus, qui, & quot ſint. pag. 191. Regulares deputare debent tot confeſſarios pro ſubditorum numero in ſingulis domibus. Quid ſi regularium ſuperiores dare voluerint facultatem caſus alicuius

reſeruati, pagina 192. Quando agitur de ſalute animæ, ſit extenſio etiam iuris pœnalis. Quænam ſortilegia inducant caſum reſeruatum. quando per apoſtaſiam Regularis incurrat caſum reſeruatum, vel excom. & quando neutrum, pag. 193. Quando regulares dicantur, & moniales proprietarij, quæ excuſent regularem à peccato proprietatis. An ex diſpenſatione inferiorum ipſo Pontifice, liceat Regularibus poſſidere agros, & alia bona immobilia, & mobilia ſuperflua, pag. 194. Dubia nonnulla proponuntur circa proprietatem regularium, & eorum reſolutiones. Circa proprietatem monialium quæruntur aliqua, quæ etiam reſoluuntur, pag. 195. Monachus quomodo poſſit habere ius teſtandi, quod dicatur iudicium regulare, ſeu legitimum, vt ſit falſitas quæ requirantur. Quæ quantitas in furto conſtituat peccatum mortale, & caſus reſeruatus, pag. 196. Lapſus carnis quæ peccata comprehendat. Quando percuſſio non faciat caſum reſeruatum in Regulari. Aperire literas quando ſit peccatum reſeruatum in regularibus, & peccatum mortale inducat. pag. 198. confeſſarij priuilegiati à quibus caſibus abſoluere non poſſint, pag. 199. Declaratio ponitur Decreti, quo prohibetur abſolutio à caſibus reſeruatis, pag. 199. & 200. Cautela Ordinariorum in reſeruatione caſuum, p. 201. Adſunt literæ Sacræ Congregationis de cautela habenda ab Epiſcopo circa caſuum reſeruationem, p. 20.. Caſus ponuntur reſeruati in Bulla Cœnæ, pag. 203. & 204. Pœnæ confitentium, & confeſſariorum. Quos caſus non poſſint ſibi Epiſcopi reſeruare, p. 204. Quos reſeruare poſſint. Per obitũ Epiſcopi an ceſſet caſuum ab ipſo reſeruatio, p. 205.

Conceptio B. Mariæ.

Præter Summiſtas, adeſt conſtitutio Sixti IV. & aliorum Pontificum. de non diſputando Conceptionis B. Mariæ materiam in popularibus concionibus, pag. 205. adeſt tenor Bullæ Pij V. de Conceptione, pag. 206.

Concilium Prouinciale.

Conſtitutiones Concilij Prouinc. requirunt Approbationem à Sede Apoſtolica antequam publicentur, pag. 209. Quid ſit Concilium Prouinciale, per quem conuocetur, ad quem finem, & quoties, pag. 210. Quomodo, & qui vocandi ſint, & quam in eo vocem habeant, pagina 211. Quo tempore, & loco, & de termino ad comparendum, & recedendum. Quando poteſtas ſtatuendi deuoluatur ad accedentes, de excuſationibus non venientium, & quæ non admittantur, pag. 214. Quod poſſint compelli, & de pœna contumacium. Quæ ſit pœna infligenda contumacibus, pag. 215. An poſſit peti caritatiuum ſubſidium de ordine celebrandi Capitulum, & Legendi, pag. 216. Quis in eo præſidens, & qui iudices ſint, & quis principalis, p. 217. & quomodo pronunciandum de modo agitur ſtatuendi, & ſi ſint vocales præter Epiſcopos, pag. 218. Quid ſi diſcentiat Metrapolitanus à maiori parte, & nolit pronunciare vota pro maiori parte. De quibus cauſis poſſit Concil. Prouinciale cognoſcere, quam iuriſdictionem habeat, & ſuper quos, pag. 219. An Cap. Prou. poſſit facere informationem, aut formare proceſſum contra aliquem Epiſcopum ſuſpectum. Concil. Prouinc. iudicat Metropolitanum ſeu Archiep ad quem ab eo Cap. appelletur, pag 221. & quid ſi allegetur ſuſpectum de Cap. Prouinc. poteſtatem ſtatuendo, pag. 222. & quid in eo præcipuè agendum, pag. 223. quamdiu ſit duraturum Conc Prouin. & de illius publicatione, pagina 225. Quinam habeant poteſtatem abſoluendi à cenſuris per illud latis, Eccleſiæ Archiepiſcopales, & Epiſcopales Regni Neapolit. quæ ſint, & cele-

celebrẽnt Concil. Prouinciale, & vbi de eis ſiat mentio in corpore iuris. p. 226.

Concilium Tridentinum.

Præter Summiſtas adeſt confirmatio Concilij Tridentini à Pio iv. pœna illata contra non ſeruantes inuiolabiliter Concil. Trid. omnia abolita, & reuocata quæ contrariantur Conc. Trid. conſtitutio Gregor. xiij. contra iurantes, vel facientes iurare aduerſantia Concil. Trid. in confirmationibus priuilegiorum additur particula, quatenus ſit in vſu, & Decretis Concil. Trid. non aduerſetur. pag. 232. An requiratur expreſſa mentio de conſtitutione Conciliari. Apponitur Bulla Pij iv. de abolitione, & nullitate eorum omnium, quæ Concil. Trid. aduerſantur, pag. 233.

Confeſsor.

Præter Summiſtas adſunt decreta Leonis X. de Confeſſoribus, p. 234. quando confeſſores poſſint etiam adminiſtrare ſacramenta ſuis pœnitentibus infirmis, Adeſt Pij V. declaratio Decreti Concil. Trid. circa authoritatem confeſſorum. Confeſſores ſemel examinati ab Epiſcopo, non amplius examinantur. Priuilegia Fratrum Prædicatorum in terra laboris circa audiendas confeſſiones, & alia, pag. 235. Quid intelligi debeat per confeſſarium ab ordinario approbatum in euentu Iubilai. Adeſt Clement. viij. diſpoſitionis tenor quo ad perſonas Regulares, pag. 236. Bulla quoque Pij V. pag. 237. Confeſſores quibus in caſibus de hæreſi habeantur ſuſpecti, pag. 238. Bulla Pij iv. contra abutentes Sacramento Pœnitentiæ, pag. 238. & 239. Priuilegia apponuntur à Sixto V. conceſſa Presbyteris Congreg. Oratorij, Romæ, qui non examinantur extra Vrbem pro audiendis confeſſionibus, pag. 240. Habetur declaratio tenoris pontificij prædicti pag. 242.

Confeſſio Sacramentalis.

Præter Summiſtas, adeſt quæſtio propoſita in Palatio Apoſtolico circa confeſſiones ſacramentales, p. 241.

Vtrum liceat per literas, & internuncium confeſſario abſenti peccatum ſacramentaliter confiteri, & abſolutiones ab eo obtinere, pag. 243.

Communio Sacra.

Vltrà Summiſtas, adſunt Pontificũ declarationes in hebdomada Sãcta, & infra octauam Paſcha cõmunicantes, an ſatisfaciant præcepto Eccleſiæ. p. 243.

Congregationes Illuſtriſſimorum DD. Card. & earum facultates.

Adeſt Sixti V. electio per Conſtitutionem quindecim virorum ad cõſulenda grauiora, & difficiliora negotia, pag. 243.

Congregatio pro Sancta Inquiſitione.

Congregatio quare inſtituta ſit Sancta Inquiſitionis, p. 244. Qui Cardinales ſint huius Sanctæ Inquiſitionis, p. 245.

Congregatio Præſignaturæ.

Quare inſtituta ſit congregatio Præſignaturæ. Qui Cardinales huic aſſiſtant præſignaturæ, pag. 245.

Congregatio pro erectione Eccleſiarũ, & prouiſionibus Conſiſtorialibus.

Quid facere debeant qui eliguntur in hac Congregatione, pag. 246. Qui ſint eius Cardinales. p. 247.

Congregatio pro vbertate annonæ.

Quid teneantur agere ij, quibus hæc cura demandatur, pag. 247. Qui ſint huius

Con-

Congreg. Cardinales, pag. 248. Et aliæ plures habentur Congregationes in Vrbe; & apponuntur eorum Cardinales, p. 248. vſque ad 257. De numero Cardinalium, qui præeſſe debeant huiuſmodi Congregationibus, pag. 257. Cardinales aſſiſtentes Congregationibus debent habere ſuos ſecretarios, pag. 258. extant tenores duarum Conſtitutionum Sixti V. vna ſuper noua ordinatione titulorum & diaconatuũ S. R. E. Card. pag. 259. Altera de numero ordine, ætate, tempore, qualitate, & officio creandorum Card. pag. 264.

Confraternitates.

Adeſt Clemen. viij. forma, & modus tractandi in conſtituendis Confraternitatibus tradita, & eius tenor apponitur de verbo ad verbum, pag. 272. additur tenor Breuis Apoſtolici, quo cum fieri debeant aggregationes, & inſtitutiones.

Contractus ad caput ſaluum.

Præter Summiſtas, adeſt Conſtitutio Sixti V. contra contractus ad caput ſaluum. extat tenor ipſius cõſtitutionis, pag. 178

Contractus Cenſualis.

Vltrà Summiſtas, habentur Extrauagantes, & Conſtitutiones Summorum Pontificum ſuper annuorum cenſuum emptione, & venditione. Extat tenor Conſtitutionis Nicolai III. pag. 279. item conſtitutio Pij V. ſuper forma creandi cenſus, pag. 281. Hæc conſtitutio à quibus declaratur, pag. 282. Bulla habetur Greg. xiij. circa venditionem, & emptionem cenſuum, pag. 281.

Data & promiſſa pro iuſtitia, vel gratia obtinenda à Sede Apoſtolica.

Præter Summiſtas adeſt cenſurarum, & pœnarum innouatio Greg. xiij. contra paciſcentes, ſeu dantes, & accipientes pro expeditionibus gratiæ, &c. extat eius Extrauagantis tenor, pag. 283.

Dies Feſtus.

Adeſt vltrà Summiſtas de feſtorum obſeruantia Conſtitutio Pij V. Pœnæ, quæ ſint ſtatutæ contra non obſeruantes dies feſtos, p. 284. In diebus feſtis licet vacare rebus ad victum ſpectantibus; item rebus perituris. Nundinæ ſolemnes, & priuatæ quando poſſunt prohiberi in diebus feſtiuis. adeſt Decretum particulare de Nundinis, pag. 185.

Diſtributiones quotidianæ.

Quando Canonici participes fuerint diſtributionum quotidianarum. Num abſentibus dari poſſint diſtributiones quotidianæ. Carcerato, & abſoluto an debeantur diſtributiones, p. 186.

Diuinum Officium.

Adeſt Breue Greg. xiij. circa officia Sanctorum, qui non ſunt in Breuiario Romano, pag. 287.

Duellum.

Breue contra Duellantes Pij V. pagin. 288. Item Gregor. xiij. Conſtitutio contra duellatores, pag. 294. etiam adeſt confirmatio Clemen. viij. contra duellantes publicè, vel priuatim, & alios quouis modo participantes, pag. 295. Pragmatica in Regno Neapol. contra prouocantes ad duellum, etiamſi non ſequatur effectus, adeſt pœna mortis, p. 298.

Eccleſia.

Debitum quando dicitur legitimè contractum ab Eccleſia, p. 30. Eccleſia bonorum incapaces quanam ſint neque in communi, pag. 33.

Digitized by Google

T A B V L A.

Electio.

De electione Summi Pontificis habentur vltrà Summiſtas Conſtitutiones, præſertim Pij iv. extat tenor ipſius Conſtitutionis. pagin. 299. contra ſponſiones ſuper vita, & morte Pontificis, & futura eius electione, & promotione S.R.E. Cardinalium. Conſtitutio pag. 305. de ſponſionis priuatione ſub quolibet euentu, pag. 308. eiuſdem Pontificis habetur tenor Conſtitutionis attinentis ad electionem Cathedralium, pag. 309. Prohibitionis tenor Gregorij ij. contra dantes vel promittentes nunciantibus prouiſiones beneficiorum, de electione ſuperiorum regularium, p. 314. de electione parochialium quando eligens elegiſſe præſumatur indignum, quid fiet. pagina 315.

Emphyteuſis.

Emphyteuſis tres habet conditiones, pag. 12. conceſſio in emphyteuſim abſque aſſenſu Apoſtolico, quando valeat. pagina 31.

Excommunicatio ad finem reuelationis.

Concil. Trid. Forma circa excommunicationem ad finem reuelationis. Excommunicationis deſcriptio, quæ ſit. Pro executione Conc. Trid. adeſt ordinatio Pij V. pag 315. Excommunicationes in forma ſignificauit, quomodo ſint publicandæ, pag. 316. Clauſula hac, arbitrio ſuo, vel ſignificantes hodie cur non ponatur in Reſcriptis pœna publica infligenda excommunicatis. Practica monendi generaliter malefactores, p. 317. in excommunicandis, quot, & quæ requirantur digna conſideratio, pag. 318. Excommunicatio pro paruis, & leuibus cauſis non eſt ferenda, pag. 146.

Excommunicatorum vitatio.

Vltrà Summiſtas, adeſt conſtitutio Leonis X. & aliorum. circa euitationem excommunicatorum, extat tenor Bullæ illius Pontificis.

Excommunicatorum abſolutio.

Præter Summiſtas, adeſt conſtitutio Leonis X. circa abſolutionem excommunicatorum, an regulares poſſint laicos abſoluere ab excommunicatione ab homine lata. Excommunicati ordinem Mendicantium ingredi volentes, quando poſſint abſolui. Excommunicatio ab homine vnde proueniat. & vnde à iure, pag. 319. circa excommunicationis cauſam, quæ ſit cauſa leuis, aut grauis, vt abſolutionis forma obtineatur.

Excommunicationes in Bulla Cœnæ.

Præter Summiſtas, adſunt conſtitutiones excõmunicationum reſeruatarum Summo Pontifici. quænam ſint extra, & quænam contineantur in Bulla Tenor Bullæ apponitur, pag. 320.

Extat Bulla Pauli V. in die Cœnæ Domini publicata, in qua videntur quot ſint excommunicati per ipſam Bullam pag. 321. Harum excommunicationum abſolutiones reſeruantur, & quando poſſint abſolui à quocumque confeſſario, abſoluentes excommunicantur præterquam in illis caſibus Papæ abſolutio non comprehendit eos, qui à præmiſſis non deſtiterint, pag. 326. quicumque audiunt confeſſiones apud ſe habere debent Bullam in Cœna, pag. 329.

De caſibus in Bulla Cœnæ contentis, quæ Extrauagantes videndæ ſint, pagina 328.

Exem-

Exemptio.

Epiſcopi iuriſdictionem habent cõtra regulares extra clauſtra degentes quomodolibet exẽptos. Archiepiſcopi poſſunt procedere contra exemptos, & in quibus rebus, & cauſis, & qui ſint iſti, qui exẽpti dicantur, pag. 329. Extat conſtitutio Clem. viij. contra regulares non ſubditos Epiſcopo intra, vel extra clauſtra degentes, notoriè delinquentes, pag. 331.

Fabrica S. Petri de Vrbe.

Extat vltra Sũmiſtas Bulla Pij V. applicationis Fabricæ medietatis relictorũ priorum non exactorum per triennium. Habetur Bulla huiuſmodi tenor, pag. 332.

Fidei profeſſio.

Prouiſi de Cathedralibus tenentur facere profeſſionem publicã fidei, & alij beneficiati Eccleſiaſtici, qui intereſſe debeant Concil. Prouincialibus. Adeſt conſtitutionis tenor Pij iv. de emittenda profeſſione fidei in ordinatione, & in promotione Doctorum. Adeſt tenor huius conſtitutionis, pag. 336. forma quæ ſit confeſſionis, ſiue profeſſionis fidei, pag. 338. Profeſſio Orthodoxæ fidei à Græcis facienda iuſſu Greg. xiij. edita, p. 340.

Forum competens.

Adſunt præter Summiſtas conſtitutiones Pontificum contra perſonas Eccleſiaſticas foro ſuo renunciantes, & quæ ad forum laicale trahunt cauſas. Extat Bulla Martini V p. 342. Pro milit. Regularib. S. Ioannis extat conſt. Clem. viij. de pœnis contra aſſaſſinos, pag. 345.

Græcorum ritus.

Græci de iure communi ſunt ſubiecti Epiſcopo Latino loci Ordinario in quo degunt, pag. 345. Græci ſacerdotes quando vtantur legitimo matrimonio, pag. 345. Mores Græcorum in quibus tolerandi non ſint. Inſtructis qualis ſuper aliquibus ritibus Græcorum. Inſtructiones ſuper ritus ſeptem Sacramentorum, pag. 347. Circa alia dogmata nonnullæ inſtructiones, p. 348. Bulla adeſt Papæ Innocentij viij. ſuper ritibus Græcorum. ritus qui tenendi, & qui remouendi ſint apud Grçcos, pag. 349. Literæ Pij iv. in forma Breuis per quas ſubijciuntur Græci Ordinarijs Latinis, p. 352. adeſt Bulla Pij v. reuocationis licentiarum Græcis Latino more, & Latinis Græco ritu Miſſas, ac alia diuina officiá celebrandi hactenus conceſſarũ, pag. 354. Circa Sacramentum Confirmationis conferendum baptizatis, quo vtantur Græci. Habetur Decretum Innocentij I. de hac re decernentis, p. 355. Ponuntur literæ Innocen. iij. decernentis quod ſoli Epiſcopi conferant Criſma, & non ſimplices Sacerdotes, pag. 356. item decretum Eugenij iv. Confirmationem quid eſſe, & quid ſignificare declarans. cuius miniſtrum nullum alium aſſignat præter Epiſcopum, pag. 357.

Habitus clericalis.

Clerici beneficiati tenentur incedere in habitu, & tonſura, dummodo velint gaudere priuilegijs. In minoribus conſtitutis, & non beneficiati non coguntur habitũ geſtare. ſi deferant habitum, & tonſuram, etiam ſi ſint coniugati gaudent priuilegijs tonſuræ. Extat conſtitutio Sixti V. de habitu, & tonſura deferendis Pœnæ, quæ ſint contra inobedientes inflictæ, pag. 357. Conſtitutio huiuſmodi ab eodem Pontifice, quomodo ſit declarata limitatur etiam multis modis. Quæ veſtes ſint, & qui habitus congruentes clericis, pag. 360.

Hæretici.

Præter Summiſtas adſunt Conſtitutiones contra hæreticos circa varia Sancta Fidei fundamenta, extat tenor Clement. viij. p. 361. Conſtitutio Pij V. contra impedien-

pedientes, & offendentes perſonas, bona, & frangentes carceres Sancti Officij Inquiſitionis. & de pœnis contra tranſgreſſores inflictis, pag. 263. De præeminentia Inquiſitorum Generaliũ hæretica prauitatis, atque de obedientia eiſdem ab omnibus præſtanda. decretum habetur Pij V. Conſtitutio ponitur Clem. VIII. quod Itali non habitent in locis de hæreſi ſuſpectis, & quid in eis tunc facere debeant, pag. 365. Declaratio adeſt & Conſtitutio Pij V. circa ſententias Inquiſitorum, pag. 366. reuocantur per Conſtitutionem Pauli V. omnes conceſſa ſuperioribus, quorumcumque ordinum facultates cognoſcendi cauſas pertinentes ad Inquiſitores Sancti Officij p. 370.

Horæ Canonicæ.

Contra beneficiates non recitantes Horas Canonicas vltrà Sũmiſtas adſunt Conſtitutiones, & præcipuè Decretum Concil. Lateranenſ ſub Leone X. extat tenor Decreti. Quod iam non datum fuit, & auctum per Pium V. an fructus amittant non recitantes Horas Canonicas, pag. 373. Canonici Collegiatæ tenentur reſidere. & ad Horas Canonicas ſtatis horis recitandas poſſunt compelli, & in quibus cauſis non poſſint compelli, & non teneantur, pag. 374.

Illegitimi.

Illegitimi ſunt inhabiles ad ordines, & beneficia, ad ſucceſſionem bonorum, & ingreſſum Religionis per Conſtitutionem Alex. III. quod poſſint ſuccedere in beneficijs, quæ Conſtitutio per Clementem VII. fuit reuocata, pag. 374. extat tenor Bullæ Clementis, pag. 375. per Conſtitutionem Pij Quinti priuãtur etiam quibuſcumque bonis patrimonialibus tam mobilibus, quam immobilibus, laicus poteſt vigore priuilegiorum diſponere in illegitimos de bonis merè patrimonialibus, quibus de laicalibus poſſit diſponere. Bulla Pij V. reuocans facultatem teſtandi, & diſponendi in illegitimos, licèt videatur dura nimis, tamen eſt ſeruanda; qua moderatione Bulla hæc ſit moderanda, & quibus dilucidanda declarationibus. pag. 379.

Inuentarium actorum.

Actorum inuentaria facienda ſunt quotannis ab Epiſcopis, & qua de cauſa, extat Conſtitutio huius rei per Pium V. pag. 380.

Iudæi.

Vltrà Summiſtas adeſt Pauli III. Conſtitutio circa Iudæos venientes ad agnitionem catholicæ fidei. An venientes ad agnitionem Chriſtianæ fidei ipſi Iudæi bona patrimonialia materialia, & omnia eorum conſuetudine acquiſita, habere, tenere, & poſſidere valeant. p. 380. Extat tenor præſentis Conſtitutionis, p. 381. Bulla habetur Pij V. ſuper reuocatione, & reualiditione Bullæ Pauli V. edita contra Iudæos, pag. 383. Iudæi prohibentur ne medeantur, quod Iudæis ſemel in hebdomada prædicetur, Bulla Gregorij xiij. contra Hebræos, & eorum malos mores. pagina 387.

Iudex.

Iudex ſecularis an teneatur exequi ſententiam iudicis Eccleſiaſtici, pagin. 7. debet formare contra ſibi traditum Eccleſiaſticum, tamquam ſecularem, alium proceſſum à formato ab Eccleſiaſticis, pag. 8. per negligentiam Epiſcopi an deuoluatur iuriſdictio ad Archiepiſcopum, pag. 75. Præter Summiſtas, adeſt Decretum Leonis X. quod Iudices à Sede Apoſtolica deſtinati, ſi in altero iurium graduati non fuerint,

aſſeſ-

Digitized by Google

aſſeſſorem partibus non ſuſpectum aſſumere, & indicare teneantur.

Iuramentum.

Vltrà Summiſtas, adeſt conſtitutio præter illam Nicolai iij. relatam, illa Gregorij xiij. innouatio. Cuius hæc Bulla eſt huiuſmodi tenoris, pag. 389.

Libri prohibiti.

Præter Summiſtas multæ ſunt conſtitutiones, & præſertim Clem. viij. Index librorum prohibitorum per Concil. Trid. editus. Qui fecerit, tenuerit, aut legerit, aut impreſſerit libros prohibitos de hæreſi ſuſpectos, incidit in excommunicationem Opera Caroli Molinæ: damnantur, & reuocantur licentiæ ſi quæ fuerint legendi, aut tenendi. Adeſt Clement. viij. contra dictum Carolum Molinam conſtitutio. pag. 392.

Litaniæ.

Circa Litanias vltrà Summiſtas adeſt decretum Clem. viij. Litaniæ quæ recitari debeant de Beata Virg. quæ aliorum ſanctorum, & ſanctarum, pag. 392.

Magiſter.

Adeſt Decretum Leonis X. circa lectiones Magiſtrorũ in Philoſophia de mortalitate animæ, & vnitate, de æternitate mundi, & alij huiuſmodi. Euacuauit Deus, & ſtultam fecit ſapientiam hominum. Quo ordine Clericis ad ſtudia incumbendum ſit. quæ obſeruanda ſunt à Magiſtris, & præceptorib. ſcholarium. p. 393. Ordinarij per conſtitutionem Pij Quinti tenentur conſtituere loca, in quibus pueri in Doctrina Chriſtiana erudiantur. Ordinarij poſſunt eligere confraternitates, & indulgentias impertiri confratribus pueros docentibus, pag. 494.

Matrimonij impedimenta.

Duodecim Matrimonij impedimenta quæ remanent incorrecta, & quæ non. Declarationis impedimenti ex cognatione ſpirituali prouenientis tenor apponitur. Quid de impedimento affinitatis ex fornicatione prouenientis, pag. 395. An ſpadones ſint habiles ad contrahendum matrimonium, pag. 395. extant literæ Sixti Quinti, ſuper inhabilitate ſpadonum ad matrimonium contrahendum pagina 396.

Matrimoniales diſpenſationes.

Nulla, vel rara debet dari diſpenſatio matrimoniorum contrahendorum. Cauſæ, pro quibus diſpenſationes conceduntur ad contrahenda matrimonia, quænam ſint, pag. 397. Quid faciendum ijs qui ignorantes aliquod impedimentum exiſtere inuicem per verba de præſenti matrimonium contraxerint, pagin. 298. Quænam dicantur diſpenſationes ſubreptitiæ, pag. 399.

Medicus.

De Medicis vltrà Summiſtas adeſt Decretum Concilij Lateranenſis. extat tenor conſtitutionis Pij V. Medici vltra tertium diem non viſitent infirmũ, ſi admonitus Sacramentum pœnitentiæ non acceperit, pag. 399. & 400. Adeſt conſtitutio Gregor. xiij. circa Medicos Hebræos, pag 401.

Miſſa.

Adeſt Decretum Concil. Trid. vltrà Summiſtas de ijs, quæ obſeruanda, & euitanda ſunt in Miſſæ celebratione. Extat Reuocatio licentiarum, ac facultatum Miſſas celebrandi veſpertino tempore Pij V. pag. 404. Qua circumſpectione vti debeant Epiſcopi in concedendis

dendis licentijs vt in priuatis oratorijs domus celebretur Miſſa. Oratoria in priuatis domibus qua reuerentia, & quibus ornamentis teneri debeant, decorata. Miſſæ non dicuntur in oratorijs domorum priuatarum die Paſchatis Reſurrectionis, Pentecoſtes, & Natiuitatis Domini Noſtri Ieſu Chriſti. Qui non gaudeant priuilegio audiendi Miſſam in oratorio domus. Miſſæ poſſunt ab Epiſcopo reduci ad numerum iuxta eleemoſinæ quantitatem, p. 402. Quid iuris de illis, qui nullum habeant beneficium, ſed ſolum iure legati relictum fuit vt eligatur ſacerdos pro certis Miſſis in hebdomada dicendis. Cæremoniæ die Iouis & Sabbati Sancti facienda debent fieri à Parocho tantum & Rectore, pag. 403.

Monaſteria, et Conuentus Regularium virorum.

Suſpenduntur, & reuocantur omnes licentiæ per conſtitutionem Pij V. ingrediendi quæcumque monaſteria quibuſuis mulieribus conceſſæ, extat tenor huius conſtitutionis, pag. 403. Priuantur etiam per Gregor. xiij. mulieres ingredientes monaſteria ſine licentijs huiuſmodi, aut alia facultate. eſt caſus reſeruatus Prætorio pœnitentiariæ. Clauſura Monaſteriorum regularium ad quid intelligatur facta. Quando mulieres poſſint non incurrendo pœnas, ingredi monaſteria. pag. 406. Circa qualitates recipiendorum ad religionem, & ſtatum regularium adeſt Conſtitutio Sixti V. p. 406. Extat altera conſtit. Sixti V. ſuper dubijs in priori conſtitutione emergentibus, & quæ ſint dubia huiuſmodi. pagina 410. Apponitur moderatio conſtitutionis Sixti Quinti contra illegitimos Regularium, facta per Greg. xiv. pag. 413. Decreta generalia pro regularium reformatione, ac receptione nouitiorum per Clem. viij. facta. Quibus in conuentibus deſignantur Nouitiatus. p. 416. de renouatione & ampliatione eiuſdem Decreti habetur tenor conſtitutionis Clementis, p. 417. Contra facientium quæ pœnæ imponantur, p. 418. Decretorum pro reformatione tam monachorum, quam mendicantium, quæ & quot ſint, extat tenor Clem. viij. à pag. 418. vſque ad 423. Decretum Clement. viij. ſuper caſuum reſeruatione ab omnibus ſuperioribus regularium, & qui ſint caſus regularium reſeruatis, pag. 423. qui intra regulares, & quot ſint deputandi confeſſarij. formula quænam ſit concedendi facultatem pro Nouitijs ad habitum regularem recipiendis, p. 424. Habetur decretum ſuper forma recipiendi nouitios regularium ad habitum, & profeſſionem, pag. 425. Qua ætate, & quibus alijs conditionibus debet eſſe præditus, qui vult ad habitum recipi, ſeu profeſſionem emittere, pag. 426. quæ inſtitutiones debeant obſeruari ſuper receptione, & educatione Nouitiorum, p. 427. vſque ad 431. Quantus debeat eſſe numerus præfigendus Religioſorum cuicumque Monaſterio, Conuentui, aut Domui Regularium, pag. 432. Declaratio adeſt Conc. Trid. de Reg. Decretum apponitur Sacræ Congregationis Regularium contra regulares ad vrbem temerè & leui ex cauſa accedentes abſque ſuperiorum licentia, pagina 433. pro leui etiam cauſa diſciplinati à ſuperioribus num poſſint min. de obſ. appellare. non poſſunt retineri, neque recipi fratres laxioris ordinis ad alios ordines. Adeſt Bulla reuocationis iſtius priuilegij, pag. 434. Habetur declaratio quo ad tranſitum Religioſorum de vna in aliam religionem, pag. 436. an renunciatio bonorum facta ab exiſtente adhuc in ſeculo intuitu ingreſſus religionis, valida ſit, præſcribuntur norma dandi licentiam ab Ordinarijs ad ædificanda in poſterum regularia Monaſteria, p. 437. Quænam ſint conſtitutiones editæ ad reformationem ordin. min. conu. p. 438.

Digitized by Google

Monaſteria Monialium.

Quomodo attinet ad clauſuram Monialium, præter Summiſtas adſunt Conſtitutiones. Ponitur Conſtitutio Pii V. ſuper clauſura, & reformatione quarumcumque monialium, p. 440. Greg. XIII. addidit pro declaratione maiore prædictæ Conſtitutionis aliam Conſtitutionem, & de præſtandis eis eleemoſynis, pag. 443. Quænam loca monaſterii monialium extra clauſuram eſſe declarentur. ingredi quibus tantum licitum ſit intra ſepta monaſterij monialium. Superiores eorum in quibus caſibus non poſſint ingredi, & in quibus poſſint, pagina 446. Extat tenor illius Decreti. Vltra caſus, quibus poſſunt ingredi ſepta monaſterij monialium, qui ingrediuntur excommunicationem incurrunt, extat tenor Conſtitutionis de hac re Gregor. XIII. pag. 447. Ampliatur prædicta Conſtitutio. pag. 448. An puellæ in monaſterijs monialiũ educationis cauſa permanere poſſint. Habentur declarationes Sacræ Congregationis circa receptionem puellarum quo ad educationem. & aliarum mulierum, & quot ſint. 449. An repugnet mulieri nuptæ permanere volente in monaſterio ex cauſa rationabili. De egreſſu monialium quid. Sanctimonialibus poſt profeſſionem non licet exire à monaſterio, pag. 449. Extat Bulla Pii V. prædictarum rerum decernens conſtitutionem. Quibus de cauſis poſſint moniales exire de monaſterio. pag. 450. loqui cum monialibus cuius ſit iuris. non poteſt quis loqui cum monialibus ſecundum Decretum Sacræ Congregationis. ponitur tenor illius Decreti, pag. 451. de non loquendo extenditur etiam hoc decretum ad regulares Sancti Ioannis Hieroſolimitani. An regulares adeuntes monaſteria monialium abſque licentia Epiſcopi incidant in pœnam excommunicationis pag. 452. An Epiſcopi poſſint declarare excõmunicatos à iure regularis exemptos, habentes priuilegium, vt excommunicari, & ſuſpendi non poſſint. An ſtatutum Epiſcopi liget omnes tam ſubditos, quam non ſubditos ad monaſteria monialium accedentes. An liceat Epiſcopo licentiam dare Matri, ſororibus, & conſanguineis egrediendi monaſterium cauſa videndi filium, ſororem, & conſanguineam, quæ graui detineantur infirmitate, extant cum ſuo tenore ordinationes, quamplures pro reformatione monialium, pag. 453. vſque ad 459. Declarationes habentur quorundam prædictorum capitum. p. 459. Literæ adſunt declaratoriæ aliquorum capitulorum attinentium ad reformationem monialium Cardinalis Florentiæ. Apponitur etiam decretum declaratorium ipſius dubiorum. pag. 460. Declaratio quomodo ſint ſoluendæ eleemoſinæ pro monialibus ſuper numerum recipiendis. p. 461.

Mons Pietatis.

Montes Pietatis vltrà Summiſtas quod ſint liciti demonſtratur. Contrarium prædicantes excommunicationem latæ ſententiæ incurrunt. Adeſt tenor Conſtitutionis ſuper hoc Monte Pietatis Leonis X.

Munerum largitio Regularibus vtriuſque ſexus interdicta.

Adeſt Conſtitutio Clem. VIII. de munerum largitione, et tenor eius apponitur. p. 462. pœna quæ iniungenda ſint contrafacientibus, pag. 466.

Indulgentiæ.

Reuocantur indulgentiæ pro quibus conſequendis manus adiutrices ſunt porrigendæ. extat de hac materia Conſtitutionis tenor Pii V. reuocatoriæ, pagina 467. de reuocatione indulgentiarum

Digitized by Google

confraternitatum, & de earum aggregatione adeſt Bulla Pauli V. pag. 471. Habetur Bulla Sixti V. de elargitione indulgentiarum, & applicationum ijs, qui Chriſtianorum Imperatorum numiſmata deuoto animi affectu apud ſe tenuerint, aut alijs fidelibus accommodauerint; vel Eccleſias viſitauerint, vbi fuerint ſeruata, pag. 474. Facinora egregia aliquorum Imperatorum enumerantur, & commendatur, pag. 475. etiam numiſmatum indulgentiæ pro defunctis applicantur, p. 459.

Nullitas.

Præter Summiſtas, adſunt Conſtitutiones de nullitatibus, quas nullitates iudices Vrbis attendere debeant, non obſtantibus nullitatibus prædictis, vt ad expeditionem cauſarum attendatur, p. 480.

Ordo.

Adſunt præter Summiſtas in materia ordinationum vltra Canones, anteriores, & per Conc. Trid. extant quatuor conſtitutiones. Habetur tenor conſtitutionis Pij II. contra promotos ante legitimam ætatem, aut extra tempora, aut ſine dimiſſorijs ætates idoneæ ad ordines initiandis, quæ ſint, pag. 481. Quanto tempore remaneat ſuſpenſus qui ante ætatem ordines ſuſceperit. Presbyteratus ordinem ſuſcipientes ante tempus, excommunicationem, & irregularitatem incurrunt, pag. 482. Probatio ætatis quot modis fieri poſſit. Quod tempus præſignatum atque ſtatutum ſit, vt dicti ſacri ordinis recipiantur tempus hoc quomodo amplietur, & limitetur. Literæ dimiſſoriales, quæ ſint, & quid efficiant. Epiſcopus ordinarius triplex eſſe poteſt. Quæ origo requiratur adhoc vt ſit ordinarius. Quando Epiſcopus poſſit conferre ordines ratione beneficij. Beneficium alicui quot modis poſſit dici ſubiectum. Quis & quomodo poteſt dici Ordinarius domicilij, pag. 483. An promouendis ſufficiant literæ dimiſſoriæ Vicarij Generalis. pro ſatiſfactione huius Conſtitutionis, pag. 484. literæ dimiſſoriæ requiruntur ab Epiſcopo alieno in promouendo ad ſacros ordines. Ratificatio an ſit neceſſaria. An ſine dimiſſorijs alterius Epiſcopi quis poſſit promoueri ad ordines per Epiſcopum cui per triennium inſeruiuit pag. 483. agitur de pęna Epiſcopi ordinantis eum qui ſibi ſubditus non eſt, non habita Ordinarij licentia. Quinam excuſentur à pęnis huius Conſtitutionis, pag. 468. in ordinato ante legitimam ætatem quot modis poſſit præd. iuris ignorantia conſtringere. & de quibus ordinibus ſit intelligendum. an Presbyter ordinatus ante legitimam ætatem mala fide qui ſcienter celebrauerit antequam ingrediatur ætatem, contrahat irregularitatem. Epiſcopus quando in foro conſcientiæ poteſt in irregularitate contracta abſoluere, p. 487. Epiſcopus licet cum alijs poſſit, tamen cum ſeipſo minimè poteſt diſpenſare. extat tenor ſecundæ Conſtitutionis, quæ eſt Pij V. ad regulares non profeſſos, qui initiari volunt. An clericus ſecularis ordinatus in ſacris abſque titulo, ſit ipſo iure ſuſpenſus, pag. 489. Quid ſi habet titulum, ſed non ſufficientem ad honeſtam ſui ſuſtentationem. Quid ſi deceperit Epiſcopum, vel in totum, vel in partem, non confitendo verè ſtatum ſui beneficij. An qui poſt ordinationem ad ſubdiaconatum ad titulum patrimonij ſibi ordinatum illud renunciauerit, & retroceſſerit in fauorem parentum, & facit ſe poſtea ordinari ad ſuperiores ordines, incurrat aliquam cenſuram, ſeu irregularitatem, pag. 490. An ſacris initiatus ficto titulo, & à ſuſpenſione abſolutus, abſque nouo titulo ad ſuperiores ordines aſcendere poſſit, pag. 492. De ſimonia incurrente in recipiendis ordinibus multa pertractantur. pagin. 493. exiſtentia tituli debet con-

ſtare

Digitized by Google

ſtare in quolibet ordine ſacro, pag. 494. Quis teneatur prouidere de alimentis Sacerdotis abſque titulo initiato. An poſſit quis loco beneficij initiari ad titulum ſeruitij alicuius Eccleſia, cui aſcribitur. Adſunt litera Sixti V. ad Patriarcham Venetiarum circa titulos ſeruitij in aliqua Eccleſia, pagina 445. An Regulares poſſint ſuper temporum interſtitijs cum ſubditis ſuis diſpenſare. extat Bulla conſtitutionis Clement. viij. inſerens alias duas, nempè tertiam, & quartam Sixti V. contra malè promotos, & in Epiſcopos malè conferentes ordines, pag. 496. Decretum adeſt Clementis viij. obſeruandum circa regulares iuxta decreta Concil. Trident. Regulares habitis dimiſſorijs ſuorum ſuperiorum, poſſe ad quoſcumque Epiſcopos accedere vt ordinentur. Abbates quibus poſſint ordines minores conferre. Poteſt Epiſc. rogatus in dimiſſorijs ſuperiorum aliquem ab interſtitijs diſpenſare attenta neceſſitate, vel vtilitate Eccleſia, ſeu Religionis. pag. 501. An Epiſcopus ordinans tacitè aliquem cum eo diſpenſare cenſeatur. Qua dicatur Eccleſia neceſſitas, ſiue vtilitas, vt ſit cauſa ſufficiens ad diſpenſandum de interſtitijs. Quis annus attendendus pro interſtitijs. Adeſt conſtitutio Clem. Octaui, contra non ſacerdotes temerè ſibi ſacerdotium aſſumentes, qui Miſſas celebrare, & ſacramentum pœnitentia exercere audēt. extat tenor iſtius conſtitutionis, pag. 502.

Pœnæ pecuniariæ.

Epiſcopus ſub quo nomine poſſit Clericos pœna plectere pecuniaria; & qua cauere debeat in hac pœna imponenda pecuniaria, ne auaritia gratia factum ſuſpicetur, pag. 503. Epiſcopus pauper dictam pœnam pecuniariam an poſſit vertere in proprium vſum, p. 504.

Præcedentia.

Præter Summiſtas, adeſt declaratio præſidentia Greg. xiij. inter fratres mendicantes, & confraternitates laicorum in proceſſionibus, pag. 504. Adeſt contra lites præcedentium decretum obſeruandum DD. Cardinalium ſuper conſultatione Epiſc. & regul. Circa præcedentiam dicuntur multa, vt eſt videre hoc loci, pag. 506.

Prædicator.

Adeſt de Prædicatorum officio, examine, & approbatione conſtitutio Leonis X. p. 306. Parochus quando poſſit dare in ſua parochia hanc facultatem prædicādi, p. 307. An prædicare ſit actus ſacri ordinis. Hebrais per decretū Greg. xiij. debet ab Ordinarijs Epiſcopis prouideri de Magiſtro idoneo in Theologia, qui eos bene docere poſſit, & ſi fieri poteſt, qui calleat linguam Hebraicam, ſcripturas vet. teſt. iuxta ſenſum Catholicum, p. 508. quib. pœnis ſubijciantur ipſi Hebrai ſi neglexerint facere qua in Bulla ordinantur. Quid faciendum de ijs Hebrais ad fidem noſtram accedentib. p. 509.

Priuilegia Regularium.

Priuilegia fuerunt Regularium multoties moderata. Adeſt conſtitutio Leonis X. priuilegia moderātis. Quæ ſint, & quot ſint priuilegia moderata, pag. 509. vſque ad 511. verba iſta, expreſso voto, quomodo hic intelligenda, ſine parochi licentia non licet regularibus leuare funera defunctorum, p. 512. Adſunt moderationes facta in regulares à Concil. Trid. qua, & quot ſint correcta, & moderata regularium priuilegia, p. 513. Qui in propria Diœceſi vbicumque locorum, & quouis tempore ſint regulares ad confeſſiones audiendas admittendi, qui verò non. Conſeruatores à

Digitized by Google

quibus, & qui eligi debeant regularium, pag. 514. Epiſcopis in Eccleſijs regularũ pontificalia exercentibus poteſt erigi Baldachinus, pag. 515. De quarta funeralium adſunt declarationes. Quæ monaſteria ſint, & quæ non ſint exempta à ſolutione Quartæ funeralium Epiſcopo. pag. 516. Extant Pij IV. duæ Conſtitutiones derogantes priuilegijs Regularium in ijs, quæ contrariantur Concil. Trid. Adeſt Bulla confirmationis, & nouæ conceſſionis priuilegiorum omnium mendicantium. Pij V. Quot & quæ ſint iſta confirmata priuilegia, pagina 517. vſque ad 527. quænam ſit declaratio priuilegiorum Fratrum Ord. Prædicatorum, edita à Pio V. pag. 527. quænam ſint, & quot priuilegia Fratrũ Prædicatorum declarata. pag. 598. vſque ad 536. Adeſt Bulla Pij V. declaratoria aſſignationũ portionum Vicarijs in vnione beneficiorum facienda, vt eſt videre in ipſa, pagin. 536. Reductio habetur omnium Conſtitutionum pro mendicantibus, & alijs Regularib. contra locorum Ordinarios per Gregor. XIII. facta, pag. 539. Reductio literarũm Pij V. extat facta per Gregor. xiij. pro militibus Sancti Ioannis Hieroſol. pag. 541. Reuocatio habetur priuilegiorum Hoſpitalis Sancti Lazari Hieroſol. de Hoſpitalibus, & pijs locis leproſorũ, extat Bulla Pij V. iſtius materiæ, pagin. 543. Exemptiones conceſſæ, ab omnib. Gabellis, &c. vtriuſque ſexus religioſis perſonis Ordinum Mendicantium, pag. 547. Bulla adeſt Pauli V. derogans facultatem audiendi in cauſa, & cauſis pertinente, & pertinentibus ad forum Sanctæ Inquiſitionis, pag. 549.

Quarta Epiſcopalis.

Deciſio circa Quartam Epiſcopalem pro remouendis litibus apponitur. An opera pia, in quibus ſunt conſumenda bona repetitoria, ſint priuilegiata à iure, ita vt non debeatur Quarta Epiſcopo Siracuſano. An de relictis pro reſtitutione Eccleſiæ Matricis, & aliorum locorum piorum ædificatione, debeatur Quarta, p. 550. An de relictis pro alijs pijs operibus in genere detrahatur Quarta. Circa legatum factum de maritandis duabus puellis ſingulis annis, & pro vna puella conſanguinea teneatur Quarta Epiſcopo. De Quarta Epiſcopo danda, qui legendi proponantur Authores. pag. 551.

Regulæ Cancellariæ.

Circa Regulas Cancellariæ primo fecit reſeruationes generales, & ſpeciales, quæ videri poſſunt à pagina 552. vſque ad 570.

Reſidentia.

Præter Summiſtas, contra obligatos reſidentes & non reſidentes, attenditur diſpoſitio Canonum, & Concil. Trid. Pius V. fecit Conſtitutionem, quæ hic apponitur ſuper reſidentia facienda. pag. 1571. Quibus de cauſis non teneantur prælati reſidere. pag. 572. Quæ diſtributiones debeantur reſidentibus, & reſidentes quot modis intelligantur.

An ex cauſa ſtudij abſens Canonicus poſſit fructus percipere. An cauſa ſtudij abſentibus requiratur licentia Epiſcopi, adſunt aliquæ Ampliationes, & Limitationes circa conceſſionem hanc pag. 574. Adeſt Conſtitutio quædam Pij VI. circa deſpenſationes de non reſidendo, & percipiendo beneficiorum fructus, ratione ſtudij cũ conſenſu Ordinarij. An priuilegium, quo gaudent duo Canonici exiſtẽtes in obſequio Epiſcopi vt lucrari poſſint fructus in abſentia, extendatur ad alios Clericos inferiores nõ Canonicos. Ampliatur propoſitio, quæ ſe habet, non debere Canonicos abſentes percipere diſtributiones quotidianas niſi diuinis officijs interfuerint. p. 175. Quæ ſint iuſtæ cauſæ excu-

ſantes

ſantes à perſonali reſidentia. An Epiſcopo liceat pro Cathedralis Eccleſiæ ſeruitio, itemq. ſuo, curatum aliquem à ſua Diœceſi impedire, ne adſit. An aliquis curatus à ſua cura poſſit abeſſe pro ſeruitio Epiſcopi in Vicarium, ſiue in ſecretarium, pag. 576. De alijs, qui tenentur reſidere, quomodo poſſint, & quomodo non poſſint abeſſe ab eorum reſidentijs, adeſt Bulla Conſtitutionis Pij IV. ante publicationem Conc. Trid. de reſidentia Epiſcopali, pag. 577. Altera extat Conſtitutio eiuſdem Pontificis pro executione decretorum Conc. Trid. contra non reſidentes, pag. 579.

Reuerentia Diuinorum Officiorum.

Præter Summiſtas contra illicita facientes in Eccleſijs ſunt variæ pœnæ ſtatutæ per Canones. Adeſt & Conſtitutio Pij V. contra illicita facientes in Eccleſiis, pœnas conſtituens. Quænam ſint huiuſmodi pœnæ, & contra quæ delicta. pag. 581. Pauperes remouendi ab Eccleſiis petentes eleemoſinas ſunt, dum celebrantur Miſſæ, concionatur, & dicuntur diuina officia ab omnibus Curatis, & Prioribus regularium. ſtatuendo eos ad valuas Eccleſiæ de foris. Quæ pœna tranſgreſſoribus imponenda. quæ pœna pauperibus non obtemperantibus. edictum Cardinalis Sabelli de ædificando in eccleſiis, in porticis Eccleſiæ de non ſepeliendis mortuis niſi in cœmeterijs, & in Tumbis. de feneſtris Eccleſias introſpicientibus amouendis vel non faciendis. pag. 582. Immunitas eccleſiæ quæ de re inſtituta ſit. De hac immunitate adeſt Greg. XIV. Conſtitutio. pag. 583. De immunitate Eccleſiæ quot ſcripſerint. De immunitate Eccleſiæ ampliandum eſt etiam de vrbe. Extat tenor Conſtitutionis Pij V. Circa immunitatem Eccleſiæ, & Vrbis, pag. 586.

Sequeſtrum.

Traditur facultas per Pium IV. Iudicibus lite pendente decernendi ſequeſtra ſuper fructibus beneficiorum Sedi Apoſtolicæ reſeruatorum. Extat Conſtitutio ipſius Summi Pontificis ſuper ſequeſtratione, p. 587. Adeſt Conſtitutio eiuſdem de perſona, apud quam fieri debeat depoſitio ſequeſtrorum. p. 588.

Seruitium Capellaniæ.

Quid cenſeatur de Cappellania formanda ex proprijs bonis prauia licentia Ordinarij, vtrum eligendus in Cappellanum debeat actu eſſe ſacerdos. p. 589.

Simonia.

Vltrà Summiſtas, adeſt contra ſimoniacos Bulla Pij V. Adeſt additio pœnarum facta à Sixto V. contra ſimoniacè promouentes, & promotos etiā in prima tonſura, pag. 590. contra prauas conſuetudines recipiendi à prouiſis de beneficijs, adeſt Concilium Trid. Itē reuocatio adeſt Pij V. priuilegiorum, & conſuetudinum Eccleſiarum aliquid recipiendi in collatione, prouiſione, &c. beneficiorum, p. 591. Non licet Epiſcopo pro expeditione literarum collationis beneficij tertiā partem fructuū illius accipere, teneri ideo ad reſtitutionem, vltrà conuenientē ſuorum laborum mercedem, nihil vlterius à miniſtris Cancellariæ accipiendū foret contra dantes, & recipientes etiam Epiſcopi miniſtros pro collatione ordinum, periculum eſt etiam candelas accipere contra examinatores deputatos pro eligendis ad gubernationes Eccleſiarum parochialium aliquid accepturos. Ex parte competitorum quomodo poſſit cōmitti ſimonia, pag. 593. eſt alia ſpecies ſimoniæ, quā beneficiorum confidentiam vocant. p. 593. extat Pij IV. conſtitutio contra quoſcūque retinentes, ſeu

Digitized by Google

ſeu recipientis in confidentiam Eccleſias, ſeu beneficia Eccleſiaſtica, p 594. De confidentijs beneficialibus, & de earum caſibus, præſumptionibus, & probationibus, atque de pœnis in confidentiam retinentium beneficia. extat conſtitutio Pij V. pag. 596. vſque ad 599. Præfata conſtitutionis Pij V. quatuor ſunt partes principales, & quæ ſint. Pœnitentiarius quomodo ſe gerere poſſit circa abſolutiones à ſimonia reali, vel conuentionali, & etiam occulta, pag. 595. Pontifex reſeruauit ſibi diſpenſationem in retinendo beneficio, & fructibus per ſimoniam conuentionalem, & occultam perceptis, pag. 600. Ampliatur, & limitatur varijs modis quo ad pœnas hæc prædicta conſtitutio. p.601. Adeſt conſtitutio Pauli iv. contra eos, qui pro obtinendis beneficijs ſe ipſos alijs in examine ſupponunt, & c. vt ab eis aliquid conſequantur, p.604.

Sodomia.

Vltrà Summiſtas, adſunt duæ Conſtitutiones Pij Quinti, afferentes pœnas condignas contra Clericos nefandi criminis reos. pœna contra Clericos nedum maſculorum concubitores, ſed & præpoſtera Venere cum fœminis abutentes, p. 605. Quæ pœna in quibus limitentur, pagina 606.

Spolia Clericorum.

Adſunt conſtitutiones aliquæ Summorum Pontificum vltrà Summiſtas circa Spolia Clericorum. prima eſt Pauli Tertij Declaratio, & Conſtitutio ſuper ſpolijs ad Cameram Apoſtolicam ſpectantibus tam tempore ab antiquo. Declaratio Iulij iij. de fructibus beneficiorum tempore obitus beneficiatorum, quibus debeantur. Declaratio eiuſdem ſuper fructibus beneficiorum tempore obitus beneficiatorum iam exactis. In quibus hæc conſtitutio locum non habeat. Extat Breue Sixti V. ſuper fructibus pendentibus & maturis, & à ſolo minime ſeparatis, ad Cameram Apoſtolicam ſpectantibus, pag. 608. fructus beneficiorum à die vacationis in Regno Neapol. quoadusque ſint reſeruati Sedi Apoſtolicæ, pag. 609. clericorum bona ex illicita negotiatione acquiſita ſub nomine ſpoliorum veniunt. Declaratio literarum ſuper bonis ex illicita negotiatione acquiſitis. Extant literæ Sixti V. declaratoriæ negotiorum illicitorum, & c. Declaratio applicationis fructuum omnium reſeruatorum in Regno Neapol. pro tempore vacantium pag 610. Bona quæ prælatus habet, num ſint bona acquiſita ex redditibus Eccleſiæ, p. 615. Bona Regularium extra clauſtra degentium ad Cameram Apoſtolicam ſpectant. Camera verè, & propriè eſt hæres in omnibus ſpolijs, pagina 614. De ſpolijs in Romana Vrbe, & eius diſtrictu intra decem milliaria; adeſt declaratio Pauli V. pagina 615. Inſtructiones à ſubcollectoribus in executione ſpoliorum, pag. 609. de interrogatorijs ſuper examinandos in materia de ſpolijs, pag. 623. modus interrogandi ſuper negotiationes illicitas poſt mortem presbyteri, pag. 624.

Synodus Diœceſana.

Synodus Diœceſana quotannis celebrari debeat, & qui intereſſe teneantur. Quæ Acta in Synodo fieri debeant. Fidei profeſſio publicè legi debet in celebratione Synodi. Quæ alia decreta ſint publicè in Synodo legenda, pag. 625. Conſilium debet requiri Capituli à Patriarcha Venetiarum non Synodo diœceſana, & in quibus caſibus teneatur Patriarcha accipere conſilium Cleri. Prinſquam dimittatur Synodus facienda ſunt acclamationes ſanctæ cum gratiarum actionibus. Quid agendum in dimittenda Synodo, pag. 626. vna. & optima Lex eſt, legũ obſeruãtia, p. 627.

Tor-

Torneamenta.

Præter Summiſtas adeſt Bulla Pij V. ſuper prohibitione agitationis Taurorum, & ferarum, & ſuper annullatione votorum, & iuramentorum ſuper eiſdem pro tempore interpoſitorum, pagin. 627. Conſtitutiones torneamentorum duabus adhibitis conditionibus fuerunt à Greg. xiij. reuocata, pag. 628. Adeſt tenor reuocationis prædictæ. Sequitur moderatio Clem. viij. pag. 629.

Vectigal.

Impedientes vectigalia, auxilium, fauorem, atque conſilium præſtantes ne ſoluantur, incurrunt excommunicationẽ, cuius abſolutio eſt Papæ in Bulla Cœnæ reſeruata. eſt regula generalis, & firmiſſima quod Clerici, & qualibet perſona Eccleſiaſtica gaudeant immunitate gabellarum, collatarum, & huiuſmodi, bona quoque ipſorum gaudent immunitate, quæ deciſio, & regula ampliatur, & limitatur varijs modis, pag. 631. & 632. Quibus Clericis ſit interdicta negotiatio, emptio, & venditio diuiduntur tantum duo genera, & quæ ſint. Negotia quæ dicantur, & quando licita, quando Clerico teneantur ſoluere gabellam. An exactor teneatur ſtare dicto Clerici, pag. 634. Conductio, an ſit negotiatio illicita. Quando exactores à Clericis incurrunt in Bullam Cœnæ. Hæc Bulla quando habeat locum, & excuſet, pag. 636.

Vicarius perpetuus.

Adeſt Conſtitutio ad declarationem portionum aſſignandarum Vicarijs perpetuis parochialium locis pijs vnitarum, pagina 637. An ſit hac conſtitutio reuocata.

Vſura.

Præter Summiſtas, extat Pij V. Conſtitutio de Vſuris circa cambia. Damnantur cambia, quæ ſicca nominantur.

FINIS.

Digitized by Google

PRÆFATIO.

QVanquam neminè fore arbitror, qui vel debilitate intellectus præpeditus, vel temeritatis furore præoccupatus, affirmando ſimplicium mentibus inſinuare, ijſque, vt ſuæ plauſibili, nihilominus erroneæ, & omni ſtudio ab hominum conſortio procul relegandæ opinioni calculum addat, multis varijſque verborum pigmentis perſuadere audeat, quod qui ab initio iura, Politico ad benè tranquillèque viuendum, & ad conſeruandam hominum ſocietatem inter ipſos admodum neceſſaria conſtituerunt, aut etiamnum pro communis publicæ vnionis, & concordiæ bono ſtatuunt, & promulgant, dum alia ſubinde alijs, vel abrogando, vel innouando, vel interpretando ſubſtituerint, inconſtantia laboraſſe, & multitudine, ac ſuperfluitate legum ſubditos oneraſſe: attamen ſi quiſpiam eiuſmodi præconcepto errore imbutus reperiatur, maximè cum à pleriſque abſurda, atque paradoxa multo facilius arripiantur, ac approbentur, quam felicius negligantur, & exſtirpentur, huic nunc temporis, neque melius reſponſum dare, neque ſalubrius conſilium ad ſe corrigendum, & ab illo erroris laqueo liberandum communicare volumus, quam quod Summus Pontifex in cap. Non debet. De conſanguinitate, & affinitate, ſubminiſtrat, dum inquit: Non debet reprehenſibile iudicari, ſi ſecundum varietatem temporum ſtatuta quandoque varientur humana, præſertim cum vrgens neceſſitas, aut euidens vtilitas id expoſcit, quoniam ipſe DEVS ex his, quæ in veteri teſtamento ſtatuerat, nonnulla mutauit in nouo. Egregia certè vox, & à quolibet, ne de Sacrarum legum conditoribus, & ceteris Superioribus tam Eccleſiaſticis, quàm Secularibus Poteſtatibus, quibus à DEO OPTIMO MAXIMO libera facultas ius dicendi, & exercitium iudicandi propter bonorum defenſionem, & malorum coerctionem conceſſa fuit, malè ſentire, aut perperam loqui audeat, ambabus vlnis amplectenda, memoriæ infigenda, & perpetuò mente recolenda. Ex eo enim ſatis ſuperque apparet, qua de cauſa, quibusve rationibus moti fuerint quandoque legumlatores, vt quæ prius conſtituta non ſine maturo conſilio ab ipſis ſint, tam ampliando, quam reſtringendo in meliorem concordantiam reformauerint. Nam cum humani caſus non ſemper vno, eodemque contingere modo ſoleant, ſed inſtar Lunæ modò in exceſſum, vel defectum declinent, fieri non potuit, vt emergente aliqua facti contingentia, quæ in promulgata lege non comprehenderetur, neque per extenſionem congruam, ac rationabilem per illam decidi poterat, quin noua lege inuenta, ſancitaque remedium nouo caſui, maloq. exorto adhiberetur, ad quod aggrediendum illos ſumma quadã neceſſitate compulſos fuiſſe nemo ſanæ mentis inficias ibit. Quo facto cũ poſteriores leges prioribus derogauerint, illæ his omne robur, vim, ac poteſta-

Google

tem,quam in omnes, qui parere tenebantur ſub comminatione violationis exercebant, ademerunt, atque hoc pacto in deſuetudinem abierunt. Quibus non parum adminiculi adiungebatur à circumſtantiarum variatione, quarum intuitu quælibet res de more Prothei ſingulis momentis varias, & recentes aſſumit formas, iiſque ſe abſcondit. Cum enim humanorum negotiorum, atque actorum capitula ex cauſis, atque ex perſonis, nec non loco, & tēpore depēdeant, & conſideranda ſint, quorum modi ſi medullitus non indagētur, in erroris labyrinthū quandoque grauiter impingitur, ſiquidem illis non perpenſis ante iudicetur, quam intelligatur, & ſemper regulæ Sanctorum Patrū pro tempore, loco, perſona, & negotij qualitate traditæ fuerint, his de cauſis ſummopere neceſſarium fuit nouarū ſanctionum promulgatio, ne ad inſtar imperiti Medici vno collyrio omnes oculi curarentur, & alicui ſuum ius hoc pacto interuerteretur, cum lex, quæ aliàs honeſta, & iuſta, ſecundum naturam, & tēpori, locoq. conueniens eſſe definitur, ab huiuſmodi effectuū productione, & attributione ſui cuique penitus ſeiungeretur, & ceteris per iniuriam ſub quouis æqui boniq. prætextu res alienas auferendi feneſtra aperiretur. Vtilitas verò non minorē potētiā obtinet ad quædā de nouo per legitimas Sanctiones introducenda, & iuxta illarū tenorē dijudicanda, cum duobus, quæ expediunt, concurrentibus, ſemper id, quod magis expedit, eligendum ſit, conſequens manifeſtū euadit, quod in eiuſmodi cōparatione, & electione ſemper variatio, ac viciſſitudo quædam emergat, propter quā ſecus fieri non potuit, niſi vt huius reſpectu à prioribus legibus quandoque diſceſſus minimè reprehendendus moliretur. Quod quidem non ſolū in Seculariū Poteſtatū puta Summorū Imperatorū, ac Principū Conſtitutionibus locū inuenit, verū ēt Summi Pontifices præ ceteris totis viribus, omnibuſque vigilijs in id incubuerunt, vt ſecundum poſſibilitatem, & iniuncti muneris præcellentem authoritatē diuerſo tēpore multiplices, & diſtinctas Bullas in lucem emitterent, quibus Religioſi, & Religioſæ in debito officij ſtatu continerentur, & improuiſi errores ratione honeſtatis, & religionis zelo emendarentur. Quapropter ego Stephanus Quaranta Eccleſiæ Neapolitanæ ſeruus inutilis, viſis omnibus ferè Conſtitutionibus Apoſtolicis, hucuſque poſt Iuris Canonici Decreta, Epiſtolas, Decretales, Sextum librum Decretalium, Epiſtolas Clementinas, cum Extrauagantibus Summorū Pontificum promulgatis, collegi illas, & iuxta ordinem titulorum in iuris Canonici Voluminibus obſeruatum diſpoſui, additis ad quēlibet titulum non contemnendis allegationibus, & Commentarijs ex optimis quibuſque Authoribus depromptis, quibus totam illorū materiam illuſtrari, & vberius declarari exiſtimabā. Quam meam operam cum quampluribus minimè diſplicere perſpexeram, & inſuper accedēte inſtantiſſima requiſitione Reuerendiſſimorum Dominorum Sacerdotum, vt Bullas, quæ ſubſequentibus annis promulgatæ fuiſſent, prioribus adderem, & hoc pacto abſolutiſſimum opus perficerem, non potui, neque volui honeſtiſſimæ huic petitioni reſiſtere, verum potius libentiſſimo animo illi locum reliqui. Illas igitur diligenter reuiſas, & vbi opus fuerat ſumma cura emendatas, Tibi Lector ſtudioſiſſimè etiam, atque etiam commendo, atque defero firma, ac indubitata ſpe fretus, idem euenturum, quod Iuſtinianus Imperator de ſuis Inſtitutionibus Iuris Ciuilis tyronibus ſibi pollicetur; Te quoque, ſi in illis non vulgares progreſſus feceris, & legendo, relegendoque fideliter mentæ memoriæque infixeris, ſpes pulcherrima fouebit, poſſe Eccleſiaſticam Rempublicam, quæ ſeculari tanto præſtantior eſt quanto Sol reliquis ſtellis lucidior apparet, in partibus eius tibi credēdis, ad Dei gloriam, & proximi ſalutem proſperrimè gubernari.

A B B A S.

PRæter Summiſtas ſciendum qualiter in cauſis priuationum Abbatum ſeruanda eſt Conſtitutio Leonis X. in Concilio Lateranenſi fol.91. in Bullario incip. Supernæ, & infrà.

Et quoniam Epiſcopalem dignitatem tueri illæſam, & ne improborum impugnationibus, aut accuſantium calumnijs paſſim pateat, muniri par eſt. Statuimus vt nullus Epiſcopus, aut Abbas quouis inſtante, ac requirente (niſi ſibi copia & facultas legitimæ defenſionis permittatur) etiam ſi crimina fuerint notoria, diligenterq. partibus auditis cauſa plenariè probata fuerit, priuari valeat.

De cauſis criminalibus Epiſcoporum quid fuerit poſtea diſpoſitum, vide Concil. Trid. ſeſſ.13. cap. quoniam verò, cum duob. ſeqq. & c. cauſæ criminales, 24. ſeſſ. & cap. quam turpe, in fin. ſeſſ. 25.

Abbas nullius Diœceſis habens iura Epiſcopalia, eſt Ordinarius, & poteſt facere omnia regulariter, quæ Epiſcopus poteſt in Diœceſi ſua, circa ea, quæ ſunt iuriſdictionis, vt ſunt etiam Commēdatarij, & poteſt remittere denunciationes matrimoniorum, quæ fieri deberent in eccleſijs ſuæ Abbatiæ, iuxta Decretum Concil. Trident. ſeſſ.24. c.1. de reform. matrim. Nauar. conſ.5. de ſponſal. in antiquis, & conſ.2. de clandeſt. deſponſ. in nouis. De iſtis Abbatibus, ſeu Commendatarijs, dixi infrà, in verbo, Concilium prouinciale, ſub nu. 3. in additione, & ſub nu. 16. de Abbate Cauenſe; & Conſtitutio loquens de Diœceſanis, intelligitur de Epiſcopis: ſi verò de Ordinarijs, comprehendantur etiam tales Abbates, ſeu Commendatarij. Nauar. in d. conſil.

De benedictione Abbatiſſæ, & an ſit reiterabilis, vide gl. in Clem. Attendentes, in verbo ſolitæ, & in verbo, benedici, de ſtatu Monach. & ibi Zabar & Bonif. Felin. in c. meminimus, de accuſat. Nauar. in conſ.2. de Sacramen non reiterand.

Abbas prouidere debet in monaſterio, ſi commodè fieri poteſt, vt ſit lector Sacræ ſcripturæ ex decreto Concil. Trid. ſeſſ.5. c.1.

Abbates vſum Mitræ, & Baculi habentes ex priuilegio, aſſiſtere poſſunt degradationi loco Epiſcoporum. Concil. Trid. ſeſſ.13. c.4. de refor. & adde ad c. degradatio, de pœnis, in 6.

Abbas electus antequam ſit benedictus, an poſſit vti Baculo, Mitra, & Anulo, vide Abb. in c. cum inter monaſterium, nu.25. de re iud. vbi Felin. nu.2. & in c. eam te, nu.7. de reſcrip. Zabarel. in Clemen. Attendentes, §. ſtatuimus, de ſtatu monach. & Illuſtriſſimum ac Reuerendiſſimum Dominum Cardinalem Tuſcum Practicarum Cōcluſionum iuris, in verbo, Abbas, nu.3. Quantum verò ad collationem ordinum minorum, vide c. cum contingat, de ætate & qualit. & gl. in d. Clemen. Attendentes, in verbo, benedici; & declarationem Sacræ Congregationis relatā infra, in verbo, Ordo, in priuilegio conceſſo Abbati Montis virginis, ab Vrbano IV. vbi inter alia conceditur, & ſic dicitur.

Nos itaque ob deuotionem B. Mariæ Virginis Glorioſæ, in cuius honorem dictum monaſterium eſt fundatum, veſtris ſupplicationibus inclinati, vſum Mitræ, Baculi, Anulli, Sandalium, Chirotecarum, Tunicæ, Dalmaticæ Benedictione ſolēni ad populum Ordinatione minorum ordinum, Indulgentia quadraginta dierū, Benedicere etiam Calices, & omnia alia ornamenta Eccleſiaſtica, & cognoſcere de matrimonio inter vaſallos, in quibus habetis ſpiritualia, tibi fil. Abbas,

& ſucceſſoribus tuis in perpetuum, dummodo tibi & eiſdem ſucceſſoribus ſit more ac modo debito munus benedictionis impenſum, & te ac eos conſtet exiſtere ſacerdotes, authoritate præſentium concedimus ex gratia ſpeciali.

Vt patet ex libro priuilegiorum dicti ordinis Neap. impreſſo.

ABBATISSA.

PRAETER Summiſtas in hoc verbo, ſciendum eſt, quod Abbatiſſæ, & aliæ monaſteriorum monialium ad vitam præfectæ, cum vacauerint, ſeu ceſſerint, non vltra triennium per vniuerſam Italiam in futurum eligantur, iuxta Decreta Sac. Conc. Trid. & regularia ſuorum ordinum inſtituta, quo tempore finito, præeſſe deſinant, & abſtineant per triennium à die finitæ adminiſtrationis, quo elapſo, ſeruata forma eiuſdem Concilij, iterum & pluries eligi poſſint ex Conſtitutione Gregor. XIII. Romæ publicata die 4. Ianuarij 1583. incip. Expoſcit debitum, & infrà, hac noſtra perpetuò valitura Cōſtitutione ſtatuimus & ordinamus, quod de cętero perpetuis futuris tēporibus in omnib. & ſingulis monaſterijs monialium Sancti Benedicti, Ciſtercienſ. Cartuſienſ. & aliorum quorumcumque ordinum in vniuerſa Italia, & præſertim in vtriuſque Siciliæ Regnis conſiſtentibus quæ nunc per Abbatiſſas, vel alias præfectas perpetuas reguntur, & gubernantur, cum primum Abbatiſſæ aut aliæ præfectæ huiuſmodi regimini & adminiſtrationi ipſorum monaſteriorum ceſſerint, etiam apud Sedem Apoſtolicam, vel deceſſerint, earum Abbatiſſatus, ſeu præfecturas vacare contigerit, Abbatiſſæ, aut aliæ præfectæ non amplius perpetuæ, ſed ad vitam, (quarum nomen, ac titulū ex nunc prout ex tunc Apoſtolica authoritate ex certa noſtra ſcientia, deq. Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, tenore præſentium perpetuò extinguimus, & abolemus) ſed triennales tantum à conuentu vniuſcuiuſque monaſterij, & aliàs iuxta Decreta Sancti Concilij Tridentini, & regularia ſuorum ordinum inſtituta eligantur, & præficiantur, quæ poſtmodum elapſo triennio ſuis officijs perfunctæ præeſſe deſinant, omniq. prorſus careant authoritate, ac à regimine, & adminiſtratione monaſterij per triennium à die finitæ adminiſtrationis inchoandum, abſtineant, quo elapſo ſeruata eadem forma Concilij Tridentini, iterum & pluries eligi poſſint. Diſtrictius inhibentes omnibus & ſingulis dictorum monaſteriorum conuentibus, ſuperioribus, & perſonis aliquam Abbatiſſam aut aliam præfectam perpetuam, ſeu ad vitam, ſed triennalem tantum eligere & præficere vllo modo audeant, vel præſumant; quod ſi ſecùs a quoquam quauis authoritate fuerit attentatum, electionem & præfectionem huiuſmodi, ac omnia, & ſingula, quæ inde ſequentur irrita, nulla & inania, nulliuſque roboris & momenti fore: ſicq; per quoſcumq; iudices &c. in Bullario, fol. 1321. Electio autem quomodo facienda ſit, habetur in c. indemnitatibus, de elect. in 6. & in d. Concil. Trid. ſeſſ. 25. de regul. c. 6 & 7. Hæc autem Conſtitutio declaratur per Nauar. conſil. 82. de Regular. lib. 3. in antiquis, & conſ. 7. de ſtatu monach. in nouiſ. non includere eas, quæ verè nō ſunt profeſſæ Regulam à Sancta Sede Apoſtolica approbatam.

Abbatiſſa tenetur ante menſem certiorem facere Epiſcopum de tempore profeſſionis nouitiæ, alioquin quamdiu Epiſcopo videbitur, ab officio ſit ſuſpenſa, ex Decreto dicti Concil. Trid. ſeſſ. 25. cap. 17. de poteſtate præfectæ monialium, Sot. in 4. Sent diſt. 20. q. 1. art. 4.

Abbatiſſa temporalis non eſt de iure benedicenda, niſi ſacroſancta Sedes Apoſtolica aliud ſtatuat expreſsè, vel ſeruet Contrarium. Nauar. conſil. 4. de regul. lib. 3. fol. 574. in antiquis. & conſ. 2. de ſtatu monach. in nouis.

ABOR-

ABORTVS.

1 *Conſtitutionis Sixti V. Relatio.*
2 *Eiuſdem per Greg. XIV. Moderatio, & num. 4.*
3 *Pœnæ contra perſonas Eccleſiaſticas procurantes abortum, quænam ſint.*
4 *Cui reſeruatur abſolutio in foro conſcientiæ.*
5 *Fœtus animatus quando dicatur, & præſumatur.*
6 *Caſus in quibus perſona Eccleſiaſtica tradi poteſt Curiæ ſeculari.*

ABORTVS. Præter Summiſtas in hoc verbo ſciendum eſt, quod abortum procurantes, conſultantes, & conſentientes quocumque modo, incurrunt pęnas contentas in Conſtitutione Sixti V. Romæ publicata die 16. Nouemb. 1588. Neap. aliàs impreſſa, incipiente, Effrenatam, & infra. *Congruit tit. de homic.*

1 *Omnes, † & quoſcumque tam viros, quam mulieres, cuiuſcũque ſtatus, gradus, ordinis, & conditionis, etiam clericos ſeculares, vel cuiuſuis ordinis regulares, quauis dignitate, & præeminentia Eccleſiaſtica, vel mundana fulgentes, qui de cetero, per ſe, aut interpoſitas perſonas, abortus, ſeu fętus immaturi, tam animati quam etiã inanimati, formati, vel informis eiectionem procurauerint, percuſſionibus, venenis, medicamentis, potionibus, onerib. laboribuſq́; mulieri prægnãti impoſitis, ac alijs etiam incognitis, vel maximè exquiſitis rationibus, inde, vt re ipſa abortus ſequutus fuerit, ac etiam prægnantes ipſas mulieres, quæ ſcienter præmiſſa fecerint. pœnas tam diuino, quam humano iure, ac tam per Canonicas ſanctiones, & Apoſtolicas Conſtitutiones, quam Ciuilia iura aduerſus veros homicidas, qui homicidium voluntariũ actu, & re ipſa patrauerint, propoſitas, & inflictas (quorum omnium tenores his noſtris literis pro expreſſis, & ad verbum inſertis habemus) eo ipſo incurrere hac noſtra perpetuò valitura Conſtitutione ſtatuimus, & ordinamus, ipſaſq́; pœnas, Leges, & Conſtitutiones ad caſus præfatos extendimus. Eos verò qui clerici fuerint, omni priuilegio clericali officijs dignitatibus, & beneficijs eccleſiaſticis, quæ ſic vacatura, noſtræ, et Sedis Apoſtolicæ diſpoſitioni perpetuo reſeruamus, ipſo facto priuamus, & in futurũ inhabiles ad ea ſuſcipiẽda decernimus; adeo, vt illi, qui hoc delictũ cõmiſerint, non ſecus atq́; ij, qui ſua voluntate homicidium perpetrauerint, iuxta Conc. Trid. decreta, etiam ſi crimen id nec ordine iudiciario probatum, nec alia ratione publicum, ſed occultũ fuerit, ad ſacros ordines promoueri, aut in ſuſceptis ordinibus miniſtrare nullo modo poſſint, nec illis aliqua Eccleſiaſtica beneficia, etiam ſi curam non habeant animarũ, cõferri liceat: ſed omni ordine, ac beneficio, & officio perpetuò careant: nec non, & illos, qui clerici nõ fuerint, & talia perpetrauerint, non ſolũ pęnas incurrere ſupra narratas, ſed etiam inhabiles ad ordines, & alia prædicta decernimus, & declaramus. Volẽtes, quod hi, qui foro eccleſiaſtico ſubiecti, vt præfertur, deliquiſſe cõperti fuerint per iudicẽ Eccleſiaſticũ depoſiti, & degradati, Curiæ, & Poteſtati ſeculari tradãtur, quæ de eis illud capiat ſuppliciũ, quod cõtra laicos verè homicidas per Diuinas Leges, ac Ciuilia iura eſt diſpoſitũ. Præterea eiſdẽ pęnis teneri omninò ſtatuimus eos, qui ſterilitatis potiones, ac venena mulieribus propinauerint, & quominus fętũ concipiãt, impedimentũ præſtiterint, ac ea facienda, & exequenda curauerint ſiue quocunq́; modo in his cõſuluerint, ac mulieres ipſas, quæ eadẽ pocula ſponte, ac ſcienter ſumpſerint. Quocirca mandamus vniuerſis, & ſingulis iudicib. Ordinarijs, & delegatis, tã Eccleſiaſticis, quam ſecularibus, quibus contra criminum reos, etiam quo ad cauſas huiuſmodi*

Digitized by Google

de iure, vel ratione delicti, aut perſonarum legitimè competet iuriſdictio, ita ta-
men, vt inter eos præuentioni locus ſit, vt in his delictis, quæ vt plurimum in oc-
culto perpetrantur, contra quoſcunque, non ſolum per accuſationem, & delatio-
nem, verum etiam per inquiſitionem ac ſimplicem denunciationem procedāt, ac
ad illa probanda teſtes aliàs de iure inhabiles, eorundem tamen iudicū arbitrio,
habita ratione perſonarum, cauſarum, & qualitatum illarum, ac circunſtantia-
rum quarumcumque admittant, ac in eos, qui culpabiles fuerint, prout per nos
ſancitum eſt, demum animaduertāt. Inſuper, vt immaniſſimi huius delicti gra
uitati non ſolum temporalibus, verum etiam ſpiritualibus pœnis proſpiciamus,
ac prouideamus, omnes, & ſingulos cuiuſcunque ſtatus, gradus, ordinis, vel con-
ditionis exiſtentes, tam laicos, quàm clericos ſeculares, & cuiuſcūque ordinis re-
gulares, necnon mulieres ſeculares, vel quemcunque ordinem profeſſas, qui, vel
quæ, vel principales, vel vt ſociæ, conſciæ ad tale facinus committendum, opem,
conſilium, fauorem, potionem, vel alia cuiuſcunque generis medicamenta ſciēter
dederint, ac etiam ſcribendo literas priuatas, vel apochas, vel aliàs, verbis, aut
ſignis iuuerint, aut conſuluerint (vltrà ſupradictas pęnas) ipſo facto, nunc, prout
ex tunc, excommunicamus, & pro excommunicatis declaramus; Decernentes, ac
declarantes, quod per quæcunque Iubilea, & Indulgentias, per nos, & ſucceſſores
noſtros etiam anno Iubilei, aut alio quouis tempore, etiam Cruciatæ Sanctæ Iubi
lei, vel quouis alio titulo conceſſas, & concedendas necnon per quaſcunque lite-
ras Apoſtolicas quibuſuis Principibus ſeu ad eorum inſtantiā per nos, & ſucceſ-
ſores noſtros pariter conceſſas, & concedendas, ac etiam vigore priuilegiorū, Ma-
re magnum, vel aliàs quomodolibet nuncupatorum quibuſuis Congregationibus
Regularium, aut Epiſcopis vigore Concilij Trid. vel aliàs per nos, & prædeceſſo-
res noſtros quomodocunque conceſſorum, vel in futurum concedendorum: nec
perſonæ ſic, vt præfertur, delinquentes, & excōicatæ, præterquā in mortis articu
lo abſolui valeant: nec cum ijs clericis, qui hmōi delicta perpetrauerint, etiā ſi eo-
rum crimen occultum fuerit, ſuper irregularitate præmiſſorum occaſione cōtra-
cta, nec per locorum Ordinarios, nec per alios quauis authoritate fungentes, quā
per nos, & Romanos Pontifices noſtros ſucceſſores, & tunc non niſi vrgētiſſimis
de cauſis diſpenſari poſſit. Ac tam abſoluendi, quam diſpēſandi facultatē hmōi,
etiā quo ad forum conſcientiæ in caſibus ſuperius expreſſis nobis, & ſucceſſoribus
a noſtris duntaxat reſeruamus. † Hæc tamen Conſtitutio fuit moderata per Gre-
gor. XIV. prid. Kal. Iunij 1591. & Neap. aliàs impreſſa incip. Sedes Apoſtolica pia
mater, & infra. Habita ſuper hoc venerabilibus fratribus noſtri S. R. E. Cardina-
libus ſuper negotijs, & conſultationibus Epiſcoporum deputatis, matura delibe-
ratione, de eorum conſilio, Conſtitutionem prædictam ſic duximus moderādam,
vt à peccato, & excōicatione contra perſonas ibi expreſſas lata, tā quo ad eos, qui
hactenus deliquerunt, quam quo ad illos, qui poſt noſtram Conſtitutionem in eiſ-
dem caſibus deliquerint, quilibet presbyter tam ſecularis, quam cuiuſuis ordinis
regularis, ad Chriſtifidelium confeſſiones audiendas, & ad hos caſus ſpecialiter
per loci Ordinarium deputatus plenam, & liberam, in foro conſcientiæ tantum
abſoluendi habeat facultatem eandem prorſus, quam idem Sixtus prædeceſſor ſi-
bi, ac ſuis ſucceſſoribus reſeruauit. Quo verò ad pęnas procurantium abortum, fœ-
tus inanimis, aut exhibentium mulieribus, vel ſumentium venena ſterilitatis,
aut quocunque modo auxilium, vel conſilium eis dantium in prædicta Conſtitu-
tione contentas, Conſtitutionem præfatam in ea parte, vbi de his agit, ad termi-
nos Iuris communis, ac ſacrorum Canonum, & Concilij Trid. diſpoſitionem au-

thoritate

thoritate Apoſtolica tenore præſentium, tam quo ad præterita, quàm quo ad futura perpetuò reducimus, perinde, ac ſi eadem Conſtitutio in huiuſmodi parte nũquam emanaſſet, non obſtantibus eadem Prædeceſſoris noſtri conſtitutione, quã quo ad reliqua omnia præter contenta in hac noſtra Conſtitutione in ſuo robore omninò permanere volumus, ceteriſque contrarijs quibuſcunque, &c.

3 Nota per hanc moderationem remanere ſupradictas † pœnas impoſitas à Sixto V. poſt animatum fœtum, priuationis, inhabilitatis, degradationis, traditionis
4 Curiæ ſeculari, & præuentionis, vt ſupra: ſed ſolum fit † moderatio in partẽ, quo
ad abſolutionem à peccato, & excommunicationem reſeruatam ordinario in foro conſcientiæ tantum; Quando verò non eſt fœtus animatus, in totum tollitur
Conſtitutio Sixti V. & reducitur ad diſpoſitionem iuris communis, vt in ca. ſicut
il 2. cap. ſi aliquis, de homicid. vbi gloſſ. Abb. Felin. & Doct. text. in c. quod verò,
cum ſeqq. 32. q. 2. Couar. in Clem. Si furioſus, in 2. par. §. 3. de homic. & non fa-
5 cit irregularem: Dicitur † autem fœtus *a* animatus in maſculo poſt quadraginta
a dies, in fœmina poſt octuaginta; & ſi dubitatur, an maſculus ſit, vel fœmina, præ-
ſumendum eſt, eſſe animatum poſt quadraginta dies, Nau. in Man. Confeſſ. ca. 15.
b nu. 14. quia in dubio *b* tutior pars eſt eligenda, & eſt communis opinio, quam ſequitur Sacra Pœnitentiaria, vt teſtatur Nau in conſ. 22 de homicid. in antiq. & in conſ. 26. in nou. non tamen eſt irregularis conſulens abortum ei, quæ dubitat ſe eſſe prægnantem, ſi non apparet de abortu, vt per eundem in conſ. ſeq d. tit.

Pœnam à iure Diuino impoſitam habes Exodi c. 21. & c. Moyſes, 32. q. 2. Pœnam verò à iure Ciuili impoſitam, habes in l. ſi aliqu d, §. abortionis, & in l. Cicero, ff. de pœn. in l. ſi mulierem, & in l. 3. §. ex Senatuſconſulto, ff. ad leg. Cornel. de ſicar. Afflict. in Conſtit. reg Terminum vitæ, nu. 29. & in Conſt. Mala, §. amatoria pocula, nu. 5. Grillan. de Sortileg q. 13. Boſſ. in tit. de homic. Foller in pract. crim. par. 4. in princ. in verbo pœnis debitis feriantur. ſub num. 63. Iul. Clar. in §. fin. pract. crim. q. 68.

6 Nota ex prædictis † caſum, in quo Eccleſiaſtica perſona poteſt tradi *c* Curiæ
c ſeculari ob abortum animatum; Id etiam conſiderauit Chaprauilla, in tract. de caſ. reſeruat. par. 2. ca. 9. q. 1. fol. 259 Alium caſum habes in perſona eccleſiaſtica exercente Sodomiam, per Bullam Pij V incip. Horrendum, relatam per Nau. in c 27. nu. 249. in Man. Confeſſ & per Moder in addit. ad Diaz, cap. 86. fol. 341. & infra in verbo Sodomia. Alius etiam caſus traditionis Curiæ ſeculari eſt contra eos, qui cum ad ſacrum Presbyteratus ordinem minimè promoti ſint, Sacerdotis tamen authoritatem temerè ſibi aſſumentes Miſſarum celebrationem vſurpare, & ſacramentum pœnitentiæ Chriſti fidelibus miniſtrare præſumunt, vt patet ex nouiſſima Conſtitutione S.D.N. Clementis VIII. relata infra in verbo Ordo,
d quam adde titul. de cler. non ordin. miniſtran. *d* Reliquos verò caſus refert Iul. Clar. in pract. crim. q. 36. & tunc an teneatur iudex ſecularis exequi ſententiam Iudicis Eccleſiaſtici, habetur per eundem Iul. Clar. 96. num. 7. poſt Iſer. & Afflict. in prima Conſtit. Regni, Luc. de Pen. latè in l. 1. C. de priuileg. ſcholar. lib. 12. & in l. nemo, C. de dignit. eod. lib. Diaz, in pract. crim. Canon. c. 144. in verbo, Curiæ ſeculari, & ibi Addentes.

a *ADDITIO. Ex quo infertur, quod poſtquam fœtus eſt viuificatus per animæ infuſionem, quæ cenſetur infuſa, ſiue in mare, ſiue in fœmina ſi lineamenta omnium membrorum habebit, vt per Burgaſ in tract. de irregul par. 6. tit de Venenis,*

ficijs, ſub nu. 14 licèt adhuc verè nō ſit in rerum natura; & multa poſſent impedire ne naſcatur, l. 1 § ſed & ſi quis ventrem ff de ventr. in poſſ mitt. tamen illum occidens, verè homicidium committere dicitur, c. quod vero, & ca Moyſes, 32. q 2. c. conſuluiſti, in fine, & ibi glo. 2. q. 5.

Prædictæ autem pœnæ an vendicent ſibi locum etiam in eo, qui procurauerit abortū fœtus animati ad præſeruandam ipſam prægnantem, quam Medici dicunt non aliter poſſe euadere mortem niſi exiſtens in vtero occidatur, vide Sylu. in verbo, Medicus, §. 4. Burgaſ notab. in d tract. p. 6. tit de Phyſicis, & Chirurgis fol. 269 Amplia, vt quo ad euitandam irregularitatis penam, nihil ſ. ff. agetur allegantı ſe non habuiſſe intentionem, & propoſitum occidendi fetum quoties operatur actum illicitum, & de ſui natura aliquo modo ordinatum ad abortū cauſandum, c ſicut, il 2 de homic Nau conſ 24. de homic. in antiq. Couarr. in relect. Clem Si furioſus, de homic § 4 p 2. licèt non incurrant irregularitatem indiſpenſabilem ex dictis per eundem Nau. in Man. Confeſſ c. 27 ſub nu 240.

Limita, & primò in eo, qui non fuit in dolo & ſic in ignorante mulierem eſſe prægnantem, vt clarè habetur per Auguſt Ariminenſ in apoſtil. ad Ang. in tract. malef. in verſ. & ex interuallo, per Campanum in c. regni, Ad peruerſorum, ſub nu 50. & colligitur ex dictis per Afflict. in rubr. Conſt. Terminum vitæ, nu. 2. Couar in præalleg. §. 4. ſub nu 10 dicens contrarium ſibi non videri iuri conſonum, & eò maximè, ſi ignorantia eſſet inconuincibilis, & hoc quo ad penas, non autem quo ad irregularitatem, quam euitare non poteſt.

Secundò limita in eo, qui à contrario ſenſu dederit poculum mulieri ad eam ingrauidandam, & illa eo ſumpto mortua fuerit, nam tunc debet tantum puniri pena relegationis, l. 3 § ſed ex Senatuſconſulto ff ad leg Corn de ſicar Afflict in Cōſtit Mala noxia, § amatoria pocula, nu. 6 & ratio eſſe poteſt, vt excuſetur a dictis penis: quia finalis intentio tradentis huiuſmodi poculum ad concipiendum tendit in bonum ſ. ad ſuſcipiendam prolem, quod eſt fauorabile, licèt iſtud factū non debeat ex toto tranſire impunitum, propter malum exemplum conſiſtens in eo, videlicet, in quærendo violentare naturam, volendo imponere fecunditatem in vtero, in quo Deus, & natura impoſuerunt ſterilitatem; Quæ ratio colligitur ex dictis notabiliter per Paul Grill. in tract. de ſortileg. q. 12 num 19. non tamen euadet irregularis.

b *Adde glo celebrem, in c vnico, de ſcrutin. in ord fac. in fine, & Felin in c. auditis, de præſcript ſub nu. 32. Limita tamen in foro contentioſo, quoad penam, quia in dubio iudicis partes debent eſſe in abſoluēdo, iuxta tex. in c. cum ſint iura partium obſcura, de regul iur in 6 cum interpretatio debeat fieri in mitiorem partem, l ſi de interpretatione. ff de penis; & hanc eſſe communem Doctorum reſolutionem in c. ad audientiam, vbi præcipuè Abb. nu 3 de homic. teſtatur Nauar in ſupra alleg conſ nu. 22. in antiq. licèt Couar. in Clem. Si furioſus, nu. 3. de homic. par. 1. in princ. videatur tenere contrarium.*

Iſta traditio operatur, vt Eccleſia non teneatur eum amplius defendere, gloſ. in c ſi quis ſacerdotum, 11. q. 1. & qualiter fieri debeat, habetur in cap. nouimus de verb ſignific. & in caſibus, in quibus clericus traditur Curiæ ſeculari puniēdus communis opinio eſt, quod non tenetur iudex ſecularis ſtare proceſſui facto coram iudice eccleſiaſtico, ſed poteſt de nouo formare proceſſum; & ratio eſt: quia per huiuſmodi degradationem, & traditionem reputatur, tanquam laicus, de quo tanquam ſibi ſubdito, iudex ſecularis cognoſcere poteſt. Iul. Clar. in § fin. pract. crim. q. 96. nu. 7. quod intelligatur non procedere in crimine merè eccleſiaſtico.

de

de quo iudex ſecularis non potuiſſet cognoſcere,etiam ſi reus fuiſſet laicus,vt in crimine hæreſis,c. vt inquiſitioni,§.prohibemus,de hæretic.in 6.quo caſu,vt refert Boſſ in titulo,de hæret.nu.35.ſeruatur,vt ſola ſententia tranſmittatur,immo ſolus effectus ſententiæ.

Et audiens ſerio confeſſionem ſacram,& abſoluendo,ſimulando ſe presbyterum,eſt irregularis.Nauar.in Man.Confeſſ c.27 ſub nu.242.fol.526.

AGNVS DEI.

AGNVS DEI benedicti ne nimio inficiantur, nec venales proponantur, Gregorij XIII.Conſtitutione cauetur, Romæ publicata die 11. Iunij 1572. cuius tenor talis eſt. Omni certè ſtudio, & opera à nobis procurandum eſt,vt ea tollantur, quæ non conueniunt, ac noſtrum, & aliorum bonorum, piorumque Chriſti fidelium animos offendunt. Itaque prouidè conſiderantes certas formas innocentiſſimi Agni imagine figuratas, & per Romanos Pontifices ſtatis temporibus conſecrari ſolitas, ſicut Agni puri, & mundi à Summo Pontifice benedicuntur,ita ab omnibus poſtmodum immaculatas,non autem auro,& coloribus vllis depictas, ſed in ſua albedinis munditiæ ſanctificatas congruenti cum reuerentia teneri,& conſeruari debere,ſtatuimus,& ordinamus, ac ſub excommunicationis pœna ipſo facto incurrenda prohibemus,& interdicimus,ne quiſquam, ſiue vir, ſiue mulier, ſeculares, aut Eccleſiaſtici etiam ſi regularis ordinis ille ſit, & quocunque gradu,conditione, ſtatu nomine dignitate, & honore præcellat, poſt hac in perpetuum Agnus Dei per Romanum Pontificem pro tempore exiſtentem benedictos depingere, inficere minio, notare,vel aurum, aut colorem aliquem illis imponere,aut quidquam aliud ſuperinducere,neque depingi, aut miniari facere, nec illos venales proponere, ſeu tenere quouis prætextu qualibetve de cauſa audeat:verum eos albos,& mundos Agnum illum purum, innocentem repræſentantes,qui occiſus pretioſiſſimo ſanguine ſuo nos redemit, decenter,ac reuerenter à cunctis haberi,deferri,& cuſtodiri præcipimus, & ita ab omnibus fieri,& cenſeri deferre decernimus.Mandantes omnibus,& ſingulis locorum Ordinarijs,per vniuerſum Chriſtianum Orbem conſtitutis, eorumque Vicarijs in ſpiritualibus generalibus, vt præſentem noſtram Conſtitutionem, & prohibitionem, in ſuis quiſque Ciuitatibus, & Diœceſibus ſtatim publicare procurent, ita, vt ad omnium notitiam, quam primum peruenire poſſit. Quicunque verò inobedientes fuerint,præter excommunicationis pœnam,quam vt præfertur incurrent, etiam alijs pœnis ipſorum Ordinariorum, ſeu Vicariorum plecti, & mulctari volumus, & iubemus, non obſtantibus Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis ceteriſque contrarijs quibuſcunque. Volumus etiam, quod præſentium literarum exemplis, etiam impreſſis, manu Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius prælati eccleſiaſtici obſignatis,plena,eademque prorſus fides vbique adhibeatur,quæ ipſis præſentibus adhiberetur,ſi forent exhibitæ,vel oſtenſæ. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo ſeptuageſimo ſecundo, octauo Kal.Iunij, Pontificatus noſtri anno primo.

De ſignificatu, & eorum benedictione habetur in libro Cæremoniali, vbi in fine ſunt infraſcripti verſus.

Legimus Vrbanum V. Pont. Max. miſiſſe ad Imperatorem Græcorum tres Agnus Dei,cum verſibus infraſcriptis.

Bal-

Balſamus, & munda cera, cum chriſmatis vnda,
Conficiunt Agnum, quod munus do tibi magnum.
Fonte velut natum, per myſtica ſanctificatum.
Fulgura deſurſum depellit, & omne malignum.
Peccatum frangit, vt Chriſti ſanguis, & angit.
Pragnans ſeruatur, ſimul & partus liberatur.
Munera defert dignis, virtutem deſtruit ignis.
Portatus munde, de fluctibus eripit vnda.
Morte repentina ſeruat, Satanaq; ruina.
Si quis honoret eum, retinet ſuper hoſte tropheum.
Parſq. minor tantum tota valet integra quantum.
Agnus Dei miſerere mei.
Qui crimina tollis, miſerere nobis.

ALIENATIO RERVM ECCLESIAE.

1 *Quænam iura obſeruanda ſint in alienatione rerum Eccleſiæ.*
2 *Regula traditur pro validitate alienationis rei Eccleſiæ; Ampliatur à nu. 15. & limitatur à num. 28.*
3 *Cauſæ alienationis ſunt quatuor, & caſus à iure permiſſi ſunt idem, & requirunt ſolemnitates, & quænam illæ ſint.*
4 *Conſenſus patroni an requiratur.*
5 *Diſpoſitio huius Paulinæ, quæ ſit, eius intelligentia, & praxis.*
6 *Prælati iurant non alienare & quid operatur.*
7 *Aſſenſus Apoſtolicus quid importet.*
8 *Aſſenſus debet præcedere contractum, & quando ſubſequi, nu. 11.*
9 *Traditio poſſeſſionis ante aſſenſum, quid operetur.*
10 *Cautela pro contrahentibus ne incurrant in pœnas huius Paulinæ.*
11 *Aſſenſus quando ſubſequatur.*
12 *Euidens vtilitas quando attendatur, quæ dicatur, & quid ſi poſt aſſenſum reperiatur læſio.*
13 *Pœna commiſſariorum malè iudicantium, procurantium, ac talia decreta extorquentium.*
14 *Gerardina Conſtitutio, quæ ſit, & praxis procedendi in huiuſmodi cauſis.*

ALienatio rerum Eccleſiæ. Præter Summiſtas in hoc verbo ſciendum eſt, Paulum IV. aliqua conſtituiſſe circa alienationem rerum Eccleſiaſticarum, quæ Pius IV. reduxit ad viam iuris communis, vt in eius Conſtitutione publicata Romæ die 24. Septembris 1560. Incip. prouida, folio 671 in Bullario, adeo quod hodie attenditur diſpoſitio Sacrorum Canonum, præſertim Pauli II. folio 91. quæ eſt inter Extrauagant. Com. ſub titul. de reb. Eccleſ. non alienand. tenoris ſequentis.

Ambitioſæ cupiditati illorum præcipuè, qui diuinis, & humanis affectati damnatione poſtpoſita immobilia, & pretioſa mobilia Deo dicata, ex quibus Eccleſiæ, Monaſteria, & pia loca reguntur, illuſtranturq. & eorum nomin ſtri ſibi alimoniam vendicant, profanis vſibus applicare, aut cum maximo illorum, ac diuini cultus detrimento exquiſitis medijs vſurpare præſumunt, occurrere cupientes.

Omnium rerum, & bonorum Eccleſiaſticorum alienationem, omneq. pactum, per quod

Digitized by Google

quod ipſorum dominium transfertur, conceſſionem, hypothecam, locationem, & conductionem ultra triennium, necnon infeudationem, vel contractum emphyteuticum, præterquam in caſibus à iure permiſſis, ac de rebus & bonis in emphyteuſim ab antiquo concedi ſolitis, & tunc in eccleſiarum euidenti vtilitate, ac de fructibus & bonis, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt pro inſtantis temporis exigentia hac perpetuo valitura Conſtitutione præſenti, fieri prohibemus.

Prædeceſſorum noſtrorum Conſtitutionibus, prohibitionibus, & decretis aliàs ſuper hoc editis, quæ tenore præſentium innouamus, in ſuo nihilominus robore permanſuris. Si quis autem contra huius noſtræ prohibitionis ſeriem de bonis, & rebus eiſdem quidquam alienare præſumpſerit, alienatio, hypotheca, conceſſio, locatio, conductio, & infeudatio huiuſmodi, nullius omninò ſint roboris, vel momenti, & tam qui alienant, quam is, qui alienatas res, & bona prædicta receperit, ſententiam excommunicationis incurrant.

Alienanti verò bona Eccleſiarum, monaſteriorum, locorumq; piorum quorũlibet inconſulto Rom. Pont. aut contra præſentis Conſtitutionis ſenorem, ſi Pontificali vel Abbatiali præfulgeat dignitate, ingreſſus Eccleſiæ ſit penitus interdictus; & ſi per ſex menſes immediatè ſequentes ſub interdicto, huiuſmodi animo (quod abſit) perſeuerauerit indurato lapſis menſib. eiſdẽ à regimine, & adminiſtratione ſuæ Eccleſiæ, vel Monaſterij cui præſidet, in ſpiritualib. & tẽporalib. ſit eo ipſo ſuſpẽſus Inferiores verò prælati. Cõmẽdatarij & aliarũ Eccleſiarũ Rectores, beneficia, vel adminiſtrationem quõlibet obtinẽtes, Prioratib. Præpoſituris, Præpoſitatibus, Dignitatib. Perſonatib. Adminiſtrationibus, Officijs, Canonicatibus, Præbẽdis, alijſq. Eccleſiaſticis, cũ cura & ſine cura, ſecularib. & Regularib. beneficijs quorũ res, & bona alienarunt, dũtaxat ipſo facto priuati exiſtãt, illaq. abſq; declaratione aliqua vacare cenſeantur, poſſintq. per locorũ Ordinarios, vel alios, ad quos eorũ collatio pertinet perſonis idoneis (illis exceptis, quæ propterea priuatæ fuerint) liberè de iure conferri, niſi aliàs diſpoſitioni Apoſtolicæ Sedis ſint ſpecialiter aut generaliter reſeruata, nihilominus alienatæ res et bona hmõi, ad Eccleſias, Monaſteria & loca pia, ad quæ ante alienationẽ huiuſmodi pertinebãt, liberè reuertãtur. Nulli ergo, &c. Dat. Romæ apud Sanctũ Marcum Anno Dominicæ Incarnationis, 1468. Kal. Martij, Pontificatus noſtri anno quarto.

Ad euidentiam præmitto, quod de Alienatione rerum eccleſiaſticarum, piorumve locorum habetur in Iure Ciuili in l. iubemus, la 2. & in Auth. hoc ius porrectum, cum multis Auth. ſeq. C. de Sacroſ. eccl. & in lib. Authent. in tit. de Alienat. & emphyt. & in alio tit. clariori, De non alien. nec permut. reb. Eccleſ. In iure verò Canonico habetur in lib. Decreti, 12. q. 2. per totam, præſertim in c. ſine exceptione, ac in lib. Decretalium in titul. de reb. Eccleſ alien. vel non, Præcipuè in c. nulli; Habetur in lib. Sexti, in Clem. ac in hac Extrauag. Communi, eod. tit. & in Concil. Trident. ſeſſ. 25. de Reform. cap. 11. incip. Magnam.

1. Standum eſt hodie † Diſpoſitioni iuris Canonici, gl. in c. 1. in verbo, tractatus, de reb. eccleſ. non alien. in 6. Abb. in c. in præſentia, ſub nu. 28. de probat. & in c. inter alia, nu. 16. de immun. eccleſ. & in d. c. nulli, nu. 6. de reb. eccl. alien. vel non, & in conſ. 41. ſub num. 3. par. 1. Quo dilucidius intelligi poſſit hæc materia, quæ longa & obſcura eſt, viſis omnibus pene ſcriptoribus, conſideratiſq. eorum dictis, ac perpenſis, facio Regulam, quod

2. Ad † validitatem alienationis rei Eccleſiaſticæ duo copulatiuè requiruntur, cauſa iuſta in caſu licito, & forma, i. ſolemnitas legitima. c. 1. de rebus eccleſ. non

alien.

Digitized by Google

alien.in 6.d.Clem.1.eo.tit.d.c ſine exceptione, gloſ.in Summa, 12. q.2. Abb.in c.2.nu.8.de his quæ vi met.cau.in c.1.nu.17.de reſtit.in integr. & in c nulli,nu.7. de reb.eccleſ.al en.vel non,& in c.ad noſtram, eo.tit. in c.tua,num 8.de h s, quæ fiunt à prælat.ſine conſenſu Capituli. Socin.in ſuis Fallen.Reg 100. in verbo eccleſ.Dec.in Auth.Qui rem,nu 21 C.de ſacroſ.eccleſ.& in c nſ.141.nu.4.Couar. lib.2. Var.reſol.c.17.nu.2 qui dicunt Communem eſſe opinionem, Red.in tract. de reb.eccleſ.alien vel non, q.51 c.7.nu.21.& q.36 nu.17. & q.46. Maſcard.de probat. Conclul.75 Molina,de Contract.Diſput.468. Et hac forma omiſſa, regulariter non valet alienatio Afflict.in deciſ.107.& deciſ.85.Vinc.de Franch.deciſ.35. latè per Franc. Sarment. Rotæ Romanæ Auditorem, in tract. de Reddit. Eccleſ.par.1.c.2. vbi doctiſſimè præter alios.

3 Cauſæ iuſtæ ſunt quatuor † neceſſitatis, vtilitatis, incommoditatis,& pietatis, glo.in Summa,12.q 2.Abb.in d.c.nulli,de rebus eccl.alien.vel non. Silueſt.verb. Alienatio, num.2. explicat Rebuff.in Compen.alien.rer.eccleſ. num.9. latiſſimè Redoan.in d.tract.quæſt.19.20 21.& 22.& q.51.cap.22. aliqua per Couar.d. lib.2.Variar.reſol.cap.16.num 8.& 9.& cap.17.Molin.in d.tract.diſp.465. Nauar.in Comment.de alien.rer.eccleſ. Neceſſitas,& vtilitas æquiparantur in iure, cap.1.de reb eccleſ.non alien.in 6.& Clem.1.eod.tit. Abb.in cap.vt ſuper,de rebus eccleſ.alien.vel non,& in cap.fin.de eccleſ.ædific. Et iſtæ cauſæ dicuntur caſus à iure permiſſi,vbi reducuntur omnes, qui in iure reperiuntur expreſſi,d gl.in Summ.12.q.2.& in cap.2. in verbo,caſibus, de reb.eccleſ non alien.in 6.& regulariter requirunt ſolemnitates in alienatione,exceptis aliquibus, quos ponam infra in limitationibus.

Alienatio rerum eccleſia. Differẽtia iter alien. ex cã neceſſitatis, & ex cauſa vtilitatis.

Adde quod inter alienationem ex cauſa neceſſitatis, & illam quæ fit ex cauſa vtilitatis Communiter diſtinguunt DD. & ſic vt in primo caſu ſeruatis ſeruandis ſufficiat illam vtiliter eſſe cœptam,ita quod Eccleſia non ſit in damno, illiq. ſtetur qualemcumque exitum habeat; in ſecundo verò non ſufficit illam vtiliter eſſe cœptam,niſi effectus ſequatur, & contrarium non euenerit, ſcilicet, quod Eccleſia effecta ſit locupletior, quam differentiam præter alios tangit Federic. de Sen.in conſ.249. ſub nu.2. Rebuf. in compend.alienat.num.72. approbat Rotæ Rom.in deciſ.65.diuerſ.nu.4. & 23.vol.2. ſequitur Ioan.Anton.Lanar.in conſil. 50.nu.6. & 7. & Fabius de Anna, in conſil.38.nu 36.vol.1.

Solemnitas legitima continet quatuor de iure antiquo: vt authoritas prælati, tractatus, conſenſus Capituli, & ſubſcriptio ſingulorum ſaltem per Notarium, de quibus per Abb.in c.1.& c.tua,de his,quæ fiunt à prælat.Silueſt.& Summiſtæ in verbo, Alienatio, Rebuff.in d.compen.à num 9. vſque 14.& à num.74 vſque

4 99.& num.118. latiſſimè per Redoan.à q.24.vſque ad q.48 † Conſenſus patroni ſi Eccleſia ſit patronata, non eſt de neceſſitate. Abb.in c.vnico, vt benefic. Eccleſ.ſine dim.confer.Dec.conſ.174. Redoan.in d.tract q.31.licet Contrarium teneat Rebuff.num 90.

Hodie verò regulariter prohibetur omnis modus alienandi etiam in caſu licito, & ſeruatis ſolemnitatibus prædictis inconſulto Romano Pontifice per hãc Extrauag.quæ diuiditur in duas partes;in prima ponit cauſam motiuam; in Secunda, ibi: omnium rerum prohibitionem facit, & tres tantum caſus concedit alienandi inconſulto Romano Pontific. Primus eſt locationis, & conductionis infra triennium; Secundus eſt, emphyteuſis habentis tres conditiones, ſcilicet in caſibus à iure permiſſis,& de bonis ſolitis ab antiquo dari in emphyteuſim,& cum euidenti Eccleſiæ vtilitate. Tertius eſt alienationis fructuum, qui ſeruando

ſeruari

Digitized by Google

ſeruari non poſſunt ſecundum tutiorem ſenſum, Caiet. in verbo, Excommunica-
tio, c. 75. Pro cuius prohibitionis obſeruantia ibi Prædeceſſorum innouat, & con-
firmat antiquos Canones, præſertim capit. ſine exceptione, 12 q. 2. c. 1. & c. nulli,
de rebus eccl. alien. c. 1. & 2. eo. tit. in 6. Clem. 1. eo. tit. quibus duo hæc Extrauag.
addit; Primũ, vt non poſſit fieri locatio vltra trienniũ, declarando verba ad modi-
cum tempus in d. Clem. 1. in fine; nam antea poterat ad decennium, vt ibi per gl.
& Doct. Secundum, vt quælibet alienationis ſpecies non fiat inconſulto Rom.
Pont & ſic additur alia ſolemnitas, quæ non requiritur in prædictis tribus caſibus
hic exceptis. Item pro maiori obſeruatione huius prohibitionis annullat contra-
ctus, & imponit pœnas; ibi: ſi quis autem, h. d. in ſumma. Quælibet ſpecies alie-
nationis eccleſiaſticæ etiam locationis, vltrà triennium regulariter non pōt fieri
in conſulto Rom. Pont. excipit, innouat, ac confirmat iura antiqua, annullat con-
tractus, & imponit pœnas, vltra Caietan. faciunt relata per Redoan. q. 35. qui in
q. 36. & 42. aliter intelligit, hanc Paulinam, vt quando ſunt ſeruatæ cauſæ, & ſolē-
nitates, non requiratur aſſenſus Apoſtolicus de neceſſitate, nam per eam permit-
titur alienatio in caſibus à iure permiſſis, videlicet, iuſta de cauſa, & ſeruata for-
ma Iuris Canonici, notat etiam Nauar. in d. Comm. de alien. rer. Eccleſ. ſub nu. 2.
ac in Manuali Confeſſ. c. 27. nu. 156. & videtur tenere Rebuff. in d. Cōpend. Sed
primò intelligentia eſt de obſeruantia, ſtylo, & praxi Rom. Curiæ, congruit lite-
a ræ, & ſenſui, ac tutior, a miror ad Redoan. & Nauar. qui de iſto Caietani ſenſu
6 mentionem non faciunt. Animaduertendum tamen eſt, quod † etiam ſi hæc Con-
ſtitutio non fuiſſet edita, Prælati & Abbates non poſſent regulariter alienare in
caſu etiam licito, & ſeruatis ſolemnitatibus inconſulto Rom. Pont. ob iuramen-
tum, quod ita præſtant, Abb. in c. vt ſuper, de rebus eccleſ. alien. in c. fin. de eccleſ.
ædific. & in cap. ad noſtram, eod. tit. de rebus eccleſ. & in cap. 2. de feud. num. 13.
Redoan. q. 15. Nauar. in d. Comment. à nu. 11. vſque ad 15. quanto magis hodie per
hanc Extrauag. cuius pœnis ſe ſubijciunt in iuramento, vt habetur in Pontifica-
li fol. 81. & 120. His verbis, Poſſeſſiones verò ad menſam meam pertinentes
non vendam, neque donabo, nec pignorabo, nec de nouo infeudabo, vel aliquo
modo alienabo, etiam cum conſenſu Capituli Eccleſiæ meæ, inconſulto Rom.
Pont. ſic. & ſi ad aliquam alienationē deuenero, pœnas in quadam ſuper hoc edi-
ta Conſtitutione contentas, eo ipſo incurrere volo. Idem iurant Abbates vt in
dict. Pontificali fol. 134. mutato nomine (ad menſam) dicendo ad monaſterium,
(& Capituli) dicendo conuentus monaſterij mei. In ceteris verò perſonis, quæ
non ita iurant, valebat alienatio in caſu licito, ſeruatis ſolemnitatibus ante hanc
7 Extrauag. Abb. in d. c. vt ſuper, † Quia aſſenſus Apoſtolicus ſupplet tractatum, &
conſenſum prælati ſuperioris, Abb. in conſ. 41. par. 1. Dec. conſil. 142. Rebuff. in
d. Compend. ſub nu. 15. Capic. deciſ. 16. Pariſ. conſil. 24. lib. 2. Redoan. q. 36. & 43.
Non tamen ſupplet conſenſum Capituli, ſeu maioris partis, & in quibus cōſiſtat,
& dicatur maior pars, Abb. in cap. 1. de his quæ fiunt à maiori parte Capitul. Re-
buff. num. 76. Redoan. q. 38. & debet conuocari per eum, ad quem ſpectat. Abb. in
c. 1. de maior. & obedient. Authoritas Epiſcopi, ſeu prælati non eſt de neceſſita-
te, ſi Eccleſia non habet Collegium, ſeu Capitulum, ſed ſufficit conſenſus Recto-
ris, ſeu beneficiati, cauſa iuſta, & aſſenſus Apoſtolicus. Abb. in c. potuit, num. 14.
de loca. Franc. in c. 1. de reb. eccleſ. alien. in 6. Rebuff. num. 88. & 90. Decius & Pa-
riſ. in præall. conſ. Rolan. conſ. 15. vol. 1. Molina de contract. diſput. 468. nu. 13.

Inde elicitur Cōcluſio illa Doctorum, quod licentia obtenta à Summo Ponti- *Quid ope-*
fice alienandi res Eccleſiæ, operatur, vt non requirantur aliæ ſolemnitates. Cuius *retur.*

ſeu-

Digitized by Google

In alienatione Papa authoritas cum declaratione.

ſententiæ ratio eſt: quia Papa dicitur eſſe dominus, & diſpenſat r bonorum Eccleſiæ,& ob id ad libitum poteſt de eis diſponere. Menoch. in addit. nouiſſimè impreſſis ad lib.2. de arbitr. iudic. caſu 172. numer. 37. in fine. Quam concluſionem intellige. Primò, quando Papæ authoritas legitimè, validè interponitur; ac ſecùs ſi fuerit ſurreptitia,& conſequenter nulla, vt declarat Decius in conſ. 142 ſub numer. 5. & Ruin. conſil. 157 nu. 4. & 11. eſſet enim talis, quando aliquid narratum non fuiſſet, quod ſi Papa ſciuiſſet, veriſimiliter licentiam non conceſſiſſet, vel ad concedendum difficilior redditus fuiſſet, Menoch. in præf. tract cent. 3. c. 201. num. 24. Rota diuerſ. in proprijs terminis, deciſ. 65. nu. 2. & 3. vol. 2. egregiè,& ad rem explicat ampliando, vt ibi per eum. De Anna, in præcit conſ 38. num 43. & infra. Secundò intellige, quando d. authoritas ſimpliciter, & abſolutè obtinetur, & conſtet confirmationem factam fuiſſe de certa eius ſcientia, ſcilicet, quod Papa habuerit notitiam tenoris rei confirmatæ; ita Ioann. Bapt Ferret. in conſil, 249. nu. 11. vol. 2. ſecùs verò in eius mandato dato ad confirmandum, cum clauſula, quatenus per diligentem informationem,&c. conditionaliter reſcribendo, ſi ita eſt, referendo ſe ad ſupplicata Anton. Maria de Canibus in quodam conſilio edito poſt deciſ. 46. Borgn. Caual. par. 1. num. 399. Tertiò intellige, quod etſi Papæ authoritas interueniens ſolemnitates ſuppleat, non tamen ſupplet defectum cauſæ, Redoan. in ſuo tract. de reb. eccl. non alien. quæſt. 22. num. 75. Rota diuerſ. deciſ. 178. nume. 2. volum. 2. Quartò intellige, vt procedat concluſio, ſcilicet, valeat alienatio ſine ſolemnitatibus facta, etiam per Papæ Commiſſarium, ſeruata tamen forma ſuæ commiſſionis, cuius eſt executor, vt innuunt Doctores allegati in d. numer. 7. quibus adde Ferret. in conſil. 248 numero 2. volum. 2. Menoch. vbi ſupra, nume. 39 & Amed. à Ponte, in Commentar. ad tit. Qui feuda dare poſ. ſub num. 149.

Iſta Breuia Apoſtolica, quæ paſſim expediuntur in forma, Si in euidentem, vt plurimum loquuntur de aſſenſu præſtando per Commiſſarios alienationi facien-
8 dæ,& tunc † aſſenſus debet præcedere contractum, Abb. in c. 1 ſuper nume. 17. de reb. eccl. alien. in c. fin. nu 7. de eccleſ. ædific. ac in c. cum vos ſub nu. 5. de his, quæ fiunt à præl. ſine conſenſu Cap. quia quando aliquid eſt de forma in actu, ſemper illa forma debet præcedere. Abb. in c. nulli, nume 7. de reb. eccl alien. Rebuff. in d. compen. alien. nu. 15. & ſub nu 52. Afflict. deciſ. 355 Camerar. in c. Imperialem, de prohib. feudi alien. per Feder fol. 54. Fel. in c. ſicut nouis, nu. 8 de ſimon. Iaſ. in l. licet, verſic. Quintò limita, de procurat Hodie in Curia Archiepiſcopali Neapol. practicatur fieri de nouo contractum alienationis, cum inſerto tenore Decreti Commiſſariorum.

9 Caueant † contrahentes præſumere tradere poſſeſſionem (etiam ſi dixerint. ſaluo aſſenſu) ante impetrationem, nam incurrerent pœnas huius Extrauagan cum ſit proteſtatio contraria facto. Nau. conſil. 1. de reb. eccl. alien. in nouis; faciunt dicta per Dec. conſil. 160. Iul. Clar. in §. feudum, q 31. & in §. emphyteuſis, quæſt. 13. Gram. deciſ. 49. Vinc. de Franch. deciſ. 267. poſt Abb. in ca. 2. de feud. Iaſ. in l. fin. nu. 142. C. de iure emph. Fel. in ca quæ in eccleſiarum, ſub nu. 84. de Conſt. Curt. de feud. par. q. 20. nu. 112. Capic. in inueſt. in verbo, feudorum alienationes, am-
b pliat. 17. & limitat. 12. Frec. de Subfeud. lib. 2. Auth. 1. ſub nu. 24. *b* Sed bona fides excuſaret, quia dicitur in hac Extrauag. *Præſumentes*, Nauarr. in d. Commentar. de alien. rer. eccl. nu. 16. lex poſita contra præſumentē aliquid facere, non comprehendit eum, qui abſque dolo, vel cõtemptu, bona fide, vel ſimplicitate facit. Card. Zab. in Cle. 1. nu. 22. de priuileg. Nau. in c. accepta, oppoſ. 8. de reſtitut. ſpoliat. &

in

Digitized by Google

in Manuali Confeſſ.c.27.nu.74. Sunt etiam aliæ cauſæ,quæ excuſant à pœnis huius Paulinæ,quas dicam infra limit.21.

10 Cautius † agendo conſului,vt Beneficiatus,qui terram ſui beneficij volebat cō cedere in emphyteuſim, illam locaret per triennium, & eo elapſo,in emphyteuſim concederet cum pactis emphyteuticis,in forma,ſaluo tamen,& reſeruato aſſenſu Apoſtolico,infra dictum triennium impetrando,ita quod eo elapſo,non ſit translata poſſeſſio,nec vtile dominium,niſi impetrato, & exequuto aſſenſu Apoſtolico,& non aliter, nec alio modo,alias eo non obtento, habeatur pro non facta dicta conceſſio, niſi locatio pro dicto triennio tantum. Sint cauti contrahentes, vt in Breui Apoſtolico fiat mentio de alienatione non facta per traditionem poſſeſſionis,ſi fuerit tradita, quia tunc aſſenſus præſtandus traheretur ad præterita Ita procedit quod dicunt Doctores † ſufficere aſſenſum ſubſequi alienationem,Rebuff.in d.compen.alien.verſic.nonus caſus,Redoan.q.42.ſub nu.16. Vincent. de Franchis deciſ. 163. licèt ſit diſputabilis Articulus, an requiratur nouus contractus,Capic.in inueſt.verbo,Defectus,fol.83.Iacobin.in inueſtit.in verbo, & cum pacto de non alienando, nu.19. Ad maiorem cautelam conſulerem celebrari contractum de nouo, ſi in aſſenſu non ſit mentio de alienatione iam facta, & valebit,vt nunc tempore aſſenſus,Rebuff.in d. compen.alien.nume.93.& 95. tum quia aſſenſus debet præcedere contractum, cum in hac Paulina dicatur: Inconſulto Summo Pontifice,quæ verba denotant actum nullum,niſi præcedat aſſenſus Abb.in d.cap.vt ſuper,de reb.Eccleſ.alienan.Fundatur talis aſſenſus ſuper

12 † euidenti vtilitate,quæ conſideratur tempore alienationis,Pariſ.conſ.24.libro 4. Rebuff.ſub nu 79.Redoan.q.20.nu.141.

Euidens vtilitas dicitur, quando nullum dubium eſt, quin alienatio ſit magis profutura Eccleſiæ,c.ſine exceptione,12.q.2. vbi Rebuff.nu.97.& 98.ca.tua nuper,de his,quæ fiunt à præl.ſine conſ.Capit.Red.d.q.20.ſub nu.81.

Ad pleniorem intelligentiam adde Rebuff.conſ.111.nu.8.& conſ.112.nu.13. & ſcripta per Menoch.in prælleg.addit.ad caſum 172.nu.22 & infrà latè, & notab.Borgnin. Caualcan.deciſ.45.num.34.& ſeq.p.1. Anton.Mar. de Canib.loco cit.nu.121.& infrà,ex cuius dictis,nu.160.cum pluribus ſeqq perbellè colligitur, quæ regula ſit obſeruanda, quoties ex aliorum atteſtationibus adeſſet variatio circa verum rei Eccleſiæ valorem liquidandum, & poſtremò præ ceteris diligenter examinat D.de Anna,in præf.conſil.38.nu 5.& infrà.Item,quando in vtilitatem Eccleſiæ dicendæ ſint fieri alienationes,tradit Eman.Roderic.tom.1.Quæſt. regul.q.27.art.8.Id verò, quod in hac materia à Doctoribus reſpondetur, nempè, quod vt de euidenti Eccleſiæ vtilitate cognoſci poſſit, ſpectari debeat tempus ipſius alienationis, declarationem recipit in re aliqua Eccleſiæ, quæ diſtraheretur tempore belli, peſtis, & alterius ſimilis calamitatis, vt ſi propter dictos caſus inſolitos,& rarò contingentes,res diſtrahenda effecta ſit deterior,veluti,ſi ager, qui alienatur per ceſſationem culturæ, ſterilis, & infructuoſus redditus eſſet, ſeu ſyluoſus effectus, vel quia ab eo arbores ſucciſæ eſſent,vt tunc attendatur valor, ſeu æſtimatio temporis contractus: ſi verò nullum paſſa ſit damnum, ſed in eodē ſtatu permanſerit,tunc æſtimari debet ſecundum iuſtum,& verum valorem,prout erit in futurum ceſſante bello,peſte, & ſimilibus. Ita tamē colligitur ex deductis per Dominos de Rota, in deciſ 65. diuerſ.vol.2.,& ex eadem deciſ. annotat Menoch.loco cit. & adducitur ratio: quia illud tempus tanquam non ſucceſſiuū, & perpetuam cauſam habens,ſed momentaneum,& breui duraturum,non attenditur,Caualcan.deciſ.45.num.53.& deciſ.46.nume.26.par.1. Secundò declaratur

tur ampliando idem procedere, ſcilicet vt debeat etiam attendi tempus contractus in dignoſcenda læſione Eccleſiæ, non autem tempus anterius, vel poſterius, Calderin conſ.5. ſub tit. de rer permut. Ruin. conſ.35. ſub nu.35. lib.1. Iaſ. in conſil.54 nu.20. vol.1. ſequitur Rota diuerſ. deciſ 18. nu.4. vol.2. quæ Eccleſiæ læſio iuxta eandem Rotam in alia deciſ.675 par.3. lib.3. erit probanda ex communi æſtimatione, non vnius tantum terrulæ, ſed aliorum prædiorum, quæ circumuicina ſunt. Tertiò declaratur communis concluſio, quæ ſe habet, ſcilicet valorem rei inſpiciendum eſſe tempore contractus; vt tamen in articulando probatio valoris ipſius rei tempore contractus conſiderati, non reſtringatur ſolum ad tempus breue celebrati contractus, ſed debet fieri attendendo etiam tempus anterius, & poſterius per multos annos. Afflict. deciſ 316 nu.6. Rota in prælleg. deciſ.65. num. 13. & 20. parte 2. ſequendo theoricam Bartoli, & aliorum in l. pretia rerum, ff. ad leg. Falcid. Sed quid ſi in emptione alicuius rei Eccleſiaſticæ concurrant duo inuicem æmuli, quorum alter obtulit iuſtum pretium, alter verò deinde obtulit ſatis plus iuſto pretio, quis iſtorum ſit præferendus? Reſp. quod cum hic caſus contigiſſet, Vincent. Caroc. in ſuis deciſ. & propriè in deciſ.99. refert aliquos iudices ardenter inclinaſſe ad fauorem eius, qui plus iuſto pretio obtulit tanquam magis vtile Eccleſiæ, ipſe verò ex multis cumulatis circa id, quod Eccleſia eſt cultrix iuſtitiæ contrarium ſenſit.

Et licet Decreti interpoſitio faciat præſumptionem pro vtilitate Eccleſię, Abb. in conſ.41. par.1. Dec. conſ.341 Redoan. ibid. num.75. Maſcard. de probat. concl. 488. tamen ſolemnitatibus adhibitis non obſtantibus Eccleſia reſtituitur, ſi fuerit læſa, c. ad noſtram, de reb. eccleſ alien. vbi Abb. & in ca.1. de reſtit in integr. ac in d.c. tua nuper, Couar. lib.2. var. reſol. c 17. ſub nu.2. Dec. conſ.141. Gramm. deciſ. 79. Redoan q.78. c.4.

Quando pro decreto non præſumatur.

Declara primò, quod licèt in dubio pro Decreto commiſſariorum præſumatur, ſecùs tamen ſit quando non apparet, quod præceſſerit cauſæ cognitio per ipſos adhibita, eoq. magis, vbi in commiſſionibus Breuis Apoſtolici adeſſent clauſulæ conditionales, iuxta tenorem, & formam à Cavalcano deſcriptã in deciſ.45. ſub num.77 p 1. quia tunc de iſta diligenti perquiſitione, & cauſæ cognitione non perfunctoriè, & per ſolam ipſorum Commiſſariorum relationẽ, ſed expreſsè, clarè, ac liquidò de ipſarũ verificatione apparere debet, quia ita mandat Papa, vt per eundem ibidem, nu.81. concluditur, & in deciſ.46. nu 28. eadem par.1. quem ſequitur Maſcard. de probat. concl. 1317. nu 37. Anton. Mar. de Canib cum alijs ab eo allegatis in præd conſ. n.281. & 374. cum ſeq. non enim Commiſſarij poſſunt aſſumere poteſtatem confirmandi alienationes, niſi purificatis prius conditionibus, & clauſulis in Breui Apoſtolico contentis, quæ ſunt ſuæ poteſtatis fundamẽtum, latè Ruin. in conſil.68 num.5. lib.1. In quo animaduertendum, quod vbi Papa committeret alicui, vt diligenter ſe informet ſeruata forma Paulinæ, requirentis receptionem teſtium, & probationum ſuper veritate narratorum, tunc hæc informatio aliundè conſtare, & probari debet, quam ex aſſertione Commiſſarij; Vbi verò Papa ſimpliciter committeret, vt ſe informet, & ſi apparuerit illam cedere in euidentem vtilitatem, eam confirmet, aliàs non, derogando Paulinæ, in hoc caſu ſtabitur aſſertioni Commiſſarij, & ſufficit extraiudicialis informatio, Ita in hac materia diſtinguunt Domini de Rota, in deciſ.716. diuerſ. numero 4. vol.1. in cuius finalibus verbis habetur, quod ideo hodie ſaluantur ſimiles proceſſus, & in deciſ.160. numero 7. & 8. vol.2. Secundò declara, vbi de cauſa non fuiſſet maturè cognitum, ſeu indagatum, ſeu per nimiam accelerationem, nimiſque properè,

res,& feſtinanter ad decreti interpoſitionem proceſſum fuiſſet,nam propter temporis breuitatem reſultaret præſumptio ipſos Commiſſarios minus diligenter, nec ritè,ſeu rectè ſuum officium fuiſſe exequutos,circa loci viſitationem,& inueſtigationem expoſitorum in ſupplicatione,vt per Octau. Simoncel. in tractat.de decretis lib.3.tit.7.inſpect.3.nu.47.Præfatus de Canib.in eod.conſ.nume.162.& 283.alijque cumulati per Menoch.in tract.de præſumpt.lib.2.præſum.75. nu.35. quo loco agit,an & quando decretum in alienationibus bonorum Eccleſiæ rectè, & ritè interpoſitum præſumatur. Tertiò declara,vt admittatur probatio in contrarium,ſcilicet,quod non ſuberit,neque neceſſitas, neque euidens vtilitas, immo defectus cauſæ reddit nullam interpoſitionem decreti ſuper alienatione. Gemin. conſ.48.num.9. quia tunc non verificatur conditio,ſub qua Papa reſcripſit, nempè,ſi cedebat in euidentem vtilitatem,vel neceſſitatem eccleſiæ. Rota diuerſ. deciſ.178.nu.3.vol.2.& præſertim quando iſtud contrarium oſtenderetur ex actorum inſpectione. Alciat.in tract. de præſumpt.reg.3.præſ.10. limit.4.& latè per Hip.Rim.in conſ.5.nu.162.& infra. Volens verò probare contrarium, oneratur grauiori probatione, ita vt requiratur probatio valdè clara per teſtes valdè graues.Alex.de Nœuo in conſ.30.nu.3.

Sciant autem Commiſſarij, quod idem Paul.II. conſtituit, vt in cauſis alienationum examinandis, quæ à Sede Apoſtolica in forma ſi in euidentem vtilitatem cedant,committuntur.

13 *Si † delegatus conſcientiæ ſuæ prodigus in grauamen, vel detrimentum eccleſiæ,per gratiam,aut timorem, vel ſordes alienationi conſenſerit, aut Decretũ, vel authoritatem interpoſuerit inferior quidem epiſcopo ſententiam excommunicationis incurrat, epiſcopus verò , aut ſuperior ab exequutione officij per annũ nouerit ſe ſuſpenſum; ad æſtimationem detrimenti eccleſiæ illati , nihilominus condemnandus, ſciturus, quod ſi ſuſpenſione durante damnabiliter ingeſſerit ſe Diuinis, Irregularitatis laqueo ſe inuoluet, à quo non niſi per Rom. Pont. poterit liberari: is verò,qui dolo, vel fraude, vel ſcienter in detrimentum eccleſiæ alienationem fieri procurauerit, aut per ſordes, aut impreſſionem alienationis Decretum extorſerit, ſimilem ſententiam excommunicationis incurrat, à qua niſi per Rom. Pont. poterit abſolui , ad reſtitutionem nihilominus rerum alienatarum cum fructibus ſi de præmiſſis conſtiterit, condemnandus.* Vt patet ex Conſtitu-

c tione d.Pauli de Anno 1465.incip.Cum in omnibus fol.88.in Bullario. c

Vltra prædictas ſolemnitates aderat ante hanc Paulinam in hoc Regno Nea-

14 politano † Conſtitutio Gerardina conſtituens, quod alienationes bonorum eccleſiarum inferiorum,quæ fiunt cum Decreto Prælati,non aliter valeant,niſi præcedentibus ſubhaſtationibus , & hoc per Conſtitutionem Gerardi Cardinalis Epiſcopi Sabinenſis,de qua meminit Afflict. in Conſtit. Inſtrumentorum robur, ſub nume.19.& Gram.deciſ.79. tamen non vidi ſeruari,ſed paſſim conceſſiones fieri abſque ſubhaſtationibus. Pro tutiori conſului has ſubhaſtationes eſſe præmittendas ante ſtipulationem inſtrumenti conceſſionis pro maiori ſecuritate beneficiati, conceſſionarij,& commiſſariorum. Ideoque epiſcopi ſtatuere deberent,quod nullus beneficiatus, ſiue collegiata eccleſia, etiam Monaſterium Monialium Ciuitatis, & Diœceſis ſuæ iuriſdictionis, præſumat ſtipulari inſtrumentum alienationis bonorum eccleſiaſticorum abſque ſubhaſtationibus de eius licentia faciendis, & factis,ſi res eſt modica,iuxta diſpoſitionem cap.terrulas, 12.q.2.& tribus requiſitis concurrentibus ſufficit conſenſus epiſcopi,vt dixi infra, nu.41. ſi verò requiritur aſſenſus Apoſtolicus,tunc præuijs ſubhaſtationibus exiſtente euidenti vtili-

tate, poteſt ſtipulari inſtrumentum cum Clauſula ſaluo aſſenſu Apoſtolico impetrando infra certum tempus; & quod interim non transferatur dominium, neque poſſeſſio, niſi obtento, & exequuto aſſenſu Apoſtolico, ita, vt res ſit penes eccleſiã ante exequutionem aſſenſus Apoſtolici, vt dixi ſupra num. 10. & ſi res alienanda erit Capituli, ſeu collegiatæ, vel ẽt Monaſterij monialium, deberet epiſcopus facere ſtatutum, quod conſenſus maioris partis per vota ſecreta duarum partium ex tribus, & hoc poteſt facere ipſummet collegiũ, prout habetur in ſtatutis venerabilis Archiconfraternitatis Confalonis Romæ, c. 12. fol. 28. ibidem impreſſis, & approbatis, & de ſtatuto epiſcopi, quod in alienatione requiratur eius licentia, vide Henr. Bohic. in tract. de ſynodo epiſcopi, & ſtatutis ſynodal. par. 3. ar. 1. nu. 171.

Obtento Reſcripto Apoſtolico, & præſentato, ſi antea non fuerunt factæ ſubhaſtationes, præſertim ſi adeſt ſuſpicio colluſionis inter beneficiatum, & conceſſionarium, vel eſt dubium an conceſſiõ cedat in euidentem vtilitatem conſulerẽ, vt Commiſſarij Apoſtolici extraiudicialiter copiam illius reſcripti conſignent epiſcopo loci ordinario (etiam ſi eius Vicarius fuerit vnus ex commiſſarijs) ad quem ſpectat tueri iura ſuarum eccleſiarum, vt ſi quid ei pro facti inſtructione videbitur ipſis commiſſarijs ſignificet.

Secundò expedire poterunt monitiones per edictum, cum inſerto tenore reſcripti, in genere monendo omnes, & quoſcunque volentes dicere de ſubreptione, & obreptione, per affixionem ad valuas cathedralis, parochialis, beneficialis eccleſiæ, & in loco rei ſitæ alienandæ.

Tertiò debent citari nominatim ad dicendum aduerſus reſcriptum cum inſerto eius tenore, beneficiatus, conceſſionarius, & patroni, ſi beneficium, ſeu eccleſia eſt de iurepatronatus, ad quos ſpectat tueri iura, & bona eccleſiæ patronatæ. conſenſus autem eorum an ſit de neceſſitate, dixi ſupra nu. 4. immo in quodam Breui Apoſtolico vidi clauſulam, Accedente conſenſu patronorum, & in alio Breui aſſenſus alienationis præbendæ annexæ canonicatui, vidi Clauſulam, Vocatis dilectis filijs canonicis Capituli. N.

Quartò poſt decretum declarationis ſe eſſe Iudices competentes, debent Commiſſarij eligere expertos agrimenſores, & appretiatores non ſuſpectos, & vnà cũ eis, & partibus intereſſe prætendentibus accedere ſuper faciem loci alienandi, & illum menſurari facere cum appoſitione terminorum, & relatione confinium, & relatione qualitatis arborum, & quantitatis, ſeu membrorum domus, & quanti valent in proprietate, vt poſſint ipſi Commiſſarij conſiderare, an conceſſio ſit in euidentem vtilitatem, & vt quando res erit reuerſura ad eccleſiam ſciri poſſit, an ſit meliorata, deteriorata, vel occupata à confinibus, & omnia in ſcripturas redigere cum iuramento Agrimenſorum appretiatorum, vocatis etiam dominis bonorum confinium pro eorum intereſſe.

Quintò hoc adimpleto poſſunt capere informationem, & examinare teſtes ex officio, vel ad inſtantiam partis coram eis, & facere interrogatoria opportuna.

Sextò compilatis actis, & monitis partibus ad dicẽdum ſuper expeditione cauſæ, ipſiſque auditis declarare debent an conceſſio cedat in euidentem vtilitatem, ita, vel ne, & ſi viderint expoſita in reſcripto eſſe vera, tunc procedant ad prolationem decreti huiuſmodi, aliquibus additis, vel detractis iuxta qualitatem facti.

In Dei nomine Amen.

Nos N. N. Commiſſarij Apoſtolici viſo reſcripto nobis directo, & præſentato, teno-

Digitized by Google

tenoris ſequentis (inſeratur de verbo ad verbum) & volentes Apoſtolicis obedire mandatis, præuijs monitionibus, & citationibus opportunis, & declaratione, nos eſſe iudices competentes, viſoque loco coram nobis menſurato, & appretiato, vt patet ex relationibus tenoris ſequentis (inſerantur) captaque diligenti informatione, & monitis, auditiſque partibus, ad dicendum ſuper expeditione, cauſæ, & ad audiendum præſens decretum pro tali die. N. conſideratis conſiderandis, dicimus, decernimus, & pronunciamus, conceſſionem iuxta formam dicti reſcripti cedere in euidentem vtilitatem dictæ eccleſiæ, & proinde aſſenſum authoritate Apoſtolica præſtamus: ita tamen, quod de nouo inter ambas partes ſtipuletur inſtrumentum cum inſerto tenore prædicti reſcripti Apoſtolici, & præſentis decreti, cum omnibus pactis emphyteuticis in forma apponi ſolitis, adiecto etiam pacto, quod in qualibet generatione renouari debeat inſtrumentum cum beneficiato de facie ad faciem, & infra menſem dictus conceſſionarius aſſignare habeat inſtrumentum reaſſumptum in charta de pergameno cum ſubſcriptione Notarij, iudicis, & teſtium, ſaltem trium. Beneficiato prædicto, qui infra eundem terminũ exhibere habeat copiam authenticam, & conſignare Archiuario Curiæ epiſcopalis. N. vt in eius Archiuo pro futura cautela Eccleſiæ conſeruari poſſit, & ita dicimus, decernimus, & pronunciamus, iſto, & omni alio meliori modo.

Quid ſi ante ſententiã aliquis cõparuerit offerendo plus; vide ſupra ſub nu. 12. Et an ſucceſſor poſſit reuocare, Burgn. Caualcan. deciſ. 37. par. 2.

a *ADDITIO V.I.D. PROSPERI DE AVGVSTINO. Congruit etiã Rub. quæ eſt ſub verbis negatiuis de reb. eccl. non alien. & à rubro infertur ad nigrũ, & rub. ſæpè facit regulam Iuris communis, nam quando eſt negatiua omnes caſus generaliter prohibentur niſi contrarium probetur expreſſim, ita, & è contra quando eſt affirmatiua, Hoſt. in Sum. in tit. de teſtib. in Decretali verò Rubr. eſt*
b *ambigua de reb. eccl. alien. vel non alien.* b *Niſi fiat proteſtatio reſeruando aſſenſum directi domini etiam in actu traditionis. Minado. deciſ. 24.*
c *Commiſſiones huiuſmodi fiunt à Sum. Pont. ordinario loci, & alteri perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ, coniunctim, & ſi de ipſius ordinarij intereſſe, et præiudicio agitur, tunc loco ipſius committuntur Metropolitano, & ſi res ad ipſũ Metropolitanum pertineat, ordinario viciniori. Concedebantur antea iſtæ commiſſiones etiã per ſacrã Pœnitentiariam Romanam, cuius facultates Pius IV. reſtrinxit die 15. Maij 1562. incip. In ſublimi fol. 744. & deinde Pius V. in totũ has facultates in futurum reuocauit, Kal. Maij 1569. incip. Tẽpus, & neceſſitas, fol. 1047. in Bullario, ita vt nec quidquam etiam inceptum habeant expedire.*

15 *Inter eccleſias permutantes ad inuicem etiam requiritur ſolemnitas.*
16 *Contractus per quos transfertur dominium vtile, quinam ſint, & in dubio quis contractus præſumatur.*
17 *Hypotheca generalis bonorum eccleſiæ etiam prohibetur.*
18 *Quandò res eccleſiæ poteſt locari vltra trienninm.*
19 *Succeſſor in beneficio an teneatur ſtare contractui.*
20 *Quando tranſactio, & compromiſſum poſſit fieri abſque ſolemnitatibus.*
21 *Seruitutis impoſitio requirit ſolemnitates.*
22 *Ceſſio iurium, actionum, litis, & cauſæ alienatio eſt.*
23 *An in acquirendis poſſit fieri remiſſio abſque ſolemnitatibus.*
24 *Inter mobilia pretioſa quænam connumerentur.*

Digitized by Google

25 *Pecunia eccleſiæ quando prohibeatur alienari.*
26 *Iura actiones, & nomina debitorum computantur inter immobilia.*
27 *Mobilia eccleſiæ quæ, & quando poſſint pignorari.*
28 *Quorum locorum piorum bona non poſſunt alienari, & quænam ſint loca pia.*
29 *Locus eccleſiæ, ſeu pij loci etiam diruti, non poteſt alienari.*
30 *Quando conſuetudo poſſit remittere ſolemnitates.*
31 *Solemnitas in alienatione rei eccleſiæ incorporata, requiritur, etiam ſi à donante fuerit remiſſa.*
32 *Relicta eccleſiæ incapaci poſſunt alienari non obſtante quauis diſpoſitione in contrarium.*
33 *Inciſio arborum an dicatur alienatio.*
34 *Quando contractus eſt vtilis eccleſiæ an requirantur ſolemnitates.*
35 *Vnio eccleſiarum dicitur alienatio.*
36 *Quando res eſt obligata creditoribus, & peruenit ad eccleſiam, an poſſit alienari abſque ſolemnitate.*
37 *Quænam debeant concurrere in alienatione rei ſterilis.*

HAnc Regulam ſic firmatam, & declaratam, quod in alienatione rei eccleſiaſticæ requirantur copulatiuè, cauſa, & ſolemnitas, Amplia, & limita.

Primò amplia procedere in omni contractu, per quem transfertur dominium directum, & vtile, etiam in permutatione c. nulli, de reb. eccleſ. alie. c. 2. vbi Abb. de rer. permut. c. ſine exceptione. 12. q. 2. vbi Rebuff. nu. 66. tenet procederet etiã
15 quando eccleſiæ inuicem permutant. Redoan. q. 2. ca. 20. & q. 12. nu. 28. permutatio enim alienatio eſt. Iaſ. in l. fi. num. 101. C. de iure emphyt. Redoan. q. 2. c. 4. ita vidi practicar, & expediri Breuia Apoſtolica etiam inter eccleſias permutantes, ſi in euidentem vtilitatem vtriuſque partis ceſſerint, quamuis ante hanc Extrauagantem ſufficiebat conſenſus Epiſcopi in eccleſijs ſibi ſubiectis, c. 1. & c. vt ſuper. §. fin. de reb. eccleſ. alien. Iſte eſt vnus de caſibus à iure permiſſis, neque permutatio requirens ſolemnitates, etiam ſi fiat permutatio cum Principe, ſecundum Innoc. & Abb. in c. 1. de rer. permutat.

Secundò, amplia in omni contractu, vbi transfertur dominium vtile retento directo, probatur in hac Extrauagan. & in loc. prælleg. tr. Rebuff. in d. Compen.
16 numero 3. & 6. Redoan. quæſt. 2. capitulo 24. cum ſeq. † Et ſunt ſex, vt ſuperficiarius, locatio ad longum tempus, emphyteuticus, libellarius, feudalis, & precariæ in genere fœmineo, Declarant Aluarot. in procem. feud. Redoan. loco prælleg. & Bened. Capoph. in repet. huius Extrauag. ſub nu. 10. vſque ad 34. & in dubio præſumitur emphyteuticus potius quam cenſualis, Iul. Clar. in §. emphyteuſis, quæſt. 1. num. 3. Maſcar. de probat. concluſ. 281. poſt Afflict. deciſio. 129. ſub numero 4.

Et quia valdè intereſt, an iudicetur cenſus, vel emphyteuſis, adde, quod magis recepta opinio eſt in contrarium, de qua atteſtatur Menoch. Doctores in hoc conuenientes, longa ſerie recenſendo, in tract. de præſumpt. lib. 3. præſ. 106. nume. 3. quam opinionem vltra allegatos per eum ſectatur Creſcent. de ti. 1. ſub titulo, de cenſibus. In eam etiam deſcendit Nauarr. tam quoad forum interius, quàm exterius, in commentar. de vſur. nu. 109. eamque amplectitur Molin. de contract. diſput. 38. num. 6. nec caret ratione, de qua ibi per eos, & vendicat ſibi locum etiam ſi ageretur de re eccleſiæ, Corbulus in tractat. de iure emphyt. tit. de cauſa priuat.

ob non ſolutum canonem, l. mit 34. nu. 3 Couar. lib. 3. var reſol c. 7. ſub nu. 1. Molina loco cit. declaratur non procedere, quando in ipſa regione magis frequens eſſet vſus concedendi in emphyteuſim, Iaſ. in l. 2. nu. 165. C. de iure emphyt. Aluar. Vallaſc. in tract. de iure emphyt. quæſt. 32. nu. 35. Maſcard. de probat. concluſ. 28. nu. 7. Et vt clarè diſcerni poſſit, an ſit iudicandus contractus cenſualis, vel emphyteuticus, quatuor caſus diſtinguendo proſequitur Borgn. Caualcan. deciſ. 30. num. 103. & infra, par 2. vide per eum.

Tertiò amplia in hypothecatione, ſeu obligatione, vt expreſsè in hac Extrauag. dicitur, & in c. nulli, de reb. eccleſ. alien. vbi Abb. & in ca. 2. nu 3. de precat. in c. 1. nu. 4. de pignor. Couar. lib. 2 variar. reſol c. 16. num. 7. Redoan. q 2 cap. 6. & q. 51. cap. 29. Ludouic. Molina in tract. diſput. 466. num 2. Redoan. q 2. c 6. & q. 51. c. 29. qui dicunt procedere in hypotheca tantum ſpeciali, non in generali: quia in d. ca. nulli, dicitur, neque ſpecialis hypothecæ titulo obligare, ſed attenta diſpoſi-
17 tione huius Extrauag. † etiam generalis hypotheca eſt prohibita, quia ſimpliciter loquitur de hypotheca, facit l. vlt. C. de reb. alien. non alienand. vbi prohibita alienatione ſimpliciter, videtur prohibitus omnis actus, per quem alteri quæritur ius aliquod in re, & probatur in hac Extrauag. vt per Nauar. in d. Comment. de alien. rer. Eccleſ. ſub num. 1. amplia etiam in ſubmiſſione, cap. 2. de reb. Eccleſ. alien. in 6.

Quartò amplia in locatione, & conductione vltra triennium: nam per hanc Extrauag. prohibetur locatio non ſolum ad longum tempus, quod eſt ad decem annos, iuxta glo. Singul. in Clemen 1. de rebus eccleſ. alienan. ſed etiam ad minus
18 tempus vltra triennium; † intelligitur tamen iſta Extrau. de rebus eccleſiæ, quæ quotannis coluntur, & ex eis fructus quolibet anno colliguntur, alioquin ſi res Eccleſiæ eius ſint conditionis, vt ex eis quolibet triennio vnicus tantum fructus percipiatur, poterit in nouem annos locari: quia primum triennium æquiualet vnico anno, ita ſecundum, & tertium, & ſi alternatim fructificant, poterunt per ſex annos locari. Couarr lib. 2. var. reſol. c 16. nu 6. Nauar. in comment. de alien. rer. Eccleſ. num. 21. Qui ampliat etiam in emphyteuta rei, quæ non fructificat niſi tertio quoque anno, vt non deuoluatur Eccleſiæ, ſi non ſoluerit per quinquennium, neque per octo annos, ſi non ſoluerit laico, iuxta terminos capit potuit, de locat. & l. 2. C. de iure emphyt. Idem Couar. loc. cit. num. 4. concludit non poſſe fieri locationem ad ſex, vel nouem annos cum hac clauſula, vt tot ſint locationes, quot triennia, & vt finito primo triennio, tunc facta ſit noua locatio, quia eſt in fraudem huius Conſtitutionis, ſed valida erit in tempore permiſſo primi triennij. Molina de iuſt. & iure diſput. 467. Erit tamen in totum nulla, quando fuit facta ſimpliciter vltra triennium, etiam quo ad caſum permiſſum, vt expreſsè in hac Extrauag. dicitur, Couar. ibid. ſub nu. 5. Redoa. 58. Afflict. deciſ. 107. Molina de contract. diſput. 466. & 467.

Hunc articulum. An ſcilicet alienatio per conceſſionem in emphyteuſim rerum Eccleſiæ vltra tempus permiſſum facta, in aliquo teneat, latè tractat Ioann. Guttier. lib. 2. canon. q. cap. 13. Et quid in locatione rei Eccleſiæ vltra triennium, an in totum reſcindatur, vt vitietur, an ſaltem ſuſtineatur, & valeat per infra triennium, vide Doctores citatos per Annam, in Singul. 527. & diſputat ad vtramque partem, Lap. allegat 80. magis tamen communis opinio eſt, vt valeat, & reſtringatur quo ad triennium permiſſum, de qua teſtatur Vincent. Caroc. in tract. loc. & cond. part. tertia, concluſione 9. ampliatione 4. quamuis ſuperius concluſione, 6. numero 20. & ſeq. contrarium aſſeueret. Verum vt perpendi, vtraque opinio

Quando locatio rei eccleſiæ vltra triennium in totum vitietur.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

eſt ſuſtentabilis, & priorem ſequendo declara, vt per eundem Caroc. in prædict. concluſ.9.num.97. niſi ex probabilibus coniecturis appareat non minori tempore rem illam per locatorem, vel conductorem locaturam, vel conducturam fuiſſe; aut ſi conuentum, vt vnica tantum penſio ſoluatur pro toto tempore, quo caſu in totum locatio vitiatur, & tradit etiam Tiraquel. de retractu lignag. §.23. gloſſ. 1.num.12.

Secundo, Declaratur iſta Extrauag. non procedere in locatione vltra trienniũ rerum exigui valoris, per can. terrulas. 12.q.2. vt non requiratur ſolemnitas ſupradictæ regulæ.

Tertiò, Declaratur diſpoſitio huius Extrauag procedere, quando conſtituitur ius in re vltra triennium, vt ſi conceditur vſusfructus rei eccleſiaſticæ durante vita beneficiati; quæ conceſſio ſpecies eſt alienationis, quia vſusfructus conſtitutio, alienatio eſt. Rebuff. in d. compen. ſub nu.4. Secus autem quando quis obligat ſe actione perſonali ad dandam commoditatem, & vtilitatem percipiendi fructus vita ſua durante, vel tanto tempore vltra triennium, quia tunc non transfertur aliquod ius in re, ſed tenetur duntaxat exhibere conductori commoditatem percipiendi fructus; & hæc eſt cautela, vt valeat talis contractus vltra triennium. Rebuff. in d. compen. nu.26. verſ.6. & Molina d. diſp.366. nu.5.

Quartò, Declaratur, vt non poſſint duo beneficiarij in eadem eccleſia alter alteri locare vita durante portionem obuentionum, & fructuum ſuorum, quia ſpecies eſt alienationis Nau. in conſ.10. in nouis, de reb. eccl. non alien.

Quintò, Declaratur non procedere quando adeſſet conſuetudo locandi vltra triennium, quia valeat, Pariſ. conſ.98. lib.4.

19 Animaduertendum eſt, quod † locationi factæ infra triennium, ſucceſſor in beneficio non tenetur ſtare. Abb. in cap. fin. ne prælati vic. ſuas, cum diſtinctione, vt ibi per eum. Etiam ſi ſit facta repræſentata pecunia abſque aſſenſu Apoſtolico, qui non conceditur ex Concil. Trident. ſeſſ.25. capitulo 11. Magnam. Redoan. quæſt.57.

Et quando à Summo Pontifice confirmantur locationes vltra triennium, apponitur Clauſula, dummodò locatio huiuſmodi iuſto pretio, & citra anticipatam ſolutionem facta fuerit: & quod finito nouennio, omnia, & ſingula bona ſub locatione huiuſmodi comprehenſa cum iuribus, & pertinentijs ſuis vniuerſis, necnon quibuſuis melioramentis deſuper pro tempore quomodolibet factis ad eccleſiam pleno iure & omninò reuertantur, illique liberè cedant, abſque eo quod ipſe conductor, eiuſque filij, hæredes, & ſucceſſores conſanguinei, vel affines, aut alij quicumque ius renouationis dictæ locationis quouis prætextu, & ex quacunque cauſa petere, vel prætendere poſſint. Igitur vt locationi teneatur ſtare ſucceſſor, requiritur aſſenſus Apoſtolicus, & ſi adeſt, & fuerit facta ſolutio anticipata prædeceſſori, ipſi ſucceſſori non nocet, niſi in aſſenſu fuerit facta expreſſa mentio, vt poſſit fieri anticipata ſolutio.

Amplia idem iuris eſſe, vbi Rector eccleſiæ, qui locauit, beneficio renunciauerit ante finitam locationem, vt eius ſucceſſor non teneatur ſtare locationi, ex communi opinione. Couar. lib.2. var. reſolut. cap.15. ſub num.6. & ita in Rota reſolutum fuiſſe refert Pariſ. lib.1. de reſignat. benef. quæſt.16 nume.47. Secundò amplia, quod ſicut ſucceſſor in beneficio non cogitur ſtare locationi factæ per Rectorem iam mortuum, pariter non cogitur conductor perſeuerare in d. conductione, ſi noluerit, vt ſeruetur æqualitas. Caroc. cum alijs ab eo adductis in d. par.3. concluſ.20. numer.78. Limita in Prælato adminiſtrationem habente, qui non

nomi-

nomine proprio, ſed nomine eccleſiæ debita iuris ſolemnitate ſeruata, contraxiſſet. Socin. regula 388 dummodo contractus tendat in commodum, ſeu vtilitatē Eccleſiæ. Rota deciſ. 132. incip. ſi Prælatus, in nou.s ſub tit. de locat. & cond. poſt Calder. conſil. 179. ſub ead. rubr. Vincent. de Franch. deciſ. 163. num. 14. & ſeq. Rota diuerſ. deciſ. 805 nu. 4. vol. 1. Borgn Caualc deciſ 44. nu. 31. par. 1. faciunt dicta per Syluestr. in verbo locatio, ſub quæſt. 11. & eſt communis opinio referente Caroc. in d. par. 3. concluſ. 2. in cuius fine inquit, quod ſi quis locat vti Rector, dicitur facere nomine eccleſiæ; quam ſim rationem intellige, vt procedat, dummodo locatio ſit facta ad tempus à iure permiſſum, ipſiuſque rei locatæ redditus ad eccleſiam, & non ad Prælatum pertineant; Ita eruditiſſimus, & ſummo iud cio prædtus Didac. Couarru l co prox. cit. & iuxta ipſius mentem prædictis concurrentibus haberet locum præſens limitatio, etiam ſi contractus eccleſiæ inutilis eſſet, licèt ob ipſius læſionem poſſit in integrum reſtitutio peti. An autem ſucceſſor Prælati, vel alterius beneficiari, teneatur ſtare locationi prædeceſſoris proprio nomine, & in ſui vtilitatem factæ, latè tradit Ioann. Guttier. libro primo can. quæſt. capitulo 36. & an ſucceſſor ſingularis eccleſiæ teneatur ſtare colono, vel inquilino, remittimus lectorem ad Hieronym. Grat. conſilio 96. numero 23. Petr. Duen. reg. 240. nu. 9. Aluar Valaſc. deciſ. 40. Luſitan. tom. 1. & Guttier. libro 2. can. quæſt. cap. 8. num. 66. & ſeqq. Inter alios enim caſus, in quibus ſucceſſor in beneficio tenetur ſtare colono, quos proſequitur Caroc. in præd. tractatu, par. 3. concluſ. 11. quatuor ſeq. enumerantur, videlicet. Quando S. Pontifex licentiam concederet locandi ad tot annos, & vt d. tempore durante Conductor à nemine, nec à ſucceſſoribus in beneficio moleſtari poſſit. Mandoſ. de ſignat. grat. titulo. Indultum locandi. verſic. Supponamus igitur, &c. Item quando inchoatus eſſet annus, vel laborerium, & res non eſſet amplius integra, & ſic vt pro anno incœpto ſucceſſor in beneficio teneatur ſtare colono, Franc. Marc. deciſione Delphin. 196. col. fin. par. 2. Borgn. Caualcan. d. deciſ. 44. numero 32. qui Doctores hanc opinionem tanquam æquiſſimam, & in conſcientia fundatam valde commendant; & faciunt dict. per Octau. Cacheran. d ciſ. Pedemont. 182. ſub numer. 10. & hic caſus extenditur etiam ad ipſum conductorem, ſcilicet, vt pro anno cœpto non poſſit recedere à locatione, vt quia forte videret parum vtilitatis eſſe conſequuturum, Franc. Marc. deciſione 102. in fine parte 1. Caualcan. ibidem, numero 24. Item vt ſucceſſor in beneficio teneatur ſtare colono, ſi conſuetudo loci ita obſeruet, quæ in hoc attendenda eſt, Franc. Mar. deciſ. 144. par. 1. Caroc. loco citato, concluſ. 14. per quem etiam in concluſ. 20. num 75. declaratur diſpoſitio Sacri Concilij Tridentini ſeſſ. 25. de reform. c. 11. vt locatio anticipatis ſolutionibus licèt non præiudicet ſucceſſoribus, afficiat tamen locatorem; quare ſi beneficium vacaret per reſignationem, tenetur locator refundere id, quod accepit; ſi vacaret per mortem, tenebitur hæres, ne locupletetur cum aliena iactura, & ſic ſolum datur actio ad repetendum contra recipientem, & eius hæredem. Caualcan. loco præcit. num. 9. Sed an ſucceſſor in beneficio recipiens canonem, cenſeatur contractum prædeceſſoris ratum habere, vide Guttier. libro 1. cano. quæſt. cap 36. vbi etiam habetur quando hæres prædeceſſoris reſoluta locatione teneatur ad intereſſe locatori.

Caſus in quibus ſucceſſor in beneficio tenetur ſtare colono.

20 Quintò, amplia etiam † in tranſactione, & in compromiſſo Rebuff. in d. compen. num. 2. & 66. Redoan. quæſt. 2. ca. 1. & cap. 56. & quæſt. 51. cap. 17. Feder. de Sen. optimè conſ. 94. Caſus talis eſt, Barbat. in rubr. de reb. eccleſ. non alien. col. 4. Quod intellige de rebus eccleſiæ incorporatis. Franc. in capit. 1. in fin. de reb. eccleſ. non alien. in 6. latè per Roland. conſilio 15. vol. 1. Dicam in limit. 12. prohi-

Digitized by Google

ab interitu diſtant, & commodè ſeruari poſſunt, gemmæ, & his ſimilia: Grex etiã ouium, aut caprarum, de cuius fructibus emolumenta, ac redditus percipere conſueuit Monaſterium, aut Eccleſia, licet poſſit vendere arietes, agnos, hircos, & hœdos; non tamen licet alienare totum gregem, niſi concurrentibus cauſis, & ſeruata forma. Ludouic. Molina de contract. diſput. 465. numer. 4. dicam in amplia. ſeqq.

Decimò amplia in bonis, quę ſeruando ſeruari poſſunt, vt ſine cauſis, & ſolemnitatibus alienari non poſſint. Abb. in c. tua, numero 7. de his, quæ fiunt à prælat. in c. nulli, ſub nu. 8. de reb. eccleſ. alienan. Nauar. in cap. ſine exceptione, num. 5. & probatur in hac Paulina. Ex quo infertur, gregem pecudum ſeruando ſeruari poſ-
25 ſe, §. ſed ſi gregis. Inſtitut. de rer. diuiſ. † De pecunia verò, cuius proprietas eſt Eccleſiæ, quæ eſt deſtinata ad emptionem ſtabilium, cenſuum, vel mobilium pretioſiorum, conſiderando pecuniam quo ad fructuoſam conſeruationem, non poteſt alienari ſine ſolemnitate, & cauſa: nam tunc connumeratur inter immobilia, ſeu mobilia pretioſa. Alexand. Iaſon. & Ripa, in l. 1. § quæſitum, ff. ad Trebellian. Tiraquel. de vtroq. retractu, gloſ. 7. num. 105. Boer. deciſione 209. Rodoan. quæſtione 16. & facit text. in §. conſtituitur, Inſtit. de vſufruct. vbi Senatus cenſuit pecuniam in fructu eſſe. Sic etiam pecunia, quæ ſeruatur pro aliqua futura neceſſitate pro conſeruando magis patrimonio, l. ſi Caius, §. 1 ff. de leg. 3. Iaſon. in d. §. quæſitum, num. 38. vel deſeruiret pro locatione ad pompam, l. 3. in fin. cum ſeq. ff. commodati. Regulariter tamen pecunia eſt de rebus, quæ ſeruari non poſſunt, gloſ. in d. §. quæſitum. Quæ percipitur ex redditibus beneficij, & non eſt de proprietate Eccleſiæ, poteſt alienari ſine ſolemnitate, Abb. in d. cap. nulli, vbi Bero. notabiliter diſtinguit, quem refert Redoan. in d. q. 16. & q. 51. c. 25. Theſaurus non pertinet ad beneficiatum, ſed ad Eccleſiam, arg. text. in l. diuortio, §. ſi fundum, ff.
d ſolut. matrim. d

26 Vndecimò, amplia, † vt iura, actiones, nomina debitorum, annui redditus, & huiuſmodi, non poſſint alienari ſine cauſa, & ſolemnitate, cum habeantur loco rerum immobilium, Clem. Exiui de Paradiſo, §. cumque annui redditus, de verb. ſignific. Abb in cap. nulli, de reb. eccleſ. alien. Rebuff. in d. Compen. nu. 54. vbi declarat rei appellatione quid contineatur, l. rei, la prima, & l. alienationis, ff. de verborum ſignific.

27 Duodecimò, amplia † etiam in pignore, vt bona mobilia pretioſa, & ea mobilia, quæ ſeruando ſeruari poſſunt, non poſſint pignorari ſine debita cauſa, & forma, quia pignoratio alienatio eſt, præſertim quando res tanti eſt obligata, quanti eſt. Rebuff. in d. Compen. nu. 7. niſi in extrema, & vrgenti Eccleſiæ neceſſitate, c. 1. vbi Abb. de pignor. Couar. lib 2. var. reſol. c. 16. nu. 8. Redoan. q. 2. c. 6.

28 Decimotertiò, ampliatur regula procedere † etiam in bonis locorum piorum per hanc Paulinam, vt non poſſint alienari ſine cauſa, & ſolemnitate requiſitis in rebus eccleſiarum, Abb. in c. nulli, in fine, de reb. eccl. alien. Franch. in cap. 1. eod. titulo, lib 6. Loca pia dicuntur, quæ ſunt fundata authoritate Epiſcopi: alias non eſt, quod ibi exerceantur opera pietatis, & concernant pium vſum, nam aliud eſt dicere de loco, & aliud de operibus: ideoque iura loquentia de pijs locis non com-
e prehendunt Hoſpitalia, e Confraternitates, Collegia, & Congregationes abſque authoritate Epiſcopi fundatas, & conſequenter eorum bona poſſunt alienari ſine ſolemnitate. Franch. in d. capit. 1. extat de hoc ſingulare Conſ. Pariſ. 34. volumine quarto, vltra Felin. in capit. de quarta, de præſcript. quibus adde Rebuff. in Compen. alien. rei Eccleſ. num. 56. & 57. Rodoan. quæſtione 28. 47. 49. & 51. nume. 12.

Afflict.

Afflict.de iur.protom.in princip.num.12. vbi de Stauritis loquitur non fundatis authoritate epiſcopi,aliàs ſecus,vt habetur in additio.Moder.ad Neapoda.de iure congrui in §.eccleſia,fol.340.dicam infra limit.5. Et quoniam Cardin.Pariſ. in d.conſ.nihil reliquit intactum,de poteſtate,quam habent epiſcopi in viſitando has confraternitates,& laicorum collegia,poſt Dec.in conſ.72.& 148.eius tamē dictis adde Conc.Trid.ſeſſ.22.c.8.& 9. de reform. & vide quod antea fuerat diſpoſitum per cap.1.de cenſib.in 6.ibi:pia loca.& per c.3.c tua, & ca.Ioannes,de teſt.Clem.quia contingit,de religio.domib.Abb.in c.inter dilectos,in fine,de donat.Bald.in c.nulli.ſub num.15.C.de epiſc.& cler.

Adde Mandoſ de Signat.Grat.tit.ſi in euidentem,verſ.limitari poſſunt,&c. & Borgn.Caual.deciſ.17.num.65.par.2.Et ad ſciendum ex quibus ſignis præſumatur,& probetur Hoſpitale eſſe locum religioſum , & Epiſcopi authoritate ædificatum poſt Ioan.de Silua,in tract.de benefic.p.1.q.6.nu.17. latè agit Maſcard.de probat.concluſ.869.& adeſt egregia Rotæ Rom. deciſio, in deciſ.725. diuerſ.p.1.& ſi neſciretur, an authoritate Epiſcopi fuerit locus ille ad talem vſum deputatus,in dubio ſtandum eſſe poſſeſſioni, & rei, quæ prima facie apparet,docet Federic.de Senis in conſ.130.ſub nu.2.& vide Ant Gabriel.lib.1.communium opinion.de cauſa pia,concluſ.2.per totum,& Ioſeph.Ludouicum deciſ.93.

Decimoquartò , amplia procedere non ſolum in bonis eccleſiæ , & pij loci,
29 † verum etiam in ipſa eccleſia , ſeu oratorio pij loci,authoritate epiſcopi fundato ad perpetuum eccleſiaſticum vſum,ſeu in ipſo pio loco; vt non poſſit alienari, concedi,ſeu ſeruitus imponi ex prædictis,Auth.Multo magis, C.de ſacroſ.eccleſ. c.ad hæc,de religio.domi.facit regula ſemel,de reg.iur.in 6.Non tamen comprehenduntur oratoria in priuatis domibus,de quibus loquitur Abb. in c.inter dilectos,de donat. quamuis in eis non poſſit celebrari miſſa, abſque licentia epiſcopi ex Decreto Conc.Trid.ſeſſ.22.c.quanta,quia non ſunt ad perpetuum eccleſiaſticum vſum ; neque comprehenduntur conceſſiones cappellarum cum ſepulturis , quæ paſſim fiunt, quia non dicitur alienatio, ſed conceſſio ad vſum deſtinatum . Si tamen eccleſia eſſet diruta , & non poſſet reædificari, vel reparari propter nimiam egeſtatem,poteſt tunc epiſcopus transferre, & eccleſiam ad profanos vſus non ſordidos,erecta tamen ibi Cruce conuertere ex Decreto eiuſdem Conc. Trident.ſeſſ.21.cap.7.

Bona confraternitatum laicorum an, & quando ſine ſolemnitate alienari poſſint.

Quando autem Eccleſiæ,& Oratoria cum ſolemnitate,& Epiſcopi authoritate conſtructa præſumantur poſt Maſcard.de probar.concl.583. habetur per Menoch.in tract.de præſumpt.lib.6.præſ.79.vbi num.9.& infra,agit, quæ dicantur Oratoria publica,& quæ priuata, de quibus ante eum ſcripſerunt Lambertin. de iure patron. p.1.lib 1.q.11.ar.12.& Remig.in tract.de immunit.Eccleſ.p.1.ampliat.2. Item cui debeantur oblationes, & eleemoſynæ factæ huiuſmodi Oratorijs, vide Dec conſ.148.nu.2.& Caualcan.qui alios commemorat,deciſ.17.num.71.p.2.Et circa id,ſcilicet, An bona Confraternitatum,ſeu Congregationum Laicorum poſſint ſine ſolemnitate alienari, ſatis mihi arridet diſtinctio Menocchij in Commentar.de recuper.poſſeſſione,remedio 15.nu.34.& infra, qui Doctor propter varias interpretum opiniones difficilem huiuſmodi diſſolutionem eſſe ſentiens,tandem ſic determinat,quod ſi Oratorium, in quo iſti laici omnes vnà conueniunt, eo animo ab eis ſit extructum, ac bona ea mente vnà ſimul congeſta , vt Confraternitati deſeruiant,& poſſit ipſa Confraternitas ad libitum de illis diſponere,& tractare,tunc illa bona, ſeu redditus tanquam loci profani ad libitum diſtrahi , & alienari poſſint; ſic intelligendo Bald. in Auth. Hoc ius porrectum

col.2.

Digitized by Google

col.2.verſ.2.quæro,C.de ſacroſ.eccleſ.& in l.id quod pauperibus,quæſt.21.C.de epiſcop.& cler.Balb.in tract.de præſcript.particula prima,par.5.in princ. verſic. ampl a 5.& Pariſ.in conſil.34.num.19.lib.4.Si verò Oratorium illud ab eis ſit extructum,vt ſit ſacrum, & Deo Opt.Max. dicatum,bonaque vnà ſimul eo animo congeſta, vt ad opera Oratorij neceſſaria, & ad pauperes ſubleuandos perpetuò ſint,& tunc bona illa veluti ad illud ſolum commodum tendentia, tanquam loci religioſi iudicanda ſunt,etiam ſi epiſcopi non acceſſerit conſenſus, & proinde nõ poſſint ad libitum diſtrahi, niſi accedente totius Confraternitatis conſenſu, & Epiſcopi authoritate, ac in illis caſibus,in quibus aliorum locorum religioſorum bona alienari conceditur,ſic intelligendo,quæ ſcribit Pet.Rebuff.in commentar. Regiarum Conſtitut.tomo 2.tract.de Confratrijs,num.9 Zabarel. in conſ.13.in princ.Panorm.in conſ.31.ſub num.1.verſ.Sed his non obſtantibus, lib.1.& Socin.ſen.in conſ.82.ſub num.54.vol.4.

30 Decimoſextò, amplia † etiam ſi conſuetudo eſſet in contrarium: nam ſolemnitas à Canonibus requiſita in alienandis rebus eccleſiarum,non poteſt conſuetudine remitti.glo.in c.cum cauſa,de re iud. Abb.in c.nulli, ſub num.6. de reb.eccl. & in c.ceterum,de donat.Rolan.conſ.15.nu.14.& eſt communis opinio,& teſtatur Couarr.lib.2.var.reſol.c.17.num.3.Subdens id eſſe verum, quo ad alienationem propriam, & perpetuam, ex qua vtile, & directum dominium transfertur, ſecus in datione in emphyteuſim, vel in feudum, quia conſueta dari poſſunt in emphyteuſim concedi ea ſolemnitate,qua dari conſueuerunt,& dicam infra limitat.3. Quando autem conſuetudo poſſit augere, vel diminuere has ſolemnitates, latè per Fel.in d.c cum cauſa,de ſent.& re iud.Rebuff.in d.compen.nu.20.32. & 35.Redoan.q.51.c.18.fol.196.

31 Decimoſextò,amplia † procedere etiam vbi ita donatur, vel legatur eccleſiæ, vt poſſit alienari ſine ſolemnitatibus,quia requiruntur non obſtante dicta voluntate,quæ tanquam illicita ſeruanda non eſt,cap.tua,vbi Couar.numero 6. de teſtam.facit text.in l.nemo poteſt,ff.de leg.1.& habetur pro non appoſita, cum ſit improbata à iure;glo.& Abb.in ca.verum,de condit.appoſ.Nam cum dominium rei ſit quæſitum eccleſiæ,res eſt effecta eccleſiaſtica,ideo requiritur authoritas iudicis eccleſiaſtici.Innocent.in cap.verum.de foro compet. Non obſtat tex.in l.1. & 3.C.quando Decr.opus non eſt;quia non militat eadem ratio de re minoris ad rem eccleſiæ, quia minor maior factus poteſt ratificare alienationem factam in minori ætate, toto tit.C. ſi maior fact.rat. habue.quod ſecus eſt in eccleſia, quia per eccleſiæ ratificationem abſque ſolemnitatibus, non validatur contractus, cũ de neceſſitate requirantur ſolemnitates,etiam quod appareat de euidenti vtilitate,vt dicam infra ampliat 18.ſecus eſt in alienatione rei minoris,in qua tunc non requiritur Decretum, Capic.deciſ.113. faciunt not.per Redoan.quæſt.78. cap.2. num.13. Tum etiam, quia res minoris remanet laicalis,& in caſu noſtro res efficitur eccleſiaſtica,& mutata perſona,mutatur rei ſtatus,l.per procuratorem.ff.de acquir.hæred.

32 Hoc intellige,quando legatur eccleſiæ capaci, ſecus ſi incapaci, † quæ non poteſt retinere in communi,quia tunc poteſt alienari ſine ſolemnitate. Rebuff.in d. compen.nu.29.Rolan.conſ.15.vol.4. poſt Hipp.Sing.132. In alienatione Franc. in c.1.de reb.eccl.non alien.in 6.verſ 12.limita. Idque amplia ſi in tali legato facto eccleſiæ incapaci,dicatur,quod non poſſit alienari,quia adhuc poterit alienari,& deinde pecunia conuerti in eccleſiæ vtilitatem,glo.in c.1.de relig. domib.libro 6.in verbo,Domum, Abb.Felin. & Dec.in cap. cum in præſentia,de probat.

S.Ant.

Digitized by Google

S.Ant.in 3.par.Summæ,tit.12.c.1.in princ.Armilla,in verbo,Alienatio, num 29.
Dicam in limit.6.

Decimoſeptimò, amplia regulam prædictam procedere non ſolum in bonis
ſtabilibus eccleſiæ,ſed etiam in rebus ſolo cohærentibus,vt ſunt arbores,quæ ſo-
lo cedunt,ſi radices egerint,& iure ſoli iudicantur,l.adeo,§.ſi alienam,ff.de acq.
rer.dom §.ſi Titius,Inſt.de rer.diuiſ.ideo ſeruus ruſticus deputatus prædio com-
33 putatur inter immobilia.Abb in c nulli,nu 2.de reb.eccleſ.alien.† & poſſeſſionis
appellatione continentur res poſſeſſæ, vt ſunt arbores,quæ ſolo inhærent.Nauar.
in conſ.6 nu.2.de reb.eccleſ.alien. quas regulariter beneficiatus non poteſt inci-
dere etiam non fructiferas,& contrauenjendo incideret in pœnas huius Pauline.
Nauar.in conſ 7.eod.tit Beneficiatus enim æquiparatur vſufructuario, glo.in ca.
f præſenti,de offic.ord.in 6.& vſufructuarius f non poteſt incidere, l.æquiſſimum,
§ fructuarius,ff.de vſuſr. Limita non procedere in ſylua cædua, nemore,arundi-
neto,& alijs arboribus cæduis,quæ per inciſionem ſunt in fructu, & renaſcũtur,
quia per huiuſmodi inciſionem non deterioratur fundus,l diuortio, §. ſi fundum,
cum §.ſeq.vbi Bart.& Iaſ.ff.ſol.matr.l qui fundum,ff.de contrahen.empt. l ſylua
cædua,ff de verb.ſign.limita etiam ſi ex inciſione huiuſmodi arborum fundus fie
ret fructuoſior, quam eſſet antea, incidendo arbores opacas, ſiue quæ vmbram
ſummam efficiunt, vt quando nimia denſitas noceret arboribus, & fructui ab eis
ferendo,& impedirent augmentum fructuum, & vtilitatem aliarum arborũ ſuffi
cientium prædio.Nauar.in d.conſ.6.eod. tit.vel inciderentur arbores fructiferæ,
vetuſtæ,ac corruptæ,vel non fructiferæ,& in earum locum aliæ vtiles ſubſtitue-
rentur,l.agri,ff.de vſufr.arg.§ in pecudum,Inſtit.de rer.diuiſ. Bar.& Iaſ in d § ſi
fundum,Tiraq.de retractu conuen §.3.glo.1.à num.23 vſque ad 30.vbi etiam de
creditore habente in pignus,emphyteuta,colono,& alijs habentibus ius in re, &
per Redoan de reb.eccl.alien q 79.c.7. Itaque beneficiatus debet vti arboribus,
& fundo,vt nihil agriculturæ,& arboribus noceat,& proprietas agri non deterio
retur,d.§.fructuarius,ac boni viri arbitratu,frui, & rectè colere quaſi bonus pa-
g terfamilias l.item ſi fundi,ff.de vſufruct. g
34 Decimooctauò, amplia etiam † ſi contractus eſſent vtiles Eccleſiæ, nam ſi ſine
ſolemnitate fiant,ſunt nulli,Franc.Sarmient.de reddit.eccleſ.p.1.c 2.3.& 4.Vinc.
de Franch.deciſ.35.& alij,quos refert Redoan.q.46.& 24.in d.tract.de reb eccl.
alien. Contrarium tenent Dec in cap.1. in 1.lectur.nu.71. de conſtitut.& ibi Ad-
den.in verb.contentioſo,& in c.quæ in Eccleſiarum,num.28.eod.tit.Rebuff. in d.
Compen.nu.34.Redoan.q.20.& 51.c.7. Nauar.in Commen.de alien rer.eccl.ſub
num.17.alios cumulat Ant.Gabriel.lib.3.Com.opin.in tit.de reb eccl. alien. con-
cluſ.1.& nouiſſimè Maſcard.de probat.concl.75 qui refert hanc eſſe magis com-
munem,& veriorem opinionem,faciunt dicta per Afflict.in Conſt.Reg. Conſti-
tutionem Diuæ memoriæ,num.66. quod in augmentum feudi valet alienatio ſine
aſſenſu directi domini, eſt tamen in electione Eccleſiæ,ſi vult ſtare contractui, &
procurare expeditionem ſolemnitatum etiam inuito contrahente.Sarm.d.c.2.nu.
21.Redoan.d.q.20.nu.193.

Ad cuius opinionis corroborationem,ſcilicet,quod contractus initus in Eccle-
ſiæ vtilitatem, non ſeruatis ſolemnitatibus ſuſtineatur, adde quod illam etiam ſe-
ctatur Roderic. tomo 1.quæſt.regul. q.27.art 9. & ratio eſt:quia in hoc caſu in-
teruenit finis, ſeu effectus, ad quem reſpiciunt iura ſolemnitates requirentia in a-
lienatione rei Eccleſiæ,cum ſint inuentæ ad euitandas deceptiones.Rebuf.in con-
ſil.109.num.13.& conſ.111.nume.9.& ſeq.poſt Albert. Brun.in tract.de forma,

&

Digitized by Google

& ſolemnit.actus rubr.de cauſis formæ,& ſolemnit. Declara,quod ita demum talis contractus erit nullus,vel validus,ſi eccleſia,in cuius fauorem ſolemnitates sūt introductæ, hoc volet, eique placebit, adeo, quod hæc nullitas non poſſit ab alio allegari,quam ab ipſa eccleſia.Innocent. cuius dictum ſequuntur Hoſtienſ. Zab. & alij,in cap.1.in princ.de his,quæ fiunt à prælat.ſine conſ.Cap.Pan.in c. diuerſis fallacijs,nu.6.de cler.coniug.Dec.in c.quæ in eccleſiarum.nume.31. in fine de conſtitut.Rota Rom.in deciſ. diuerſ. deciſ.133.nu.11.& ſeq.vol.2. & deciſ.262. nu.9. par.3.lib.3. ita quod ipſa volente ſtare contractui, non poteſt eius aduerſarius dicere contractum nullum. Menoc.qui alios congerit in addit ad caſ.172. nu. 62.& infra.Intellige dummodo Eccleſia poſt initum contractum,illi ſtare volēs, parata,& ſollicita ſit adhibere facere legitimas ſolemnitates,vereque, ac cum effectu eas adhiberi faciat, ſeu Papæ aſſenſum ſuper contractus validitate obtineat, ne conductor, ſeu ceſſionarius perpetuò ſtet in ſuſpenſo, & eccleſiæ ſemper in tuto,iuxta terminos inſignis deciſionis Vincent.de Franch.in deciſ.35.quem ſequitur Amæd.à Ponte,in commentar.ad tit. qui feud.dare poſſ.numero 148.Secundò declara, quod licèt defuerint ſolemnitates iuris poſitiui, dummodò iuſta cauſa interuenerit,tuta conſcientia poterit quis res eccleſiæ detinere, donec contractus in foro exteriori caſſetur ob defectum ſolemnitatum,vt præter Sarmien.in d.tractat.parte prima.capit.2.numero 6.& 7.voluerunt etiam Abb in capitulo primo, in fin.de reſtitut.in integr.Nauar.in Comment. de ſpol.cleric.§.2.ſub numero 6. Redoan.in præd.tract.quæſt 46.numero 4.& ſequen.& Roderic. in præd. quæſt. 27.artic.10.

35 Decimononò, amplia † in vnione eccleſiarum, quia vnio dicitur alienatio, vt not.Abb.in c.tua,nu.4.de his, quæ fiunt à prælat text.in Clem.fin. de reb. eccleſ. non alien. Rebuff.in d.compen.nu.14.præterquam in caſibus à iure permiſſis vigore etiam Decretorum Conc.Trid.ſeſſ.21.de reform.ca.5.& ſeſſ.24. de reform. generali,c.13.& 15.& ſeſſ 23.c.18.

36 Vigeſimo,amplia † etiam ſi res, quæ peruenit ad eccleſiam, erat antea obligata creditoribus, vt non poſſit alienari abſque ſolemnitatibus pro illis ſatisfaciendo, ſecundum vnam opinionem,quam refert Lapus allegat.25 numer.4. nam dominium ipſo iure tranſiuit ad eccleſiam,vt ſupra,ampliat 8.& eſt effecta eccleſiaſtica,vt dixi ſupra amplia.16.quæ opinio mihi magis placet.tamen ipſe Lapus in fine refert aliam opinionem contrariam,quam ſequitur Redoan.q.51.c.8. num. 18.Ego verò cenſeo,quod aut alienatio ſeu venditio fit à iudice eccleſiaſtico ad

b inſtantiā creditorum ſicut poteſt fieri propter vrgens debitum legitimè *b* contractum ab eccleſia,prout not.gloſ in ſumma,12.q.2.& Abb.in ca.ad noſtrā,de reb. eccleſ.alien.& tunc debet adhiberi cauſæ cognitio,ſ.vt exiſtat cauſa vrgēs alienādi,2.quod debitū ex bonis mobilibus eccleſiæ non poſſit ſolui, idque liqueat iudici per diſcuſſionem bonorum, 3. quod vendatur res minus damnoſa, 4.quod pro paruo debito non vendatur res magna 5.vt ipſius iudicis eccleſiaſtici interueniat authoritas, & quod omnia iſta præcedant Decretū iudicis, & ſubſequatur ſubhaſtatio,quæ ſi conſiderantur in venditione rei minoris,vt per Affl.in deciſ.249. multo magis in re eccleſiæ prohibita alienatione non præſumitur prohibita a teſtatario ex cauſa neceſſaria,vt ea,quæ ob æs alienū fit,l.alienationes.ff fam.erciſc.& nō ſuffi cit ſimpliciter æs alienū iubere ſe niſi etiā creditores vrgeant.Maſcar de probat.cōcl. 1237.Aut ipſe prælatus eccleſiæ vult vēdere ex ſe,& tūc nō pōt abſq; aſſenſu Apoſtolico,& ita vidi practicari, & expediri Breue Apoſtolicū commiſſum ordinario loci ad inſtantiam Conuentus IESVS Maria,de Neap.ordinis Prædicatorum.

37 Vigeſimoprimò, amplia † etiam in re ſterili, ſeu domo, quæ plus incommodi, quam vtilitatis affert. Rebuff. in d. compen. nu. 121. ſi modò non concurrunt tria, de quibus in limit. 4. Capic. deciſ. 105. Redoan. q. 51. c. 20. nu. 2. & 3.

d *ADDITIO. De theſauro inuento ad quem pertineat, vide §. theſauros, Inſtit. de rer. diuiſ. l. 1. C. de theſaur. lib. 10. Couar. in reg. peccatum, in ſi. d. regul. iur. in 6. Tiraq. de retract. conuent. in fine, nu. 96.*

Ad pleniorem illius explicationem poſt Afflict. in Conſtit. Regni Dohanæ ſecreti. recentiores Scribentes videlicet Menoch. in tract. de præſumpt. lib. 5. præſ. 30. num. 5. & infra. Pet. Nauar. in tract. de reſtit. lib. 4. cap. 2. num. 72. & ſeq. Ludouic. Lopez. in inſtruct. conſcientiæ, par. 2. c. 2. & latius Molina de iuſtit. & iure diſputat. 56. & de Theſauro in bonis eccleſiæ reperto, vide Borgnin. Caualc. deciſ. 612. par. 2.

e *ADDITIO. Hoſpitale fundatum authoritate epiſcopi gaudet priuilegijs eccleſiæ. Afflict. deciſ. 67.*

f *Idem tenet Afflict. in Conſtit. reg. Iuſtitiarijs, nu. 18. vbi etiam tenet, quod inciſio arborum fructiferarum ſit iudicium criminale, & appellatione arborũ fructiferarum contineri quercus: & de Beneficiato ſi æquipareтur vſufructuario, vel vſuario, vide Abb. in c. cum eſſes, nu. 21. de teſta. Redoan. q. 51. c. 25.*

g *Sequitur ex prædictis, quod pretium arborum, quas beneficiatus non poterat incidere item marmorum, & lapidum, quia non ſunt in fructu, tenetur conuertere in vtilitatem eccleſiæ, & non ſuam, & quando dicatur in eccleſiæ vtilitatẽ conuerti, declarat Rebuf. in d. compen nu. 73. De fodinis auri, argenti, cretæ, & arenæ, eſt tex. in d. l. diuortio, §. ſi vir. ff. ſol. matr. & quando poſſit inquirere, vel exercere, ac inſtituere, habetur in d. §. fructuarius, & de lapidicinis eſt etiã text. in l. ſi ex lapidicinis, ff. de iur. dot.*

h *Tunc dicitur debitum legitimè contractum ab eccleſia, quando fuit cum aſſenſu Apoſtolico, alioquin non poſſunt bona eccleſiæ obligari, vt fuit dictum ſupra ampliat. 3. niſi fuiſſet verſum in vtilitatem eccleſiæ, quod tenetur probare creditor in tribus caſibus, vt in mutuo, in depoſito, & pro ſolutione debiti eccleſiæ legitimè contracti, nec creditur aſſertioni prælati. Rebuff. in d. comp. alien. n. 38. vſque 42. Couar. lib. 2. var. reſol. c. 17. nu. 3. Dec. conſ. 36. poſt Abb. in c. 1. depoſ. & in c. quod quibuſdam de fideiuſſo. Bart. in l. ciuitas, ff. ſi cert. pet.*

Non creditur Prælati aſſertioni interueniſſe tractatum in alienat. rei eccleſ. cum extenſionibus.

Hoc videlicet, quando creditor probare habeat pecuniam eſſe verſam in eccleſiæ vtilitatem, & quando eccleſia ex mutuo ſuſcepto à prælato, vel alio eius adminiſtratore teneatur, poſt Redoan. in præf. tract. quæſt. 56. cum duob. ſeq. cap. diligenter explanat Menoch. li. 2. de arbitr. iud. cent. 5. caſu 432. quo loco, & in tract. de præſumpt. lib. 3. præſ. 55. differit etiam de coniecturis, ex quibus id probari poſſit; cuius dictis adde, quod Abbas, qui recipit pecuniam conuertendam in certam cauſam pro neceſſitatibus monaſterij, obligat monaſterium, licèt non conuerterit in illã cauſam, ex com. opinione, de qua teſtatur Io. Vincent. de Anna, Singulari 1. Et quod ibi ſubdimus, ſcilicet, quod de hac verſione in vtilitatẽ eccleſiæ non credatur aſſertioni Prælati, amplia, vt nec ex eius aſſertione probetur tractatus requiſitus in alienatione rei eccleſiæ, ſed de eo fieri debere ſcripturã ſeparatam, docent ex multis Domini de Rota deciſ. 716. diuerſ. nu. 2. & 3. p. 1. Extẽde, vt neque

præd.

Digitized by Google

præd. tractatus probetur etiam ſi in inſtrumento alienationis diceretur, habito colloquio, & tractatu, cum non ſit ad id ſpecialiter confectum; neque ſufficeret ſi in d. inſtrumento fieret de tractatu mentio per relationem ad aliud inſtrumentũ, niſi producatur, & exhibeatur. Hier. Magonius deciſ. 12. Rotæ Lucenſis, num. 24. & 25. notab. 6. Rolan. à Valle conſ. 15. nu. 10. Qualiter autem debeat fieri, & præcedere tractatus circa alienationem bonorum Monaſterij, tradit Rodericus to. 1. quæſt. reg. q. 27. art. 2. Formam verò, ſeu ſolemnitatem, quam Capitulum Cathedralis, ſeu inferioris eccleſiæ adhibere debet in alienatione alicuius prædij ipſius Capituli, deſcribit Menoch. in præalleg. addit. ad caſ. 172. nu. 28. & infra. Proſper de Auguſtino. V.I.D.

38 *Quænam ſint res, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt.*
39 *Conceſſio in emphyteuſim abſque aſſenſu Apoſtolico, quando valeat.*
40 *Quænam dicantur ſolita concedi.*
41 *Intelligentia tex. in c. terrulas 12. q. 2.*
42 *Quando imminet ſumma neceſſitas, non ſeruantur ſolemnitates.*
43 *An diſpoſitio huius Paulinæ habeat locum in remiſſione legati, ac rei non incorporatæ.*
44 *In remiſſione caducitatis non requiritur ſolemnitas.*
45 *An in principe permutante cum eccleſia.*
46 *Præſumuntur ſolemnitates ex antiquitate temporis.*
47 *Præſcriptio legitima ſuccedit loco decreti.*
48 *An hæc Paulina ſit vbique recepta.*
49 *Pœna contra malè alienantes, & an habeant locum ante condemnationem.*
50 *Quænam excuſent à pœnis huius Paulinæ.*

HAnc Regulam ſic ampliatam, limita primo in locatione, & conductione per triennium, vt in hac Paulina, cum declaratione tamen, de qua ſupra in 4. ampliatione.

38 Secundò, limita † in rebus, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt, vt in hac Extrauag. glo. in ſumma 12. q. 2. Rebuff. in d. comp. alie. rer eccl. nu. 25. Socin. in fallen. reg. 110. num. 2. & ſunt, quæ vltra triennium durare non poſſunt abſque notabili deterioratione. arg. l. lex, quæ tutores, C. de admin. tutor cum ſimil. alleg. per Redoan. q. 6. nu. 29. vbi tenet, quod etiam veſtes attritæ, & animalia ſuperuacua poſſunt vendi abſque Decreto, & facit tex. in l. fin. C. quando Decr. opus non eſt. Sed debet pretium conuerti in vtilitatem eccleſiæ. Ac ea, quæ magis expedit diſtrahi, quam ſeruari non ſunt prohibita alienari. Redoan. q. 51. ca. 1. nu. 4. Et quid bonorum mobilium appellatione, quæ ſeruando ſeruari non poſſint, comprehendatur, vltra Abb. c. nulli, de reb. eccleſ. alien. & præallegatos, declarat etiam Molina de contract. diſput. 465. nume. 3. Idem dicendum eſt de re mobili minus pretioſa Rebuff. nu. 24. Redoan. loco præalleg. dicam infra limit. 8.

39 Tertiò limita † in conceſſione in emphyteuſim, habente tres conditiones, ſcilicet in caſibus à iure permiſſis, de bonis ſolitis ab antiquo dari in emphyteuſim, & cum euidenti eccleſiæ vtilitate, vt in hac Extrauag. ſecundum Caiet. in verbo, excommunicato, cap. 75. & dixi ſup. in reg. ſub num. 5. Bona igitur, quæ reuertuntur ad eccleſiam, & ſunt ſolita concedi, ſi non ceſſet prima cauſa, poſſunt iterum concedi iuxta conſuetum modum ſine ſolemnitate. Abb. & Doct. in capit. vt ſuper, de reb. eccleſ. alien. Rebuff. in d. compen. num. 33. probatur etiam in ca. 2. de feud. in

tit.

Digitized by Google

tit.de his qui feud.dar.poſſ. & tit.epiſcop.vel Abba. in vſib feud.vbi Iſer. Alua. Præpoſ.& Afflict. Ruin.conſ.41.num.39. Franc.Curt.in tract.de feud. par.2.q.1.Couar.lib 2.variar.reſolut.cap.17.Iul.Clar.de feud.q.13.& in §.emphyteuſis, q.6.Calder.conſ.vlt. Paul.Caſtr.in l.etiam,ff.ſolut.matrim.Bero conſ.86.vol.1. Redoan.q.51.c.6.& q 60 & 61.Menoch conſ.70 vol.1.Alex.Stiat.in reper.huius Extrauag.num.34.43.& 44. Molina de contract.diſput.466.& 468.num.20.poſt Afflict.in Conſt.Baiulos ſub num.85.

40 Sed quando dicatur † res ſolita concedi, declarant etiam Dec. in conſ.142.nu.4.& in Auth.Qui rem,nu.20. C.de ſacroſ eccleſ. Franc.Curt ibid.nu.44. Capic. in inueſt.feud.in verbo, feudum dare, verſic.Prælati eccleſiarum,fol.142. vſque ad 148.Iul.Clar.in d.§.feudum.q.13 Redoan.q 65 ſed vltra eos lege aurea verba Afflicti in Conſt.Regni, Conſtitutionem Diuæ memoriæ,ſub num.67: quem ſecuitur Alex.Stiat.ſub nu.19.& 33.& Molina d.diſput.468.nu.20.vide Ripam in l.filiusfam. §.Diui,num.65.ff.de leg.1.

Notandum tamen eſt Communem eſſe opinionem,quod tunc dicatur res ſolita concedi, quando reperiuntur duæ conceſſiones illo modo factæ, ſimul cum curſu quadraginta annorum, vt refert Iul. Clar. in loco præallegato, dicens eſſe tenendam tamquam tutiorem.

Concluſionem hanc,nempe,quod Prælatus bona concedi ſolita, ad eccleſiam reuerſa, poſſit iterũ ſine aliqua ſolemnitate concedere, ſeu infeudare, notabiliter ampliat,& limitat Amędeus à Ponte,in Commentar.ad tit.qui feud. dare poſſ. à num.155.vſque ad finem. Item amplia,vt per Roland. conſ.1.nu.83.vol.1. Item quando dicatur res ſolita concedi ſeu infeudari, præter Doctores citatos, videndi ſunt Paris de Puteo,in tract.de feud.redintegrat.ſub rubr.Res ſolita cõcedi quãdo dicatur, nu.11.& infra Præfatus à Ponte loco cit nu.151. & ſeq. & Ant.Maria de Canib.in quodam alio ſuo conſ.collocato poſt 30.deciſ.Caual.par.2 num. 95.119.173.& 185 cum ſeq.probatur autem iſtud ſolitum,aut per duas locationes cum curſu 40.annorum,aut per vnam ſoléniter factam; prout ita fuiſſe aliàs ſententum in Rota Rom.ac eſſe Cõmunem opinionem traditur in deciſ.160.diuerſ. nu.5.vol.2. vbi verò in ſecunda locatione fuiſſet adiecta noua conuentio,ſeu noua qualitas, tunc facit, vt non poſſit dici confirmatoria primæ locationis, ſed eſſet noua conceſſio diuerſa à prima,vt in eadem deciſ.num.9.habetur,& per Caualc.deciſ.30.nu.87. & ſeq. par.2.ac ex adductis per Cacheran.deciſ.Pedem.23. nu.22.& infra ſatis comprobatur. Idem etiam vbi excederetur modus conſuetus ſeu forma conſueta alteraretur, vt declarat Vrſil. in annot.ad deciſ. Afflicti 305. nu.50.& latius d.Amęd.ibidem,nu.144.& eſt Comm. Doctorum ſententia referente Ripa,reſpon.2.nu.17.& 18.ſub tit.de iure emphyt.Caualc.deciſ.25.nu.13. par.2.ideoq; vti nouus cõtractus debitas requireret ſolemnitates.Intellige procedere, vbi alteratio ex nouis pactis adiectis,eſſet quò ad ſubſtantialia ipſius actus; non autem ſi alteratio eſſet reſpectu aliquarum qualitatum, quæ tamquam accidentales non eſſent in conſideratione, Cald.in conſ.11.ſub rubr. de feud.eſt Communis Concluſio referente Alex.in conſ.9.nu.2.lib.3. Hier.Magonius,dec. 14 Rotæ Lucenſis,nu.30. & 39.& ibi addentes lit.E, & quando alienatio dicatur in melius, exemplificat Riminal.conſil.340.nu.17.vol.2. vbi etiam aliqua tradit, quot tempora requirantur vt res dicatur effecta de menſa.Inſuper ſupra affirmata Concluſio,videlicet, quod in bonis eccleſiæ cõcedi ſolitis,remittatur ſolemnitatis obſeruatio, inter ceteras, quas patitur exceptiones, eſt, vt non procedat in bonis,quæ etſi,ſemel vel pluries fuerint conceſſa,ſunt tandem aliqua de cauſa ad

Res ſolita concedi, qualiter probetur.

Quando non procedat cõcluſio, quòd in bonis eccleſia.

ipſam

Digitized by Google

ipſam eccleſiam reuerſa, eiuſque patrimonio incorporata, ac de illius menſa effe-ćta, ſic que prima ſua natura amiſſa, nouam aſſumpſerint, Creſcent.deciſ.1.nu.5. ſub tit.de reb.eccl.alien.vel non, poſt Zabar.in c.2.q.12.de feud. Menoc.lib.2.de arbit.iud.cent.5.caſu 433.quo loco, & in tract. de præſumpt.lib.6.præſ.87.exprimit coniecturas, ex quibus id conijciatur, poſt Redoan in præd.tract.q 62.& Paris de Puteo, vbi ſup.nu.6.& ſeq.Amæd.à Ponte, loco cit n.160.notab Maſcard. de probat.concl 203.latè præd. Anton.Marc.in præalleg.conſ.num.194.& infrà. Reliquos recenſere omitto, cum ſatis abundè per Doctores ſcribentes ſuper ca.1. qui feu.dare poſſunt, & per Redoan.q 61.de eis agatur. Vnum non pertranſeundum duxi, ſc licet vt bona ad Eccleſiam reuerſa, quotieſcunque ceſſaret cauſa primæ conceſſionis, & rebus non ſic ſtantibus, nõ poſſit dari pro eodem canone, ſeu pretio, quando plus fuerit oblatum, vel facta diligentia inquiſitione plus reperiri potuiſſet, propter veriſimilem ſpem maioris perceptionis iuxta terminos ſingulariter diſcuſſos per Dominos de Rota, in deciſ.360.diuerſ. vol. 1.& vide Paul.de Caſt conſ.61.incip. Videtur, & Rimin.conſ.100.nu.4.& conſ.567.vol 3.

conceditur ſolitis remittatur ſolẽnitatũ obſeruatio.

41 Quartò limita, † in re inmobili parua, vt poſſit alienari cum conſenſu Epiſcopi, abſque ſolemnitatibus, c.terrulas, 12 q.2. & tunc tria copulatiuè requiruntur, vt res ſit exigua, & modica, quod non ſit eccleſiæ vtilis, & neceſſitas. Rebuff.in d. compen.nu.122.& 60.Redoan.q.13.nu.19.& q.51.c.8.& 20.num.6. Res igitur ſterilis, ſeu inutilis prædictis non concurrentibus, non poteſt alienari abſque ſolẽnitate. Capic.deciſ.105.Bero.conſil.83.85.59 & 91.vol.1.Guid. Pap. deciſ.156. Rebuff.numer. 121. & iuramentum prælati de non alienando, non extenditur ad hanc rem exiguam. Abb.in c.fin.de eccleſ.ædific.in cap.vt ſuper, de reb. eccleſ.& c.2.de feud.Redoan.d.q.13.num,11.Capic.in inueſt.feud.in verſic.feudum dant, concluſ.20.ſol.147.Nota, quod text.in d.ca.terrulas, per hanc Extrauag. non eſt correctus, vt dicit Alex.Stiat.hic, num,3.Non obſtat text.in c.ad aures, de reb. eccleſ. quia ibi ponitur vnus de caſibus à iure permiſſis, & procedebat ante hanc Extrauag.per quam hodie non poteſt concedi in emphyteuſim, niſi tribus concurrentibus, ſcilicet, quod ſit in caſibus à iure permiſſis, de bonis ſolitis ab antiquo dari in emphyteuſim, & cum euidenti vtilitate, in præced.limitat. quibus tribus concurrentibus poteſt concedi inconſulto Romano Pontifice; Quænam dicatur res exigua, & modica, vltra glo.in d.c.terrulas, & Redoan.q.10.eſt in arbitrio boni viri, inſpecta conditione eccleſiæ, ſi eſt tenuis, vel multum abundans, attenta qualitate temporum, locorum, & rerum, arg.l.1.de iure deliber.& ca.de cauſis, §. 1.de offic.deleg.Abb.in cap.1.nume.8.de reſtit.in integr.Canoph.in repet.huius Paulinæ, num.46.

Adde, quod hoc cenſuit Sacra Congregatio Concilij, ſcilicet, neque Conſtitutionem Pauli II.neque Concil.Trid.Decretum derogaſſe diſpoſitioni, cap.terrulas.12.q.2.

Quintò, limita in bonis ſtauritatum, fraternitatum, hoſpitalium, collegiorum, ſeu aliorum locorum non fundatorum authoritate Epiſcopi, in quibus non habet inſtitutionem, neque deſtitutionem, Redoan.q.49.nu.8. & per ea, quæ dixi ſupra 13.ampliat.cum ſequenti.

Sextò, limita in bonis relictis, & donatis Eccleſiæ, quæ eſt incapax retinendi ẽt in communi, vt ſunt Fratres Sancti Franciſci de Obſeruantia, & Capuccini, de quibus mentionem facit Concil.Trid.ſeſſ.25.de reg.c.3.vt poſſint alienari ſine ſolemnitatibus, & pretium conuerti in eccleſiæ neceſſitatem.Socin.in Reg.110.nu. 3.Dec.in c.in præſentia, nu.271.de prob.& dixi ſupra ampliat.16.

42 Septimò, limita † ſi immineret ſumma neceſſitas alienandi, & tantam celeritatem requireret, quod ſuperiorē conſuli non pateretur, tunc pōt fieri alienatio ſine conſenſu Papæ, vel alterius ſuperioris, cui fuit iuramentum præſtitum de non alienando minimè requiſito, Abb. in c. fin. nu. 7. de eccleſ. ædific. Card. Zabar. loquens de bonis Hoſpitalium, in Clem. 2. q. 11. de relig. domib. Rebuff. in d. Com pen. in nume. 35. loquens pro vtilitate communi in munienda Ciuitate, & per Redoan. q. 13. num. 13. cum ſeqq. & quæſt. 9. num. 51. & q. 35. num. 7. & 9. Canophil. in reper. huius Extrauag. nu. 85. Item pro redemptione captiuorum, & alimonia pauperum, quando periculum eſſet in mora. Lege antea iura in c. aurum, & ca. gloria episcopi, 12. q. 2.

Octauò, limita, in re mobili minus pretioſa. Rebuff. in d. compen. num. 24. Redoan q. 51. c. 1 nu. 4.

43 Nonò, limita † non habere locum diſpoſitionem huius Paulinæ, in repudiatione, vel remiſſione legati, ſeu hæreditatis, ac rei eccleſiæ non incorporatæ: quia remiſſio non eſt alienatio, l. alienationis, ff. de verb. ſignif. & prælatus, ſeu beneficiatus, poteſt præiudicare eccleſiæ in acquirendis, Iaſ. in l. ſeruus, num. 2. C. de pact. & in l. legatum, ff. de leg. 1. dixi ſuprà in ampliat. 7. tamen tenetur eccleſiæ reſarcire damnum, glo. in ca. 2. in verſic. aut neglectum, 12. q. 4. Abb. in c. ad præſentium, de pignor. Franc. in c. 1. de reb. eccleſ. non alien. in 6. Sylu. in verb. Immunitas primo, num. 12. Rebuff. in d. Comp. alien. nu. 31. Redoan. in d. tract. q. 2. c. 7. nu. 12. & q. 3. num. 60. ac q. 22. num. 25. q. 76. num. 31. & q. 51. ca. 4. non tamen incurrit pœnas huius Paulinæ, Reg. Odia, de reg. iur. in 6. facit text. in l. qui autē, ff. quæ in fraud. credit. de debitore, qui poteſt renunciare legatum in fraudem creditorum, Couar. in c. Raynaldus, §. 3. de teſt. Bald. in l. maximum vitium num. 11. C. de lib. præter. quem refert Ang. in verb. Excommunicatio primo, num. 20. Sed hæc procedunt in foro exteriori, non autem interiori: quia tenetur debitor facere id, quod poteſt pro ſoluendis debitis iuſtis. Pet. Nauar. lib. 3. de reſt. cā. 2. nu. 17. ſi tamen prælatus, ex iuſta cauſa ob ſcandalum vitandum omiſiſſet acquirere, non tenetur: quia eccleſia potius debet pati damnum temporale, quam permittere ſcandalum animarum fidelium, S. Thom. & ibi Caiet. 2. 2. q. 43. art. vlt. in reſp. ad 5. in fi. Quando verò eſſet reus, ſeu actio communis prælato, & eccleſiæ, ſeu Capitulo non poteſt in præiudicium Capituli renunciare, Rebuff. in d. Compen. num. 30. verſ. & illa opinio, Iul. Clar. in §. emphyteuſis, q. 11.

Prælatus poteſt præiudicare eccleſiæ in acquirendis, vide Riminald. conſ. 319. nu. 16. vol. 2. Adde, quod hanc opinionem ſequitur Aluar. Valaſc. deciſ. 77. Luſit. nu. 2. to. 1. Amplexi ſunt etiam Domini de Rota, vt liquet in deciſ. 233. diuerſ. nu. 6. par. 3. lib. 3. iuncta deciſ. 284. nu. 9. eod. lib. ad obiectionē illam. ſ. quod quando Prælatus cedit iura ſibi cōpetentia ratione hæreditatis eccleſiæ ſuæ relictæ, ad quā ſibi, & eccleſiæ actio eſt quæſita ex teſtamento, cedendo, & repudiando, videtur acquirere, & adire hæreditatem tanquam neceſſarium antecedens, ex Ripa, conſ. 170. col. 2. vol. 2. non enim poſſet cedere, niſi prius ſaltem ordine intellectus intelligatur adijſſe; & ita potiùs eſſemus in acquiſito, quam in acquirendo, & per conſequens ceſſioni illi obſtaret Paulina tanquam abſque ſolemnitatibus per eam requiſitis factæ, ſi quidem per eoſdem Dominos in alia deciſ. 40. par. 3. lib. 2. iuncta deciſ. Petri 519 lib. 2. Reſpondetur quod ex quo illa ceſſio non eſt ordinata ad acquirēdū, & adeūdū principaliter, ſed potius ad repudiandum, quod illa acquiſitio momentanea, quæ fit, non eſt in conſideratione; Licèt verior, & tutior ſit opinio contraria relata ſupra, ſub nu. 23. ſcilicet, quod non tantum in acquiſitis, ſed etiam in

acqui-

acquirendis non poſſit fieri remiſſio à ſolo Prælato abſque ſolemnitate, quæ vltra ſuprà allegatos corroboratur ex deciſ. Caputaquenſ. 159 par. 2.

Decimò, limita in rebus, quæ nondum ſunt incorporatæ menſæ Epiſcopali, ſeu Capitulari, Clem. 1. in verſ. ad menſam, de exceſſ. prælat. cap. 2. de feud. Abb. in cap. vt ſuper, de reb. eccleſ. alien. vt poſſint concedi ſine ſolemnitatib. dummodò duret prima cauſa, vt dixi ſuprà limitat 3 quæ & quomodo res dicatur de menſa, vltra Doct. in locis præallegatis, & in cap. 1. de his qui feu. dare poſſ. in vſib. feud. vide Redoan. q. 62 Aduerte, quia tam per nonam, quam per hanc decimam limitationem euitantur pœnæ extrinſecæ huius Paulinæ, non tamen intrinſecæ nullitatis contractus, non enim præcluditur via eccleſiæ aduerſus repudiationem, ſeu remiſſionem legati, ac rei non incorporationem factam in damnum Eccleſiarum, quia Rectores earum vtilia, non inutilia agere potuerunt; ideoq; dato, quod in acquærendis videatur quod factum Prælati poſſit præiudicare Eccleſiæ, & licèt Eccleſia poſſit agere contra Prælatum, qui illi præiudicarit in non acquirendo, non tamen per hoc videtur ſublatum remedium reſtitutionis in integrum, ex allegatis per Riminald. in c. 315 num. 15. & infra vol. 2.

Vndecimò limita, vt poſſit Prælatus ſine ſolemnitatibus reſtituere rem, quam iniuſtè detinet, Rebuff. in d. Comp. nu. 28. Canoph. in repet. huius Paulinæ, n. 37.

Duodecimò, limita vt valeat tranſactio abſque ſolemnitatibus, quando poſſeſſio non eſt penes Eccleſiam: nam ſi per tranſactionem Eccleſia rem relaxaret, in cuius poſſeſſione exiſtit, tunc requiruntur ſolemnitates Rebuff. in d. Comp. nu. 21. Rolan. conſil. 15 d. xi ſuprà, ampliat. 5. Intellige de re dubia, alioquin non dicitur tranſactio, l. 1. ff. de tranſact. & dummodo ſit in euidentem Eccleſiæ vtilitatem; tutius tamen erit aſſenſum Apoſtol. cum obtinere, ſi in futurum Eccleſia nollet ſtare contractui; ſic practicatur, & ita vidi expedita Breuia.

44 Decimotertiò, limita † vt poſſit ſolus prælatus, ſeu Rector remittere caducitatem emphyteutæ Eccleſiæ, Iaſ. in l. legatum, nu. 18 de leg. 1 & in l. ſeruus nu. 2. C. de pac. Curt. de feud. parte 2. quæſtione 2 princip. num. 7. per ea, quæ dixi ſuprà, limit. 9. hoc enim dependet ex voluntate beneficiati. Afflict. deciſ. 97. Iul. Clar. in §. emphyteuſis, quæſt. 9 10. & 11. quæ pœna caducitatis, an, & quando remiſſa præſumatur notab. tradit Menoch. in tractatu de præſumption. lib. 2. præſumpt. 112. & an caducitas incurſa tempore prædeceſſoris, poſſit per ſucceſſorem intentari; & de canone decurſo tempore prædeceſſoris, & non ſoluto, cui debeatur, an hæredibus illius, vel ſucceſſori in Eccleſia; de vtroque agit Hieron. Magon. deciſ. 70. Rotæ Florentinæ.

Decimoquartò, limita quando contractus eſſet in euidentem Eccleſiæ vtilitatem, vt non requirantur ſolemnitates, ſecundum quoſdam Doct. relatos ſuprà ampliat. 18. ſed hodie per hanc Paulinam requiritur aſſenſus Apoſtolicus, vt dixi ſuprà, num. 5. & 34.

45 Decimoquintò, limita † in Principe permutante cum Eccleſia, ſecundũ Hoſt. in cap... de rer. permut. licèt Contrarium teneat Innocent. vt prædixi ampliat. 1. & eſt magis tutum.

Decimoſextò, limita quando Eccleſia eſſet grauata per fideicommiſſum reſtituere, Rebuff. in d. Compen. num. 29. & 30. Redoan. q. 41 c. 3 nu. 22.

46 Decimoſeptimò, limita † quando non apparet de ſolemnitatibus, ſed præſumuntur propter diuturnitatem temporis mortuis contrahentibus, Rebuff. in d. Compen. nu. 37. & in conſil. 111. nu. 12. Afflict. deciſione, 197. num. 5. & deciſione, 368. num. 7. Capic. deciſione 16. Gramm. deciſione 79. Crauet. de antiq. temp.

Digitized by Google

par. 3. §. vidimus, nu. 24. cum ſeq. Redoan. in d. tract. q. 39. & 48. Nauar. conſil. 1. de reb. Eccleſ. alienan. in antiquis, & 16. in nouis. Roland. conſil. 15. nu. 12. vol. 2. Alex. Stiar. in repet. huius Paulinæ, ſub num. 20. de qua ſolemnitate præſumenda latè per Felyn. in cap. ſicut, de ſent. & re iud. Iaſ. in l. ſciendum, ff. de verb. oblig. Rimin. conſil. 292. ſub num. 87. Ruin. conſ. 41. cumulat, & reaſſumit Maſcard. de probat. Concl. 75. & 154. & 482. vbi notabiliter limitat, & ſublimitat; & an ex curſu triginta annorum, vltra Nauar. in d. conſ. & conſ. 1. de præſcr. in nouis, vide Dec. conſ. 36. ſub nu. 8. & conſ. 341. nu. 13. Soc. in regula 376. in verſ. ſolemnitas extrinſeca, & an credatur inſtrumento, in quo aſſeritur ſolemnitates fuiſſe adhibitas. Bar. conſ. 41. par. 1.

Propter tẽporis diuturnitatẽ pſumitur ſolẽnitatẽ interueniſſe, cum declaratione.

Præſumuntur ſolemnitates propter diuturnitatem temporis; Adde quod hanc Concluſionem multorũ authoritate comprobat Nauar. in conſ. 3. nu. 7. de Cenſibus in antiq. Declara Primò, quod cum hæc præſumptio ſit fundata in taciturnitate partium, ex Socino iun. conſ. 56. ſub nu. 13. & 14. lib. 1. ſecus eſſet dicendum ſi infra ſpacium 30. annorum ſuper ea per partes aliqua lis mota fuiſſet. Rota diuerſ. deciſ. 160. num. 6. vol. 2. Secundò declara, talem præſumptionem nunquam habere locum, vbi ex inſtrumento conſtaret ſolemnitatem fuiſſe defectiuam, & minus legitimam. Caſſador. deciſ. 3. nu. 7. de procurat. Redoan. q. 39. ſub nu. 29. eſt magis Comm. opinio, referente Caualc. qui alios concordes adducit, deciſ. 29. ſub nu. 24. par. 2. Amplia etiam & declara, vt per Ant. de Gama, deciſ. 48. Regni Luſitaniæ, & per Riminal. conſ. 343. vol. 2. & in conſ. 461. vol. 3. & conſ. 571. eod. vol. Quid verò dicendum ſit in præſumptione aſſenſus Apoſtolici?

Traditur plena elucidatio illius articuli, nu. 5. an ex temporis diuturnitate præſumatur aſſenſus Apoſtolicus.

Vt huius Articuli, qui admodum frequens, neceſſarius, & difficilis eſt, veritas liqueat, amicorumque votis morem geram, idcirco exactius illum examinando, breuiter præſuppon endo dicimus, quod de ſtylo, & obſeruantia Curiæ Romanę conceſſio aſſenſus Apoſtolici ſuper alienationibus rerum Eccleſiæ, non indulgetur, niſi pręuia delegatione S. Pontificis in perſonam aliquorum in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutorum, qui videant an conceſſiones cedant in euidentem Eccleſiæ vtilitatem, & ſi ita apparuerit, illas confirment, alias non, de qua obſeruãtia teſtatur Vincent. de Franch. in deciſ. 239. nu. 1. quæ commiſſio ſolet expediri in forma Breuis, ſeu per Bullam, de quibus Reſcriptis, eorumq. Clauſulis eſt videre apud Staphil. de Reſcrip in forma Breuiũ, nu. 20. & infrà in 2. editione, Gomeſ. in tract. Breuiũ, nu 22. & ſeq. Mandoſ. de Signat. Grat. tit. Si in euidentẽ, & latius apud Redoan. in præd. tract. q. 20. nu. 89. & pluribus ſeqq. Quæritur modò an præd. aſſenſus Apoſtolicus, (cuius cõceſſio paſſim fit per Diploma ſeparatũ, vt prædixi,) ex tẽporis diuturnitate præſumatur? Reſpondeo, quod iſta difficultas fuit propoſita in Rota Rom. vt habetur in deciſ. 179. diuerſ. vol. 2. Cuius integrum tenorem, vt cũctis innoteſcat, huc inſerere curauimus, prout ſequitur.

NEAPOLITAN. FVNDACI, LVNAE, PRIMA IVNII M. D. LXXVIII. *Difficultas fuit reſtricta, an ex lapſu 38. vel 39. annorum, cum cõtinua quaſi poſſeſſione, ſeu ſolutione canonis, præſumatur beneplacitũ Sedis Apoſtolicæ. Et an præſumatur cõſenſus Confraternitatis in alienatione facta per Io. Antonium in ſorores de Caracciolis. Circa primam reſoluerunt ex lapſu 30. annorum cum poſſeſſione, præſumi beneplacitũ ex Pur. & Aug. de reb. Eccl. non alien. & alijs pluribus in Romana S. Laurentij in Damaſo, coram D. de Rubeis, iſto anno allegatis. Quo ad ſecundam partẽ Domin. dubitabãt, cũ ſimus in Vniuerſitate, vel Collegio, in quo requiritur conſenſus Collegij ad remittendam caducitatem, vt latè cumulat Clar. in §. emphyteuſis, q. 19. Et quia monia-*

les

les videntur potētiores, cum quibus eſt facta alienatio; ſed hoc tollitur ex facto: quia ab initio fuit in particulares; Solum igitur remaneret difficultas de Collegio, ſeu Vniuerſitate, ex adductis per Clar. d. q. 10. Hactenus deciſionis verba. Verū quia hæc relatio non eſt vſquequaque ſufficiens, ad pleniorem dilucidationem firmo Concluſionem. ſcilicet, quod quando intercedit ſolus lapſus annorum 30. vel 40. abſque alia coniectura non inducitur præd. præſumptio, Hugo Cel. in cōſ. 111. nu. 18. Ferret. notab. vbi huius rationem reddit in conſ. 248. num. 12. & ſeq. vol. 2. Limitatur Primò, quādo cum præd. temporis decurſu probaretur etiam, ſeu conſtaret Summum Pontificem habuiſſe ſcientiam, & tolerantiam illius contractus, ſeu alienationis, in qua eius licentia, & conſenſus erat neceſſarius, & de cuius præſumptione agitur, ex Alex. in conſ. 9. nu. 8. lib. 3. quam Alexandri declarationem eam ſequendo commendat Felyn. dicens de ea nunquam obliuiſcendum, in c. ſicut, ſub num. 33. verſ. *Bene fateor*, de ſent. & re iud. Afflict. deciſ. 107. in fine, Crauet. in tract. de antiq. temp. p. 3. in princ. Ioan. Cephal. conſ. 628. nu. 80. vol. 5. Redoan. in præfat. tract. q. 48. nu. 16. Maſcard. de probat. concl. 416. nu. 2. Cōm. opinio, de qua per Menoch. in tract. de præſumpt. lib. 3. præſump. 132. nu. 71. qui hanc ſcientiam præſumi inquit, vbi contractus fuiſſet celebratus in eo loco, in quo eſſet notorium, & conſequenter veriſimile, quod ipſe ſuperior, & ſic Papa ſciuerit ex dictis per Capic. deciſ. 4. num. 29. & 30. Secundò limitatur, quando concurreret perſeuerentia partium in ipſo contractu, cum aſſictorum ſolutione, prout Romæ iudicatum fuiſſe atteſtatur ex quibuſdam deciſionibus manuſcriptis Mohedani, & Fabij, quæ circumferebantur, Hieron. Gabriel. conſ. 88. num. 18. & ſeq. vol. 1. quibus conformatur prænarrata à nobis deciſio, quæ eſt Robuſterij, & quod hæc ſit magis Comm. opinio, etiam abſque ſcientia, & patientia ſuperioris, Ferret. conſ. 249. nu. 26. vol. 2. Declara, vt hæc limitatio nō procedat, quando per partium conuentionem, ſeu pactum, & ſic conditionaliter Papæ beneplacitum requireretur, propter appoſitionem Clauſulæ, videlicet (Si & quatenus beneplacitum, & conſenſus S. Sedis Apoſtolicæ interueniat) per quam ſignificatur, ipſarum partium voluntatem eſſe, vt Eccleſiæ omnino ſit conſultum per Papæ aſſenſum, & notitiam, & per conſequens vt à d. futuro euentu ipſius contractus validitas pendeat, & demonſtretur, quo caſu verè & non præſumptiuè de dicto aſſenſu apparere debet, ad tradita per Ruin. in conſ. 68. nu. 17. & 18. lib. 1. & per Ioan. Cephal. in conſ. 447. nu. 88. & infrà, vol. 3. & eſt Communis opinio, vt docet Berous, conſ. 16. nu. 14. & conſ. 90. nu. 4. vol. 3. Ioſeph. Ludou. deciſ. 52. Rotæ Lucanæ, nu. 25. & ſeq. optimè, & in ſpecie Caualcan. deciſ. 8. ſub num. 23. p. 2. aſſerens hoc eſſe valde notandum, quia pauci ad hoc animaduertunt; ac ita per ipſum vti Iudicem delegatum fuiſſe iudicatum, eiuſq; ſententiam Romæ cōfirmatam. Tertiò limitatur, quoties cetera habilia ſupponerentur, ſcilicet, quod de iuſtitia tituli appareret, aliaq. de iure requiſita concurriſſent, & ſic quod cauſa alienandi ſuberit, ac in euidentem Eccleſiæ vtilitatem ſit contractum, &c. ex Ferretto in præalleg. conſ. 248. n. 24. qui in terminis ita reſpondet, ſi aliud Canonicum non obſtet. Quartò, limitatur vt præd. licentia, ſeu conſenſus præſumatur adhibitus, quando tranſactum eſſet tempus immemorabile. Crauet. loco præcit. nu. 19. quem ſequitur Menoch. vbi ſupra, in eod. nu. 71. in fine. Declara, niſi conſtaret, vel alia coniectura colligi poſſet, quod partes arbitrabantur eo opus non eſſe, vel non intellexiſſe illum velle adhibere ex Ioan. Vincent. Hondedeo in cōſ. 21. num. 36. cum ſequent. & conſ. 89. nu. 26. lib. 2.

Optimè ad hanc 2. limitationē faciunt dicta per Rimin. conſ. 199. col. 1.

6. Hinc non immeritò quæritur, An prædict. tempus 30. aut 40. annorum in-

telligatur currere viuente illo Prælato, ſeu Rectore, qui fecit alienationem. Reſpondeo negatiuè, immò neque poſt mortem illius, niſi data ſcientia, & patientia cuiuslibet Rectoris, ſeu Prælati ſucceſſoris, eoque maximè, vbi plures intra d. tempus ſucceſſiſſent: quam probare debet is, qui ſe fundat in d. præſumptione, prout colligitur ex d. ſtis per Caualcan. deciſ. 46. ſub nu. 29 p. 1.

Quando non appa-ret de de-creto Com-miſſarii, an ex tem-poris diu-turnitate interueniſ-ſe præſu-matur.

Ex præcedentis Articuli diſcuſſione, alia emergit quęſtio dubitandi materiam præbens, & in qua Iudices, apud quos in facti contingentia huiuſmodi proceſſus abſoluendi pendent, nimis perplexi eſſe videntur; An ſcilicet, ſi appareat de ſupplicatione, & petitione præd. aſſenſus, ac de commiſſione facta à S. Pontificis delegatione, ad confirmandum, ſi in euidentem, &c de ipſa confirmatione, ſeu Cōmiſſariorum decreto ſubſequuto non conſtet, num ex temporis diuturnitate illud interueniſſe præſumendum ſit. Reſpondeo, quod etſi præſens dubium à Doctoribus formaliter, & in ſpecie tactum non reperi, compellor negatiuè reſpondere, nempè, quod niſi appareat omnia contenta, & mādata per Summum Pontificem in huiuſmodi reſcriptis Apoſtolicis commiſſis iudicibus delegatis, per ipſos verè fuiſſe exequuta, ad illa præſumenda temporis diuturnitas non ſufficiat, immò eſſet maxima præſumptio, quod Commiſſarij voluiſſent decretum interponere, eo quod non inueniſſent expoſita in ſupplicatione verificari, verum vbi cum temporis curriculo concurreret etiam iuſtitia contractus, & euidens eccleſiæ vtilitas, continuata poſſeſſionis cum canonis ſolutione, ſcientia, & patientia cuiuslibet Rectoris ſucceſſoris, aliter reſpondendum eſſet. Vide Riminal. conſil. 430. vol. 3. & conſil. 74. volum. 1.

47 Decimooctauo, limita † vt poſſit res eccleſiæ alienata præſcribi bona fide, poſt mortem illius, qui malè alienauit ſpacio quadraginta annorum. Rebuf. in d. Cōpen. nu. 39. Redoan. in tract. de reb. eccleſ. q. 79. c. 3. Maſc. de probat. Concl. 225. nu. 12. Molina de iuſtit. diſput. 76. Alex. Sciat. ſuper hac Paulina, ſub nu. 56. Nau. conſ. 1 2 & 3. de præſc. in nouiſ. Io. And. & Doct. in c. 2. de reb. eccleſ. alien. in 6. & in c. cura, & ibi gl. de iure patr. & cum Paulus IV contra res malè alienatas exceptionem legitimæ præſcriptionis opponi non poſſe conſtituiſſet, Pius IV. reuocauit. & ad vim Iuris Communis reduxit, vt in eius Bulla incip. Prouida. fol. 981. in Bullar. & tunc præſcriptio ex 40. annorum curriculo, habet vim Decreti. Redoan. q. 2 c. 3. nu. 12 & aduerſus præſcriptionem datur nihilominus Eccleſiæ reſtitutio, Clem. vnica, de in integr. reſtit. Fely. in c. 1 nu. 8. de præſcript. Affl. deciſ. 329. Couar. in Regula, Poſſeſſor, p. 3. §. fin. de reg. iur. in 6. Molina, de iuſtit. Diſp. 80. Item non incōgruè dici poſſe videtur, quod cum in terminis noſtris præter Ius Commune antiquum, alienationi rerum Eccleſiæ reſiſtat hæc Paulina, per quam additur, vt etiam in caſu licito non poſsit fieri abſq; aſſenſu Apoſtolico, quod hęc quadragenaria præſcriptio concurrente duplici prohibitione fortior redditur, & hodie non ſufficere ex adductis in ſimili per Ruyn. in conſ. 41. nu. 27. vol. 1. & per Tiber. Decian. conſ. 43. nu. 19. vol. 1. & prohibita præſcriptione, non intelligitur
ı cētenaria, nec illa cuius initij memoria non extat. ı Felin. in rubr. de præſcr. nu. 18. & mala fides probatur eo ipſo, quod inſtrumētū iniuſti tituli reperitur penes poſseſsorē. Nau. in conſ. 3. & 5. de præſcr. in nouiſ. & de inſtrumento reperto poſt præſcriptionem, vide eundem in conſ. 1. de reb. Eccl. alien. antiq. & 16. in nouiſ.

Decimonono limita in locatione vltrà triennium, de bonis quæ non fructificant quolibet anno, vt dixi ſuprà, ampliat. 4.

Vigeſimò, limita in quibuſdam Religionibus, quæ poſſunt alienare vſque ad certam ſummam ex priuilegio Apoſtolico, vt refert Compend. Mendic. in

verbo,

verbo, Alienatio; quæ priuilegia erunt videnda, an ſint reuocata per illam clauſulam generalem in eorum confirmatione, dummodo ſint in vſu, & Sacris Canonibus, & Decretis Concil. Trident. non aduerſentur, vt infrà, in verbo, priuilegia Regularium.

48 Vigeſimoprimò limitant † hanc Paulinam non procedere in locis, in quibus non fuit vſu recepta in totum, vel in partem Card. Caiet. in verb. Excommunicatio, c. 95. quem ſequitur Nauar. in Man. Confeſſ. c. 27. ſub nu. 149. ſubdens, quod in paucis locis eſt recepta quo ad pœnas extrinſecas, quamuis in multis ſit recepta quo ad diſpoſitionem principalem, & pœnam intrinſecam nullitatis contractus; qui idem dicit in ca 23. ſub nu. 62. & in Compen. alien. nu. 21. & in conſ. 10 nu 2. de reb. eccl. alie. in nou Tolet. in Sum. lib. 5. ca. 91. verſ. dico tertiò de hac Paulina, Felin in c. de quarta, ſub nu. 3 de præſcr. & vltra Nauar. vide Boer. d c 224. Syl-ueſt. in ve b. Excommunicatio 7 nu 83. in fi Sarmient. de reddit Eccleſ. par. 1. c. 2. nu 10. Io. Guttier. lib. 1. Cano. quæſt. c. 8. Molina de contract. diſp. 466 nu. 8. Redoan. de reb. eccl. alie. q. 36. nu. 21. & q. 58. nu. 25. vbi de ca, num. 21. vſque ad 26. Quãdo aũt dicatur Lex nõ vſu recepta, vt nõ obliget tranſgreſſores, Abb. & profundius Felin. in c. 5. de treg. & pace Nauar. c... nu. 41 Syl. in ver. Alienatio, q 15. & in verb. Lex, Couar. lib. 2. var. reſol. c. 16. ſub. nu. 6. Menoc. in tract. de præſump. li. 2. præſump. 2. Eman. Roderic. to. 1. quæſt. reg q. 6. art. 11. in fi & in proprijs terminis huius Paulinæ, Borgn. Caualc. dec. 43. nu. 2. 4. & 5. Vinc. Carroc. in tract. locati, & conduc. p. 3. tit. 1. de reb. eccl. locan. concl 9. fol. 129. Verum aſſerit ?illa. ſ. opus eſſe, vt lex obliget, quod ſit vſu populi recepta, ca. in iſtis, §. leges, 4. diſt. l. de quib. vbi Doct. ff. de leg b. non eſt ita amarè intelligenda, vt à ſubditorũ voluntate pẽdeat obſeruatio, ſed ſatis eſt, vt Lex ſit promulgata in Ciuitate Metropolitana, ſicuti Romæ cõmuniter fit. Nauar. latè in conſ. 1 nu 19 de Conſt. Sed quãdo per lapſum decennij ex quo lex promulgata fuit ab initio à populo non fuerit vſu recepta, neque moribus vtentium approbata, idque legiſlator ſciens, ſeu videns, taceat, diſſimulet, & non obſeruantes impunes relinquat, tunc eſt tacita reuocatio. Medin. in C. de reſtit. q. 36. Couar. loco præcit. Gemin. in d. §. leges, Doctor. communiter in præalleg. c. 1. de treg. & pace, ac Nauar. in eod. conſ. nu. 23. Igitur cum iſta Extrauagan. ſit cum alijs in corpore iuris impreſſa, ac in iudiciali foro citetur, quotidieq; Rom. Curia pro eius obſeruantia pronunciet, ac ita eius praxis ſe habeat in expediendis paſſim Breuib. ſi in euidentẽ, &c. & ex ea emanent abſolutiones à cenſuris, diſpenſationes, & habilitationes in vtroque foro quo ad contrauenientes, ob id ſignificatur Summos Pontifices velle illã obſeruari quo ad omnes partes ſuas, prout expreſsè dicitur in iuramento, quod præſtant Prælati, & Abbates, vt dixi ſup. nu. 6. ideoq; exiſtimo non poſſe dici, quod non ſit morib. vtentium recepta integraliter, licèt præfatorũ Doctorum, præſertim Caiet. & Nau. magna

49 ſit authoritas, † malè tamẽ alienantes committunt ſacrilegium, Caiet. in d. c. 45. Innoc. in c. vetũ, de foro comp Pœnas contra eos impoſitas refert Rebuff. in dict. Comp. à nu. 101. vſque ad 116. & Redoan. q. 76. Quatuor verò pœnæ expreſsè per hanc Paulinam imponuntur. Prima eſt, nullitatis contractus; Secunda, quo ad perſonas, excommunicatio vniuerſalis tam contra alienantes, quàm recipientes. Tertia eſt interdictus ingreſſus Eccleſiæ ipſo iure, quo ad Pontifices, & Abbates, & poſt ſex menſes ſuſpenſio, eo ipſo à regimine, & adminiſtratione. Quarta, vltrà excommunicationem quo ad beneficiatos, eſt priuatio ipſo facto illius beneficij, cuius bona alienauerint, abſque declarat. vacatio, & ſic ipſo iure priuati, Nau. conſil. 4. & 14. de reb. eccleſ. alien. in nouiſ. Sed abſolutio eſt Epiſcopalis cum non ſit

reſeruata,c.nuper de ſent.excom. Cenſuræ tamen ſtatim infliguntur in foro conſcientiæ; In pœnâ verò priuationis, requiritur ſententia etiã, quod hic dicatur abſque declaratione, quod intellige non opus eſſe ſententia condemnatoria, ad pœnã, ſed ſolum requiritur ſententia declaratoria criminis, ſeu illud incurriſſe; & ſic requiritur declaratio facti: nam pœna ipſo iure inducta, nõ habet locũ in foro conſcientiæ ante condemnationem, gl. notab. in c. fraternitas, 12.q.2. quam declarant Felin. in c. 1. ſub nu. 41. verſ. tertius caſus, de Conſt. vbi Dec. nu. 72. etiam ſi dicatur: abſque declaratione Nau. in Man. Confeſſ. ca 23. nu. 66. & de dat. & promiſſ. nu. 41. Molina de iuſt diſp 86. Caiet in D. Th. 2.2. q 62. art 2 Ant. Gabriel. lib. Cõmun. opi concl. 34. Couar. latè, & not. in Epitome 4. ibi Decret. in 2. par. de ſponſ. c. 6. §. 8. ſub nu. 10. vbi quod nec ante exequutionem. Vnde iſti beneficiati non tenentur abſtinere ſe à beneficijs, dignitatibus, & officijs, niſi præceſſerit ſententia declaratoria; Ita tenuit Doct. P. Marius Andria. in relect. huius Paulinæ, q 14. Henric. in Sum. lib. 13 de excom. c 56. §. 3 in tex. & glo. q .. & vide infrà, in verſic. beneficiorum reſignatio, & in verbo Sodomia in fi. Sed vtcunque ſit, ego vidi Breuia à Sacra Pœnitentiaria in foro conſcientiæ tantum obtenta ab ijs, qui alienarunt ſaluo aſſenſu Apoſtolico, & tradiderunt poſſeſſionem eo non obtento, vt poſſint abſolui à cenſuris, & diſpenſari ab irregularitate, ac retinere, & obtinere beneficia, ita vt curent obtineri beneplacitum Apoſtolicum, aut alienationes reſcindi, ac bona eccleſiaſtica reſtitui. Alia etiam Breuia vidi expedita in foro exteriori per Signaturam S D. N & ita conſulerem pro tutiori, præſertim ad obuiandum moleſtationibus, quæ in futurum oriri poſſent.

50 Alienans autem bona eccleſiaſtica ſine ſolemnitatibus † excuſatur à pœnis prædictis, Primò, ex bona fide, quæ in foro conſcientiæ excuſat; dicitur enim, in text. præſumpſerit, quod verbũ denotat dolum, & temeritatem, vt dixi ſuprà ſub nu. 9. Nauar in conſ. 19. de reb. eccl. in nouiſ. Secundò, ignorantia facti probabilis, excuſat, ab ignorantia iuris, in perſonis non ita peritis. Nauar. in d. c. 23. nu. 44. Tertiò, quãdo fuiſſet erratũ in ſubtilitatib iuris, non peccatur mortaliter, vel quando pro alienatione eſſent aliquæ Doct. opiniones, vel eſſet ius non clarum, vel dubitabile, Felin in c. 1. nu. 15. de ſent & re iud. Nauarr. in conſ 8 de reb. eccl. alien. in antiq. & conſ. 2. de præſcr. in nouiſ & in Commen. de alien. rer eccl. ſub num. 16. vbi dicit, quod nõ peccat mortaliter, qui tranſgreditur legem humanam malè intellectam, ſed credens bona fide ita eſſe intelligendam ſecundum Innoc. receptum in c. per tuas, il 2. de ſimon. Felin. in loco præalleg. Quartò, excuſat à pœnis huius Paulinæ reuocatio alienationis, & pœnitentia ante realem, & pacificam traditionem, ca. ſi quis presbyterorum, & ibi gl. in verb. celeriter, de reb. eccl. alien. Iaſ. in l. fin. n. 132. C. de iure emphyt Couar. lib. 2. var reſol. ca. 16. nu. 7 nam reuocatio, & reſtitutio poſt traditionem, non excuſant à cenſura, & pœna, Nau. in conſ 3 nu. 4. de reb. eccleſ non alien. in antiq. & 18. in nouiſ. Quintò, apparẽtia iuſtæ cauſæ excuſat alienantẽ à culpa mortali, licèt alienatio eſſet ipſo iure nulla: quia qui bona fide facit aliquid contra legem humanam, putans ſe iuſtam cauſam habere id faciendi, nõ peccat mortaliter Nau in Man Confeſſ ca 23 nu. 43. & in d Commen. de alien. nu. 10. Sextò, beneficiatus, qui alienat iuſta de cauſa rem Eccleſiæ inconſulto Papa, etiam cum conſilium eius requiratur quo ad forum exterius, bona fide faciens conditionem Eccleſiæ meliorem, non peccat quo ad Deum mortaliter, nec incidit in pœnas præfatæ Paulinæ: tum, quia non frangit legem per præſumptionem, tum, quia alienat in caſu permiſſo à iure, tum, quia licèt non ſeruet formam alienandi iuris humani, ſeruat tamen formam iure naturali, & diuino neceſſariam: quæ eſt

magna

magna conſolatio multorum,qui per ſimplicitatem,vel ignorantiam alienant res Eccleſiæ inconſulto Papa.Ita Nauar.in d.Comment.ſub num.17 vbi tenet valere alienationem in foro conſcientiæ,poſt Abb in ca.1.nu.17.de reſtit. in integr. F.l.in
i c.1.nu.39. de Conſtit. i Et hæc breuiter,clarè,vtiliter, & ordinatè dixiſſe ſufficiat de hac materia alienationis rerum eccleſiæ.

Stephanus Quaranta V.I.D.

I *ADDITIO. Præſcriptio immemorabilis etiam ſi omnibus proſcriptionibus, & conſuetudinibus derogaretur, ſub tali derogatione non comprehenditur. Maſcard de probat.concl.12.& 15.n.55.*

Limita primò,niſi ſpecialiter ipſa immemorabilis reijciatur. Roderic. tomo 1. q.regular.q.9.art.5.in fine.Secundò limita,quando conſuetudo vti iniqua, auffertur,& reprobatur,quia tunc ſimiliter,& immemorabilis ſublata,& reuocata cenſetur.Couar.cum alijs ab eo citatis,lib 3.var.reſol.c.13.ſub nu.5. vide Gonſalez ad 8 Reg.Cancel.gloſ.33.ſol.472. & Alex.Monetam,in tract.de diſtribut. quotidian par.2.q.12.num.22.

K *ADDITIO. Aduertendum verò eſt, quod licet quidam Doctores tenuerint contrarium, vt refert Rebuff.in d.Comp.nu.42.& Redoan.q.46.tamen eſt intelligendum, vt poſſit quis tuta conſcientia retinere rem Eccleſiæ abſque ſolemnitatibus alienatam in euidentem eius vtilitatem, quouſque Eccleſia reſtitutionem petierit: ita Sarmient.notabiliter,conciliando Doctores,in tract.de redditib. Eccleſ.par.1.c.2.nu.6.& 7.*

AMBITIO.

PRæter Summiſtas ſciendum eſt, Pium IV. edidiſſe Conſtitutionem Romæ publicatam die 5. Octobris 1565. incip. Et ſi Roman. Pontif ſol. 849. in Bullario.

Congruit tit. de ſent. excõ. ſeu de conceſ. præb.

Contra Nuncios Apoſtolicos, ne à Principibus ad quos mittuntur, debeant mendicare fauores, aut literas commendatitias ad dignitates, & gradus obtinendos, aut fauores ad officia eccleſiaſticà conſequendum, per Rom.Pont.conferenda ipſis, vel alijs conſanguineis, & neceſſarijs ſuis, neve illis etiam vltrò ſibi per Principes ſpontè oblatis vti ſub maioris excommunicationis latæ ſententiæ, ac priuationis Eccleſiarum, & beneficiorum pœnis, & inhabilitatis ad illa, & ſufficiunt literæ, vel preces oratorum Principum ad hoc legitimè probandum, & omninò conuincendum tenoris ſequentis.

Pius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, ad futuram rei memoriam.

ETſi Romanum Pontificem, quem Dominus Omnipotens in perſona Principis Apoſtolorum, Eccleſiæ militanti Spõſæ ſuæ præficere dignatus eſt, in eius vniuerſo corpore à noxijs, quæ paſſim in illud irrepunt præſeruando plurimum decet eſſe ſollicitum, in hoc tamen eum multo magis inuigilare neceſſe eſt, ne per importunum ſuorum propriorum miniſtrorum, qui frequenter ab eius latere ad diuerſos orbis Principes peregrè mitti ſolent, ambitum, dum videlicet eorum

non-

nonnulli inordinato curſu ad dignitates quaslibet anhelant, & ad hoc Principum fauores demerendo, Pontificiam, & Eccleſiæ pro qua miſſi fuerunt cauſam, vel impudenter prodere, vel certè remiſſius agere non verentur, genuinus ille Clericalis candor deturpetur, debitus prælatorum pudor inter laicos requiratur, integritatis antiqua perſuaſio minuatur, & ob illorum fluxam fidem, immoderatamque cupiditatem, Eccleſiaſticus ordo ſcandaloſè blaſphematur. Sanè conſiderantes, quod annis præteritis aliqui quorundam Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum, ac etiam noſtri, & Apoſtolicæ Sedis Nuncij ad diuerſos Principes ſeculares, etiam pro ſerijs, grauibuſque dictæ Sedis negocijs miſſi, muneris ſui decoriſque nimium obliti, in deteſtandam prælaturarum, aliorumque eccleſiaſticorum, atque adeo Cardinalatus honorum ambitionem collapſi, ad illos alia qualibet, quam ſanctiſſima Aaronis via peruenire ſatagentes, commendatitias ſuper hoc literas, & indebitos fauores ab ipſis Principibus emendicare non erubuerunt, & quod eis recto tramite gradiendo non dabatur aſſiduis, & quibus non obſequi difficile fuiſſet, Principum efflagitationibus extorſerunt, in ſuimet, qui per oſtium non intrarunt animarum periculum, & prauum aliorum exemplum.

Nos itaque reſeratum his artibus aditum huiuſmodi, ne ceteris item pateat, diligenter occludendum eſſe cenſentes, habita etiam cum venerabilibus fratribus noſtris Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus in Conſiſtorio noſtro ſecreto matura ſuper hoc deliberatione, ac de illorum conſilio, & vnanimi aſſenſu hac perpetuò valitura Sanctione, vniuerſis, & ſingulis noſtris, & quorumuis Romanorum Pontificum ſucceſſorum noſtrorum Nuncij, alijſque ad quoſuis Imperatores, Reges, Reginas, Duces, & alios ſeculares Principes pro tempore ex quauis cauſa miſſis, cuiuſcunque ſtatus, gradus, ordinis, vel præeminentiæ ſint, etiam ſi Epiſcopali, Archiepiſcopali, Patriarchali, vel alia maiori præfulgeant dignitate, in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub maioris excommunicationis latæ ſententiæ, ac priuationis omnium, & ſingulorum Cathedralium etiam Metropolitan. & aliarum Eccleſiarum, ac Monaſteriorum etiam Conſiſtorialium, necnon aliarum dignitatũ, etiam maiorum, & principalium perſonatuum, adminiſtrationum & officiorum, ac Canonicatuum, & præbendarum, ceterorumque beneficiorum Eccleſiaſticorum cum cura, & ſine cura, ſecularium, & quorumuis ordinum regularium, etiam ex quibuſuis conceſſionibus, & diſpenſationibus Apoſtolicis in Titulum, Commendam, Adminiſtrationem, & aliàs quomodolibet, ac etiam Romanæ Curiæ, & aliorum etiam ſecularium cuiuſcunque qualitatis, etiam quæ ex cauſa oneroſa aſſecuti fuerint, officiorum per eos obtentorum, ac inhabilitatis ad illa, & alia ſimilia, vel diſſimilia in poſterum obtinenda, necnon infamiæ perpetuæ per contrafacientes eo ipſo incurrendis pœnis, authoritate Apoſtolica harum ſerie diſtrictius inhibemus, ne deinceps ſimiles Imperatorum, Regum, Reginarum, Ducum, aut aliorum Principum ſecularium commendationes preces, aut alios etiam vocales, aut in ſcriptis fauores, ad aliquas Pontificias, aut alias dignitates ſeculares, vel regulares, aut etiam Cardinalatus alios honores, & officia Eccleſiaſtica conſequendum, aut ſibi, vel alijs conſanguineis, & neceſſarijs ſuis quę quomodo per ipſum Romanum Pontificem conferenda, per ſe, vel alium, ſeu alios, directè, vel indirectè quomodolibet ambire, ſeu procurare, neve illis etiam vltrò ſibi per Principes ſpontè oblatis, vti præſumant, vel audeant: eadem authoritate, & præſentium tenore ſtatuentes, quod omnes, & ſinguli, in præmiſſis delinquentes, nulla alia monitione præcedente, & abſque proceſſu deſuper habendo ſententias, & pœnas præmiſſas irremiſſibiliter eo ipſo incurrant. Quodque ad illos ſententias, & pœ-

Digitized by Google

naſs huiuſmodi damnabiliter incurriſſe legitimè probandum, & omninò conuincendum ſolæ Principum ipſorum literæ, vel preces etiam per ſuos apud Sedem prædictam Oratores verbotenus porrectæ plenam, indubiam, & ſufficientem in iudicio, & extra fidem faciant, nec ad id alterius probationis adminiculum requiratur. Ac decernentes, ita per quoſcumque Iudices & Commiſſarios etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, Cardinales, ſublata eis quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate iudicari, & definiri debere. Necnon ea nunc irritum & inane quidquid ſecus ſuper his à quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Ne quis autem inhibitionis, & ſtatuti prædictorum ignorantiam prætendere valeat, volumus præſentes literas in Baſilicæ eiuſdem Principis Apoſtolorum de Vrbe, & Cancellariæ Apoſtolicæ valuis per aliquem ex Curſoribus noſtris earum exemplum ibi affigendo, & dimittendo publicari, publicationemque & affixionem huiuſmodi ſingulos, & poſt duos menſes immediatè ſequentes non ſecus afficere, ligare, & perinde arctare, ac ſi literæ ipſæ perſonaliter illis intimatæ fuiſſent.

Contra prouiſos de Cathedralibus, & Monaſterijs, Nunciatoribus dantes, vide Conſtitutionem Greg. XI. relatam infra, in verbo, electio.

APOSTATA.

PRAETER. Caietan. & Summiſtas in hoc verbo, ſciendum eſt. Conſtitutionem Pauli IV. contra apoſtatas à religione, Pium IV. reuocaſſe & ad terminos Iuris Communis reduxiſſe, vt in Bullario, fol. 65. incip. Sedis Apoſtolicæ, adeo quod hodie attenditur diſpoſitio Iuris Communis, prout habetur in c. penult. & fin. de apoſt. in c. fin. de Regular. & in c. 2. ne cler. vel monachi, in 6. De huiuſmodi Apoſt. item & de legitime à religione expulſis, nouiſſimè, & coprosè ſcripſit Emanuel Rodriq. tom. 1. quæſt. regul. q. 30. per totam. Quibus quomodo ex Nauarri ſententia ſit conſulendum, vide ipſum in conſ. 75. de Regul. in nou. An autem regularis, qui ob timorem iuſtitiæ propter aliquod crimen ab eo perpetratum, ne capiatur, & puniatur à ſuo ſuperiore, deferens tamen habitum regularem ſed coopertum, alio habitu publice ſuperinduitus incedens, ſit Apoſtata cenſendus? Reſpondeo, quod cum caſus Venetijs accidiſſet, fuit pro tali dijudicatus, & punitus, referẽte Thoma Triuiſano lib. 2. deciſ. 19. tum quia deferre habitum regularem eſt religionis, & geſtare illum coopertum, perinde eſt, ac ſi nõ ferret, cum non videatur; tum, quia prædictus timor, cum ſit reſpectu pœnæ bene merita, non dicitur excuſabilis, & iuſtus, quinimmo punibilis. Et an ex ſola habitus regularis dimiſſione, etiam quod non aliter conſtaret de animo deferendi religionem, apoſtaſiæ crimen incurratur, videndus eſt Achil. de Graſ. deciſ. vnica, ſub tit. de Apoſtatis.

APOSTOLORVM LIMINA.

TENENTVR Epiſcopi viſitare limina Apoſtolorum, c. iuxta, 93. diſtinct. cap. ego, de iureiur. habetur in Pont. Rom. de forma iuramenti electi in Epiſcopum, & de Pallio; & ſtatuit Sanctus Greg. Magnus, vt legitur in Breuiario Rom. die 12. Martij. Sixtus V. Conſtitutionem edidit, de viſitandis liminibus Apoſtolorum, publicatam Romæ die 20. Decembris, 1585. incip. Romanus Pontifex, & infrà, fol. 45.

Congruit tit. de iureiurat. ſeu de maior. & obedit.

Hæc

Hac perpetua Conſtitutione ſancimus, decernimus, & mandamus, vt omnes Patriarchæ, Primates, Archiepiſcopi, Epiſcopi, per vniuerſum orbem terrarum conſtituti, à nobis deinceps ordinandi, etiã ſi Cardinalatus honore præfulgeant, antequam munus conſecrationis ſuſcipiant, ſeu eis cõſecratis Pallium de B. Petri corpore ſumptum, tradatur, aut ſi ad aliam Eccleſiam transferantur, antequam illius regimini, & adminiſtrationi ſe immiſceant, ſi quidem præſentes in Curia fuerint, in manibus S.R.E. Diaconi Cardinalis ordine prioris ſi vero abſentes, in manibus Antiſtitis qui ad impendendum munus prædictum, aut ad tradendum Pallium huiuſmodi à Sede Apoſtolica delegabitur, iurent iuxta formulam in libro Cancellariæ Apoſtolicæ Quinterno appellato, nuper deſcriptũ, Se Beatiſſimorum Apoſtolorũ Petri, & Pauli limina ſtatutis in hac noſtra conſtitutione temporibus perſonaliter, ac per ſeipſos viſitaturos, ac nobis, & ſucceſſoribus noſtris pro tempore exiſtentibus Romanis Pontificibus, rationem reddituros, de toto eorum paſtorali officio, deq; rebus omnibus ad ipſarum quibus præſunt Eccleſiarum ſtatum, ad cleri, & populi diſciplinam, animarum deniq; quæ illorum fidei creditæ ſunt ſalutem, quouis modo pertinentibus, & viciſſim mandata Apoſtolica humiliter recepturos, & quàm diligentiſſimè exequuturos.

Quod ſi legitimo impedimento detenti fuerint, iurent ſe prædicta omnia adimpleturos per certum nuncium ad illa ſpeciale mandatum habẽtem de gremio ſuorum Capitulorum, aut alium in dignitate Eccleſiaſtica cõſtitutum, ſeu alias perſonatum habentem, aut ſi huiuſmodi hominem Eccleſiaſtica dignitate, & perſonatu præditum non habeant per Diœceſanum ſacerdotẽ, & ſi clero careant, omninò per aliquem alium presbyterum ſecularem, vel regularem ſpectatæ probitatis, & religionis de ſupradictis omnibus plenè inſtructum. De huiuſmodi autem impedimento docere debeat per legitimas probationes ad dictum primum Diaconum Cardinalem per ſupradictum nuncium tranſmittendas.

Quin etiam Principes temporales, ſi quid pro eorum pietate, & erga hanc Apoſtolicam Sedem obſeruantia Rom. Pont. voluerint ſignificare, eoſdem ſiue Epiſcopos, ſiue alios qui ab eis mittentur, fidos habebunt nũcios, ac relatores, quorum opera ab eadem Sede pro illorum Dominijs, Ditionibus & rebus firmandis ac ſtabiliendis, & cum Dei & Sanctæ Religionis cauſa, ſine qua tuto conſiſtere haud poſſint coniungendis, opportuna ſinceræ charitatis officia, conſilia, atque ſubſidia expectare certo poterunt.

Ad hoc aũt debitũ viſitationis officium commodè explẽdum, ſupradicti oẽs Patriarchæ, Primates, Archiepiſc. & Epiſc. Itali videlicet, vel ex Italicis inſulis, vnde in Italiam commodius traijci poteſt, veluti Siculi, Sardi, Corſi, & alij adiacentium Prouinciarum Italiæ, ac ẽt Dalmatiæ, & Græcarũ quæ è regione ipſius Italiæ & Siciliæ oris ſunt, tertio anno, Germani verò, Galli, Hiſpani, Belgæ, Bohemi, Vngari, Poloni, Angli, Scoti, Hiberni, & ceteri oẽs, qui in Europa ſunt citra mare Germanicũ, & Balthicũ, ac omnium inſularũ Maris Mediterranei quarto anno, & qui intra Europæ fines ſunt, his prouincijs remotiores; ac ẽt Africani littoribus noſtris aduerſi, ac inſularũ Maris Oceani Septẽtrionalis, et Occidentalis Europæ, & Africæ citra continentẽ noui orbis tam qui nunc ſunt, quã qui ad Catholicã fidẽ per miſericordiã Dei aliquãdo redierint, V anno Aſiatici vero & qui extra Aſiã, & in alijs nouis terris Orientalib. Meridionalib. Occidentalib. & Septentrionalib. tã in inſulis, quã in continẽtibus, & deniq; in quibuslibet Mundi partibus, decimo anno iter ſuſcipiant, & Deo concedente perficiant; idemq. inſtitutũ tertio quoque, quinto & decimo anno repetant, & obſer-

uent. Hac autem annorum ſpacia, à tempore ſuſcepti muneris conſecrationis, vel pallij traditionis, aut translationis, vt præfertur incipiant. Quæ ne longius differatur, volumus quod tempus qualecumque excurſum alicui ex ſupradictis præſulibus, qui ſiue morte præuentus, ſiue alia quacumque de cauſa ob non finitum tẽpus ei præſcriptum dicta limina non viſitauerit, ita illius ſucceſſori effluxiſſe, & excurriſſe, intelligatur, vt termino ipſo iuxta prædeceſſoris ſui iuſiurandũ completo, debitam tunc viſitationem quam primum conficere teneatur.

Hi vero ex ſupradictis Antiſtitibus qui hactenus ab hac Sancta Sede ordinati ſunt, aut dictum pallium ab ea ſuſceperunt, aut ad aliam Eccleſiam translati ſunt, prout cuique diſtantia locorum, & temporum interualla præſcripta ſunt ad ſupradicta omnia obſeruanda, à die publicationis præſentis Conſtitutionis omninò teneantur.

Iubemus igitur in virtute ſanctæ obedientiæ ſupradictis omnibus Antiſtitibus præſentibus, & futuris, vt viſitationem prædictam ſibi ſuiſq. Eccleſiis adeo vtilem, ac neceſſariam iuxta præſcriptam formulam omninò conficiant. Si verò quod abſit, non egerint, eos ab ingreſſu Eccleſiæ, ac etiam ab adminiſtratione tã ſpiritualium quam temporalium, necnon à perceptione fructuum ſuarum Eccleſiarum, à Capitulis eorum omni exceptione, & mora ceſſante, interim libere exigendorum & in opus fabricæ, ſeu ornamentorum Eccleſiæ emptionem, prout maior exegerit neceſſitas inſumendorum, ipſo facto tamdiũ ſuſpenſos eſſe volumus, donec à contumacia reſipiſcentes, relaxationem ſuſpenſionis huiuſmodi à Sede prædicta meruerint obtinere. Non obſtantibus, &c.

ARCHIEPISCOPI AVTHORITAS.

1 *Archiepiſcopus in quo differat ab Epiſcopo.*
2 *Iuriſdictio Archiepiſcopi varijs nominibus in iure exprimitur.*
3 *Archiepiſcopi authoritas olim erat in Electione, Confirmatione, & Conſecratione Epiſcoporum & exactione iuramenti.*
4 *Ad conſecrationem Metropolitani, & Suffraganei Comprouinciales Epiſcopi accedere tenentur.*
5 *Suffraganeus non conſecratus à Metropolitano, quid prima vice facere debeat.*
6 *Archiepiſcopus eſt pater, & Epiſcopus animarum Suffraganeorum, & de dilectione, obedientia, & reuerentia erga eum.*
7 *Epiſcopus extra ſuam Diœceſim quem poſſit ſibi eligere Confeſſarium.*
8 *Archiepiſcopus poteſt proferre cenſuras contra Epiſcopum.*
9 *Epiſcopus coadiutor quanam poſſit exercere.*
10 *Archiepiſcopus an ſit Iudex ordinarius Suffraganeorum.*
11 *Vicarij Suffraganeorum an ſubſint immediatè Archiepiſcopo.*
12 *In caſibus tantum in iure expreſſis Archiepiſcopus habet iuriſdictionem.*

ARchiepiſcopi authoritas. Præter Summiſtas in hoc verbo, ſciendum eſt, Greg. XIII. erexiſſe Eccleſiam Bononienſ. in Metropolim, & Archiepiſcopatum, ſ. 1320. in Bullar. incip. *Congruit tit. de prælat. & dignitatib.*

Gre-

Gregorius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

VNiuerſi orbis eccleſijs, eo diſponente, qui cunctis imperat, & cui omnia obediunt, meritis licèt imparibus præſidentes, in omnes agri Dominici partes oculos noſtræ mentis vigilis more paſtoris intendimus, inſpicientes quid eccleſiarum ipſarum, præſertim Cathedralium inſignium ſtatui, & decori, maximè conueniat, atque hoc quidem tanto liberalius propenſiuſque curandum cenſemus, quanto magis Ciuitatum celebritas, ac Ciuium, & populorum ſuorum vota id expoſcunt, ac diuino fulti præſidio illius, qui cuncta ex ſua benignitate ad fidelis populi ſui ſalutem diſponit, ad ea, quæ ad dignitatem, & ſtatum Eccleſiarum huiuſmodi augendum pertinent, officij noſtri partes libenter conuertimus, prout cognoſcimus in Domino ſalubriter expedire. Cum itaque eccleſia Bononienſis Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubiecta, cui dilectus filius noſter Gabriel tit. Sācti Martini in montibus, Presbyter Cardinalis Palæottus ex diſpenſatione Apoſtolica præeſt, & quæ in primis Sancti Petronij Epiſcopi, & Protectoris Bononiæ interceſſionibus, & meritis, omni quidem tempore diuinæ pietatis abundantia magnis multiſque ornamentis exculta, non modò Diœceſis magnitudine ſatis in omnem partem patens, ſed cleri populique pietate, dignitate, & amplitudine florens Epiſcoporum quoque ordine ſuccedentium, quos, item multos ab initio ferè naſcentis religionis, ſeruientibus adhuc infidelium perſecutionibus, fidei defenſores, & in ſanctorum conſortio adſcriptos habet, numero affluens, ſacrarum prætere areliquiarum copia abundans, religioſiſſimis quoque templis, Baſilicis, Monaſterijs, locis pijs, & alijs, quæ ad omnem eiuſdem cleri, populique Bononienſis laudem inſignia ſunt, pietatis Chriſtianæ monimentis ornata, valdè per ſe ipſa elucet. Cumque Ciuitas ipſa iam inde vſque à Theodoſio Imperatore ampliſſimis illuſtrata priuilegijs, & à diuerſis Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris ad Regum congreſſus, Imperatoris coronationem, Concilij Oecumenici tranſlationem, aliaſque maximas res gerendas delecta, eiuſque Apoſtolicæ Sedis primogenita, & ſtudiorum mater ab omnibus meritò nuncupata, nobiliſſimo Gymnaſio, Doctorumque, & Scholarium ex omnibus orbis Chriſtiani partibus illuc confluentium frequentia, Clariſſimo Quadraginta virum Senatu, & Magiſtratibus decorata; aliorum item illuſtrium virorum, apud quos, & veræ Religionis cultus, & ſumma in Rom. Pont. ipſamque Sedem obſeruantia, & ſtudium ſemper enituit, copia quidem inſignis; quippè, quæ in omnibus ſchiſmatibus partes veri Pontificis perpetuò ſuſtinuerit, & viros dignitatibus Eccleſiaſticis claros, Epiſcopos, Card. Pontificeſque de Eccleſia Dei optimè meritos ſæpenumero tulerit, ædificiorum item magnificentia, opibus, fertilitate, populi magnitudine, egregia hoſpitalitate, ac præcipua erga omnes beneuolentia, & charitate, omnique alia virtute illuſtris, & ſit, & habeatur; Nos aliorum Roman. Pontificum, prædeceſſorum noſtrorum, qui eodem honore patriam ſuam condecorarunt morem, exemplumque ſecuti, & eiuſdem etiam Cardinalis, Epiſcopique Bononienſis cuius non ignota eſt cura, & ſollicitudo in gloriā Dei, ſaluteque animarum procuranda, pro ſtudio adducti, & patriæ ipſius noſtræ Bononienſis, quam vnicè in Chriſto diligimus, ſingularibus erga hanc Sedem meritis commoti, paternoque deſiderio, & ea ſpe, qua tenemur, id fore, vt patria ipſa Bononienſ. hoc ſingulari beneficio noſtro excitata, ſeſe in

dies

dies ad benè agendum magis magiſque conformet, ac certi, necnon Eccleſiæ ipſius, quam tantis in Chriſto viſceribus complectimur meritis permoti, ad illā meritis honoribus augendam, & promouendam adducti, pijs quoque ſupplicationibus dilectorum filiorum eiuſdem Ciuitatis Quadraginta virum, aliorumque Magiſtratuum excitati, poſt habitam cum Venerabilibus fratribus noſtris Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus; maturam deliberationem de illorum conſilio, atque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, ad laudem, gloriam, & honorem omnipotentis Dei, ac Beatæ Mariæ ſemper Virginis, & Sanctorum Apoſtolorum Petri, & Pauli, eiuſdemque S. Petronij Epiſcopi, & Patroni Bononienſis, necnon ad Vniuerſalis Eccleſiæ exaltationem Eccleſiam ipſam Bononienſem in Metropolitanam Eccleſiam, & Sedem Epiſcopalem Bononienſem, in Archiepiſcopalē, Archiepiſcopaliſque & Metropolitani præſidis ſedem, & prouinciæ caput, pro illius Archiepiſcopo pro tempore exiſtenti, qui pallij, & crucis vſum aliorum Archiepiſcoporum more habeat omnibuſque alijs inſignibus Archiepiſcopalibus, necnon priuilegijs honoribus, & prærogatiuis alijs Archiepiſcopis debitis, & conceſſis, gaudeat, tenore præſentium perpetuò erigimus, & inſtituimus, ac nomine, titulo, & honore Archiepiſcopali. & Metropolitano decoramus. Necnon Placentin. Parmenſ. Regienſ. Mutinenſ. Imolen. Ceruienſ. & Cremenſ. Eccleſias earumque omnium, & ſingulorum Ciuitates, & Diœceſes cum omnibus, & ſingulis earum territorijs, & terminis, ac dilectos filios Clerum, & populum vniuerſum cum ſuis Collegiatis, Parochialibus, & alijs Eccleſijs, necnon Monaſterijs vtriuſque ſexus, ceteriſque beneficijs, & officijs Eccleſiaſticis cum cura, & ſine cura ſecularibus, & quorumuis Ordinum Regularibus, necnon Hoſpitalibus, Domibus, Collegijs, & locis religioſis quibuſcunque ab eiuſdem Sedis Apoſtolicæ immediatè, ſiue alterius cuiuſcunque, etiam Metropolitani ſubiectione etiam perpetuò diuidimus, & ſeparemus illaſque, & earum Diœceſes, ac Ciuitates poſthac in prouincia Bononienſi eſſe, & conſiſtere, neque in alia prouincia cenſendas, & numerandas eſſe decernimus, & declaramus, & quatenus alteri prouinciæ Archiepiſcopove, etiam Mediolanenſi, & Rauennatenſi tam antiquo iure, conſuetudine, priuilegio, vel alterius Metropolis erectione ſiue inſtitutione, quàm iure electionis ex Sac. Concil. Trident. decreto factæ, vel alia quauis ratione, & cauſa, antea adiunctæ, ſubiectæque in toto, aut in parte eſſent, vel cenſerentur, ſiue in illis poſſeſſione, vel quaſi ſe eſſe prætenderent, ab omni illius, ſiue alterius Prouinciæ, vel Archiepiſcopi etiam Mediolanenſis, & Rauennatenſis, aut illorum Capitulorum iure Metropolitano, correctione, viſitatione, ſubiectioni, & omni quocunque alia iuriſdictione, obedientia, & ſuperioritate, ſi qua forſan quauis occaſione illis competeret, ſiue competat, ſimiliter perpetuò eximimus, & liberamus, necnon dictæ Bononienſi eccleſiæ prædictas Placen. Parmen. Regien. Mutien. Imolen. Ceruien. & Cremen. Ciuitates, & Diœceſes pro ſua Metropolitana prouincia, ac Placentin. Parmen. Regien. Mutien. Imolen. Ceruien. & Cremen. Eccleſias præfatas, moderniſque, & pro tempore exiſtentes illarum ſingularum Præſules pro ſuis, & pro tempore exiſtentis Archiepiſcopi Bononienſis Suffraganeis; qui, necnon earum ſingularū Capitula etiam quocunque priuilegio ſuffulta, tanquam membra capiti eidem Archiepiſcopo Bononienſi iure Metropolitico ſubſint, ſibique obedientiam, & reuerentiam, tanquam proprio Metropolitano prorſus exhibeant, pariter perpetuò ſubijcimus, eidemque Archiepiſcopo Bononienſi prædictos ſuos Suffraganeos conſecrandi, ad prouinciales Synodos euocandi, ac eos etiam Eccleſiaſtica negotia terminandi, eorum Eccleſias diſponendi, & cauſas quarumcumque appellationum,

tionum, ſiue querelas alias iuxta Sacrorum Canonum ſtatuta cognoſcendi, omniaque alia, & ſingula, quæ de iure, vel conſuetudine, aut aliàs quomodolibet ad Archiepiſcopos, & Archiepiſcopale munus ſpectare, & pertinere ſolent, & debent, gerendi, & exercendi, plenam, & omnimodam concedimus facultatem Prouinciæ quoque Bononienſi clerum, & populum vniuerſum, pro eorundem Eccleſiæ, & Archiepiſcop. Bononienſis prouincialibus ſimiliter perpetuò concedimus, & aſſignamus; Decernentes ex nunc, irritum, & inane ſi ſecus ſuper his à quoquam, quauis authoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari: non obſtantibus Regula noſtra, de iure quæſito non tollendo, ac quibuſuis alijs Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, necnon Placentin. Parmen. Mutinen. Regien. Ceruien. Imolen. & Cremen. ac Rauennaten. & Mediolanen. eccleſiarum prædictarum iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus; priuilegijs quoque, indultis, & literis Apoſtolicis eiſdem eccleſijs, illarumque præſulibus & adminiſtratoribus, ac Capitulis, & perſonis ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis, etiam derogatoriarum derogatorijs, alijſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus, & alijs decretis, etiam motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de ſimili Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, & conſiſtorialiter, & de ſimili concilio, ac aliàs quomodolibet etiam pluries conceſſis, confirmatis, & innouatis, Quibus omnibus, &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ, 1582. quarto idus Decembris, Pontificatus noſtri anno vndecimo.

Similem erectionem fecit Pius II. de Eccleſia Senenſi ſua patria, vt in Bullario. folio 74.

Nota hic aliquas Archiepiſcopi authoritates, & quoniam hodie Archiepiſcopi
non poſſunt exercere omnia, quæ eis competebant per anteriores Canones, cū in
quibuſdam eorum iuriſdictio ſit limitata vt Ego Stephanus Quaranta dixi in tra-
ctatu meo impreſſo Neap. in anno 1586. De præſtantia Archiepiſcopi, & eius au
thoritate in Suffraganeos, eorumque ſubditos, & in tota prouincia, qui cum nō fa-
cilè reperiatur, occaſione huius Conſtitutionis hic inſerendum eſſe cēſui, recogno
1 ſcendo, & addendo, & dicimus quod † quāuis reſpectu ordinis, in ſubſtantia, ideſt
reſpectu characteris nihil plus habeat Archiepiſcopus, quam Epiſcopus, tamen
reſpectu exequutionis, & exercitij maiorem ſolicitudinem habet Archiepiſcopus.
Card. Zabar. in Clem. Archiepiſcopo, num. 7. de priuil. ad dicta per eum vide no-
tab. gl. in c. quia periculoſum in verſ. de Epiſcopis, de ſent. excomm. in 6. & in Ex-
trauag. Ioan. XXII. ne Sede vac. in verbo, Coepiſcoporum, Sot. in 4. ſent. diſt. 24.
q. 2. art. 4. Ideo in vniuerſali diſpoſitione facta de Epiſcopo, comprehenditur Ar-
chiepiſcopus. Imol. in Clem. ſi de beneficio, nume. 9. de præb. & præcellit ceteros
Epiſcopos honore, Gem. n. in c. per ſingulas, 2. 9. q. 3. & eſt perſona magis priuile
2 giata, ca. ſeruatis, & ca. igitur, 25. q. 2. † cuius præſtantia aliquando appellatur au-
thoritas Metropolitana, c. ſollicitudinem, de appel. c. de his, 12. diſt. c. fin. 51. diſt. &
authoritas accipitur hic pro iuriſdictione, glo. Io. Paul. Lan. c. proœ. Inſtit. Cano.
in prin. in verbo, authoritate. Alibi dicitur metropoliticum ius, c. cum nobis, de ar
bitr. & in Auth. De eccleſiaſt. tit. in prin. & Archiepiſcopalis dignitas, c. fi. de purg.
Canon. hinc dicitur in Extrauag. communi inc. p. Saluator, de præb. quod Metro-
politana Eccleſ. eſt grandioris honoris, iit. Suffraganea, quæ eſt ſub iuriſdictione,
poteſtate, & ſubiectione Archiepiſc. Capituli, & Eccl. Metropolitanæ. Paul. de of
fic. poteſt. & Capit. par. 2. q. 6. ſub n. 6. facit tex. in c. ſuper eo, de cenſib. quod pro-
uincia

uincia eſt ad iuriſdictionem Metropolitanæ Eccleſię, & nota ex d. Extrauag. quod Metropolitanus, & Archiepiſcopus idem ſunt, c. paſtoralis, in prin. de offic. ordin. Imola, Zab. & Vital. in d. Clem. Archiepiſcopo, Lancel. Corrad in templo omn. iud. lib. 2 ca. 4. ſunt tamen aliqui Archiepiſcopi, qui non ſunt Metropolitani, inter alios eſt Roſanenſ. & Lancianenſ. qui nullum habent Suffraganeum. Ad oſtendendum igitur quanta ſit authoritas Metropolitani in Suffraganeos, eorumque ſubditos, & in tota prouincia, dicta Sacrorum Canonum, & Doctorum in hac materiâ ſparſim ſcribentium, in vnum redigere curabo, referẽdo ſingulas authoritates, & in quibus hodie reperiatur limitata, ac incipiendo à perſonis Suffraganeorum.

3 Prima authoritas erat, quod † electum in Epiſcopum Archiepiſcopus confirmabat c. 1. 64. d. c. innotuit, & c. cum dilectus, de elect. c. inter corporália, de trãsl. Epiſc. c. qua fronte, de appell.

Secunda authoritas erat, quod electione non celebrata infra tres menſes iuſto tamen impedimento ceſſante, ab ijs, qui eligere debuerant, eligendi poteſtate ea vice carebant, & deuoluebatur ad Archiepiſcopum ſuperiorem proximum, cap. ne pro defectu, de elect. ca. quamquam, de elect. in 6. ſed antea deuoluebatur ad Papam, c dilectus, de conceſſ. præb. vbi Innoc. 3. caſſauit quandam electionem factã ab Archiepiſcopo Sanctæ Seuerinæ, ſed poſtea idem Innoc. in d. ca. ne pro defectu aliter generaliter decreuit.

Tertia authoritas erat, quia quando duo contentioſè in Suffraganeam Eccleſiã eligebantur, & hinc, inde erant æqualia omnia, poterat Archiepiſcopus gratificari cui volebat, c. fin. 63. d. vide Hoſt. in Sum de offic. ord. ſub nu. 7. verſic. cuſtos, ſed hæc Archiepiſcopi exercebant quando ſeruabatur Scrutinium ſerotinum, quo Antiqui vtebantur, antequam electus in Epiſcopum conſecraretur, de quo in Pontificali Romano, in fine. De quibus Epiſcopus ordinandus à Metropolitano interrogabatur, habetur in c omnes, 58. d. & quoniam Eccleſiarum Cathedralium, ſiue Metropolitanarum, ac Patriarchalium prouiſiones, ſeu electionum ad illas confirmationes ad Sedem Apoſtolicam hodie pleno iure pertinent, & ab eadẽ Eccleſijs paſtore viduatis, vel de nouo prouidetur, vel electiones ab illis, quibus ex priuilegio licitè canonicè celebratæ confirmantur, vt legitur in d. Pontific. par. 1. in rubric. de conſecratione electi in Epiſcop. fol. 22. extant de hoc regulæ Cancellariæ Apoſtolicæ in princ. vbi Summus Pontifex ſibi reſeruat generaliter omnes Eccleſias Patriarchales, Primatiales, Archiepiſcopales, & Epiſcopales, ſuperfluum eſt hodie de his diſputare dicit Vgonius in tract. de Concilijs, in præludijs, c. 7. in fin. adeo quod prouiſio facta à Papa habet vim electionis, & confirmationis. Abb. in c cum olim, de cauſa poſſeſ. & prop. poſt gl. in c. 1. de elect. in 6. Felin. in c. eam, de reſcript. Henr. Bott. de Synod. p. 5. nu. 33. de quorum examine habendo circa eorum qualitates, vide Conc. Trid. ſeſſ. 24. de refor. gener. c. 1. & ſeſſ. 22. cap. 2. extat Conſtitutio Greg. XIV. de forma faciendi proceſſus, & inquiſitiones ex præſcripto Concil. Trid. ſuper promouendis ad regimina Eccleſiarum Cathedralium, & aliarum ſuperiorum, ſeu Monaſteriorum, atque ad ceteras dignitates, de quibus in Conſiſtorio prouidetur. Dat. Romæ Idib. Maij 1591 incip. Onus Apoſtolicæ ſeruitutis. Conſecratio verò Epiſcoporum ſi extra Romanam Curiam fiat in Eccleſia ad quam promoti fuerint, aut in prouincia ſi commodè fieri poterit celebretur, ex decreto Conc. Trid. ſeſſ. 24. de refor. gener. c. 2.

Quarta authoritas erat; nam confirmato electo in Epiſcopum, Archiepiſcopus in conſecratione ſui Suffraganei interuenire debeat, vel eam committere, nec alij Epiſcopi ſine eius mandato conſecrare debebant, vt habe-

tur 64 & 65. diſt. per totum c. qui in aliquo, 15. diſt. c. Suffraganeis, de elect. c. ſi Archiepiſcopus, cum ſeq. de temp. ord. c. inter corporalia, de transl. epiſc. ca. quod ſedem, de offic. ord. glo. in c. perlectis, in verbo, iurgia, 25. diſt. Et cognoſcens Epiſc. conſecrandum eſſe indignum, Metropolitano poterit denunciare, ca. 1. de Scrut. in ord. faciend. Hodie Metropolitani hac authoritate non vtuntur: quia prouiſio fit à Papa, & ceſſat iſta authoritas, quando quis eſt ordinatus à Papa, vel de eius mandato c. nunc verò, 9. q. 3. & Epiſcopum à Papa premotum inferiores non conſecrant ſine licentia Summi Pontificis, quæ datur in ipſis literis promotionis, vt à quocunque Catholico Epiſcopo conſecretur. Felin. in c. per tuas, ſub nu. 2. de maior. & obed. & tunc in mandato promotionis vidi apponi clauſulam, abſque præiudicio Metropolitani; & quando conſecratur extra Romanam Curiam, fit etiam præuia ſcientia Ordinarij loci arg. c. ex tuarum, de author. & vſu pal.

Quinta authoritas erat, quia Metropolitanus à Suffraganeo exigebat iuramentum, non tamen vltra formam ſtatutam à Canone, c. dilecti, de maior. & obed. & ibi Abb.

4 Sextò † ad conſecrationem Metropolitani debent Epiſcopi Comprouinciales venire, c. qui in alio, in fine, 51. diſt. & 66. diſt. & ca. ſi Archiepiſcopus, cum ſeq. de temp. ordin.

Septima authoritas eſt, nam vocati ab Archiepiſcopo pro conſecratione alterius Suffraganei tenentur accedere, c. non debet, cum ſeq. 65. diſt. d. ca. ſi Archiepiſcopus, Card. Alex. in c. ſi epiſcopus, 18. diſt. & vbi vult Metropolitanus, ibi conſecrari debet d. c. qui in aliquo expenſis tamen conſecrandi.

5 Octauum Metropoliticum ius eſt, † quod Epiſcopus, qui in Metropolitana Ciuitate non fuerit ordinatus infra duos, ſeu tres menſes, proprij Metropolitani ſui præſentiam viſurus accedere tenetur, vel impeditus ſcribere, vt ab eo monitis eccleſiaſticis inſtructus plenius quid obſeruare debeat recognoſcat, c. cum longè 63. diſt. & c. ſi quis, 65. diſt.

6 Nonum Metropoliticum ius eſt, quia † Archiepiſcopus eſt pater, & Epiſcopus animarum Suffraganeorũ, ita ſcripſit Innoc. III. Arelaten. eccleſiæ Suffraganeis, vt legitur in primo tomo Decretalium, & aliarum eius epiſtolarum, Romæ impreſſo de anno 1543. fol. 228. quarum literarum tenorem hic duximus inſerendum, videlicet. *Cum ſecundum doctrinam Euangelicam quæcunque vultis, vt faciant vobis homines, & vos eis eadem facere debetis, eam reuerentiam vos conuenit præſtare prælatis, quam vobis vultis à ſubditis exhiberi: ſanè cum venerabilis Frater noſter N. Arelaten. Archiepiſcopus Metropolitanus veſter, illis ſtudijs, & meritis adiuuetur, vt commendationibus non indigeat aliorum fraternitati veſtræ duximus authoritate præſentium iniungendum, per Apoſtolica ſcripta præcipiendo mandantes, quatenus ei tanquam patri, & epiſcopo animarum veſtrarum, deuotè ſtudeatis, & humiliter obedire, ad vocationem ipſius, niſi euidens neceſſitas contradicat, ſecundum traditionem Canonicam ſine difficultate qualibet accedentes. Dat. Lateran. 4. Decembr.*

Idem Innoc. ſcribens N. Lexouienſi Epiſcopo Suffraganeo Rothomagenſis Archiepiſcopi, fol. 108. inter alia ſcribit hæc verba, videlicet. *Ad hæc ne propter hoc tu videaris ab ipſius ſubiectione ſubtractus, volumus, vt ſibi tanquam Metropolitano tuo debitam obedientiam exhibeas, cum honore, ipſe verè (ſicut ratio mutuæ charitatis expoſcit) tibi vt fratri, & Coepiſcopo ſuo paternam benignitatem, ac dilectionem impendat.*

Idem

Idem Innoc.ſcribens ſuffraganeis A. heruntinę Eccleſię fol.367.inter alia ſcribit hæc verba, videlicet. *Fraternitati veſtra per Apoſtolica ſcripta mandamus, atque præcipimus, quatenus ad eum ſicut patrem, & paſtorem veſtrum piumgeratis deuotionis reſpectum.*

Notatur ex modo relatis quod Archiepiſcopus paſtoralem habet authoritatem ſuper Epiſcopum Suffraganeum, c. 1. 34 diſt. Gemin.in c.1. de ſupplen.negl. prælat in 6 col.4. in fine, Ex proxime dictis infertur, quod Suffraganei ſuo Metropolitano obedientiam, & reuerentiam præſtare debeant, cap.ad ſupplicationem,de renunc.gloſ.in cap.antiqua, in verbo,obedientiæ,de priuileg & in literis Apoſtolicis quæ diriguntur. Suffraganeis inter alia hæc habentur, videlicet. *Mandantes, quatenus eidem Archiepiſcopo tamquam membrum capiti obſequentes exhibeatis ei obedientiam, & reuerentiam debitas & deuotas.*

Et ſuffraganei partem ſui Metropolitani fouere debent, quo ad ea, quæ ſpectant ad honorem ipſius,gloſ.in cap cum in iuuentute,in verſic.tunc purgarent, de purg Canon debitum ergo hono em debent Suffraganei exhibere Metropolitano,& eum diligere,& reuereri,ac meminiſſe ſe eſſe ſub Metropolitano,c.quia per ambitiones,vbi gl.in verbo,m.m riſti,64 diſt c.per ſingulas,vbi gl in verb. cognoſcere,9.q 3. Solicitudo namque totius Prouinciæ Archiepiſcopo commiſſa eſt,c cleros,21.diſt.& d.c per ſingulas,c.1.de auth.& vſu pal.& per ſingulas prouincias oportet Epiſcopos recognoſcere Metropolitanum ſuum, qui eis præeſt, d.c.per ſingulas,il primo,& 2 c.1.de off.leg & ei tanquam maiori obedire,gl.in c.ſi Epiſcopus,in verbo,perceptione,18 diſt dummodo mandatum ſit ſecundum Canones,c dilectus,de temp ord & in c.dilecti filij,de maior.& obedient gloſ.in c.ad aures,d.titulo, de temp.ord. & c ne Dei ec.leſiam de ſimon.in cap ſanè,de exceſſ prælat.& in c.ex tenore,de ſent.exc m Item *qui ſcit ſe quibuſdã eſſe Præpoſitum,non moleſte ferat aliquem ſibi eſſe prælatum,ſed obedientiam,quam exegerit etiam ipſe dependat; & ſicut non vult grauis oneris ſarcinas ferre, ita nõ audeat alijs importabile pondus imponere;* verba ſunt hæc Leonis Papæ relata à Gratiano in cap.qui ſcit.2.q.6. vbi gloſ inſert ad Epiſcopos, qui non debent ægrè ferre appellationes ab eis interpoſitas, facit text. in c.quorundã, 74.diſt.d.c.dilecti filij,de maior. & obed.c prohibemus, de cenſib.

Reuerentiæ cauſa fuit decretum, quod præſente,ſeu adueniente ſuo Metropolitano, ceſſet Epiſcopus à Benedictionibus priuatis, vt habetur in Ceremoniali epiſcop.nuper.edito,cap 4.

Hinc deducitur ſecundum Hoſtienſ.in Sum.de pœnit.& remiſ nu 18.in fi.ſub nu.20. quod ab Archiepiſcopo de anima Epiſcopi ratio exigetur, & quod ei tenetur confiteri, ſubdens nec illud prohiberi per c.fin.de pœnit.& remiſſ. Abb.in cap.cum inferior, de maior.& obed. Idem tenet habere locum d.c.fi.in exemptis tantum, Sed contrarium tenet in d.capit fin. & Pet de Palu. vt refert Sylueſt. in verbo.confeſſor. 1.q 8 num.3. quod Epiſcopus etiam non exemptus, poteſt ſibi
7 eligere confeſſarium, † & intellige non ſolum in ſua Diœceſi,ſed etiam extra, dũmodo Confeſſarius ſit approbatus ab Ordinario per declarationem Concilij
a Triden.ſeſſ.23.cap 15. a

Decimum Metropoliticum ius eſt, quia Archiepiſcopus poteſt iniungere Epiſcopis ſuis,vt per ſuas Diœceſes ſeruetur, quod ſeruatur per Metropolitanũ ipſum in ſua Diœceſi,c.dilectus,el ſecondo,de ſimon. Dicam infra 23.authoritate.

Vndecimum ius eſt. Nam abſentia Epiſcopi probanda eſt à Metropolita-

Digitized by Google

no, à quo in ſcriptis approbanda eſt. Concil. Trid. ſeſſ. 6. de reform. c. 3. & ſeſſ. 21. cap. 1. de reform.

Duodecimum ius eſt, quod abſque legitima cauſa eo non reſidente Archiepiſcopus poteſt applicare fructus fabricæ eccleſiæ, aut pauperibus loci, & creſcente contumacia, denunciare Summo Roman. Pontifici iuxta prædictum Decret. Concil. Trid. & Conſtitut. Pij IV. de Anno 1560. pridie Non. Septemb. incip. De ſalute gregis.

8 Decimatertia authoritas eſt quod † Archiepiſcopus poteſt Epiſcopum ſuſpendere, interdicere, & excommunicare, c. 1. §. fin. de offic. ord. in 6. c. venerabili, vbi Abb. de ſent. excom. glo. in c. fin. 12. diſtinct. Hoſt. in c graue, col. 3. de præb. & in c. 2. de offic. vicar. in 6. Abb. in c. nõ poteſt, nu. 8. de ſent. & re iud. & in c. poſtulatio, nu. 11. de cleric. excom. miniſt. Gemin. in c. vt litigantes, nu. 4. de offic. ordin. in c. 2. §. fin. de foro comp in 6. Decius in c. 1. de iudic. n. 29. in 2. lect. Syno. Vgo, in præludijs, c. 9. fol. 10. col 2. Lancel. Corrad in templo omn. iudic. lib. 2. c. 4. ſub nu. 18. Bote. de Syno. par. 1. nu. 45. 46. & 47. vbi tenet, quod Epiſcopus omittens congregare Synodum, eſt ſuſpendendus ab exequutione officij, & poterit ſuſpendi per Archiepiſcopum, cui ſubeſt. eo excommunicato, iuriſdictio non deuoluitur ad Archiepiſcopum, cap. 1. de ſup. neglig. prælat. in 6. & tunc ceſſat iuriſdictio Vicarij, & eius officialis, & ſi de facto audit cauſas, poteſt eum ſuſpendere, & excõmunicare, Hoſtienſ. in c. 1. de offic. vicar in procedendo tamen contra Epiſcopos, ſeruanda eſt diſpoſitio c. 2. de offic. deleg in 6. & ſicut eo excommunicato non deuoluitur iuriſdictio ad Archiepiſcopum, ita vt nec etiam ſi propter morbum incurabilem paſtorale officium exercere non poſſit, adeo quod non coadiutorem dare poſſit, cap. ex parte, de cleric. ægrot. cum hoc ſpectet ad Papam c. vnico. eod.
9 tit. in 6. Concil. Triden. ſeſſ. 25 c 7. de reform. generali, † de facultate quã habent Epiſcopi Coadiutores cum futura ſucceſſione, & quænam exercere poſſint vltra Doct. in locis præallegatis & Oldrad. conſ. 44. ac Nau. in conſ. 2. de cler. c. ægrot.
b extant Declarationes Sacræ Congregationis ſuper Sacris Ritibus. *b*

Decima quarta authoritas eſt. Quod ſi Epiſcopus eſt negligens in eo quod facere debet, Archiepiſcopus poteſt ipſum compellere Abb. in repetitione, c. ſi quis contra clericum, nu. 7. & nu 40. de foro compet. & in c. paſtoralis, in princip. de off. ord. in c auaritiæ, de præben. in c. cum Bertoldus, de re iud. nu. 1. & poteſt in eum exagerare pęnas, Felin. in d. c. paſtoralis, nu. 6. Si autem Epiſcopus non vult facere, an ſupplebit Archiepiſcopus, dicam infrà. Ideoq. Archiepiſcopus cogere debet Epiſcopũ negligentem in erectione Seminarij, eiuſq. cõſeruatione, ſi ſuam portionẽ ſoluere detrectauerit ex decreto Sacri Conc. Trid. ſeſſ. 23. de reſor. c. 18.

Decimaquinta authoritas eſt, nam Archiepiſcopus vocans Epiſcopos ad Cõcilium prouinciale, tenentur accedere, de quo infra, verbo, Concilium prouinciale.

10 Decimaſexta authoritas eſt, † nam Archiepiſcopus eſt Ordinarius Iudex omnium Epiſcoporum ſuæ prouinciæ, cap. quia cognouimus, 10. q. 3. cap. paſtoralis, in princ. vbi Abb. nu. 2. de offic. ord cap. ſolicitudinem, de appell. gl. in c. Metropolitanum, 2. q 7. & in c ſicut vnire, in verbo, attentare, de exceſ. prælat. & in Authen. clericus, in verbo Epiſcopalis, C de ſacroſ. eccleſ. Abb. in c. Excommunicato, ſub num 13. de reſcript. in cap. Suffraganeis, num. 1 de elect. in cap. non poteſt, ſub nu. 8. de re iudic. in c. nullus, num. 2. de iure patron. in cap. dilectis, num. 7. de appell. in cap. poſtulatio, nu. 11. de cleri. excom. miniſtran. & in c. antiqua, de cler. excom. miniſtran. & in c. antiqua, de priuileg. Gemin. in c. venerabilibus,

in

in princ.nu.4.de ſent.exc.in 6.per illum tex.& in c cleros,21.diſt.vbi etiam dicit, quod Epiſcopi immediatè ſunt ſubiecti Metropolitano,Card n.Zabar. in Clem. abuſionib.ſub nu.8.de pœn.& remiſſ.Gemin.& Franc.in c.vt litigantes,de offic. ord.in 6. Rom.conſ.121 nu.3.Felin.in c.cum inferior,de maior & obed.Bott.de Syno p.4.art.2.nu.28.& 29. eſt enim Epiſcopus ſuus,& idem Metropolitana lege ſubiectus,d.c.paſtoralis,in princ.facit text.in ca.dilectus filius,il ſecondo,de ſimonibi:Epiſcopis tuis,& c.1.34 d.& eſt de clero Metropolitani, c.miratus,& ibi gl.93.d.Botte.de Syno.p.3.art.2.ſub nu.27.qui eſt eorum ſuperior,Clem.1.& ibi glo.in verbo,ſuperiores,de exceſſ.prælat gl.in c.quia periculoſum, de ſent.ex. comm.in 6.& in c.cum Apoſtolus,in verbo,rationabilibus,de cenſib.& d cuntur Suffraganei à ſuffragando, quia ſuffragentur ſibi in officio Epiſcopali, Abb.in d. c.Suffraganeis,& cap.quod ſedem,de elect.Ex quibus infertur,quod ſi Epiſcopus manus iniecit in clericum , & eſt ſenex, vel debilis, vel impeditus,poterit abſolui per Metropolitanum,qui eſt eius Ordinarius,vel Sede Metropolitana vacãte per Capitulum ipſius Specul.in tit.de diuerſis ſent.for.ver.quid ſi ipſe Epiſcopus,Bertachin.tract.de Epiſcopo,in præludijs,num.13.& qualiter Archiepiſcopus poteſt indifferenter cognoſcere de cauſa ciuili, & poteſt conueniri etiam per eius ſubditũ abſque petitione veniæ,Abb.in ca legebatur,ſub nu.3.de maior & obed. Alberic. Oliua,ſuper Ritu 11.Cur.Archiep.Neap.& quid in criminibus, vide Abb.in d.c. paſtoralis,in princ.& in cap.2. de appellat.& quid ſi de crimine agatur ciuiliter, Abb.in d.c. non poteſt,num.8.& in cauſa ciuili non ſolum procedit ſi conueniretur actione perſonali , ſed etiam ſi reali , vel ratione rei ſitæ in eius Diœceſi, vel prouincia Abb.in c ſanè,nu.5.de foro comp.cuius dictis adde Gemin.& Franc.in d.c.vt litigante,& Lancel.Contrad.in d.templo omn.iud.lib.2.ca.4.nu.17.18. & 19.& Iacob.Sbrozzius in tract.de offi.Vicar.lib.1.q.58.In cauſis verò criminalibus vide decretum Concil.Trid.ſeſſ.24.de reform.generali,c.5.& ſeſſ.13.ca.6. & 7.Non deſunt tamen aliqui Doct.dicentes,quod Archiepiſcopus in ipſos Suffraganeos nullam habet poteſtatem,niſi quatenus expreſſum in iure reperitur, gloſſ.in Clem.Si vna,in verbo,menſę ſuæ,de reb.eccleſ.non al en.Dec.in cap.ſollicitudinem,nu.11.de appellat.poſt Hoſt.& Ioan Andr.in c.magnæ,de voto;Idem dicit Io.Andr.in c.nullus,de iurepatron.refert Felin.in d.c paſtoralis,in princ. & in ca. cum ex officij, num.7.de præſcript.qui dicit eſſe doctrinam ſolitariam, & quod in hac materia Epiſcoporum Metropolitanis eſt prohibitum, quidquid expreſsè nõ reperitur conceſſum,colligitur euidenter in eo,quod legitur, & notatur in c inter corporalia,§.ſed neque,verſic.& quod non eſt,de tranſlat, Epiſc. ſecundum Hoſtien.in d.c.magnæ.Facit etiam tex.in c.dilectus,de temp.ord.c.duo ſimul,de offi. ord.& glo.fi.in c.1.de ſup.neglig.prælat.in 6.vbi dicit Hoſt.per d.c.2. de tranſlat. Epiſc.quod Archiepiſcopo reſponderi poteſt,quia ſufficit,quod caſus iſte non inueniatur expreſsè conceſſus.

21 Decimaſeptima authoritas eſt , † quod nedum Archiepiſcopus eſt iudex Suffraganeorum,d.c.paſtoralis,in princ.ſed etiam Vicariorum generalium ipſorum,ca. 2.de offi. Vicar.in 6.& hoc in ijs,in quibus Vicarij delinquunt in officio, d.cap.1. & tunc officialis dicitur delinquere in exercitio officij , quando authoritas officij eſt ir cauſa,vt delinquat,& ſic quoties prætextu fauoris,contemplatione,& colore officij delinqueret.Paris de Puteo in tract.Syndicat.in verſic.officialis offenſa, ſub num.9 Carau.ſuper Ritu 49.Mag.Curiæ Vicar.ſub nu.27.Rota Romana,in decis.diuerſor.754.nu.2.& 3.vol.1.poteſt ergo Archiepiſcopus eos punire,Card. Zabar.in Clem.Abuſionibus,ſub num.8.de pœnit.& remiſſ.idem dicit in Clem.

Digitized by Google

Archiepiſcopo, vel. ſimili, nu. 2. de priuil. quod Archiepiſcopus habet iuriſdictionem in Epiſcopos ſuffraganeos & eorum officiales, per d. c. paſtoralis, in princ. & c. Rom. de off. ord. in 6 & quod qui habet querelam contra Epiſcopum, vel eius officialem, poteſt adire Archiepiſcopum per ſimplicem querelam, ca. venerabilib. §. ſed ſi excommunicatus, de ſent. exc. in 6 ſecundum Ca. d. in d. Clem. Archiepiſcopo, Gemin. in d. c. venerabilib. nu. 4. vbi etiam dicit, quod quilibet ſubditus Suffraganeorum, poteſt adire Archiepiſcopum per viam querelæ contra Suffraganeum, vel eius officialem. Non obſtat tex. in c. 1. §. nec etiam, & § fin. de foro comp. in 6. quia intelligitur, quando extra officium, vt per Io. And. in d. § fi. & ideo ſi in exercendo iuriſdictionem Epiſcopalem delinquant officiales in aliquo, in talib. immediatè ſubſunt Archiepiſcopis, vnde à ſententijs eorundem ad Archiepiſcopũ appellatur, c. Romana. de app. l. in 6 & poſſunt Archiepiſcopi animaduertere in eoſdem; verbi gratia, ſi non ſeruant priuilegia Sedis Apoſtolicæ, ſententiam proferunt per gratiam, vel per ſordes, contra c. 1. de ſent. & re iud. in 6. excommunicant ſine ſcriptis, c. 1. de ſent. excom. in 6. vel Vniuerſitatem, ſiue Collegium, vel generaliter, ſine cauſæ rationabilis, & veræ expreſſione; ca. Romana, §. pen. & final. eod. tit. & multa alia exempla poteris colligere per teipſum; in alijs, autem, quæ facit, vel poſſidet officialis Epiſcopi tanquam priuatus, non habet ſe intromittere Archiepiſcopus, pluſquam de alijs ſubditis Suffraganei ſui, d. ca. Romana, § nec etiam, & §. fin. de foro compet. in 6. & Archiepiſcopus poteſt contra eundem procedere, quando de facto, & contra iura ſuum exercet officium: ita dicit Hoſt. in d. ca. 1. de offi. Vicar in 6. in verb. officialem, & in verbo non arctatur. idem etiam dicit in d. c. 1. de foro comp. in 6. in verb. officiales, inquiens; quod cum Conſiſtorium Epiſcopi, & officialis vnum, & idem ſit, d. c. Romana, de appell. in 6. videbatur; quòd vterque eadem perſona cenſetur, & ideo poſſet Archiepiſcopus diſtinguere officialem ſicut, & Epiſcopum, prout in d. c. paſtoralis, in princ. Sed non ita eſt, niſi in ijs, in quibus officialis delinqueret circa dictum Conſiſtorium, ſine officium dicti Conſiſtorij, vt patet in d. c. 1. § fin. de foro comp. in 6. vbi idem tenent Io. n. A. d.
16 Gemin. & Franc. in ijs ergo, quæ ſunt extra officialatum, non ſe intromittit Archiepiſcopus pluſquam de alijs ſubditis Suffraganeorum Iacob. Sbrozzius in tractat. de offi. Vicar. 2. q. 59 & lib. 3. q. 75. in quos regulariter nullam habet poteſtatem, niſi in caſibus expreſſis in iure, c. Romana, & c. venerabilibus, de ſent. excommun. in 6. d. c. paſtoralis, vbi præter alios Bellam nu. 1. & 10. & Felin. nu. 5. & eſt tex in d. c. 1. de ſup. negl. præl. in 6. ca. 1. de foro comp. c. ſicut vnire, de exceſſ. prælat. Abb. in c ſi quis contra clericum. ſub nu. 40. de foro comp. & in c. ex parte, nu. 5. de conceſſ. præb. Card. Zabar. in d. Clem. Archiepiſcopo, & ibi etiam Imol. nu. 12. Felin. in c. cum ex officij, nu. 7. de præſcript. Dec. in c. ſollicitudinem, nu. 10. de appell. in totum, quod Archiepiſcopus excommunicans ſubditum Epiſcopi, vel abſoluens in caſu non ſuo extra caſus exceptos, non tenet excommunicatio, vel abſolutio, Innoc. in d. c. paſtoralis, de offic. ord. & ibidem Bellamera, nume. 12. & Abb. ſub nu. 10. qui dicit, quod communiter tenetur; & vide eundem, in ca. quanto, de offi. ord. poſt glo. in c. per ſingulas, il ſecondo, 9 q. 3. & gl. in Summa, 16. q. 6. in verb. Metropolitanum. Vnde Archiepiſcopus ſubditos ſui Suffraganei non poteſt compellere cauſas delegatis ab eo ſuſcipere, ſuas ſententias exequi, vel teſtimonium in cauſis ad eum deuolutis proferre, niſi conſuetudo aliud diſponat, c. 1. § neque, de foro compet. in 6. vbi Gemin. nu. 3. notat, quod iudex non poteſt compellere teſtem ad teſtificandum in cauſa coram eo vertente, niſi ſit ſuæ iuriſdictioni ſubiectus. Item Archiepiſcopus, nec contra officiales, vel prælatos Suffraga-

neorum

neorum conſuetudine aliud non diſponente, nec contra ſubditos eorum ſuper ſalarijs aduocatorum, & prouocatorum cauſarum fori Epiſcopi Iudex competens eſt, d.ca.1.§.nec etiam. Idem Archiepiſcopus non compellit inuitos contrahentes aliarum Diœceſium in ſua propria coram ſe reſpondere, niſi ibi inueniantur, ſed ſi citati nolunt comparere, vel malitioſè ſe occultant ne citentur, in bonis ipſorũ in ſua diœceſi poteſt miſſionem facere, vel in alia decernere per ordinarios faciendam, d.c.1.§.contrahentes. vbi no. Doct. & Gemin. quod ratione contractus non poteſt quis conueniri in loco contractus, niſi reperiatur ibi, & ſic patet, quod in contractibus non fit remiſſio ad locum contractus, ſicut fit in delictis: quid ſi Diœceſanus non vult illam facere? non poteſt compelli à iudice contractus, niſi aliàs ſit ſuus, ſecundum Ioan. Monach. Archid. & Gemin. in d.§.contrahentes, & nota, quod iudex non poterit excommunicare exiſtentem extra territorium, ratione cõtractus initi in territorio, ſi ibi non inueniatur, quod limita, niſi iudex prius præueniſſet illum per citationem antequam exiret eius territorium, quia tunc teneret excommunicatio contra exiſtentem extra territorium ratione contumaciæ commiſſæ in territorio, tenet Innoc. & Ioan. And. in c. præterea de dilat. & Franc. in d. §.contrahentes, & nota, quod diſpoſita in d.§. contrahentes, habent locũ in quolibet alio iudice contractus, licèt non ſit Archiepiſcopus. Io. Andr. & Gemin. ibi, ſub num. 15. & probantur omnia ibi diſpoſita in l. hæres abſens & l. omnem, & l. interdum, §. fin. de iudic. cum ſimilibus allegatis per Hoſt. ibidem, in verſic. ſuper contractibus. Item non poteſt Archiepiſcopus ſuos clericos mittere in Diœceſim Suffraganeorum, vt coram ipſis fiant contractus, vel iam facti approbentur, nec ſi facti, vel approbati ſunt coram illis, poſſunt Suffraganeorum ſubditos cogere coram ſe litigare ſuper illis, nec excommunicare Suffraganeorum officiales, vel ſubditos ſi nolunt litigare coram ipſo, d.c.1.§. fin. de foro comp. in 6. vbi Ioan. Andr. ampliat etiam ſi contractus fierent coram ipſo Archiepiſcopo extra ſuam Diœceſim, non ſortirentur contrahentes ipſius forum. Infertur etiam ex regula prædicta, quod ſi Archiepiſcopus citat ſubditum Suffraganei, & in citatione exprimit caſum, per quem concludatur ſua iuriſdictio, tenetur citatus comparere; aut non exprimit talem caſum, & non tenetur comparere, ſecundum Hoſt. Ioan. Monac. Ioan. And. & Gemin. in d.§. fin. nu. 3. etiam notat, quod citatus à non ſuo iudice, licèt non compareat, tamen excommunicari non poteſt, & ratio eſt: quia iſte non poteſt dici contumax. & Franc. in d.§. fin. vnum caſum colligit, in quo excommunicatio eſt ipſo iure nulla, quando ſcilicet quis citatur à non ſuo iudice, quia tunc non tenetur comparere, nec poteſt excommunicari ſi non comparet, eſto, quod aliquo caſu poſſet eſſe ſuus iudex. Caſus, in quibus excommunicatio eſt nulla, ponit glo. in c. præſenti, de ſent. excom. Item Archiepiſcopus non poteſt conſentire vnioni eccleſiarum, quæ ſunt in diœceſi ſui Suffraganei, c. p. ſicut vnire, de exceſſ. præl. Alios caſus negatiuos poterit quis colligere per ſeipſum. Inter principales ergo caſus exceptos, in quibus Archiepiſcopus habet iuriſdictionem, eſt qui ſequitur.

ADDITIO. Verba declaratoria decreti Conc. Trid. ſeſſ. 23. c. 15. ſunt, videlicet S.D.N. audita relatione Congregationis, declarauit Epiſcopos vigore priuilegij, de quo in c. fin. de pœnit. & remiſſ. non poſſe ſibi eligere ſacerdotẽ non ſubditum, qui à proprio Ordinario non fuerit adhuc ad formam huius Decreti Concilij admiſſus, & approbatus ad audiendas confeſſiones.

Communis intelligentia d.c. fin. eſt, vt habeat locum etiam in Epiſcopi Suffra-

 ganeo,

ganeo, vt poſſit ſibi eligere confeſſorem contra Hoſt. qui confeſſor electus etiam Archiepiſcopo inuito poteſt omnia in eum, de quibus non eſt ſedes Apoſtolica conſulenda, quia hanc poteſtatem non habet ab Epiſcopo eligente, ſed a iure committente. S. Ant. in 3. p. Sum. tit. 17. c. 2. §. 2. Sylu. in ver. Confeſſor. 1. q. 9. & dū legitur ibi: Epiſcopo inuito, dic, Archiepiſcopo inuito; ſic enim dicit S. Ant. in loco præallegato.

De coadiutore Epiſcoporum fecit tractatum Thomas Campegius habetur etiā per Pariſium, in tract. de reſignat. benefic. lib. 8. q. 20. & exſtant declarationes tenoris ſequentis, videlicet: Die Iouis 31. Ian. 1561. Congregatio Illuſtriſs. Dominorum Cardinalium ſuper Sacris Ritibus ad dubia nomine Illuſtriſs. Dominorum Card. Paleotti, & Veronen propoſita ſic reſpondendum cenſuit.

Ad primum dubium cenſuit Coadiutori cum futura ſucceſſione, non licere ingredi Ciuitatem pontificaliter: quia licet ſit Coadiutor cum futura ſucceſſione, ex quo tamen non habet ius in re, ſed ad rem, non debet recognoſci tanquam ſuperior, & caput, ſed vti coadiutor, & eò magis, quia contingere poteſt, vt non ſuccedat in epiſcopatu, ſed prior moriatur.

Ad ſecundum reſpondit ipſum non debere vti cruce in diuinis; nec in functionibus pontificijs, nec dum incedit per vrbem, cum crux ſit ſignum, & ornamentum dignitatis, & iuriſdictionis, & coadiutor vtraque careat.

Ad tertium cenſuit coadiutorem pontificalia in Eccleſia exercentem abſente Archiepiſcopo vti poſſe cappa, cum ea ſit tantum ornamentum dignitatis Epiſcopalis, præſente autem Archiepiſcopo vti debet mantelletto, & rochetto, neque licere vnquam coadiutori vti mozzetta, & rochetto etiam abſente Archiepiſcopo, cum hoc proprium ſit eius, penes quem eſt dignitas, & iuriſdictio.

Ad quartum reſpondit negatiuè cum vna ſedes non capiat duos.

Ad quintū cenſuit Canonicos eſſe cōpellendos, vt Coadiutori Epiſcopo ſolēniter celebrāti, & pōtificalia exercenti, ſemper aſſiſtāt, alioquin indecorū videretur ſi Epiſcopus ſine Canonicorū aſſiſtētia celebraret, nec non videretur eſſe contra decretum Conc. Trid. quod extenſiue huic etiam caſui accommodari poteſt.

Quo ad circulos reſpondit Canonicos non debere accedere ad circulos cum ipſi circuli denotent membrorum vnionem ad ipſum caput, & ex ſuperius deductis conſtat coadiutorem non debere eſſe caput.

Quo verò ad confeſſionem faciendam cum celebrant ſolemniter reſpondit decere, vt coadiutor Epiſcopus confeſſionem faciat cum ſacerdote Canonico celebrante, & vt idem quoque benedicat in fine miſſæ, ne populus præſens diuinis benedictione Epiſcopali defraudetur, & iam eſt vſu receptum, vt Epiſcopus benedicturus in fine miſſæ faciat etiam confeſſionem cum celebrante.

Ad ſextum cenſuit licere Coadiutori de licentia tamen Archiepiſcopi, benedicere populo, dum per Ciuitatem incedit.

Ad ſeptimū reſpōdit maximè decere, vt Canonici prodeant obuiā Coadiutori Epiſcopo ad Eccleſiā pontificaliter accedenti ad oſtium Eccleſiæ, eumq; diſcedentem ad idem oſtium deducere, immò eſſet valdè commendandum, ſi nonnulli Canonici officij, & vrbanitatis gratia ad ipſius Coadiutoris ædes accederent.

Ad octauum reſpondit, Coadiutorem non habere facultatem largiendi indulgentias, & ſic eas Archiepiſcopi nomine, ſi quas Archiepiſcopus concedere voluerit, eſſe publicandas.

Quarum declarationum exemplar habui ab admodum Illuſt. & Reuerēdiſs. Domino Alphonſo Piſano, Archiepiſcopo S. Seuerinæ, & inſuper vidi Bullas

Apo-

Digitized by Google

Apoſtolicas in perſona domini electi Epiſcopi Caliponen. Coadiutoris Domini Epiſcopi Inſulanen. cum futura ſucceſſione, vbi inter alia ſunt appoſita hæc verba, videlicet. Te prædicto Annibali Epiſcopo quamdiu idem Annibal Epiſcopus eidem eccleſiæ Inſulanen. præfuerit, Coadiutorem perpetuum, & irreuocabilem in regimine, & adminiſtratione Eccleſiæ Inſulanen. huiuſmodi in eiſdem ſpiritualibus, & temporalibus cum plena facultate omnia, & ſingula, quæ ad huiuſmodi Coadiutoris officium de iure, vel de conſuetudine quomodolibet pertinerẽt, &c. Hæc recenſui, quia in Bullis Coadiutorum non ſolet exprimi aliqua facultas ſpecialis, ſed abſolutè prædicta generalis Clauſula. Sed audiui hodie has facultates exprimi. Proſp. de Aug. V. I. D.

13 *Quã iuriſdictionem habeat Archiepiſcopus per appellationẽ, & de eius effectu.*
14 *Abſolutio ad cautelam, quæ ſit, quando habeat locum, & dari poſſit.*
15 *In quo loco Archiepiſcopus poſſit cognoſcere cauſas appellationum.*
16 *Archiepiſcopus in Diœceſibus Suffraganeorum eis inuitis nihil poteſt regulariter agere, niſi in caſibus ſibi à iure conceſſis.*
17 *An de conſenſu partium.*
18 *Quæ ſint conſideranda ante inhibitionem.*
19 *An per ſuſpicionem Suffraganei deuoluatur iuriſdictio ad Archiepiſcopum.*
20 A *quibus decretis hodie admittenda ſit appellatio.*

13 DEcimaoctaua authoritas eſt, † nam Archiepiſcopus habet iuriſdictionẽ in ſubditos Suffraganei per appellationẽ, in appellantẽ, & appellatum, illoſq. qui ſe ſponte offerunt liti ſuper illa re, de qua eſt quæſtio, c. Romana, §. in alium, & ibi Gemin. & Franc. de appellat. in 6. & appellatio principaliter operatur duos effectus, vnum ſententiæ ſuſpenſiuum, alium verò iuriſdictionis deuolutiuũ, Abb. in rubr. & in c. per tuas, nu. 2. de ſent. excom. Franc. in c. ex parte, de appell. ſubditis enim Epiſcopi Suffraganei ad Archiepiſcopum appellatur, c. per ſingulas, il ſecondo, c. conqueſtum, 9. q. 3. c. 1 de offic. leg. c. duo, & c. paſtoralis de offic. ord. ca. dilectis, c. cum cauſam, c. ſollicitudinem, de appel c. per tuas, de ſent. excom. ca. 1. de foro comp. in 6. d. c. Romana, de appell. in 6. c. 1. & c. vt litigantes, de offic. ord. in 6. cap. venerabilibus, de ſent. excomm. in 6. cum ſimilibus, & non ad Patriarcham, ſi Archiepiſcopus illum habet in ſuperiorem, quia omittitur medium, ſcilicet Archiepiſcopus. Felin. in c. cum te conſulente de offic. deleg. Valet autem conſuetudo appellandi eo omiſſo, qua ceſſante, valet appellatio, ſi non fuit obiectũ, Abb. in rubr. de appell. ad Papam autem appellatur omiſſo medio, c. ad Romanã, 2. q. 6 c. antiqua. de priuileg. glo. in d. c. Romana, in princ. Felin. in d. c. cum te, quia ipſe eſt omnium Iudex ordinarius, glo. in d. c. ſi duobus, de appell. de qua appellatione debet Archiepiſcopus certificari, vt non poſſit ſe intromittere. Hoſt. in ca. 1. de ſup. neglig. prælat. in 6. de qua ſcientia vide glo. in reg. eum, qui ſcit, de reg. iur. in 6. nam ſi appellatum ſit ad Papam ab vno, & ab alio ad Archiepiſcopum, qui ignorans appellatum fuiſſe ad Papam, ratione contumaciæ excommunicauit, tenet excommunicatio, c. ſi duobus, de appell. & ſic nota Archiepiſcopum eſſe legitimum iudicem ſubditorum Suffraganeorum in cauſa appellationis, & appellatio interiecta ad Papam, quam ignorabat Archiepiſcopus, non debet impedire iuriſdictionem ipſius, cui renunciare poterat appellans. Geminian. in d. cap. Romana, §. cum autem, de appellatio. in ſexto, quod extendit in quolibet Ordinario ignorante fuiſſe appellatum ad ſuperiorem, vt non ſuſpendatur eius iuriſdictio. Petr.

Duen.

Digitized by Google

Duen.reg.24.limit.4.per d cap.ſi duobus,& ſciens de appellatione ad Papam, nõ poteſt Archiepiſcopus tunc ſe intromittere, etiam in concernentibus appellationem, niſi appellans appellationi renunciauerit, verbo, vel facto, vel niſi notorium ſit actum illum eſſe iniuſtum, d.cap.ſollicitudinem, de appellat.& vide glo in cap. per tuas, in verbo remitti, de ſent.excommun & per d.ca.ſollicitudinem, dicit ibi Card. Alex.num.4.quod licèt regulare ſit Archiepiſcopum in criminibus notorijs habere poteſtatem ſupra ſubditos Suffraganeorum, c. Romana, §.notoria, de cenſib.in 6.tamen amplia etiam poſt interpoſitam appellationem ad Papam; & hoc per elegantem deciſionem prædictæ Decretalis, de qua per Hoſtienſ. in capit.ex conſcientia, de crim.fal. Antonius Gabriel.lib.2.com.opin.in tit.de appellat.concluſione 2.

Ampliatur tamen præcedens concluſio, quod nedum in ſpiritualibus, ſed etiã in temporalibus ab Epiſcopo ad Archiepiſcopum appellari poſſit. Hoſt.in d.cap. Romana, in princ.& in §.debet, & nedum in ciuilibus, ſed etiam in criminalibus, & non ſolum cum proceditur per viam accuſationis, ſed etiam per viam inquiſitionis. Abb.in c.licèt, nu.3.de offic.ord. An autem in cauſis fidei, ab Ordinario ad Metropolitanum appellari poſſit, vide Fran. Pegnam in 3.par. Direct. Inquiſit.in
6 Scholio, ſeu Adnotatione 42, fol. 53.

Declaratur prædicta concluſio, vt per appellationem ſolum deuoluatur iuriſdictio ad Archiepiſcopum, quo ad partes, non quo ad alios ſubditos, & ideo in compulſione aliorum ſubditorum recurrendum eſt ad Epiſcopum. gl.& Abb. in cap. paſtoralis, in princip.numero 12 de offic ordin. vnde non poteſt Archiepiſcopus compellere ſubditos Epiſcopi ad perhibend.teſtimonium, niſi aliud de conſuetudine obtineat, c.1.§.neque, vbi glo.in verbo, ſuſcipere, de foro comp.in 6.& Hoſtienſ. in verbo, teſtimonium, dicit neceſſe eſt, quod ordo ſeruetur, vt ſcilicet is, qui ordinarius eſt perſonarum, primitus requiratur, qui ſi non obedierit, puniri poterit, & ſi infra tempus per Metropolitanum congruum aſſignatum hoc non fecerit, eo lapſo ipſe Archiepiſcopus faciet, not. in ca. Romana, de ſup.negl.præl. in 6. Sed iſtud non placet Ardhidiac. qui dicit, quod licèt tunc poſſit compellere Suffraganeum, non tamen ſubditum ipſius; & ita Io And. reſidet. Imola tamen in d.§. neque, dicit, quod fortè poſſet dici, illud procedere, quando eſt negligens in termino à iure ſtatuto, ſecùs in termino per Archiepiſcopum ſtatuto, ne aliàs aperiatur via malitijs, c.quanto, in fin.de diuort. ſecundum eum; deciſio autem huius articuli dependet à notatis in d. c.Romana, quia, ſi teneatur opinio, quod negligentia Epiſcopi deuoluat iuriſdictionem ad Archiepiſcopum, procedit opinio Hoſtienſ. Si verò teneatur opinio contraria, procedit opinio Arch.& ita nihil affirmando, tranſeunt Geminian. & Franc.in d.§. neque, de qua quæſtione dicam infra.

Id autem quod diximus de effectu appellationis, limita, vt per appellationem non ſuſpendatur executio, ſi appelletur ab excommunicatione, vel ab alia ſententia cenſuræ eccleſiaſticæ: nam tunc cauſa tantum transfertur ad ſuperiorem, c.paſtoralis, §.verum, vbi Abb.aſſignat duodecim rationes de appel ca. ad reprimendam, & ibi gl.in verb.conqueſtus, de offi.ord.c.is cui, de ſent. excommunic. in 6 (ſecus eſt in appellatione à declaratione excommunicationis, vt dicam infrà ſub num.20) & poteſt Archiepiſcopus aliquando abſoluere ad cautelam, cap.per tuas, de ſent.excomm.c.ſolet, & c.venerabilibus, eod.tit. in 6.& de abſolutione ad cautelam, etiam habetur in c.ad præſentiam, de appel.in c.veniens, il ſecondo, in fi.de teſtib.in c.Apoſtolicæ, de excep.c.cũ deſideres, §.1.& c.venerabilib. de ſent. excom.

14 excomm. & in c.præſenti, eod.tit.in 6. † Eſt autem abſolutio ad cautelam vera, ſeu putatiua ab eccleſiaſtica cenſura liberatio. Io.And.in d.c.ſolet,nu.12.qui poſt Innoc.Hoſt & Io.Mon.ibi longe diffuſius tractat hanc materiam abſolutionis ad cautelam, per modum ſummæ,ex cuius, & aliorum dictis,ad intelligentiam terminorum,has breues Concluſiones delegimus. Abſolutionem.ſ.ad cautelã,non habere locum niſi in ſent.excom lata ab homine, & à cenſuris latis in homines, quia illæ poſſunt eſſe nullæ, & iniuſtę; in ſententijs verò latis à Canone, & Iure, de quibus non dubitatur,quod ſint iniuſtæ,iſta abſolutio locum non habet, & hoc niſi occurrat dubium facti, vel probabile dubium iuris,ſecũdum Ioan.Andr. quem ſequuntur ceteri Doct. quorum dicta reaſſumit Franc in d.c.ſolet,in 1.notabili,& col.3. & ſequitur Felyn.in d.cap.Apoſtolicæ,num.20.de except.Bott. de Synod par.3.Ar.1.Concl.13 nu 113.vbi etiam tenet,quod ſicut abſolutio ad cautelam,non habet locum in cenſuris latis per Canones,ita nec in cenſuris Statutorum Synodalium; idque colligitur etiam ex præallegatis iuribus, loquentibus dę abſolutione ad cautelam, quæ loquuntur in cenſuris latis ab homine, & excommunicatio nunquam fertur ab homine,niſi propter contumaciam.Abb.in c.quã fronte,num.11.de appellat.in rubr.de ſenten.excom.& in c.2.de raptu.

Secunda Concluſio eſt, quod quando ex quacumque cauſa allegatur nullitas ſentẽtiæ,habet locum iſta abſolutio ad cautelam; & hæc opinio eſt Communior, & verior,& Communiter tenetur, dicit Abb.in d.cap.Apoſtolicæ, ſub nu.10.de exceptio.& ideo ſi ſententia cenſuræ dicatur iniuſta,tunc non debet peti abſolutio ad cautelam,ſed ſimpliciter,ex quo eſt ligatus,cum ſiue iuſta,vel iniuſta ſit,ligat. Idem quando ſententia eſſet æqua,& iuſta,ita ex dictis Doctorum concludit Franc.in d.c.ſolet,col.4. verſ.quinto quærit; habet ergo locum in omni caſu,quo dubitatur de nullitate,Franc.in d.c.ſolet,in 3.not. Sed ſi conſtat eam eſſe nullã, tunc debet ſtatim pronunciari nulla, nec fiet iſta abſolutio ad cautelam. Card. Alex.in c.quoties, 2.q.6.à ſententia itaque iniuſta, non datur abſolutio ad cautelam,quia fatetur ſe ligatum,ideo habet neceſſe petere directè abſolutionem, & non ad cautelam, Gemin.in d.c.ſolet,nu.7.Caſus in quibus excommunicatio eſt nulla,enumerat gl.in c.in præſenti,de ſenten.excom.in 6. & quæ dicatur iniuſta, & nulla, vide gloſ.in c.ſacro,eod.tit.in antiquis.Abb.in c.ab excommunicato,de Reſcript.Nauar.in Man Confeſſ.c.27.ſub num.2.

Tertia Concluſio eſt, quod qui non poteſt directam abſolutionem impendere,non poteſt nec illam quæ fit ad cautelam. Franc.in d.c.ſolet,col.1.

Quarta Concluſio eſt, quod abſolutio ad cautelam eſt gratia nam de iure eſſet, vt primò conſtaret de veritate cauſæ quam fieret abſolutio, ideo eſt in arbitrio ſuperioris, qui poterit eam concedere,& denegare, ſecundum coniecturas occurrentes, vt concludunt Innoc. Hoſtienſ. & Ioan.Andr.in d.capit.ſolet, vbi Franc.in 2.notabili.

Quinta Concluſio eſt,quod quando fit hæc abſolutio ad cautelam, requiritur citatio illius,cuius intereſt, niſi periculum eſſet in mora, & debet fieri abſolutio cum cautione, de parendo mandatis, ſi apparebit eum iuſtè excommunicatum; cum enim hæc abſolutio fiat ſolum in dubio, tale dubium poſtea per probationes certificabitur, per quas patebit,an abſolutio habeatur pro putatiua,& imaginaria,quod erit,cum patebit non fuiſſe ligatum; an verò ſi apparebit illum iuſtè ligatum, vnde non bene eſſet in hunc caſum prouiſum aduerſario, ſi non cauiſſet;debet etiam præſtari iuramentum, ſecundum Io.Andr.cuius dicta reaſſumit Franc.in d.c.ſolet,col.4.verſ.ſexto quærit,& notat vnã regulã, quod vbicumque

pars

Digitized by Google

pars poteſt impedire, ne actus fiat, ſemper requiritur citatio. facit quod notatur. 3.q.9.c.omnia. Quare autem iſta abſolutio dicatur,& fiat ad cautelam, vide Abb. in d.c.Apoſtolicæ,nu.10.de except.de referentem Hoſtienſ.& Io.And.in c.ſolet, vbi gl.in verbo,opponat,dicit, quod propter peccatum, & propter excommunicationem facilius quis moritur,gl.in c. Epiſcopi,11.q.3. Silua nupt.lib.6. ſub nu. 58. Oliua ſuper tit.18. Cur. Archiep. Neap.& propriè dicitur abſolutio, quando fit à cenſura iuſta vel ad cautelam,ſed vbi eſt cenſura iniuſta,vocatur proprie relaxatio, licèt reſpectu ſuſpenſionis iura vtantur verbo relaxationis. Felin.in d.c. Apoſtolicæ, in princ.qui à nu.17. vſque ad finem dictis per Io.And.in d.c.ſolet, circa abſolutionem ad cautelam, multa ſatis notabilia addidit.

Sexta Concluſio eſt, quod abſolutio ad cautelam, poteſt fieri,etiam antequam iudex de veritate cauſæ cognoſcere incipiat, c.venerabilibus, §.ſed ſi ex cauſa,& ibi Franc.de ſenten.excomm.in ſexto, plus ergo poteſtatis habent Archiepiſcopi in hac abſolutione ad cautelam , quam in inhibitione quam facere non poſſunt niſi prius incipiant cognoſcere de veritate cauſæ appellationis ante definitiuã gl. fin.in d.c. venerabilibus.

Septima Concluſio eſt, ſecundum Card. Alex.in cap.ſolicitudinem, num.4.de appellat.qui ex eo textu notat, quod in omni caſu,in quo nulla cauſæ cognitio requireretur, inferior pendente appellatione coram ſuperiore, poteſt adiri , & infert ſatis notabiliter, quod cum abſolutio ad cautelam, poſſit impendi præſtita cautione, abſque cauſæ cognitione,pendente appellatione coram Papa à facto Epiſcopi,poterit excommunicatus ab Epiſcopo petere ab Archiepiſcopo ad cautelam abſolui ab excommunicatione , non obſtante quod interpoſuerit appellationem ad Papam.

Octaua Concluſio eſt,quod non ſolum fit abſolutio ad cautelam,quando quis principaliter appellat, vt ſuprà dixi: ſed etiam quando contra aliquem teſtẽ poſſet opponi exceptio excõmunicationis,vt repellatur à teſtimonio,tunc iudex poteſt abſoluere ad cautelã teſtes:quando tamen aliter veritas haberi nõ poteſt:niſi ſit tale genus excõmunicationis, cuius abſolutio reſeruaretur Papæ, & durabit durante eius depoſitione, c. veniens, el 2.in fine, & ibi gloſ.Io.Andr. & Doct.de teſtib.ſicut & abſolutio eligere debentis,d.c.Apoſtolicæ, de except.& poteſt fieri tunc à quocumque iudice cauſæ, Felin.in c.paſtoralis,nu.13.de offic.Ordin.tales enim abſolutiones prouident negotijs,quibus factis reuiuiſcit ſententia , & procedit quando excipitur de excommunicatione in vim dilatoriæ , ſecùs in vim peremptoriæ: nam tunc non fieret abſolutio ad cautelã, Franc.in d.c.ſolet,col.2.& 5.verſ.octauo quæritur,quia ita dici poſt Archid.& Io.And.in c.1.nu 2.& Gemin. nu.10.de except.in 6.quæ omnia notabilia ſunt, quia multi errant in iſta abſolutione ad cautelam,vt dicit Card. Alex. in c.quoties,2.q.6. fit etiam abſolutio ab cautelam extra caſum excommunicationis, propter ambiguum duplicitatis gl.in c.fi.de his qui ſe occid.& in verbo,bonum, & in c ſignificaſti,in verſic.ad cautelam,de homic.De pœnitentia ad cautelam,legitur in c.ſignificaſti,el 2.de homic. glo.in c.perpendimus,de ſent.excom. De venia ad cautelam,in c.exhibita,eo.tit. c.2.& 3.& ibi glo.fin.de cleric.percuſ.& quicumque abſoluitur ſaltem ad cautelam,ſemper obtineat literas abſolutionis; gloſ.in cap.propoſuit,in verſic.de abſolutione,de clerico excom.miniſtr. De iuramento ad cautelam,gl.in c.ſuper eo, de ſent.excomm. Redeundo ad appellationis materiam, quatenus ad Metropol. 15 attinet. quæro † de loco iudicij in cauſis appellationum tractandis. Reſp. Conſtitutione Bonifacij VIII.eſſe cautum,ne Archiepiſcopus cauſas quæ per appellationem;

lationem .vel aliàs iure Metropolitico deferuntur ad ipſum, alibi,quā in ſua pro-
pria Ciuitate,vel Diœceſi, aut in eis,in quibus appellatum exſtitit,vel cauſæ ipſæ
conſiſtere dignoſcuntur,audiat,vel etiā audiendas cōmittat,niſi ſibi aliud de con-
ſuetud ne competit in hac parte, c.vt litigantes, de offic.ordin.in 6.ex quo textu
notat ibi Gemin caſum, in quo Archiepiſcopus poteſt locare ſedem, & de cauſa
cognoſcere in Diœceſibus Suffraganeorum ſuorum:nam Metropolitanis ne ſuo-
rum Suffraganeorū ingrediantur Diœceſes,vt in eis authoritate propria iudicent,
diſponant, aliquidue aliud agant Canonica prohibent inſtituta,vt dicitur in c.1.
16 de off.ordin.in 6.Super quo textu exorditur Hoſtienſ.† quod Archiepiſcopus in
Diœceſibus Suffraganeorum ſuorum nihil poteſt inuitis Suffraganeis regulariter
agere, & eſt text in c.ſicut vnire,de exceſ præl. facit etiam text.in c.paſtoralis, in
prin.de off.ord.& c.duo,eod.tit. & c.1.de ſupplen.negl.præl.in 6. vbi etiā Hoſt.
d.cit,quod prohibitum eſt Archiepiſcopis,vt in Diœceſibus ſuorum Suffraganeo-
rū aliquid exerceant,ſed ſuis terminis ſint cōtenti,c.nullus Primas,9.q.2.& ideo
in nullo debent ſe intromittere, niſi in caſibus à iure conceſſis , & Hoſt. in d c.1.
de ſup negl.præl.in 6. refert decem & octo caſus, aliàs debet regulariter Metro-
politanus abſtinere, per d.c.paſtoralis, & cap.ſicut, & eoſdem etiam caſus refert
in Summa, de offic ord.ſub nu.7. Archiepiſcopus inſuper non poteſt in Diœceſi
Suffraganei cōſtituere Officiales , qui de cauſis ad eum per appellationem deuol-
uendis , cognoſcant, niſi de conſuetudine habeat , licet poſſit delegare cauſas in
Diœceſi Epiſcopi ſibi per appellationem deuolutas,d.c.1. de offic.ordin.in 6. &
Metropolitani geſta in Diœceſi Suffraganei, in caſibus qui non ſunt iure expreſ-
ſi, ſunt nulla, gloſ.in c.per ſingulas, el 2. 9.quæſt.3. Card. Alex. in d.cap.nullus
Primas,& facit Regula,Ea quæ,de reg.iur.in 6.& ibi gl.Item quæro pro declara-
17 tione proximè dicti,quid ſi adeſſet cōſenſus partium? Reſp.† quod Archiepiſco-
pus,vel eius Officialis,de cauſis clericorum, tamquam iudices,abſq; Diœceſano-
rum ſuorum voluntate, non cognoſcunt; quando tamen non fuit appellatum, &
ſi in ipſos ijdem clerici de facto conſentiant,d.c.1. in princ de foro compet.in 6.
vbi Gem.notat, quod Archiepiſcopus nō poteſt adiri per viam querelæ,per ſub-
ditos Suffraganei ſui, niſi ipſe cōſentiat; & ſic patet quod de Iure Canonico cle-
rici non poſſunt prorogare iuriſdictionem non ſui iudicis etiā eccleſiaſtici ſuo iu-
dice nō conſentiente,c.ſignificaſti,de foro comp.& conſenſus debet eſſe Epiſco-
pi,& non eius officialis generalis.Gemin in d c.1.nu.2 & nouem concurrere de-
bent,vt conſenſus clerici teneat,Hoſt.in d.c.1.in verbo,de facto,de foro compet.
in 6. Inter ſubditos ergo Epiſcopi citra remedium appellationis non poteſt Ar-
chiepiſcopus regulariter aliquid definire,Abb.in c.ſollicitudinem,nu.5.de appel.
& ſi Vicarius Epiſcopi detulit appellationi non deferendæ, non præiudicatur
iuriſdictioni Epiſcopi, Iacob.Sbroz. in tract.de offic.Vic.lib.2.quæſt.204. Vlte-
18 rius quæro,quænam cauſæ cognitio requiratur,antequam inhibeatur. Reſp.† quod
Archiepiſcopus antequam Suffraganeo inhibeat,plura cōſiderare debet;& Pri-
mò,an cognitio cauſæ appellationis ad ipſum pertineat:nā ab inferioribus prę la
tis Epiſcopo ſub ectis,nō facientibus idem conſiſtoriū cum eo,non appellabitur
ad Archiepiſcopum,Sed ad Epiſcopum,niſi aliud de conſuetudine eſſet,c.Roma-
na, §.ab Archidiaconis,de appellat.in 6. vbi Franc.poſt Io.Andr. & Gem.limi-
tat duodecim modis,inter quos ſi non opponeretur exceptio,quia tunc valet ap-
pellatio omiſſo medio , Rebuff.in tract.Concordatorū, in rub.de friuolis appel-
lat.vbi de prædictis limitationibus.Itē in cauſis,in quibus Epiſcopus iuriſdictio-
nem temporalem habet,appellatur ad Archiepiſcopum, niſi ex conſuetudine,aut
priuile-

Digitized by Google

priuilegio, aut alio iure ſpeciali ſit appellandum, d.c. Romana, §. debet, de appell. in ſexto, Capic. deciſ. 137. num. 12. & dictis ibi per Gemin. & Franc. adde Mari. Frec. in tract. de Subfeud. lib. 1. ſub titul. de orig Baron. q. 11. & lib. 2. tit. de different. feud quater ſub num 34. fol 142.

Similiter reſpectu appellationis interponendæ eſt differẽtia, an Epiſcopus habeat delegatam, vel ordinariam iuriſdictionem: nam ſi habet ordinariã, appellabitur ad Archiepiſcopum, d.c Romana: ſed ſi delegatum, ad delegantem; & Epiſcopus tamquam delegatus Papæ, maior eſt Archiepiſcopo quo ad illum Articulum, vt in c. ſane, de offic. deleg. c. paſtoralis, §. præterea, de offic. ord. ergo nõ debet appellari ad minorem, Abb in capitulo, ad abolendam ſub nu 15. de hæretic.

Item ſi Papa mandat Epiſcopo, id quod poteſtate ordinaria, poteſt facere, non
e derogatur quin ab Epiſcopo ad Sedem Metropolitanam appellari poſſit, c 1 cet, de offic. ordin. quia tunc dicitur potius excitata iuriſdictio ordinaria ſecundum Doct ibi, & præcipue Felin. qui declarant & ponunt caſus, quomodo poſſit cognoſci, quando videatur dari delegata iuriſdictio, vel excitata, & vide eundẽ Felin. in rubr. de offic. deleg. Iaſ & Dec in l & ſi prætor, ff. de offic. eius, & ab habẽte vtramque poteſtatem ordinariam, & delegatam, ad quem appellabitur, vide
f Felin poſt Abb. & alios, in c cum ex officij, præſcript. Item appellari poteſt à iudice in commiſſis arbitrio ſuo, ſi partem lædit, aut grauat. gloſ. in c. ſuper his, de accuſat & in c. Romana, §. quod ſi obijciatur, in verſic. minus legitima de appell. in 6. gloſ & Bart l. ſi qua pœna, ff de verb. ſignific. & vide Card Alex. qui refert opiniones contrarias, & concordiam in rubr. de appell. & Felin. in c. cum ſpeciali, & in c. ex ratione, eod. tit. Amplia iſtam Concluſionem, & limita, vt per Felin. notabiliter, in d c. ſuper his, à num. 7. vſque ad 14 de accuſat.

Secundò principaliter, Archiepiſcopus antequam Suffraganeo inhibeat, conſiderare debet an per appellationem ſit deuolutum negotium & cauſa, & an appellatio ſit legitimè interpoſita, nam aut appellatur ante ſententiam definitiuam, & tunc vt poſſit inhiberi, debeat appellans exprimere probabilem, ſeu legitimam cauſam grauaminis, & quod fuerit appellatum infra decem dies, & antequam fieret fides, iudex ad quem, non poteſt procedere, nec inhibere; vnde capti appellantes portant ſententiam definitiuam, vel interloquutoriam, & ipſam appellationem, vt per iſta ſimul appareat eſſe appellatum infra decem dies, infra quem terminum in dubio non præſumitur appellatum, niſi probetur, & ſic ante non eſt fundata iuriſdictio iudicis ad quem. Item debet citari appellatus cum termino ad opponendum contra appellationem, & ſi opponitur; quod cauſa in eo expreſſa non ſit legitima, vel vera, tunc ſi conſtat iudici ad quem, quod per appellationem ſit ad eum deuoluta cauſa, vt quia conſtat eſſe appellatum infra legitima tempora, & quod cauſa ſit legitima, debet tunc admittere appellationem ex cauſa legitima interpoſitã, & deinde debet incipere cognoſcere de veritate cauſæ, & his præcedentibus, ſtatim poteſt inhibere, & non antea, vt hæc omnia colliguntur ex textu, in d cap. Romana, §. cum autem, § ſi vero, & § qđ ſi obijciatur, & ibi Io. And. Gemin. & Franc ex quibus iuribus d.c t Franc. in d §. quod ſi obijciatur, quod habetur practica, quæ debet ſeruari in appellatione ab interlocutoria per ipſum iudicem antequam inhibeat. Card. Alex. ſeu Præpoſ. in c. vt debitus honor, de appell. dicit decem eſſe neceſſaria in appellatione ab interloquutoria, quæ etiam refert Rebuf. in tract. Concordatorum, in rub. de friuolis appellat. Si verò appellatur à definitiua, tunc debet primò conſtare eſſe appellatum infra decem dies, & ſtatim poterit inhibere, etiã ſi cauſa non ſit expreſſa vt not. Frãc. poſt

Gemin.

Digitized by Google

Gemin & ceteros Doct in d.§. quod ſi obijciatur; tamen hoc fallit, ſi dicatur eſſe appellatum in caſu à iure prohibito: quia tunc debet cognoſci de legitimitate ipſius appellationis ſeparatim ab articulo cauſæ principalis, d.c. Rom.§. ſi autem, vt Franc. etiam notat quod licèt in appellatione ab interloquutoria iudex ad quem, non poſſit inhibere, antequam appellationem, vt legitimam admiſerit, & inceperit cognoſcere de veritate cauſæ in appellatione expreſſæ, vt in d.§. quod ſi, tamē ſi appellatur in caſibus, in quibus allegatur appellari non poſſe, poterit inhibere ſtatim ad cognoſcendum, an appellatio ſit recipienda, vel non, & ſic antequam appellatio ſit admiſſa, per d.§. ſi autem; & hæc quando allegatur, quod appellatio ſit interpoſita in caſu à iure prohibito, & tamen de hoc non conſtat, quia ſi de hoc conſtaret, tunc iudex à quo, & ad quem, ipſam recipere non debet. Sed illud nota, quod antequam procedatur in iudicio ſuper appellatione, ſemper ſunt citandæ, partes, etiam ſi agatur de appellatione à definitiua, vnde ſequitur, quod per iudicem ad quem, debet aſſignari terminus ad opponendum contra appellationē antequam procedatur vlterius, etiam ſi ſit appellatum à definitiua, notat Franc. ex d.c Rom. § ſi verò, & ex dictis iuribus etiam colligitur, atque notatur, quod ipſe iudex ad quem, cognoſcit an ſua ſit iuriſdictio, & an appellatio ſit admittenda, vel non; & ideo quantumcumque iudex à quo, non admiſerit appellationem, tamen vtrum appellatio ſit admittenda, vel non, ſpectat ad iudicem ad quem. Franc. in d.§. ſi verò, ſi autem quis exequatur ſententiam, à qua eſt appellatum, latiſſimè proſequitur idem Franc. in d.§. ſi autem, Appellans ergo ante definitiuam, debet exprimere cauſas grauaminis nominatim, & illas, & non alias proſequi, & iuſtificare ex eiſdem actis, c. vt debitus, & ibi Abb nu 2 de appellat. Clem. appellanti, de app. ll. & non exprimens cauſam, reputabitur non appellans. Hoſt. in d.c. Romana, § cum autem per text. in ca. cordi nobis, de appell. in 6. ita etiam appellans ab excommunicatione, tenetur exprimere cauſam, Abb. in ca ſacro, nu. 5. de ſent. excommu. & ex quo Archiepiſcopus pronunciauerit, & legitimè cognouerit, ſtatim debet cauſam ad Suffraganeum remittere, d c. p. Romana, § fin. & ibi Franc. non tamen debet Archiepiſcopus cauſam ad Suffraganeum remittere appellatione adhuc non iuſtificata, niſi de conſenſu partium, c. accepta, de appell & ſi per iudicem à quo grauaretur in alio, poteſt iterum pars adire Archiepiſcopum, & appellare, ca. dilecte nobis, de appell. Si tamen iudex à quo, appellationem friuolam admiſit, appellationi deferens, tunc totius cauſæ deciſio deuoluta eſt ad ſuperiorem, c cum appellationib. eod. tit. in 6 & per appellationem ante definitiuam ante inhibitionem non ſunt ligatæ manus iudicis, ſecùs per appellationem à definitiua, c. non ſolum, de appellat. in 6.

Archiepiſcopus etiam non prius ante definitiuam appellationē admittere debet, quam ei conſtiterit eam interpoſitam fuiſſe, vel à grauamine, vel iniuſta con-
19 demnatione, c. cum in eccleſia, de appellat. † ideoque ſi appellatur propter ſuſpicionem Epiſcopi Suffraganei, non debet appellans audiri, niſi prius Archiepiſcopo conſtet coram Suffraganeo fuiſſe propoſitam recuſationem, c. cum ſpeciali, ca. ſecundo requiris, §. fin. eod. tit. eaque eſt ratio, quare ſuſpicio non ſufficit, quia ſuſpicio habet à iure ſuum remedium recuſationis. vt in dictis iuribus; nam licèt cauſa ſuſpicionis ſit contra eum, non tamen ſequitur, quod grauet, iudex enim ſuſpectus benè poſſet procedere in cauſa, ita quod nullam partem grauaret, & appellatio non habet locum, niſi à grauamine d.c. vt debitus. ac ſtultè faceret recuſans proſequendo appellationem, quando poſt recuſationem non proceſſit. Volens ergo recedere à iudice ordinario, vel delegato ſuſpecto, oportet, quod proponat recuſa-

cuſa-

Digitized by Google

cuſationem , nam quantumcumque ſuſpectus, niſi recuſetur, eſt iudex, & poteſt procedere. Card. Alex. in c. poſtremò, nu. 5. de appel. & tunc ſi iudex recuſatus cauſas recuſationis non admittit, patens eſt, quod in hoc grauat, & ab hoc grauamine poteſt appellari, ca. ſuper quibuſdam, § fin de offic. deleg. & hoc verum eſt, niſi cauſa recuſationis eſſet euidenter fruſtratoria, vel notoriè falſa; ita concludunt in d. cap cum ſpeciali, in princ Innoc ſub num. 1. & 6. Io. Andr. col. 1. Ant. de But. nu. 8. Anchar. num. 1. Bellam num 3. Abb. nu. 6. Franc. & Card. Alex. nume. 12. Idem Card. melius quam alij, in c quoties Epiſcopi, 2. q. 6. & quod recuſatione propoſita non poſſit à iudice recedi, donec admiſerit, vel non, cauſam recuſationis, niſi per viam appellationis. Bellam. in d c. cum ſpeciali, num. 16. vera ratio prædictorum ea eſt, quia per ſuſpicionem ordinarius iuriſdictionem non amittit, & remanet iudex, etiam poſt pronunciationem factam ſuper ſuſpicione, Franc. in c. iudex, in 3. notab. de offi. deleg. in 6. recuſatio enim ob ſuſpicionem perſonam concernit, non iuriſdictionem recuſati; idem Franc. poſt Pet. de Anchar. in c. ſi contra vnum, eod. tit. in 6. Suſpicio namque perſonam ſigillat, iuriſdictionem autem non tollit, Mar. Frec. in tract. de Subfeud. lib. 2. in tit. de differen. feud. quatern. num. 37. folio 143. Ratio rationis eſt: quia Ordinarius habet iuriſdictionem generalem, & licèt propter ſuſpicionem non habeat exercitium illius cauſæ, tamen iuriſdictionem habet, & poterit delegare reſpectu ordinariæ, & generalis poteſtatis, quam habet in committendo neutri parti ſuſpecto maximè de partium conſenſu, nulla contra eum poterit oriri ſuſpicio; ſecùs autem eſt in delegato, qui nihil habet iure proprio, ſed iure delegantis, & iuriſdictionem non efficaciter, ſed eligibilem, cui Papa non intendebat cauſam committere, ſi ſciuiſſet ſuſpicionem, & hæc eſt ratio, quare poſtquam eſt pronunciatum ſuper recuſatione, deſinit eſſe iudex, vt nec etiam de conſenſu partium poſſit exercere, d. c. iudex, de offic. deleg. in 6. vnde in articulo, in quo ceſſat ſuſpicio, Ordinarius vtitur iuriſdictione delegando nō ſuſpecto, & exequendo ſententiam delegati ab eo, cum tantum ſit excluſus reſpectu cognoſcendi. Abb. in cap. ſi quis contra clericum, nume. 2. 6. 7. 11. 16. 18. 26. vſque 28. de foro comp. Capic. deciſ. 137. num. 10. Quæro, an poſſit recedi à iudice per appellationem ſine ſuſpicionis propoſitione coram eo. Reſp. quod non: etiam ſi ſuſpicio eſſet notoria, quia licèt notorium excuſet à probatione, non tamen excuſat à propoſitione ſuſpicionis coram eo, niſi ſuſpicio non concerneret perſonam iudicis, ſed locum, vt quia citatur ad locum notoriè non tutum, & tunc poteſt recedi à iudice appellando etiam ſine grauaminis propoſitione, Card. Alex. in d. ca. quoties Epiſcopi 2. q. 6. vbi Gemin. & vide Franc. in cap. ex parte, de appell. nam & ſi notorietas alicuius iuris mihi competentis releuet me ab onere probandi, non tamē releuat me ab onere allegandi, & non allegando, nihil prodeſt notorietas, glo. in Clem. appellanti, in verbo, aliàs, de appellat. Item quæro, ſi recuſatus ſuſpectus ex cauſa rationabili, procedat poſt recuſationem ad vlteriora, in cauſa, non obſeruata forma d. c. cum ſpeciali, & appellatur, an recuſans teneatur probare cauſas ſuſpicionis. Reſpondet Innoc. in d. cap. cum ſpeciali, nu. 6. quod ab ordinario legitimè appellatur, ſi arbitros non elegerit etiamſi cauſæ ſuſpicionis non probarentur: finita autem cauſa appellationis, quæ eſt, vt caſſetur quidquid factum eſt contra eam, non oportet proſequi cauſam recuſationis; quia ſola appellatio ad hoc ſufficit, ca. interpoſita, de appell. Io. Andr. ibidem, ſequendo Innoc. dicit, quod aut recuſans vult proſequi cauſas recuſationis, & tunc oportet eas probare, ſi verò cauſam appellationis, & tūc nihil habet neceſſe probare, de veritate cauſarū recuſationis, Ant. de But. ſimiliter dicit, ſub n. 5. & Imol. eo enim ipſo, quod iudex procedit

Digitized by Google

cedit poſt appellationem, & recuſationem grauat partem, ita quod ſatis ex hoc dicatur iuſtificata, & probata veritas cauſarum grauaminis, & appellationis, licèt recuſans non obtulerit coram eo in continenti ſe probare, cum coram Iudice recuſato non debeat fieri probatio, ſed coram arbitris, d.c.cum ſpeciali, in princ vbi per Franc.contra Butr. Præterea, quæro, quid ſi reprobaretur appellatio, an poſſit proſequi cauſas recuſationis? Reſp. quod ſic: vt dicunt Inn. & Ioan. And. in d.cap. cum ſpeciali. Quæro, quis compellit arbitros? Reſp. quod Iudex recuſatus compellit arbitros ad finiendam cauſam recuſationis, c. ſuſpicionis, de offic. deleg. & ipſe aſſignat terminum arbitris, d c.cum ſpeciali, & ca. legitima, de appellat. in 6. Item quæro à delegato recuſati ad quem appellabitur? Reſp. quod à delegato iudicis Ordinarij recuſati, appellatur ad ipſum Ordinarium recuſatum, non vt cauſam diſcutiat, ſed vt alteri diſcutiendam, & finiendam committat, ita concludit Abb. in c. ſi quis contra clericum, ſub nu. 31. de foro compet. contra Hoſt. Spec. Ioann. And. & alios, tenentes ad Archiepiſcopum eſſe appellandum; quorum opinionem cõmunê eſſe dicit Carauita, ſuper Ritib. Magnæ Cur. Vic. in Rit. 265. nu. 37. Vlterius quæro, an ſuſpicio Epiſcopi tangat Vicarium? Reſp. quod Epiſcopo certa ratione ſuſpecto, recuſari poteſt eius Vicarius, quamuis contra Vicarium nulla adſit ſuſpicio, c. inſinuante, vbi Abb. nu. 2. de offi. deleg. Capic. deciſ. 137. n. 9. non ſic è contra, nam ſuſpecto Vicario Epiſcopi, vel delegato ab Epiſcopo, non cenſetur

g ſuſpectus ipſe Epiſcopus, coram quo g cauſa ſuſpicionis cognoſci debet, c. ſi contra vnum, de offi. deleg. in 6. quando tamen principaliter. & ex certa cauſa recuſatur, ſecus autem ſi cauſa ſuſpicionis concernat Epiſcopũ pariter, & Vicarium, vel delegatum, quia tunc coram arbitris talis cauſa tractabitur. Franc. in d.c. ſi cõtra vnũ, Dec. in c. 1. nu. 70. de iud. in 2. lectura; & quid ſi in cauſa commiſſa Vicario, Epiſcopus nullam habeat poteſtatem, quia delegatus, & tali caſu ſeparatũ eſt auditorium Epiſcopi, & Vicarij Dec. in c. quoniam Abb. nu. 62. de offi. deleg. an tũc ſuſpecto Epiſcopo cenſeatur ſuſpectus Vicarius? Reſp. quod ex ſequenti patet ſolutio. Quæro, an Archiepiſcopo ſuſpecto, cenſeatur etiam ſuſpectus eius Suffraganeus? Reſp. quod ſic: per c. accedens, vt lite non conteſt. & rationem aſſignat glo. in c. cum in iuuentute de purg. Cano. Deinde quæro, an Epiſcopus recuſatus, poſſit remittere cauſam ad Archiepiſcopum? Reſp. quod Epiſcopus recuſatus poteſt remittere cauſam ad Archiepiſcopum, & ſic aliter, quam per appellationem, Archiepiſcopus, qui non poteſt adiri per querelam, poteſt tamen in cauſa ſubditorũ ſui Suffraganei cognoſcere, ſcilicet in caſu recuſationis, inferiore remittente, d. ca. cum ſpeciali, de appell. in quo textu hoc expreſsè notat Abb. num. 5. Franc. in vlt. not. & Card. Alex. nu. 10. & ſic Epiſcopo recuſato, Archiepiſcopus in iuriſdictione non ſuccedit, Abb. in c. ſi quis contra clericum, nu. 7. de foro compet. ita, vt nec etiam de cauſis recuſationis poſſit cognoſcere, cum appellandi cauſa non ſit legitima, non ſubſiſtente grauamine: ſicque inhibitioni locus non erit; ſi tamen Epiſcopus non vult remittere, procedendum erit iuxta formam d. ca. cum ſpeciali Signatura autem S. D. N. Papæ, iuſta, ſeu legitima cauſa ſubſiſtente, tam iudicibus Romanæ Curiæ, quam extra eam, conſueuit dare adiunctum, vt nouiſſimè poſt alios refert Mandoſius, in praxi Commiſſionum, ſuper Commiſſione deputationis adiuncti, in verbo, adiunctum, fol. 60. dè qua adiuncti deputatione, vide Abb. in d.c. ſi quis contra clericum, & in c. licèt ex ſuſcepto, num. 16. de foro compet. & Auth. Si verò, C. de iud. Capic. deciſ. 137.

Denique, in admittendis appellatiônibus, & concedendis inhibitionibus, ſeruanda eſt forma, & tenor Sacrarum Conſtitutionum, præſertim Innoc. IV. in d.c.

Romana, de appell.in 6. quacunque conſuetudine etiam immemorabili, aut ſtylo,vel priuilegio in contrarium non obſtantibus;aliter inhibitiones,& proceſſus, & inde ſequuta,ſunt ipſo iure nulla,ex Decreto Concil. Trid.ſeſſ.22.ca.7.in qua Decretali definit Papa , in quantum iuriſdictio Archiepiſcopalis ſe extendat quo ad ſubditos Suffraganeorum,vt inquit Hoſt.in c.1.de ſuppl.neglig.prał.in 6.quã Decretalem ſi iudices appellationum præ oculis haberent, non ſic paſſim inhibitoriales concederent:nam ſui vnicuique Epiſcopo iuriſdictio ſeruari debet,cap.peruenit,11.q.1.c 2.de relig.dom glo.fin.in c.ſicut olim,de accuſat. in c.dilecti filij,de priuil.& in ca.fin.de cõſtit.vitl. vel mutil Epiſcopus enim in ſolidum eſt iudex in ſua Diœceſi,& cuncta debent deferri prius ad ipſum,c.vlt.de offic. Archidiac & ipſe omnem cauſam ſibi competentem debet audire in ſua Diœceſi,ca.de perſona,vbi Card.Alex.11.q.1.& habet iuriſdictionem vniuerſalem in tota Diœceſi,c.conquerente,de offi.ord.Gemin.in c.Romana,§.Archidiaconis,facit tex. in c.1.de iud.loquitur d.inſignis Decretalis de Archiepiſcopo Rhemenſi,facit ius quo ad omnes,qui dedit cauſam determinandi multas lites cum Suffraganeis, vt patet ex Decretalib.Sexti,in c.1.de ſupplen.negl.prælat.in c.1.de offi.ord.c.1.de foro compet d.c.Romana,de appell.c.1.de pœnis,in c.Romana,de ſent. excomm. c 1 de pœnit.& remiſſ.& quid ei ſcripſerit Nicolaus Papa,quando carcerauit Epiſcopum,habes in c.arguta,2.q 6.

Poſt Conc.Lateran.ſub Leone X.& Bullã Pij IV.fol.678.in Bullario, & infrà, in verbo Reſidentia,inc p.De ſalute Superuenit Conc.Trid ſeſſ 24.ca.10 de re-
20 form.generali & ſeſſ.13.c.1.de reform Ex quibus patet † appellationem eſſe admittendam,& inhibendum in infraſcriptis caſibus.

Primò à definitiua,d c 20.

Secundò,ab habente vim definitiuæ,d.c.20.

Tertiò,à grauamine, quod per appellationem à definitiua reparari non poteſt, d.c 1.& d c 20.

Quartò,quando ab ipſa definitiua appellari non poteſt,d.c.1.

Declarant hos terminos Oldrad.conſ.20.Abb.& Felin.in rub.de ſent. & re iudic. Alex.Iaſ.& Doct.in rubr.& in l.quod iuſſit,ff.eod. Marantia in vlt.par.Speculi, vbi poſt Specul.in tit.de appell.refert 45.Caſus, in quibus non poteſt appellari à definitiua, & tamen poteſt ante definitiuam ab interloquutorijs appellari: quia grauamen non ſperatur poſſe reparari per appellationem a definitiua,etſi interloquutoria non habeat vim definitiuæ, & tunc quando fuit appellatum à definitiua, poteſt inhiberi iudici à quo,ne ſententia mandetur exequutioni, antequam iudex ad quem cognoſcere cœperit vtrum ſit recipienda appellatio,d.ca.Romana, §.ſi autem , de appellat.in 6. Exempla de interloquutorijs continentibus grauamen irreparabile,ponit Bart.in l.2 ff de appellat.recip.vbi excellens Marinus Quaranta pater meus, Iureconſultus, & Aduocatus. Neap.nemini ſecundus vita, & doctrina conſpicuus,in eius Apoſtillis,dictis per Bartol.multa addidit & examinauit per omnes partes iudicij, incipiendo a citatione , inter quas cauſas connumerarut , quod ſi Epiſcopus habet amplam Diœceſim , & vellet cauſam cognoſcere in loco multum remoto à partibus,poſſunt partes petere cauſam cõmitti in loco propinquo,& ſi hoc denegaret,poteſt appellari, & ſic limitatur c.cum Epiſcopus de offic ordin.in 6.per Decium in cap cum te, numero 12.de offic deleg Rebuff.in tract.Concordatorum,in rubr.de friuolis appell.Nauarr.conſ 3.de offic. ord nam illud magnum incommodum partium dicitur continere grauamen irreparabile .

Opi-

Opinionem iſtam Doctorum aſſerentium, quod vbi diœceſis eſt ampla, Epiſcopus non poteſt cogere ad litigandum in loco longinquo, ſed debet vel ipſe cedere, vbi vertitur litigium, vel delegare, non amplectitur Rota Rom. vt patet in deciſ.297.diuerſ.num.7.par 2. ſed vt in omnem euentum procedat, quando cauſa eſſet modica, & locus valdè diſtaret, ex Felino, qui optimè hoc diſcutit, in cap. nonnulli, col 1. de Reſcript. Amplia, vt etiam ſi Epiſcopus aliquando retinuerit generalem Vicarium in aliquo loco ſuæ Diœceſis, non poſſit Communitas, ſeu Vniuerſitas d.loci contra Epiſcopum intentare, petendo ſe manutaneri in iſta poſſeſſione, Caputaquen deciſ.306.par.1.

Epiſcopus i qualibet ſua diœceſis in parte pōt in ſubditos iuriſdictionem exercere cū declaratione.

A carceratione datur appellatio, Duen.in Reg.52. & extat declaratio Sacræ
h Congregationis. *h*

i Si à carceratione, quanto magis à decreto torturæ, *i* eiuſq. comminatione dabitur appellatio, quotieſcumque enim iudex cōminando, vel interloquendo protulerit decretum, quo exequutioni mandato grauaretur pars irreparabiliter, poteſt appellari, ita hodie procedit text.in c.cum ceſſante, de appellat. & à tali futuro grauamine appellari poſſe, tenet Bar.in d.l.2.ff.de appellat.recip & Ius Ci-
K uile concordat cum hac diſpoſitione Conciliari. Nau conſ.2.de appellat.4. *K*

Cenſura eccleſiaſtica vt eſt Excommunicatio, Suſpenſio, & Interdictū, c.quærenti, de verb.ſign.dicitur grauamen irreparabile, Rebuff in tract. Concordat. in rubr.de friuol.appellat. Duen.Reg 52. & ſi appellatur non ſuſpenditur c.paſtoralis, §.verum, de appell.c.ad reprimendam, de off.Ord.c.is cui, de ſent.excom. quæ Cenſura quando profertur ab homine, ſemper eſt ratione contumaciç, Abb. in c.qua fronte, de appellat. & eſt interloquutoria, vt per Doct.in d.rubr. de re iudic.& de ſent.excom.& Marant.par.6.nu.40. in verſ & demum fertur, & ideo ſi fuit appellatum à futuro grauamine, & ſic à Cenſura futura, excom poſtea lata eſt ipſo iure nulla, c.dilecti filii, de appell.Aduend Reg.42. licet à futuro grauamine appellari non poſſit, Abb.in c.dilecto, de appellat. Felin.in c.ſignificauerunt, nu.9.de teſtib. Maran.in d.vlt.par.u.273.fol.167. niſi ab illato, vel comminato irreparabili, vt ſupra, & tunc ſi à Decreto torturæ, vel eius comminatione ēt excommunicationis comminatione, fuerit appellatum coram Suffraganeo, & pet eum admiſſa, poteſt ſtatim inhiberi, aut non fuit admiſſa, & tunc Metropolitanus ad quem fuit appellatum, antequam inhibeat poteſt mandare pro tranſmiſſione copiæ actorum, vt illis viſis peruideri poſſit ſi adeſt grauamen, & quod interim nihil innouetur, & hoc eſt de iure, quia per appellationem à grauamine irreparabili, vel comminato, ſtatim ſunt ligatæ manus Iudicis, antequam per iudicem ad quem, inhibeatur, ſicuti per appellationem à definitiua; Ita limitatur text.in c.non ſolum, de appell.in 6 Maran d p.6.in verſ & quando appellatur nu.212. quibus actis viſis per Metropolitanum, & conſtito de grauamine poteſt inhiberi Suffraganeo vt non procedat ad torturam, vel excommunicationem comminatam, & remittere cauſam, vt in ea procedat ad vlteriora, citra torturam, vel excommunicationem: ſi verò non conſtat de grauamine, debet remittere cauſam appellatione non obſtante, ita conſului in Curia Archiepiſcop Neapolitana.

Quando verò excommunicatio eſt pęna delicti, impoſita à iure, vt per Abb.in rubr.de ſent.excom.dicitur declaratio, & per appellationem ſuſpenditur ſententia declaratoria, nec habet exequutionem. Felin.in c.cum nō ab homine, n.11.de iudic.& in c.Rodulphus.nu.43.de reſcript.Aduen.in d.Reg.42.Nau.conſ.12.& 20.nu.5.& in conſ.35.& 65.de ſent.excom.vbi etiā dicit in alio differre, quia declaratoria abſq; citatione eſt ipſo iure nulla, non ſic excōmunicatio, ſeu Cenſura

ab homine, idem in conſil.4. eod. tit.in antiquis. ſi tamen crimen eſt publicum, ſeu manifeſtum, & notorium, poteſt denunciari non obſtante appellatione, cap. peruenit el primo, cum ſeq. de appell. Couarr. in cap. alma mater, §.2.num.9. de ſent.excomm.in 6.

Id quod diximus de appellatione non impedire executionem excommunicationis ab homine, limita non procedere in eo, qui appellauit poſt excommunicationem, quando excommunicatio poſt denunciationem fortior redderetur. cuius abſolutio poſt denunciationem reſeruaretur Papæ, vt in cap.tua, de ſent.excom. nam tunc per appellationem ſuſpenditur. Nauar.in c.cum contingat, de Reſcript. remed.6.nu.7.poſt Francum in d.c.paſtoralis, §.verum de appell.

Primò, Quæro, an extra prædictos caſus poſſit appellari? Reſpondeo, nõ poſſe, neque tenetur Iudex deferre appellationi ex Decretis d. Concil. Trid. quamuis ante Concil. poterat appellari ab interlocutoria in ſcriptis, & expreſſa cauſa iuſta, licet non contineret grauamen irreparabile, vel non haberet vim definitiuæ, l. c. vt debitus honor, de appell. Nau.conſ.2.de appell. Immò Metropolitanum non poſſe cognoſcere de grauamine etiã citrà præiudicium curſus cauſæ corã Epiſcopo; neq; ad eum effectum etiam abſq; vlla inhibitione poſſe ſimpliciter mandare, vt ſibi tranſmittatur copia proceſſus expenſis appellantis extra caſus à prædicto Conc. conceſſos appellandi, vt exſtat declaratio Sacræ Congregationis Concilij.

Secundò, Quæro, an dicti caſus appellandi ſeruari debeant, quando is à quo appellatur, non eſt Epiſcopus habens iuriſdictionem ordinariam? Reſpondeo, ſeruandos eſſe, & locum habere, vt patet ex verbis Decretorum dicti Conc. præſertim in d.c.20. ſeſſ.24. & exſtat declaratio Sacræ Congregationis.

Tertiò, Quæro, quid ſi dicti termini à Concil. præſcripti in inhibendo non ſint ſeruati? Reſpondeo, iudicem à quo, non teneri obedire, ſed inhibitione non obſtante, poſſe ad vlteriora procedere, ex relatis Decretis Concil. Trident.

Quartò, Quæro, an Archiepiſcopus poſſit de nullitate principaliter abſque appellatione cognoſcere? Reſp. quod Abb. in c. in literis, in fin. de off. deleg. tenent quod ſic; Sed Contrarium tenent ibi Felin. ſub num.5. Decius, nu.47. Franc. in c. dilecto, de appel. & ratio eſt: quia Archiepiſcopus non poteſt adiri per viam querelæ, c.1. de offic. leg. ergo nec per viam nullitatis; quia paria ſunt, vt ibidem per Decium; & querela propriè dicitur, quoties cauſa defertur ad iudicem, abſq; appellatione. gloſ. & Abb. in capit. querelam, de procurat. quam opinionem veram eſſe cenſet, & tenet Couarr. Pract. q. c.9. ſub num.2. dicens opinionem Abb. eſſe veram in ſuperiore, qui poteſt adiri abſq; appellatione, non autem in eo, qui tantum eſt iudex ex appellationis cauſa, vt Archiepiſcopus, qui regulariter niſi per appellationem eſt iudex in ſubditos Epiſcopi. Abb. in c. ad reprimendam, ſub nu. 6. de off. ord. & nullitas impedit exequutionem ſententiæ, gl. fin. in Clem. vnica, de ſeq. poſſ. & fruct. Bart. in l.4. §. condemnatum, vbi Iaſ. nu. 20 ff. de iud. & in l. ſi expreſſum. ff. de appell. Vanti, de nullit. tit. 9. Ant. Gabr. lib.6. Comm. opin. Concluſ.2. ſub rubr. de ſtatut. Troiſius, in Prag. Regni Neap. Poteſt autem excommunicatus Archiepiſcopum adire per viam querelæ, prout in caſu d. c. ad reprimendam, & c. venerabilibus de ſent. excom. in 6. quæ iura iuncto c. per tuas, de ſent. excomm. ſunt notabilia in hac materia abſolutionis, & Archiepiſcopi, eorumque Vicarij antequam abſoluant, debent habere præ oculis quia dant regulam, & formam quomodo ſit procedendum.

Quintò, quærò quid in caſibus, in quibus expreſsè Concil. ſuſtulit, appellationem? Reſpondeo exſtare declarationem eiuſdem Sacræ Congregationis.

nis.

Digitized by Google

nis Concilij, appellationem ſcilicet ſublatam intelligi, quo ad effectum deuolutiuum, non autem ſuſpenſiuum; & ex Decretis eiuſdem Concil. habes, quod appellatio non ſuſpendit exequutionem Decretorum in cauſa reſidentiæ, ſeſſ. 23. de reform. c. 1. Item ſi de viſitatione, aut morum correctione agatur, exequutio non impeditur, aut ſuſpenditur per appellationem, ſeſſ. 14. de reform. generali, c. 10. & ſeſſ. 13. de refor. cap. 1. §. in cauſis, niſi de grauamine irreparabili agatur, tunc enim appellationi locus erit etiam quo ad effectum ſuſpenſiuum, vt extſtat declaratio. Item examinatorum relationem circa examinatos per concurſum, quo minus exequutionem habeat, nulla deuolutio aut appellatio impedit, aut ſuſpendit, ſeſſ. 24 de reform. generali, c. 18. & quod appellari poſſit à mala electione in beneficijs per concurſum, vide Bullam Pij V. incip. In conferendis, quam habes infra, in verbo Beneficiorum parochialium collatio. Item Epiſcopus controuerſias omnes de præcedentia in proceſſionibus publicis, tum in his, quæ fiunt in tumulandis defunctorum corporibus, & in deferenda vmbella, & alijs ſimilibus amota omni appellatione, & non obſtantibus quibuſcumq; cõponat, vt in ſeſſ. 25. de refor. c. 13. Item exequutionem Decreti eiuſdem Conc. ſeſſ. 25. de reform. c. 13. contra concubinarios clericos, appellatio aut exẽptio non impedit, aut ſuſpẽdit, & per iudicẽ appellationis erit videndũ, ſi fuit exceſſus modus in corrigẽdo, quia tunc à correctione legitimè appellatur, c. ad noſtram, c. reprehenſibilis, in fi. & c. quia nos, c. inquiſitioni, de appel. c. licet. de off. ord. vbi de Clauſula, Appel. remota.

Declaratur Cõcluſio. ſ. non poſſe Religioſos appellare à correctione.

Concluſionem, quæ ſe habet, ſcilicet Religioſos appellare non poſſe à correctione in eos facta per ipſorum ſuperiores, declara Primò, vt intelligatur denegata eis appellatio à correctione, quæ fit ſecundum Statuta Ordinis, non autem ab ea, quæ contra ſtatuta fieret, ex deductis per Pariſ. in conſ. 28. nu. 15. & infra, vol. 4, Secũdò declara, vt ſit permiſſa ipſis Religioſis appellatio, quando correctionis modus excederetur, veluti, quia ob aliquod leue peccatum ſupra modum grauarentur, vt præter Doctores per eundem Pariſ. ibidem, nu. 21. allegatos comprobat Nauar. in conſ. 4. ſub nu. 3. de appellat. in nou. & apud religioſos adire ſuperiorem ob iuſtum grauamen ad conquerendum de illo, habet vim appellationis, neque id vetare Conc. Trid ſeſſ. 25. de regular. c 4. docet idem Nau. in Commen. ſuper c. non dicatis, 12. q. 1. nu. 61. etiam ſi prædictus acceſſus ob hanc cauſam ad ſuperiorem, fieret ſine licentia, & conſenſu ſui ſuperioris, ratione de qua ibi per eum, & concinit Roderic. tom. 1. q. regul. q. 30. art. 3. aſſerens opinionem D. Bannes ad D. Thom. 2. 2. q. 12. art. 1 procedere poſſe, caſu, quo non conſtaret de iuſtitia grauaminis, & hoc ratione ſcandali; qui Roder. in q. 29. Art. 2. eiuſdem tomi, refert per Sacram Congregationem Illuſtriſſimorum Cardinalium eſſe impoſitum Decretum anno 1587. vt appellatio hoc ordine proſequatur, à Guardiano ad Prouincialem, à Prouinciali ad Generalem, à Generali ad Protectorem, à Protectore ad Sacram Congregationem, & vide hoc decretum relatum in verbo, Monaſteria, & Conuentus Regularium virorum, incip. Quoniam.

Vide decretũ pro fratrib. S. Franc. de Obſeruantia relatũ in verbo, Monaſteria, & Cõuentus Regularium virorum.

Sextò, Quæro, an ſint alij caſus, in quibus appellatio non retardat exequutionem, Reſp. quod ſic; vt ſunt decreta affirmatiua, quæ enumerat Afflict. deciſ. 152. & 271. ſed primi duo per eum relati, habeant locum in foro laicali huius Regni, cum de iure Communi Ciuili, & Canonico appellationi ſit deferendum, etiã pro cauſa minima, capit. de appellationibus, de appell. l & in maioribus, C. de appel. Tiraquel. de iudic. in rebus exig feren. fol 81. Item appellatio non ſuſpendit exequutionem in cauſa inſtitutionis, qua pendente, inſtitutus poteſt capere poſſeſſionem beneficij Lamber. de iure patron. 5. art. 11. q. prin. 2. par. lib. 2. num. 2. verſ.

benè verum, fol.337. Sed in contrarium eſt veritas; quia talis poſſeſſio dicitur attentata, & non poſſe inſtituum poſſeſſionem capere pendente appellatione, pluries fuiſſe deciſum in Rota Romana refert Lancel. de attentat. par.2.c.12. limitat. 49. fol.298.

Septimò, Quæro, an elapſo biennio dato per Conc. Trid. pro expeditione cauſarum, poſſint partes adire iudices ſuperiores, quando non ſtetit per iudices, Reſp. non poſſe, faciunt dicta per Abb. in c. venerabilis, nu.10. de iud. Extat. declaratio Sacræ Congregationis Concilij.

Octauò, Quæro, an acta originalia ſint tranſmittenda? Reſp. extra declarationem Sacræ Congregationis in cauſis Epiſcoporum, præſuppoſito, quod acta originalia proceſſuum primæ inſtantiæ àd iudicem appellationis Notarius mittere non cogatur, niſi probabilis aliqua falſitatis cauſa, & ſuſpicio incidat, quæ iudicialiter obijciatur, & tunc terminata cauſa remittenda ſunt ad Ordinarium, vt in ſuo archiuio conſeruentur.

Vltimò erit animaduertendum, quod ſi appellatio nõ ſuſpendit pronunciatũ, vt in cauſis ſupra relatis, & admittitur appellatio ad effectum deuolutiuum tantum, literæ inhibitoriales erunt pro tranſmiſſione copiæ actorum tantũ, ita etiam quando appellatur ab indebita carceratione, non apponitur clauſula, quod interim nihil innouetur, quia per appellationem non impeditur impinguatio informationis; ſi verò appellatio admittitur de iure, etiam quo ad effectum ſuſpenſiuũ, tunc literis inhibitorialibus apponitur clauſula, quod apellatione pendente nihil innouetur, & innouata, & attentata reducantur in priſtinum, & ſi coram Metropolitano appellans produxerit copiã ſententiæ, vel Decreti Suffraganei, a quo fuit legitimè appellatum, erit inſerenda in literis inhibitorialibus; Quando verò appellans nõ producit, ſed in eius comparitione coram Metropolitano exprimit caſum Conc. Trid. permiſſum appellandi, tunc vidi practicari in literis inhibitorialibus inſeri comparitionem appellantis, cum clauſula, quod veris exiſtentibus prænarratis, & ſi infra legitima tempora fuerit appellatum, tunc tranſmittere debeat copiam actorum inhibendo in forma iudici, à quo eum admonendo, vt ſi quid ei pro cauſæ inſtructione videbitur, poſſit ipſi iudici appellationis ſignificare: ſed modus inhibendi cum inſertione ſententię, ſeu decreti, conſtito de legitima appellatione eſt tutior, & iuridicus ex prædictis, ſub nu.18. verſic. ſecundo principaliter. Et vt nihil relinquatur intactum in hac appellationis materia, quæritur, an Metropol. ad quem fuit legitimè appellatum à grauamine illato ante definitiuã, coram quo fuit iuſtificata cauſa appellationis, conſtito de grauamine, poſſit cognoſcere de negotio principali, & prouidere, quod ſtantibus grauaminibus, cauſa remaneat, vide c. vt debitus honor, in fi. de appel. c.1. in prin. & ibi gl. de foro cõpet. in 6. Bar. in l. eius, qui, nu.10. ff. de appell recip. Couar. pract. quæſt. c.9. ſub nu. 6. aut grauamen non fuit illatum, ſed comminatum, & tunc non poteſt retinere cauſam, ſed reuocato grauamine comminato, remittere cauſam, vt dictum fuit ſupra, ſub num.20. de appellatione à comminata tortura, vel excommunicatione; ſi verò non fuit pars grauata, debet ſtatim remittere, c. Romana, §. fin. de appell. in 6. limita niſi iudex à quo detuliſſet appellationi, tunc de neceſſitate non tenetur remittere, c. cum appellationib. eod tit. in 6.

Sciendum eſt denique in hac materia appellationum extare decretum Sacræ Congregationis tenoris ſequentis. *Steph. Quaranta V.I.D.*

Decretum S. Congregationis.

Ad tollendas ambiguitates, & controuerſias iuriſdictionales, quæ inter appellationem, & priori inſtantia iudices, non ſine partium diſpendio, curſuſq. iuſti-

tia

tia impedimento, & ſæpè cum ſcandalo oriuntur, Sacra Congregatio cauſis Epiſcoporum præpoſita, facta prius relatione S. D. N. Clementi Papæ VIII. ac de Sanctitatis ſuæ mandato viuæ vocis oraculo deſuper habito, in hunc, qui ſequitur, modum ab omnibus, ad quos ſpectat, in poſterum fieri, ac ſeruari debere mandauit, & mandat.

Metropolitani, Archiepiſcopi, Primates, aut Patriarchæ in Suffraganeos, eorum ve ſubditos non iudicent, niſi in caſibus à iure expreſſis.

Item, nec alij ſuperiores, etiam Nuncij, vel Legati de Latere, ſpecificam facultatem maiorem non habentes, cauſas in Curijs Ordinariorum, vel aliorum inferiorum Iudicum pendentes, ad ſe non aduocent, niſi per viam legitimæ appellationis ad ipſorum Tribunalia deferantur, tuncque appellantes ab inferiorum iuriſdictionibus quo ad alias cauſas eximere non poſſint.

Appellationes nunquam recipiantur, niſi per publica documenta, quæ realiter exhibeantur, prius conſtiterit appellationem à ſententia definitiua, vel habente vim definitiuæ, aut à grauamine, quod per definitiuam ſententiam reparari non poſſit in caſibus à iure non prohibitis, per legitimam perſonam, & intra debita tempora fuiſſe interpoſitam, ac proſequutam.

Nec dum cauſa coram inferioribus iudicibus pendet ante definitiuam ſententiam, vel vim definitiuæ habentem, de grauamine illato ſuperiores cognoſcere valeant, licet citra præiudicium curſus cauſarum ſe id facere conteſtentur, nec ad hunc effectum liceat eis inhibere, aut ſimpliciter mandare, vt ipſis copia proceſſus tranſmittatur, etiam expenſis appellantis.

Inhibitiones poſt appellationẽ ſicut præmittitur receptã, nõ cõcedantur, niſi cũ inhibitione tenoris ſentẽtiæ, aut decreti definitiui, aut vim definitiui habẽtis, vel damnũ per definitiuam irreparabile continentis, aliàs inhibitiones, & proceſſus & inde ſequuta quæcunque ſint ipſo iure nulla, eiſque impunè non parere liceat.

Si appellans aſſerat ſententiã, aut appellationis exemplum culpa iudicis à quo, vel actuarij habere non poſſe, non ideo recipienda erit appellatio, aut aliqua inhibitio concedenda, ſed eis tantum, ad quos pertinet, iniungi poterit, vt ſoluta condigna mercede, actorum exemplum authenticum appellanti intra breuẽ aliquem competentem terminum tradatur. Caueat tamen Iudex à quo, ne ſi verè appellatum fuerit in caſu appellabili, interim aliquid in præiudicium appellantis attentet, & ſi per actum publicum, aut per teſtium depoſitiones conſtiterit acta denegari appellanti, tunc mandato tradendi acta poſſit Iudex appellationis adijcere, ne interim aliquid de nouo contra appellantem attentetur.

Ab executione Decretorum Sacri Conc. Trid. aut Viſitationis Apoſtolicæ appellationes à Metropolitanis non recipiantur, nec ſi Epiſcopi virtute eiuſdem Sacri Concilij procedunt vti Sedis Apoſtolicæ delegati in cauſis, quæ ſub eorum iuriſdictione ordinaria non comprehenduntur ſalua tamen in hoc caſu Legatorũ, & Nunciorum Apoſtolicorum authoritate.

In cauſis verò viſitationis Ordinariorũ, aut correctionis morũ, quo ad effectũ deuolutiuũ tantum, admittantur, niſi de grauamine per definitiuam irreparabili agatur, vel cum viſitator citata parte, & adhibita cauſa cognitione iudicialiter procedit; tunc enim appellationi locus erit, etiam quo ad effectum ſuſpenſiuum.

Cum à grauamine, quod per definitiuam reparari nequit, vt indebitæ carcerationis, vel torturæ, aut excommunicationis etiam comminatæ, appellatur, non niſi viſis actis, ex quibus euidenter appareat de grauamine, appellatio admittatur, aut inhibitio, vel prouiſio aliqua concedatur.

Cauſa appellationis pendente, appellans in eodem quo reperitur carcere, permanebit, quo ad Iudex ad quem appellatum eſt, viſis actis, & cauſa cognita, aliter decreuerit, & tunc ſi à Iudicis ad quem, Decreto vim definitiua habente fuerit appellatum, nihil mandare, aut pro ſui decreti executione attentare poterit, donec per iudicem ſuperiorem aliud fuerit ordinatum.

Acta originalia proceſſus primæ inſtantiæ, ad Iudicem appellationis Notarius mittere non cogatur, niſi probabilis aliqua falſitatis cauſa, & ſuſpicio incidat, quæ iudicialiter obijciatur, & tunc terminata cauſa, remittenda ſunt ad Ordinarium, vt in ſuo Archiuio conſeruentur.

Cenſura Eccleſiaſtica in appellãtem prolata, relaxari, aut nulla declarari per Iudicẽ appellationis non poſſit, niſi auditis partibus, & cauſa cognita, ti neque ſi cõſtiterit eã iuſtã eſſe, ad iudicẽ, qui excõicauit, appellans remittendus eſt, vt ab ipſo iuxta ſacros Canones beneficium abſolutionis, ſi humiliter petierit, debitãq. emendationem præſtiterit, obtineat: ſi verò iniuſtam eſſe clarè apparet ſuperior abſolutionem impendat, ſi dubitetur, honeſtius eſt, vt ad excommunicatorem intra breuem aliquem competentem terminum eidem præfigendum abſoluendus remittatur, licèt etiam ſuperior hoc caſu idipſum per ſe præſtare iure poſſit.

Abſolutio ad cautelam non niſi parte citata, & viſis actis, cum dubitatur de nullitate excommunicationis ab homine prolata, vel à iure ſi occurrat dubium facti, vel probabile dubium iuris, concedenda erit, tuncque ad tempus breue cum reincidentia, & præſtita per excommunicatum cautione de ſtando iuri, & parendo mandatis Eccleſiæ tantum, & ſi iuxta formam à iure præſcriptam apparebit, quem ob manifeſtam offenſam excommunicatum fuiſſe, debitam etiam ſatisfactionem præſtare, & ſi ob contumaciam manifeſtam, expenſas pariter ſatisfacere, & cauere de iudicio ſiſti coram excommunicatore quis tenebitur, priuſquam ad cautelam abſoluatur.

A ſententia etiam definitiua contra verum contumacem prolata, appellatio non recipiatur, nec inhibitio, aut alia quæuis prouiſio, quamdiu appellans in huiuſmodi vera contumacia perſtiterit, concedatur.

Romæ in Sacra Congregatione die 16. Octobr. 1600.

Alex, Card. Florent.

Hiero. Agucchius Secretar.

e *ADDITIO. Quod ab inquiſito hæreſi poſſit appellari ad Metropolitanum, tenet Zanch. in tract. de hæret. ca. 29. nu. 3. & 4. Repert. Inquiſ. in verbo, appellare, quamuis de prouocando, ad Metropolitanum non facilè admittat. Franc. Pegna in Director. inquiſ. par. 3. Commen. 31. fol. 459.*

d *Dictis per Dominum Authorem adde, quod poſtulans abſolutionẽ ad cautelam, non fatetur ſe excõicatum, gl. recepta in c. venerabilem, in verbo, poſtulauerit, de elect. Nau. conſ. 5. nu. 13. de empt. & vend. neque inducit eius neceſſitatẽ. Idem Nau. in conſ. 1. ne cler. vel monac. nu. 3. & abſolutionem ad cautelam an poſſit dare is, cui commiſſa eſt abſolutio ſimpliciter: Nau. in Man. confeſſ. cap. 37. ſub nu. 278. qui tenet, quod non: contrarium aſſerendo in Delegato, cui committitur cauſa faciendo differentiam inter commiſſionem abſolutionis, ab excommunicatione, & commiſſionem cauſæ, quæ ſine abſolutione partium ad cautelam non ſatis commodè poſſet tractari, de quo plenius per Couar. in ca. alma mater, par. 1. §. fin. ſub nu. 8. Et in abſolutione ad cautelam, requiritur licentia à Diœceſano lo-*

ci, quando ſit ad partis inſtantiam, ſecus ſi ex officio procedit. Pauin. in tract. de offic. & pot. Capituli Sede vac. par. 2. q. 6. nu. 6. & poteſt excommunicatus abſolui ad tempus, cum reincidentia, Couar. in d. par. 1. §. 11 ſub nu. 6.

Denique de hac materia poſt primam editionem ſcripſit latè Author Theſauri Caſuum conſcientia, lib. 2, c. 18. quibus adde Lancell. lib. 4. Inſtit. Canon. in tit. de excom. §. ſi quis tamen, & ibi glo.

e *Extat declaratio Sacræ Congregationis Conc. Trid. ad inſtantiam Epiſcopi Nicoterenſ. videlicet.*

An quod ca. 10. ſeſſ. 24. de refor. dicitur, quod Epiſcopi tanquam Apoſtolicæ Sedis Delegati, ius, & poteſtatem habeant, & capita intelligendum ſit, vt poſſit Epiſcopus declinare iuriſdictionem Metropolitani.

Congregatio Concilij cenſuit non poſſe in caſibus illis, in quibus ante Cōcilium tanquam Ordinarius poterat vti eodem iure, eademque poteſtate.

Iuriſdictio duplex, aliquando in perſona vnius reſidet, c. ſuper quæſtionum, §. ſi verò, & ibi Anchar. de offi. deleg. Menoc. de præſump. lib. 2. c. 16. & 17. & iuriſdictionem ordinariam, & delegatam habens, videtur procedere illa, qua magis firmatur proceſſus. Nau. in conſ 32. de ſent. excom. in antiq.

Differt autem Ordinarius a Delegato tantum, quia abſolutio excōicationis facta ab habēte poteſtatem iure ordinario, non ſeruata forma iuris, valet etiā ante ſatisfactionem, non tamen facta à Delegato, Nau in Man. Conf. c. 27. nu. 37.

g *Epiſcopus cognoſcit de ſuſpicione Vicarij, eo tamen exiſtente in remotis, cognoſcunt arbitri ſicut cognoſcunt de recuſatione Epiſcopi, Iacob Brozz. in tract. de offic. Vicar. lib. 3. q. 16.*

Acta tamen facta per iudicem recuſatum, an ſint ipſo iure nulla, Ant. Gabr. in tit de iudicijs. concl. 5. Minado. conſ. 27. & de attentatis poſt recuſationem iudicis, Lancel. in tract. de attent. p. 2. ca 6. A decretis verò in cauſis ſuſpicionum non datur appellatio de iure regni, Vinc. de Franch. deciſ. 408.

Quādo Epiſcopus litigat cū ſubdito, vel eſt ſuſpectus eliguntur arbitri, Capic. deciſ 137. à quorū ſententia appellari ad Papā, tenet Maran. in 6. p. in verſic. & quandoque appellatur, nu. 376. per glo in ca. ab arbitris, de off. deleg. in 6. Sed hoc procedit in arbitris delegati Papæ, non autem Ordinarij: quia tunc poteſt appellari ad Archiepiſcopum, vt eſt com opin. Carauita in Ritu M. C. Vic. 265. & tenet D. Quaranta ſuprà, ſub nu. 19. verſ. item quæro à delegato recuſati.

Hinc dubitari pōt, an Epiſcopus ſit Iudex legitimus in cauſa ſuæ Eccleſiæ, ſeu ad Epiſcopatū pertinēte Reſpondeo affirmatiuè, prout expreſsè, & indiſtinctè tenet glo. in can. ſi quis erga, verſ. priuetur, 2. q. 7. & Innoc. in ca. noſti, nu. 1. de elect. Put. dec 1. 210. nu. 3. lib. 2. quam gloſſam communiter receptam fatetur Nauar. in conſ. 20. ſub nu. 9. de reſcript. in nou. & eſt Com. Canoniſtarum ſententia, de qua teſtatur Redoan. in tract. de reb. eccl. non alien. q. 78. c. 8. nu. 4. & 5. Quam concluſionem declara primò, vt tamen conſultius ſit alij committere in quo omnes concordare aſſerit Alberic. in rubr. C. ne quis in cauſa ſua, nu. 3. Secundò declara, vt non procedat quando commodum veni ipſi Epiſcopo applicandum, ex Panor. in ca. venerabili, nu. 4. de cenſib. Tertiò declara, vt poſſit nihilominus recuſari, & propter præſumptam affectionem vti ſuſpectus allegari, vt poſt Abbatem, Frāc. & Dec. in c. poſtremò, de appel. concludit Steph. Aufrer. in tract de recuſat. nu. 8. ex com. & veriori opinione, Maranta. in Aduocat. par. 9 in 2. actu princip. nu. 51. Cæſar, de Graſ. in deciſ. 4. nu. 1. ſub tit. de except. & Capic. deciſ. 137. nu. 6.

b *Tenor verò declarationis eſt. An quod Decreto Sacri Conc. Trid. ſeſ. 13. c. 1. de reform.*

refor.& alio ſeſſ.24.ca.20.de refor.dicatur de grauamine, quod per appellationem à definitiua reparari non poteſt, intelligi poſſit, & debeat de grauamine indebita carcerationis.

S.D.N. audita relatione Congregationis Concilij, declarauit ita eſſe intelligẽdam, & ideo ab huiuſmodi grauamine appellari poſſe, et ordinarium teneri huic appellationi deferre, & teneri proceſſum transferre ad iudicem appellationis, interim tamen reo manente in carceribus, donec iudex appellationis cauſa cognita aliud iuſſerit.

Carcerati ſine proceſſu, appellatio à Metropolitano cognoſci poteſt, dummodo non impediat exequutionem correctionis, eadem Sac. Congregatio cenſuit hactenus verba declarationis.

K *In quibus caſibus poteſt inferri tortura Carau.in Ritu Mag.Cur. Vic.41.n.13. idem in Ritu 259 ſub num.11.tenet, & probat, quod à decreto de torquendo admittatur appellatio, & tortura ſuſpendetur etiam antequam per iudicem ad quẽ inhibeatur, nam licet regulariter appellatio ab interloquutoria non liget manus iudicis à quo antequam inhibeatur, vt in c.non ſolum.de appell.in 6.limitatur nõ procedere in ea interloquutoria, quæ infert grauamẽ irreparabile, vt iſta de torquendo, & ampliat prædicta procedere non ſolum quando tractatur de eruenda confeſſione, ſed etiam ſi tortura inferatur ad eruendam reſponſionem affirmatiuè, uel negatiuè, ampliando etiam quando appellatur à comminatione torturæ, vt ligentur manus iudicis ſicut per appellationem à decreto de torquẽdo, & grauamen irreparabile dicitur omnis actus irreparabilis ferens ſecum exequutionem in inſtanti, vt excommunicatio carceratio tortura, & alia huiuſmodi, quæ continent factum, quod infectum eſſe non poſſet l.in bello, § facta.ff.de capt.& poſtlim.reuer. ideo illud grauamen irreparabile cenſetur, Doct. in l.quod.iuſſit.ff. de re iudic.Diaz,reg.39.*

Idem iudiciũ ſit de grauamine reparabili, ſed cũ magna difficultate, quod de irreparabili

Amplia, vt idem iudicetur, quando grauamen eſſet quidem reparabile, ſed cũ magna difficultate, aut præiudicio partis, vt nec tunc iudex procedere poſſit. Felin. in c.accepimus, nu 5.de fide inſtr. Duen.reg.52.limit.13.nu.13. Menoch.in comment.de adipiſc.poſſ.remed.4.nu.866. Lancel.in tract.de attentat.par.2 c.12. limit.1.num.104. Hier. Gonzalez in comment.ad reg.8.Cancell gl 9.§.1.fol.282. nu.187.qui alios etiam caſus refert.

l *Dicitur etiam decretum habere vim definitiuæ, quando Epiſcopus Suffraganeus petierit remiſſionem cauſæ, & Archiepiſcopus declaraſſet ſe iudicem competentem, & ab hoc decreto Suffraganeus appellaſſet, quo caſu non poterit Archiepiſc.ad vlteriora procedere, quia talis interloquutoria habet vim definitiuæ, ſecùs verò ſi ad inſtantiam rei hoc decreuiſſet, vt per Carauitam in d.Ritu 259. in fine, vbi allegat Rebuffum.*

In hac materia appellationis addendo omnibus prædictis ſciendum eſt, quod appellatio debet fieri coram iudice à quo, infra decem dies, niſi ſit abſens, vel adeſſet iuſtus metus: quia tunc coram iudice ad quem, vel extraiudicialiter coram Notario iudice, & teſtibus, ca.fin. vbi Zab.de appell.Maran.in 6.par.in verbo, & quandoque appellatur, nu.133.

Item inhibitio ſuperioris legitimè interpoſita, cum cauſæ cognitione, & parte citata ligat manus iudicis, aliàs ſecùs.Maran.in d.6.par.num.207. Proſp.de Aug.V.I.D.

21 *An propter negligentiam Epiſcopi deuoluatur iuriſdictio ad Archiepiſcopũ.*
22 *An extra cauſ.im negligentia.*
23 *Quænam poſſit Archiepiſcopus exercere in ſua prouincia Suffraganea, & in locis exemptis ſua Diœceſis & prouincia.*

21 m DEcimanona authoritas eſt, † vt propter negligentiam *m* Epiſcopi deuoluatur poteſtas ad Archiepiſcopum, 9. q. 3. vbi gloſ. in Sum. & in c. fin. in verbo, negligeres, quæſt. eadem, ac in c. paſtoralis, in princ. de off. ordin. in c. ficut olim, de accuſ. in c. 1. de ſupp. neglig. prælat in ſexto. Hoſtienſ. in Sum. de off. ordin. ſub nu. 7. Abb. in c. quanto, nu. 6. de off. ord. Gemin. & Franc. in c. venerabilibus, §. ſane de ſent. excom. in 6. Notant ex eo text. quod Archiepiſc. habet iuriſdictionem in ſubiectos Suffraganei, ſi Suffraganeus negligit facere iuſtitiam; & hanc eſſe Communem opinionem dicit Abb. in c. graue, nu. 9. de off. ord. Felin. in d. c. paſtoralis, nu. 6. & quod negligentia ſit iuſta cauſa priuandi aliquem exercitio; & modos probandi negligentiam, vbi à iure, vel ſuperiore non eſt præfixum tempus, Felin. ponit in c. irrefragabili, de off. ord. Sed cõtra prædictam Cõem opinionem tenet Abb. in c. ſi quis contra clericum, nu. 7. de foro comp. & in repetitione eiuſdem quia à nu. 40. vſq; ad 42. late examinat, & concludit, quod Epiſcopo pro ſuis exceſſib. excommunicato, vel iuriſdictionem exercere negligente, eius iuriſdictio regulariter ad Metropolitanum non deuoluitur, quamquam in caſu negligentiæ ad iuſtitiam miniſtrandam eundem compellere valeat; in prælatis verò Epiſcopis inferioribus, quo ad ipſum, ſecùs eſt cenſendum; & ex hoc infert Corrolarium, quod pinguius ius habent Epiſcopi in ſubditos ſuorum ſubditorum, quam Archiepiſcopi in ſubditos ſuorũ Suffraganeorum. Idem tenet Abb. in d. c. paſtoralis, in princ. nu. 10. & 12. in c. ex parte, nu. 17. de conceſſ. præben. in c. auaritiæ, nu. 6. de præben. in cap. ex frequentibus, num. 10. de inſtit. in c. cum Bertholdus, num. 10. de ſent. & re iud. in d. c. graue, nu. 9. de offic. ordin. & in c. nullus, de iure patron. ſimiliter dicit, quod Archiepiſcopus non ſuccedit data qualibet negligentia, ſed tantum in caſibus à iure expreſſis. Vnde licèt regulariter poſſit compellere Epiſcopum ad officium ſuum debitè exercendũ, non tamen ipſe ſuccedet in exercitio; & notat etiam Gemin. in c. 1. nu. 5. de ſuppl. neglig. præl. in 6. & ſic maior eſt iuriſdictio Archiepiſcopi in Suffraganeos, quam in ſubditos Suffraganeorum. Anchar. notat in d. c. paſtoralis, in princ. Card. Alex. in cap. de ijs 12. diſtin. propter negligentiam ergo Suffraganeorum non deuoluitur actus ad Archiepiſcopum; Sed vniuerſus mũdus tenet oppoſitum, vt refert Felin. in d. c. paſtoralis, qui dicit opinionem Abbatis eſſe nouam, & tuendo Communem tria pro ea cõſiderat; cuius dictis adde, quod non conuincitur iudex de retardata iuſtitia, niſi fuerit ter requiſitus, Gram. in conſ. crimin. 54. nu. 8. Bauer. in tract. de mora, p. 1. niſi in prima interpellatione recuſaret, tunc vna ſufficit, & ſequitur Rebuff. in tract. Cõcordatorum, in rubr. de friuolis appellat. vbi concludit, eſſe Communem opinionem, quod ſi quis non poteſt habere iuſtitiæ complementum à ſuo iudice, appellare poteſt ad immediatum ſuperiorem, poſt trinam monitionem iudici factam, & iudex negligens, circa ea quæ ſibi incumbunt, tenetur ad intereſſe, vt per Rebuff. in loco prællegato, poſt gloſ. in c. dominus noſter, 23. q. 2. & aduerte, quo Abb. in d. c. ſi quis contra clericum, loquitur, quando quis vult adire Archiepiſco pum per viam querelæ, & dictum ſuum dicit Abb. non procedere in caſibus ex pus, vt in abſolutione ab excommunicatione, c. ad reprimendam, de off. [illegible] ce cro, de ſent. excomm. gloſ in c qua fronte, in verbo, conqueruntur de appel [illegible] ſa correctione criminum, c. Romana, §. notoria, de Cenſib. in 6. qui text. p [illegible] & in ocedit, etiam

etiam ſi Archiepiſcopus non viſitat Abb. in cap. ex frequentibus, nu 10. de inſtit. vtroque enim caſu mora affert periculum in illa; Abb. in d. repetitione cap. ſi quis contra, nu. 40. de foro comp. Ex qua ratione infertur, quod licet Archiepiſcopus non poſſit ipſe dare licentiã, vel conſentire, ſed tantum compellere Epiſcopũ ad conſentiendum, tamen ſi cauſa eſt multum fauorabilis, propter aliquod bonum emergens, quod bonum aliter non ſuccederet, poterit etiã ipſe dare licentiam, vel conſenſum præſtare, Lamb de iure patr. lib. 1. par 2. Art 20 q 1 princ nu. 21 fol. 123. vbi pro ornatu d. c. nullus, de iure patron. late tractat, quando aliquis debens conſentire, non vult conſentire, an poſſit adiri ſuperior, vt illum cõpellat ad conſentiendum, vel ipſe conſentiat, & concludit, quod quotieſcunque conſenſus eſt præſtandus per inferiorem prælatum Epiſcopo, iura Epiſcopalia habentẽ, poteſt Epiſcopus adiri in omni caſu, vt vel compellat inferiorẽ prælatum ad conſentiendum, vel ipſe conſentiat; & ratio eſt in Epiſcopo verſus ſubditos prælatos, quia ipſe habet intentionem ſuam fundatam de iure ſuper omnes exiſtentes in Diœceſi, c. omnes baſilicæ. 16. q. 7. gl. in c. ſanè, & in c. ſicut vnire, de exc. præl. & in c. quãquam, in verſ. loci ordinario, de vſur in 6. c. cum contingat, de foro comp & res, de facili reuertitur ad ſuam priſtinã naturam, c. ab exordio, 36. diſt. Secus tamen eſt in Archiepiſcopo, qui non poteſt ſupplere negligentiam Epiſcopi, niſi in caſibus à iure expreſſis, per d. c. paſtoralis, prout etiã ſupplet in caſu inſtitutionis, in quo poteſt recurri ad Archiepiſ. quando Epiſcop. non vult inſtituere, qui præfiget terminũ infra quem ſi non inſtituit, ipſe ſupplebit, Abb. in d. c ex parte nu. 17. de conceſſ. præben. & vltra rationem Abb. poteſt dici, quod ille caſus eſt expreſſus à iure, ſcilicet, in collatione beneficiorum, vel inſtitutione, vt Epiſcopo negligente, Archiepiſcopus ſuccedat, per c. 2. de conceſſ. præbend. c. cum in cunctis, in fine, de elect. d. c. ex parte, de conceſſ. præb. Rocchus, de iure patron. in verſic. pro eo ꝙ Diœceſani conſenſu, nu. 16. Lamb. vbi ſupra, & in quæſt. ſeq. & lib. 2. par. 2 At. 17. quæſt. 8 princ fol. 192. & in eodem lib. 2. p. 3. Art. 7. quæſt. 7 princ fol. 217. qui in præcedenti Art. 6. num. 4. ponit multos caſus, in quibus ſuperior poteſt præfigere tempus, vbi tempus à iure non præfixum debenti facere actum; & ſi infra illud tempus ille actus non fuerit factus, ipſe ſuperior ſupplebit; ſi tamen Epiſcopus debens conſentire, noluerit conſentire ex iuſtis cauſis, & ſuperior aditus non vult eum in illis audire, ſed loco ipſius vult conſentire Epiſcopus, vel debẽs conſentire, poteſt appellare ad ſuperiorẽ ſuperioris ſui, Lamb. in d. Art. 20. nu. 13. fol. 123. & ſecundum Communem opinionem infertur, quod ſi Suffraganeus eſt negligẽs in exhibenda iuſtitia, ſubditus conqueritur Archiepiſcopo de Suffraganeo, qui voluit procedere, tali caſu deuoluitur poteſtas ad Archiepiſcopum, vt tamen quo ad hoc nulla reſtet obiectio, conſuluit Hoſt. in d. c. 1. de ſup. negl. præl. in ſexto; vt Metropolitanus remittat ſubditum ad Suffraganeum aſſignans ei certum terminum competentem, infrà quem iuſtitiam reddat, quo elapſo, ſi hoc non fecerit debet Archiepiſcopus definire, & vt Epiſcopus monitionem negare non poſſit, fiat de præſentatione literarum publicum inſtrumentum. Pro hac opinione Hoſt quæ eſt Communis, vt inquit Fel. in d. c. paſtoralis de off ord. facit diſpoſitio Concil. Trid. ſeſſ. 24. c. 20. §. legati, & Ritus 10. Cur. Arch. Neap. & ibi Alb. Oliua, Frecc. de Subfeud. lib. 2. Authorit. 11. Card. Alex. etiam dicit in Sum. 9. q. 3. ꝙ ſi Suffraganeus eſt negligens, vt non ordinet, vel excommunicet, vel cõdemnet quos debet, & generaliter non facit ea, quæ debet, & admonitus non emendauerit, tunc Archiepiſcopus inuito eo ſupplebit vices eius, ſcilicet ꝙ in parochia eius ordinabit clericos, inſtituet in eccleſijs, excõmunicabit, abſoluet, & damnabit ſecundum

Digitized by Google

Hugonem.idem Card.etiam in d c.fin.9.q.3.notat quod Epiſcopus non debet eſſe negligẽs in Diœceſi ſua,ſed facere ea,ad quæ tenetur, vt puta ordinare clericos, iudicare, & alia diſponere, ad quæ tenetur, alias Metropol. defectum, vel negligentiam ſupplere poteſt; Idem tenet Bertach de Epiſc.lib.4.p.2 q.44. & ſic dicta 9.q.3.abbreuiatur, vt ponitur in principio voluminis Decreti, vbi quæritur, an liceat Archiepiſcopo clericos ſui Suffraganei abſoluere, vel damnare, & quod nõ niſi data negligentia, vel appellatione interpoſita; excluſa ergo negligentia, vel appellatione, non poteſt Archiepiſcopus ſe intromittere, vt quãdo Epiſcopus aduerſus monitionem Metropolitani allegaret cauſam rationabilem, præſertim cõtra promouendum, etiam extraiudicialiter ſibi notam, arg.c.ad aures, de tempor. ord.& Conc.Trid ſeſſ.14 c.1.& ſeſſ 23.c.8.de refor.dũ dicitur, quod vnuſquiſq; à proprio Epiſcopo ordinetur, & alius Epiſcopus non poteſt ordinare, niſi eius probitas, & mores Ordinarij ſui teſtimonio cõmendẽtur, ſub pęnis ibi expreſſis. Sed ſi Epiſcopus Suffraganeus nõ allegaret cauſam rationabilẽ, & perſona promouenda eſſet idonea de vita, moribus, doctrina ac æ[illegible]ate rõne beneficij curati,& adeſſet vrgens neceſſitas Eccleſiæ, & in loco eſſet magna penuria presbyterorũ, periculum etiam eſſet in mora, ob ſalutem animarum circa adminiſtrationẽ Sacramentorum, & non adeſſet copia temporis conſulendi Summum Pontificẽ, ad maiorem cautelam, crederem attentis prædictis circumſtantijs, ac negligentia Epiſcopi, pręuia monitione, & capta informatione de pręd[illegible]ctis omnibus per Metropolitanum tunc poſſe ordinare ſubditũ ſui Suffraganei;& ita procedere prædicta. Idem dicendum ſi Epiſcopus eſſet in remotis partibus, & non adeſſet copia temporis recurrendi ad ipſum, vel ad Summum Pontificem, & Vicarius eſſet negligens in cõcedendo licentiam ordinandi, attentis terminis prædictis. Præterea, ex hac Communi Concluſione deducitur, quod Archiepiſcopus poteſt aſſignare
n terminum Epiſcopo vt conſtituat ſibi Vicarium, vel Officialem, n quo elapſo, Archiepiſcopus ſupplebit Abb. in c quoniam, de off.ord. ſi tamen Epiſcopus eſt in Diœceſi, & poteſt omnia Epiſcopalia munera obire, non tenetur habere Vicariũ, gl.Io.Paul Lancel.in lib.1.Inſtit. iur Canon.in tit.de off Vicar.in verſ.nõ poteſt. Vlterius infertur, quod in exequutione vltimæ voluntatis Epiſcopo negligente, ſuccedit Archiepiſcopus, Abb.in d.c.paſtoralis, in princ. Lancellot Corrad. in temp.omn.iudic.lib.2.c.4 ſub nu.22 Item Archiepiſcopus ſupplet negligentiam prælati, ſi regulares perſonas ſuæ prouinciæ poſt vius monitionem non reuocauerit ad clauſtra, c.quanto, vbi Abb.de off.ordin Quæro, quid ſi in terminis cap. omnis vtriuſque ſexus, de pœnit.& remiſs. Epiſcopus malitioſè recuſauerit dare licentiam alteri confitendi, an poſſit Archiepiſcopum adire. Reſp prout in gl. in d c. in verbo, obtineat. Item quęro, quid ſi Epiſcopus eſt exemptus. Reſp.quod Metropolitanus non ſupplet negligentiam Epiſcopi exempti, Abb.in c.2.nu.8.de conceſſ.præb. prout erat Epiſcopus Adonenſ. qui non recognoſcebat alium ſuperiorem, niſi Papã, cui eſt d.rect. Decretalis, in c.nullus, de iure patron.& ideo de Papa ille tex.loquutus fuit, dicit Lamber.in d Art.20.nu.9.fol.122.vbi nu.15. ponit, quando dicatur negligens.& neglectus, & habetur per Gem.in c.eccleſiæ, nu.12.de ſuppl.neglig præl.in 6 Quæro etiam, quid ſi Capitulum Sẽde vacante negligens eſt? Reſp.quod non ſolum Archiepiſcopus ſupplet negligentiam Epiſcopi, ſed etiam Capituli Cathedralis Eccleſiæ vacantis, deputando viſitatorem, iuxta diſpoſitionem cap.fin.de ſuppl.neglig.prælat in 6.Abb.in cap.1.ne ſede vacante, & vide gloſſ.in Clem.1.in verbo, Capituli, de hæretic.

22 Quæro † etiam, quid extra caſum negligentiæ? Reſp.quod in caſu extra negligen-

gligentiam,non ſuccedit Archiepiſcopus,ſi Epiſcopus ex ſuis culpis fuerit excommunicatus,nam tunc iuriſdictio ipſius Suffraganei excommunicati, ad Metropolitanum non deuoluitur,ca.1.de ſuppl.neglig.prælat.in 6.ſed ad Papam,vt ibi per Gemin.& Doct.vbi aſſignant rationem: quia ſi negligens peccat in iuriſdictionẽ, tunc ad proximum ſuperiorem deuoluitur,non ſic ex alia cauſa; Epiſcopo verò à paganis,vel à ſchiſmaticis capto,non Archiepiſcopus, ſed Capitulũ adminiſtrat, c.3.d.titu.in 6.& ratio ponitur in text. Quod amplia,etiam in abſentia Epiſcopi remota,qui non prouidit de Vicario,vt Capitulum ſuccedat. Card.Zab.in Clem. vnica,ſub nu.17 de offi.Vic.Vitalin.in Clem.1.§.volumus,nu.17.de foro comp. Facit etiam tex.in c.vnico,§.fin.ne ſede vac.in 6. *Ita* fui in voto pro Capitulo noſtro Neap.mortuo Vicario,exiſtente Archiepiſcopo in Polonia.

m *ADDITIO.Quod propter negligentiã Epiſcopi deuoluatur iuriſdictio ad Archiepiſcopum,tenet etiam Affl.in ca.Imperialẽ.§.præterea,nu 33 de prohib.ſeu alien.per Feder.& qualiter conſtare debeat de negligentia, vide eundẽ in ca.1.ſi de inueſtit.feud inter dom & vaſal.not.ab 13.inſi.& propter negligentiã ſolam non deuoluitur iuriſdictio ad Archiepiſcopũ,niſi poſt terminũ aſſignatũ per Archiepiſcopũ,quando tamen crimina non ſunt notoria,Panin de viſit.p.2.q.5.Itẽ, ſi Epiſcopus non vult exhibere auxilium Iudici ſeculari,poteſt adire Metropolitanum,vt illum cogat auxilium præſtare ad exequutionem ſententiæ, vt eſt cõmunis opinio,Couar.ca 10.Pract.quæſt. ſub nu 10.Et an Epiſcopus poſſit cogi ab Archiepiſcopo ad pronunciandum,vide Bal.in l.1.nu.18.C.quomodo,& quãdo iudex,poſt gl fin in c.admonet,de renunc. Tu dic,quod ſi cauſa eſt in expeditione,vel retardat expeditionem, tunc ad inſtantiã partis poteſt moneri ab Archiepiſcopo cum termino,aliàs eo elapſo,& nulla ſubſiſtente cauſa rationabili, poterit ipſe Archiepiſcopus procedere. Nec poteſt Epiſcopus ſe tueri termino bienny dato per Conc.Trid.in præallega ſeſſ 24 c.20.quia in eod.ca.in §. legati quoque, expreſsè cauetur,quod negligente Epiſcopo eoque prius requiſito, iudex ſuperior poteſt procedere;& ratio eſt:quia illa retardatio expeditionis,præſertim ſi Reus detinetur in carcere, continet grauamen irreparabile,à quo poteſt appellari,carcer enim ſemper grauat.Bal.in l.2.nu.6 & 7.C de Epiſc audient.& ſupra dictũ eſt author.18.& in hac authoritate 19. & non debet reſultare iniuria, vbi iura naſcuntur,l.meminerint,C.vnde vi,ac indulta in fauorem, non debẽt retorqueri in odiũ,l.quod fauore,C.de legib Item,per negligentiam Epiſcopi in collatione beneficij,deuoluetur collatio ad Archiepiſcopum poſt ſex menſes,c.2.de cõceſſ. præben.Limita in beneficio curato,ad quod,ſi patroni præſentauerint & præſentatus per examen fuerit approbatus , tenetur Epiſcopus infra duos menſes inſtituere aliàs poterit Archiepiſcopus,ex Bulla Pij V.incip.In conferendis;Sed eo caſu ego conſulerem, vt prius certioretur Ordinarius ad dicendum cauſam, quare non debeat fieri inſtitutio ab Archiepiſcopo,vt ipſe tutius procedere poſſit.*

Amplia,non ſolũ in negligentia ſed ẽt in recuſatione,vt quãdo Epiſcopus negaret diſpenſare,vbi patet ratio diſpenſandi,vt eo caſu poſſit adiri Metropolitanus,vel alius Superior.Burgaſ in tract.de Irregul.p.2 fol 28.ſub rub. quæ diſpẽſatio dicatur debita.Facit tex cum gl.in c.exigunt,1.q.7 & in c.Domino Sancto, 50.d.& c.nullus,de iure patr.& tunc debet remittere ad Suffraganeum,vt diſpẽſet,quo recuſante, vel negligente,tunc ſuperior diſpenſabit, Burgaſ in d tract. p.3.in tit.de diſpenſatione Archiepiſcopi,fol.77.Et quando liceat diſpenſare,vltra Burgaſ. vide Rebuff not.in Praxi beneſic.p.2.ſub tit.de diſpenſat.ad plura benef.

Digitized by Google

benef. à n. 43. vſque ad 62. Et prædicta de diſpenſatione, intellige mixta terminos relatos ſatis notabiliter conſideratos in præſenti authoritate, nimirum exiſtente neceſſitate, & non ita ſimpliciter. Item amplia in monitionibus excõicationum, quæ fiũt ad finem reuelationis, vt ſi epiſcopus ea denegaret, liceat parti appellare ad Metropolitanum, quamuis reſideat in eius arbitrio illos concedere, per Concil. Trid. ſeſſ. 23 ca. 3. & ita practicatur; a commiſſis enim arbitrio iudicis, ſi partem lædit, aut grauat, appellari poteſt, vt dictum fuit ſupra, Author. 18. ſub num. 18. etiam ſi fuerit datus breuis terminus ad reuelandum. Nau. conſ. 11. de offic. ord. in nouis, vbi etiam, ſi obſcuritatem, vel repugnantiam contineat.

n *Hæc quæſtio, an Epiſcopus teneatur conſtituere Vicarium, diſputatur ad partes, per Iacob. Sbrozz. in tract. de Vicar. Epiſc. lib. 1. q. 46. & concludit pro parte affirmatiua, quod ſaltem tenetur habere Vicarium in ſpiritualibus generalem, ſed tutius eſt, vt etiam in temporalibus: Et, quænam ſignificent iſta verba. In ſpiritualibus, & temporalibus, declarat gl. in cap. auaritiæ, de elect. in 6. & quod poſſit Archiepiſcopus conſtituere Vicarium Epiſcopo negligente, tenet idem Sbrozz. d. lib. 1. q. 57. & Nauar. conſ. 4. de off. ord. in antiquis.*

23 XX. Authoritas eſt, † nam in concernentibus totam Prouinciam, poteſt Archiepiſcopus exercere iuriſdictionem in ſubditos Suffraganeorum, vt in tollendo prauam conſuetudinem, c. ad extirpandas, & c. fin. de fil. presb. c. ex frequentibus, de inſtit. c. in tantum, de ſimon. c. pernicioſus, vbi Abb. de celebr. miſſ. Abb. in ca. paſtoralis, in princ. de offic. ord. & ibi Fel. nu. 7. & iſte eſt caſus, in quo Archiepiſcopus exercet iuriſdictionem in Diœceſi Suffraganeorum ſuorum, Abb. in d. ca. ex frequentibus, nu. 4. & 10. verſ. tertia ſolutio, & Hoſt. in c. 1. de ſuppl. negl. præl. in 6. dicit, quando peccatum eſt vniuerſale, ſc. licet, quia per vniuerſam Prouinciã frequentatur, ſollicitudo enim totius Prouinciæ Archiepiſcopo commiſſa eſt, ca. cleros, 21. diſt. facit tex. in ca. ea noſcitur, de his, quæ fiunt à prælat. ſine conſ. Cap. c. tuarum, de priuil. c. quoniam, 75. diſt. glo. in d. c. paſtoralis, de offic. ord. Gemin. in c. fin. in princ. nu. 9. de offic. deleg. in 6. & gerit ſollicitudinem vniuerſaliter non particulariter, Butr. in d. c. paſtoralis.

XXI. Authoritas eſt, quod Archiepiſcopus cum in Prouincia ſua iuriſdictionẽ exequitur, poteſt punire ſubditos Suffraganei notorios iniuriantes ſibi, nunciis, & familiæ ſuæ, tam ſi ob id ſua iuriſdictio impediatur, quam non, tex. eſt notab. in c. 1. de pœn. in 6. & de iudice, quod poſſit procedere contra impedientes eius iuriſdictionem, vide cap. 1. de offic. deleg. & ibi glo. & in c. cum voluntate, §. final. in verſic. Ratione officij de ſent. excom. & in Extrauag. vnica, Ioan. XXII. de priuil. verſic. impediatur officium. Faciunt dicta per Vincent. de Franch. deciſ. 148. poſt Paul. de Caſt. in l. addictos. C. de epiſc. audient. officiales, & miniſtri Archiepiſcopi ipſum repræſentant, gl. in Extrauag. Ioan. XXII. de pœnis, in verſ. calcata reuerentia, & de prorumpente contra iudicem, vt arbitrio ſuperioris puniatur, vide cap. dilectus, de pœnis, vbi Abbas.

ADDITIO. Nec erit tunc iudex in cauſa propria, ex quo factum eſt notoriũ. & non requiritur cauſa cognitio c. manifeſta, 2. q. 1. c. cum ſit Romana, de appell. c. euidentia, & ibi gl. de accuſ. cum alijs concord. Sed erit potius exequutor iuris, vt per Innoc. & Card. Zab. in c. ex parte, de verb. ſignif. per Gem. & Franc. in d. c. 1. de pœn. in 6. & ideo nec poterit, vt ſuſpectus recuſari, c. nouit. de appel. & aſſerunt prædicti Doct. vbi ſupra. Hoc autem intelligit, & not. limitat. Abb. in ca.

cum

cum veniſſent, ſub nu.8. de iud quando pro illo delicto ſeu iniuria, eſt certa pena in iure expreſſa, ſecus ſi pena venit imponē. a arbitrio iudicis. quia tūc in arbitrā do poſſet excedere modū, & per conſequens non diceretur merus exequutor, exequēdo ſimpliciter iuris diſpoſitionē, ſed iudex. & poterit, vt ſuſpectus recuſari, ex alligatis ibi per eū: quia nulla ratio patitur, vt quis iudicet in cauſa propria, eū ſit res valdè iniqua, vt in rub. C. ne quis in ſua cauſa, & tunc debet cōmittere non ſuſpecto per ea, quæ fuerunt dicta author. 18 ſub n 19 Et Prælatus pōt punire iniuriam propriam, etiam occultam quando procedit extraiudicialiter per viam correctionis, & impoſitionis cuiuſdam penę, vel penitentiæ ex his, quæ notantur in c. & qui emendat, & ibi gl. 45 d & ſentit expreſsè Abb. in d. c. cum veniſſet, ſub num 12. Et poterit Archiepiſcopus etiam iniurias occultas punire, dummodo de illis conſtare poſſit, ſecundum Hoſt. & Archid. in d c. 1. de pæn. in 6.

XXII. Authoritas Metropolitani eſt, vt puniat deuiantes à conſuetudine Metropolitanæ Eccleſiæ in Diuinis officijs, c. de ijs, 12. diſt. Suam enim Metropolim tenetur ſequi Eccleſia Suffraganea, c altaria, il primo, de conſecr. diſt. 1. ca. inſtitutis, de conſecr. d. 2. glo. in c pen. de celeb. miſſ. c fin. de ſponſ duor. & facit tex. in c. dilectus, il ſecondo, de ſim. & in ca. 1. de poſtul præl. & ſic nota caſum, in quo Archiepiſcopus iudicat inter ſubditos Suffraganei, videlicet, quando agitur de modo officiandi; & ratio poteſt eſſe; quia concernit totum ſtatum Prouinciæ, in quibus Archiepiſcopus habet iuriſdictionem, c ex frequentibus, de inſtit. Gemin. notat in d. c. de ijs quem ſequitur Card. Alex. ibidem, dicens, quod cum modus publicus officiandi debeat eſſe in tota Prouincia vniformis, talis modi obſeruantia, & violatio, reſpiciunt totam Prouinciam, & ipſum Archiepiſcopum; & pro talibus poteſt Archiepiſcopus punire ſubditos Suffraganeorum ſuorum, niſi Eccleſiæ Prouinciæ haberent ſpecialem conſuetudinem rationabilem. Sylu. in verbo, Archiepiſcopus, ſub nu 2. hodie attenduntur Conſtitutiones Pij V. ſuper recitatione Romani Breuiarij incip. Quod à nobis poſtulat. Datum Romæ 6. Id. Iul. 1568. quæ eſt impreſſa in Breuiarijs, & in Bullario, fol. 1031. & altera Conſtitutio eiuſdem Pij V. de Miſſalis Romani ex Decreto Concil. Trid. reſtituti approbatione incip. Quod primum. Datum Romæ prid. Id. Iul 1570. quæ eſt impreſſa in Miſſali, & in Bullario fol. 1099. In matrimonio etiam debet conſuetudo Metropolitanæ Eccleſiæ attendi, c. 3. de cognat. ſpirit. ſed quo ad illum tex. attenditur Concil. Trid. ſeſſ. 24. c. 2. de refor. matrim.

XXIII. Authoritas eſt, nam Metropolitanus ad querelā Epiſcopi tanquam delegatus Papæ, procedit contra Canonicos ſui Suffraganei ceſſantes à diuinis abſq; cauſa rationabili, & manifeſta, c. irrefragabili, §. ceterum, de off. c. ord.

ADDITIO. Ceſſatio à diuinis, nil aliud eſt, quā ſuſpendere organa miniſtrorū, vt in Eccleſia nō celebrent, & eſt quid facti, Abb. in c. dilectis, de appel. et de hac materia ceſſationis à diuinis, habetur in c. ſi Canonici, & c. quamuis, de off. c. ord. in 6. de qua ēt multa vtilia tradit Aluarez. in Speculo Iuris Canon. ac Caſa rei, c 37. de Eccleſ. interd. & de ratione quare ipſe Epiſcopus non corrigat hunc exceſſum ſuorum Canonicorum, vide per Innoc. & alios Doct. in d. § ceterum.

XXIV. Authoritas eſt, quando crimina ſunt notoria, poteſt Archiepiſcopus punire ſubditos Suffraganeorum in tota prouincia, capit. 1. §. notoria, de cenſibus, in 6, qui textus procedit, etiamſi Archiepiſcopus non viſitet. Abb. in capit. ex fre-

quenti

Digitized by Google

quentibus,num.10.de inſtitut.quando tamen Epiſcopus eſt negligens, Syluest.in verbo Archiepiſcopus,ſub nu.3.in fine,ſed in criminibus non notorijs,& de quibus ſolum laborat infamia,non poteſt Archiepiſcopus procedere,ſed debet compellere Epiſcopum,vt inquirat,& puniat.Socin.de viſitat.ſub nu.29. & ſi epiſcopus tunc non procedit in puniendo eius ſubditos,tunc poteſt Archiepiſcopus,Pauin.de viſitat.par.2.q.5.

XXV. Authoritas eſt, quia Archiepiſcopus poteſt exercere iuriſdictionem in prouincia conſuetudine ſibi permittente. Vnde licet Archiepiſcopus regulariter non poſſit exercere iuriſdictionem in prouincia in ſubditos Epiſcopi Suffraganei, c.1.de foro compet.in 6.niſi in caſibus in iure expreſſis per glo.in c.paſtoralis, de offic.ord.& in ſum.9.q.3.& in c.conqueſtus,ea.q.inter quos eſt,quando conſuetudo hoc ſibi tribueret,d.c.1.de foro compet.& cap.1.de pœnis,in 6.vbi Gemin.& Franc.notant.

ADDITIO. Ex quo enim quis eſt in poſſeſſione per aliquod tempus ſine controuerſia dicitur pacificè poſſidere, ita quod ſit in ea conſeruandus. Car.a.Zabar. declarando dictum Hoſt.in cap.duo ſimul,de off.c.ord. & ex hoc inducitur conſuetudo, quæ conſuetudo tribuit iuriſdictionem, cap.conqueſtus, 9.quæſt.3. capit. cum contingat,de foro competen.l.vlt. C.de emancip.liber.limita, vt non poſſit Archiepiſcopus, vel alius Prælatus conſuetudine acquirere illa, quæ tendunt ad honorem,quæ communiter non conceduntur Eccleſiis,ſine priuilegio Apoſtolico,vt probatur in cap.contra memorem,100.diſt.vel ſi vellet inducere, vt eccleſia ſua præceteris habeat aliquam præeminentiam,videlicet, vt in ea haberet Canonicos Cardinales, aut eſſet aliqua dignitas omninò noua, Doct.in cap.cum acceſſiſſent,de conſt.Petr.de Rauen.ſingulariter,in enarrat.in tit.de conſuet.ſect. 2.numero 22.

XXVI. Authoritas eſt, nam Archiepiſcopus,vel eius Officialis, poteſt mittere quæſtores eleemoſynarum per totam Prouinciam pro fabrica eccleſiæ Metropolitanæ,quibus ſi à ſubditis Suffraganeorum reſiſtitur, vel non paretur, non poſsũt eos citare,cap.1.de pœn.& remiſſ.in 6.vbi Franc.dicit hoc procedere pro quolibet opere pio,Imola,in Clem.Abuſionibus,nu.28.& Card.Zab.nu.9.eo. titulo, de operibus pijs vide glo.in cap.fin.in verbo Caſibus eodem tit.de pœnit.& remiſſ. Ideoque licèt Archiepiſcopus punire poſſit ſubditos Suffraganeorum impedientes eum,vel eius officiales in iuriſdictione contentioſa,vel quaſi, c.1 de pœn. in 6. non tamen poterit iuriſdictionem exercere contra ipſos ſubditos ſuffraganeorum impedientes eum, vel eius Officiales,circa charitatem, & exhortationẽ; ſed benè poteſt Archiepiſcopus coercere Suffraganeos,& eorum officiales, ſi abſque cauſa iuſta non permittunt, cum poteſtas ipſorum Archiepiſcoporum circa exhortationem eſſet aliàs deluſoria; vel quia ſunt iudices Suffraganeorum, & eorum Officialium.Franc.in d c.1.in 3.not.de pœn.& remiſſ.in 6.Imola, & Card. Zab.in d.Clem.Abuſionibus,nu.8.& Bonifac.de Vitalin.nu.62. Ipſi tamen quæſtores debent literas Archiepiſcopi oſtendere Diœceſano, qui habebit illas examinare,quo facto debet facere incorporari in literis Epiſcopi,& tales literæ Archiepiſcopi,& Epiſcopi,conceſſæ quæſtoribus erunt exhortatoriæ, non autem cõpulſoriæ,Imola in d.Clem.Abuſionibus,nu 28.De forma autem iſtarũ,& qua-

les debeant eſſe quæſtores habetur in ca.cum ex eo,de pœnit.& remiſſ. Dum hic dicitur,quod tenetur oſtendere literas Suffraganeo,conſului in ſimili Archiepiſcopum non poſſe propria authoritate affigere cedulones contra excommunicatos, & publicatos ab ipſo,in ſua Metropolitana,in Eccleſijs Suffraganeorum,ſed debet eis ſcribere,vt publicentur,& affigantur iuxta cap.curæ ſit,11.q.3.cuius literis creditur,c.ad probandum,de ſent.& re iud.& cum ſit eius ſuperior, tenetur obedire niſi ſint notoriè iniuſtæ,gloſſ.in c.vnico,§ eorundem, in verbo requiſiſti,& ibi Doct. præſertim Vitalin.de foro compet. His quæſtoribus non obſtat Concil. Trid.ſeſſ.5.de refor.c.2.& ſeſſ.21.de refor.c.11.& ſeſſ.vlt.in Decreto.de Indulg. quia loquitur Concilium de prauis eleemoſynarum quæſtoribus, quorum abuſus narrantur in d.Clem. Abuſionibus,Nau.in conſ.32.de pœnit.& remiſſ. in nouis, & hodie eſt penitus abolitum illud nomen quæſtorum, per Conc.Trid.in d.ca.9. ſed debent nuncupari collectores,vt extat declaratio, & debent habere qualitates,prout in d.c.cum ex eo,adeo,quod hodie per Conc.Trident. dicta authoritas fundata in d.c.1.de pœn.& remiſſ.in 6 remanet intacta.

XXVII. Authoritas eſt, vt Archiepiſcopus poſſit mittere edictum per totam Prouinciam ſuam,in caſibus ad ſuam iuriſdictionem pertinentibus c.1. vbi not. Gem.& Franc.& de ſuppl.negl.præl. in 6. Congruum tamen eſſet ſcribere Epiſcopo,vel eo abſente Vicario generali,vt illud publicari, & affigi faciat ad valuas eccleſiæ Cathedralis, vel alibi; Ita vidi obſeruari in publicatione edicti Concilij Prouincialis,quod quolibet triennio tenetur Archiepiſcopus celebrare vigore decreti Conc.Trid.ſeſſ.24.c.2.

XXVIII. Authoritas eſt,quia Archiepiſcopus de iure communi poteſt ante ſe deferri facere crucem per totam ſuam Prouinciam; quod amplia, etiam ſi locus eſſet exemptus vigore Conſtitutionis editæ in Conc.gener. Viennenſi,relato in Clem.Archiepiſcopo,de priuileg. & ante poterat per prouinciam. Habetur in c.1 vt lit.pend.n.& ibi Abb.ſed vt poſſit liberè in loco exempto,hoc fuit inductum per d.Clem.vbi Card.Zabar.ſub nu.5.etiam dicit,quod delatio Crucis, licèt non ſit contentioſæ iuriſdictionis,eſt tamen inſigne, ſapiens ſuperioritatem, & poſſe in loco exempto vti inſignijs voluntariæ iuriſdictionis, & honoris, quem ſequitur Vitalin.in 3.not.dicens,quod delatio Crucis, ſignificat quandam præeminentiam eius,qui ante ſe illam facit deferre; Idem tenet Abb.in d.c.1.ſub num.7. vt lite pend.Card.in d Clem.& Doct dicunt hoc eſſe concedi propter reliquias præcedentis ſubiectionis, cum per exemptionem talia loca non deſinant eſſe in Prouincia,vel Diœceſi, ius namque reuerentiæ nunquam tollitur per exemptionem, & ideo eccleſia exempta,ſeu libera,tenetur nihilominus exhibere reuerentiã Epiſcopo,& ire ei obuiam proceſſionaliter,more aliorum, Felin.in c.cum nõ liceat, ſub nu.2.de præſcript.Vide Ceremoniale Epiſcopale,nuper editum,ca.2.libro 1. Crucis enim prælatio,illius cui præfertur, præcipuam quandam dignitatem demonſtrat; Quod explicat Fiuizanus in Commentario de Ritu ſanctiſſimæ Crucis Romano Pontifici præferendæ,libro 3.cap.7.vbi eod.lib.ca.1.refert, eius ſignificatus.Quid verò ſignificet delatio Crucis in funere,declarat Vitalin.in d.Clem. & quid in proceſſionibus.Rationale Diuin.lib.6.ca.102.num.8.Amplia,vt poſſit Archiepiſcopus etiam quando non viſitat.Card.in d.Clem.nume.8.multo magis quando viſitat locum exemptum in ſua Diœceſi, vel prouincia vti Sedis Apoſtolicæ delegat.nam.d.Clem.generaliter loquitur, & verbum declinanti ad locum exemptum,de quo in d.Clem.etiam in viſitatione verificatur,capit.cum ex officij,de præſcript.quem text.allegat glo.in dict.Clemen.& exemptis nullum fit ex

hoc

hoc præiudicium, vt in d. Clem. expreſsè dicitur. Limita, niſi eſſet præſens Legatus Papæ, quia tunc nec Patriarcha, cap. antiqua, de priuileg. vel præſens Cardinalis, non Legatus, vel Nuncius cum facultate Legati de latere, vti Cæremon. Epiſc. cap. 3 vbi de habitu ordinario Archiepiſcopi, & Epiſc. in ſua Prouincia, Diœceſi, & Ciuitate.

XXIX. Authoritas eſt, quod Archiepiſcopus de Iure Communi poteſt benedicere populo per totam Prouinciam, quod amplia etiam in loco exempto, per d. Clem. Archiepiſcopo, de priuileg. & per talem benedictionem delentur venialia, & intellige tam de benedictione ſolemni, per illa verba: Sit nomen Domini benedictum, vt inquit gloſſa, quam ſimplici, quam iterando præſtant, vt ibidem per Card. & Doct. ita etiam expreſsè habetur in Cæremon. Epiſc. cap. 4.

XXX. Authoritas eſt, poſſe Archiepiſcopum Diuina Officia in Pontificalibus celebrare in Prouincia etiam in loco exempto, & ab alijs in ſua præſentia ſine Pōtificalibus celebrari facere, d. Clem. Archiepiſcopo, & poteſt vti pallio diebus tamen permiſſis illo vti, gloſſa ibidem, computatur enim inter Pontificalia, & indiſtinctè per d. Clement. permittitur, inquit Cardin. ſub nu. 10. & tenent Anchar. nu. 3. Imol. nu. 6. Vitalin. num. 16. & ceteri Doct. in d. Clem. & Pauin. de viſitat. par. 2. c. 4. Ampliatur, vt pro celebratione in Pontificalibus poſſit collocare ſedem, quia ſpectat ad honorem Epiſcopalem, & eſt de acceſſorijs ad celebrationē, & his Pontificalibus vtitur ſine iuriſdictionis exercitio, vel officio, vt miſſam celebrando, & prædicando; ſed ſi iuriſdictione, vel officio vti vellet, id non poterit ſine licētia Epiſcopi, vel ſuperioris loci exempti, vt ordinare, chriſmare, degradare, vel ſimilia faciēdo, gloſſa eſt celebris, & magiſtralis in d. Clemen. Archiepiſcopo, quam Cōmuniter ſequuntur omnes Doctores, & Paul. & de Viſitat. p. 2. q. 4. Id amplia, etiam ſi vellet hoc exercere in ſubditum ſuum non ſolum in loco exempto, ſed etiam in Diœceſi ſui Suffraganei Couar. Pract. quæſt. cap. 9 ſub nu. 2. quod etiam amplia, vt nō poſſit Archiepiſcopus etiam extra Pontificalia exercere ea, quæ ſunt iuriſdictionis contentioſæ, vt excommunicare, iudicare, & alia ſimil. c. 1. de offic. ord. in 6 niſi in caſibus à iure expreſſis. Card. in d. Clem. §. ſimili, ſub nu. 2. Dixi ſupra Authorit. 18. ſub nu. 15. & ideo quando vellet in ſua præſentia ab alio celebrari facere in Pontificalibus, eſſet authoritatiuè demandare, & iuriſdictionem exercere, quod non poteſt non ſolum in loco exempto, vt declarant Anchar. num. 4. Imol. num. 9. & Card. in d. §. q. 7. ſed etiam in Prouincia Suffraganea, Card. in d. Clem. in princ. num. 3.

Amplia hanc Authoritatem multo magis poſſe Archiepiſcopum diuina officia priuatim, vel publicè in Prouincia audire, etiam in loco exempto, dict. Clement. Archiepiſcopo, & hoc eis competebat etiam extra Prouinciam ſine Pontificalibus, & cuilibet Epiſcopo extra Diœceſim. per cap. finale, de priuileg. in 6. vt animaduertit Cardinal in d. Clement. ſub num. 3. Sed hodie quoad locum, ſeruanda eſt diſpoſitio Concil. Trident. ſeſſ. 22. cap. 4 verſicul. ne patiantur, Contra quam diſpoſitionem non poteſt loci Ordinarius dare licentiam, Nauarr. conſilio 1. de Conſtit. num. 79. in antiquis.

Notandum quod in caſibus, in quibus poteſt Archiepiſcopus, vel Epiſcopus in locis exemptis exercere, vigore huius Clemen. ſi de facto prohibentur, ita quod exempti eis reſiſtant, non poterunt in eos animaduertere, ſed debent agere coram ſuperiore exemptorum, qui eos coget ad parendum huic Conſtitutioni, & nō parentes puniet. Cardin. in d. Clem. §. fin. in fine, Vitalin. nu. 56. extra locum exemptū in Prouincia, poterit ipſe Archiepiſcopus procedere vt dixi ſupra 21. Auth.

Digitized by Google

Vide decretum Sacræ Congregationis relatum infrà, in verbo, priuilegia Regularium, ſub die 10. Iunij 1603. latum.

Alia quæ poteſt Archiepiſcopus vel Epiſcopus in loco exempto, tam vti Ordinarius, quam vti Sedis Apoſtolicæ Delegatus, vigore Decretorum Concil. Trid. dicam infra, in verbo, exemptio.

XXXI. Authoritas eſt, quia Archiepiſcopus in Prouincia ſua, poteſt concedere Indulgentias ſecundum formam Concil. General. c. noſtro, de pœnit. & remiſſ. cap. 1. eod. tit. in 6. de quo Concil. habetur in cap. cum ex eo, eod. tit. Notandum tamen eſt ſecundum Nauar. in tract. de Iubilæo, & Indulg. not. 31. num. 13. fol. 156. quod Epiſcopi, & ſuperiores, non poſſunt concedere Indulgentias non ſubditis, exceptis primò exemptis ſui Epiſcopatus; exceptis ſecundò ijs, quibus à ſuperioribus ſuis facta eſt facultas eas quærendi; exceptis tertiò ſaltem mediatè ſubiectis, quales ſunt ſubditi Suffraganeorum, reſpectu Archiepiſcopi. His enim Archiepiſcopus concedit, d. cap. noſtro, de pœnit. ita Nauar. loco præalleg. Sed quod in loco exempto Epiſcopus, ſeu Archiepiſcopus non poſſit concedere Indulgentias, cum ſit dignitatis, & iuriſdictionis Epiſcopalis, tenet Card. Zabar. in Clemen. Archiepiſcopo, in §. ſi tamen, à num. 4. vbi Anchar. num. 6. & Vitalin. num. 66.

XXXII. Authoritas eſt, vt Archiepiſcopus intra quamlibet Eccleſiam Prouinciæ ſuæ, poſſit vti pallio, c. 1. de author. & vſu pal. etiam in loco exempto. Gl. in d. Clem. Archiepiſcopo, de priuil. Abb. in cap. 1. de author. & vſu pal. & quia Pontificalis officij plenitudo confertur per pallium, antequam obtinuerit palliū, licèt ſit conſecratus, non ſortitur nomē Archiepiſcopi, vel Primatis, aut Patriarchæ, & non poterit Epiſcopos conſecrare, nec conuocare ad Concilium, nec Chriſma conficere, nec Eccleſias dedicare, nec Clericos ordinare etiam ſi pallium in alio Archiepiſcopatu habuiſſet, cum oporteat petere nouum pallium; Poteſt tamen quando vult, Miſſam ſine pallio, & ſandalijs celebrare; poteſt etiam huiuſmodi conſecrationes ante pallij receptionem alteri committere, dummodo non ſit in mora petendi pallium; nec ante habitum pallium, poteſt Metropolitanus ante ſe crucem deferre, ſed tantum poſt ſe, nec poteſt Archiepiſcopus vel Patriarcha, vti pallio extra ſuam Prouinciam, vel Patriarchatum, & non omni tempore, ſed tantum in eccleſia in Miſſarum ſolennijs, in feſtis præcipuis, non in proceſſionibus, neque in Miſſis pro defunctis, & eſt perſonale, & ideo accommodari non poteſt, nec in morte alicui relinqui, ſed Archiepiſcopus, vel Patriarcha, cum eo ſepeliri debet, vt dicitur in Pontificali Romano ſub rubric. de pallio, vbi exprimuntur etiam dies, quibus pallio vti poteſt. Probantur prædicta omnia in diſtinct. 100. & in d. tit. de author. & vſu pall. per totum, & in cap. Suffraganeis, & in c. quod ſicut, § ſuper eo. de elect. c. 3. in fine, de poſtul. prælat. De pallio Patriarchæ, vide cap. antiqua, de priuil. & de electione in Archiepiſcopum & confirmato quid exercere poſſit, vide gl. in c. 1. de tranſ. epiſc. & in d. c. Suffraganeis.

Notandum, quod licèt hodie Archiepiſcopus non viſitet Prouinciam, vt proximè dicam, tamen poteſt vti prædictis Authoritatibus 28. 29. 30. 31. & 32. non enim ſequitur, non viſitat, ergo non poteſt vti, quia etiam extra actum viſitationis poſſunt prædicta exerceri, non enim probat hoc eſſe, quod ab hoc contingat abeſſe, l. neque natales, C. de probat. tum, quia locum exemptum Archiepiſcopus non viſitat, & tamen in eo vtitur, d. Clement. Archiepiſcopo, de priuileg.

Præterea, per Decreta Concilij Trident. prædicta Archiepiſcopo non prohibentur, quæ ei competunt iure Communi vigore etiam Conciliorum generalium,

Digitized by Google

lium,& non ex priuilegio ſpeciali,exemptis habentibus priuilegium,fuit derogatum in hoc per d. Clem. Archiepiſcopo, quæ ideo fuit ſituata ſub tit. de priuileg. reſpectu exemptorum priuilegiatorum, ibi: non obſtante quocumque priuileg. iuri tamen Communi præſertim diſpoſitioni Conciliari non cenſetur derogatū, niſi expreſsè dicatur,c. ex parte, de cappel. mon. Ideoq. prædictis non obſtat Cōcil. Trid. ſeſſ. 6.c.5 de reform. quia loquitur de Pontificalibus cum exercitio, vt de collatione ordinum, & de Epiſcopo ordinare volente, etiam prætextu priuilegij ordinandi extra ſuam dioeceſim, prout erant ante Concil. Triden. multi titulares Epiſcopi, & ordinabant vbicumque volebant, ſine Epiſcopi illius loci conſenſu, & ita dicit Nau. con. 21 de temp. ordin. in antiq. qui in conſ. 69. de ſent. excomm. in antiq. extendit etiam ad Epiſcopum, qui in aliena Dioeceſi ſine licentia conſecrauit Calices, & benedixit Corporalia, & Epiſcopus circumſcripto priuilegio etiam ante Concilium non poterat, per cap. Epiſcopus, 7.q.1. ac Archiepiſcopus etiam vigore prædictarum authoritatum ante Concilium non poterat ordinare in Dioeceſi Suffraganei etiam ſubditum ſuum, nec alia exercere, d.c.1 de off. ord. in 6 & 9.q.2. per totum, vt dictum fuit ſupra. Inſuper licèt Dioeceſis Suffraganei non dicatur Dioeceſis Archiepiſcopi, tamen eſt de eius Prouincia ſuffraganea, & in ea habet iuriſdictionem ordinariā Metropoliticam; Archid. in c. per ſingulas, 9.q.2. nu. 4. Bott. de Synod. Epiſc. par. 3. Art. 2. num. 27. Solicitudo namque totius Prouinciæ Metropolitano commiſſa eſt; dixi ſupra, Author. 9. ſub num. 6. & Authorit. 20. & eſt Suffraganei ſuperior, & iudex eius ſubditorum in caſibus ſibi à iure permiſſis, vt latè etiam fuit demonſtratum Author. 16. nu. 10. & Author. 17. num. 12. & Author. 18. ſub num. 16. Non eſt ergo iudicandum de Archiepiſcopo ſicut de Epiſcopo alieno, & ſic remanent prædictæ Authoritates intactæ, ſecundum diſpoſitionem Iuris Communis, & non correctæ per Concil. Triden. ſeſſ. 6. c.5. Igitur Archiepiſcopus in quolibet loco ſuæ Prouinciæ etiam exempto, non obſtante quocumque priuilegio contrario, poteſt facere ante ſe liberè portari Crucem, benedicere populo, & audire publicè vel priuatim diuina officia, & in Pontificalibus celebrare, & coram ſe facere celebrari ſine Pontificalibus tamen, d. Clement. Archiepiſcopo, de priuileg.

a . *ADDITIO. Licet Epiſcopus poſſit miniſtrare illa, quæ ſunt ordinis, tamen poſtquam fuerit in Archiepiſcopum promotus, & nondum pallium conſequutus, non poteſt Ordines conferre, vt Epiſcopus, nec Archiepiſcopus: & iſtud eſt verum de clericis ſui Archiepiſcopatus, quia tunc videtur conferre Ordines iure ſuo, & tamquam Archiepiſcopus, in ſubditum ſuum, & in collatione Ordinum in ſua Diœceſi, & Prouincia vtitur pallio, quod adhuc non habuit. Intelligitur text. in d.c. quod ſicut. §. præterea, in fine, de elect. Poteſt tamen receptum pallium alteri committere, gl. in c.1. de transl. Epiſc. Alios tamen clericos poteſt ordinare ſi ſit inuitatus ab alio Epiſcopo, & nomine illius alia Epiſcopalia exercere; & ratio eſt: quia illud non videtur facere iure ſuo, & tamquam Archiepiſcopus, ſed vt ſimplex Epiſcopus, tum quia etſi habuiſſet pallium, non poſſet eo extra Prouinciam ſuam vti; ita colligitur ex dictis per Innoc. Zabar. & Archar. in d.c. quod ſicut, §. præterea, & in c. Suffraganeis, eod. tit. de elect.*

Itē Archiepiſcopus, qui renūciauit Archiepiſcopatui, & ſic loco, & nō dignitati, non pōt exercere Pontificalia cū pallio in Diœceſi & Prouincia renūciata, etiam cū conſenſu Archiepiſcopi ſucceſſoris, & Suffraganeorū, ſed tantū exercere Pontificalia ſine pallio, cū conſenſu prædictorū, quemadmodū in alijs Diœ-

ceſibus, de conſenſu Diœceſanorum, quia illo pallio amplius vti non poteſt, ſed debet retinere penes ſe, & cum eo ſepeliri, vt per Doct. loco citato, & facit tex. inc. ad ſupplicationem, de renunc. Pariſ. de reſignat. Benef. lib. 1. q. 17.

Item ante receptionem pallij nihil interim de Eccleſiæ prouentibus recipere poteſt, vt in Extrauag. Communi, prima de elect. in ſi. & pallij traditio per obiectum criminis, vel defectus retardari non debet, niſi obijciens præſtito iuramento offerat ſe promptum de obiectis facere fidem, vt in Extrauagan. Communi vnica, de auth. & vſu Pallij.

a XXXIII. Authoritas eſt, nam Archiepiſcopus poteſt viſitare Prouinciam, a & procurationem à ſubditis Suffraganeorum ſuorum exigere, ca. cum Apoſtolus, & ibi glo. in verbo, Archiepiſcopi, c. ſopitæ, & c. ſuper eo, & c. cum nuper. de cenſib. c. cum ex officij, de præſcript. c. 1. & c. fin. de cenſib. in 6. vbi dicitur, quod Archiepiſcopus dum viſitat Prouinciam, poteſt confeſſiones ſubditorum Suffraganeorum audire, & abſoluere confitentes, & ipſis pœnitentias iniungere ſalutares, & poterit abſoluere à caſibus Epiſcopo reſeruatis, & cenſuris. Pauin. de viſitat. par. 2. q. 4. & diſpenſare in foro conſcientiæ. Abb. in cap. ad extirpanda, de fil. presbyt. Non poteſt ordinare, neque concedere literas dimiſſoriales, quia non reperitur à iure ei permiſſum. Franc. & Gemin. in d. c. fin. neque chriſmare, vt per Pet. Subert. in tract. de cultura vineæ Dei, par. 1. c. 9. Non poterit exercere iuriſdictionem fori contentioſi in ſubditos Epiſcopi Suffraganei, niſi in duobus caſibus, in criminibus notorijs, & contra impedientes eius iuriſdictionem, vt per Socin. de viſitat. ſub nu. 29. & dictum fuit ſuprà author. 21. & 24. Hodie verò per Conc. Trident. ſeſſ. 24. de refor. ca. 3. non poteſt viſitare Diœceſes Suffraganeorum, niſi cauſa cognita, & probata in Concilio prouinciali, & tunc viſitando habebit eaſdem facultates, quas ante Conc. de iure communi habebat, vt ex præalleg. iur. necnon alia, quæ à Concil. Prouinciali, in ſpecie ei committerentur, iuxta facultatem, quam habet à iure Conc. Prouinciale.

XXXIV. Authoritas eſt, quia Metropolitanus poteſt per totam Prouinciam ſuam prædicationis officium aliquibus interdicere, prout in capit. tuarum, de priuileg.

XXXV. Authoritas eſt, nam Metropolitanus poteſt confirmare electum confirmandum ab Epiſcopo Suffraganeo, ſi Eccleſia Suffraganea vacat, ſi tamen eſt cõſuetudo, c. ſicut tuis, & ibi gl. in verſ. ad Colonienſem, de ſimon.

XXXVI. Authoritas eſt, vt Metropolitanus poſſit deputare Vicarium, ſeu Officialem in Eccleſia Suffraganea, ſi infra octo dies poſt mortem Epiſcopi Capitulũ non prouiderit ex decreto Sacri Concil. Trid. ſeſſ. 23. de refor. generali, cap. 18. & emolumenta ſede vacante erunt ſucceſſoris, & non Capituli. Clem. ſtatutum, de elect. In quibus hodie in Regno Neapolitano regulariter ſuccedit Camera Apoſtolica, electio tamen Vicarij debet fieri de Capitulari perſona, ſi idonea ibi reperiatur, c. ne pro defectu, & ibi gl. de elect. & in cap. nullus inuitus, 60. d. ſed non de neceſſitate, vt infrà, in verſ. Capitulum Sede vacante, nu. 6.

XXXVII. Authoritas eſt, quia Metropolitanus tanquam Sedis Apoſtolicæ Delegatus, poteſt compellere Abbates, & Regulares prælatos negligentes, vt prędicatio Euangelij fiat in Eccleſijs parochialib. ſubiectis monaſterijs in nulla diœceſi exiſtentibus, in cuius Prouincia Diœceſes ipſæ ſitæ ſunt, ex decreto eiuſdem Conc. ſeſſ. 5. de refor. c. 2. Item Metropolitanus tanquam Sedis Apoſtolicæ Delegatus, poteſt conuocare Regulares, in cuius Prouincia monaſteria ſub immediata

Sedis

Digitized by Google

Sedis Apoſtolicæ protectione ſita ſunt, negligentes exequi Decretum eiuſdem Concil.ſeſſ.25.de reform.cap.8. de Regul.de quo latè per Nauarr. conſil.83 de Regular.

XXXVIII. Authoritas, quia Metropolitanus cum duobus antiquioribus Suffraganeis poteſt in Prouincia erigere vnum, aut plura Collegia ſeminarij ob Eccleſiarum paupertatem, iuxta Decretum eiuſdem Conc.ſeſſ.23 de refor.c.18.

XXXIX. Authoritas, nam Archiepiſcopus poteſt in caſibus ſibi permiſſis reum exulare extra Prouinciam, cap 2.de arbitr. An verò poſſit relegare extra Prouinciam, quando in Prouincia, ſeu Diœceſi Metropolitana non extat inſula, & an tunc ſententia operetur extra territorium, vide Felin.in c.poſtulaſti, ſub nume.2. de foro compet.

XL. Authoritas eſt, quia licèt Archiepiſcopus non diſpenſet cum ſubditis Suffraganeorum ſuorum, vt per Doct in c.ad extirpand 1, de fil.presb. tamen in caſibus, in quibus poteſt iudicare, poterit etiam diſpenſare, Felin. in ca. paſtoralis, nu. 7.de offi.ord. & in quibus caſibus poſſit Archiepiſcopus diſpenſare, vide Burgaſ. de Irreg.p.3.in tit.de diſpenſ. Archiep.fol.76.

ADDITIO. Burgaſ.in loco preallegato tenet, quod Archiepiſcopus dum viſitat Diœceſim Suffraganei, audiendo confeſſiones, in pœnitentialibus poteſt diſpēſare in foro conſcientiæ; Idem dicit Abb.in c.ad extirpandas, de fil.presb. & dictum fuit ſupra author.33. Item quando in foro exteriori diſpenſatio eſt debita ratione cauſæ, & perſonæ, debet remittere ad Suffraganeum eius ſubditum, vt diſpenſet cum eo; quo recuſante, vel negligente, Archiepiſcopus diſpenſabit, quod intellige, vt dictum fuit ſupra author.19. Item vbicunque Suffraganeus culpa ſua ius diſpenſandi perdidiſſet, poteſt Archiepiſcopus diſpenſare. Item quando Epiſcopus eſt ſuſpenſus ad tempus, & diſpenſatio pro magno bono fiendo, vel magno ſcandalo vitando, celeritatem requireret, tali caſu fit deuolutio ad Metropolitanum; ita per Burg. vbi ſupra, qui multa allegat.

Alius caſus eſt, quod ſi Eccleſia Cathedralis non habet Capitulum actu, ſed habitu, & quādo nullus Canonicus eſt in ſacris in Eccleſ. Suffraganea, tunc Metropolitanus poteſt exercere iuriſdictionem, & vacante ſede Metropolitana Capitulum Metropolitanum; ita per Pauin.de off.& pot.Cap.Sede vac. par 1.q.10. ſub num 5. Item quando eſt diſcordia inter Epiſcopos Suffraganeos ſuper perceptione iurium Epiſcopalium in Eccleſia, quæ eſt ſita in confinibus duarum Diœceſium, poteſt Metropolitanus eos cogere, vt concordent, Bellencin.in tract.de charitat.ſubſid.q.52. Item Archiepiſcopus habet iuriſdictionem in ſubditos Suffraganei, quando Clericus publicè tenet illicitè Eccleſiam, vt in terminis c.ad extirpandas, de fil.presb. dictum fuit ſup.author.20.

Et licèt Archiepiſcopus nihil poſſit in Diœceſibus Suffraganeorum, niſi in caſibus à iure expreſſis, an idem ſit in ſimilibus, vide Felin.in c.paſtoralis, ſub nu.3, de reſcrip. vbi videtur tenere eſſe periculoſum hoc dicere.

Hæc breuiter non ſine magno labore recollegiſſe ſufficiat de caſibus Archiepiſcopo competentibus, in iure expreſſis, vltrà glo. Abb.& Felin in d.ca. paſtoralis, de offi ord gl.in Summa, & in c.conqueſtus, 9.q 3. & gl.Hoſt.& Doct. in ca.1.de ſuppl.negl. prælat.in 6.& per eundem Hoſt.in Summa, de offic. ord. & Pauin.de viſitat.par.1 q.10.nu 50.Lancel.Corrad.in templo omnium iud.lib.2.c 4. in tit. de Archiepiſcopo. Ceteras verò anthoritas lector ſuppleat.

His tamen quadraginta authoritatibus puto fuiſſe ſatisfactum hodie die 9.

Martij 1585. In feſtiuitate Sanctorum Quadraginta martyrum, familiæ meæ Protectorum; eſt enim in honore hic numerus, vt legitur in lectionibus iſtorum Sanctorum.

Archiepiſcopos autem his, & alijs authoritatibus in caſibus à iure permiſſis expreſſis vtendo, moneo eſſe memores dicto Apoſtoli (vt non dominantes Clerum) relato à Gratiano in c. quia, 10. q. 3. & legitur in epiſtola in feſtiuitate Sancti Apollinaris die 23. Iulij.

Fuit autem iſte Tractatus deinde Neap. Impreſſus in anno 1586. ſimul cum alio tractatu, ſic inſcripto: de Concilio Prouinciali, & authoritate Archiepiſcopi in Suffraganeos, eorumque ſubditos, & in tota Prouincia tractatus authore Stephano Quaranta V.I.D. Canonico Neapolitano, &c.

ARCHIVVS.

Congruit tit. de offic. ordinarii.

PRæter Summiſtas ſciendum eſt, quod bonorum eccleſiaſticorum Archiuium tenentur facere Prælati in eorum Diœceſibus, & adminiſtratores Eccleſiarum ex Conſtitutione Sixti V. incip. Prouida Romani Pontificis circumſpectio, & infra. Mandantes vniuerſis, & ſingulis Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Abbatibus, aliiſque Prælatis, & Præſidentibus Eccleſiarum, Monaſteriorum, Vniuerſitatum, Collegiorum, & Præceptoriarum maiorum, ac ſimilium Eccleſiaſticarum dignitatum, quocunque nomine cenſeantur, ſecularium, & quorũuis Ordinum, ac Militiarum regularium, nobis, & Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubiectorum, ſiue nullius ſint Diœceſis, ſiue aliàs quomodolibet exempta exiſtant, dum tamen ordinariam in ſubditos, aut quaſi Epiſcopalem iuriſdictionem, de iure, conſuetudine, aut priuilegio habeant, aut exerceant per Italiam conſtitutis, vt loco arbitrii generalis eccleſiaſtici ſui per nos ſuppreſſi, ipſi & eorum vnuſquiſque, qui hactenus inuentaria huiuſmodi non confecerunt, debeant omninò intra annum, à die quo præſentes noſtræ ad eorum notitiam peruenerint, omnium, & quorumcumque bonorum immobilium, cenſuum, canonum, liuellorum, prouentuum annuorum, iurium, iuriſdictionum, ac priuilegiorum, & ſcripturarum, quæ eis eorumque arbitrio annotatione digna videbuntur, Eccleſias, Monaſteria, Collegia, Vniuerſitates, Præceptorias maiores, & Dignitates, quibus ipſi reſpectiuè præſunt pertinentium, & in quorum poſſeſſione exiſtunt, inuentaria diligenter conficere, & deinde quocunque eorum in regimine, ſeu adminiſtratione Eccleſiarum, Monaſteriorum, Collegiorum, Vniuerſitatum, & Præceptoriarum maiorũ, ſeu in dignitatibus huiuſmodi ſucceſſores fuerint, intra annum à die habitæ poſſeſſionis, ſimilia inuentaria de nouo conficere, ſeu renouare teneantur. Curet prætereà ſine vlla impenſa, & grauamine, ea autem, aut ſolutione ſuorum ſubditorũ per omnes, & ſingulos, qui vel eorum iuriſdictioni quomodolibet ſubiecti ſunt, vel in eorum Ciuitatibus, Diœceſibus & diſtrictibus reſp. ſitue exiſtunt, etiam ſi exempti, & pariter nobis, ac dictæ Sedi immediatè ſubditi eſſe noſcuntur, Abbates, Præpoſitos, Priores, Vicarios, Guardianos, Abbatiſſas, Priorias, & cuiuſcũque eccleſiæ, vel pii loci ſeculares, vel regulares, & alios quocunque titulo, & nomine præfectos vtriuſque ſexus bona ſtabilia, iura, cenſus, reditus, & prouentus quomodolibet poſſidentes, cæteraſque perſonas eccleſiaſticas quaſcunque dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, vel officia, aut beneficia Eccleſiaſtica cum curã, & ſine cura, ſecularia, & quorumuis Ordinum regularia in quibuſuis Eccleſijs, ſeu ipſas Parochiales, aut alias Eccleſias in Titulum, vel Commendam, aut

alias

alias quomodolibet obtinentes; *Præceptores* quoque minores, & alios, qui beneficia quarumcumque militiarum obtinent, denique per omnes, & quoſcumque adminiſtratores, Rectores, Cuſtodes, Officiales, Operarios, & quocunque nomine nuncupatos, ſuperiores; quorumcumque hoſpitalium, Sodalitatum, Confraternitatum, Seminariorum, Montium pietatis, Collegiorum, ſtudiorum generalium, fabricarum eccleſiarum, & piorum, vel religioſorum locorum, etiam quæ per laicos, ſeu clericos coniunctim, vel diuiſim regi, aut gubernari ſolent, per modernos quidem intra eundem annum, vt præfertur, eorum verò ſingulorum pro tempore ſucceſſores etiam intra annum, vt dictum eſt, inuentaria huiuſmodi bonorum, ac aliorum ſupradictorum, quæ eorum curæ, ſeu adminiſtrationi commiſſa ſunt, ſimiliter accuratè, & diligenter confici; & ad ſe deferri eoſque ad id per cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, aliaque opportuna iuris, & facti remedia ſibi benè viſa cogant, & compellant, ac demum inuentaria omnia prædicta tam à se ipſis, quàm ab alijs confecta ſimiliter gratis, & ſine vlla etiam minima impenſa, aut exactione in loco congruo ad id deputato; ac tuto, & benè clauſo reponant, atque perpetuò cuſtodiant, & conſtruent; laudabilemque hanc conſuetudinem, vbi iam viget, proſequantur, vbi verò non eſt, quamprimum introducant.

Romæ die 8. Iunij 1587.

Et per hanc Conſtitutionem determinatur quæſtio diſputata per Abb. in ſua q. 3. dub. 4. ſub nu. 16. & per Couar. in c. 1. de teſta. nu. 9. An Epiſcopus, ſeu Prælatus, teneatur facere Repertorium, ſeu Inuentarium rerum Eccleſiæ. De hoc Archiuio faciendo fuit prouiſum per multa Concil. Prouin. Metrop. præſertim per Neap. ſub titu. de viſitat. §. quoniam, fol. 60. Et omnes beneficiati tenentur facere Inuentaria, & maior Eccleſia tenetur habere Archiuium, vbi collocari debent, Pàuin. de viſitat. par. 2. q. 3. Fuſcus de viſitat. c. 15. nu. 33.

ADDITIO. *Archiuium eſt locus, in quo reponuntur ſcripturæ publicæ, quod armarium librorum appellat glo. in Clem. vnica, in verbo, Archiuijs, de iureiur. in quo text. & in ca. peruenit, 30. q. 1. fit mentio de Archiuium S. Rom. Eccleſ. & nota, quod qualibet Ciuitas debet habere archiuium publicum, & Cameram actorum, in quo reponantur acta, & inſtrumenta publica, vt facilius inueniantur, ac incorruptè ſeruentur, tex. eſt notat. in Auth. de Defenſor. ciuit. §. pen. uer. præcepta, vbi glo etiam ponit, qualiter vocetur præpoſitus archiuio publico, & quod faciat fidem inſtrumentum productum ex publico archiuio habens publicū teſtimonium, eſt tex. in auth. ad hac, C. de fide inſtrum. in l. Cenſus ff. de probat. in l. moris, § ſolet, ff de pœnis Crauet conſ. 602. nu. 2. lib. 4. & quando dicatur habere publicum teſtimonium vltra glo. ibi, declarat Abb. in c. ad audientiam, de præſcript. & ad prædicta vide etiam Innoc in c. 1. de procurat. & Quintil. Mandoſ. ſuper glo. facult §. Habita, in verſ. Archiuij.*

ASTROLOGIA IVDICIARIA.

Præter Summiſtas ſciendum eſt, quod contra exercentes Aſtrologiæ iudiciariæ artem, & alia quæcunque diuinationum genera, libroſque de eis legentes, ac tenentes, extat Sixti V. Conſtitutio Romæ publicata die 9. Ianuarij 1586. & aliàs Neapoli impreſſa, Incip. Cœli, & terræ creator Deus, & infra folio 51. in Bullario.

HAC

Hac perpetuò valitura Conſtitutione Apoſtolica authoritate ſtatuimus, & mandamus, vt tam contra Aſtrologos, Mathematicos, & alios quoſcunque dicta Iudiciariæ Aſtrologiæ artem, præterquam circa Agriculturam Nauigationem, & rem Medicam in poſterum exercentes, aut facientes iudicia & natiuitates hominum, quibus de futuris contingentibus, ſucceſſibus, fortuitiſque caſibus, aut actionibus ex humana voluntate pendentibus, aliquid euenturum affirmare audent, etiam ſi id ſe non certè affirmare aſſerant, aut proteſtentur, quam contra alios vtriuſque ſexus, qui ſupradictas damnatas, vanas, fallaces, & pernicioſas diuinandi artes, ſiue ſcientias exercent, profitentur, et docent, aut diſcunt, quive huiuſmodi illicitas diuinationes, ſortilegia, ſuperſtitiones, veneficia, incantationes, ac præmiſſa deteſtanda ſcelera, & delicta, vt præfertur faciunt, aut in eis ſe quomodolibet intromittunt, cuiuſque dignitatis, gradus, & conditionis exiſtant, tam Epiſcopi, & Prælati ſuperiores, ac alij Ordinarij locorum, quam Inquiſitores hæreticæ prauitatis vbique gentium deputati, etiam ſi pleriſque ex his caſibus antea non procedebant, aut procedere non valebant, diligentius inquirant, & procedant, atque in eos ſeuerius Canonicis pœnis, & alijs eorum arbitrio animaduertant. Prohibentes omnes, & ſingulos libros, Opera, & Tractatus huiuſmodi Iudiciariæ Aſtrologiæ, Geomantiæ, Hydromantiæ, Pyromantiæ, Onomantiæ, Chiromantiæ, Necromantiæ, Artis magicæ, aut in quibus Sortilegia, Veneficia, Auguria, Auſpicia, execrabiles incantationes, ac ſuperſtitiones continẽtur, ac vt ſupra in memorato Indice interdictos ſub cenſuris, & pœnis in eo contentis, à quibuſcũque Chriſti fidelibus legi, aut quomodolibet retineri: ſed illos Epiſcopis, & Ordinarijs locorum, vel Inquiſitoribus prædictis præſentari, & conſignari debere; & nihilominus eadem authoritate ſtatuimus, & mandamus, vt contra ſcienter legentes, aut retinentes libros, & ſcripta huiuſmodi, ſeu in quibus talia continentur, ſimiliter ijdem Inquiſitores liberè, & licitè procedant, ac procedere, & pœnis condignis punire, & coercere poſſint. Non obſtantibus, &c.

Indicis librorum prohibitorum Regula 9.

Libri omnes, & ſcripta Geomantiæ, Hydromantiæ, Aeromantiæ, Pyromantiæ, Onomantiæ, Chiromantiæ, Necromantiæ, ſiue in quibus continentur Sortilegia, veneficia, auguria, auſpicia, incantationes artis magicæ, prorſus reijciuntur.

Epiſcopi verò diligenter prouideant, ne Aſtrologiæ iudiciariæ libri, tractatus, indices, legantur, vel habeantur, qui de futuris contingentibus, ſucceſſibus, fortuitiſve caſibus, aut ijs actionibus, quæ ab humana voluntate pendent, certò, aliquid euenturum affirmare audeant. Permittuntur autem iudicia, & naturales obſeruationes, quæ Nauigationis, Agriculturæ, ſiue Medicæ artis iuuandæ gratia conſcripta ſunt.

Cenſuras, & pœnas, de quibus in prædicta Conſtitutione fit mentio, vide inf. in verbo, libri prohibiti. Et ad declarationem omnium prædictorum, vide Abb. in c. ex tuarum, nu. 6. de ſortileg. & Caiet. in Sum in verbo Obſeruatio aſtrorum. Et pro interpretatione, & ſignificatu vocabulorum, vide cap. 1. 26. q. 3. & cap. nec mirum. 26. q. 5.

ADDITIO. Vltra Abb. in d. c. 2 de ſortil adde Paul. Grillan. in trac. de Sortilegio, q. 11. nu. 12. & 22. & Corrad. Lancel. in templo omn. iud. lib. 1. c. 1. verſ. ſortilegia euitare, Nau. conſ. 1 ſub tit. ſortileg. & quæ diffuſius refert Ambroſ. de Vignate, vnà cum anno. Franc. Pegn. in tract. de hæret. q. 10.

Digitized by Google

PRAETER Summiſtas ſciendum eſt, quod contra Eccleſiaſticas perſonas Regni Neapolitani Bannitorum Fautores, fuit per Sixtum V. prouiſum per Breue tenoris ſequentis videlicet.

Sixtus Papa V. Dilecte fili nobilis vir, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionẽ. Exponi nobis nuper feciſti, in Regno Neapolitano, ac præſertim in Prouincia Aprutij, nonnullos Bannitos viarum graſſatores exiſtere, contra quos pro tui officij debito omni ſtudio procedere intendis, & ad id neceſſaria omnia remedia præparaſti. Ne autem dicti banniti & viarum graſſatores cõdignas delictis ſuis pœnas euadant, prouidere volentes, omnibus & ſingulis Abbatibus, Prioribus, Abbatiſſis, Prioriſſis, Præpoſitis; Plebanis, Guardianis, Archipresbyteris, Præceptoribus, Commendatarijs, Rectoribus, & alijs quibuſuis perſonis Eccleſiaſticis, ſecularibus, & quorumuis Ordinum & militiarum Regularibus, Regni, & Prouinciæ huiuſmodi ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna, à qua niſi à nobis, aut Romano Pontifice pro tempore exiſtente, prœterquam in mortis articulo abſolui nequeant, diſtrictè prohibemus, ne dictos bannitos, & viarum graſſatores in Monaſteria, domos, eccleſias, cappellas, hoſpitalia, aut quæuis alia loca recipere, ſeu in eis occultare, aut illis auxilium conſilium, fauorem, ſeu victum aut veſtitũ, vel alia eis neceſſaria directè, ſeu indirectè quomodolibet præſtare audeant, ſeu præſumant, non obſtantibus quibuſuis Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, necnon Monaſteriorum & aliorum locorum prædictorum iuramento confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, ceteriſq; contrarijs quibuſcumque. Ceterum quia difficile foret præſentes literas ad ſingula quæq. loca deferri, volumus, & ſimiliter Apoſtolica authoritate decernimus, quod præſentium tranſumptis ẽt impreſſis, & ſigillo tuo obſignatis eadẽ prorſus fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibita, vel oſtenſa, Datum Romæ apud Sanctum Petrũ, ſub Annulo Piſcatoris, die 20. Maij 1589. Põtif. noſtri anno 5. M. Veſtrius Barbianus Antonius Ruloſſius. A tergo Dilecto filio nobili viro, Ioãni de Zunica, Proregi Neapolit. Locus Sigilli. Impreſſa Neap. Apud Horatiũ Saluianum. 1589.

De materia bannitorum, & eorum fautorum exſtant nonnullæ Bullæ præſertim. Greg XIII incip. Tanta, fol. 1294. in Bullario, & Sixti V. incip. Hoc noſtri, fol. 18 cum ibidem adnotatis per Dominum Laertium Cherubinum Iureconſultum Romanum, eximium compilatorem Bullarij, ſuper quibus exſtant conſ. Nauar. 57. 59. & 78. de ſenten excom. in antiq. vbi tenet non incurrere eos, qui dictos bannitos quo ad victum adiuuant in extrema neceſſitate, faciendo eleemoſynam, vel aliud opus in genere ſuo bonum, ad finem conuertendi, & pœnitendi.

ADDITIO. Nec etiam incurrent illi, qui per ignorantiam receptauerint aliquos neſcientes eos eſſe bannitos, ex dictis per Ang. in tract. malefic. & ibi Auguſt. Ariminen. in apoſtil. in verſ. maleficio ſemper aſtitit nu. 23. per Nell. in tract. bannit. in 3. par. ſecundi temporis, q. 20. Afflict. in Conſt. Paſtarenorum, nu. 8. cum receptare in ſe non ſit delictum. Boſſ. in tit. de rapinis num. 21. in foro autem exteriori præſumitur ſcientia, quando eſſet publicum, & notorium illos eſſe bannitos, gloſ. in l. 1. ff. de receptat. & per dictos Doctores in locis præalleg.

&

& quando dici poteſt eſſe publicum, latè per Boſſ. vbi ſuprà.

Eſt & alius caſus, vt non incurrant, quoties huiuſmodi receptatio à perſonis eccleſiaſticis eſſet coactè & non voluntariè facta propter violentiam bannitorũ, adeo vt non poſſent illos expellere abſque ſui periculo Afflict. in d. Conſt. num. 3. Campan. in c. Regni, Licet cõtra receptatores, ſub nu. 10. Roland. conſ 45. vol. 1.

Tertius eſt caſus, vt non incurrant, quoties ipſa perſona Eccleſiaſtica tales bãnitos receptarent, animo exhibendi, & præſentandi Curiæ dummodo talem habuerint intentionem inſpecto tempore receptionis: ſecus vero ſi ex poſt facto hoc deliberauerint, prout colligitur ex dictis notabiliter per Nell. vbi ſupra, q. 24.

Prætallegata Sixti Conſtitutio eſt tenoris ſequentis.

Sixtus Epiſcopus, ſeruus ſeruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

HOC Noſtri Pontificatus initio inter multa Reipublicæ damna, & incommoda, quæ menti noſtræ obuerſabantur, nobis longè fuit grauiſſimum, quod Populos S.R.E. ditioni temporali ſubiectos, nõ modò ad rerum ſubſtantiarumque ſuarum perturbationem & iacturam, ſed etiam vitæ periculum redactos inuenerimus, Exulibus, Banniiis, ceteriſque id genus facinoroſis hominibus ita vndique ingruentibus, & graſſantibus, vt vix quiſquam ab hac hominum peſte tutus alicubi conſiſtere poſſe videatur. Quare cum ad hæc ſananda mala, ex officij noſtri debito, & præcipua erga noſtros, ac eiuſdem R.E. ſubditos charitate aſſiduè extimulemur, nihil non agere & tentare decreuimus, quo Populis optata quies, ſalus, ſecuritas, & tranquillitas per nos reſtituatur. Quod ita demum, Deo auxiliante, ſperamus nos eſſe conſecuturos, ſi cautè prouideatur, ne vllum domi foriſq. intra, extraue fines noſtros crimninoſis hominibus huiuſmodi pateat diffugium, aut receptaculum, ſed omninò Legum, & Magiſtratuum ſeueritatem Iuſtitiæq. gladium ſubire, ac debitas pœnas luere cogantur.

Itaque de fratrum noſtrorum conſilio, omnes & ſingulas Conſtitutiones à fel. rec. Pio II. Paulo etiam II. Sixto IV. Iulio ſimiliter II. Leone X. Clemente VII. Iulio III. Pio etiam IV. Pio V. Greg. XIII. & quibuſuis alijs Rom. Pont. prædeceſſoribus noſtris, ſuo cujuſque tempore in deteſtabile prædictorum, & aliorum infraſcriptorum hominum genus, pro temporis & criminum ratione editas, cum omnibus & ſingulis in eis contentis, quo ad ea quæ præſentibus, non contrariantur, & excepta Excommunicationis ſententia, per eaſdem Conſtitutiones in illis contrauenientes promulgata, quam ne animarum perniciem potius quam ſalutem adferat conſulto tollendam & ſubmouendam duximus, ex certa ſcientia noſtra approbantes, & innouantes, illarumque omnium tenores, ac ſi de verbo ad verbum insererentur præſentibus pro expreſſis & inſertis haberi volentes.

Vniuerſis & ſingulis Ducibus, Principibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, & Domicellis, etiam quacumque Eccleſiaſtica dignitate fungentibus, nec non Vicarijs feudatarijs, Armorum Ductoribus, Capitaneis, Magiſtratibus, Cõmunitatibus, Vniuerſitatibus, & Officialibus, Ciuitatum, Terrarum, Caſtrorum, Opidorum, & aliorum quorumcumque locorum prædictæ R.E. mediatè, vel immediatè ſubiectorum, in virtute ſanctæ obedientiæ, ac ſub indignationis noſtræ, necnon duorum millium per Communitates, & mille per Vniuerſitates, ac quinque millium ducatorũ auri Cameræ Apoſtolicæ irremiſſibiliter ipſo facto applicando-

candorum per Dominos temporales; & alios prædictos abſque alia declaratione incurrendis pœnis (vltra alias in eorundem prædeceſſorum noſtrorum literis contentas) diſtrictè præcipiendo mandamus, quatenus adhibita exactiſſima diligentia, de qua per publica documenta, & alias probationes fidem faciant, eorum Ciuitates, Terras, Opida, Caſtra, Villas, dominia, loca, & territoria omnia Perduellionibus, Homicidis, Latronibus, viarum Graſſatoribus, Raptoribus, Incendiarijs, Sicarijs, Exiticijs, publicæ quietis perturbatoribus, armatas facientibus ſtatum Eccleſiaſticum hoſtiliter peragrantibus, pro quocumque crimine capitali, etiam in contumaciam Bannitis, alijſq; ſimilibus notorijs delinquētibus, & facinoroſis hominibus, etiam nondum condemnatis, eorumq. fautoribus, & complicibus quos omnes noſtros, dictæq. R.E. rebelles, ac publicos hoſtes eſſe decernimus, ſecura, libera, & expurgata cuſtodire, tenere & præſeruare. Necnon ſi quos ex ipſis eò accedere vel commorari, ſeu ad prædicta loca declinare, vel illac pertranſire contigerit, ſtatim illos capere & apprehendere, ac ad carceres conducere, captoſq. noſtris, & pro tempore exiſtentium Romanorum Pontificum Magiſtratibus, & Officialibus fideliter tradere & conſignare, Populoſque ſuos pulſu campanarum & alijs ſignis ad arma conuocare, & coadunare teneantur.

Quod ſi illos capere & apprehendere per ſe ipſos nequiuerint, finitimas quaſque Communitates & Vniuerſitates necnon dominos temporales commonefaciant & in auxilium conuocent, iunctiſq. ſimul viribus eoſdem perduelliones, homicidas, latrones, & alios prædictos, forti manu & inceſſanter quocumque ſe verterint, etiam extra proprium territorium, & iuriſdictionem in ipſo perſequutionis actu vſque ad vltimam eorum profligationem proſequantur, ac vt capiantur, & apprehendantur, ſeu profligentur omnem operam adhibeant.

Cumque veriſimile non ſit, huiuſmodi hominum genus in occulto verſari, & eos, qui ad cuſtodiam tenentur ſi diligenter inuigilent illorum notitiam non habere, neque tantam multitudinem eſſe poſſe, quin ab hominibus temporalibus, ac Communitatibus, & Vniuerſitatibus prædictis vinci, & opprimi queat, iuncto præſertim finitimorum auxilio, cauillotæ excuſationes ſibi in poſterum nullo modo ſuffragentur.

Particulares verò perſonæ cuiuſcumque ſtatus, gradus, & conditionis exiſtentes, ſub quingentorum ducatorum ſimiliter, eidem Cameræ ipſo facto applicandorum, alijſque corporalibus, etiam vltimi ſupplicij incluſiue Gubernatorum & Officialium prædictorum arbitrio iuxta cuiuſcumque perſonæ & culpæ qualitatem extendendis pœnis, cum primum campanæ ſonitum aliave ſigna populum aduerſus dictos facinoroſos homines conuocantia audiuerint, vel alias de illis quomodolibet notitiam habuerint, arma capere, & ad locum neceſſarium accurrere, ac vnà cum alijs & per ipſum omnem conatum in perſequendis, capiendis, & profligandis Bannitis, aliiſque nefarijs hominibus prædictis adhibere teneantur.

Præterea, ſub eiſdem pœnis, omnes & ſinguli prædicti tam in Vrbe, quam extra eam ad quamcumque Curiæ, ſeu Miniſtrorum & Executorum Iuſtitiæ, vel cuiuſque eorum ſimplicem requiſitionem, ac etiam nulla requiſitione præuia (ſi aliquos ipſis reſiſtere vel ſeſe opponere ſeu aliquod impedimētum adferre, eoſue ad aliquam executionem faciēdam auxilio egere quoquo modo cognouerint) eiuſdem Curiæ, Miniſtris, & Exequutoribus opem, & fauorē, armata etiam manu cōferre, & ſubuenire, ac præſto eſſe, & denique obedire, eoſq. ſi opus fuerit in perquiſitione, executione, permāſione, trāſitu, & alijs præmiſſis comitari debeāt.

In

Inſuper ſtatuimus,& ordinamus,vt ſi qui ex Perduellionibus homicidis,latronibus,furibus & alijs facinoroſis hominibus prædictis in Ciuitatibus,Terris Oppidis,Caſtris,Villis,Dominijs,Locis,& Territorijs huiuſmodi damna aliqua intulerint,ſeu furtum,aut latrocinium commiſerint,nec capti, & deprehenſi fuerint, ſed impunè euaſerint, Domini temporales, ſeu Communitates,& Vniuerſitates Nobis,& Sedi Apoſtolicæ mediatè,ac immediatè ſubiecti,in quorum locis, territorijs, & iuriſdictionibus reſpectiuè ſimilia perpetrata fuerint, præter hoc, quod ad damnorum quorumcumque ſic illatorum parti læſæ damna que huiuſmodi patienti, ac eorum hæredibus plenariam reſtitutionem, & ſatisfactionem omninò teneatur, ad tantundem etiam quantum damna illata æſtimata fuerint Cameræ prædictæ realiter,& cum effectu perſoluendum,eo ipſo ſint diſtricti,ac aliàs prout latius continetur in alijs literis dicti Pij V. prædeceſſoris contra Dominos, ac Communitates,& Vniuerſitates,eorum territoria non cuſtodientes, editis quas, firmis tamen remanentibus alijs ſupra,& infraſcriptis pœnis,tenore præſentium etiam innouamus.

Duces quoque,Principes,Marchiones, Comites, Barones, Domicellos, Vicarios,Feudatarios,Gubernatores,Magiſtratus,Doctores,Capitaneos, & Officiales prædictos,necnon quoſcunque alios cuiuſcunque etiam Eccleſiaſticæ dignitatis,conditionis,ſtatus,gradus,ordinis,excellentiæ,ſexus,& ætatis, dummodo decimum quartum illius annum excedant huius ſtatus,& iuriſdictionis noſtræ temporalibus, ac prædictæ R.E.in eiſdem temporalibus mediatè, vel immediatè ſubiectos,etiam Dominia,Iuriſdictiones, & loca extra ſtatum prædictum obtinentes, qui Perduelliones, homicidas, latrones, & alios nefarios homines prædictos in ſuis quiſque Dominijs, Terris, Opidis,Caſtris,Fortalitijs,villis,locis,territorijs,ſeu domibus tam in ipſo ſtatu,quam extra eum conſiſtentibus receptauerint, ſeu confouerint,aut quod in illis recipiantur, vel confoueātur quoquomodo permiſerint,ſeu ne ij capiātur impediuerint,vel captos eripuerint,ſeu occultauerint, aut illis poteſtatem, ſeu commoditatem euadendi fecerint, vel carcerem, aut aliā quamcunque cuſtodiam effregerint,inuaſerint,aut quoquomodo violare tentauerint,ſiue ad hoc homines,vel arma,aliave miniſtrauerint,ſiue aliàs auxilium,conſilium, vel fauorem,palam, vel in occulto per ſe,vel alium,ſeu alios quoquo modo etiam extra territoria,iuriſdictiones,& domos proprias præſtiterint,ſeu præſtare permiſerint, vel etiam quoſcunque Iudices, Miniſtros, aut Executores Iuſtitiæ in perquiſitione, captura, vel abductione, ac omninò in eorum officij libera exequutione,ſiue in Vrbe,ſiue extra,vbique locorum impediuerint,ſeu verberauerint,vel inſequuti fuerint,aut concuſſerint,ſeu minis,vel aliàs perterrefecerint, aut ad arma conclamauerint, aliosve concitauerint, ſeu talia fieri mandauerint, facientibus adhæſerint, & fauerint, ſeu , alicuius Magnatis nomen auxilij cauſa aduerſus Curiam Executores, & miniſtros prædictos inuocauerint, ſeu franchiſias appellauerint contra quas aliam Conſtitutionem dicti Greg. prædeceſſoris, deſuper editam ſimiliter innouamus. Acrioribus etiam remedijs in dies vſuri pro huiuſmodi Aſylis,præſertim in dicta Vrbe,tollendis, & omninò extirpandis, læſæ Maieſtatis reatum verum,ac nulla iuris,aut hominis fictione confectum crimen incurriſſe,& eiuſdem R.E.rebelles,omnibuſque,& ſingulis priuilegijs,gratijs,libertatibus,indultis,exemptionibus, immunitatibus, realibus, & perſonalibus, necnon Ducatibus, Principatibus, Marchionatibus, Comitatibus, Ciuitatibus,Terris Opidis,Caſtris,Dominijs,Vicariatibus,Gubernijs,locis, iuriſdictionibus,dignitatibus,etiam Eccleſiaſticis honoribus,iuribus,officijs, penſionibus,

bene-

beneficijs, & fructibus Eccleſiaſticis, ac etiam quibuſcunque feudis, & conceſſionibus, quæ à Romana prædicta, & quibuſcunque alijs Eccleſijs obtinent, & in futurum obtinebunt, ceteriſque etiam immobilibus, mobilibus, & ſe mouentibus bonis, iuribus, & actionibus eo ipſo priuatos, ipſoſque, & illorum filios, ad illa, & quælibet alia in poſterum obtinenda, ac quoſcunque actus legitimos exercendos inhabiles, & indignos fore, atque eſſe, necnon à toto ſtatu Eccleſiaſtico, vnà cum eorum familijs perpetui exilij pœna damnari, domoſque ædificia, arces, & fortalitia eorum demoliri, & ſolo æquari, ſeu alijs dictæ Cameræ iuribus adſcribi debere, nec illis portam vllius dignitatis Eccleſiaſticæ, vel mundanæ vnquam patere decernimus, & declaramus.

Vaſallos verò Cuſtodes, Capitaneos, Officiales, Populos, & ſubditos eorundẽ, à fidelitatis iuramento, ac homagijs, & quocunque alio iure quo ipſis quomodolibet adſtricti fuerint, ex nunc penitus abſoluimus, & liberamus.

Ducatus autẽ, Dominia, Vicariatus, Gubernia, Feuda, Ciuitates, Terras Oppida, Caſtra, ceteraque bona prædicta, necnon iura, & actiones, cum fructibus, & emolumentis eorundem, Fiſco noſtro, & Cameræ prædictæ, ipſo facto abſque aliqua declaratione, citatione, Iudicis ſententia, ſeu decreto, vel alia iuris, & facti ſolemnitate habenda, etiam in præiudicium filiorum, deſcendentium, & aliorum quorumcumque agnatorum, in inueſtituris, conceſſionibus, ſeu alijs diſpoſitionibus, comprehenſorum, in omnibus, & per omnia perinde, ac ſi per lapſum temporis illorum conceſſionis, & finitam lineam ad ipſam Cameram redijſſent, ſeu deuoluta eſſent, confiſcamus, applicamus, & incorporamus, illaque ſic nobis, & pro tempore exiſtentibus Romanis Pontificibus, & Cameræ prædictæ aperta, deuoluta confiſcata, applicata, & incorporata, ſub Conſtitutione eiuſdem Pij V. prædeceſſoris, de huiuſmodi dominijs, & iuriſdictionibus in feudum, aut aliàs non concedendis minimè comprehendi, etiam declaramus.

Necnon quæcunque fideicommiſſa, ſubſtitutiones; & alias diſpoſitiones, ſub quacunque verborum forma, etiam cum expreſſa alienationis prohibitione, alijſque ſtrictiſſimis clauſulis, & cautelis, conceptas, ad hoc, vt fructibus bonorum huiuſmodi fideicommiſſis ſubiectorum durante vita naturali delinquentis, etiam in contumaciam, ex prædictis cauſis condemnati, Fiſco applicentur, & in dictæ Cameræ vſum conuertantur, proprietateſque dictorum bonorum quamdiu delinquens naturaliter vixerit, per Fiſcum, & Cameram huiuſmodi poſſideantur, & detineantur, tollimus, & abrogamus.

Ad hæc Communitates, & Vniuerſitates huiuſmodi ſi homines facinoroſos prædictos receptauerint, tolerauerint, cibis, commeatu, auxilio, cõſilio, vel fauore, aut quocunque alio modo etiam, vt euadant, per ſe, vel alios iuuerint, omnibus pœnis ſupradictis ſupponimus, eorumq. res, & bona omnia, necnon fructus, & emolumẽta, eidem Fiſco modo, & forma præmiſſis applicamus, & appropriamus.

Particularibus autem hominibus, qui ad facinoroſos prædictos capiendos, & apprehendendos, Iuſtitiæque Miniſtris tradendos, ſufficientibus viris fuerint deſtituti, niſi eoſdem illico propalauerint, Officialeſque populos, & finitimos, ita vt nullo modo euadant conuocauerint. Ac demum ijs, qui aliquem in præmiſſis culpabilem ſciuerint, nec nobis, vel ſucceſſoribus noſtris, ſeu alicui per quem ad nos, vel dictos ſucceſſores fideliter deferatur intra trium dierum ſpaciũ reuelauerint, pœnam arbitrio iudicis pro modo culpæ etiam vſque ad mortem incluſiuè infligendam ſtatuimus.

Decernentes ſuper omnibus, & ſingulis præmiſſis, per accuſationem, delationem,

Digitized by Google

nem,inquiſitionem,& quouis alio meliori modo procedi poſſe.

Ac quæcunque vetuſta priuilegia,ſiue exemptiones etiam immemorabiles, vel alias quaſcunque prætenſiones de recipiendis, & non conſignandis huiuſmodi Bannitis, & alijs facinoroſis hominibus nemini contra præſentium tenorem ſuffragari, etiam ſi de eis ſpecialis, & indiuidua mentio facienda eſſet, neque Receptatores, Fautores, Auxiliatores, Conſultores,& alios quoſcunque præſentibus noſtris,ac prædeceſſorum noſtrorum literis, vt præfertur approbatis, & innouatis,quomodolibet contrauenientes quocunque prætextu etiam agnationis, & cuiuſcunque conſanguinitatis etiam in primo gradu,aut vnicè,& non dolosè, & penitus inculpatè, nec ad malum finem receptionis vllatenus excuſari. Cum beneficium publicum ſit priuatæ neceſſitudini præferendum nec dolus abſit ab eo, qui ipſis nefarijs hominibus,& publicis inimicis, quoquomodo ſe amicum præſtat, genuſque hominum huiuſmodi facilè cognoſcatur.

Eum quoque,qui ſeſe vi,& metu ad manifeſtum, & inſtans vitæ periculũ euitandum, de quo tamen per legitimas probationes docere teneatur, eis receptum dediſſe,ſiue victum,& alia præſtitiſſe aſſeruerit,nequaquam excuſari,niſi quam primum ſe ſubripere, vel alios transmittere potuerit, nulla interpoſita mora de tranſitu, vel ſtatione dictorum facinoroſorum hominum viciniorem locum, illiuſque Magiſtratus,& Officiales certiorauerit.

Et nihilominus,vt præmiſſa ſuum debitum (prout ex intimo cordis noſtri affectu exoptamus) conſequantur effectum, Dilectis filijs eiuſdem S.R.E. Camerario,Vrbis Gubernatori, cauſarum Curiæ Cameræ prædictæ, Generali Auditori, necnon Prouinciarum noſtrarum Legatis, de quibus plurimum confidimus, ac Vicelegatis & Præſidibus Ciuitatumque,& aliorum locorum prædictorum Rectoribus, & Officialibus, ac ceteris omnibus ſingularum Conſtitutionum, & literarum prædictarum executoribus,ſimiliter in virtute ſanctæ obedientiæ,ac ſub indignationis noſtræ pœna,per Apoſtolica ſcripta mandamus,vt quiſque pro ſe, ad omnimodam præſentium,ac aliarum literarum,& Conſtitutionum prædictarum, necnon pœnarum omnium in eis contentarum executionem, omninò procedentes,illas omnes,& in eis contenta quæcunque,ſemper, & vbique per omnia loca prædicta, ac ab omnibus ſub illis comprehenſis inuiolabiliter obſeruari,capitaleſque ſententias prædictas à iuſtitiæ miniſtris abſque alicuius irregularitatis incurſu exequi mandent, & faciant,ac pro executione pœnarum pecuniariarum contra Communitates, Vniuerſitates, Dominos temporales, & alios prædictos propter eorum inobedientiam repręſalias concedant, realiterque,& irremiſſibiliter dictas pœnas pecuniarias exigant.

Non obſtantibus fideicommiſſis,inueſtituris,conceſſionibus, ſubſtitutionibus teſtamentis, & alijs diſpoſitionibus, necnon priuilegijs, exemptionibus, ac alijs præmiſſis,quorum omnium tenores,ac ſi de verbo ad verbum nihil penitus omiſſo, & forma in illis tradita obſeruata inſerti forent præſentibus haberi volumus pro expreſſis,& inſertis,necnon omnibus, quæ in ſingulis literis prædictis conceſſum eſt,non obſtare,ceteriſque contrarijs quibuſcunque.

Rogamus quoque,& hortamur attentè in Domino,oẽs, & ſingulos quamcũque iuriſdictionem temporalem extra ſtatum Eccleſiaſt. prædictum exercentes, etiam Regia, Ducali,vel alia quacunque mundana,vel Eccleſiaſtica authoritate, ſuperioritate,& excellentia fulgentes,velint pro ſua, in nos, & hanc ſanctam Sedem Apoſtol.deuotione,& obſeruantia,reique ipſius æquitate prouidere,ne poſt hæc in prouincijs, dominijs,& locis ſuis perduelliones,homicidæ, & alij facinoroſi

roſi prædicti, vllo modo recipiantur, aſſecurentur, vel tuti reddantur, quinimò ſi ipſos ad illa declinare, aut ibidem reperiri contigerit, per ſuos iuſtitiæ Miniſtros, & Executores capi, & apprehendi, ac ad Præſides, & Gubernatores Prouinciarum, & locorum noſtrorum, vnde ipſi originem traxerint, vel delictum commiſerint liberè conduci, & remitti, eiſque conſignari mandent, & procurent; Ac quoſcunque ſaluos conductus, aliàs aſſecurationes, reuocent, & annullent, prout nos vice verſa idipſum contra huiuſmodi facinoroſos à dictis eorum Prouincijs, & dominijs bannitos, fieri, & obſeruari curabimus: ſperantes hac optima ratione omninò futurum, vt eiuſdem R. E. & cuiuſque eorum ditionis, ſtatus (annuente Domino) expurgetur, populique nobis, & illis ſubditi, pacis, & tranquillitatis dulcedine fruantur.

Vt autem præſentes literæ omnibus innoteſcant, & ne quiſquam illarum ignorationem allegare poſſit, iubemus illa valuis Eccleſiæ S. Ioan. Lateranenſ. & Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, ac in acie Campi Floræ appendi, eiſque detractis illarum vel exempla etiam impreſſa in eiſdem locis affixa relinqui, factaq. huiuſmodi publicatione, volumus ipſas præſentes hic in Vrbe publicatas, die ſequenti, extra eam verò poſt decem dies, quoſcunque perinde arctare, atque afficere, ac contrafacientes pœnas, & alia ſupra dicta omninò incurrere, ac ſi eis ſingulis præſentibus in proprijs eorum perſonis, & locis intimatæ fuiſſent.

Inſuper earundem præſentium exempla etiam impreſſa, Notarij publici manu, & Camerarij prædicti, aut alterius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ ſigillo obſignata, eandem prorſus fidem vbique locorum in iudicijs, & extra illa facere, quæ ipſemet præſentes facerent ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Necnon quod quælibet Communitas, Vniuerſitas, & populus, quarumcũque Ciuitatum, Opidorum, Caſtrorum, & locorum prædictorum ſub indignationis noſtræ, ac mille ducatorum dictæ Cameræ applicandorum pœnis, per contrafacientes eo ipſo incurrendi, ſtatim, cum præſentes literæ noſtræ huiuſmodi, ſiue earum tranſumptum, etiam impreſſum, ad eorum notitiam peruenerit. Conuocato publico Conſilio in præſentia Officialium, Syndicorum, & curam maleficiorum habentium, eas vnà cum alijs prædeceſſorum noſtrorum Conſtitutionibus, ſic vt præfertur confirmatis, & innouatis, ibi alta, & intelligibili voce, etiam vulgari ſermone illas declarando, vt melius, & facilius ab omnibus percipi, & intelligi poſſint legi facere, & deinde in eorum Archiuio publico diligenter cuſtodiri, curare omninò debeât, ac ſingulis annis ſucceſſiuè in principio cuiuslibet anni perpetuis futuris temporibus ſimiliter eaſdem literas præſentes, & alias innouatas in eodem publico Conſilio legendo reiterare teneantur. Alioquin loci Gubernator, Rector, & quilibet alius Iuſtitiæ Miniſter, quocunque nomine nuncupatus, contra eos ad exequutionem pœnarum huiuſmodi ſine mora irremiſſibiliter procedat. Dat. Romæ apud S. Marcum Anno Incarnationis Dominicæ 1585. Kal. Iulij Pontificatus noſtri Anno primo.

Contra verò receptantes alias perſonas, etiam non bannitos, neque viarum graſſatores extant literæ directæ Illuſtriſſimo nuncio Neapol. in quibus inter alia diſponitur in hæc verba: Non piace à Noſtro Signore, che le Chieſe, ne gli altri luoghi ſagri ſeruano d'aſilo, e di ricettacolo a' triſti, Onde mi ha fatto comandare di ſcriuere a V.S. che faccia prohibire, & intimare per parte di Sua Beatitudine a' Superiori de' Monaſterij de' Regolari, di tutti gli Ordini co'l mezzo de gli Ordinatij, ò come meglio parerà a lei, che per l'auuenire non diano ricetto a ſorte alcuna de' condennati, ne banditi, ladri, ò altre genti di male af-

G fare,

fare, ne a falliti, e debitori, ſotto pena della priuatione d'officio, ſi haueră notitia del ricetto, ancora che non ſiano trouati queſti tali ne i Monaſterij, e ſotto altre pene anco maggiori ad arbitrio della Santità ſua, & vuole in oltre che ſi ſtia auertito per punire quelli, che haueranno ardire di contrauenire a quell'ordine. Potrà dunque V.S. andar pubblicando la prohibitione per li luoghi, doue ne ſarà maggiore biſogno, e di mano in mano per tutto, che non ſe ne poſſa pretendere ignoranza; & il Signore l'aſſiſta con la ſua ſanta grazia. Di Roma alli 11. d'Aprile 1602.

Di V.S. come fratello amoreuoliſſimo.

Il Cardinal di Firenze.

BAPTISMA.

PRæter Summiſtas ſciendum eſt, qualiter Iulius III. vniuerſis, & ſingulis Hebræis in Ciuitatibus, Opidis, Terris, & Caſtris, & locis prouinciarum Campaniæ, Maritimæ, Latij, & Sabinæ, ac Ciuitatibus Caſtellañ. & Nepeſiñ. necnon Caſtris Fiani, Scrofani, Arignani, Caſtri noui, & Formelli degentibus conceſſit aliqua priuilegia, & indulta, & interalia ſunt hæc verba tenoris ſequentis.

Et inſuper Epiſcopis, eorũque Vicarijs, & Officialibus, ac quibuſuis alijs perſonis tam Eccleſiaſticis, quàm Secularibus dictarum prouinciarum, Ciuitatum, & locorum, ſub ſuſpenſionis à diuinis, ac mille ducatorum auri ipſo facto per quemlibet ipſorum contrafacientium incurrendis, ac præfatæ Cameræ applicandis pœnis, expreſsè inhibemus, ne filios veſtros, tam mares, quàm fœminas, vobis inuitis violenter auferre, ſeu ſubducere, nec præter formam Sacrorum Canonum quomodolibet baptizare debeant, vel præſumant, & vt in eius Conſtitutione 15. inc p. Cum ſicut, fol. 516. in Bullario.

Vide Sanctum Thomam, in Summa 2.2. q. 10. art. vlt. & in Quolib. 2. artic. 7. glo. in c. Iudæorum, 28. q. 1. Syluest. in verbo, Baptiſmus, ſub nu. 4. & in verbo, matrimonium, 8. §. 10. verſ. 10. Sot. in 4. ſent. diſt. 5. q. 1. art. 10. & diſt. 34. art. 2. Henriq. in Sum. lib. 2. de Baptiſmo, ca. 25. Ledeſma, q. 8. & Afflict. deciſ. 151. incip. Sereniſſimus Rex Federicus.

BENEFICIORVM PAROCHIALIVM COLLATIO.

PRæter Summiſtas ſciendum eſt, quod in prouiſione facienda de eis obſeruanda ſunt diſpoſita per Sacros Canones, nempè, in capit. cum in cunctis, §. inferiora, de elect. ad cuius materiæ declarationem extant, capit. licèt canon, capit. nemo deinceps, cap. ſtatutum, cap. cum ex eo, & c. commiſſa, d. tit. in 6. & vide cap. cum ſit ars artium, de ætate, & qualit. c. graue nimis, de præben. ca. cum in illis, d. tit. in 6. & Concil. Trid. ſeſſ. 24. de refor. gener. c. 18. Est [illegible] vltimò Pij V. Conſtitutio ſuper collatione Parochialium Eccleſiarum Romæ publicata, die 16. Maij 1567.

quæ

quæ diuiditur in duas partes; in prima allegat iura prædicta, diſponentia circa hanc materiam; in ſecunda illa innouat, ac ampliat, & diſponit obuiando fraudibus contrauenientium; ſecunda ibi: ſed quoniam res humanæ, &c. Hanc Conſtitutionem explicat Gonzalez, in Commentario ad octauam Reg. Cancellariæ, gl. 6. Sequitur tenor dictæ Conſtitutionis Pij V.

IN conferendis beneficijs Eccleſiaſticis, & præſertim Parochialibus Eccleſiis perſonis dignis & habilibus, quæ in loco reſidere, per ipſos curã exercere valeant quantam diligentiam adhiberi oporteat, Alexandri III. in Lateranenſi & Greg. X. in Lugdunenſi generalibus Concilijs, ac Innocentij ſimiliter III. & aliorum Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum edita Conſtitutiones teſtantur, quod vt diligentius, ac rectius perficiatur, ſtatuit etiam Synodus Tridentina, vt occurrente vacatione Parochialis Eccleſiæ, etiam generaliter, vel ſpecialiter, etiam vigore indulti, in fauorem S.R.E. Cardinalium, aut aliàs quomodolibet reſeruata, vel affecta debeat Epiſcopus habita notitia vacationis Eccleſiæ, ſi opus fuerit, idoneum in ea Vicarium cum congrua eius arbitrio fructuum portionis aſſignatione cõſtituere, qui onera ipſius Eccleſiæ ſuſtineat, donec ei de Rectore prouideatur. Et deinde Epiſcopus, & qui ius patronatus habet intra decem dies, aut aliud tempus ab Epiſcopo præſcribendum, aliquos Clericos ad regendum Eccleſiam idoneos Examinatoribus, iuxta formam eiuſdem Synodi deputatis, nominet, & non niſi ab eiſdem Examinatoribus per cõcurſum aliorum examinatorum, etiam tamquam magis idoneo ab Epiſcopo iudicato, & electo de Eccleſia prouideatur, aliàs prouiſiones ſeu inſtitutiones omnes præter formam prædictam facta, ſubreptitia cenſeantur. Sed quoniam res humanæ ſemper in deterius prolabuntur, niſi ſit qui eas retineat, ac debitæ executioni demandet, & verendum ſit ne propter Conſtitutionum huiuſmodi tranſgreſſionem, maximi abuſus oriantur, Nos, ad quorum notitiam non ſine graui noſtra moleſtia peruenit, nonnullos ex venerabilibus fratribus noſtris Archiepiſcopis, & Epiſcopis occurrente vacatione parochialiũ Eccleſiarum, eas nullo, aut minus ritè ſeruato examine, præſertim illo, quod per concurſum fieri debet, ex Concil Triden. vel etiam examine, ritè ſeruato, perſonis minus dignis, carnalitatis, aut aliũ humanæ paſſionis affectum non rationis iudicium ſequentes, contuliſſe, & de eis prouidiſſe: volentes quantum cum Deo poſſumus huiuſmodi, ac etiam futuris periculis occurrere, eorundem prædeceſſorum noſtrorum Conſtitutiones præfatas etiam innouando, authoritate Apoſtolica, tenore præſentium, omnes, & ſingulas collationes, prouiſiones, inſtitutiones, & quaſuis diſpoſitiones parochialium Eccleſiarum ab eiſdem Epiſcopis, & Archiepiſcopis, ac quibuſuis alijs collatoribus tam Ordinarijs, quam Delegatis, etiam S. R. E. Cardinalibus, ac Sedis Apoſtolicæ Legatis, vel Nuncijs, præter, & contra formam ab eodem Concil. Triden. præſertim in examine per cõcurſum faciendo, præſcriptã, factas, aut in futurum faciendas, nullas, irritas, ac nullius roboris vel momenti fore, & eſſe, nullũq. prouiſis ius, aut titulum etiam coloratum, poſſidendi præbere, & parochiales Eccleſias huiuſmodi, vt prius ante collationes huiuſmodi vacabant, ex nunc vacare ſtatuimus, decernimus, & declaramus, eaſq; omnes pro tempore ſic vacantes, noſtræ & Sedis Apoſtolicæ, ſeu eorum quibus ius conferendi eas, præterquam Epiſcopis & Archiepiſcopis, qui curam dicti examinis iuxta Decretum eiuſdem Concilij habere debent, competet, diſpoſitioni reſeruamus. Inſuper, ne parochiales Eccleſiæ diu in ſuſpenſo maneant, in maximum animarum periculum

Congruit tis. de electione.

quarumcumque parochialium Eccleſiarum, quarum, dum pro tempore vacant, ad Epiſcopos Archiepiſcopos, Primates, & Patriarchas, & quoſuis alios Ordinarios collatores in menſibus ordinarijs collatoribus etiam per noſtras regulas aſsignatis, prouiſio & collatio ſpectat, & pertinet, de quibus ijdem Epiſcopi, & Ordinarij prædicti, intra ſex menſium ſpacium a die vacationis earundem perfecto examine iuxta formam Concilij Tridentini præfati non prouiderint, ac illarum etiam, quarũ collationes nobis, dictæ ſedi generaliter, vel ſpecialiter ex quauis cauſa reſeruatæ ſeu affectæ exiſtunt, aut alijs ex indulto. Sedis Apoſtolicæ competunt, ad quas occurrente illarum vacatione, Epiſcopi, & Archiepiſcopi præfati, perſonas per examen concurſu mutuo habito, iuxta dicti Concil. Triden. formam approbatas, & magis idoneas non elegerint, aut electas nobis, vel ſucceſſoribus noſtris, aut ijs, ad quos collatio ſpectabit, pro collatione obtinenda intra quatuor menſium ſpacium à die illius vacationis non ſignificauerint, necnon parochialium Eccleſiarum ſimilium quæ Iuris patronatus Eccleſiaſtici, vel Laicorum, ſeu Clericorum, & Laicorum ſimul fuerit, ſic præſentatus intra tempus eiſdem patronis a iure præfixum, præuio examine iuxta formam dicti Concilij approbatus, petatur inſtitui, inſtitutioq. ipſa per duos menſes à die præſentationis dilata fuerit, collationẽ, prouiſionem, inſtitutionem, ac omnimodam diſpoſitionem, nobis, & ipſi Sedi, ac perſonis indulta huiuſmodi conferendi, prouidẽdi, ſeu inſtituendi obtinẽtibus reſpectiue reſeruamus, data tamẽ in parochialibus Iuris patronatus optione ipſis patronis, vt ſi inſtitutio ad Ordinarios ſpectabit, ipſis Ordinarijs illã facere negligentib. & vltra dictos duos menſes differẽtib. poſſint pro hmõi inſtitutione obtinẽda habere recurſum ad Metropolitanũ, vel viciniorem Ordinariũ, aut ad Sedem Apoſtolicã, prohibentes ẽt eiſdem Ordinarijs, ne tempus decem dierũ eiſdem Ordinarijs, & patronis ab eodem Concil. Triden. ad nominandum idoneos clericos coram deputatis Examinatorib. præfixum, vltra alios decẽ dies prorogare audeãt, vel præſumant; Diſtrictius inhibentes, ne quis præter Romanum Pontificem, aut alios, indulta hmõi obtinentes, vt præfertur, quacumq; ſit ſuper hoc authoritate munitus, de hmõi beneficijs ſic reſeruatis, vt præfertur, diſponere, vel circa illa etiam per viam permutationis, vel alias innouare, quoquomodo præſumat. Vt autem non ſolum dignis, ſed magis idoneis repertis iuxta eiuſdem Concilij decretũ parochiales Eccleſiæ conferantur volumus & eadem authoritate decernimus, quod ſi Epiſcopus minus habilem, poſthabitis magis idoneis, elegerit, poſſint ij qui reiecti fuerint, à mala electione hmõi ad Metropolitanũ, vel ſi ipſe eligens Metropolitanus, aut exẽptus fuerit, ad viciniorẽ Ordinariũ, vel noſtrum & Sedis hmõi delegatũ, aut alias ad ipſam Sedẽ Apoſtolicam appellare, ac praelectum ad nouum examẽ coram ipſo appellationis Iudice, & eius Examinatoribus, prouocare, & cõſtito de prioris eligentis irrationabili iudicio, eoq. reuocato parochialis magis idoneo per eundem Iudicẽ appellationis authoritate noſtra (quatenus collatio ad Epiſcopũ, à quo appellatum fuit ſpectaret) cõferatur, alias eidem magis idoneo per iudicem appellationis approbato, conferenda, remittatur, ad eũ, ad quem collatio, prouiſio, vel inſtitutio ſpectabit; Hæc tamen appellatio interpoſita, interim nõ impediat, aut ſuſpendat quo minus electio per ordinarium primo loco facta interim debita demandetur executioni, & prouiſus ab eadem Eccleſia, cauſa appellationis huiuſmodi pendente non amoueatur. Et ſi quis à ſententia per iudicem appellationis lata duxerit appellandũ, is tunc ad Sedẽ ipſam Apoſtolicã appellabit. Si ſecus in præmiſſis omnibus, & ſingulis actum, aut attentatũ fuerit, irritũ decernimus, & inane, &c.

ADDI-

ADDITIO. Ea quæ concurrere debent, vt Eccleſia dicatur Parochialis, & vt quis dicatur Curatus, habentur per Staphil. de liter. grat. tit. de qualit. & ſtat. benef. nu. 27. & infra, Gomeſ. in Regul. Cancel. de Idiomate. q. 11. Hoied. de Benef. incompatib. par. 1. c. 13. & notab. diſcutiuntur per Rotam Rom. in deciſ. diuerſor. deciſ. 52. vol. 2.

Circa examen per concurſum in vacatione parochialis Eccleſiæ faciendum, quæritur de infraſcriptis, & Primò. An notorietas idoneitatis de vita, moribus, & ſcientia, alicuius perſonæ qualificatæ, operetur, vt non ſubijciatur huic examini? Reſpondeo negatiuè, etiam ſi eſſet famoſiſſimus Doctor, qui cum maximo applauſu per plures annos legerit, ad tradita per Fuſc. lib. 2. de viſitat. c. 5. nu. 10. etiam ſi eſſet Vicarius ipſius Epiſcopi, ex declar. Sacræ Congreg. referente Pariſ. lib. 8. de reſign. benef. quæſt. 9. nu. 87. neque hoc caret ratione: Patet enim præd. examen requiri pro forma, cum aliàs ſtante præfata Pij V. Conſtitutione annulletur collatio, & ideo omitti non poteſt, ad notata per Lambert. qui alios citat, de iure patron. lib. 2. par. 1. quæſt. 11. art. 3.

Secundò quæritur, An iſtud ius examinandi, & edicti proponendi, ſolis Epiſcopi competat, ita, vt alij inferiores, ad quos ipſarum parochialium Eccleſiarũ collatio pertineret, ab hoc excludãtur? Reſpondeo affirmatiuè, & ita pluries reſolutum fuiſſe per Sacrã Congregationem, eius deciſiones, & reſponſa, ad verbũ recitando, teſtatur Pariſ. loc. cit. Limitatur in illis, qui omnimodam iuriſdictionem Epiſcopalem haberẽt, nec alicui ſubderẽtur, ſed immediatè Sedi Apoſtolicæ ſubiecti eſſent, ac nullius diœceſis cenſerẽtur, proprrium, & diſtinctũ territoriũ habẽtes, cum facultate congregandi Synodum, quam antea etiam coegiſſent, & in ea examinatores elegiſsẽt. & habetur in Archiep. Bononiẽſ. p. 4. tit. de exam. per concurſ. & cenſuiſſe Sacram Cõgregationem affirmat, in d. q. 6. Pariſ. n. 98.

Tertiò quæritur, in quibus caſibus hæc forma examinis à Concil. præſcripta, omitti poſſit? Reſpõdeo, quod præter caſus in prealleg. c. 18. in eius fine expreſſos, ſunt ẽt alij, quorum primus eſt in cura animarũ, quæ in Eccleſia Collegiata exercetur per Canonicos, vel hebdomarios arg. tex. in c. ſtatuiũ, de elect. in 6. nam in iſto caſu cura dicitur eſſe penes Collegiũ, & non penes ſingulos, aut quemcumq; Canonicũ per ſe, ita, vt Canonicus dicatur curatus. Oldr. conſ. 67. ti. de præb. Puteus dec. 290. lib. 1. & cenſuit Sac. Congreg. in vna hebdomadaria collegiata Eccleſia S. Ioãnis maioris, de Neap. Sed obſtare videntur verba Cõc. Trid. in prin. d. c. 18. adiecta, quibus apertè ſignificatur prædictam examinis formã nõ eſſe prætermittendã, etiam ſi cura Eccleſiæ, vel Epiſcopo incũbat, & per plures adminiſtretur. Hinc Domini de Rota in prox. cit. deciſ. 48. dixerunt, quod vbi cura beneficio inhærẽs Eccleſiæ, vel Epiſcopo incũbat, & ab ipſo Eccleſiæ ſuperiore pluribus inuicem propriè, & diſcretè, veluti ſingulis hebdomadis exercẽda & adminiſtranda cõmittitur, in hoc caſu verificari verba Conil. Trid. vbi verò promiſcuè, cõfusè & indeterminatè cura beneficij, ſeu ipſius miniſteriũ per plures exercetur, & Eccleſiæ vel Epiſcopo non incũbat, tunc locũ eſſe d. Oldradi conſ. & ita eſſe intelligen. vt non repugnet Decreto Concil. Trid. Secundus caſus, vt non requiratur nouũ examẽ in prouiſionibus faciendis de beneficijs ex cauſa permutationis, declarãdo vt per Pariſ. in d. q. 9. n. 65. Tertius vt nõ oporteat ſeruare formã examinis per cõcurſum, in collatione Canonicatus, cui vnita ſit Parochialis, prout fertur cẽſuiſſe Sacrã Cõgregationẽ. Quartus in reſignatione Parochialis factæ in manibus Sanctiſſimi, ad fauorem certæ perſonæ, ſed ſufficere ſi examinetur eo examinis genere, quod vocatur in forma dignũ; iuxta quã opinionẽ plu-

ries in facto contingenti reſpondiſſe Sacram Congregationem, refert Pariſ. lib. 10. de reſign.benef.q.7. & illa verba in Concilio poſita ibi. (per reſignationem etiam in Curia) intellige, de reſignatione ſimpliciter facta, & non de ea, quæ ſit in fauorem, quod & ipſe ex pluribus ſimilibus comprobat.

Quarto quæritur. Quando incipiat currere tempus, quatuor menſium Epiſcopis datum ex præd. Pij V. Conſtitutione? Reſpondeo, quod non incipit currere niſi à die habitæ notitiæ vacationis; ita in terminis huius Bullæ vnanimiter concluſum fuit per Dominos de Rota, in deciſ. diuerſ. deciſ. 481. vol. 1.

Denique quæritur, in quibus caſibus poterit Epiſc. terminum decem dierum in edicto præfixum, ad alios decem dies prorogare? Reſpondeo, quod hoc non aliter ei licebit, niſi qui deſcripti ſunt, legitimo impedimento detenti fuerint, quo minus præſtituto tempore ad concurſum acceſſerint, ſiue etiam ſi in tempore quidem ſe obtulerint, ſed legitima aliqua cauſa ne ad concurſum accederent, impediti fuerint. At ſi nullus intra priorem terminum ſe obtulerit, vel ex accedentibus nullus idoneus repertus fuerit, tunc edictum erit proponendum, cuius termino elapſo ſi nemo ſe exhibeat, aut ex oblatis nullus idoneus inueniatur, tunc omiſſo edicto, atque concurſu, præcedente tamen examine, alteri beneficium poterit conferri. Non etiam aliud edictum erit neceſſarium proponere, aut propoſitum prorogare, ſi infra terminum vnus tantum ſe exhibuerit, nam de eo ſolo periculum erit faciendum, prout hæc, & alia habentur in d. Archiep. Bononienſi.

Et quoniam Conc. Trid. & præfata Pij V. Conſtitutio, præcipere videntur tale examen, vt poſtea poſſit de digniori, & magis idoneo ad vacantis beneficij regimen electio fieri, ad ſciendum, quæ ſcientia in aliquo requiratur, vt dicatur dignus, & præfici poſſit Eccleſiaſticis beneficijs, vide Ioan. de Silua, in tract. de benef. p. 3. q. 5. & Gonzalez ad 8. Reg. Cancel. gl. 4. à nu. 60.

Item, an magis idoneus doctrina præferendus ſit illi, qui ſufficientes literas habens eſſet tamen magis idoneus moribus, & prudentia, adde D. Th. 2. 2. q. 63. ar. 2. & Rodriq. in noua ſua caſ. conſc. p. 1. c. 106. nu. 2. & an patroni ſalua conſcientia præſentabunt dignum, & idoneum, cum præſentare poterint digniorem, & idoneiorem, ac teneat huiuſmodi præſentatio. Latè Lambert. de iure patr. lib. 2. p. 1. q. 10. ar. 3. Item, in quibus caſibus liceat conferre beneficia Eccleſiaſtica minus digno, digniore poſtpoſito, poſt Sot. lib. 3. de iuſt. & iure, abundè tradit Nauar. in Miſcel. 38. de orat. & Rodriq. in præalleg. c. 106.

Item, An & quomodo iuxta terminos Conc. Trid. d. c. 18. minus dignus in beneficio competitor, cum digniore concurrendo, poſſit ſe excuſare à peccato, idem Nau. optimè in Miſcel. 40. & an eligens dignum, prætermiſſo digniori, teneatur ad reſtitutionem, ac damni ſatisfactionem, & cui, poſt Caiet. in Sum. in verſ. Acceptio perſonarum, & Soto lib. 4. de iuſt. & iur. q. 6. ar. 3. verſ. ad ſextum argumentum, diſputat hanc quæſtionem Couar. qui alios citat, in Reg. Peccatum, p. 2. §. 7. nu. 6. de reg. iur. in 6. Et denique quomodo impediens ne detur beneficium eccleſiaſticum digniori, vel digno ad reſtitutionem teneatur, videndi ſunt D. Th. & ibi Caiet. 2. 2. q. 62. ar. 2. ad 4. Sylu. in verb. Reſtitutio, 3. §. 12. Couar. loco cit. & Nau. in Man. c. 17. nu. 74. & in præd. Miſcel. 40. nu. 16. qui in vtroque loco loquitur in materia concurſus.

BENE-

Congruit tit. de electione.

PRæter Summiſtas, ſciendum eſt, quod prouiſus à Sede Apoſtolica, non poteſt poſſeſſionem adipiſci niſi literis expeditis, & contra tales adminiſtrationi ſe ingerentes, extat Extrauag. Communis incip. Iniunctæ nobis, de elect. quæ fuit innouata per Iulium II. fol. 151. in Bullario, & per Iulium III. fol. 124. extenditur, & ampliatur per Paulum III. fol. 360. & per Pium IV. fol. 804. cum ante confe-
a ctionem literarum gratia Apoſtolica ſit informis *a* voluit Summus Pontifex in reg Cancell 26. de non iudicando iuxta formam ſupplicationum, ſed literarum expeditarum.

In Regno Neapolitano ad hoc, vt prouiſi faciant fructus ſuos, vltra literas
b Apoſtolicas requiritur, quod poſſeſſionem recipiant de manu Nuncij *b* ob Breue Pij V. de anno 1568. die 8. Ianuarij fol. 1008. incip. Cupientes. & quæ habentur
c infra, & ratio eſt: quia beneficio vacante ſuccedit Camera in fructibus, *c* vt Nuncius Apoſtolicus reddatur certior, quando Camera deſinat poſſidere.

De electo ſe ingerente adminiſtrationi ante confirmationem, eſt text. in c. aua-
d ritiæ, de elect. in 6. *d*

a *ADDITIO. Ratio eſt, quia ex quo gratia à mente Papæ dependet, & ipſe non vult, quod gratiatus gratia vtatur niſi literis expeditis, ſecundum Gomes. in Reg de non ind iuxta for ſupp q. 9. & talis conceſſio habeat quaſi tacitam conditionem, videlicet, ſi per Cancellariam tranſierit, vt per Mandoſ. in ead. Reg. q. 3. Hinc dicitur, quod in beneficialibus literæ expeditæ habentur loco tituli, Staphil. in tract de lit. grat. in prin nu. 16. quæ quando dicantur ſuã formam recipere, vt poſſint dici expeditæ, vide per Rebuff. in Praxi tit de bul. nou declarat Gomeſ loco cit. q. 1. & in tract. Breuium, ſub nu 2 Maſcard de probat in concl. 1269. nu. 2. & quibus rationibus id ſtatutum ſit, vide per Pariſ. de reſign benef. li 8. q. 2. nu. 13. & li. 10 q. 1. nu. 12 Et diſpoſita contra capientes beneficiorum poſſeſſionem ex ſola ſignatura, abſque literis expeditis, limita Primò, vt habetur per Staphil. tit. de reſcrip in ſcr Breu. n. 24. & Gomeſ in tract. Breuium, ſub nu 14 Secundò limita, niſi poſſeſſio capiatur vigore Breuis nomine Cameræ, vt fieri ſolet in beneficijs litigioſis, cum clauſula, citra vitium ſpolij, & attentatorum, de quo latè per Lãcel. de attentat. p. 2 c. 4. nu. 455. cum ſeq. Pariſ. in d tract lib. 11 q 6. nu 29. quo caſu ex Bulla Pij V. incip Cordi, quam habes infrà in verbo ſequeſtrum fructus beneficiorum lite pendente deponi debet apud perſonam a iudice eligendam, non obſtantibus quibuſcunque ſtatutis diſponentibus, quod Capitula, & Canonici percipiant Et quid ſi poſt ſupplicationem ſignatam manu Sanctiſſimi ipſius mors intercedat priuſquam peruentum ſit ad Bullarum confectionem, vide Doctores in proœm. Sexti, verſ. Vniuerſitati. Felin. in rub. de Conſtit ſub n 5 Gomeſ loco primo cit & in Reg. de infir. reſign q. 18. Boer. deciſ. 346. Affl deciſ. 253 num 4 & Pariſ. in d. tract. lib. 10. q. 1. nu. 35. & infra. Et an Epiſcopus pro expeditione literarum collationis beneficij, poſſit tertiam partem fructuum illius accipere, vide Nauar conſ 13. de ſimon. in antiq intrepidè tenentem, quod non. Ad quod facit tex. in c. ex multis temporibus, 1. q. 3. Conc. Trid ſeſſ 24 de refor c 14 & Bulla Pij V. incip Durum nimis, quam habet infra in verbo Simonia, illius decreti declaratoria, reuocans omnia priuilegia, & conſuetudines Eccleſiarum aliquid recipiendi pro collatione, prouiſione, ac miſſione in poſſeſſionem beneficiorum; adeo, vt pro immiſſione in poſſeſſionem alicuius beneficij, uel receptione in Cano-*

nicum, tam Epiſcopo, quàm Capitulo, ſint de genere prohibitorum etiam dulciaria multa, & quid ſimile, exigere, prout Sacra Congregatio cenſuit.

An, & quando beneficiatus cogi poſſit ad oſtendendum titulum ſui beneficij, vltrà gl. in c. 1. de reg. iur. in 6. vide Gomeſ. in reg. de trien. poſſeſſ. q. 43. Maran. in Spec. p. 6. tit. de inquiſit nu. 152. & p. 4. d. 13. nu. 6. Couar. in c. Alma mater, de ſent. excom. in 6. p. 2. §. 2 ſub nu. 9. Io. Sylua, de benef. p. 3. q. 25. Maſcard. latè, & notab. de probat concl. 1373. Capic. deciſ. 6. & Nau. conſ. 14. de offic. ord. in antiq. Et quid in ſucceſſore in beneficio, an, & quando teneatur docere de tit. ſui prædeceſſoris, adde Boer. deciſ. 42 nu. 3. Maſcar. de probat. concl. 1374. Pariſ. in d. trac. lib. 10. q. 4. Quid autem ſi Bullæ fuerint deperditæ quomodo poſſit earum probatio fieri, vide Afflict. deciſ. 302. nu. 3. & deciſ. 274. Mandoſ. in Reg. de non iudic. iux. for. ſup. q. 6. Maſcard concl. 246. Pariſ. in d. tract. lib. 8. q. 2. nu. 22. & infra, ac per alios Doctores à prædictis citatos.

b *Qui poſt Bullas ſibi præſentatas, ſcribit literas ſuo Collectori, ſiue Commiſſario Diœceſis, in qua eſt ſitũ beneficiũ impetratũ à Sede Apoſt. vt prouiſo poſſeſſionem relaxet, vel ipſum in eã immittat. Et an quis poſſit propria authoritate beneficij poſſeſſionẽ capere, ac de corporali inductione ad ipſius apprehenſionẽ præter Rebuff. latè de hoc ſcribentẽ in praxi, tit. de miſſ. in poſſeſſ. doctiſſimè loquitur Cou. lib. 3. var. reſol. c. 16. Roſſin. de benef. c. 12. Pariſ. in d. tract lib. 10. q. 6. Et quid ſi prouiſus à Papa, nõ poſſit capere poſſeſſionẽ beneficij, eò quod fuerit impeditus expedire Bullas ab aliquo pẽſionario, ob nõ ſolutionẽ pẽſionis antiquæ ſuper illo beneficio impoſitæ, an ad remouẽdũ illud impedimẽtũ poſſit illã ſoluere, vel impedienti aliquid promittere? Reſp. quod iſte talis ad hoc cauere debet, abſque authoritate, vel licentia S. D. N. aliàs cõmitteret peccatũ ſimoniæ, quia quamuis liceat beneficiario pro iure ſpirituali iã quæſito, & poſſeſſo conſeruando, dare aliquid tẽporale moleſtatori de facto, vt probatur in c. dilectus, il primo, de ſimon. & per gl. in c. decimas 16. q. 7. in verſ. decimas, ſecus tamen eſt pro iure ſpirituali quærẽdo, neque pro quæſito nondũ poſſeſſo conſeruãdo, vt per Panor. in d. c. dilectus, n. 4. & in fi. præd. gl. quã rationem affert Nau. conſ. 17. de ſimon. in antiq & tamen verum eſt, poſſe penſionarium iure petere penſiones decurſas, & non ſolutas annorum præteritorum, à nouo poſſeſſore beneficij, qui fortè nihil recuperabit ab hæredibus ſui prædeceſſoris, prout colligitur ex dictis Philippi Fran. in c. præſenti, §. fin. de off. ordin. in 6. & latius ex Gigan. in tract. de penſion. q. 39. & quod ita ſe habeat ſtylus Curiæ, teſtatur Nauar. in conſ. 49. nu. 5. de præb. in antiquis.*

Quamuis liceat beneficiario, &c. quod licitè poſſit quis redimendo vexationem aliquid dare, ne moleſtetur ſuper beneficio, quod poſſidet, & pro cõſeruatione illius iuris iã quæſiti, poſt Doct. in c. dilectus, il 2. de ſimon vide Pariſ. in cõſ. 135. n. 20. vol. 4. Burgaſ. in trac. de irregul. p. 6. tit. de ſimon. nu. 58. & Rebuffum plenè declarantem in Praxi, p. 2. tit. de ſimon. in reſign. nu 17. & pluribus ſeq. ac Nauar. in Man. c. 23 ſub num. 102. erunt conſ 47. & 44. de ſimon. in nouis. Toletum in Summa, lib 5. c 90. Ioan. Guttier. lib. 2. Canon quæſt. c. 23. à nu. 57.

At, an quis licitè, & tuta conſciẽtia poſſit beneficium ſimplex accipere animo illud poſtea relinquendi, & mutandi ſtatum; vide Nau. in Miſcel. 44 de orat. et quid in accipiente beneficium curatum animo non reſidendi in eo, ſed permutandi ob aliud ſimplex, vel renunciandi reſeruata penſione, vide eundem Nauar. in conſ. 16. & conſ. 24 de præb. in antiq. ideoque ad hoc euitandum de ſtylo in Curia quando datur examen, apponitur clauſula dato prius iuramento, quod illud non recipiat animo renunciandi, teſtante Pariſ. tract. lib. 9. q. 10. in fine.

Inter

Inter alia requiritur, vt prouiſi à die adeptæ poſſeſſionis, intra duos mẽſes, ſi qualitas beneficij hoc expoſcit, debeãt emittere profeſſionẽ fidei, iuxta decretum Cõc. Trid. ſeſſ. 24. de ref. c. 12 §. Prouiſi ẽt, & Bullã Pij IV incip. Iniũctũ nobis, quã habes infra, in verbo fidei profeſſio, ſub pœna, vt alioquin nõ faciãt fructus ſuos, nec poſſeſſio illis ſuffragetur, vt habetur in d. Conc. quã Cõcilij diſpoſitionẽ amplia, & primò in eo, qui illã infra tẽpus à Conc. præfixũ nõ fecerit, vt nihilominus poſſit, & debeat deinde illã facere rõne à Nau. aſſignata, conſ. 4. de Sum. Trin. & fid. Cathol. Secũdò amplia, vt tali nõ ſuffragetur quo ad fructus poſſeſſio triẽnalis, tũ, per rationẽ eiuſdẽ Nau. conſ. 1. n. 1. eo. tit. tũ, quia hoc voluit Cõgr. Conc. Trid. ſ. vt nec lõgiſſima poſſeſſio proſit ei, qui nõ emiſit poſſeſſionẽ fidei, quo ad fructus percipiẽdos, quãdiu illam non emiſerit. Limita, & primò, vt propter illa verba Concilij, ſ. vt nec illi poſſeſſio ſuffragetur, nõ excludatur prouiſus quo ad titulũ, & proprietatẽ beneficij, ſicuti per plura reſpondit Nau. in facti cõtingentia, in conſ. 5. de verb. ſign. in antiq. Secũdò limita, in omittẽte illã ex incogitantia, vel ignorãtia, vt nec mortaliter peccat, neque in foro cõſciẽtiæ obligetur ad fructuũ reſtitutionẽ. Idẽ Nau. conſ. 1. & 3. eo. tit. admonens tacẽdã eſſe hanc negligentiã coram hominibus, ſecùs verò in foro exteriori, quia illa ignorantia eſt iuris clari, quæ non excuſat, c. ignorantia, de reg. iur. in 6. & ſic præſumeretur mala fide illos percepiſſe, arg. reg. qui contra iura, cum concord. in glo. allegatis, eo tit. & lib. Tertiò limita, intelligendo, vt propter omiſſionem profeſſionis fidei amittantur tantum fructus præbendarum, non autem diſtributiones quotidianæ quos inſeruiendo quis acquiſierit, prout eadem Sacra Congregatio cenſuit.

Refertur Sacra Congregat. Conc. cenſuiſſe, ſcribẽdũ eſſe ad Nuncium Hiſpaniarũ. Ei, qui profeſſionẽ fidei nõ emiſit, poſſeſſionẽ nõ ſuffragari quo ad faciẽdos fructus ſuos tantũ, quo ad ceteros autẽ effectus cõmodo poſſeſſionis, & ceteris iuribus, ſi quæ habet, non priuari; ac aliàs declaraſſe, omiſſionẽ, & profeſſionis fidei non priuare Canonicum alijs poſſeſſionis effectibus, ſed ipſum, & vocem in Capitulo, & ius præcedendi habere à die adeptæ poſſeſſionis, niſi aliud obſtet.

c *Quos fructus à die vacationis obuenientes, vſque ad diem, quo prouiſus per Sũmũ Pontificẽ poſſeſſionẽ cœperit, hodie applicat ſibi Camera Apoſtolica pro Eccleſia Romana neceſſitatibus releuandis, vt colligitur ex Extrauag. Cum nonnulli, ſ. b tit. de præb. inter comm. & fuit etiã prouiſum per alias diuerſorũ SS. Pontificũ Conſtitutiones, quæ in Regno Neap. exiguntur à Cõmiſſarijs deputatis per Nuncium; idq. limitatur in Epiſcopatibus, & beneficijs huius Regni, pertinentibus ad regiam nominationem, vt fructus decurrentes durante tẽpore vacationis, reſeruentur futuro ſucceſſori, in quo videtur obſeruari ius commune, prout ſtatuitur in c. quia ſæpè, de elect. in 6. & in c. præſenti, de off. ord. eo. lib. & habetur per Nau. in tract. de ſpol. §. 12 nu. 3. & per Boer. deciſ. 340. Quid verò dicendũ ſit de fructibus beneficiati demortui infra annum, ad quem debeant ſpectare pro rata temporis decurſi, vſque ad illius obitum, præter Doct. in d. c. præſenti, vide Couar. li. 1 var. reſol. c. 15 nu. 12. & latè per Redoan. in tract. de ſpol. q. 5. Faciũt dicta per Vinc. de Franc. deciſ. 168. & eo magis ſtante concordia facta cum Sede Apoſtolica ſuper ſpolijs. Ad quod etiam vide Bullam 9. Iul. III. incip. Cum ſicut nobis, fol. 504 in Bullario. vide infrà, in verbo Spolia clericorum. Et an ex iſtis beneficij fructibus pendentibus, ac inexactis, poſſit creditoribus ob debita ipſius beneficiarij ſatisfieri, tangit Nau. in Apolog. de Reddit. Eccl. q. 2. mon. 26. in fi. & in conſ. 4. de ſucceſſ. ab inteſt. in antiq. Et an Camera teneatur ad ſoluenda debita ipſius beneficiarij, vel prælati de fructibus beneficij, & ſpolijs remanſis tẽ-*

pore

Digitized by Google

pore obitus eorum, habetur plenè per Redoan. in ſupra d. tract. q. 10. vide etiam Nau. conſil. 14. de Regul. in antiq.

Cuius tex. diſpoſitionem licèt pœnalem, tanquam Eccleſiis fauorabilem, aliàs procedere etiam in præſentato à patronis ante inſtitutionem, Lap. alleg. .. ſub n. 4. Roc. de Curte in tract. iuriſpatr in verb. honorificum, q 39. Reb. in Trax 13. par. Signat. nu. 54. & 55. & ratio diſpoſitionis illius tex erit: quia nemo debet à ſeipſo aſſumere honorem Paul. Apoſt. ad Hebr. c. 5. ca. qualiter, de elect. Limita, non procedere in tentante, & parante, ſed tantum ad illud faciendum abſque executione, vt per glo Gem. & Franc. in d. textu.

Quamuis ex relatis per Lambert. in tract de iurepatron. par. 2. lib. 2. q. 5. art. 1. appareat aliqualiter controuerſum, num diſpoſitio text. ca. auaritiæ, de elect. in 6. extendatur ad præſentatum ingerentem ſe in adminiſtratione; ipſe verò declinat in partem affirmatiuam, & hanc litem nobis clarè definiuit Rota Rom. teſte Creſcentio, in deciſ. 6. ſub tit. de iurepatron. quo loci à nu. 12. & infrà, plura notatu digna ad intellectum, & ampliationem præd. text. Vide Mandoſium de Signat. gratiæ, tit. priuationes, fol 37.

SEQVVNTVR CONSTITVTIONES IVLII III. & Pij IV. & Pij V. Supra allegatæ.

Contra retinẽtes beneficia Eccleſiaſtica abſque literis Apoſtolicis ſuper eiſdem retentionibus. Necnon contra quoſcunque apprehendentes poſſeſſionem beneficiorum Eccleſiaſticorum abſque eiſdem literis Apoſtolicis.

c. auaritię de electio. in 6. SAnctiſſimus in Chriſto Pater, & Dominus noſter, Dominus Iulius, diuina prouidentia Papa III. Cui nuper innotuit, quod licè aliàs fel. recor. Gregorius Decimus, in Generali Concilio Lugdunenſi, ſua Generali Conſtitutione ſanciuerit, quod nullus ex tunc de cetero adminiſtrationem dignitatis, ad quam electus eſſet, prius quam celebrata de ipſo electio confirmaretur, ſub œconomatus vel procurationis nomine, aut alio de nouo quæſito colore, in ſpiritualibus, vel temporalibus, per ſe, vel alium, pro parte, vel in totum gerere vel recipere, aut illis ſe immiſcere præſumeret, omnes illos, qui ſecùs feciſſent iure, ſi quod illis per electionem quæſitum foret, decernens eo ipſo priuatos, & piæ mem. Bonifacius VIII. etiam ſua perpetua valitura Cõſtitutione ſanciuerit, vt Epiſcopi, & alij Prælati ſuperiores, necnon Abbates, Priores, & ceteri Monaſteriorum regimina exercentes, quocunque nomine cenſerentur, qui apud Sedem Apoſtolicam promouerentur, aut confirmationis, conſecrationis, vel benedictionis munus reciperent: ad commiſſas eis Eccleſias, & Monaſteria, dictæ Sedis literis eorum promotionem, confirmationem, conſecrationem, ſeu benedictionem huiuſmodi continentibus, nõ con ſectis accedere, vel bonorum Eccleſiaſticorum adminiſtrationem accipere non præſumerent, nullique eos abſque dictarum literarum oſtenſione reciperent, aut eis parerent, vel intenderent. Quod ſi forſan contra præſumptum fuiſſet, quod per Epiſcopos, Prælatos, Abbates, Priores, & alios Monaſteriorum regimina exercentes, prædictos, medio tempore actum foret, irritum haberetur, nec quidquam interim iidem Epiſcopi, vel Prælati, Abbates, Priores, vel regimina exercentes, de Eccleſiarum, vel Monaſteriorum eorundem prouentibus perciperent, & fel. mem. Paulus III. Romani Pontific. prædeceſſores noſtri, quibuſcun-

Digitized by Google

buſcumque Tabellionibus publicis, ſub excommunicationis latæ ſententiæ pena
inhibuerint,ne ex tunc de cetero de tranſumptis ſupplicationum præterquam h-
bentium Clauſulam, quod earum ſola ſignatura ſufficeret,ac decreto,& conceſ-
ſione literarum , ſeu mandatorum poſſeſſionem beneficiorum Eccleſiaſticorum
vigore ſupplicationum huiuſmodi apprehendi, rogari deberent, neue illa ſcribe-
re,vel ſubſcribere,aut quouis modo authenticare,vel partibus tradere præſume-
rent,volẽs,& Apoſtolica authoritate ſtatuens, inter cetera,quod partes tráſum-
ptis,ſeu literis,aut mandatis huiuſmodi,ex tunc deinceps vtentes,ac illorum præ-
textu poſſeſſionem huiuſmodi apprehendentes, fructus quos ex illis pro tempo-
re perciperent,ſuos non facerent Quinimmò ad beneficia in eiſdem tranſumptis,
& literis, ac mandatis expreſſa efficerentur ipſo facto perpetuò inhabiles , & ad
reſtitutionem fructuum ex illis pro tempore receptorum in vtroq; foro teneren-
tur. Decernentes, ſic iudicari debere, ac irritum,&c. Et ſucceſſiuè, Sanctitas ſua
attendens,quod ante cõfectionem literarum gratia Apoſtolica eſt informis,inter
alia voluerit, ſtatuerit,& ordinauerit,quod Iudices in Rom Curia,vel extra pro
tempore exiſtentes,etiam ſi eſſent S.R.E.Cardinales,vel cauſarum Palatij Apo-
ſtolici Auditores, aut quicumq; alij non iuxta ſupplicationem ſuper impetratio-
ne ſignatarũ tenores,& formas iudicare deberẽt, etiam decreto irrita in adie-
cto. Nihilominus diuerſi Epiſcopi,& alij Prælati ſuperiores,& Abbates,literis ſu-
per diſpenſatione retinendi beneficia per eos antequam promouerentur, aut eo-
rum electiones confirmarentur, obtenta, per prædictam Sedem pro tẽpore con-
ceſſis minimè cõfectis beneficia,per eos obtẽta prædicta retinere, & diuerſæ aliæ
perſonæ Eccleſiaſticæ poſſeſſionum beneficiorum Eccleſiaſticorum eis dicta au-
thoritate conferri,ſeu commendari, vel in eorũ fauorem vniri, aut alias diſponi
poſſeſſionem literis Apoſtolicis deſuper non expeditis apprehendere præſumũt,
inhabilitatem,& alias pœnas in ſanctionibus,& inhibitione,ac voluntate,& ſta-
tuto prædict. contentas damnabiliter incurrendo in animarum ſuarum periculũ,
Volens periculis animarum huiuſmodi latius occurrere , Sanctiones , & inhibi-
tionem, ac voluntatem & ſtatutum huiuſmodi quorum tenores Sanctitas ſua, ac
ſi de verbo ad verbum insererentur,haberi voluit pro expreſſis,approbans,& in-
nouans;ac perpetuo obſeruari debere decernens, & Sanctiones ipſas ad inferio-
ra beneficia Eccleſiaſtica quæcumque,quomodocumque qualificata amplians,&
extendens, hac ſua perpetuò valitura Conſtitutione ſtatuit , & ordinauit, quod
omnes, & ſingulæ perſonæ Eccleſiaſticæ,tam ſeculares, quam quorumuis ordinũ
regulares, cuiuſuis ſtatus gradus,ordinis,vel conditionis exiſtant, etiá ſi Epiſco-
pali,vel Archiepiſcopali,aut Patriarchali,vel alia maiori dignitate præfulgeant,
quod de cetero literis ſuper diſpenſationem retinẽdi beneficia per eos antequam
promoueantur, aut eorum electiones confirmentur,obtenta, eis per Sedem ean-
dem pro tempore cõceſſis minimè confectis beneficia ipſa retineri, aut poſſeſſio-
nem alicuius , ſeu aliquorum beneficiorum Eccleſiaſticorum cum cura , vel ſine
cura ſecularium, vel quorumuis ordinum regularium quæcumque , & qualiter-
cumque qualificatorum eis dicta authoritate Apoſtolica conferri , ſeu commen-
dari,aut in eorum fauorem,& commodum vniri,ſeu alias diſponi conceſſionem
literis Apoſtolicis ſuper collatione,ſeu cõmenda,aut vnione,ſeu alia diſpoſitione
huiuſmodi non expeditis,per ſe,vel per alium ſeu alios, eius nomine,etiá ſuppli-
cationum,ſeu ſumptorum vel tranſumptorũ huiuſmodi,aut collationum eis poſt-
modum de ipſis beneficijs tamquam etiam tunc certo modo in ſupplicatione ex-
preſsè vacantibus,ordinaria,vel alia quauis authoritate factorũ prætextu appre-
hendere

Digitized by Google

hendere præſumpſerint, aut per alios apprehenſam ratam, & gratam habuerint; ipſorum beneficiorum non poſſeſſores, ſed meri, & nudi detentores, ac violenti ſine aliquo titulo in eis intruſi cenſeantur, & pro talibus habeantur, & reputentur, nec fructus ſuos faciant, ſed ad illorum reſtitutionem vt præfertur, teneãtur, & obligati exiſtant, Conſtitutiones, ſeu dictæ Cancellariæ Regulæ de annali, & triennali poſſeſſore in illis locum non habeãt, nec eiſdem detentoribus, & intruſis in aliquo ſuffragentur; quinimò beneficia per eos tẽpore promotionis ſuæ aut eorum electionis, confirmationis, obtenta, literis ſuper diſpenſatione ea retinendi, ſibi conceſſa non expeditis retinentes, aut poſſeſſionem beneficiorum literis Apoſtolicis ſuper illis non confectis apprehendentes, ſeu per alios apprehenſam, ratam, & gratã habentes, beneficia ſic retenta aut apprehenſa & omne ius, quod in illis, vel ad illa pro tempore quomodolibet habuerint, eo ipſo amittant illiſq; & illo priuati, ac ad illa de cetero obtinẽda perpetuò inhabiles, nec illa vlterius, & prætextu noui tituli, aut nouæ Commendæ, vel vnionis, ſeu alterius diſpoſitionis, etiam Apoſtolica authoritate facta aſſequi valeant, ſed beneficia ipſa tanquam de iure, & facto vacantia alijs conferri, ſeu commendari & per quoſuis, tam ab eorum ordinarijs collatoribus, quã à Sede prædicta liberè impetrari poſſint, & ſi beneficia ipſa litigioſa fuerint, colligitantis in omni iure, & ad omne ius quo ad beneficia retinentibus, aut poſſeſſionem apprehendentibus huiuſmodi in eiſdem beneficijs, vel ad illa quomodolibet competebat aut competere poterat eo ipſo abſque iuris, aut hominis miniſterio ſurrogentur, & ſurrogati eſſe cẽſeantur, ac in eorum fauorem cauſa deſuper pendens auocata, & lis extincta fuiſſe, & ſimiliter eſſe cenſeantur. Quodque de cetero ſupplicationes etiam manu noſtra & motu proprio ſignatæ, niſi habuerint Clauſulam, quod eorum ſola ſignatura ſufficiat, nullam aliam quam per literarum ſuper illis conficiens fidem, aut probationem faciant, ſeu præſtent, nec nulla eis in aliquo alio caſu fides adhibeatur, & adhiberi poſſit. Decernens ſic, & non aliter, tam in eadem Curia, quam extra eam, & in partibus per quoſcumq; iudices, ac Commiſſarios quauis etiam Apoſtolica authoritate prædicta fungentes, etiam cauſarum palatij huiuſmodi Auditores, & ipſius R. E. Card. in quauis cauſa, & inſtantia ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi authoritate, & facultate iudicari, & definiri debere, ac irritum, &c.

Placet publicetur, & deſcribatur I.

Breue Pij V. applicationis fructuum omnium beneficiorum reſeruatorum in Regno Neapolis pro tempore vacantium à die vacationis, vſque ad diem quo prouiſi poſſeſſionem ceperint de manu Nuncij.

CVpientes malitijs nõnullorum, qui fructus Monaſteriorum, & aliorũ beneficiorũ Eccleſiaſticorum diſpoſitioni Apoſtolicæ reſeruatorũ, vſurpare non verentur, occurrere, Cameræ noſtræ Apoſtolicæ indẽnitati, quantum cum Deo poſſumus conſulere, Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac matura deliberatione noſtris; deq; Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine oẽs, & ſingulos fructus, redditus, & prouentus, ac iura, obuentiones & emolumẽta quæcumq; quomodolibet, & qualitercumq; nuncupata, omnium, & ſingulorum beneficiorũ Eccleſiaſticorum cum cura, & ſine cura, ſæculariũ, & quorumuis Ordinum regulariũ & Monaſteriorum ẽt Conſiſtorialium nobis, & Sedi Apoſtolicæ, tã per Conſtitutiones Apoſtolicas, quã Cãcellariæ Apoſtolicæ Regulas editas, & edẽdas, ſeu aliàs quomodolibet.

Digitized by Google

bet, & ex quauis cauſa generaliter, vel ſpecialiter reſeruatorum, ſeu affectorum in Regno Neapolis, & quibuſuis illius Prouincijs, Ciuitatibus, Terris, Opidis, & locis conſiſtentium per obitum, & aliàs quouis modo, præterquam per ceſſum, illa obtinentium pro tempore vacantium, a die ipſorum beneficiorum, & Monaſteriorum vacationis pro rata temporis, vſque ad diem, quo prouiſi per nos de eiſdem beneficijs, & Monaſterijs vigore literarum noſtrarum ſub plumbo illorũ poſſeſſionem de manu dilecti filij Magiſtri Pauli Odeſchalchi Notarij, & in dicto Regno Nuncij, & collectoris noſtri, quem per alias noſtras literas Commiſſariũ ad capiendum poſſeſſionem beneficiorum, & Monaſteriorum huiuſmodi deputauimus, habuerint, & acceperint, & aliter capta poſſeſſio nullius ſit roboris, vel momenti, ac prouiſis ipſis nullam ius per eam acquiri, neq; eis vllatenus ſuffragari poſſit, eidem Cameræ Apoſtolicæ authoritate Apoſtolica tenore præſentiũ applicamus, incorporamus, & appropriamus illaq; applicata, incorporata & appropriata eſſe, & fore, & ad illam ſpectare, & pertinere, nullũq. præter nos, & dictam Cameram aut ipſum Paulum Nuncium, & Collectorem, aut ab ipſo deputato: Subcollectores, ea percipere exigere, aut aliàs ſe in illis intromittere poſſe, aut debere, ſtatuimus, & ordinamus; & nihilominus ne aliquod impedimentum huic noſtræ ordinationi occurrat, quibuſuis Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs locorum Ordinarijs in virtute Sanctæ Obedientiæ, ac ſub ſuſpenſionis à diuinis, & interdicti ingreſſus Eccleſiæ quo ad Archiepiſcopos, & Epiſcopos, quo ad verò alios inferiores, etiam ſub excommunicationis, & alijs arbitrij noſtri, & quo ad omnes, ſub priuationis facultatis conferendi beneficia in eorum menſibus pro tempore vacantia, pœnis, diſtricte præcipimus, & inhibemus, ne beneficia diſpoſitioni Apoſtolicę reſeruata, ſeu affecta, prædicta quouis prætextu, cauſa, aut quæſito colore cuiquam conferre, ſeu de illis prouidere quoquomodo audeãt, vel præſumant; ſicque in præmiſſis omnibus, &c. Non obſtantibus, &c.

DE ELECTIONIBVS AD REGIMINA MONASTERIORVM Præpoſiturarum, & aliarum dignitatum Conuentualium.

SAnctiſſimus in Chriſto Pater, & Dominus noſter dominus Pius Diuina prouidentia Papa IV. Ad cuius peruenit notitiam, quod licet aliàs omnia monaſteria virorum, valorem ducentorum florenorum auri communi æſtimatione excedentia, necnon Prioratus, Præpoſituras, ac alias dignitates Conuentuales, & Præceptorias generales, ordinum quorumcumque diſpoſitioni ſuæ generaliter reſeruauerit, ac propterea illorum prouiſiones, & ad ea quæ ſpeciali priuilegio eligendi ſibi per Sedem Apoſtolicam conceſſo ſuffulta ſunt, Canonice factarum electionum confirmationes, ad Sanctitatem ſuam, & dictam Sedem pertinere noſcantur: nihilominus pleriq; Religioſi cæca nimis ambitione agitati, partim electiones de ſuis perſonis ad Monaſteria, Prioratus, & alias dignitates Conuentuales huiuſmodi, vel priuilegium eligendi prædictum habeant, vel illo careant, nullo iuris ordine ſeruato, nullaque boni, vel æqui ratione habita temere fieri factaſque per ordinum ſuperiores, aut locorum Ordinarios, de facto confirmari; partim vero nedum priuſquam electiones de ſe ad Monaſteria, & alias Cõuentuales dignitates eligendi priuilegio ſuffulta, factæ, ritè confirmentur: ſed ne electi quidem canonicè, ſe in regimine, & adminiſtratione tam in ſpiritualibus, quam temporalibus Monaſteriorum, aliarumque dignitatum vacantium eorundem, ac illorum bonorum immiſcere non verentur, in animarum periculum, au-

thori-

Digitized by Google

thoritatis Apoſtolicæ contemptum,& plurimorum ſcandalum: Volens tãtis,qui Paulatim in religioſos irrepſerunt abuſibus, & auſibus nimis licentioſis aliquando,ſicut patet,occurrere,ſuamq. Sedi præfatæ prærogatiuam aſſerere, omnes, & ſingulas electiones quarumuis perſonarum ad regimina Monaſteriorũ, Prioratuum,Præpoſiturarum,& aliarum dignitatum Conuentualium, ipſarumq. electionum confirmationes per quoſcunque cuiuſuis ſtatus,gradus,ordinis,& conditionis exiſtant,& quauis etiam Archiediſcopali,Patriarchali, aut maiori præfulgeant dignitate,hactenus ſic præſumptas,nullas,& inualidas,ac pro nullis, inualidis,& prorſus infectis habendas eſſe, perſonaſque ſicut præfertur electas, & confirmatas, Monaſteria,aliaſque dignitates huiuſmodi ſine legitimo titulo poſſediſſe,& poſſidere,nec non illorum fructus,redditus,& prouentus, indebitè percepiſſe,& percipere. Ac perſonas ipſas ad abſolutionem, & habilitationem ſuper his,necnon confirmationem electionum de ſe factarum à Sanctitate ſua, ſeu Romano Pontifice pro tempore exiſtente,aut Sede prædicta infra ſex menſes à data præſentium computandos, impetrandum, ac literas Apoſtolicas ſuper huiuſmodi confirmatione in totum expediendum omninò teneri declarauit. Et nihilominus hac ſua perpetuò valitura Conſtitutione ſtatuit,& ordinauit, quod nullus de cetero ſe in regimine,& adminiſtratione Monaſterij, vel alterius dignitatis Conuentualis,ad quod,ſeu quam,illum eligi contigerit in ſpiritualibus, vel temporalibus,antequam ritè celebrata electio à Sanctitate ſua,aut Romano Pontifice pro tempore exiſtente,& ſede prædicta confirmata,& literæ Apoſtolicæ deſuper expeditæ fuerint, per ſe, vel alium in toto, vel in parte quouis quæſito colore immiſcere,aut ad illud,vel iſtam,ſe recipi facere, vel aliàs ſe pro eius prælato gerere præſumant.

Decernentes omnes,& ſingulos,qui ſecus fecerint, iure ſi quod illis ad Monaſteria,vel eorum regimina, & adminiſtrationes, ac alias Conuentuales dignitates per electionem huiuſmodi quæſitum fuerit,eo ipſo priuatos,& deinceps ibi : ineligibiles eſſe,ipſaque Monaſteria, & alias dignitates ab eadem Sede impetrari poſſe; qui verò ſimiles electiones confirmare præſumpſerit, etiam eo ipſo ſuperiores ordinum , videlicet ſuis dignitatibus priuatos ; ordinarij autem locorum etiam ſi Archiepiſcopali, & maiori præcellant dignitate, ingreſſum Eccleſiæ interdictum,eoſque ab Eccleſiarum ſuarum regimine,& adminiſtratione ſuſpenſos exiſtere.

Placet publicetur,& deſcribatur. *I.*

Lecta, & publicata fuit,præſcripta regula Romæ, in Cancellaria Apoſtolica, Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo, quingenteſimo ſexageſimo quarto die verò Martis vltima menſis Octobris, Pontificatus præfati S.D.N.Papæ anno quinto.

Ann.Homellius Cuſtos.

BENEFICIORVM RESIGNATIONES.

Congruit titu.de renunciat.

PRæter Summiſtas,ſciendum eſt, beneficium potuiſſe olim reſignari ſimpliciter in manibus collatoris,cap.admonet,de renunc.glo.in Clemen.vnica, in verbo, manibus,eo.tit.& in c.de regularibus,in ver.dimittant,de ſimon. Mandoſ.in Praxi Signat.gratiæ,in ver.reſignatio,non tamen ad fauorem, quia eſſet ſimonia,gl. & Abb.in c.ex parte nu.4.de offi.deleg. & in c.cum vniuerſorum, nu.5.de rerum permut.niſi fieret in manibus Papæ ſecundum ſtylũ Curiæ à multis ſeculis ſeruatum

tum

Digitized by Google

tum, à quo tamen cępit recedere Greg. XIII. qui permiſit, vt vnà cum renunciatione vnius, præſentetur petitio alterius, cui renuncians vellet conferri. Nauar. in Man. Conf. c. 23. ſub nu. 107.

Sed poſtea Pius V. ſuſpendit facultates, & authoritates conferendi beneficia per reſignationem, ſeu permutationem vacantia, in manibus quorumcunque Ordinariorum, vt patet ex eius Conſtitutione publicata Romæ die 8. Auguſti 1567. incip. Officium creditæ fol. 992. in Bullario.

Deinde idē Pius V. relaxauit ſupradictam prohibitionem, de non admittendis reſignationibus per Ordinarios, cum modificationibus, vt ex altera eius Conſtitutione publicata Romæ, die 10. Aprilis 1568. fol. 1014. incip. Quanta Eccleſiæ Dei incommoda. Præallegatæ duæ Conſtitutiones *Pij* V. ſunt ſequentis tenoris.

Bulla Eiuſdem S.D.N. Pij Papæ V. Relaxationis prohibitionis de non admittendis Reſignationibus per Ordinarios, cum modificantibus.

OFficium creditæ nobis adminiſtrationis expoſcit, vt non ſolum corrigamus ea, quæ perperam attentantur, verum etiam ne in futurum illa contra Eccleſiaſticam puritatem attentari poſſint, debita animaduerſione prouideamus. Sanè cum, ſicut accepimus, in reſignationibus, & permutationibus, quæ tam apud Sedē Apoſtolicam, quàm in partibus in Ordinariorum manibus fiunt, quamplurimi abuſus irrepſerint, Nos volentes huiuſmodi abuſus ab Eccleſia Dei tollere, & futuris reſignationum, & permutationum admiſſionibus eam normam præſcribere, qua ſanctuarium Dei hominum pactionibus tradi non poſſit, ac vt omnis ſimoniæ labes, & fraudis ſuſpicio, in beneficiorum eccleſiaſticorum prouiſionibus abſit, decernimus ſupplicationes beneficiorum quorumcunque reſignationum, ſeu permutationem continentes, donec per nos illarum admittendarum modus præſcriptus fuerit, vlterius non per modernos, & pro tempore exiſtentes Cardinales, & alios ſignaturæ noſtræ gratiæ præfectos, vt antea, ſed per nos tantū, manu noſtra ſignari debere. Et ne, dum præmiſſis occurrere intendimus, & à ſignaturæ noſtræ præfectis ab illis abſtinendum cenſuimus, locorum Ordinarij, ceteriq. beneficiorum Eccleſiaſticorum inferiores Collatores præfati, vt antea à pleriſq; eorum factum eſſe audiuimus, ita ſe fiducialiter cum ijs, qui in eorum manibus beneficia eccleſiaſtica reſignant, vt non niſi illis, quos ipſi nominauerint, aut pro quibus interceſſerint ea conferant, & de eis prouideant, vel diſponant, ac quos eccleſiæ plus poſſe cognoſcunt, negligant, & contemnant, Apoſtolica authoritate, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, hac noſtra Conſtitutione omnibus, & ſingulis dilectis filijs noſtris, & Sedis Apoſtolicæ Legatis, Nuncijs, ac Venerabilibus fratribus Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, ac quorumuis Cathedralium, & Collegiatarum Eccleſiarum Capitulis, Abbatibus ceteriſque alijs quorumuis beneficiorum Eccleſiaſticorum quomodocunque qualificatorū inferioribus Collatoribus, ad quos de iure, vel conſuetudine eorumdem beneficiorum reſignationes, ſeu permutationes admittendi facultas ſpectat, & pertinet, quacunque dignitatis prærogatiua etiam Cardinalatus honore fulgentibus, prohibēmus, ne poſthac, donec debitus modus, vt præmittitur, ſtatuatur, ac decernatur, quorumuis beneficiorum Eccleſiaſticorum, tam ſecularium, quàm quorūuis ordinum regularium, qualitercunque qualificatorum, etiam ſi iuriſpatronatus, & ad quorumuis præſentationem, nominationem, electionem, & quamuis aliam diſpoſitionem pertineant reſignationes, ſeu permutationes recipiant, vel ad-

mit-

mittant, neque beneficia eadem tanquam per reſignationem vacantia, quibuſuis perſonis conferant, vel de eis prouideant, aut quomodolibet diſponant. Nos enim beneficiorum præfatorum collationes, aut quaſuis alias diſpoſitiones per eoſdem factas, nullas, irritas, & inanes, nullamque ius, aut titulum etiam coloratum, tam in petitorio, quàm poſſeſſorio prouiſis tribuere, ac ipſos ſic prouiſos ad eadem beneficia eccleſiaſtica obtinenda perpetuò inhabiles fore, & eſſe: ac omnes, & ſingulos Collatores præfatos, in collatione, prouiſione, & diſpenſatione beneficiorum, in eorum manibus ſic reſignatorum, quouis prætextu etiam deuolutionis vacantium, ſe intromittere nullatenus poſſe, beneficiaque præfata tanquam verè vacantia, per nos, & Sedem Apoſtolicam, & quouis eorundem Collatorum, in quorum manibus, contra huiuſmodi noſtram prohibitionem, reſignationes, ſeu permutationes factæ fuerint, Superiores, nullo alio deuolutionis ordine ſeruato, ſed quod locus ſit præuentioni conferri, & de ijs prouideri, ac diſponi liberè, & licitè poſſe; Et ſic per quoſcunque Iudices, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, iudicari, & definiri debere, ac irritum, & inane ſi ſecus ſuper ijs à quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, ſtatuimus, atque decernimus. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, etiam immemorabilibus, priuilegijs quoque indultis, & literis Apoſtolicis, quibuſuis in genere, vel in ſpecie quomodolibet conceſſis, confirmatis, & ſæpius innouatis, quibus omnibus, etiam ſi de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua mentio habenda eſſet eorum tenores, ac ſi de verbo ad verbum infererentur præſentib. pro ſufficienter expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice duntaxat ſpecialiter, & expreſſè derogamus, ceteriſque contrarijs quibuſcunque. Ceterum, quia difficile foret præſentes literas ad ſingula quæque loca, in quibus opus, fuerit, deferri, volumus etiam, ac decernimus, quod præſentiū tranſumptis, manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides in iudicio, & extra adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ; quodque literæ ipſæ in Cācellaria Apoſtolica publicētur, ac omnes ita afficiant, & arctent, ac ſi illis perſonaliter intimatæ fuiſſent. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ prohibitionis, ſtatuti, derogationis, decreti, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum; Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo quingenteſimo ſexageſimo ſeptimo, 6. Idibus Auguſti, Pontificatus noſtri anno ſecundo.

B. Cyrillus.

H. Cumin.

Regiſtrata in Secretaria Apoſtolica.

Lectæ, & publicatæ fuerunt retroſcriptæ literæ Romæ in Cancellaria Apoſtolica Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo ſexageſimo ſeptimo; Die verò Lunæ 18. Menſis Auguſti, Pontificatus S.D.N.D. Pij diuina prouidentia Papæ V. anno ſecundo.

Bulla

Bulla S.D.N. Pij Papæ V. Relaxationis prohibitionis de non admittendis Reſignationibus per Ordinarios, cum modificationibus.

Pius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

QVanta Eccleſiæ Dei incommoda omni tempore attulerit, & nunc quotidie magis afferat miniſtrorum in eam ingreſſio vitioſa, iam latè perſpiciant, & cum mœrore expendant Præſules omnes, & paſtores, quando hæc pernities ceterarum omnium maxima, tam multas orbis Eccleſias impiè violarit. Quia verò hoc malum cum in ceteris frequens, tum maximè in beneficiorum, & officiorum eccleſiaſticorum dimiſſione admittitur, nemini moleſtum eſſe debet, quod pridem de reprimendis quotidianis fraudibus, quæ hac in re frequentiores interuo cuntur, certam aliquam rationem tandem inituri, officij noſtri partes in prohibenda omnibus interim reſignationum huiuſmodi receptione paulò ſeuerius interpoſuerimus, omneſque beneficiorum interim reſignandorum diſpoſitiones, quæ fierēt, in irritum reuocauerimus, ac etiam decreuerimus nullum per eas in illis ius, neque titulum, vel coloratum tam in petitorio, quàm in poſſeſſorio ipſis prouiſis tribuere, quin etiam eos ad illa deinceps obtinēda perpetuò inhabiles fore; Collatores verò aliàs in illorum diſpoſitione etiam tanquam deuolutionis iure ſeſe interponere non poſſe, ſed de eis, vt verè vacantibus, ſiue per Rom. Pont. ſiue alios collatorum eorundem ſuperiores, vti præuentum eſſet, liberè prouideri. Nūc autem intendentes inſtitutum hoc noſtrum, quo ſanctuarium Domini cupimus illibatum authore Domino perſequi, ac ſimul quantum in nobis eſt cauere, ne reſignationes ipſæ dehinc pro cuiuſque arbitrio, nulliſque, vel certè leuibus cauſis paſſim, & temerè admittantur, prohibitionem, & alia prædicta, ac cetera omnia noſtris ſuper his literis contenta, eatenus relaxamus, vt poſthac Epiſcopi, & alij facultatem habentes eorum duntaxat reſignationes recipere, & admittere poſſint, qui aut ſenio confecti, aut valetudinarij, aut corpore impediti, vel vitiati, aut crimini obnoxij, cenſuriſque eccleſiaſticis irretiti, aut nequeunt, aut non debent Eccleſiæ, vel beneficio inſeruire, ſeu qui vnum aliud, vel plura beneficia obtinuerint, vel quos ad aliud contigerit promoueri, Religionem quoque ingreſſuri, vel matrimoniū cōtracturi, ſi ſtatim poſtea id re ipſa exequantur; Denique, cū quis ex alijs caſibus acciderit, qui Cōſtitutione felicis recordationis Innocentij Papæ III. de dimittendis cathedralibus eccleſijs, edita continentur. Qui etiā ob capitales inimicitias nequeunt, vel nō audeant in loco beneficij reſidere ſecuri. Sed nec horum vllus ſacro ordini mancipatus, niſi religionem ingreſſurus valeat vllo modo beneficium, vel officiū eccleſiaſticum reſignare, niſi aliundè ei ſit, quo in vita poſſit commodè ſuſtentari. Ad hæc beneficiorum, & officiorum permutationes admittere, quæ Canonicis ſanctionibus, & Apoſtolicis Conſtitutionibus permittuntur. Caueant autem Epiſcopi, & alij prædicti, itemque omnes electores, præſentatores, & patroni, tam eccleſiaſtici, quàm laici quicunque ſint, ne verbo quidem, aut nutu, vel ſigno futuri in huiuſmodi beneficijs, & officijs ſucceſſores, ab ipſis reſignantibus, aut alijs eorum ſignificatione, vel hortatu deſignētur, aut de his aſſumendis promiſſio inter eos, vel etiā intentio qualiſcunque intercedat. Ceterum præcipimus, atque interdicimus, ne ipſi Epiſcopi, aut alij collatores de beneficijs, & officijs reſignandis prædictis, aut ſuis, aut admittentium conſanguineis, affinibus, vel familiaribus, etiam per fallacem circuitum multiplicatarum in

extraneos collationum audeant prouidere, quod ſi ſecus, ac etiam quidquid præter, vel contra formam prædictorum fuerit à quocunque temerè attentatum, id totum ex nunc vires, & effectum decernimus non habere. Qui verò contrafecerint, vt in eo, in quo deliquerint puniantur, à beneficiorum, & officiorum collatione, necnon electione, præſentatione, confirmatione, & inſtitutione, prout cuique competierit, tamdiu ſuſpenſi remaneant, donec remiſſionem à Romano Pōtifice meruerint obtinere; & qui talia beneficia, ſeu officia receperint, eos prædictis pœnis volumus ſubiacere. Et nihilominus in eos, qui ſic ſuſpenſi cōferre, eligere, præſentare, confirmare, vel inſtituere auſi fuerint, excommunicationis quo ad perſonas, quo verò ad Capitula, & Conuentus à diuinis ſuſpenſionis ſententias ipſo facto promulgamus; quibus etiam nullus alius, quam ipſe Romanus Pōtifex, ſiue abſolutionis, ſiue relaxationis gratiam (excepto mortis articulo) valeat impertire Prohibitione, & literis noſtris prædictis, nihilominus in ceteris omnib. perpetuò valituris. Non obſtantibus quibuſcunque priuilegijs, & indulgētijs, & literis Apoſtolicis generalibus, & ſpecialibus quibuſcunque Epiſcopis, & alijs ſuperioribus, ac inferioribus eccleſiarum prælatis, necnō Eccleſijs, Monaſterijs, & Capitulis, Conuentibus, Collegijs, & Vniuerſitatibus, eorumq. & alijs perſonis etiam Regia, & Imperiali maieſtate præditis, ſub quacunque verborum forma, & conceptione conceſſis, per quæ effectus præſentiū impediri poſſet, quomodocunque, vel differri, etiam de eis ipſorumque totis tenoribus ad verbū, ac de proprijs nominibus eorum, necnon Eccleſijs, Monaſterijs locis ordinibus, & dignitatibus, de quibus, nec non cauſis, propter quas illa conceſſa ſunt, ſpecialē, & expreſſam præſentibus fieri oporteret mentionem. Ceterum iubemus eaſdem præſentes ad valuas Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, & in acie Campi Floræ publicari, & earum exempla affigi volumus, eaſque ſic publicatas omnes, & ſingulos perinde afficere, & obligare, ac ſi illis ipſis fuiſſent ſingulariter intimatæ; exemplis quoque prædictis etiam impreſſis, manuque Notarij publici, & ſigillo prælati Eccleſiaſtici, vel eius Curiæ obſignatis, eandem prorſus fidem adhiberi, quæ ipſis præſentibus ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo omninò hominū liceat hanc paginam noſtræ relaxationis, præcepti, interdicti, decreti, promulgationis, iuſſionis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Datū Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo ſexageſimo octauo, Kal. Aprilis, Pontificatus Noſtri Anno Tertio.

Cæſ. Glorierus.

H. Cumyn.

Regiſtrata apud Cæſarem Secretarium.

Anno à Natiuitate Domini Milleſimo quingenteſimo ſexageſimo octauo, Indictione vndecima, die verò decima menſis Aprilis, Pontificatus Sanctiſſimi in Chriſto Patris, & D.N.D. Pij diuina prouidentia Papæ V. anno 3. Retroſcriptæ literæ Apoſtolicæ, affixæ, & publicatæ fuerunt ad valuas Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, & in acie Campi Floræ, dimiſſis ibidem eorundem exemplis affixis, per nos Iulium Patinum, & Ioan. Andream Panizzam prælibati Sanctiſſimi D.N. Papæ Curſores.

Bartholomæus Sottocaſa Magiſter Curſorum.

Romæ, Apud Hæredes Antonij Bladij, impreſſores Camerales.

Poſt

Poſt hac Epiſcopi, & alij facultatē habentes eorum dumtaxat reſignationes recipere, & admittere poſſint, qui aut ſenio confecti, aut valetudinarij, aut corpore impediti, vel vitiati, aut crimini obnoxij cenſuriſq; eccleſiaſticis irretiti, aut nequeunt, aut non debent eccleſia, vel beneficio inſeruire, qui vnum aliud, vel plura beneficia obtinuerint, vel quos ad aliud contigerit promoueri. Religionem quoq; ingreſſuri, vel matrimonium contracturi ſi ſtatim poſtea id re ipſa exequantur. denique cum quis ex alijs caſibus acciderit, qui conſtitutione fel. rec. Innocentij Papa III. de dimittendis Cathedralibus Eccleſiis edita continētur. Qui etiam ob capitales inimicitias nequeunt, vel non audent in loco beneficij reſidere ſecuri; Sed nec horum vllus ſacro ordini mancipatus, niſi religionem ingreſſurus valeat vllomodo beneficium, vel officium eccleſiaſticum reſignare, niſi aliunde ei ſit quo in vita poſſit commodè ſuſtentari. Ad hac beneficiorū, & officiorum permutationes admittere qua Canonicis ſanctionib. & Apoſtolicis Conſtitutionibus, permittuntur. Caueant aūt Epiſcopi, & alij prędicti, itemq. cēs electores, praſentatores, & patroni tam Eccleſiaſtici, quā Laici, quicumq; ſint, ne verbo quidem, aut nutu, vel ſigno futuri in hmōi beneficijs & officijs ſucceſſores ab ipſis reſignantibus, aut alijs eorum ſignificatione vel hortatu deſignentur, aut de his aſſumendis promiſſio inter eos, vel etiam intētio qualiſcunq; intercedat.

Ceterum pracipimus, atque interdicimus, ne ipſi Epiſcopi, aut alij collatores, de beneficijs & officijs reſignandis pradictis, aut ſuis, aut admittentium conſanguineis, affinibus, vel familiaribus, etiam per fallacem circuitum multiplicatarum in extraneos collationum, audeant prouidere: quod ſi ſecus, ac etiam quidquid prater, vel contra formam pradictorum fuerit à quocumque temerè attētatum, id totum nunc vires & effectum decernimus non habere.

Qui verò contrafecerint vt in eo in quo deliquerint; puniantur, à beneficiorum, & officiorum collatione necnon electione, praſentatione, confirmatione, & inſtitutione, prout cuique competierit, tamdiu ſuſpenſi remaneant, donec remiſſionem à Rom. Pont. meruerint obtinere; & qui talia beneficia, ſeu officia, receperint, eos pradictis pœnis volumus ſubiacere. Et nihilominus in eos, qui ſic ſuſpenſi conferre, eligere, praſentare, confirmare, vel inſtituere auſi fuerint, excommunicamus quo ad perſonas, quo verò ad Capitula, & Conuentus à diuinis ſuſpenſionis ſententias ipſo facto promulgamus, quibus nullus alius, quam ipſe Rom. Pontif. ſiue abſolutionis, ſiue relaxationis gratiam (excepto mortis articulo) valeat impartire, prohibitione, & literis noſtris pradictis nihilominus in ceteris omnibus perpetuò valituris. Non obſtantibus, &c.

Hæc Conſtitutio latiſſimè declaratur per Pariſium in tract. de reſignat. benefic p. 1. lib. 5. q. 6.

Decreto Concil. Trid. ſeſs. 21. c. 2. de reform. prouiſum eſt, quod ordinatus ad titulum beneficij illud reſignare non poteſt, niſi facta mentione, quod ad illius beneficij titulum ſit promotus, neque ea reſignatio admittatur, niſi conſtito, quod aliunde viuere commodè poſſit, & aliter facta reſignatio nulla ſit.

AD maiorem dilucidationē Bulla Pij V. relata in fol. 104. ſciendum eſt, extare declarationem, quam ex authentico habuimus, videlicet. Nos Hieronimus tit. Sancti Pancratij S. R. E. presbyter Card. Matthaeus Fidem facimus, & atteſtamur in libris Sacra Cōgregationis Concilij, qui apud nos aſſeruātur, adnotatū eſſe, quod fel. rec. Greg. XIII declarauit, beneficia iurispatronatus nō cōprehē-

 diin

di in §.ceterum, contento in Conſtitutione ſanctamem. Pij V. relaxante prohibitionem de non admittendis reſignationibus, quo §. prohibetur Epiſcopis beneficia in eorum manibus reſignata, eorum, aut reſignantium affinibus, conſanguineis, vel familiaribus conferre.

Hieron. Card. Matthaius. *Locus ſigilli.*

Quæ fides facta fuit ad requiſitionem Reuerendiſſimi Archiepiſcopi Salernitani.

ADDITIO. Recolligendo huiuſmodi cauſas, ex quibus Ordinarij poſſunt beneficiorum reſignationes admittere. Prima eſt, quando beneficiatus volens reſignare eſt ſenex; & quiſnam dicatur ſenex; Communis opinio eſt, hoc remitti iudicis arbitrio conſiderata qualitate perſonarum, propter complexionum diuerſitatem, vt per Menoch. de arbit iud. Caſu 59. Pariſ. loco ſuperius allegato, nu. 7.

Secunda cauſa eſt infirmitas volentis reſignare beneficium; quis autem dicatur valetudinarius, communis Doctorum ſententia eſt, hoc etiam iudicis arbitrio relinqui. Menoch. de arbit. iud. Caſu 60. eſſet talis in terminis noſtris, qui ab aliquo malo corporis affectu adeo frequenter vexatur, quod non poſſit muneri ſibi iuncto ſatisfacere. Pariſ. ibidem, num. 12.

Tertia cauſa eſt, quando beneficiatus eſt corpore impeditus, & impedimentū eſſet tale, vt non poſſit præſtare id, ad quod tenetur, vel aliàs ipſi Ordinario videretur eſſe ſufficiens. Pariſ. vbi ſupra, nu. 32. qui hoc ſuperius exemplificat in octo morborū generibus, videlicet in leproſo, in ſcabioſo herculeo, in paralitico, in apoplectico, in habente morbū Comitialē, in lunatico, in laborāte morbo Gallico producente vlcera per corpus, in habente manus tremulas, vel chiragrā continuā, quorū morborū genera latè explicat Maiol. de irreg. lib. 2 c. 15. 16. 18. 19. & 24.

Quarta cauſa eſt, quando beneficiatus eſt corpore vitiatus, vbi Pariſ. nu. 26. vſq; ad 54 exemplificat in ſex corporis deformitatibus, ſ. in cæco, in claudo, in habente pedem fractum cum magna deformitate, in habēte manum mutilam, vel articulatas manus ad vtendum inefficaces, in habēte crus penitus abſciſſum, aut adeo contractum, vt ligneo pede ſit opus, in gibboſo, & tandem ſecundum eum in diminuto qualibet parte corporis notabili quos defectus fuſius proſequitur Maior de irregul. lib. 1. c. 14. & 19. & quæ ſit ratio huius Cōſtitutionis in hac parte, vide per Paul. Fuſc. in tract. de viſitat lib. 2. cap. 28. num 18. accedit etiā quia aliquando hi diuinis miniſterijs tractandis imponentes ſunt, ideoq. recta ratione conſtitutum fuiſſe tradit Menoch. de arbit. iud. Caſu 226.

Quinta cauſa eſt, ſi beneficiatus eſt crimini obnoxius, vbi Pariſ. nu. 58. exēplificat in caſibus, in quibus ob crimen cōmiſſum venerit beneficio priuandus, videlicet, in homicida, in ſimoniaco, in adultero, in cōcubinario, qui poſt admonitionē non reſipiſcit, in ſuſtinente excommunicationem per annum, in periurio, & in blaſphemo; & ratio huius Conſtitutionis in hac parte erit, quia ad eorū priuationem etiā iura conueniunt, quæ aſſignare videtur Fuſc. de Viſit. lib. 22. c. 28. n 25.

Queſtio tamen eſt, an iſti crimi noſi inquiſitione pendente, quando in ſententia ex deductis venirent priuandi beneficijs, poſſint illa reſignare tam coram Papa, quā corā Ordinario; & quod ſimpliciter poſſunt etiam poſt receptas probationes & cōcluſum in cauſa, c. dudū. el 2. in fine & ibi Doct. de elec. Reb. in Praxi in tit. de modis amitt. beneficia, Boer. deciſ. 206. nu. 3. modò fiat mētio criminis & proceſſus incepti, niſi crimen illud renunciantem indignū non redderet. Pariſ. in d. tract. de reſignat. benef. to. 1. lib. 3. q. 16. nu. 23. quod amplia etiam pendente appellatione

pellatione à ſententia priuationis. Cuius ratio erit: quia ſententia non priuat ſine executione. per text. in l. qui à latronibus, § vlt. ff de teſtam. quæ per appellationẽ ſuſpenditur. Lap. Alleg. 2. modò fiat mentio priuationis, ſecundum veriorem, & tutiorem opinionem. Pariſ. in d. quæſt. num. 23. Ad fauorem autem alterius non poſſunt in duobus caſibus. Primus eſt, poſtquam eſt concluſum in cauſa, ita, vt nihil reſtet niſi proferenda ſententia, & eſt Communis opinio, referente Pariſ. in ead. q. 16 ſub nu. 46. & rationem aſſignante: quia tunc renunciatio iudicatur doloſa, & malitioſa, & ſic eluderetur iudiciũ, arg. tex. in c. 2. de renunc. in 6. Secundus caſus eſt, poſtquam tales inquiſiti ſciuerunt impetrationem factã à tertio de eorum beneficijs in euentum priuationis, Boer. deciſ. 205. nu. 8. Lancellot. de Attentat. c. 5. nu. 10. cenſeretur enim facta in fraudem, & præiudicium impetrantis, cui eſt ius quæſitum ad illa beneficia, de quorum vacatione ſperatur, c. ſi poſtquam de præb. in 6. c. fin. de conceſſ. præb. eod. lib. huiuſq; impetrationis in hoc caſu Communem, quotidianam praxim inſinuat Pariſ. in d. quæſt. 16. num. 37.

Huius occaſione quæro? An ob delictum occultum, ob quod quis eſſet beneficio priuandus, poſſit ipſe crimino ſus beneficium tuta conſcientia retinere, an verò illud reſignare teneatur. R. quod nõ tenetur reſignare, cum nemo teneatur pœnam exequi contra ſeipſum, & pœna etiam ipſo iure ſtatuta in foro conſcientiæ locum non habeat gl. Communiter recepta, in c. fraternitatis. 12 q. 2 Couar. notab. in 4. lib. Decret. par. 3. § 8. nu. 10. cum ſuis extenſionib. Nau. in Man. Conf. cap. 23. num. 66. & ſeq. Limita, niſi initium eſſet vitioſum, quale eſſet ingreſſus ſimoniacus, intruſio in beneficio, cap. eum qui, de præben. in 6 & ibi Gemin. & ſimilia. Secundo limita, niſi à iure addatur vt etiam in foro cõſcientiæ non poſſit illud retinere; pro hoc habeo text. Concil. Trid. loquentem de fructibus beneficij pro rata temporis abſentiæ non retinendis tuta conſciẽtia, alia etiam declaratione non ſecuta, ſeſſ. 23. de refor. c. 1. verſic. ſi quis autem. Tertio limita, ſi ab ipſo iure declaretur inhabilis ad illud obtinendum, vt in eod. Concil. Trid. ſeſſ. 25. de refor. c. 14. ceteriſq. Conſtitutionibus hac verborum forma loquentibus.

Rurſus quæro. Quomodo ſit intelligenda priuatio beneficij propter crimen ipſo iure à Canone facta? Reſpondetur, vt non aliter ſortiatur effectũ, niſi prius per ſententiam à iudice declaretur, ipſum reum illius criminis eſſe culpabilem, per tex. in c. cum ſecundũ leges, de hæret. in 6. & per Regulam generalẽ, quã in hoc facit Ioan. Andr. in c. 1. nu. 10. de homic. in 6. Gomeſ. in Reg. de ann. poſſeſſore q. 52. & dictum fuit ſatis notabiliter ſuprà, in verb. Alienatio, ſub nu. 49. Amplia etiam ſi crimen eſſet notorium, & eius author, prout indiſtincte tenet Couar. dicens, quod ita praxis recepiſſe videtur, in repet. c. Alma mater, de ſent. excõ. in 6. p. 1. § 2. nu. 9. in fine, intelligendo ante declarationem poſſe conferri beneficium tamquam ipſo iure vacans, licèt non poſſit poſſeſſio auferri ab ipſo poſſidẽte, donec lata ſit ſententia declaratoria ſecundum Ripam in c. ſæpè de reſtit. ſpol. col. pen. faciunt dicta per Nauar. conſ. 12. de hæret. in antiq. Limita, vt hoc non procedat, cum contrarium conſtet de mente legiſlatoris, & quando priuatio beneficij non imponitur propriè vt pœna, ſed vt quadã conditio, vel modus rei traditæ, vt in terminis c. licet canon. de elect. in 6. Nau. in Man. Conf. c. 25. nu. 118.

Quid ſi in ſñia condẽnatoria ſuper crimine lata, nil fuerit dictũ de priuatione beneficij? Reſpõdetur quòd niſi hoc in ea exprimatur, ipſe criminoſus nõ eſt priuatus benef. Reb. ĩ praxi de mõ amit. benef. n. 64. & eſt Cõis opinio teſtãte Pariſ. in ſuprad. q. 16. nu. 30. Limita, niſi tale eſſet crimẽ, per quod ipſo iure, & ipſo facto, id eſt ſimulatq; commiſſum eſt crimẽ, beneficij priuatio irrogetur. Albanc.

H 3 inter

inter dilectos, de exceſ prǽl. propè fin. & quoties Canon. vtitur verbis executionem denotantibus, de quibus latè Felin in ca. Rodulphus de reſcript. tunc enim ſufficit pronunciari reum illud crimen incurriſſe, vt locus ſit pęnæ priuationis beneficij, quæ etſi non exprimatur in ſententia, intelligitur poſita authoritate iuris, per tex. in l. 1 ff. ad Turpil. & colligitur ex dictis Gemin. in c. 1. § ſacri de homic. in 6. Diaz. in Pract Crim. 123. in verbo, Beneficijs priuari.

An aūt Clericus criminoſus beneficio priuatus, teneatur ad reſtitutionem fructuū à die perpetrati criminis, vide Fel in c. de quarta, nu. 32. de præſcrip Diaz loco prox. cit. Con. in 4. lib. Decret. de ſponſal. p. 2 c. 6. § 7. nu. 8. & 9. Boer. deciſ 98.

Denique ſciendū, iudices cauſarum criminalium concernentiū priuationē beneficiorum, eorumq. affines & familiares non poſſe beneficia illa impetrare, ex Bulla 20 Pij IV incip Cupientes, &c relata inf. in verſ. Beneficiorum priuatio.

Sexta cauſa eſt, quoties beneficiatus eſſet Cenſuris Eccleſiaſticis irretitus, de quib. in c. quærenti, de verb. ſignific.

Septima cauſa eſt, quando beneficiatus nequit Eccleſiæ, ſiue beneficio inſeruire, & exemplificat Pariſ. nu. 93. in quolibet irregulari, clerico bannito, in dæmoniaco, & in muto effecto, de quibus vltimis plenè loquitur Maiol. de irregul. li. 1. c 26. & lib. 2. c. 15. in qua ſeptima cauſa includit etiam illos, qui, etſi poſſunt, nō tamen debent Eccleſiæ ſine beneficio inſeruire, ſub quo capite comprehenduntur primo clerici turpiter, & ſcandaloſè viuentes; ſecundò lunatici; item patientes ſtomachi languorem, & ſic vomitum, de quo etiam per Maiol. lib 1 c 27 Item illiterati, de quibus habetur in Conc. Trid ſeſſ. 21 de ref c. 6 idque propter ſcandalum, quod dant in ipſo ſeruitio, ad quod ſunt obligati, & vltimo, ſecundum eum, nu. 105. continentur habentes morbum caducum.

Octaua cauſa ex quā Ordinarij poſſunt recipere reſignationē beneficiorū, eſt, quādo beneficiatus vnū aliud, aut plura obtinuerit beneficia, quod prohibetur per Decretū Conc Trid ſeſſ 24 de ref. c 17. quando vnum eſt ſufficiens ad congruam ſuſtentationē, ratione in eodem textu aſſignata, in verbis illis: Cum Eccleſiaſticus ordo, &c. ab eodem Pariſ declarata num 116 aliaſq. rationes tradit Alph. Hoied. in tract. de incompatib. benef. p. 1. c. 19 nu 2 qui Doct. aſſerunt contrafacientes mortaliter peccare, iuxta gl. quam celeberrimam, & ad hoc receptam inquit Nau. in Miſcel 62. de orat. nu. 1. & in conſ. 26. de præb in antiq. in c. duanū, el 2. in verbo, retinere de elect. idq. amplia, vt nō excuſet cōis obſeruantia in contrariū, etiam ſi eſſet tēporis immemorabilis ex alleg per Pariſ nu. 119 cū ſeqq. & per Hoied in d. c 19. nu 9. Limita, niſi in hoc cum aliquo adeſſet diſpenſatio, ex rationibus adductis per eum Pariſ. in eodem loco, nu. 125. & per Hoied. d. nu. 9. & tunc an diſpenſatus in hoc ſine rationabili cauſa, ſit tutus quo ad Deum; Cōmunis ſententia eſt, quod non, teſte Couar. lib. 4. de ſponſal p. 2. c. 6. § 9 num 9. in quam etiam deſcendit Abb in c. extirpanda, § qui verò, nu. 43 de præb. & prædicti Doct confirmant Et quæ poſſet eſſe iuſta cauſa illa retinendi, & etiam diſpenſandi, vide Nau in Man. Conf. c. 25 ſub nu 128. & 129 & in conſ. 1. de Cōſtit. in antiq ſub nu 40 Quod autem dicatur beneficium ſufficiens ad congruam ſuſtentationem, iuxta mentem dicti Concilij, quia hoc non eſt a iure definitum, & ſub certa Regula comprehendi non poteſt, cum illud, quod reſpectu vnius dicitur magnum, reſpectu alterius dicitur paruum; Vera, & recepta ſententia eſt, referente Pariſ ibid nu. 132. hoc relinqui arbitrio Iudicis paulò plus, vel minus æſtimandum per reg. l. 1 ff. de iure delib. & c. de cauſis, §. illis etiam, de off deleg. conſideratis conſiderandis (qualitate perſonarum, locorum, & temporū, de qui-

bus

bus præter Nau. loco cit latiſſimè habetur per Pariſ. & Hoied. in locis præalleg. Et an in iudicanda beneficij ſufficientia, debeat haberi ratio bonorum patrimonialium ipſius beneficiarij? Reſpondetur negatiuè, ſtante communi opinione, quæ ſe habet, poſſe clericum conſeruare proprium patrimonium, eiuſq. fructus, & beneficij redditus in proprios vſus impendere; In quam ſententiam præter alios cõſentiunt Innoc. & Abb. in c. Epiſcopus, de præb. Felin. in cap. poſtulaſti, de reſcrip. Franciſc. Sarmient. in tract. de reddit. Eccl. p. 2. c. 1. nu. 18. Couar. in cap. 1. nu. 2. de teſtam. Nau. in Apolog. lib. de reddit. Eccl. q. 1. monit. 30. eamque poſt reſponſiones ad aliquas obiectiones, quibus communis hæc ſententia improbatur, firmat Alphonſ. Hoied. in d. c. 19. nu. 45. In quo animaduertendum, differẽtiam eſſe an quis poſſit honeſtè, & ſic ſine penuria viuere, & an poſſit decenter, & cõmodè viuere, iuxta gl. notab. in c. 1. § ſanè, verſic. abſque penuria, vbi Franc. & Gemin. de ſtatu Regul. in 6. Quam etiam ſequitur Panor. in ca. 1. nu. 4. de inſtit. & in c. poſtulaſti, notab. 2. de reſcrip. ipſamque ſolemnem in hoc prædicat. Nau. in d. Miſcel. 62. num. 8. aſſerens, illud dici ſufficere ad viuendum honeſtè alicui, quod ſufficit ad viuendum, ita vt non cogatur mendicare, & ſecundum hunc intellectum ex mente ipſius Nau. loco citato, ad effectum, vt quis poſſit ad Ordines Sacros promoueri, ex diſpoſitione Conc. Trid. ſeſſ. 21. de refor. ca. 12. Beneficium 50. aureorum communiter ad honeſtè viuendum pro ſufficienti haberi, non autem ad commodè, & decenter viuendum, ſecundum terminos, in quibus loquimur. Idem confirmat Pariſ. vbi ſupra, nu. 155.

Circa renunciationẽ beneficij, ad cuius titulũ quis eſt promotus, qua ratione exprimi debeant illæ duæ qualitates, de quibus in Cõcilio, vide per Pariſ. in d. tract. to. 1. li. 2. q. 6. nu. 38. cum ſeq. Et quid ſi Ordinarius admiſerit hmõi renunciationem contra formam Decreti Concil. Trid. Reſpondetur, à Sacra Congreg. eiuſdẽ Concil. reſolutum fuiſſe, referente eodem Pariſ. in proximè alleg. q. 6. ſub nu. 41. non poſſe prædictũ Ordinariũ eidem reſignanti beneficiũ, illud iã reſignatum reſtituere, collationẽq. inde factã tenere, ipſum q. Ordinariũ teneri de proprio reſignanti vitæ neceſſaria ſubminiſtrare, iuxta diſt. c. Epiſcopus, de præb. Illud autẽ non procedere in permutatione æquiualenti, eadẽ Congregatio cenſuit. Quid autẽ ſi quis ad titulũ cuiuſdã beneficij ad ſacros ordines promotus, & nihil aliud habẽs, vnde viuere poſſet illud, renunciauerit, reſeruata ſibi penſione centũ ducatorũ, nulla facta mentione, quod ad titulum illius beneficij ſit ordinatus, num talis reſignatio ſit valida ſtante ſuprad. Concilij decreto; vide Nau. ad partem affirmatiuam, inclinantem, ratione, vt ibi per eum, conſ. 23. de præb. in antiq.

Nona cauſa eſt, quando contingeret beneficiatũ ad aliud beneficiũ promoueri, quo caſu talis reſignatio nõ tã dicitur fieri propria voluntate, quã ex neceſſitate, per tex. in c. de multa, de præb. & in Extrauag. Execrabilis, verſ. Qui verò deinceps, eod. tit. inter cões. Hinc incidenter quæro? An, & quando per aſſecutionẽ alterius beneficij, ipſo iure vacet primum? In quo prima ſit concluſio, quod habẽs beneficium curatum, ſi aliud curatũ obtineat, ipſo iure vacat primum, vt in iuribus præalleg. & in cap. cum ſingula, de præb. in 6. cum alijs concord. Diaz. in ſua pract. Canon. c. 42. verſ. Beneficia plura poſſidẽt; quia diſpoſitionem Conc. Trid. ſeſſ. 7. de ref. c. 4. & ſeſſ. 24. de ref. ca. 17. incompatibilia iudicantur eritq. ratio: clarũ eſt enim in illis perſonalem reſidentiam eſſe neceſſariam, c. quia nõnulli, de cler. non reſid. cum ſimilib. & impoſſibile eſt, quem vno eodemq. tẽpore in diuerſis Eccleſijs reſidere poſſe, Lap. alleg. 116. nu. 3. & cũ regimẽ, ac cura animarũ ſit ars artium, ca. cum ſit ars, de ætat. & qualit. Rebuff. in Praxi in tit. de non Quando per aſſecutionem alterius beneficij vacet primũ.

H 4 *reſiden.*

reſiden.nu 20.ideo q. in hoc videtur electa induſtria perſonæ, & non poteſt regulariter per Vicarium deſeruire, arg.tex.in l.inter artifices, ff de ſolut.c fin.§.1. de off.de leg c.is cui,eo.tit.in 6. Abb.in ca extirpanda,§.qui verò, de præb. Quod verò non intelligatur procedere per ſolā gratiæ impetrationē ad ſecūdum beneficium, ſed poſt obtentā pacificam ipſius poſſeſſionē, Clem. Gratia, vbi Card Zabar. q.12 de reſcrip. Vel ſi acceptata collatione, per eum ſteterit, quo minus ipſam haberet, c commiſſa, de elect in 6 & primū intelligitur vacare ipſo iure, ſic tamē, vt eius poſſeſſio alteri tradi non poſſit, niſi vocato primo poſſeſſore, c. licèt epiſcopus, de præb in 6 Quæ verba, ipſo iure, in eo quod attinet ad hoc propoſitum pulchrè declarat Greg Tholoſ in inſtit non. rei benef. c.25.num.1.2 & 3 Amplia hoc adeo eſſe verum, quod ēt poſt obtentam pacificam poſſeſſionem alterius beneficij incomparabilis, in quo quis iuſtè putabat ſibi ius eſſe quæſitū, & verè nō erat, vt in hoc caſu primum non vacet, & poterit ad illud redire abſque nouo titulo, & noua collatione. Nau. in conſ 31 nu.3. de præb in antiq per tex. in c ſi benefic. de præb. in 6. Secundò amplia, quoties non poſſet fructus ſecundi beneficij percipere, eò quod alteri ex aliqua cauſa debeantur, tunc n non cenſetur vacare primū, c ſi tibi conceſſo, vbi Gemin & Franc. de præb. in 6. Quæ verò dicatur pacifica poſſeſſio, vide gl. & ibi Doct. in d.c. cōmiſſam, in verbo, pacificā, Caſſad. deciſ. 9. de cauſa poſſeſ. & propr Maſcard. Singulariter in proprijs terminis loquētē, de prob concl. 188 Limita, & primò, vt licitè poſſit quis duo beneficia curata obtinere, quādo vnū ab altero legitimè dependet, c ſuper eo, vbi gl. & Franc. de præb. in 6 c eam te, de ætat. & qualit gl. in c. dudum, el 2 in verbo, intitulatam, de elect. Et ratio huius cōpatibilitatis eſt: tum, quia beneficium per vnionē amittit nomen beneficij, & deſinit eſſe, per Oldr. conſ. 257. nu 15. & 18 Caſſad. deciſ. 13. ſuper Reg Cancel tum, quia in Eccleſia annexa, nō tenetur quis reſidere, in qua poterit per Vicariū deſeruire, c. extirpanda, §. qui verò, de præb Mādoſ in addit fin. ad Lap alleg 35. Secundò limita, quādo quis haberet vnū beneficium curatū in titulū, & aliud in cōmendam, c. qui plures, 21. q. 1. d c. dudum, vbi gl. Rebuff. in Praxi in tit. de Commenda, nu. 4. intelligendo de beneficio ad tempus commendato, & ſi eccleſia eſt parochialis, non vltra ſex mēſes, c. nemo deinceps, de elect. in 6 ſecus verò in perpetuum, id eſt ad vitam illius, cui conceditur: quia hoc æquiparatur beneficio dato in titulum, Gomeſ. in Reg. de infir. reſign. q. 13. in fi. Nau in Man. Conf c. 25. nu. 126. & in conſ 1 nu. 39 de Conſtit in antiq. Verū in hoc Alphonſ Hoied, in tract de benef. compatib p. 2. c. 4. nu. 18. reſolutiuè tenet, quod etiam attento iure nouiſſimo Conc. Trid. ſeſſ. 7 de ref. c. 4. licitum ſit habere duo beneficia curata, vnum in titulum, & alterum in commendam perpetuam, declarando primò dummodò illa conceſſio beneficij curati in commendam perpetuam, ſimile habenti, fiat à Papa, non aūt ab Epiſcopo; & ita ait intelligendum eſſe Nau. d c. 25. nu. 126 Secundò, eò quod ex verbis Conc Trid. in d.c. 4. clarè pateat, nolle prohibere pluralitatem duorum beneficiorum, ſ. vnius in titulum, & alterius in commendam perpetuam, ſed ſolummodo pluralitatem duorū beneficiorū collatorum per viā commendæ, ſiue perpetuæ, ſiue temporalis, & quod cōmendæ noſtri temporis hodie ſemper fiant in perpetuum, ad vtilitatem cōmendatariorum aſſerit Pariſ de reſign benef lib 11 q. 5. num 40. Tertiò limita, ſi de duob. beneficijs curatis alterū eſſet habitu, & potentia curatum & non actu: quia iſtud non cadit ſub diſpoſitione iuriū ſupra alleg. Abb. in d.c. de multa, ſub n. 42. rationibus, ut ibi per eū. Io. Silua, in tract. de benef 3. p. q 42. Staphil. de lit. grat. tit. de qualit. & ſtatu benef. nu. 20. & eſt comm. opin. ut per Benedict. Capram in

tract.

Digitized by Google

tract.Regul.& fallent regul.90 nu 74.cum ſeq. eſſet enim tale, quando tunc tẽporis ex defectu Parochianorum poſſet cura exerceri, vt quia occaſione peſtis, vel timore hoſtilitatis, vel alia, de illo loco Parochiani receſſerunt, transferẽtes ſe ad alienas parochias, gl.inc.licèt canon, in verb.parochialis, de elect.lib.6. & firmat Nau.in alio propoſito, in conſ 4 de præb.in antiq declarando, niſi poſtea per reuerſionem ipſorum parochianorum ad deſertam parochiam, illud beneficium ad actum curæ reducatur; quia tunc ceſſaret compatibilitas, & tenetur ipſe beneficiarius, infra ſpaciũ ſex menſium, vnum ex præfatis dimittere, ex d Decreto Conc.Trid ſeſſ 24 c.17. Nunquid autem licitè ab vno obtineri poſſint duo beneficia curata, propter eorum tenuitatem; & inſuper quid agẽdum erit, ſi hac de cauſa ſibi conceſſa fuerint, & poſtea dicta beneficia ad pinguiorem fortunã peruenerint, ita, quod vnumquodque illorum per ſe eſſet ſufficiens ad congruam ſuſtentationem ipſius beneficiarij, primum, & ſecundum tangit, & explicat Hoied. in ſuo tract.de benef compatib p 2.c.5.nu.4 & c.6 nu 14.cum ſeq.

Secunda ſit concluſio, illud idem affirmandum in obtinente dignitatem, vel perſonatum, vt per adeptionem alterius, ipſo iure inducatur vacatio primæ, vt clarè habetur in d.c de multis, & in d.Extrau. Execrabilis, adeo, vt nullo modo contrarium ex conſuetudine introduci poſſit, c 1. & ibi Scribentes, de conſuet in 6. optimaque ratione per dicta iura hoc eſt prouiſum, tum, quia quando vni aſſignantur duæ dignitates, vel perſonatus, in eadem Eccleſia, illa Eccleſia defraudatur neceſſario miniſterio vnius beneficiarij, & conſequenter ex miniſtrorũ paucitate diuini cultus diminutio fit cum potius ſit augendus, c.ex parte, de Conſtit tum, quia ex eo, quod quis pluralis, in aliqua Eccleſia vendicans ſibi ſtipẽdia plurimorum, contra tex.in d. c. quia nonnulli, ſequitur maxima inæqualitas, ſ. quod alius quidem eſurit, alius autem ebrius eſt. Quam concluſionem etiam declara, vt ſup. videlicet, diſpoſitioni prædictorum iurium non eſſe locum, niſi ſecunda aſſecutio dignitatis, vel perſonatus ſit pacifica, non ſolum de facto, ſ. vt in poſſeſſionis apprehenſione non ſit incontinenti deturbatus per reiectionem ab illa, ſed etiam de iure, ſ vt non ſit litigioſa, dummodo in limitibus legitimæ poſſeſſionis moueatur ſibi lis, prout expreſsè habetur per Aegid. de Bellamer. deciſ. 596. Staph.de liter grat tit.de qualit.& ſtat benef num.48. & de intellectu d. Extrau Execrabilis, diſponentis circa dimiſſionem verbaliter ſub publico teſtimonio faciendam de primo beneficio curato, ſeu dignitate, coram Ordinario, vide Aegid.Bellam.concl.754 & Staphil.de lit grat.tit.de var.mod. vacat.nu. 59 Quid verò iuris ſit in beneficijs illorum, qui ſunt promoti ad Epiſcopatum, præter Doct in c cum in cunctis, §.cum verò, de elect Vide Hoied.in tract. de incompatib benef par.1 c.4 Mandoſ in Reg de benef. vacat per promot.q 4 Gig.de penſion.q.56. Pariſ de Reſign benef lib.3.q 1.num.75 & infra, & Card.Simonet in tract.de benef.q.27.

Tertia cõcluſio ſit, Quãdo duo beneficia ſunt vniforma.i ſimilia, & eiuſdem ſpeciei, tũc per alterius adeptionẽ in eodẽ tecto, vacat primũ ipſo iure, ca.literas, de conceſſ præb. etiã ſi iure annexionis ad aliquam dignitatem alterum pertineret, Clem fin.de præb. Nau.conſ 23.eod.tit.in nouis ſecus verò, ſi ſint difformia, Rebuff in Praxi de diſpenſ.rat.ætat §.incompatibilia, num 4. Franc.in d c.1.de conſuetud in 6. vt eſſet theſauraria cum cappellania in eadem Eccleſia. Nau conſil.22.de præb.incip. Canonicatus cum dignitate; idem Nau. conſ.24. eod tit. quæ etiam habentur loco vnius, Staphil de lit.grat.fol.12. Declaratur hæc concluſio non procedere quando beneficium veniret ſecundariò in quandam conſequen-

tiam

tiã primi beneficij, vt quando quis eſt rector alicuius Eccleſiæ, & percipit redditus alicuius Cappellaniæ in ea ſita, quo caſu nõ dicitur duplex in beneficio, quia cappella venit ſecundariò, arg. tex. in c. ſuper eo, de præb. in 6. Lap. alleg. 117. & ita declarat Felin. in c. ex parte, el 2 nu 3. de reſcript. Verum quo ad propoſitum noſtrum, & ad effectum incompatibilitatis, vt duo beneficia dicãtur uniformia, non ſufficit, quod vno, & ſimili nomine nuncupentur, ſed requiritur, vt ſint inſtituta ad vnum, & eundem finem, habeantq. idẽ prorſus officium, & onus, ſecus ſi diuerſum, vel non eodem tempore explendum Nauar ſingulariter, conſil. 16. de præb in nou. & dicuntur beneficia eſſe ſub eodem tecto, quando ſunt intra eãdẽ Eccleſiam, eiuſq. circuitum, Rebuff. in Praxi, de diſpenſ rat ætat. § etiam ſi ſunt ſub eodem tecto. An autem in vna, & eadem Eccleſia poſſit quis duas obtinere penſiones abſque diſpenſatione, & an diſpenſatus ad duo beneficia, ceſeatur diſpenſatus, vt poſſit illa obtinere intra eandem Eccleſiam, quando illud in diſpẽſatione non exprimitur, habetur per Rebuff. loco prox. citato; & latè diſputat vtrunque articulum Alphonſ. Hoied. in tract de incompatib. benef p. 1. c. 2.

Quarta, & vltima cõcluſio in præſenti quæſtione erit, quod omnia alia beneficia præter illa, de quibus ſtatuitur in d. c de multa. & in d. Extrauag. Execrabilis, quamuis ſint ex aliqua cauſa incõpatibilia cũ alijs, non vacant ipſo iure, etiam poſt Conc. Trid. ſeſſ. 7 de ref. c. 4. & ratio eſt: quia nulla pœna, ipſo iure incurritur, niſi in caſibus à iure expreſſis, iuxta gl. pen. & memorabilem, in c. fin. de iure patron. alijſq. rationibus firmat Nau. in conſ. 17. de præb. in nou. prout etiam cenſuit Rota diuerſ p. 1. deciſ. 484. Sed datur electio, ita, vt teneatur illorum vnum quod maluerit relinquere c. referente, & ca. præterea, de præb. & multi effectus reſultant, an inducatur ipſo iure beneficiorum vacatio, an verò per ſententiam, quos cumulat Hoied. in d tract. p. 1 ca. 13. nu. 59 cum ſeq & Greg. Tholoſan vbi ſup. c. 26. nu. 13. & infra Pariſ. de reſignat benef lib. 3. q. 1. & ad refrænandam beneficiorum pluralitatem, veluti animabus periculoſiſſimam, legendus eſt Diaz in ſua Pract. Crim c. 42. in verſ Beneficia plura poſſident.

Decima cauſa eſt, quãdo Clericus beneficiatus vellet Religionem ingredi, aut matrimonium contrahere, dummodo ſtatim re ipſa id exequatur; & in primo caſu, non poterit ipſe Ordinarius beneficium conferre, niſi ſecuta profeſſione, c. beneficium, de Regular. in 6 in ſecundo verò non ſufficerent ſponſalia, Fuſc. de Viſit. lib. 2. c. 28. ſub nu. 18.

Vndecima, & vltima cauſa eſt, quando beneficiatus nequit, aut nõ audet propter capitales inimicitias in loco beneficij ſecurus reſidere. Quæ autem dicatur capitalis inimicitia remittitur Iudicis arbitrio, Gram conſil 57. nu. 9 Menoch. de arbitr. iud. caſu 110. quæ poſſet argui ſi ex magna cauſa præcedente fuerit ipſius beneficiarij vitæ inſidiatum, vel de vniuerſa ſubſtantia controuertatur, de quibus coniecturis plenè per Maſcard de probat. concl. 899. Verum an tales inimicitiæ ſint legitima cauſa, vt ſemper beneficiatus excuſetur à non reſidendo, dicetur infrà in verbo, Reſidentia.

Attamen, vt renunciatio ex relatis cauſis ab ipſis Ordinarijs admitti poſſit, requiritur, vt reſignans ſi eſſet in Sacris Ordinibus conſtitutus, habeat aliundè vnde vitã cõmodè ſuſtentare poſſit, & ratio erit ne in opprobriũ ordinis mendicare cogatur, vel ſordidum aliquẽ quæſtũ exercere, c. ad ſupplicationẽ, de renũ et habetur in Conc. Trid. ſeſſ 21 de ref in c. 2. in prin. quod amplia etiã, ſi quis fuerit ordinatus ad titulum patrimonij, vt Ordinarius in ipſa beneficij renũciatione debeat inſpicere, an ei ſuperſit tantũ, vt ipſius iudicio commodè viuere poſſit.

Pariſ.

Pariſ. ibidem, nu 176 Limitan. ſi renuncians ſit Religionem ingreſſurus, quia tunc ceſſat ratio de allegata mendicitate, quæ exceptio in d. conſtit. firmat Regulam in alijs caſibus non exceptuatis, l. nam quod liquide, in fin. ff. de penul. leg.

Quid ſi Ordinarij admittant beneficiorum reſignationẽ abſq; quod auſit aliqua ex prædictis cauſis, num puniatur aliqua pœna? Reſpondetur quod non, vt aduertit Pariſ. num 225. ſed reſignatio erit nulla, propter Decretum irritans, ibi. quod ſi ſecus, &c.

Et quare Ordinarij per iſtam Conſtitutionem prohibeantur beneficia ex prædictis cauſis reſignata conferre ſuis, aut admittentium, ſeu dimittentium conſanguineis, affinibus, & familiaribus, etiam per circuitum, vt in ea continetur? Reſpondetur quia ſi hoc facerent, hæc renunciatio præſumeretur tacitè, & indirectè facta ad fauorem, quæ coram eis fieri non poteſt, vt ſupra dictum eſt; & quod directè prohibetur, cenſetur prohibitum etiam indirectè, c. cum quid vna via, de reg. iur. in 6. Quæ autem ſit ratio quod reſignatio ad fauorem certæ perſonæ, quæ non poteſt fieri coram Ordinario, ſecus ſit coram Papa, vide per Greg. Toloſ. in Inſtitut. nou. rei benefic. cap 28. ſub num 8.

Et quid ſi Ordinarij ignorantes hanc Conſtitutionem, contrauenerint conferendo huiuſmodi beneficia ſic reſignata talibus perſonis prohibitis, an ligẽtur reſpectu pœnæ, in d. Conſtit. impoſitæ? Reſp. in Praxi affirmatiuam opinionem tamquam tutiorem ſeruari, vt etiam in caſu ignorantiæ habeatur abſolutio à Summo Pontif. teſtante ibidem Par ſub num. 121. ſe in proprijs terminis huius conſtit. Pij V. ita vidiſſe obſeruari.

An autem Ordinarij in Curia Romana commorantes, poſſint huiuſmodi reſignationes beneficiorum recipere, & illis admiſſis conferre quibus eis placuerit? Reſp. Couar. lib 3. variar. reſolut. cap 20 ſub num 8 tenere quod non: quia ex hoc dicuntur vacare in Curia, & eo caſu collatio palam ad Sum. Pontif. ſpectat, c. 2. de præb. in 6 licet Communiter Epiſcopi referente Gomeſ in Regul. de non iud. iux. for. ſupplic. adhibeant hanc cautelam in conferendo, vt exeant ab Vrbe, ad hoc, vt dicantur eſſe in aliena Diœceſi.

Pro complemento viſum eſt inſinuare quod non obſtante hac Conſtitutione prohibente, vt in huiuſmodi renunciatione coram Ordinario facienda, nec etiã nutu deſignari poſſit ſucceſſor in beneficio, aliàs collatio ſit inualida, poſſe reſignantẽ nutu non præcedente dimiſſione facta in foro conſcientiæ rogare collatorem, abſq; labe ſimoniæ, vt conferat beneficiũ à ſe nominato; neq; etiam peccare renunciantes ea intentione, vel ſpe concepta, quod Ordinarij conferẽt illud beneficium cui ipſi volent, quando nihil horum eſt in conuentione deductum, cũ aliàs eſſet inijcere laqueum; contra text. in cap. de viduis, 27. q. 1. quia vix aliquis ad hoc ſpontaneè inducitur abſque prædictis Probantur hæc per ea quæ Domini de Rota declarauerunt, referente Caſſad. deciſ. 2. de ſimon. & ex dictis per Nau. in Manual. Conf. c. 23. nu. 107. & 109. & in conſ. 36. & 38. de ſimon. in antiquis.

Sciendum eſt etiam, quod ad obuiãdum illis, qui beneficia acceptant, vel procurant, animo non retinendi, ſed alteri renunciandi, ſeruatur in Curia, quod in examine faciendo detur illi iuramentum, quod tale beneficium non recipit animo renunciandi; ita refert Pariſius, de reſign. benef. lib. 9. q. 10 in fine Idea Innocent. IX. bene inſtituit, vt accipiens beneficium curatum, vel ſimile, non poſſit illud renunciare ante triennium, vt ibi: vt teſtatur Dominus Iſiderus Muſconius, in tractatu de Maieſtate Militantis Eccleſiæ, lib. 1. par. 3. c. 2. rubr. de benefic. fol. 451.

BENE-

Digitized by Google

BENEFICIORVM RESIGNATORVM PVBLICATIO.

SVMMARIA.

1 *Cauſa huius Conſtitutionis.*
2 *Omnes reſignationes & iurium ceſſiones, publicari debent intra ſex menſes, ſi beneficia ſint citra montes; ſi vero vltrà, intra nouem.*
3 *Modus & forma publicandi reſignationes, & ceſſiones.*
4 *De Eccleſia Rurali, & populo carente.*
5 *De capienda poſſeſſione beneficij, etiam litigioſi, intra prædictum tempus, & quomodo.*
6 *Forma prædicta ſeruari debet in omnibus beneficijs ſpecificè, & non per æquipollens.*
7 *Ceſſio facta poſſidenti, quando publicanda ſit.*
8 *Formæ omiſſio qualiſcumque, facit gratiam nullam, inducit vacationem, & inhabilitatem, nec prodeſt reſignanti poſſeſſio à ſe poſtea continuata.*
9 *Modus impetrationis, & conceſſionis beneficiorum, quæ vacant ob non ſeruatam formam publicationis.*
10 *Propter nullitatem conceſſionum, non ſunt irritæ reſeruationes, niſi in caſu de quo infrà.*
11 *Proceditur in cauſa litigioſi contra cedentem, donec ſucceſſor venerit ad eam.*
12 *Modus, & forma, & tempus admittendi, & publicandi reſignationes, quæ fiunt in manibus Ordinariorum vel Legatorum, &c.*
13 *Pœna Ordinariorum, & aliorum, qui prædicta non ſeruant.*
14 *Decretum irritans.*
15 *Tolluntur omnes ante hac emanatæ Conſtitutiones de publicandis, ſalua Conſtitutione Pij V. quæ ſeruari debet in reſignationibus, & ceſſionibus hucuſque factis.*
16 *Ampliationes quinque huius Conſtitutionis.*
17 *Limitationes quatuor.*
18 *Cui incumbit onus probandi, non fuiſſe factas publicationes.*
19 *Modus probandi negatiuam quis ſit.*

PRAETER. Summiſtas ſciendum eſt, quod ad prohibendum ſimulatas occultaſve beneficiorum reſignationes per diuerſos Rom. Pont. fuit prouiſum, vt per Innocent. VIII. incipit, Sicut bonus paſtor, fol. 130. in Bullario. per Clement. VII. incip. Sanctiſſimus, fol. 318. per Pium IV. fol. 662. & fol. 898. per Pium V. fol. 1187. præſcribendo, quomodo etiam ordo ſit tenendus in cōfectione Bullarum ſuper gratijs reſignationum Parochialium, & ſimplicium, fol. 1167. & per Regulas Cancellariæ Apoſtolicæ, de publicandis reſignationibus, ſuper quibus ſcripſerunt Rebuffus in Praxi benefic. & Gomeſ. Hodie verò attenditur Conſtitutio Greg. XIII. de modo, & forma publicandi reſignationes, & ceſſiones, fol. 1324. tenoris ſequentis.

GRE-

GRegorius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam. Humano vix iudicio ita benè quidquam, & prouidenter ſanciri poteſt, quin vſus ſæpè aperiat, doceatq; id quod ſalubre forè credebatur, minus experiūdo prodeſſe, quod illis Conſtitutionibus quas ad prohibendas ſimulatas occultas ve beneficiorū eccleſiaſticorum reſignationes diuerſi Rom. Pont. multifariā ediderunt, & felic. recor. Pius Papa V. prædeceſſor noſter nouiſſimè promulgauit, cognoſcimus accidiſſe. Nos hoc multum, prout occaſio neceſſitasq. poſtulat, coercere volētes, ſtatuimus, vt poſthac omnes, & quæcunque reſignationes, ēt cauſa permutationis, ac Cōmendarum, & etiam literis Apoſtolicis nō confectis, & poſſeſſione nō habita, necnon litis, & iuriū quorumcūque ceſſiones, ac retroceſſiones, quæ deinceps de quibuſcunque beneficijs Eccleſiaſticis in noſtris, ſeu Rom. Pont. pro tempore exiſtentis manibus, ac etiam corā Notario publico, & teſtibus fient, & à nobis, vel illo, ſeu noſtro, vel illius mādato admittentur, & ſuper eis prouiſiones, & quæcunque aliæ diſpoſitiones, ſiue tēporales, ſiue perpetuæ, aut ad hoc mandata Apoſtolica ſub quacūque forma, & quibuſcūque etiam S.R.E. Cardinalibus, ac pijs locis, quæcun
2 que priuilegio ſuffulti, facta, publicari debeant, cū literis Apoſtolicis deſuper confectis intra ſex menſes, ſi beneficiū citra montes fuerit, vltra verò intra nouem à data conceſſionis gratiæ, non autē à die præſtiti ſuper ea conſenſus numerādos, etiam ſi poſtea conceſſio gratiæ huiuſmodi ex quauis cauſa, diuerſiſq; ſubſequentibus datis, ac quotieſcunque, & quouis modo reformata, & valida reddita fuerit, plureſq. & quotquot in alium, vel alios ceſſiones, ac etiam ipſummet primū reſignantē, vel cedentem retroceſſiones termino prædicto nondū elapſo retroceſſerint, ita vt vnicus dūtaxat terminus omnibus ſucceſſiuis ceſſionibus, ac retroceſſionib. decurrat, vt qui poſtremus gratiā habuerit publicationē huiuſmodi facere ceteraq; omnia hic præſcripta intra eundem terminum præſtare teneatur.

3 Ipſa autē publicatio in cathedrali, & in beneficij eccleſia, vel eccleſiis ſi in pluribus illud ſit, fiat, ibiq. dum frequens populus ad Miſſarū ſolemnia cōuenerit, palam omnibus literæ Apoſtolicæ prædictæ earūve tranſumptum authenticum exhibeatur, claraq. & intelligibili voce reſignatio, ſeu ceſſio huiuſmodi, ac beneficij qualitas, & inuocatio nominaq. & cognomina reſignātis, ſeu cedentis, ac illius, in cuius fauorem gratia huiuſmodi facta eſt, pronūcietur, vt hæc omnia poſſint ad notitiam omnium ibi exiſtentium veriſimiliter peruenire, ſcriptoque de his omnibus exemplo collato, valuis dictarum eccleſiarum affixum relinquatur.

4 Si verò eccleſia beneficij ruralis ſit, aut populo conuentuq. careat, eo caſu in parochiali, intra cuius parochiæ limites beneficium ipſum cōſiſtit, & in cathedrali eccleſia, vel ſi locus bello, ſeu peſte alijsve manifeſtis periculis ſubiaceat, tunc in proxima parochiali, ac etiam in cathedrali eccleſia, vel ſi aditus ad illas, aut vtramuis minimè ſit ſecurus, in alia cathedrali, vel parochiali viciniori periculorum immuni publicatio huiuſmodi peragatur.

5 Is quoque in quem diſponi, vel mandari de beneficio etiā litigioſo, vel à cedente non eſſe ſub quacunque forma contigerit, poſſeſſionem beneficij intra dictū tempus vigore literarum Apoſtolicarum deſuper confectarum, nec aliàs apprehendere debeat, & ſi propter litem, aut aliud legitimum impedimentū nequiuerit, ſaltem literas Apoſtolicas cum earum publicatione ſi tunc facta erit, Iudici, ſeu executori illarum, vel alijs, ad quos pertinet, per ſe, vel procuratorem ſuum legitimum, intra idem tempus præſentare, & apud illum, vel illos pro ipſarum literarum executione inſtare, & poſſeſſionem huiuſmodi inſtāter petere teneatur.

6 Ceterū modus, & forma hic tradita ſemper, et vbiq; debeat obſeruari, nec alia,

vel

Digitized by Google

vel æquipollens vllo modo admitti in omnibus huiuſmodi reſignationibus, ceſſionibus, & retroceſſionibus, de quibuſcũque Eccleſiis, Monaſterijs, Prioratibus, tam virorum, quàm mulierum dignitatibus, officijs, & beneficijs Eccleſiaſticis ſecularibus, & quorumuis Ordinũ etiam Militiarum Regularibus, etiam electiuis, & manualib. ac etiam de iurepatronatus laicorum illuſtrium, & aliàs quomodocunque exiſtentibus, ſiue pacificis, ſiue in petitorio, ſiue in poſſeſſorio litigioſis, ẽt de quibus in Conſiſtorio noſtro diſponi conſueuit, ſeu debet, quæ poſt hac ex quacunque cauſa fient, & per nos, ac prædictos ſucceſſores extra tamen dictum Conſiſtoriũ admittentur, etiã cum reſeruationibus nominis tituli, adminiſtrationis, poſſeſſionis, fructuum etiam omnium, ac rerum, & iurium quorumcunque.

7 *Ad prædictorum tamen obſeruationem eum, in quem iuris fit ceſſio beneficij, quod tempore ceſſionis huiuſmodi, & ante illam vigore literarum Apoſtolicarũ, vt ſupra ſi ad id tenebatur, publicatarũ realiter poſſidebat, nolumus obligari.*

8 *Quod ſi quidquam prædictorum omnium omiſſum fuerit dictis terminis, ve quique præſcripti ſunt elapſis, omnes diſpoſitiones, & gratiæ reſignaterũ, & ceſſorum beneficiorum, aut iurium hmõi, cum omnibus inde ſecutis, ſiue de pacificis, ſiue de litigioſis, ſint irritæ, & inanes, nullaq. alia gratia ſuper hmõi beneficio, ſiue iure ceſſo his, quibus conceſſa fuerit, ſuffragetur: ſed ipſi ad tales inhabiles, & incapaces ſint ad hmõi beneficia ſic reſignata, & ceſſa quandocunque obtinenda, illaq. ſiue iura, ab ipſa ſtatim prima reſignatione, ſeu ceſſione etiã ſi illæ aliàs nullæ, & inualidæ eſſent, vacauiſſe, & vacare cẽſeatur, eo ipſo, nec reſignãtib. ſeu cedentibus, ſi poſtea in ſua poſſeſſione remanent, conſtitutiones de annali, & triennali poſſeſſore, nec præſumptæ, aut tacitæ retroceſſiones, etiã propter diuturnam continuatæ poſſeſſionis hmõi tolerantiam, nec omninò aliud ius, vel beneficium vllo tempore ſuffragetur ſed ipſ. beneficia, ſiue iura ſic a principio vacantia à Sede Apoſtolica prædicta duntaxat impetrari valeant, ac concedi.*

9 *Illorum verò impetrationes, vel ẽt Motu proprio conceſſiones quib. ſcũque derogationibus ſuffultæ, nunquã ſub clauſulis generalibus, aut vacationũ modis codictionalib. vel implicitis cõprehendantur, ſed ſpecialiter, & expreſſè ob nõ ſeruatã præſentis Conſtitutionis formã, ac cum declaratione nominum, et cognominũ reſignãtis, ſeu cedentis, & gratiã habentis, diſpoſitiuè, & non cõditionaliter fieri omninò debeant, & quicunque ſic impetrans, aut gratiã etiã motu ſimilis habens præfinitũ cuique caſui tempus prædictũ à data conceſſionis gratiæ ſibi factæ hmõi, ea omnia, quæ cadens à iure prædicto debeat præſtare teneatur, & ſi pluribus gratiam huiuſmodi fieri contigerit præ omnibus obtineat, qui primus publicationem ſuæ impetrationis fecerit, & poſſeſſionem adeptus fuerit, aut petierit, omniaq; requiſita prædicta adimpleuerit, quamuis in data ſit poſtremus, & poſſeſſio ab alio in publicando negligentiore prius apprehenſa fuerit, vel petita.*

10 *Reſeruationibus omnibus nominis, adminiſtrationis fructuũ, ẽt omniũ ac penſionum, & aliarum rerum quarumcunque, necnon facultatibus, indultis, & alijs conceſſionibus, tam ipſis reſignantibus, ſeu cedentibus, qui tamen poſſeſſionem ab initio re ipſa dimiſerint, quam alijs ex huiuſmodi reſignationibus, ſeu ceſſionibus à Sede Apoſtolica factis, nihilominus validis, plenumq. effectum ſortituris.*

Sed ne in beneficijs ſuper poſſeſſione, vel proprietate litigioſis litis proſecutio turbari valeat, vel differri, in cauſis hmõi contra cedentẽ ad vlteriora, etiã ad ſententiam definitiuam, & rem iudicatam, ac illius executionem, quouſque ille, qui gratiã ex reſignatione, ſeu ceſſione, aut ex omiſſa forma publicationis huiuſmodi obtinuit, ad cauſam per ſe, vel procuratorẽ legitimum acceſſerit, litemque

huiuſ-

huiuſmodi ſuſceperit, eodem modo, & ordine procedi poſſit, quo potuiſſet legitimè ſi ceſſio hmôi facta non fuiſſet, ac quidquid interim ſic procedendo decretũ, & expeditum fuerit, ſiue cum cedente, ſiue contra eũ, etiam poſtquam ipſe, vel quiuis alius incumbentium ſibi ſecundum prædicta præſtiterit, non ſolũ circa ſitu ctus, ſed etiam circa poſſeſſionem, & ipſum ius, quod ceſſum eſt valeat omninò, & vim obtineat, illumq. ipſum cui gratia facta eſt, non minus afficiat quaſi ipſo legitimè citato contra eũ decretũ, & expeditũ fuiſſet, nec ipſe aduerſus hæc prætextu non acceptatæ gratiæ, vel etiam illius ignoratæ, aut citationis, vel intimationis executioni contra ipſum minimè demandatæ, aliaue ratione valeat excuſari. Poſſit tamen ipſe etiam ſi in lite, & cauſa hmôi ſurrogatus non ſit, quandocunque ad illius proſecutionem, & terminationem venire, & à Iudice, corã quo cauſam ipſam etiam ex delegatione pendere contigerit, in illis ipſis ſtatu, & terminis, in quibus tunc eam eſſe reperit, etiam abſque reſcripto ſpeciali admitti.

12 *De beneficijs autem, quæ deinceps in manibus ordinariorum collatorum, etiã Cardinalium, etiam indulta, & facultates ad hoc ab Apoſtolica Sede habẽtium, ac legatorum etiam de latere, & delegatorum etiam ſpecialium eiuſdem ſedis extra Romanam Curiam reſignari, etiam ex cauſa permutationis contigerit, ipſi intra menſem negotium vniuerſum admiſſionis, vel reiectionis reſignationis huiuſmodi, & (ſi per eos facienda erit) prouiſionis reſignati beneficij iuxta Apoſtolicas, & alias Canonicas ſanctiones omninò abſoluant. Et qui ſic prouiſus fuerit intra tres menſes à die ſibi factæ prouiſionis, illam publicet, & poſſeſſionem beneficij capiat modo, & forma ſupradictis, alioquin illis elapſis nulla ſit eius prouiſio, & beneficium vacare cenſeatur eo ipſo.*

13 *Ordinarijque, & alij prædicti, qui hæc, vt eis præſcribuntur, non perfecerint, eo caſu poteſtate diſponendi de ipſis beneficijs ſint ea vice priuati, eorumque diſpoſitio eo ipſo ad Sedem Apoſtolicam deuoluta exiſtat, aut alijs idoneis ab ipſa Sede duntaxat modo, & forma prædictis concedatur.*

14 *Decernentes ſic per quoſcunque iudicari debere, necnon irritũ, & inane quidquid ſecus in his per quoſcunque ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.*

15 *Non obſtantibus prædicti Pij V. & alijs omnibus aliorũ prædeceſſorum noſtrorũ Conſtitutionibus de publicandis reſignationibus hmôi hactenus editis, & reformatis, quas omnes omninò abrogamus. Ita tamen, quod in publicãdis illis reſignationibus, & ceſſionibus, quæ in manibus noſtris hucuſque factæ, & a nobis admiſſæ ſunt, & tẽpus ad eas publicandas, iuxta dicti Pij prædeceſſoris Conſtitutionẽ nondum effluxit, Conſtitutio ipſa quo ad eas duntaxat, integrè obſeruetur. Necnon reſignantium, ſiue cedentiũ voluntatibus, conditionibus, proteſtationibus, & clauſulis in ipſiſmet reſignationibus, & ceſſionibus, ſeu procuratorum conſtitutionibus, & mandatis, ac alias etiam ad preſeruationem ſuorum iurium, & ſignificationẽ, quod non aliter, nec alio modo reſignant, ſeu cedunt, appoſitis, & quacunque verborum vi, formula, & multiplicatione expreſſis, necnõ indultis, priuilegijs, & gratijs Apoſtolicis etiã prædictis Cardinalibus, ac eorũ, & noſtris familiaribus continuis commenſalibus, necnon literarũ Apoſtolicarum ſcriptoribus, abbreuiatoribus, ceteriſq. Romanæ Curiæ Officialibus, & ex quibuſuis cauſis quomodocunque conceſſis, & confirmatis, quæ omnia etiã tollimus, & annullamus, ceteriſq. contrarijs quibuſcunque. Vt autem præſentes, &c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, Milleſimo quingenteſimo octuageſimo tertio Non. Ianuarij, Pont. noſtri Anno Duodecimo.*

Sequitur relatio publicationis Romæ, die 19. Ianuarij 1583.

Hæc

Digitized by Google

Hæc Conſtitutio latiſſimè declaratur per Pariſ.in tract.de reſignat.benef. tomo 1.lib.11.per totum.

ADDITIO.Quia hæc Conſtitutio eſt ampliſſima, ideo dubiorum, quæ in hac materia in foro aſſidua,excitari poſſent,reſolutio ex eius lectura euidenter appareret; aliqua tamen,de quibus in ea non ſit expreſſa mentio,per aliquas ampliationes,& limitationes breuiter explicanda cenſui.

16 *Amplia igitur primò præſentem Cõſtitutionẽ, vt quoties ex defectu publicationis non factæ ſeruata ipſius forma contingeret reſignationẽ eſſe nullam,non poſſit reſignãs repetere beneficiũ reſignatũ, neque de ſpolio agere: quia omne ius ab eo cecidit, vt ex d.Conſt.colligitur,quamuis alias regulariter,vbi ex aliqua cauſa reſignatio redderetur nulla,& niſi beneficiũ re ipſa reſignatario acquiratur,nunquã ab ipſo reſignãte ius abdicetur,& ad illud redire poſſit, prout vſu cõpertum,& clariſſimum eſt,de quo latè ſcripſit Pariſ.de Reſign.benef.lib.1.q.3.*

Secundò amplia, pari ratione vbicunque prima reſignatio ob publicationem non factam,eſſet nulla effecta,& reſignans iterum eidem,vel alteri beneficium reſignauerit,cuius ſecundæ reſignationis vigore ſit poſtea publicatio facta, et poſſeſſio capta, vt tanquam inualida non ſubſiſtat: quia in hoc caſu cum per primã reſignationem ſit abdicatus titulus,& omne ius ab ipſo reſignante, vt notiſſimũ eſt,Caſſad.deciſ.9.de conceſſ præb.Gomeſ.in reg. de public. reſign.q.18.& tempus publicandi per hanc Conſtitutionem computetur,& currat à die primæ prouiſionis, nihil potuit per ſecundam reſignationem transferre, quia nihil habebat,arg.text in c.quod autem,in fine, de iurepatron. quod enim ſemel eſt extinctum,non reuiniſcit,l.qui res,§.aream,ff de ſolut.

Tertiò amplia, vt per hanc Conſtitutionẽ teneatur ad publicandũ etiã minor 14.ann.cum quo per Sum.Pontificem fuerit diſpenſatum ad hmõi beneficia reſignata:quia licèt in minore ceſſet ratio fraudis,vigent tamen aliæ,quæ ſunt æquè principales,propter quas requiritur publicatio beneficiorum reſignatorũ,de quibus per Pariſ.lib 11.q.1 intelligendo etiam præſuppoſita ignorantia ex parte ipſius minoris,ex communi omnium ſententia.Pariſ.d.lib.11.q.4.nu.62.& eo magis,ſi ob non factam publicationem fuerit alteri collatum beneficium, quia cum res non ſit integra,& etiam de lucro tractetur,non venit minor reſtituendus cũ damno tertij, Abb.in c.ex parte,de reſtitut.ſpol. Boer.deciſ 350 nu.4.

Quartò amplia hanc publicationem requiri etiam in renunciationibus hoſpitalium,tam reſpectu eorum,quæ dantur in titulum,quàm eorum, quæ dantur in adminiſtrationem,quando hoſpitalarij deputantur in regimen, de quibus habetur in Clem.quia contingit, §.verum, & ibi Doctores,de religioſ.domib.idque fuiſſe apud Rotam indiſtinctè firmatũ ſcripſit Pariſ d.lib.11 q.3. Accedit,quia hæc Conſtitutio veluti fraudibus obuiatiua,& ob bonum publicum introducta,cẽſetur fauorabilis,& in materia fauorabili appellatione beneficiorum Eccleſiaſticorum veniunt Hoſpitalia,etiam ſolita laicis concedi in adminiſtrationem,Cardin.Zabar.in Clem.Diſpendioſam,q.3.de iudic.Felin.in c.de quarta,nu.15.& 16.de præſcript.Mandoſ.in Reg.de benef.vacat.per promot.q.5.

Quintò amplia,etſi Papa in cuius manibus fuit renunciatio facta, moriatur intra illud tẽpus datũ ad publicandum, vt nihilominus teneatur reſignatarius Sede vacante, vel tẽpore ſucceſſoris, ad publicandum intra eundem terminum præſcriptũ; & ratio eſt: quia renunciatio hmõi iam habuit ſuum effectũ tunc temporis,quo Papa viuebat,per cuius obitum ſuperuenientem, non poteſt tolli, cum

ſit

ſit iam cauſatus, ad quod faciunt dicta notabiliter per Dec.conſ.24.ſub num.5. & hanc veram concluſionem, & de ſtylo receptam fatetur Pariſ. d.lib.13.q.2. nu.32.intellige tamen niſi propter impedimentum Sedis vacantis,quia tunc ius non redditur, Bullas expedire non potuerit,arg.tex.in l.iure ciuili,ff.de reg.iur. quo caſu de ſtylo tempus prorogatur.Pariſ.d lib.11.q.23 nu.136.

17 *Limita primò,quoties fuiſſet prorogatum tempus à Sum.Pontifice, quo caſu cenſetur reſtitutus aduerſus lapſum temporis tribus concurrentibus primum, vt ſi allegetur reſignantem adhuc viuere hoc iuſtificetur ſi ſuper hoc fundatur ipſa reſtitutio;ſecundum,vt poſtea fiat publicatio infra illud tempus in prorogatione conceſſum; tertium, vt iſta prorogatio non operetur,ſi medio tempore eſſet ius alteri acquiſitum per collationem factam ab eodem Sum. Pontifice: ideoque apponi ſolet clauſula præſeruatiua iuris tertij. Pariſ d lib.11.q 7. nu.78. & 79. qui etiam ſuperius,nu.69.ponit formulam huius ſupplicationis.*

Secundò limita hanc Conſtitutionem non habere locum in tranſlatione penſionis in aliquem, & ſic vt ille non teneatur ad publicandum. Gomeſ.in Reg. de public.reſign.q.10.ratione, vt ibi per eum, neque appellatione beneficij regulariter ipſa penſio venit,Gigas de penſion.q 28.nu.10.

Tertiò limita,quoties prætextu legitimi impedimenti publicatio fieri non potuerit cum impedito non currat tempus c quia diuerſitatem de cōceſſ præb. Nau. conſ.3.de renunc.in antiq quod non ita ſimpliciter,& abſolutè intelligendū eſt, recipit enim aliquas declarationes, quarum prima eſt, vt impedimentum illud probari debeat,l.vlt.§.illud etiam,C.de temp.appell & quod fuerit cauſa immediata non faciendi,quod debebat.Abb.in c plerunque,ſub nu.6. de reſcrip.Crauet.conſ.151.nu.22.quod an, & quando ſufficiat probare per iuramentum ipſius impediti, Maſcard.notab.de prob concl.885. Secunda declaratio eſt, vt per dictam probationem verificetur impedimentum fuiſſe tale,quod euitari nō potuerit,Dec.conſ.677.nu.4.& 5.Crauet.conſ.270.nu.3. & inſuper adhibitam fuiſſe debitam diligentiam pro illo remouendo,Maſcard.loco cit.nu.9.Boer deciſ.40. nu.4.niſi ex qualitate impedimenti notorium eſſet,quod omnis diligentia fuiſſet fruſtratoria.Felin.in c.ex tranſmiſſa,nu.2.de præſcript. Lancell.de attent.par. 2.c.12.ampliat.1.nu.68.Afflict.deciſ.29.incip.Quidam exterus Boer.d.deciſ. 40.nu.7.deciſ.9.Senatus Pedemont.nu.4.Tertia declaratio,vt ſi impedimentū eſſet ex facto aduerſarij,vel tertij,tunc demum excuſetur ſi vi armata impediretur ipſe reſignatarius,vt non poſſit,nec per ſe,neque per alium facere illud,ad quod tenetur,ſecus verò ſi ex dolo prædictorum.Pariſ.d li.11.nu.100. Quarta, & vltima declaratio,vt non liberetur reſignatarius,ſi ob iuſtum impedimētum non poſſit publicare in loco deſtinato, & præſcripto, quin illam facere teneatur in alio æquipollenti.Gomeſ.in reg.de publican.reſignat.q.15.ſ in Cathedrali,& Parochiali viciniori,ab impedimentis immuni,vt in præſenti Cōſtit.ſtatuitur, in §.ſi verò Eccleſia, verſ.vel ſi locus,ex quo recipiunt interpretationem. & modificationem verba eiuſdem Conſtit.in §.ceterum,vt in hoc caſu ſpeciali forma ibi requiſita remittatur.Pariſ d q.13.ſub nu.47.

Quartò,& denique limita, vt excuſetur reſignatarius ſi non publicauerit infra tempus præfixum, quoties Datarius ſignata ſupplicatione mandauerit ad alicuius inſtantiam in ea apponi,vt nihil tranſeat, dummodo citauerit partē aduerſam coram ipſo Datario ad dicendū quare vult impedire ipſius ſupplicationis regiſtrationem,& per conſequens literarū expeditionē,& inſtare,vt ſupplicatio relaxetur, quod ſi Datarius ex cauſa ſibi viſa noluerit ipsā dimittere, adhuc

excuſabitur à publicatione modò vſus fuerit diligentia per totum tempus datum ad publicandum, per ſe, vel per procuratorem ad petendam ſupplicationis relaxationem, Pariſ ibid. à nu. 112. vſque ad 120. & illud idem affirmandum, ſi reſignatarius eo, quia fuerit carceratus, literas expedire, nec per alium potuerit; vel ipſe literæ expeditæ detinerentur à iudice, modò proteſtetur coram Iudice, Notario, & Teſtibus, per eum non ſtare, neque culpa ſua tempus trāſire, Gomeſ. d. q. 13. Pariſ. loco cit. nu. 121.

18 *Adueniente tamen caſu, vt huius Conſtitutionis diſpoſitioni ſit locus, ſciendum eſt, onus probandi non publicationem, incumbere impetranti beneficium, tanquam vacans, ob publicationem non factam: non autem reſignatario, qui ad illam tenebatur; & ratio eſt: quia negatiua qualiſcunque ſit, probanda eſt per eum, qui in ea ſuæ intentionis fundamentum facit, de Comm. omnium Doctorum opinione, ex adductis per Gabr lib. 1 comm opinionum, de probat. concluſ. 6. & eo magis, quia præſumitur factum, quod de iure erat faciendum, Dec conſ. 446. nu. 7. Crauet. conſ. 22 nu 5. & conſ. 149 nu. 12 Maſcard de probat. concl. 734.*

Quam concluſionem ſcilicet, reſignatarium non teneri probare publicationē, limita, & primò, quoties eſſemus in ſpolio: nam tunc nec triennalis poſſeſſio induceret publicationem illam eſſe factam, hocque pluries per Dominos de Rota fuiſſe reſolutum, tradit Pariſ. d lib. 12 q 14 nu 31. Secundò limita, vt teneatur reſignatarius publicationem exhibere, ſi ſuperior ex officio procedens, vellet eam videre. Rebuff. in Praxi, tit. de reſcript ad benef vacant. nu. 20. etiam ſi eſſent miniſtri deputati à Camera Apoſtolica, Pariſ. d q 24 nu 37. niſi ſuperior cōſtituiſſet ſe aduerſarium eius, qui beneficium obtinet, gl communiter recepta, in c. conquerente, in verſ. voluerit, & ibi Abb de reſtit ſpoliat. Felin. in c. licèt Heli, nu. 9. de ſimon. Gemin & Franc in ca ordinarij, §. 1. de offic. ord. in 6 Tertiò limita, quando ipſe reſignatarius peteret ſuam gratiam canonizare ad aliquem effectū, Innoc. in c. ex inſinuatione, ſub num. 3. de procur. Rebuff ibidem, nu. 17. Gemin. & Franc. loco cit. latè Coſmas Guymier, in Pragm. ſanct. tit. de pacif. poſſeſſ. ſuper verbo, inquirant.

19 *Modos autem probandi per impetrantem hanc negatiuam, quæ de ſui natura difficilis probationis æſtimatur, vt per Doct. in c. quoniam contra, de probat. Dec. conſ. 172. num. 3. poterit eſſe per coarctationem loci, & temporis, de quo latè per Herculan. in tract. de negatiua, nu. 260 & 318. vſque in finem, quoties impetrās probaret fuiſſe relaxatas literas in fine termini dati ad publicandum: ita vt impoſſibile fuerit literas tranſmitti potuiſſe in partibus, vbi erat facienda publicatio, Menoch. de arbitr. iud. caſu 472 Mandoſ. in Reg. de veriſim. notit. q. 9. Alter probandi modus erit, ſi à perſonis, per quas actus publicationis fieri oportebat, vt ſunt Notarij, vel ſciri debebat quales ſunt Canonici, vel Clerici eiuſdē Eccleſiæ, ſcriptus non reperitur, neque ſcitur, ex adductis per Pariſ. d. q. 14. num. 60 cum ſeq. vel etiam per ipſius partis confeſſionem, vt per Herculan. in d. tract. de negat num. 196. Optimum verò eſſet ex mente Pariſ. loco citato, nu. 52. ad tollendas lites, & diſpendia, vt facilè conſtare poſſit, an ſit facta publicatio, vel mandari, vt publicationes omnium beneficiorum regiſtrentur penes Actuarium Curiæ Epiſcopalis illius loci, in quo ſiunt.*

Pij Papa V. Conſtitutio ſuper modo, & forma publicandi Eccleſiaſticorum Beneficiorum reſignationes, ac eorum conſenſuum extenſione.

SAnctiſſimus in Chriſto Pater, & D.N.D. Pius diuina prouidentia Papa V. animo repetens, quæ, & quam grauia inconuenientia, & abſurda ex occultis beneficiorum Eccleſiaſticorum reſignationibus, & ceſſionibus in dies oriantur. Cum ſæpe contingat, quod occultè reſignantes, vel cedentes huiuſmodi etiam poſt reſignationem, vel ceſſionem per eas factas, non ſolum fructus ex beneficijs ſic ceſſis, vel reſignatis prouenientes, indebitè percipiunt, ſed etiam, quod grauius eſt dolendum, tamquam veri Prælati, vel beneficiati, ſacramenta miniſtrant, ordines conferunt, & Indulgentias Chriſti fidelibus concedunt, in maximum animarum periculum, & ſcandalum plurimorum; nonnunquam etiam cum eiſdem reſignantibus, vel cedentibus tamquam cum veris Prælatis aut beneficiatis contrahentes, illiſque decimas, cenſus, oblationes, & alia iura Eccleſiaſtica perſoluentes, illa poſtmodum veris Prælatis, ſeu beneficiatis iterum ſoluere, & ab illis intruſis non ſine maximo ipſorum ſoluentium damno, & incommodo repetere coguntur. Plerumque etiam ordinarij collatores, ac etiam Romani Pontifices pro tempore exiſtentes, beneficia huiuſmodi occultè reſignata, vel ceſſa, per obitum ipſorum reſignantium, vel cedentium vacare exiſtimantes, illaque tamquam per obitum vacantia conferentes, detecta poſtea reſignatione, vel ceſſione prædicta, ſimul cum perſonis prouiſis grauiter deludantur, & fraudentur; Ac etiam conſiderans, quantum in beneficijs Eccleſiaſticis, ea quæ hæreditariæ ſucceſſionis imaginem referunt, Canonicis ſanctionibus ſint odioſa, ac Sanctorum Patrum Decretis contraria. Quodque propter varias, & diuerſas fraudes, & malitias, quæ in dictorum beneficiorum reſignationibus, ſeu iurium in illis, vel ad illa cōpetentium ceſſionibus, quas maximè puritas ſimplicitaſq. decet, quotidiè excogitantur, & adhibentur, plerumque beneficia huiuſmodi, quaſi iure hæreditario, occupata detinentur. Et propterea ne abſurda, & inconuenientia prædicta de cetero oriantur prouidere, illaq. à templo, & ſanctuario Dei quam lōgiſſimè ſubmouere, ac animarum periculis, necnon fraudibus, & malitijs huiuſmodi occurrere cupiens, præſenti ſua perpetuo valitura Conſtitutione voluit, ſtatuit, & ordinauit, quod quæcumque dictorum beneficiorum reſignationes, aut iurium ceſſiones, tam in manibus ſuæ Sanctitatis, quam cuiuſcumque Romani Pontificis ſui prædeceſſoris, aut ſucceſſoris, aut cuiuſuis alterius etiam loci Ordinarij vſq; in diem publicationis præſentis Conſtitutionis factæ, & quas in poſterum fieri contigerit, ſub infraſcriptis modo, & forma, & non aliter publicari, ac ad eorum, ad quos ſpectat notitiam deduci debeant, videlicet reſignationes, & ceſſiones iam factæ, ſi illarum vigore poſſeſſio nondum fuerit per reſignatarium, vel ceſſionarium apprehenſa, etiam ſi ſuper illis conſenſus præſtiti fuerint, necnō eæ, quas infra tempus inferius deſignatum, à quo præſens Conſtitutio obtinere incipiet, ſi quidem extra Romanam Curiam factę extiterint infra vnum, ſi verò in eadem Curia, infra ſex mēſes à die, qua eadem Conſtitutio ſic vt præfertur obtinebit, numerādos; Reliqui verò quas poſt dictū diem fieri continget, ſi quidem extra Curiam ſimiliter infra vnū, ſi verò in ipſa Curia fiant, infra ſex menſes à die datę ſupplicationis reſignationū, ſeu ceſſionum, eorumdem, non autem à die præſtiti ſeu præſtandi conſenſus computantur in Eccleſia ipſius Beneficij, ac etiam Cathedrali, vel Metropolitana, vel alia ſuperiori Eccleſia, cui beneficium ipſum reſignatum, vel ceſſum immediatè ſubeſt, ſi quidem beneficium extra Cathedralem Eccleſiam ſitum eſt, vel fuerit; ſi

verò beneficium huiuſmodi in Cathedrali, vel alia ſuperiori Eccleſia extiterit in ipſa ſola, dum inibi Populi multitudo ad Diuina audienda cõuenerit, publicè, ac alta intelligibili voce ita ad omnium in eadem Eccleſia præſentium notitiã veræ ſimiliter peruenire poſſit, per ipſos reſignantes vel cedentes, aut reſignatarios, vel ceſſionarios, vel alium, ſeu alios eorũ nomine publicentur; Ipſiq. reſignatarij vel ceſſionarij, realem & actualem poſſeſſionem beneficiorum huiuſmodi realiter, & cum effectu apprehendere, vel ſaltem illam infra prædictum vnius, vel ſex menſium terminum ab his, ad quos illius traditio de iure, vel de cõſuetudine ſpectat, verè, & non fictè, ſed perfunctoriè, congruo loco, & tempore petere debeant. Et ſi beneficia ipſa etiam quo ad poſſeſſionem tantum litigioſa per alios poſſeſſa, vel eorum poſſeſſio, ex quauis cauſa capi, ſeu apprehendi non poſſit, ſi litem huiuſmodi in dicta Curia, nunc, aut in futurum, ten dere cõtigerit, vltra præmiſſa, literas deſuper expeditas, vel ſaltem inſtrumentum cõſenſus cum data ſupplicationis, ac etiam cum deſignatione libri, & folij, in quibus ſupplicatio huiuſmodi regiſtrata fuerit infra menſem à die eiuſdem datæ, non autem à die præſtiti conſenſus numerandum, in actis Notarij cauſæ, & litis huiuſmodi realiter, & cũ effectu præſentare, illumq. in eiſdẽ actis annotari facere: Et inſuper quod in omnibus & ſingulis caſibus ſupradictis, reſignatarij, ſeu ceſſionarij, eorumq. ſucceſſores, vel cauſam ab eo quomodolibet habentes, conſenſum ante obitum reſignantis, vel cedentis etiam ſupplicatio per eundem reſignantem, vel cedẽtem, ſeu eius procuratorem porrecta fuerit, in libris Cameræ vel Cancellariæ, ſi quidem reſignatio, vel ceſſio huiuſmodi in ipſa Curia, aliàs ſi extra Curiam facta fuerit, vel fiat, in actis Epiſcopalis, ſeu Archiepiſcopalis, vel alterius Superioris Curiæ, cui beneficium ipſum immediatè ſubeſt extenſum fuiſſe legitimè docere, ſeu probare teneatur; Alioquin reſignationes, & ceſſiones, ac extẽſiones cõſenſuum huiuſmodi aliter quam vt præfertur publicatæ ſeu factæ cum omnibus inde ſequutis, & ſequendis etiam nouis prouiſionibus, ac alijs ceſſionibus, & retroceſſionibus, ceteriſq. quibuſuis gratijs, nullas, & inualidas, nulliuſq. roboris vel momẽti, fore, ac fuiſſe, & eſſe ſtatuit & ordinauit. Et præmiſſa omnia, & ſingula etiam in quibuslibet beneficijs conſiſtorialibus, & vt præfertur litigioſis, etiam ſi reſignãtes vel cedentes extra poſſeſſionem eorundem beneficiorum, ciuiliter vel naturaliter deceſſerint, ac etiam ſi reſignationes, & ceſſiones præfatæ ex cauſa permutationis, vel cum reſeruatione omnium, & ſingulorum fructuum, redditnũ, & prouentuũ, ac quotidianarum diſtributionũ propria authoritate, vel aliàs percipien. & cũ reſeruatione tituli, adminiſtrationis, ſeruitij, ac ſtalli, & alios quomodocunque, & qualitercumq; etiam in fauorẽ alicuius ex Scriptorib. Apoſtolicis, aut alijs Rom. Curiæ officialibus, ac etiam in fauorem alicuius ex S.R.E. Cardinal. hactenus factæ extiterint, aut etiam in futurum fieri, & reſignatarios ipſos infra dictum vnius, vel ſex menſium ſpacium cedere, vel retrocedere contingat, locum habere, & ſuum locum obtinere voluit, & expreſsè declarauit. Sicq. & non aliter per quoſcumque Iudices, & commiſſarios, quauis etiam Apoſtolica authoritate fungentes, etiam cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, & ipſius S.R.E. Cardinales, in quauis cauſa, & inſtantia, Sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & authoritate iudicari, & definiri debere irritam quoque eſſe decreuit. Cæterum, vt præſens Conſtitutio facilius omnibus innoteſcat, Sanctitas ſua voluit, & mandauit, quod eadem Conſtitutio non ſolum in Cancellaria Apoſtolica, vt moris eſt, ſed etiam ad Valuas Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, in Acie Campi Floræ publicetur, illiuſq. exẽpla in iiſdem

locis

locis affixa dimittantur, & inter Conſtitutiones perpetuas deſcribatur,& annotetur. Quod omnes,& ſingulos,quos illa concernit,præſentes quidem in Curia ſtatim lapſo menſe à dicta die publicationis numerando, ceteros verò intra mõtes degentes tribus, vltra verò ipſos montes commorantes ſex menſibus decurſis perinde arctet,ac ſi eiſdem perſonaliter intimata fuiſſet,cum non ſit veriſimile apud eos manere incognitum, quod tam patenter fuerit publicatum.

Placet deſcribatur, & publicetur. M.

Lecta, & publicata fuit ſupradicta Conſtitutio, & Ordinatio Romæ in Cancellaria Apoſtolica anno Incarnationis Dominicæ milleſimo, quingenteſimo, ſexageſimo octauo, Die verò Iouis Secunda Menſis Sept. Pont præfati S.D.N. Pij Papæ Quinti anno tertio.

A. Homellinus Cuſtos.

Anno à natiuitate Domini Milleſimo quingenteſimo ſexageſimooctauo, Indictione vndecima, Die verò Iouis ſecunda menſis Septembris. Pontific. S.D.N. Pij diuina Prouidentia Papæ V. anno tertio,ſupraſcripta Sanctio,& Conſtitutio Apoſtolica,affixa,& publicata fuit ad Valuas Baſilicæ Principis Apoſtol. de Vrbe, & in acie Campi Floræ, dimiſſis in ſupradictis locis illius copijs, affixis per nos Io. Freile, & Iulium Partnum prælibat. S. D. N. Papæ Curſores.

Io. Andreas Panizza Magiſter Curſorum.

Romæ apud Hæredes Antonij Bladij Impreſſores Camerales.

BENEFICIORVM PERMVTATIO.

PRAETER Summiſtas ſciendum eſt, quod beneficiorum, & officiorum permutationes Ordinarij admittere poſſunt, quæ Canonicis ſanctionibus,& Apoſtolicis Conſtitutionibus permittuntur, vt patet ex Conſtitutione Pij V. ſupra relata, in verbo, beneficiorum reſignationes, adeo, quod hodie in ipſorum permutationibus coram Ordinarijs attenditur diſpoſitio iuris, quæ habetur in titul. de rerum permut. præſertim in c. quæſitum, vbi Abb. num. 4. & 10. c. 1. eod. tit. in 6. & Clem. Nauar. in Man. cap. 23 ſub nu. 100. & debet fieri publicatio iuxta Conſtitut. Greg. XIII. ſupra relatam, in verbo, beneficiorum reſignatorum publicatio. Requiſita in permutatione ponit Rebuff. in Praxi benefic. tit. de permutatione, part. 3. reaſſumendo dicta Feder. de Senis, Aegidij Bellameræ, ac Petri de Vbaldis in tract de permutatione beneficiorum, de quo exſtat etiam alius tractatus nouiſſimè conſcriptus per Petrum Andream Gambarum. *Congruit tit. de præbend.*

ADDITIO. Frequẽter tamen accidere ſolet authoritate ipſorum Ordinariorum fieri permutationes beneficiorum, quæ ſunt de iure patronatus laicorũ, ideo non abs re elucidãdum erit, an huiuſmodi permutationes ſubſiſtant quoties Ordinarÿ illas admiſerint patronis non vocatis, & abſq; eorum conſenſu. Et quidem ex Doctorib. de hac materia ſcribentibus quos vidi, percepi omnes in vnum concurrere (Staphileo excepto in tit. de mod. & for. impetr. nu. 26. quod ſ. nulla, & inualida ſit talis permutatio;) & Cõis huius Concluſionis erit ratio: quia patronorũ intereſt, vt videant ne hẽant rectorẽ eis odioſum, & nõ acceptũ, vnde cũ de eorũ præiudicio tractetur, ſequitur illos neceſſariò eſſe vocãdos, eorumq. cõſenſum requiri, per reg. quod oẽs tangit, de reg. iur. in 6. quod vltimũ limita quãdo ipſi patroni fuerint peremptoriè vocati, dato eis termino ad cõparendum cum expreſſione cauſæ, & ipſi infra terminũ præfixum non comparuerint ad cõtradicendum

cendum permutationi, quod tunc ſecuta inſtitutione Ordinarij, vlterius non audientur, nec poterunt ſe opponere etiam infra reſiduum temporis dati ad præſentandum; ſi verò comparuerint, declarando ſe permutationi nolle conſentire, & velle alium præſentare, tunc licèt non præſentauerint infra tempus præfixum in edicto per Epiſcopum appoſito poterunt nihilominus vti beneficio temporis legalis vſque ad finem quadrimeſtris, tum per Reg. Indultum, de reg. iur. in 6 tum etiam, ratione: quia hoc tempus datum patronis ad præſentandum, eſt pœna inductiuum, cum eo elapſo amittant pro illa vice ius præſentandi, propter quem pęna incurſum, ſequitur neque ex cauſa poſſe illud tempus ordinarium abbreuiari.

Quæ permutatio abſque patronorũ cõſenſu facta ſiue ſit nulla ipſo iure, prout quidã ex Doctorib. pro conſtanti, & indiſtinctè aſſeuerant, ſiue veniat per ſententiã annullanda, & retractanda, prout magis comm. ſententia eſt, defectus huius conſenſus præter ipſius permutationis irritationem, operatur duo. Primũ vt in pęnã propter patronorũ contẽptũ non poſſint permutantes redire ad eorum beneficia, licèt regulariter contra. Secundũ, quod dicti patroni freti authoritate eis conceſſa per c. decernimus, 16 q 7. liberè poſſunt illis excluſis, alios in eccleſijs patronatis præſentare. Prædicta intellige in permutatione, quæ fit ad libitum Ordinarij, vel fauore, & intuitu permutantiũ, & tã Ordinarius, quã ipſi fuerint in culpa, eò quod ſcientes Eccleſias eſſe patronatas, ſpretis patronis, contra ius, & honeſtatẽ, eos non vocando, ad actũ permutationis deuenerũt; vel quãdo Ordinarius eis inuitis, & rectè contradicentibus permutationẽ admiſerit. Amplia etiam ſi quo ad effectũ euitandi pęnã amiſſionis beneficiorum, in ipſa permutatione apponatur conditio, ſi placeat patrono, quod tamen limita duobus modis, & primò, vt iſta conditio ſi placeat patrono, operetur, quando copia patroni haberi non potuit, ex quo conſtat fuiſſe in longinquis partibus. Secundò limita, quoties nõ ita abſolutè apponeretur, ſed adijciendo illa verba, nec aliter, nec alio modo velle permutare; quia virtus huius clauſulæ eos excuſabit reſeruando cõſenſũ patroni.

Ex quibus concludendum eſt omninò in huiuſmodi permutatione patroni conſenſum eſſe requirendum, qui conſenſus habetur loco præſentationis, & cõſeruat eos in quaſi poſſeſſione, abſque noua, & actuali præſentatione, & poterit etiã interuenire poſt actum permutationis ad ipſam conualidandam, & in hoc nullus Doctorum diſcrepat, ſiue expreſsè illum interponendo intra tempus datum à iure patronis ad præſentandum, ſiue tacitè, quoties patronus non reuocando ſibi ad iniuriam, quod fuiſſet contemptus, permitteret labi tempus quatuor menſiũ non contradicendo, nec alium præſentando, quæ conſenſus interpoſitio, non erit dicẽda ratihabitio ſed potius quædam ſuppletio, ſeu perfectio illius actus permutationis, qui propter eius defectum tunc non habuit effectum. Declara, vt ſi patronus incepiſſet non contradicere, & intra lapſum quatuor menſium moriatur, nõ per hoc dici poſſe, quod videatur tacitè conſenſiſſe in præiudicium hæredis, qui poterit reliquo tempore contradicere, vel tacendo tacitè approbare.

Hæc autem limita in caſu, in quo per Ordinariũ poterit patronus cõpelli ad cõſentiendum, ſ. vrgente neceſſitate, & vtilitate Eccleſiæ ſiue populi: quia cum hæc permutatio ſit de iuſtitia, poterit Epiſcopus diſponere de beneficio patronali aliter quã eius natura exigit, ipſiſq. vt patronis inuitis, quod intellige procedere duob. modis; primò, vt ad hoc nõ ſufficiat qualibet ſimplex neceſſitas, uel utilitas Eccleſiæ: ſed talis, cui ſine illa permutatione aliter prouideri nõ poſſet, idque in duobus tãtũ caſib. accidere poſſe ait Lambert. loco infra citando. Prius, quando perſona præpoſita ad Eccleſiam patronatam, per permutationem eſſet talis, ſine

qua

quæ plebs pateretur in conſcientia, eo quod in illa parochia eſſent hæretici, & nõ reperiretur alter rector Theologus, qui plebi cõſulere poſſet. Secundus caſus, quãdo bona Eccleſiæ occuparentur ab aliquo potente, cum quo nemo ſe præualere poſſet pro illis recuperandis, niſi perſona illa præpoſita, & aliàs ſecundum eũ eſſet deſtruere gratiam à iure patronis factam, vt in hoc iure ſuſtineantur, quo per hanc viam ſæpè fraudari poſſent Couarr. verò loco etiam infrà citando cauſam neceſſitatis, & vtilitatis Eccleſiæ non ita ſtrictè exigit, ſed ſufficere inquit, quod conſtet talem permutationem factam fuiſſe in magnam Eccleſiæ vtilitatem. Secundò intellige procedere, niſi patroni allegarent aliam cauſam rationabilem, & præualentem neceſſitati, & vtilitati Eccleſiæ, & in permutatione, quæ fit ex gratia, & fauore ipſorũ permutantiũ tenet Aegidius de Bellamera. in loco inf. cit. ſimplicem, & voluntarium patroni contradictionem valere ad impediẽdã.

Prædicta extende, vt eodem iure cenſeantur quo ad inualiditatem permutationes, quæ fiunt in Curia, non facta mentione de iurepatronatus laicorũ, ratione per Lap. aſſignata allegat 96. vbi Mandoſ. in addit. lit. N. & O. in quo loco etiã refert ita fuiſſe pronunciatum a Greg. XI à quo nunquam potuit quidam Cardinalis obtinere, quod ex cauſa permutationis fieret derogatio iuriſpatronatus laicorum; in caſu autem, in quo fieret expreſſio de iurepatron. & de patronorum cõſenſu non conſtaret, vel ab eis hoc ignoraretur, dubium facit permutationem tenere, cuius validitas oritur ex eo, quod illa expreſſio, & Papæ admiſſio, inducerent præſumptam derogationem, quæ derogatio non præſumitur, neque tenet, niſi expreſsè de ea in literis appareat, & Aegidius Bellamera aſſerit, quod tempore quo ipſe fuit Referendarius in Curia, vidit ſeruari permutationem non expediri, niſi habeatur conſenſus patroni laic.; & ratio quare non ita de facili præiudicetur iuripatron laicorum adducitur per gl. in ca. cum dilectus, in verſ. quempiam præſentare, in fi. de iurepatron.

Quos terminos intellige ẽt procedere in renunciatione beneficiorũ iuriſpatronatus laicorũ ſiue ſimplici ſiue ad fauorem alterius, ſiue in manibus Papæ, ſiue Ordinarij facta, vt abſque patronorum conſenſu ſit nulla, & collatio inde ſequuta de iure admitti non debeat, eadem ratione, quia patronorũ intereſt ne beneficiati dimittant eorum beneficia ipſis ſpretis, & ne forſan beneficijs præficiantur perſonæ eis non gratæ, quæ etiam conualidatur per ſuperuenientem eorum conſenſum, ſiue expreſsè, ſiue tacitè quoties ſcientes, & patientes, non reclamauerunt; quod declara, niſi conferatur cum clauſula (dummodo accedat patronorum conſenſus ex fundatione) quo caſu non ſufficit tacitus inductus ex lapſu quatuor menſium, quia per illam clauſulam inducitur forma, quæ non impletur per cõſenſum tacitum. qui dicitur fictus, per quem etiã non inducitur ſtatus libertatis, vt quaſi poſſeſſio præſentandi amittatur, vt ſupra dictum eſt. Prædicta verò limita, quoties Summus Pontifex admitteret reſignationem, & conferret cũ expreſſa derogatione iuriſpatronatus laicorum, quod poteſt: tum, quia eſt dominus abſolutus, & diſpẽſator, præſertim in beneficialibus, & ſit ſupra Ius; tum etiam, quia illud laici habent ex mera gratia ipſius Papæ, in qua derogatione non ſufficiunt clauſulæ generales, neque ſi in literis exprimatur (etiam ſi ad alicuius præſentationem, & collationem beneficium pertineat,) & ſolet de ſtylo paſſim ſeruari, vt dicatur pro hac vice tantum, & aliàs minimè cenſendum, & iudicandũ eſt Sum. Pontificem velle derogare iuripatron. laicorum, & in hoc nulla eſt controuerſia inter Doct. quæ derogationes tanquã odioſæ non admittũtur, vt tradunt Rebuf. & Couar. de quib ſcribit Mãd. ĩ Praxi ſignat. grat. verſ. derogationes iuriſpatr.

Digitized by Google

Quæ ſub breui quodam Cõpẽdio annotaui ex dictis Doctorum, in c. 1. de rer. permut. in 6. Card. Zab. in repet. c. quæſitum, eo. tit. Panor. in diſput. 5. incip. Augerio, nu. 17. Gemin. in c. nemo deinceps, ſub nu. 11 de elect. in 6. Felin in c. cum Bertoldus, de re iud & in tract. quando lit. apoſt. noceãt patron. Bonif. de Vitalinis, in Clem. vni. ca. nu. 47 cũ ſeq. eo. tit. Aegid. Bellamera, in trac. de benef. rer. permut. p. 4. & deciſ. 87. & 181. Roch. de Curte in tract. de iurepatr. in verſic. honorificum q. 3 & 51. Lambert. in eod. tract. p. 1. lib. 2. ar. 9. q. 6. & p. 3. lib. 2. ar. 9. & 10. q. 3. & lib. 3. art. 5. q. 5. Couarr. lib. pract. q. c. 36. Pariſ. in tract. de reſignat. benef. lib. 2. q. 4. Dec. conſ. 172 & 223. nu. 3 Crauet. conſ. 82. & 153. nu. 10. & aliorum. Et intentionis meæ fuit loqui tantum de iurepatron. laicorum ex fundatione, conſtructione, vel dotatione, non autem de acquiſito ex priuilegio, vel præſcriptione, nec de iurepatr. eccleſiaſtico, & mixto, in quibus quid iuris ſit remitto me ad eoſdem Doctores, ad quorum narratorum comprobationem non vſus fui allegationibus, quia in præalleg. locis ad ſaturitatem reperiri poſſunt.

BENEFICIORVM PRIVATIO.

PRæter Summiſtas ſciendum eſt, quod Iudices cauſarum beneficialium, vel criminalium, priuationem beneficiorum concernentium, eorumque affines, & familiares, beneficia illa impetrare non poſſint, fuiſſe prouiſum per Pij IV. Conſtitutionem fol. 682. in Bullar. tenoris ſequentis.

Cupientes vnicuique iuſtitiã, prout par eſt, æqua lance miniſtrari, & oẽm delinquendi occaſionẽ ab ipſius iuſtitiæ miniſtris, præſertim Iudicibus in beneficialibus, ac ẽt criminalibus, priuationem beneficiorũ Eccleſiaſticorũ concernẽtibus cauſis tã à Sede Apoſtolica, & eius Legatis, & Vicelegatis, quam aliàs quomodolibet, & à quibuſcunque pro tẽpore deputatis, ſeu ad quos illarum cognitio tã de iure, quã de conſuetudine etiam ratione eorum, quæ obtinent officiorum, & aliàs quomodolibet pertinet, & pertinebit, ſeu quibus cauſæ ipſæ iam Apoſtolica, quã alia authoritate cõmiſſæ ſunt, & pro tẽpore cõmittentur penitus remoueri, ac eorũ fraudibus obuiare, & animarũ ſaluti quantũ cum Deo poſſumus ſalubriter conſulere, & ex certa noſtra ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine decernimus, & declaramus, quoſcũque iudices ẽt S. R. E. Cardinales, necnon cauſarũ Palatij Apoſtolici Auditores, ſeu Locatenentes, & vtriuſque, ſeu alterius ſignaturæ Referendarios, & quoſuis alios ẽt Archiepiſcopali, Patriarchali, aut alia ẽt maiori dignitate, ẽt legationis munere fungentes ad audiendũ, cognoſcendum, & dicendũ cauſas ſuper quibuſuis Eccleſiis, Monaſterijs, Prioratibus, & alij beneficijs eccleſiaſticis, tam in Rom. Curia, quã extra eam quomodolibet hactenus motas, etiã priuationem eorũdem concernentes, & in futurum mouẽdas, tã à dicta Sede eiuſq. Legatis, ſeu Vicelegatis prædictis, ac tam Apoſtolica, quã Ordinaria, aut alia authoritate, & à quibuſuis in dicta Curia, & extra eam, uel aliàs vbilibet pro tempore deputatos, ſeu ad quos ſimilium cauſarum deciſio, ſeu qualiſcũque cognitio ẽt quomodolibet, vt præfertur ſpectat, & ſpectabit in futurũ; aut quibus illas quouiſmodo audiendas, cognoſcendas, & dicendas, & vt præfertur, aliàs cõmitti contigerit, necnon eorũdem Cardinalium, Auditorum, Locatenentium, Referendariorum, & aliorum, vt præfertur qualificatorũ Iudicũ hmõi nepotes, conſanguineos, affines, procuratores, ſollicitatores, ac domeſticos, vel familiares cuiuſcunque ſtatus, gradus, ordinis, & conditionis fuerint, & ẽt ex quorum ſententijs priuationes Eccleſiarum, Monaſteriorum, Prioratuum, &

bene-

beneficiorum huiuſmodi, aut aliàs emanauerint, ac emanabunt eorum, per priuationem eandem, aut alias quomodolibet occurrenda vacatione, nullo vnquam tempore à nobis, ſeu Sede, aut alijs Legatis prædictis, vel quibuſuis illarum Ordinarijs Collatoribus impetrare, aut ab alijs impetrari, ſeu ſibi conferri, & de illis prouideri facere, quoquomodo poſſe, ſeu debere: ſed illos penitus ad illa in poſterũ obtinenda inhabiles fore, & eſſe, ac quaſcunque impetrationes ſic ab eis, etiã, vt præfertur qualificatis, necnon collationes, & prouiſiones, ac quaſuis alias diſpoſitiones, aut alias conceſſiones de Eccleſiis, Monaſterijs, Prioratib. & beneficijs huiuſmodi etiam per nos, aut prædeceſſores noſtros, etiam motu, & poteſtatis plenitudine ſimilib. hactenus quomodolibet factas, & in poſterum faciẽdas, nullas, irritas, & inanes, nulliuſq. roboris, & momenti exiſtere, nullumq. per illas eis ius quaſitum fuiſſe, fore, aut eſſe, ſeu dici, vel cenſeri, ac de annali, & triennali poſſeſſore, aut alias Cancell. Apoſt. Regulas, ſeu alias Conſtitutiones eis aduerſus præmiſſa nullatenus ſuffragari poſſe, ſed illos eis ſic impetratis omninò priuatos, & ab eis amouendos eſſe, prout nos harum ſerie priuamus, & amouemus, ac priuatos, & amotos eſſe denunciamus, & ita, &c. Non obſtantibus, &c.

BENEFICIORVM RESERVATIO.

PRæter Summiſtas ſciendum eſt, quod quibuſuis Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs locorum Ordinarijs in virtute ſanctæ obedientiæ, ac ſub ſuſpenſionis à diuinis, & interdicti ingreſſus Eccleſiæ quo ad Archiepiſcopos, & Epiſcopos, quo verò ad alios inferiores etiam ſub excommunicationis, & alijs arbitrii noſtri, & quod ad omnes ſub priuationis facultatis conferendi beneficia in eorum menſibus pro tempore vacantia pœnis, diſtrictè percipimus, & inhibemus, ne beneficia diſpoſitioni Apoſtolicæ reſeruata, ſeu affecta, quouis prætextu, cauſa, aut quæſito colore, & cuiquam conferre, ſeu de illis prouidere, aut in illis, ſeu eorum poſſeſſione ſeſe intromittere quoquomodo audeant, vel præſumant, inquit Pius IV. in Conſtitutionibus ſub die 22. & 25 Aprilis 1561. fol. 699. in Bull. incip. Volentes, & in alia incip. Cupientes, & Pius V. fol. 1008. in Bullario vide ſuprà, in verſic. beneficiorum poſſeſſio; & illas Pij V. vide infra in fine huius verſic. Beneficiorum reſeruatio. Et nota pro ampliatione Extrauag. Com. Pauli II. de præben. ſub quo titulo etiam habetur Extrauag. Benedicti XII. incip Ad regimen, & Ioannis XXII. incip. Execrabilis, vbi de beneficiis Sedi Apoſtolicæ reſeruatis. In c. 2. & 3. *Congruit tit. de præbend.*
a & in c. præſenti, de præb. in 6 tractatus de vacantibus in Curia, *a* ac in Extrauag. Comm. Bonif. VIII. eodem tit. Aliæ reſeruationes ſunt in Regulis Cancellariæ,
b quas habes infra in verſic. Regulæ Cancellariæ, ac collatores ſcire oportet. *b* & dictæ Bullæ Pij IV. & V. loquuntur, quando tempore vacationis fructus ſpectant ad Cameram Apoſtolicam.

Nota etiam, quod nulliter prouiſus ab Ordinario de beneficio reſeruato, in impetratione poſtea facienda à Papa, oportet mentionem facere de nulla collatione facta ab Ordinariis, aliàs eſt inualida, vt per Aeneam de Falconibus, in tractat. Reſeruat. bene. ef. in 35. effectu, fol. 48.

Reſeruatio beneficiorum vacantium, & quæ in poſterum vacabunt, Sede Epiſcopali vacante, fuit facta per Conſtitutionẽ Pij V. incip. Sanctiſſimus, vt in Bullario, fol. 167.

Rurſus, omnia beneficia vacantia propter crimen hæreſis, ſunt reſeruata Sedi Apoſtolicæ per Conſtitutionem Pij V.

Bulla Sanctiſs. D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ V. ſuper reſeruatione beneficiorum.

Pius Epiſcopus Seruus Seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

CVm ex Apoſtolatus officio nobis (meritis licèt imparibus) credito, cura Dominici gregis nobis immineat generalis, & exinde teneamur, more vigilis paſtoris, vigilare, & attentius prouidere, vt Eccleſijs, Monaſterijs, & quibuſuis aliis beneficiis Eccleſiaſticis, nunc & pro tempore, propter crimen hæreſis, vacantibus, & vacaturis, tales viri eis præficiantur idonei, qui deteſtandas, ac nefarias hæreſes diabolo diſſeminante contra veræ, orthodoxæ fidei puritatem exortas, de agro Domini extirpare, & populos ſibi commiſſos ad Catholicæ Eccleſiæ veritatem reducere, doctrina, verbo, & boni operis exemplo valeant. Præmiſſorum itaque conſideratione inducti, & aliis ad id ſuadentibus rationabilibus cauſis, nonnullis etiam prædeceſſorum noſtrorum veſtigiis inhærendo, Motu proprio, non ad alicuius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de mera noſtra voluntate, & deliberatione, omnia, & ſingula beneficia eccleſiaſtica cum cura, & ſine cura, ſecularia, & quorumuis ordinum etiam Sancti Ioannis Hieroſolymitani, & aliarum quarumuis Militiarum regularia quæcunque, & qualiacunque ſint etiam ſecularia, Canonicatus, & Præbendæ, Dignitates, Perſonatus, Adminiſtrationes, vel Officia in Cathedralibus etiam Metropolitanis, vel Collegiatis, & Dignitates ipſæ in Cathedralibus etiam Metropolitanis poſt Pontificales maiores, ſeu Collegiatis Eccleſiis huiuſmodi principales, Regularia verò beneficia huiuſmodi Monaſteria, etiam Conſiſtorialia, Prioratus, Præpoſituræ, Præpoſitatus, Dignitates, etiam Conuentuales, Perſonatus, Adminiſtrationes, vel Officia, ét clauſtralia, ac Hoſpitalia, & Preceptoriæ, & aliàs quomodocunque qualificata fuerint, ordinationi, & diſpenſationi noſtræ, & Sedis Apoſtolicæ hac perpetua Cõſtitutione valitura authoritate Apoſtolica tenore præſentium reſeruamus. Declarãtes, omnes, & quaſcũque impetrationes de beneficiis, vt præfertur, quomodocũque qualificatis certo modo in futurum faciendas, & obtinendas, beneficia huiuſmodi propter hæreſim vacãtia, & in futurum vacatura, non comprehendere, niſi ſpecialiter, & diſpoſitiuè vacationis modus propter crimen hęreſis expreſſus fuerit, & illũ nullo modo ſub quibuſuis clauſulis, & Decretis comprehendi quantumcunque generalibus in quibuſuis gratiis, & conceſſionibus per nos, & Romanos Pontifices ſucceſſores noſtros faciendis, etiam per fiat ſignatis, & conceſſis, Ac decernentes, omnes, & quaſcunque impetrationes de quibuſuis beneficiis, vt præfertur qualificatis hactenus factas & obtentas, niſi earũ vigore in iudicio per impetrantes crimen huiuſmodi deductum fuerit, & ſuper eo ſententiam fauorabilem obtinuerint, vel dictorum beneficiorum poſſeſſionem aſſequuti fuerint, ad vacationem huiuſmodi propter crimen hæreſis ſe non extendere, & illum neminem comprehendere, ſicque per quoſcunque Iudices, & Commiſſarios quauis authoritate fungentes, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cathedrales, iudicari, & interpretari debere. Irritum quoque, & inane, ſi ſecus per quoſcunque quauis Dignitate, & authoritate præditos iudicatum fuerit, decernimus. Volumus autem, quod præſentes literæ in Cancellaria noſtra Apoſtolica, & acie Campi Floræ de more publicentur, & inter Conſtitutiones perpetuò valituras deſcribantur. Et quia difficile foret præſentes ad ſingula quæque loca deferri, volumus, & etiã declaramus,

claramus, quod earum tranſumptis, etiam impreſſis, manu alicuius Notarij ſubſcriptis, ac ſigillo alicuius Prælati munitis, eadem protſus fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ Reſeruationis, Declarationibus, Decreti, & Voluntatis, infringere, vel ei auſu temerario contrahire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationẽ Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſorum. Datum Romæ, Apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo, quingenteſimo ſexageſimo ſexto, 6. Kalend. Februarij, Pontificatus Noſtri Anno ſecundo.

Cæſ. Glorierus.

rio
Viſa de Curia Io. Rouetius R.

H. Cumyn.

Regiſtrata apud Cæſarem Secretarium.

Locus ✠ ſigilli plumbei.

Anno à Natiuitate Domini Milleſimo, quingenteſimo, ſexageſimo ſexto, Indictione decima, Pontificatus Sanctiſſimi in Chriſto Patris Pij Papę V. Anno ſecundo, die vero decima ſeptima menſis Februarij, retroſcriptæ literæ affixę, & publicatæ fuerunt ad valuas Cancellariæ Apoſtolicæ, & in acie Campi Floræ, per nos Antonium Clerici, & Io. Andream Rogerium prædicti Sanctiſſimi Domini Noſtri Papæ Curſores. Scipio de Octauianis Magiſter Curſorum.

Gregorius autem XIII. annullauit collationes beneficiorum perſonis prohibitis propter genus, aut hæreſim, & à fide apoſtaſiam, & ſunt reſeruata vt in eius Conſtit. publicata Romæ die 18. Nouembris 1580. incip. In Eccleſijs, fol. 1297. in Bullario.

Gregorius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

IN eccleſijs præſertim inſignibus, hoc magnoperè curandum eſt, vt ſacerdotes, & perſonæ, ſalubribus earum inſtitutis conuenientes ordinentur; quod quantum in nobis eſt enitimur, adque eos ab illis repellendos in primis contendimus, qui propter genus aut hæreſim, & à fide Apoſtaſiã, ſiue proprio, ſiue ſtirpis, ſiue cognatorum vitio contaminati, per Canonicas ſanctiones, aut Statuta ab hac Sede firmata, aut Apoſtolica priuilegia prædictis Eccleſijs prohibentur. Sed nobis negotiorum magnitudine diſtentis, huius generis nonnulli ad illarum ſacerdotia frequenter obrepant, inter quos quidam exiſtimationis ſuæ prodigi, & ſi ſe ab illis expulſum iri ſciant, ſpe tamen inconceſſa præſumunt, ſe inde, vel permutatione, vel quoquo pacto, beneficium, penſionem, aut quid aliud exacturos. Nos malum hoc (quo dictæ Eccleſiæ ſæpius diuexantur) penitus euellere volẽtes, præſentium authoritate decernimus, omnes, & quaſcumque Apoſtolicas, necnon Legatorum dictę Sedis, & aliorum omnium ab ea facultatem diſponendi habentium, ac etiam ordinarias diſpoſitiones dignitatum, præbendarum, & beneficiorum, & officiorum eiuſmodi Eccleſiarũ in quaſcumq; perſonas, ſic infectas, & per huiuſmodi ſanctiones ſeu ſtatuta, vel priuileg a, vt præfertur, inhabiles vires, & effectu

non

non habere, perſonaſq. huiuſmodi illarum prorſus vſu, & cõmodo carere, Beneficiaq. ipſa, vt prius vacare, & quæ ex illis tẽpore dip. ſitionis Apoſtolicæ prædictis perſonis, illi reſeruata fuerint, vel affecta ſub eadẽ reſeruatione, vel affectione manere, & tam illa, quam etiam omnia alia non reſeruata, neq; affecta, de quibus ab ipſa Sede, ac Legatis, & alijs facultatẽ habentibus prædictis, in huiuſmodi perſonas quomodocumq; diſpoſitum fuerit, ad nos, ni Romani Pontificis diſpoſitionem dumtaxat pertinere, eaq. ab alijs idoneis, ab ipſa Sede duntaxat liberè impetrari poſſe, Impetrationes tamen, ac etiam Motu proprio cõceſſiones, niſi modus vacationis, necnon caſus, ac decretũ huiuſmodi, non conditionaliter, aut per æquipollens, ſed definitè, nominatim, ac diſpoſitiuè in illis exprimantur, omninò nõ valere, ab ordinarijs verò, (ceſſantibus reſeruationibus, vel affectionibus Apoſtolicis) pro tempore collata, deuolutioni, iuxta Lateranenſis ſtatuta Concilij ſubiacere, necnon irritum, & inane quidquid ſecus per quoſcumq; ſcienter, vel ignoranter contingerit attentari. Reſeruationibus Apoſtolicis fructuum, penſionum, & aliarum rerum huiuſmodi Beneficiorum in perſonas idoneas, etiã de huiuſmodi contaminatorum conſenſu factis, eiſdemq; ab illis interim præſtitis, vel ... nihilominus valituris. Nemo autem ignorationem prætendens, valeat excuſari, cum prædictæ prohibitiones ſatis manifeſtæ ſint, & quiſque ante petitionem, vel acceptationem Beneficiorum huiuſmodi, nam illorum capax ſit debeat ſe probare. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtri Decreti infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autẽ hoc attentare præſumpſerit. Indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrũ Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo quingenteſimo octuageſimo Id. Nouemb. Pontificatus noſtri anno nono M. Datarius Cæſ. Glorierius A. de Alexiis.

Item omnia beneficia recepta in cõfidentiã vacant ipſo iure, & ſunt reſeruata Sedi Apoſtolicæ, per Conſtit. Pij IV. incip. Romanum Pontificem, fol 820. & per Cõſt. Pij V. incip. Intolerabilis, fol 1051. in Bullar. & vide inf. in verb. Simonia.

Etiam beneficia parochialia collata non ſeruata forma Concil. Trid. ſeſſ. 24. de reform. c. 18. ſunt reſeruata vt ſtatuit Pius V. in eius Conſtit. incip. In conferendis c & vide in verſ. Beneficiorum parochialium collatio. Alia beneficia reſeruata refert Pariſ. de reſign. benefic. lib. 2. quæſt. 6. poſt Mandoſ. ſup. Reg. Cancel. to. 1. & Hieron. Gonzalez, ſuper 8. Reg. Cancel. gloſ. 51 fol. 590. vbi in gloſſa ſeq quando beneficia dicantur affecta, fol. 602.

a *ADDITIO. Quomodo ad hunc effectum reſeruationis Curia intelligi debeat, adde Gomeſ. in Reg. de trien poſſ. ſ. quæſt. 31. verſ ſed antequam ſpecialia, & Mandoſ. in quæſt. 2. 5. Reg. reſeruat, & an ſit idem beneficia vacare in Curia, & apud Sedem Apoſtolicam, Couar. in lib. Pract quæſt. cap. 36. ſub num. 3. Limita, vt ſub huiuſmodi reſeruatione non cadant beneficia illa, quibus ex erectione, vel fundatione, aut alijs Conſtitut. requiruntur aliquæ qualitates, ſeu certa onera iniuncta ſunt, vt ſunt præbendæ Theologales, pro Magiſtro, & ſim. Concil. Trid. ſeſſ. 25. de reform. cap. 5. in cuius fine dicitur, vt prouiſio de eis facta ſubreptitia cenſeatur; & hoc multum conducere ex mente Couarr loco cit. Secundò limita, vt non comprehendantur beneficia, quæ ſunt de menſa Epiſcopali, declarando vt per Aeneam de Falcon. in tract. reſeruat. 3. q. princ. num. 1. & 2. quæ verò talia ſint, vide gloſ. in Clem Frequens, in verſic. ad menſam, & ibi Card. Zabar. de exceſſ. prælat. & eundem Zabar. cum gl. in Clem. Quia Regulares, in verſ. de menſa, de ſupp. neglig. prælat. & Paul. Ro. in tract. de penſ. c. 1. nu. 7.*

Tertiò

Digitized by Google

Tertiò limita in terminis cap ſi Apoſtolica, de præb.in 6. Quid autem dicendum ſit in beneficijs iuris patronatus laicorum vacantibus in Curia, præter Doct.in c. 2.de præben. in 6.adde Staphil.de liter.grat.tit.de mod. & for.impetr.num.7. & infra Lap. Alleg.96. Rebuff. in 3.par. ſignat. verſic. necnon iuris patronatus, Mandoſ.in Reg.1. Cancel.quæſt.10. & in tract.de ſignat grat.verſ.Derogationes iuris patronatus, Lambert.in tract.de iure patron.quæſt.6. 1.par.lib.2. Art.22. Pariſ.de reſignat benefic.lib.2 q.4.num.45. & infr. & denique Couarr. d.cap.36.num.4. & 7.

Controuertitur tamen inter aliquos, num cap.ſtatutum, de præben.in 6.diſponens (quod ſi Papa beneficia vacantia in Curia per menſem à die vacationis numerandum, non conferat, poſſint illa conferri ab illis, ad quos collatio pertinebat) ſit reuocatum, & correctum per iura noua, nempè, per Extrauag.in c. Ex debito, de elect. & Extrau.in c.Pia ſollicitudinis, de præb.inter. Com.quam controuerſiam ceteris omiſſis videre poteris per Staphil.in tract.de grat. & expectat.ſub num.28. per Mandoſ.in add.ad Lap. Alleg.96.lit.E. & per Aen.de Falcon.in tract.de reſeru. q.4.princ.nu.2. in 6.effectu, poterit tamen defendi & corroborari opinio inclinantium in fauorem Epiſcoporum, & ea potiſſimum ratione: quia cum c.ſtatutum, nihil de nouo concedat, eo quod poteſtas Epiſcoporum reducatur ad ſuum ius primæuum, iuxta text.in c.peruenit, 11.q.1.cum ſimil. & res de facili ad naturam ſuam reuertatur, c ab exordio, 35.diſt.l.ſi vnus, §. pactus ne peteret, vbi Iaſon, ff.de pact. & hoc eſſe fauorabile per plura probat Fel.n. in c.cum omnes, num.8.de Conſtit. & per conſequens potius ampliandum, quam reſtringendum, vulgat.iuribus.

b *Quæ ſint cauſæ, propter quas Summi Pontifices inducti fuerunt ad faciendas huiuſmodi reſeruationes, vide per Card. Simoncel.in tract.reſeruat.benef.q.3. Quæ beneficia ſic reſeruata, intellige, vt ſemper durent affecta, etiam per obitum ipſorum Pontificum, & ipſa Romana Sede vacante, vt Extrauag. incip. Ad Romani Pontificis, inter Comm.ſub tit.de præb. & extat Regula Cancel.nona, incip. Item declarauit, licet talis affectio multoties naſcatur ex appoſitione manus Papæ, cui datum eſt in prærogatiuam ſupremæ poteſtatis, vt in quibus ipſe manum appoſuerit, alij ſe intromittere non poſſint, vt in cap.noſtram, de appel. & plenius per Mandoſ.q.5.in proœm Reg.Cancel.*

c *Quæ Conſtitutio eſt in viridi obſeruantia referente Pariſio, in tract.de reſign. benefic.lib.8.quæſt.9. ſub num.79. & ad interpretationem dicti Decreti Concil. Trident. diſponentis in vacatione Eccleſiarum parochialium debere fieri examen per concurſum, vide Fuſc.in tract.de viſit lib.2.cap.5. & eundem Pariſ d. quæſt.9. & lib.10.quæſt.7.in quibus locis ad intelligentiam dicti Decreti, præter alia ſcitu digna & neceſſaria, ſatis notabiliter congerit quamplures Deciſiones Illuſtriſſimorum Cardinalium deputatorum ſuper declaratione Concil.Trid. ponens etiam formulam Edicti circa examen eorum, qui Eccleſiæ parochiali præficiendi ſunt.*

Inſuper quod attinet ad materiam reſeruationis beneficiorum, Concil.Trid. ſeſſ 24 de reform.c.19.annullat, & prohibet mentales reſeruationes, quas declarant Caſſador deciſ.4 cum tribus ſeqq.ſub tit.de reſeruat. & Mandoſ.quæſt.4. & 15.num.7. 11.Reg.Cancel. & explicat d.Card.Simon.in tract.reſeruat.benefic. quæſt.4. & 15.fol.20. & 72.

Pius Papa IV. Dilecto filio Donato Matthæo Minali, Theſaurario, ac Spoliorum, & iurium Cameræ Apoſtolicæ in tota Italia Collectore generali noſtro.
Dilecte fili, ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

VOlentes ne Beneficia Eccleſiaſtica diſpoſitioni Apoſtol. reſeruata, in quibus Collectores, & Subcollectores ſpoliorum, & iurium Cameræ Apoſtolicæ eſſe conſueuerunt pro tempore vacantiæ ab vllis perſonis, quæ ſua non ſunt quærẽtibus indebitè occupentur, opportunè prouidere, Te de cuius fide, ſolertia, & diligentia plurimum in Domino confidimus, noſtrum, & eiuſdem Cameræ Commiſſarium, ad infraſcripta omnia, & ſingula facienda, & gerenda authoritate Apoſtolica tenore præſentium conſtituimus, & deputamus. Tibi mandantes, quatenus per te, vel Subcollectores tuos, viros Eccleſiaſticos, nõſtro, & dictæ Cameræ nomine, omnium, & ſingulorum Beneficiorum cum cura, & ſine cura ſæculariũ, & quorumuis ordinum regularium, noſtræ, & Sedis Apoſtolicæ diſpoſitioni, tã per Conſtitutiones Apoſtolicas, quàm Cancellariæ regulas editas, & edendas; ſeu alias quomodocunque. & qualitercunque reſeruatorum, ſeu affectorum, in dictis Italiæ partibus, earumque Ciuitatibus, & Diœceſibus conſiſtentium, per obitum etiam apud Sedem Apoſtolicam, quorumcunque illa in Titulum, ſeu Cõmendam, aut aliàs quomodolibet obtinentium, & poſſidentium, pro tempore vacantium, etiam ſi ſecularia, Canonicatus, & Præbendæ, Dignitates etiam maiores, & principales, ſeu ſimplicia, vel aliàs quomodolibet nuncupata; Regularia verò Beneficia huiuſmodi, Monaſteria, & Conſiſtorialia, Prioratus, Præpoſituræ, Prępoſitatus, Dignitates, etiam Conuentuales, Perſonatus, Adminiſtrationes, vel Officia, etiam Clauſtralia, ac tam illa, quàm alia Beneficia præfata, curata, & electiua, & etiam litigioſa fuerint, ſtatim habita notitia vacationis huiuſmodi præſentium vigore realem, & actualem poſſeſſionem capias, & apprehendas, & captam, & apprehenſam amotis exinde, etiam abſque vitio ſpolij quibuſuis (præter quam authoritate Apoſtolica prouiſis) detemporibus, & intruſis, quos ſi de iure eorum in petitorio, vel poſſeſſorio experiri voluerint, in Romana Curia, attenta reſeruatione huiuſmodi iudicialiter agere mandamus, teneas, & conſerues, & eorundem Beneficiorum fructus, redditus, & prouentus, exigas, percipias, & leues, ipſamque poſſeſſionem cum dictis fructibus ſic exactis illis tradas, & relaxes, qui literas collationis, ſeu commendæ noſtræ ſub plumbo expeditas tibi exhibuerint, & præſentauerint, & quo ad litigioſa, cui de iure tradenda fuerint, cõtradictores quoslibet, non prouiſos, vt præfertur, & rebelles, & in dictis beneficijs intruſos, ac tibi, vel à te deputandis in præmiſſis non parentes, eiſque auxilium, & conſilium, vel fauorem præſtantes, cuiuſcumque dignitatis, etiam Epiſcopalis, vel maioris, ac ſtatus, gradus, ordinis, & conditionis fuerint, per cenſuras, & interdicti, ac alias pœnas Eccleſiaſticas à perſonis Eccleſiaſticis per te eligendis huiuſmodi fulminandas, ac priuationis Beneficiorum per eos obtentorum, inhabilitatiſque ad illa, & alia in poſterum obtinenda, ac pecuniarias tuo arbitrio moderandas, & applicandas, aliaquẽ opportuna iuris, & facti remedia appellatione poſtpoſita compeſcendo, ac legitimis ſuper his habendis ſeruatis proceſſibus, cenſuras, & pœnas huiuſmodi etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc ſi opus fuerit, auxilio brachij ſecularis; & nihilominus, ne aliquod impedimentum huic noſtræ ordinationi occurrat, Quibuſuis Archiepiſcopis, & alijs locorum Ordinarijs, in virtute Sanctæ obedientiæ, ac ſuſpenſionis à diuinis, & interdi-

terdicti ingreſſus Eccl ſiæ, quo ad Archiepiſcopos, & Epiſcopos, quo verò ad alios i. feriores, etiam ſub excommunicationis, & alijs arbitrij noſtri, & quo ad omnes ſub priuation s facultat e conferendi Beneficia in eorum menſibus pro tẽpore vacantia pœnis diſtrictè præcipimus, & inhibemus, ne beneficia diſpoſitioni Apoſtolicæ reſeruata, ſeu affecta, prædicta, quouis prætextu, cauſa, aut quæſito colore cuiquam conferre, ſeu de illis prouidere, aut in illis eorumque poſſeſſione ſeſe intromittere quoquomodo audeant, vel præſumant. Sicque in præmiſſis omnibus, & ſingulis per quoſcunque quauis authoritate fungentes Iudices, Commiſſarios, & perſonas, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & authoritate, iudicari, & definiri debere, irritum, quoque, & inane decernimus, ſi ſecus ſuper his à quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter, contigerit attentari. Non obſtantibus fel.cis recordationis Bonifacij Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri, de vna Concilij generalis de duabus dietis, dummodò non vltrà tres aliquis authoritate præſentium ad iudicium trahatur, & alijs Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis priuileg js quoque, indultis, & literis Apoſtolicis quibuſuis perſonis, ſub quibuſcunque tenoribus, & formis conceſſis, & confirmatis, (quibus omnibus eorum tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice duntaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus) ceteriſque contrarijs quibuſcunque. Aut ſi aliquibus communiter, vel diuiſim, ab eadem ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas, non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmo di mentionem; Volumus autem, quod Beneficia prædicta, quamdiu in manibus Subcollectorum, vel aliorum à te deputatorum fuerint, debitis propterea non fraudentur obſequijs, & animarum cura, ſi qua illis immineat, nullatenus negligantur, ſed illorum congruè ſupportentur oneta conſueta, quodque tranſumptis præſentium manu Notarij publici ſubſcriptis, & ſuo ſigillo munitis, eadem prorſus fides in iudicio, & extrà adhibeatur, quæ eiſdem præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub anulo piſcatoris, die vigeſima ſecunda Aprilis, milleſimo, quingenteſimo ſexageſimo primo, Pontificatus noſtri anno ſecundo.

Cæſ. Glorierius.

Bulla Pij Papæ IV.

PIus Papa IV. Ad futuram rei memoriam. Cupientes malitijs nonnullorum, qui in poſſeſſione Monaſteriorum, & aliorum Beneficiorum Eccleſiaſticorum Diſpoſitioni Apoſtolicæ reſeruatorum, pro tempore vacantium ſine iuſto titulo, ac ſine literis Apoſtolicis, vt illorum fructus durante vacatione huiuſmodi vſurpēt, ſe intrudere non verentur, occurrere, & Cameræ noſtræ Apoſtolicæ grauiſſimis oneribus in aliqua parte ſubleuandis, quantum cum Deo poſſumus conſulere. Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac matura deliberatione noſtris, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, omnes, & ſingulos fructus, redditus, & prouentus, ac iura, obuentiones, & emolumenta quæcunque, quomodolibet, & qualitercunque nuncupata, omnium, & ſingulorum Monaſteriorum etiam Conſiſtorialium, & beneficiorum Eccleſiaſticorum, cum cura, & ſine cura, ſecularium, & quorumuis ordinum regularium, nobis, & Sedi Apoſtolicæ, tam per Conſtitutiones Apoſtolicas, quàm Cancellariæ Apoſtolicæ Regulas editas, & edendas, ſeu aliàs quomodolibet, & ex quauis cauſa generaliter, vel ſpecialiter reſeruatorum, ſeu affe-

ctorum in partibus Italiæ,in quibus Collectores, & Subcollectores ſpoliorum,
& iurium Cameræ Apoſtolicæ prædictæ eſſe conſueuerunt, ac earum Ciuitati-
bus,& Diœceſ. conſiſtentium,per obitum, & aliàs quouis modo,prærterquã per
ceſſum illa obtinentium,pro tempore vacantium,à die ipſorum Monaſteriorum,
& Beneficiorum vacationis , pro rata temporis vſque ad diem prouiſionis, ſeu
Commendæ de eiſdem Beneficijs,& Monaſterijs per nos faciendæ, de qua per li
teras noſtras ſub plumbo, & non aliter conſtare debere volumus, eidem Came-
ræ Authoritate Apoſtolica tenore præſentium reſeruamus,applicamus,incorpo-
ramus, & appropriamus, illaque ei reſeruata,applicata, incorporata, & appro-
priata eſſe,& fore,& ad illam ſpectare,& pertinere,nullumque præter nos,& di
ctam Cameram,aut dilectum filium Donatum Matthæum Minalem,ac pro tem-
pore exiſtentem Theſaurarium noſtrum, ac ſpoliorum, & aliorum iurium ipſius
Cameræ Collectorem generalem,vel eius Subcollectores ea præcipere, exigere,
& recuperare,aut aliàs ſe in illis intromittere poſſe,aut debere,tenore præſentiũ
ſtatuimus,& ordinamus;& nihilominus,ne aliquod impedimentum huic noſtræ
ordinationi occurrat,quibuſuis Archiepiſcopis,Epiſcopis, & alijs locorum Ordi
narijs,in virture ſanctæ obedientiæ,ac ſub ſuſpenſionis à diuinis,& interdicti in-
greſſus Eccleſiæ,quo ad Archiepiſcopos,& Epiſcopos,quo verò ad alios inferio-
res,etiam ſub excõmunicationis,& alijs arbitrij noſtri,& quo ad omnes ſub pri-
uationis facultatis conferendi Beneficia in eorum menſibus pro tempore vacan-
tia pœnis diſtrictè præcipimus,& inhibemus,ne Beneficia diſpoſitioni Apoſtoli-
cæ reſeruata,ſeu affecta prædicta,quouis prætextu, cauſa,aut quæſito colore cui-
quam conferre,ſeu de illis prouidere,aut in illis,vel eorum poſſeſſione,ſeſe intro-
mittere quoquomodo audeant,vel præſumant,ſicq. in præmiſſis omnibus,& ſin-
gulis per quoſcunque quauis authoritate fungentes Iudices, Commiſſarios, &
perſonas,ſublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi,& interpretandi
facultate,& authoritate,iudicari,& definiri debere; Irritum quoque,& inane de-
cernimus ſi ſecus ſuper his à quoquam,quauis authoritate,ſcienter, vel ignoran-
ter contigerit attentari. Mandantes eidem Donato Matthæo,& pro tempore exi-
ſtenti Theſaurario, & Collectori, vt noſtro, & dictæ Cameræ nomine,fructus,
redditus,prouentus,iura,obuentiones,& emolumenta huiuſmodi,per ſe,vel eius
Subcollectores prædictos,etiam propria authoritate,exigat,percipiat,& leuet,ſi-
bique nihilominus conſignari, & tradi ab omnibus,ad quorum manus peruene-
rint pro rata prædicta,per cenſuras,& pœnas Eccleſiaſticas, per perſonas Eccle-
ſiaſticas ab eo eligendas,fulminandas,& alia opportuna iuris, & facti remedia,
quacunque appellatione poſtpoſita, faciat, & curet, inuocato etiam ſi opus fue-
rit auxilio brachij ſecularis. Super quibus omnibus, & ſingulis, plenam, & libe-
ram illi per præſentes concedimus facultatem, non obſtantibus Conſtitutioni-
bus,& Ordinationibus Apoſtolicis, ac Monaſteriorum, & illorum ordinum, ac
beneficiorum prædictorum,etiam iuramento confirmatione Apoſtolica,vel qua-
uis firmitate alia roboratis,Statutis,& Conſuetudinibus Priuilegijs quoque, In-
dultis, & literis Apoſtolicis, illis, & quibuſuis alijs perſonis, ſub quibuſcunque
tenoribus,& formis,ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatorijs,alijſ-
que efficacioribus,efficaciſſimis,& inſolitis clauſulis,irritantibuſque,& alijs De-
cretis, etiam Motu, & ſcientia ſimilibus conceſſis, confirmatis, & innouatis;
quibus omnibus, etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione, de illis, eorumque
totis tenoribus ſpecialis,ſpecifica,expreſſa,& indiuidua,ac de verbo ad verbum,
non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quæuis alia

expreſſio

expreſſio habenda foret. tenores huiuſmodi præſentibus pro ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice duntaxat harum ſerie ſpecialiter, & expreſsè derogamus, illaque aduerſus præmiſſa nullatenus ſuffragari poſſe, ſiue debere decernimus, ceteriſque contrarijs quibuſcunque. Volumus autem, quod ex fructibus, redditibus, & prouentibus per dictũ Theſaurarium, & etiam deputatos pro rata hmõi percipiendis, onera quæcunque dictis beneficijs incumbentia, ſimiliter pro rata temporis ſupportari debeant, quodque præſentium manu Notarij publici ſubſcriptis tranſumptis, & ſigillo perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ, ſeu Curiæ eccleſiaſticæ munitis, eadem prorſus fides in iudicio, & extra adhibeatur, quæ eiſdem præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, ſub annulo piſcatoris die 25. Aprilis 1561. Pontificatus noſtri anno ſecundo. Caſ. Glorierius.

BLASPHEMIA.

PRæter Summiſtas ſciendum eſt, quod *quicunque clericus Deũ, & D. N. Ieſum Chriſtum, vel glorioſam Virginem Mariam eius genitricẽ, expreſsè blaſphemauerit, pro prima vice fructibus vnius anni omnium, & quorumcunque beneficiorum ſuorum, pro ſecunda beneficijs priuetur, pro tertia omnibus etiã dignitatibus exutus deponatur, & in exilium mittatur. Quod ſi clericus nullum obtinuerit beneficium, pęna pecuniaria, vel corporali pro prima vice puniatur, pro ſecunda carceribus mãcipetur, pro tertia verbaliter degradetur, & ad triremes mittatur. Qui reliquos ſanctos blaſphemauerit, pro qualitate blaſphemiæ, atque perſonæ, arbitrio iudicis puniatur.* Pij V. Conſtitutione cauetur Leonis X. in Concil. Lateranenſi ſtatuta innouando, fol. 929. in Bullar. incip. Cum primum §. ad abolendam, & de dicti Concilij ſtatuto fol. 194. in Bullar. meminerunt, & ad literam referunt Diaz in pract. crim. c. 110. in verbo, Blaſphem. Nauar. in cap. inter verba, 11. q. Corol. 57. nu. 148. & Couar. in c. quamuis pactum, par. 1. §. 7. ſub nu. 10. de pact. in 6. De hac Pij V. Conſtitutione vide Farinac. in Pract. crim. in tit. de delictis, & pœnis, q. 20. ſub nu. 63. de blaſphemijs, & flagitijs Iudæorum, in qua hæreticæ prauitatis inquiſitores animaduertunt extat Greg. XIII. ſtatutum Romæ publicatum die 10. Iunij 1581. incip. Antiqua, fol. 1305. in Bull. & vide Abb. in c. gaudemus, de diuor. po ſui in verbo Iudæi.

ADDITIO. Pęnas cõtra blaſphemantes impoſitas præter Diaz. in d. c. 110. diligenter recẽſent Boer decis. 30. nu. 9. 10. & 19. & Couar. in diſt. §. 7. nu. 10. & 11. & ratio, quare pęna ſtatuta in c. 2. de maled. non habeat locũ quo ad clericos, prout communiter teneri atteſtatur ibi Abb. nu. 8. eſt, ne propter publicam illã ſatisfactionem vileſcat dignitas ordinis clericalis. Iul. Clar. in Tract. crim. § blaſphemiã, nu. 3. Ignat. Lopez in addit. ad Diaz. loco cit. verb. clericos, non ſubire. Quibus adde, quod de iure nouiſſimo Pragm. Regni Neap. quo ad laicos eſt pęna triremiũ per quatuor annos; & hæc eſt in viridi obſeruantia. ſuper cuius Pragm. Cõmentario plura notatu digna Alex. Moman. Meſſapien congerit. De iure Canonico nouiſſimo eſt, illa, quæ continetur in d. Conc. Lateran. & in d. Cõſt. Pij V. eſt tamẽ animaduertendũ, quod verba illa Bullæ pro prima vice, interpretanda ſunt pro prima vice punitionis, et nõ blaſphemiæ, ẽt ſi clericus, fuerit pro illa prima vice inquiſitus, quod pluries blaſphemaſſet, quia Bulla videtur habere reſpectũ ad correctionẽ clericorũ; ad quod facit tex. in c. graue de præb. ibi: poſt primã, & ſecundam correctionem. Et ad hoc, vt quis dicatur cõſuetus blaſphemare, non

K ſuffi-

Digitized by Google

ſufficit, quod per duas, vel tres vices id crimen commiſerit, Alex. conſ. 72. in 1. vol. nu 8. & quæſit ratio ſpecialitatis, vide per Rocch. Curt. in rubr. de conſuetud q. 5. nu. 36 Boer. in d. deciſ. 301. ſub nu. 11. ſed ad inducendum prauũ vſum, & vitioſum habitum blaſphemandi, requiruntur multo plures reiterationes. Iaſ. in l ait prætor, §. iuraui, nu. 14. ff. de iureiur. Menoc. lib. 2. de arbitr. iud. cẽt. 4 caſu 375. Inſuper ad ſciendum an clericum à prædictis pœnis excuſent, uel ſaltem operentur, vt cum eo mitius eſſet agendum regionis conſuetudo ex frequenti vſu hominum illius loquentium quibuſdam verbis in contemptum Dei tendentibus, lubricum linguæ, & præſertim in eo, qui non perfecit blaſphemiam, & ſtatim ſe pœnituit, & ad hoc, vt excuſet iracundiæ calor, quibus eſſe debeat circumſtantijs vallatus, præter prealleg Doct. in præd. loc. quare etiam apud Alex. conſ. 15. ante fin. vol. 3. Afflict in Conſtit. Regni Blaſphemantes, num. 5. & 10. Cauens ſuper Pragm. 50. Regis Fernandi, nu. 6. Gram. deciſ. 50. plenius per Foller. in pract cenſ. in verſ Nicolaus Epiſcopus, à nu. 59 vſque 67. Iul. Clar. in practic crim. q. 60 nu 6. & Ioan. Franc. Ponzibium in tract. de Lamijs, ſub nu. 86. Si quis calore iracundiæ pluries vno inſtanti blaſphemat, præſumitur, quod ſemel tantum blaſphemauerit. Menoch. de præſumpt. lib. 5. præſump. 3. nu. 27.

BONA NAVFRAGANTIVM.

Congruit iu. de rapin, ſeu de furto.

PRæter Summiſtas ſciendum eſt, quod raptores prædictorum bonorum, ſunt excommunicati, & abſolutio eſt reſeruata Papæ in Bulla Cœnæ, nam licèt antea fuiſſet lata, non tamen erat reſeruata, vt in cap. excommunicationi, de raptor. & declarat Nauar. in Man. Confeſſ. ca. 27. num. 60. & nume. 118. & contra tales raptores prouiſum eſt in Regno Neapolit. per Conſtitut. Rapinas eorum, vbi Afflict. eorumque dominis ſuccurritur pro conſeruatione bonorum per Conſtitut. Dohanæ de ſecretis, quantum verò attinet ad excommunicationem Papalem, non incurritur ſi furtum non excedit duos aureos, quamuis peccet mortaliter. ita tenuit Præceptor meus Pater Marius Andria, in expoſitione d. Bullæ, per text. in l. ſi oleum, §. fin. cum l. ſeq. ff. de dolo. Sed per decretum Sacræ Congregationis relatum infrà in verbo caſus reſeruati contra præſumentes abſoluere ab vllo ex caſibus, clarè, vel dubiè in Bulla die Cœnæ Domini, conſulerem pro tutiori, abſolutionem obtinendam eſſe à Summo Pontifice; quando tamen furtum bonorum naufragantium aſcenderet ad eam quantitatem, quæ ſit peccatum mortale, Vgolinus de Cenſuris, in expoſitione d. Bullæ, cap. 4. verſic. 7. folio 143. Cum hunc caſum conferrem cum admodum Reuer. Patre Philippo Pantaleone, lectore caſuum Conſcientiæ Primario in Collegio Societatis Ieſu, ita reſpondit

Quamuis excommunicatio non pro paruis, & leuibus cauſis ſit ferenda, c. Epiſcopi, & c. nullus, 15. q. 3. & per Trid. Conc. ſeſſ. 25. c. 3. de refor. cautum ſit monitoria ſub excommunicatione pro rebus ablatis reſtituendis concedenda non eſſe pro re vulgari, atque in nonnullis eccleſijs per Synodales etiam Conſtitutiones ſit ſtatutum, ne pro re, quæ minoris ſit certa quadam quantitate quis excommunicetur quarum meminit Nauarr. c. 17. nu. 3. & ſic etiam per Curiam Romanam ſeruatur; nihilominus vbi ſtatuto, vel ſententia Eccleſiaſtica generaliter ſub excõmunicationis pœna furtum prohibetur, quicunque mortale furtum committeret, eadem cenſura ligaretur, ſecundum Couar. in c. Alma mater, 1. par. §. 9. nu. 2. verſ. quarto eadem ratione, idque maximè confirmatur.

Primò,

Primò, quoniam nec Summus Pontifex in c.2.de Conſtit.in 6.nec iura ciuilia quæ direptiones, & rapinas Naufragantium prohibuerunt, nec denique Doctores, qui eadem intra ſunt interpretati diſtinxerunt de furto mortali magnæ alicuius quantitatis, ſed quodcumque generaliter prohibuerunt.

Secundò, quoniam etiam excommunicatio lata in iniicientes manus violentas in clericos, in c.ſi quis ſuadente diabolo, 17.quæſt 4. ligat quoſcumque mortale peccatum committentes in percutiendo, etiam ſi ſit leuis percuſſio, in communi.

Tertiò, quoniam alioquin plures poſſent etiam ſeorſum, & ſine vlla conſpiratione, quantitatem ſolum ſufficientem ad mortale peccatum ex naufragio ſubripere, & nullus eorum excommunicationem incurreret, quamuis omnes notabile furtum feciſſent, & ſic indemnitati naufragantium non eſſet plenè prouiſum.

Quartò, quoniam ſi peccata etiam leuia, & venialia ex rationabili cauſa, & pro communi bono poſſunt ſub cenſura prohiberi, iuxta Suarez tomo 5. diſput. 20.ſect.2.dubio 1. circa finem, ergo multo magis prohiberi poſſunt ſub excommunicatione peccata, & furta quæ ſolum pertingunt ad mortalia, ex eadem iuſta cauſa, quæ proculdubio adeſſe videtur in præſenti materia, cum direptio naufragantium bono communi plurimum noceat, & longè ſuperet grauitatem omnium furtorum, & rapinarum.

Quintò denique, quod ſic vbique ſeruatur, & recepta eſt præſens Bulla, vt cōſcientia omnium teſtatur.

Saluo meliori &c.

Limitatur ſecundò, vt etiam non incurratur quando eſſent bona naufragorum, non tamē Chriſtianorum, ſed infidelium, Iudæorum, hæreticorum, & aliorum quomodocumque Chriſtiano nomini inimicorum. Auth. Nauigia, C.de furtis, & ex verbis bullæ comprehenditur fuiſſe Sum. Pontificis intentionem, prouidere bonis fidelium.

Tertiò limitatur, vt hæc excōmunicatio maior, non extendatur ad tertiā perſonam tam per Bullam Sixti V. quam Clem. VIII licèt per Bullam Greg. XIII. à Nau. relatam ſecus, vt ex eius verbis palam colligitur: quamuis teneatur illa tertia perſona cognito vero domino nauis, & rerum ablatarū illa reſtituere quæ à ſurripiente acceperat, vel emerat, etiam nullo ſibi ſoluto pretio, per text. in l. inciuilem, C.de furt. Quid dicēdum in eo, qui naufragium paſſus veniat ad terram, & aliquas res quas ſaluare potuit penes tertiū depoſuerit, ſi ille poſtea negauerit dictum depoſitū, quod ab ipſo domino non poſſit ſufficienter probari an teneatur pœna huius Bullæ ac ſi res ipſas ſurripuiſſet, illas cōtra domini volūtatē retinendo? Reſp. hunc caſum attētis verbis Bullæ non videri cōprehēdi poſſe.

Limitatur quartò, vt nec etiam incurratur ex ſolo actu acceptionis taliū bonorum animo conſeruandi ea, & tradendi vero domino illius habita notitia, non autem vſurpandi, & in vſum, ac proprium commodum conuertendi alias ſecus, licet deinceps eum pœniteat, & mutato animo illa reſtituet: ſi quidem per illam pęnitentiā ab excōicatione non liberatur; ſed opus eſt abſolutione, arg. tex. in c. cum deſideres, de ſent. excomm. Declara hanc 4. limitationem, niſi adſit mora reſtituendi, i. cum quis poteſt reſtituere, & non reſtituit, gl. ſi. d. c. excommunicationi, ratione per Caietanum aſſignata in verbo, excommunic. c 23. propter quam eum ſequitur Nauar. in d. cap. 27. nu. 118. etiam ſi non præcedat monitio,

pro dictis bonis ablatis reſtituendis cum Panormit. in d. cap. excommunicationi diſtinguente, vt ibi per eum, nu. 2. in fine, Communi tamen opinione in contrarium exiſtente teſtantibus Silueſt. in verb. excom. 7. §. 20. Roſel. in eod. verbo. el 1. excom. 21. loquentibus attentis verbis d. c. excommunicationi de rapt. ſed tu conſidera verba Bullæ die Cœna Domini, nouiſſimè promulgatæ, & quæ ſcripſit Suarez de Cenſuris, diſp 21. ſect. 21. Cenſura 4. fol. 366.

Quintò limitatur, vt per hanc Bullam non intelligantur excommunicari, putantes propter ignorantiam illa non eſſe bona naufragorum, ſed aliorum, licèt nolint reſtituere, & ſint in mora reſtituendi. Nauar. in conſ. 1. num. 2. de pœnit. & remiſſ. in antiq. item per ſimplicitatem rapientes de dictis bonis, credentes eis id licere ex alia cauſa Silueſt. & Roſel. in verbo, naufragium. Nauar. in Manual. c. 17. num 99.

Limitatur ſextò. Quando dominus illa bona habuerit pro derelictis, amiſſa omni ſpe ea recuperandi, l. falſus §. ſi iactum, ff. de furt. ſecus verò ſi illa proiecisſet in mare propter procellam, & vim tempeſtatis ad nauem exonerandam, vt periculum euaderet, quia tunc dominium remanet penes proprium dominum, l qui leuandæ, ff ad leg. Rhod. de iactu; quæ ſi quis acceperit animo retinendi, furtum committit, l. qua ratione, §. fin. ff de acq. rer. dom. §. fin. Inſt. de rer. diuiſ. Abb. in c. cum dilecti, de accuſat. nu. 11. in dubio autem non præſumitur habuiſſe illa pro derelictis, l. interdum. §. 1. ff. de acq poſſ. ex reg. illa: quia nemo putatur ſuum iactare, l cum de indebito, ff. de probat & quando cẽſendum ſit aliquid habitum pro derelicto, vide text. in §. pen. Inſtit. de rer. diuiſ gloſ. in l. ſi quis merces. ff pro derelicto. Sylueſt. in verſ. inuenta, ſub num. 3. Roſel. in verbo, Furtum, §. 12. Nauar. in Man. c. 17. ſub nu. 99. in hoc caſu ad coniecturas eſſe recurrendum, inquit Panor. loco cit. vbi etiam Felin. nu. 16. quæ coniectura deprehendi poſſunt ex dictis eiuſdem Nauarr. in d. cap. 17. num. 170. & 176. de quibus etiam habetur in lib. theſaur. Caſ. conſc. in expoſit. Bull. Cœna. cap. 8. & per Bartholom. Vgolin. in tract. de Cenſuris Rom. Pont. reſeruatis, c. 4. §. 1.

Septimò, & denique limita, in eo, qui pro recuperandis talibus bonis, quæ de ſui natura ſtatim erant peritura cuicumq. periculo mortis expoſuit, vitam ſuã, & dominus veriſimiliter dicta bona per aliud medium, & viam non erat rehabiturus, ita vt poſſit tuta conſcientia ſibi illa retinere, Vgol. loco cit. ſub num. 3. ſecus verò ſi illa ſalua feciſſet ſine vllo periculo vitæ, etiam ſi dominus illa bona, nec per ſe, nec per alium erat aliàs recuperaturus: quia ex charitate tenebatur ad præbendum auxilium, d. cap. excommunicationi, vbi etiam gloſſæ, & plenius in ſupra alleg. Conſtit. Rapinas, debet tamen habere mercedem ſui laboris iudicio boni viri; ita communiter Summiſta in ver. Naufragium; & Nauar. d. c. 17 ſub nu. 98. aſſerens etiam quod ſi fulminaretur excommun. contra habentes de talibus bonis, & ſi quis poſſit licitè illa retinere vt in caſu proximè dicto, teneatur ſaltem manifeſtare.

Omnibus & ſingulis vtriuſq; Sexus Chriſti fidelibus qui auxilium, conſiliũ, & fauorem naufragium patientibus in reparatione, & conſeruatione ſuorum bonorum præſtiterint, decem annos, & totidem quadragenas de iniunctis ei pœnitentijs miſericorditer in domino relaxarunt Iul. II. Paul. III. & Pius V. vt patet ex eorum Conſtitutionibus in Bulla fol. 442. 552. & 927.

BONA ECCLESIAE VSVRPANTES.

PRAETER Summiſtas ſciendum eſt, vſurpatores tales eſſe excommunicatos, & abſolutionem eſſe reſeruatam Papæ, vt in Concil. Trid. de refor. ſeſs 22. cap. 11. & hodie eſt in Bulla Cœnæ Clauſula 17. his verbis, videlicet. *Quive iuriſdictiones, ſeu fructus, redditus, & prouentus, ad nos, & Sedem Apoſtolicã, & quaſcumque eccleſiaſticas perſonas ratione eccleſiarum, monaſteriorum, & aliorum beneficiorum eccleſiaſticorum pertinentes, vſurpant, vel etiam quauis occaſione, vel cauſa ſine Rom. Pontif. vel aliorum ad id legitimam facultatem habentium expreſſa licentia ſequeſtrant.*

Congr. tit. de ſenten. excomm.

ADDITIO. Verum ad hanc Cenſuram incurrendam quinque cõditiones requiri docent Caiet. in verbo, excommunicatio, c. 27. & Nauar. in Man. c. 27 ſub num. 71. verſ. Sexta, explicantur etiam in lib. Theſaur. Caſ. conſcient. in expoſ. Bull. Cœnæ, c. 21. & ille dicitur vſurpare, qui ſibi vendicat id, quod ad eum non pertinet, gloſ. in cap. multi, 2. q. 1. cuius termini ſignificatum quo ad præſentem materiam optimè explicat Vgolin. in præalleg. tract. cap. 17. num 4. & eod cap. §. 2. & quod vſurpantes iura eccleſiaſtica tamqaam ſacrilegi iudicentur, eſt text. in cap. conqueſtus, de foro compet.

Item pœnam huius excommunicationis effugiet is, qui tamquam creditor, vt ſuum recuperet, beneficij fructus capit, prout conſuluit Nauar conſil. 35 de ſentent. excom. in antiq.

Poſtremam partem huius Canonis intellige de ſequeſtratione neceſſaria, quæ fit iuſſu iudicis: non autem de voluntaria, quando partes inter ſe conueniunt, vt ſequeſtrum fiat, ad quod non eſt neceſſarium licentiam poſtulare Vgolin loco proximè citato, in fine. Secundò intellige, vt non incidat in pœnam huius excommunicationis is, qui id faciendum procurauit, quia ſumus in diſpoſitione pœnali, & ideo non debet fieri extenſio de vno caſu ad alium, cap pen. de pœnit diſt. 1. Nauar. conſil. 34. de ſent. excomm. in antiquis.

CAMPANA.

PRAETER Summiſtas ſciendum eſt, per Leonem V. in Concil. generali Lateranenſi fol. 117. in Bulla. fuiſſe moderata Priuilegia Mendicantium, & inter alia fuit prouiſum, *Vt debitus honor matrici Eccleſiæ reddatur, tam ipſi Fratres, quam alij Clerici ſeculares, etiam ſuper hoc Apoſtolicæ Sedis priuilegio muniti die Sabbati maioris hebdomadæ, antequam Campana Cathedralis, vel Matricis Eccleſiæ pulſauerit, Campanas in Eccleſiis ſuis pulſare minimè poſſint, cõtrafacientes pœnam centum ducatorũ incurrant.* Quæ adde ad c. parentibus, de priuileg. & ad Extrauag. Ioan. XXII incip. Quia cunctos, inter Communes, de off. cuſtod. ceteris verò diebus non poſſunt impedire, vt patet ex declaratione relata infra, in verbo, Confeſſor, & aderat antea Conſtitutio Pij V. incip. Et ſi Mendicantium, fol. 982. in Bullario.

Congruit tit. de off. cuſtod. ſen tit. de maior. & obedient.

ADDITIO. De diuerſis finibus, ad quos Campanã pulſetur, eorũq. ſignificatu, vide per Guliel. Durand. in Ration. diu. offi. lib. 1. c. 4. Abb. in c. 1. n. 2. de off. cuſtod Bonif. de Vital. in Clem. Grauis, n. 13 & 14. de ſent. excõ. & quãdo Vniuerſitas vocari poſſit per ſonũ campanæ, per eundem Abb. in c. in cauſis, de elect. Et

quare tempore interdicti prohibeatur ſonus campanæ. Gemin. in c. Alma, §. adijcimus, nu 4. ſent. excom. & an tunc temporis illam pulſantes incurrant irregularitatem. Philip. Franc. ibid. nu. 3. Et qua ratione campanæ ſileant triduo ante Paſcha, habetur in d. Rationali diuin. offic. lib. 6. c. 72. Nunquid autem pulſans, vel pulſari iubens campanam ad arma ſumenda pro captione alicuius rebellis, vel malefactoris, incurrat irregularitatem, ſi ob illum ſonum ille reus fuerit captus. & deinde morte, vel mutilatione membri damnatus. Reſp. Maiolus, in tract. de irreg. lib. 2. c. 10. tenet affirmatiuè hoc idem extendens in pulſante, vt conuocetur populus quando reus ducitur ad ſupplicium, declarando, dummodo pulſet ad finem, vt reus ſecurius ducatur ad mortem ſecus verò ſi pulſet tantum ad ſignũ, & publicum exemplum. Et quid in eo, qui pulſando campanam ipſa, vel eius malleus cadens aliquem interfecerit, quando ſit irregularis, vide tex. in c. Ioannes, de homic. & ibi dicta per Card. Zabar. & Ab. vnà cum additione Alex. de Neuo, ad ipſum Syluest. in verb. Homicidium, 2. verſ. 10. Maiol. in d tractat. lib. 5. ca. 48. §. 3. Nec omittas videre, quæ de campanis traduntur per Io. Silu. in tract. de benef. par. 1. q 5. num. 82. & infrà, & per Paul. Fuſc. in tract. de viſitat. lib. 1. cap. 14.

CANONICVS REGVLARIS.

PRæter Summiſtas, & Doctores, ſciendum eſt, quod hodie nulli Regulares, etiam ſi ſint Canonici, habere poſſunt ſine diſpenſatione Apoſtolica beneficia curata, nec in perpetuum, neque ad tempus, & ita in Praxi obſeruari atteſtatur D. Hieron. Gonzalez in Comment. ad reg. Cancell. gloſ. 7. nu 53. referens etiam declarationem Sacræ Congregationis Concil. Trident. videlicet. Sanctiſſimus D. N. Gregor. XIII. noluit licere Canonicis Regularibus Congreg. Lateranenſ. etiam de licentia ſui Generalis, abſque permiſſu Summi Pontificis aſſumere curam animarum, etiam ad tempus, multoque minus beneficium curatum ad tempus.

Quam declarationem adde ad cap. quod Dei timore, de ſtatu monach. & vide decreta pro reformatione regularium relata infra, in verbo Monaſteria, & Conuentus Regularium ſub die 25. Iulij 1599. nu. 32.

Canonizatio *Sancti* Raimundi.

PRæter Syluest. & Summiſtas in hoc verbo, ſciendum eſt, qualiter inter alias facultates attributas Congregationi Illuſtriſſimorum Dominorum Cardinalium pro ſacris ritibus, & cæremonijs eſt, vt diligentem curam adhibeant circa Sãctorum canonizationem, vt patet ex Conſtitutione Sixti V. extat de canonizatione Sanctorum commentarius Reuerendiſſimi P. Angeli Roccæ Auguſtiniani Apoſtolici Sacrarij *Præfecti*, Epiſcopi Tagaſti, vbi de definitione, Authoritate, & Antiquitate, deque cauſis, & ordine iudiciario canonizandi Sanctos. De miraculis, item ac de rebus, quæ veram declarant ſanctitatem, necnon de honoribus, qui Sanctis debentur. Deque ineffabili Catholicæ Eccleſiæ certitudine, ad canonizationem pertinente, additis cæremonijs in ea obſeruari conſuetis, ac declaratis; Sanctorumque canonizatorum Catalogo accedente, & eorum, qui de canonizatione ſcripſerint, Romæ impreſſus anno 1601. occaſione Canonizationis factæ Sancti Raimundi à Clemente VIII. tenoris ſequentis.

S. D.

S.D.N. D. Clementis Diuina prouidentia Papæ VIII. Decretales literæ, quibus Beatus Raimundus à Peniafort, Barcinonenſis, Ordinis Prædicatorum, in Sanctorum Catalogum adſcribitur, ac decernitur, vt ab uniuerſali Eccleſia uti Sanctus colatur, illiuſque Feſtum, & Officium ſicut pro vno Confeſſore non Pōtifice, ad formam in Rubricis Romani Breuiarij præſcriptam anno quolibet, die 7. Ianuarij celebretur, cum Indulgentiarum elargitione.

Clemens Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, ad futuram rei memoriam.

ROmana Catholica Eccleſia, quæ ſupra fundamentum Apoſtolorum, & Prophetarum, ipſo ſummo angulari lapide Chriſto Ieſu ædificata, diuinitus à Spiritu ſancto regitur, & ineffabili eius æternæ ſapientiæ prouidentia mirabiliter gubernatur, in eadem vnitate fidei, & doctrinæ veritate, quam à Chriſto ſuo ſponſo, & Apoſtolis accepit, perpetua conſenſione perſeuerans, à Deo Patre miſericordiarum continuis gratiæ cœleſtis benedictionibus cumulatur, ac veluti fœcunda mater multiplici ſanctorum prole aucta, eorumdem meritis, ac virtutibus illuſtratur. Atque hanc fidei Catholicæ vnitatem vnus idemque ſpiritus per multas gratiarum diuiſiones in corpore Chriſti, cuius nos membra ſumus, antea operatus eſt, & nunc etiam operatur. Et quoſdam quidem poſuit Deus in Eccleſia, primum Apoſtolos, ſecundò Prophetas, tertiò Doctores, qui vnum Dominum, vnam fidem, vnum Baptiſma prædicarunt, ac veritatem facientes in charitate creuerunt in illo per omnia, qui eſt caput Chriſtus, ex quo totum corpus compactum, & connexum eſt per omnem iuncturam ſubminiſtrationis ſecundum operationem in menſuram vniuſcuiuſque membri. Præcipua verò huius myſtici corporis membra ſunt viri ſancti, quos elegit Deus, & prædeſtinauit in vitam, qui eandem fidem ſemper tenuerunt, & pro eius defenſione legitimè certantes, adepti ſunt repromiſſiones, & in cœlis coronari meruerunt. Huius autem fidei vnitatem, in qua vnum corpus in vno ſpiritu efficimur, iam inde ab ipſius Eccleſiæ naſcentis initio, ad hæc vſque tempora Principes, & poteſtates tenebrarum multis hæreſum procellis, ac turbinibus excitatis labefactare, & conuellere tentarūt: ſed diuina Chriſti ſapientia, qua Eccleſiam ſuam ſupra firmam petram fundauit, aduerſus quam portæ inferi præualere nunquam poterunt, potenti ſua dextera eam ſemper defendit, & vſque ad conſummationem ſeculi conſeruabit. Atque in hoc admirabilis Dei prouidentia maximè elucet, quod omnium penè ſeculorum ætatibus, & ijs præcipuè temporibus, quibus religio Catholica Tyrannorum atrocitate, & hæreticorū perfidia impugnata eſt, inuictos martyres, athletas fortiſſimos, glorioſos confeſſores, & viros ſanctos, magnos in virtute, ac prudentia præditos, aduerſus Tyrannorum ſæuitiam, atque hæreticorum iniquitatem excitarit, qui ſuo ſanguine fidem Chriſtianam decoratam, ac vitæ integritate, doctrinis, virtutibus, & miraculis confirmatam latiſſimè propagarunt. Ac ſuperioribus quidem ſeculis ex glorioſi Patris Sancti Dominici familia Beatus Raimundus à Peniafort Barcinonenſis extitit, qui amator veræ ſapientiæ, quæ

Eph.2. 2.Cor.1. 1.Cor.12. Eph.4. Eph.4. Rom.8. 2.Tim.2. Heb.11. 1.Cor.12. Eph.6. Matth.7. Matt.16. Matt.28. Eccl.44.

Digitized by Google

nunquam marceſcit, ſpretis omnibus mundi diuitijs, diues factus eſt in gratia
Sap.5. Dei,quæ data eſt in Chriſto Ieſu in omni verbo, & ſcientia, diues in humilitate,
1.Cor.1. & virtut.,diues in bonis operibus, in quo denique Deus oſtendit abundantes di-
Iacob.1. uitias gratiæ,& gloriæ ſuæ.Nam vocauit eum in partem ſortis Sanctorum,& im
1.Tim.6. pleuit agnitione voluntatis ſuæ, in omni ſapientia, & intellectu ſpirituali, ita vt
Eph.2. plenus Spiritu ſancto, & fide, in medio Regum, & Magnatum ſapientiam lo-
Coloſ.1. queretur,non ſapientiam huius ſeculi,neque Principū huius ſeculi,qui deſtruun-
Act.10. tur,ſed Dei ſapientiam in myſterio, quæ abſcondita eſt á ſapientibus huius mun-
Eccl.39. di,& reuelata paruulis: nimirum verus Dei miniſter in paupertate, in omni pa-
1.Cor.2. tientia, in orationibus, in laboribus Dei gloriam quærens,ac myſterium fidei in
Mat.11. conſcientia pura fidelibus, & infidelibus ſumma charitate patefaciens, permul-
2.Cor.6. tos in cæcitate cordis à via ſalutis aberrantes,verbo veritatis,& innocentia vitæ
1.Tim.3. in rectam mandatorum Dei ſemitā traduxit,& aduerſus hæreticorum impetum,
Pſ.118. & audaciam ſe tanquam murum fortiſſimum,& inexpugnabilem oppoſuit. Inſu
Pſ.67. per Deus,qui eſt mirabilis in ſanctis ſuis,dedit ei gratiam curationum, ac ſancti-
1.Cor. 12. tatem eius,in virtute Spiritus ſancti,per ſigna, & prodigia,cum in eius vita, tum
Rom.15. poſt obitum ita manifeſtauit, vt eius gloria per ampliſſima Hiſpaniarum regna
permanarit. Hæc enim eſt ſumma Dei benignitas,qua ſanctos ſuos,qui in con-
Gal.6. temptione honorum,in omni rerum humanarum deſpicientia, & in cruce Chri-
1.Reg.2. ſti Domini Noſtri gloriantes, in hac vita laudem, & honorem amplificarunt,
nunc eoſdem glorificans,á quibus ipſe honorificatus eſt,veluti quadam viciſſitu
dine honoris, omnium bonorum felicitate in cœlis remunerat, & tribuit eis no-
Iſa.56. men ſempiternum,quod nunquam interibit. Quamobrem ad eorum virtutes imi
2.Cor.6. tandas vehementer incitari debemus,cum huiuſmodi homines auerſos ab hono
ribus, in tribulationibus, in anguſtijs tantam adeptos eſſe gloriam videamus, vt
ſua tenuitate,& humilitate omnium Regum amplitudinem, omnem huius mun-
Iſa.55. di exiſtimationem, & dignitatem longè ſuperarint. Nam diuerſæ ſunt viæ Dei à
vijs hominum,qui in vanis cogitationibus,& curis inanibus occupati, loquuntur
ſublimia gloriantes,Deus autem ſedes Ducum ſuperborum deſtruxit, & ceſſare
1.Reg.2. fecit memoriam eorum à terra,memoriam verò humilium ſenſu reliquit, & ma-
Eccl.10. ximis honoribus,ampliſſimiſque monumentis conſecrauit. Quare Beatum Rai-
mundum meritò laudamus,& Deum in eo benedicimus,qui ſingularibus gratia-
rum donis,& ſummis virtutibus eum ornauit,de cuius vita,morum ſanctimonia,
fidei puritate, & admirabilium ſignorum multitudine pauca ſolum ad commu-
nem totius Eccleſiæ vtilitatem propoſuimus,vt omnes intelligant, quibus tādem
ille gradibus in cœlum aſcenderit,ac Deo gratias immortales agant, eius nomen
in Eccleſia Dei publico hoc noſtro, & Sedis Apoſtolicæ decreto, numero San-
ctorum fuiſſe adſcriptum.

Beatus Raimundus Barcinonenſis ex nobili familia de Peniafort originem du
xit. Prima in pueritia religionis Chriſtianæ rudimentis imbutus, iam magnum
aliquid portendere videbatur cum eſſet eximia corporis,& animi indole,& natu-
ræ quodam inſtinctu ad virtutem,& pietatem in dies magis propenderet. Adole-
ſcens humaniores literas tam auidè arripuit, vt exiguo tempore maximos pro-
greſſus fecerit,& eas artes,quas plenè didicerat,Deo adiuuante ſumma cum lau-
Matt.25. de plurimos Barcinone gratis docuerit. Atque vt è talentis ſibi á Domino cōcre
ditis lucrum faceret ampliſſimum,Bononiam, velut ad commune bonorum artiū
domicilium,& diſciplinarum emporium profectus eſt, vbi tempus ſibi ad nego-
tiationem ſapientiæ datum,non inſumpſit in vanis,& carnalibus deſiderijs, qui-

bus

bus ætatis illa iuuenilis à ſtudio virtutis abripi ſæpè ſolet, ſed pietatis officijs, ac *Prou.31.*
Pontificio, Ciuilique Iuri toto pectore incubuit, ac tandem Doctoris laurea, ce- *1.Pet.2.*
teriſque doctrinæ inſignibus decoratus, ſacros Canones publicè magna cum ho-
minum admiratione abſque vllo diſpendio eſt interpretatus, vt poſtea cum Sena
tus Bononienſis ob præclaram eius eruditionem honorarium ex ære publico de- *Leu.27.*
creuiſſet, ipſe labores ſuos Domino ſanctificans, data ſibi a Senatu pecunia, om
niumque rerum quas ſua induſtria comparaſſe, Deo in primis, ac ſuo Parocho
Decimas fideliter offerebat. Quo in munere docendi cum aliquot annos egregiam
nauaſſet operam, & iam eius eruditionis fama per Italiam increbuiſſet, Berenga-
rius Barcinonenſis Epiſcopus eius virtutibus, ac ſapientia permotus, Roma iam
ad eccleſiam rediens Bononiam iter inſtituit, vbi Beatum Raimundum conue-
nit, ac multis vltrò, citròque ſermonibus habitis, Berengarius virum admirates,
ac ſecum ipſe reputans eum ingenti Eccleſiæ ſuæ ornamento, & vtilitati futurum,
vehementer inſtitit, vt ſecum ad eccleſiam Barcinonenſem, vbi educatus fuerat,
reuerteretur, quod tandem magnis ab eo precibus obtinuit, quem etiam aliquan
to poſt eiuſdem Eccleſiæ Canonicatu, & quadam præpoſitura addita ornauit.
Hoc beneficio, & dignitate auctus, omnibus Canonicis, & vniuerſo illius ciuita-
tis populo integritatis, ac doctrinæ ſplendore præfulgebat: eratque tanta eius in
omni geſtu, motuque corporis modeſtia, & totius vitæ conſuetudine ſuauitas, vt
omnium ætatum, atque ordinum homines in amorem ſui raperet, & admiratio-
nem. Deiparam Virginem ſingulari pietatis affectu venerabatur, eiuſque hono-
rem, & cultum pro viribus ſemper auxit. Nam cum feſtus Annunciationis eiuſdē
Virginis dies ea in Eccleſia minus celebris haberetur, ipſe ab Epiſcopo, & Capitu
lo impetrauit, vt duplici ritu ſolemniter perpetuò coleretur, atque ex Præpoſi-
turæ ſuæ redditibus cenſum annuum attribuit Canonicis in diſtributiones erogā-
dum, qui ſacris officijs eo die intereſſent.

Magnam hac ratione apud omnes authoritatem, & ſanctitatis opinionem ſibi
conciliarat, totiuſque Ciuitatis oculos, animoſque omnium, ac præcipuè Præla-
torum, & Principum in ſe conuerterat, cum inanem mundi gloriam inſtar fœni *Iſa.40.*
areſcentis decuſſo flore marceſcentem apud ſe ipſe contemneret, ad ſublimiorem
vitæ ſtatum aſpiraret. Venerant tunc in eam vrbem recenter Fratres Ordinis Præ
dicatorum qui Apoſtolicum in morem Euangelio Chriſti prædicando populum
docebant, & ad cultum Dei ſtudiumque pietatis incitabant, quorum vſu, & con-
ſuetudine primum delectari Beatus Raimundus; deinde etiam ad idem vitæ inſti-
tutum amplectendum vehementer cœpit inflammari, neque anceps ea difficiliſ-
ve cogitatio fuit; Nam inclinatum eius animum, & in via ſalutis ambulantem, *Rom.10.*
ſpecioſi illi pedes euangelizantium pacem in montem Domini, perfectionis nimi
rum Euangelicæ apicem facilè deduxerunt.

Itaque iam matura ætate, annum circiter quintum ſupra quadrageſimum a-
gens, abdicatis honoribus, ſpretiſque omnibus diuitijs, aſſumpſit pennas, vt colū
bæ, atque in requiem Domini euolans, in ordine Fratrum Prædicatorum ſolem-
nem profeſſionem emiſit; Quod vt omnibus admirationi fuit, hominem genere *Pſ.54.*
nobilem doctrina præſtantē, affluentem bonis, dignitate, & fama celebrē, ſuſce-
pto religioſæ vitæ inſtituto, ſpontaneam paupertatem opibus, ſuiq. contemptum
honoribus, & commodis prætuliſſe; ita eius exemplo complures literati, ac ſtu-
dijs, doctrinaque dediti nobiles viri, eundem Ordinem ſunt amplexi, ac propte-
rea magnum ea religio in dicta Ciuitate ſuſcepit incrementum. Hic iam nouus *Matt.12.*
Chriſti miles aduerſus humani generis hoſtem fortiter dimicare apud ſe ſta- *1.Cor.2.*
tuens,

tuens, ac turrim æternæ ſalutis ædificans, vt ſapiens architectus, humilitatis religioſæ, quæ ceterarum eſt parens, cuſtoſque virtutum, fundamenta iacere decreuit. Itaque etſi omnibus eruditione, & prudentia antecellebat, hoc tamen ipſo demiſſius ſentire de ſe, alijs omnia, ſibi nihil tribuere, ſingulos honore debito proſequi, denique libentius deliteſcere, quam in lucem prodire conſueuerat, cuius ille virtutis tenaciſſimus in omni vita fuit: & quoniam obedientia humilitatis vita, eſt ad hanc tuendam, atque conſeruandam exemplo mediatoris, & Saluatoris Domini Noſtri Ieſu Chriſti, qui humiliauit ſemetipſum factus obediens vſque ad mortem, vir iuſtus die, ac nocte meditabatur obedientiam, ac ſepulto propriæ voluntatis arbitrio, mortuus huic ſeculo, vitam cum Chriſto in Deo abſconderat, ac totus à ſuperiorum nutu pendebat. Beatam paupertatem regni cœlorum præmio dignam, & Chriſti ore laudatam, toto pectore amplexus eſt, ac eam veluti fraternæ pacis fundamentum, munditiam vitæ, curarum huius mundi abdicationem, proximam denique, & quaſi compendiariam ad Deum viam ſtudioſiſſimè ſemper coluit, ac ſemetipſum, tanquam aurum igni probatum in camino paupertatis expugnabat. Caſtitatis, quæ cœleſtis, & Angelicus theſaurus eſt, amantiſſimus fuit, ac præcinctus lumbos, & lucernam boni operis in manibus habés, eam in fictili corporis vaſe in ſanctificatione, & honore portans, incorruptam, & integram vſque ad extremum vitæ diem conſeruauit, & qua erat in Dei matrem, & intemeratam Virginem Mariam pietatem in cuius fidem, & clientelam ſe iamdiu ante contulerat, nullum firmius ad Dæmonis vires conterendas, quam eiuſdem Virginis præſidium inueniri poſſe certum, exploratumque habens eius patrocinium aſſiduè inuocabat, ac tantus erat eius in oratione feruor, & perſeuerantia, vt ex varijs occupationibus ſe ipſe frequenter colligens, ſederet ſolitarius, & leuans ſe ſuper ſe, diuinæ contemplationi vacaret, in qua cœleſtes planè ſpiritus hauriebat, & de fontibus Saluatoris aquas ſapientiæ ſalutaris accipiens, tanto gratiarum imbre omnes vitæ ſuæ actiones irrigabat, vt flumina aquæ viuæ de vẽtre eius in aliorum vtilitatem promanarent.

Climac. gradu 4.
1. Timot.
Phil. 2.
Prou. 15.
Coloſſ. 3.
Climac. gradu 17.
Iſa. 48.
2. Cor. 4.
1. Pet. 1.
Luc. 12.
2. Cor. 4.
1. Theſſ. 4.
Thren. 3.
Iſa. 12.
Ioan. 7.

In pauperes, ac præcipuè captiuos dura ſeruitute ab infidelibus detentos propenſiſſimus erat, nullumque officij genus vnquam prætermiſit, quo eos liberari poſſe exiſtimaret, quorum hoc etiam maiorem curam, & ſollicitudinem gerẽdam eſſe cenſebat, quo in grauiori periculo Chriſtianæ fidei abiurandæ, & amittendæ ſalutis æternæ verſarentur. Cum itaque eius hortatu Petrus Molaſcus natione Gallus, cuius confeſſiones Beatus Raimundus audiebat, vir opibus florens, & inſigni pietate præditus, ad inopes alendos, & maximè ad captiuos ex Barbarorum vinculis redimendos, ſuas copias, & opes magna cũ alacritate, ac libenti animo conferret, egregium pij, ac liberalis animi officium pro ſua infinita bonitate gratum Deus habuit. Nã proxima nocte inſequente, Beatiſſima Virgo Dei mater eidẽ Petro, qui ſanctis meditationibus, & orationi vacans cogitabat, qua ratione calamitatibus Chriſtianorum in captiuitate degentiũ ſuccurri poſſet, ſerena fronte ſe conſpiciendam dedit, & acceptiſſimũ ſibi, ac vnigenito ſuo filio fore dixit, ſi ſuum in honorem inſtitueretur ordo religioſorum, quibus cura incumberet captiuos è tyrannide Turcarum liberandi. ac illa ipſa nocte eadem Virgo Sanctiſſima Beato Raimundo, & Iacobo primo Aragoniæ Regi apparuit, id ipſum de religioſis admonens. Quare hi collatis inter ſe conſilijs, & conſentientibus animis ordinem B. Mariæ de Miſericordia, ſeu de Mercede, redemptionis captiuorum fundauerunt, cui Beatus Raimundus certas viuendi leges præſcripſit ad iſtius ordinis vocationem accõmodatiſſimas, quarum approbationem aliquot annis poſt

à fel.

à fel. rec. Gregorio IX. prædeceſſore noſtro impetrauit, & dictum Petrum, qui eidem ordini omnia ſua promptè dederat, primum etiam Generalem Ordinis Magiſtrum ſuis ipſe manibus habitu eodem indutum creauit.

Hæc Beatus Raimundus, quæ ad vnius Dei gloriam, & proximi vtilitatem geſſerat. etſi occultiſſima eſſe volebat, tamen ardentem illius in egenos charitatem,& vitæ ſanctimoniam iam vbique fama vulgauerat, & ſanctæ eius doctrinæ odorem manifeſtabat in omni loco. Quamobrem bon.mem. Ioannes Cardinalis Epiſcopus Sabinenſ. eruditionis, & pietatis laude clariſſimus, ab eodem Gregorio IX. prædeceſſore noſtro Hiſpaniam ad Crucem aduerſus Sarracenos prædicandam, aliaq; Sedis Apoſtolicæ negotia pertractanda Legatus de latere miſſus, multorum ſermonibus ſingularem eius integritatem intelligens, eum ſibi legationis accepit adiutorem.

Quo in munere Beatus Raimundus tanta cum prudentia tanta humilitate, & charitate verſatus eſt, vt omnibus eſſet bonus odor Chriſti ad vitam. Nam etſi honeſtiſſimo loco natus eſſet,& iam ætate prouectus, multiſq. virtutibus cumulatus, magna apud omnes authoritate polleret; in hoc tamen longinquo, & difficillimo itinere nullis vnquam ab eo precibus obtineri potuit, vt equo veheretur, ſed verus Chriſti diſcipulus calceatus pedes in præparationem Euangelij pacis, & aſſumpto ſpiritus gladio, quod eſt verbum Dei, iter ſuis comitatus ſocijs pedibus faciebat, & Cardinalem, quo erat venturus præuerrens, quaſi viam ante faciem eius in benedictione præparans, Euangelio Chriſti prædicando per multos adiuuante Domino ad arctam ſalutis ſemitam à via lata, & ſpacioſa traducebat & confeſſiones audiendo, à cenſuris, & à peccatorum labe liberabat. Quodque omnibus mirum fuit toto illo itinere nihil vnquam de ſolita ciborum abſtinetia, vigilijs, ieiunijs, precationibus totiuſque religionis ſeueritate remiſit, ſed obſeruantiſſimus Conſtitutionem ſui Ordinis, ne latum quidem vnguem ab illius ſtatutis, & legibus diſcedebat. Quare ſuſcipiebant ipſum vniuerſi, colebant omnes, Ioannes Cardinalis ſummopere diligebat, qui perfunctus legatione ad Vrbem rediens, cum Beatum Raimundum vna ſecum adducere decreuiſſet, numquam tamen ab eo potuit impetrare, ſed cum ad eundem Gregorium IX. prædeceſſorem noſtrum, de rebus legationis referret, tam multa, eaque praclara de huius Beati viri virtutibus dixit, vt idem Gregorius prædeceſſor illius videndi deſiderio incenſus, ad eum ad ſe confeſtim euocauerit, cuius ille dicto audiens, quamquam religioſæ quietis auidiſſimus Romam venit. *1. Cor. 2.* *Ephes. 6.* *Luc. 1.*

Excepit eum amanter,& benignè prædictus Gregorius prædeceſſor, ac breui perſpectis,& exploratis eius animi dotibus, ſummiſq. virtutibus, Cappellani ſui officio, quod tunc temporis idem erat, quod nunc eſt cauſarum Palatij Apoſtolici Auditorum, Pœnitentiarij dignitate ornauit, ac tanti ſemper fecit, vt non niſi adhibito eius conſilio grauiores cauſas tractaret, quem cum etiam à ſacris ſibi confeſſionibus præfec. ſſet, is, qua erat in egenos charitate, pœnitentiæ loco illi iniungebat, vt inopum preces,& iuſtas petitiones ſtatim audiret, eorumq. negotia expediret,& quam citiſſimè conficeret, quare ab eodem Gregorio prædeceſſore Pater pauperum eſt appellatus. Decreta Romanorum Pontificum, quo quęque tempore condita erant, diuerſis in Epiſtolis,& Concilijs ſparſa, quæ obſcuritatem,& incertitudinem inducere videbantur ad communem omnium,& maxime ſtudentium vtilitatem, in ordinem,& compendium redigi iamdiu omnibus ferè placuerat, ſed tanto operi vir idoneus quærebatur. Itaq; Gregorius prædeceſſor Beatum Raimundum huic muneri aptiſſimũ eſſe ratus, id oneris ei impoſuit,

fuit, quod tandem ipſe ingenti labore trium annorum ſpatio feliciter abſoluit; quemadmodum in ipſo Decretalium proœmio grauiſſimo eiuſdem Gregorij teſtimonio eſt comprobatum.

Hiſce lucubrationibus, & aſſiduo humilitatis ſtudio, quamdiu Romæ vixit, contra otioſam mentis euagationem, & inanis gloriæ cupiditatem ſe ipſe tuebatur diligentiſſimè. Quare oblatos etiam honores, & ampliſſimas Eccleſiarum Cathedras omni conatu repudiauit. Nam cum Gregorius Archiepiſcopatum Tarraconenſem ei deferre decreuiſſet, id ille adeo grauiter, & moleſtè tulit, vt illico febri correptus aliquot dies ingenti corporis, animique dolore torqueretur. Itaque ab huius mundi gloria alieniſſimus omni ope contendit, vt eam à ſe dignitatem auerteret, quod cum per ſe non poſſet, adhibitis multorum precibus, & quorundam Cardinalium authoritate, eiuſdem Gregorij prædeceſſoris animum ita inflexit, vt illius Eccleſiæ onus in eum transtulerit, quem ei muneri Beatus Raimundus aptiſſimum eſſe iudicauit. Hac difficultate perfunctus exultabat in Domino, ac veluti ſuo iuri redditus, gratijs Deo peractis, ad ſolitos labores ſeſe contulit, quorum tandem magnitudine, & diuturnitate confectus, in tam grauem morbum incidit, vt illi certam mortem Medici denunciarent, niſi patrium ſolum repeteret. Itaque dimiſſo confeſſarij eiuſdem Gregorij prædeceſſoris munere, & obtenta abeundi facultate, Barcinonem redijt, atque ita redit, vt eum animi candorem ab omni ambitionis labe intactum, & illæſum, quo imbutus ad Vrbem venerat in patriam reportarit.

Vix ab Vrbe receſſerat, cum ſtatim ei diuinitus per ſpiritum data eſt gratia ſa-
1. Cor. 12. nitatum, atque operatio virtutum Nam cum ad eum Cathaloniæ portum, quem Toſſa vocant, appuliſſet, aduectum ad ſe leui cymba quendam eius loci incolam, Barcelo de Faro nuncupatum (qui dum in meſſem incumberet, adeo graui, & repentino correptus erat morbo, vt ſtatim omnibus orbatus ſenſibus, nullos neque admotos corpori ſtimulos perciperet, ſed humi iacens exanimis, mortuus eſſe crederetur) Beatus vir miſeratus, Deum, qui diues eſt in miſericordia, ar-
Eph. 2. dentiſsimè eſt deprecatus, vt ei vitam, quæ ſatis eſſet ad confitendum peccata, produceret: tum magna in Deum fide nixus infirmum proprio compellans nomine rogauit, an vellet peccatorum ſordes ſacra confeſſione diluere, confeſtim ille velut è ſomno excitatus oculos ſuſtulit, recuperatique vocis vsu, id velle ſe, ac vehementer optare dixit, & confeſsione facta, atque exonerata peccatorum cõſcientia, perceptaq. abſolutione nihil amplius eloquutus ſpiritum Deo reddidit. Idem circumſtantes admirati, glorificauerunt Deum, quòd talem hominibus dediſset poteſtatem.

Matt. 9. Atque vbi Barcinonem appulit, confirmatis paululum viribus, ſtatim ad res diuinas, & cæleſtes contemplandas animũ adiecit Eius verò Barcinonem aduentus ſimularq; per Hiſpaniam innotuit, ingens hominum concurſus ad eum fieri cœptus, & partim viſendi gratia, partim conſulendi (nam Pœnitentiarij poteſtatem conceſſu eiuſdem Gregorij, etiam ab Vrbe abſens exercebat) quos om-
Eccl. 21. nes conſolabatur in Domino, & ſpiritualibus monitis mirificè recreabat, eius enim ſcientia, quaſi inundatio in omnibus abundabat, & conſiliũ eius, ſicut fons vitæ ſalutem animæ plurimis afferebat. Hac autem Pœnitentiarij poteſtate, quo liberius Deo, ſibiq vacaret, ſponte ſe abdicauit, quamquam eius etiam abſentis opera idem Gregorius prædeceſsor, ceteriq. Romani Pontifices, qui eum ſequuti ſunt prædeceſsores itè noſtri vtebantur, vt ex ipſorum literis facile conſtat, quibus ei grauiſsima negotia committebant. Conſcripſit etiã Summam caſuum con-

Digitized by Google

conſcientiæ, qui ſolent in foro pœnitentiæ frequenter occurrere, magnæ doctrinæ, atque authoritatis, & tam Confeſſarijs, quam confitentibus valde vtilem, & neceſſariam.

Dum ſacris, & ſuauibus hiſce ſtudijs, & iuuandi proximi occupationibus detinetur, anno humanæ ſalutis milleſimo ducenteſimo trigeſimo octauo Iordanus eiuſdem Ordinis ſecundus Generalis magiſter, ex hac vita exceſſit. Quare nouo Generali Magiſtro deligendo Capitulum Generale Bononiæ eſt congregatum, vbi cum diſſidentibus ſententijs non ſatis Patribus inter ſe conueniret, ad Sancti Dominici corpus preces indictæ ſunt, atque inde ad ſuffragia ventum, quibus omnibus, nullo penitus refragante, Beatus Raimundus abſens Generalis Magiſter eſt declaratus, cuius ille rei nuncio perculſus, atque animo perturbatus, primum repugnare vehementer cępit; ſed prouectioribus ætate, ac ſapientia Patribus Bononia Barcinonem aduentantibus, qui eam omnium, & Dei voluntatem eſſe confirmarunt, ægrè tandem acquieuit, ac magiſtratum inijt. Itaque aliorum precibus, & authoritate victus, animum ad regendam eam familiam adiecit, quam cum integro biennio ſanctiſſimè, & magna cum laude adminiſtraſſet, facto ipſo poſtulante ſuperiore anno, ex communi Patrum ſententia decreto, vt liceret Magiſtro Generali officium magiſterij renunciare, proximo inſequente Capitulo Bononiæ item habito, affectam ætatem, infirmamque valetudinem incuſans, priſtinæ nimirum, quietis, vitæq. priuatæ auidiſſimus, Magiſtratu mærentibus omnibus ſponte ſe abdicauit, quo veluti onere depoſito, lætus, & alacer ad conſuetas pietatis exercitationes, & proximi ad virtutem incitandi ſtudium ſe quam diligentiſſime retulit, ac nihil vnquam antiquius habuit, quam vt religionem Catholicam longe, lateque propagaret, & pro viribus ab hæreſum labe vendicaret.

Quamobrem cla. me. Iacobo Regi Aragoniæ eius nominis primo, in primis ſuaſit, vt ſacrum Inquiſitionis officium ſuis in Regnis inſtitueret, ad hæreſim, videlicet, quæ tunc ex nefaria Valdenſium ſecta recenter exorta erat, omneſque aliàs procul à finibus eius Regni arcendas, atque hanc ob cauſam Concilio Prouinciali Tarracone aduerſus eoſdem ſectarios habito, iuſſu ipſius Iacobi Regis interfuit.

Sub idem vero tempus Sarraceni, qui nobiliſſimas Hiſpaniæ Ciuitates, & finitimas inſulas impia ſui generis ſtirpe multo ante infecerant, armata manu vehementer etiam infeſtabant, quibus vt in ſuis regnis Euangelium Chriſti prædicaretur, eidem Iacobo Regi author fuit. Hunc etiam ad maiorem inſulam ex Balearibus proficiſcentem eius rogatu comitatus eſt, tum vt ei à ſacris confeſſionibus eſſet, tum etiam, vt verbo Dei prædicando, fideiq. Catholicæ miſterijs explicandis, Hebræos, & Agarenos, qui ibidem magno numero erant, ad Chriſtianam religionem adduceret; vbi cum idem Iacobus Rex veſano amore captus cuiuſdam feminæ conſuetudine vteretur, Beatus Raimundus, qua erat dicendi libertate ac prudentia, illum blando primum ſermone ab ea conatus eſt reuocare; verum vbi ſe nihil proficere animaduertit, tum orare, proq. ſua in Deum fide precibus omnibus cępit obteſtari, ne ob exiguam corporis voluptatem male ſe ipſum perderet: ſed neque preces quidquam profuere. Hic tum Beatus Raimundus animi dubius, & incertus, quò ſe verteret, conſulto tandem precibus diuino numine ſtatutis nihil grauius ſibi faciendum quam vt ex inſula diſcederet, ne libidinem ejuſdem Iacobi Regis, quam ferre amplius non poterat probare ſua præſentia videretur. Itaq. cum adijt, ſeriòq. ac ſeuerè admonitum ſuæ voluntatis cer-

tiorem

tiorem fecit; Iacobus verò Rex, eius apud ſe retinēdi cupidus, nautas omnes præmoneri iuſſit, atque capitali edicto prohiberi, ne vllus eum traijceret. Interim ignarus huiuſce conſilij B. Raimundus, ad portum perrexit, vbi ab omnibus nauiculatoribus communi conſenſu reiectus, cognita Iacobi Regis voluntate, in portum Sollar profectus eſt, itineris ſui comiti hoc vnum firmiſſimè aſſeuerans, ibi æternum Regem ſibi non defuturum; at cum neque in eo portu à nautis admitteretur, id ſecum ipſe demiratus, hoc magna fide pronunciauit, Regem quidē mortalem ita ſtatuiſſe, ſed Regem æternum aliter prouiſurum. Itaque omnibus in litore ſalutatis, per quaſdam rupes, & prærupta ſaxa in mare porrecta aliquantulum progreſſus in mare deſcendit, ac ſocium allocutus, videbis, inquit, quemadmodum Deus optimam nauem prouidebit. Quare fiduciæ plenus, expanſo ſuper
Mat. 14. *Pſal. 8.* *Pſal. 88.* aquis pallio, reductaque eius ora inſtar veli ad baculum, quo tanquam malo vteretur, Dei opem inuocans, ac ſigno Crucis ſe muniens, relicto in inſula ſuo modicæ fidei, ac dubitante ſocio, mari ſe commiſit, ac leni, proſperoque inſtante vento, perambulans ſemitas maris, ac benedicens Deum, qui dominatur poteſtati eius, centum ſexaginta milliaria ſex horis confecit, omnibuſque circumlitora inſolitum nauigandi genus admirantibus, Barcinonem appulit, vbi reſumpto pallio, quod ne quidem aqua perfuſum erat, ad Monaſterium ſui ordinis ſub meridiem ſe contulit, quodque non minus admirandum eſt, ianuis clauſis illud ingreſſus, populi acclamationes euitans, ad gratias Deo peragendas in templum ſeceſſit, cuius rei fama totam vrbem, fineſque illius breui peruaſit. Auxit etiam huius miraculi magnitudinem eiuſdem Iacobi Regis emendatio ſubſecuta; extant autem vſque in hunc diem veſtigia turris, & cappellæ eo in loco, ex quo in mare deſcenderat, exſtructæ, atque ipſum etiam pallium, vt in continuata apud eos populos traditione receptum eſt, cuius contactu multi à variis corporis infirmitatibus quotidie liberantur.

In procuranda Hebræorum, & Sarracenorum ſalute magno charitatis ardore ſemper incenſus fuit, omnemque operam dedit ad eos fidei Chriſtianæ documentis excolendos, ac pro viribus adiuuandos, quod vt ei facilius eſſet, Seminarium, in quo nonnulli ſui Ordinis religioſi Hebraico, & Arabico ſermone erudirētur, Caſtellæ, & Aragoniæ Regū impenſis inſtituit, quod opus toti Hiſpaniæ ornamento, atque infidelibus adiumento fuiſſe ex eo ſatis conſtat, quod illius ope, atque auxilio ingens eorum multitudo Chriſtianam religionē amplexa ſit. Neophytos non minori charitate doctrinæ Chriſtianæ præceptionibus imbuebat, atque tam aſſiduus erat in illis inſtituendis, vt eorum parens eſſe videretur, & ne alimenta ijs ad vitam neceſſaria deeſſent, vndique eleemoſynas corrogabat.

De rebus dubijs ſæpè conſultus, ſingulari prudentia, ac diuina planè ſapientia omnibus reſpondebat, atque inter cetera beneficia, quæ accepit, hoc præcipuè donum à Deo eſt conſecutus, vt eos, quibuscum ageret, mira conſuetudinis ſuæ dulcedine ac voluptate perfunderet.

Orandi, contemplandique ſummam diuturno vſu adeptus eſt facultatem; nā etſi variis, grauibuſque negotiis diſtineretur, tamen vbi ſe ad orationem compoſuerat, tanta ſubito diuini ſpiritus ſuauitate rapiebatur, vt omnium rerum mortalium cura exutus eſſe videretur, ac ſæpè intempeſta nocte clam obſeruatus eſt in ſecretiori templi receſſu, tam crebra, altaque ſuſpiria inter orandum edere, vt audientes ad lacrymas commoueret. In diuinis officiis erat aſſiduus, atque incredibilem pſallendo capiebat voluptatem.

Sacroſanctum Miſſæ Sacrificium ferè quotidie celebrabat; quanta verò eſſet

eius

Digitized by Google

eius in ſacrificando animi puritas, ac deuotionis feruor; vel ex eo facilè exiſtimari poteſt, quod aſtantes ex eius ſolo aſpectu ad orationem incitarentur, ac petita à Deo Patre miſericordiarum beneficia eius precibus impetrarent.

Nam Frater Martinus eiuſdem ordinis Conuerſus, cum antequam ſuaui ſe Chriſti iugo ſubijceret, voluptatibus carnis liberius indulſiſſet, ac tunc earum rerum, quibus ante aſſueuerat, recordatione, ſuique corporis illecebris, quaſi quibuſdam ſtimulis agitatus, mirum in modum vexaretur, omnem huius tentationis
propulſandæ ſpem in Beati Raimundi meritis collocauit. Igitur eius ſacrificijs ſæ- *2. Cor. 1.*
pè intereſſe, ac ſummis precibus à Deo flagitare cœpit, vt tanto ſuo malo remedium aliquod afferret, quod dum perſeueranter peteret, quodam die ex manibus Beati Raimundi celebrantis, ac ſacram hoſtiam populo oſtendentis, Chriſtus Dominus ſub auguſtiſſima pueri ſpecie clariſſima luce radiantis ſpectandum ei ſe præbuit: quo viſo, tanto eſt repentè gaudio delibutus, vt ex eo tempore ad extremum vſque diem, diuina gratia, & bonitate, ab omni concupiſcentiæ carnis commotione fuerit præſeruatus.

Cum cœleſtis militiæ Angelo tanta inerat ei familiaritas, & amicitia, quæ maximum eſt puritatis, & ſanctimoniæ argumentum, vt ab eo frequenter ad orandum, à ſomno excitatus inuitaretur.

Cibi, potuſque parciſſimus fuit, totam enim hebdomadam, excepto die Dominico ieiunabat: nullum vnquam in eo contumaciæ, vel arrogantiæ veſtigium animaduerti potuit, quinimmo leuitate, ac patientia fuit maxima, & in Deum tanta *Phil. 3.*
charitate, vt eius amore omnia arbitratus ſit, vt ſtercora, ex qua etiam egregia illa in proximos charitas redundabat.

Omnibus demum virtutibus cumulatiſſimus, deuexa iam ætate, in perpetua *Luc. 12.*
quadam erat animi vigilia, expectans Dominum, vt ad cœleſtes nuptias ab eo *Matt. 22.*
vocaretur. Igitur annos ferè centum natus, cupiens diſſolui, & eſſe cum Chriſto, *Phil. 1.*
in lethalem morbum incidit, atque Sacramentis omnibus ritè munitus, oràtibus ad lectulum fratribus, deficiente ſenſim omni vitæ ſenſu, ipſo die Epiphaniæ Barcinone obdormiuit in Domino, ſalutis humanæ anno milleſimo ducenteſimo ſeptuageſimo quinto.

Vulgata eius morte, ingens hominum concurſus ad Monaſterium videndi cauſa repentè factus eſt, ac tàta fuit eius ſanctitatis apud omnes opinio, vt multi Epiſcopi, complures Prælati, ac nobiles viri, clerus etiam, & populus Barcinonenſis vniuerſus, funus eius ſumma doloris ſignificatione fint proſecuti; Communem verò illam eius ſanctitatis famam authoritate ſua magnopere auxerunt, Alphonſus Caſtelliæ, & Iacobus Aragoniæ Reges, qui ad eius exequias ſua præſentia cohoneſtandas, comitantibus filijs, ac domeſticis omnibus, ſumma cum veneratione, & fama ſanctitatis beati huius viri conuenerunt. Itaque corpus eius magno totius Ciuitatis luctu, ac Principum virorum dolore honorificè humatū eſt, quod paucis annis poſt in ſepulchrum marmoreum tranſlatum fuit. Barcinonenſis populus Beato Raimundo vita functo, quaſi totius patriæ lumine extincto, mœrore afflictus grauiter angebatur, atque ob recentem virtutum eius, ac beneficiorū *2. Cor. 1.*
memoriam eo carere omnibus acerbiſſimum erat; ſed pater miſericordiarum, & *Pſ. 93.*
Deus totius conſolationis, qui ſecundum multitudinem dolorum, conſolationibus ſuis timentium ſe, corda lætificat, Beati Raimundi meritis beneficia in omnes conferendo, plebem ſuam mirificè recreauit. Nam fideliſſimi huius ſerui integritatem, & ſanctimoniam multis quidem in vita miraculis claram, pluribus ſignis poſt obitum, ingenti omnium lætitia comprobauit. Atque vt omnes etiam

intel-

intelligerent, quam Deo placita eſſet anima eius, eo ipſo tempore, quo ex hac vita migrauit ad Dominum, inſigni miraculo eſt declaratum.

Erat in ea Ciuitate Gulielmus de Vilaragut, qui inueterata corporis lepra grauiter laborabat, neque eum fœditas morbi, dolorisve acerbitas in publicum prodire, ſolitaſque exercitationes, & negotia obire patiebatur. Medici adhibitis fruſtra medicamentis omnibus, deplorata re, animum deſponderant; ipſe verò Deo ita diſponente, qui Sanctum ſuum clarificaturus erat, in ædes quaſdam Monaſterio ordinis Prædicatorum vicinas, ea ipſa nocte, qua Beatus Raimundus exceſſit è vita, diuerterat, vbi cum grauiſſimo elephantiæ dolore torqueretur, à pio quodam viro Bernardo de Molendinis nuncupato, canonico Barcinonenſi admonitus eſt, vt Beati Raimundi, qui eo tempore dormierat in Domino, meritis ſe commendaret, quod ille recuperandæ valetudinis cupidiſſimus ſimulatque diligenter præſtitit, confeſtim omnis lepra, ex eius membris collapſa eſt, ac ſanum corpus reliquit, in cuius rei ſignum, & accepti beneficij memoriam idem Guillelmus monumento ſuſpenſo in templo, rem omnibus teſtatam eſſe voluit, & poſteritatis memoriæ commendauit.

Illud verò maximum eſt eius ſanctitatis argumentum, quod mortuos, etiam ad vitam reuocarit. Nam quædam puella Margarita nomine Ioannis Phyſici filia quatuor, aut circiter annos nata, diuturna febri, continuiſque alui fluxionibus exhauſta, diem ob etat extremum, eamque verè mortuam eſſe pallor ipſe vultus, contractæ nares, oculi extincti, horridi dentes, cæteraque indicia confirmabant; quin & idem Ioannes pater medicæ artis expertiſſimus, aſſeruit omnia mortis, nulla vitæ veſtigia in eius corpore extitiſſe; honeſta interim mulier Romea, eiuſdem Margaritæ mater, quæ paulò ante ad Beati Raimundi ſepulchrum acceſſerat, & auxilium ab eo, filiæque valetudinem precabatur, vt de morte filiæ certior à Ioanne eius marito facta eſt, ab eodem ſæpius domum reuocata fuit, quo illa nuncio perculſa tanto filiæ recuperandæ deſiderio inflammata eſt, vt neque inde ſe abituram, & reuerſuram affirmaret, niſi Beati huius viri meritis, & interceſſione Margarita eius filia vitæ reſtitueretur? Itaque lacrymis, ac lamentis omnia miſcere, & ardentius orationi inſtare, atque à Deo, per Beati viri merita ſummis precibus flagitare cœpit, vt filiam vitæ, ſibique redderet, cuius perſeuerantem firmiſſima fide orationem reſpexit Deus, nec ſpreuit deprecationes eius. Nam ſub occaſum ſolis Margarita filia, paulò poſt meridiem defuncta, non modò vitæ, ſed etiam integræ valetudini eſt penitus reſtituta, quæ poſtridie in templum pedes adijt ad gratias pro tanto beneficio agendas, & decem, & quatuor annos ſuperuixit.

Altera item honeſtæ conditionis femina Romea appellata, Michaelis, videlicet de Sala hominis pij vxor, Beati Raimundi opem experta eſt, nam cum maturo iam fœtu acerbiſſimis pariendi doloribus premeretur, ac infantis caput enixa, reliquo intus recluſo corpore, tribus integris diebus, ac noctibus grauiſſimo cruciatu torqueretur, nihil propius factum eſt, quà vt ex hac vita decederet; nam ob languentis ſtomachi faſtidium, orbos omnes, hauſtuſque reſpuebat, atque à ſenſibus alienata, vociſque vſu priuata, iacebat exanimis, quo tam præſenti vxoris ſuæ periculo prædictus Michael vehementer animo conſternatus ad templũ illicò excurrit, Beati Raimundi opem, ſubſidiumque implorans, qui ſimul ac domum redijt, Romea feliciſſimè partum edidit, atque omni dolore eſt liberata.

Præterea iuuenis quidam continuos viginti dies acutiſſima febri agitatus, viribuſque exhauſtus in ſuperiorem ædium partem à ſuis delatus fuerat, vt aura puriore

riore frueretur, animumque re axaret, quo ex loco deorſum in lapides, & ſaxa corruens, ita conuulſus, fractuſque membris fuit, vt immotus humi proſtratus ab omnibus mortuus eſſe putaretur. Eo, vt fit, cùm multi videndi, & iuuandi cauſa accurriſſent, aſtantium quidam pulueres ex Beati Raimundi ſepulchro deſumptos, quos relig osè, ac piè ſecum geſtabat in iacentis, ac moribundi os iniec t, collo que appendit, atque æger ille continuò valetudini eſt integræ reſtitutus. Et illa quidem, aliaque quamplurima multo ante tempore contigerunt, hæc verò recentiora ſunt.

Anno milleſimo quingenteſimo octogeſimo nono, dum peſtilentia Barcinone graſſaretur, atque ingenti hominum clade inualeſceret; quidam probus vir Michael Amat, appellatus, peſte mortifera correptus, ac deſperata valetudine à Medicis deſtitutus, Sacramentorum, atq; extremæ vnctionis ſuſceptione ad mortem ſe comparabat, ſenſim verò per omnia corporis membra ſerpente morbo, in eas redactus erat anguſtias, vt præcluſis faucibus loqui amplius non poſſet. Quare intimo cordis, & animi affectu B. Raimundum deprecatus; vt eam à ſe infirmitatem depelli precibus ſuis impetraret, qui in oratione Beatum Raimundum ſibi videre viſus eſt, atque extenſa manu ſe contingere, quo ex facto ita omni repentè morbo leuatus eſt, vt eodem ipſo die conualuerit.

Hoc aliquanto recentius eſt. Nam anno milleſimo quingēteſimo nonageſimo ſexto, pia quædam mulier Anna Beneta voca a, Barcinone honeſtis parent bus orta, ipſo Epiphaniæ Feſto cop oſo ſanguinis p ofluuio in ſummum vitę periculum adducta erat, neque adhibita Medicorum remedia ſangu nem vllo modo ſiſtere poterant, neque ipſa in proximum diem victura putabatur. Quare eorundē hortatu cum Sanctiſſimæ Euchariſtiæ, atque extremæ vnctionis Sacramenta, piè, & deuotè ſumpſiſſet, mortem expectabat. Interim ad Beati Raimundi præſidium toto animo confugit, ac puluerem ex eius ſepulchro ad ſe deferri, atque in cyatho miſceri ſibi iuſſit, quibus epotis, melius ſe habere cœpit, & abſque vllo prorſus alio pharmaco vitæ diſcrimen euitauit.

Illud verò perpetui cuiuſdā miraculi vim obtinet, ꝙ ex primo eius ſepulchro terra quędā tenuis, ſeu puluis ſaluberrimus enaſcitur, qui licèt magna in copia inde exportetur, nunq̃ nō deficit, ac multæ, magnæq; corporis infirmitates eo curant.

Anno itidē milleſimo quingēteſimo nonageſimo ſexto, cū Iudices cōſtituti ad explorādas Beati huius viri reliquias, arcā, vbi erāt recōditæ, aperuiſſent, tātus illico odor ex eius corpore, qui viuēs in odorē ſuauitatis Deo ſe cōſecrarat, exhalauit, vt multi, q eo cōfluxerāt, nihil eo percipi poſſe iucundius affirmarēt; quinimmo, egregius vir Ludouicus de Claramūt ex graui morbo ſēſu odoratus à ſexdecim annis orbatus, cū in ea hoīum multitudine vidēdi deſiderio incitatus propius acceſſiſſet, eum etiā, odorē ſuauiſſimū ſenſit, quo repentè ita recreatus eſt, vt lachrymas ꝓ gaudio cōtinere, nec vllā vocē emittere vllo modo poſſet, verū tacitus apud ſe cogitās dubitabat, nū iſtius ſolūmodo odoris olfactū recuperaſſet, an ēt rerū aliarū, ſed domū reuerſus, vbi ſe varios odores percipere animaduert t, miraculū ſubito euulgauit, Neq; verò hæc odoris fragrātia eo ſolū tpe ex eius corpore emanauit, ſed ex aperto quodā eius ſepulchri meatu idem ſuauis odor quandoque afflatur, qui ab ijs ſentitur, quos diuina bonitas eo munere dignatur. *Leuit. 8.*

His, pluribuſque alijs miraculis, quæ referre longum eſſet, corona Regum inclinata, plurimique Eccleſiarum Antiſtites, & Prælati, populique integri Regni Aragoniæ diuinitus excitati, vna voce, & conſenſu à multis Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris frequēter petierūt, vt Beatus Raimūdus in Sanctorū

L numer-

Digitized by Google

numerum referretur; Et quidem quarto ab eius obitu anno, ſalutis, videlicet, humanæ, milleſimo ducenteſimo ſeptuageſimo nono Archiepiſcopus Tarraconenſis, ac decem Epiſcopi Regni Aragoniæ, multique Abbates in Concilio Prouinciali Tarracone congregati literas ad fel. rec. Nicolaum Papam III. prædeceſſorem noſtrum dederunt, quibus ſingularem eius in Deum charitatem, vitæque innocentiam coram Deo, & hominibus teſtificati, vt eum præuia virtutum, ac miraculorum eius inſpectione, Sanctorum numero adſcribere vellet, humiliter ſupplicarunt.

Cum autem ipſe Nicolaus III. prædeceſſor è vita migraſſet, Præfecti Ciuitatum Regni Aragoniæ, & Principatus Cathaloniæ, totaque Ciuitas Barcinonen. quin & Priores, cæterique Fratres Ordinis Prædicatorum, qui eas Prouincias incolebant, idem à fel. rec. Bonifacio VIII. etiam prædeceſſore noſtro enixè flagitarunt; verum ipſo Bonifacio prædeceſſore ab humanis etiam erepto Concilium Prouinciale Tarracone denuo conuocatum, apud ſanctæ mem. Ioannem XXII. prædeceſſorem etiam noſtrum primam petitionem renouauit, quo tempore Frater Arnaldus Burguetus Ordinis Prædicatorum Inquiſitor, ac Procurator à Capitulo Generali ad hanc cauſam proſequendam inſtitutus, multos teſtes ſuper miraculis, quæ de hoc Beato viro vulgabantur, examinari curauit. Sed cum per dicti Ioannis prædeceſſoris obitum res tranſigi non potuiſſet, cla. me. Petrus Aragoniæ Rex datis ad fel. rec. Clementem VI. ſimiliter prædeceſſorem noſtrum literis, vehementer inſtitit, vt Beatus hic vir humanis laudibus extolleretur in terris: quam diuinæ prouidentiæ ſublimitas, quemadmodum in eius literis habebatur, honorare voluerat in excelſis.

Cum verò huius rei tanta ſit grauitas, & magnitudo, vt exiguo tempore perfici non potuerit, omnis huius cauſæ tractatio vſque ad tempora Sanctæ mem. Pauli III ſimiliter prædeceſſoris noſtri fuit intermiſſa, qui tandem precibus bo. mem. Fratris Ioannis à Toleto tituli Sancti Sixti Cardinalis Burgen. nuncupati inclinatus conceſſit, vt in omnibus Monaſterijs, & Eccleſijs, Ordinis Prædicatorum in Regno Aragoniæ exiſtentibus ſolemne officium de Beato Raimundo celebrari poſſet. Interiecto autem diuturni temporis interuallo, cum Deus, qui eſt gloria virtutis Sanctorum, Beati Raimundi meritis, & interceſſione plurima in dies beneficia toti Hiſpaniæ largiretur; clar etiam mem. Philippus II. Hiſpaniarũ Rex Catholicus per literas, & per dilectum filium nobilem virum Antonium de Corduba, & Cordona, Sueſſæ Ducem, ſuum apud nos, & Sedem Apoſt. oratorem ſupplicauit, vt huic cauſæ ſub tot Romanis Pontificibus inchoatæ ipſi vellemus finẽ imponere, quo ſanè pio Regis ſtudio vehementer ſumus recreati. Nam cum ab ipſo Pontificatus noſtri principio nihil magis, quã Dei gloriam, & Catholicæ religionis exaltationem ſpectauerimus, gaudebamus in Domino, cum vtráque hiſce Regis ſupplicationibus promoueri cerneremus. Itaque vt religioſo eius deſiderio ſatisfaceremus, Venerabilibus Fratribus noſtris S.R.E. Cardinalibus Congregationis Sacrorum rituum iniunximus, vt acta omnia, quæ prius hac in re confecta erãt, diligẽter inſpicerent, & examinarẽt; Hi autẽ fuere ex triplici ordine aſſumpti, Venerabiles Fratres Epiſcopi Alphonſus Oſtienſ. Geſualdus, Inicus Aualos Portuenſ. de Aragona, Gabriel Sabinen. Paleot. & dilecti filij noſtri Alexãder Sãctæ Mariæ Transtyberim Medices. Frãciſcus Sãcti Petri ad Vincula de Gioioſa, Auguſtinus Sãcti Marci Veronen. Dominicus Sancti Chryſogoni Pinellus, Franciſcus Maria Sãctæ Mariæ in Araceli de Monte, Aſcanius Sãctæ Pudẽtianæ Columna, titulorũ presbyteri, Odoardus Sãcti Euſtachij Farneſius, Antonius

tonius Sāctorum Quatuor Coronatorum, Facchinetus, Diaconi nuncupati, S.R. E. Cardinales; coram quibus ritè congregatis cum dilectus filius Michael Llot, Sacræ Theologiæ Doctor Frater eiuſdem Ordinis Prædicatorum profeſſus, ac Procurator legitimè hac in cauſa cõſtitutus, pro ſuo munere, in quod per ſex annos continuos diligenter incubuit, quaſdā ſcripturas ad hanc ipſam cauſam ſpectantes protuliſſet; quia tamen multæ probationes addi poterant, Literæ ad Archiepiſcopū Tarraconenſem, atq; ad Barcinonen & Vicen. Epiſcopos cū opportuna facultate miſſæ ſunt, vt alias omnes ſcripturas, & probationes annis ſuperioribus hoc in negotio factas Barcinone extraherent, & ea denique agerēt, quæ ad hanc cauſam requiri videbantur, omniaq; ad nos tranſmitterent, quæ cum eſſent omni iure confecta, ſummaq; authoritate firmata, & debita cū diligentia, & fide tranſmiſſa, Nos tribus vitis, doctrina, & integritate præſtantibus, ac vſu peritiſſimis, Seraphino, videlicet Oliuario, Razzalio, Decano, Petro Franciſco Gipſio, & Franciſco Penæ, cauſarum Palatij noſtri Auditoribus cõmiſimus, vt ea ſummo ſtudio, quantaq; poſſent diligentia legerent, expenderent, ac totius cauſæ merita exactiſſimè ponderarent. Quo in munere cum ſedulò, & accuratè verſarentur, Philippus II. Hiſpaniarum Rex Catholicus, cuius memoria in benedictione ſit, magno in primis noſtro, & totius orbis Chriſtiani dolore, ac detrimento, viā vniuerſæ carnis ingreſſus eſt. Quare chariſſimus in Chriſto filius noſter Philippus III. Hiſpaniarum item Rex Catholicus, eius filius, non modò regnorum, verumetiam paternarum virtutum hæres, ſtatim à primo regni ſui exordio, vt ſe, ſuaque omnia in Beati Raimundi præſidium, ac patrocinium conferret, literis, & per eundem Antonium Sueſſæ Ducem oratorem item ſuum, nobis ſupplicauit, vt in hac cauſa progredi, vellemus. Idcirco vehementer lætabamur, & benedicebamus Domino, qui pios Reges perpetuò ſuſcitat, ad ſanctos ſuos honoribus proſequendos, quos elegit in ædificationem Corporis Chriſti, quòd eſt Eccleſia. *Epheſ. 4. Coloſ 1.*

Cum igitur prædicti Auditores in diſcutiendis actis, ac vniuerſo proceſſu diuturnā, & aſſiduam nauaſſent operam, nihilq; eorum, quæ ad hanc rem peragendā pertinent, prætermiſiſſent oēm, rei geſtæ ſeriē, ſuūq; iudiciū ſcripto nobis tradiderunt, quorū integrā relationē nos eiſdē Cardinalibus Cōgregationis ſacrorum rituū per eoſdē Auditores tradi iuſſimus, atq; vt pluriū iudicio tota hęc cauſa examinaretur, alios etiam Cardinales prioribus adiunximus, nimirum dilectos filios noſtros Federicū Sanctæ Mariæ Angelorum in Thermis Borromeū, Antonium Mariam Sanctæ Agnetis in agone Gallum, Cęſarem SS. Nerei, & Archillei Baroniū, Siluium Sancti Saluatoris in Lauro Antonianum, titulorū Presbyteros, atq; Andream Sancti Angeli in foro Piſcium Perettum Diaconum S.R.E. Cardinales, quos omnes monuimus, vt acta omnia de B. Raimūdi puritate fidei, morum integritate, ac miraculorū euidentia, tāto ſtudio perpēderent, quantū, & rei grauitas requirebat, & nos merito expectabamus, qui cū priuatim, multiſq; Cōgregationibus inter ſe habitis, dilecto filio Pompeo Molella Fiſci noſtri procuratore ſemper citato, & partes ſuas diligēter præſtāte ſingula rerum capita, & acta omnia ſedulò examinaſſent, ac proceſſum, teſtes inſtrumēta, & huius cauſæ momēta cum Auditorū ſententijs diligēter contuliſſent, eoq; adducta eſſent omnia, vt ad Nos referri oporteret; nos Cōſiſtoriū ſecretū pro more cōuocari iuſſimus, in quo pręfatus Alphōſus Card. Geſualdus, ſuo, & totius Cōgregationis nomine primū retulit ſcripturas, proceſſum, omniaq; huius cauſæ acta legitimè cōfecta eſſe, ac maximæ authoritatis, probataq; veritatis vim obtinere; deinde tota B. Raimundi vita multiſq; miraculis enarratis, ſe, & ceteros dictæ Congregatio-

ris Cardinales vna voce, vnaq. mente in eam ſententiã veniſſe dixit, Beatũ Raimundum (ſi ita nobis videretur) poſſe Catalogo Sanctorum aggregari; in quorũ ſententiam cum reliqui Cardinales ſuo quiſque ſuffragio ex ordine iuiſſent, magnam animi voluptatem capiebamus, quod Beati huius viri ſanctitatem in dies magis elucere videremus. Atque vt in hoc grauiſſimo negotio, nihil de priſtina noſtra conſuetudine, ac debita diligentia remitteremus, nos ipſi acta ſtudioſè, & accuratè perlegimus, atque eorundem Rotæ Auditorum, & Venerabilium filiorum noſtrorum S. R. E. Cardinalium relationem veriſſimam eſſe comperimus.

Quare lapſis paucis poſt diebus ex, Romanorũ Pontificum prædeceſſorũ noſtrorũ inſtituto, Cõſiſtoriũ publicũ indiximus, in quo præter Cardinales Patriarchæ, Archiepiſcopi, Epiſcopi, Prælati, noſtriq. familiares nobis adfuerũt, ac in eo dilectus filius Bernardinus Scottus Cõſiſtorialis Aulæ noſtræ Aduocatus, eximia Beati Raimũdi charitate, vitæ innocẽtia, & miraculis copioſa oratione explicatis, Chariſſimi in Chriſto filij noſtri Rodulphi Romanorũ Regis Illuſtris in Imperatorem electi, & eiuſdem Philippi III. Regis Hiſpaniarũ Catholici & Principatus Cathaloniæ, totiuſq Ordinis Prædicatorum nomine, vt Beatum Raimũdum Sanctis adiungere vellemus, à nobis ſuppliciter flagitauit. Quæ cum audiremus, benedicebamus Domino, & gratias Deo agẽtes lætabamur præcipue Philippum III Regẽ Catholicũ in ipſo regnandi principio hunc ſibi ad felicẽ regnorũ ſuorũ adminiſtrationẽ patronũ tanto ardore poſtulare. Itaq. reſpõdimus ſanctã eius petitionẽ nobis eſſe gratiſſimã, & eam ad Dei gloriã in primis, & cõem totius Chriſtianæ Reipublicæ vtilitatẽ pertinere, ꝙ nimirũ Deus, qui ſplẽdor, & gloria Sanctorum eſt in Sanctis ſuis magis laudatur, & Chriſti fideles eò facilius diuinæ gratiæ munera auctis interceſſoribus obtinẽt, quo maior cultus, & honor Sãctis adhibetur. Præterea, ſingularẽ Regis pietatẽ cõmendantes optare nos pio eius deſiderio ſatisfacere velle duximus; huius tñ rei tantã eſſe grauitatẽ, vt maturius adhuc cũ Venerabilibus filijs noſtris S.R.E. Cardinalib. & ceteris Epiſcopis deliberandũ eſſe cenſeremus. Itaq; omnes eos in Dño hortati ſumus, vt omnia quæ ad Beati Raimundi, vitã, & miracula ſpectarẽt, omni ſtudio, & diligentia
Epheſ.6. examinarẽt; deinde, orantes in ſpiritu, & in ipſo vigilãtes (ꝙ nos facturi eramus
Epheſ.1. Deũ præcarẽtur, vt daret nobis ſpiritũ ſapiẽtię, & reuelationis, quo hęc arcana cęleſtia, q̃ rõne humana cõprehẽdi nõ poſſunt, cognoſceremus, & illuminaret oculos cordis noſtri, vt quid in hac grauiſſima cã ſtatuẽdũ eſſet deliberare poſſemus.

His peractis ſecretũ aliud Conſiſtoriũ indiximus, cui etiã Patriarchas, Archiepiſcopos, & Epiſcopos, qui tunc erant in Vrbe, ac noſtros, & Sedis Apoſtolicæ Notarios, necnon Palatij noſtri Auditores, & Secretarios voluimus intereſſe, in
Luc.12. quo Nos ex gratię cęleſtis abundantia, qua noſtra tenuitas in hac ſuprema Paſto-
1. Tim.3. rali vigilia, domus Dei, quæ eſt Eccleſia Dei viui, colũna, & firmamentũ veritatis conſtituta eſt, ea diximus, quæ ad hãc cauſam ſpectare nobis viſa ſunt; Deinde ab iiſdem Fratribus noſtris petiuimus, vt conſideratis, atq; examinatis omnibus actis, id præciſè dicerẽt, quod Spiritus Sanctus eis daret eloqui, & an Beatus Rai-
Act.2. mundus Sanctis adſcribendus eſſe videretur. Itaq; primum S.R.E. Cardinales, deinde Patriarchæ, tum Archiepiſcopi, & Epiſcopi ibidem præſentes ſuo quiſq. loco dictis ſententijs, oẽs cõi conſenſu ex ijs, quæ in vniuerſo proceſſu explorata erant, meritò à Nobis Beatũ Raimundũ inter Sanctos referendũ eſſe cẽſuerunt.
Act.4. Gratias igitur Deo agebamus, q. Fratres noſtros oẽs in vnitate ſpiritus idẽ ſentire fecit, tribuens omnibus cor vnum & animam vnam, eoſq. monuimus, vt interim precibus, ieiunijs, & eleemoſynis, Dei gratiã, & auxilium nobiſcum inuocarent,

Cum

Cumq. omnia iam ad præſcriptum, & normam Sacrorum Canonum confecta eſſent, quod ſupererat acturi poſt aliquot menſes diem Canonizationis diximus Tertium kal. Maij, Dominicam videlicet in Albis, qua Paſchalis ſolemnitas terminatur, Neophytorum habitus candore animi permanente commutatur, & Euangelium in Eccleſia legitur, quo Chriſtus Dominus poſt reſurrectionem ad diſcipulos ianuis clauſis ingreſſus, inſufflato eis Spiritu Sancto, poteſtatem remittendi, & retinendi peccata eſt elargitus, in quo magna nobis lætitiæ materia oblata eſt, quia videlicet memineramus Beatum Raimundum, & Sacramenti pœnitentiæ miniſtrum extitiſſe, & poſt traiectionis miraculum ianuis clauſis Monaſterium ſui Ordinis Barcinone ingreſſum eſſe, deinde etiam, quod eodem ſolemnitatis, & lætitiæ die, Nos ab hinc ſeptem annis Sanctum Hyacinthum Polonum eiuſdem Ordinis Fratrum Prædicatorum Beati Raimundi coætaneum in Sanctos retulimus, ad quam quidem animi noſtri voluptatem non mediocris acceſſio facta eſt, quod hoc ipſo die Sanctæ Catharinæ Senenſis, ac Sancti Petri Martyris Feſtum in Eccleſia ſolemniter celebretur, qui ſub eadem Sancti Dominici diſciplina vitam ſanctiſſimè traduxerunt. Quamobrem in tam accommodata totius Eccleſiæ, ac Sanctorum ejuſdem Ordinis ad hanc celeberrimam actionem feſtiuitate, Nos Beato Raimundo eum honorem decernere ſtatuimus, qui Sanctis Confeſſoribus adhibetur.

Cum igitur præſcripta Dominica in Albis hodierna ſcilicet dies adueniſſet, Nos cum Venerabilibus filijs noſtris S.R.E. Cardinalibus, Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, qui in Cappella noſtra Pontificia hanc ob cauſam conuenerant, veſtibus ſacris induti, hymnũ Aue maris ſtella inchoauimus, reliquum Cappellæ noſtræ choro proſequente, ad B. Mariæ Virginis opem implorandam atq; ita cantantes in vijs Domini, Romanæ Curiæ Prælatis, Officialibus & familiaribus Noſtris, & ſeculari, ac religioſo clero longo ordine præcedentibus, ſingulis cereos accenſos geſtantibus, ex noſtro Palatio Apoſtolico ad auguſtiſſimam Principis Apoſtolorum Baſilicam proceſſimus, vario ornamentorum genere inſtructam, iamq. ingreſſi ad Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum genuflexi procubuimus, orantes, vt Deus hanc celeberrimam actionem ad laudem, & gloriam nominis ſui dirigeret. Inde ad ſupremam Eccleſiæ partem aſcendimus alto, & ſublimi fornice admirandam, vbi amplum, regioq. ſumptu ſuggeſtum erectũ erat coram altari Sancti Petri Principis Apoſtolorum; in quo ſacram Pontificialem Miſſam celebraturi eramus, omniaq. facibus, cereiſque ardentibus collucebant; ac plurimæ circum imagines Beatum Raimundum erecto corpore egregiè pictum referebant, dextera manu clauem in poteſtatis, atque officij Pœnitentiarij memoriam, ſiniſtra librum doctrinæ, ac Decretalium monumentum gerentem, vbi ſtatim nobis in mentem venit nos ijſdem, quibus Beatus Raimundus, Cappellani videlicet, ſeu Cauſarũ Palatij Apoſtolici Auditoris munere, antequã in numerum Cardinalium aſſumeremur, & in ipſa Cardinalis dignitate ſummi Pœnitentiarij officio, quamquam non exactè, ac perfectè functos fuiſſe, ac propterea Deum in ſpiritu humilitatis non ſine lachrymis precabamur, vt ſi quid iſtis in muneribus ex noſtra imbecillitate à nobis omiſſum, vel commiſſum fuiſſet, id eius bonitas, atque clementia Beati Raimundi meritis, atque interceſſione nobis condonaret. Deinde in ſuggeſtum delati ante idem altare Principis Apoſtolorum orauimus, vt ſuo nobis auxilio, præſidioq; adeſſet: mox in excelſo è regione altaris throno conſidentes eoſdem Cardinales, Patriarchas, Archiepiſcopos, & Epiſcopos ſacris indutos veſtibus obedientiã nobis de more præſtantes,

excepimus; tum dilectus filius noſter Odoardus Sancti Euſtachij Cardinalis Farneſius nuncupatus, Regni Aragoniæ Protector, Catholici Regis nomine, ſemel, iterum, ac tertiò ſuppliciter à nobis flagitauit, vt Beatum Raimundum inter Sanctos referremus, cuius ſingulis petitionibus opportunè reſpondimus, ac per interiecta totidem interualla litanias, hymnos, preceſque adiunximus.

Denique abſolutis, perfectiſque omnibus ijs, quæ à Romanis Pontificibus hoc in genere inſtituta ſunt communibus precibus implorata Spiritus Sancti ope, ad honorem Sanctæ, & indiuiduæ Trinitatis, ad exaltationem fidei Catholicæ, & religionis Chriſtianæ augmentum, authoritate eiuſdẽ Sanctæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, Beatorum Apoſtolorum Petri, & Pauli, ac noſtra, de Venerabilium Filiorum noſtrorum S.R.E. Cardinalium omniumq. Patriarcharum, Archiepiſcoporum in Romana Curia exiſtentium conſilio, communique conſenſu Beatum Raimundum à Peniafort Ordinem Fratrum Prædicatorũ expreſsè profeſſum, ac in Eccleſia S. Catharinæ eiuſdem Ordinis Barcinone ſepultum, de cuius innocentia vitæ, & miraculis nobis planè conſtat, Sanctum eſſe definiuimus, & in Sanctorum Confeſſorum numero, & Catalogo adſcribendum eſſe decreuimus, prout per præſentes definimus, decernimus, & adſcribimus, ſtatuẽtes, vt ab vniuerſa Eccleſia quolibet anno, die 7. Ianuarij Feſtum eius, & Officiũ, ſicut pro vno Confeſſore non Põtifice ad normam in Rubricis Breuiarij Romani præſcriptam deuotè celebretur. Inſuper omnibus verè pœnitentibus, & cõfeſſis, qui ſingulis annis eodem die prædictam Eccleſiam Sanctæ Catharinæ Barcinonenſis, in qua corpus eius conditum eſt, piè, & deuotè viſitauerint, eaſdem Indulgentias, & peccatorum remiſſiones conceſſimus, & elargiti ſumus, quemadmodum concedimus, & elargimur, quæ ceteris dicti Ordinis Monaſteriis, & Eccleſiis diebus Feſtis Sanctorum eiuſdem Ordinis conceſſæ ſunt.

Itaque omnibus, quæ ad Beati Raimundi canonizationem ſpectabant, ritè peractis, atque hymno ad Dei laudem, & gratiarum actiones decantato, diuinaque ope Sancti Raimundi meritis, peculiari in eius honorem oratione, quam nos ipſi fecimus, & clara voce recitauimus, inuocata, Nos in eodem loco, & altari Principis Apoſtolorum Miſſam ſolemnem de octaua Dominicæ Reſurrectionis, cum eiuſdem Beati Raimundi commemoratione celebrauimus, omnibuſq. Chriſti fidelibus, qui & canonizationi, & Miſſæ interfuerunt, ad Dei laudem, & Sancti ſui gloriam, plenariam omnium peccatorum ſuorum Indulgentiam conceſſi-
Pſal.67. mus. Quare Deum mirabilem in Sanctis ſuis benedicamus, & gratias immorta-
Pſal.47. les ei agamus, quia ſuſcepimus miſericordiam in medio templi eius, nouum videlicet in Eccleſia interceſſorem, cuius meritis, ac ſuffragiis in omnibus animæ, corporiſque periculis adiuuemur. Ac ſingulari planè diuinæ prouidentiæ munere factũ eſt, vt hiſce difficillimis temporibus, quibus religio Catholica inimicorum telis aſſiduè impugnatur, hunc patronum, & aduocatum, vniuerſi Chriſti fideles conſecuti ſint ad Eccleſiæ pacem in primis, & tranquillitatem, ad optatam Principibus Chriſtianis concordiam, ac hæreticis in errorum tenebris à via ſalutis errantibus lucem veritatis impetrandam. Ceterum, quia nimis difficilè foret præſentes noſtras literas ad ſingula quæque loca deferri, volumus, vt earum tranſumptis etiam impreſſis, manu publici notarii ſubſcriptis, & ſigillo alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem fides vbique habeatur, quæ hiſce præſentibus haberetur, ſi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo hominum liceat hanc paginam noſtrorum definitionis, decreti, adſcriptionis, ſtatuti, conceſſionis, elargitionis, & voluntatis, infringere, vel ei auſu temerario contrai-

re;

Digitized by Google

re; ſi quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Sanctorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, Milleſimo ſexcẽteſimo primo, Tertio Kal Maij, Pontificatus Noſtri Anno Decimo.

† Ego Clemens Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.

Locus Sigilli.

†
† Ego Ptolomæus Epiſcopus Protuenſ. Card. Comenſis.
† Iul. Antonius Epiſcopus Præneſtinus, Card. S. Seuerinæ.
† Hieronymus Epiſcopus Sabinenſ. Card. Ruſticucius.
†
† Alex. Epiſcopus Albanenſ. Card. de Florentia.

† Ego Ant. Maria tt. S. Mariæ Tranſtiberim Presbyter Card. Saluiatus.
† Ego Aug. tt S. Marci Presbyter Card. Veronenſis.
† Ego Simon tt. Sancti Laurentij in Lucina Presbyter Card. de Terra noua.
† Ego Dominicus tt. Sancti Chryſogoni presbyter Card. Pinellus.
† Ego Fr. Hieronymus tt. S. Mariæ ſuper Mineruam presbyter Card. Aſculanus.
†
†
† Ego Antonius tt. Stephani in monte Celio presbyter Card. Saulius.
†
†
†
† Ego Fr. Gregorius tt. Sancti Auguſtini Card. de Mont. Elpero.
† Ego Paulus tt. Sanctæ Ceciliæ presbyter Card. Sfondratus.
† Ego Benedictus tt. Sanctæ Priſcæ, presbyter Card. Iuſtinianus.
† Ego Franciſcus Maria tt S. Mariæ in Ara cœli presbyter Card. à Monte.
† Ego Octauius tt. Sancti Alexij presbyter Card. Parauicinus.
† Ego Hieronymus tt. Sancti Pancratij presbyter Card. Matthæius.
† Ego Octauius tt. Sanctæ Mariæ de Populo presbyter Card de Acquauiua.
† Ego Flaminius tt. S. Mariæ de Pace, presbyter Card. Platus.
†
† Ego Lucius tt. SS. Quirici, & Iulitæ, presbyter Card. Saxus.
† Ego Franciſcus Maria tt. S. Bartholomæi in Inſula, presbyter Card. de Senis.
†
†
†
† Ego Camillus tt. SS. Io. & Pauli, presbyter Card. Burgheſius.
† Ego Cæſar tt. SS. mart. Nerei, & Achillei, presbyter Card. Baronius S.R.E. Bibliothecarius.
† Ego Laurentius tt. S. Laurentij in Pane, & Perna, presbyter Card. Blanchettus.
† Ego Franciſcus tt. Sanctæ Crucis in Hieruſalem, presbyter Card. Auila.

†
† Ego Franciſcus tt.S.Thomæ in Parione, presbyter Card.Mantica.
† Ego Pompeius tt.S.Balbinæ, presbyter Card.Arrigonus.
†
†
†
† Ego Dominicus tt.Sancti Petri in Monte Aureo, presbyter Card.Tuſcus.
† Ego Arnaldus tt.Sancti Euſebij, presbyter Card.Oſattus.
† Ego Paulus Aemilius, presbyter Cardinalis Sancti Marcelli.
†
† Ego Siluius tt.Sancti Saluatoris in Lauro, presbyter Card.Antonianus.
† Ego Robertus tt.Sanctæ Mariæ in Via, presbyter Card.Bellarminius.
† Ego Bonuiſus tt.Sancti Blaſij de Annulo, presbyter Card.Bonuiſius.
†

† Ego F.Diac.Card.Sfortia S.Mariæ in Via Lata.
†
†
†
†
† Ego Petrus S.Nicolai in Carcere Diac.Card.Aldobrand.S.R.E.Camerarius.
† Ego Cinthius Diaconus Card.S.Georgij.
† Ego Bartholomæus Sanctæ Mariæ in Porticu Diac.Card.Cæſius.
†
†
† Ego Io.Baptiſta Sanctæ Mariæ in Coſmedin.Diac.Card.Detus.

M.Veſtrius Barbianus.
A.de Alexijs.

Regiſtrata apud Marcellum Secretarium.

S V M M A R I V M.

1 *Capitulum Sede vacante, in quibus Epiſcopo ſuccedat latiſſimè declaratur.*
2 *Ante Vicarij Capitularis electionem quis adminiſtret.*
3 *An Capitulum poſſit reuocare Vicarium.*
4 *An facta electione Vicarij Capitulum abdicet à ſe iuriſdictionem, poſſitq. ſibi aliqua reſeruare.*
5 *Quis cognoſcat de ſuſpicione Vicarij Capitularis.*
6 *An teneatur eligere perſonam de gremio ipſius Capituli.*
7 *Ex cuius bonis Vicarius debeat habere ſalarium.*
8 *An Vicarius precedat Canonicos in ſeſſionibus.*
9 *An Capitulum poſſit plures Vicarios conſtituere.*
10 *An Vicarius Capitularis poſſit alium ſubſtituere.*
11 *An inhibitio facta Vicario Capitulari afficiat Epiſcopum ſucceſſorem.*
11 *An Epiſcopo viuente detur caſus, in quo Capitulum valeat Vicarium conſtituere.*

13 *In*

13 *In quibus caſibus expiret officium Vicarij Capitularis.*
14 *An Vicarius teneatur ſtare Syndicatui.*
15 *Sede vacante an poſſint agitari cauſæ ipſius Eccleſiæ, & ſalarium aduocatis debeatur, & currat præſcriptio.*

CAPITVLVM SEDE VACANTE.

PRæter Summiſtas ſciendum eſt, ne ſede vacante acta cauſarum criminalium occupentur, fuiſſe Pij V. Conſtitutione præceptum, vt Epiſcopi, vtriuſque Siciliæ quotannis conficiant inuentarium, vt habetur infra in verſic. inuentarium actorum, cuius Conſtitutionis occaſione dicam aliqua de officio, & poteſtate Ca
1 pituli ſede vacante, præſertim ad præſentia tempora accommodata, & † Capitulum Cathedralis Eccleſiæ defuncto Epiſcopo ſuccedere in his, quæ Epiſcopalem iuriſdictionem concernunt, cap. cum olim, vbi glo. & Doctor. de maior. & obed. c. vnico, eod. tit. lib. 6. & totum Capitulum durante vacationis tempore poterat de iure per ſeipſum adminiſtrare, iuriſdictionemque exercere. Abb. in cap. irrefragabili, ſub num. 2 de offic. ord. Felin. in d. ca. cum olim, nu. 9. hodie verò ex decreto Concilij Trid. ſeſſ. 24. de refor. c. 16. tenetur infra octo dies poſt mortem Epiſcopi omninò Vicarium conſtituere, vel exiſtentem confirmare, qui ſaltem in iure Canonico ſit Doctor, vel Licentiatus, vel alias quãtum fieri poterit idoneus; ſi ſecus factum fuerit ad Metropolitanum deputatio huiuſmodi deuoluatur. Et ſi eccleſia ipſa Metropolitana fuerit, aut exempta, tunc antiquior Epiſcopus ex Suffraganeis, in Metropolitana, & propinquior in exempta Vicarium idoneum poteſt conſtituere.

Pro intelligentia huius materiæ videnda ſunt ſequentia iura, videlicet.

Cap. illa, & c. fin. ne ſede vacan.
cap. vnico, eod. tit. in 6.
cap. cum olim, & c. his, quæ, de maior. & obed.
cap. ad abolendam, de hæret.
cap. vnico, de inſtit. in 6.
cap. ſi epiſcopus, & ca. eccleſiæ, de ſup. negl. prælatorum, in 6. ca. quia ſæpè, de elect. in 6.
Clem. Statutum, de elect.
capit. cum nullus, §. Epiſcopo, de tempor. ord. in 6. c. vnicum, de maior. & obed. in 6.
Conc. Trid. ſeſſ. 7. c. 10.
& ſeſſ. 23. cap. 10. de reform.
& d. ſeſſ. 24. cap. 16.

In quibus iuribus diſponitur de poteſtate Capituli.

QVia in dies accidit Cathedrales Eccleſias ſuis Paſtoribus ex hac luce ſubtractis viduari, operæpretium duxi per quaſdam quæſtiones magis notabiles deciſiue procedendo breuiter enucleare, ad quæ tunc temporis Capituli poteſtas ſuum Epiſcopũ repræſentantis extendatur. Quæro igitur, qualiter intelligatur generalis regula illa: Capitulũ, ſ. Sede vacãte ſuccedere Epiſcopo in his, quæ ſunt iuriſdictionis vulgaris iuribus? Reſp. ex mente gl. celebris in Clem. 1. ver. Capituli, propè finem, de hæret. hanc maximam in pluribus declaratione egere, vnde non abs re erit, per ſequentes exceptiones eam dilucidare. Et primò, vt intelligatur de iuriſdictione ordinaria, non autem de delegata, Federic. de Senis conſilio 30.

Abb.

Abb.in d.ca.cum olim,quod amplia procedere, etiam in iuriſdictione generali; quam haberet Epiſcopus à iure delegatam Apoſtolica authoritate, in caſu ca.ad abolendam,de hæret.alijſque ſimilibus, quos recenſet Pauin. in præalleg.tract. par. 1.q.10.in princ.Io.Andr. quem communiter ſequuntur Doctores in d.ca.ad abolendam,& præcisè Card Zab.qui tam in d.loco,quàm in Clem.1.q.8. de hæret.omnibus contrarijs libratis,hanc veriorem eſſe aſſerit, & quod hæc ſit communis,teſtatur Philip.Franc.in ca.vnico,de maior. & obed.in 6. ſubdens ita eſſe tenendum,& ibidem Gemin.caſu 7. rationem affert; quia in talibus potius eſſet ſupplere vices Papæ, quam Epiſcopi, idque confirmare videtur Bellam. concl. 166.quamuis huiuſmodi iuriſdictio per viam iuris conceſſa,ſit perpetua. Feder. de Sen.conſ.130.incip.Factum eſt tale,in fine.Pauin.tamen loco cit.ſub nu.4.pro concordia diſtinguit,illud colligendo ex mente Inn.& Hoſt in d.c.ad abolendã, aſſerens,quod ne in hoc fiat amara interpretatio,dici poſſet in talibus caſibus Capitulum ſuccedere ſtante neceſſitate, vel vtilitate actus expediendi, eoque maximè,ſi non ſit de proximo futurus ſucceſſor,aliàs ſecus.

Subſequenter hanc regulam intellige procedere in iuriſdictione, quæ competit Epiſcopo iure communi,& proprio, ſ. eo ipſo,quod eſt Epiſcopus, ſecus verò vbi competeret aliquo iure ſpeciali,ſeu accidentali. Doct in c.verum,de foro compet.Rebuff.in Praxi,tit de deuol.nu.68.Declara,dummodo per illud accidens,ſiue caſum aduentitium ipſi Epiſcopo noua tribueretur iuriſdictio,alias ſi non tribueretur noua iuriſdictio,ſed eſſet quædam annexio, ſeu additamentum ad generalem,& naturalem iuriſdictionem,quam haberet à iure in ſua Diœceſi, tunc ſuccederet Capitulum Ant.Butr in c cum in cunctis,de elect.latius per Gemin.in ca. quamquam,de elect in 6 Felin.in d.ca verum,ſub num.3.cuius ratio eſſe poteſt: quia idem iudicium fieri debet de additamẽto,quod de principali, Abb. in Clem. Statutum,in 3 oppoſ.de elect. Hinc dixerunt aliqui,Capitulum ſuccedere in iuriſdictione,ſeu alio iure,quod Epiſcopus ex conſuetudine ſibi acquiſiuiſſet, Abb. in d.c.cum olim,q.10.licet oppoſitum voluerit in c.ſcriptum,nu 12 de elect Franc. in d.c.vnico,ſub nu.4. Pauin.par.1 q 9.nu 7.Ex quibus etiam Felin. in ca.eam te, nu.17 de reſcript infert ad tria notatu digna. Primum eſt ex mente Butr. & Imolæ,in d.tex.5.in mandato facto Epiſcopo ipſo defuncto Capitulum non ſuccedere etiam literis iam præſentatis; Secundum, quod Capitulum Sede vacante non ſuccedit in poteſtate literarum exequutorialium,quæ dantur in perſonam Epiſcopi,ſi conferunt poteſtatem non concurrentem cum poteſtate iuris communis, ex mente Lud.Rom.conſ.606.De tertio dicemus infrà,vbi magis opportunè cadet, in fine 3.quæſt.ſpecialis.

Tertiò intellige regulam procedere in iuriſdictione cõtentioſa, vel neceſſaria. 1.vbi fieri non poteſt quin ille actus fiat,iuxta doctrinam præd. gl.in Clem.1.de hæret Communiter approbatæ,vt inquit Fel.in d.ca.cum olim,& ſic in his, quæ ſunt iuſtitiæ,& quoties actus de neceſſitate eſſet expediẽdus, ſi ſine cauſa denegaretur,poſſet adiri ſuperior pro compulſione,arg.eorum, quæ notantur in ca.nullus,de iurepatronat & eorum,quæ in ſimili ſuperius dicta fuerunt,in ver ſic.Archiepiſcopi authoritas,nu.21.& ſeq. ſecus autem ex mente aliquorum in iuriſdictione voluntaria,& ſic in his,quæ ſunt gratiæ.Io.Monac.in d.c.vnico,de maior. & obed.in 6.& in cap.fin.de ſuppl. neglig.præl.eod.libro, niſi in quantum à iure reperiatur conceſſum.Gemin.in d.ca.vnico,ſub num.4. vel exiſtente neceſſitate, Felin.in c.cum omnes,ſub num.10.de Conſtit.Quidam verò in hoc diſſentiunt, volentes indiſtinctè circa poteſtatem Capituli Sede vacante eſſe conſtituendam

Regu-

Regulam affirmatiuam, videlicet, vt Epiſcopo in omnibus regulariter ſuccedat, quæ ſunt iuriſdictionis ordinariæ, exceptis caſibus expreſſis, prout nouiſſimè poſt alios per eum citatos cenſuit Nauar. conſ. 31. num. 2. de temp. ord. in antiq. *Regula affirmatiua.*

Vlterius ſciendum, quod Capitulum in quantum Epiſcopo ſuccedit, eiuſq. vices ſupplet, non dicitur eo inferius, ſed par, & ratio eſt, quia eius iuribus vtitur, habetq. eandem poteſtatem, tamquam ſubrogatum, arg. text. in c. is qui in ius, de regul. iur. in 6. & ex relatis per Iacob. Sbroz. in tract. de Vicar. Epiſc. lib. 1. q. 15. clarè patet, in quo ferè omnes conueniunt. Quam extende, & primò, vt in ea dicatur ſuccedere pleno iure, ſ. quo ad liberam adminiſtrationem, tam ſpiritualiũ, quam temporalium, c. ſi Epiſcopus, cum ſeq. de ſuppl. neglig. prælat. in 6. & quæ comprehendantur ſub iſtis vocabulis, ſ. in ſpiritualibus, & temporalibus traditur notabiliter per Feder. de Sen. conſ. 302. etiam ſi ſpiritualia eſſent talia, quæ requirerent ſpeciale mandatum Epiſcopo viuente. Gemin. & alij, in c. cum nullus, §. Epiſcopo, de temp. ord. in 6. Secundò extende, vt illam exercere poſſit tam in perſonas Eccleſiaſticas, quam ſeculares, quando ſcilicet, prælatus defunctus præter ſpiritualem habebat etiam temporalem iuriſdictionem, vt poſſet cognoſcere de cauſis, quæ mouentur inter laicos ſuæ Diœceſis, arg. text. in c. conqueſtus, de foro compet. & in c. Romana, §. debet, de appellat. in 6. quam in criminalibus quam per alios exercere ſolet abſque irregularitatis incurſu, cap. fin. ne cler. vel monachi, in 6. Pauin. par. 1. q. 2. num. 5. Tertiò extende, vt poſſit illam exercere contra ſingulos de Capitulo, etiam Decanum, vel Præpoſitum ipſius Capituli, ſecũdum omnes, teſte Nauar. conſil. 7. ſub num. 3. de offic. ordin. in antiquis. *Quarta declaratio.*

Prædicta reſtringe, & primò, vt non ſuccedat Capitulũ in caſu, in quo Epiſcopus exercitium iuriſdictionis non habere ſolus, ſed cum alio; quia tunc non ad Capitulum, ſed ad collegam ſuperſtitem fieret deuolutio, c. fin. 65. diſt. hoc tamẽ declarando ea mente Zab. in d. c. ad abolendam, quando taliter Epiſcopo, & alio cõpeteret quod inter eos eſſet locus iuri accreſcendi, arg. text. in l. vnica, C. quando non petent. par. al. às ſi nõ in ſolidum competeret, expectandus eſſet ſucceſſor in ipſa dignitate Epiſcopali, c. quoniam Abbas, de offic. deleg. Secundò, illam reſtringe, vt intelligatur quando cõtenditur de nudo exercitio ipſius iuriſdictionis, ſecus autem quoties verteretur quæſtio ſuper proprietate alicuius certi iuris, ſeu iuriſdictionis, vt non ſuccedat Capitulum in examinatione illius quæſtionis, & ratio eſt: propter præiudicium quod generari poſſet futuro Epiſcopo, cum tunc Eccleſia careat legitimo defenſore, c. fin. ne Sede vacan. exempla ponit Panor. in c. verum, nu. 12. de foro compet. veluti, ſi contenderetur, an talis ſit ſubiectus, an exemptus; Item, an talis locus ſit de Diœceſi, vel ne. Poſſet etiam exemplificari quãdo dubitaretur de aliquo beneficio, an eſſet de iure patronatus, vel pertineret ad meram Epiſcopi collationẽ, eò quod per iura à patronis producta, liquidè nõ appareret de exiſtentia ipſius iuris patronatus; quod intellige, etiam ſi huiuſmodi cauſa reperiretur incepta ante vacationem, & ſic ipſo epiſcopo viuente, i. vt non poſſit proſequi, ſed ab ea deſiſtendum vſq; ad noui prælati aduentum, Doct. in d. c fin. Pauin. p. 2. q 9. Tertiò regulam hanc generalem reſtringe, quod etſi Capitulũ Sede vacante ſuccedat in iuriſdictione, non tamen in emolumento prouenienteex ipſa iuriſdictione, & ſigillo Curiæ, vel aliàs vndecumq. ad Prælatum pertinente, ſed illud ſucceſſori reſeruandum eſſet, per text. in Clem. Statutum, de elect. quod intellige, etiam vbi iſtud emolumentum iuriſdictionis, quod percipitur eſſet commune Epiſcopo & Capitulo, quia cum conſiſtat in re diuiſibili, pars Capituli ſibi cedat, pro parte verò Epiſcopum tangente, fiet reſeruatio, vt dictũ eſt. *Quinta declar.* *Notabilis doctrina.* *Sexta declaratio.*

Zabar.

Zabar.ſingulariter in d.text.q.5.Secundò,intellige hoc procedere,quando emolumentum directè ex iuriſdictione proueniret ſecùs ſi ex cauſa perſonæ illã exercentis gratis,& non tamquam debitum aliquid detur,arg.tex.in c.ſtatutum, §.inſuper,de reſcript.in 6.Imola,in præalleg.Clem ſub nu 19.verũ in locis,in quibus adſunt collectores Cameræ Apoſtolicæ, illud vacationis tẽpore durante eadem Camera ſibi appropriat,vt eſt in Regno Neap.& per emolumentum intelligitur pęna impoſita inobedientibus,ratione contumaciæ,eſſet etiam tale id quod percipitur ratione decreti quod interponitur. Vital in dicta Clem.nu.47.& ſeq.intelliguntur etiam compoſitiones, & pęnæ pecuniariæ, ſeu emendæ, quæ, & cui debeantur, habetur per Felin.in c.irrefragabili,de off.ord.per Diaz. in ſua Praxi c.146.per Couar.lib.2.var.reſol.c.9.nu.9. & nouiſſimè per Conc.Trid.ſeſſ.25.de refor.c.3.§....In cauſis verò iudicialibus,diſpoſitum eſt,vt huiuſmodi mulctæ pecuniariæ, eo ipſo quod exactæ fuerint, aſſignentur locis pijs ibi exiſtentibus, cuius Canonis authoritate id ſtatim exequi poterit Vicarius Capituli,& ex dictis emolumentis Sede vacante obuenientibus,deduci debent rationabiles expenſæ; & quæ eſſent tales, vide per gl.in d Clem.Statutum.verſ.expenſæ. Quartò limita, quod licet de iure abſque hominis miniſterio Capitulum in prædictis ſuccedat;cuius ſucceſſionis rationes aſſignat Lamber in tract.de iure paron.lib.1.par.1.art.9.1.q.princ.tamen ſecùs eſſet, vbi talis iuriſdictio Sede vacante ex aliquo iure ſpeciali competeret certæ perſonæ, ratione ſuæ dignitatis,veluti,ſi hoc conſtitutum eſſet in fundatione illius dignitatis. ſiue Eccleſiæ,vel conſuetudine, ſeu priuilegio, Ioan.And.in c pen de offic.leg.Pauin.par 1 quæſt.9.num.4.arg.text. Conc.Trid.ſeſſ.23.de refor.c.10. propè finem;etiam ſi illa iuriſdictio deferretur cum emolumento, d.Clem.Statutum, in fine, cum ibi adnotat. per gl. & Doct. de elect.Nec Capitulo obſtabit, quo minus in huiuſmodi adminiſtratione ſuccedat perſona,ſcilicet,vel Coadiutoris pro tempore,quem forſan Epiſcopus habebat,vel adminiſtratoris, ſi quẽ Papa dederit, quia horum poteſtas expirat mortuo Epiſcopo,Fran.in d.c.vnico,ſub num.3.Felin.in d.c.cum olim,num.8.

Septima declar.

Subnectitur congruè quærendum,quid dicendum in his,quæ ſunt ordinis epiſcopalis, Reſp.quod in illis etiam Capitulum ſuccedit,illud ſanè intelligendo.ſ. quo ad poteſtatem ea committendi alteri Epiſcopo vicino,quem ad illa exercenda inuitabit, arg.text.in cap.Pontifices,7.q.1. cum ſimil. Franc.in d.cap.vnico, num.9. & ſi non poſſit commodè habere aliquem ex conuicinis Epiſcopis,poterit vocare alium commodiorem Sedis Apoſtolicæ, cuius copiam habere poterit, Pauin.par.1.q.3.nu.4. proteſtatione verò adhibita, quod per hoc nihil iuris illi Epiſcopo vocato acquiratur; Panorm in c.his quæ,nu.3.de maior.& obed.quod amplia in omnibus,quæ conſecrationis miniſterium expoſcerent,de quib.per Pauin.loco cit.in princ p. Illa enim de lege iuriſdictionis Epiſcopalis exiſtere,docet gloſ.recepta,in cap.dilectus, de offic.ord. Limita tamen, vt non ſuccedat quo ad immunitates, & priuilegia conceſſa Epiſcopis ordinis & dignitatis Pontificalis, quæ numerantur per gloſ. in cap.fin.de priuileg.in 6.quod pro indubitato ponunt Doct.in d.cap.vnico, & Pauin.ibidem refert, ſub num 9. Item, quæ ſint ordinis Epiſcopalis,& quæ eis competant ratione dignitatis,& quæ contineat iuriſdictio Epiſcopalis, clarè & diſtinctè notat Iacob.Sbroz. in tract.de Vicar.Epiſc. lib.2.q.2. & duabus ſeqq.

An Capitulũ Sede vacante ſuccedat ĩ his q̃ ſunt ordinis epiſcopalis.

Quibus ſic prælibatis, vltrò ſe offerunt ſpeciales quæſtiones decidendæ,inter quas erit prima in ordine,An poteſtas viſitandi Diœceſim Sede vacante,tranſeat in Capitulum. Reſp. quod Panor.in præalleg.c.cum olim,indiſtinctè tenet quod

ſic.

ſic. Idem confirmat Soc.in tract.de viſitat.col.4. Boniſ.de Vital. in Clem 1 nu. 79. de hæret. ratione de qua ibi per eum. quod declara duobus modis,& primò niſi ſperaretur quod de proximo prouideretur Eccleſiæ de Epiſcopo ſucceſſore, vt colligitur ex theorica Innoc.in d.cap.ad abolendam. Felyn.in d.c.cum olim, ſub num.3. Secundò vbi viſitatio competeret epiſcopo de iure ſpeciali, vt quando epiſcopus exemptos Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubiectos authoritate Apoſtolica viſitat, iuxta text.in Clem Attendentes. de ſtatu monach vbi Card Zab. q.4.& in c.cum olim,q.9. Fed.de Sen conſ.291. Franc.in d.c.vn.co,num.5 Phil. Prob.in addit.ad Io.Monach. in cap.eccleſiæ, num.1.de ſup negl.prl.in 6. verum in hoc vltimo Pauin us, par.1.q.7. in fine,ſibi placere inquit moderationem Collectarij in d.c.cum olim, ſcilicet, vt Capitulum id etiam poſſit ſubſiſtente neceſſitate; & vide eundem in tract.Viſit.par.2.princ.in fine.

Secundò quæro. An Capitulum Sede vacante poſſit diſpenſare in caſibus Epiſcopo permiſſis. Reſp quod Feder.de Sen.conſ.30.poſt multa hinc inde adducta,concludit tandem affirmatiuè; cuius dicta ad verbum recitat Pauin.par.1. c.5.quam partem amplectitur Abb.in d.cap.cum olim, & in c.at ſi clerici, §.de adulterijs, ſub num.16.de iud. Zab.in c.cum omnes,q.10.in fine,de conſt.iur.cui etiam accedit Gem.in c.cum ex eo, num.7. de elect.in 6.eamq. expreſſè ſequitur Nauar.conſil.31. de tempor.ord.in antiq. volens poſſe Capitulum Sede vacante diſpenſare cum illegitimis ad ordines minores, & beneficium ſimplex, iuxta text.in c.1.de fil.presbyt.in 6. quam Concluſionem declara procedere in caſu,in quo ſubſiſtente legitima cauſa diſpenſatio eſſet debita, iuxt gloſ.in cap. vt conſtitueretur, & cap.Domino ſancto,50.d.tum,quia cum fiat cauſa cognita, dicitur eſſe iuriſdictionis. Zab.in c.2.q.3.ne Sede vacante, tum quia cum tunc exequatur iuſtitia, vt per Abb. in d.§. de adulterijs, ſub num.20. eſſet ius non omninò voluntarium,ſed coactum. Felin.in d.c.cum olim,q.8. Secundò declara non procedere in Vicario à Capitulo ſimpliciter dato. arg.text.in c.3. de off.Vic.in 6.ſecùs verò ſi poſt aliquos caſus ſpecificatos eſſet appoſita Clauſula generalis. Fed. de Sen.conſil.40. in fine.Emanat dubitatio,An Capitulum ſuccedat in poteſtate Epiſcopis conceſſa diſpēſandi in irregularitatibus,iuxta Decretum Concilij Tridentini ſeſſ.24.de reform.cap.6. Reſpondeo, quod affirmatiuam ſententiam tenet Henriq.in Sum.lib.14.de irregular.c.20.§.1.in fine,rationem aſſignans:quia ſuccedit Epiſcopo in iuriſdictione, præterquam in paucis exceptis. Idem etiam colligitur ex relatis per Ioannem Gutierez lib.2. Canon. quæſt.cap.3.num.10. Sed Suarez oppoſitium ſentit,in tractatu de Cenſuris, diſput.41.ſect.2.pag.748. colum.2.

An poſſit diſpēſare.

Tertiò quæro,An ſuccedat in poteſtate excommunicandi,& abſoluendi ab excōicationis ſententia quoſcumq; poſſet Epiſcopus ſi viueret. Reſp.quod de ſecundo clarum eſt illud poſſe,prout ad literam habetur in cap.vnico,de maior. & obed.in 6.etiam ſi excommunicatio eſſet lata à iure,dummodo alteri nō ſit reſeruata, Nauar.in Man.Confeſſ.c.27.num.39. & per conſequens idem concludendum circa poteſtatem excōicandi, cum poteſtas abſoluendi & ligandi pari paſſu ambulent,& qui poteſt vnum, poteſt aliud,c.verbum,de poen.d.1. Franc.in d.c. vnico,nu 5.& eo magis in excōicatione ad finem reuelationis,vt animæ exeant è peccato,iuxta diſpoſita in Concil.Trid.ſeſſ.25.de reſor c.3. Prædicta ampliā,vt ad finē abſoluendi à caſibus Epiſcopo reſeruatis,de quibus habetur per gl.in c.2. de poen.&remiſ.in 6.poſſit deputare pœnitentiariū,vt expreſsè decidit Pan.in c. his quæ,in fine, de maior.& obed.& hoc pp periculum, quod imminere poſſet ipſis

An excōicare,et ab eius ſentētia abſoluere valeat.

anima-

animabus ex ſuperioris defectu Sede Epiſcopali vacante,arg.text. in c.ne pro defectu,de elect.Secundò amplia procedere etiam in abſolutione à iuramento,Cardin.conſ.35.verſ. Ad ſecundum dubium principale,cuius dicta reaſſumit Felin. eum ſequendo,in ca.1.num.2.de iureiur. & concurrit Ant.Gagliard. in tract.de abſol.à iuram.§.4.num.11.

Hinc incidenter quæro, Num Vicarius datus à Capitulo Sede vacante, poſſit abſoluere quendam à peccato, cuius abſolutionem Papa mandauit alternatiuè Epiſcopo,vel eius Vicario? Hanc quæſtionem mouet Felin.in ca.eam te, poſt nu. 17.de reſcript. & concludit negatiuè; ea ratione: quia talis Vicarius à Capitulo electus,non dicitur Vicarius Epiſcopi,ſed Epiſcopalis iuriſdictionis,& illius,quā à Capitulo aſſumpſit:ſed cum hoc non poſſit Capitulum, tanquam iure accidentali Epiſcopo competens,vt ſuperius dictum eſt,ergo,nec ipſius Vicarius,argum. text.in l.Nemo plus iuris,ff. de regul.iur.& ca.quod autem,de iurepatr. Sbroz.in tract.de Vic.Epiſc.lib.1.q.16.

An poſſit cōdere ſtatuta.

Quartò quæro. An Capitulum Sede vacante poſſit condere ſtatuta ſuper ſtatu eccleſiæ diſtringentia totam diœceſim? Reſp.quod Feder.de Sen.conſ.16.hāc quæſtionem diſputando affirmatiuè tandem determinat, cui ſtipulatur Panor.in d.c.cum olim,q.7.& ſic tranſeunt Doct.in d.ca. vnico, eandem allegantes rationem,quia,ſius ſtatuendi dependet à iuriſdictione,per text.in c.2.de Conſt. in 6. Quam concluſionem intellige,& primò,vt talia Statuta teneant,& durent etiam in tempus futuri prælati,nam licet Capituli poteſtas ſit in defectum, & tempus, ac in aduentu ſucceſſoris expiret, illud tamen,quod tempore ſuo fecit, tanquam legitimè factum durabit,c.factum legitimè de reg.iur.in 6. & habetur per prædictos Doct.in locis cit.Tabiena,in verbo,excommunicatio,4.num.5 Secundò intellige, vt ſit in poteſtate ſucceſſoris quandocunque illa pro libito reuocare, arg. tex. in c. ſi qua,de rebus,12 q.2.& iidem Doct.confirmant Tertiò intellige,dummodo ſint iuſta,& ſalubria,ſecùs verò ſi in præiudicium eccleſiæ,vel Epiſcopalis menſæ,etiam ſi eſſent iurata,c.ſicut noſtis,vb· gloſ.& Hoſt.de iureiur. & pœnæ appoſitione vallata.Lap.alleg 10 & ſeq.Pauin par.1 q.6.nume 8. quod Felin.in c.cum omnes,ſub num. 10.de conſtit. ſubintelligit procedere in his,quæ de iure communi, vel laudabili, & approbata conſuetudine Epiſcopo competerent, ſecùs ſi in aliquo iure ipſi Epiſcopo non canonicè quæſito,præiudicium afferretur. Quartò,& denique intellige,etiam ſi talia Statuta Capituli eſſent contraria Statutis, & Synodalibus Conſtitutionibus ab Epiſcopo editis, cum illas poſſit tollere,& reuocare.Gemin.& Franc.in d.c.vnico,Zabar. & Felin.in d.ca.cum omnes Pauin loco cit.

Cognoſcit de arduis cauſis.

Quintò quæro, An Capitulum Sede vacante poſſit cognoſcere de arduis cauſis? Reſp.affirmatiuè,idque patet: nam cauſæ matrimoniales maiores reputātur, cap.1.de conſang.& affinit. de quibus Capitulum cognoſcit, vt probatur in cap. veniens,iuncta ſupraſcriptione,de eo,qui duxit in matrim. & notat Abb.in cap. præterea,num.2.de teſt.cog.ex quo hoc non reperitur prohibitum, neque agatur de aliquo ſucceſſoris præiudicio.Pauin.p.1.q. 10.ſub nume.8.& ſi opponatur de textu Conc. Trid.ſeſſ.24.de refor.c.20.§.ad hæc,diſponentis, quòd cauſæ matrimoniales relinquantur examini, & iuriſdictioni Epiſcopi tantum; reſpondeo per illa verba excludi alios prælatos inferiores, ſed Capitulum in hoc caſu non dicitur inferius Epiſcopo,ſed par,vt ſupra tactum eſt,& de intellectu d.text.Concil. Trid.vide Nauarr.conſ.1.num.5.& 6.de off.deleg in antiq. Item patet,quia ſuccedit in officio cognoſcendi de crimine hæreſis, quod inter maxima computari

nemini

nemini dubium eſt, de quo eſt tex. expreſſus in Clem. de hæret. ex cuius verbis colligitur, quod in hoc à Capitulo debet eſſet aliquis in ſpecie deputatus; vbi etiam Zabar. q. 12. inquit non ſufficere, quod ſit Vicarius generalis ipſius Capituli, niſi ad hoc haberet ſpeciale mandatum.

An poſſit alienationi conſentire, & mutuo accipere.

Sextò quæro, An Capitulū poſſit alienare bona ipſius eccleſiæ vacātis? Reſp. negatiuè, per tex. in c ſi qua, de rebus, & c. precariæ, 12. q. 2. poterit tamen conſentire, & interponere authoritatem eccleſiæ inferiori ex cauſa alienare volenti, Panor. in d. c. cum olim, q. 3. Franc. in d. c. vnico, ſub nu. 3. Rebuff. in Praxi tit. de deuolut. nu. 104. limitatur etiam in rebus, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt, quas liberè poterit alienare; Pauin. p. 2. q. 8. ſub num. 3. etiam ſine alterius authoritate, Abb. in c. 1. ne Sede vac. & tandem limita, vt pro inſtantibus neceſſitatibus ipſius eccleſiæ vacantis, etiam ſine ſuperioris authoritate poſſit pecunias mutuo recipere, prout tenet glo. in ca. cupientes, §. ad hæc, verſ. aliundè, de elect. in 6. quod intellige, cum manifeſta ſit in hoc eccleſiæ vtilitas, & negotium dilationem non caperet, & de facili ſuperioris authoritas haberi non poſſet, aliàs ſecus, adeo quod ex tali mutuo obligetur eccleſia, & prælatus ſucceſſor. Pauin. d. q. 8. nu. 20. Franc. in d. §. ad hæc, nu. 4. Io. Gutierez lib. 1. Canon. q. c. 1. nu. 132. Redoan. in tract. de reb. eccleſ. non alien. q. 30. qui in fine ad præſentem materiam addit, id quod noſtris temporibus in ſimili vacante Sede per obitum Sum. Pontif. ſeruari ſolet per ſacroſanctum Illuſtriſſimorum Cardinalium Collegium.

An in Capitulū trāſeat poteſtàs infeudandi bona menſæ Epiſc.

Sub hac q. cadit alterius deciſio, an ſcilicet in Capitulum Sede Vacante tranſeat poteſtas infeudandi bona infeudari ſolita deuoluta, & dependentia à menſa Prælati, ad quam ſimiliter negatiuè reſpondetur: niſi inueſtitura eſſet neceſſaria, cum tunc ex ea ſucceſſori nullum paretur præiudicium, vel vbi in Eccleſia eſſet conſuetudo talia infeudandi, quando ipſo Prælato vacaret, ita concludit Amæd. à Ponte, in comment. ad tit. Qui feud. dare poſſ. nu. 157.

Septimò quæro, An ſuccedat in poteſtate compellendi executores teſtamentorum? Reſp. quod non ſolum in hoc, ſed etiam in ipſo executionis officio ipſis executoribus negligentibus. Doct. in c. Ioannes, & ibi Couar. nu. 2. de teſtam. & hoc communiter approbari, inquit Card. in Clem. vnica, q. 1. de teſtam. Pauin. p. 2. q. 7. quod extende etiam quo ad poteſtatem cogendi ipſos executores ad rationes reddendas. Imol. in d. Clem. vnica, ſub nu. 13. Franc. in d. ca. vnico, de maior. & obed. in 6. q. 11.

Exigit obedientiā manualē.

Octauò quæro, An ſuccedat in exactione manualis obedientiæ, quam in quibuſdam locis ſtatuto die clerici diœceſis ſuo prælato exhibere ſolent cum muneribus? Reſp. videri dicendum, quod ſic, per tex. in cap. his, quæ, de maior. & obed. verum Card. Zabar. ibi, quæſt. 4. in fine dicit, non obſeruari, quod Capitulum exigat obedientiam, ſed Neapoli Sede vacante fuit obſeruatum contrarium in prima Dominica menſis Maij, exigendo Capitulum reuerentialem, & manualem obedientiam à bijs, qui tenentur comparere cum floribus, fructibus, cereis, aliiſq. munuſculis, & hoc ex iuris diſpoſitione, iuxta text. præalleg. Accedit etiam, quia obedientia eſt de lege iuriſdictionis, ca. conquerente, de offic. ord. in qua Capitulum ſuccedit.

An conferat beneficia.

Nonò quæro, Num Capitulum Sede Epiſcopali vacante ſuccedat in poteſtate conferendi beneficia? In quo firmanda eſt concluſio negatiua, quæ probatur tum de iure communi, per text. clarum, in ca. 2. ne ſede vac. vbi habetur, hoc nuſquam inueniri cautū in iure, tum de iure nouiſſimo, per Conſtitutionem fel. mem. Pij V. incip. Sāctiſſimus in Chriſto Pater, fol. 1167. in Bullar. per quam omnia bene-

ficia

ficia epiſcopali Sede vacante quomodolibet vacantia ad eorundem Epiſcoporũ
collationem, prouiſionem, præſentationem, electionem, ſeu quamuis aliam di-
ſpoſitionem quomodolibet pertinentia, ipſi Pontifici reſeruantur. Quã amplia,
& primò, etiam vbi collatio beneficiorum per ipſum Epiſcopum non ex toto li-
berè, ſed cum conſilio, vel conſenſu ipſius Capituli fieri deberet, iuxta text. in ca.
vnico, §. cum verò, ne Sede vacan. in 6. in eo enim caſu perinde eſt, ac ſi cum con-
ſilio tantum deberet fieri, quia ad veritatem alternatiuæ ſufficit alterum adimple
ri, c. in alternatiuis, cum gl. de reg. iur. in 6. huncque verum illius text. ſenſum eſſe
teſtatur Pauin. par. 2. q. 1. ſub nu. 2. Nau. conſ. 1. ne Sede vacan. in nou. Secundò,
prædictam concluſionem extende procedere, etiam quando alius ex aliquo ſpe-
ciali iure haberet conferre cum Epiſcopo, Rebuff in Praxi, tit. de deuolut. nu. 76.
quod poteſt eſſe duobus modis, ſ. vel cum conſilio, vel cum conſenſu Epiſcopi, &
in neutro ſuccedit Capitulum, nec in præſtatione conſilij, neque conſenſu, ſiqui-
dem primo caſu poterit ille tertius liberè conferre irrequiſito Capitulo, nec tene
bitur aliquem adire loco Epiſcopi pro tali conſilio, d. ca. vnico, § fin. vbi Gemin.
& Franc. huius rationem adducunt, & in 2. caſu de neceſſitate erit expectandus
ſucceſſor in Epiſcopatu, qui conſentiat, gl. in d. §. fin. verſ. cum conſilio, & ibi Scri
bentes, gl. in cap. ſi pro te, de reſcript. in 6. ipſique expectanti tanquam impedito
tempus non currit, c. quia diuerſitatem, de conceſſ. præb. c. fin. de elect. quod vlti-
mum declara, niſi ille conſenſus præſtandus eſſe ab Epiſcopo ſolum ratione iu-
riſdictionis Epiſcopalis, vt in conceſſione iurispatronatus, & decimatum, ca. nul-
lus, cum alijs, concord. de iurepatron. nam tunc ſuccederet Capitulum. Pauin. lo
co ſuperius cit. nu. 11. Tertiò concluſionem amplia procedere, etiam in beneficijs
ad ipſum Epiſcopum pertinentibus iure deuoluto ob negligentiam, vel culpam
inferiorum prælatorum, non conferentium, vel malè conferentium, ſecundum
vnam opinionem, cui ſe ſubſcribit Rebuff. in Praxi, tit. de deuolut. nu. 93. & cum
huius determinatio propter Doctorum varietatem difficillima reputetur, prout
præcipuè eſt videre ceteris omiſſis apud Abb. & Felin. in præalleg. c. cum olim, &
apud eoſdem, in ca. verum, de foro comp. tangit idem Abb. ſibiipſi contrarius, in
cap. 2. ne Sede vacan. Ioan. Andr. Gemin. & Franc. tractant in cap. quamquam, de
elect. in 6. habetur per Pauin. p. 2. q 2. Diu me cogitabundum tenuit, cui potius
adhærerem ſententiæ, quæ ad præſens omni difficultate carere videtur propter
d. Conſtitutionem, fel. record. Pij V. generaliter loquentem. Quartò, & denique
amplia, vt Capitulum Sede vacante non poſſit conferre etiam Hoſpitale in titu-
lum: quia loco beneficij habetur, Clem. Quia contingit, de relig dom. Clem. 2. de
præb. ſecùs quando ad nutum daretur, vt per Io. Silu. in tract. de beneficio, par. 2.
q. 11. in fine.

Quæ concluſio recipit plures fallentias, inter quas prima eſt, vt non procedat
in beneficijs, quæ communiter ſpectant ad collationem Epiſcopi, & Capituli,
quia vno deficiente, vel inhabili exiſtente, alter confert, ca. vnico, ne Sede vac. in
6. Similiter ex identitate rationis ſuccedet in poteſtate præſentandi, vel eligendi
quoties ad vtrũque ſimul ſpectaret electio, & præſentatio, aliàs non, prout decla
rat Lap. quẽ ſequuntur Gemin. & Franc. in d, c. vnico, de maior. & obed. in 6. &
ita concludit Lambert. latè, & notabiliter examinãdo in ſuo tract. de iurepatron.
par. 2. lib. 2. art. 14. quæſt. 2. in prin. & quare in his, quæ communiter Epiſcopo, &
Capitulo imminent facienda, de facili tranſeat de vno ad alium poteſtas, ratio af
fertur per Io. Monach in d. ca. vnico, ne Sede vac. in 6. à Doctorib. in varijs locis
relata; & illud dicitur communiter pertinere, quando æquale ius quælibet pars

habet

habet in actu, prout in d. tex. notat Gem. & explicat plenè Prob. in addit. ad Io. Monach. in c. cum illis, de præb. in 6. Per quos terminos erit ēt decidenda dubitatio illa, ſ. An prouiſio præbendæ pœnitentialis, (quam Concil. Trid. ſeſſ. 24. de refor. c. 8. iuſſit inſtrui in eccleſijs Cathedralibus) facta à Capitulo Epiſcopali Sede vacante, valida ſit, traditur per Nauar. conſ. 19. de præb. in antiq. Secūdò limita, vt poſſit in illis præfigere œconomum, ſeu ipſas eccleſias ad tempus cōmendare alicui, vt ipſarum iura regat, & adminiſtret, donec fuerit per ſuperiorem prouiſum, c. cum vos, vbi Panor. nu. 2. de off. ord. idem Panor. in d. ca. ne Sede vac. & in c. bonæ, de appellat. Gemin. in d. c. vnico, de maior. & obed. in 6. & in d. §. cum verò, Pau. in par. 2. q. 3. quod rationibus comprobat Fel. in d. c. cum olim, num. 6. & Rebuff. in Praxi d. tit. de deuolut. nu. 77. & infra. Verū in Regno Neap. Camera ſtatim capit poſſeſſionem, vt clarè patet ex dictis ſupra, in verſic. beneficiorum, poſſeſſio, fol. 121. & 124. Tertiò limita, vt nihilominus ſuccedat in poteſtate inſtituendi præſentatos à patrono, quod eſt expreſſum in c. 1. de inſt. in 6. vbi Gem. & Franc. diuerſitatis rationem aſſignant, quare ſ. aliud ſit in collatione beneficiorum, & per Abb. in d. c. 1. ne Sede vac. Itē in poteſtate cōfirmandi electiones quas Epiſcopus viuēs cōfirmabat, d. c. cū olim, & per Rebuf. loco cit. n. 88. Sbroz. in tract. de Vic. Epiſc. lib. 2. q. 70. nu. 4. & de vtroque loquitur Pau. in p. 2. q. 4. & 5. quod ſi electio alicuius dignitatis ſpectaret ad Capitulum, & confirmatio ad Epiſcopū, vacante Sede, Capitulū duplici iure fungetur, iux. tex. in l. ſi Conſul. ff. de adopt. ſ. q. eliget iure Capitulari, & confirmabit iure Epiſcopali, glo. & Doct. in c. pen. de ſup. negl. præl. in 6. Hanc limitationem extende duobus modis, & Primo, vt etiam ſuccedat in poteſtate dandi licentiam ædificandi eccleſiam ad finē, vt ædificans acquirat iuſpatronatus, vt decidit Calder. quem alij ſequuntur col. 3. incip. An Capitulum, ſub titu. de iurepatron. nā ſi retardaretur aſſenſus vſque ad aduentum noui Epiſcopi periculum eſſet in mora, quia poſſet pœnitere fundatorem, contra diſpoſita in c. 3. de iurepatron. Lambert. tamen in d. tract. li. 1. ar. 9. q. 2. princ. hunc articulum more ſuo diſcutiendo, tāquā nimis dubitabilem, reliquit ſuper eo cogitandum, licèt ſuperius dixerit hanc partē veluti communem eſſe tenendam in iudicando, & conſulendo, quam ſuſtinendo, declara, vt non liceat Capitulo conſentire, vt in fundatione apponatur conditio aliqua, propter quā præiudiciū aliquod Epiſcopo generetur; quia cum non adſit, qui Epiſcopale ius tueatur, debet hoc omninò cenſeri prohibitum, arg. tex. in c. 1. ne Sede vac. Secundò, prædictam limitationem extende, poſſe etiam Capitulum Sede vacante ſi patronus eſſet clericus ex eius motu proprio illi acceptanti Eccleſiam cōferre, ſicut & Epiſcopus poſſet. Pau. par. 2. q. 5. in fine, declarando iuxta dicta Lambert. in præalleg. tract. par. 1. lib. 2. art. 4. q. 7. princ. Quartò limita, vt poſſit interponere authoritatē in beneficiorum permutatione in duobus caſibus. Primus eſt, quando eorum collatio ſpectabat communiter ad epiſcopum, & Capitulum, ex gloſ. notab. & communiter approbata in Clem. vnica, in ver. conſecantur, & ibi Imol. n. 13. de rer. permut. Zab. conſ. 46. nu. 2. Secundus caſus eſt, quando beneficia pertinent ad collationem tertij. Idem Zab. Clem. 1. ver. Duro, de hæret. Quintò limita, vt poſſit recipere beneficiorum reſignationem, Panor. in d. c. cum olim, qui fatetur ita per maiorem partem Dominorum de Rota fuiſſe cōcluſum, refert, & ſequitur Gem. in d. c. vnico caſu 32. de maior. & obed. in 6. Idem tenet Phil. Franc. in cap. 1. ſub nume. 7. de rer. permut. in 6. Quod quidem declara procedere tribus modis; Primò, quando fieret ex cauſa neceſſaria, non autem liberè, & ſimpliciter, Rebuff. loco ſuperius cit. numero 95. vel quando fieret in pœnam ipſius reſi-

Digitized by Google

gnantis, vt clarè elicitur ex Extrauag. Execrabilis, §. ceterum, de præb. & fuit originario ex mente Lapi, in add. ad Feder. de Sen. in tract. permut. benef. q. 36. Secundò declara, dummodò talis reſignatio, & collatio fiant ante prouiſionẽ factã de prælato in Conſiſtorio etiam ante quam poſſeſſionem capiat, & ita apud Rotam fuiſſe reſolutum in ſimilibus terminis refert Pariſ. in tract. de reſign. benefic. lib 7 q. 23. num. 47. Tertiò ſecundum eundem Pariſ. declara, procedere in beneficijs quorum collatio ad Epiſcopum, & Capitulum ſimul pertinet ex communi, & veriori opinione, ratione, vt ibi per eum, à quo vltimo excipe, niſi Capitulum Sede vacante eſſet in poſſeſſione conferendi, & recipiendi reſignationem beneficiorum ſpectantium ad collationem ſolius Epiſcopi, cum in illis attendatur poſſeſſio, c. conſultationib. de iurepatr. Dec. conſ. 126 nu. 2. Sextò limita, vt poſſit ex cauſa vnire beneficia in omnibus caſibus, in quibus poterat Epiſcopus, dummodo nihil pereat de iure Epiſcopali; & cum hoc ſimpliciter tranſeunt Doctores in Clem. 2 de ſtatu monach. & in præalleg. c. 1. de maior. & obed. in 6. Petrus de Peruſ. in tract. de vnion eccleſ. ca. 4. nu. 29. Io. Bapt de Caccialup. in tract. de vnionibus, art 3. ſub num. 19. Rebuff. in Praxi, tit de vnione benef. nu. 36. Quod etiam vendicabit locum à contrario ſenſu, vt Sede vacante poſſit ex cauſa diſmembrare beneficia vnita in eo caſu, in quo poterat Epiſcopus Rebuf in Praxi, tit. de vnion. reuoc. nu. 19. & tam vnio, quàm ipſius vnionis diſſolutio durabunt etiam in tempus noui Epiſcopi creati, vt concludit idem Petr. de Peruſ. in tractat. de reuocat. vnion. nu. 16. & 17. & habetur per Felin. in c. cum olim, in fine, & in materia vnionis beneficiorum plura ſalubriter ſanciunt Concil. Trid. ſeſſ. 7. de refor. c. 6. & 7. & ſeſſ. 24. de refor. c. 13. & 15. & ſeſſ. 25. de reform c. 9. § inſuper acceſſiones. Septimò, & denique limita, quod quamuis non ſuccedat in collatione beneficiorum, poterit ex cauſa deſtituere beneficiatos ipſis beneficijs, illoſque ſeruatis de iure ſeruandis, priuare. Doct in d. ca. cum olim, Pauin. par. 2. q. 6. in princ. Per quæ remanet expedita quæſtio iſta, & inſuper oſtenſum, quid poſſit Capitulum Sede vacante, & quid non poſſit in beneficialibus.

An concedat dimiſſoria ad ord.

Decimò quæro, An Capitulum Sede vacante poſſit dare literas dimiſſorias, ſeu reuerendas ad ordines ſuſcipiendos? Reſp quod ante Concil. Trid. abſolutè id poterat, vt ertex expreſſum in c cum nullus, §. Epiſcopo, de temp. ord. in 6. Hodie verò ex Conc. Trid. ſeſſ. 7. de ref. ca. 10. non poteſt illas concedere ſub pœna inibi contenta, tam reſpectu Capituli, quàm ipſius ordinati. Quam diſpoſitionem amplia, etiam ſi Capitulum haberet territorium diſtinctum, & exemptum ob immemorabilem poſſeſſionem, & ſint iudices ordinarij, prout reſcriptum fuit à Sacra Congregatione Capitulo Salamantino. Secundò amplia procedere, etiam in literis dimiſſorijs conceſſis ad primam tonſuram, per gloſſ in c. 1. ver. clericum, de temp. ord. in 6. Maiol. de irregular. lib. 4. cap. 2. idque confirmatur cum ſecundum Canoniſtas prima tonſura ſit ordo, c. cum contingat, vbi Doct. de ætate, & qualit. gloſ. in c. eos, qui, de temp. ord. in 6. Tertiò pœnam impoſitam reſpectu ordinati extende etiam in eo, qui tales literas non à Capitulo, ſed ab alijs quibuſuis in iuriſdictione Epiſcopi loco Capituli ſuccedentibus obtinuerint, vt habetur in eodem Conc. Trid. ſeſſ. 23. de refor. c. 10. ſuſpendente etiam ipſo iure concedentes illas ab officio, & beneficio per annum. Eandem limita, & primò, vbi vacatio Eccleſiæ fuerit diuturnior anno, quo tranſacto Capitulum id poterit. Secundò ſtante neceſſitate, ſeu arctatione beneficij habiti, vel habendi, ordinem requirentis, nam tunc poterit infra annum à die vacationis illas concedere, qui caſus in eod. Concilij decreto ſeſſ. 7. de refor. c. 10. exprimuntur.

Ex

Et refertur Sacram Congregationem declaraſſe facultatem remittendi interſtitia Epiſcopo competentem ex cauſis comprehenſis in c.11.13. & 14. Seſſ.23. de refor. tranſire in Vicarium Capituli Sede vacante, quando tamen ex decretis eiuſdem Concilij poteſt concedere licentiam ordinandi.

Tertiò limita, vt poſſit approbare de vita, & moribus habentes priuilegium à Summo Pontifice recipiendi ordines à quouis Antiſtite cum approbatione Ordinarij de vita, & moribus: quia per talem atteſtationem non cenſetur dare literas dimiſſorias, ſed ſolum literas teſtimoniales idoneitatis, quas dare non prohibetur. Nauar.conſ.19.de temp.ord.in antiq.

Hinc contingit dubitare de duobus. Et primò: quia in præalleg. textu Concil. Trident.ſtatuitur, vt ordinatus in minoribus ordinibus contra formam illius decreti, nullo priuilegio clericali gaudeat, an poſſit habere beneficium? Reſpond. quod prima facie videtur dicendum quod non: quia quod quis ſit capax beneficij eccleſiaſtici, eſt clericale priuilegium, vt probatur in cap.ex literis, de tranſact. & in capitul.2 de inſtitut. Verum quia taliter ordinatus ex mente Nauarr. conſil.20. de temp.ord.in antiq hoc priuilegium non amittit ipſo iure, ſed debet illud amittere per ſententiam, vel per ademptionem, ſequitur quod poterit beneficium habere antequam priuetur; & ratio eſt: quia Concil. Trident. vtitur verbo, gaudeat, quod cum ſit futuri temporis non infligitur pœna ipſo iure, iuxta gloſ. receptam in reg.in pœnis, de reg.iur.in 6.

Secundò dubitatur, Num habens literas dimiſſorias à ſuo Epiſcopo, continentes facultatem ſuſcipiẽdi ordines à quocumque Catholico Antiſtite, ſi deinde antequã ordinetur, & ſic re integra ſuus Epiſcopus moriatur, poſſit virtute illarum ordinari? Reſp.quod ſic: vt determinat Card.Communiter receptus in Clem fin. q.5 de elect. Nauar. in c.placuit, num.163. de pœnit diſt.6. & in conſ.49. de temp. ord.in antiq.in 2.par. Romæ impr.fol 747 Henric.Henriquez in Sum.lib.10 de ordinis Sacram.c.22. in fine, hocq. intrepidè tenendum latè demonſtrat Io.Gutierez lib.2.Canon q.c.17 extendens etiam in literis conceſſis ad recipiendos ordines à Capitulo Sede vacante in caſibus tamẽ, in quibus id poteſt. ſ. vt finita Capituli poteſtate nihilominus validę ſint niſi nouus Epiſcopus eas reuocauerit, antequam exequantur, & ſortitæ fuerint effectum; conſulit verò ibidem ſub nu.12. ordinatoribus, vt in vtroque caſu ſi tempore præſentationis dictarum literarum coram eis ſciuerit nouum prælatum, atque ſucceſſorem poſſeſſionem eiuſdẽ Epiſcopatus cepiſſe, vel in Epiſcopatu adeſſe, illas non admittant, niſi reualidatæ, vel nouiter à ſucceſſore conceſſæ, productæ fuerint, vel ab eius officiali ad id ſpeciale mandatum habente. & hoc propter præſumptionem fraudis, cum faciliter cõtingere poſſit, quod illæ ſint reuocatæ, idq. ordinandus ſubticeat, ſicut ſemel hoc fatetur accidiſſe, aliàs veræ procul dubio poterint illas acceptare, & ipſarum virtute ordines in eiſdem contentos commendatis conferre. Hæc ille; Confirmatur; quia gratia per mortem concedentis non expirat, c. ſi ſuper gratia, de off.deleg. in 6.c.ſi cui, de præb eod.lib. & eſt Comm. Doctorum ſententia. Gigas de penſion.q.91. Rebuff.in Praxi, benef tit.de gratia rationi cõgruit, nu 2. Sylu in verb. priuilegium, §.14. Nauar.optimè in Man Confeſſ.c.27.ſub nu 253.in 4.recognitione. Hinc idem voluit conſ.1.de priuil.in antiq facultatem diſpẽſandi Epiſcopo datam, non expirare per obitum Papæ. Amplia, idem dicendum in licentia, quã quis haberet audiendi confeſſiones, vt non deſinat valere per mortem concedentis, niſi fuerit conceſſa vſque ad eius beneplacitum, iuxta text.in capit.ſi gratioſè, de reſcript.in 6. ſecus verò ſi fuerit appoſita Clauſula, donec aliud decreuerit;

Dimiſſoriæ nõ expirãt per mortẽ concedentis.

M 2 huiuſ-

Digitized by Google

huiuſque differentiæ rationem aſſignat Nauar. conſ. 2. de priuileg. in antiq. ſecus etiam vbi non ſimpliciter fuerit dictum, ad beneplacitum, ſed donec reuocauerit. Dec. conſ. 108. vel etiam ſi fuerit conceſſa ad certum tempus, quod adhuc ex lapſum non eſſet, niſi poſtea fuerit ex cauſa per ſucceſſorem reuocatum, arg. text. in c. cum ad hoc, vbi Innoc. de cler. non reſid. Card. & Imola, in d. Clem. finali.

An poſſit concedere licentiam Epiſcopo extero exercendi pontificalia.

Vndecimò quæro, An Capitulum Sede vacante poſſit concedere licentiam extero Epiſcopo exercendi Pontificalia in eccleſia vacante. Reſp. quod ſic, præterquam ordinandi ſubditos, vel eos qui ſunt ſub iuriſdictione ipſius Capituli Sede vacante infra annum, per deciſ. Concil. Triden. ſeſſ. 7. cap. 10. de reform. Henriquez in Sum. lib. 10. de ordin cap. 22. vbi intelligit Concilium de ſecularibus ordinandis, & apparet ex verbis eiuſdem Concil. poſt annum verò nullum dubium eſt, quo ad ſubditos ipſius Capituli, & tunc neque obſtabit idem Concil. Triden. ſeſſ. 6 cap. 5. etiam quo ad exteros, cum dimiſſorijs ſuorum ſuperiorum, vt tenet Nauar. in conſ. 21. de temp. ord in antiq & conſ. 44. eod tit. in nouis.

Aduerte, quod Vicarius Capitularis Neap. Sede Archiepiſ. vacante, infra annum tenuit concedere licentiam Epiſcopo in Ciuitate, ſeu Diœceſi Neap. commoranti, vt præuio ipſius Vicarij examine, & approbatione ordinare poſſit regulares exiſtentes de familia in Conuentibus præd. Ciuitatis, & vide decretum de ordinatione regularium relatum in verbo, ordo.

An indulgentias cõcedere.

Duodecimò quæro, An Capitulum Sede vacante poſſit concedere Indulgentias, quas poſſet Epiſcopus ſi viueret, iuxta text. in c. cum ex eo, cum concord. de pœnit. & remiſs. Reſp. omiſſis in hoc variorum Doctorum citationibus, Communiter teneri quod non; quia licet poteſtas concedendi Indulgentias pertineat ad clauem iuriſdictionis, vt per D. Thom. 3. Senten. 20. d. q. 4. Art. 2. eſt verè iuriſdictio conceſſa Epiſcopali dignitati, c. accedentibus, de exceſſ. prælat. de qua Communiter ſtatur Zab. in Clem 2 q. 3. de pœn. & remiſs. Pauin. p. 1. q. 4. attamen Ludou. Bologn. in ſuo tract. de Indulg. ex profeſſo hunc articulũ tamquam frequentem, & neceſſarium examinando, partem affirmatiuam tenet. Huic etiam parti videtur inhærere Nauar. de Iubil & Indulg. notab. 31. num. 7. præſertim ſi Capitulum Sede vacante id haberet ex conſuetudine; Henriquez in Sum. lib. 7 de Indulg. cap. 31. tutius tamen eſſet vt Capitulum hoc committeret alicui Epiſcopo, qui ſuo nomine hoc faceret, vt in ſimili, ſcilicet in electo & confirmato in Epiſcopum nondum conſecrato inquit Zabar. loco cit & in terminis noſtris Pauin. eum ſequendo d. quæſt. 4. ſub num. 5.

Verum quia propter difficultatem congregandi totum Capitulum præſertim in his quæ celeritatem deſiderarent, item ob contradictionem, ac diſcordiam quæ oriri poſſet inter ſingulos de Canonicis, commodius & magis expediens viſum fuit vt hanc iuriſdictionem quæ penes ipſum Capitulum reſidet, vt committat, vnumque ad illam exercendam deputet. Iure igitur optimo Sacroſanctum Concil. Trident. ſeſſ. 24 cap. 16. ſanciuit, vt infra octo dies, &c. Circa quod de pluribus dubitare occurrit.

2 Primo dubitatur † ſtante præfixione termini octo dierum, infrà quem Capitulum cogitur Vicarium eligere, quis interim adminiſtrabit? Reſp. quod quamuis videatur dici poſſe Archidiaconum debere tunc temporis vices Vicarij ſuſtinere, per text. in cap. 1. & in cap. ad hæc, de offic. Archid. idq. etiam ſentiat Iacob. Soroz. in tract. de Vic. Epiſc. lib. 1. q. 61. tamen, quia ex diuerſis non fit illatio, & dicta ſupra loquantur Sede repleta, non autem Sede vacante, quo caſu de iure tranſit in Capitulũ iuriſdictio, vt ſatis abundè ſupra ſcriptũ fuit, dicendũ puto infra octo

illos

Digitized by Google

illos dies totum Capitulum adminiſtrare debere, poſſeque etiam prædictum numerum octo dierum pro Vicarij electione reſtringere breuiorem ſtatuendo, per text. in c. Eccleſia veſtra, vbi Abb. notab. 1. de elect.

Secundò dubitatur. Quid ſi adeſſet diſcordia inter Canonicos in electione Vicarij, & plures ad hoc officium aſſumerentur? Reſp. quod in hac controuerſia magis idoneus, & habens qualitates Concilij remanere debet ceteris remotis ex declaratione Sacræ Congregationis.

3 Tertiò dubitatur. † An facta electione vel confirmatione, poſſit poſtea illum reuocare? Reſp. affirmatiuè per Pauin. par. 2. quæſt. 10. ſub nu 7. nam Vicarium poſſe ad libitum remoueri ab eo, cuius eſt Vicarius, modò ſolum habeat poteſtatē ab illo, aſſeruit Nauar. conſil. 9. de elect. in antiq. & D. Anton n. 3. p. ſuæ Sum. tit. 19. c. 10. §. 2. in fine. Ita teſtatur ſe Paduæ conſuluiſſe, arg. text. in c. fin. de precar. tamen huiuſmodi motio non debet fieri ſine cauſa, cum abſque ea variatio à iure improbetur, ex annotatis per Scribentes in c. publicato, de elect. necnon ad fauorem Vicarij dici poſſet, iuſtam, & rationabilem cauſam in reuocatione requiri, etiam ſi à Capitulo ſimpliciter, & ſine certa temporis præfinitione cōſtitutus eſſet, vel cum adiectione Clauſulę ad beneplacitum, quam Clauſulam non importare liberam voluntatem, ſed ad arbitriū boni viri referri debere, voluerunt Abb. in c. verum, num. 6. de foro comper. Iaſ. in l. ſi ſic legatum, num. 6. de legat primo. Fel. in c. 1. ſub nu. 51. de Conſt. Capic. deciſ. 116. niſi ex Communi loquendi vſu pro libero arbitrio ſumeretur, ſicuti apud Gall. refert Menoch. de arbitr. iudic. lib. 1. quæſt. 8. num. 10. Ad cuius corroborationem faciunt ea, quæ idem tradit in addit. ad 1. lib. quæſt. 55. num. 21. & ratione comprobatur: quia ſi Canonici pro libito eorum voluntatis poſſent auferre Vicario commiſſionem ei factam, ſequeretur abſurdum, ſ. quod ipſe Vicarius ſegniter ſe haberet in adminiſtrāda iuſtitia in Canonicos particulares, vel dependentes ab eis; hoc enim non procedit in Vicario Epiſcopi ad beneplacitum conſtituto, cum ad eius nutum poſſit liberè remoueri, arg. tex. in l. iudiciū ſoluitur, ff. de iudicijs, cū concor. adductis per Sbroz. in tract. de Vicar. Epiſc. lib. 3. quæſt. 32. ſi quidem Epiſcopus iudicare poteſt de per ſe abſque vicario, ſecus in Capitulo poſt octo dies, idque & fortius locū habere aſſerendum eſt Vicario Capitulari expreſsè electo durante Sedis vacatione, vel ad certum tempus determinatum, vt eo magis ſine iuſta cauſa moueri non poſſit ante tempus finitum, aliàs Capitulum teneretur ad intereſſe, Frecc. in tract. de Sub feud. lib. 2. Authorit 9. Verum in Contrarium magna eſt authoritas, D. Antonini loco cit loquentis in proprijs terminis. Inter iuſtas autem cauſas deponendi Vicarium ab officio, enumerantur ſequentes; quarum Prima eſt, quando in ſuo officio negligens admodum eſſet, l. fin. ff. vbi pupill. educ. deb. & l. ſi quos, C. de offic. præf præt & eo magis ſi ob eius negligentiam in iuſtitia non miniſtrata aliquis mortuus fuerit. Boer. deciſ. 153. num. 20. Secunda cauſa iuſta eſſet, quando præuaricaretur in ipſo officio illud male gerendo, ſcilicet vendendo iuſtitiam, & his ſimilia faciendo, Petr. Belluga in Spec. Princip. rubr. 26. de priuat. offic. §. Princeps, numer. 6. quinimò Capitulum teneri de delicto Vicarij ab eo conſtituti, niſi quanto citius ſciuerit, eius delictum purgauerit ſcriptum reliquit Pauin. loco cit. ſub num. 22. Tertia cauſa iuſta eſſet, quando appareret inſufficiens in exercitio illius officij, capit. quamuis triſte, 7. quæſt. 1 Boer. deciſ. 149. num. 17. Menoch. has cauſas ex ordine colligens in addit. ad lib. 1. de arbitr. iudic. quæſt. 55. num. 29. Neque ignorandum exiſtente iuſta cauſa poſſe Capitulum Vicarium reuocare, etiam ſi interpoſitum fuerit iuramentum, vel ab ipſis

M 2 Cano-

Canonicis ſub certa pœna promiſſum de non reuocando, vt contrauenientes non fiant periuri, nec pœnæ debitores efficiantur. D. Anton. loco præalleg. Pauin. d. q. 10 ſub nu. 7. Sbroz in d. tract. lib. 3. q. 32. nu. 7. An ſcilicet Capitulum poſſit ad libitum amouere Vicarium alias per ipſum electum, ſeu confirmatum; placuit nobis pro norma, & exemplo aliarum eccleſiarum huc tranſcribere, quæ circa hoc, & alia ſancita reperiuntur inter Conſtitutiones, & Decreta Sexti Concilij Prouincialis Mediolanenſis, & habentur apud acta eiuſdem Eccleſiæ, par. 1. pagina 306. & ſunt, prout ſequitur.

Comprobatur concluſio non licere Capitulo ſine cauſa Vicarium amouere.

Capitulum Sede Epiſcopali vacante, Vicarium conſtituat, confirmetve, qui omninò iuris Canonici Doctor ſit; quod ſi huiuſmodi vir in Collegio, Capitulove non extat, alium de Capitulo, qui quam maximè poteſt idoneus ſit, deligere poterit.

Eidem Vicarium ſemel electum mutare ob cauſam licebit, modò alium octo dierum ſpatio conſtituat: alioquin illius eligendi facultas ad Metropolitanum, aut ad eius antiquiorem Suffraganeum Sede Metropolitana vacante pertinebit, Electione verò in controuerſiam, aut in dubium adducta, is electus cenſeatur, qui à Capituli maiori parte electus fuerit.

Neve rò œconomus, cæterive Officiales ſemel electi à Capitulo, mutentur, niſi electio etiam viuente Epiſcopo ad Capitulum pertineat.

Vicario autem, alijsve Officialibus abſentibus, ſubſtitutorum electio ad Vicarium non ad Capitulum ſpectet.

Cum Vicarius, aliusve Officialis à ſuo munere amouendus erit fas ſit Capitulo Vicariũ ipſum, Officialesve ad reddendã rationem adminiſtrati muneris compellere, eoſq. pro modo culpæ etiam non expectato nouo Prælato punire: qui nihilominus eandem adminiſtrationis rationem, quam Sede vacante reddiderint exigere poſſit, atque in eos, quamuis per Capitulum abſoluti eſſent, animaduertere, vt iuris erat. Hæc ibi. Ex quibus infertur, quod ſi mutare Vicariũ ob cauſam licebit, ſine cauſa non permittendum; Neque huic concluſioni obſtabit authoritas D. Antonini contrariũ aſſeuerantis, ſi quidẽ nõ eſt mirum ſi præfatus Doctor in eam deſcenderit ſententiam illius temporis, quo Capitulum per ſeipſum valebat iuriſdictionem exercere, neque ad Vicarij deputationem aſtabatur, ad quam hodie vigore decreti Concilij Trid. omninò tenetur. Neque à præd. adminiſtratione erit illicò remouendus, niſi cauſa, quæ aduerſus ipſum Vicarium opponitur, benè ponderata, & qua mente, quove ſpiritu d. oppoſito fiat, & niſi ex informatione capta aliquid ſubſtantiale appareat, quia non eſt indulgendum malitijs hominum, ſed potius obuiandum, l. in fundo, §. cenſuimus, ff. de rei vend.

Terminum octo dierum poſt mortem Epiſcopi præſcriptum Capitulo ad conſtituendum Vicarium ex decreto Conc. Triden. ſeſſ. 24. capit. 16. refertur Sacram eiuſdem Cõcilij Congregationem declaraſſe, currere Capitulo etiam à die ſcientiæ tranſlationis Epiſcopi ad aliam Eccleſiam, quando tamen a Summo Pontifice fuerit Epiſcopus abſolutus à vinculo prioris Eccleſiæ, quia tunc dicitur propriè vacare Sedes per tranſlationem, etiam ante adeptam poſſeſſionem ſecundæ Eccleſiæ. Hoſt. in Sum. de tranſlat. Epiſc. ſub nume. 6. Abbas in conſ. 101. parte 2. Franc. Marc. deciſione Delphin. 1098. & tunc ceſſare adminiſtrationem, & fructuum perceptionem cenſuit Sacra Congregatio ſuper cauſis Epiſcoporũ, quidquid dicat Alphonſ. Hoied. in tract. de benef. incompat. parte 1. cap. 3. nume. 12. Ex quo ſequitur infra illos octo dies non arctari Capitulum ad conſtituendum Vicarium, & ſucceſſiuè poſſe de per ſe adminiſtrare, cũ voto cõſultoris, in caſibus

Digitized by Google

in quibus eo opus erit, ſed ne Eccleſia, Ciuitas, Diœceſis, & Tribunal infra illud tempus detrimentum patiantur, conſulo, vt Capitulum deputet perſonam, quæ nomine ipſius adminiſtret per ſeptem dies, abſque tamen facultate determinandi cauſas, & procedendi ad actus irretractabiles, ſed tantum ad actus currentes, & ad ea, quæ celeritatem exigunt, & interim deliberare de qualitate Vicarii deputandi, qui ad id munus obeundum ſit idoneus; & attentè conſiderare, an expediat illum ad certum tempus conſtituere, an verò durante Sedis vacatione. an cum omnimoda poteſtate, an verò aliqua reſeruare, & quæ; & pro dicta inueſtigatione facienda, omnes Canonici habentes vocem in Capitulo non ſemel, ſed pluribus vicibus conſulto per eum, ad quem ſpectat, conuocari debent, vt de hoc tractatus inter eos habeatur, omniaque agere præuia Miſſa de Spiritu Sancto.

In caſu verò in quo Vicarius conſtitutus non eſſet Doctor, poteſt Capitulum in ipſo actu deputationis, dare ei conſultorem Doctorem, vt dicam num 6. alioquin poterit ipſe Vicarius eligere conſultorem ſibi benè viſum, partibus non ſuſpectum, in caſibus, in quibus eo opus erit, vt fertur eandem Sacram Congregationem ſuper cauſis Epiſcoporum cenſuiſſe, per quam fuit etiam diſpoſitum, & pluribus Capitulis reſcriptum, vt nequeat Capitulum amouere Vicarium ſine cauſa approbanda prius ab ipſa Sacra Congregatione, quæ certio ari debet, alioquin reuocatio eſſet nulla.

4 Quartò dubitatur † An facta electione Vicarii, videatur translata omnis poteſtas à Capitulo in Vicarium, ita vt nihil remaneat apud ipſum Capitulum? Reſp. quod poſt Vicarii electionem Capitulum non abdicat à ſe iuriſdictionem, ſed illius exercitium tantum, nam qui per alium facit, per ſeipſum facere videtur, ex Iuris Regula, In commiſſione tamen Vicarii poteſt Capitulum ſibi aliqua reſeruare, vt colligitur ex dictis per Ioann Guttierez lib. 1. Canon. quæſt. capit. 11. numero 10. dum inquit poſſe Vicarium ritè à Capitulo Sede epiſcopali vacante cum plena, omnimoda, & libera poteſtate deputatum concedere literas monitoriales generales ad finem reuelationis, niſi id expreſsè in mandato, ſeu commiſſione denegetur, vel reſtringatur ad alia, reſeruando cetera ipſi Capitulo. *Prædicta amplia*, etiam quando Metropolitanus, vel alius ex Epiſcopis antiquior iuxta Concilii decretum ipſum Vicarium conſtitueret ſupplendo Capituli negligentiam, vt non per hoc Capitulum iuriſdictione priuetur aliis vicibus, ex quo ſequitur, quod ſi Vicarius à Superiore conſtitutus ex hac vita migraret, vel renunciauerit, vel decurſum eſſet tempus ad quod creatus eſſet, poſſit denuò à Capitulo alter Vicarius eligi, & non à Superiore, cum illa negligentia Capituli ſuggillet perſona, non autem inducat iuriſdictionis priuationem, cum Capitulum ſit iudex ordinarius; & ad huius comprobationem cito ea, quæ in ſimili ſcripta fuerunt ſuprà, in verbo, Archiepiſcopi authoritas, authen. 18. Per quæ nos intendimus affirmare, quod ſi Metropolitanus, vel is ad quem in hoc caſu ſpectat ſupplere defectum, & negligentiam Capituli, differret Vicarium deputare, licere Capitulo, pœnitendo ſe de commiſſa negligentia ad Vicarii creationem procedere, quia eo ipſo, quod lapſum eſt tempus dierum octo, ius eſt quæſitum ipſi Superiori, & fit executio ab ipſo iure, ſeu Concilio transferente ſtatim illam poteſtatem ad Metropolitanum, & ideo facta deuolutione, non eſt locus purgationi moræ ex allegatis notabiliter per Geminian. in capit. fin. numero 8. de ſuppl. neglig. prælat. in 6. Hinc infertur etiam, poſt Vicarii conſtitutionem ad Capitulum ſpectare, ne eccleſiaſtica libertas,

ſeu iuriſdictio aliqua ex parte imminuatur, prout de hoc Sanctiſſimus D. N. D. Clemens Papa VIII. Capitulum Neap. monuit Apoſtolicis literis tenoris ſequẽtis, videlicet.

Dilectis filijs Canonicis, & Capitulo Eccleſiæ Neapolitanæ.

CLemens Papa VIII. Dilecti filij, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem. Piè, ac meritò literis ad nos ſcriptis, deploratis iacturam, quæ à vobis, & ab inſigni iſta Eccleſia nuper facta eſt in obitu venerabilis fratris noſtri Archiepiſcopi veſtri Alphonſi Cardinalis Geſualdi, cuius animæ ſempiterna gaudia tribuat Deus; & nos etiam viri pietate, & vitæ integritate, ac multis meritis præclari, atque in hoc ſacro Ordine ampliſſimi mortem doluimus, ſed in Dei voluntate omnes conquieſcere æquum eſt. Vos interea pro eo, quod vos decet, dum Eccleſia iſta, quam paternè amamus, & in viſceribus Chriſti gerimus, Paſtore proprio viduata eſt, date operam, vt cultus Dei, & eccleſiaſtica diſciplina accuratè conſeruetur, & vos eccleſiæ, eiuſque iuriſdictio, & libertas vbique ſarta, & tecta ſit, neque vlla ex parte imminuatur. Denique quidquid ad Dei honorem, & animarũ vtilitatem pertinet ſumma inter vos concordia procurate, quam diligentiſſimè, & agite quo ad Deo benè iuuante idoneum Paſtorem, & Archiepiſcopum, vt maximè cupimus, eccleſiæ iſti præficiamus, vobis filijs, Apoſtolicam benedictionem noſtram benignè impartimur. Dat. Romæ apud S. Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die 7. Martij 1603. Pontificatus noſtri anno 12.

Siluius Antonianus Card.

5 Quintò dubitatur † quid agendum, quando allegaretur ex aliqua cauſa ſuſpectus Vicarius à Capitulo deputatus? Reſp. in eo caſu ad Capitulum eſſe recurrendum, ipſumque poſſe eligere arbitros ad cognoſcendum de cauſis ſuſpicionum, quæ proponuntur, eo ſcilicet modo, quo Epiſcopus potuiſſet, & ita Sacra Congregatio cenſuit, quod ſi cauſæ ſuſpicionis militauerint in eo caſu, arbitror poſſe Capitulum illis cauſas à Vicario auferre, & alteri committere.

6 Sextò dubitatur, † An teneatur eligere perſonam de gremio ipſius Capituli? Reſp. non eſſe de neceſſitate; ſi verò adeſſet idoneus, ceteris paribus eſſet præferẽdus, ex declaratione Sacræ Congregationis, quæ etiam voluit irritam eſſe electionem Vicarij non Doctoris, quando haberi poteſt Doctor; item, quod ſi Epiſcopus demortuus reliquerit Vicarium non Doctorem, Capitulum non debet illum confirmare, ſed alium, qui ſit Doctor eligere. Et quid ſi in Capitulo nullus ex Canonicis adeſſet Doctor, & fieret electio in Vicarium vnius ex ipſis, an eidẽ poſſit deputari conſultor? Reſp quod ſic, cum per Conſtitutionem Leonis incip. Regimini vniuerſalis Eccleſiæ, fol. 188. in Bullar. inter alia ſit diſpoſitum, quod Iudices à Sede Apoſtolica deputati, ſi in altero iurium graduati non fuerint, aſſeſſorem partibus non ſuſpectum, ab ipſis partibus, vel earum altera requiſiti, aſſumere, & ſecundum eius relationem iudicare teneatur.

7 Septimò dubitatur † quando creatur Vicarius ex Canonicis ipſius Capituli, an debeat habere ſalarium ex bonis eccleſiæ vacandis? Reſp. affirmatiuè, ac ſi eſſet quilibet extraneus, quia officium ſuum nemini debet eſſe damnoſum, l. ſed ſi quis ex ſignatoribus, ff. quemadmod. teſtam. aper. & nemo tenetur ſuis ſtipendijs

mili-

militare,ca.cum ex officij,de præſcript.illudque ſoluatur pro labore quẽ exercet ad opus,& vtilitatem ipſius Prælaturæ, & hoc expreſsè firmat Card.in Clemen, Statutum,q.7.de elect.& Imol.ibidem,nu.13.Sbroz.de Vic Epiſc.lib.1.q.55.nu. 7.Sed an poſſint ipſi Canonici conuenire,& paciſci cum Vicario ab eis eligendo, vt teneatur ſalarium,& omne aliud emolumentum diuidere inter ſe, & alios Canonicos,vide Nauarr.conſ.2.ne præl vices ſuas,in antiq. pro negatiua conſulentem: quia in hoc admitteretur ſimonia, non tamen inciderent in pœnam Extrauag 2 de ſimon etiam ſi reipſa participate ,quam non habere locum, niſi in ſimonia commiſſa in ordine,vel beneficio,voluit etiam ipſemet in Man.Confeſſ. cap. 23.num 111.

8 Octauò dubitatur, † quando Vicarius Capituli eligitur vnus ex Canonicis interueniens in choro cum Canonicali apparatu, vt lucretur diſtributiones, an debeat ſedere primus inter alios Canonicos? Reſpondeo negatiuè,ſed debet ſedere in loco ſui Canonicatus,antiquiores non præcedendo,per text.in ca.1 collatione, vbi Gemin.nu.6.& Franc.num.4.de appellat in 6.Nicol.Boer.in addit.ad tract. de auth.Magni Conſ nu.66.in illo enim caſu conſideratur,vt Canonicus,& non vt Vicarius, Menoch.de arbit.iud lib.2. cent.1.caſu 68.nu.23.& ideo non debet attendi illa qualitas dignitatis Vicariatus.Precc.de Subfeud.lib.1. cap.incip. Alia etiam fuit quæſtio,nu.7.niſi conſuetudine contrarium in aliqua eccleſia eſſet inductum.Nauar.conſ.2 de offi.Vicar in antiq.

Quem locũ in choro, & proceſſionib. habere debeat Vicarius Capitularis nõ Canonicus.

Succeſſiuè hæſitare contingit de duobus & Primò,quando non eligitur Vicarius ex Canonicis,an in Choro,& in proceſſionibus occupare debeat primum,& honorabiliorem locum? Ad quod reſpondendum videtur, ei eſſe præferendum Archidiaconum,ſeu aliam habens dignitatem maiorem, & primam poſt Epiſcopum,cuius maioritatis ſigna pulchrè,recenſent Io.And.& Gemin.c.pen.de offic. legati in 6.determinantes,quod in Eccleſijs,in quibus Præpoſitus præfertur Archidiacono, hanc maioritatem retinet Præpoſitus, etiam ſi Archidiaconus gerat vices Epiſcopi Sede Vacante;& tunc temporis imperet Præpoſito,quia illa poteſtas vti temporalis,& breui duratura non facit eum habere maiorem Sequitur Felin.in rubr de maior & obed.nu.10.& Nicol.Boer.in tract.de Ordine,& præced. graduum vtriuſque fori,p.1.nu.21. & expreſsè in terminis noſtris firmat Sbroz. lib.2.de Vicar.Epiſc.q 25.nu.20.Dubitatur ſecundò, Num Vicarius Sede vacante ex Canonicorum numero electus, habeatur pro præſente ad effectum lucrandi fructus. Reſpondeo per infraſcriptos Doctores videri, quod ſic; quia cenſetur eſſe in ſeruitio Eccleſiæ ea ratione,cum magis commodum ſit Eccleſiæ, vt deputetur vnus ad exercendam iuriſdictionem,propter difficultatem congregandi totum Capitulum,& diſcordias, quæ poſſunt oriri inter ſingulos Pauin.in tractatu de offic.& poteſt.Cap.Sede vac.par.2.q.10.ſub nu.5.cui concinit Rebuff.in Praxi,par 1.tit.de Vicar.Epiſc.nu.5.ſubnectens, quod conſuetudo multarum Eccleſiarum illum abſentem non excuſat.Sequitur Rota Rom.deciſ.222.diuerſ. nu.6. par.2.Verum in hoc caſu,quando ſcilicet Vicarius à Capitulo Sede vac.de ipſius corpore eligitur,dum à choro abſens,exercet officium ſuum, illique tempore diuinorum officiorum incumbit, vt non debeat quotidianas diſtributiones percipere,dicendum putat Alex Monet.in tract.de diſtrib.quotid.par.2.q.11.nu.83.rationibus,de quibus ibi per eum.

An Vicarius de Capitulo gremio electus Sede vacan. debeat in abſentia fructus lucrari.

9 Nonò dubitatur † An poſſit plures Vicarios conſtituere? Reſp. affirmatiuè, ſiue plures æquè principales, ſiue vnum generalem, & alium foraneum, præſertim,vbi eſſet ampla Diœceſis, Pauin.par.2.quæſt.10.num.6. Sbroz.de Vicar. Epiſc.

epiſc.lib.1.q.50. nu.2. ac etiam alterum Vicarium monialium, vbi Epiſcopus viuens illum ſeparatim conſtituebat, vt obſeruatur Neapoli.

Refertur Sacram Congregationem cenſuiſſe, ex Decreto Concilij ſeſſ.24. ca. 16. à Capitulo Sede vac. vnum tantum Vicarium eſſe eligendum, ceterum non eſſe eo decreto ſublatam conſuetudinem duos, aut plures eligendi, præſertim immemorabilem. Et ego accepi obſeruari, quod quando duo Epiſcopatus ſunt vniti, & Capitula Cathedralium Eccleſiarum ſunt ſeparata, per obitum Epiſcopi conſtituuntur duo Vicarij, vnuſquiſque in ſua Diœceſi.

Ad maiorem corroborationem ſciendum eſt, extare declarationem tenoris ſequentis.

Pro Capitulo Salernitano ſupplicatur Illuſtriſſimis, & Reuerendiſſimis Dominis Cardinalibus interpretationi Decretorum Sac. Concil. Trid. præfectis, declarari ſubſcripta dubia.

An Capitulum Sede vacante duos Vicarios conſtituere poſſit, vt alternis menſibus Vicariatus munere fungantur, ſi ita ab immemorabili tempore conſueuerit.

An item poſſit certum tempus in ipſa Vicarij deputatione præfinire, quo elapſo iuriſdictio expiret.

Reuerend. Dominis Canonicis, & Capitulo Eccleſiæ Salernitanæ.

Reuerendi Domini. Ad duas dubitationes libello his literis adiuncto comprehenſas, & nomine veſtro Sacræ Congregationi Cardinalium Concil. Trid. Decretorum ex Sanctiſſimi D. authoritate interpreti, propoſitas, ſic Congregatio ipſa (quod ad primam attinet) reſpondit, ſi legitimè probetur immemorabilis conſuetudo, poſſe vtique Capitulum huiuſmodi Vicarios conſtituere, dum tamē illis qualitatibus ſint præditi, quas Trid. Concil. ca. 16. ſeſſ. 24. requirit. Ad ſecundam reſpondit Capitulum tempus præfinire poſſe. Quam Congregationis de vtroque ſententiam vobis notam eſſe volumus. Deus vos ſeruet incolumes, gratiæque ſuæ donis participes faciat. Romæ die 26. Iulij 1589.

Veſter in Domino.

A. Card. Caraf.

10 Decimò dubitatur † An Vicarius à Capitulo deputatus, poſſit alium ſubſtituere? Reſp. negatiuè, niſi in tribus caſibus. Primus eſt, quando ad modicum tempus & ex magna cauſa, ac non nimis frequenter alium loco ſui relinqueret, Hoſt. in c. clericos, de offic. Vicar. Zab. in Clem. vnica, eod. tit. q. 19. Secundus caſus eſt, vbi hanc poteſtatem in mandato ſpecificè à Capitulo habuiſſet, Pauin. p. 2. q. 10. conſulens, quod quando à Capitulo in commiſſione datur poteſtas ſubſtituendi, ad cautelam poni debent hæc verba, videlicet (quem ex nunc nos ipſi cōſtituimus.) Tertius caſus eſt, vt ex cauſa infirmitatis, vel alterius impedimenti poſſit delegare cauſas tunc pendentes; idem Pauin. in eod. loco, ſub nu. 21. quod ego intelligo de conſenſu ipſius Capituli, cuius nomine iuriſdictionem exercet, aliàs ſi Capitulum ſe opponeret, & vellet durante infirmitate alium Vicarium conſtituere, dicerem, quod poſſit, ſalua, &c.

11 Vndecimò dubitatur † An inhibitio facta Vicario à Capitulo Sede vacante deputato, afficiat ſucceſſorem, & modernum Epiſcopum. Reſpond. quod non, ad

effectum

effectum vt ſi ipſe Epiſcopus poſtea contraueniat inhibitioni, geſta per eum ſint tamquam attentata reuocanda, Lancellot.in tract.de attentat.cap.20. limit.28. num.5. dicens ita per Rotam vltimo loco fuiſſe reſolutum, die 15. Decembris 1574. in cauſa, vt ibi per eum.

12 Duodecimò dubitatur, † An prædicta vendicet ſibi locum extra caſum mortis, l. quando Epiſcopus degeret in remotis partibus, & Vicarius moreretur, & ipſe nō prouidit. Reſp. affirmatiuè, quia longa abſentia æquiparatur morti, Card. in Clem.vnica, 18. in fine, de off. Vicar. Vital.in Clem.1. §.volumus, q.5. de foro compet. & ille dicitur eſſe in remotis, cuius præſentia in breui haberi non poteſt, c.vnico, §.fin. vbi Gemin.notat, ne Sede vacante in 6. ad quod vide gl.in c.cum nullus, verſ.remotis, de tempor.ordin. in 6. idq. in facti contingentia Neap. ſeruatum fuit tempore quo bonæ memoriæ Annibal de Capua Archiepiſc. Neap. exiſtebat in Polonia Nuncius Summi Pontificis; Relatum fuit ſupra, in verſic. authoritas Archiepiſcopi, nu.22. fol.76. Idem eſt dicendum quando Sedes Epiſcopalis quaſi vacaret, iuxta text. in c.ſi Epiſcopus, de ſup.negl.prælat. in 6.

13 Decimotertiò dubitatur † quando expiret poteſtas Vicarij à Capitulo conſtituti. Reſp. quod ceſſabit ceſſante poteſtate ipſius Capituli, cuius exercitiū continuare poterit, donec nouus prælatus adeptus fuerit poſſeſſionem. Paul.in d.q.10. nu.19. Rebuff in Prax.tit.for. Vicar.num 20. nam vſque tunc Sedes habetur pro vacante, Hoſt in c.olim, el 1 de reſtit.ſpol. Felin.notabiliterconl.40 nu.4. & ſic non ſufficit quod Eccleſiæ fuerit de Epiſcopo prouiſum, ac de eo à Papa ſit nominatio facta, Vital.in Clem.1. nu.176. de hæret. & quouſque ſuper ſua promotione non fuerint literæ confectæ, non poterit adminiſtrare, vt habetur in Extrauag.Bonifac. VIII.incip.Iniunctæ, ſub tit.de elect.adeo quod nec ei licet Vicarium mittere. Abb.in c.qualiter, notab.1.de elect. Vital.loco cit. Ne prædictis repugnare videatur deciſio Rotæ 182. inter nouiſſimas diuerſ.par.2.quā allegat etiam Pariſ lib.7. de reſign.benef.q.23. nu.46. & ſeq. quæ in Contrarium facere videtur. Aduertendum eſt, quod dicta deciſio fuit poſtea reuocata, & ab illa receſſum per aliam eiuſdem Rotæ deciſionem factam in eadem cauſa Burgen. Canonicatus, vbi etiam fuit reprobata opinio tenentium, quod ad hoc, vt per prouiſionem à Sede Apoſtolica de Prælato factam, ceſſet vacatio Cathedralis Eccleſiæ, & ſola expeditio literarum ſufficiat, & ſola ſcientia, abſq; illarum præſentatione, & intimatione Capitulo facta, prout atteſtatur Hier. Gonzalez in Comm. ad Reg.8.Cancel.gl.15.nu.49.& in §.2.eiuſdem gl.nu 80.& contra, ſubdens hanc vltimam deciſionem fuiſſe poſtmodum ſæpius à Rota canonizatā, & ſic vt Capituli poteſtas ceſſet, requiritur apprehēſio poſſeſſionis Epiſcopatus cum literarum oſtenſione. Secundò ceſſaret Capituli poteſtas ſi à S. Sede Apoſtolica Eccleſiæ vacantis adminiſtratio fuerit alteri commiſſa, c.is cui, de elect.in 6. & talis adminiſtrator Capitulo æquiparatur, adeo quod poterit etiā Vicarius conſtitui. Sbroz. de Vicar. Epiſc.lib.1.q.62. Tertiò expirat, quando à Capitulo eius poteſtas eſſet limitata, ſcilicet, vt ad certum tempus vices gerat, & tempus eſſet decurſum, & quod Capitulum id poſſit, & colligitur ex Paul.in d.q.10. ſub num.6.

14 Dubitatur denique An † Vicarius Capituli Sede vacāte finito officio teneatur ſtare ſyndicatui, & coram quo? Reſp. quod ſic: & tenetur reddere rationem adminiſtrationis nouo Epiſcopo, & hoc eſſe ſpeciale in Vicario Epiſcopalis iuriſdictionis, vt Sbroz.in d.tract. lib.3. q.52. ſtante decreto Conc. Trid.ſeſſ.24.de ref.c.16. vbi id ſancitur in hæc verba, Epiſcopus verò ad eandem Eccleſiam vacantē promotus, ex ijs, quæ ad eum ſpectant, ab eodem Vicario, & alijs quibuſcūque officialibus.

Digitized by Google

cialibus,& adminiſtratoribus, qui Sede vacante, fuerunt à Capitulo, vel ab alijs in eius locum conſtituti, etiam ſi fuerint ex eodem Capitulo, rationem exigat officiorum, iuriſdictionis, adminiſtrationis, aut cuiuſcumque eorum muneris, poſſitque eos punire, qui in eorum officio, ſeu adminiſtratione deliquerint, etiam ſi prædicti officiales, redditis rationibus, à Capitulo, vel à deputatis ab eodem, abſolutionem, aut liberationem obtinuerint. Eidem quoque Epiſcopo teneatur Capitulum de ſcripturis, ad Eccleſiam pertinentibus, ſi quæ ad Capitulum peruenerunt, rationem reddere. Hactenus verba Concilij. Illud etiam ante ipſum Concilium videtur ſenſiſſe Pauin. in d tract. par. 2. q. 7. num. 15. in Vicario verò Epiſcopi conſuetudo ſe habet in Contrarium, & expreſsè declarauit fel. memo. Gregor. Papa XIII. in quibuſdam literis de anno 1572. quæ reperiuntur impreſſæ in libro de antiq. Tarent. in fine, fol. 212. directis clero, & Communitati Tarentinorum, quibus prætendentibus Archiepiſcopi Vicarios pro tẽpore exiſtentes, ſyndicatui eſſe obnoxios, reſpondit his verbis; Statuimus, & mandamus, quod Vicarij, & officiales, ſiue generales, ſiue particulares, etiam foranei nuncupati, per eundem Archiepiſcopum, ſiue eius pro tempore ſucceſſores in d. Eccleſia Tarentina, ſiue eius Diœceſi deputati, vel deputandi, ad aliquem ſyndicatum nullo modo teneantur, aut eidem ſub quouis reſpectu, ſint obnoxij.

16 † An Capitulum Sede vacante poſſit agitare cauſas ipſius eccleſiæ? Verùm quia Felin. in c. edoceri, ſub num. 7. verſ. vacante Sede, de reſcript. in hoc format regulam negatiuam, cum Ampliationibus, & Limitationibus, & eaſdem Limitationes magna ex parte repetit in conſil 40. num. 8. in quibus plenè & ordinatè procedit, nolui hic tranſcribere, addo tamen præter eum quærendo, An tunc tẽporis, id eſt, vacante Sede, debeat ſolui ſalarium conſuetum aduocatis ipſius Eccleſiæ; & reſpondeo quod ſic: quia licet per id tempus nulla lis agitari debeat, tunc magis Eccleſia indiget conſilijs, ſicuti etiam accidere poſſet ipſam ſaltem de facto vexari, vel quod reddius Epiſcopales diſſipentur; & ita determinant Card. Imola, in d. Clem. Statutum, de elect.

Formula commiſſionis in perſonã Vicarii Capitularis, præterquã in caſibus in iure exceptis.

Num Sede vacante currat præſcriptio contra ipſam eccleſiã? Reſp. quod non: etiam ſi eſſet cœpta viuente prælato, quia interim dormit, & tempus vacationis ſemper de medio ſubducitur, c. auditis, cum alijs concord. de præſcript. Balb. in tract. de præſcript. 2. p. 6. par princ. num 5. quod intellige vt ſecus ſit è conuerſo, ſi quidem ipſa Eccleſia vacans bene contra alias præſcribere poteſt, ne quod in ſui fauorem introductum eſt, torqueatur in læſionem. Hoſt. in Sum. in tit. ne Sede vacante, § 1. Secundò intellige, vt ipſius iuriſdictionis exercitium poſſit ab alijs contra Capitulum præſcribi Pauin. par. 1. q. 9. ſub num. 2. & quod iſta iuriſdictionalia ſint præſcriptibilia, clarè patet in d. c. auditis & in cap. cum olim, eod. tit. latè Balb. in præalleg. tract. par 1. quintæ par. princ. quæſt. 11.

Denique, vt nihil prætermiſſum remaneat, cum ex prænarratis ſatis pateat de poteſtate Capituli, & eius Vicarij, cui qm̃ decet cõmiſſionem in ſcriptis facere, vt de eius facultate in futurũ ambigi non poſſit, illius ẽt formã pro coronide ſubnectere cenſuimus, cui pro volũtate Capituli addi, vel minui põt. *Nos Canonici & Capitulũ Cathedralis N. Sede vacãte per obitũ bon mem. N. Epiſcopi &c. Reuerendo N. ſalutẽ in Domino ſempiternã. Cum ex ſacrorum Canonum diſpoſitione Eccleſiarũ Cathedralium Capitula in deficientium Epiſcoporũ (præſertim ſi ex humanis eximi contigerit) locum ſubrogentur, eiſq. in ſpiritualib. & tẽporalibus, ſuccedant? eorũ munus erit viduatis Eccleſiis ita conſulere, vt miniſtrorum ſolertia, & diligẽtia viduitatis incõmoda minimè ſentiãtur. Ne igitur ſupradicta*

Digitized by Google

prædictæ Eccleſiæ noſtri culpa aliquid detrimenti in ſpiritualib. & temporalib. patiatur, Nos dictis ſacris Canonibus, & Concil. Trid. decretis obtemperare volentes, vocatis omnibus, & ſingulis Canonicis, infra tempus à dicto Concil. ſtatutum, ad Vicarium, qui vices noſtras ſuſtinere debeat, deputandum Congregatiſq; iis, qui debuerint, voluerint, & potuerint intereſſe, habitiſq; intereſſentium votis, de conſenſu, & voto eiuſdem Capituli, te Reuerendum N. de cuius probitate, ſcientia, & ſufficentia confiſi, generalem in ſpiritualibus, & temporalibus Vicarium noſtrum in prædicta Eccleſia Cathedrali, Ciuitate, & Diœceſi, tenore præſentium deputamus, creamus, & conſtituimus (per menſes ſex &c.) (vel Epiſcopali Sede vacante) cum omnibus, & ſingulis facultatibus, priuilegiis, honoribus, oneribus, præeminentiis, & prærogatiuis, ad huiuſmodi munus exercendum neceſſariis, & opportunis, dantes tibi plenam, & liberam poteſtatem, omnia, & ſingula exercendi, quæ Capitulo Sede vacante in vtroque foro à iure permittuntur, & proinde cauſas omnes, tam ciuiles, quam criminales, & mixtas, etiã hæreſis, & matrimoniales, audiendi, procedendi, & decidendi, cum facultate excommunicandi, & cenſuras proferendi, cum voto tamen ordinariorum Conſultorum noſtræ Curiæ, in ſententiando, & procedendo ad actus, quorum grauamen per appellationem à definitiua reparari non poteſt; necnon ea omnia faciendi, quæ nos facere, & mandare poſſumus, etiam ſi ſpeciale mandatum requirãt; Reſeruantes nobis collationem beneficiorum, eorumq; inſtitutionem ad Capitulum ſpectantem, deputationem examinatorum, officialium, actuariorum, & miniſtrorum Curiæ, regimen Seminarii, facultatem cognoſcendi de cauſis ſuſpicionum, & denegata iuſtitia, & conſtitis (ſeruatis de iure ſeruandis) alteri delegãdi. Nolumus autem, vt licentiam ordinandi etiam ad primam tonſuram, (in caſibus à Sacro Concil. Trid. Capitulo permiſſis) & prouidere de Prædicatoribus in Aduentu, & Quadrageſima; ac diſpenſare in foro exteriori, etiam quo ad tẽporum interſtitia, & caſus reſeruatos de nouo facere non poſſis, abſque expreſſo noſtro conſenſu Capitulariter habito. Nec approbare Confeſſ. ordinandos, & ad benefic. obtinẽda, niſi præuio examine ab examinatoribus deputatis, quorum approbationes per Secretarium annotentur in lib. In caſu verò infirmitatis, vel abſentiæ ſubſtituere nõ poſſis, vel cauſas delegare, ſed in his caſibus prouiſio ad nos ſpectare debeat. Præcipimus itaque vniuerſo Clero huius Ciuitatis, & Diœceſis, aliiſq; huius Eccleſiæ iuriſdictioni ſubiectis, quatenus te in Vicarium Officialemq; noſtrum generalem recipiant, tibiq; in omnibus præmiſſis pareant, & obediãt: Dantes tibi vices, & voces noſtras, &c. Contradictores, & inobedientes pœnis, & cenſuris Eccleſiaſticis compeſcendi, & ita te in Vicarium deputamus, cum ſolutione ſalarii, per eum cui incumbit, facienda. In quorum fidem præſentes ſcribi iuſſimus per Notarium noſtræ Curiæ, & manu propria ſubſcripſimus. Datum in noſtro Capitulo Cathedralis Eccleſiæ N. Die &c. Anno &c.

1 Circa quam commiſſionem erit primò obſeruandum, expedire Capitulo in ea aliqua ſpecificare; nam ſi conſtitueret Vicarium ſimpliciter abſq; temporis præfinitione, eius officium durabit durante Sedis vacatione, ſi verò cum omnimoda poteſtate Capitulari, exercitium totius iuriſdictionis trãſiret in Vicarium ſi ſimpliciter dicendo, Conſtituimus te Vicarium generalem in ſpiritualibus, & temporalibus, tunc dubium eſt, an tranſeant ea, quæ requirunt ſpeciale mandatum, & quod minimè tranſeant, diximus ſupra fol. 132. ex Feder. de Senis in conſ. 40. 1
quem etiam ſequitur Pauin. in ſæpius cit. tract. part. 2. q. 10. num. 17. Verum an 2
hodie poſt Conc. Trid. hoc procedat, & ſimiliter dicendum videtur non tranſire 3

nam

nam Concilium eſt Lex noua, & nihil ſanciuit de hoc, ſed arctauit tantum Capitulum ad conſtituendum Vicarium infra octo dies, & caſus omiſſus remaneret in diſpoſitione iuris communis. Dubium tamen hoc indigeret declaratione à Sacra Congregatione Concilij.

Idem erit obſeruandum ex dictis ſupra, f... nu. 13. poſſe Capitulum in ipſo deputationis actu Vicarium ad certum tempus conſtituere, & non poſtea; Poſſe etiã dem tunc quædam reſeruare, vt prædiximus num. 4. non autem poſtea, & deceret reſeruare ea, quæ ſunt voluntariæ iuriſdictionis, quarum quædam ſunt expreſſa in formula dictæ Commiſſionis, cum non requirant actus iudiciarios, neque retardetur executio iuſtitiæ per conuocationem Capituli. Item in ipſa deputatione Vicarij Doctoris iuris Canonici poteſt Capitulum, vt maturius, acconſultius in decidendis cauſis procedatur, apponere clauſulam, vt adhibeat etiam vota aliorum conſultorum, præſertim ſi Epiſcopus adhibeat; & vt in cauſis Canonicorum procederet cum voto certi conſultoris quia vt plurimum Vicarij Capitulares, ſolent eſſe exoſi ijs, qui ſibi non dederunt vocem ad fauorem. Item ſciendum eſt decere Vicarium eſſe de corpore Capituli, vt dictum eſt ſupra in verſic Archiepiſcopi authoritas, 36. authoritate, fol. 85. Sed non eſſe de neceſſitate, vt dixi ſupra, nu 6. Parochus tamen non poteſt eſſe Vicarius, vt Sacra Congregatio ſuper cauſis Epiſcoporum reſcripſit Archiepiſcopo Surrentino. Sciendum eſt etiam, quod Vicarius Capitularis non poteſt dici, propriè electus, cum electio cadat in eum, qui indiget confirmatione, toto tit. de electio. & ideo Concil. Trid. ſeſſ 24. cap. 16. vtitur verbis: ſcilicet, *Officialem conſtituant, & deputent.* Quamobrem cũ eius poteſtas dependeat à Capitulo, cuius vices gerit, non poterit totum Capitulum ſuſpendere, & interdicere, & redundare contra ſeipſum, quia vis officij, & iuriſdictionis Vicarij ab ipſo Capitulo dependet, & ſuſpenſo Capitulo, erit ſuſpenſus eius Vicarius, quod procedit etiam quando Vicarij deputatio eſſet facta per Metropolitanum, vel viciniorem Epiſcopum, ob negligentiam Capituli. Suarez de Cenſur. diſp. 7. ſect. 3. Hinc eſt, quod Vicario excommunicato, ſuſpenſo, vel interdicto, cuius abſolutio, & relaxatio ſpectat ad Ordinarium, poterit abſolui de mandato Capituli, ca. vnico, de maior. & obed. in 6. vel à ſuperiore Capituli, & quia aliud eſt Capitulum, & aliud ſinguli de Capitulo, Fel. in c. cum acceſſiſſent, num. 22. de Conſt. & Canonici Capitulariter congregati, non dicuntur ibi, vt ſinguli, ſed vt Collegium, & ſi cognoſcit Vicarius in ſingulares perſonas de Collegio, eſt ex commiſſione Capituli iuriſdictionem habentis in ſingulos Canonicos, quos poterit Vicarius excommunicare, ſuſpendere, & interdicere vigore ſuæ commiſſionis; Si verò aliqui de Capitulo dicerent de nullitate, & quod non fuerint vocati, nec auditi, nullitas hæc proponi poteſt coram ſuperiore Capituli, per quem ſi hoc prætextu fuerit electio irritata, poterit Capitulum denuò congregari & ad Vicarij conſtitutionem deuenire, prout Sacra Congregatio ſuper cauſis Epiſcoporum reſcripſit Archiepiſcopo Surrentino. An autem ſit conſignanda clauis Archiuij Epiſcopalis Vicario Capitulari, habetur apud acta eccleſ. Mediolan. in 14. Decreto ſecundi Concilij Prouincialis, par. 1.

S V M M A R I V M.

1 *Ad quem finem caſus reſeruari debeant, & quales. & nu. 14.*
2 *Superiores Regularium quos caſus reſeruare poſſint.*
3 *Quando agitur de ſalute animæ, ſit extenſio etiam iuris pœnalis.*

Qua-

4 *Quanam Sortilegia inducant caſum reſeruatum.*
5 *Quando per apoſtaſiam Regularis incurrat caſum reſeruatum, vel excommunicationem, & quando neutrum.*
6 *Quando regulares, & moniales dicantur proprietarij.*
7 *Quando dicatur iudicium regulare, ſeu legitimum.*
8 *Vt ſit falſitas, quæ requirantur.*
9 *Quæ quantitas in furto conſtituat peccatum mortale.*
10 *Lapſus carnis, quæ peccata comprehendat.*
11 *Quando percuſſio non faciat caſum reſeruatum in Regulari.*
12 *Aperire literas quando inducat peccatum mortale, & quando non, & in Regularibus caſum reſeruatum.*
13 *Confeſſarij priuilegiati, à quibus abſoluere non poſſint.*
14 *Cautela Ordinariorum in reſeruatione caſuum.*

CASVS RESERVATI.

1 PRæter Summiſtas ſciendum eſt, quod † Caſuum reſeruatio debet fieri ad finem, vt populus Chriſtianus huius metu à peccatis arceatur, & à recidiuis præſeruetur; & licèt ſit in Epiſcoporum arbitrio quos velint reſeruare, expedit tamen, vt quoad fieri poteſt, ſint perpauci, breues, & clari, & obſeruare modum, vt infra, nu. 14. quæ reſeruatio debet fieri de atrocioribus, & grauioribus criminibus, Conc. Trid. ſeſſ. 14. c. 7. de quibus per Nauar. c. 27. nu. 259 & infrà, & inſuper debet ipſe prælatus ſe facilem, & benignum præbere in concedenda facultate Confeſſarijs abſoluendi à caſibus reſeruatis, aliàs ſi ſine cauſa denegaret, peccaret ratione, quam affert Nauar. ex verbis D. Thomæ, in cap. placuit, nume. 119. de pœnit. diſt. 6. & ſi Deus benignus, vt quid ſacerdos auſterus vult apparere, & cap. alligant autem onera, 26. q. 7. Hæc tamen facultas hodie in omnibus ſuperioribus Regularium eſt reſtricta, prout ſequitur Decretum S. D. N. Clementis Papæ VIII. ſuper caſuum reſeruatione ab omnibus Regularium ſuperioribus obſeruandum.

S. D. N. qui iam pridem accuratè perpendit, & re ipſa comperit, quod reſeruatio facultatis abſoluendi Religioſos pœnitentes à peccatis quibuſdam grauioribus, niſi ſuperiores admodum prudenter, ac moderatè illa vtantur, nonnullos infirmiores, qui interdum Superiori ſuo conſcientiæ maculas detegere formidãt, adducere poſſet in æternæ damnationis periculum, & ſpiritualis remedij deſpe-
2 *rationem. Ideo vt huic malo Sanctitas Sua opportunè proſpiceret, decreuit, † vt nemo ex Regularium ſuperioribus peccatorum abſolutiones ſibi reſeruet, exceptis ijs, quæ ſequuntur, aut omnibus, aut eorum aliquo, prout ſubditorum vtilitati expedire prudenter in Domino iudicauerint.* Congruit tit. de pœnit. & remiſ.

1 *Veneficia, Incantationes, Sortilegia.*
2 *Apoſtaſia à Religione, ſiue habitu dimiſſo, ſiue retento, quando eo peruenerit, vt extra ſepta Monaſterij ſeu Conuentus fiat egreſſio.*
3 *Nocturna, & furtiua è monaſterio, ſeu Conuentu egreſſio, etiam non animo apoſtatandi facta.*
4 *Proprietas contra votum paupertatis, quæ ſit peccatum mortale.*
5 *Iuramentum falſum in iudicio regulari, ſeu legitimo.*

Pro-

Digitized by Google

6 *Procuratio, auxilium, ſeu conſilium ad abortum faciendum poſt animatum fœtum, etiam effectu non ſequuto.*

7. *Falſificatio manus, aut ſigilli officialium Monaſterij, aut Conuentus.*

8 *Furtum de rebus Monaſterij, ſeu Conuentus, in ea quantitate, quæ ſit peccatum mortale.*

9 *Lapſus carnis voluntarius opere conſummatus.*

10 *Occiſio, aut vulneratio, ſeu grauis percuſſio cuiuſque perſonæ.*

11 *Malitioſum impedimentum, aut retardatio, aut apertio literarum à Superioribus ad inferiores, & ab inferioribus ad Superiores.*

Si quod aliud præterea peccatũ graue pro Religionis cõſeruatione, aut pro conſcientiæ puritate reſeruãdũ videbitur, id non aliter fiat, quã Generalis Capituli in toto ordine, aut Prouincialis in prouincia matura diſcuſſione, & conſenſu.

Non liceat Superioribus Regularium confeſſiones ſubditorum audire, niſi quando peccatum aliquod reſeruatum admiſerint, aut ipſimet ſubditi ſponte, ac proprio motu id ab ijs petierint.

Superiores in ſingulis domibus deputent duos, tres, aut plures confeſſarios pro ſubditorum numero maiori, vel minori, ijque ſint docti, prudentes, ac charitate præditi, qui à non reſeruatis eos abſoluant, & quibus etiam reſeruatorum abſolutio committatur quando caſus occurrerit, in quibus eam debere committi, ipſe in primis confeſſarius iudicauerit.

Tam Superiores pro tempore exiſtentes, quàm Confeſſarij, qui ad ſuperioritatis gradum fuerint promoti, caueant diligentiſſimè ne ea notitia, quam de aliorum peccatis in confeſſione habuerunt ad exteriorem gubernationem vtantur.

Licebit tamen Superioribus determinare pœnitentias graues quibuſdam peccatis etiam non reſeruatis à confeſſarijs imponendas, quæ ſubditos ab huiuſmodi perpetrandis cohibere poſſit.

Atque ita per quoſcunque Regularium ſuperiores, quicunque illi ſint, obſeruari mandauit. Non obſtan. Conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac cuiuſuis Concilij etiam generalis Decretis, necnon conſuetudinibus, etiam ab immemorabili tempore obſeruatis, aut regulis in generalibus, ſeu prouincialibus capitulis editis, Statutis, & Conſtitutionibus, etiam Apoſtolica authoritate cõfirmatis Priuilegijs indultis, & conceſſionibus quibuſcunque, quorum tenores hic pro expreſſis habere voluit, ceteriſque in contrarium facientibus quibuſcunque. Datum Romæ apud S. Petrum, die 26 menſis Maij 1593.

Andreas Sorbolongus Secretar. viſitat.

Sanctitas ſua deinceps declarauit, & declarat, vt ſi huiuſmodi regularium confeſſarijs caſus alicuius reſeruati facultatem petentibus ſuperior dare noluerit, poſſint nihilominus confeſſarij illa vice pœnitentes regulares, etiam non obtenta ſuperiorum facultate, abſoluere, & vide infra in verſicul. monaſteria regularium inter Decreta Clem. VIII. iuſſu S.D.N.D. Pauli Romæ impreſſa, & ibidem à nobis relata.

Sciendum eſt etiam, quod electio confeſſariorum approbatorum ab Ordinario data Regularibus, & Monialibus, vigore Bullæ Cruciatæ, & aliorum indultorum abſoluendi à caſibus reſeruatis, non extenditur ad eos cõfeſſarios, qui à ſuis

Prælatis non ſunt deputati, vt extat Clem. VIII. declaratio, vt infra in verbo
Confeſſor.

*ADDITIO. Quo ad primum caſum non eſt ignorandum ſub illis tribus ſuper-
ſtitionum ſpeciebus expreſſè prolatis, & explicitis, comprehendi ceteras omnes
3 ſpecies ex identitate, vel maioritate rationis: quia ſunt eiuſdem generis, nam
quando agitur de ſalute animæ, & de euitando peccato, debet fieri extenſio etiã
iuris penalis, Iaſ. qui alios citat, in Auth. Quas actiones, nu. 25. C. de ſacroſ. eccl.
& potius dicitur incluſio ſimilium peccatorum, quam extenſio, vt patet ex titulo
Codicis, qui inſcribitur De malef. & mathemat. & c. ſimilibus. Eſt etiam ſcien-
4 dum, quod vt ea, quæ attinent ad ſortilegia, inducant caſum reſeruatum in reli-
gioſis, neceſſe eſt, vt ſint peccata mortalia, ex dictis per Caiet. in eius Summula,
in verſ. Diuinatio, & in verbo incantatio.*

*Circa ſecundũ declara decretum Sũmi Pontificis intelligi debere in vero, &
proprio apoſtata à religione, & ſic in religioſo illo, qui expreſſè, vel tacitè profeſ-
ſus, deſerit religionem, quam profeſſus eſt, ſine tranſitu ad aliam, cum animo non
redeundi ad ſuam, de quo loquitur titulus de Apoſtatis. D. Th. 2. 2. q. 12. art. 1. &
5 ibi Caiet. Nau. notab in conſ. 1. de apoſtat. Diſtat tamen in hoc, quando retrocedit
à religione habitu dimiſſo, vel habitu retento, ſi quidem primo caſu incidit etiã
in excommunicationem latæ ſententiæ, c. 2. & ibi Doct. ne cler. vel monachi, in 6.
in 2 caſu, quando habitum retinuit, eſto, quod animum reuertendi non habuerit,
neque tranſeundi ad aliam religionem, licèt peccet mortaliter, & incidat in ca-
ſum reſeruatum, non tamen eſt excommunicatus, & quid ſi deferret habitũ, ſed
abſconſum, & coopertum, ita quod patenter non ſe exhibeat conſpectibus hominũ
in habitu monachali, an taliter deferens, dici poſſit habitum dimiſiſſe, & per con
ſequens ſit innodatus ſententia excommunicationis, iuxta tex. in d. c. 2. Vide Do-
ctores, præſertim Imol. & Vitalin. in Clem. 2. ſuper gloſ. in verbo, extrinſeci, de
vita, & honeſt. cler. Oldrad. optimè in conſ 184. incip. Pater ſancte. nu. 12. vſque
in finem. Panor. in c. Deus, qui, nu 4. de vita, & honeſt. cler. Nauar. conſ. 14. nu.
4. de regular. in nou.*

*Secundò declara, Decretum hoc non habere locum in religioſo profeſſo, qui in-
conſulto ſuperiore à ſua Religione recedit, vt aliam etiam laxiorem intret, quia
tunc non diceretur apoſtata, nec eſſet excommunicatus, neque eſſet caſus reſerua-
tus Inn. communiter receptus, in c. intelleximus, in fi. de ætat. & qualit. quia non
deſerit religionem in genere, ſed in ſpecie Abb. in c. fin. nu. 4. de apoſtat. & in c. ſa
ne, nu. 6. de regular. Caiet. egregiè ad D. Th. 2. 2. q. 12. ar. 1. Neque aduerſantur,
quod ſi quis ab ordine mendicantium ad aliquam monachalem religionem (Car
tuſienſium duntaxat excepta) conuolet abſque debita licentia, ſit ipſo facto excõ-
municatus, per Extrauag. Martini IV. in c. p V. ã ambitioſæ, ſub tit. de regul. in-
ter communes, nam id non eſt ratione apoſtaſiæ ſed propter trãſitum, vt rectè ad-
uertunt Caiet. loco prox. cit. & Nau. in d. conſil. 1. de apoſt. & dixi, abſque debita
licentia, quia aliàs nõ eſſet excommunicatus, licèt ſit priuatus omni voce actiua,
& paſſiua in omnibus vicibus Clem. 1. & ibi gloſ in verbo offi. cij, & Card. de reg.
Et ad pleniorem intelligentiam quando deſerens religionem reputetur Apoſta-
ta, & quando non, vide quæ ſcribit nouiſſimè Menoch. de arbitr. iud. cent. 6. caſu
546. à nu. 28. vſque ad 46. in quo loco etiam reperies aliquas iuſtas cauſas per eũ
recollectas, nu. 40 propter quas Regularis profeſſus poſſet habitum dimittere ani-
mo, tamen non deſerendi religionem, nec habitum ipſum.*

Digitized by Google

Quo ad tertium quando religioſus vagatur extra monaſterium, vel ſe celat, ne inueniri poſſit, tūc dicitur vagus, & fugitiuus, Pan. & alij, in c. fi. de regular. per tex. in l. quis ſit fugitiuus, ff de ædil. edict. Delatio autem habitus, vel ne, intereſt tantum quo ad excommunicationis euitationem, Oldrad. conſ. 202. & neutro modo apoſtaſiam incurrit, quoties nunquam habuerit animum recedendi a religione, nihil vero refert quo minus incidat in caſum reſeruatum ſub hoc Decreto.

6. *Circa quartū † quādo monachus dicatur habere propriū, declaratur per Doct. in c. cum ad monaſteriū, vbi huius materia ſedes iacet, de ſtatu monach. quibus adde tex. in c. exijt, § porrò, de verb. ſignif. in 6. D. Th. 2. 2. q. 186. art. 3. D. Ant. in 3. p. ſuæ Sum. tit. 16. c. 1. § 11. Conc. Trid. ſeſſ. 25. de regul. c. 1. & 2 Sylu. in verſic. Relig. 6. nu. 7. Nau. plenè, & luculenter in c. nō dicatis, nu. 17. & inf. 12. q. 1. & in conſ. 75. de regul. in antiq. quod eſt tertiū in nou. ſub tit. de ſtatu monac. collocatū, ex quorū dictis facile liquebit, quando religioſus peccaret peccatum proprietatis cōtra votū paupertatis, ad hoc, vt ſit caſus reſeruatus in hoc Decreto cōtentus; & an moniales poſſint ſine peccato mortali lucrū laborum ſuorum ſibi appropriare, & de eo viuere, tangunt Ant. Franc. in addit. ad Panor. in ſi. & Fel. nu. 26. in c. cum M. Ferrarienſis, de Conſtit. quod per Sacri Conc. Trid. Congregationem indiſtinctè definitum eſt, vt quidquid fuerit moniali à parentibus donatū, relictum, vel eius labore, & artificio quæſitum, omne aſſignari debere in manu Abbatiſſæ, quæ ex eo primū prouidere debet neceſſitatibus illius monialis, cuius cauſa illud eſt quæſitū, ſeu donatum, & reliquum in cōem Monaſterij vſum eſſe conferendum, & quod quando moniales victui, & vitæ ſuæ aliter conſulere non poſſent, niſi ſuſtentētur artificio operū, quæ manibus elaborarentur, hoc nō prohiberi, modo debita illarum clauſura, & honeſtas ſeruetur, prout illarum inſtituta, & Sac. Trid. Conc. decreta poſtulant, reſponſum eſt Epiſcopo Calh . . .*

Ad hoc autem, vt licentia prælati excuſet Regulares à peccato proprietatis, & qualis licentia ſit ſufficiens, vel neceſſaria, reperies in prælleg. Doctorib. quibus viſum eſt addere ſequentia. & Primum, quod ſi ſuperior conceſſerit monacho vſum, ſeu detentionem alicuius rei, poteſt hanc licentiam ſemper ad ſibitū reuocare, adeo quod ſi ipſe Religioſus negaret reddere ſuperiori ſemel conceſſum, vel non eſſet animo parato ad reſignandum ipſi ſuperiori quotieſcunque voluerit, eſſet in peccato mortali, & eſſet caſus reſeruatus; Quod amplia, vt non poſſit monachus etiā ante monachatum conuenire, vt liceat ſibi habere vſumfructū rerum ſuarum, ita, vt in futurum poſſit detinere inuito Abbate, Pan. in conſ. 88. par. 1. num. 3. ratione, vt ibi per eum, limita in licentia perpetua, quæ valeret cum confirmatione, & aſſenſu Sedis Apoſtolicæ. Idem Panor. in c. niſi eſſent, circa finem, de præb. Ad quæ faciunt dicta per Nau. conſ. 20. de Regul. in antiquis.

Secundum, quod ſi Regularis dono aliqua acciperet, vel a conſeruatorio bonorum caperet veſtes, calceos, & ſimilia, ſine licentia ſuperioris, licèt fecerit contra votum, & regulam, nec tamen eſſet proprietarius, ſi ea detineret tanquam dependentia à voluntate prælati in loco patenti.

Sequuntur declarationes Sacræ Congregationis.

1. QVæritur primò, An ex diſpenſatione inferiorum à Summo Pontifice, liceat Regularibus poſſidere, vel tenere agros, annuos redditus, aliaque bona immobilia, videlicet, & mobilia ſuperflua, non obſtante decreto Concilij ſeſſ. 25. de Regular. cap. 2.

An.

2 An propter talem diſpenſationem, ſeu ſcientiam ſuperiorum, poſſidentes, vel tenentes immobilia, vel mobilia ſuperflua, à culpa, vel à pœna excuſentur?

3 An ſuperioribus affeuerantibus huiuſmodi licentias poſſe concedere, fides adhibenda ſit.

4 An ſuperiorum arbitrio, & præfinitioni ſtare debeant Regulares quo ad mobilium ſuperfluitatem & conuenientiam?

5 An ſuperiore quantumuis requiſito, neceſſaria ſuis Regularibus negante, vel ſubtrahente, liceat ipſis clàm, vel inuito eo illa ſibi comparare, ſeu retinere.

6 Et quatenus liceat, an idem liceat, cum neceſſaria ideo negantur, vel ſubtrahuntur, quia Monaſterij facultates non ſuppetunt?

7 An dicti ſuperiores Regulares dictum capit. 2. declarare, & interpretari poſſint?

Ad primum Congregatio Concilij reſpondit non licere.

Ad 2. non excuſari neque à culpa, neque à pœna ipſo facto incurrenda.]

Ad 3. Minimè adhibendam.

Ad 4. Niſi de exceſſu arbitrij conſtiterit, vtique ſtare debere, habita videlicet ratione perſonæ, officij, & Regulæ, ſtatuſque paupertatis, quam profeſſi ſunt, & ceterarum itidem qualitatum.

Ad 5. Non licere.

Ad 6. Licere ſi præciſa neceſſitas ſit ad indiuidui ſuſtentationẽ, ceterum communem penuriam ab omnibus percipiendam, vſque adeo, vt ſi quid priuatim alicui delatum, vel ab ipſo partum fuerit, id omne ad ſuperiorem rectè deferri oporteat, qui ex eo primum ſuccurrat eius neceſſitati, cuius intuitu illud obuenerit, ſi peculiari aliqua neceſſitate vltrà communem prematur, reliquum Conuentui incorporetur, & in communem cedat vtilitatem.

Ad 7. Non poſſe.

Hier. Card. Matthæius.

Locus Sigilli.

In Aliquibus Monaſterijs monialium reperiuntur nonnullæ moniales, quæ cenſus, & annuos quoſdam redditus & prouentus, ſeu fructus percipiunt ſub diuerſis contractuum ſpeciebus. Nam

Aliquæ in ipſarum perſona emerunt certos redditus à perſonis laicis.

Aliquæ ab alijs monialibus.

Aliquæ ab ipſis Monaſterijs.

Aliæ verò dederunt pecuniam monaſterio, vt ex earum pecunijs fieret emptio nomine monaſterij ad rationem ſeptem, vel octo pro centenario, & Abbatiſſæ dabant dictis monialibus illos redditus, quos ex dictis emptionibus exigebant ſingulis annis.

Aliquæ Monaſterijs, ſeu eorum ſuperioribus certas pecuniarum Summas manualiter pro monaſterij indigentijs dederunt, pacto ad ecto, vel etiam tacita conuentione adhibita, vt monaſterium, ſeu Abbatiſſa certos redditus ad rationem tot pro centenario earum vita durante concedat.

Quæritur, An in huiuſmodi caſibus liceat Monialibus dictos redditus, fructus, & prouentus percipere abſque incurſu proprietatis, vel potius tanquam proprietariæ incurrant pœnas per Concil. Trident. ſeſſ. 25. cap. 2. de Regularibus, pro-

N 2 prietarijs

Digitized by Google

prietarijs inflictas, etiam ſi de licentia Abbatiſſæ, & ad Abbatiſſæ nutum, vel Conuentus, ſeu Monaſterij nomine percipiant.

Congregatio Concilij cenſuit, in nullo ſupradictorum caſuum licere Monialibus dictos fructus, ſeu redditus percipere, & ſi perceperit incidere in pœnas propoſitas decreto d. cap. 2. ſeſſ. 25. de regul. neque ab huiuſmodi pœnis excuſari ob licentiam Abbatiſſæ, quę etiam dicti Concilij decreto in ſupradictis caſibus concedere quidem prohibetur, ſed debet pro ſuo munere ex Monaſterij redditibus, vel eleemoſynis, Monialium neceſſitatibus in dies ſubuenire.

Hier. Card. Matthæius.

Locus Sigilli.

Quomodo poſſit monachus habere ius teſtandi, vide Couar. in cap. 2. num. 10. de teſtam. item qualiter in hoc circa aliquid ſe gerere poſſit abſque nota proprietatis, nec faciendo contra votum paupertatis, vide Nauarrum in d. cap. non dicatis, ſub num. 22. & in Man. cap. 27. nu. 270. quod tamquàm quotidianum eſt notatu dignum.

Poſtremò aduertant. Regulares propter ſanctam obſeruantiam voti paupertatis id quod Cardinal. Zab. in conſil. 17. num. 5. aſſerit, nempè, religioſum nec habere dominium pannorum, quos in dorſo deferi, ita vt dicere nequeat hæc veſtis eſt mea, ad inſtar ſerui, l. id veſtimentum, ff. de pecul. Item quòd poſt profeſſionem non habent neque velle, neque nolle, cap. fin. de teſtamen. in 6. & cap. fin. de ſepult. eod. lib. quæ monitio dirigatur ad illos, in quibus (quod abſit) hæc ſancta obſeruantia non vigeret, informantes conſcientias ſuas largas ex proprio ſenſu, & qualiter regularis poſſet reſtituere Ordini ſuo damna, quæ per peccatum proprietatis intulit, recurrat ad modos deſcriptos per Nauar. in tract. de reddit. eccleſ. monit. 10. q. 2.

Quo ad quintum. Ex eius verbis infertur ſecùs eſſe in iuramento falſo à religioſo facto extra iudicium, vt non ſit caſus reſeruatus, ſed ſolum quando iuridicè interrogatus falſum deponeret in iudicio † regulari, ſcilicet coram iudice, vel
7 prælato eiuſdem ordinis, & religionis, vel legitimo, ſcilicet, quoties examinaretur à Nuncio, Epiſcopo, ſeu quolibet alio delegato, hocq. locum habet ſiue fuerit examinatus tamquam principalis, ſiue tamquam teſtis, atque etiam ſiue falſum aſſeruerit.

8 Quo ad ſeptimum. Quamuis ad eſſe falſificationis, † vt ſit punibilis, tria debeāt concurrere, de quibus per Siueſt. & alios Summiſtas in verbo, Falſarius, tamen ad incurrendum caſum reſeruatum, ſufficit ſcilicet quod ſit mutatio veritatis, & quod fiat cum dolo, id eſt, animo inferendi damnum, licèt non ſequatur iactura.

9 Circa octauum ad determinandam quantitatem † quæ ſatis ſit ad effectum conſtituendi culpam mortalem in aliquo furto, licèt etiam non deſint qui aſſerāt quantitatem furti, quæ verè educat mortale crimen, debere penſari ad arbitr um boni, & diſcreti viri, iuxta propoſitas qualitates in contingenti ſpecie, tamē in expoſitione huius decreti, Pater Marius Andria definiuit, nēpe furtū mortale eſſe, quotieſcūq; quantitas rei ſubreptæ pertingeret ad ſummam duorum Iuliorū, ſeu Carole-

Vide Nauarrum in Man. cap. 17. ſub num. 2.

caroleitorum ſumens regulã in attendendo valorem, ſeu æſtimationẽ mercedis diurnæ cuiuſque operarij circa victum vnius diei in homine, qui hodie communiter conſiderari poteſt ad quãtitatem duorum argenteorum, vel trium, ad ſummum, & non ſoluere mercedem operario pauperi, eſſet ei notabile damnum inferre, eo quod eſſet auferre victum quotidianum, cum ex illo denario diurno victum ſuſtentet. Deuteron.c.24. & ſic peccatum mortale induceretur: qui enim negat victum, interficit, l.necare, ff.de lib.agnoſc. Nec obſtat ordinaria illa obiectio, quæ in hac materia fieri ſolet, ſ. valorem duorum argenteorum videri potius modicam quantitatem, quam notabilem, idq. probatur: quia Iuriſconſultus in l. oleum, §.fin.iuncta l.ſeq.ff.de dolo, declarauit modicam quantitatem illam eſſe, quæ non excedit ſummam duorum aureorum, & quod de modicis non ſit curandum, eſt text.in l.ſcio, ff.de reſtit.in integ. & abſurdum videri quod anima condemnetur pœnis inferni pro re tam modica, ſcilicet duorum Carolenorum; nam reſpondeo prædicta procedere in foro exteriori, ſcilicet quod pro modica ſumma à iure Ciuili quis non puniatur, eò quod deneget actionem doli, & non per hoc ſequitur id licitum eſſe in foro interiori, in quo attenditur lex naturalis, ne quis locupleretur cum aliena iactura, l.nam hoc natura, ff.de condict. indeb. cum diuerſum ſit ius exterius à foro conſcientiæ, vt latè habetur per Panorm. in c.quia plerique, de immunit.eccleſ. Nau.in c.nouit.notab.6.num.79.de iudic & inſuper quemadmodum abſurdum eſſet condemnare animam pro valore duorum argẽteorum, ita etiam dici poſſet pro maiori ſumma, cum anima ſit cunctis rebus pretioſior, l.ſancimus, C.de Epiſc & cler.& daretur progreſſus in infinitum, adeo quod oppoſitio de abſurdo euitando non vrget.

An autem hæc Concluſio procedat non ſolũ quando religioſus prędictã quantitatem caperet vnica vice, ſed etiam ſeparatim, & pluribus vicib.adeo, quod omnia illa exigua, & parua furta ſimul coniuncta conflarent, ſeu efficerent quantitatem notabilem duorum argenteorum? Reſpondeo quod quamuis opinio Communiter recepta ſe habeat in affirmatiuam partem, ſ.quod eo ipſo, vt primũ peruentum fuerit ad illam ſummam peccatum mortale cõmittatur ratione detentionis cum obligatione reſtituendi ſicuti poſt alios exprimit Couar.lib.1.variar.reſol.c.3.ſub nu.12.Nauar.in Man.c.17.nu.139.quam etiam ſectatus fuit prędictus P. Marius Andria, non habita diſtinctione, an interuenerit animus perueniendi ad illam ſummam, an non, reperi nuper eundem Nauar in ſolemni conſil. 75.de regular.in antiq.nu.27.& conſ.3.de ſtatu monach.in nouis, non negantem hanc opinionem eſſe probabilem, & Communem, & aſſerentem Cõtrariam veriorem eſſe, dummodo ipſe religioſus non intenderit expreſsè, vel virtualiter, in aliquarũ illarum virium nocere in pluri, quam tunc furabatur, & ad hunc animũ præſumendum multum facere in capiendis illis minutis habuerit memoriã prioris furti, vel poſterioris faciendi, ſubdens quod talis animus fuiſſe præſumitur in foro hominis, non autem in foro Dei, quod ſola nititur veritate c.multi, 2.q.1.

Eſſet etiam furtum mortale, & caſus reſeruatus, cum obligatione reſtituendi in religioſo qui ſurriperet rem ſacrã, licèt pretio numario non ęſtimetur, vt ſunt reliquiæ, & huiuſmodi. Et idẽ ſi ſurriperet aliquas res ſcriptas, ſeu aliud, quod eſſet æſtimabile ſingulari pretio, & intereſſe affectionis, quia res tanti valet, quanti ab eo æſtimatur qui habet rẽ, l.vnica, C.de ſen quæ pro eo quod intereſt proferunt. ſi verè religioſus clã ſurriperet, & cõſumeret res comeſtibiles ex locis publicis, nẽpe ex officinis conuẽtus, quæ ſunt expoſitæ periculo probabili, poſſet excuſari, vt nõ ſit caſus reſeruatus, tamen cauendũ eſt. Domin.Bannes D.Thom 2.2.q.66.Art.6.

Diceretur etiam religioſus furtum committere: & eſſet caſus reſeruatus, quoties ex pecunia, quam accepit à ſuo ſuperiore pro viatico, id quod ſupereſſet non reſtitueret ipſi ſuperiori, ſine cuius licentia non poteſt, de eo, quod ſuperfuit, diſponere vltra ſummam duorum Iuliorum, etiam ſi conſumeret in faciendo eleemoſynam, & licèt Religioſus in itinere poſſit facere eleemoſynam, vt inquit glo. in Clem 2 de vita, & honeſt. cleric. illud intelligendum eſt cum tacita licentia ſuperioris, D. Thom. 2. 2. q. 32. art 8. vel quod poſſit erogare conſtitutis in extrema neceſſitate, Card. in d. Clem. 2. verſ. ſed & tales q. 4. & ratio per Nauarr. aſſignatur in d. c. non dicatis nu. 28.

10 Circa nonum ſciendum per lapſum carnis † comprehendi omnes ſpecies peccati carnalis, de quibus per D. Th. 2. 2. q. 154. per plures articulos, adeo, vt peccatum propriè mollitiei, ſeu voluntariæ pollutionis, etiam ſine vlla commixtione tertiæ perſonæ, opere conſumatum, ſit caſus reſeruatus, & quando per Capitulũ Generale, ſeu Prouinciale, iuxta poteſtatem à Summo Pontifice ſibi traditam, ad præſentem nonum caſum ſuperadderentur hæc verba. videlicet, (& quidquid eſt contra votum Caſtitatis, quod in actum externum prodeat) tunc ſi ſolum interceſſerint prouocatio, ſeu ſollicitatio ad turpia, oſcula, tactus, ſeu amplexus impudici, ſiue in propria, ſiue in aliena perſona, eſſent etiam caſus reſeruati, aliàs non.

11 Quo ad decimum. Ad cognoſcendum † quando dicatur percuſſio grauis, ſeu enormis, mediocris, vel leuis, & cuius arbitrio hoc relinquatur præter Doct. in c. peruenit, & in c cum illorum, de ſent. excomm. vide Nauarr. in Man c. 27. nu. 91. & ſeq. & infrà, in verſic. excommunicatorum abſolutio. Amplia in religioſo, qui verberaret etiam Nouitium primi diei, vt ſit excommunicatus, ca. religioſo, §. 1. de ſent excom lib. 6 & ſit etiam caſus reſeruatus; limita in percuſſione graui, quæ per regularem facta fuiſſet in termino iuſtæ defenſionis, ſeruato moderamine inculpatæ tutelæ, quod quale debeat eſſe, & quando in defenſione ad fuiſſe dicendum ſit, vide Conſtitut. Regni, incip. Pacis cultum. Aretin in tract. de malefic. in verſic. & dictus Vitius ſe defendendo, Syluest. in verbo, Bellum 2. Nauar. in Manual. Confeſſ c. 15. nu. 3. & in quibus conſiſtere debeat Boer. deciſ. 168. num 4. & infra, Maſcard. de probat. concl 1126. à nu. 29 vſque in finem, & quando quis dicatur exceſſiſſe limites defenſionis, Menoch. de arbit. iud. lib. 2. cent. 3. caſu 277. & quando non imputetur exceſſus, vt eo non obſtante dici poſſit fuiſſe ſeruatũ hoc moderamen. glo. in c. ſignificaſti verbo moderamine, de homic d. Folle in pract. crim n. rubr. recipiantur defenſiones num 16. & in fragm ni. pa. num. 57. & 58. Denique de hac defenſione latè habetur per Anchar. in c. dilecto, de ſent. excommunic. lib. 6.

Circa vndecimum, & vltimum. Quibus rationibus prohibeatur literas alienas, quæ clauſæ ſunt, aperiri, & vide per Nau. in c. Sacerdos num 10. & ſeq de pœnit. diſt. 6. quem refert Menoch. de arbitr. iud. caſu 311. nu. 12 cent. 4. & de pœna aperientis literas alijs deſtinatas, præter Bart. in l. Titio, ff. ad muni. ip. & Iaſon in l. non dubium, nu. 53 C. de legibus, vide Abb Felin & alios, in c. cum olim, el 2. de offic. deleg quibus ad materiam adde Syluest. & alios Summiſtas, in verbo, falſarius. D. Antonin. parte 2. tit. 1. c. 22. §. 5. in fine Nauar. in Man. c. 18. num. 53. &
12 latè Menoch. de arbitr. iud. cent. 6. caſu 538. † Vt autem religioſi propter impedimentum, retardationem, & apertionem literarum incurrant caſum reſeruatum, neceſſe eſt, quod manifeſtè ſit peccatum mortale, eſſet enim tale, ſi eo animo aperiantur, vt nocumentum notabile proximo inferatur. Secundò ſi illud ueniret etiam ſine tali intentione. Tertiò cas proditoriè ſcribentis aduerſario oſtendendo.

Non

Digitized by Google

Non eſſet mortale in manifeſto inimico mittentis, vel illius cui mittuntur iuſtè timentes per illas aliquod damnum ſibi parari, vel dubitante, ne aliquid in illis contra eum tractetur. Secundò, in reſerante, ac illas bono fine impediente, ſ. ad præcauendũ aliquod malũ iniuſtũ alteri per illas probabiliter illaturum. Tertiò, quando cõiter tangerent ipſum, & tertium, et illas manifeſtando. Quartò, non eſſet etiam mortale aperire literas, quæ non ſunt alicuius momenti, neque continerent materiam grauem, ſed leuem; an autem ſit res leuis, vel grauis, facilè dignoſci poteſt, & rem grauem efficere poſſet illa perturbatio, qua pars afficeretur dum id contra eius voluntatem fieret, vt tenuit præd. P. Marius Andria in explicatione huius caſus; ſecùs ſi id fieret ex conſenſu præſumpto mittentis, vel bona fide ſpem ponendo in ratihabitione eius, cui mittuntur. Quintò, vt non incidat in caſum reſeruatum religioſus malitioſè frangens ſolum illam chartulam, cum qua literæ clauduntur, vel ſigillum auferens, non tamen illas legens, quia literæ non dicuntur apertæ ſi ſola ligatura ſit diſſoluta, niſi etiam fuerint lectæ cum ſimus in pœnalibus, in quibus debet fieri ſtricta interpretatio, Bart. in l. ſi quis in graui, §. ſi quis tabulas, ff de Senatuſc. Syllan. Felin. in d. c. cum olim. Denique ceteris omiſſis, qui per Summiſtas ſupplentur, non eſſet mortale in perſona legitimam ad id faciendum poteſtatem habente, vt in prælato, ſeu præfecto ipſorum Regulariũ, cui publica lege id licèt, & tunc iure ſuo vtatur c. non dicatis, 12. q. 1. Nauar. in d. c. ſacerdos, nu. 19. Summiſtæ loco cit. Hinc eſt, quod de laudabili, & communi Religioſorum obſeruantia, miſſio, & acceptio literarum ipſis prohibetur, ſine ſuperioris licentia quod vltimum limitatur non procedere in literis neceſſarijs, & vtilibus monaſterio, quas iuridicè poſſunt ipſi Regulares ſine ſuperioris voluntate dare, vel accipere, quales eſſent illæ, quibus Regularis denunciaret delicta ipſius ſuperioris, arg. tex. in c. ex parte, de accuſ. vel literas à Papa impetratas ſuper hoc acciperet Innoc. communiter receptus, in ca. cum I. & A. ſub nu. 4. de ſent. & re iud. Nauar. in d. c. non dicatis, in 4. notab. in fine, & in conſ. 33. nu. 4. de ſentent. excom. in antiq. Qualiter verò puniatur clericus literas alijs directas aperiens, & aduerſarijs oſtendens, adde Diaz in Pract. crim. Can. c 103.

Dantur tamen aliqui caſus, in quibus Regularis habens caſum reſeruatum, poteſt abſolui ab alio, quam à ſuo Superiore, indirectè verò, & cum obligatione, vt quam primum commodè poterit præſentet ſe Superiori, à quo directè abſoluatur; prout clarè, & ad rem declarat hanc materiam Henricus Henriquez in Sum. lib. 3. de pœn. c. 15. illud idem aſſerens eod. c. nu. 3. in ſuperiore monaſterij, vt poſſit abſolui ab inferiori cum prædicto onere ſe præſentandi.

Quæ breuiter annotaſſe ſufficiant, quo ad caſus reſeruatos tangentes perſonas
13 religioſorum. † Quantum verò ad ipſos Confeſſarios tam Regulares, quã ſeculares priuilegiatos circa abſolutionem à reſeruatis, ſciendum eſt, eorum facultatẽ fuiſſe reuocatam, & moderatam per vniuerſam Italiam tantum, vt ſequitur.

Declaratio Decreti, quo prohibetur abſolutio à caſibus reſeruatis.

EDitum fuit aliàs à Sacra Congregatione S. R. E. Cardinalium, negotijs, & conſultationibus Epiſcoporum, & Regularium præpoſita, Decretum ſuper abſolutione à caſibus reſeruatis eius, qui ſequitur, tenoris.

Sacra Congregatio S. R. E. Cardinalium, negotijs, & conſultationibus Epiſcoprum, & Regularium præpoſita, iuſtis, & grauibus cauſis id exigentibus, ac de

Sanctiſſimi D.N. Clem. Papæ VIII ſpeciali mandato, viuæ vocis oraculo deſuper habito, Sacerdotibus omnibus tam Secularibus, quàm Regularibus per vniuerſã Italiam extra Vrbem degentibus ad confeſſiones audiendas approbatis, quorũcũ-que Ordinum, etiam Mendicantium, Militiarum, aut Congregationum, etiam Societatis Ieſu, & generaliter quarumcunque aliarum, quouis nomine nuncupẽtur, iubet, & præcipit, ne quis eorum, ſub prætextu priuilegiorum, indultorum, aut facultatum generaliter, vel ſpecificè ſcripto, aut viuæ vocis oraculo, vel per communicationem a Sede Apoſtolica, vel eius authoritate eorum Ordinib. Congregationibus, Collegijs, vel Societatibus, aut Archiconfraternitatibus ſæcularium, aut ſingularibus perſonis, ſeu aliàs quomodocunque ſub quibuſuis tenorib. formis, & clauſulis, etiam derogatoriarum derogatorijs, ad cuiuſuis etiã Imperatoris, Regum, aut aliorum Principum inſtantiam conceſſarum, ſeu confirmatarum, alicui cuiuſuis ſtatus gradus & conditionis, aut dignitatis, tam eccleſiaſticæ, quàm ſecularis etiam Regiæ, vel Imperialis, ab vllo ex caſibus clarè, vel dubie in Bulla die Cœnæ Domini leg. ſolita, contentis, vel aliàs quomodocunque Sedi Apoſt. reſeruatis, aut in futurum, & per Sanctitatem ſuam, eiuſq. ſucceſſores pro tempore in eadem Bulla, vel aliter reſeruandis, nec etiam à caſibus, quos Ordinarij locorum hactenus reſeruarunt, vel in poſterum ſibi reſeruabunt, nullo caſu etiam neceſſitatis, vel impedimenti, niſi in mortis articulo, ſeu cũ noua, vel ſpeciali Sanctitatis ſuæ, aut ſucceſſorum ſuorum, vel ordinariorum quo ad caſus ab ipſis tantum reſeruatos, reſpectiuè impetrata in ſcriptis licentia, Ordinarijs locorum exhibenda, abſolutionis beneficium de cetero impendere audeat, vel præſumat, ſed cum opus fuerit, pœnitentes ad ſuperiores legitimoſq. Iudices ſuos accedere conſulant; ſub pœna contrafacientibus tam Regularibus, quàm Secularib. excommunicationis, priuationis officiorum, & dignitatum, aut beneficiorũ, inhabilitatis item audiendi confeſſiones, & quæcunque officia, præturas, beneficia, in poſterum obtinenda, ipſo facto, abſque vlla alia declaratione incurrenda; ſuper quibus à nemine, niſi à Romano Pontifice habilitatio, diſpenſatio, aut abſolutio, præter quam in mortis articulo, poſſit impartiri; Sanctitas enim ſua (quatenus opus ſit) facultates, & conceſſiones ipſas in hac parte vti caſſas, & irritas haberi de cetero voluit, & vult, non obſtantibus quibuſcunque.

Præterea nouerint pœnitentes, abſolutionem, ſi quam obtinebunt contra huiuſmodi prohibitionem eſſe nullam, nulliuſque roboris, vel momenti.

Et ne locorum Ordinarij, quibus ius hec reſeruãdorum caſuũ competit, pluriũ quam opus ſit, reſeruatione, ſubditis, aut confeſſarijs in animarum ſalute procuranda cooperatoribus, ſint oneroſi, monentur omnes, vt paucos, eoſq. tantũ, quos ad Chriſtianam diſciplinam retinendam, animarumq. ſibi creditarum ſalutẽ, pro cuiuſuis Diœceſis ſtatu, & qualitate neceſſario reſeruandos eſſe iudicauerint, reſeruent. In quorum fidem, &c. Romæ die 9. menſis Ianuarij Anni 1602.

CVm autem dubia quædam, ac difficultates circa eiuſdem Decreti interpretationem, atque obſeruationem emerſiſſent, eadem Congregatio, ne vllis deinceps obſcuritati, ſcrupulo, ambiguitati ve locus relinquatur, & vt clarius appareat, in quibus caſibus vigore eiuſdem Decreti reſeruatis, intelligatur prohibita abſolutio, ſpeciali mandato eiuſdem S.D.N. Clementis Papæ VIII ſimiliter viuæ vocis oraculo ſuper ea habito, ipſum Decretum ita moderauit, ac declarat, videlicet, ſub eiuſdem prohibitione illos tantum in poſterum comprehendi caſus, qui in Bulla die Cœnæ Domini legi cõſueta cõtinẽtur. Ac præterea violatio-

nis

nis immunitatis eccleſiaſticæ in terminis Conſtit fel rec. Greg. XIV. quæ incipit: Cum aliàs nonnulli. Violationis clauſuræ monialium ad malum finem. Prouocantium, & pugnantium in duello, iuxta Decretum Sacri Concilij Trid. & Conſtitutionem fel. rec. Greg. Papæ XIV. incipientem, Ad tollendum. Inijcientium violentas manus in clericos iuxta Canonem, Si quis ſuadente, &c. 17. q. 4. ac iuris diſpoſitionem. Simoniæ realis ſcienter contractæ, atque etiam confidentiæ beneficialis. Item omnes caſus, quos Ordinarij locorum ſibi reſeruarunt, vel in poſterum reſeruabunt. In quibus omnibus iam enumeratis caſibus, duntaxat, & ſublata etiam pœna inhabilitatis audiendi confeſſiones eadem Sacra Congregatio vult, & mandat, dictum Decretum in ſua firmitate, & priſtino robore permanere. Ac præterea declarat, eos quidē ſacerdotes tam Seculares, quàm Regulares, qui aliquibus ex priuilegijs, indultis, & facultatibus in ſupradicto Decreto expreſſis ſuffulti fuerint, poſſe iuxta eorum priuilegia, indulta, & facultates, vſu ante idem Decretum, receptas, & quæ ſub alijs reuocationibus non comprehenduntur, tantum, & non alias abſoluere à caſibus in præſenti declaratione non comprehenſis: alijs verò ſacerdotibus huiuſmodi priuilegia non habentibus, nihil de nouo concedi.

14 † Sed ne locorum Ordinarij, ad quos caſuum reſeruatio ſpectat, ea in re modum excedant, eadem Sacra Congregatio illos rurſus magnoperè admonendos cenſet, vt non paſſim ſed cum id videbitur communi bono expedire atrociorum tantum, & grauiorum criminum abſolutionem ſibi reſeruent, quorum reſeruatio ad Chriſtianam diſciplinam retinendam conferat in ædificationem, non autem in deſtructionem cedat: ne alioquin Sacramenti Pœnitentiæ Miniſtrorum coarctata poteſtate, Sanctæ Matris Eccleſiæ piæ menti contrarius effectus ſubſequatur. Prohibet etiam, ne ſibi ſuperfluè reſeruent caſus in Bulla die Cœnæ Domini legi conſueta, & contentos, neque alios Sedi Apoſtolicæ ſpecialiter reſeruatos Facultatem verò, & licentiam abſoluendi à caſibus reſeruatis, quam in ſcriptis tantum concedi permittebatur, etiam ſola viua voce concedi poſſe declarat. Ceterum, ne quis ſacerdotum Secularium, aut Regularium, ſub prætextu, & per primo dictū Decretum non fuerit ſufficienter eorum ſpecialibus priuilegijs derogatum, eidē Decreto ſic, vt præfertur declarato, contrauenire audeat, Sanctitas ſua Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis omnibus, in fauorem quorumcunque Ordinum, ſeu Inſtitutorum Regularium, aut Sacerdotum, tam Secularium, quàm Regularium editis, necnon eorundem Ordinum, ſeu Inſtitutorum, ac etiam Eccleſ & Monaſteriorum, & aliorum Secularium, ſeu Regularium locorum quorumcunque etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & literis Apoſtolicis, etiam Mari magno, ſeu Bulla aurea, aut alias nuncupatis, eiſdem Ordinibus, ſeu Inſtitutis, ac etiam Eccleſijs, & Monaſterijs & Secularibus, ſeu Regularibus locis aut perſonis, ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis etiā derogatoriarū derogatorijs, alijſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus, & alijs Decretis etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, aut alias quomodolibet etiam per viā communicationis, ſeu extenſionis conceſſis. ac etiā iteratis vicibus approbatis, & innouatis, etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorumq. totis tenoribus, & formis, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua, ac de verbo ad verbū, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut alia exquiſita forma ſeruanda eſſet. tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitus omiſſo, & forma in illis tradita obſeruata, in-

ſerti

ſerti forent, præſentibus pro expreſſis habens, quoad ea, quæ præſentibus aduerſantur, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice duntaxat ſpecialiter, & expreſsè derogat, contrarijs quibuſcunque non obſtantibus. Romæ die 26. Nouembris 1602.

Alex. Card. Florent. Epiſc. Praneſtinus.

Hier. Agucchius Secret.

SEquuntur literæ Sacræ Congregationis ad Dominum Cardinalem, & Archiepiſcopum Neap. Illuſtriſſime, & Reuerendiſſime Domine. Accipiet Illuſtriſſima Amplitudo veſtra vnà cum hiſce literis exemplum Declarationis, quam Sacra Congregatio S.R.E. Cardinalium, negotijs, & conſultationibus Epiſcoporum, & Regularium præpoſita, de expreſſo Sanctiſſimi Domini noſtri mandato nuper edidit ſuper Decreto de prohibita abſolutione à caſibus reſeruatis, die 9. Iannarij 1601. promulgato, quod in ſuis Diœceſibus Oſtienſi, & Neapolitana publicandum, ac ſtudioſè obſeruandum diligenter curabit. Cum autem locorum Ordinarij magna ex parte indicem, ſeu notam ſingulorum caſuum à ſe reſeruatorum huc miſerint, compertum eſt in hoc genere variè quid à varijs admiſſum fuiſſe, quod aliqua emendatione indigeret, quoſdam nimirum quædam reſeruaſſe, quæ iam Apoſtolica Sedes ſibi reſeruarat; alios alia, quæ minimè expediebat, nonnullos verò in ea re modum exceſſiſſe, vt nullum ferè ſupereſſet peccatum, quod non ſibi vendicaret indifferens illa ſeruandi ratio, quæ (vt neceſſe erat) res pleraſque leuis momenti, & alioquin Concil. Trident aliorumque Sacrorum Canonum ſententiæ parum congruentes, complectebatur; Verum quia nondum ſatis hic explorata erat cuiuſque loci conditio, ac neceſſitas, non potuit vnicuique reſeruationum huiuſmodi ſigillatim modus, ac temperamentum, quod res poſcebat, adhiberi. Nec ſanè, debuit vna eademque regula omnibus eccleſijs præſcribi, quandoquidem alia alibi magis conuenire certum eſt, & fieri vix poteſt, vt omnia omnibus in locis æquè probentur, & proſint. Quæ cum ita ſint, viſum eſt eidem Sacræ Congregationi, præter illam declarationem, priuatas quoque literas ad ſingulos Ordinarios mittere, quibus moneantur, vt ſimul ac eas acceperint, omnes caſus ſibi iam olim reſeruatos, adhibitis aliquibus pietate, & doctrina præſtantibus viris, de integro diſcutiant, diligenterque examinent, & ad ipſius Decreti iam declarati normam accommodent, eorum multitudinem ſic reſecantes, vt ad quam pauciſſimos, eoſque maximè neceſſarios redigantur ijdem caſus, vnde ſalutaris ille ſequatur effectus, cuius cauſa hæc reſeruandi atrociores quoſdam caſus Epiſcopis in ſua cuique Diœceſi tributa eſt authoritas.

Præcipuè verò hæc monenda cenſet Sacra Congregatio, vt videant ipſi Ordinarii, ne illos caſus promiſcuè reſeruent, quibus annexa eſt excommunicatio maior à iure impoſita, cuius abſolutio nemini reſeruata ſit, niſi fortè propter frequẽs ſcandalum, aut aliam neceſſariam cauſam aliqui hm̃oi caſus nominatim reſeruandi viderentur, neque caſus, in quibus abſolutio, niſi cum reſtitutione, vel executione eorum, ad quæ pœnitentes tenentur, non confertur, neque illos, qui etiam ſi mortale peccatum inducãt, circa res tamen parui momẽti verſantur, & frequenter inter idiotas euenire ſolent, vti dãni dati, & ſimiliũ. In peccatis etiam carnalibus reſeruandis multa vtãtur circũſpectione, propter periculũ ſcandalorum in ijs

maximè

Digitized by Google

maximè perſonis, in quas ob acceſſum ad confeſſarios extraordinarios, vel frequentem reditum ad Ordinarios, ſuſpicionis aliquid cadere poteſt. Poſt emò eam potiſſimum ineant, ac ſequantur rationem, quæ conſideratis diligenter cuiuſque Prouinciæ, ac populorum moribus, natura, ac propenſione magis in domino expedire videbitur. Poſtquam autem ab ijs peracta, deſcriptaque fuerit hæc moderatio, vnuſquiſque eam primo quo ſui tempore ad me præferendam curet, addita inſuper cauſa, quæ cuiuſque caſus reſeruationem potiſſimum ſuaſerit. Hoc enim S. D. N. deliberatum eſt, poſtmodum ſingulæ huiuſmodi reſeruationes diſtinctius examinentur, quo perfectè tandem, adiutrice Dei gratia, opportunum ijs incommodis remedium adhibeatur. Interim de ipſius Sanctitatis ſuæ mandato ijdem Ordinarij monentur vt per totam ſuam Diœceſim, ac præſertim in ſ locis, qui à Ciuitate & Cathedrali Sede longius remoti ſunt Pœnitentiarios, alioſq. Sacerdotes conſtituant, ac delegent, quibus facultatem abſoluendi á caſibus ſibi reſeruatis, concedant ita vt his quoque liceat eandem alijs Confeſſarijs ſi opus ſit, etiam viua voce impartiri; idque maxime in ſolemnioribus, & præcipuis anni feſtiuitatibus, vt peccatores, quibus obuia, & facilis fuerit huiuſmodi ſacerdotum copia ad peragendam confeſſionem, alliciantur; quia alioquin plerique, vel ob idipſum omittere poſſent, ſi neceſſe haberent pœnitentiæ miniſtros, quibus indigent, longius quærere. In eam igitur curam quantum in ſe erit ſedulò incumbet Illuſtriſs. Amplitudo veſtra, vt hæc omnia ex Sanctitatis ſuæ, & Sacræ Congregationis mente, debitæ executioni mandentur, ea diligentia, eoque zelo vbique adhibito, quem optimus quiſque Paſtor erga animarum ſibi creditarum ſalutem præſeferre debet. Vt autem apud ſe, ſucceſſoreſq. ſuos, perpetuum extſtet monumentum, quid hic circa totam hanc reſeruandi rationem deliberatum ſit, dabit operam, vt hæ literæ vnà cum ipſo Decreto, ac Declaratione in publicis ſuarũ Curiarum Epiſcopalium actis integrè deſcribantur. Eas verum cum primum acceperit, dignabitur facere nos ea de re certiores, miſſura poſtea quanto citius fieri poterit, expetitum nouæ reſeruationis indicem ex præſcripto huiuſce mandati confectum. Quæ omnia mandante ipſa Sacra Congregatione ego Illuſt. Dominationi veſtræ ſcripſi, Deum precatus, vt eandem quam diutiſſime incolumen tueatur. Romæ die 26 Nouemb. 1602. Dignabitur etiam amplitudo veſtra Illuſtriſs. operam dare, vt prælatis inferioris ordinis exemptis, ſeu nullius Diœceſis, ſi qui ſint in ſua Prouincia, innoteſcat Decretum hiſce literis incluſum, tum etiam hęc reliqua, quæ ei ſcribuntur ſuper caſuum reſeruatione.

Illuſtriſs. & Reuerendiſs. Dominationis veſtræ.

Humillimus ſeruus.

Alex. Card Florent.

Ex prædictis ſummarium diſtinctè recolligendo, habet, quod Sanctiſs. D. N. derogando omnibus priuilegijs ampliſſimè, prohibet quibuſcumque confeſſarijs Secularibus, & Regularibus, ne vigore ipſorum priuilegiorum.

Abſoluant in caſibus contentis in Bulla die Cœnæ clarè vel dubiè.
Violationis immunitatis Eccleſiæ in terminis Conſt. Greg. XIV.
Violationis Clauſuræ Monialium ad malum finem.

Prouoca-

Prouocantium, & pugnantium in duello in terminis Concilij, & Conſtitutionis Gregorij XIII.

Inijcientium manus violentas in Clericos, iuxta cap. Si quis ſuadente, ac iuris diſpoſitiones.

Simonia realis ſcienter contracta.

Confidentia beneficialis.

Et in omnibus caſibus quos locorum Ordinarij ſibi hactenus reſeruarunt, aut reſeruabunt.

Etiam in caſu neceſſitatis, & impedimenti.

Niſi mortis articulo, vel

Habeant licentiam nouam ſpecialem à Sede Apoſt. vel ab Ordinarijs in ſcriptis, vel in viua voce.

In alijs Caſibus, qui habent priuilegia, poterunt iuxta d. priuilegia, & facultates abſoluere. Dummodo ante decretum eſſent vſu recepta, vel non reuocata. Qui non habent, nihil de nouo eis conceditur.

Pœna quo ad Confitentes — *Nullitas abſolutionis.*

Quo ad Confeſſarios — *excommunicationis,*
priuationis officiorum, dignitatum, beneficiorum.
Inhabilitatis ad ea in poſterum obtinenda.

Et ipſo facto incurrunt abſque vlla declaratione.

Et à nullo diſpenſari, habilitari, vel abſolui poſſunt, niſi à Sede Apoſtolica; preterquam in mortis articulo.

Aderat etiam pœna inhabilitatis audiẽdi Confeſſiones, ſed hodie eſt ſublata.

Quod Ordinarij.

NON *reſeruent caſus contentos in Bulla Cœnæ Domini non ſpecialiter reſeruatos Sedi Apoſtolicæ.*

Non promiſcue eos, quibus annexa eſt excommunicatio maior à iure impoſita, cuius abſolutio nemini eſt reſeruata — *Niſi iudicauerint aliquos nominatim reſeruandos, propter frequentiam, ſcandalum, aut aliam neceſſariam cauſam.*

Non eos, in quibus nõ datur abſolutio, niſi facta reſtitutione, vel executione.

Non eos in quibus licet adſit peccatum mortale, tamen verſantur circa res parui momentis, & quæ frequenter euenire ſolent inter idiotas. } *vt damni dati, & ſimilium.*

Non in Carnalibus, vbi adeſt periculum ſcandalorum, vel vbi cadere poteſt aliquid ſuſpicionis propter frequentem reditum ad Ordinarios.

Non paſſim, modum excedendo.

Reſer-

Digitized by Google

Reſeruent.

Paucos, reſecando multitudinem.

Quam pauciſſimos, eoſque maximè neceſſarios.

Atrociorum tantum, & grauiorum criminum.

Quos iudicauerint neceſſario reſeruandos, ad retinēdam diſciplinam in ædificationem, non in deſtructionem. Ad animarum ſalutem.
Vt non ſequatur effectus contrarius piamenti Sanctæ Matris Eccleſiæ.
Quos expedire iudicauerint conſiderata diligenter cuiuſque prouinciæ, & populorum moribus, natura, propenſione, pro cuiuſque Diœceſis ſtatus, & qualitate.

Aliquos nominatim, in quibus de iure eſt impoſita excommunicatio propter frequentiam ſcandalum, aut aliam neceſſariam cauſam.

Poſtremò animaduertendum, id quod paſſim aſſeritur, ſcilicet per obitum Epiſcopi caſuum reſeruationem ceſſare, intelligi debere de caſibus, quos ipſe Epiſcopus ſibi reſeruauerit, ſicuti Communiter ſolent Epiſcopi vti his verbis; ſcilicet nobis reſeruamus, quia cum ſint lati ab homine, ipſo ſublato, & ipſi extinguuntur; ſecùs verò de caſibus à iure Epiſcopo reſeruatis, de quibus per Syl-ueſt. in verbo, Caſus, ſub num. 3. quia tunc per eius mortem non expirant, & erit facienda abſolutio à ſucceſſore, vel à Capitulo Sede vacante ſuccedente in eius iuriſdictione; & illud idem affirmandum, quoties caſuum reſeruatio eſſet facta ab Epiſcopo viuente per modum ſtatuti, ſeu perpetuæ Conſtitutionis, veluti decernendo, quod abſolutio ab eis fieri non poſſit, non niſi à nobis, vel Epiſcopo qui, pro tempore fuerit, vel reſeruando Curiæ, ſeu Sedi Epiſcopali, tunc enim non expirat, niſi fuerit facta reuocatio à ſucceſſore, vel à Capitulo Sede vacante, vt infrà dicetur. Ad quæ faciunt text. in c. fin. de offic. leg. in c. 2. §. ſtatuto, de Conſtit. in 6. & dicta per Nauar. in Man. cap. 27. num. 2. & ſub num. 74.

CONCEPTIO BEATAE MARIAE.

PRAETER Summiſtas, ſciendum eſt, quod vltra ea, quæ habentur in Conſtitutione Sixti IV. relata in Extrauag. Commun. de reliq. & vener. Sanctor. & in Sac. Concil. Trid. ſeſſ. 6. in princip. §. vlt. adeſt Conſtitutio Pij V. fol. 1100. in Bullario Romæ publicata die 7. Decembris 1570. ne in popularibus concionibus diſputetur de Conceptione Glorioſæ Dei genitricis MARIAE, qua & innouantur quæ per fel. record. Sixtum Papam IV. & Sac. Concil. Trid. ſtatuta fuerunt, incip. Super ſpecula, & infra, &c. & eſt tenoris ſequentis.

Congruit tit. de reliq. & vener. Sanct.

Conſti-

Conſtitutio S.D.N. Pij Papæ V. Ne in popularibus concionibus diſputetur de Conceptione glorioſæ Dei genitricis Mariæ, quæ & innouantur, quæ deſuper per fel. rec. Sixtum Papam IV. & Sacrum Tridentinum Concilium ſtatuta fuerunt.

Pius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, ad futuram rei memoriam.

SVper ſpeculam Domini, viribus licèt exiguis, conſtituti: prophetæ ſollicitudinē imitantes, die noctuque ad diuerſos Eccleſiæ ſtatus noſtræ mentis aciem intendimus, ſtudioſè prouidentes, vt communi Domino ab omnibus gradibus fideliter ſeruiatur, ac illis maximè, quibus digniora miniſteria diuini Spiritus fauore credita ſunt, inter quos diuini verbi prædicatores adnumerandos eſſe nemo dubitare poterit, qui eorum munus ab ipſo Domino conſecratum, Apoſtolis præcipuè iniunctum fuiſſe animaduerteret, qui ſi adepto gradu dignè fungerentur, euangelizantes pacem, annunciantes bona, prædicantes ſalutem, non ſolum vox eorum dulcis, verum, & ſpecioſi pedes viderentur, & fraternæ ſalutis vberes fructus referentes, multam fiduciam haberent in die Domini. Verum, quod neque ſine animi dolore accepimus, nec referre poſſumus; quidam diuerſorum ordinum Regulares, Clericique ſeculares, omiſſis, quæ diuinæ maieſtatis gloriam, & ſanctiſſimæ Dei genitricis, aliorumque diuinorum veneratione, atque fidelium pietatem, promouere poterant, quod Apoſtolus in quibuſdam arguit, languent circa quæſtiones, & pugnas verborum, ex quibus oriuntur inuidiæ, & contentiones, ceteraque vitiorum monſtra, potiſſimum verò, cum de glorioſæ Virginis Mariæ Conceptione ſermo inciderit, tam pertinaciter pro alterutra parte contendunt, ac ſi de illis dogmatibus eſſet, quæ corde credere ad iuſtitiam, ore confiteri ad ſalutem neceſſarium eſt. Quibus illud prophetæ conuenire videtur, dicunt, ait Dominus, cum ego non ſim loquutus; cum Sancta Romana Eccleſia omnium Eccleſiarum Magiſtra, & doctrix diſciplinæ, de ea re hucuſque non definierit, nemo, abſque temeritate, prædicare, vel alterius partis ſententiam damnare poteſt, & quaſi deſint præclariſſima inuentricis gratiæ merita, quæ nec angelica quidem lingua ſatis dignè referri poſſunt; & cum ex illo vberrimo fonte, puteoque aquarum viuentium, non poſſint ſaluberrimas haurire aquas, quibus fidelis populus, magna cum vtilitate, atque dulcedine, reficeretur, ad diſſipatas Ciſternas occurrunt, ſtultas ſcilicet, & ſine diſciplina quæſtiones, quæ generant lites, quas nec frequens multitudo intelligere, nec viri ſapientes, qui capiunt, vtiliter percipere valent, præſertim, quoniam, vt experimento didicimus ipſorum concionatorum, qui ad quæſtiones huiuſmodi proponendas facilius erumpere ſolent, maiori numerus materiæ difficultatem prorſus ignorantes, neque intelligentes, quæ loquuntur, aut de quibus affirmant, ſimplicium animos, indiſcretæ deuotionis obtentu, vel potius loquacitatis, & oſtentationis effectu, ad tumultus, & ſimultates concitant, quos tumultuantes, atque diſſidentes componere, ſedareque potius oportebat. Cumque paruulis in Chriſto lac infundere, prouectis ſolidum cibum apponere deberent, dum in huiuſmodi controuerſijs interminatis verſantur, omnibus verba proferunt arentia, quod non abſque maledictionis nota legimus in propheta. Nos igitur,

qui

qui prædeceſſorum noſtrorum ſaluberrima decreta pro viribus ſalua eſſe cupimus, potiſſimum illa, quæ à ſacroſancta Synodo Tridentina denuò ſunt cõfirmata, liberam cuique facultatem relinquentes opinandi huius cõtrouerſiæ vtramlibet partem, prout, vel magis pium, vel magis probabilem eſſe iudicauerit. Prædictorum igitur, concionatorum, aliorumque contentioni, atque temeritati, populorumque ſcandalis occurrere ſtudentes. Motu proprio, non ad alicuius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed ex certa noſtra ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine ſtatutum fel. rec. Sixti IV. Prædeceſſoris noſtri, ſuperiùs ca re, quod à præfata Synodo innouatū eſt (illud præſentibus, ac ſi de verbo ad verbum eſſet inſertum, pro plenè, & ſufficienter expreſſo, & inſerto habentes) Apoſtolica authoritate tenore præſentium, confirmamus, & approbamus, atque vt deinceps efficacius à cunctis obſeruetur, perpetuò ſtatuimus, ordinamus, ac per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus nemo cuiuſcunque ordinis, gradus, conditionis, vel dignitatis exiſtat, in popularibus concionibus, vel vbicunque promiſcua virorum, & mulierum multitudo conuenire ſolet, de huius controuerſiæ alterutra parte diſputare rationibus, vel Doctorum authoritate aſſerendo propriā ſententiam, & contrariam refellendo, aut impugnando, vel de hac ipſa quæſtione cuiuſuis pietatis, aut neceſſitatis prætextu vulgari ſermone ſcribere, vel dictare præſumat. Qui contra fecerit, ſuſpenſionis pœnam à diuinis abſque noua declaratione ipſo facto incurrat, ſi modò fuerit in ſacris conſtitutus, quocũque prætereà gradu ſiue dignitate, vel adminiſtratione fungatur, illis omnibus ſit ipſo iure priuatus, & ad eadem, vel ſimilia munera obtinenda, vel obeunda perpetuæ inhabilitatis cenſuræ ipſo etiam facto ſit obnoxius, ſuper quibus niſi à Romano Pontifice pro tempore exiſtente, diſpenſari, ſiue abſolui non poſſit. Et nihilominus alijs pœnis, ſi opus fuerit à proprio prælato pro delicti menſura infligendis ſubijciatur, prout ſubijcimus. Ceterum, quamdiu per Apoſtolicam Sedem altera pars definita non fuerit, oppoſitaque ſententia condemnata, liceat viris doctis in publicis Academiæ diſputationibus, ſiue Generalium, aut Prouincialium Capitulorum, vel vbi aliàs interſunt, qui rem capere poſſunt, nec ſcandali vlla ſubeſt occaſio, de illa quæſtione diſſerere, & argumentis vtramlibet partem, vel aſſerere, vel impugnare, dum tamen neutra, veluti erronea præiudicetur ſeruenturque illa omnia, quæ à dicto Sixto prædeceſſore noſtro ſtatuta ſunt, quorum ſingula, vt præfertur, etiam quantum ad alias pœnas, duximus innouāda, & innouamus per præſentes. Vt autem hæc noſtra Conſtitutio, & præmiſſa omnia ad eorum oīum, quorum intereſt, notitiam congruentius peruenire poſſint, in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub pœna ſuſpenſionis ingreſſu Eccleſiæ etiam eo ipſo incurrenda, ſi in his quæ mandamus exequendis ſe negligentes exhibuerint præcipimus, & mādamus, omnibus, & ſingulis locorum Ordinarijs, ac eorumdem Vicarijs, Suffraganeis, & officialibus quibuſcunque, & alijs ſingulis, ad quos quomodolibet ſpectat, & pertinet, quatenus huiuſmodi noſtrā Conſtitutionem ſingulis ſuæ Diœceſis, vel diſtrictus Prædicatoribus, & alijs, quibus expedire iudicauerint, opportunè inſinuent, & publicent, ac inſinuari & publicari faciant. Et ne quis in poſterū quoquomodo ignorantiam de præmiſſis poſſit prætendere, aut ſe contra præmiſſa valeat excuſare, volumus, & ſimiliter eadem authoritate decernimus, quod præſentes literæ per aliquos ex noſtri Curſoribus in Baſilicarum Sancti Ioannis Lateranenſis, ac in principis Apoſtolorum, & Cancellariæ Apoſtolicæ, valuis, ac in acie Campi Floræ de Vrbe de more publicentur, & affigantur & illis inde amotis remaneant in eiſdem locis earundem exempla affixa; quæ publicatio, &

affixio,

Digitized by Google

affixio,ita omnes ad quos ſpectat afficiat,& arctet, ac ſi illis perſonaliter intimatæ fuiſſent. Non obſtantibus Conſtitutionibus,& Ordinationibus,ac quibuſuis indultis,& literis Apoſtolicis,quibuſuis perſonis,etiam quantumcunque qualificatis,& in quacunque etiam Cardinalatus,Patriarchali,Archiepiſcopali, Epiſcopali,& quauis alia dignitate,& honore conſtitutis,etiam quod interdici, ſuſpendi,vel excommunicari nequeant,quomodolibet conceſſis, quæ eis contra præmiſſa in aliquo ſuffragari non poſſe decernimus,ceteriſque contrarijs quibuſcunque. Volumus inſuper,& decernimus,quod præſentes vim perpetuæ,& irrefragabilis Conſtitutionis obtineāt,& quod illarum tranſumptis,etiam impreſſis,manu alicuius Notarij ſubſcriptis,& ſigillo alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ,munitis,eadem prorſus fides adhibeatur, quæ præſentibus literis adhiberetur,ſi oſtenſæ,vel exhibitæ forent,Regula Cancellariæ noſtræ Apoſtolicæ quacunque contrarium diſponente,non obſtante.Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ Confirmationis,Approbationis,Statuti,Ordinationis,Mādati,Subiectionis, Innouationis, Præcepti, Voluntatis,& Decreti infringere,vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit,indignationem Omnipotentis Dei,ac Beatorum Petri,& Pauli Apoſtolorum eius,ſe nouerit incurſurum.Datum Romæ apud Sanctum Petrum,Anno Incarnationis Dominicæ,Milleſimo,quingenteſimo,ſeptuageſimo, pridie Cal.Decembris,Pontificatus noſtri anno Quinto.

Cæſ.Glorierius

H. Cumin.

ANno à Natiuitate Domini noſtri Ieſu Chriſti Milleſimo quingenteſimo ſeptuageſimo , Indictione Decimatertia, die verò ſeptima menſis Decembris, Pontificatus Sanctiſſimi in Chriſto patris , & Domini noſtri, Domini Pij, diuina prouidentia Papæ V.anno 5. retroſcriptæ literæ Apoſtolicæ affixæ , & publicatæ fuerunt in Baſilicarum Sancti Ioannis Lateranenſis , & principis Apoſtolorum de Vrbe,ac Cancellariæ Apoſtolicæ valuis,& acie Campi Floræ,dimiſſis illarum copijs affixis,per nos Ioannem Andream Panizzam, & Petrum Aloyſium Gaitam præfati S.D.N.Papæ Curſores.

Camillus Cherubinus Magiſter Curſorum.

Romæ apud Hæredes Antonij Bladij Impreſſores Camerales Anno 1570.

Motu proprio,nō ad alicuius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiā,ſed ex certa noſtra ſcientia,ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine ſtatutū fel.rec. Sixti IV.prædeceſſoris noſtri,ſuper ea re,quod à præfata Synodo innouatum eſt,(illud præſentibus,ac ſi de verbo ad verbum eſſet inſertum, pro plenè,& ſufficiēter expreſſo,& inſerto habentes,Apoſtolica authoritate tenore præſentium cōfirmamus,& approbamus,atq; vt deinceps efficacius à cunctis obſeruetur,perpetuò ſtatuimus,& ordinamus,ac per Apoſt ſcripta mandamus, quatenus nemo cuiuſcunque ordinis,gradus,conditionis,vel dignitatis exiſtat,in popularib. concionibus,vel vbicunque promiſcua virorū,& mulierum multitudo cōuenire ſolet, de huius controuerſia alterutra parte diſputare,rationib. vel Doctorum authoritate

tate aſſerendo propriã ſententiã, & contrariam refellendo, vel de hac ipſa quæſtione, cuiuis pietatis, aut neceſſitatis prætextu vulgari ſermone ſcribere, vel dictare præſumat. Qui contra fecerit, ſuſpẽſionis pœnã à diuinis abſque noua declaratione ipſo facto incurrat, ſi modò fuerit in ſacris cõſtitutus, & quocũque prætereà gradu, ſiue dignitate, vel adminiſtratione fungatur, illis omnibus ſit ipſo iure priuatus, & ad eadẽ, vel ſimilia munia obtinenda, perpetuæ inhabilitatis cẽſuræ ipſo etiã facto ſit obnoxius. Super quibus, niſi à Romano Pontifice pro tẽpore exiſtenti diſpenſari, ſiue abſolui non poſſit. Et nihilominus alijs pœnis, ſi opus fuerit, à proprio prælato pro delicti menſura infligendis, ſubijciatur, prout ſubijcimus. Ceterum, quamdiu per Apoſtolicam Sedem, altera pars definita nõ fuerit, oppoſitaq; ſententia condemnata, liceat viris doctis in publicis Academiæ diſputationibus, ſiue Generalium, aut Prouincialium Capitulorũ, vel vbi hi alias interſunt, qui rẽ capere poſſunt, nec ſcãdali vlla ſubeſt occaſio, de illa quæſtione diſſerere, & argumentis vtramlibet partem, vel aſſerere, vel impugnare, dum tamen neutra, veluti erronea prædicetur, ſeruenturq; illa omnia, quæ à dicto Sixto prædeceſſore noſtro ſtatuta ſunt; quorum ſingula vt præfertur, etiam quantum ad alias pœnas duximus innouanda, & innouamus per præſentes.

SVMMARIVM.

1 *Conſtitutiones Concilij Prouincialis requirunt approbationem à Sede Apoſtolica antequam publicentur.*
2 *Quid ſit Concilium Prouinciale, per quem conuocetur, ad quem finẽ, & quoties.*
3 *Quomodo, & qui vocandi, & quam in eo vocem habeant.*
4 *Quo tempore, & loco, & de termino ad comparendum, & recedendum.*
5 *Quando poteſtas ſtatuendi deuoluatur ad accedentes.*
6 *De excuſationibus non venientium, & quæ non admittantur.*
7 *Quomodo poſſint cõpelli, vt veniãt ad Cõcil. Prouinciale, & de pena cõtumaciũ.*
8 *An poſſit peti charitatiuum ſubſidium pro acceſſu.*
9 *De ordine illud celebrandi, & ſedendi.*
10 *Quis in eo præſidens, & qui iudices ſint, & quomodo pronunciandum.*
11 *De quibus cauſis poſſit Concilium Prouinciale cognoſcere, quam iuriſdictionem habeat, & ſuper quos.*
12 *Ad quem ab eo appelletur, & quid ſi allegetur ſuſpectus.*
13 *De eius poteſtate in ſtatuendo, & quid in eo præcipuè agendum.*
14 *Quanto tempore Concilium Prouinciale durabit & de illius publicatione.*
15 *Quinam habeant poteſtatem abſoluendi à cenſuris per illud latis.*
16 *Eccleſiæ Archiepiſcopales, & Epiſcopales Regni Neap. quæ ſint, & celebrent Concilium Prouinciale, & vbi de eis fiat mentio in corpore iuris.*

CONCILIVM PROVINCIALE.

PRæter Summiſtas ſciendum eſt, quod hodie per Conſtitutionem Sixti V.
1 † Concilia Prouincialia poſtquam fuerunt celebrata eorum ſtatuta transmittuntur ad Sanctiſs. D. Papam, & per Sacram Congregationem Dominorum Cardinalium deputatam pro interpretatione, & executione Concil. Trid. recognita, & approbata, deinde publicantur, vt patet ex Conſtitutione eiuſdem Sixti IV. Romæ publicata die 23. Martij 1504. incip. Immenſa. Et quoniam de Concilio

Prouinciali ego Stephanus Quaranta tractatum edidi Neapol. impreſſum anno 1589. qui cum non facilè reperiatur, hic inſerendum eſſe cenſui recognoſcendo, & addendo.

Congruit tit. de Conſtit.

Inter ceteras ſollicitudines, quæ Metropolitano incumbunt, ea non minima reputatur, conuocare ſcilicet Concilium Prouinciale, de quo breuiter, vtiliter, & ordinatè ſcripturus, nonnullas ponam quæſtiones ex Sacris Canonib. varijſque Doctoribus, ac locis, non ſine maximo ſtudio, labore, atque vigilijs elaboratas, & collectas ad inchoationem dicti Concilij, illiuſq. progreſſum, atque tractatum, & ad præſtantiam Archiepiſcopi in eo pertinentes. Diuino igitur inuocato auxilio
2 dicimus, † hanc Concilij Prouincialis conuocationem ad Metropolitanum ſpectare, c. ſi epiſcopus, c. ſi quis epiſcoporū, c quoniam, c. propter, 18. d. c. ſicut olim, de accuſ. c. 1. de pœnis, in 6. Ipſe namque eſt caput huius Congregationis, & propterea ad ipſum ſpectat huiuſmodi conuocatio Card. Alex. ſiue Præpoſit. in d. c. ſi quis Epiſcoporum, & Concilium Prouinciale dicitur, quia præſentat Eccleſiam Prouinciæ Abb. in c. graue, in fi. de præb. & in d. c. ſicut, vbi etiam de triplici Conciliorum differentia. poſt gl. in Sum. 17. d. quorum etiam definitiones ponit Ioan. Paul. Lancel. lib. 1. Inſtit. Iur. Canon. in tit de eccleſ. conſtit. & declarat in ſua glo. vel. appellatur, quia regulariter fit, & congregatur in prouincia authoritate Archiepiſcopi Metropolitani, qui omnibus Epiſcopis, Prælatis, & clericis prouinciæ præeſſe dicitur, Berous in c. 1. de iud. & ſine authoritate Metropolitani non inferioribus illud congregare, Card. Alex. notat in d. ca. propter, el 1. Sede tamen Metropolitana vacante, Epiſcopi prouinciæ ſe congregare poſſunt ad illud celebrandum. Archid. & Gemin. in c. placuit, nu. 2. & in d. c propter, vbi Ioan. de Turrecremata Card. S. Sixti, nu. 8. ac Card Alex in c. de Concilijs, in 3. notab. & in d. cap. placuit, 18. diſt. Petrus de Monte, Epiſcopus Brixien. in tract. Monarchiæ Conciliorum, c. 2. nu. 9. Vgonius Epiſcopus Famaguſtanus, in tractatu quem ſcripſit de Concilijs Synodo. Vgonius in præludijs, q. 5. & in 3. par. fol. 134. Henric. Botteus de Synodo Epiſc. p. 1. nu. 43. ad quem tamē finem, quoties, & quid ſit tractādum in eo, habetur in d. c. propter, c. quoniam, 18. diſt. & ca. ſicut, de accuſ. Iuſta etiam cauſa illuc conuocandi eſt, cum aliqua magna oritur dubitatio, quæ alias commodè non poſſet definiri. Card. Alex. in c multis, in 4. notab. 17. diſt. etiam poteſt conuocari pro corrigendo Epiſcopo, prout in c. 1. 34. diſt. & quando immineret neceſſitas, poteſt congregari ante tempus ſtatutum, idem Card. in d. cap. de Concilijs, Bott in d par. 4. nu. 54. ſed Archiepiſcopo non licèt ante receptionem pallij, illud conuocare, c. quod ſicut, §. præterea, de elect. & ex his patet reſponſio, ſaltem remiſſiuè ad primam quæſtionem, quæ erat præmittēda, videlicet quid illud ſit, per quem conuocetur, ad quem finem, & quoties, & de concilijs Prouincialibus, vide quod nouiſſimè fuit decretum per Conc. Trid. ſeſſ. 24. de refor. c. 2.

ADDITIO. Verba Conc. Trid. ſunt iſta, videlicet, Prouincialia Cōcilia ſicubi omiſſa ſunt, pro moderādis moribus corrigēdis exceſſibus, cōtrouerſiis componēdis, alijſq. ex Sacris Canonib. permiſſis renouētur. Quare Metropolitani per ſeipſos, ſeu illis legitimè impeditis, Coepiſcopus antiquior, intra annū ad minus à fine præſentis Cōcilij, & deinde quolibet ſaltē triennio poſt octauā Paſcha Reſurrectionis Domini noſtri Ieſu Chriſti, ſeu alio cōmodiori tēpore pro more prouinciæ, nō prætermittat Synodū in prouincia ſua cogere; quò Epiſcopi oēs, & alij, qui de iure, vel conſuetudine intereſſe debent, exceptis ijs, quibus cū imminenti periculo transferendū eſſet, conuenire omninò teneantur. Nec epiſcopi comprouinciales

præ-

prætextu cuiuſlibet conſuetudinis ad Metropolitanam Eccleſiam in poſterum accedere inuiti compellantur. Itidem Epiſcopi qui nulli Archiepiſcopo ſubijciuntur, aliquem vicinum Metropolitanum ſemel eligant in cuius ſynodo Prouinciali cum alijs intereſſe debeant, & quæ ibi ordinata fuerint, obſeruent, ac obſeruari faciant; in reliquis omnibus eorum exemptio, & priuilegia ſalua, atq; integra maneant. Synodi quoq; Diœceſanæ quotannis celebrentur, ad quas exempti etiam omnes, qui aliàs, ceſſante exemptione, intereſſe deberent, nec Capitulis generalibus ſubduntur, accedere teneantur; ratione tamen parochialium, aut aliarum ſecularium eccleſiarum, etiam annexarum, debeant ij, qui illarum curam gerunt, quicumque illi ſint, ſynodo intereſſe. Quod ſi in his tam Metropolitani, quam Epiſcopi, & alij ſupraſcripti, negligentes fuerint, pœnas Sacris Canonibus ſancitas incurrant. Hactenus verba Concil. Trid. Eſt autem Concilium Prouinciale conuentus Epiſcoporũ coactus ab habente poteſtatem cõgregandi, vocatis vocãdis, de iure, vel cõſuetudine Nau conſ.4.nu.3. de verb. ſign. in antiq. vbi etiam inquit, poſſe Concilium Prouinciale congregari ad aliquas particulares cauſas in congregatione ipſius expreſſas, ex mente Innoc. in c. graue, nu.7. de præb. Itidem ex verbis Concil. Trid. ſupra relatis, colligitur, hodie ceſſare poteſtatẽ Capituli Metropolitani Sede vacante illud celèbrandi, ac Suffraganeos conuocandi, licet ante ipſum Concilium Triden. id poterat, vt per Pauin. in tract. de off. & poteſt. Cap. Sede vacan. par. 1. q. 7. ſub nu.3. & Bott. de ſynod. p.1. nu.43.

An autem electio ſemel facta Metropolitani ab Epiſcopo exempto, vt ad eius Synodum Prouincialem conueniat, poſſit poſtea mutari? Reſpon. quod non, ſed ſemper in futurum ad illam accedere tenetur, eiuſque electio ligat ſucceſſores, & ita declarauit Sacra Congregatio.

3 Secundo quæro, † quomodo, & qui vocandi? Reſp. Metropolitanum conuocare Concilium ad ſtatutam diem, per literas, & ſufficere vnicam citationem, cap. ſi Epiſcopus, & ibi gloſ. 17. diſt. Gemin. & Franc. in cap. 1. de pœnis, in 6. & Epiſcopi prouinciæ vocandi ſunt & ire tenentur, vt in præalleg. iuribus habetur, ex quo textu in d. cap. ſi Epiſcopus, notat Card. Alex. quod Suffraganei non tenentur venire ad Concilium Prouinciale, niſi à Metropolitano ſint vocati, intantum, quod ſi Suffraganeus videret omnes alios Epiſcopos Conſuffraganeos ire ad Concilium, ſi ipſe non eſſet vocatus, non tenetur ire, niſi in præcedenti Concilio fuiſſet deliberatum de futuro celebrando, cum aſſignatione loci, & temporis, tunc qui fuiſſent præſentes, non forent neceſſario vlterius vocandi; vel niſi eſſent vocati per edictum generaliter, Card. Iacobatius in tract. de Concilio, lib. 2. Art. 4. quæſt. 5. fol. 102. & ratio eſt: quia in ijs in quibus eſt neceſſaria denunciatio, prout hic, non ſufficit ſcientia, vbi verò ſola ſcientia eſt de ſubſtantia, non requiritur de neceſſitate denunciatio; & ita procedit reg. Eum qui, de reg. iur. in 6. quæ potuiſſet obſtare, vt ibi per Ioan. Andr. & Fran. Formulam indictionis futuri Concilij prouincialis, vide in fine Concil. Prouinc. Mediolan. 4. & 6. & in Cerem. Epiſc. lib. 1. cap finali.

Tertiò quæro, quid de Abbatibus? Reſp. quod Abbates etiam interſunt Concilio Prouinciali, cap. ex ore. de priuileg. capit. Vt Apoſtolicæ, eod. tit in 6. & an accedere teneantur, vide Gemin. & Card. S Sixti, & Alex. in cap. Epiſcopus, 18. diſt. Doct. in d. tract. par. 2 ſub num. 4.

ADDITIO. Quando tamen habẽt populũ, & membra non exempta à quibus appellatur ad Archiepiſcopum, clarum eſt, quod tenentur accedere vt in iuribus præalleg. & Abbates habentes populũ, & territorium propriũ, iuriſdictionemq.

 Epiſco-

Epiſcopalem exercentes intra ambitum ipſius Prouinciæ ad Cōcilium Prouinciale vocari debent, quemadmodū vocantur Epiſcopi Comprouinciales, & poſſunt dici Suffraganei, nam cum habeant iura Epiſcopalia, ac propriū territoriū, & celebrent de per ſe Synodum Diœceſanam, dicuntur Ordinarij locorum, & appellatione Ordinarij cōprehenduntur, gl notab. in d. tex. in c. Ordinarij de off. Ordin. lib. 6. quorū Abbatum multi ſunt in Regno Neap. qui obtinent plurima Caſtra, de quib. per Frecc. in tract. de Subfeud. ſub rub. de origine Baronū, c. 3. n. 28. & iſte fungitur vice triū perſonarū. ſ. Abbatis in monaſterio erga monachos, Prælati, ſeu Antiſtitis erga populū, et domini iuriſdictionis tēporalis ciuilis, ſeu mixtæ (ſi habent) erga laicos, qui ēt omnib prælatis inferiorib. præferūtur, arg. tex. in c. 1. de ætate, & qual. Benè per Lancel. Conr. alios cumulatē, in tēplo omnium iud lib. 2. c 7 nu. 18. quibus cōpetere poſſunt non ſolū ea, quæ ſunt dignitatis, & iuriſdictionis Epiſcopalis, verum etiā ea, quæ ſunt ordinis Epiſcopalis, de quibus in c. quāuis Chorepiſcopis, 68. diſt. in c. quāto, de cōſuet. in c. aqua, de cōſecr. eccleſ. vel altar. & in c accedentibus, vbi Panor. de exceſſ. prælat. præter tria, videlicet, conferre ordines ſacros, conſecrare baſilicas, & altaria, & conficere chriſma, prout patet ex priuilegijs quibuſdā Abbatib. à Sede Apoſtolica cōceſſis. Inſuper iſti in Concilio ſedēt poſt Epiſcopos, vt per Pet. de Monte, in tract. Monarch. Conc. q. 5. nu. 4. & per Cāpeg. in tract. de author. Sacri Conc. c 7 & tāquā locorū Ordinarij in Cōc. Prouinciali habent vocē deciſiuā, vt per Alph. Aluarez, in Speculo Iuris Pōtificij & Cæſarei, c. 51. § 2 f. 208. & tūc de eis in Decretis dēt fieri mētio, & t obſeruatū fuit in ſynodo Prouinciali Sipontina, celebrata de menſe Ian. 1567. Manfredoniæ, attēto proœmio tenoris ſequētis: videlicet. Nos Ptolomeus Gallius, S. R. E. tit. S. Pancratij presbyter Cardinalis Comenſis, & Dei, & Apoſtolicæ Sedis gratia Archiepiſcopus Sipontinus, de conſilio, & aſſenſu Reuerendiſſimorū DD. Epiſcoporū. Abbatū & aliorū noſtræ Prouinciæ Ordinariorū, in Prouinciali Synodo Sipontina, hæc ſtatuimus, & ſancimus, & infra, ampliatur, vt accedere teneātur ētſi in capite eſſent exēpti, notat Gemin. in d. c. vt Apoſtolicæ, nu 4. Secundò ampliatur in Cōmendatarijs perpetuis, conſtitutis in ſacris ordinibus, habentib propriū territorium, curam animarum, ac Epiſcopalem iuriſdictionē, ex adductis per Natax. in conſ 3. nu. 2. de fil. presb. & conſ. 5. de ſponſal. in antiq. Limita, quod non omnes Abbates, ſeu Cōmēdatarij habeant vocem deciſiuam in Concilio Prouinciali, ſed illi tantum, qui habent iuriſdictionem Epiſcopalem, & alia, vt ſupra, licèt habeant inſignia Epiſcopalia. ſ. vſum mitræ & baculi, ac aliorum Pontificalium ex priuilegio Apoſtolico, cum habere vocem deciſiuam, ſit etiam iuriſdictionis, Campeg. in d. tract. c. 7. & 15. Si tamen Concilio prouinciali non placuerit, conſulenda erit Sac. Cōgregatio.

An autem Abbates prædictis qualitatibus muniti, habentes populum intra fines prouinciæ exiſtentem, à quorum ſententijs immediatè ad Sedem Apoſtolicam appellatur, & non ad Archiepiſcopum, teneantur ad Concilium Prouinciale accedere, & videtur dicendum, quod ſic: ſi quidem Epiſcopi exempti, à quorum ſententijs ad Summum Pontificem appellatur, tenentur eligere aliquē vicinum Metropolitanum vigore decreti Concil. Trid. ſupra relati, ergo eo magis Abbates reſpectu populi exempti, tutius enim erit conſulere Sanctam Sedem Apoſtolicam, an ſcilicet mēs Concil. Trid. fuerit dictos Abbates cōprehendere.

Quartò quæro, quid de Capitulis Eccleſiarum? Reſpon. quod Capitula Cathedralium vocari debent, & admitti ad tractatum Concilij, non autem ad

deci-

decidendum,& poſſunt comparere per procuratores, cap.fin.de his quæ fiunt à prælat. ſine conſ.Cap.vbi Abb.nu.4.dicit, procedere etiam in negotijs non tangentibus Capitula,& Card.Zab in c.graue q 5.de præb.tenet,ſemper vocandos eſſe ad Concilium Prouinciale Canonicos Cathedralium pro tutiori. Bott.in d. tract.4 ar 2 nu 42.habetq. Capitulum vocem conſultiuam.Formulam literarum quibus Capitula Canonicorum Cathedralium ad illud inuitantur, vide in fine voluminis actorum Eccleſiæ Mediolanenſ.fol.357.

ADDITIO. Si tempore celebrationis Concilij Prouincialis, vacaret Sedes, Capitulum Cathedralis.ſeu Metropolitanæ ſuccedens in iuriſdictione,eſt Ordinarius iudex,& debet de neceſſitate vocari,& poteſt comparere per Vicarium generalem, cum ſpeciali mandato dandi vocem deciſiuam, cum ſit iuriſdictionis,quæ tranſit in Capitulum Sede vacante,vt ſatis abundè fuit demonſtratum ſupra, & in verbo Capitulum; Sede vacante,ſi tamen Concilio Prouinciali non placuerit,conſulenda erit Sacra congregatio. Notandum etiam eſt, quod Sacra Congregatio cenſuit Capitula Collegiatarum quaſi Epiſcopalem iuriſdictionem habentia ad Synodum Prouincialem eſſe vocanda.

Quintò quæro, quid de alijs? Reſp. quod ad Concilium Prouinciale nedum debent venire Epiſcopi, verum etiam alij inferiores,qui ſe læſos eſſe exiſtimant; ſed Epiſcopi veniunt vt definitores, iſti autem pro iuſtitia conſequenda, d.cap. propter,vbi Card.Alex.in 1.notab.18.diſt.

Sextò quæro, qui debeant omninò vocari? Reſp.quod de neceſſitate ad illud vocandi ſunt Epiſcopi, & non alij, Innoc.Hoſt.& Zab.in d cap.graue,de præb. Abb.in diſputat.1.num 29.& ſequuntur Communiter Doctores, vt refert Card. Alex.in d.c.propter, el primo.

ADDITIO. Intellige hoc non procedere, quādo in prouincia vltra Epiſcopos, adeſſent alij Ordinarij locorum, habentes Epiſcopalem iuriſdictionem, vt dixi ſuprà,in addit.ad tertiā,& 4.quæſt. Item,vbi fuiſſet prouiſum de Epiſcopo,qui nondum eſſet conſecratus,licet non dicatur Epiſcopus ante conſecrationem gl.in Clem.Dignum, de celebr.miſſ.& per plura citata à Fel.in c.eam te,de Reſcript. Nauar.in Man.Confeſſ cap.27.ſub nu 67.ſi tamen eſt electus,& confirmatus, & poſſeſſionem adeptus,poterit intereſſe Concilio,& votare,arg.tex.in c.tranſmiſſam,vbi gl.de elect.& per ea quæ dicit Abb in c.accedentibus de exceſſ.prælat.Campeg de Concil.c 15 eiq. & ſynodum conſecrare licebit,ſuamq.ſynodum conuocare. Bott.de Synod.par.1.& ideo erit de neceſſitate vocandus.

Septimò quæro.Quid ſi Epiſcopus vocatus moritur? Reſp quod ſi citato Epiſcopo, & eo mortuo fuerit prouiſum de alio, ante inchoatum Concilium,ex illa citatione non arctaretur ſucceſſor, Card.Iacobat. in d tractatu de Concil.lib.1. Artic.4.quæſt 6.

Octauò quæro, quid ſi Epiſcopus non reperitur in Diœceſi? Reſp quod Epiſcopi,qui non ſunt in ſuis Diœceſibus,ſed extra eas,neceſſariò non ſunt perſonaliter citandi ad Concilium prouinciale, Card.Alex.in c.peruenit, in 4 notab 18. diſt.verum in Prouinciali Concilio Sanctæ Seuerinæ obſeruauimus, literas Metropolitani directas Epiſcopo abſenti, conſignari facere ius Capitulo,vt trāſmittat, & proponere edictū ad valuas Cathedralis, vbi tenetur reſidere, & domicilium reſidentiæ ſemper eſt principale, Felin.in c poſtulaſti,nu.1.de foro compet,

4 Nonò quæro † de tempore, & loco? Reſp. non debere Concilium Prouinciale celebrari temporibus, quibus abſtinentiæ, ſeu contemplationi vacandum, vt in quadrageſima, & in diebus, quibus inſiſtendum eſt celebrationi ſolemnitatum præcipuarum, c. habeatur, vbi Card. Alexan. in fine, 18. diſt. Bott. de Synodo, par. 1. nu. 56. & in Congregationibus Conciliorum debet haberi ratio, vt hi, qui vocati ſunt, non fatigentur propter diſcrimina itinerum, debent ergo fieri huiuſmodi Congregationes, & Conuentus in loco non multum remoto, immò proportionato reſpectu eorum, qui debent venire; debet etiam haberi ratio temporis, vt non in hieme maximè fiant, cum in iſtis temporibus periculoſe ſit itineratio, Cardin. Alex. in c. quoniam, 18. diſt. Bott. in d. par. 1. nu. 56.

Decimò quæro de termino ad veniendum? Reſp. quod vocati ad Concilium, debent venire infra terminum, vel ſaltem ad terminum eis aſſignatum, c. placuit, & c. ſi epiſcopus, 18. diſt. ſed quamdiu Concilium non erit abſolutum, poterit Epiſcopus moram purgare, & non punietur pœna Canonica. Doct. in d. c. ſi epiſcopus, Card. Iacobat. in d. tract. lib. 2. ar. 5. fol. 110.

Vndecimò quæro, quid ſi venit, & diſceſſit illicentiatus? Reſp. quod Epiſcopus, qui venit ad Concilium, & diſceſſit illicentiatus, antequam Synodus abſoluatur, debet excommunicari, & excommunicatus à Synodo, non poteſt abſolui per ſingulos prælatos Synodi, ſed ab ipſa Synodo tantum, c. ſi quis, 18. diſt. vbi Cardin. Alex. notat, paria eſſe, non venire, & ante abſolutum Concilium recedere; facit tex. in c. certum, 11. q. 3. & c. 1. de iudic. in tantum, quod ſi vocatus ad Concilium expectaſſet per plures dies alios abſentes, & poſtea etiam in die prorogata illicentiatus recederet, puniretur tanquam contumax non expectato fine Concilij, Cardin. Iacobat. in d. art. 1. fol. 112. & 113. Synod. Vgol. in 4. par. fol. 144. & cõtumax dicitur ille, qui illicentiatus recedit, Dec. in c. 1. de iud. nu. 43. in 1. lectura.

5 Duodecimò quæro, quid ſi non omnes venirent? Reſp. † quod ſi Archiepiſcopus vocat ſubditos ad Concilium, & ipſi non veniunt in termino eis aſſignato cõuincuntur de negligentia, & poteſtas deuoluitur ad accedentes, etiam numero pauciores, Iacobat in d. tract. lib. 5. art. 7. fol. 275.

ADDITIO. Ex quo enim vocati venire noluerunt, alienos ſe feciſſe videntur, c. cum nobis, vbi Panor. nu. 3. de elect. & ſic abſurdum eſt, eos in numero cõputare iuxta glo. in Clem. quod circa, eod. tit. vnde faciunt, quod contumax reſideat in præſentibus, & in terminis noſtris aſſerit Petr. de Monte in prealleg. tractat. de Concilio, quæſt. 6.

6 Decimotertiò quæro † de excuſationibus non venientium? Reſp. quod Epiſcopus, qui non poteſt intereſſe Concilio, debet ſe excuſare per literas ſubſcriptas per eum, & excuſationis ſuæ rationem exprimere apud Metropolitanum, & non eſt neceſſe apud totum Concilium illam allegare. Card. Alex. in d. ca. placuit, 18. diſt. quem ſequitur Iacobat. in d. tract. li. 2. ar. 1. q. 7. fol. 103. qualiter autem probabitur impedimentum, vide glo. in d. c. placuit.

Decimoquartò quæro, quænam excuſatio requiratur? Reſp. non quamlibet neceſſitatem excuſare Epiſcopum, vt non teneatur venire ad Concilium, ſed requiri grauem neceſſitatem, & tunc tenetur mittere nuncium ad recipienda ſtatuta edita in Concilio Prouinciali, cap. Epiſcopus, cum ſeq. & ibi Card. Alexand. ac etiam in c. peruenit, 18. diſt. vbi glo. in verbo, neceſſitatibus, ponit multa, quæ excuſant, ne vocatus teneatur venire ad Concilium, & Cãpeg. de Conc. c. 11. & for-

mula

mula literarum, quibus Epiſcopi à Concilio Prouinciali abſentis excuſatio accipitur, reperitur impreſſa in fine voluminis actorum eccleſiæ Mediolanen. folio 359. de quibus excuſationum cauſis latè Bott. de Synod. par. 2. ſub nu 56.

Decimoquintò quæro, quid ſi Epiſcopus ſubeſt duobus Metropolitanis, prout dicit glo. in c. 1. in verbo veniendo, in fine, ne Sede vac. & eodem tempore vocetur ab ambobus ad Concilium? Reſp. quod accedendo ad vnum, poteſt mittere procuratorem ad aliud.

ADDITIO. Similis gl. eſt in c. & temporis, verſ. vnire, 16 q. 1 & arg. tex. in c. 2. de relig. dom. & vide Caccialup. in tract. de vnion. ar 8 nu 11. & in Regno Neap. extant aliqui Epiſcopi, qui ſubſunt duobus Metropolitanis, ratione duorũ Epiſcopatuum vnitorum, & inter alios eſt epiſcopus Campanienſis, & Satrianẽſis, vniti, qui reſpectu primi ſubeſt Archiepiſcopo Salernitano, & reſpectu ſecundi recognoſcit in Metropolitanum Archiepiſcopum Compſanum. Et facit in ſimili, quod dicit glo fin. in c. ex ore, de priuileg Imol. in c quod ſuper his, de maior. & obed. Bott in d. tract par. 2. ſub nu 42. & Franc Aret in conſ...

Decimoſextò quæro, Quid de vocato ad Concilium à Metropolitano, ſi eodẽ tempore vocetur à Rege ad quem potius accedere debeat? vide glo. in cap. ſi Epiſcopus 18 diſt. & in ca. cum parati, de appellat. vbi Innoc. & Abb. Card. Iacobat. in d. tract. lib. 1. art. 5. fol. 117. Lancel. Conrad. in templo omn. iud. lib. 1. ca 2 §. 3. num. 6. & Bertach. in tract. de Epiſc. lib. 4. par. 1. q. 14 & Dec. in conſ. 72. Campeg. de Concil. cap. 11.

Decimoſeptimò quæro, † An poſſint Epiſcopi compelli, vt veniant ceſſante
7 impedimento, & quomodo? Reſp. quod ſicut poſſunt compelli ſubditi venire ad Synodum Epiſcopalem, ſic & compelli poſſunt Epiſcopi, vt veniant ad Conciliũ Prouinciale, Abb. in c. quod ſuper his, de maior. & obed in 3. notab.

Decimooctauò quæro, de pœna contumacium? Reſp. quod Epiſcopus qui impedimento Canonico ceſſante, non venit ad Concilium, debet priuari cõmunione aliorum Epiſcoporum vſque ad futurum Concilium, ſi fuerit contumax, cap. ſi quis Epiſcoporum, & ibi Card. Alex. in 1 not 18. d. faciunt etiam c. non oportet, in fine, c. ſi quis autem, cap. placuit, & ca. ſi quis Epiſcopus, diſt. eadem, vnde non erit talis Epiſcopus prohibitus celebrare diuina officia, & recipere Sacramenta eccleſiaſtica, & communicare cum ceteris Epiſcopis, & alijs, ſed tantum erit ſuſpenſus à communibus negotijs cum alijs Epiſcopis, nec poterit intereſſe ſcrutinio Epiſcoporum, nec Conſecrationi eorum, & alijs communiter pertractandis cum Metropolitano, & Epiſcopis, & glo. in d. c. placuit, & Card Alex. in fine, Cardin. Iacobat. in d art. 5. in princ. fol 111 ſubdens, quod etiam poterit excommunicari excludendo à communione fidelium, & erit in electione Archiepiſcopi; Quod ſanè debet intelligi, vt ſi primo vocatus non venit, procedat prædicta pœna, ſi iterum, & tertio monitus, non venit, poterit excommunicari, nec punitur bis ex eodem delicto; ex multiplicato enim delicto contumaciæ, augetur pœna; ideo & ſi vnica citatione monitus non venit, poterit priuari communione aliorũ Epiſcoporum, & iſta non eſt excommunicatio; vt de ad hanc pœnam inferendam ſufficit vnica monitio, d. cap. ſi Epiſcopus, ſi tamen poſtea tertio monitus adhuc perſiſtit in ſua contumacia, tunc poterit excommunicari; & pro hac diuerſitate facit; quia priuatio à cõione, de qua in dd. iuribus, non eſt cenſura Eccleſiaſtica, ſed pœna Canonica, & ideo trina monitio in ea non requiritur, ſecus in excom-

municatione, quæ eſt Eccleſiaſtica cenſura, c. quærenti, de verb. ſignif. & non poteſt niſi trina monitione præmiſſa proferri, ca. ſacro, de ſent. excom. c. 1. eod. tit. in 6. Ad prædicta facit in ſimili, quod notat Io. And. in ca. 1. de exceſſ. prælat. vbi dicit; ad inferendã pœnam ſuſpenſionis, non requiri monitionem, quando profertur, vt pœna, quando autem profertur, vt cenſura, trina monitio debet præcedere; ita reſidet Card. Alex. in d. ca. ſi quis Epiſcoporum; cuius dictis addo, etiã vt ſi vocatus ad Concilium negligat venire, & non mittat, nec ſe excuſet, non ſtatim puniendus eſt tanquã contumax. ſed prius debet admoneri, & requiri, & tandem citari ad videndum ſe declarari, ſe propter, c. 1. 18. diſt. 18. & ibi gloſſ. Card. Iacobat. in d. tract. lib. 1. ar. 5. in princ. fol. 114. Campeg. de Concil. c. 13. Facit id, quod dicit Innoc. in c. cum olim, in fi. de teſtib. quod contumax in proceſſu iudicij, citatur ad ſententiam; Item in procedendo contra Epiſcopos conſulerem ſeruandam eſſe Conſtitutionem Alex. III. relatam in c. 2. de offi. deleg. in 6.

8 Decimononò quæro, † an Epiſcopus pro dicto acceſſu poſſit petere ſubſidiũ? Reſp. quod Epiſcopus volens ire ad Concilium Prouinciale, poteſt petere ab Eccleſijs ſubiectis, vt conferant expẽſas; Bellẽcinus Rotæ Auditor, in tract. de charitatiuo ſubſid. q. 21. Card. Iacobat. in d. ar. 5. fol. 111. Quod intellige, quando Epiſcopus eſſet pauper, qui non haberet ad faciendum expenſas, vt per eundem Cardin. Iacob. in d. art. 5. fol. 110. col. 1. Rehuff. in tract. concordat. in rubr. de public. concubinarijs, §. quia verò, quod charitatiuum ſubſidium non exigendum eſt à pauperibus, & ille dicitur pauper clericus, qui ex redditibus non percipit vltra decentem victum ſuum. Bellencin. in d. tract. q. 30 & quando prælatus poſſit imponere charitatiuum ſubſidium, vltra Bellenc. in d. tract. vide Afflict. in Conſtit. Regni, Quam plurimum, nu. 2. Boer. deciſ. 133. cum trib. ſeqq. & Petr. Duen. Reg. 89. in verb. charitatiuum ſubſidium, & Reg. 253. in verb. Epiſcopus; Et quæ dicatur congrua clerici ſuſtentatio, vide Menoc. de arb. iud. cent. 6. caſu 520. nu. 10.

Vigeſimò quæro, quid de Archiepiſcopo? Reſp. quod Archiepiſcopus, non debet petere aliquid a prælatis venientibus ad Conciliũ, alias teneretur in quadruplum, ca. quoniam, 18. diſt. cum tex. loquitur quando Archiepiſcopus expeteret, ſi tamen ipſo, non petente, aliquis ex Suffraganeis Epiſcopis aliquid daret de ibi cõtentis, non incurreret in pœnam quadrupli Archiepiſcopus, cum hanc pœnalem Conſtitutionem non debeamus extendere ad caſum non expreſſum; peccaret tamen, cum abſtinere debeat a muneribus, ſecundum Card. Alex. in d. ca. quoniam, vbi tenet, quod ex ſola petitione incurrit dictam pœnam, de rigore iuris: ſed de æquitate non, ſi non obtineat; & tunc authoritate maioris poteſt compelli ad ſoluendum de proprijs bonis, & non eccleſiæ, & ſolutio debet fieri Epiſcopo quando agitur de reſtitutione rei petitæ, pœna autem, applicabitur Eccleſiæ cui facta eſt iniuria, munuſcula autem, ſeu xenia, non debet quærere, nec ea ſpontè oblata reſpuere, c. de eulogijs 18. diſt. & ibi Card. Alex.

9 Vigeſimoprimò quæro, † de ordine ad Concilium Prouinciale celebrandum? Vide Pontificale Romanum, ſub titulo, de ordine ad Concilium Prouinciale celebrandum, & nouiſſimè Ceremon. Epiſc. lib. 2. c. 22.

Vigeſimoſecundò quæro, de ordine in ſedendo? Reſp. quod Epiſcopi, ſecũdum ordinationis ſuæ tempus, ſiue ad conſedendum, ſiue ad ſubſcribendum loca tenere debent, c. fin. 17. diſt. conſeruato Metropolitani primatu, ca. placuit, 18. diſt. dicit tamen gloſ. cap. per tuas, de maior. & obed. eſſe ibi argumentum pro exemptis Epiſcopis, vt in Synodo ſedeant in medio loco, ſed an præferantur non exemptis, primo promotis, vide Abb. ibidem; Si verò Epiſcopus teneret locum Metro-

poli-

politani, licèt ſit poſterius ordinatus, præponitur alijs, glo. in d. ca. fin. De Abbatibus, an debeant præcedere Canonicos, tractat Felin. in c. paſtoralis, nu. 9. de offic. deleg. Card. Iacobat. in d. lib. 7. ar. 2. fol. 72 Synod. Vgol. fol. 88. vbi poſt Gemin. & Card. Alex. in d. c. fin. 17. diſt. tenet, quod clerici ſeculares Regularibus, regulariter ſemper præferendi ſunt. Quomodo autem ſe habere debeant in Concilio reſidentes, vide c. in loco benedictionis, 5. q. 4.

ADDITIO. In ſeſſione verò, & ordine proferendi vota inter Epiſcopos, Dignitates, Abbates, Canonicos, Commendatarios, Procuratores, & ceteros, attenditur hodie nouiſſima diſpoſitio, quæ habetur in d. Ceremon. Epiſc. lib. 1. c. fin. & eod. lib. c. 3. habetur, Epiſcopos in Congregationibus Concilij Prouincialis, coram Archiepiſcopo vti poſſe Rochetto diſcooperto cum mozeta.

Quid Archiepiſcopo ſiue titulari, ſiue altàs proniſo, ac translato ad Eccleſiã Suffraganeam, an in Synodo Prouinciali ſedere debeat immediatè poſt Metropolitanum ratione Archiepiſcopalis dignitatis, qua functus eſt, an præcedere debeat alios Epiſcopos antiquiores Reſp. quod ſic, arg. text. in l. 1. ff. de albo ſcrib. & rubr. C. vt dignitat. ordo ſeruetur, lib. 12. & hoc in memoriam priſtinæ dignitatis, & honoris quem geſſit, ratione cuius retinet iura reuerentialia. Ad quod faciunt ea, quæ cumulat Felin. in c. quæ in eccleſiarum, nu. 81. de Conſtit. Eſt & alia ratio: quia Archiepiſcopus translatus ad Eccleſiam Suffraganeam, ceſſit loco, & non dignitati, arg. tex. in c. 1. de ord. ab Epiſc. qui renunc. Epiſcopat. & in cap. poſt translationem, de renunc.

10 Vigeſimotertiò quæro, † quis in eo eſt præſidens? Reſp. quod Archiepiſcopus in Concilio Prouinciali eſt præſidens, d. c. placuit, gloſſ. in c. Paſtoralis, in verbo, exceptis, de offi. ord. & eſt caput Concilij Abb. in c. graue, num. 8. & Imol. nu. 10. de præben. Card. Alex. in ca. ſi quis Epiſcoporum 8. diſt. qui omnibus Epiſcopis, Prælatis, & Clericis prouinciæ præeſſe dicitur Berous in ca. 1. de iud. & authoritate Archiepiſcopi celebratur, Bonifac. de Vitalinis, in Clem. 1. nume. 45. de ſent. excommunic.

Vigeſimoquartò quæro, quinam iudices ſint? Reſp. nedum Archiepiſcopum, ſed etiam alios Epiſcopos eſſe iudices, c. 1. vbi Abb. in primo notab. & Marian. Socin. in 2. notab De libelli oblat glo in Sum. 9. q. 8. ſine quorum conſenſu non iudicat Archiepiſcopus, Abb. in ca 1. nu. 14 de iud Card. Iacobat. in d. tract. lib. 5. art. 11. fol. 292. Synod. Vgo. in 3. par. fol. 108. col. 3. Metropolitanus ergo eſt coniudex, licèt tanquam maior ſedeat Cardin. Alex. 3. q. 8. in Sum. Epiſcopi congregati non dicuntur eſſe ibi, vt ſinguli, ſed vt collegium, cap. 1. diſt. 34. Ancharan. & Felin. in cap. ſicut olim, de accuſat. Henr. Bott. de Synod. par. 1. nume. 48. & totum Concilium eſt iudex, non autem ſingulares, Abb. in ca non poteſt, num. 18. de ſent. & re iud. in Synodo verò Epiſcopi, vnus eſt iudex, & hæc eſt differentia inter iſtam, & illam, vt per Bott. in d. tractatu par. 1. ſub num. 32. ſicuti non eſt bona ſimilitudo, arguere de Concilio Prouinciali ad Generale. Card. Iacobat. de Concil. lib. 6. art. 2. folio 345.

Vigeſimoquintò quæro, quis eſt principalis iudex? Reſp. quod Archiepiſcopus eſt iudex principalis, c. 1. 34. d. & ipſe habet principaliter iudicare de conſilio aliorum Epiſcoporum, Card. Alexand. in cap. de eo, 50. diſt. Archiepiſcopus enim præſidens cum Epiſcopis Suffraganeis in Concilio Prouinciali, habet iuriſdictionem ordinariam, d. c. ſicut olim, Suffraganei Epiſcopi in Concilio exiſtentes,

in

in cognoſcendo ſunt coniudices, in definiendo, vt aſſeſſores, Card. Alexand. in c propter, el 1. diſt. 18. Imol. in c. graue, de præb Bott. de Synod. p. 1. nu. 33. & par. 2. nu. 48. Synod. Vgol. c. 19. ſed ſiue ſint iudices, ſiue aſſeſſores, non valet, quod fit eis non vocatis, Innoc. & Hoſt. in d. c. graue; nam ſi Archiepiſcopus vult ſtatuere vniuerſaliter in tota prouincia, requiritur conſenſus Suffraganeorum, d. ca. ſicut olim, de accuſat. cum ſimilib. eorum enim, qui participes ſunt officij, debet attendi conſenſus, Abb. in c. cum olim, nu. 4. de arbit. & tunc ligat ſubditos totius prouinciæ; aliter verò comprehenderet ſubditos Diœceſis ſuæ tantum, ca. Romana, & ibi glo. in verſ. ſententiæ, de ſent. excomm. in 6. Item quando vult ſtatuere vniuerſaliter in prouincia, vltra conſenſum Suffraganeorum, requiritur etiam conſenſus ſubditorum Suffraganeorum, ſi ſtatutum concernit eorum præiudicium, vnde ſi faceret ſtatutum Archiepiſcopus, quod poſſit cognoſcere de cauſis ſubditorum Suffraganeorum, & ad ſuam Diœceſim illos trahere, tale ſtatutum non valeret in præiudicium ſubditorum Suffraganeorum, niſi conſentirent, Card. Alex. 18. diſt. in Sum. Felin. in c. paſtoralis, nu. 7. de offic. ord. Lancel. Conrad. in templo omn. iud. lib. 2. c. 4. nu. 22.

Vigeſimoſextò quæro, quomodo ſit pronunciandum? Reſp. quod Archiepiſcopus tanquam caput, de conſenſu, & conſilio Suffraganeorum, vel maioris partis, pronunciare debet, Ioan. And. poſt Hoſt. in c. 1. de libelli oblat. Idem Card. Hoſt. & Zabar. in ca. graue, de præb. nu. 6. vbi Imol. nu. 19. & hanc eſſe veritatem dicit idem Imol. in d. c. 1 in vltimo not. & ſub num. 21. Card. Iacobat. in d. tract. lib. 5. art. 8. fol. 288. & faciunt c. ſanè, 65. diſt. c. nec Epiſcopi, de temp. ord. cap. ſicut, de accuſat. & ſic in Praxi obſeruari patet ex principijs nonnullorum Conciliorum Prouincialium, quæ ſunt impreſſa, videlicet Mediolanen. Coſentin. Neap. Tranen. & aliorum.

Vigeſimoſeptimò quæro, de modo in ſtatuendo? Reſp. quod Abb. in cap. 1. de pac. notat modum, & Practicam condendi legem in Concilio Prouinciali: nam vnus de Concilio facit propoſitionem, & reliqui ſi eis placet, ſtatuunt illam confirmando, vel reſtringendo, ſeu ampliando.

Vigeſimooctauò quæro, an alij præter Epiſcopos in d. Concilio ſint vocates? Reſp. quod in Concilio Prouinciali, Metropolitano multo plus, quam alijs eſt tribuendum: nam ipſe poteſt eligere electiſſimos quoſque ſacerdotes, vt præter Epiſcopos habeant in Concilio vocem conſultiuam, & deciſiuam, vt latè demonſtrat Doct. Michael Thomaſius Hiſpanus in diſputatione de ratione habendi Concilia Prouincialia, Romæ impreſſa anno 1565. à fol. 81. vſque ad 99.

ADDITIO. Intellige, vt ſi ipſi Concilio placuerit, poterũt habere vocẽ deciſiuam, vt fuit determinatũ per Greg. XIII. in reſponſione ad quintã difficultatẽ propoſitam à Concilio Prouinciali Rothomagenſi, quæ eſt impreſſa in d. Cõcilio, immò requiritur conſenſus oĩum ſuorũ Suffraganeorum; nec ſufficit maior pars. Faciunt dicta per Campeg. in tract. de Conc. c. 6. ſecus tamen eſt in voce conſultiua tantũ, quia nullum affertur præiudiciũ habentibus deciſiuam, ſaltem vbi deeſt copia Epiſcoporũ, vt cum maturiori iudicio procedatur Abb. in 1. q. ſub nu. 29. de alijs nõ Epiſcopis habẽtibus vocẽ deciſiuã, dixi ſupra q. 3 4. & 9. Suffraganeus legit mè impeditus põt cõſtituere procuratorẽ vnũ ex Suffraganeis cum ſpeciali mandato ad decidendũ, ita tenet Nau. conſ. 3. de off. deleg in antiquis, & conſ 7. de maior. & obed in nouiſ. quod mihi nõ placet; nam pro danda voce in omnibus actibus Concilij requiritur præſentia, intelligẽtia aliorũ iudiciũ & facti diſcuſſio.

Digitized by Google

ſto, ex quibus monetur ad determinandum, & non poteſt pendere ab alieno arbitrio, cum ſit electa induſtria perſona ad determinandum vnà cum alijs; niſi dicamus, poſſe conſtituere procuratorem ad præſentandum votum in ſcriptis reductum per ipſum Epiſcopum impeditum accedere ſuper aliquo particulari negotio, de eo inſtructo, accedente voluntate Concilij Prouincialis.

Vigeſimonono quæro, quid ſi Metropolitanus à maiori parte in iudicando, vel ſtatuendo diſſentit? Reſp. quod Metropolitano diſcrepante præualet Prouincialis Concilij ſententia, ſententiæ Archiepiſcopi; dicit Card. Iacobat. de Conc. l. lib. 6. Art. 2. fol. 329. Henric. Bott. de ſynod. par. 3. nu. 137. nam Concilium Prouinciale reputatur vt Collegium. Anchar. & Fel. in c. ſicut olim, de accuſat. & in agendis à collegio ſi diſcordant, ſtatur maiori parti, c. ſanè, & ibi Card. Alex 65. diſt. gloſ in cap. ſi Archiepiſcopus, de temp. ord. Nau. in conſ. 1. de his quæ fiunt à maiori par. Cap. in antiq. ſtandum eſt in diſpoſitionibus Concilij, iudicio plurimorum, Abb. in c. 1. de pact. & in c. in ſingul.s, nu. 5. de ſtat. monac. & ideo
a Concilij Prouincialis iudicium integrum dicitur, quia plurimorum *a* ſententijs comprobatur, Clem. 1. de ſent. exc. vbi Bonif. de Vital. in 10. notab. nu 45. dicit, quod ſtabilius, & firmius eſt ſtatutum per Concilium Prouinciale, quam per ſententiam Præſulis prouinciæ, ſicut eſt Archiepiſcopus, licèt authoritate Archiepiſcopi celebretur. Item diſpoſitio Synodalis dicitur, quæ fit à maiori parte. Abb. in c. non poteſt, ſub num. 16. de ſent. & re iud. denique Metropolitani ſuffragium non poteſt niſi vim vnius habere. Doctor. Thomaſius in dicta diſputatione, fol. 89. & ſi non præualeret maioris ſententia, poſſet Archiepiſcopus ſolus decernere ſine conſenſu Suffraganeorum contra prædicta in ſuperioribus quæſtionibus, 24. 25. & 26. non obſtat c. ſi quis Epiſcopus, cum ſeq. 6. q 4. quia ſpeciale eſt in condemnatione, vel abſolutione Epiſcopi, vt ibi dicit gl. & in c. epiſcopis, 65. diſt.

a *ADDITIO. Adde tex. in cap. extra conſcientiam, 64. diſt. & in c. prudentiam, de offic. deleg. Afflict. deciſ. 1. & ibi Vrſil. in annot. limita, vt opinio ſingularis præualeat, Commixni, quando ratione fortiori nititur per text. in cap. Cappellanus, & ibi Panorm. num. 3. ab omnibus receptus de ferijs. Felyn. in c. 1. ſub nu. 54. de Conſt. Petr. de Monte in tract. Monarch. conc. q. 7. Nauar. conſ. 18. num. 8. de priuileg. in antiquis.*

Trigeſimò quæro. Quid ſi Archiepiſcopus non vult prouinciare ſecundum vota maioris partis? Reſpon. tunc puto eſſe recurrendum ad Summum Pontificem, per ea, quæ dicit gl. in c. ſanè 65. diſt. in vlt. dicto, & in c. fin. in verbo iudic. 65. diſtinct.

Trigeſimoprimò quæro, quid ſi ſententiauerit Archiepiſcopus ſecundum voluntatem minoris partis, dicit Abbas, in c. ne Epiſcopi, de tempor. ord. quod vitiabitur factum; & facit id quod in ſimili dicit gloſ. not. in c. 2. in verſicul. dum conſilio, de corpore vitiat.

31 Trigeſimoſecundò quæro, de † quibus cauſis cognoſcere poſſit Concilium Prouinciale, quam iuriſdictionem habeat, & ſuper quos? Reſp. quod Concilium Prouinciale cognoſcit de omnibus cauſis Eccleſiaſticis totius Prouinciæ, c. propter, & ibi Gem. notat, 18. diſt. & habet iuriſdictionẽ ſuper omnes de prouincia, Abb. in c. graue, nu. 4. de præb, & cognoſcit, & examinat delicta non ſolum Suffraganeorum, ſed etiam ſubditorum ſuorũ, d. c. graue, c. ſicut olim, vbi Hoſt. de accuſat.

ſat.& d.cap.propter, Philip.Fran.in c.fin.de cenſ.in 6 Lancel.Corrad.in templo omn.iud,lib.2.c.6.nu.2.& habet iuriſdictionem ordinariam,Card.Alex.in c.experientiæ 11.q.1. & 3.q 8. in Sum. Bero.in c.1.nu 125. de iudic. & cognoſcit de omnibus cauſis, nedum per appellationem, ſed etiam per ſimplicem querelam, Card.Alex in c.de Cõcilijs, 18.diſt.& in rub.de appell.nu.36.& in c.cũ ſpeciali, nu.27.eod.tit.quẽ ſequitur Card.Iacobat.in d.tract lib.5.Art.11.fol.298.Lãcel. Corrad.in templo,lib.2.c.3.nu.20. & debent audiri querelæ omniũ læſorũ.d.c. propter,& ſecundũ Innoc.quẽ ſequũtur Io Andr.Imola, Card.Zab.in d.c.graue, Abb.in c.1.nu.15.de iudic.& Card.Alex.in d.c de Concilijs, 18.diſt.etiã non citati tenetur reſpondere de querelis ciuilibus,ac ſi citati eſſent;de criminalibus autem non, niſi ſint citati,& expoſita crimina,ſuper quibus accuſantur: habent tamen ius reuocandi domum accuſati.ſi pro ſpecialibus negotijs fiat Concilium,& petatur quod reſpondeant pro aliis.arg.c.fin.de foro compet.aliás ſecùs, ſi indiſtinctè fiat Conciliũ pro omnibus negotijs emergentibus;etiam compet t ius reuocandi domum, ſi Concilium ſit de longinquo, niſi in caſibus, qui de ſui natura tractantur in Concilio,ſecundum Card Zab.in d.c.graue. Bot .de Syn.par.3.in princ.nu.41.& 42.Card.Iacobat.in d.lib.7.Art.8.fol.289. Syn.Vgol.in prælud. 20.& in fine,f.10.& in 3.p.f.108.col.1.in fine. Epiſcopi in Concilio Prouinciali congregati, loco Ordinarij ſunt in omnibus cauſis clericorum, quæ ad Conciliũ referuntur, ad illum aũt,qui præeſt definitio pertinet de conſilio, & aſſenſu aliorum Epiſcoporum omnium, vel maioris partis, Hoſt.in d.c.graue, & dixi ſupra q.26.Concilium inſuper Prouinciale habet poteſtatem excommunicãdi Epiſcopos illius prouinciæ. Abb.in c.1.num.5.de iudic.vbi Bero.nu.67.& Prælatos ex proprio delicto poteſt ſuſpendere, & Epiſcopum, tñ deponere non poteſt. Abb. in d.c graue,nu.4.de præb. quia depoſitio Epiſcoporum ſoli Papæ eſt reſeruata, Abb.in c.paſtoralis,in prin.de off.ord.Fel.in c 1.nu.23.de iud.dicit tamen Abbas in c.2.nu.3. de accuſat. quod Archiepiſcopus cum ſuis Suffraganeis poteſt audire cauſam, ſed non definire; Idem dicit Anchar in d.c.graue,num. 18.& Imola, ſub nu.18. ſolum enim interdicitur Concilio poteſtas *b* deponendi Epiſcopos, Abb. in c.1.de iud. Sed circa hoc vide quod fuit decretum per Cõc Trid.ſeſſ.24.de refor.generali,c.5.& de reſeruatis Sedi Apoſtolicæ vide notab. gl.in c.quod tranſlationẽ,de off.legati, & in Clem.quia cõtingit,de relig.dom.& enumerat Card. S.Sixti in c.huic Sedi,17.diſt.& Pauin.de Viſit.par.1.q.10. Habes ergo ꝙ Concilium Prouinciale poteſt cognoſcere de cauſis,quæ vertuntur inter Epiſcopos,& Clericos; item poterit cognoſcere de omnibus cauſis clericorũ,dummodo factũ ſit notorium,vel ſi res non patiatur dilationẽ,vel in breui poſſit liquidari,ipſe tñ Archiepiſcopus qui præeſt Concilio, vel qui habet poteſtatem definiendi, debet hoc facere de conſilio, & aſſenſu aliorũ de Concilio vel maioris partis,c.nec Epiſcopi, de temp.ord.& c.ſicut,de accuſat. Card. Iacobat.in d.lib.6. Art.8.fol.288. In quo Concilio debet etiam tractari de corrigendis exceſſibus, & moribus reformandis,præſertim in Clero,d.c.ſit, & c.propter 18.d.ſt.& ex nõ celebratione Conciliorũ ſequitur incõueniens,quod multa remanẽt incorrecta de his,quæ cõcernũt eccleſiaſticũ ſtatum,c.peruenit, 18.diſt.& debet fieri inquiſitio ſummaria pp breuitatem tẽporis,de his quæ ſunt notoria,vel quæ confitẽtur delinquentes, vel de quibus ſtatim fides poteſt haberi,de dubijs vero delictis nõ eſt inquirẽdũ, ſed ſunt omittẽda.Hoſt.& Zab.in d.c.graue,ſub nu.3.& ibi Imola,ſub n.19.Bott. de Syn.p.3.ſub nu.45.debet etiam fieri generalis inquiſitio de malis, ſed contra certã perſonã nõ debet fieri,fama nõ precedente,ſecundũ Abb.in d.c.graue,n.9.

b AD-

b *ADDITIO. An concilium Prouinciale poſſit capere informationem, aut formare proceſſum contra aliquem Epiſcopum ſuſpectum, aut accuſatum ibi de cauſis grauioribus, ad effectum tranſmittendi probationes, & proceſſum ad Romanum Pontificem? Reſp. quod hodie de iure nouo non ſolum depoſitio Epiſcoporum eſt reſeruata Papæ, ſed etiam omnimoda cognitio, & examinatio cauſæ depoſitione dignæ, ita quod inferiori Papa hoc denegetur, prout habetur in prææallegato Concil. Trid. ſeſſ. 24. de refor. c. 6. per quod Capitulum, crimen hæreſeos, & alia crimina maiora depoſitione, & priuatione digna, exæquantur, quo ad Nauar. conſ. 1. de foro compet. in antiq. Amplia etiam ſi talis formatio proceſſus fieret ad finem remittendi cauſam inſtructiorem ad Papam, gl. in c. inquiſitiones de hæret. in 6. limita de mandato expreſſo Summi Pontificis iuxta conditiones in d. c. 5. deſcriptas, per quod etiam permittitur, vt minores criminales cauſæ Epiſcoporum in Concilio tantum Prouinciali cognoſcantur, & terminentur, vel ad deputandas illas cauſas, debeant eſſe Epiſcopi, & an abſoluto Concilio poſſint in illis cauſis procedere? Reſp. videtur dicendum non eſſe neceſſe, vt ſint Epiſcopi, quia illa facultas eſt generalis, & eorum iuriſdictio non expirat, ſi prius, id eſt, ante Concilij abſolutionẽ, cœperint cognoſcere, prout in ſimili notatur in c. relatũ, & c. gratũ, de off. deleg. deceret tamen, vt eſſent Epiſcopi.*

Trigeſimotertiò quæro, an cognoſcat de Metropolitano? Reſp. quod Concilium Prouinciale non iudicat Archiepiſcopum, cap. graue, de præben. ſed tamen poteſt ex charitate reprehendere, gl. in c. ſi autem, & ibi Card. Alex. 9. q. 3. negligentiam vero Metropolitani circa iuſtitiam miniſtrandam, ſupplere poteſt Concilium Prouinciale, c. ſi Metropolitanus, & ibi Card. Alex. 6. q. poteſt cognoſcere de cauſis appellationum interpoſitarum à Metropolitano, gl. in cap. multis, in verſic. ad maiorem 17. diſt. in c. omnis oppreſſus. 2. q. 6. in c. ſi Roma. con. ſil. 521. nu. 3. Syn. Vgo. in prælud. c. 10. poteſt etiam cognoſcere de cauſis ad Eccleſiam ipſius Metropolitani ſpectantibus, gl. in d. c. ſicut. De perſona autem & ſtatu ipſius Archiepiſcopi Prouinciale Concilium non cognoſcit ad effectum iudicandi, ſed admonendi ipſum Archiepiſcopum, vt corrigat, & ſi obſtinatus ſe corrigere nollet, ad effectum denunciandi Summo Romano Pontifici, d. c. graue, de præb. Card. Alex. in c. ſi clericus, 11. q. 1. non tamen poteſt ſe intromittere ad effectum iudicandi de eo, vt notat gl. in d. c. ſicut, per ea quæ habentur c. cum inferior, de maior. & obed. & in c. inferior, 21. diſt. & ibi gloſ. fin. in c. 3. de raptor. Ita diſtinguit Bellamer. in d. cap. ſicut, ſub num. 21. Card. Alex. 2. q. 8. & ratio eſt, quia ipſe præeſt Concilio, & ideo ab ipſo Concilio tamquam inferiori, non debet iudicari, Imola in d. cap. graue, num. 10.

ADDITIO. Hinc ſequitur, non poſſe Archiepiſcopum excommunicari à Concilio Prouinciali, contra opinionem quam tenet Nauar. in conſil. 50. de off. ordin. in antiq. nam contradicit textus in d. cap. graue nimis, & iuribus præalleg. quæ ab ipſo non citantur.

22 Trigeſimoquartò quæro, † an ab eo poſſit appellari, & ad quem? Reſp. quod à Concilio Prouinciali appellatur ad Papam, c. ſicut excellentiam, 25. q. 4. Card. Alex. in rubr. de appellat. nu. 34. Felin. in cap. 1. num. 6. de iudic. Bellam. & Card. Alex. in d. cap. multis, & Synodus Vgo. in prælud. q. 10. Nauar. conſ. 3. de appellat. in antiq.

Trige.

Trigeſimoquintò quæro, an totum Concilium Prouinciale poſſit allegari ſuſpectum, & an ſi Metropolitanus non eſt ſuſpectus, poſſit recuſari propter Epiſcopos ſuſpectos; & quid ſi tantum Metropolitanus eſt ſuſpectus, vel aliqui de Concilio, vide Abb. in c. ſi quis contra clericum, ſub nu. 21. de foro compet. & in c. 2. ſub nu. 14. de iud. & ibi Dec. nu. 96. in 1. & 2. lect. Felin. nu. 6. Ripa, nu. 40. Card. Alex. in c. quia ſuſpecti, 6. q. 5. & in rubr. de appel. col. 12. & in c. cum ſpeciali, eod. tit. Card. Iacobat. in d. tract. lib. 5. ar. 10. fol. 291. Boer. deciſ. 269. Capic. dec. 138. Menoch. in tract. de arbitr. iud. lib. 2. cent. 4. caſu 458. Synod. Vgo. fol. 108. col. 3. Communis tamen eſt opinio, totam Synodum poſſe recuſari, Card. Alexand. in d. c. cum ſpeciali, & Dec. in d. c. 1. num 66. in 1. lect. & ſuſpectus non debet intereſſe quando votatur, etiam ſi non det votum ſuum, Capic. in d. deciſ. nu. 5. Carauit. in Ritu Mag. Curiæ Vic 265. Suſpicionum verò cauſæ multæ reperiuntur in iure expreſſæ, & approbatæ, & minor cauſa repellit tam iudicem, quàm teſtem, glo. in c. accedens, vt lite non conteſt. Dec in d. ca. 1. de iudic nu. 12. Septuaginta quatuor poſt Speculat. refert Card. Alex. in c. poſtremò, de appellat. vbi Philip. Franc. 40. reaſſumit, tractando etiam de perſonis, quæ recuſari poſſunt. Abb. remiſſiuè, in d. c. ſi quis contra clericum, nu. 24. Maran. alias 40. refert in Speculo, par. vlt. à num. 25. vſque ad 68. Multæ tamen cauſæ poſſent obuenire, quæ iuſtiores eſſent, quam in iure expreſſæ, & relinquuntur arbitrio Iudicis, qui ſi malè arbitratur, appellari poteſt. Io. Andr. in d. c. cum ſpeciali, col. 3. Anchar. nu. 13. Abb. num. 8. & ceteri ſequuntur, in d. tit. de appellat.

ADDITIO. De qua communi teſtatur etiam Nau. conſ. 1. de appel. in antiq. & totum Concilium Prouinciale ſuſpectum dici poſſet, vbi ſolum illius caput eſſet ſuſpectum, ex allegatis per Crau in tract. de antiquit. temp par. 1. nu. 80 et per Menoc. loco cit. nu. 16. poſſet tamen ſecundum eum in hoc fieri diſtinctio, prout et colligitur ex mente Ripa, in c. 1. nu. 41 in ſi de iud. ſ quod aut caput Concilij amoueri non poteſt, quin totum Concilium amoueatur, & tunc ſi caput eſt ſuſpectum, totum Concilium redditur ſuſpectum, cum ab eo pendeat, ipſoq. amoto, non detur Concilium; aut verò caput Concilij amoueri poteſt, Concilio ipſo ſubſiſtente, valente ſine eo, de cauſa illa cognoſcere, & tunc ſolum caput eſſet remouendū, & illius loco debet alter ſubrogari, qui illius perſonam ſuſtineat.

13 Trigeſimoſextò quæro de poteſtate in ſtatuendo? Reſp. Concilia prouincialia, neque definiendi, neque generaliter conſtituendi, vim aliquam habere, ſed tantū curandi, vt id ſeruetur, quod aliàs ſtatutum eſt, & quod generaliter, ſeu ſpecialiter obſeruari præceptum eſt, 13. diſt. in Sum. c. ſicut olim, de accuſat. Io. Pau. Lancel. in lib. 1. Inſtit. Iuris Can. in tit. de eccleſ. conſt. § Prouincialia, & diſpoſitiones, quę fiunt in Concilio Prouinciali, debent eſſe canonicæ, & iuſtæ, canonicæ quantum ad cauſam, & iuſtæ, quantum ad ordinem, notat Card. Alex. in ca. multis, 17. diſt. & poteſt facere ſtatuta, Clem. 1. de ſent. excom. Anch. & Fel. in d. c. ſicut olim, quę non debent eſſe in præiudicium aliorum inferiorum, cap. veſtra, de locat. & conduct. neque contra Ius Canonicum, c. inſtitutionis 2. q. 2. quod ſuper de maior. & obed. vbi Fel. notabiliter examinat; poteſt tamen ſtatuendo adiuuare Ius commune, ſ. apponendo pœnam, vbi ius non imponit, vel grauando, pœnam à iure impoſitam, c. innouit, & ibi Abb. & Anchar. de eo, qui furr. ord. ſuſcep. c. 2. de Conſt. in 6. gl. in Clem. Ne Romani, in verbo, tolli, de elect. Abb. in capit. cum dilectus, num. 10. de conſuetud. & in cap. à nobis, el 1. nu. 2. de ſent. excomm. Gemin. Card.

Alex.

Alex. & ceteri Doct. 18. diſt. in Sum. vbi dicit idem Cardin. non valere ſtatutum, quod non poſſit á ſententia appellari. De quibus concluſionibus latiſſimè per Henric. Doct. de Synod. p. 3. ar. 1. ac reaſſumit Duen. in Reg. 249. cum ſeq. Lancel. Corrad. in templo omn. iud. lib. 2. c. 5. §. 3. nu. 55. & ſtatuta Concilij Prouincialis ligāt etiam ſubditos Epiſcopi Suffraganei abſentis, Card. Alex. in ca. Epiſcopus Synodum, 18. diſt. & laici ligantur ſtatutis Archiepiſcopi factis in Synodo Prouinciali in materia ſpirituali, c. fin. 18. diſt. vbi Doct. Bott. de Synod. par. 3. ar. 2. ſub nu. 3. qui ibidem nu. 102. dicit, quod abſtinere debent Epiſcopi á nimia multitudine ſtatutorum, & debent eſſe pauca, & de rebus in quibus iuxta temporum diuerſitatē opus eſt prouidere. Quæ etiam deberent obligare quo ad pœnam tantum tēporalem, & non quoad culpam, Panor. in c. cum olim, ſub nu. 5. de cler. coniug. & ideo illa facientes, apertè deberent mentionem ſuam declarare. Bott. de Synod p. 3. ar. 1. concl. 10. in fi. Item in dictis Conſtitutionibus rarò eſt vtendum pœnis cenſurarum, ne ex frequentia contemnantur, & in vilipendium ducantur, iuxta Panor. in ca. Clericus, notab. 2. de cohab. cler. & mulier. eoque magis, vbi præuideri poteſt illas non proficere. Hoſt in c. Romana, §. ſed nec, de ſent excommun. in 6. quem ſequuntur Io. And. & Gemin. in c. Conſtitutionem, eod. tit. & lib. Iaſon in l. quod iuſſit, nu. 42. de re iud. Couar. in initio c. Alma mater. ſub nu 10. de ſent. excom. in 6. ideoque illas mitigari, & ipſarum loco pœnas temporales imponi debere, docet Bott. in d. art. 1. concl. 13. nu. 113.

ADDITIO. Concilium Prouinciale an poſſit ſtatuere, ne ſignum crucis pingatur, vel ſculpatur in altare humi iacente, vide Nauar. conſ. 3. de reliq. & vener. ſanct. in antiq. & quod ſtatuta Concilij Prouincialis non comprehendant Regulares exemptos, eorumq. loca, habetur per eundem, in conſ. 2. de ſepult. in antiq. à ſententijs tamen excommunicationum per ſtatuta Prouincialia, aut Synodalia promulgatis, nequaquam abſoluere poſſunt, aliàs inciderent in Papalem excōicationem Clem. 1. de priuil. non poteſt Concilium Prouinciale dare facultatem pœnitenti ſubdito Epiſcopi Suffraganei eligendi confeſſarium non approbatum a Suffraganeo ipſo, ita declarauit Sac. Congreg. die 16. Martij 1581.

Trigeſimoſeptimò quæro, quibus præcipuè ſit in eo vacandum, & quid ſtatuendum in eo, ac etiam de illius poteſtate, præſertim ex Decretis Sacri Concilij Tridentini? Reſp. quod Epiſcopi in Concilio Prouinciali ſe exercere debent in meditatione Euangeliorum, & Canonicorum præceptorum, ac in ſollicitudine ipſorum cuſtodiendorum, c. non oportet, cap. quoniam, vbi Card. Alexand. notat. 18. diſt. Ex quibus infert, quod illis temporibus non debent prælati intendere cōuiuijs, nec ludis, vel alijs actibus ſecularibus, ſed de corrigendis exceſſibus, & moribus reformandis, præſertim in Clero diligentem habeant cum Dei timore tractatum, Canonicas regulas maximè, quæ ſtatutæ ſunt in generali Concilio Lateranenſi relegentes, vt eas faciant obſeruari debitam pœnam tranſgreſſoribus infligendo, c. ſicut olim, de accuſat. Conſtitutiones in generali Concilio editas enumerant Hoſt. Ioan. And. & Ioan. de Anan. in d. cap. ſicut, ſunt enim 71. quæ omnes reperiuntur in volumine Decretalium Iuris Canonici ſparſæ ſub diuerſis relatæ titulis, illas etiam refert Synod. Vgo. in prælud. cap. 9. poſt quarum enumerationem dicit Hoſtien. in d. cap. ſicut, quod ſi Archiepiſcopus in Concilijs neſcit quid proferat, vt ſe quandoque vidiſſe teſtatur, poterit ſibi per has concordantias, ex quibus ſtatuta ſua eliciat, ſubuenire. Alias, etiam regulas morales, & vtiles poteſt addere.

addere, quas reperies in eodem volumine Decretalium, & refert idem Hoſt. in d.cap.ſicut.

c Audiendæ ſunt relationes teſtium Synodalium, & ſi non ſunt, de nouo ſtatui debent, de quorum munere, & fid. habetur in d ca.ſicut, vbi latè, per gl. Hoſt. Abb.Anchar.Fel n & ceteros Doctores, & per Bott de Synod.par.3. à nu.57. vſque ad 76.Syn. d Vgo.i praeud.c.9. & per Conc.Prouinc. Mediolanenſe quartum.p.3.ſub rubr.de teſtibus Synodal fol.79.& in Synod.Placēt.de anno 1570. eod.tit.fol.166.

Recipienda ſunt in primis decreta Conc Trid. & facienda eſt fidei profeſſio ex decreto eiuſdem Conc ſeſſ.25.de refo .c 2.

Prouidebit Concilium Prouinciale circa deputationem perſonarum qualificatarum pro commiſſione cauſarum à Sede Apoſtolica, iuxta c ſtatutum, de Reſcript in 6.ex decreto eiuſdem Conc.ſeſſ 25.de refor.c 10.

Synodus Prouincialis pro cuiuſque prouinciæ vtilitate, & moribus, certam cuique formulam præſcribet, quæ ad debitum in diuinis officijs regimen ſpectat, deque congrua in his canendi, ſeu modulandi ratione, de certa lege in choro conueniendi, & permanendi, ſimulque de omnibus eccleſiæ miniſtris, quæ neceſſaria erunt, & ſi qua huiuſmodi ex decreto d.Concil.ſeſſ.24.de reform.generali, capit.12.

Examinare debet Concilium Prouinciale vocatis quorum intereſt, & diligenter expendere quas Cathedrales eccleſias propter anguſtias, & tenuitatem redditiuum inuicem vnite, vel nouis prouentibus augere expediat, confectaque de præmiſſis inſtrumenta ad Summ.Romanum Pontificem mittere, ex decreto eiuſdem Conc.ſeſſ 24.de refor.generali,c.13.

Synodus Prouincialis prouidet, an pro moris regione videbitur magis expedire, vt per edictum etiam publicum vocentur, qui volent examinari ad beneficia curata obtinenda, quod ū examinatores in Synodo prouinciali ſi opus erit, rationem reddere tenentur, & ſi quid contra officium eos feciſſe compertum fuerit, grauiter eius arbitrio puniuntur, circa quam examinis formam prouidere poteſt, iuxta tenorem decreti eiuſdem Conc.ſeſſ.24.de refor.generali,c.18.

Ad Metropolitanum vnà cum Concilio Prouinciali ſpectat iudicare de licentijs datis non reſidentibus ex decreto eiuſdem, ſeſſ.23.de reform.c.1. quod decretum debet in eo publicari.

Archiepiſcopum, & ſuperiores negligentes in inſtitutione ſeminarij Synodus Prouincialis acriter corripere poteſt, & cogere ad illius erectionem, ac pro regionis more pro eccleſiarum, & beneficiorum qualitate prouidere circa illud, iuxta decretum eiuſdem Concilij, ſeſſ.23.de refor.c.18.

Præſcribit propriam examinis, ſeu inſtitutionis faciendæ formam à Sanctiſs. Romano Pontifice approbandam, quæ magis eiſdem locis vtilis, & opportuna eſſe videbitur, circa promouendos ad Cathedrales, iuxta decretum eiuſdem Concilij, ſeſſ.24.de refor.generali,c.1.

Cauſa cognita, & approbata in Concilio Prouinciali, Metropolitanus poteſt viſitare Eccleſias Epiſcoporum Comprouincialium, & eorum Diœceſes ex decreto eiuſdem Conc.ſeſſ.24 de refor.general.,c.3.

Epiſcopi, & Viſitatores excedentes in viſitatione, vltra pœnas impoſitas, etiam alijs pœnis in Synodo Prouinciali arbitrio Synodi abſque vlla ſpe veniæ mulctantur ex decreto eiuſdem Concilij, in loco præallegato.

Quando nō conſtat, quæ Cathedralis Eccleſia ſit proximior Eccleſiæ ſeculari, nul.

nullius Diœceſis, prælatus illius debet in Concilio prouinciali ſemel eligere prælatum, qui tanquam Apoſtolicæ Sedis delegatus viſitabit ex decreto dicti Concilij ſeſſ. 24. de reform. generali, c. 9.

Supplet, & coercet negligentiam Epiſcoporum in exequendis decretis Sacr. Concil. Trid. in Monaſterijs ſibi ſubiectis, & in omnibus alijs ipſi in decretis d. Concilij ſpecialiter commiſſis, & prouidet etiam in defectum Capitulorum generalium per deputationem aliquorum eiuſdem ordinis, iuxta tenorem decreti eiuſdem Concilij, ſeſſ. 25. de Regular. c. 22.

Synodus prouincialis, vel deputandi ab ea, cognoſcunt de locationibus rerum eccleſiaſticarum in damnum eccleſiæ contra canonicas ſanctiones factis, iuxta formam decreti eiuſdem Concilij, ſeſſ. 25. de reform. c. 11.

Epiſcopos concubinarios Synodus prouincialis admonere debet, & ſi perſeuerent, referre ad Sanctiſs. Rom. Pont. ex decreto eiuſdem Concilij, ſeſſ. 24. de reform. generali, c. 14.

Abuſus Indulgentiarum, ſi qui irrepſerunt; Epiſcoporum ſententia cogniti in prouinciali Synodo, Sanctiſs. Rom. Pontifici referri debent, ex ſeſſ. eadem, in fine, de Indulgentijs, & circa noua miracula, necnon nouas reliquias recipiendas, vide in ſeſſ. 25. in decreto, de reliquijs.

Minores criminales cauſæ Epiſcoporum in Concilio tantum prouinciali cognoſcantur, & terminentur, vel ex deputatis per Concilium Prouinciale, non autem grauiores, ex decretis eiuſdem Concilij, ſeſſ. 24. de reform. generali, cap. 5. & ſeſſ. 13. de reform. ca. 8. & quænam cauſa requiratur, vt Epiſcopus poſſit citari, vt compareat perſonaliter, vide in ſeſſ. 13. ca. 6. vbi in c. 7. habetur, quænam qualitas requiratur in teſtibus contra Epiſcopum deponentibus.

Debet à Concilio prouinciali fieri diligens inquiſitio, an beneficia fuerint collata indignis perſonis, & collatores ab eodem poſt primam, & ſecundam monitionem reperti culpabiles, ſuſpenduntur à collatione, Metropolitani verò delictum, ſuperioris iudicio relinquitur, ex parte Concilij nunciandum, d. ca graue, de præben. vbi Imol. poſt Ioan. Andr. in d. c graue, num. 17. dicit, quod Epiſcopi delinquentes conferendo indignis beneficia, poſſunt puniri per Archiepiſcopum ſuum, ſed Archiepiſcopus ſi negligens eſt, tunc Concilium habet poteſtatem hoc faciendi.

Per Concilium Prouinciale compeſcatur ſi quis Iudæos, vel paganos officijs publicis præfecerit, dicitur in c. cum ſit, de Iudæis.

e *ADDITIO. Qui teſtes Synodales denunciare teneantur crimina, quæ probare non poſſunt, vide Sylueſt. in verbo fam. 1, in fine.*

14 Trigeſimooctauò quæro, quamdiu durabit? Reſp. quod congregati in Concilio, non morantur ſimul, niſi tribus, vel quatuor, vel paucis diebus. Hoſt. in d. ca. graue, col. 3. de præben. & non debet Concilium Prouinciale durare vltra vnam hebdomadam, tamen propter iuſtam cauſam poſſet vlterius differri propter imminentia negotia. Card. Alex. in c. propter, el 1. diſt. 18

Trigeſimononò quæro de illius publicatione? Reſp quod ſinguli Epiſcopi infra ſex menſes debent notificare in Diœceſibus ſuis ea, quæ in Concilijs Prouincialibus ſtatuta ſunt, c. fin. 18. diſt. vbi Card. Alex. dicit, quod de his ſex menſibus ſubducitur tẽpus, quo Ordinarius potuit redire de Concilio, & quod deberet ex Latino vulgarizari, vt illa idiotæ intelligerent; Formulam autem acclamationum

in fine Concilij Prouincialis faciendum; item formulam literarum de monitionibus, quæ Epiſcopis à Concilio Prouinciali abſentibus mittuntur, aliamque formulam literarum quibus Concilium Prouinciale mittitur ad Summum Pontificem. Itemque formulam literarum ad Epiſcopos prouinciæ de affixione, & promulgatione illius, imprimi fecit Carolus Borromeus Card. Sanctæ Praxedis in Sanctorum numerum à Paulo V. P. M. relatus in fine voluminis actorum Eccleſiæ Mediolanen. fol. 353.

15 Quadrageſimò quarto, quinam habeant poteſtatem abſoluendi à cenſuris per illud latis? Reſp. quod Archiepiſcopus, & Ordinarius, poſſunt abſoluere à ſententia excommunicationis lata per Canonem Synodalem, Doct. in d. c. graue, vbi Anchar. nume. 12. & quod abſoluere poſſint Suffraganei *b* à ſententijs per Concilia Prouincialia latis, tenet etiam Bott. de Syn. par. 3. ar. 5. nu. 2. poſt Archid. & ceteros Doct. 17. diſt. in Sum. Quando tamen quis eſſet excommunicatus à Concilio Prouinciali per viam ſententię, non poteſt abſolui niſi de mandato Concilij, ſecus ſi per viam ſtatuti, Card. Alex. in c. propter, el 2. 18. diſt. denique ex præcedentib. habetur, quanta ſit Archiepiſcopi poteſtas quo ad Concilium Prouinciale, quæ eſt in eo conuocando, prout in 1. & 2. q. diximus. Item in recipiendo excuſationes Epiſcoporum non valentium venire, vt in q. 13. in procedendo contra contumaces, prout in q. 18. in ſedendo, præſidendo, & pronunciando tanquam caput, prout in q. 22. 23. 25. & 26. item eligendo, prout in q. 28. item vt Concilium non iudicet de eo, vt in q. 33. & in abſoluendo, vt in præſenti quæſt.

b *ADDITIO. Quam concluſionem etiam firmant Card. Zabar. in Clem. 1. §. ſi quis q. 6. de reb. eccl. non alien. Io. Gutt. erez c. 5. Canon. q. num. 22. Sbroz. de Vic. Epiſc. lib. 2. q. 174. nu. 11. quam amplia etiam, poſtquam Conſtitutiones Concilij Prouincialis, in quibus fuerit appoſita aliqua cenſura, ante publicationem ſint per Papam confirmata, Panor. & Zabar. in c. ex frequentib. de inſtit. Felin. in c. paſtoralis, § præterea, col. 1 de offi. ord. Barg. ſ. de irregul. par. 6 rub. de abſolut. à maior. excom. ſub nu. 33. & ratio eſt: quia confirmatio Papæ non tollit poteſtatem ordinariam, vt notatur in c. 1 de confirm. vtil. vel inu. Panor. loco cit. num. 12. Secundò amplia, vt non ſolum poſſint abſoluere Suffraganei, ſed etiam alij ſacerdotes, & Confeſſarij inferiores, Bott. in d. par. 3. ar. 5. concl. vnica, nu. 2. niſi Epiſcopi ſibi abſolutionem reſeruauerint, Duen. Reg. 252.*

16 *Poſt præcedentem tractatum de Concilio Prouinciali, non incongruum duximus ſubnectere Metropolitanas, & Cathedrales Eccleſias huius Regni Neapol. quarum Antiſtites ad Prouinciale Concilium celebrandum conueniunt, & vltrà deſcriptionem Conſiliarij Marini Freccia, in tract. de Subfeud. annotauimus etiam loca, in quibus in corpore Iuris Canonici de eis ſit mentio, & ſunt.*

Archiepiſcopus Neapolitanus. Huic eccleſiæ præfuit primus epiſcopus Neapolitanus S. Aſpren. qui à Sancto Petro Apoſtolo ab infirmitate curatus, & deinde baptizatus eiuſdem Ciuitatis Epiſcopus ordinatus fuit, de quo in Martyrologio Romano ſub die 3. Auguſti, vbi die 4. Septembris de Sancta Candida, quæ Sancto Petro ad eam vrbem venienti prima occurrit, atque ab eo baptizata, poſtea ſancto fine quieuit. Habuit inſuper Ciuitas Neap. multos alios ſanctos Epiſcopos eodem Martyrol. Rom. promulgatos.

Archiepiſcopo Neap. ſcripſit Greg. Papa in c. 1. de relig. dom. & in c. 2. de Conſtit. Greg. III. in c. 1. de ſtatu monac. Inn. III. in c. ad noſtrã, el 3. de iureiur. Greg. IX. in c. fin. de ſeru. non ord. Fortunato epiſcopo Neap. ſcripſit Greg. in c. a monaſterys.

Digitized by Google

rius, 19. q. 3. & in c. fraternitatem, 71. diſt. Greg. vniuerſis militibus Neap. in c. Summa, 73. q. 1. Idem Clero, & nobiliſſimis ciuibus Neapolitanis, in c. Petrus, 39. diſt. in c. de Petro, 47. diſt. in c. nec nouum, 8. q. 1. in c. ſtudij, 61. diſt. & in c. priuſquã, 28. diſt. In Sardicenſi Synodo Oſius Cordubẽſis Epiſcopus, & Vincentius Capuanus Epiſcopus, & Ianuarius Beneuẽtanus, & Calepodius Neapolitanus S.R.E. legati extiterunt, vt habetur in c. prima, el 2. §. quarta, 16. diſt. Gregorium primum in Archiepiſcopalem ſedem Neapolim erexiſſe patet ex Decretalibus eiuſdem, qui in d. ca. fraternitatem, & c. monaſterijs, ſcribit Fortunato epiſcopo Neap. & in c. 1. de relig. dom. dicit Victori Archiepiſcopo Neapol.

Stephanus Neap. Antiſtes interfuit Concilio ſub Symmacho anno 500. idem interfuit ſub Symmacho in Concilio quarto, Ioannes Neapolitanus interfuit Synodo ſextæ ſub eodem.

Suffraganei ſunt, videlicet, 1. Epiſcopus Puteolanus S. Paulus Apoſt. venit Puteolos, vbi inuentis fratribus mãſit apud eos dies ſeptem, vt legitur in Actibus Apoſtolorum, c. vlt. vnde Verus: O vere Cãpania felix, quæ Petro Neapol. & Paulo Puteolis gloriaris, eſt ad Regiã præſentationẽ. 2 Epiſc. Nolanus, 3. Epiſc. Acerrarũ, qui eſt ad Regiã præſentationem. 4 Epiſc. Iſolanus, ſeu Aenarius, 5. Epiſc. Auerſanus exẽptus. Huic ſcripſit Honorius III. in c. fi. de cler. ægrot. Greg. Guitmundo Auerſano Epiſcopo ſcripſit, in c. ſi conſuetudinẽ, 8. diſt. & quod hactenus Eccleſia Auerſana Archiepiſcopo Neap. reſpõderit, à quo Conſecrationis, & Confirmationis conſueuerat beneficiũ obtinere, & obedientiã, ac reuerentiam ſicut Metropolitano exhibere, patet ex lib. 1. Decretal. atque aliarum epiſtolarũ Innoc. III. Romæ impreſſo, fol. 199 Scribentis epiſcopo, & Capitulo Auerſano, hodie autem eſt in poſſeſſione exemptionis, & eligens Archiepiſcopum Neapol. Metropolitanum viciniorem (iux. decretum Conc. Trid. ſeſſ. 24. de reform. c. 2.) acceſſit ad Concilium Prouinciale Neapolitanum, erat tamen antea in facultate ipſius Auerſani Epiſcopi, ſi maluiſſet accedere ad Capuanum Archiepiſcopũ eadem vicinitate coniunctum, & hac modo electio ligat ſucceſſores, ex declaratione Romæ habita ad Illuſtriſs. D. Cardinalem Borromæum die 25. Aprilis 1568. tenoris ſequentis. Electio Metropolitani facta ſeu el ab Epiſcopo exempto, ad cuius Synodum conueniat, ligat ſucceſſores, ſimiliterque ligat ſucceſſores electio facta à prælatis nullius Diœceſis pro viſitationibus.

Epiſcopatus Cumanus, & Atellanus ſunt vniti Auerſano.

Archiepiſcopus Capuanus inter Capuanã Prouinciã, & Piſanã, eſt prouincia Romana, c. tua nobis, & ibi Abb. in 3. notab. de off. vic. gl. in c. vnico, in verſ. ſede vacante, de ſchiſmat. in 6 Pauin. in tract. de off. & poteſt. c. Sede vac. par. 2 q. 10. ſub nu. 41. & inter vniuerſas Metropoles Capuana eſt Apoſtolicæ Sedi vicinior, ita exorditur Innoc. III. in c. cum inter, de elect. Greg. in c. quoniam, 61. diſt. meminit de Feſto, Capuanæ Eccleſiæ Epiſcopo, Honorius III. De Archiepiſcopo Capuano mentionẽ facit in c. illa, ne Sede vac. & Innoc. III. in c. cum cauſa, de offi. & poteſt. iud. deleg. Anno Domini 964. in Archiepiſcopalẽ ſedem erigitur, vt colligitur ex Chronica Caſſinenſi, lib. 2 c. 9. fol. 39. vbi quomodo, à quo Pontifice, & quis fuerit primus Archiepiſcopus, & in lib. 3. c. 25. fol. 93. de Hildebrando Capuano Archiep. & lib. 4 c. 3. fol. 135. de Senn. Capuano Archiep. & ead. li. c. 71. fol. 155. de Othone Archiep. Capuano. Fuerũt multi Sãcti Antiſtites Capuani deſcripti in Martyrologio Rom. vt SS. Vitalianus, Rufus, Priſcus, Ariſteus, Pãphilus, Paulinus, Victor, Caſtrẽſis, Bernardus, & Germanus, nunc autem præeſt huic inſigni Eccleſiæ Illuſtriſs. & Reuerendiſs. D. Robertus [illegible]

S.R.E.Cardinalis,& Illuſtriſ.Religionis Societatis IESV ſingulare ornamētū, vita probitate,& doctrina celeberrimus,id quod ſcripta,& facta ipſius teſtātur.

Suffraganei ſunt videlicet.1.Epiſcopus Theanenſis,Leoni Epiſcopo Theanēſi ſcripſit Stephanus Papa V.prout in c.de maniſeſta,2.q.1.& in cap.1.35 q.5.de eccleſia Theanēſi legitur in c.Romanus,81.diſt. præfuerūt huic Eccleſiæ S.Antiſtites,Paris,& Vrbanus,deſcripti in Martyrolog.o Rom.2.Epiſcop. Caluēſis, 3 Epiſc.Caſertanus,4.Epiſc.Calatinus ſeu Catacieſis,5.Epiſc.Calenſ ſeu Calimēſis ſeu Carinola,ſeu Calamēſis;huic ſcripſit Honor.III. in c.illa, ne Sede vac.6. Epiſc.Ceſerniēſis,vbi cr'us fuit S.Petrus de Morino,poſtea Celeſtinus Papa V. de quo in Martyr.Rom.ſub die 19.Maij 7.Epiſc.Sueſſ.nus Canon.Sueſſ.nis ſcribitur ab Honorio III.in d.c.illa,8.Epiſc Venafranus,de Leone Venafrano Epiſcopo chronica Caſſin lib 4.c.8.f.127. & de Gratiano eccleſ.æ Venafrana diacono trāslato in Diaconū Cardinalē Neap.eccleſia habetur in c.fraternitatem,71. diſt.9 Caſſinēſis; Vitā S.Seueri epiſc.Caſſin.ſcripſit Petrus Diaconus,vt refert Chronica Caſſinen.lib.4.c.68.f.154.Nunc eſt Cænobiū celebre nullius Diœceſis, de quo extat d Chronica; & de electione Caſſinen. Abbatis in Tranenſem Archiepiſcopum habetur in c.licet,de offic.leg. Decano Caſſinenſi ſcripſit Alex.III. in c.quia,de præſump.Idem Caſſinen.Abbati in c.1.de conſang & affin & Innoc.III.in d.lib.epiſtolarum fol.192.10 Aquinas Epiſcopus prætendit non eſſe de Prouincia Capuana,vt D.Freccia ponit,ſed Romana. Aquitati Epiſcopo ſcripſit Innoc.III.in c.ex literis,de pignor.& in d.lib.epiſtolarum fol.131. De Sancto Conſtantino Epiſcopo dictæ Ciuitatis prophetia dono multiſq. virtutib.claro, vide Martyrol. Rom.die 1.Septembris, & S.Greg.in 3.lib. Dialog.c.8.cuius vitam Paulus Diaconus ad Guarinum Aquinatem Epiſcopum ſcripſit,vt refert Chron.Caſſinenſ lib 4 c.68.11.Fundanus Epiſcopus etiam prætendit non eſſe de Prouincia Capuana,neq, Theatina,vt Freccia ponit,ſed Romana, De Benedicto Fundanæ Ciuitatis Epiſcopo Chron.Caſſinen.lib.4.c.55.ac de Andrea eiuſdem Ciuitatis Epiſcopo quomodo fuerit liberatus à carnis tentatione,lege Sanctum Greg.in 3 lib. Dialog.c.7.12.Caietanenſ.Epiſc.etiam prætendit non eſſe de Prouincia Capuana,neque Theatina,vt Freccia ponit:ſed Romana,Alex.III. huic ſcripſit in c cum P.Manconella,de accuſat. & in c.1.de purgat. Can.& de Rainaldo Caiet.epiſcopo Chron.Caſſinenſ.lib.4.c.9.fol.128. & huius Ciuitatis epiſcopus præſentatur à Rege.13.Soranus epiſc. Ioanni huius ciuitatis Epiſcopo ſcripſit Gelaſius Papa,in c.certum,de conſecr.diſt.1.& Alex.III.de eo mentionem facit ſcribens Canonicis Soranis in c.veniens,el 1 de ſponſ.De Reffrido Sorano,Chron Caſſin in d.lib.4.c.8.fol.127.qui ēt prætendit non eſſe de Prouincia Capuana,neq; Theatina,vt idem Freccia ponit,ſed de Romana, quam vrbem Summus vir,& pietate,& literis, Cæſar Baronius ortu ſuo illuſtrat,ac toto orbi celebrē reddidit qui tum ob vitæ innocentiam,tum ēt ob egregiè Reip.Chriſtianæ in Eccleſiaſtica hiſtoria nauatā operam, (quam multis, & rerū & temporū erroribus implicitā maximo errant,ſuæq. veritati,quantū fieri potuit reſtituit) à Sanctiſs D.N. Clem.VIII. ampliſſimum Cardinatus honorem euectus fuit.

Archiepiſcopus Salernitanus eſt ad regiā præſētationē Alex.III. Archiepiſcopo Salernitano ſcripſit in c cū tu,de vſur.& in c de quarta,de præſc.& c.clericos,de cohab.cler mulier. & in c.de cetero,cū ſeq de teſtib.& c.licet.de ſpon ſaduorum,& in c 1.de cognat.ſpirit.& in c verum.de cōuerſ.coniugat.& in c.ad hæc,de præb.& in c.1.de conſanguinitat.prout habetur in Decretali Romæ impreſſo Honor.III.in c.1 de offic.iud.Greg.III.Archiep.Salernit.in c.1.de off Archid.

Suffra-

Suffraganei Epiſcopi ſunt, 1. Epiſc. Caputaquenſis. 2. Policaſtrenſis. 3. Sarnenſis. 4. Arcenenſis. 5. Marſicenſes. 6. Campanienſis. 7. Nucerinus, de quo Greg. Papa meminit in cap. 2. de relig. dom. & Felici epiſcopo Nucerino ſcripſit Innocent. I. in cap. laici, diſt. 33. 8. Epiſc. Nuſcitanus, de Sancto Amato Epiſcopo Nuſcitano, legitur apud Martyrol. Rom. die vlt. Auguſti, 9. Epiſc. Cauenſis eſt exemptus, & per multos annos Abbas Sacri Monaſterij Sanctiſs. Trinitatis de Caua, Ordinis S. Benedicti habebat iura Epiſcopalia in d. Ciuitate, & caſalibus, ante erectionē Epiſcopatus; quo tempore in anno Milleſimo Nonageſimo fuit præd. Monaſterium exemptum cū eius iuriſdictione ab Archiepiſcopo Salernitano, & ab Vrbano Papa II. in anno 1092. Abbati Cauenſi fuit data facultas exercendi omnia pontificalia, & ſpiritualia, exceptis tribus, ſcilicet conferre ordines ſacros, baſilicas, & altaria conſecrare, & conficere chriſma; quæ hodie exercet extra tamen Diœceſim Cauenſem, in alijs locis ſibi ſubditis, de quo Cauēſi Monaſterio meminit Honor. III. in c. 1. de offic. iud. & Eugen. III. in c. inſuper, de teſtib. & de monaſtico ordine, qui ſecundum Dei timorem, & Beati Benedicti Regulam, & Cauenſis Monaſterij obſeruantiam, ac de multitudine monachorum de Cauenſi ordine introducto in monaſterio montis Regalis, Lege epiſtolam Innoc. III. directam Archiepiſcopo Montis Regalis. fol. 145. De hoc Monaſterio legitur etiam apud Chron. Caſſinen. lib. 2. cap. 30. & lib. 3 c. 3. De poteſtate huius Abbatis extant literæ Sacræ Congregationis tenoris ſequentis.

Nos Hieron. Sancti Euſtachij Diaconus Cardinalis Matthaius nuncupatus, fidem facimus, & atteſtamur, in libris Congregationis Cōcilij, qui apud nos aſſeruātur, adnotatum eſſe, Illuſtriſs. Card. Carafam fidem feciſſe, & atteſtatum eſſe, ex authenticis ſcripturis aliàs coram congregatione productis, liquido conſtare, Abbatem Monaſterij Sanctiſs. Trinitatis Caua, omnimodā habere iuriſdictionem Epiſcopalem; nec alicui ſubditum eſſe, ſed immediatè ſubiectum Sedi Apoſtolicæ, nulliuſque eſſe Diœceſis, & proprium habere territorium; In quorum fidem, has præſentes fieri iuſſimus, & noſtri ſigilli impreſſione muniri mandauimus.

Datum Romæ Idibus Martij. 1591.

Hier. Card. Matthaius.

Locus ſigilli.

Sequitur tenor alterius Decreti, Die 13. Auguſti, 1579. Congregatio cenſuit hos monachos Monaſterij Santiſs. Trinitatis Caua, non poſſe ex Decreto Conc. ſeſſ. 25. cap. 13. de regular. cogi ad proceſſiones, tum, quia non poſſunt dici exempti qui nunquam ſubditi fuerunt, item propter pactum confirmatum à Sede Apoſtol. quod non tollitur per c. 22. de regular.

Archiepiſcopus Amalphitanus; Amalphitanæ Eccleſiæ Suffraganeis ſcripſit Ni*colaus Papa II. in cap. de cōſanguinitate, 35. q. 2. & 3. Monaſterij S. Petri de Amalphia, fit mentio in c. 1. de off. iudic.*

Suffraganei ſunt videlicet 1. Epiſcopus Capritanus. 2. Scalenſis. 3. Minerenſis. 4. Litterenſes. 5. Epiſc. Rauellenſis, qui eſt exemptus, & nunc vnitus cum Scalenſi per Clementem VIII.

Archiepiſcopus Surrentinus. De eo mentionem faciunt Innoc. III. in c. Cōſtitutis el 1. de teſtib. De Surrentino epiſcopo Greg. meminit in c. 2. de relig. dom. Anno Domini 913. fuit erecta in Archiepiſcopalē Sedem ſecūdum Frecciam, De Sancto Antonio Abbate dictæ Ciuitatis Protectore legitur apud Martyrolog. Roman. die 14.

Febr. vbi die 19. Martij, de S. Martyribus, Quinto, Quintilla, Quartilla, & Mario, cum alijs nouem.

Suffraganei ſunt videlicet 1. Epiſcopus Acquenſis ſeu Vici. 2. Lubrẽſis, ſeu Maſſe. 3. Stabienſis ſeu Caſtelli ad Mare, qui à Rege præſentatur.

Archiepiſcopi Compſani; Suffraganei ſunt videlicet, 1. Epiſc. Muranus. 2. Satrianenſis, qui eſt vnitus cum Campanienſi Epiſcopo. 3. Laquedonenſis. 4. Epiſ. Sancti Angeli de Lomardis, & Biſatienſis vniti. 5. Epiſc. Montis viridis.

Archiepiſcopatus Acherontinus, & Materanus, vniti ad regiam ſpectãt præſentationem. De Acherontino fit mentio in c. cum clamor, de teſtib. & in c. fin. de colluſ. deteg. Huic ſcribitur ab Innoc. III. in c. cum olim, de cler. coniug. qui etiam Suffraganeis Acherontinæ eccleſiæ ſcripſit, vt in eius epiſtolis fol. 469. quo tempore Cancellarij vicem agebat, vt legitur in fine epiſtolarum. fol. 368.

Suffraganei ſunt videlicet. Epiſcopus Venuſinus. De Stephano Venuſinæ eccleſiæ epiſcopo legitur in c. bene quidem, 96 diſtin. 2. Epiſc. Anglonenſis. De huius Eccleſiæ Canonicis fit mentio in d. c. cum olim, de cler. coniug. 3. Potentinus. qui eſt ad regiam præſentationem. Apud hanc Ciuitatem legitur ſucceſſiſſe miraculum de Sacris ſtygmatibus S. Franciſci in perſonam Canonici Regerij, vt ſcribit S. Bonauentura in eius vita, c. 16. §. 5. 4. Epiſc. Grauienſis. 5. Tricaricenſis. De huius Eccleſiæ Cantore habetur in d. c. cum olim, de cler. coniug. 6. Epiſc. Montis Peluſij, qui eſt exemptus.

Archiep. Tarentinus, qui eſt ad regiam præſentationem. Huic ſcripſi Gregor. in c. 2. de cler. percuſſ. & in c. habuiſſe, 33. diſt. Eccleſiæ Tarentinæ mentio habetur in cap. ex parte, et 2. de reſcript. Clero & plebi Tarent. ſcripſit Gelaſius Papa, in c. venerabilis, de conſer. diſt. 4.

Suffraganei ſunt videlicet, 1. Epiſc. Motulenſis, qui eſt ad regiam præſentationem 2. Epiſc. Caſtellaneti. 3. Epiſc. Oria, ſeu Vritanus, qui eſt ad regiam præſentationem. Huic ſcripſit Lucius III. in c. præterea, el primo, de tranſact. prout legitur in 2. collectione Decretalium.

Archiep Brunduſinus, qui eſt ad regiam præſentationem Clero, & ordini, & plebi Brunduſii dirigitur cap. conceſſo, 12. q. 2. Suffraganeus eſt 1. Epiſc. Hoſtunenſis 2. Epiſc. Heritonenſis, aliàs Nardonenſis, exemptus. 3 Epiſcop. Monopolitanus exemptus, qui eſt ad regiam præſentationem.

Archiep. Hydruntinus, qui eſt ad regiam præſentationem. De eo legitur in c. cum ſecundum, de temp. ord. Suffraganei ſunt, videlicet. Epiſc. Lycienſis, aliàs Lupienſ. 2. Leucenſis, & Alexanenſis. 3. Caſtrenſis, 4. Gallipolenſis. 5. Epiſcop. Vgentinus qui duo ſunt ad regiam præſentationem.

Archiep. Barenſis, & Canuſinæ Sedis Antiſtes. Huic ſcripſerunt Alex. III. in c. ſuper hoc, de eo qui dux. in matrim. & in c. 2. de coniug. leproſ. Innoc. III. in c. licet, de offic. legati, & Gregor. IX. in c. cõſultationi, de tẽpor. ordin. & in c. fin. de colluſ. deteg.

Suffraganei ſunt, videlicet, 1. Epiſcop. Bitontinus. 2. Rubenſis. 3. Polignanenſis. 4. Epiſc. Monaruini. 5. Epiſc. Cuperſani, ſeu Cõuerſanen. 6. Epiſc. Buecti. 7. Epiſ. Melficten. exemptus vt aſſeritur. 8. Epiſc. Iuuenatienſis, qui eſt ad regiam præſentationem 9. Epiſcopus Iauellinus.

Archiepiſcopus Tranenſis & Salpenſis eſt ad regiam præſentationem. De Canonicis Tranenſibus fit mentio in cap. licet, de off. legati. Suffraganei ſunt, videlicet, 1. Epiſc. Vigilen. Huic ſcribitur ab Alex. III. in c. debitores, de iureiur. in c. cũ ſit, de ſimon. in c. ſpõſam de ſponſal. in c. quia nos, de teſtam. & in c. ſuper eo, de cognat. ſpirit. & ab Vrbano III. in c. 3. de ſecund. nup. 2. Epiſc. Andrienſ. de eo legitur in c. cõſuluit, de iure patr. Hæc patria eſt celeberrimi Decretorũ, & legum Doctoris caſuum con-

ſcientiæ

ſcientiæ primarij, Illuſtriſſ. familia & Religionis Societatis Ieſu P. Marij de Marcellis, qui Neapoli per annos triginta, & plus publicè legit, ſacrãq; pag:nã expoſuit.

Archiepiſcopus. Nazarenus eſt titularis, cui ſunt uniti Epiſcopatus Cannenſis, & Montis Viridis, habet Eccleſiam in caſtro Baroli. Tranẽſis diœceſis ſub vocabulo Sanctæ Mariæ Nazareti, cum Capitulo, Canonicis, de dignitatibus, & clero intus dictam eccleſiam habet iuriſdictionem, & vtitur inſignibus Archiepiſcopalibus.

Archiepiſcopatus Sipontinus alias Manfredoniæ, De eo habetur in c. te referente, de celebr. miſſ. in c. de adulter. in capit. ſi cuſtos, 27. queſt. 1. vbi Gregorius ſcribit Vitaliano epiſcopo Sipontino. Paſchalis II. erexit in Archiepiſcopalem ſedem. Suffraganeus eſt Epiſcopus Vectanus 2. Epiſcop. Melphien. & Rapollen. uniti, eſt exemptus & de eo fit mentio in c. cum clamor, de teſtib. eiq; ſcribit Lucius III. in c. requiſiuit, de ſponſal.

Archiepiſ. Beneuentanus. De ciuitate Beneuentana legitur in c. Frater epiſcop. 17 q. 4. Conſulibus & populo Beneuentano ſcribitur per Innoc. III. in cap. cum cauſa, de teſtib. & Epiſcopo ac Archidiacono Beneuentano in c. cum à nobis, eod. tit. & Canonicis Beneuentanis in c. ex tenore, qui fil. ſint legit.

Suffraganei ſunt, videlicet 1. Epiſcop. Auſculanus de eo in c. ſicut, ne cler. vel monachi, 2. Theleſinus. 3. Epiſ. S. Agathæ, de eo in c. præterea, de ſponſal. in c. cum dilectus, de iis, quæ vi metuſue cauſa fiunt. 4. Cliſanus, 5. Epiſc. Montis Marani. 6. Puellinen. & Frequentinus uniti. 7. Triuicanus. 8. Arianus. qui eſt ad regiã præſentationem 9. Boianen. 10. Epiſc Bouin. 11. Vulturarien. & Montis Coruini. 12. Larinen. 13. Epiſc. Termularum. 14. Epiſc. Sancti Seueri. 15. Epiſc. Troianus exemptus. de eo in c. 3. de auth. & vſu pal. & in c. niſi, de off. lega. Epiſcopo Troiano Regni Siciliæ Cãcellario ſcripſit Innoc. III. vt in eius epiſtolis, fol. 380. 16. Epiſc. Guardien. Alpheriæ.

Archiepiſcopatus Theatinus à Clemente VII. anno Domini 1526. erectus fuit in Archiepiſcopalem ſedem. De eo fit mentio in c. tenor, de ſent. & re iud. eſt et Comes; nec repugnat eſſe Comitem, & Epiſcopum, Abb. in c. inter dilectos, ſub. n. 5 de fide inſtrum. Suffraganeum vnicũ tantum habet, & eſt Epiſ. Orthonenſ. & Complenſis ad quã Ciuitatem reliquiæ Sancti Thomæ Apoſtoli ex India tranſlata ſunt, vt legitur apud Martyrol. Rom. ſub die 3. Iul. De certitudine dictarũ reliquiarũ in d. Ciuitate exiſtentiũ teſtatur S. Brigitta, lib. 7. Reuelationum cæleſtium, c. 4. & extat libellus eius vitæ & tranſlationis deſcriptus à Io. Bapt. dilectis, de Orthona, impreſſus apud Firmanã ciuitatẽ anno Domini 1577. 2. Epiſ. Ciuitatis Pinnæ, & Hadrien. uniti, de eo habetur in c. qualiter, de elect. in c. nuper, de teſtib. 3. Epiſc. Valuẽſis, & Sulmonen. uniti. 4. Aquilanus, qui eſt ad regiam præſentationem. 5. Marſicanus, 6. Aprutinus, alias Therami, de quo in c. bene, 61. diſtin. dicitur Princeps Therami, & Comes Biſengnæ. 8. Epiſc. ciuitatis Ducalis, hi omnes prædicti nunquam fuerunt Suffraganei.

Archiepiſc. Lancianenſis a Pio IV. ex Epiſcopali fuit erecta in Archiepiſcopalem ſedem, nullum habet Suffraganeum, & eſt ad regiam præſentationem. Epiſc. Tridentinus, qui eſt ad regiam præſentationem exemptus, acceſſit ad Concilium Prouinciale Lancian. eligens.

Archiep. Rheginenſis eſt ad regiam præſentationẽ. Huic ſcribitur ab Innoc. III. in c. cũ cauſa, de offic. & poteſt. iud. deleg. & ab Honorio III. in c. venerabilis, eo. tit. Archidiacono Rheginẽſi ſcribitur à Gregorio IX. in c. cum olim, de maior. & obed. Suffraganei ſunt, 1. Epiſc. Cathacenſis, alias Cathanzarij, 2. Epiſc. Cotronienſ. qui eſt ad regiam præſentationẽ. 3. Epiſc. Tropienſis, qui etiã eſt ad regiã præſentationẽ. 4. Oppienſis, 5. Bouenſis, 6. Neucaſtrenſis, 7. Nicotirenſis. 8. Ieracen. 9. Epiſc. Squillacenſ. de quo in c. Afros, 99. diſt. & in c paſtoralis, 7. q. 1. directo Ioanni epiſcopo Squillati-

Digitized by Google

no.10.Epiſc. Mileti exemptus. De eo habetur in c.expoſuiſti, de corp.vitiat.

Archiep. Conſentinus. De eo in c.continebatur. de homicid. & in c.venerabili de offi.& poteſt.iud.deleg. vbi etiã fit mentio de Theſaurario Conſentino.1.Epiſ. Marturanen.Suffraganeus.2. Epiſc. Sancti Marci exemptus, qui antea vocabatur epiſc. Maluitan. 3.Epiſc.Biſinianen.exemptus,4.Epiſc. Caſſanen. exemptus qui eſt ad regiam præſentationem de eo in c.relatum,el 2.de teſtam.

Archiep. Roſſanen.nullum habet Suffraganeum. De eo in cap.quod ſuper, de conſang.& affin.& in c.cum cauſa,de off.deleg.

Archiep. S. Seuerina De eo in c.dilectus de conceſſ. præb. Titulus Archiepiſc. eccleſiæ eſt S.Anaſtaſiæ virginis,& martyris Romana, cuius Capitulo ſcripſit Innoc. IV, vt in eius epiſtolis,fol.8.Suffraganei ſunt,1.Epiſ.Vmbriaticen.2.Bellicaſtrenſ.3. Inſulanus,4.Gerentinenſ.& Cariatenſ.vniti.5.Epiſc.Strongulenſis.

Habetis ergo ex prædictis in Regno Neapolit. Sedes Archiepiſcopales numero viginti, quarum octo ſpectant ad Regiam præſentationem & Cathedrales Epiſcopales, num.centum,& tredecim,& harum decem, & ſeptem ſunt ad Regiam præſentationem,ſaluo tamen meliori calculo.

Epiſcopus Liparenſis eſt in Regno Neap.& ad regiam præſẽtationem: eſt Suffraganeus Archiepiſc.Meſſanenſ.

CONCILIVM TRIDENTINVM.

Congruis situl de Conſit.

PRÆTER. Summiſtas ſciendum eſt, quod Pius IV. confirmauit generale Concilium Tridentinum, idq. ab omnibus Chriſti fidelibus recipi, & inuiolabiliter obſeruari mandauit, prohibendo prælatis ſub interdicto ingreſſus Eccleſiæ,alijs verò ſub.excommunicationis latæ ſententiæ pœnis,commentarios,gloſſas,annotationes,ſcholia,vllumq; omninò interpretationis genus ſuper ipſius Concilij decretis quocumque modo edere,quocumque nomine,etiã ſub prętextu maioris corroborationis decretorũ,aut exequutionis,aliouè quęſito colore ſtatuere; ſed in dubio recurri ad Sanctam Sedem Apoſtolicam, vt ex eius Cõſtitutione Romę 7.Kalen.Feb.1563.incip.Benedictus Deus,fol.799. in Bullar.Idem Pius IV. declarauit tp̃s,ſ.a Kal.Martij tunc proximè præteriti, Decreta d. Concil.ad reformationem, & ius poſitiuum dumtaxat ſpectantia quæ obſeruari,& euitari debeant omnes obligare cæpiſſe,vt in Bulla incip. Sicut ad ſacrorum,publicata die 20.Iulij,1564.quæ ſunt impreſſa in fine d.Concil.Ab eodẽ Sum.Pont.3.Kal.Martij 1564.fuit factà reuocatio priuilegiorum, exemptionum, immunitatum, facultatum, conſeruatoriarum, indultorum, confeſſionalium, Maris magni, & aliarum quarumcumque ſimilium gratiarum,quibuſcumque locis,& perſonis cõceſſarum,his in quibus ſtatutis, & decretis ſac.Conc.Trid.contrariantur, annullando in vtroque foro facta,& geſta vigore prædictorum, poſt id tempus quo Concilium obligare cœpit, vt in eius Bulla incip. In Principis Apoſtolot.fol.481.in Bullario.

Gregorius XIII.Conſtitutionẽ edidit cõtra iurantes, & iurare facientes illicita,impatibilia,damnoſa,eccleſiæ libertati, ac decretis Cõc. Trid.aduersãtia, in c.Inter Apoſtolicas,fol.1354.in Bullario,& vide infrà,in verbo,iuramẽtum

In confirmationib.priuilegiorum poſt dictum Cõcilium ſolet apponi Clauſula,Quatenus ſint in vſu,& decretis Conc.Trid.non aduerſentur.

An autem requiratur expreſſa mentio, de Conſtitutione Conciliari, vt illi ſit derogatum, per Clauſulam generalem, Non obſtant. habetur in c. ex parte, de cappel. monach. in c. nonnulli, de reſcript. vbi Felin. Arch. in c. 1. de Conſtit. in 6. Gomeſ. in Proœm. Reg. Canc. q. 5. latè per Card. Iacobat. in tract. de Concilio, lib. 5. Art. 18. fol. 511.

Pro huius ergo Conc. Trid. interpretatione, & exequutione extat aliorum Illuſtriſſimorum Dominorum S. R. E. Cardinalium Congregatio inſtituta à Pio IV. fol. 896. in Bullario, incip. Aliàs nonnullis.

Sixtus V. iſtius Sacræ Congregationis facultates declarauit, vt in eius Conſtitutione publicata Romæ die 23. Martij, 1583. Incip. Immenſa.

Gregor. XIII. Priuilegia Regularibus conceſſa à Pio V. reduxit ad terminos Conc. Trid. incip. In tanta negotiorum mole. Et habetur in fine Manualis Nauar. & infrà, in verbo, Priuilegia Regularium, Bulla Pij. IV. ſuprà relata, eſt tenoris ſequentis.

Bulla S. D. N. Pij Papæ IV. reuocatoria priuilegiorum, exemptionum, immunitatum facultatum, conſeruatoriarum, indultorum, confeſſionalium, Maris Magni, & aliarum quarumcumque ſimilium gratiarum, quibuſcumque locis, & perſonis conceſſarum, in his in quibus Statutis, & Decretis Sacri Concilij Tridentini contrariantur.

Pius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

IN Principis Apoſtolorum ſede meritis licèt imparibus, diuina diſpoſitione conſtituti, nihil neque vniuerſali Eccleſiæ, curæ, & ſolicitudini noſtræ commiſſæ ſalubrius neque iniuncto nobis Apoſtolicæ ſeruitutis officio decentius, præſtare poſſumus, quam quod prouidentię noſtrę miniſterio Oecumenicum Concilium Tridentinum ſicut noſtris potiſſimus auſpicijs, ſummaq. ſanctorum Patrum concordia, per DEI miſericordiam feliciter abſolutum fuit, ita per vniuerſos, qui Chriſtiana pietate cenſentur vbique ſuſcipiatur, & remotis quibuslibet obſtaculis, ab omnib. æqualiter obſeruetur. Cum itaque in eodem Concilio quamplura ſalubria, & ad vniuerſalem morum reformationē valde vtilia Decreta, atque Statuta, maturo præſentium ipſorum examine præcedente, ſint edita, quibus multa, atque diuerſa priuilegia, exemptiones, immunitates, diſpenſationes, facultates, conſeruatoriæ, indulta, & vt vocant cōfeſſionalia, & Mare magnum, & aliæ gratiæ, quæ varijs tam Cathedralibus, etiā Metropolitan. quam Collegiatis Eccleſijs, Monaſterijs, & Conuentibus, & alijs Religioſis, etiam fratrū mendicantium Domibus, & Ordinibus necnon, Sancti Spiritus in Saxia, Sancti Ioannis Lateranēſis, ac Incurabiliū de Vrbe Sancti Antonij Viennen. & Sancti Bernardi Iureu. alijſq. Hoſpitalib. Militijs, eorūq. Capitulis, & Conuētibus, ac Vniuerſitatibus, ēt ſtudiorum generaliū Collegijs, tam ſecularibus, quam Eccleſiaſticis, Cōfraternitatibus, Societatibus, & tā Principis Apoſtolorum de Vrbe, quā alijs Fabricis Sanctæ Cruciatæ, aliiſq. pijs locis,

locis, & operibus: necnō Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Prælatis, Abbatibus, Abbatiſſis, Prioribus, Præpoſitis, & alijs Eccleſiaſticis, tā ſecularibus, quā diuerſorum Ordinum, & Militiarum Regularibus, ac ēt laicis cuiuſcumq. dignitatis, & ſtatus, ac gradus, excellentiæ, ac etiam Ducali, Regia, & Imperiali dignitate fulgentibus, vtriuſq. ſexus perſonis, necnon aliquibus Notarijs, & ēt de Latere legatis, atque Nuncijs, tam perpetuò, quam ad tempus, per plures Romanos Pontifices predeceſſores noſtros, ac nos, ac Sedē Apoſtolicā, eiuſq. Legatos hactenus, etiam motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, ſeu ēt Imperatorum, Regum, Ducum, & aliorum Principum contēplatione, & intuitu, ēt de Fratrum Conſilio, diuerſimodè, varijſq. temporibus in genere, vel ſpecie, ex quauis ēt honeſta cauſa conceſſa, & etiam pluries confirmata, & innouata fuerunt, in plerisq. contrariantes. Nos quibus in primis cordi eſt tam ſancta, & Eccleſiæ Dei ſaluberrima decreta ſuos vt par eſt, effectus vbique conſequi, & ab omnibus obedienter obſeruari, Priuilegiorum, Exemptionum, Immunitatum, Facultatum, Conſeruatoriarum, Indultorum, Confeſſionalium, Maris Magni, & aliarum gratiarum prædictarum, ac quarumcūque Apoſtolicarum, & aliarum literarum deſuper confectarum, Proceſſuumq. Decretorum, & aliorum inde ſecutorum tenores, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur, præſentibus pro ſufficienter expreſſis, & plenè inſertis habentes, Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, quod eadem oīa, & ſingula Priuilegia, exemptiones, Immunitates, Facultates, Diſpēſationes, Cōſeruatoriæ, Indulta Cōfeſſionalia, Mare Magnum, & aliæ gratiæ in his oībus, & ſingulis, in quibus illa ſtatutis, & decretis Concilij hmōi cōtrariantur, ipſo iure reuocata, caſſata, & annullata; ac ad ipſius Cōcilij terminos atque limites reducta ſint, & eſſe cēſeantur, nec quidquā aduerſus ipſa Decreta, & Statuta quominus vbique & apud oēs obſeruantes, in aliquo ſuffragari poſſe, ſed ea perinde haberi, & reputari debere, ac ſi nunquam emanaſſent, authoritate Apoſtolica tenore præſentium declaramus, ac ēt ſtatuimus, & ordinamus. Decernentes, nihilominus oīa, & ſingula, quæ vigore Priuilegiorum, Exemptionum, Immunitatum, & Diſpenſationū, Facultatum, Conſeruatoriarum, Indultorum, Confeſſionalium, & aliarum quarumcumq. gratiarum hmōi, poſt id tempus, quo Concilium obligare cępit, facta, & geſta quomolibet fuerunt, & in poſterū fient, in his, in quibus dicti Cōcilij Decretis aduerſantes, nulla, inualida, & irrita eſſe, & cenſeri, ac nemini, etiā quantumlibet, vt præfertur, qualificato, tam in foro (quod aiunt) fori, quam conſcientiæ ſuffragari poſſe, & debere; Et ita per quoſcumque & cet. non obſtantibus, &c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ, 1565. tertiodecimo kal. Martij, Pontificatus noſtri anno ſexto. Sequitur publicatio die 24. Feb. 1565. Hæc Bulla reperitur etiam impreſſa in fine dicti Conc. Trid.

CONFESSOR.

PRæter Summiſtas, in hoc verbo ſciendum eſt, quod Leo X. in Generali Concilio Lateranenſi, de regularium Priuilegijs in Bullar. fol. 217. inter alia decreuit. *Quod ipſi fratres forenſium confeſſiones audire valeant, laicos tamen, & clericos ſeculares a ſententijs ab homine latis, nullatenus abſoluere poſſint.*

Eucharistiæ verò, & Extremæ Vnctionis, aliaq. Eccleſiaſtica Sacramenta, illis quorum etiam infirmorum, ac decedentium confeſſiones audierint, dicentibus proprium.

prium ſacerdotem illa ſibi dare denegare, dare nequeant; niſi denegatio ſine legitima cauſa facta, vicinorum teſtimonio probata, aut requiſitio coram Notario publico facta doceretur: Eorundem vero fratrum obſequio in ſiſtentibus. Sacramenta huiuſmodi nullatenus miniſtrare valeant, niſi illorum durante obſequio.

Decretum Concilij Trident. ſeſſione 23. de reform. capit. 15. Pius V. delarauit, vt infra, videlicet.

Declaramus, decretum Cōcilij. Trid de approbatione Regularium audiendis confeſſionibus ſecularium præpoſitorum ab epiſcopis faciendæ obſeruari debere in omnibus Regularibus quorumuis ordinum, etiam Mendicantiū, etiam ſub regulari diſciplina viuentibus, etiamſi ſint Doctores, aut in Theologia, etiam de ſuperiorum ſuorum licentia graduati, vel promoti, vel à ſuis Magiſtris Generalibus, vel Prouincialibus miniſtris ſecularium confeſſionibus audiendis expoſiti. Volumus tamen eos, qui ſemel ab Epiſcopo in Ciuitate, & in Diœceſibus ſuis prauio examine approbati fuerint ab eodem Epiſcopo iterum non examinari. Ab Epiſcopo autem ſucceſſore, pro maiori conſcientiæ ſuæ quiete, examinari de nouo poterunt, vt patet ex eius Conſtitutione Romæ publicata die 22. Auguſti, 1570. incip. Romani Pontificis, in Bullar. fol. 1131.

Quæ non fuit reuocata à Greg. XIII. per reductionem priuilegiorum Regularium ad terminos Concilij Trident. vt teſtatur Sacra Congregatio, cuius Decreta fuerunt impreſſa Romæ apud hæredes Antonij Bladij impreſſ. Cameralis 1589. tenoris ſequentis, videlicet.

Pro fratribus Ordinis Prædicatorum Prouinciæ terræ Laboris dicti Regni, die 10. Octobris, 1486.

Lecto in Sacra Congregatione Regularium memoriali, oblato nomine totius familiæ fratrum Mendicantium quarumcumque Prouinciarum Regni Neap. conquerentium qualiter contra formam ſuorum Priuilegiorum, Sacrum Canonum, Cōcilij Trid. & Ordinationum Apoſtolicarum, in quam plurimis ab Ordinarijs locorū grauantur, prout eiuſdem memorialis ſeries continebat. Illuſtriſs. Domini Cardinales his maturè conſideratis ſtatuerunt, & decreuerunt, & infra, ab eiſdem locorum Ordinarijs, perpetuò, & inuiolabiliter obſeruari debere.

Primo, quod circa ſecularium confeſſiones, ab ipſis fratribus Mendicantibus audiendas ſeruetur deciſio Cōgregationum Sacri Concilij, & Epiſcoporum, corripianturq. Ordinarij, qui in articulo mortis id fieri prohibent, vel in licentijs conceſſis id excipiunt.

Secundò. Fratres Mendicantes nullatenus à quæſtuatione, quæ de licentia ſuorum Superiorum fit, & in dies fieri continget, prohibeantur.

Tertiò, Ordinarij in cognitionibus cauſarum Fratrum Mendicantium tam ciuilium, quam criminalium minimè ſeſe ingerent; pariter nec in viſitatione eorumdem fratrū, vel Eccleſiarū ſuarum, niſi quatenus eis per Conc. Trid. decreta conceditur.

Quartò, Ordinarij non impediant fratres pulſare campanas ad Matutinum, ad Horas, & ad Miſſam antequam pulſetur Campana maioris Eccleſiæ, præterquam in die Sabbati Sancti.

Quintò quo autem ad quartam funeralium ſeruetur Decretum Sacri Conc. Trid.

F. Michael Bonellus, Card. Alexandrin.

Georgius Palearius Secret.

Seſſ. 23. cap. 15.

C*Ongregatio Concilij cenſuit, Regulares ad audiēdas in Ciuitate, & Diœceſi ſecularium confeſſiones, ſemel ab Epiſcopo prauio examine approbatos, iterum ab*

eo

Digitized by Google

eodem Epiſcopo non eſſe examinandos. Ceterum à ſucceſſore poſſe vtique examinari iuxta Conſtitutionem ſanctæ memor. Pij V. datam vij. Id. Aug. Pontificatus illius anno 6. quæ à fel. recor. Greg. XIII. non eſt reuocata per reductionem priuilegiorum Regularium ad terminos Conc. Trident. *Anton. Card. Caraſa.*

PRAETER Summiſtas, ad remouendam omnem dubitandi anſam in quæſtionē illa non parum apud inſignes, & grauiſſimos viros controuerſa, per quos in diuerſas ſententias itū eſſe, ex relatis per Ioan. Guttier. lib. 1. Can. quæſt. c. 27. ſatis apparet: An ſcilicet, facultas conceſſa pœnitenti virtute alicuius Bullæ ſeu Iubilæi, eligēdi Confeſſarium quēcumque presbyterum ſecularem, vel ſecularem ex approbatis ab Ordinario, intelligi debeat, ab Ordinario illius loci, ſeu Diœceſis, vbi exercenda eſt adminiſtratio Sacramenti Pœnitentiæ, & ſic vbi Pœnitens Confeſſariū eligere vult, vt confiteatur. An vero ſufficiat approbatio per alium Ordinariū facta in alio Epiſcopatu; ſciendum eſt, quod propter opinionum varietatem, & conflictum, teſtante Emanuel Roder. in explicatione Bullæ Cruciatæ, §. 9. num 5. Ioānes Ribera, Archiepiſcopus Valentinus, conſuluit Illuſtriſſimos Cardinales Concilij, eiq. reſcriptum fuit in hunc modum. videlicet: Congregatio Concilij reſpondet, approbatum ab alio quā a Valentino Archiepiſcopo in Dœceſi Valentina, non cenſeri approbatum ab Ordinario. Qua declaratione attenta, opinio contrarium ſentientium non videtur tuta. Quo verò ad perſonas Regulares, adeſt Diſpoſitio S. D. N. Clementis VIII. ſub Dat. Romæ, 23. Nouembris, 1599. tenoris ſequentis.

Ad perpetuam rei memoriam Romani Pontificis circumſpecta benignitas honeſtis petentium votis, quæ perſonarum ſub Religionis iugo Altiſſimo famulantium ſtatum, & ſalubrem directionem reſpiciunt, ad exauditionis gratiam libenter admittit, & fauoribus proſequitur opportunis. Exponi nobis nuper fecit dilectus filius Procurator Generalis Ordinis Fratrum Beatæ Mariæ de monte Carmelo, quod cum in Bulla Cruciatæ Sanctæ, & alijs Priuilegijs, quæ ab Apoſtolica Sede concedi ſolent, detur facultas eligendi Confeſſorem idoneum ab Ordinario approbatum, qui poſſit Chriſti fideles abſoluere à caſibus Ordinario reſeruatis, & à quibuſdā etiā, quæ dictę Sedi reſeruata ſunt; Religioſi dicti Ordinis, ſeu eorū nonnulli, etiā ijs facultatibus vti præſumunt & illorū pretextu eligūt Confeſſorē aliquando præter eos, qui à ſuis Prælatis eorū confeſſionibus deputati ſunt, quod aliquando in ſpeciale eorū vergit detrimentū. Quare prædictus Procurator Generalis humiliter nobis ſupplicari fecit, quare nus in præmiſſis opportunè prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, talem conceſſionem Sanctæ Cruciatæ, & aliorum indultorum particularium quantum ad prædictum articulum eligendi Cōfeſſorem, & abſoluendi à caſibus reſeruatis, cum Fratribus, & Sororibus Monialibus Ordinis prędicti, ac aliorum quorumcumque Ordinum, & Congregationum cuiuſuis inſtituti Mendicantium, & non Mendicantium, tam Prouincia Hiſpaniæ, quam extra eam vbilibet, locum minimè habere, neque cenſeri, ſed noſtræ intentionis exiſtere, quod ijdem Fratres, & Moniales quantum ad Sacramentum Pœnitentiæ, ſeu Confeſſionis adminiſtrationem diſpoſitioni ſuorum Prælatorum ſubiecti ſint, Apoſtolica authoritate tenore præſentium perpetuò declaramus, eiſdem tamen Prælatis, vt in vſu huiuſmodi poteſtatis ſe cū ſubditis benignos, & faciles habeant, præcipimus, & mandamus. Non obſtantibus, &c.

Pius Papa V.

AD perpetuam rei memor. Rom. Pontificis circumſpecta benignitas, honeſtis petentium votis quæ perſonatum ſub Religionis iugo altiſſimo famulantium, ſtatum, & ſalubrem directionem reſpiciunt, ad exauditionis gratiam libenter admittit, & fauoribus proſequitur opportunis. Exponi nobis nuper fecit, dilectus filius, Prior prouincialis Prouinciæ Hiſpaniæ, Ordinis Fratrum Prædicatorum, quod cum in Bulla Cruciatæ Sanctæ, & alijs Priuilegijs, quæ ab Apoſtolica Sede concedi ſolent, detur facultas eligendi confeſſorem idoneum ab Ordinario approbatum, qui poſſit Chriſti fideles abſoluere à caſibus Ordinario reſeruatis, & à quibuſdam etiam, quæ dictæ Sedi reſeruata ſunt. Religioſi dicti Ordinis, ſeu eorum nonnulli, etiam his facultatibus vti præſumunt, & illarũ prætextu eligunt confeſſorem aliquando, præter eos, qui à ſuis prælatis pro audiendis eorũ confeſſionibus deputati ſunt, quod aliquando in ſpeciale eorum vergit detrimẽtum. Quare prædictus Prior nobis humiliter ſupplicari fecit, quatenus in pręmiſſis opportunè prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur huiuſmodi obuiare volentes, ac eundem Priorem à quibuſuis Excommunicationis, Suſpenſionis, & Interdicti, alijſq. ſententijs, cenſuris, & pœnis, à iure, vel ab homine, quauis occaſione vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatus exiſtit, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendis, harum ſerie abſoluentes, & abſolutum fore cenſentes, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, talem cõceſſionem Cruciatæ Sanctæ, & aliorum indultorum particularium ad prædictum articulum eligendi cõfeſſorem, & abſoluendi à Caſibus reſeruatis, cum fratribus, & ſororibus Monialibus, totius Ordinis Prædicti, tam Prouinciæ Hiſpaniæ huiuſmodi, quam extra eam vbilibet, locum minime habere, nec cenſeri: ſed noſtræ intentionis exiſtere, quod ijdem fratres, & Moniales, quantum ad Sacramenti Pęnitentiæ, ſeu Confeſſionis adminiſtrationem, diſpoſitioni ſuorum prælatorum ſubiecti ſint, Apoſtolica authoritate tenore præſentium perpetuò declaramus, eiſdem tamen prælatis, vt in vſu huius poteſtatis, ſe cum ſubditis benignos, & faciles exhibeant, præcipientes, & mandantes. Et inſuper quia ſacrum Oecumenicum Generale Trid. Concil. conceſſit Epiſcopus, vt abſoluere poſſint in foro animæ, ſeu cõſcientię ab omnibus peccatis, & diſpenſare in irregularitatibus, prout ſeſſ. 24. c. 6. habetur, ne Prior Cõuentualis, & Superiores prælar dicti totius Ordinis, tam in dicta prouincia, quã extra eam. vbilibet, in hac parte deterioris cõditionis, quam Clerici aut ſeculares exiſtant: eiſdẽ Priori Conuentuali, & Superioribus prælatis, vt ipſi per ſeipſos idẽ omninò poſſint in fratres, & Moniales dicti Ordinis ſibi ſubditos, quod poſſunt Epiſcopi in Clericos, & laicos ſibi ſubiectos, tam quo ad abſoluendi, & diſpenſandi huiuſmodi, quã alias qualcumq. facultates eiſdem authoritate, & tenore etiam perpetuò concedimus, & indulgemus, ac etiã declaramus. Decernẽtes, præſentes literas perpetuò durare, & valere, & ſub quibuſuis illarum conſimilium, vel diſſimilium Conceſſionum, Indulgentiarum, & Gratiarum reuocationibus, ſuſpenſionibus, alterationibus derogationibus, vel alijs contrarijs diſpoſitionibus, etiam per nos, & ſucceſſores noſtros Romanos Pontifices pro tempore exiſtentes, aut Sedem Apoſtolicam, etiam ex quauis cauſa, aut aliàs quomodolibet, canonicè, vel de facto, nunc, & pro tempore factis, & faciẽdis, nullatenus cõprehẽſas, ſed ſemper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabũt, toties in priſtinum, & validiſſimũ ſtatum reſtitutas, & de nouo cõceſſas exiſtere.

ſtere,& fore,ac cenſeri, & ſuffragari debere, irritum quoque,& inane, ſi ſecus ſuper his à quo quam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus præmiſſis,& quibuſuis Apoſtolicis, ac Vniuerſalibus, Prouincialibus,& Synodalibus Concilijs editis,Specialibus, vel Generalibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus. Necnon quibuſuis etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica,vel quauis firmitate alia roboratis,ſtatutis,& conſuetudinibus, priuilegijs quoque,indultis, & literis Apoſtolicis, quibuſuis perſonis ſub quibuſcunque tenoribus,& formis,ac aliàs quomodolibet cõceſſis,& approbatis, & innouatis. Quibus omnibus,& ſingulis,etiã ſi de illis, eorumq. totis tenoribus, ſpecialis,ſpecifica, indiuidua, & expreſſa mentio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret,tenorem ſuum, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitus omiſſo,& formæ in eis traditę obſeruatæ infererentur, præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes,illis alijs in ſuo robore permanſuris,hac vice dumtaxat ſpecialiter,& expreſsè derogamus,cæteriſque contrarijs quibuſcunque,aut ſi aliquibus cõmuniter,vel diuiſim ab eadem ſit Sede indultum, quod interdici,ſuſpendi,vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas, non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem. Datum Romæ apud Sanctum Petrum,ſub annulo piſcatoris, die 21. Iulij 1571. Pontificatus noſtri anno ſexto. G. Melchioris,& à tergo G. de Caſtro.

Hæc Pij V. Conſtitutio reperitur impreſſa in priuilegijs Minimorum fol. 153. & in Compendio Priuilegiorum Ordinum Mendicantium per Sorbum.

Nauar.in conſ.9.de ætate,& qualit.in antiquis,& in conſil 84. Derogari.in nouis,dicit, quod ferè omnes Ordines, & Religiones habent priuilegia,per quæ ſuperiores poſſunt diſpenſare cum ſubditis ſuper omnibus irregularitatibus, excepta illa,quæ prouenit ex homicidio voluntario, & mutilatione, ac bigamia. Aduerte circa diſpoſitionem Concil.Trid.ſeſſ.24.de refor.gener. cap.6.in fine,quod hodie non poſſunt abſoluere Epiſcopi in crimine Hæreſis,ſed abſolutio eſt reſeruata Summo Pontifici per Bullam Cœnæ, nec etiam vigore priuilegiorum poſſunt Superiores Regularium cognoſcere cauſas ſuorum ſubditorum ad officium Sanctæ inquiſitionis pertinentes,per Conſtitutionem S.D.N.D.Pauli V. relatam infrà in verbo,Hæretici.

Sciendum eſt etiam,quod contra Confeſſores,qui in ſacris Confeſſionibus conſitentem ad libidinem prouocauerint,cum malè de Sanctiſſimo Pænitẽtiæ Sacramento ſentire videantur,eo abutentes,vti de hæreſi ſuſpectos, iure optimo hodie proceditur hæreticæ prauitatis Inquiſitores,vt tradit Fran. Pegna,in Comment. ſuper Director Inquiſit. par.2. q 56.ac ita in Sacroſ. Inquiſitionis Tribunalibus obſeruari atteſtatur Ignatius Lopez,in addit.ad Diaz,in Pract. crimin Can.c. 82.quod & iuſtiſſimè ordinauit,ac decreuit Pius IV. Põt.Max.quodam ſuo Breui, cuius tenorem fideliter deſumptum ex Archiuio Sacræ Inquiſitionis generalis Olyſipone, Coriambri, in quo continebatur, ſibi faciente Reuerendiſſimo D. Antonio de Noronha Epiſcopo Eluenſi & Generali Inquiſitore Sanctæ Inquiſitionis Regnorum Portugalliæ,refert Eman. Roderic.to. 1 ſuarum quæſt. Regul. q.59. ar.4. fol.557. in impreſſis Salmanticæ prout ſequitur.

Venerabili Fratri Archiepiſcopo Hiſpalenſi,in Regno Hiſpaniæ hæreticæ prauitatis Inquiſitori Generali, Pius Papa IV.

Venerabilis Frater ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem. Dũ ſicut nuper nõ ſine animi noſtri moleſtia, accepimus,diuerſos ſacerdotes ĩ Regnis Hiſpaniarum,

rum, atque etiam in Ciuitatibus, & Diœceſibus curam animarum habentes, ſiue eam pro alijs exercentes, aut aliàs audiendis confeſſionibus pœnitentium deputati, in tantam proruperint iniquitatem, vt Sacramento pœnitentiæ in actu confeſſionis abutantur; nec illi, & qui id inſtituit Domino Deo, & Saluatori noſtro Ieſu Chriſto iniuriam facere vereantur, mulieres videlicet pœnitentes ad actus inhoneſtos, dum earum audiunt confeſſiones alliciendo, & prouocando, ſeu allicere, & prouocare, ac loco earum per Sacramentum huiuſmodi Creatori noſtro reconciliationis grauiorum peccatorum mole eas onerando, & in manibus Diaboli tradendo, in Diuinæ Maieſtatis offenſam, & animarum perniciem, & Chriſti fidelium ſcandalum non modicum. Non animum inducere nequeuntes, quod qui de Fide Catholica rectè ſentiunt, Sacramentis ab Eccleſia Dei inſtitutis non abutantur, aut illis iniuriā faciant, fraternitati tuæ, de cuius eximia pietate, virtute, atque doctrina plurimum in Domino confidimus, per præſentes committimus, & mandamus, quatenus per te, vel alium, ſeu alios à te deputandum, ſeu deputandos, contra omnes, & ſingulos Sacerdotes dictorum Regnorum, ac illarū Ciuitatum, & Diœceſum de præmiſſis quomodolibet diffamatos tam Seculares, quam quorumuis etiam exemptorum, ac Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubiectorū Ordinum Regulares cuiuſcunque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ exiſtant, tam ſuper præmiſſis, quam ſuper Fide Catholica, & quid de ea ſentiant diligenter inquiras, & iuxta facultatum tibi contra hæreticos, aut de hæreſi quouis modo ſuſpectos à Sede Apoſtolica conceſſarum continētiam, & tenorem, procedas, ac culpabiles repertos iuxta exceſſuum ſuorum qualitatem, prout de iure fuerit faciendum, debita præcedente degradatione ſecularis iudicis arbitrio puniendos tradendo. Non obſtan &c. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die 16. Aprilis, Anno Domini milleſimo quingenteſimo ſexageſimo ſeptimo, Pontificatus noſtri anno ſecundo.

Ampliantur: nam licèt ex contextu d. Conſtitutionis, ibi; Mulieres videlicet, & c illa tantum loquatur de ſollicitatione ad actus impudicos circa mulieres, vt tamen ex eius mente fuerit, velle comprehendere etiā confeſſores allicientes adoleſcentes ad peccatum nefandum: tum quia ratio in ipſa Conſtitutione expreſſa conueniat etiam huic caſui, immò fortiori, ſeu maiori ratione in hoc caſu procedere debet, cum multo grauius ſit hoc crimen; tum quia hæc Conſtitutio loquatur de his, quæ communiter eueniunt, non excludens propter hoc alia, quæ raro contingunt, ſed ſunt eiuſdem generis, immò grauioris. Roderic. loco præcit. & latius tomo 2. q. 26 art. 3. Et nos pro huius ampliationis corroboratione, tacitæ etiam obiectioni reſpondendo, addimus, quod non ſuffragatur vulgaris regula illa: nempè, in odioſis, & pœnalibus ſtrictam eſſe interpretationem faciendam; quia negamus dicendum eſſe ex hoc caſu fieri extenſionem, ſed potius incluſionem, ex glo. notab. in c. 1. in verbo, Italia, de tempor. ord. lib. 6. ſufficit enim legiſlatori apponere caſum magis frequentem, in quo etiam includitur alius non adeo freqēs, qui forſan tacitus fuit maioris honeſtatis cauſa, quia eſſet valdè moleſtum auribus piis, audire confeſſarium communiter conari id, quod omnes Chriſtiani abhorrent. Accedit, quod vbi agitur de ſalute animarum ad euitanda maiora peccata, tunc in pœnis facienda eſt extenſio de caſu ad caſum, ex communi DD. conſenſu, & allegatis per Iaſ. in Auth Quas actiones, nu. 25. C. de ſacroſ. eccleſ. & aliàs diximus fol. 136. & 138.

Inſuper ſciendum eſt, qualiter die 2. Septembris 1562. Illuſtriſſ. mi Domini Cardinales Inquiſitores generales, decreuerunt, quod per quamcunque gratiam

fact. in-

Digitized by Google

factam, vel fiendam, quibuſuis aliàs decretis non intendunt eos reſtituere, vt poſſint confeſſiones aliquorum ſecularium audire. Idem confirmatum fuiſſe reperitur in actis Sancti Officij, ſub die 15. Nouembris 1565. cum additione, ſeu declaratione, quod illi, qui abiurarunt aliàs ſecretè, vel publicè, aut aliàs quomodocunque, non admittantur ad audientiam confeſſionum ſecularium; ita habetur inter Decreta Sancti Officij, in fine Iudicia inquiſit. Romæ impreſ. anno 1570. folio 476

ADDITIO. De approbatione Regularium ad Sacras Confeſſiones audiendas Summa Henriquez lib 3. de pœnit. c. 6 fol 273. ſub rub. Quis ſit & reputetur idoneus Confeſſarius, iux. Conc. Trid ſeſſ. 23. c. 15. vbi etiam de priuilegijs ipſorum Regularium circa Confeſſiones.

Item abſoluere poteſt à caſibus Epiſcopo reſeruatis, quinis Confeſſor illo mortuo, poſt mortem enim eius deſinunt eſſe reſeruati ſi ſit reſeruatio ab homine, ita tenet Emanuel in Aphoriſmis Confeſſariorum, in verbo, Abſolutio, nu. 20. Vide ſupra in verſic. Caſus reſeruati, in fine.

Presbyteri Congregationis Oratorij Romæ approbati ad Confeſſiones audiendas, non debent examinari extra Vrbem à locorum Ordinarijs, quibus ſufficit præſentare eorum licentias Romæ habitas, vt hæc, & alia patent ex eorum priuilegijs tenoris ſeq. videlicet.

Sixtus Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

DEcet Romanum Pontificem, cuius fidei, cura, & ſalus gregis Dominici diuinitus eſt cõmiſſa, prædeceſſorum ſuorum veſtigijs inhærendo, ea benigniter cõcedere, quæ ad eiuſdẽ gregis conſcientiæ purificationẽ, & peccatorũ remiſſionẽ, animarũq. ſalutẽ, ac ſpiritualẽ conſolationẽ, noſcuntur pertinere. Aliàs ſi quidem fel. rec. Greg. Papæ XIII. prædeceſſori noſtro pro parte dilectorũ filiorũ Philippi Nerei, Præpoſiti, & presbyterorũ Congregationis Oratorij in parochiali eccleſia S. Mariæ in Vallicella de Vrbe, per ipſum prædeceſſorẽ antea inſtituti, expoſito, quod de menſe Auguſti, Anni Domini Milleſimi quingenteſimi, ſexageſimi quinti, piæ mem. Pius Papa IV. etiã prædeceſſor noſter Philippo, & presbyteris præfatis, tunc eccleſia S. Ioannis Baptiſtæ nationis Florentinorum, etiam de Vrbe, in diuinis deſeruientibus, nonnullas gratias, & priuilegia ad decenniũ duratura, Apoſtolica authoritate conceſſerat, & decennium huiuſmodi iã tunc expirauerat, dictus Gregorius prædeceſſor, volens eoſdẽ Philippũ, & presbyteros non minoribus, quã dictus Pius prædeceſſor proſequutus fuerat gratijs, atque priuilegijs proſequi, & vt ipſi facilius, & libẽtius altiſſimo famulari, & animabus Chriſti fideliũ, in eorũ audiendis confeſſionibus amplius prodeſſe poſſent prouidere, Philippo, & presbyteris Congregationis hmõi, vt quorũcunque Chriſtifideliũ ad ipſos vndecunque accedentium, illoſq. infirmitatis, vel quocunque alio tẽpore, & occaſione domũ, ſiue ad quemcunque alium locum ad ſe vocãtium, & requirentium confeſſiones liberè audire, & illis diligenter auditis ipſos Chriſtifideles, & eorũ ſingulos ab excõmunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, ac quibuſuis alijs eccleſiaſticis ſententijs, & cenſuris quauis occaſione, vel cauſa, quomodolibet latis, & per eos incurſis, ac etiam ab omnibus, & ſingulis eorum peccatis, crimi-

criminibus, exceſſibus, & delictis, quantumcumque grauibus, & enormibus, etiam Sedi Apoſtolicæ reſeruatis, exceptis contentis in literis die Cœnæ Domini legi conſuetis, abſoluere, & pro commiſſis pœnitentiam ſalutarem eis iniungere, ac vota quæcumque vltramarina, viſitationis liminum Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum de Vrbe S. Iacobi in Compoſtella, & B. Mariæ Lauretanæ, ac Caſtitatis, & Religionis votis dumtaxat exceptis, in alia pœnitentiæ, vel pietatis opera commutare, necnon per dimidium horæ ſpacium, ante auroram, & poſt meridiem eis eueniente caſu Miſſas celebrare liberè & licitè valerent, dicta authoritate indulſit, & facultatem conceſſit, prout in ipſius Gregorij prædeceſſoris literis deſuper in forma Breuis ſub die 14. Martij, Pontificatus ſui anno quarto, expeditis, plenius continetur. Cum autem ſicut exhibita nobis nuper pro parte Philippi, & presbyterorum præfatorum petitio continebat à pluribus credatur literas, & facultates huiuſmodi, licet illæ ad certum aliquod tempus ſpecificè, & expreſsè non fuerint limitatæ, nihilominus decennio iam de menſe Martij proximè præteriti elapſo, tantum duraſſe, & propterea ipſi, vt omne dubium tollatur, ac in Dei, animarumq. ſeruitio indies magis, & magis proficere valeant libentiuſq. in hanc curam incumbant, dictas facultates ipſis in perpetuum concedi, ac in quibuſdam extendi, & ampliari deſiderent; pro parte eorundem Philippi, & presbyterorum, qui vt aſſerunt, primi in dicta eccleſia ad confeſſiones audiendas de noſtris in dicta Vrbe, & illius diſtrictu Vicarij in ſpiritualibus generalis licentia deputati exiſtunt, nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt eis in præmiſſis opportunè prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur, qui honeſtis petentium votis libenter annuimus, eaq. fauoribus proſequimur opportunis, Philippum & presbyteros præfatos, ac eorum ſingulos a quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, alijſq. eccleſiaſticis, ſententijs, cenſuris, & pœnis, a iure vel ab homine quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus, quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes, necnon literarum præfatarum tenores præſentibus pro expreſſis habētes, huiuſmodi ſupplicationib. inclinati, Philippo, ac nunc, & pro tempore exiſtentibus Congregationis huiuſmodi vbicumque locorum diffuſæ, presbyteris, in Vrbe à dicto Vicario, ſeu extra eam ab ordinarijs locorum, ad confeſſiones audiendas, quomolibet approbatis, eorumq. ſingulis, quod ipſi perpetuis futuris temporibus omnium, & ſingulorum Chriſti fidelium confeſſiones audire, illiſque auditis eos à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſq. quibuſuis eccleſiaſticis, ſententijs cenſuris, & pœnis quauis occaſione, vel cauſa, quomodolibet latis, & per eos incurſis, necnon ab omnibus, & ſingulis eorum peccatis, criminibus exceſſibus, ac delictis quantumcumque grauibus, & enormibus, etiam in caſibus dictæ Sedi reſeruatis, vel in poſterum reſeruandis exceptis tamen cōtentis in literis die Cœnæ Domini legi conſuetis, abſoluere: ac pro commiſſis pœnitentiam ſalutarem eis iniungere, necnon vota quæcumque vltramarina viſitationis liminum Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum de Vrbe, & S. Iacobi in Compoſtella, Caſtitatiſque & Religionis votis dumtaxat exceptis, in alia pœnitentiæ, vel pietatis opera commutare; præterea per dimidium horæ ſpacium ante auroram, & poſt meridiem Miſſas celebrare, ac etiam qui ex eis præuio examine ad confeſſiones audiendas in ipſa Vrbe a dicto Vicario approbati fuerint, extra eandem Vrbem abſque alio examine, de licentia tamen ordinariorum locorum indulto, & facultatibus huiuſmodi vti, ac potiri liberè, & licitè valeant, Apoſtolica authoritate tenore præſentium concedimus, & indulgemus. Decernentes præſentes literas nullo vnquā tempore reuocari, ſuſpendi, vel limitari, neque eis deroga-

ripoſſe, nec ſub quibuſuis ſimilium, vel diſſimilium gratiarum reuocationibus comprehendi, & quoties illæ emanabunt, toties in priſtinum ſuum, & validiſſimũ ſtatũ reſtitutas, ac plenariè redintegratas eſſe, & cenſeri irritum quoque, & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam, quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contingeret attẽtari. Non obſtantibus præmiſſis, ac Cõſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ceteriſq. contrarijs quibuſcumque. Volumus autem quod Philippus, & presbyteri præfati huiuſmodi indulto celebrandi ante diem parce vtantur: quia cum in altaris miniſterio immoletur Dominus noſter Ieſus Chriſtus Dei filius, qui candor eſt lucis æternæ, congruit, hoc non noctis tenebris fieri, ſed in luce. Quodq. præſentium tranſumptis etiam impreſſis, Notarij publici manu ſubſcriptis, & ſigillo Iudicis ordinarij Rom. Curiæ, vel alterius perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides vbique locorum adhibeatur, quæ ipſis præſentibus originalibu adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo hominum omninò liceat hanc paginam noſtræ abſolutionis, conceſſionis, indulti, decreti, & volũtatis infringere, vel ei auſu temerario contraire; ſi quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud Sanctum Marcum, anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo octuageſimo ſexto, Non. Septembr. Pontificatus noſtri anno ſecundo.

E. Pallotus Datar,

R. Bergerius.

SEquitur declaratio tenoris ſequentis, videlicet, à tergo Illuſtriſſimis, & Reuerendiſſim. Dominis Cardinalibus Congregationis Sacri Concilij Trid. pro presbyteris Congregationis Oratorij, intus verò Illuſtriſſimi, & Reuerendiſſimi Domini. Sixtus Papa Quintus fel. record. indulſit Patribus Congregationis Oratorij, vt qui ex eis præuio examine ad audiendas confeſſiones in ipſa vrbe à Vicario approbati fuerint, extra eandem Vrbem, abſque alio examine de licentia tamen Ordinariorum locorum, confeſſiones liberè audire valeant; ſed quia in partibus præcipuè Neapolis ipſis in dubium reuocatur priuilegium prædictum ſub prætextu, quod non cõtineat præciſam derogationem, neque mentionem aliquam Concilij Trid. ſeſſ. 23. c. 15. quo cauetur, ne quis abſque propriorũ Diœceſanorũ examine audeat confeſſiones audire; ideo prædicti presbyteri Congregationis Oratorij ſupplices deſiderant ſuper hoc reſponſum à Sacra Congregatione, An fuerit neceſſaria derogatio Sacri Conc. Trid. Congregatio Concilij cenſuit ſi huiuſmodi priuilegium fuerit vt proponitur à Sede Apoſtolica conceſſum, vtique omninò eſſe obſeruandum, quamuis nullam derogationem, aut mentionem Concil. Trid. contineat.

Hieron. Card. Mattheius.

Circa facultatem abſoluendi à caſibus reſeruatis vigore dictorum priuilegiorum, attendenda eſt hodie declaratio Decreti, quo prohibetur abſolutio à caſibus reſeruatis, quæ fuit relata ſupra in verbo Caſus reſeruati.

CONFESSIO SACRAMENTALIS.

PRAETER Summiſtas ſciendum eſt, quod Die 20 Iunij anno à Natiuitate Domini Ieſu Chriſti 1602. In Generali Congregatione Sanctæ Romanæ, & vni-

& vniuerſalis Inquiſitionis habita in Palatio Apoſtolico in monte Quirinali, coram S.N D Clemente diuina prouidentia Papa VIII. Propoſita quęſtione.

Vtrum liceat per literas, ſeu internuncium, confeſſario abſenti, peccata Sacramentaliter confiteri, & ab eodem abſolutionem obtinere.

Sanctiſſimus Dominus noſter auditis votis Patrum Theologorum, & re cũ Illuſtriſſimis. & reuerendiſs. Dominis Cardinalibus contra hæreticam prauitatem generalibus inquiſitoribus maturè, ac diligenter conſiderata; hanc propoſitionem ſcilicet licere per literas, ſeu internuncium confeſſario abſenti peccata Sacramentaliter confiteri, & ab eodem abſente abſolutionem obtinere; ad minus vti falſam, temerariam, & ſcandaloſam dãnauit, ac prohibuit, pręcepitq. ne deinceps iſta propoſitio, publicis, priuatiſue lectionibus, cócionibus, & cógreſſibus doceatur, neue vnquam tamquam aliquo caſu probabilis defẽdatur, imprimatur, aut ad praxim quouis modo deducatur; quod ſi quis illam docuerit, defenderit, imprimi fecerit, aut de ea etiam diſputatiuè tractauerit, (niſi forſan impugnãdo) vel ad praxim directè, ſeu indirectè, deduxerit, pręter excommunicationem latæ ſententiæ, quam ipſo facto incurrat, & à qua non poſſit (præterquam in articulo mortis) ab alio, quacumque etiã dignitate fulgente, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ maiori Pœnitentiario; niſi à pro tempore exiſtente Romano Pontifice abſolui, alijs etiã pœnis arbitrio infligendis ſubiaceat. Quintilianus Andrianus Not. publicata fuit Romæ die 19. Iulij 1602.

COMMVNIO SACRA.

PRAETER Summiſtas, ſciendum eſt, ad declarationem c. omnis vtriuſque ſexus, de pœnit. & remiſ. Eugenium IV. declaraſſe, quod communicans in hebdomada ſãcta, vel infra octauam Paſchę, ſatisfacit præcepto Eccleſiæ die 8. Iulij. 1449. Põtificatus ſui anno 10. quam refert Nauar. in Man. Confeſ. c. 21. nume. 44. quæ non eſt in Bullario, ſed eam inuenies per extenſum impreſſam in priuilegijs Minimorum fol. 139.

CONGREGATIONES ILLVSTRISSIMORVM Cardinalium, & earum facultates.

Sixti Papæ V. Conſtitutio, qua Congregationes quindecim certo S. R. E. Cardinalium numero conſtituantur, vt Romanæ Curiæ Status Eccleſiaſtici, ac vniuerſæ Reipublicæ Chriſtianæ negotia, & cauſæ quæcumque commodius audiantur, & facilius expediantur propria denique vniuſcuiuſque Congregationis functiones, & facultates explicantur.

Sixtus Epiſcopus, ſeruus ſeruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

IMmenſa æterni Dei omnium opificis ſapientia à fine vſque ad finem fortiter attingens, ſic cuncta inter ſe admirabili concordiæ nexu copulauit, ſuauiterq.

 diſpo-

diſpoſuit, vt viciſſim ad ſuorum ſe munerum functiones exercēdas mutuis auxilijs ſubleuarent, ipſa in cæleſti Hieruſalem varios ſpiritum ordines diſtinxit, quorum ſuperiores de diuinæ prouidentiæ rebus inferiores illuminarent, ipſa militantis eccleſiæq. triumphantis illius imago eſt, corpus varijs membris diſcreuit, quæ capiti ſuo glutino charitatis compacta, & connexa, mutuò ſe adiuuarent, ex quo totius corporis ſalus, & conſeruatio exiſteret. Quare iure optimo Rom. Pōtifex, quem Chriſtus Dominus corporis ſui, quod eſt Eccleſia, viſibile caput conſtituit, omniumq. Eccleſiarum ſolicitudinē gerere voluit, multos ſibi tā immēſi oneris adiutores aduocat, atque adſciſcit. Cū venerabiles Epiſcopos fratres ſuos, quos toto terrarū Orbe ad ſingulos greges paſcēdos mittit, tū ampliſſimū ordinē S. R. E. Cardinalium, qui tamquā nobiliſſima mēbra capiti propius cohærētia, eidē Sūmo Pontifici, ſicut Chriſto Domino Apoſtoli ſemper aſſiſtunt, quique primi laborū, & conſiliorū ſocij ſunt, & participes, vt partita inter eos, alioſq. Rom. Cur. Magiſtratus, ingenti curarū, negotiorūq. mole, ipſe tantæ poteſtatis clauū tenens, diuina gratia adiutrice nō ſuccūbat. Nos igitur magni illius Moyſi exēplo adducti, qui cū Deo loquens Soceri ſui Iethro conſilium de varijs iudicibus conſtituendis non repudiauit, quique Dei iuſſu inſignem Senatum ſeptuaginta ſeniorum conſcripſit, qui cū eo onus populi ſuſtinerent, ne ſolus ipſe grauaretur Pontificiū hoc onus Angelicis plane humeris formidandum, inter Senatores Orbis Terræ filios noſtros Cardinales, apta quadam diſtributione pro temporum cōditione, negotiorū multitudine, & varietate, ipſaq. vtilitatis ratione ſalubriter partiri decreuimus. Ea in primis cogitatione permoti, vt qui ex omnibus nationibus ad hanc Matrem, Magiſtram, perfugiumq. fidelium Apoſtolicam Sedem deuotionis, ſalutiſq. ſtudio, iuris perſequendi gratiæ impetrandæ, aliarumq. multarū rerum cauſa frequentiſſimi cōfugiunt, ij quidem, & tutò, & commodè (quantū in Prouincijs noſtris præſtare poſſumus) Romam perueniant, & vt facilius celeriuſq. expediantur, diſtinctos Cardinalium conuentus, & Cōgregationes ad certas rerum, negotiorumq. tractationes paratas habeant, Cardinaleſq. ipſi diſtributi, muneris partem leuius ferant, diligentius adminiſtrent, commodius nos conſulāt, & denique viri primarij publicis in rebus exercitati, nullo vnquam tempore deſint. Itaque Motu proprio, ex certa noſtra ſcientia, ac de eorundem filiorum noſtrorum S. R. Eccleſiæ Cardinalium conſilio, & aſſenſu, ex eodem Sacro Collegio, quod per Dei gratiam, viris pietate, doctrina, rerumq. vſu præſtantibus, ex omni natione abundat. Congregationes XV. conſtituimus, ſinguliſq. certa negotia aſſignauimus, ita vt grauiores, difficilioreſq. conſultationes ad nos referant, ac vnicuique earum ſuas facultates, & authoritatem, in eū modum, qui infra deſcriptus eſt, dedimus, atque attribuimus.

Congregatio pro Sancta Inquiſitione.

IN primis igitur quoniam fides, ſine qua impoſſibile eſt placere Deo, totius ſpiritualis ædificationis fundamentum eſt, cupientes hoc pretioſum depoſitum, quod nobis potiſſimum à Chriſto Domino, in Beato Petro Apoſtolo, eſt creditum, aduerſus omnes inferorū portas, integrū, inuiolatumq. cuſtodire. Cōgregationem Sāctæ Inquiſitionis hæreticæ prauitatis, magna Prędeceſſorum noſtrorum

noſtrorum

ſtrorum prouidentia tamquam firmiſſimum Catholicæ fidei propugnaculum in Vrbe inſtitutum, cui ob ſummam rei grauitatem Romanus Pontifex præſidere ſolet, nos quoque confirmamus, & corroboramus, illiuſque omnia inſtituta omneſque & ſingulas facultates à Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris Cardinalibus ad eam congregationem pro tempore delectis, conceſſas, omnemque authoritatem, & poteſtatem eis communicatam, ſcilicet inquirendi, citandi, procedendi, ſententiandi, & definiendi, in omnibus cauſis, tam hæreſi manifeſta, quam ſchiſmata, Apoſtaſiam à fide, magiam, ſortilegia, diuinationes, Sacramentorum abuſus, & quæcumque alia, quæ etiam præſumptam hæreſim ſapere videntur, concernentibus, non ſolum in Vrbe, & Statu temporali nobis, & huic Sanctæ Sedi ſubiecto, ſed etiam in Vniuerſo Terrarum Orbe, vbi Chriſtiana viget Religio, ſuper omnes Patriarchas, Primates, Archiepiſcopos, Epiſcopos, & alios inferiores, & Inquiſitores quocumque Priuilegio illi ſuffulti ſint, quorum ac aliorum prædictorũ ſeries his noſtris literis ad verbum expreſſa cenſeantur, confirmamus. Ea denique omnia, quæ per eoſdem prædeceſſores, circa eandem Congregationem, illiuſq. iuriſdictionem, ac authoritatem decreta fuerunt, nos itidem ſtatuimus, atque decernimus. Exemptiones quoque, Immunitates, Priuilegia, atque Indulta, etiam eiuſdem Officij miniſtris, vel in hunc vſque diem conceſſa, vſuq. recepta pariter approbamus, obnixè in Domino hortantes, & per viſcera miſericordiæ Ieſu Chriſti, & per eius tremendum iudicium obteſtantes Chariſſimos in Chriſto filios noſtros, in Imperatorem electum, omneſque Reges, ac dilectos filios nobiles viros rerum publicarum, alioſque Duces, illiſque regendis & adminiſtrandis præpoſitos, ac ſingulos orbis terrarum Principes & Magiſtratus, quibus gladij ſecularis poteſtas ad malorum vindictam à Deo eſt tradita, per eam ipſam quam ſe tueri promiſerunt Catholicam fidem, vt ſic ſuas quiſque partes, ſiue in præſtando Miniſtris prædictis auxilio, ſiue in criminum poſt eccleſiæ ſententiam animaduerſione interponant, (quod eos pro eorum pietate libenter facturos confidimus,) vt eorum quoque præſidio miniſtri ipſi tantum munus tamquam ſalutiferum pro Regis æterni gloria, ac Religionis incremento, feliciter exequantur; cuius Pij, Chriſtianique obſequij Principes ipſi, & Magiſtratus ampliſſimum à Domino præmium recepturi ſunt in æternæ beatitudinis conſortio, Catholicæ fidei aſſertoribus, & defenſoribus præparatum. In his autem omnibus noſtra eſt intentio, ne in officio Sanctæ Inquiſitionis in Regnis, & dominijs Hiſpaniarum Sedis Apoſtolicæ authoritate ſuperioribus temporibus inſtituto, ex quo vberes in Agro Domini fructus in dies prodire conſpicimus, nobis, aut ſucceſſoribus noſtris inconſultis aliquid innouetur.

Huius autem congregationis Cardinales hi ſunt.

LVdouicus Madrutius tituli Sanctæ Anaſtaſiæ, presbyter Cardinalis.

Iulius Antonius, tituli Sancti Bartholomæi in inſula presbyter Cardinalis Sanctæ Seuerinæ.

Petrus de Deza, tituli Sancti Hieronymi Illyricorum, presbyter Cardinalis.

Ioannes Antonius tituli SS. quattuor Coronatorum, presbyter Cardinalis.

Ioannes Baptiſta tituli Sancti Marcelli, presbyter Cardinalis.

Frater Hieronymus tituli Sancti Thomæ in Parione, presbyter Cardinalis Aſculanus.

Frater Conſtantius Sarnanus, tituli Sancti Petr. in Monte Aureo, Presbyter Cardinalis.

Congregatio pro ſignatura gratiæ.

Vt quoniam, ad eam, quæ ſignatura gratiæ appellatur, & in qua nos etiam Prædeceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum more præſidemus, ex diuerſis orbis Terrarum partibus, ob multiplices gratias obtinendas, magni concurſus fiunt, ſupplicesque libelli referuntur, vt quæ ex iudicum ordinaria facultate, expediri nequeunt poteſtate Principis, qui viua eſt lex, iuſtis de cauſis explicentur, & concedantur; ſanè pro loci dignitate, & rerum ratione, magna circumſpectio adhibenda eſt, vt & honeſtæ ſupplicationes, quantum cum Domino licet, exaudiantur, & multorum petentium importunitas coerceatur; Quamobrem Cardinales infraſcriptos Signaturæ noſtræ gratiæ adſcribimus, ad hoc, vt omnes Signaturam noſtram quauis de cauſa adeuntes, benignè audiant, porrectaſq. oblatarum petitionum informationes excipiant; nobis verò, aut ſucceſſoribus noſtris, dum ſupplices libelli referuntur, aſſiſtant, opportunumque conſilium afferant, omnique depoſito humano affectu, ſinceram ſuam quiſque ſententiam non rogatus, ex conſcientia dicat. Declaramus autem in dictam Congregationem ſemper eos Cardinales adſcriptos eſſe, qui infraſcriptis muneribus, & officijs præfecti erunt: videlicet maior Pœnitentiarius, Præfectus Signaturæ Gratiæ; Præfectus Signaturæ Breuium, præfectus Signaturæ Iuſtitiæ; & qui Datarij munere fungetur, ſi Cardinalis fuerit, qui ſimulatque eas præfecturas, & officia adepti erunt, ſtatim in ipſam ſignaturam adnumerati cenſeantur.

Huius Congregationis Cardinales hi ſunt.

Antonius Carafa SS Ioannis, & Pauli presbyter Cardinalis ſignaturæ gratiæ præfectus.

Scipio Lancelottus, tituli S. Saluatoris in Lauro presbyter Cardinalis Signaturæ Breuium præfectus.

Ioannes Baptiſta Caſtrucius, tituli S. Mariæ in Aracœli presbyter Cardinalis ſignaturæ iuſtitiæ præfectus.

Hippolytus Aldobrandinus, tituli S. Pancratij, presbyter Cardinalis maior Pœnitentiarius.

Euangeliſta Pallottus, tituli S. Matthæi presbyter Cardinalis Datarius.

Congregatio pro erectione Eccleſiarum, & prouiſionibus Conſiſtorialibus.

ILla prætereà cura ad Paſtoralis noſtri officij ſollicitudinem, & Eccleſiæ Vniuerſalis gubernationem maximè pertinet, vt ad fidelium populorum vtilitatem Eccleſijs iam erectis, aut in poſterum iuſtis de cauſis erigendis, de Epiſcopis, & Paſtoribus idoneis, & fidelibus, ac fructuoſis in Vinea magni patrisfamilias operarijs ſalubriter in Domino prouideamus. Quare aliam conſtituimus Cardinalium Congregationem, qui in primis cognoſcant de legitimis cauſis erectionum nouarum Eccleſiarum quarumcunque Patriarchalium, Metropolitanarum, & Cathedralium, ac de cuiuſque earum dote, Capitulo, Clero, Populo, alijſque ad eiuſmodi erectiones iuxta præſcriptum Sacri Conc. Trid. & Sanctorum Patrum Decre-

ta, nec

ta neceſſaria erunt. Examinent præterea omnes difficultates de his incidentes, cõtrouerſias quoque inter eas quæ iam erectæ ſunt, necnon dictarum Eccleſiarum, Diœceſum, vel Monaſteriorum vniones, diſmembrationes, ceſſiones, permutationes, translationes penſionum ſuper illarum redditibus aſſignationes, Monaſteriorum pluralitatem, dignitatum incompatibilitatem, præſentationes, & nominationes electionum, ſiue poſtulationum confirmationes, ſeu admiſſiones, Suffraganeorum, coadiutorumque deputationes cum futura ſucceſſione, ſiue abſque eadem ſucceſſione curamque adhibebunt ſolertem circa ætatem, & qualitatem promouendorum, eaque diſcuſſa, & examinata, ad nos, ſucceſſoreſque noſtros referant, vt pro noſtro, eorumve arbitrio, in Conſiſtorio ſecreto iuxta formã in hunc vſque diem ſeruatam, proponantur.

Huius Congregationis Cardinales hi ſunt.

ALexander Farneſius Epiſcopus Hoſtienſis, S.R.E. Vicecancellarius.
Gabriel Paleottus tituli S. Laurentij in Lucina, presbyter Cardinalis.
Ludouicus Madrutius tituli Sanctæ Anaſtaſiæ, presbyter Cardinalis.
Petrus de Deza tituli S. Hieronymi Illyricorum, presbyter Cardinalis.
Franciſcus de Gioioſa tituli Sanctæ Trinitatis in Monte Pincio, presbyter Cardinalis.

Congregatio pro vbertate annonæ.

CVmque ad prouidentiam noſtram pertineat curare, vt populi Eccleſiaſticæ ditioni ſubiecti, non ſolum pane verbi Dei reficiantur, ſed quoque terreno, quẽ etiam cum illo à Patre cœleſti nobis dari quotidie petimus abundent, pauperes præſertim, & egeni, quibus parentis loco ſumus. Idcirco, vt in omnibus prouincijs noſtris, & in hac potiſſimum Alma Vrbe ad quam tanta hominum frequentia vndique confluit, res frumentaria benè curata ſit & annonæ publicæ copia benedicente Domino, ſemper ſuppetat, Congregationem Cardinalium conſtituimus, quæ omni ſtudio curet non ſolum in Vrbe, ſed in Vniuerſo Statu Eccleſiaſtico temporali, copiam haberi frumenti, atque aliarum huius generis frugum, quibus ad vitam humanam ſuſtentandam indigemus, quæ ſi peccatis populi id promerentibus ob terræ ſterilitatem in ditione Eccleſiaſtica aliquando, quod Deus auertat, deerunt, aliundè commeatum pro locorum opportunitate conuehi, comportarique ſtudeat, Ciuitatibus, Opidis, locis, perſonis, quibuſcunque, quauis etiã Eccleſiaſtica, atque Cardinalatus dignitate fulgentibus, ea omnia, quæ ad abundantiam parandam, atque conſeruandam erunt opportuna præcipiat, Commiſſarios vbique locorum, prout exegerit neceſſitas, aut ſuaſerit vtilitas, deputet, contra impedientes, aut negligentes, ſiue annonam extrahi, vel adduci per ſeipſos, aut per alios palam, vel occultè procurantes procedat, aliaque faciat, quæ ad annonæ vbertatem omninò pertinere videbuntur. Præcipuam verò curam, & diligentiam adhibeat, vt pecuniæ ſumma ſcutorum ſcilicet ducentorum millium à nobis tam ſalubri, ac neceſſariò operi pauperum in primis cauſa paternè aſſignata, atque attributa, nec in alium vſum conuertatur, & integra conſeruetur. Quod ſi in charitate annonæ aliquid ex dicta ſumma deceſſerit, illius recuperandæ, ac redintegrandæ, ratio, quam primum ineatur, vt hoc publicum præſidium, & tanquam patrimonium pauperum eorundem Cardinalium prudentia, & ſedulitate

Digitized by Google

perpetuò aſſeruetur, & prout in alia Conſtitutione ſuper hoc à nobis edita latius explicatur.

Huius Congregationis Cardinales hi ſunt.

Io. Antonius Sorbollonus Epiſcopus Portuen. Card. S. Georgij.
Ant. Maria Saluiatus, tit. Sanctæ Mariæ de pace, presbyter Cardinalis.
Henricus Caietanus, tit. S. Pudentianæ presb. Card. S. R. E. Camerarius.
Federicus Cornelius, tit. S. Stephani in Monte Cælio, presb. Cardinalis.
Benedictus Iuſtinianus, tit. S. Agathæ Diac. Cardinalis.

Congregatio pro ſacris Ritibus, & Caremonijs.

IAm verò cum Sacri Ritus, & Cæremoniæ, quibus Eccleſia à Spiritu Sancto edocta, ex Apoſtolica traditione, & diſciplina vtitur in Sacramentorum adminiſtratione, Diuinis Officijs, omnique Dei, & Sanctorum veneratione magnam Chriſtiani populi eruditionem veræque fidei proteſtationem contineant, rerum ſacrarum maieſtatem commendent, fidelium mentes ad rerum altiſſimarum meditationem ſuſtollant, & deuotionis etiam igne inflamment, cupientes filiorum Eccleſiæ pietatem, & diuinum cultum ſacris ritibus, & cæremonijs conſeruandis, inſtaurandiſque magis augere, Quinque itidem Cardinales delegimus, quibus hæc præcipuè cura incumbere debeat, vt veteres ritus ſacri vbiuis locorum in omnibus Vrbis Orbiſque Eccleſijs, etiam in Cappella noſtra Pontificia, in Miſſis, Diuinis Officijs, Sacramentorum adminiſtratione ceteriſque ad Diuinum cultum pertinentibus, à quibuſuis perſonis diligenter obſeruentur, cæremoniæ ſi exoleuerint, renouentur, ſi deprauatæ fuerint, corrigantur. Miſſale, & Breuiarium Romanum, ac libros de ſacris Ritibus, & Cæremonijs, in primis Pontificale, Rituale, Cæremoniale, prout opus fuerit reforment, & emendent Officia diuina de Sanctis Patronis, examinent, & nobis prius conſultis concedant. Diligentem quoque curam adhibeant circa Sanctorum Canonizationem, feſtorumque dierum celebritatem, vt omnia ritè, ac rectè, & ex Patrum traditione fiant, vt Reges, & Principes eorumque Oratores, aliæque perſonæ etiam Eccleſiaſticæ ad Vrbem, Curiamque Romanam venientes pro Sedis Apoſtolicæ dignitate, ac benignitate honorificè, more maiorum, excipiantur, cogitationem ſuſcipiant, ſedulòque prouideant controuerſias de præcedentia in proceſſionibus, aut alibi, ceteraſque in huiuſmodi ſacris Ritibus, & Cæremonijs incidentes difficultates cognoſcant, ſummariè terminent, & componant.

Huius etiam Congregationis Cardinales hi ſunt.

Alphonſus Geſualdus Epiſcopus Tuſculanus.
Nicolaus Sfrondatus, tituli Sanctæ Ceciliæ, presb. Cardinalis Cremonenſ.
Auguſtinus Valerius, tituli S. Marci, presbyter Cardinalis Veronenſ.
Vincentius Laurus, tituli Sanctæ Mariæ in via, presbyter Cardinalis Montis regalis.
Federicus Borromæus S. Mariæ in Dominica, Diac. Cardinalis.

Con-

Congregatio pro claſſe paranda, & ſeruanda.

PRæterea poſtea quam Dei benignitate, nec ſine magno noſtro labore, & ſumptu perditorum hominum licentia compreſſa, publica tranquillitas, in locis mediterraneis reſtituta eſt, vt iam vnicuique abſque timore vllo ſub vite ſua, & ſub ficu ſua quieſcere liceat, cupientes, vt littora quoque, & oræ maritimæ Ditionis noſtræ ſuperi, inferique maris à Piratis, ac prædonibus quantum fieri poteſt tutæ ſint, nedum ad noſtrorum ſubiectorum ſecuritatem, verum, vt exteræ quoque nationes ad hanc fidei patriam communemque fidelium matrem ſecuri (pro eo, quod in nobis eſt) accedant, ne à Piratis in miſeram ſeruitutem, quod alias perſæpè accidit abducantur, ob eas cauſas Cardinales quinque præfecimus triremibus numero decem parandis, ædificandis, ornandis, omnique neceſſariò nautico, & militari apparatu inſtruendis, curaque diligentiſſima conſeruandis, quarum ope, & præſidio Deo adiutore Piratæ, & prædones coerceantur, & à noſtris littoribus longè repellantur. Quare & earum triremium idoneos duces, ac præfectos (nobis tamen, & pro tempore Rom. Pont. conſultis) deligant, & cetera omnia ad ea, quæ duximus, celeriter vtiliterque efficienda pro ipſorum prudentia, & ſedulitate diſponant, atque expediant. Deinde operam adhibeant, vt ſubſidium pecuniarium quodcunque ab ijs, qui noſtro mandato huic tam neceſſariò operi contribuere tenentur fideliter, integrè, maturèque exigatur, exactam verò, ac receptam, ad ſupradicta tantummodo opera perficienda, & voluntatis noſtræ præſcripto fructuosè impendantur. Illud autem Cardinales ipſos magnoperè admonemus, curent diligenter, vt in his triremibus Apoſtolicis nautæ omnes, & milites non ſolum ex nautica militarique, ſed multo magis ex Chriſtiana diſciplina, piè, & modeſtè viuant. Quare viros Religioſos animarum corporumque curatores deligant, qui valentes ad pietatem inſtruant ægrotos multæ charitatis affectu quouis neceſſariò adiumenti genere ſpirituali in primis recreet, atque reficiant. Denique omni loco à præfectis militibus, nautis, ea piè viuendi ratio, & inſtitutio obſeruetur, vt verè illos Chriſtianos, ac Pontificios eſſe omnes agnoſcant.

Huius Congregationis Cardinales hi ſunt.

Inicus Aualos Epiſcopus Sabinen. Card de Aragona.
Marcus Sitticus tit. S. Mariæ in Tranſtiberim, presb. Card. ab Altaemps.
Ant. Saulius tit. S. Vitalis, presb. Cardinalis.
Fran. Sfortia S. Nicolai in Carcere, Diaconus Cardinalis.
Fr. Vgo Lubæus Verdlla, S. M. in Porticu Diaconus Cardinalis magnus magiſter Hoſpitalis S. Ioannis Hieroſolymitani Melitenſium.

Congregatio pro Indice librorum.

QVia verò hæreſis morbus Animæ pernicioſiſſimus, vt cancer ſerpit, & filij tenebrarum Arcem Catholicæ veritatis omni machinationis genere oppugnant, libris præſertim hæreſis veneno infectis promulgandis, alijſque noxia doctrina aſpergendis, corrumpendiſque poſtulat à nobis paſtoralis officij ſollicitudo, vt vulpes doloſas, & lupos rapaces, ab ouili Chriſti omni vigilantia arceamus.

mus. Quare vt Cardinales, qui ad libros præuidendos, expurgandoſve, delecti ſunt, in ea cura diligenter, ac maiori cum fructu verſentur, has illis facultates tribuimus, vt librorum eiuſmodi Catalogos, & Indices, aut olim, aut proximè confectos, eorumque regulas editas recognoſcant, atque examinent, certorum authorum libros prohibitos, aut quouis modo in prioribus indicibus ſuſpenſos, diligenter excutiant, & prout expedire iudicauerint, permittant libros, qui poſt Indicem Trid. Conc. iuſſu editum prodierunt, Catholicæ doctrinæ Chriſtianorumque morum diſciplinæ repugnantes expendant, & recognoſcant, ac (vbi nobis retulerint) noſtra authoritate reijciant, hominum verò iniuria, & dolo deprauatos, emendent; eos libros, qui paucis erroribus reiectis, alioquin vtiles ſtudioſis eſſe poſſent, expurgandi, atque corrigendi modum ineant, Indicesque expurgatorios conficiant, nouos præterea libros approbandi, & imprimendi rationem præſcribant Vniuerſitatum Pariſienſ. Bononienſ. Salamantin. Louanien. aliarumq. probatarum ſtudia ad librorum expurgationem, & correctionem excitent, earumque diligentem operam, & induſtriam requirant. Permittimus quoque eidem Congregationi, vt Theologis, Canoniſtis, alijſque peritis viris pijs, atque idoneis, etiam aliundè accerſitis, ad vniuerſum hoc negotium Reipublicæ Chriſtianæ tam in his temporibus neceſſarium adhibitis, eam ob rem tantum, nec verò alijs, libros vetitos tenendi, legendique etiam abſque noſtra licentia impetiantur facultatem.

Huius congregationis Cardinales hi ſunt.

Marcus Antonius Columna Epiſcopus Præneſtinus.
Hieronymus de Ruuere tit. S. Petri ad Vincula presbyter Card.
Philippus de Lenoncourt tit. S. Honufrij, presbyter Card.
Gulielmus Alanus, tit. S. Martini in Montibus presbyter Card.
Aſcanius Columna, SS. Viti, Modeſti, & Creſcentiæ, Diaconus Cardinalis.

Congregatio pro interpretatione, & executione Conc. Trident.

Deo autem Patri miſericordiarum gratias agentes, qui in Oecumenico Concilio Trid. Spiritus S. lumine diffuſo, Catholicam Veritatem omnibus patefecit, hæreſes noſtrorum temporum confutauit, mores, & diſciplinam reſtituit, eiuſdemque Concilii Decreta ab omnibus obſeruari volentes, cum ad ſingularē Romani Pontificis authoritatem tantummodo ſpectet, Generalia Concilia indicere, confirmare, interpretari, & vt vbique locorum ſeruentur, curare, ac præcipere, eorum quidem decretorum, quæ ad fidei dogmata pertinent interpretationem nobis ipſis reſeruamus. Cardinalibus verò præfectis interpretationi, & exequutioni Concilii Tridentini, ſi quando in his, quæ de morum reformatione, diſciplina, ac moderatione, & Eccleſiaſticis iudicijs, alijſque huiuſmodi ſtatuta ſunt, dubietas, aut difficultas emerſerit, interpretandi facultatem (nobis tamen conſultis) impartimur; & quoniam eodem Concilio Trident. decretum eſt, Synodos Prouinciales tertio quoque anno, Diœceſanas ſingulis annis celebrari debere, id in exequutionis vſum ab ijs, quorum intereſt, induci, eadem Congregatio prouidebit. Prouincialium verò, vbiuis terrarum illæ celebrentur, decreta ad ſe mitti præcipiet, eaque ſingula expendet, & recognoſcet, Patriarcharum præterea Primatum, Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum, quibus Beatorum Apoſtolorum limina certo conſtituto tempore viſitare, alia noſtra ſanctione iuſſum eſt, poſtulata audiat, &

quæ

quæ Congregatio ipſa per ſe poterit, ex charitatis, & iuſtitiæ norma expediat, maiora ad nos referat, qui fratribus noſtris Epiſcopis (quantum cum Domino licet) gratificari cupimus. Item ab iiſdem Præſulibus Eccleſiarum expoſcat, quæ Eccleſiis eorum curæ, ac fidei commiſſis, Cleri, populiq. morum diſciplina ſit, quę Concilij Tridentini decretorum, cum in omnibus, tum præſertim in reſidentiæ munere exequutio, quæ item piæ conſuetudines, & qui omnium deníque in via Domini ſint progreſſus, ipſiq; dent literas ex formula præſcripta in teſtimonium obitæ per eas viſitationis liminum Sanctorum eorundem Apoſtolorum. Habet itidem Congregatio authoritatem promouendi reformationem Cleri, & populi, nedum in Vrbe, & Statu Eccleſiaſtico temporali, ſed etiam in vniuerſo Chriſtiano Orbe, in ijs, quæ pertinent ad diuinum cultum propagandum, deuotionem excitandam, & mores Chriſtiani populi ad præſcriptum eiuſdem Concilij componendos, atque ad rationes difficillimis his, perturbatiſque temporibus neceſſarias conformandos, quo vberius Diuinæ miſericordiæ vim in nobis ſentiamus, iuſtamque iram, atque animaduerſionem effugiamus.

Huius Congregationis Cardinales hi ſunt.

Ptolomæus Gallius Epiſcopus Albanen. Cardinalis Comenſis.
Hieronymus Rusticucius tit. S. Suſannæ Presbyt. Cardinalis.
Antonius Carafa tit. SS. Io. & Pauli Presbyt. Cardin.
Fr. Stephanus Benuccius tit. SS. Marcellini, & Petri, Presbyt. Card. Aretinus.
Hieronymus Matthæius S. Mariæ in Coſmedin. Diac. Cardin.

Congregatio pro grauaminibus ſubleuandis.

NEc verò paternus noſter affectus, quem erga populos nobis & huic Sanctæ Sedi ſubiectos tamquam erga peculiares filios gerimus, eo contentus eſt, quod Deo authore noſtraque ſollicitudine, publica pace, & tranquillitate perfruuntur, quodque de eorum vtilitate, & quiete, multis alijs modis præſtanda, & augenda aſſiduè cogitamus, ſed eos etiam ab exactionum oneribus ob temporum interdum difficultates, variaſque publici boni rationes, à prædeceſſoribus noſtris impoſitis, magnoperè, quantum fieri poterit, cupimus ſubleuare. Quocirca nouam inſtituimus Cardinalium Congregationem, vt quæcumque grauamina, vectigalium, pedagiorum, & tributorum cuiuſcumque generis illa ſint, eorumque exigendi rationes, quæſtorum iniurias, ſi quas adeſſe compererint, Commiſſariorum extorſiones, iudicij forma planè poſtpoſita, maturè audiat & cognoſcat: atque ſi fieri poſſe videbitur, controuerſias moderetur, & componat: Quod ſi rationibus hinc inde allatis, accuratè expenſis, res tranſigi nequiuerit, eam totam ad nos deferat, vt quod æquum, & pium erit, eius Congregationis conſilio prudenter definirè valeamus; Cauſas verò in quibus iudicialis ordo requiritur proprijs iudicibus de iure decidendas relinquat. Qui autem à iudicibus ſenſerint ſe grauatos, ad tribunalia, quæ his ſunt ex antiqua inſtitutione præpoſita, ac ad alia, vt moris eſt, iuris remedia confugiant.

Huius

Huius Congregationis Cardinales hi ſunt.

Proſper Sanctacrucius tituli Sancti Clementis presbyt. Cardinalis.
Io. Hieronymus Albanus, tit. S. Ioannis Ante portam Latinam, presby. Card.
Vincentius Gonzaga tit. S. Alexij presbyt. Cardin.
Henricus Caietanus, tit. S. Pudentianæ presbyt. Cardin. S. R. E. Camerarius.
Hieronymus Matthæius Sanctæ Mariæ in Coſmedin, Diaconus Cardinalis.

Congregatio pro Vniuerſitate Studij Romani.

ILlud etiam cogitantes, quod literarum cognitio, liberaleſque doctrinæ, & diſciplinæ quibus iuuentus in publicis Gymnaſijs inſtruitur, & eruditur, magnam Chriſtianæ Reipub. (ſi cum pietate coniungantur) afferunt vtilitatem, tunc enim Ciuitates, & Regna optimè adminiſtrantur, cum ſapientes, atque intelligentes gubernacula poſſident, ob eam ſanè cauſam Romani Gymnaſij, eiuſque Vniuerſitatis ornandæ, & amplificandæ curam merito gerimus, vnde, ipſam Vniuerſitatem ab ære alieno xxij. millium ſcutorum, & alijs pluribus oneribus ſubleuauimus, ac planè liberauimus. Itaque vt illius rationibus quam optimè proſpiciamus, Cardinales quinque eidem Gymnaſio, & Vniuerſitati, illiuſq. reformationi præfecimus, quibus facultatem conceſſimus, vt cum opus fuerit, præclaros Theologię Magiſtros, Iuriſconſultos egregios, & liberalium artium profeſſores eximios, vndecumque ad iuuentutem erudiendam euocent, qui morum integritate, eruditione, atque elegantia literarum non minus præſtent, quam peritia, vtque docendi, aſſiduiſq. prælectionibus iuuentutem inſtruant, vtque ſingulis ſcientiarum Magiſtris pro meritorum ratione, re tamen nobiſcum aut cum ſucceſſoribus noſtris participata ſtipendium conſtituant. Inſuper cum in hac Alma Vrbe noſtra ſingulari Dei beneficio inter alias diſcentium Scholas, Græcorum, Maronitarum, & Neophytorum ingenti Pontificum liberalitate, atque munificentia, erecta ſint Collegia, congruiſque redditibus dotata, in quibus Sacra Theologia liberaleſq. artes Hæbraicè, Græcè, Arabicè, & Caldaicè edocentur, eiſdem Cardinalibus iniunximus, vt horum Collegiorum Alumnos ad literarum ſtudia ardentiori animo complectenda quod ad fidei Catholicę propagationem, ac literarum ornamentum, & ingenia excolenda maximè pertinet, opportunè pro eorum pietate, & prudentia, omni adhibito ſtudio excitari curent. Denique cum in præcipuis Chriſtiani Orbis partibus Sancta hæc Apoſtolica Sedes, vt pia Mater inſignes quaſdam Vniuerſitates, in quibus ſacrarum literarum, Legum & Artium præſtantiſſima ſtudia florent, olim in tutela, & clientelam receperit ſuam, nimirum Pariſienſem, Oxonienſem, Bononienſem, Salamantinam, vt in eis ſcilicet ex Apoſtolicæ Sedis protectione bonarum artium ſtudia tanto maiori cum fructu excolerentur, nos, & illas ipſas, & ceteras Catholicas Vniuerſitates paterna beneuolentia complectentes, nec ipſam Oxonienſem quantum in nobis eſt, deſerentes, ſeu ex intimo animi affectu ad matris gremiū, & ad viam Salutis reuocantes, omneſque intimo cordis affectu, & Summa beneuolentia proſequentes, ac ſub noſtra, Beati Petri Apoſtolorum Principis protectione, iterum ſuſcipientes, eidem Congregationi imponimus, vt earundem Vniuerſitatum, atque ad eas pertinentium negotiorum apud Sedem Apoſtolicam curā gerat, illarumque neceſſitates, nobis, ſucceſſoribuſq. noſtris ordine exponat,

ponat,

Digitized by Google

ponat, vt eis, ex paterna charitate, opem, & auxilium afferre valeamus, eaſq. interdum per literas viſitet, noſtroq. nomine Catholicis viris Apoſtolicam benedictionem impartiatur, illiſque vt proſpera cũcta eueniant, alijs verò Spiritum Conſilij ſanioris à Deo optimo Maximo deprecetur.

Huius Congregationis Cardinales hi ſunt.

PRoſper Sanctacrucius tituli S. Clementis, presbyter Cardinalis.
Antonius Maria Saluiatus, tit. S. Mariæ de Pace presbyter Cardin.
Scipio Lancellottus, tit. S. Saluatoris in Lauro, presbyter Cardinalis.
Henricus Caietanus, tituli S. Pudentianæ presbyter Cardinalis, S. R. E. Car. Camerarius.
Alexander Perettus, S. Euſtachij Diaconus Cardinalis Montaltus.

Congregatio pro conſultationibus Regularium.

NEc ſanè minus de Regulariũ Ordinibus ſolliciti ſumus, qui Eccleſiæ Dei magnũ adiumentũ, atque ornamẽtum, omni tẽpore præſtiterunt, immò verò ſummoperè cupientes eorum ſalutaria ſtudia, progreſſus ad pietatẽ promouere, qui è fluctibs ſeculi in portum Regularis vitæ cõfugerunt: ob eã cauſam, vt remotis impedimentis, & inanibus cõtentionibus amputatis, ſub ſuaui Religionis iugo, & ſuorum inſtitutorum obſeruantia, quietè viuant, gratumq. Altiſſimo famulatũ exhibeãt quinque alios Card. delegimus quib. facultatem cõcedimus, vt Regulariũ, Clauſtraliũ, Mẽdicãtiũ, nõ Mẽdicãtiũ, Hoſpitalariorũ, & Militariũ poſſidẽtiũ, & nõ poſſidẽtiũ, cuiuſuis demũ Ordinis, ſint cõtrouerſijs dubitationibus cõſulationibuſq; propoſitis reſpõdeãt, cãs verò quas inter ipſos religioſos oriri cõtigerit iuxta quarũcumq; religionum inſtituta, eorumq. diſpoſitionem ſuperiores illorum definiant, atque terminent. Dum autem inter Epiſcopos, & Regulares dubitationes inciderint, quæ ſub Decretorũ Concilij Trid. diſpoſitione, aut interpretatione, cõprehendantur, eas ad eandem Congregationem Concilij remittant; Audiant itidem, & decidant prædicti Cardinales cauſas, & controuerſias inter prædictos Ordines vertentes, ſiue in vniuerſum, ſiue ratione particularium locorum, dummodo formam iudiciariam non requirant. Concedimus etiam, vt dictis Regularibus non ad laxiorem, nec ad parem, ſed ad arctiorem Religionem tranſeundi, ijs quos feruore ſpiritus incenſo ad perfectioris vitæ ſtatum tranſire velle conſtiterit, non obſtãtibus quibuſcumque prædeceſſorum noſtrorum Decretis, licentiam dare poſſint. Apoſtatarum quoque electorum, & præter ea extra Monaſteria degentium, aut vagantium cauſas ijdem Cardinales audiant, & cognoſcant, eoſque coercendi poteſtatem habeant. Curent præterea Viſitationis Apoſtolicæ iuſſa, & conſtitutiones editas a Romanis Pontificibus circa ipſos Regulares exequendas, & in vſum introducendas. Prouideant inſuper Regulares laudatæ vitæ zelo Dei, & ſalutis animarum, & prudentia ſpiritus præditos, inſtitutoriq. regularium ordinis, & laudabilium conſuetudinum peritiſſimos qui cum neceſſitas exegerit, prouincias ſui ordinis, & non alterius receptis à nobis literis ad Omnipotentis Dei laudem, & locorũ vtilitatem ſalubriter viſitare valeant. Sub nomine aũt Regulariũ, etiã Moniales, cuiuſuis ſint Regulæ & obſeruantiæ comprehẽdi volumus, omneq. denique ſtudiũ Cardinales ipſi

impen-

impedant, vt ab inferioribus erga ſuperiores debita humilitas, & viciſſim à ſuperioribus erga illos paterna beneuolentia in multa charitate, & diſciplina in ſpiritu lenitatis adhibeatur; neue dominentur inter fratres, ſed ſuperiores ipſi Patres ſe eſſe meminerint. Poſtremo eoſdem Cardinales quaſi religioſorum omnium tutiſſimum perfugium eſſe volumus; vt eorum auctoritate, & auxilio recordati ſtudium religioſæ vitæ, & regularis perfectionis, ſine impedimēto ſtrenuè percurrant.

Huius Congregationis Cardinales hi ſunt.

Frater Michael Bonellus tit. S. M. ſupra Mineruā presb. Cardinalis Alexandrinus.

Iulius Anton. Sanctorius, tit. S. Bartholomæi in inſula, presbyter Cardinalis Sanctæ Seuerinæ.

Philippus Spinola tit. S. Sabinæ presbyt. Cardinalis.

Fr. Conſtantius Sarnanus, tit. S. Petri in Monte aureo, presbyter Cardinalis.

Congregatio pro conſultationibus Epiſcoporum, & aliorum Prælatorum.

Et nos quidem ex Apoſtolicæ ſeruitutis officio omnibus Chriſti fidelibus ad ædificationē debitores ſumus, ſed tamē præcipuo charitatis affectu in Chriſto cōplectimur venerabiles fratres noſtros Eccleſiarū Pręſules, & paſtores, qui ex præcepto Apoſtoli vigilant, in omnibus laborant, miſteriumq. ſuū implent. Quare, vt ab Apoſtolica Sede, à qua tamquā à matre honorem, & iuriſdictionē acceperunt, ſibi cum opus erit, auxilium præſidiumq. paratum eſſe intelligāt, vt greges ſuos tanto fructuoſius paſcant. Quinque itidem Cardinales præponimus Epiſcoporū, & aliorum Prælatorū conſultationibus audiendis, quorū erit facultas, vt Patriarcharum, Primatum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum Prælatorum, & Ordinariorū quorumcumque etiam inferiorū, non tamē Regularium, petitiones audiant, propoſitiſq. difficultatibus, quæſtionibus, ac cōtrouerſijs, alijſq. ſuper quibus conſulti fuerint, etiam per literas ſedulò humaniterq. reſpondeant, dubia, rationes, & cauſas, Eccleſiarum, earumq. dignitatis, iuriſdictionis, exemptionis, immunitatis, iurium, priuilegiorum, & laudabiliū conſuetudinum, conſeruationem concernentes, ſummariè cognoſcant, atque tam ex partium petitione, quam ex officio componant, prout honeſtum, oportunumq. eis videbitur. Cauſas item, & controuerſias, inter eoſdem Prælatos de iuriſdictione, aliaue de cauſa, exortas, item inter capitula, aut obtinentes dignitates, ac inter quaſcūque dignitates ſingulares perſonas, ac Vniuerſitates, aut locorum in tēporalibus Dominos, præter eas, quæ Concilij Trid. interpretationē exigunt, vel ordinem iudiciarium re ipſa requirant, examinent, atque amicabiliter deſuper tranſigere, & per alios, ſi ita conſultum videbitur, etiam extra Diœceſim curēt. Ac pręterea ad Eccleſias viſitādas vbique locorū in quibus Chriſtiana viget Religio viſitatores nobis præſentent, vt exēplo Beati Gregorij Magni, Sancti Leonis, & aliorū Summorū Pontificum prędeceſſorū noſtrorum, cum in Domino expedire videbitur, deſtinare valeamus. Viſitationis item formam illis præſcribant, vt multo cum ſpirituali fructu, & fidelium ædificatione munus ſuū obeant, negotiorumq. omnium tractationis modum aſſignent, ac negligentiam, ſi quādo opus erit emendēt. Inſuper, vbi neceſſitas, vi-

ros vſu,& doctrina idoneos,rectos, & timentes Deũ deligant, qui noſtrarum literarum authoritate ſuffulti eccleſias vt Vicarij Apoſtolici regant. Denique eoſdẽ Cardinales immunitatis Eccleſiarum defenſores, ad tuendum ipſorum Prælatorum perſonas, res, & bona, quarũcumque Eccleſiarũ prædictarum ab omnium iniurijs, atque oppreſſionibus aduerſus quoſcumque quauis authoritate præfulgentes conſtituimus.

Huius Congregationis Cardinales hi ſunt.

Nicolaus tit. S. Praxedis, presbyter Cardinalis Senonenſis.
Hieronymus Simoncellus tit. S. Priſcæ presb. Cardin.
Ioannes Baptiſta tit. S. Marcelli presb. Cardin.
Iulius Cananius tit. S. Euſebij presb. Cardin.
Scipio Gonzaga tit. S. Mariæ de populo, presb. Cardinalis.

Congregatio pro vijs pontibus, & aquis curandis.

ET quoniam curæ, & cogitationes noſtræ ita in communis boni procuratione defixę ſunt, vt dum grauiora, maioraq. diſponimus, eorũ etiam, quæ minora videntur, nõ obliuiſcamur. Conſiderantes, quod ad Almæ vrbis, locorũq. ditionis noſtræ Eccleſiaſticæ ornamentum, aeris ſalubritatem, ciuium, incolarumq. vtilitatem, ac ad Peregrinorũ iterq. agẽtium commoditatem, eorũ præſertim, qui ad hanc Apoſtolicam Sedem, & Apoſtolorum limina, totq. S. loca innumerabilium martyrum ſanguine conſecrata piè viſitanda concurrunt, permagni intereſt viarum, pontium, & aquarum curatio. Nos idcirco huic rei conſulentes Cardinales ſex infra nominatos deputauimus, quibus facultatem damus vias curandi, aperiẽdi, muniendi, dirigendi, factaſq. tuendi, coarctatas dilatandi, veteres iam occupatas iterum in publicum vſum vẽdicandi, & redigendi. pontes item tuendi, & vbi opus eſt, nouos extruendi, vetereſq. ruinoſos inſtaurandi, & iam collapſos, ſi ita neceſſitas tulerit, reficiendi, Aquarũ præterea curam gerẽdi, illarum præſertim, quas nos tanta impenſa, & labore in Vrbem adduximus, illaſq. certa menſura ad publicum vſum, commoditatemq. melius deſtribuẽdi, & vbi maiori aquarum copia opus eſſe viderint, fontes aquarum magis, vbi res vnde deduci poſſint inueſtigãdi deductiones, ſubſtructiones, caſtella, formas, aquæductus receptaculaq. earundem, ſarta, tecta, cõſeruandi, omne impedimentũ tollẽdi, Cameræ noſtræ Apoſtolicæ Præſides, & Miniſtros, quibus ea ſpecialis cura data eſt dirigendi, & à contradictoribus protegendi, aliaq. in his neceſſaria, & opportuna exequendi; Si qua verò difficultas, aut cauſa tam contra Domicellos, communitates, & Vniuerſitates, quã cõtra quoſcumque alios etiam immunes, atque exemptos, ſuper his omnibus iam exorta ſit, vel in poſterum inciderit, eam omnem ſummariè ſola facti veritate inſpecta, ac re primum ad nos, & ſucceſſores noſtros relata, demum definiendi poteſtatem facimus. Qua facultate eoſdem Cardinales, nedum in Alma Vrbe, verum in Vniuerſa Eccleſiaſtica Ditione temporali vti poſſe ſtatuimus.

Huius

Huius Congregationis Cardinales hi ſunt.

Io.Hieronymus Albanus tit.S.Io.ante portam Latinam presbyter Cardinalis.
Hieronymus Simoncellus tit.S.Priſcæ,presb.Cardinalis.
Iulius Cananius tituli S.Euſebij,presb.Cardinalis.
Philippus Spinula tit.S.Sabinæ presbyter Cardinalis.
Henricus Caietanus tit.S. Pudentianæ, presbyter Cardinalis S. Romanæ Eccleſiæ Camerarius.
Franciſcus Sfortia S.Nicolai in Carcere,Diaconus Cardinalis.

Congregatio pro Typographia Vaticana.

CEterum cum ex omni antiquitatis memoria notum ſit, quantum ſemper detrimenti attulerint hæreticorum, aliorumq. veritatis hoſtium inſidiæ, & doli,Sacris libris,Sanctorumq.Patrum monimentis multis modis corrumpendis, quantumq. hoc potiſſimum ſeculo animarum perniciem importauerint eorundem librorum mendoſæ impreſſiones, atque editiones, impuro, & peſtifero hæreſum fermento, alijq. erroribus coinquinatæ, & corruptæ: Nos volentes pro noſtra Pontificia ſolicitudine,vt hæc præclara, & ſalutaris noſtra hæreditas à maioribus accepta,inuiolata conſeruetur,nuper eius rei cauſa non mediocri noſtra impenſa Typographiam Vaticanam ereximus, nunc autem pro rei,& negotij grauitate infraſcriptorũ Cardinalium Cõgregationẽ ſtatuimus,quibus imponimus, vt Sacra Biblia Latinæ vulgatæ,Grecæ, & Hebraicæ editionis,Decretales epiſtolas,Concilia generalia,Sanctorũ præcipuorum Eccleſiæ Doctorum opera,ceteros denique libros,quibus fidei Catholicæ doctrina,traditioneſq.Eccleſiaſticæ cõtinentur,& explicãtur,quã emendatiſſimè curent imprimendos.Quare mandamus,vt vetuſtis manuſcriptis,emendatiſque codicibus adhibitis,præſertim,& nobilibus,& optimis libris referta Pontificia Vaticana bibliotheca,& audimẽto ẽt ſtudio, atque opera doctiſſimorũ hominũ, ex omnibus Chriſtiani Orbis nationibus per nos,aut ſucceſſores noſtros ſelectorum,qui linguarũ peritiſſimi ſint,libros imprimendos, accuratè, diligenterq.conferant,& recognoſcant,vt eorum editio, quantum fieri poterit, integra,atque incorrupta prodeat. Si quæ verò grauiores dubitationes,& difficultates in veterum codicum authoritate, librorum correctione, & emendatione inciderint,rebus prius in Congregatione examinatis,ad nos referant, vt in lectionum varietate id, quod orthodoxæ veritati maximè conſonum erit, ex ſpeciali Dei priuilegio huic Sanctæ Sedi conceſſo,ſtatuamus. Demum eadem Congregatio Typographos,& librorum recognitioni præfectos, in quibuſuis Chriſtiani Orbis Regnis, & prouincijs admonebit, vt diligentem, opportunamq.operã ad ſua quoque officia fideliter, atque integrè exequendam præſtent,in librorumq.huiuſmodi editione accuratiſſimè verſentur,& ad Vaticanæ impreſſionis præſcriptum,ac normam omninò ſe conforment.

Huius Congregationis Cardinales hi ſunt.

Antonius Carafa tit S.Ioannis,& Pauli presbyter Cardinalis.
Franciſcus de Gioioſa,tit.S. Trinitatis in Monte Pincio presb.Card.

Frater

Frater Conſtantinus Sarnanus, tit. Sancti Petri in Monte aureo, presbyter Cardinalis
Benedictus Iuſtinianus S. Agathæ, Diaconus Cardinalis.
Scipio Gonzaga tit. S. Mariæ de populo, presb. Cardinalis.

Congregatio pro conſultationibus negotiationum Status Eccleſiaſtici.

DEnique cum valde conſentaneum ſit, vt qui longinquos, & externos in Domino complectimur, eorumq. negotia breuiter expediri curamus, domeſticis, & propinquis qui ſub noſtra, & Apoſtolicæ Sedis peculiari tutela ſũt, hac quoque in re, propenſius conſulamus; Idcirco vt fideles Eccleſiæ Romanæ filij ditioni noſtræ temporali ſubiecti, ad varia negotia, cauſas, neceſſitatesq. ſuas proponendas perfacilem aditum inueniant, remediumq. ex iuſtitiæ, & æquitatis præſcripto, opportunè, celeriterq. obtineant, Cardinales itidem quinque eorum conſultationibus præficimus, ac præponimus, quorum iuris ſit, cõſultationes, dubitationes querelas, ſuper cauſis ciuilibus, criminalibus, & mixtis ad forum ſeculare dumtaxat ſpectantes, audire, illaq. inter ſe ſtatis diebus conferre, quod æquum eſſe, quodq. omnibus diligenter conſideratis de maioris partis ſententia expedire cenſuerint, ſtatuere, & deliberare, iuſtitiam expedire, adminiſtrare quæ decreta, ac definita erunt executioni tradi curare, ipſiſq. facultatem concedimus, vt in omnibus negotijs, & cauſis cuiuſcumque generis illæ ſint, etiam inter fiſcum, & priuatum & inter priuatos, Communitates, Vniuerſitates, Collegia, eorumq. Rectores, aut alios quoſcũque etiã coram ditionis Eccleſiaſticæ Magiſtratibus, & Miniſtris introductis, & pendentibus, quod iuſtum, & æquum videbitur, præcipiant, cauſas ab eis, vbi id ius, & ratio poſtulauerit, authoritate noſtra auocent, alijſq. iudicibus committant, Gubernatoribus, Prætoribus, cæteriſq. omnibus officia, ex Sedis Apoſtolicæ authoritate gerentibus, vt iuſta, & imperata eius Congregationis exequantur ſignificent, impoſitas pœnas ſiue mulctas, bonorum proſcriptiones, ſeu confiſcationes, corporis pœnas, etiam capitis, vltimiq. ſupplicij (nobis tamen prius de ea re conſultis) moderentur, & commutent, ac eos, qui in carcere erunt, de loco ad locum, vbi id ita expedire iudicauerint, transferri mandent, cæteraq. pro iuſtitia conſeruatione, ſubditorumq. noſtrorum quiete, & tranquillitate deliberent, ac prouideant.

Huius Congregationis Cardinales hi ſunt.

Dominicus Pinellus, tit. S. Laurentij in Pane & Perna, presb. Cardin.
Hieronymus de Ruere tit. S. Petri ad Vincula presb. Cardin.
Antonius Maria Gallus tituli S. Agnetis in Agone, presb. Cardinalis Peruſinus.
Alexander Peretius S. Euſtachij Diac. Card. Montaltus.
Bened. Iuſtinianus S. Agathæ Diac. Cardinalis.

Denique, quo dictarum Congregationum expeditiones validæ exiſtant, Cardinales in qualibet Congregatione non ſint pauciores tribus, ad iudiciorũ verò confuſionem euitandã volumus, vt vnaquæque Congregatio, quãdo aliqua cauſa, quæſtio, vel conſultatio ad eam delata fuerit, diligenter perpen-

R dat,

Digitized by Google

dat, an ad ipſam propriè eius cauſæ cognitio & expeditio pertineat, & ſi ad ſe minimè ſpectare cognouerit, eandam ad iudices ordinarios, vel ad propriam Congregationē remittat. Itidē Cardinales dictarū Congregationum proprios ſigillatim habeant ſecretarios, ab eiſdē liberè deputandos, & ad res quæ in dies geruntur, annotādas, & in publicā formā, ſi opus fuerit redigendas, & quoniā diuinis oraculis admonemur, vbi multa cōſilia, ibi ſalutem adeſſe eædem Cōgregationes pro earū arbitrio viros Sacræ Theologię, Pōtificij, Cæſareiq. iuriſperitos, & rerū gerendarū vſu pollentes, in cōſulationibus aduocēt, atque adhibeant, vt cauſis, quæſtionibus & negotiis quā optime diſcuſſis, q̄ Dei gloriæ, animarū ſaluti, & iuſtitiæ, atque æquitati cōſentanea minimè erunt, decernātur, grauiora verò quæcūque, ad nos, vel ſucceſſores noſtros deferātur, vt quid ſecundū Deum expediat, eius gratia adiuuante, maturè ſtatuamus, ſicq. & non aliter per quoſcūque iudices Ordinarios, & Delegatos, etiā dictos Cardinales, ac cauſarū Palatij Apoſtolici Auditores, ſublata eis, & eorū cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, iudicari, & definiri debere, irritūq. & inane quidquid ſecùs ſup his à quoquā quauis authoritate ſcienter vel ignorāter contigerit attētari, decernimus. Nō obſtātibus præmiſſis, ac quibuſuis Cōſtitutionib. Ordinationib. Apoſtolicis, Priuilegiis quoque, Indultis, & Literis Apoſtolicis quibuſcūque formulis illa ſint cōcepta. Quibus omnib. ēt ſi de illis eorūq. tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, non autē per Clauſulas generales idē importātes mentio, aut quæuis alia expreſſio habēda eſſet, eorū tenores, ac ſi ad verbū insererentur præſentibus pro expreſſis atque inſertis habentes, illis alias ī ſuo robore permāſuris, hac vice dūtaxat ſpecialiter, expreſsè, ac latiſſimè derogamus, ceteriſq. cōtrariis quibuſcūque. Demū per paternā noſtram charitatem, & authoritatē quæ nobis à Chriſto Domino data eſt, admonemus, & per ipſum per quem Reges regnant, obteſtamur Chariſſimos in Chriſto filios noſtros in Imperatorē electum, omneſq. Reges, ac dilectos filios nobiles viros Rerūpublicarū, alioſq. Duces, ac ceteros ſeculares Principes, quos Deus in excelſo loco cōſtituit, & tēporali poteſtate cōmuniuit, vt fidei Catholicæ propugnatores, ac defēſores ſint, de quorū pietate, & erga Apoſtolicā Sedē obſeruātia, atque obediētia, magnoperè in Domino cōfidimus, & quā ēt multis argumentis pſpectā habemus; alios verò Eccleſiaſtica dignitate p̄ditos p hæc Apoſtolica ſcripta, ac p debitę obediētię vinculū, ſtatusq. ſui ſublimē cōditionē, qua Deo arctius religati exiſtūt, obſtringimus, vt his noſtris conatibus ad Dei laudē, fidei ꝓpagationē, fideliū cōmoditatē, & ſalutē, aſſiſtāt, ac authoritatē, quæ Eccleſiæ præſidibus in Beati Petri pſona à Chriſto Domino credita, & collata fuit, ad fidei Catholicę exaltationē & augumentū, ꝓut ex eorū munere tenētur noſq. eos piè facturos ſperamus, tenеātur, & defendant, ac operā oēt, ſtudiumq. omne conferant, vt eadem authoritas Eccleſiaſtica oīno illæſa conſeruetur, ac Eccleſiæ Dei Miniſtris opē, & auxiliū, in his oībus impendāt, & de Sede Apoſtolica, ex ſua, maiorūq. ſuorū pietate, benemereri nō defināt, memores ſe in ſuſceptione Imperialis, ac Regij Diadematis, & Principatus ad id p̄ ceteris deuinctos eſſe, vt inde in hac mortali vita felicitatē, noſtráq & Sedis eiuſdē benignitatē, ac gratiā vberius valeāt ꝓmereri, poſt exactū verò mortalis huius vitę curriculū à Deo æternā gloriā, & beatitudinē cōſequātur. Quod ſi ſecus ab eorum aliquo, qđ minimè credimus, factū erit, diuinā irā donec ſub potēti manu Dei humiliētur, qui tarditatē pęnæ ſupplicij interdū grauitate cōpenſat, ſe minimè effugere poſſe certò ſciant. Vt autem hæ noſtræ literæ quamprimum vbique

loco-

locorum, & gentium innoteſcant, quas inter alias Apoſtolicas perpetuaſq. Cõſtitutiones, annumeramus, illas publicis in locis de more affici, earumq. exemplis, vel etiã impreſſis, ſigillo obſignatis, alicuius perſonæ Eccleſiaſticæ dignitate prædita, ac quibus Notarius publicus ſubſcripſerit, eãdem fidem haberi volumus, quę his exhibitis maxima cũ reuerentia omninò eſſet adhibenda. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtrorum decretorum, conſtitutionum, aſſignationis, dationis, attributionis, confirmationis, coroborationis, ſtatutorum, approbationis, declarationis delectionum, præfectionum, tributionis, permiſſionis, reſeruationis, impartitionis, inſtitutionis, conceſſionũ, iniunctionis, impoſitionis, voluntatum, mandati, prępoſitionis, derogationis, admonitionis, obteſtationis, obſtrictionis, & annumerationis, infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autẽ hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo, quingenteſimo, octuaſimooctauo 11. Kal. Februarij Pont. noſtri anno Tertio.

Tho. Thom. Gualterius.

Regiſtrata apud eundem Thomam Secretarium.

A. de Alexijs.

Anno à Natiuitate Domini milleſimo, quingenteſimo octuageſimo octauo Indictione prima. Die verò Mercurij vigeſima tertia menſis Martij, Pont. Sãctiſſimi in Chriſto Patris, & D.N.D. Sixti diuina prouidentia Papæ V. anno eius tertio. Retroſcriptæ literæ Apoſtolicę affixæ, lectæ, & publicatæ fuerunt in valuis, ſeu portis Sancti Ioannis Lateranen. & S. Petri Principis Apoſtolorum de Vrbe, necnon Cancellariæ, & acie Campi Floræ, & per aliquod temporis ſpacium dimiſſę, per nos Ioãnem Baptiſtam Bagni, & Heren. Lucium Sanctiſſimi D. N. Papæ Curſores. Alex. Parabiachius Magiſter Curſ.

Romæ apud Hæredes Antonij Bladij Impreſſores Camerales 1588.

His ſubiunximus duas Conſtitutiones Sixti Diuina prouidentia PP. V. quarum prior ſuper noua ordinatione Titulorum, & Diaconiarium Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium; poſterior autem de Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium creandorum numero, ordine, ætate, tempore, qualitate, & officio promulgata fuit, & ſunt tenoris ſequentis.

Sixtus Epiſcopus, Seruus Seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

RELIGIOSA Sanctorum Pontificum prędeceſſorum noſtrorũ prouidentia inſtitutum olim fuit, iam inde à vetuſtiſſimis temporibus, & poſteris traditũ, vt S.R.E. presbyteris, certæ in Vrbe Roma Eccleſiæ, tituli appellatæ, quaſi

quædam cuiuſq; propriæ Diœceſes, Diaconibus verò, Vrbis regiones ad Chri-
ſtianæ religionis propagationē, & cōſeruationē aſſignarētur. Quæ quidē ſācta
inſtitutio, pluriū ſeculorū continuata ſerie, ac pro tēporū varietate ſuſceptis in-
crementis ad noſtram vſque ætatem ſeruata, ita viget, vt præter ſex Epiſcopos
Cardinales, qui certis Cathedralibus Eccleſijs Vrbi finitimis præſunt; ſingulis
presbyteris, & Diaconis Cardinalibus propriç in Vrbe Eccleſię tituli videlicet
& Diaconiæ cum ſuis Clero, & populo, ac quaſi Epiſcopali iuriſdictione in ſpi-
ritualibus, & temporalibus regendæ, & adminiſtrandæ committantur. Proin-
de nos, poſtquam per noſtrā nuper editam Cōſtitutionem, creandorum Car-
dinalium numerum, cōputatis ſex Epiſcopis prædictis, quatuordecim Diaco-
nis, reliquis verò presbyteris Cardinalibus, ad ſeptuaginta pręſcripſimus, nunc
quoque ad Dei honorē, atque ad ipſius Sāctę Romanæ Eccleſiæ decus, & or-
namentum, ac Romani Cleri, & populi bonum regimen, ſalubremq. directio-
nem, eiſdem presbyteris, & Diaconis Cardinalibus totidem titulos, & Diaco-
nias, ipſorum amplitudini, & dignitati maximè congruētes, duximus aſſignā-
dos. Ac licèt pleræque ex antiquis Eccleſijs in titulos, & Diaconias cōcedi ſoli-
tis, aut à prædeceſſoribus noſtris ſucceſſu temporum additis, adhuc integræ, &
illæſæ permaneant: tamen quia nonnullæ, tum diuturnitate, & iniuria tem po-
rum, tum diuerſis quæ olim contigerunt eiuſdem Vrbis direptionibus, incen-
dijs, & ruinis collapſę ſunt: Nos antiquæ pietatis, & religionis Chriſtianæ mo-
numenta conſeruare cupiētes, ſicuti ſacroſanctas Baſilicas, & auguſtiora tem-
pla antiquitate ipſa veneranda, nedum ſarta tecta cuſtodiri, ſed & ingenti no-
ſtro ſumptu refici, inſtaurari, & ornari in dies magis curamus; ita etiam primo
quidem loco veteres, & nobiles Eccleſias priſcis tēporibus in titulos presbyte-
rorum Cardinalium, vt præfertur, inſtitutas, delegimus, eaſq. omnes, quæ ad-
huc extant, voluimus omnino in titulos pro modernis, & futuris presbyteris Car-
dinalibus retinere. Deinde ex ijs, quæ recēti memoria in titulos erectæ fuerūt,
prętermiſſis quibuſdam, propter loci incommoditatē, aut aliàs minus idoneis,
ceteras itidem retinere; ac demum ne titulorū numerus presbyteris Cardina-
libus deſit, exemplo nōnullorum noſtrorū prædeceſſorum, alias partim anti-
quas, nondum tamen huiuſmodi honore decoratas, partim verò recentiores
celebres tamen Eccleſias dignitate Præſulum maiorem in modum illuſtrare,
& in ſimiles titulos erigere, & inſtituere, ac pro numero presbyterorum Car-
dinalium tot titulos addere, & ſupplere; ex Diaconis quoque antiquitus inſti-
tutis quatuordecim magis inſignes pro totidem Diaconis Cardinalibus feli-
gere, & congrua diſtinctione confuſionem perpetuò tollere decreuimus,
eordem nimirum titulos, & Diaconias proprios cuiuſque ordinis certos & di-
ſtinctos aſſignando; ita vt nūquam in poſterum, quod hactenus ſæpe factum
eſt, presbyteris Diaconiæ, neque Diaconis tituli presbyterales perturbato or-
dine, aut promiſcuè concedantur. Quod quidem rationi conſentaneum vi-
detur, vt quemadmodum Summus Pontifex vniuerſali Eccleſiæ præſidens, &
omnium totius orbis Eccleſiarum ſolicitudinem gerens, ſpecialiter tamen
Vrbis Romæ Epiſcopus exiſtit, & in ea diuina diſpoſitione ſupremam Sa-
cerdotalis poteſtatis Cathedram tenet; pari quoque ratione Cardinalibus,
quos vti ſpeciales Sanctæ Romanæ Eccleſiæ filios, in Apoſtolici muneris fun-
ctione, atque etiam vniuerſæ Reipublicæ Chriſtianæ adminiſtratione, præcipuos,
ſibiq. maximè coniunctos habet conſiliarios, & cooperatores, in eadem Vrbe
Roma, quæ tantum beati Petri Sedein ea conſtituta, ipſius, & Coapoſtoli eius
Pauli

Digitized by Google

Pauli doctrina, & martyrio conſecrata, & caput Chriſtiani Orbis, & religionis effecta eſt, certas ſedes, manſionem & locum vnicuique proprium aſſignet, cuius quidem loci conceſſione, ijdem Cardinales & ſui officij admoneantur, & reſidentiæ, quam aſſiſtendo ipſi Romano Pontifici ſeruare debent, & vel ex hoc magis tanquam in vnum corpus compacta membra, ſacro capiti connexa eſſe, ab illo dependere clarius dignoſcantur. Habita igitur cum Venerabilibus filijs noſtris eiuſdem S. R. E. Cardinalibus deliberatione matura, de eorum conſilio, & aſſenſu ſtatuimus & ordinamus, in poſterũ perpetuis futuris tẽporibus presbyteris Cardinalibus, has tantum, quæ infra deſcriptæ ſunt, Eccleſias, in titulos aſſignari debere, videlicet ex antiquis, Sanctæ Crucis in Hieruſalem, Sanctorum Marcellini & Petri, Sanctorum Quattuor Coronatorum, Sanctorum Ioannis & Pauli, S. Anaſtaſiæ, S. Sabinæ, S. Stephani in Cœlio monte, S. Clementis, Sanctorum Nerei & Archilei, S. Suſannæ, S. Pudẽtianæ, S. Sixti, Sancti Petri ad Vincula, S. Martini in Montibus, S. Euſebij, S. Priſcæ, Sancti Vitalis, S. Marci, S. Marcelli, S. Laurentij in Lucina, Baſilicæ xij. Apoſtolorum, S. Laurentij in Damaſo, quæ S. R. E. Vicecancellario pro tempore exiſtenti perpetuo conceſſa, & aſſignata eſt, S. Balbinæ, S. Cæciliæ, S. Chryſogoni, S. Praxedis, S. Mariæ Transtiberim. Ex poſterioribus vero Sanctorum Quirici & Iulitæ, S. Ioannis ante Portam Latinam, S. Agnetis in Agone, S. Laurentij in Paliſperna, S. Thomæ in Parione, S. Sylueſtri in Campo Martio, S. Pancratij, S. Bartholomæi in Inſula, S. Matthæi in Merulana, S. Mariæ de Aracæli, S. Mariæ in Via, S. Mariæ ſupra Mineruam, S. Mariæ Angelorum in Thermis, S. Hieronymi Illyricorum: Necnon quas ſupradictis antiquis, & poſterius inſtitutis addimus, & ex nunc in titulos presbyterorum Cardinalium cum honoribus, inſignibus, priuilegiis, authoritatibus, præeminentiis debitis, & conſuetis, inſtar aliarum Eccleſiarum, quæ in ſimiles titulos per noſtros prædeceſſores antiquitus erectæ, & inſtitutæ fuerunt, ſine alicuius præiudicio perpetuò erigimus, & inſtituimus, ac titulorum nomine, & dignitate inſignimus, & decoramus. Sancti Honuphrii in Ianiculo, mutato illius ſtatu ex Diaconia, quæ hactenus fuit, in titulum presbyteralem, Sancti Auguſtini, S. Mariæ de Populo, Sancti Alexii in monte Auẽtino, Sancti Blaſii de Annulo, Sanctæ Mariæ de Pace, Sancti Saluatoris de Lauro, Sancti Petri in Monte aureo, Sãctiſſimę Trinitatis in monte Pincio, Sanctæ Maria Tranſpontinæ. Ex Diaconiis verò antiquis ſtatuimus retinedas eſſe tantũ modo quatuordecim infraſcriptas, videlicet Sanctæ Mariæ in Aquiro, Sanctæ Mariæ in Coſmedin, Sanctorum Coſmæ & Damiani, Sanctæ Mariæ Nouæ, S. Adriani, S. Mariæ in via lata, Sanctæ Mariæ in porticu, Sancti Angeli in foro piſcario, Sancti Nicolai in carcere Tulliano, S. Mariæ in Dominica, S. Euſtachij, Sancti Viti in Macello, S. Agathæ, ac S. Georgii ad Velabrum, Eccleſias, quæ inſigniores exiſtunt, & præſcriptum á nobis Diaconorum Cardinalium numerum exæquant, ita vt computatis Eccleſiis Cathedralibus, videlicet Oſtienſi, & Veliterna inuicem vnitis, Portuenſi, & Sanctæ Rufinæ, itidem vnitis, Albanenſi, Sabinenſi, Tuſculana, & Pręneſtina, quibus ſex Epiſcopi Cardinales præſunt, & titulus presbyterorum ſuperius deſignatis numerũ ſeptuaginta Eccleſiarum conſtituant, & altera præterea titulus ſupra numerũ additus ſit vt quando contingat Diaconum vel Epiſcopũ Cardinalem Vicecãcellarium eſſe: & ideo eundem dictæ Eccleſiæ S. Laurentii in Damaſo, quæ Vicecancellario pro tempore exiſtenti per literas fel. rec. Clementis Papæ VIII prędeceſſoris noſtri perpetuò, vt præfertur, conceſſa & aſſignata fuit, præeſſe, alicui preſbytero Cardinali proprius titulus non deſit. Omnes verò illas Eccleſias, quæ per

præſentem noſtram Conſtitutionẽ presbyteris Cardinalibus in titulos aſſignatæ
ſunt, nunc verò à Diaconis Cardinalibus etiam forſan ex diſpenſatione Apoſto-
lica pro Diaconia obtinentur: itidem omnes, & quaſcũque ex quatuordecim ſupe
rius enumeratis Diaconijs, quæ presbyteris Cardinalibus in titulos forſan etiam
ex ſimili diſpenſatione conceſſæ aliàs fuerunt, & ab ijs obtinentur. Demum om-
nes, & quaſcunque Eccleſias ſuperius non expreſſas, ipſis presbyteris, aut Diaco
nis Cardinalibus in titulos, aut Diaconias commiſſas, & aſſignatas, ac per ipſos
obtentas, volumus, & decernimus per præſentes, ex nunc eo ipſo vacare, & quaſ-
cunque illarum aſſignationes, conceſſiones, necnon diſpenſationes deſuper etiã
Motu proprio, & Conſiſtorialiter, ac de ſimili filiorum conſilio expeditas, quæ
à prædeceſſoribus noſtris, quæque à nobiſmetipſis emanarunt, literaſque Apoſto
licas deſuper confectas, proceſſuſque habitos per eaſdem, & inde ſecuta quæcun-
que, caſſamus, irritamus, & annullamus, irritaque, & nulla, ac nullius roboris, vel
momenti eſſe pronunciamus, mox aſſignaturi eiſdem Cardinalibus, ex quorum
perſonis Eccleſiæ in titulos, aut Diaconias per eos hactenus obtentæ, vigore hu-
ius noſtri decreti vacant, & eorum cuilibet alios titulos, aut Diaconias ex ſupradi
cto numero proprio, cuiuſque ordini congruentes. In alijs verò præterquam ſu-
pranominatis Eccleſijs, etiam ſi earum aliquæ in titulos presbyterorum, aut de-
nominationes Diaconorum Cardinalium concedi ſolitæ ſunt, & Cardinales ijs
præfici conſueuerunt (quarum ſingularum ſituationes, & inuocationes præſenti-
bus haberi volumus pro expreſſis) nomina, inſignia, denominationes, & ſtatum
huiuſmodi titulorum, aut Diaconiatum perpetuò ſupprimimus, & extinguimus,
ac diſtrictè etiam interdicimus, ne de cetero vnquam perpetuis futuris temporí-
bus, alia, quam ex ſupraſcripto numero, Eccleſia in titulum, aut denominationẽ
Cardinalatus, cuipiam presbytero, aut Diacono Cardinali concedatur, aut aſſi-
gnetur; neque alijs, quàm ſupranominatis titulis, aut Diaconijs presbyteri, vel
Diaconi Cardinales præficiantur, neve vnquam aliqua ex ſupradictis Diaconiis,
presbytero, neque contra, vllus ex dictis titulis Diacono Cardinali quomodoli-
bet concedatur, vel aſſignetur; neque cum iis, aut eorum aliquo ex quauis cauſa,
deſuper diſpenſetur. Sed & decreta aliàs in Conſiſtorio ſuper hoc edita innouan-
tes, & ampliantes, pari ratione etiam perpetuò prohibemus, ne in poſterum ali-
cui Presbytero, aut Diacono Cardinali, qui alterum titulum, aut Diaconiã quo-
modolibet aſſecutus fuerit, quive ex ordine Diaconorum ad ordinem presbyte-
rorum, vel ad Epiſcopalem dignitatem tranſierit, aut ex ordine presbyteratus in
Epiſcopum pariter promotus fuerit, licentia, & facultas retinendi priorem Eccle-
ſiam ſui tituli, vel Diaconiæ in adminiſtrationem, aut in titulum, neve Canonica-
tuum, & præbendarum, dignitatum, officiorum, aut beneficiorum dimiſſi tituli,
vel Diaconiæ collatio, neque palatii, domus, vineæ, hortorum, aut fructuum, red-
dituum, & prouentuum, aut iurium quorumcũque ad huiuſmodi titulos, ſeu Dia-
conias pertinentium, ad tempus, ſeu ad vitam retentio, aut vlla alia reſeruatio,
quouis prætextu, occaſione, vel cauſa, etiam melioramentorum, & ſumptuum in
illarum reparationem, neceſſitatem, ſiue vtilitatem factorum, concedátur; ſed vo-
lumus, vt ipſi tituli, & Diaconiæ, cum illis annexis, iuribuſque, & pertinẽtiis ſuis
vniuerſis, liberè dimittantur. Inſuper præcipimus, & perpetuò ordinamus, vt de
cetero in quibuſcunque literis Apoſtolicis, in quibus Cardinalium ſubſcriptio ma-
nu propria facienda erit, iidem Cardinales etiam tituli, ſeu Diaconiæ, vel Epiſco-
patus ſui Cardinalatus nomine expreſſo ſe ſubſcribant. Decernentes per huiuſmo-
di erectionem, & inſtitutionem, decem prædictas per nos in titulos erectas Eccle-
ſias.

ſias tantummodo nouis priuilegijs, & dignitate auctas, decoratas, & inſignitas; nihil autem omninò præiudicij cuiquam illatum, nihil alieni iuris detractum, aut imminutum cenſeri poſſe, aut debere, ſicque per quoſcunq. Iudices Ordinarios, & Delegatos, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, & Cardinales prædictos, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, in quauis cauſa, & inſtantia iudicari, & definiri debere; necnon irritum, & inane ſi ſecus ſuper præmiſſis, eorumve aliquo à quoquam quauis authoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac Eccleſiarum ſupradictarum aliarum quarumcunque, necnon ordinum iuramento confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegijs quoque indultis, & literis Apoſtolicis illis, ac quibuſuis perſonis quomodolibet conceſſis, approbatis, & innouatis. Quibus omnibus, illorum tenores præſentibus pro expreſſis habentes, ſpecialiter, & expreſſè derogamus, ceterisque contrarijs quibuſcunque. Sic igitur ipſi Cardinales, quibus huiuſmodi Eccleſiarum regimen, cura, & adminiſtratio pro tempore commiſſa erunt, eis in ſpiritualibus, & temporalibus ſollicitè, fideliter, & prudenter regant, & gubernent, ac iuxta conſtitutionem piæ memoriæ Leonis Papæ X. prædeceſſoris noſtri in Concilio Lateranenſi nouiſſimè celebrato, editam, frequenter viſitent, circa cultum diuinum inuigilent, mores, ac vitam cleri, & populi eis ſubiecti diligenter explorent, eoſque ad rectè, & honeſtè viuendum paterno moneant affectu, bonorum, ac temporalium redditruum curam gerant, ſic ad Dei gloriam, & fidelis populi ædificationem pia, & magnifica ſtructura, & fabrica, ſuas quique Eccleſias inſtaurare ſtudeant, & exornare, & tam in vita, quàm in mortis articulo, pro diuini cultus augmento, & ſalute animarum ſuarum ad congruè ſuſtentandum aliquem presbyt. qui inibi in diuinis deſeruiat, ſiue alias erga ipſas Eccleſias ſi reparatione indigeant, vel alia ſubuentione, de bonis ſibi à Deo collatis, prout cuique pro modo facultatem conſcientia dictauerit, munificos ſe exhibeant, & liberales, vt earundem Eccleſiarum decora, & ornamenta tantorum Præſulum reſpondeant dignitati, ac ipſæ Eccleſiæ tam ſublimibus perſonis gaudeant ſe commiſſas, & eorum amplitudine illuſtratas; iidemque Cardinales exinde ipſius Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, cuius nobiliſſima membra ſunt, maieſtatem ſua pietate, ſollicitudine, & prudentia in dies magis extollant, & reuerentiam omnium gentium erga illam exemplis bonorum operum inſigniter augeant, ac denique præter æternæ retributionis præmia digna quoque laudum præconia à nobis, & Apoſtolica Sede valeant promereri. Mandamus verò, vt præſentes literæ in quinterno Cancellariæ Apoſtolicæ de more deſcribantur. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtrorũ ſtatutorum, ordinationum, erectionis, inſtitutionis, inſignitionis, decorationis, voluntatum, decretorum, caſſationis, irritationis, annullationis, nunciationis, ſuppreſſionis, extinctionis, interdicti, innouationis, ampliationis, prohibitionis, præcepti, derogationis, & mandati, infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo quingenteſimo, octuageſimo ſeptimo, Idibus Aprilis, Pontificatus Noſtri Anno Secundo.

† Ego Sixtus Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.

Sixtus Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, ad futuram rei memoriam.

1. Pet. 2. POſtquam verus ille, atque æternus Paſtor, & Epiſcopus animarũ Chriſtus Dominus ad gubernandã Vniuerſalem Eccleſiã, quam ſuo pretioſo ſanguine acquiſiuit, Apoſtolorũ Principi Beato Petro Cæleſtis ſimul, ac terrenæ tradidit plenitudinẽ poteſtatis, eiq. ſuas in terris vices commiſit, ſicut in cathedra ipſius Petri ſucceſſor, & verus Chriſti Vicarius Romanus Pontifex diuina prçordinatione, eiuſdẽ ſupremæ Apoſtolicæ dignitatis faſtigium, & locum in terris tenet; ita etiam ſacroſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales repræſentantes perſonã Sanctorũ Apoſtolorũ, dum Chriſto Saluatori regnũ Dei prædicanti, atque humanæ ſalutis myſterium operanti miniſtrarent, eidem Pontifici in executione Sacerdotalis officij, *c. per venerabilem, q. fil. ſint legit. cap. fundamẽta, de elec. lib. 6.* & in dirigenda ipſa Eccleſia Catholica, cui præeſt, cõſiliarij, & coadiutores aſſiſtunt, quaſi oculi, & aures, ac nobiliſſimæ ſacri capitis partes, & præcipua illius mẽbra à Spiritu ſancto conſtituta, qui in hac ipſa Eccleſiaſtica Hierarchia diuina diſpoſitione, inſtar illius cæleſtis, cui ex altera parte reſpondet, ordinata, ad altiſſimũ gradũ euecti cũ ipſo Romano Pontifice cõi patre, ac paſtore, ad quem ex omnibus vndique gentibus, ac nationibus in grauiſſimis, maximèq. arduis rebus fidelis omniũ generum, omnium ordinum, ſummi, infimi quotidie confluunt, tanti põderis molem, atque onus populorũ ſuſtineant, & pro animarum ſalute, pro fide, pro iuſtitia, pro vnitate aſſiduè inuigilent, ac laborent, qui circa ipſum vniuerſali Eccleſiæ ſeruiendo, ſingularũ Eccleſiarũ cõmoditatibus ſe impendant, quorũ conſilio idẽ Pontifex agenda diſponat, quorũ opera, & neceſſaria, & plurimum *Extrauagan. Ioan. XXII. Execrabilis.* fructuoſa vniuerſæ Reipublicæ Chriſtianæ in ſecundis rebus ornamento, & commodo, in dubijs præſidio, & adiumento eſſe poſſit, qui denique pro exaltatione Catholicæ Religionis, pro pace, & quiete Chriſtiani populi pro augmẽto, & honore Sãctæ Sedis Apoſtolicæ, ſanguinẽ, ſi ita referat, & ſpiritũ conſtanter effundant. Cũ itaque ipſi veri cardines ſint, & clariſſima Eccleſiæ lumina, tẽpli Dei baſes, firmamenta, & lumina Chriſtianæ Reipublicæ, ſingulari quadã pietate, ac doctrina: nec vulgari, aut mediocri, ſed inſigni, atq; eximia virtute abundare debẽt, vt quam gerunt perſonam dignè, & honorificè valeant ſuſtinere. Ac quemadmodum præcipuæ ſunt partes ſummi Romani Præſulis in ijs aſciſcendis exquiſitam adhibere diligentiam, & accurata circumſpectione prouidere, vt viri optimi, ac lectiſſimi aſſumantur, & vel in hoc potiſſimum neceſſitati, atque vtilitati totius Eccleſiæ ſibi commiſſæ conſulatur: ita etiam Prælati, ceteræque perſonæ Eccleſiaſticæ ad tantæ dignitatis ſublimitatem promouendi, anteactæ vitæ laude, atque excellenti quadam, & rara meritorum commendatione præ ceteris fulgeant, neceſſe eſt, vt hoc ampliſſimo honore digni habeantur. Siquidem eorum vita ac mores ceteris exẽplo eſſe debẽt, verba, & reſpõſa pro oraculis, monita, ac pcepta ab vniuerſis Chriſtianis, regulæ, & norma rectè viuẽdi, rectèq. ſẽtiẽdi exiſtimantur; ab ijs quaſi ſapiẽtiſſimis magiſtris Eccleſiaſticæ diſciplinæ formã ſuſcipiunt, q̃ ad mores vitãq; cunctorũ fideliũ cõponẽdos longè, lateq; diffuſa propagetur. Ipſi deniq; verè ſunt ſal terræ, ac lucernæ poſitæ ſuper cãdelabrũ, vt inter ſanguinem, & ſanguinem, cauſam, & cauſam, leprã, & leprã diſcernãt, ac doctrinæ opportu-
Matt. 5. nitate, & veritate infirma cõfirment, diſrupta cõſolident, deprauata conuertant,
Deut. 17. luceãt omnib, qui in domo Domini habitant, ac primæ huic Sedi aſſiſtentes, cun-

ctos

Digitized by Google

ctos paſtores, dum in grauioribus negotijs eandem Sedem cõſulunt, eiusve opẽ
implorant, ſuo iudicio, conſilio, & authoritate inſtruere, dirigere, ac docere non
ceſſent. Ceterũ cum nõ ſolum ad eos ſpectet plurima. & maximi momenti nego
tia, & cauſas, quæ eis in dies cõmittuntur, præclara fide, & prudentia cognoſcere,
ac legationibus in Prouincijs gubernãdis, & in grauioribus rebus, ſæpius ad Re-
ges, & Imperatores perfungi: ſed, quod omnium caput & ſumma eſt, ex eorũ cor
pore, numero, & Collegio, ille ipſe, qui cunctis paſtoribus eſt præficiẽdus, ac to-
tius Dominici gregis curam habiturus, ſummus Pontifex deligatur, ijdemq. illũ
ſuis ſuffragijs creent, qui tunc demũ publico bono Chriſtiani populi, optimus ſi-
ne vlla dubitatione exiſtet, ſine numero, & ſuffragijs bonorũ deligetur in hac ſa
cra lectione cẽſendi ſunt veri interpretes, atque internũcij volũtatis Dei, cuius ſpi
ritu ſicut vniuerſum Eccleſiæ corpus ſanctificatur, & regitur, ita maximè hoc to-
tum huiuſmodi electionis opus eiuſdem afflatu. & inſtinctu abſolui certiſſimũ eſt,
atque omnibus exploratum, vel ex ipſo perſpici poſſit, quãta in eis requiratur pu-
ritas, & ſinceritas ab omni carnis affectu, priuatorũ cõ̃modorũ cura, & factionũ
ſtudijs aliena, quorum pectora, & voces templa, & organa futura ſint Spiritus Sã
cti, & ex quibus quaſi ſeminibus is ſit proditurus, in quem totius Apoſtolicæ po-
teſtatis plenitudo Deo annuente meritò cõferatur. Quapropter, vt tanti mune-
ris amplitudo ea qua decet obſeruantia, & admiratione apud cũctos mortales ho
noretur, & in quos ob celſitudinem gradus, omnium oculi, omniũ ora conuertun
tur, in eis ſummæ dignitati par claritas, & ſplendor eluceat, atque in eis glorifice-
tur Deus, honorificetur ſacerdotale miniſteriũ, & animæ fideliũ lætificentur, cer-
tè ſacris ampliſſimi huius honoris inſignibus ij demũ decorãdi videntur, qui exi-
mia eruditione, innocentia, ac ſanctitate, & omni virtutũ genere à vero ſolidorũ
bonorum largitore Deo ſupra ceteros fuerint illuſtrati. Proinde nos, poſtquã pla
cuit diuinæ bonitati imbecillitatẽ noſtrã ad Summi Apoſtolatus apicem vocare,
inter ceteras, quas pro bono vniuerſalis Eccleſiæ his maximè turbulentis tẽpo-
ribus, dies noctesq. ſuſcipimus curas, & cogitationes, hanc ipſam Pontificia noſtra
ſollicitudine digniſſimã iudicauimus, vt ad cõmunem ſalutem, & profectũ Chri-
ſtiani populi noſtræ curæ crediti, ac ad ipſius S.R.E. decus, & ornamentum circa
Cardinalium electionem, atque aſſumptionem, tam à prædeceſſoribus noſtris,
quàm à nobis hactenus editas ſanctiones, & decreta, expenderemus, in quibus li-
cèt pleraque ſalubriter, ac prudenter diſpoſita, & ordinata fuerint: quia tamen res
humanæ facilè in deterius prolabuntur, niſi ſit, quis eas aſſiduè renouet, atque
conſeruet, eaſdem illas ſanctiones, & decreta partim innouando, partim declarã
do, partim pro rerum, & temporum exigentia ſupplẽdo, & in melius reformãdo,
habita ſuper his cum Venerabilibus filijs noſtris eiuſdem S.R.E. Cardinalibus,
deliberatione matura, de eorundem filiorum conſilio, & vnanimi conſenſu, hanc
noſtrã perpetuò valituram Cõſtitutionem duximus promulgandam, qua & noſ-
metipſos in re tam graui muneris admonemus, & quã nobis legem imponimus,
eandem noſtris ſucceſſoribus indicamus, quos & ſui officii non immemores fore
confidimus, & ſe aliquando in diſtricto, ac tremendo Dei iudicio ſuæ villicatio- Rom. 1
nis rationem eſſe reddituros, Apoſtolo dicente: Omnes ſtabimus ante tribunal 2. Co
Chriſti, & vnuſquiſque noſtrum pro ſe rationem reddet Deo.

PRIMVM igitur, cum ita expoſcente rerum, ac temporum qualitate, & occa-
ſione receſſum fuerit à veteri illo more, admodum paucos viros in ſacrum Colle
gium aſcribendi, iãque plures noſtra ætate Cardinales, quam antiquius in ipſum
Collegium cooptari conſueuerint, tum vt iuxta Generalis Concilii Trident.

cretu

cretum, omnium Chriſtianitatis Nationum ratio habeatur, tũ quia in eodẽ Collegio multi, quæ eſt humani corporis infirmitas, ſenectute, vel morbis frequẽter grauati, haud cõmodè tanto oneri aſſiduè ſuſtinendo ſufficere queunt, vt iis hæc moderatio cõgrua adhibeatur, & certi limites præſcribantur, ne vel ad veterẽ illam paucitatem eos redigamus vel rurſus eorũ honor nimia, ac ſuperflua numeroſitate vileſcat, quod interdum, & nos ipſi dũ in minoribus eſſemus, vidimus, & experti ſumus; Ac vt veteris Synagogæ figura Sãctæ, & Apoſtolica Eccleſiæ veritati reſpõdeat, ſequi cupientes mandatũ Domini factũ ad Moyſen, de cõgregãdis ſeptuaginta viris, de ſenioribus Iſrael, quos noſſet ſenes populi eſſe, & Magiſtros, vt ſecum onus populi ſuſtẽtarent, & nõ ipſe ſolus grauaretur, ſuper quos ad

Num. 11. oſtium tabernaculi ductos, loquente Domino, Spiritus requieuit: de prædictorũ filiorũ noſtrorum conſilio perpetuò ſtatuimus, & ordinamus, vt in poſterum connumeratis omnib. cuiuſque ordinis Epiſcopis, Presbyteris, & Diaconis Cardinalibus, qui nunc ſunt, quiq. in futurum creabuntur, cuncti ſimul numerum Septuaginta nullo vnquã tempore excedant, ac talis numerus quouis prætextu, occaſione, vel cauſa etiã vrgentiſſima minimè augeatur. Quod ſi vnum, vel plures à nobis, vel pro tẽpore exiſtente Romano Pontifice in futurũ vltra dictum numerum eligi in Cardinalẽ, aut creari, aut pronunciari contingeret, decernimus hmôi electionem, creationem, & pronunciationẽ nullã, irritam, & inanem fore, & cenſendã eſſe, nullumq. ius, ſeu titulũ, re, aut nomine ſic electo, ſeu electis acquiri, neqꝫ eorũ quemquã pro Cardinali haberi, aut reputari poſſe, aut debere, neque dictam electionem, creationem, pronunciationem, ab initio inualidam, & vltrà numerũ factam, ſi poſtea ad præſcriptum numerum moriente vno, vel pluribus Cardinalibus ipſum Collegium redigatur, propterea ex poſt facto conualeſcere, ſed vti à principio ſic deinceps in perpetuum nullius fore roboris, vel momenti.

Quoniã verò iam inde ab antiquiſſimis etiam Apoſtolorum temporibus Diaconorũ ordo ad inſeruiendũ, & miniſtrandum in Eccleſia Dei ex magna prouidẽtia dignoſcitur inſtitutus, & pro tẽporũ varietate modò maior, modò minor numerus eſſe conſueuit, ita vt aliquando ſeptẽ, interdũ quatuordecim quandoqꝫ verò decem, & octo Diaconi fuerint, & tamen hoc tempore tum propter eorũ paruum numerum, tam propter aliquorum abſentiam à Romana Curia, adeo pauci reperiuntur, vt eorum officio ſatisfacere nequeant, immò ſæpius presbyt. Card. loco Diaconorum, contra patrum inſtituta Pontifici aſſiſtere, & miniſtrare cogãtur: idcirco ſtatuimus, vt ex prædicto numero Cardinalium, Diaconi quatuordecim, reliqui omnes præter ſex Epiſcopos, presbyteri ſint, & eſſe debeant.

Neque poſthac quiſpiã in Diaconũ Cardinalẽ aſſumi poſſit, niſi ſaltẽ in vigeſimo ſecundo ſuæ ætatis anno fuerit cõſtitutus, ita vt omninò intra annũ ad ſacrũ Diaconatus ordinẽ valeat, & debeat promoueri: alioquin ſi anno elapſo ad ipsũ Diaconatus ordinẽ promotus nõ fuerit, eo ipſo tã in Cõſiſtorialibus, & omnibus aliis actibus, & negotiis Cardinalitiis, quã etiã iuxta Cõſtitutionẽ fel. rec. Pij Papæ IV. prædeceſſoris noſtri ſuper reformatione cõclauis editam, in electione Romani Pontificis voce actiua, & paſſiua omninò careat, ac priuatus exiſtat.

Diaconorũ autem numerus ſic præfinitus perpetuò retineatur, ac Diaconi in eodẽ ordine ſemper remaneant, & ſi qui eorũ ex deuotionis feruore ad presbyteratus ordinem promoti fuerint, ſemper tamẽ in eodẽ Diaconatus ordine, & officio miniſtrent, & ſuum locum inter Diaconos Cardinales teneant, donec ex Cardinalibus de nouo creandis, ſiue eligẽdis, alii Diaconi prædictum numerum ſuppleant, & in eorum locũ ſubrogẽtur, ac ſubſtituantur. Quo caſu antiquiores Dia-

coni ad presbyteratus ordinem promoti, ad presbyteros Cardinales tranſire atque inter eos ſedere valeant, & connumerari.

Vt verò Diaconos Cardinales, qui in ſua vocatione permanſerint, & in miniſterio ordinis ſui perſeuerauerint, maioribus honoribus proſequamur, volumus vt cum aliquam ex ſex Cathedralibus Eccleſijs quibus Epiſcopi Cardinales pręſunt, primo, ſecundo, & tertio per obitum vel translationem, aut alias pro tempore vacare contigerit, antiquior quidem presbyter Cardinalis præſens, ſaluo cuique Epiſcopo Cardinali iure tranſeundi ad eam, dimiſſa priore cui præerat, vt moris, eſt promoueatur: ſed vbi poſt tres vacationes, tres itidem ex ipſis preſbyteris Cardinalibus in Epiſcopos præfecti fuerint: tunc ſi quarta alicuius harum Eccleſiarum vacatio contigerit, excluſo, ea tantum vice, antiquiore presbytero, prior Diaconorum Cardinalium, qui præſens fuerit, & in ætate legitima conſtitutus, vel ſi ille noluerit, aut nequiuerit aſſumi, ſequens Diaconus eiſdem qualitatibus præditus, ad eam promoueatur, & ita deinceps in huiuſmodi vacationibus ſex Eccleſiarum prædictarum perpetuò obſeruetur, vt poſt tres preſbyterorum ad dictas Eccleſias promotiones, quarta occurrente vacatione, prior Diaconorum aut ſequens, vt præfertur, in Epiſcopum præficiatur.

Inter hos Septuaginta Cardinales, præter egregios vtriuſque iuris aut Decretorum Doctores, non deſint aliquot inſignes viri in Sacra Theologia Magiſtri, præſertim ex Regularibus, & Mendicantium Ordinibus aſſumendi, ſaltem quatuor, non tamen pauciores.

Antiquum verò Clementis, Anacleti, Euariſti, Alexandri, & aliorum Sanctorum Pontificum Prædeceſſorum noſtrorum morem, per ſexcentos & amplius annos continuata ſerie obſeruatum ſequi volentes, ac Decretum aliàs per nos in noſtro Conſiſtorio editum, innouantes, perpetuò ſancimus, tempus creandorum Cardinalium ſeu promotionis ad Cardinalatus honorem faciendæ menſe Decẽbri dumtaxat in ipſis temporibus, ſeu diebus ieiuniorum, & non alijs eſſe debere.

Vt autem ipſi Cardinales in regimine vniuerſalis Eccleſiæ nobis pro tempore exiſtenti Romano Pontifici vtiliter aſſiſtere valeant, ac de omnibus Chriſtianorum Regnorum, Prouinciarumq. moribus, rebus, & negotijs promptè, & fideliter certa ab eis notitia, pro rerum emergentium opportunitate habeatur, prædicti Concilij Tridentini Decreto inhærentes, ſtatuimus, vt ex omnibus Chriſtianitatis nationibus, quantum commodè fieri poterit, idonei aſſumantur.

Præterea, qui Cardinales cercandi erũt, legitimis, & honeſtis ſint exorti natalibus, neq; vlla prorſus labe, aut illegitimorum natalium ſuſpicione quouis modo laborent, ſed omni macula, & impuritate careant, alioquin ad tam eminentem dignitatis gradum, penitus inhabiles, & illius incapaces ſint, & eſſe cenſeantur. Quocirca conſiderantes, quod licèt tãta ſit vis, & efficacia Sacramenti Matrimonij quod Apoſtolo teſte, Magnum eſt in Chriſto, & in Eccleſia, vt qui antea geniti erant, ex ſoluto, & ſoluta, inter quos ritè Matrimonium conſtare poterat, poſt *Epheſ. 5.* illud contractũ legitimi habeantur, in nonnullis tamen Prouincijs, & Dominijs, nobilitatis priuilegijs non gaudent, nec ad ſecularia officia, honores, & dignitates, neque ad nobilium feudorum, & ſtatuum ſucceſſiones admittuntur: quodque multo magis indecorum videretur, & ab Apoſtolicæ Sedis dignitate alienum, ſi huiuſmodi illegitimi per ſequens Matrimonium, vt præfertur, legitimati in Cardinales aſſumerentur, ac Cardinalatus celſitudo, & ſplendor, qui dignitati Regiæ comparatur facilè deprimi, commaculari, aut quodammodo inobſcurari poſſet: ideo vt puriori dignitati puriores natales reſpondeãt, quoſcumque illegitimè na-

tos

Digitized by Google

tos, quotumuis, etiam Magnorum Principum, etiam Ducali, aut maiori, etiam Regia, & Imperiali authoritate fulgentium filios, quocumque gradu, dignitate, & præeminent a prædîtos, etiam gen tos ex ſoluto, & ſoluta, inter quos tunc Matrimonium conſtare poterat, ac poſtea per ſubſequens Matrimonium, etiam ritè, & ſolemniter in facie Eccleſiæ contractum, vel aliàs legitimatos, & quomodolibet habilitatos, & natalibus reſtitutos, ac quorumuis honorum capaces effectos, etiam ſi cum eis, vt hanc ipſam dignitatem obtinere valeant, ſuper defectu natalium fuerit expreſſè, & in ſpecie authoritate Apoſtolica quomodolibet diſpenſatum, nihilominus prædictæ Cardinalatus dignitatis prorſus incapaces, & ad eam obtinendam perpetuò inhabiles decernimus, ac declaramus.

Sed, & inſuper prohibemus, ne ij, quos propter defectus, vitia, aut impedimēta quacūque ad ſacros ordines ſecundū Canonicas ſanctiones promoueri fas nō eſt, etiā ſi cum dicta ipſis authoritate Apoſtolica fuerit diſpenſatū, neue alicuius criminis, aut infamiæ nota reſperſi in Cardinales, vllo vnquā tēpore aſſumātur.

Cæterum, vt non ſolum honore, ſed etiam re ipſa cardines ſint, ſuper quibus oſtia vniuerſalis Eccleſiæ tutò nitantur, diuinaq. & humana miniſteria ſibi commiſſa vtilius exequi poſſint, ſtatuimus, vt lectiſſimi, & præcellentes viri in ipſum Collegium aſcribantur, & quorum vitæ probitas, morum candor, præſtans doctrina, & eruditio, eximia pietas, erga ſalutem animarum ardens ſtudium, & zelus, in dandis conſilijs ſincera fides, & integritas, in rebus gerendis ſingularis prudentia, conſtantia, & authoritas, & aliæ qualitates à iure requiſitæ, tam ipſi Pontifici, quam vniuerſo Collegio cognitæ, & probatæ ſint.

Ac proinde ne homines ſacrarum rerum planè imperiti, & rudes, atque Eccleſiaſticarum functionum ignari, quaſi in Eccleſia Dei hoſpites, & peregrini, ſtatim huiuſmodi muneri praficiantur, iuxta decretum iam pridem à nobis in prædicto conſiſtorio noſtro ſancitum, quod pariter harum ſerie innouamus, diſtrictè interdicimus, ne quis vllatenus ad Cardinalatus honorem aſſumi queat niſi qui antea clericali charactere inſignitus, & in quatuor minoribus ordinibus conſtitutus, per annum ſaltem habitum, & tonſuram geſtauerit clericalem.

Cum autem ad honorem adeo ſublimem promouendi omni virtutum, & præſertim caſtimoniæ laude ſupra ceteros plurimum eminere debeant, qui verò filios etiam legitimos, ex vxore ſua aliàs dignoſcitur ſuſcepiſſe, certum nequeat ſuæ teſtimonium continentiæ exhibere, & pater erga proprios filios naturali affectu nimia quadam propenſione feratur, verendumque ſit ne propterea varijs propriæ domus negotijs, ac multiplici liberorum cura diſtractus, Eccleſiæ negotia ſibi credita, aut negligenter tractet, aut minus ſolicitè, & fideliter, quam par eſt, eiuſdem Eccleſiæ iura tueatur, prohibemus, ne aliquis, qui vtriuslibet ſexus filium, ſeu filios, etiam ex legitimo matrimonio ſuſceptos, vel nepotem, ſeu nepotes ex eis habeat, vllatenus in Cardinalem aſſumi, aut promoueri poſſit.

Inſuper, vt factionum fomitem, & ſimultatum anſam, ex ſacro hoc cœtu quantū cū Domino poſſumus, amputemus, Decretū piæ memoriæ Iulij Papa III. prædeceſſoris noſtri in ſacro olim Conſiſtorio editū approbantes, & declarantes, Similiter perpetuò interdicimus, ne vllo vnquam tempore aſſumatur aliquis poſt hac in eiuſdem S.R.E. Cardinalem, qui frater vtroque vel alterutro parente germanus exiſtat alterius Cardinalis viuētis, ita vt eodem tempore duo fratres germani in eodem Collegio nullatenus eſſe poſſint. Quinimò idē Decretū extendentes, & ampliātes, prohibemus quoq; ne patrueli, vel amitino, aut cōſobrino Cardinale

dinale viuente, alter eius patruelis vel amitinus, aut conſobrinus, ad Cardinalatum valeat promoueri.

Sed, & pari ratione ſancimus, ne patruo aut auunculo Cardinali viuente, eius ex fratre vel ſorore nepos, nec rurſus nepote ex fratre vel ſorore Cardinale exiſtente, illius patruus aut auūculus, nec vllus denique alius, qui primo aut ſecundo tantum conſanguinitatis gradu alicui Cardinali viuenti coniunctus ſit, quamdiu is vixerit in Cardinalē aſſumi poſſit. Ita vt omnes, & ſinguli prędicti tam pater, filios, aut nepotes habēs, quam fratres germani, patrueles, amitini, conſobrini, patruus, auūculus, nepos ex fratre, vel ſorore, & quiuis vt ſupra primo, aut ſecundo gradu coniunctus alter altero Cardinali viuente, ad Cardinalatum inhabiles, & illius incapaces ſint, & cenſeātur, neque eorum aliquis Cardinalis creari valeat, neque aduerſus hanc prohibitionem ex quacumque etiā vrgentiſſima cauſa cum eius liceat diſpēſari. Et nihilominus electio, creatio, ac pronunciatio Cardinalium huiuſmodi contra præſentem prohibitionem, aut interdictum facta, & attentata nulla, irrita, & inanis ſit, eo ipſo, ac cum omnibus inde ſecutis nullius ſi roboris, vel momenti.

Poſtremò attendētes proprium eſſe eorundem Cardinaliū munus, aſſiſtere vt præmittitur, Christi ī terris Vicario, eiq. in regēda Eccleſia Catholica cōſiliū et operā aſſiduè præſtare, atque cū eo Eccleſiæ neceſſitatibus prouidere, ipſoſq. tum ad id ex ipſius officij debito, tū ex ſanctorū Patrū decretis teneri, ac propterea abſurdum eſſe Cardinales procul ab ipſo Pōtifice vitam agere, & locū, manſioneq; ſuā in Eccleſia Dei adeo præcelſam cōtra huiuſmodi officij debitum, & in ſuarū perniciem animarū negligere, ac deſerere, inhærētes decreto ſimiliter à nobis in Cōſiſtorio noſtro dudū deſuper promulgato, de eorundē Filiorum cōſilio ſtatuimus, & ordinamus, ne quis in poſterū à Romana Curia abſens Cardinalis creetur, aut pronūcietur, niſi hac adiecta cōditione, vt intra annū in Romanā Curiā venire, & Apoſtolorū limina viſitare teneatur, necnō antequā Biretum rubrum, quod à Romano Pōtifice de more benedici, ac per certū nunciū mitti ſolet, ei tradatur, illiuſue capiti īponatur, iuret in manibus perſonæ alicuius in dignitate Eccleſiaſtica cōſtitutæ, cui id negotij datū fuerit, ſe intra annū à die præſtiti iuramēti numerandū, oī mora poſtpoſita, & impedimēto remoto, ad Vrbē, vel aliò, vbi Ro. Cu. eo tēpore fuerit pſonaliter aduēturum, vt ſiſtat ſe nobis, aut pro tpe exiſtēti Romano Pontifici, & ſanctæ Sedi Apoſt. cuius obſequijs erit aſcriptus, & quādiu ipſi Pōtifici viſum fuerit, muneri ſuo incūbat, atque ita de legibus, moribus, cōſuetudinibus ac toto ſtatu eiuſdē Sedis plenè inſtruatur, atque ad Eccleſię, ſeu Prouinciæ, cui forsā præerit, neceſſitates ſubleuandas, abuſus tollendos, mores reformandos, Eccleſiaſticā diſciplinam, ſi qua ex parte labefactata fuerit, reſtituēdam, opportuna, & ſalutaria conſilia ab ipſius Pōtificis paterna charitate ſapientia, & vigilātia recipiat, & pro viribus exequatur. Cuius quidem iuramenti poſtquam per eum præſtitum fuerit, publicum inde inſtrumentum conficiatur, & in forma authentica ad nos, vel noſtrum pro tēpore ſucceſſorē, nulla interpoſita mora trāſmittatur. Quod ſi fortè id iurare recuſauerit, volumus, vt biretū rubrū ei omninò denegetur, ac nequaquā tradatur, ſed ipſo facto, abſque alia declaratione, vel decreto Cardinalatus honore priuatus exiſtat: atque habeatur in oībus, & p oia, ac ſi nūquā in Cardinalē aſſūptus, vel promotus fuiſſet. Inhabilis quoque ad eandem dignitatē poſtea obtinēdam, & illius incapax efficiatur. Sin autē iuret, ac biretū rubrum accipiat, ſed tū poſtea ad Vrbem, & Romanam Curiā, vt præ-

fertur,

Digitized by Google

fertur, intra annum à die præſtiti iuramenti nō comparuerit, tunc pariter abſque alia declaratione Cardinalatus dignitate, officio, titulo, denominatione, atque omnibus, & quibuſcūque illius inſignibus, facultatibus, priuilegijs, authoritatib. careat eo ipſo, & perpetuò priuatus ſit, & cẽſeatur, perinde, ac ſi nũquam inter Cardinales coopatus fuiſſet, nec biretum rubrum accepiſſet. Quod quidem biretum poſt id tempus cōfeſtim deponere omninò teneatur. Decernentes ſic in præmiſſis omnibus, & ſingulis per quoſcumq. Iudices, & Cōmiſſarios, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, & ipſos S. R. E. Cardinales, in quauis cauſa, & inſtãtia, ſublata eis, & eorum cuique quauis aliter iudicandi, & interpretãdi facultate, & authoritate iudicari, & definiri debere: necnon irritum, & inane quidquid ſecus ſuper his à quoquam quauis authoritate ſciẽter, vel ignoranter contigerit attentari.

Non obſtan. Apoſtolicis, ac in Generalibus Cōcilijs editis Cōſtitutionibus, & ordinationibus, etiam certum alium eorundem Cardinalium numerum præſcribentibus, aut aliàs ſuper præmiſſis diſponẽtibus, quas omnes quatenus præſenti Cōſtitutioni in aliquo aduerſantur, illarum tenores pro plenè, ac ſufficienter expreſſis habentes, etiamſi de illis, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, indiuidua, de verbo ad verbum, non autem Clauſulas generales idem importantes, mentio faciẽda eſſet, omninò abrogamus, abolemus, & annullamus, ceteriſq. contrarijs quibuſcumque.

Ceterum, vt præſentes literæ omnibus innoteſcant, mandamus illas ad valuas Lateranenſis, & Principis Apoſtolorum de Vrbe Baſilicarum, atque Cancellariæ Apoſtolicę, & in acie Campi Florę more ſolito publicari, & inibi affigi, & per aliquod temporis ſpacium dimitti, eiſq. detractis earum exempla eo in loco relinqui. Ac volumus, vt illarũ tranſumptis manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo Prælati, vel perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, in iudicio, & extra illud, vbi opus fuerit, eadem prorſus fides adhibeatur, quę ipſis originalibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtẽſę. Nulli ergo omninò hominum liceat hãc paginam noſtrorum ſtatutorum, ordinationum, decretorũ, voluntatũ, ſanctionum, declarationũ, prohibitionũ, innouationum, interdictorum approbationis, extenſionis, ampliationis, abrogationis, abolitionis, annullationis, & mandati, infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attẽtare prǽſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Dat. Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ, Milleſimo, quingeſimo, octuageſimo ſexto, tertio Nonas Decemb. Pontificatus noſtri anno ſecundo.

† Ego Sixtus Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.

† ego Alexand. Card. Farneſius, Epiſcopus Oſtien. Vicecancellarius.
† ego Iac. Card. Sabellus, Epiſc. Portuenſ.
† ego Io. Ant. Card. S. Gregorij, Epiſcopus Tuſculanus.
† ego Io. Franciſcus Card. de Gambara, Epiſcopus Præneſtiuus.
†
† ego Innicus Aualos, Card. de Arag. Epiſcopus Sabinenſ.
†

† Ego

† ego Marchus Sitticus Card. ab Altaẽps.
† ego Marchus Ant. Card. Columna.
†
† ego Proſper Card. Sanctacrucius.
† ego Gabriel Card. Paleottus.
† ego Frater Michael Bonellus, Card. Alexandrinus.
† ego Ludouicus, Card. Madrucius.
† ego Nicol. Card. Senon. tit. S. Praxedis.
† ego Iul. Ant. Sanctorius Card. S. Seuerinæ.
†
† ego Hieronymus Card. Ruſticucius.
† ego Io. Hieronymus Card. Albanus.
† ego Hieronymus Card. Simoncellus.
†
† ego P. Card. Deza.
†
† ego Antonius Card. Carafa.
†
† ego Io. Antonius Card. SS. Quatuor.
† ego Io. Baptiſta. Card. S. Marcelli.
†
†
†
† ego Iulius Card. Cananius.
†
† ego Antonius Card. Saluiatus.
† ego Auguſtinus Valerius Card. Veronenſ.
† ego Vincentius Laurus Card. Montis regalis.
† ego Philippus Card. Spinula.
† ego Georgius Card. Radiuil.
†
† ego Scipio Card. Lancellottus.
† ego Vincentius Card. Gonzaga.
†
†
† ego Io. Baptiſta Card. Caſtruccius Signaturæ Iuſtitiæ Præfectus.
† ego Federicus Card. Cornelius.
† ego Hippolytus de Rubeis Card. Papiæ.
†
† ego... Card. Azzolinus.
† ego Hippolytus Card. Aldobrandinus. Maior Pœnitent.
†
† ego Ferd. Card. Medices.
† ego Philippus Vaſtauil. Card. Camer.
†
†
†
†

† Ego

† Ego Andreas Card. Battorius.
† Ego Alexander Card. Montaltus.

Tho. Thom. Gualterutius.

Regiſtrata apud eundem Thomam ſecretarium.

Anno à Natiuitate Domini, Milleſimo, quingenteſimo octuageſimo ſexto, Indictione decimaquarta, die verò decimatertia Menſis Decembris, Pontificatus Sanctiſſimi Domini Noſtri, Domini Sixti diuina prouidentia Papæ V. anno ſecundo. Retroſcriptæ literæ lectæ, affixę, & publicata fuerunt, & per aliquod temporis ſpacium dimiſſæ in portis, ſeu valuis Baſilicarum S. Ioannis Lateranenſis, & Sancti Petri Principis Apoſtolorum de Vrbe, necnon Cancellariæ Apoſtolicæ, & aciei Capi Floræ, per nos Io. Freile, & octauiũ Taglietturm Sanctiſſimi Domini Noſtri Papæ Curſ.

Alex. Parabiachius Magiſter Curſ.

CONFRATERNITATES.

SCIENDVM eſt, quod ſuper modo, & forma per quoſcumque Regulares Ordines, Religiones inſtitutas, ſeu Archiconfraternitates, & Congregationes ſecularium, tam Vrbis, quam aliarum Ciuitatum, & locorum, in erectiònibus, inſtitutionibus, & aggregationibus Confraternitatum, & Cõgregationum, & communicationibus Priuilegiorum, Indulgentiarum, Facultatum, aliarumq. ſpiritualium gratiarum, & Indultorum eiſdem Confraternitatibus, & Congregationibus faciendis in poſterum obſeruanda, edita fuit à Sanctiſſimo D. N. D. Clemente Diuina prouidentia Papa VIII. publicata Romæ die 24. Decembris, 1604. tenoris ſequentis.

Clem. VIII. Congregati. de priuileg. Seu de pœnit. & remiſſione.

Quæcumque à Sede Apoſtolica ad promouendam Chriſti fidelium ſalutem aliquãdo conceſſa ſunt, & ſi maturo conſilio, magnaque prudentia, & cautione ſancita & Decreta ſint; tamen cum Romanus Pontifex de animarum ſalute ſolicitus progreſſu temporis animaduertit ſenſim aliquos abuſus in eiſdem ſtatutis, & decretis obſeruandis prouenire; debet pro ſui Paſtoralis officij munere illis opportuna ratione occurrere, & quantum cum Domino poteſt, adhibito ſalutari remedio, prouidere. Cum itaque à pluribus Romanis Pontificibus Prædeceſſoribus noſtris, & forſan etiam à nobis nonnullis Regularibus Ordinibus, Religionibus, & inſtitutis ac etiam Chriſti fidelium ſecularium Archiconfraternitatibus, & Congregationibus diuerſarum nationum, nominum, & inſtitutorum, tam in Alma Vrbe noſtra, quam in alijs Ciuitatibus, & locis Chriſtiani Orbis inſtitutis, facultas erigendi in eorum, & alijs Eccleſiis, & Collegijs, necnon etiam ſibi aggregandi Confraternitates, & Congregationes in eadem Vrbe, & in alijs eis, exiſtentes, eiſq. priuilegia, Indulgentias, facultates, aliaſque ſpirituales gratias, & indulta ſibi conceſſa reſpectiuè communicandi attributa fuerit, ac nulla certa forma, vel ratio præſcripta ſit, quæ in huiuſmodi erectionibus, inſtitutionibus, aggregationibus, & communicationibus faciendis ſeruari debeat; propterea ſiue negligentia Superiorum Ordinum Religionum, & inſtitutorum, vel officialium Archiconfraternitatum &

Congre-

Congregationū erigentium, inſtituentium aggregantium, & cōmunicātiū, quæ Confraternitatib. & Congregationib. erigendis, inſtituendis, aggregandis, & quibus communicationes priuilegiorum, indulgentiarū, aliarumq. gratiarum prædictarum fiunt, non ſeruant formam in huiuſmodi erectionibus, inſtitutionib. aggregationib. & communicationibus ſeruari debitam, neque præſcribunt modum, quo priuilegia, indulgentias, facultates, aliaſq. ſpirituales gratias, & indultà prædicta conſequi debeant, ſeu ipſarum Confraternitatū, & Congregationum incuria, quæ nō inquirunt ea, quæ præſtare oportet, vt illa conſequantur, nonnullæ praua conſuetudines irrepſerūt, multaq; incommoda inde prouenerunt, quibus Nos pro commiſſo Nobis Apoſtolicæ ſollicitudinis officio, paternaq. erga omnes Chriſti fideles caritate proſpicere volentes, hac noſtra Conſtitutione perpetuò valitura decernimus, atque ſtatuimus, vt in poſterum tam huius Almæ Vrbis noſtræ, quam aliarū Ciuitatum, & locorum totius Chriſtiani Orbis Regularīū Ordinum, Religionū, & Inſtitutionum quib. in eorū & quibuſcumque alijs Eccleſiis, & Collegijs, Confraternitates ſecularium erigendi, & inſtituendi facultas conceſſa eſt, necnon etiam Archiconfraternitatum, & Congregationū cuiuſuis nationis, nominis, & inſtituti illæ ſint, & in quibuſcumque Eccleſiis Domibus, & Oratorijs, tam ſecularium, quam vt præfertur, quorumcūque, etiā Mēdicātium Ordinum, Religionum, & Inſtitutorum Regularium quauis tam Ordinaria, quam Apoſtolica authoritate erecta, ac inſtituta exiſtant, ſeu aliàs quouis modo introducta reperiantur, quibus aliàs Confraternitates, & Congregationes inſtituendi, erigendi, ac ſibi aggregandi, illiſq. priuilegia, indulgentias, facultates, aliaſq. ſpirituales gratias, & indulta prædicta elargiendi, & communicādi poteſtas à Romanis Pontificib. Prædeceſſorib. noſtris, vel à Nobis, & Apoſtol. Sede attributa fuit, Magiſtri, Priores Præpoſiti, Rectores, Gubernatores, Præceptores, Primicerij, Prælati, Cuſtodes, Guardiani, Præfecti, Adminiſtratores, & alij Officiales, ſeu Superiores quouis modo nuncupati, Regularium ſiquidem Ordinum, Religionum, & Inſtitutorum, vnam tantū Confraternitatē, & Congregationem, de conſenſu tamen Ordinarij loci, & cum literis eius teſtimonialib. quib. Cōfraternitatis, & Cōgregationis erigendæ, & inſtituendæ pietas, & Chriſtianæ caritatis officia, quæ exercere cupit, apud eos commendētur, in eorum, & quibuſcumque alijs Eccleſiis, & Collegijs erigere, & inſtituere, ceterarū vero Archicōfraternitatū, & Congregationū in ſingulis Ciuitatib. Opidis, vel locis vnā et Confraternitatē, & Congregationē duntaxat, quæ Apoſtolica, vel Ordinaria authoritate prius erecta nulli alteri Ordini Religioni, Inſtituto, Archicōfraternitati, & Congregationi eiuſdē, vel alterius nationis nominis, & inſtituti aggregata ſit, præuio ſimiliter loci Ordinarij conſenſu, & cum eius literis teſtimonialib. quib. eiuſdē Confraternitatis, & Congregationis aggregādæ inſtitutū pietas, & Chriſtianæ charitatis officia, quæ exercere conſueuit apud eos commendetur, ſibi adiungere, & aggregare poſſint. Huic vero Cōfraternitati, & Congregationi erigendæ, inſtituēdæ, ſeu aggregandæ, ea tantum priuilegia, indulgentias, facultates, aliaſq. ſpirituales gratias, & indulta, quæ ipſi Ordini Religioni, Inſtituto erigenti inſtituenti, ac communicāti, ſeu Archiconfraternitati & Congregationi aggreganti nominatim, & in ſpecie, non autem quæ per extenſionem, vel communicationem ſibi quouis modo conceſſa ſunt, & illa quidem non ſub generali forma verborū, vel ad inſtar, ſed expreſsè, & in ſpecie communicare valeat. Statuta autem pro regimine Ordinum, Religionum, & Inſtitutorum erigentium, & inſtituentium, ac cōmunicantium, ſeu Archiconfraternitatum, & Congregationum aggregantia, edita Confraternitatibus, & Congregationibus, erigendis, inſtituendis, & aggregandis, & quibus communicationes priuilegiorum, & aliorum prædictorum fiūt, impar-

tri non poſſint, niſi ea prius ab Epiſcopo Diœceſano examinata, & pro ratione loci approbata fuerint, quæ nihilominus eiuſdem Epiſcopi decretis, ac moderationi, & correctioni in omnibus ſemper ſubiecta remaneant. Inſuper volumus, & ordinamus, vt prædicti Ordinis Religiones, inſtituta erigentia, inſtituentia, ac cõicantia, necnon Archicõfraternitates, & Cõgregationes aggregantes etiam erigẽdi, inſtituendi, aggregandi, & cõmunicandi formulam à Nobis nouiſſimè approbatã diligenter obſeruent, ſecundum quam priuilegia, indulgentias facultates, aliaſq. ſpirituales gratias & indulta, ipſis Ordinibus, Religionib. Inſtitutis erigentib. inſtituentib. & communicantib. ſeu Archiconfraternitatib. & Congregationib. aggregantib. nominatim, & expreſsè, non autem per communicationem neque ad inſtar vt ſuprà conceſſa ipſis Confraternitatibus, & Congregationibus erigendis, inſtituendis, & aggregandis, & quibus communicationes fiunt communicare poſſint, quibus Confraternitates, & Congregationes eiuſdem dumtaxat nationis, & nominis, Ordinis, Religionis, & Inſtituti, Archiconfraternitatis, & Congregationis, cui aggregantur, tam hactenus aggregatæ, quam in poſterum aggregandæ vtantur, potiantur, & gaudeant, ita vt dictarum Confraternitatum, & Congregationum erectarum, inſtitutarum & aggregatarum, ac quibus communicationes factæ ſunt Miniſtri, & officiales; & alij ſupradicti, priuilegia, indulgentias, facultates, aliaſq. ſpirituales gratias, & indicta huiuſmodi præuia tamen recognitione Ordinarij loci, qui adhibitis duobus

Seſſ. 21. de refor. c. ſi-

de eiuſdem Eccleſiæ Capitulo, illa iuxta Sacri Concilij Trid. decretum promulganda decernat. debitis temporibus promulgare valeant, quibus etiam Miniſtris Officialibus, & alijs prædictis eleemoſynas, & alia oblata Chriſtianæ charitatis ſubſidia iuxta modum. & formam, per Ordinarium loci præſcribenda, remotis tamen menſis, peluib. & capſis, quæ in Eccleſiis. & Oratorijs dictarum Confraternitatum, & Congregationũ publicè ad hoc exponi conſueuerunt, excipiendi poteſtas detur. Atque hoc ipſum Ordines, Religiones, Inſtituta erigentia, inſtituẽtia, ac communicatio ſeu Archiconfraternitates, & Congregationes aggregantes tam Almæ Vrbis noſtræ quã aliarũ Ciuitatũ, & locorum quorumcumque iuxta modũ à Vicario Vrbis, & ab Ordinarijs locorum reſpectiuè præſcribendum, obſeruare teneatur. Eleemoſynas autem ſic collectas in reparationẽ, & ornatũ Eccleſiarũ, tã Ordinũ, Religionũ Inſtitutorũ erigentiũ inſtituentium, & cõicantium, ac Archiconfratern. & Congregationum aggregantium, quam Confraternitatum, & Congregationum erigendarum, inſtituendarum, & aggregandarum, & quibus communicationes fient, aut in alios earum pios vſus arbitrio eiuſdem Vicarij noſtri in Vrbe, necnon Ordinariorum locorum reſpectiuè fideliter exponere, atque erogare procurent, vt omnes intelligant cæleſtes eccleſiæ theſauros, non quæſtus, aut alicuius lucri cauſa, ſed pietatis, & charitatis excitandæ gratia, ex Apoſtolica Sedis benignitate, Chriſti fidelib. aperiri. Præterea volumus, vt Cõfeſſarij, qui vigore priuilegiorũ ipſis Ordinib. Religionib. Inſtitutis erigẽtib. inſtituentib. & cõmunicantib. ſeu Archiconfraternitatib. & Congregationib. aggregantib. cõceſſorũ, ac Cõfraternitatib. & Congregationib. aggregandis communicãdorum pro tempore eligi poſſunt, & potuerunt ſæculares in Alma Vrbe à prædicto noſtro Vicario, extra Vrbẽ vero à locorũ Ordinarijs; Regulares autem non ſolum a prædicto Vicario noſtro & a locorum Ordinarijs, reſpectiuè, ſed etiam à ſuis ſuperioribus approbati ſint; vtque Confratres confitentes a criminibus, caſibus, & cenſuris iuxta dictorum priuilegiorum (quatenus tamen ſint in vſu & ſacris Concilij Tridentini decretis, ac Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum, & noſtris Conſtitutionibus non aduerſentur, nec reuocata aut ſub aliquibus reuocantibus comprehenſa ſint) formam, & tenorem dumtaxat abſoluere valeant.

Congruit ſit. de pœn. & remiſ. & vide ſupra fol. 147

Decer-

Digitized by Google

Decernimus inſuper, vt iidem Confeſſarij prædictos Cōfratres cuiuſcumque gradus, ſtatus conditionis, & præeminētiæ, et à ſi ſpeciali nota digna fuerint à caſibus contētis in literis quæ in die Cęnæ Domini legi conſueuerunt, necnon violationis immunitatis, & libertatis Eccleſiaſticæ, & clauſuræ Monaſteriorum Monialiū, ſi videlicet ſine neceſſaria, & vrgenti cauſa, ac ſine ſuperiorum licentia, vel ēt ſi cauſa & licentia conceſſa abutentes, prædicta Monaſteria ingreſſi fuerint, necnon violentæ manus iniectionis in Clericum & ſingularis certaminis, ſeu duelli, ac ab alijs ēt caſibus tam à Nobis quam à prędicto noſtro in Vrbe Vicario, & locorū Ordinarijs reſpectiuè reſeruatis, & pro tempore reſeruandis, & etiam à quauis excōicatione, ab homine lata abſoluere, & ſuper irregularitatibus tam ex aliquo defectu prouenientibus quam occaſione delicti contractis cum aliquo diſpenſare prætextu dictorum priuilegiorū nullo modo poſſint. Demum ſtatuimus & pariter ordinamus, vt Confraternitates, & Congregationes vbiuis locorum, quauis authoritate, vt præfertur, erectæ, & inſtitutæ, quibus communicationes prædictæ factæ ſunt, ac cuicumque, ex dictis Ordinibus, Religionibus, Inſtitutis, Archiconfraternitatibus, & Cōgregationibus vbilibet exiſtētibus hactenus aggregatæ ab eiſdē reſpectiuè Ordinibus, Religionibus, Inſtitutis, Archiconfraternitatibus, et Congregationibus nouas erectionum, inſtitutionum, cōmunicationum, & aggregationū literas, iuxta formam à Nobis nouiſſime approbatam, infra annum ſi in Europa ſint, & extrà Europam fuerint infrà biennium à die publicationis præſentium in Romana Curia faciēda computandos impetrare teneantur: alioquin dicto tempore elapſo erectiones, inſtitutiones, & quaſcumque communicationes priuilegiorum, facultatum, indulgentiarum, aliarumq. ſpiritualium gratiarum, & indultorum, & aggregationes illarum vigore ipſis cōceſſa, nullius ſint roboris, & momenti, ac reuocata, & abolita cenſeantur, eo ipſo. Erectionum aūt inſtitutionum, communicationum, & aggregationum tā hactenus factarum, quam deinceps faciendarum literæ, ab ipſis Ordinibus Religionibus, inſtitutis, ſeu Archiconfraternitatibus & Congregationibus gratis omninò, ac nulla prorſus mercede etiā à ſponte dantibus accepta expediri, & concedi debeant. Quod ſi Miniſtri aliqui ſuperiores, vel officiales quocumque nomine nuncupati, Ordinum Religionū Inſtitutorum, ſeu Archiconfratern. Congregationum, & Confraternitatum huiuſmodi, quauis authoritate, vel priuilegio, & officio fungantur, & præfulgeant, contra præmiſſa in aliquo venire, vel facere præſumpſerint. Erectiones, & inſtitutiones, & cōmunicationes priuilegiorum, indulgentiarum, facultatum, ſpiritualiumq. gratiarum, & indultorum, aliorumq. præmiſſorum conceſſiones, necnon aggregationes per ipſos facienda, ſeu renouandæ, nullius ſint roboris, & momenti, & quilibet eorundem Miniſtrorum, Superiorum Officialium, & aliorum prædictorum. priuationis officiorum; quæ obtinent, ac inhabilitatis ad illa, & alia in poſterum obtinenda pœnam, quæ alio quam à nobis Rom. Pont. pro tempore exiſtente, remitti non poſſit, incurrant eo ipſo. Decernētes præſentes literas perpetuò validas, & efficaces exiſtere, & fore ab omnibus & ſingulis, ad quos ſpectat, inuiolabiter obſeruari debere, ſicq. noſtræ mentis, & intentionis exiſtere: & ita & non aliter per quoſcumque Iudices, &c. Non obſtantibus &c. Vt autem præſentes literæ ad omnium, quos concernunt, notitiam facilius deueniant, volumus illas ad valuas Baſilicarum S. Io. Lateranen. & Principis Apoſtolorum de Vrbe, & in Acie Campi Floræ, more ſolito publicari, & affigi, atque ijs inde amotis, earundem exempla, etiam impreſſa, ibi affixa relinqui, factaq. publicatione huiuſmodi, oēs Regulares Ordines, Religiones, Inſtituta, & Archiconfraternitates, Congregationes, & Confraternitates ſecularium, quæ in Vrbe quidem poſt menſem, quæ verò in Europa, poſt ſex menſes, quæ demum extra Europam poſt

Digitized by Google

decem menſes à die publicationis huiuſmodi computandos perinde afficere, & arctare, ac ſi earum cuilibet nominatim inſinuatæ fuiſſent. Et nihilominus, vt ipſæ præſentes literæ notoriæ fiant, magiſq. omnibus innoteſcãt, vniuerſis & ſingulis Venerabilibus fratribus Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, et alijs locorũ Ordinarijs, per eaſdem præſentes committimus, & mandamus, vt per ſe, vel alium, ſeu alios, haſce noſtras literas poſtquam earum exemplũ receperint, ſeu earum notitiam habuerint, ſemel, aut pluries, prout eis magis expedire viſum fuerit, in ſuis Cathedralibus, & maioribus reſpectiuè Eccleſijs Ciuitatum, Opidorum, & locorum quorumcũque eorũ Diœceſum, dũ in eis maior populi multitudo ad Diuina cõuenerit, ſolemniter publicẽt, & publicari authoritate noſtra mãdent, ac faciant. Ceterũ quia &c.

De confraternitatibus vide etiam in verbo, Præcedentia.

Hodie verò huiuſmodi Aggregationes & Inſtitutiones fiũt cũ inſerto tenore Breuis Apoſtolici, & inter alia pono infraſcriptã, videlicet. Nos frater Ludouicus Yſtella Valẽtinus, S.T. Profeſſor, et totius Prędicatorũ Ordinis Vicarius Generalis, vniuerſis pręſentes literas inſpecturis ſalutẽ in Domino ſempiternã. Religio noſtra cũ inter alia priuilegia quib. à Sãcta Sede Apoſt. decorata eſt, facultatẽ habeat ſecularium confraternitates ſub inuocatione Sãctiſs. Roſarij erigendi, eiſq. ſpirituales gratias, priuilegia, & indulgẽtias cõmunicandi, in huiuſmodi confraternitatib. inſtituendis, ſi ad Chriſti fideliũ ſalutẽ promouendã expedire animaduertit, liberalẽ ſeſe præbere cõſueuit. Nos igitur qui generalẽ totius Ordinis ipſius curã gerimus, ſperãtes fore, vt ex hac ſpiritualiũ gratiarũ participatione, Chriſti fideles ad deuotionem, & pietatem magis excitẽtur, authoritate nobis à Sũmo Pont. conceſſa Confraternitatẽ Sãctiſs. Roſarij in eccleſia N. loci N. Diœceſis N. de conſenſu loci Ordinarij, qui eiuſdẽ Cõfraternitatis inſtitutum, pietatẽ, ac religionem literis patentibus nobis nuper exhibitis commendauit, dummodo tñ alia ſimilis in ipſo, vel alio ad tria milliaria propinquo loco hactenus erecta nõ fuerit, per pręſẽtes noſtras literas inſtituimus, illiq. & pro tempore exiſtentib. vtriuſque ſexus Cõfraternitatib. elargimur, & cõmunicamus Indulgẽtias, priuilegia, & ſpirituales gratias ſigillatim inferius deſcriptas, noſtręq. primariæ Cõfraternitati S. Mariæ ſuper Mineruã nominatim, expreſsè, & præciſè per Breue S. D. N. Pauli Papæ V. tenoris ſequẽtis cõceſſas. Paulus PP. V. ad perpetuam rei memoriã. Cũ certas vnicuique Confraternitati indulgẽtias, & gratias ſpirituales quib. de cetero fruãtur, duxerimus adſcribendas. Idcirco Nos Omnes, & ſingulas indulgentias, & peccatorũ remiſſiones, & pœnitentiarũ relaxationes, Cõfraternitati Sanctiſs. Roſarij in eccleſia B. Mariæ ſupra Mineruã de Vrbe, Ordinis Fratrũ Prædicatorũ, aut in quibuſuis alijs Eccleſijs, & locis inſtitutæ, & illius cõfratribus. & ſororib. hactenus per quoſcũque Rom. Pont. prædeceſſores noſtros cõceſſas reuocãtes & annullantes, ac nullius roboris, & momenti in poſterum fore declarantes Omnipotentis Dei miſericordia, ac Beatorũ Petri, & Pauli Apoſtolorũ eius, authoritate cõfiſi, omnib. vtriuſque ſexus Chriſti fidelibus, qui dictam Cõfraternitatẽ de cetero ingrediũtur, die primò eorũ ingreſſus, ſi verè penitẽtes, & cõfeſſi Sanctiſs. Euchariſtiæ Sacramẽtũ ſumpſerint, plenariã, ac tam ipſis pro tpe deſcribẽdis, quã iã deſcriptis in dicta Cõfraternitate cõfratrib. & ſororib. et verè pęnitẽtib. & cõfeſſis, ac ſacra cõmunione refectis, qui Altare SS. Roſarij in eius feſto principali prima Dominica mẽſis Octobris celebrari ſolito, à primis veſperis, vſque ad occaſũ Solis diei eiuſdẽ feſti ſingulis annis deuotẽ viſitauerint, & ibi pro Chriſtianorũ principũ cõcordia, hæreſum extirpatione, ac Sanctæ Matris Eccleſię exaltatione, pias ad Deum preces effuderint, et plenariã in mortis quoque arti-

culo

dulo eiuſdē Cōfratribus,& Cōſororibus,qui pęnitentes, & confeſſi,ac Sāctiſ-
ſima Cōmunione refecti, Nomen I E S V ore, ſi potuerint,ſin autē corde de-
uotè inuocauerint,& animam ſuam Deo commendauerint,plenariā ſimiliter
omnium peccatorum ſuorum indulgētiam, & remiſſionem miſericorditer in
Domino cōcedimus;qui verò ſimiliter pęnitētes, & confeſſi,ac Sacrā Cōmu-
nione refecti prædictum Altare Santiſs. Roſarij in Natiuitatis, Annunciatio-
nis, Purificationis, & Aſſumptionis B. Mariæ Virg. feſtiuitatibus ſingulis an-
nis viſitauerint, & orauerint, vt præfertur, quo die feſtiuitatum huiuſmodi id
egerint,decem annos & totidē quadragenas. Inſuper præfatis vtriuſque ſexus
Cōfratrib. qui qualibet hebdomada Roſarium , aut totū inſimul, vel diuiſim
in tribus partibus quindecim myſteria ipſius Roſarij contēplādo , quindecim
annos, qui verò totū Roſarium recitauerint, triginta annos & totidē quadra-
genas,necnō eiſdē Cōfratrib.& Conſororib.ſimiliter pœnitentib. & confeſſis,
ac ſacra Cōmunione refectis , qui proceſſioni in qualibet prima Dominica mē-
ſis per dictā Confraternitatem fieri ſolitæ interfuerint, & ibi vt præfertur ora-
uerint,triginta annos,& totidē quadragenas; ijs verò, qui cōfeſſi non fuerint,
dummodo contriti animū confitendi debito tēpore habuerint,ducentos dies,
necnon qui Sabbati, aut feſtis diebus Antiphonæ Salue Regina tēpore cōple-
torij,aut Litanijs B.Mariæ quolibet Sabbato,& vigilijs,& feſtiuitatib. eiuſdē
B.Mariæ ante prædictū Altare Roſarij recitari ſolitis ēt interfuerint, pro qua-
libet vice ducētos dies,quoties verò Miſſis ī eccleſia vel Altare Roſarij,ſeu ora
torio dictæ Cōfraternitatis pro tēpore celebrādis,& recitandis,ſeu Congrega-
tionibus publicis,vel priuatis eiuſdē Cōfraternitatis,vbiuis faciendis interfue-
rint,dictumq. Santiſs. Euchariſtiæ Sacramentū,quādo tam in proceſſionibus,
quā ad infirmos, aut aliàs quōcūque, aut quādocumque pro tēpore deferetur
comitati fuerint,aut ad hoc impediti,cāpanę ad hoc ſigno dato,ſemel oratio-
nē Dominicā, & toties ſalutationē Angelicā pro infirmo dixerint, aut proceſ-
ſionib. extraordinarijs eiuſdē Cōfraternitatis, aut aliorū quarumuis de licētia
Vicarii noſtri, & Ordinarii loci , reſpectiuè faciendis , vel defunctorum exe-
quiis interfuerint,aut infirmos viſitauerint, eiſq. ī eorū neceſſitatibus auxilia-
ti fuerint, vel pauperes hoſpitio ſuſceperint , aut eleemoſynas illis dederint, &
opē tulerint,vel pacē cū inimicis propriis,vel alienis cōpoſuerint,vel componi
fecerint,vel procurauerint,aut quinquies Orationem Dominicā.& toties Sa-
lutationem Angelicā pro animabus defunctorū Confratrum , & Cōſororum
dictæ Cōfraternitatis recitauerint,aut impęnitentes ad viā ſalutis reduxerint ,
& ignorantes pręcepta Dei,& ea,quæ ad ſalutē ſunt docuerint,aut quodcum-
que aliud pietatis,vel caritatis opus exercuerint,toties pro quolibet prædicto-
rū operū piorū,cētum dies de iniunctis eis,ſeu aliàs quōlibet debitis pęnitētiis
in forma eccleſiæ cōſueta relaxamus,& inſuper eiſdē Confratrib qui legitimè
impediti,infirmi nimirum,nauigantes, & iter facientes, ad Eccleſiā accedere
nequierint,concedimus,& indulgemus,vt eo die huiuſmodi cā impediti , ter-
tiā partē Roſarii recitantes, eaſdem indulgentias conſequi poſſint, quas con-
ſequuntur,ſi prędicta omnia in Eccleſia adimplerēt;ac dilecto filio moderno,
& pro tempore exiſtenti Magiſtro Generali dicti Ordinis Prædicatorū , & in
ſua abſētia eius Vicario in Vrbe cōmorāti,vt vbique locorū extra Vrbē Cōfra
ternitates Roſarii erigere,& inſtituere,illiſq.oēs prędictas indulgētias & gra-
tias ſpirituales(ſeruata in forma præſcripta in Conſtitutione eiuſdē Clementis
prędeceſſoris ſup dictarū Cōfraternitatū aggregationib. & īſtitutionib.edita)

Digitized by Google

communicare ſimiliter liberè,& licitè poſſit, & valeat, Authoritate Apoſtolica, tenore præſentium facultatem cōcedimus, & impartimur; Non obſtantibus Conſtitutionibus,& Ordinationibus Apoſtolicis,ceteriſq. contrarijs quibuſcumque, præſentibus perpetuis futuris temporibus valituris. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, ſub annulo piſcatoris menſe Nouembris 1606. Pontificatus noſtri anno ſecundo, quibus omnibus Indulgentijs, & ſpiritualibus gratijs ſigillatim deſcriptis,Cōfraternitatem ipſam nunc erectam eiuſq. Confratres potiri,& gaudere poſſe decernimus,iuxta felic. record. Clementis Papæ V I I I.Conſtitutionem ſequentem.

Clemens Papa V I I I. ad perpetuam rei memoriam. Quæcumque à Sede Apoſtolica ad promouēdam Chriſti fidelium ſalutem,& reliqua vt ſupra fuerunt relata in principio huius verbi, Confraternitates.

CONTRACTVS AD CAPVT SALVVM.

PRAETER Summiſtas,in verbo Vſura, ſciendum eſt, Sixtum V.edidiſſe Conſtitutionem ſuper Contractibus ſocietatum ad caput ſaluum, vel alia pacta illicita continentibus, & quomodo in poſterum iniri debeant, vt patet ex eius Conſtitutione publicata Romæ die 25.Octobris,1586.fol.154.in Bullar.incip.Deteſtabilis auaritiæ ingluuies,& infra.

Hac noſtra perpetuò valitura Conſtitutione damnamus, & reprobamus omnes, & quoſcumque contractus, conuentiones, & pactiones, poſthac ineundos ſeu ineundas, per quos,ſeu quas, cauebitur perſonis pecunias, animalia, aut quaſlibet alias res ſocietatis nomine tradentibus, vt etiam ſi fortuito caſu quamlibet iacturam, damnum,aut amiſſionem ſequi contingat,ſors ipſa ſeu capitale ſemper ſaluum ſit, & integrum à ſocio recipiente reſtituatur, ſiue vt de certa quantitate, vel ſumma in ſingulos annos, aut menſes durante ſocietate reſpondeatur: Statuimuſq. huiuſmodi contractus, conuentiones, & pactiones, vſurarios, & illicitos poſthac cenſeri debere, atque in poſterum non licere ijs, qui pecunias, vel animalia, aut alias res in ſocietatem tradent, de cætero lucro, vt præfertur, percipiendo, inter ſe paciſci, & concordare, neque etiam ſiue ad certum, ſiue ad incertum lucrum conuenerint ſocios, qui ea recipient, ad ſortem ſeu capitale ſaluum, & integrum vbi illud caſu fortuito perierit, vel amiſſum erit, reddendum quouis pacto, aut promiſſione ſibi obligare; Ac ne de cætero ſocietates ineantur ſub huiuſmodi pactis, & conditionibus, quæ vſurariam prauitatem ſapiunt, diſtrictè interdicimus, & prohibemus. Sed potius cuncti nouerint ſocietates huiuſmodi, cum in poſterum vnus pecuniam, animalia, aut alias res, & bona, alter verò operam, vel induſtriam confert, purè, ſincerè, & bona fide, ſicut decet, iuſtis, & æquis conditionibus, & pactis, ſecundum iuris diſpoſitionem, ac ſine vlla prorſus fraude, palliatione, aut vſurariæ prauitatis labe, aut ſuſpicione, ineundas, ſeu contrahendas eſſe, ita, vt non ad certam ſummam aut quantitatem, ab omni periculo, & damno, vt præfertur, immunem, lucri nomine perſoluendam, neque ad capitale, ſi caſu fortuito perit, reſtituendam, ſocius accipiens teneatur. Si verò finita ſocietate ipſum capitale extſtat, ei qui illud in ſocietatem contulerit, reſtituatur, niſi ſocio recipienti fuerit communicatum, aut aliter inter ipſos contrahentes ſuper eo legitimè conuentum ſit. Ac prætereà ijdem contrahentes fructus, expenſas, & damna in commune conferant, & prout æquum & iuſtum fuerit, ſibi communicent, atque diuidant. Decernentes, ſi qui contractus, conuentiones, & pactiones in futurum contra noſtram huiuſmodi

pro-

prohibitionem de facto initi fuerint, nullam ex eis, tamquam per hanc eandem Conſtitutionem noſtram damnatis, & reprobatis, etiam ſi iuramento, aut in forma Cameræ Apoſtolicæ, vel aliàs quomodolibet roborati fuerint, obligationem ciuilem, aut naturalem oriri, nullamq. actionem realem, aut perſonalem, nec iudicis officium, neque aliud quodcumque ius cuiquam competere, neque quo ad ſortem, ſeu capitale integrum recuperandum, quod caſu fortuito perierit, aut amiſſum erit, neque quo ad certas ſummas, & quantitates in ſingulos annos, aut menſes, lucri ſocialis nomine promiſſas. Si quis verò in poſterum ſub prædictis conditionibus, & pactis contrahere temerè præſumpſerit, aut prætextu ſimilium contractuum, conuentionum, & pactionum ſocietatis nomine initorum, qui hucuſque durant, ad exactionem dictæ ſortis, ſeu capitalis, ſiue illius pretij, & valoris, poſtquam illud in toto, vel in parte caſu fortuito perierit, aut amiſſum ſit, aut certæ ſummæ, vel quantitatis annuæ, aut menſtruæ ſibi promiſſæ in futurum procedere auſi fuerint, eos vniuerſos, & ſingulos in pœnas contra manifeſtos vſurarios, & fæneratores à ſacris Canonibus, & Cõcilijs generalibus latas, & promulgatas, eo ipſo incurrere, & contra illos vti manifeſtos vſurarios, & fœneratores, via iuris, alijſq. opportunis remedijs procedi poſſe, & debere: ſicq. omnibus, &c.

CONTRACTVS CENSVALIS.

PRAETER Summiſtas, ſciendum eſt, quod vltrà Extrauag. Cõmunes Martini V. & Caliſti III. in tit. de empt. & vendit. ſuper annuorum cenſuum emptione, & venditione, confirmatas per Paul. V. fol. 411. in Bullario, habemus Conſtitutiones Nicolai V. Pii V. & Gregor. XIII. Nicolai V. eſt tenoris ſequentis in Bullario, fol. 71.

Nicolaus Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Congruit titul. de empt. & vẽditione.

SOlicitudo Paſtoralis officij fores noſtræ prouidentiæ pulſare, non deſinit, vt indemnitati, ac ſtatui proſpero fidelis populi curæ noſtræ cælitus commiſſi, iuris moderando rigorem per optimæ prouiſionis remedia, quantum ex alto nobis permittitur, ſalubriter conſulamus. Sanè (ſicut fide dignorum relatione audiuimus) in regno Siciliæ ac certis alijs Dominijs, & terris chariſſimi filij noſtri Alphonſi Aragoniæ, & vtriuſque Siciliæ Regis Illuſtris, auaritiæ cæcitas, & damnandæ ambitionis improbitas, quorumdam oculos adeo excæcauit, vſurariaq. prauitas illis in partibus tantum excreuit, quod incolæ & habitantes partium illarum, pecunijs indigentes eas vix, aliter quam fæneratorum opera (quaſi mandatum fenus exercentium) conſequi poſſunt, & cum eas acceperint ſi in tempore percepta nõ reſtituant breui eorum bona inſatiabili vſurarum voragine miſerabiliter conſumuntur, & quod in dominijs, & terris ipſius Regis vltra montes conſtitutis, videlicet in Regnis Aragoniæ, Valentiæ, & Maioricarum, ac principatu Cathaloniæ, & Comitatibus Roſſilionis, & Ceritaniæ, Vniuerſitates, & ſingulares perſonæ tam Eccleſiaſtica, quam ſeculares huiuſmodi pecunijs indigentes, vt cum minori incommodo etiam habere poſſint per vẽditiones annualium cenſualium, (quæ mortua nuncupantur) ſuper domibus poſſeſſionibus, & proprietatibus ſpecialiter, vel etiã generaliter, ſuper omnibus bonis, redditibus, emolumentis, iuribus & rebus eorum (mediante tamen inſtrumẽto gratiæ redimendi onera eorum) ſibi vt plurimum proſpicere, & conſulere conſueuerunt. Quod

in prædictis eiuſdem regni partibus, & Regnis vltra montes conſtitutis, non ſolum in longam conſuetudinem (de cuius contrario memoria hominum non exiſtit,) more vtentium deductum eſt, ſed etiam per municipalia huiuſmodi Regnorum, & partium iura, per Regem ipſum, ſeu eius prædeceſſorem, cum conſenſu trium brachiorum (videlicet eccleſiaſtici, militaris, & Regalis) promulgata ſpecialiter confirmatur. Cum itaque multis incolis & habitatoribus partium, & dominiorum eiuſdem Regis vltra mõtes conſtitutorum, indigentibus per huiuſmodi cenſualium venditiones ſubueniri, ipſiq. fœneratorum vſuris eximi poſſint; ſed qu a in hoc pecunijs abundantes dubitant vſurariam prauitatem committere, & ſic eiſdem indigentibus, more præmiſſo ſuccurrere formidant, indigentium detrimentum, & fœnaratorũ quorundam euidens incrementũ, pro parte eiuſdẽ Regis aſſerentis ſe, & ſubditos, ſerenitatis ſuæ, quamplures grauium vſurarũ voraginibus magnis hactenus pecunijs exhauſtos exiſtere, alios quoque in dies pecunijs egentes fœnore magis, atque magis opprimi, & vexari. Nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt eis paterno compatientes affectu, inprimis de opportune prouiſionis ope ſuccurrere, præfataſq. cenſualium venditiones cum Clauſulis, & cautionibus ad earum valetudinem inter venditores, & emptores, mutuo conſenſu ineundis, abſque læſione conſcientiæ in Regnis Siciliæ citrà, & vltrà Pharum, fieri poſſe decernere, & declarare, de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur pro debito Paſtoralis miniſterij nobis Diuinitus iniuncti, ſuper his ſalubriter prouiderè, ac ſtatui, & indemnitatibus incolarum, & habitatorum Regnorum & terrarum dicti Regis citra Montes conſtitutorũ, præſentium, & futurorum, quantum cum Deo poſſumus ſubuenire cupientes, & attendentes, quod clero terrarum. & dominiorum ipſius Regis citrà montes conſtitutorum, in ſuis olim indigentijs, per venditiones prædictorum cenſualium, authoritate Apoſtolica pluries conſultum & prouiſum fuit; præfati Regis in hac parte ſupplicationibus inclinati, tam eidem Regi, quam huiuſmodi Regnorum Siciliæ, citrà, & vltrà Pharum omnibus, & ſingulis incolis, habitatoribus, ac locorum, Ciuitatum, & terrarum Vniuerſitatibus præſentibus, & futuris, huiuſmodi cenſualia ſuper rebus, & proprietatibus ſuis, ac facultatibus, & emolumentis eorundem, inſtrumento gratiæ prò conſimili precio illa redimendi mediante (dummodo annualis cenſus huiuſmodi cenſualium decimam partem principalis recepti, ſeu pretij eorundem, non exceedat) inter ſe contrahendi, vendendi, & emendi cum opportuna contrahentium ſecuritate, tuitione, & indemnitate, ac cum poteſtate vendentes perſonas, eorumq. proprietates, redditus, iura, iuriſdictiones, cenſus, ac omnia, & ſingula mobilia, & immobilia bona obligandi, & obligari faciendi, ac etiam quaſcumque alias obligationes, & ſubmiſſiones cuicumque foro, necnon renunciationes, promiſſiones, ſtipulationes, pœnis, iuramentis, & alijs cautionibus vallatas, & alia quæcumque, de quibus inter ementes & vendentes huiuſmodi cenſualia conuentum, & in pactum deductum fuerit, plenam licentiam, & liberã authoritate Apoſtolica tenore præſentium concedimus facultatẽ, decernẽtes, & declarantes, eoſdem incolas, & habitatores, ac Ciuitatum, & Terrarum Vniuerſitates, cenſualia prædicta. modo præmiſſo in Regnis ipſis Siciliæ, citrà, & vltrà Pharum, libere, & licitè contrahere, ac emere, & vendere poſſe, neque propterea vſurariam prauitatem committere (dummodo aliàs quã vt præmittitur, quodlibet annuum cenſuale decimam partem recepti, ſeu pretij venditionis ipſius non excedat, & penſionibus, ſeu annualitatibus illorum in ſortem non computatis, pro tota redemptione, præter principalem ſummam, nihil vltrà percipiat ab emptore, vel exhibeatur à venditore, non obſtantibus, &c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, &c. Anno incarnationis Dominicæ Milleſimo, Quadragẽteſimo ſcdo, pridie Kal. Oct.

Que;

Quę etiam eſt impreſſa inter Pragmat. Regni Neap. ac eam commentauit Pet. Foller. in Praxi Cenſuali, & vide Io. Bapt. Lup. in l. 2. C. de pact. inter empt. & vend. §. 2.

Conſtitutio Pii V. ſuper forma creandi cenſus fuit Romę publicata die 29. Ianuar. 1569. fo. 1042. in Bullario, incip. Cumm onus, & infrà.

Hac igitur noſtra Conſtitutione ſtatuimus, cenſum, ſeu annuum redditum creari, conſtitutione nullo modo poſſe, niſi in re immobili, aut quæ pro immobili habeatur, de ſui natura fructifera, & quę nominatim certis finibus deſignata ſit. Rurſum, niſi verè in pecunia numerata, præſentibus teſtibus ac Notario, & in actu celebrationis Inſtrumenti, non autem prius recepto integro, iuſtoq. precio. Solutiones, quas vulgò anticipatas appellant, fieri, aut in pactum deduci prohibemus. Conuentiones directè aut indirectè obligantes ad caſus fortuitos eum, qui aliàs ex natura contractus non teneatur, nullo modo valere volumus: quemadmodum nec pactum auferens, aut reſtringens facultatem alienandi rem cenſui ſuppoſitam: quia volumus rem ipſam ſẽper, & liberè, ac ſine ſolutione laudemij, ſeu quinquageſimæ, aut alterius quãtitatis vel rei, tam inter viuos, quam in vltima voluntate alienari. Vbi autem vendẽda ſit, volumus dominum cenſus, alijs omnibus præferri, eiq. denunciari conditiones, quibus vendenda ſit, & per menſem expectari. Pacta continentia moroſum cenſus debitorem teneri ad intereſſe lucri ceſſantis, vel ad cambium, ſeu certas expenſas, aut certa ſalaria ſeu expenſas medio iuramento creditoris liquidandas, aut rem cenſui ſubiectam, ſiue aliquam eius partem amittere, aut aliud ius ex eodem contractu, ſiue aliunde acquiſitum perdere, aut in aliquam pęnam cadere, ex toto irrita ſint, & nulla. Immò, & cenſum augeri, & nouum creari ſuper eadem, vel alia re, in fauorem eiuſdem, aut perſonæ per eum ſuppoſitæ, pro cenſibus temporis, vel præteriti, vel futuri, omninò prohibemus. Sicuti etiam annullamus pacta continentia ſolutiones onerum ad eum ſpectare, ad quem aliàs de iure, & ex natura contractus non ſpectaret. Poſtremò cenſus omnes in futurum creandos, non ſolum re in totum, vel pro parte perempta, aut infructuoſa, in totum, vel pro parte effecta, volumus ad ratam perire, ſed etiam poſſe pro eodem pretio extingui, non obſtante longiſſimi etiam temporis, ac immemorabili, immò centum, & plurium annorum præſcriptione, non obſtantibus aliquibus pactis, directè, aut indirectè talem facultatem auferentibus, quibuſcumque verbis, aut Clauſulis concepta ſint. Cum verò traditione pretij redditus extinguendus erit, volumus per bimeſtre ante id denunciari ei, cui pretium dandum erit, & poſt denunciam, intra annum tamen, etiam ab inuito pretium repeti poſſe, & vbi precium, nec volens, intra bimeſtre ſoluat, nec ab inuito intra annum exigatur, volumus nihilominus quandocumque redditum extingui poſſe, præuia tamen ſemper denuncia, de qua ſuprà, & non obſtantibus his, de quibus ſuprà, idq. obſeruari mandamus, etiam quod pluries, ac pluries denũciatum fuiſſet, nec vnquam effectus ſecutus fuiſſet. Pacta etiam cõtinentia pretium cenſus extra caſum prædictum, ab inuito, aut ob pęnam, aut ob aliam cauſam repeti poſſe, omninò prohibemus: Contractuſq. ſub alia forma poſt hac celebrandos fœneratitios iudicamus. Et ita illis propterea non obſtantibus, quidquid vel expreſſè, vel tacitè contra hæc noſtra mandata dari, remitti, aut dimitti contingat, à Fiſco volumus poſſe vendicari. Hanc autem ſalutiferam Sanctionẽ nedum in cenſu nouiter creando, verum etiam in creato quocumque tempore, alienando, modò poſt publicationem Cõſtitutionis creatus ſit, perpetuò, & in omnibus ſeruari volumus, Declarantes pretium ſemel cenſui conſtitutum, nunquam poſſe ob temporum, aut contrahentium qualitatem, ſeu aliud accidens, nec quo ad vltimo contrahentes minui, vel augeri. Et licet legem ip-

ſam

ſam ad contractus iam celebratos non extendamus, illos tamen omnes, in quos ſub alia forma peruenerunt cenſus, hortamur in Domino. vt ſingulos contractus cenſuræ bonorum religioſorum ſubijciant, & animarum ſaluti conſulant. Non obſtantibus, &c.

Hanc Conſtitutionem declarat. Nauar. in Man. Confeſſ. cap. 17. ſub nu. 234 & Io. Lup. in d. l. 2. §. 2. num. 84. C. de pact. inter empt. & vend. Redoan. de rebus eccleſ. non alien. a fol. 101. vſque ad 109. & fol. 31. n. 15. eamq. exponit etiã per ſingulas Clauſulas Ludou. Molina, de Cõtract. Diſput. 380. cũ plurib. ſeqq.

GREGOR. XIII. *Ad perpetuam rei memoriam. Quæ à Romanis Pontificibus ad Regum ſupplicationem pro ſuorum vtilitate Regnorum maximè ad tollendam peccati occaſionẽ matura deliberatione ſpecialiter cõceduntur, & longo vſu recepta ſunt, vt ea contrarijs generalibus Conſtitutionibus poſtea editis minimè obſtantibus, illibata ſeruentur, rationi valde conuenire videtur. Cum aliàs itaque, Nicolaus V. felicis recordationis Prædeceſſor noſter ſupplicationibus Alphonſi Glorioſæ memoriæ tunc Aragoniæ, & Siciliæ Regis inclinatus, per ſuas literas, tam ipſi Regi quam Regnorum Siciliæ citrà, & vltrà Pharum, omnibus, & ſingulis incolis, & habitatoribus, ac locorum, Ciuitatum, & Terrarum Vniuerſitatibus præſentibus, & futuris, Cenſus, ſuper rebus, & proprietatibus ſuis, & facultatibus, & emolumentis eorundem. Inſtrumento gratiæ pro conſimili precio illa redimendi, mediãte, conſtituere abſque vſurariæ prauitatis incurſu conceſſerit; dummodo annualis cenſus, decimam partem pretij non excedat, & alia decreuerit, vt latius in his literis continetur, quæ recepta, & per centum, & vltra annos obſeruatæ fuerunt, deinde veræ recolendæ memoriæ Pius V. etiam Prædeceſſor noſter, cui ſuggeſtum fuit, multas in venditione, & emptione cenſuum fraudes committi, multaq. pacta illicita apponi, literas ediderit, quibus illud in primis cauetur, vt cenſus, non generaliter ſuper omnibus bonis, ſed ſpecialiter ſuper re certa imponatur, aliaq. in eiſdem ad iuſtitiam contractus minimè neceſſaria conſtituerit, contractuſq. ipſos emptionis, & venditionis cenſuum, ſuarum literarum forma non ſeruata factos, fœneratitios eſſe iudicauit, vt in ipſis plenius explicatur; Quas cum dilecti filij Regis Siciliæ vltra Pharum Miniſtri debita cum reuerentia ſuſcepiſſent, eaſq exequutioni demandare, tãmquam obedientiæ filij decreuiſſent, experientia compertum eſt, eas literas, non ſine maxima Regni illius perturbatione, & damno obſeruari poſſe; Quare totius Regni prædicti nomine, ad eundem Pium V. Prædeceſſorem noſtrum acceſſit dilectus filius Octauius Spinula Regni ipſius Magiſter Portulanus, qui multis difficultatibus, & incommodis eidem Prædeceſſori propoſitis, nonnullas ab eo ſuarum literarũ, declarationes, & moderationes reportauit: quas, vt Regni neceſſitatibus, minimè ſatiſfacere compertum eſt; Rurſus Chariſſimus in Chriſto filius noſter, Philippus Rex Catholicus, Regni ſui indemnati proſpicere volens, tam ſuo, quam ipſius Regni nomine venerabilem fratrem Iacobum Archiepiſcopum Panormitanum de eo negotio optimè inſtructo, ad noſtram præſentiam mittere curauit, qui multis nobis repræſentatis difficultatibus, quæ in exequutione literarum Pij V. ſuboriuntur, & grauiſſimis totius Regni damnis, ex illarum obſeruatione prouenientibus, diſertè expoſitis, & diligenter enarratis; Humiliter tam Regis, quam ipſius Regni nomine, nobis ſupplicauit, vt illorum indemnitati de benignitate Apoſtolica proſpicere dignaremur, quod nulla commodiori ratione fieri poſſe videatur, quam ſi literæ Nicolai V. illæſæ in Regno illo conſeruarentur; Nos ipſarum literarum tenoribus diligenter conſide-*

ratis,

ratis, & re maturè diſcuſſa, cum literæ Nicolai, nihil in ſe contineant quod à ratione ſit alienum, diuq. in Regno Siciliæ prædicto magna cum incolarum tranquillitate obſeruatæ fuerunt, literas verò Pij V. tam primo, quam ſecundo loco emanatas, eidem Regno minimè expedire atteſtetur prædictus Rex Catholicus, cui tanquam optimo Regi, & diligenti Patrifamilias, in his, præſertim quæ ſuorum ſubditorum vtilitatem concernunt, omninò credendum eſſe duximus, ſupplicationibus prædictis inclinati, vt tam Regi ipſi, quam omnibus, & ſingulis Regni Siciliæ vltra Pharum incolis, & habitatoribus, & Locorum, Ciuitatum, & Terrarum Vniuerſitatibus præſentibus & futuris cenſus iuxta Nicolai V. Conſtitutionem facere, emere, & vendere liceat, eoſq. ſic conſtitutos cenſus, validos, & licitos, non autem fœneratitios eſſe perinde, ac ſi literæ Pij V. prædicti non emanaſſent, tenore præſentium Apoſtolica Authoritate concedimus, declaramus, & ſtatuimus: illud addentes, vt in cenſuum optione, & venditione, prius vnius, vel plurium rerum certarum ſuper qua, vel quibus, cenſus ipſe conſtituatur expreſsè, & deinde ſi voluerint omnium bonorum in genere mentio fiat, quemadmodum in cenſualibus contractibus huiuſmodi in futurum in eo Regno celebrandis, & præteritis, in quibus fortè prius generalis, deinde ſpecialis bonorum mentio facta eſt quoad hoc in ſuo robore permanentibus, retineri, & quatenus opus ſit, de nouo introduci, & obſeruari præcipimus. Præterea, ſi qui abuſus in contractibus prædictis faciendis irrepſerint, qui Conſtitutioni Nicolai prædicti aliqua ex parte aduerſantur, vel facultatem redimendi cenſum, tam annualem, quam perpetuum, iuxta dicti Nicolai, & Pij V. literas eſſe decernimus, aliquo modo reſtringant, eis omnes harum authoritate literarum, quas perpetuò valere volumus, abolemus, literis Pij V. & quatenus literis Nicolai V. aduerſantur, vel aliud præterea decernunt, & alijs contrarijs, quibuſcumque non obſtantibus. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, ſub Anulo Piſcatoris, die 6. Ianuarij 1574. Anno ſecundo.

DATA ET PROMISSA PRO IVSTITIA, VEL GRATIA obtinenda à Sede Apoſtolica.

PRÆTER Summiſtas, in verbo, Excommunicatio, ſciendum eſt, qualiter per Gregorium XIII. fuit facta innouatio cenſurarum, & pœnarum, quas fel. record. Bonifacius Papa VIII. edidit contra paciſcentes, ſeu dantes, & accipientes, aut promittentes, & acceptantes pro expeditionibus gratiæ, iuſtitiæ, & ipſarum extenſio, vt patet ex eius Conſtitutione, publicata Romæ die 8. Nouembris 1574. incip. *Congruit tit. de ſent. excom.*

Ab ipſo Pontificatus noſtri principio, quã maximè poſſumus enitimur, atque contendimus, vt domus & Curia noſtra à ſordibus expurgetur. Cui ſalubri conſilio incumbens fel. record. Bonifacius Papa VIII. excommunicauit & anathematizauit omnes Clericos Religioſos, & Laicos, vtriuſque ſexus, ſiue familiares Curiæ, ſiue vndecũque alios, qui aliquod pactum fecerent ſeu quid paruũ, vel magnum promitterent, vel promiſſionem reciperent, aut ex pacto vel promiſſione occulta, vel manifeſta ſiue ſub verbis generalibus, & plenè non expreſſis, ſiue ſpecialibus, & apertè expreſſis facta quidquam darent, aut reciperent pro iuſtitia, ſiue gratia, ſiue pro ſe, ſiue pro alio in cauſis vel iudicijs, ſeu alias per literas Apoſtolicas, & quibuſcumque alijs Extrauag. 1. de ſent. excom.

modis

modis apud ſedem Apoſtolicam obtinenda, & eam ſententiam ad promittentes, & acceptantes, danteſq. & recipientes duxit extendendam; illos etiam, qui ſibi intra triduum non renunciarent eum, quem in culpa eſſe ſcirent, vel alicui per quem ad ſe fideliter referretur, ſimili voluit ſententia ſubiacere. Ac decreuit, vt nullus hanc incurrens excommunicationis ſententiam, abſque ſpeciali mandato ſuo abſolutionis beneficium valeret obtinere, niſi in mortis articulo conſtitutus: ſed nec quiſquam admitteretur, ad abſolutionis gratiam niſi prius erogatum eſſet pauperibus, quantum ille dediſſet, vel etiam recepiſſet. Iuſtitia verò ſiue gratiæ expeditiones ſic obtenta, nullius prorſus eſſent roboris, vel momenti; & ſcienter illis vtentes, ſimili ſententia innodauit: ac reſeruauit ſibi abſolutionem eorum, cum prædictos ad pœnas ſimiles in omnibus obligauit. Sedhoc ſcelus ita hodie in mores inductum eſt, vt plerique cupiditate improbi quæſtus potentiorum ſuffragationibus adnixi, huiuſmodi negotiorum expeditiones hac illac conquirentes, turpiſſimè nundinentur. Alij alios, quos gratia præſtare arbitrantur, donis pollicitationibuſq. ambiant. Quidam etiam ſe talium operam atque induſtriam pretio & muneribus quæſiſſe effingant. Quæ cum peſſima ſint, & Curiæ prædictæ exiſtimationem grauiſſimè offendant; in eos qui talia agunt, animaduertendum fore arbitrati, Conſtitutionem prædictam cum ſuis cenſuris & pænis omnibus innouamus: eaſdemq. omnes extendimus ad audentes qualecumque horum facinorum quæ adſcripſimus, danteſq. illis & ſupradictis auxilium, conſilium, vel fauorem. Quin etiam eos omnes, omni beneficio, & officio eccleſiaſtico, & ſeculari, ſiue temporali, ſiue perpetuo, ipſo iure priuamus, ac priuatos eſſe declaramus, & præterea infamia ſubiectos perpetuo ac inhabiles ad illa, & alia eſſe volumus; A quibus etiam, prout quæque res erit, tales pœnæ exigantur, quæ ceteris ſint exemplo; illis tamen, qui rem adhuc incognitam, compliceſq. ac fautores, & ſocios retexerint, impunitas concedatur. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1574. nonis Nouembris, Pontificatus noſtri Anno tertio.

Cæſar Glorierius.

M. Datarius.

Hanc Extrauag. declarauit Nauar. in Commentario, de datis, & promiſſis pro iuſtitia, vel gratia obtinenda.

DIES FESTVS.

Congruis tit. de fer. PRÆTER Summiſtas, in hoc verbo, & in verbo, Dominica, ſciendum eſt Decreto Conc. Trid. ſeſſ. 25. de Regular. capite 12. caueri, quod dies feſti, quos in Diœceſi ſua ſeruandos Epiſcopus præceperit ab exemptis omnibus etiam Regularibus, ſeruentur. Exſtat etiam Conſtitutio Pij V. in Bullario, fol. 925. incip. Cum primum, & infrà.

c. 1. & ſi. de ferijs. Cum verò dierũ feſtorum obſeruatio ad Dei cultum maximè pertineat, & in lege diuina præcipiatur, cupientes abuſus prauos, qui ex eorum inobſeruantia inualuerunt, oĩnò corrigere, & antiquorum Canonum Statuta renouãtes, mandamus, vt oẽs dies Dominici, & præcipuè in honorem Dei, Beatæ Mariæ Virginis, Sãctorum Apoſtolorum feriati, cum omni veneratione obſeruẽtur, & oẽs in diebus præfatis Eccleſias frequẽtent, Diuinis Officijs deuotè intẽdãt, ab omni illicito, & ſeruili opere abſtineãt, mercatus nõ fiant, profanæ negotiationes, & iudiciorũ ſtrepitus cõquieſcãt. Qui verò in diebus præfatis opus aliquod illicitum feciſſe deprehenſus fuerit, præter diuinã vltionẽ, & amiſſionem

anima-

animalium, quibus ad vecturam vtetur, etiam graues pęnas incurret arbitrio noſtro, ſeu Vicarij noſtri in Vrbe. In alijs autem locis arbitrio Ordinariorum vel aliorum Magiſtratuū, ita vt præuentioni locus ſit. Quibus omnibus diſtricte præcipimus, vt hæc diligenter obſeruari procurent; illas etiam feſtiuitates, quæ iuxta conſuetudinem locorum ſolemniter celebrari conſueuerunt, iuxta laudabilem conſuetudinem debita cum reuerentia obſeruari faciant, ſub pœnis arbitrio ipſorum imponendis, & moderandis.

Congregatio Concilij cenſuit, licere diebus feſtis dare operam rebus ad victum neceſſarijs, ac tempore perituris, præſertim tempore vindemiarum, & meſſium, ac recollectionis fructuum, vel vbi neceſſitas vrgeat, aut ſuadeat pietas. Hier. Card. Matthæius Loc. Sigilli.

Et huic declarationi conformari videntur c. licet, & c. fin. de ferijs, & dicta per Silueſt. in verbo, Dominica, quæſt. 7. Neapoli verò contra inobedientes, & nō obſeruantes diem feſtum, exiguntur tantū tres Caroleni pro pena, cum reſtitutione animalium, & bonorum interceptorum, quæ pœna applicatur pijs vſibus, & ſi fuerint pauperes, relaxatur vti pauperibus.

An, & quando non obſtante conſuetudine Nundinæ ſolemnes, & priuatæ poſſint prohiberi per Epiſcopos diebus feſtiuis, tam de Iure Communi, quam ex decreto Sacræ Congregationis Concilij. Adde D. Stephanum Gratianum, in deciſ. 11. Rotæ Marchiæ; Romæ impreſ. vbi n. 17. refert, quod quo ad nundinas priuatas, Sacra Congregatio reſoluit declarando, licuiſſe Archiepiſcopo Neap. prohibere nundinas, ſiue mercatus, quæ de conſuetudine antiqua celebrabantur in ciuitate Neap. in feſtiuitatibus S. Mariæ Annunciatæ, & Spiritus Sancti, cum à præfato decreto facto per Archiepiſcopum fuiſſet habitus recurſus ad d. Sacram Cōgregationem per Præpoſitos, ſeu Magiſtros dictarum Eccleſiarum. *Dies feſtus.*

Quo verò ad nundinas publicas, adeſt infraſcriptum eiuſdem Sacræ Congregationis particulare decretum, editum occaſione nundinarum, quæ in ciuitate Racanatenſi conſueuerunt fieri ex indultis, & authoritate SS. Pontificum, ab eodem Gratiano, ibid. nu. 20. relatum, cuius tenor talis eſt: *Præceptum de Dominicis & feſtiuis diebus ſanctificandis, & obſeruandis, ſub prætextu mercatuum, nundinarum, & feriarum, nullatenus eſſe violandum. Ceterum, his diebus licere agaſonibus, ac alijs iumentorum directoribus, ſeu mercium conductoribus, baiulis, & alijs huiuſmodi ſeruientibus, ac miniſtris, ſarcinas, & onera nundinarum, cauſa exonerare, & deponere, inceptumq. iter Miſſa tamen prius audita, tranſeundo proſequi, & continuare: Non autem debere ſarcinas componere & iumenta onerare ad iter de nouo incipiendum; Neque mercatoribus, aut alijs ciuibus, & viatoribus ijs diebus, etiam clauſis apothecis merces vendere, emere, aut aſportare licere, niſi tantum ad victum neceſſaria, aut alia minuſcula, & modici momenti opera iam conflata, & elaborata, pro tranſeuntium hoſpitum, aduenarum, & exterorum vrgenti & præſentanea neceſſitate, & opportunitate. In quo partes erunt Epiſcopi, propoſitis edictis prouidere, vt in primis hi feſti dies debita obſeruatione colantur, ſimulq. populorum, eo confluentium neceſſitatibus, quantum ſine diuina offenſione fieri poteſt, conſulatur. Quo ad Iudicia autem, quæ Dominicis, & feſtis diebus ſilere debent, id obſeruari poterit, quod iure communi permittitur in quibuſdam vrgentibus caſibus, qui moram, & dilationem non patiuntur; In quibus, & alijs iuriſdictionem Conſulum nundinis, præpoſitorum concernentibus conſtitutiones,* *Decretum Sacræ Congregationis.*

&

& Summorum Pontificum, ſi qua habent Priuilegia, & allegatum Breue fel. rec. Pij V. ſeruanda eſſe ſtatuit.

DISTRIBVTIONES QVOTIDIANAE.

POST diſpoſitionem Bonifacij Papæ VIII. de qua in c. vnico, de cleric. non reſid. lib. 6. vbi quotidianarum diſtributionum materię ſedes reſidet. fuerunt aliqua per ſacroſan. Conc. Trid. circa illas ordinandas, augendas, diuidendas, & à quib. recipiendas, ſancita, ſeſſ. 21. & ſeſſ.... de refor. c. 3. ac ſeſſ. 24. de ref. c. 12. §. Diſtributiones vero, & c. 15. De Canonicis celebrantibus Miſſam priuatim tempore horarum, item & de aſſociantibus ſuum Epiſcopum extra Eccleſiam, an debeant diſtributiones habere, quid Sacra declarauerit Congregatio memorat D. Hieron. Gonzalez in comm. ad 8. reg. Cancel. n. 181. & 183. vt ſequitur. Qui tẽpore, quo cantatur vna Hora in Choro, Miſſam celebrat in eadem Eccleſia ex deuotione, vel obligatione, non dicitur interfuiſſe illi Horæ nec illius diſtributiones accipere poteſt; Si verò iuſſus fuerit à Superiore, vt celebraret, tunc reciperet, Superior tamen debet cauere à tali iuſſione. Quod ſecundum declarauit ſic; Non poſſunt Canonici, videlicet duo, aut plures aſſociantes eorum Prelatum, quandoque volentem audire Miſſam non in Cathedrali, ſed in alia Eccleſia ciuitatis participes fieri diſtributionum quotidianarum, quæ non niſi præſentibus, & inſeruientibus dantur.

Carcerato & abſoluto debeantur diſtributiones.

De Canonico iniuſtè ob alicuius criminis ſuſpicionem in carcerẽ coniecto, veram, iuriq. conſonam, & ab omni quæſtione liberã ponimus concluſionem, quod ei denegari non debeant quotidianæ diſtributiones, quas lucratus fuiſſet, ſi captus nõ fuiſſet, & vna cum alijs Canonicis diuinis Officijs interfuiſſet. Cui concluſioni in ſpecie ſe ſubſcripſerunt Philip. Prob. in addit. ad Ioan. Monach. in præd. cap. vnico, n. 22. vbi etiam Gemin. ſub nu. 5. Didac. Couar. lib. 3. var. reſol. cap. 13. ſub nu. 8. verſ. Vndecimo ex his colligitur, & c. Franc. Monal. conſ. 27. n. 9. & nouiſſimè Alex. Mon. in tract. de diſtrib. quotid. par. 2. quæſt. 5. n. 80. Quam Concluſionem ampliamus, & primo, vt ſi fuerit abſolutus, & innocens declaratus, nedum ei debeãtur verę diſtributiones quotidianæ, verum etiam, & fructus certo modo certis temporibus diuidendi, qui tantum intereſſentibus diuinis aſſignantur. Nauar. in conſ. 10. de cler. nõ reſid. in nou. Ampliamus ſecundò, vt etiam illi reddi debeant ea, quæ pro anniuerſarijs defunctorum largiuntur, & mortuaria, ſeu funerale portiones, quæ manualiter diuiduntur inter intereſſentes officio funeris, iſta enim comprehendi appellatione quotidianarum diſtributionum, docet Lap. & ad eum Mandoſ. in addit. lit. B. Allegat. 42. & inter ſe æquiparari Communiter adnotant Scribentes, in d. cap. vnico, in fine. Hinc ſi Capitulum inuitaretur ad funus Canonici, qui perſonaliter ad illud non vadunt, cereos non habebunt, quamuis conſuetudo contrariũ diſponeret, exciperetur verò caſus iſte, de quo agimus, ſicut & alij excepti, in d. cap. vnico, vbi Gemin. in fine. Tertio loco ampliamus procedere, etiam ſi tam grandia criminis indicia præceſſiſſent, vt ſufficientia Iudici viſa ſint, nedum ad capiendum, ſed etiam ad illum torquẽdum, & deinde fuerit per ſententiã à crimine ei obiecto abſolutus, et innocens iudicatus, ita in terminis noſtris pro Præpoſito cuiuſdam Eccleſiæ Cathedralis, contraria diluẽdo, reſpondit Nauar. conſil. 6. de cler. non reſid. in antiq. & conſil. 11. in nou. Denique & quarto eandem Cõcluſionem ampliari poſſe arbitramur, etiã ſi in primo indi-

cio prolata fuerit cōdemnatoria ſententia, quæ per legitimam appellationem interpoſitam, per iudicem appellationis reuocata fuerit, & per eius ſentētiam ſubſecutam Canonicus inquiſitus, ſeu accuſatus, fuerit abſolutus, & ad priſtinum ſtatum, & famam reſtitutus: quia appellatio ſuſpendit pronunciatum, quatenus reſpicit futurum, & quatenus reſpicit præſens extinguit, l. 1. cum ſibi concord. ff. ad Turpil. Bald. in l. tale pactum, §. qui prouocauit, ff. de pact. & qui appellauit, non dicitur cōdemnatus, l. 2. §. fin. ff. de pœnis. Illam verò limitamus nō habere locum, quando huiuſmodi Canonicus ante carcerationem non conſueuerat aliàs in choro frequens eſſe, & corporaliter inſeruire, per ea, quæ generaliter in alijs cauſis iuſtis in iure expreſſis excuſantibus ab omiſſione quotidianarum diſtributionum determinant Doctores in hac materia.

Item ſciendum eſt extare Rotæ deciſionē ſub die 4. Iunij 1593. & vnanimiter reſolutum, quod quando penſio eſt impoſita authoritate Apoſtolica ſuper fructibus, & diſtributionibus alicuius Canonicatus, ſeu alterius beneficij, & pp abſentiam, vel obitum Canonici, ſeu beneficiati, Capitulum iure accreſcēdi recipiat omnes fructus, vel diſtributiones, qd tali caſu Capitulum ſine difficultate tenebitur ad ſoluendum penſionem penſionario, nec aliquo modo ſe valebit excuſare, quamuis dicat, quod nunquam ſoluerit. De qua deciſione atteſtatur rationem aſſignans D. Gonzalez in præcit. comment. gloſ. 5. §. 5. n. 44. & ſi in contrariam opinionem inclinauerint. Nauar. in conſ. 49. de præb. in antiq. & in conſ. 1. & 3. ſub tit. de ſolut. in nou. Io. Guttier. lib. 1. Can. qq. cap. 1. num. 109. & infrà, ac Alex. Mon. in præf. tract. p. 3. q 8. nu. 17. & ſeq.

DIVINVM OFFICIVM.

QVONIAM plerumque contigit fieri Officium Sanctorum, qui non ſunt deſcripti in Breuiario Romano, ideo operæ precium duximus hoc loco recenſere declarationes quaſdam contentas in quodam Breui bonæ memoriæ Gregorij XIII. incipien. Paſtoralis officij, & infrà. *Greg. XIII*

Ad omnem ſcrupulum dimouendum motu proprio, & ex certa ſcientia noſtra, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine hæc quæ ſequuntur declarāda duximus, & cōcedenda. In primis illud nobis declarandum ſe offert, ex quo magna oriri poterat cōfuſio: Cum enim prædeceſſor prædictus indiſtinctè cōceſſerit, vt Eccleſiæ Hiſpaniæ poſſint celebrare officia ꝓpria Sāctorum illius Prouinciæ, illiq. plures ſint numero, ex hoc ſequebatur vt officium maioris partis feriarum anni omitteretur; & ordo Breuiarij ferè ſubuerteretur. Nos huic incōmodo occurrere volentes, & prædeceſſoris prædicti mentem ſano mō interpretātes, declaramus vnamquā que Hiſpaniæ Eccleſiā eorum tantū Sanctorū, qui in Breuiario non ſunt deſcripti officia propria celebrare poſſe, qui vel illius Diœceſis ſunt naturales, vel eius Eccleſiæ, ſeu Diœceſis ſunt Patroni, vel eorum corpora, ſeu notabiles reliquiæ in Eccleſia, ſeu Diœceſi requieſcunt. De alijs vero Sanctis, etiam ſi ſint naturales, vel patroni alterius Diœceſis, etiam ſi illorum corpora, vel notabiles reliquiæ in aliqua Eccleſia alterius Diœceſis requieſcant, non celebretur officium proprium, ſed ſeruetur ordo Breuiarij Romani, & quo die celebrabitur feſtiuitas Patroni vnius Diœceſis, religiones omnes teneātur eodem die in ſuis Eccleſiis intra limites illius Diœceſis exiſtentes eandem *Congruit tit. de celebr. Miſ. & de offic.*

dem feſtiuitatem celebrare, & in hoc cum Eccleſia Matrice ſe cōforment, &c.
Itē concedimus, quod quælibet Eccleſia, & Monaſterium Hiſpaniæ habens aliquas reliquias inſigens, puta caput, brachium, vel crus alicuius Sācti, etiam alienigenæ, non exiſtentis in Breuiario, vel de quo in dicto Breuiario fit tantum commemoratio, poſſit illius feſtiuitatem celebrare, et officium duplex facere, & de alio Sancto eodem die occurrenti ſi fuerit ſimplex, fiat commemoratio: ſi verò fuerit duplex, vel ſemiduplex, traſferatur in primam diem ſimili feſto non impeditam, &c.

Cum vero in Eccleſijs, & Religionibus Hiſpaniæ vigeat conſuetudo, quod diebus Paſchalibus, & feſtiuitatibus maioribus, celebret Miſſam Conuentualem Antiſtes, vel alia perſona principalis, & regula Miſſalis ordinet, quod omnibus Dominicis infra annum Sacerdos, qui celebrauerit Miſſam Cōuentualem exeat ante celebrationem Miſſæ cum pluuiali, vel cappa, & cum miniſtris ad incipiendum in Altari maiori Antiphonam, Aſperges, & ad aſpergendam aquam benedictám populo, cōcedimus, quod Antiſtes, ſeu alia perſona principalis, celebrans Miſſam Cōuentualem præmiſſa facere non teneatur ſed illa facere poſſit quilibet alius ſimplex Sacerdos eius locò, & quod talis Sacerdos non deferat pluuiale, ſed albam, & ſtolam, vel ſuperpellicium, & ſtolam, nec procedat aſſociatus cum miniſtris, ſed ſolum cum Acolythis, &c. Datum Romæ, &c. die 30. Decembris 1573.

Breue hoc eſt impreſſum in principio Officiorum propriorum Sanctorum Toletanæ Eccleſiæ.

Pius Epiſcopus, Seruus Seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

EA quæ à prædeceſſoribus noſtris Roman. Pontific. ſua dentibus legitimis cauſis emanarunt, libenter approbationis, & innouationis munimine ſolidamus. Vt eò firmius illibata perdurent quo ſæpius fuerint Apoſt. authoritate munita, illáq. de nouo ſtatuimus, & ampliamus, prout rationabiles cauſæ perſuadent, & hoc in domino conſpicimus ſalubriter expedire. DVDVM ſi quidem à fel. rec. Clemente Papa VII. prædeceſſore noſtro emanarunt literæ, in quibus nonnullæ aliæ inſeruntur tenorum ſubſequentium. Clemens Epiſcopus, ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam. Conſueuit Roman. Pontifex ex Apoſtolicæ Sedis prouidentia ad reprimendum nefarios conatus peruerſorum contra Canonicas ſanctiones, & mandata Apoſtolica, in ſuarum, & aliarum animarum periculum, ac dictæ Sedis contemptum temerè tendentium, geſta prædeceſſorum quandoque innouare, ac innouata confirmare, & Apoſtolico munimine roborare, prout in Domino conſpicit ſalubriter expedire, Sanè dudum fel. rec. Iulius Papa II. prædeceſſor noſter, Motu proprio Duellorum, & gladiatorum vſum per ſuas literas damnauit, & improbauit, ac in terris Sanctæ Rom. Eccleſiæ mediatè, vel immediatè ſubiectis per quoſcunque quauis authoritate, & poteſtate, ac nobilitate fulgentes, ſub excōmunicationis latę ſententiæ pęna, ex quacunque cauſa, etiā à Legibus permiſſa, fieri omninò prohibuit. Quas quidem literas poſtmodum piæ memorię Leo Papa prędeceſſor noſter, & ſecundū carnem frater patrue-

lis

lis pro illarum maiori robore per ſuas literas cũ literarũ Iulij II. prædeceſſoris huiuſmodi de verbo ad verbũ inſertione innouauit, prout in eiſdẽ literis, quas præſentibus de verbo ad verbum inſeri fecimus, plenius continetur. Nos igitur cupientes literas prædictas pro Chriſti fidelium animarum, & corporũ ſalute, ac tranquillitate inuiolabiliter obſeruari. Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, literas prędeceſſoris huiuſmodi authoritate Apoſtolica tenore prçſentiũ approbamus, & innouamus, ac præsẽtis ſcripti patrocinio communimus: Decernentes illas cum omnibus, & ſingulis in eis cõtentis Clauſulis, plenũ firmitatis robor obtinere, ac ab omnibus inuiolabiliter obſeruari, & per executores in illis deputatos aduerſus contrafacientes ad executionẽ pęnarum procedi debere, non obſtantibus Cõſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac omnibus illis, quæ dicti prædeceſſores in dictis eorum literis voluerunt nõ obſtare, ceteriſq. contrarijs quibuſcumque. Tenor verò literarum prædictarum ſequitur, & eſt talis Leo Epiſcopus, ſeruus ſeruorum Dei Ad perpetuam Rei memoriam. Quam Deo, & hominibus abominabiles viri pugnãtes in duello exiſtant; & omnium in ore verſatur, & diuina humanaq. iura deteſtantur: nec im meritò, cum non ſolum corporum, ſed etiã eorũ animarũ proquib. Saluator noſter Ieſus Chriſtus Dei filius mortẽ ſubiit temporalem, graue detrimentũ afferre noſcantur. Ad reprimendum igitur talium nefarios auſus, plurimum conferre cenſentes, eos qui huiuſmodi ſcelus deteſtabile quidem, & Canonica Ciuiliq. lege prohibitum patrare non expaueſcunt, grauiter fore puniendos, ac ea quæ ad compeſcendum ſimiles vetitos conatus à Roman. Pontificibus prædeceſſoribus noſtris ſtatuta fuerunt, vt eò firmius obſeruentur, quo ſæpius fuerint authoritate Apoſtolica communita, approbamus, & nouo munimine roboramus, & ſi qua ad perterrendum animos audaces meliora ſint his adijcimus, prout in Domino conſpicimus ſalubriter expedire. Dudũ ſiquidẽ a fel. rec. Iulio Papa II. prædeceſſore noſtro emanarunt literæ, tenoris ſubſequentis, videlicet Iulius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, Ad perpetuã Rei memoriam. Regis pacifici, qui regnat in Cęlis, licèt inſufficientibus meritis vices gerẽtes in terris, cunctorum fidelium ſtatui prout ex ſuſceptæ ſeruitutis tenemur officio, indefeſſa ſolertia intendentes, ac animarum periculis obuiare cupientes, ad ea, per quæ vbique præſertim in terris Roman. Eccleſiæ Sponſæ noſtræ ſubiectis, inter fideles eoſdem, cædes, rixæ, & contentiones ceſſent, ſcandalorum tollantur fomenta, pax, & concordia vigeant, proſperiſq. eorum ſucceſſibus conſulatur, opportunæ prouiſionis operam impendimus, prout in Domino conſpicimus ſalubriter expedire. Sanè nõ ſine maxima animi noſtri perturbatione accepimus, quod nonnulli fidelium prædictorũ, inimico humani generis inſtigante, & aliquibus cauſis occurrẽtibus, & plerumque in minimis, & inhoneſtis, ac leuibus verbis, ad contumelias, contentiones, & diffidationes deuenientes, vt alter alterius ſanguine ſatietur, ad temporales Principes, & Dominos maximè Ciuitatum, Terrarum, & locorum Sedi Apoſtolicę ſubiectorum confugiunt, vt eis locum tutum ſiue campum ad Duellum ſeu pugnandum aſſignent, & quamuis Principes, & Domini præfati Duellum ſiue pugnam eis diſſuadere, & prohibere deberent, tamen plerumque locum, aut campum tutum huiuſmodi aſſignant, maleuolumq. altercantium propoſitum ad executionem augent, magiſq. vni, quam alteri fauent, ex quo hominum mortes repentinę, & niſi diuina gratia pręue-

T niantur,

munitates, & Vniuerſitates præfatas Ciuitatũ, Terrarũ, & Locorum Sedi præfatæ mediatè vel immediatè ſubditorum, decurſo menſe arctent, & contrafacientes pœnas præfatas incurrãt in oĩbus, & per oĩa, perinde ac ſi eis in oĩbus, & ſingulis contrafacientibus perſonaliter, & particulariter intimatæ fuiſſent, Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ damnationis, improbationis, prohibitionis, ſtatuti, præceptionis, mandati, & voluntatis, infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Dat. Romę apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ, Milleſimo Quingenteſimo octauo Cal. Martij, Pontificatus noſtri anno ſexto. Cum autem ſicut accepimus in eiuſdem literis contenta ab aliquo tempore citra, non fuerint obſeruata, & ex eo quamplurimi Barones, Domini temporales, & alij præſertim eidem Romanæ Eccleſiæ ſubditi adeo procliues ad pugnandum in Duello redditi ſint, vt paſſim quotidie ſingularia huiuſmodi certamina vbique committi videãtur, ac Domini temporales præfati, armorumq. Duces ad id inuitare, quin potius irritate non formident, cum, & in eorum Territorijs, & iuriſdictionibus tutum pancrarium, ſiue Aream præparent, & alia cruẽta ſpectacula exhibeant, & illis comitiuam præſtent. Nos igitur non minus deteſtabilem in Duello pugnantium, quã Ducum, Comitum, Marchionum, Baronum, Domicellorum, & armorum Capitaneorum, aliorumq. Dominorum temporalium eis ad id auxilium, cõſilium, & fauorem præſtantium, nequitiam ac improbam eorum conſcientiam reprobantes, & qui ad ea viſendi gratia conueniunt, corporum, & animarum ſaluti Chriſti fidelium opportunis remedijs indefeſſo ſtudio proſpicere volentes, literas Iulij prędeceſſoris præfati Motu proprio, & ex certa ſcientia noſtra, ac animi deliberatione harum ſerie authoritate Apoſtolica approbamus, cõfirmamus, & innouamus, ac præſentis ſcripti patrocinio communimus, adijcientes, & eadem authoritate Apoſtolica ſtatuentes, quod pugnantes ipſi, non ſolum pœnis prędictis ſubiaceant, ſed eorum memoria perpetuò damnata ſit, ac bona proſcripta ſint, & Cameræ noſtræ Apoſtolicæ confiſcata eo ipſo. Duces quoque, Barones, Comites, Marchiones, Domini temporales, Vicarij, Feudatarij, armorum Capitanei, Communitates quoque Ciuitatum Terrarum, & Locorum eidem Romanæ Eccleſiæ mediatè, vel immediatè ſubiectorum, campum ad pugnandum præſtantes, ne quidem pœnas prædictas incurrant, ſed ab omni iure quod in locis, & Territorijs ſuis obtinent, ipſo facto cadent, illudq. ad Cameram præfatam deuoluatur, & deuolutum eſſe cenſeatur, abſque alia declaratione deſuper faciẽda; Qui verò ad talia cruenta ſpectacula videnda cõuenerint, ſi nobiles, quingentorum, ſi mediocris fortunæ centum, ſi verò ignobiles vigintiquinque ducatorum, necnon excommunicationis & perpetuæ maledictionis pœnam incurrant, ac locus ipſe Eccleſiaſtico ſubiaceat interdicto; Et inſuper omnia, & ſingula tam per Iulium prædeceſſorem ſtatuta, & vt præfertur per nos confirmata, & illis adiecta, perpetuæ firmitatis robur obtinere, ac inuiolabiliter obſeruari debere decernimus. Quocirca, venerabili Fratri Raphaeli Epiſcopo Hoſtien. Camerario noſtro, ac dilectis filijs præſidentibus, & Clericis dictæ Cameræ pro tempore exiſtentibus, Motu ſimili mandamus, quatenus præſentes literas ſolemniter prout ſibi videbitur publicari, ipſaq. ac omnia, & ſingula in eis contenta in-

uiolabiliter obſeruari faciant, contrafacientes verò prædictas cenſuras,& pœnas damnabiliter incurriſse declarent,ac ſummariè,& eorum Camerali more exequantur,& irremiſſibiliter exigant conuocato ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachii ſecularis,ſuper quibus amplam eiſdem concedimus facultatem,& poteſtatem, non obſtan. omnibus ſupradictis; aut ſi aliquibus communiter, vel diuiſim,ab Apoſtolica ſit Sede indultum,quod interdici,ſuſpendi,vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, expreſſam,ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mẽtionem. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ approbationis, confirmationis, innouationis,commonitionis,adiectionis, ſtatuti, decreti,mandati, & conceſſionis,infringere,vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo, Quingenteſimo decimo nono, decimo Cal. Auguſti Pont. noſtri anno ſeptimo. Cum autem ſicut nobis innotuit quamplurimi Duces, Comites, Marchiones, Domicelli, Barones, & alij in temporalibus Domini, Vicarij, Communitates, & Vniuerſitates Ciuitatum, Terrarum, & locorum eidem Romanæ Eccleſiæ mediatè, vel immediatè ſubiectorum, nonnulliq. alii ſingularia certamina exoptantes, & alii etiam vt præfertur ſubditi illa videre cupientes ſuorum ſtatus ſalutis & honoris immemores, literis prædictorum huiuſmodi contrauenire, & cenſuras, ac pœnas illis contentas paruipendere non vereantur in animarum ſuarum perniciem, & diuinæ Maieſtatis offenſam, ac Reipublicæ læſionem, Nos quorum eſt ſceleratorum inſolentias,quibus aduerſus Deum, & proximum, ac dictæ Sedis authoritatem veluti Catholicæ profeſſionis inimici ſæuiunt,ſalubriter reprimẽdis,ne ipſorum inualeſcat præſumptio,& peruerſitas extollatur, intendere, & ne literæ prædictæ, quæ prouida deliberatione ab ipſis prædeceſsoribus emanarunt contemptibiles reddantur, ſed illarum tranſgreſsores debita animaduerſione puniãtur prouidere volentes. Motu proprio non ad aliquorum nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam. Sed de noſtra mera deliberatione, & ex certa ſcientia ſingulis Iulii, Leonis & Clementis prędeceſsorum prædictorum literas cum ſtatutorum,ordinationum,addictionum,decretorum,declarationum,confiſcationum, incorporationis,applicationis,voluntatum,& mandatorum,ac omnibus, & ſinglis aliis in eis reſpectus contentis Clauſulis authoritate Apoſtolica tenore præſentium approbamus,& innouamus,& perpetuo firmitatis robore ſubſiſtere,& ſingulos, quos literæ ipſæ cõcernunt, & cõcernet,ſub excommunicationis,anathematis,maledictionis,perpetuæ infamiæ,diffidationis,criminis læſæ Maieſtatis,ſeditionis,rebellionis,confiſcationis,& priuationis Statuum, & Dominiorum,ac Feudorum,& Vicariatuum, ac aliorum bonorum ſuorum ac depoſitionis, illorum,necnon inhabilitatis ad illa,& alia in poſterum obtinenda, ac interdicti, ac aliis cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis, & temporalibus, aliiſq. in eiſdem literis contentis,quas contrauenientes eo ipſo incurrant,& inteſtabiles fiant,ac vltrà pęnas prędictas carceribus mãcipari, & detineri,& pęnis prædictis irremiſſibiliter puniri debeãt,ppetuò obſeruari, & per executores in dictis literis deputatos aduerſus eoſdem contrafacientes ad totalem executionem dictarum pœnarum procedi debere decernimus, illaſq.tam ad ſingulos taliter

pugnan-

pugnantes,quam eos ad id tentantes,& prouocantes,aut locum,ſeu campum ad pugnandum dantes,ſeu concedentes,ac in illis aſtantes,& intereſſentes,ac certantes comitantes, & comitiuam præſtantes, necnon conſulentes, ac adhærentes,& fautores,necnon chartas certaminis,ſeu Duelli ſubſcribentes, vel affigẽtes,aut publicantes,etiam ſi prædictæ,ſeu cuiuſcumque alterius dignitatis,nobilitatis,ſtatus,gradus,& ordinis, tam Eccleſiaſticæ quã mundanæ, exiſtãt,etiam ad hoc,vt ipſi vltra pœnas prædictas excõmunicationis maioris latæ ſententiæ pœnam,à qua non niſi à nobis ſeu Roman. Pont. pro tẽpore exiſtente abſolui poſſint,eo ipſo incurrãt, & ſi Eccleſiaſtici fuerint etiã omnibus, &ſingulis Eccleſijs, Monaſterijs dignitatibus, & alijs beneficijs Eccleſiaſticis per eos obtentis,ſeu in quibus,& ad quæuis eis ius competit,eo ipſo priuati,& ad illa,ac alia in poſterũ obtinenda inhabiles exiſtant, necnõ illa, antequã per priuationẽ huiuſmodi vacantia ab alijs impetrari poſſint extendimus,& ampliamus,& nihilominus præmiſſa omnia,& ſingula,prout per Iulium, Leonẽ, & Clementem prædeceſſores præfatos ſtatuta, & ordinata,inhibita, decreta, & mãdata fuerint, in omnibus, & per omnia,de nouo ſtatuimus, ordinamus, inhibemus, decernimus,declaramus, & mandamus, ac omnes conceſſiones Duellorum huiuſmodi,& facultates deſuper prædictis,ſeu alijs quibuſuis perſonis per quoſcũque Roman. Pont. prædeceſſores noſtros, ſub quibuſuis formis,& verborum expreſſionibus forſan conceſſas,approbatas,innouatas,harum ſerie reuocamus, caſſamus,& annullamus. Et inſuper cupientes illa,& tã deteſtabilem pugnantium,& aliorum loca ad pugnandũ, ac aliàs in præmiſſis fauorem præſtantium, & denique tanti ſceleris fautorũ, nequitiam nõ ſolum in terris,& locis eidẽ Romanæ Eccleſiæ,vt præfertur,ſubiectis, ſed aliàs vbilibet penitus reprimi,& aboleri, ac ſingulorum Chriſti fidelium animarũ periculis obuiare per viſcera Domini noſtri Ieſu Chriſti rogamus, & obteſtamur vniuerſos,& ſingulos totius orbis Imperatorẽ, Reges,Duces,etiam armorum, Marchiones,Barones,ceteroſq. Principes Chriſtianos,necnon Dominia, Potentatus,Communitates Ciuitatũ,ac in temporalibus Dominos, ac etiã militum tã equeſtrium, quã pedeſtrium Capitaneos, & Præfectos,ac etiã temporali ditioni ipſius Romanæ Eccleſiæ non ſubditos, cuiuſcumque ſtatus, gradus,ordinis,conditionis,nobilitatis, ac pręeminentię fuerint,vt Diuini nominis intuitu,& pro ſua in nos,& hanc Sãctam Sedem Apoſtolicã deuotione,& reuerẽtia,necnon fidei cultu, & conſeruatione, ac animarum eorũ,qui huiuſmodi Duella diabolica fraude decepti ꝑquirũt ſalute,dicta Duella,ſeu alia ſingularia certamina in ſuis Regnis,Ducatibus, Marchionatibus, Baronijs, Dominijs,Terris,& locis nullatenus fieri permittãt,immo ne fiãt expreſsè ꝓhibeant,& diſſuadeãt. diſtrictius præcipientes eis,ne vllo vnquã tẽpore huiuſmodi Duella,ſeu certamina,quouis prætextu,ſeu quauis occaſione,vel cauſa,admittere,aut aliquos ad id irritare,ſeu ꝓuocare,vel illis intereſſe,aut vt fiãt pati,ſeu ꝑmittere audeãt,vel præſumant,alioquin eos ac etiã extra terras,& loca ditioni Eccleſiæ huiuſmodi nõ ſubiecta Duella,ſeu ſingularia certamina huiuſmodi,aut diffidationes deſuper faciẽtes,& ad id irritãtes,ſeu prouocãtes, & auxiliũ,conſiliũ,vel fauorẽ dãtes,ac illis aſtantes,& intereſſentes, & ſimiliter chartas deſuper ſubſcribentes,aut publicantes,ſeu de illis ſe intromittentes,eorũq; ac ipſorũ ſingulos ab Imperatore, & Regibus, inferiores, maioris excõicationis,& vltrà eã,ſi Eccleſiaſtici fuerint,priuationis,& inhabilitatis pœnis prędi-

Digitized by Google

ctis ſubiacere, illaſq. incurrere, & ab eis præterquã à nobis, ſeu dicto Romano Põtifice pro tempore exiſtente, vt præfertur, abſolui, aut aduerſus illas reſtitui, ſeu rehabilitari nõ poſſe, neque debere, decernimus, et declaramus. Nõ obſtantib. Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac omnibus illis, quę dicti prædeceſſores in ſingulis eorũ literis prædictis voluerũt nõ obſtare, cęteriſq. contrariis quibuſcumque. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ approbationis, innouationis, extẽſionis, ampliationis ſtatuti, ordinationis, inhibitionis, mãdati, præcepti, reuocationis, caſſationis, annullationis, rogationis, atteſtationis, decretorum, & declarationum, infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Dat. Romę apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo Quingenteſimo Sexageſimo, Idibus Nouembris. Pontificatus Noſtri Anno Primo.

Cæſ. Glorierus.

Barengus.

Fed. Cardinalis Cæſius.

Gregorij XIII. Cõſtitutio Romæ publicata die 24. Decẽbris 1582. fol. 1319. in Bullario. extenditur, ampliatur Decretum Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 19. de refor. generali, vt in dic. Conſt. incip. Ad tollendum, & infra.

Authoritate Apoſtolica ſtatuimus, omnes illos, qui ex cõdicto ſtatuto tempore, & in loco cõuenio monomachiam commiſerint, etiã ſi nulli patrini ſocij ve ad id vocati fuerint, nec loci ſecuritas habita, nullæue prouocatoriæ literæ, aut denunciationis chartulæ præceſſerint, cẽſuris, & pœnis omnibus à Cõcilio ꝓpoſitis, teneri perinde, ac ſi publico, & cõſueto abuſu ſingulare certamẽ iniuiſſent; Volẽtes etiam locorum Dominos, ſi certamen ex cõdicto huiuſmodi permiſerint, aut quantum in ſe fuerit, non prohibuerint, omneſq. illud fieri mandantes, inſtigantes, auxilium, conſilium, vel fauorem dãtes, equos, arma, pecuniam commeatum, & alia ſubſidia ſcienter ſubminiſtrantes, aut ex compoſito ſpectatores, vel ſocios quouis modo ſeſę præbentes, eiſdem cenſuris, & pœnis ſubiacere, etiam ſi illi, qui ad locum deſtinatum pugnaturi acceſſerunt, impediti pugnam non commiſerint, ſi per ipſos non ſteterit, quo minus illa committatur: non obſtantibus &c.

Nouiſſimè autem adeſt Sãctiſſimi Domini Noſtri Clementis VIII. confirmatio, declaratio, et extenſio Conſtitutionum Apoſtolicarũ & Decreti Concilij Tridentini, contra pugnantes in duello publicè vel priuatim; Necnon contra mittentes, ſcribentes, aut diuulgantes chartulas prouocatorias, aut ſcripta, quæ dicuntur manifeſta, eorumq. fautores, & complices, Romæ publicata die 2. Sept. 1592. tenoris ſeq.

Huius vices, licèt immeritò gerentes, qui, vt animas ſuorum fidelium à peccato, & diaboli laqueis liberaret è cęlo deſcẽdẽs, humana carne aſſumpta, ne ꝓprio quidem ſuo precioſiſsimo sãguini pepercit, ſed ſeipſum in Ara crucis immacula-

maculatam hoſtiam æterno Patri offerre voluit in hanc præcipuè curam ſummo ſtudio incũbimus, vt eaſdem animas inæſtimabili precio redemptas, aduerſus Sathanæ fraudes, quantum in nobis eſt illæſas præſeruemus; præſertim verò totis viribus nobis à Domino traditis exterminemus exitialia quædam, atque enormia peccata, quibus Diuina Maieſtas grauius offenditur, quæq. eodem fabricante humani generis hoſte, inuenta, atque introducta ſunt, vt ex cruenta corporum morte animarum etiam ſimul interitus, ac pernicies ſequatur. Recte, ſi quidem, & ſalubriter felic. record. Pius Papa IV. prædeceſſor noſter, poſt alios complures ſuos noſtroſq. prædeceſſores, qui deteſtandum, Diuina, naturaliq. Lege, ac Sacris Canonibus damnatum duellorum abuſum, ſuis etiam Conſtitutionibus ſeuerè prohibuerant, grauesq. pœnas cõtra quoſcumque temporali ditioni S. R. E. mediatè, vel immediatè ſubiectos, eius criminis quomodolibet reos, vel participes inflixerant, cupientes nõ ſolum in terris prædictis, ſed aliàs vbilibet, animarum periculis obuiare, Principes, ac Domicellos permittentes in ſuis dominijs id patrari, ac etiam extra terras, & loca ditioni Eccleſiaſticæ ſubiecta, huiuſmodi duella, ſeu ſingularia certamina, aut diffidationes deſuper facientes, ac ad inuitantes, prouocantes, auxilium, conſilium, vel fauorem dantes, illiſq. aſtantes, & intereſſentes, necnon chartas deſuper ſubſcribentes, aut publicantes, ſeu de illis ſe intromittentes, ſingulos Imperatore, ac Regibus inferiores, maioris excommunicationis, (ac ſi Eccleſiaſtici fuerint) vltrà eam, etiam priuationis omnium dignitatum, beneficiorum, & officiorum eccleſiaſticorũ, inhabilitatiſq. ad illa, & alia in poſterum obtinenda, pœnis ſubiacere, eaſq. incurrere voluit, à quibus non niſi à Rom. Pont. abſolui poſſint. Sed & poſtmodum Generalis Tridentina Synodus ad exterminãdum penitus ex Chriſtiano orbe hoc malum, ſtatuit, vt Imperator, Reges, Duces, Principes, Marchiones, Comites, & quocumque alio noĩe Dñi temporales, qui locum ad Monomachiam in terris ſuis inter Chriſtianos cõceſſerint, eo ipſo ſint excõicati, ac iuriſdictione, & dominio Ciuitatis, Caſtri, aut loci, in quo, vel apud quem duellum fieri permiſerint, quod ab Eccleſia obtinent, priuati intelligãtur; & ſi feudalia ſint, directis dominis ſtatim acquirantur. Qui verò pugnã commiſerint, & qui eorum Patrini vocantur, excõicationis, ac oĩum bonorum ſuorum proſcriptionis, ac perpetuę infamiæ pœnam incurrant, & vt homicidæ, iuxta Sacros Canones, puniri debeãt: & ſi in ipſo conflictu deceſſerint, perpetuò careant eccleſiaſtica ſepultura. Illi etiam, qui conſilium in cauſa duelli, tam in iure, quam facto, dederint, aut alia quacumque ratione ad id quemquam ſuaſerint, necnon ſpectatores, excõicationis, & perpetuæ maledictionis vinculo teneantur. Quas pœnas nouiſſimè piæ mem. Gregorius Papa XIII. pariter prædeceſſor noſter, extendit aduerſus illos etiam omnes, qui non publicè, ſed priuatim ex cõdicto, ſtatuto tempore, & in loco cõuento monomachiam commiſiſſent, etiam patrinis, ſocijſve non vocatis, & loci ſecuritate non habita, & prouocatorijs literis minime præcedentibus etiam contra locorum Dominos, ſi id (quãtum in ſe fuerit) non prohibuiſſent, ceteroſq. ſupradictos criminis ſocios, & ex compoſito ſpectatores, etiam ſi pugnam ob aliquod impedimentum non commiſiſſent, ſi ad locum acceſſiſſent pugnaturi, & per eos non ſtetiſſet quo minus pugnarent. Verum quia cum magna animi noſtri moleſtia intelleximus, adhuc in quibuſdã, præſertim tranſalpinis, ac remotis regionibus, & potiſſimum vbi bella vigent, caſtrenſi quadam, & militari licentia, ſeu verius audacia pernicioſum hoc ſcelus

inter fideles exerceri, quaſi fas ſit in ſolo hoſtili, vbi Chriſtiani nominis, ſeu Catholicæ fidei hoſtes tyrannidem exercent, ſiue hæreſes, & ſchiſmata impunè graſſantur, ſiue inter ſigna, & caſtra militaria in caput ſuorum fratrum impios conuertere mucrones, quos multo ſalubrius contra Chriſti aduerſarios ſtringi par eſſet. Nos nefaria diaboli arma ſalutari Eccleſiæ gladio ad continendos in officio fideles nobis præcipuè ipſius Domini authoritate traditos, retundere, atque à ceruicibus gregis Domini noſtri curæ crediti, quantum (eodem Deo adiutore) eniti poſſumus, propulſare cupientes, prædictas omnes Conſtitutiones, ac Decretum Cõcilij Tridentini, cum omnibus, & ſingulis in eis contentis cenſuris, & pœnis, decretis, extenſionibus, quarum, & quorum omnium tenores præſentibus haberi volumus pro expreſſis, & ad verbum inſertis, authoritate Apoſtolica tenore præſentium perpetuò approbamus, confirmamus, & innouamus. Ac inſuper authoritate, & tenore præmiſſis decernimus, & declaramus, eaſdem Conſtitutiones, ac decretum locum habere vbique gentium, & terrarum, inter quaſcumque perſonas, etiam armatas, & in caſtris, ſeu propugnaculis militantes, etiam vbi noſtrorum, & S. R. E. aut Catholicæ fidei hoſtium furor impunè graſſatur, vel in Dominijs per eos occupatis, & detentis. Idem quoque iuris cenſendum eſſe, ſi publico, & forſan iuſto bello indicto, miles aliquis contra alterum in aduerſariorum exercitu militantem, ſiue aliàs in hoſtium caſtris, præſidijs, aut terris degentem, priuatas ſimultates, atque inimicitias publicæ cauſæ intermiſcendum, etiam ducum permiſſu ex condicto ad ſingulare certamen deſcendat, aut illum prouocet. Nec non ijſdem pęnis, Decreto, & Conſtitutionibus teneri eos, inter quos pactiones initæ ſint de dirimendo certamine cum primum alteruter vulneratus fuerit, vel ſi conuenerint, vt non ſinguli cum ſingulis, ſed bini, terni, aut plures hinc inde pugnent. Et non ſolum locorum Dominos, ſed etiam Magiſtratus, Præſides, Locum tenẽtes, aut etiam militum Duces, & Capitaneos in Caſtris, vel extra ea, in alieno, vel hoſtili ſolo, vel cũ militibus exercitus aduerſariorũ fuerit, ſeu ſanguinem effuderit, aut certus ictuum numerus vtrinque illatus monomachiam in quocumque caſu per præſentem, vel alias Conſtitutiones huiuſmodi prohibitis, permittentes: vel quantum in ipſis eſt non prohibentes, aut poſt admiſſum crimen, veniam, & impunitatem concedentes. Prætotea, pari ratione prohibemus omnia, & ſingula eius generis ſcripta manifeſta, ſeu fides vulgò appellata, quæ etiam ſine expreſſa prouocatione ad certamen tñ quaſi præparatoria quædã ad cartulas, ſeu libellos prouocatorios, & ad duel la illorumq. veluti radices, aut ſemina, vt plurimum laceſsẽdi aliquem ad pugnam, & ſuſcitandæ ſimultatis, atque inimicitiæ materiam, & occaſionem præbent. Dum ſcilicet in illis per modum epiſtolæ, libelli, aut publicæ atteſtationis, & intimationis, ſiue per authentica documenta, ſiue per vnius, pluriũue chirographũ, ſubſcriptiones, aut relationes ſub prętextu proprij, vel alieni honoris, & famæ, more militari, atque vt vulgo dicitur cauallereſco, tuendi, aut lædendi, ſiue ad illatæ, propulſatęue contumeliæ, aut iniuriæ probationem, ſeu tollendam illius ſuſpicionẽ rei alicuius geſtæ ad id pertinentis, vel verborum, aut reſponſionum ſeries, & ordo, narratur, Vel ex ſimili abuſu hac de cauſa aliquid tale adeo firmiter aſſeritur, aut negatur, vt qui cõtradixerit, is, ſiue nominatim ſiue in genere mendacij arguatur, aut mẽtiri dicatur. Aut ad hunc effectum ex militari etiã conſuetudine quæritur, declaratur, aut reſpondetur, qua mente, aut quo ſenſu quippiam eiuſmodi, quod ad ſuperius expreſſa ſpectet,

geſtum

Digitized by Google

geſtum, dictumue ſit. Vel denique offeri ſe quiſpiam contra certam, vel incertam perſonam, vel generatim contra quemcumque ad probandum armis & verificandum etiam inito certamine aliquid ita eſſe, vel fuiſſe, vel non fuiſſe, Necnon quaſcumque etiam ſine ſcripto factas talium rerum ſupradicta quoquomodo concernentium, & huiuſmodi cauſas in locis publicis, vel priuatis, vbi hominum multitudo conuenire ſoleat, denunciationes, narrationes, declarationes, & teſtificationes. Volētes eos omnes, & ſingulos, qui ſuo, vel alieno nomine, ad effectum, de quo ſuperius dictum eſt, prædicta, vel his ſimilia, multoq. magis ad certādum prouocatoria ſcripta, libellos, epiſtolas earumue exempla dictauerint, compoſuerint, ſcripſerint, miſerint, detulerint, diuulgauerint, affixerint, exēplauerint, typis impreſſerint, ſubſcripſerint, intimauerint, vel etiam verbo denunciauerint, ſiue atteſtati fuerint. Quiue alijs ad ſingulare certamen, publicè vel occultè ineundum, vel ad prouocandum aliquem ad pugnam, ſiue ad huius generis ſcripta, quæ manifeſta, quæque cartulæ prouocatoriæ appellantur ſcribenda, dictanda, mittenda, deferenda, diuulganda, auxilium, conſilium, operam, vel fauorem præſtiterint, ſiue id ſuaſerint, aut mandauerint, quiue in præmiſſis, vel eorum aliquo, ſe quomodolibet immiſcuerint, etiam ſine pugna aliqua, nec certamen, aut effectus, nec acceſſus, aut actus ad pugnam proximus, neque expreſſa, & aperta prouocatio ſubſecuta fuerit, neque ſcriptiones prædictæ, quæ manifeſtæ dicuntur, in publicū prodierint, aut cuiquam intimatæ extiterint, ſi per eos nō ſteterit, quominus publicatio, aut denūciatio fieret, nihilominus cēſuris, & pœnis omnibus in præſenti, & alijs prædictis Conſtitutionibus, & Decreto contentis, ſubiacere, tam ſi ſuperius enumeratis, quam ſi alijs etiam maioribus Eccleſiaſticis, vel mundanis dignitatibus, gradibus, & præeminentijs excellant. Quinimò, de nouo etiam per præſentes ex parte Omnipotentis Dei Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, excommunicamus, & anathematizamus, maledicimus & execramur, omnes, & quoſcumque publicè, vel priuatim, palam, vel occultè, in quibuſcūque locis, modis, & formis, ac caſibus ſub præſenti noſtra, vel alijs prædictis Conſtitutionibus, ac Decreto comprehenſis, ſingulare certamen (quod duellum vulgò dicitur) ex compoſito ineuntes, necnon id ſcelus ſuadentes, aut prouocantes, opem, conſilium, vel fauorem præſtantes, equos, arma, & commeatus præbentes, aut comitantes, vel circa cartulas, ſeu libellos, literas, nuncios, aut quæcumque alia ſcripta huiuſmodi quomodolibet peccantes, huiuſq. delicti ſocios, de induſtria, ſpectatores, patrinos, fautores, defenſores, quacūque tam ſuperius expreſſa, quam alia eccleſiaſtica, vel mundana præfulgeant dignitate, ita vt ſingulares etiam perſonæ cuiuſlibet Cōmunitatis, Vniuerſitatis, Collegij, aut Reip, quæ huius criminis participes quoquomodo fuerint, nequaquam excuſentur, ſed prædictos omnes, eorumq. ſingulos ipſo facto, abſque vlla monitione, iudicis decreto, aut miniſterio perpetui anathematis, excommunicationis maioris, & maledictionis æternæ mucrone perculſos, & damnatos harum ſerie declaramus, & ſi in ipſo cōflictu obierint, ſepultura eccleſiaſtica perpetuò priuatos eſſe volumus. Ipſas verò Ciuitates, Terras, Opida, vel Caſtra, & loca, in quorum territorijs id facinus ſcientibus, & tacitè, vel expreſſè permittentibus, aut tolerantibus Dominis, aut Magiſtratibus, vel Senatu, aut Populo, admiſſum fuerit, eccleſiaſtico ſupponimus interdicto, cuius interdicti relaxationem, aut excōmunicationis abſolutionem, ab alio, quā à nobis,

aut

aut pro tempore exiſtente Romano Pontifice pœnitentia, & ſatisfactione congrue peracta, niſi in mortis articulo conſtituti nequeant obtinere, etiam prætextu quarumuis facultatum, & indultorum quibuſuis perſonis tam eccleſiaſticis cuiuſcumque ordinis, aut militiæ, ſtatus gradus, aut conditionis exiſtentibus quam laicis, etiam Imperiali, Regali, vel alia mundana præeminentia inſignitis, per Sedem Apoſtolicam in genere, vel in ſpecie conceſſorum. Quæ omnia, quo ad præmiſſa, nolumus cuiquam in aliquo ſuffragari. Pœnis alijs tam ſpiritualibus, quam temporalibus contra eos inflictis, nihilominus in ſuo robore permanſuris; Vniuerſos autem, & ſingulos chariſſimos in Chriſto filios noſtros Imperatorem, Reges, ac dilectos filios nob. viros Duces, etiam armorum, & exercituum, Marchiones, ceteroſq. Principes Chriſtianos, necnon Dominia, Potentatus, Communitates, & Vniuerſitates Ciuitatum, Opidorum, & Caſtrorum, illorumq; Domicellos, & Dominos temporales. ac etiā Militum, & copiarum tam equeſtrium, quam pedeſtrium ductores, Tribunos Præfectos, Capitaneos in quibuſcumque, etiam nobis, & S R.E. temporali iuriſdictioni non ſubiectis locis conſtitutos, cuiuſcumque gradus præeminentiæ, & nobilitatis exiſtentes, hortamur, rogamus, & obteſtamur per viſcera D.N. Ieſu Chriſti, & eius diuini nominis intuitu pro ſua erga eundem Deum, per quem regnant reges, & à quo Principatus acceperunt, pietate, atque erga nos, & Sanctam hanc Sedem reuerentia, & deuotione, non modò nihil tale in ſuis Dominijs fieri permittãt, nec vllo modo conniueant, ſed hoc malum omni ſtudio, diligentia, & authoritate totis viribus procurent, & contra quoſcumque delinquentes, & (vt præfertur) quomodolibet complices, & participes etiam temporalibus pœnis grauiſſimis animaduertant, & per ſuos officiales, & Curiæ miniſtros procedi curent: ſcituri ſe obſequium Deo pergratum, perq. acceptum præſtituros, ſi quo gladio ad tutelam bonorum, & ad propulſandos perditorum conatus ſunt accincti, eundem ad vindictam huius peccati, & ad ſumendas de huiuſmodi criminis reis debitas pœnas exercuerint: contra verò memores, ſi in re tam graui male ſe geſſerint, ſe in diſtricto Dei iudicio rationem in nouiſſimo die reddituros, volumus autem vt præſentium tranſumptis, &c.

ADDITIO. Adeſt etiam in Regno Neap. Pragmatica Sanctio, incip. Nouis occurrentibus morbis, ſtatuens pœnam mortis naturalis ipſo iure incurrendam non ſolum per ipſos principales audentes prouocare alios ad duellum, etiam ſi nullum certamen ſequeretur, verum etiam per nuncios inter medios, & aſſiſtentes ſimilibus pugnis, & duellis? excipiuntur verò duo caſus, in quibus dicta pœna minoratur, vt in d. Pragmat. ſuper qua exſtant Commentaria Petri Follerij, & Io. Franciſci Scaglioni.

ELECTIO.

PRæter Summiſtas ſciendum eſt, qualiter quãtum ad electionẽ Summi Pontificis attinet, vltra diſpoſita in cap. licèt de vitanda, de election. & cap. vbi periculum

riculum.eod.tit.in 6.& Clem. Ne Romani, d.titulo. Extat Conſtitutio Pij IV. ſuper reformatione Conclauis in electione Summi Pōtificis, fol. 767. in Bullario, incip. In eligendis, & eſt tenoris ſequentis.

Pius Epiſcopus, Seruus Seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

IN eligendis Eccleſiarum Prælatis, quibus, & humana, & diuina miniſteria committuntur, quantam adhiberi curam oporteat, teſtantur patrum noſtrorum ſacratiſſimæ Conſtitutiones, quas illi magna ſeueritate de Epiſcoporum, & aliorum Prælatorum qualitate ediderunt, propterea quod à bonis bona omnia videlicet caritas, vigilātia Eccleſiaſtica, diſciplina, denique animarum eis commiſſarum ſalus proficiſceretur; A malis verò contra, non niſi mala, nempè, auaritia, negligentia, faſtus, & animarum periculum poſſit expectari. Quod ſi in quibuslibet Eccleſiarum Paſtoribus tantopere prouidēdum eſt, ne quis aſſumatur indignus, maiorem certè, & perſpicaciorem diligentiam in Romano Pontifice eligendo qui ceteris Paſtoribus eſt præfuturus, & totius Dominici gregis curam habiturus, oportet adhiberi. Hac ſancta meditatione permoti prædeceſſores noſtri, & præſertim fel. record. Alexander III. Gregorius X. Clemens V. Clemens VI. & Iulius II. nonnullas Conſtitutiones ſanxerunt ad prouidendum, vt Summorum Pontificum electiones liberè, rectè, & maturè fierēt. Sed quoniam res humanæ ſemper in deterius prolabuntur, niſi ſit, qui eas aſſiduè retineat, & conſeruet, verendumq. ſit ne aliquando propter earum Conſtitutionum tranſgreſſionem ſuborti caſus longius ſerpant, & progrediātur. Nos quātum cum Deo poſſumus futuris caſibus, & periculis occurrere Volentes, eorundem prædeceſſorum noſtrorum Cōſtitutiones tum innouando tum declarando, & pro rerum, & temporum neceſſitate ſupplendo de fratrum noſtrorum vnanimi cōſilio, atque aſſenſu definimus, ſtatuimus, & declaramus, vt cum Pontificem de hac vita migrare contigerit, Cardinales præſentes decem tantummodo diebus, iuxta dicti Gregorij prędeceſſoris Conſtitutionem in Concilio Lugdunen. editā Cardinales abſentes expectare teneantur, & interim ſolitas nouem cōtinuorum dierum exequias omninò peragant, nec vllo prætextu vlterius differant. Et nequid impedimēto eſſe poſſit, quo minus exequiæ ipſæ nono die abſoluantur, ſi quando per obſeruantiam alicuius magni, & pręcipui feſti Cardinalibus videretur officium exequiarū intermitti debere, dies illi ſic intermiſſi in numerum nouē dierum nihilominus cōputari debeāt, & impēſa, quæ in eis pro exequijs facienda eſſet, inter pauperes Chriſti diſtribuatur. Ac vt ſuperfluis quoque ſumptibus, qui iam in immenſum excreuerunt, modus imponatur, funus ſimplicius quam conſueuerit fiat: vt illius ratione (præter regalia populo Romano præſtari ſolita) decem Millium ducatorum ſummā pannis lugubribus, & regalibus tam Camerarij, & Clericorū, ac aliorum Cameralium, quam aliorum quorumcūque miniſtrorum, & officialium, ac alijs omnibus omninò computatis impenſa nō excedat. Sūma autem decem milliū huiuſmodi, vel ſi collegio viſum fuerit etiam minor, ac nullo modo

lo modo maior, p tres Cardinales antiquiores vnũ videlicet de quolibet ordine, & Camerariũ proportionabiliter ꝓrata diſtributionis aliàs fieri ſolitæ inter prædictos omnes, & ſingulos diuidatur. Lapſis verò decẽ dieb. à die obitus Põtificis, ingreſſus Conclauis nullatenus prorogetur, aut differatur, ſed ſequẽti die miſſa de Spiritu sãcto celebrata ſiue Cardinales abſentes venerint, ſiue nõ, qui fuerint pręſentes ſtatim Cõclaue ingredi teneãtur, & ingredientes ipſi abſque mora aliqua, omiſſa omnino Capitulorũ confectione, primis diebus fieri ſolitorum, in electionis negotio procedãt, & ſingulis diebus ſcrutinium fiat, & in primo ſcrutinio etiã accedere liceat. Si qui verò fortè ĩtrare noluerint, vel ingreſſi abſque manifeſta ĩfirmitatis cauſa iuramẽto Medicorũ, et à maiori parte Cardinalium per ſecreta ſuffragia ppprobata exiuerint, dictæ Cõſtitutionis Gregorij X. pœnam incurrant. Declarantes nihilominus quod poſtquã Card. pręſentes alijs Cardinalibus etiam de latere Legatis, aut ex alia quacumque ẽt publica cauſa etiã cum licentia Summi Põtificis abſentibus vlterius non expectatis, poſt tamen lapſum dictorum decem dierum à morte Pontificis electionem ſiue intrà, ſiue extrà Cõclaue fecerint, electio ſic facta ex itineris, aut alterius etiã probabilis, & notorij ipſorum Cardinalium abſentium impedimenti prætextu ĩpugnari minimè valeat, quũ publica vtilitas ex natura electionis ꝓueniens, cuiuis alteri rationi præferri debeat. Sedis aũt vacatione durãte. Collegium Cardinaliũ in ijs, quę ad Pontificẽ Maximũ dum viueret, pertinebant, nullam omninò poteſtatem, aut iuridictionẽ habeat, neque gratiã neque iuſtitiã faciẽdi, aut factam per Pontificem mortuum executioni demandandi, ſed ea omnia futuro Pontifici ſeruare teneatur, Neque de ſtatu temporali Rom. Eccleſiæ neq; de pecunijs Camerę Apoſtolicę, aut Datarij, vel pro ſolutione debitorũ, ante obitum Pontificis quomodolibet contractorũ, aut aliàs ex quauis cauſa (caſibus infraſcriptis dumtaxat exceptis) quidquam diſponere, nec contra dictã Gregorij Cõſtitutionem pro ſeipſis aliquid percipere, nec æs alienum vltrã neceſſarios ſumptus præſentibus comprehenſos cõtrahere debeat, neque Camerarius, Theſaurarius, Datarius, Depoſitarius, Caſtellanus Arcis Sãcti Angeli, aut alij Officiales cõtra harũ Conſtitutionum tenorẽ Collegio obedire teneantur, ſiue debeant, quinimo ſi eis in talibus obtẽperauerint, aut ipſi Cardinales, vel Officiales ex eorum officijs cõtra præmiſſa aliquid attentare præſumpſerint, de ſuo proprio Camerę Apoſtolicę plenariè ſatisfacere, et pecunias erogatas reſtituere, ac quæuis dãna ad eligẽdi Põtificis arbitrium reſarcire cogantur. Quod autẽ expẽdi poſſit erit præfata decem Millium ducatorum ſumma. Illud item quod pro victu familiæ Pontificiæ ante Cõclauis ingreſſum, ac poſt ingreſſum pro pauperum officialium Palatij tantum per Camerarium, & priores ordinum deſcribendorum victu, ac etiã pro eleemoſynis Sede vacãte fieri conſuetis. Itemque pro defenſione terrarũ Eccleſię, vel partis earum, Nec non pro regalibus, populo Rom. & illius Magiſtratibus, ac cuſtodia Vrbis, & Conclauis, illiusq. prouiſionibus opportunis neceſſarium erit. Quæ verò impenſa pro defenſione terrarũ, & locorũ Eccleſiæ, & ſecuritate, ac prouiſionibus Cõclauis facienda ſit, Cardinales præſentes per ſecreta ſuffragia ordinare debeãt, ita vt maioris partis ſententia obtineat, id quod obſeruãdum erit etiam in gubernatoribus Vrbis tam vltra pontem, quã citrà, & alijs officialibus etiam pro ſtatus Eccleſiaſtici regimine ſi opus fuerit eligendis. Si verò vltra prædicta aliquod grãde periculum immineret, cui omnibus, & ſingulis Cardinalibus prę-

ſentibus

Digitized by Google

ſentibus iuxta ordinationem Gregorij X. aut ſaltē duabus illorum tertijs partibus, per ſecreta ſuffragia videretur celeriter occurrendū, tūc collegium iuxta maioris partis ſententiam ſimiliter per ſecreta ſuffragia de remedio opportuno ac prouide de neceſſaria impenſa prouidere poſſit & debeat. Statuimus etiam ꝗ tres Cardinales antiquiores, vnus videlicet ex quolibet ordine vnà cum Camerario poſt Pontificis obitū reliquos Cardinales cōgregandi, & occurrentes neceſſitates in cōgregationibus generalibus proponēdi, et vt cōclaue bene vndique claudatur curandi ius habeāt. Ipſorum autē officiū tertia die poſt conclauis ingreſſum omninò expiret, eorumq. loco tres alij ſequentes in ordine quolibet tertio quoque die cum eodē Camerario in eadem poteſtate ſuccedāt. Camerarij quoque, & maioris Pęnitentiarii officia quæ ēt Sede vacāte durant ita durare decernimus, & declaramus, & nō ſolum ea, quæ præſenti Conſtitutione prohibētur, & quæ Pōtifice viuente exercere nō conſueuerunt, ſeu a quibus pro eiuſdē Pontificis reuerētia, aut aliàs quomodolibet abſtinebant, minimè vſurpent, ſed Camerarius, ac præſidētes, & clerici aliiq; Miniſtri, & officiales Cameræ Apoſtolicæ exactioni pecuniarū eidē Cameræ debitarū, ac prouiſionibus ratione Sedis vacantis, iuxta præmiſſa neceſſariò faciēdis dūtaxat incumbere, & propterea à ſolutione debitorū ante Pontificis obitum contractorum, aut illorū declarationē, rationum ſolidatione, extractionibus frumentorum, remiſſionibus delictorū, aſſecurationibus delinquētium, & quibuſcūque aliis expeditionibus tam gratiā, quam iuſtitiam, aut illarum executionē quomodolibet concernentibus, omninò abſtinere debeant. Pęnitentiarius verò, & eius officiales ea tantū facere, & expedire valeant, quæ ad forū cōſcientiæ pertinent, in reliquis officium eorum conquieſcat Itaque à quibuſcūque matrimonialibus, & aliis diſpenſationibus, ac abſolutionibus, & declarationibus necnō quibuſuis aliis expeditionibus forum (quod aiunt) fori mixtim, vel ſeparatim quomodolibet reſpiciētibus, omnino abſtineāt. Alioquin in quibus tā Camerarius quā Pænitentiarius, & alii prædicti etiam de licentia aut mādato totius Collegii cōtra fecerint, ea nulla, & irrita ſint, ac nemini ſuffragētur. Et nihilominus eorū exceſſus & inobedientiæ rationē Pontificis arbitrio quādocūque reddere teneantur. Literis etiā noſtris ſuper reformatione Camerę, & Pęnitētiariæ huiuſmodi editis in ſuo robore permanſuris. Datarii verò miniſterium, per eiuſdem Pontificis obitum omninò expiret, ita vt non ſolum datas per eū antea notatas extendi poteſtatē minimè habeat, ſed quaſcumque ſupplicationes gratiarum, & iuſtitiæ penes eum, aut eius miniſtros adhuc exiſtētes, etiā ſi datatę fuerint, Collegio Cardinaliū ſtatim ſub ſigillo clauſas pręſentare teneātur, futuro Pōtifici reſeruādas. Quod ſi cōtra præmiſſa quidquam ad cuiuſuis etiam Cardinalis inſtantiam attentare præſumpſerit, irritum, & inane exiſtat, & nihilominus falſi crimen incurrat, illius rationē futuro Pōtifici redditurus. Prohibentes inſuper, ne Cardinales, & Prælati, Signaturæ gratiarū, & iuſtitiæ præfecti, Sede vacante ſupplicationes, & cōmiſſiones aliquas etiā ſi ſupplicantes paruas datas, vt moris eſt, antea obtinuerint, ſignare valeāt, ſed officia eorū omninò ceſſare intelligātur. Quod ſi aliter fecerint, ꝓ exceſſibus huiuſmodi futuri Pōtificis arbitrio puniantur. Mādamus quoque quod Cellæ cōclauis Cardinalibus ſorte diſtribuantur, nec liceat eas etiā infirmitatis prætextu mutare, aut deſuper ædificari, vel illas dilatare, ſed quilibet etiam Decanus, ſit ſua ſorte contentus. Poſt Cōclauis verò ingreſſum, interdicimus, & expreſsè prohibemus ſub officiorum, & beneficiorū priuationis pœna, atque etiā ſub alia, ar-

bitrio

Digitized by Google

bitrio gubernatoris ad cuſtodiam conclauis deputari ſoliti inffigenda, ne quis immediatè ſupra, aut infra cõclaue, ſeu à lateribus habitare, vel morari poſſit. Quæ loca muris claudi, & à præſidentibus cuſtodię cõclauis ac dicto Gubernatore ſępius viſitari debeant. Et ſi qua fraus cõmiſſa fuerit, teneatur ipſe Gubernator ſub periurij pęna eo ipſo incurrẽda, & alia arbitrio futuri Põtificis inffligenda, delinquẽtes huiuſmodi Cardinalibus pro tẽpore deputatis reuelare, curareq. vt delinquentes ipſi carcerentur, & acriter puniantur, Teneantur quoque Cardinales pro tẽpore deputati Cellas Cardinalium, & alia cõclauis loca ſæpius viſitare, & diligenter perquirere ne ipſius conclauis muris, aut laquearibus, ſeu pauimẽtis vetita foramina fiant. Et ſi quid tale deprehẽſum fuerit, auctores priuationis officiorum, beneficiorum, ac alijs etiam corporalibus, & ſęueriſſimis eiſdem pœnis teneantur, niſi ſtatim, ſi intra conclaue fuerint eiſdem Cardinalibus deputatis, ſi verò extra cõclaue Gubernatori, et pręlatis prępoſitis reuelauerint. Qui quidẽ Gubernator, & Prælati ſub periurij pęna in hoc inuigilare, & opportunè prouidere debeãt. Quilibet autẽ Cardinalis in conclaui duobus ſeruientibus Clericis, vel Laicis contentus ſit. Infirmis autẽ, & grauiter affectis à maiori parte Collegij per ſecreta ſuffragia tertius ad ſummũ indulgeri poſſit. Qui ſeruientes familiares domeſtici, & cõtinui cõmenſales ipſius Cardinalis, & ab anno ante fuiſſe & tunc eſſe debeant, & nõ mercatores, miniſtri principum, domini tẽporales, & iuridictionẽ habentes, neque fratres, aut nepotes Cardinalium, etiam ſi expenſis eorum viuerent. Et qualitatibus conclauiſtarum Cardinales deputati ante cõclauis ingreſſum diligenter inquiſitionẽ habere, et eos approbare, ac poſt ingreſſum denuo diligẽter prouidere debeãt. Sacriſta quoque cũ vno clerico coadiutore in officio Sacriſtię, duo quoque magiſtri cęremoniarũ conclaue ingrediãtur Miſſis celebrandis, & alijs quæ ad ipſos pertinẽt vacaturi. Adſit præterea vnus religioſus pro cõfeſſionibus audiendis à maiori parte Cardinaliũ p ſecreta ſuffragia eligẽdus, vnus Collegij Secretarius tãtum, duo Medici, vnus Chirurgus, vnus Aromatarius cũ vno, aut duobus ſeruiẽtibus, vnus faber lignarius, vnus Cõmẽtarius, duo Barbitonſores, cũ vno aut duobus ſeruientibus. Item octo aut decem ſeruientes publicæ vtilitati, & commoditati omnium, veluti pro lignis portãdis, pro verrendo conclaui, & ſimilibus neceſſarijs miniſtrandis, qui oẽs à Collegio Cardinaliũ, non tamen ex familia alicuius Cardinalis, per fabas ſecretas eligantur: ita tamen vt is obtineat, qui plura vota tulerit, & eis ſalaria de publico perſoluantur. Quod ſi vltrà præfatas perſonas, in conclaui aliquis inuentus fuerit, expelli ſtatim debeat; Et ſi quis vſpiam ſe occultaſſe deprehendatur, ignominioſè expellatur, & infamia notetur, & officijs, atque beneficijs priuetur, conſcij verò ſub eadem pęnæ illos Collegio reuelare teneantur, præmium reportaturi ſi indicauerint. Clauſo conclaui, nulli ad colloquium etiam extra portam conclauis etiã principum oratores, niſi ex magna, & vrgenti cauſa à maiori parte Collegij approbanda admittãtur. Et ſi quis fortè (quod abſit) clam ipſum cõclaue, & aliunde quam per oſtium ingrediatur, omni honore, gradu, ac officio, & beneficio ipſo facto priuatus nullius gñris ſcripta ad eos, qui in cõclaui erunt, ſeu nunciũ vel notã, aut ſignum mittere, ſeu recipere, aut contra, e conclaui ad eos, qui foris erunt, vllo mõ ꝑferre liceat, qui cõtra fecerint, quacũque dignitate ẽt ſi Cardinalatus honore præfulgeant pęnæ excommunicationis latæ ſentẽtiæ ſubiaceant, abſoluendi facultate, præterquã in mortis articulo, ſoli Pontifici maximo reſeruata, à quo nihilominus pro qualitate delicti vltra dictam excommunicationis pe-

nam,

nam, puniendi erunt. Prohibentes etiam ſuper futura electione Pontificis ſpõſiones, quas excommiſſas vocant fieri, & ſi fortè contra præſentium tenorem factę fuerint, illas nullas, & irritas in iudicio, & extra fore, & omninò cenſeri & cõtrafaciẽtes, ac proxenetas arbitrio Gubernatoris, & futuri Põtificis puniri debere decernimus. Cardinales autem primo ipſo die quo Cõclaue ingreſſi fuerint, tã in prandio, quam in cęna vno ſolo ferculo vnius ſpeciei tantũ cõq. moderato, & aliàs iuxta Cõſtitutionẽ pręfati Clemẽtis VI. qualificato, contenti ſint, & eſſe debeant, nec quiſquam in alterius cella, vel de alterius ferculo veſcatur. Prælati quoque ad cuſtodiã Cõclauis deputati, ſub pęna periurij, & ſuſpẽſionis à diuinis, maxima & exquiſita diligẽtia vtãtur inſpiciẽdis, ac præſcrutandis epulis, & alijs rebus ac perſonis Cõclaue intrãtibus & de eo exeuntibus ne ſub earum rerum velamine, litteræ, aut notæ, vel ſigna aliqua tranſmittantur. Quod ſi tale quid inuentum fuerit familiares Cardinaliũ, aut alij delinquẽtes penã priuationis officiorum, & beneficiorum, ac inhabilitatis ad obtẽta, & obtinenda incurrant. Et vlterius per Gubernatorẽ carceribus mãcipentur, ex inde niſi de mãdato noui Põtificis minimè relaxãdi, ſed eius arbitrio acrius puniẽdi, oĩ facultate Collegio Cardinaliũ ĩ fauorẽ quorũcũque q in pręmiſſis vel eorũ aliquo deliquerint, oĩnò interdicta. Cõclauiſtę verò & quicũque alij ſeruiẽtes Cõclaui, ex cauſa infirmitatis manifeſtæ, & notabilis à Medicis medio iuramento probatæ, & de conſenſu deputatorũ, quorũ etiã conſcientiam deſuper oneramus, & nõ aliter exituri, nullo modo reuerti poſſint, ſed eorum loco alij eodẽ prorſus tempore, quo infirmi exibunt, ingrediantur. Statuimus etiã, & declaramus, quod ſi fortè aliquis Cardinalis talẽ in Diaconatus ordine cõſtitutus non fuerit, is nullatenus ad eligẽdum admitti debeat. Cardinales autẽ per viſcera miſericordiæ Domini Noſtri Ieſu Chriſti enixè rogamus, & hortamur, ac eis nihilominus ſub Diuini interminatione Iudicij pręcipimus, & mãdamus, vt attẽdentes magnitudinẽ miniſterij, quod per eos tractatur in dãdis ſuffragijs, ac alijs omnibus, & ſingulis electionẽ quomodolibet cõcernẽtibus, omni dolo, ac fraude, factionibus, & animorũ paſſionibus remotis, ac principum ſecularium interceſſionibus, ceteriſq. mundanis reſpectibus minimè attẽtis, ſed ſolum Deum præ oculis habentes, ſeſe purè, liberè, ſincerè, quietè, & pacifice gerere, & habere debeant, nec pro ipſius Pontificis electione cõſpirationes, cõdictas, pactiones, & alios illicitos tractatus inire, ſigna, aut contraſigna votorũ ſuorũ alteri dare, minaſue aliquibus inferre, tumultus excitare, aut alia facere, per quę electio retardetur, vel minus liberè ſuffragia pręſtẽtur, per ſe, vel aliũ, directè, vel indirectè, quouis colore, vel ingenio audeãt vel pręſumãt. Quod ſi ſecus fecerint, aut cõtra ꝓhibita in pręſẽti Cõſtitutione, aliquid admiſerint, vltrà Diuinã vltionẽ, futuri Pontificis pro modo culpæ in eos quandocũque animaduerti poſſit. Quia verò parũ eſſet iura cõdere, niſi forẽt qui executioni ea demãdarẽt, ſtatuimus, & ordinamus, vt Prælati, Rectores, Officiales Vrbis, ac Principũ Oratores, illuſtres viri, quos oẽs à Collegio ꝓ cuſtodia cõclauis eligi cõtinget, eligere aũt Collegiũ debebit eos, q ad id magis idonei videbũtur p̃miſſa oĩa plenè, & inuiolabiliter, ac ſine fraude, & dolo aliquo obſeruari faciãt, de quo corporale iuramentũ corã ipſo Collegio ante ingreſſũ Cõclauis & quoties opus fuerit, præſtare teneãtur: quę quidẽ niſi fecerint, vel ſi in eis dolũ, & fraudẽ cõmiſerint, prædictas pœnas, & cetera in dicta Cõſtitutione Gregorij X. cõtentas, incurrant. Volumus aũt, neque per Prælatos, neque per Rectores, aut Officiales pręfatos, vltrà quã pręmittitur, Cardinales arctari, neque pręſentes

ſentes

ſentes hac noſtras Conſtitutiones per Collegium Cardinalium vllo modo alterari, corrigi, aut immutari poſſe, ſed illas coram omnibus de verbo ad verbũ in prima Congregatione poſt obitum Pontificis fieri ſolita, & deinde poſt Cõclauis ingreſſum legi, & iurari eo modo quo leguntur, & iurantur Conſtitutiones Iulij II. & aliorum prædeceſſorum noſtrorum, quorum Conſtitutionibus & pœnis in eis contentis, vltrà præmiſſa per hanc noſtram Conſtitutionem derogare non intendimus, ſed magis eas confirmare, innouare, & comprobare. Et ne diſſenſionis occaſio, aut ſchiſmatis oriatur, volumus cẽſurarum, & excommunicationum præfatarum, & aliarum quarumcumque pretextu, Cardinales à Pontificis electione actiuè, vel paſſiuè excludi nullo modo poſſe, quas quidem excommunicationes, & cenſuras ad electionis effectum tãtum, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, ſuſpendimus, & ſuſpẽſas eſſe volumus, & declaramus. Decernentes quoque excommunicationes, & cenſuras ipſas eum ſolum afficere, qui deliquerit, non autem alios conclaui durante cum eo conuerſantes, ac præſentes, ac noſtras vbicumque electionem Summi Pontificis etiam extra Vrbem fieri contigerit locum habere, & obſeruari debere. Ac inſuper illas in valuis Baſilicæ Principis Apoſtolorum, & Cancellariæ Apoſtolicæ, ac in Acie Campi Floræ, aliquos Curſores noſtros legi, & publicari, ac illorum copiam ibidem affixam dimitti, & deinceps omnes, & ſingulos Cardinales, etiam abſentes, præſentes, & futuros, & alios quoſcumque quorũ intereſt, vel intereſſe poterit, quomodolibet in futurũ afficere, & ligare, nullũq. earum ignorantiam prætendere poſſe, ac ſi eis perſonaliter intimatæ forent, pręmiſſis ac alijs Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſq. contrarijs nõ obſtantibus quibuſcumque. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtrorum definitionis, ſtatutorum, declarationum, decretorum, prohibitionum, mandatorum, interdicti, præcepti, rogationis, hortationis, & voluntatum infringere, vel auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorũ Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Dat. Romę apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo quingenteſimo ſexageſimo ſecundo, Septimo Id Octobris Pontificatus Noſtri Anno Tertio.

Ego Pius Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.

† Ego R. Card. de Carpo Epiſcopus Hoſtienſis.
† Ego F. Card. de Carpo Epiſcopus Port. manu propria.
† Ego Fed. Card. Cæſius Epiſcopus Tuſculanus.
† Ego Io. Card. Moronus, Epiſcopus Præneſtinus.
†
† Otho Truchſes de Vualdbrug. Epiſcopus Card. Albanẽ.
† Ego Ti. Card. Criſpus.
† Ego Io. Card. Saracenus.
† Ego Io. Card. Sancti Vitalis.
† Ego Iac. Card. Puteus.
† Ego Io. B. Cicada. Card. S. Clement.
† Ego B. Card. Tranenſ.
† Ego Scipio Card. Piſarum.

† Ego

Digitized by Google

† Ego Io. Card. Reumanus.
† Ego Io. Ant. Card. Capiſuccus.
† Ego F. M. Card. Alexandrinus.
† Ego Clemens Card. Araçœl.
† Ego Io. Ant. Card. Sanct. Gregorij.
† Ego Aloyſius Card. Cornelius.
† Ego Bernardus Card. Saluiatus.
† Ego Ph. Card. Aburd.
†
† Ego M. Ant. Card. Amulius.
† Ego R. Cardin. Nauagerius.
†
† Ego A. Card. Farneſius Vicecancel.
† Ego G. Aſc. Card. Camer.
† Ego Iul. Card. Vrbin.
† Ego Hier. Card. Simoncellus.
† Ego Vitellotius Card. Vitellius.
† Ego Carolus Card. Borromeus, il ſancto.
† Ego Franciſcus Card. Gonzaga.
† Ego Inicus Aualos, Card. Aragona.
†
†
†

Cæſ. Glorierius.
Franciſ. Delyon.

Anno à Natiuitate Domini milleſimo quingenteſimo ſexageſimo ſecundo Indictione quinta die verò 21. menſis Octobris, Pontificatus Sanctiſſimi in Chriſto Patris, & Domini noſtri, Domini Pij diuina prouidētia Papæ IV. Anno tertio, ſupraſcriptæ literæ Apoſtolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt Romæ in locis ſupraſcriptis, vt eſt moris, inibi earundem copijs dimiſſis affixis, per nos Andream de Curia, & Franciſcum Fayæ eiuſdem S. D. N. Papæ Curſores

Pro Magiſtro Curſorum Franciſcus Rogerius Curſ.

Contra ineuntes ſponſiones ſuper vita, & morte, & futura electione Summi Pontificis, ac promotione S. R. E. Cardinalium extat Gregorij XIV. Conſtitutio Romæ publicata die 28. Martij 1591. incip. Cogit nos deprauata.

Cogit nos deprauata miſeri huius ſeculi corruptela, vt vel in ipſo noſtri pontificatus ingreſſu, ſeuerioribus pœnis illorum coerceamus audaciam qui cœca ducti cupiditate, grauioribus peccatis diuinā Maieſtatem lædere, ac ſacroſanctæ Eccleſiæ Dei mala, & ſcādala pernicioſa inferre nō per horreſcunt: Qualia multa cum ingenti animi noſtri dolore ſenſimus manere ex frequenti ſponſionum illarū vſu, quæ ſcommiſſæ vulgò dictæ ſuper futura electione aut vita, & morte Romani Pontificus, aut promotionibus S. R. E. Cardinalium fieri conſueuerunt: Nam ſiue rem ipſam, quæ nedum eccleſiaſtica, ſed, & ſacra & merè ſpiritualis eſt, ſpectemus, profanatio quædā rei ſacræ, & ſacrilegium quoddā inde propterea committi videtur, dū electionibus, & promotionibus ſacris, ac

plenè ſpiritualibus ſors pecuniarum immiſcetur, turpiſſimæ nundinationis genus cohæret, ſiue grauiſſima peccata earũ occaſione perpetrari ſolita, & detrimẽta inde prouenientia, ſpõſiones huiuſmodi, quæ ſuper prædictis fiunt, omninò damnandas, & prohibendas, atque à Chriſti fidelium cõmercio prorſus exterminandas arbitramur. Multi ſiquidem lucri cupiditate, aut metu iacturæ pecuniarum, illicitis modis directè, vel indirectè per ſe, vel aliũ, electiones, ſeu promotiones impedire, aut retardare conãtur; Alij eligendorũ, aut promouẽdorum honorem, famã, & exiſtimationem impijs, falſis, ac prorſus iniquis detractionibus, aut diffamationibus lædere, ac dilacerare nõ erubeſcent; Orationes verò, & vota, ac pias preces Chriſtiani populi, quas eo potiſſimum tẽpore ſummo deuotionis feruore ex intimo cordis affectu ab vniuerſo fideliũ cœtu Deo omnipotẽti offerri par eſſet, vt huiuſmodi electionibus, ac promotionibus Spiritus Sanctus aſſiſteret, non mediocriter hac de cã impediri, perturbari, ac refrigeſcere neceſſe eſt, dum multi turpibus lucris intenti, aut obliuiſcuntur, quæ Dei ſunt, aut certè deſiderant ſæpenumero, & procurant, vel eligantur nõ ij, qui optimi ſunt, ſed ex quorum electione plurimũ lucri ſe conſecututos animaduertũt; Nec deſunt, qui innumerabiles fraudes, ac pniciosa mendacia, dolos, & fallacias cõminiſcuntur, dum ſponſionum pretia augere, aut imminuere callidè, & verſutè ſatagunt. Nonnulli quoque manifeſta iniuſtitia peccant, dum ferè certi eorum, qui eligendi, aut promouendi ſunt, conuentiones, ſeu ſponſiones ineundo, ab alijs id ignorantibus pecunias per fraudem extorquẽt. Multi præterea dum vana ſpe vniuerſum patrimonium ſuum in diſcrimen temerè deducunt, repẽte, & ex improuiſo ad inopiam redigũtur; ex quo, & abominabiles contra Deum blaſphemiæ, & plurima ſcandala, & peccata atrocia conſequuntur; quod autem deterius eſt, miſeri quidam ad nefandas Dæmonũ inuocationes, ad prohibita ſortilegia, damnataq. diuinãdi genera confugiũt, vt futura (ſi id fieri poſſet) prænõſcendo, minori cum periculo, aut quemadmodum ipſi vana ſpe decepti ſibi perſuadent, certiore euentu ſpõſiones ineant: Illud denique omnibus notiſſimum eſt, magnum hoc eſſe auaritię fomentum, & ex eo vehementem quæſtus cupiditatem, quandoque etiã in Eccleſiaſticis, & Religioſis perſonis excitari. Nos igitur, qui hoc præcipuũ munus ad Paſtoralem noſtrã ſolicitudinem maximè pertinere exiſtimamus, vt gregem Dominicum fidei noſtræ creditũ ab omni offenſione, atque æternæ vitæ periculo ſecurũ in viã ſalutis, diuina fauente gratia, dirigamus, peſtiferi huius morbi cõtagium priuſquam in communem fidelium perniciem latius ſerpat (quantum in nobis eſt) tollere, necnon delicti, & ſcandali inde vt plurimum prouenientis occaſionem penitus, & vbique ſubmouere cupientes, ac ſimul æquum cẽſentes, in quo frequenter, & grauiter peccatur, id ad tollendum ſcandali periculum generatim, & peræq. omnibus interdicatur: fel. rec. Pij Papę I V. prędeceſſoris noſtri, qui pariter hoc ipſum ſuper futura Pontificis electione fieri prohibuit, veſtigijs inhęrentes, de tributę nobis à Domino poteſtatis Apoſtolicę plenitudine, hac noſtra in perpetuum valitura Conſtitutione, damnamus & reprobamus omnes, & quaſcumque ſpõſiones, promiſſiones, ſtipulationes, conuẽtiones, aut pacta, Excommiſſas vulgo dictas, quouis nomine, aut vocabulo appellatas. Quas, ſiue per cedulas (vt aiunt) vel apochas, aut alio quocunque publicę aut priuatę ſcripturę, aut chirographi genere, vel per Menſariorum, aut Mercatorum libros, aut partitas crediti (vt dicunt) ſeu verbo tantum data fide, aut facto depoſito certę pecuniarum ſummę, vel cuiuſuis alterius

rei pre-

rei pretio æſtimabilis, aut aliàs quoquomõ, vel ſub quauis noĩati, aut innoĩati
contractus forma, aut conditione, in euẽtum vitæ, aut mortis, vel futuræ crea-
tionis Romani Pontificis, tam eo viuente, quam Apoſtolica Sede vacante, aut
in euentũ promotionum S. R. E. Cardinalium, poſt hac in quibuſuis Chriſtia-
ni Orbis Regnis, Dominijs, Prouincijs, Ciuitatibus, Terris, & locis vbilibet
gentium, aut locorum iniri qũcunque contigerit, ipſoſq. contractus, ſponſio-
nes, aut pacta, ſi quę poſt hanc noſtram prohibitionem inita fuerint, vel etiam
antea, quarum tamen, vel quorum exitus adhuc expectatur, damnata prorſus,
illicita, & inualida decernimus, & declaramus, illaq. ex nunc, prout ex tunc, &
è contra, harum ſerie reſcindimus, & annullamus, ac ne de cetero fiãt diſtrictè
interdicimus, & prohibemus. Decernentes, ex eis tamquam dãnatis, & repro-
batis etiã ſi iuramento, quod pariter illicitum, & tamquam contra bonos mo-
res præſtitum, nihil operari in hoc, declaramus, aut inſtro in forma Cameræ
Apoſtolicæ, vel aliàs quolibet roborata fuerint, nullam prorſus obligationem
oriri, nullamq. actionem realem, aut perſonalem, aut Iudicis officium in foro
exteriori, neque extra illud, nec etiam quo ad forum conſcientiæ, prouenire,
neque exceptionem, aut aliud quodcumq. ius cuiquam competere. Quinimo
ſtatuimus, & declaramus, ex prædictis damnatis ſponſionibus, nullum talium
pecuniarum dominium, etiam ſi ſolutæ, aut datæ, ſeu remiſſæ, vel condonatæ
hac de cauſa fuerint cuiquam acquiri: ſed quidquid pecuniarum, aut cuiuſuis
alterius rei in contractus, ſeu ſponſiones hmõi deductum fuerit, ſiue datum, &
acceptum, ſiue tantũmodo promiſſum, vel vt præfertur condonatum, aut ẽt,
vt ab alijs ſoluatur mãdatum exiſtat, eo ipſo pijs locis eius Ciuitatis, aut Opi-
di, vbi ſponſiones ipſæ initæ, vel vbi primum detectæ fuerint, etiam ſi prius ali-
bi initæ ſint, acquiſitum cenſeri, & ipſos cõtrahẽtes ad reſtitutionem ſiue elar-
gitionem eiſdem pijs locis in vtroque foro teneri, & in foro exteriori ad id per
Epiſcopum (cuius conſcientiam ſuper hoc oneramus) opportunis iuris, & fa-
cti remedijs etiam ſub cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis cogi, & compelli debe-
re, & non ſolum Procuratoribus, ſeu adminiſtratoribus, ſeu cuilibet perſonæ,
actionem popularem noĩe eorundem piorum locorum pro ipſis pecuniis cõ-
ſequendis competere, ita tamen, vt ſi plura loca pia in Opido, ſeu Ciuitate hu-
iuſmodi exiſtant, inter ipſa loca pia ſis pręferatur, & pecunias integrè lucretur,
qui prior agere cœperit; nec componere, tranſigere, aut concordare cum ipſis
delinquentibus, aut illis partem aliquam pœnæ remittere, aut cõcordare quo-
quo liceat, ſed integrè ab ipſis locis pijs exigatur: quod ſi de facto concordatũ
fuerit, tunc eo ipſo concordia, compoſitio, aut tranſactio irrita ſit, & nulla, &
actio pro reliqua ſumma non exacta ad alia loca pia deuoluta cẽſeatur, donec
pœna prædicta integrè ab ipſis tranſgreſſoribus fuerit perſoluta. Perſonas verò
Eccleſiaſticas, ſi quæ forſan (quod non credimus) tale aliquod pactũ, aut ſpon-
ſionem contra hanc noſtrã prohibitionem inire præſumpſerit, tam ſeculares,
quam cuiuſuis ordinis, aut militiæ regulares, cuiuſcumq. ſtatus, gradus, vel cõ-
ditionis fuerint, etiam ſi Epiſcopali, Archiepiſcopali, Primiali, Patriarchali,
aut alia quacumque, etiam S. R. E. Cardinalatus præfulgeant dignitate (præ-
ter ſupradictam, & alias in præſenti Conſtitutione cõtentas pœnas) omnibus,
& quibuſcumq. per eas obtentis beneficijs cum cura, & ſine cura, ſecularibus,
& quorumuis ordinum, aut militiarum regularibus, & nunc eo ipſo per præ-
ſentes in vtroque foro priuamus, & priuatos, ac ad illa, & alia quæcumque
in poſterum obtinenda, perpetuò inhabiles, & incapaces declaramus, eaq.

omnia iuxta præſentem Conſtitutionem ipſo facto vacare, deq. illis liberè per Sedem Apoſtolicam, vt per ordinarios Collatores illi prouideri poſſe; ac etiam ſi alioquin noſtræ, & Sedis Apoſtolicæ, ſeu Rom. Pōtificis tantum diſpoſitioni ex quauis reſeruatione generali, etiam in corpore iuris clauſa, ſeu aliàs quomodolibet reſeruata, ſeu affecta fuerint, nihilominus per Ordinarios Collatores, ad quos eiſdem reſeruationibus, ſeu affectionibus Apoſtolicis ceſſantibus, pertinere, liberè, & licitè conferri, & de eis perinde, ac ſi reſeruata, aut affecta non eſſent, diſponi poſſe volumus, & declaramus. Vlterius etiam in eos, qui talia patrare, & huic noſtræ Conſtitutioni contrauenire præſumpſerint, tam ſi prædictis, quæ hic pro expreſſis habeantur, quam ſi quibuſuis mundanis etiam Ducalibus, Regijs, Imperialibus dignitatibus fungantur, ac etiam in eoſdem, vel alios, qui id in Terris, Locis, Ciuitatibus, ac Dominijs, ſibi ſubiectis tacitè, vel expreſsè fieri permiſerint, eorumq. Conſiliarios, Magiſtratus, Poteſtates, Gubernatores, Præfectos, aut Locatenentes, eorumq. ſingulos, qui pariter cōſenſum, auxilium, conſilium, vel fauorem in præmiſſis præſtiterint, ac in quoſcumque Proxenetas, vel mediatores, excommunicationis ſententiam per eaſdem præſentes ferimus, & promulgamus, eoſq. ipſo facto abſque alia monitione, aut declaratione, Iudicis decreto, aut miniſterio, excommunicationis ſententiam incurrere volumus, à qua eorum nullus ab alio, quam à Romano Pontifice, pro tempore exiſtenre (niſi in mortis articulo) quo ad eos, qui pecunias, vel aliud quidpiam pręmiſſorum occaſione perceperint, etiam præuia reſtitutione integræ pecuniæ eiuſmodi occaſione pceptę, abſolui poſſit, aut deat.

Sicq. in omnibus, & ſingulis ſuperius expreſſis per quoſcumque iudices Ordinarios, & Delegatos, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ac eiuſdem S.R.E. Cardinales, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & authoritate, in quauis cauſa, & inſtantia, iudicari, & definiri debere. Irritum quoque, & inane decernimus, ſi ſecus ſuper his à quoquā quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attētari. Quocirca vniuerſis locorum Ordinariis, vbilibet conſtitutis, per Apoſtolica ſcripta mandamus, vt præſentes literas in ſuis quiſque Eccleſijs, Ciuitatibus, Diœceſibus, & locis, ab omnibus inuiolatè obſeruari curent, & contra quoſcumque præſentis Conſtitutionis tranſgreſſores ad declarationem cenſurarum, & pœnarum huiuſmodi procedant, inuocato etiam ad hoc ſi opus fuerit, auxilio brachii ſecularis. Non obſtantibus, &c.

ADDITIO. De huiuſmodi ſponſionibus ſeu conuentionibus factis ſub aliquo futuro euentu, vide Dec. conſ. 115. Couar. in reg. peccatum, par. 2. §. 4. num. 2. Lud. Molina, de contract. diſput. 508. & in terminis Vincent. de Franch. deciſ. 113. & in Regno Neap. etiam adſunt Pragmaticæ Sāctiones, ſimiliter fieri prohibentes Excōmiſſas Sede vacante, & ſuper creatione Summi Pontificis, necnon, & excommiſſas ſuper pueris mulierum pragnantium, ſub pœnis ibi contentis, ſub tit. de ſponſionibus mercatorum.

Quantum verò attinet ad electionem Cathedralium, ſequitur eiuſdem Pōtificis Conſtitutio de forma faciendi proceſſus, & inquiſitiones ex præſcripto Concilii Tridentini, ſuper promouendis ad regimina Eccleſiarum Cathedralium, & aliarum Superiorum, ſeu Monaſterium, atque ad ceteras dignitates, de quibus in Conſiſtorio prouidetur.

Omis

Onus Apoſtolicæ ſeruitutis,ad qđ nuper nos dignatio diuina prouexit, aſſiduè admonet, in eam potiſſimum curam nobis eſſe paſtorali ſolicitudine incumbendum, vt quę à Sacris, Oecumeniciſq. Concilijs pro cõi totius Chriſtiani populi ſalute pie, prudenterq. ſtatuta ſun t, nulla aut temeritate violentur, aut negligentia deſerantur; ea præſertim, quæ ad bonos, idoneoſq. paſtores Cathedralibus, ac Superioribus eccleſijs gubernandis præficiendos pertinent; nam ſi in quibuſuis Eccleſiæ gradibus, & miniſtris curandum eſt tales eligi, qui Religione, & ſanctitate fideles ædificent, multo certè magis elaborandum eſt, ne in eius electione erretur, qui ſupra omnes gradus cõſtituitur, cui tamquam ſeruo fideli, & prudenti, totius familiæ cura traditur, qui ad oẽm virtutem, & mandatorum Dei obſeruantiam aliorũ forma eſſe debet; cum certum ſit gregis ſalutẽ magnopere pendere ex boni paſtoris pręſtanti vita, & doctrina. Sanè, venerabiles patres, qui ex toto terrarũ Orbe ad Sacrum generale Tridentinum Concilium à Summis Pontificibus prędeceſſoribus noſtris euocati magna frequentia conuenerunt, cum in aliis rebus multis præclarum ſtudium ad corrigendos deprauatos mores, & collapſam Eccleſiaſticam diſciplinam reſtituendam, oſtenderũt, tum in eo potiſſimum inſigni zelo, magnaq. cum laude laborarunt, vt rõnem inuenirent, qua viri doctrina pietate, prudentiaq. excellentes, & in Eccleſiaſticis functionibus, diu multumq. verſati, Eccleſijs Cathedralibus pręficerentur. Nos igitur, qui cũ in minoribus conſtituti Cremonenſ. Eccleſiam regeremus, in eodẽ Cõcilio cum ſanctis, & egregiis illis Patribus interfuimus & Concilio abſoluto ad Eccleſiã noſtrã reuerſi magno ſemper deſiderio flagrauimus, vt iã ſalubria generalis Concilij Decreta executioni debitæ mandarentur, atque vt id fieret pro virili parte curauimus; Multo nũc magis, cum diſponẽte Domino omnium Eccleſiarum cura, & ſolicitudo nos premit, ſummo deſiderio tenemur, vt Paſtores ij præficiantur Eccleſijs, qui opus ſuũ, & miniſteriũ impleant, & de ouium ſalute nos in Domino lætificent. Illud autẽ in hoc ſaluberrimo, & perneceſſario negotio, quod eſt de Ep̃is eligendis, & præficiendis, vt eſſe pręcipuum, vt inſtructio, examen, & inquiſitio de fide, vitæ moribus, doctrina, & prudentia promouendorum tam accuratè fideliter, ac ſeriò inſtituatur, vt oĩs fallacia fuco ſemoto certò confidere valeamus, tales à nobis Chriſti gregi paſcendo eſſe propoſitos, quales tantum onus, Angelicis videlicet humeris formidandum, exigit, & quales ille expetit, qui pro ijſdem ouibus redimendis propriæ vitæ, ac ſanguini non pepercit, & quidem in hac parte prouidentia dicti Concilij Tridentini minimè defuit, cum ſtatuerit, ac mãdauerit, vt in Prouinciali Synodo per Metropolitanũ habẽda pręſcribetur quibuſq locis, & Prouinciis propria examinis, ſeu inquiſitionis, aut inſtructionis faciendæ forma Rom. Pontificis arbitrio approbanda, quæ magis eiuſdẽ locis vtilius, atque opportuna eſſe videretur. Verum neque id hactenus, niſi à pauciſſimis factum eſt, neq; ſpes eſt niſi longiſſimo temporis ſpacio, vt ab oĩbus fiat, atque interim, dum certa examinis, ſiue inquiſitionis ratio à Prouincialibus Concilijs expectatur, perit vber ille fructus, qui ex tam vtilibus Concilij generalis decretis ſperari poſſe videbatur, & experientia ipſa docuit per tot annos à publicatione Concilij prædicti elapſos, quid in vnaquaque Prouincia opus ſit, quidve poſſit fieri. Habita igitur cum venerabilibus filiis noſtris Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, matura deliberatione, ac de eorum vnanimi conſilio, & aſſenſu præſenti noſtra perpetuò valitura Conſtitutione decernimus, vt cum extra Roman. Curiam examen, inſtructio, ſiue inquiſitio

Greg. XIV.

Seſſ. 24. de refor. gen. c. 1.

Seſſ. 6. de ref. c. 1.

Supra Seſſ. eadem c. 1. §. quoniã.

tio facienda erit, nemo omnino cuiuſcumque ſtatus, gradus, cõditioniſve fuerit, inquiſitionẽ prædictam ſibi arrogare præſumat, ſed integrum hoc negotium iis, qui à prędicto Tridentino Concilio, deſignantur, Apoſtolicę videlicet, Sedis Legatis, ſeu Nũcijs Prouinciarũ, aut eius, de quo inquiſitio fit, Ordinario eoq. deficiente Ordinariis vicinioribus relinquatur, niſi iuſtis de cauſis nobis, aut pro tẽpore exiſtenti Romano Pontifici per ſpeciale mandatũ alicui alteri hoc munus quandoque cõmittendum eſſe viſum fuerit. Quod ſi fortè aliquis prædictorum cõſanguinitate, aut affinitate vſque ad tertiũ gradum incluſiuè promouendum cõtingeret, vt oĩbus ſuſpicio carnalis affectus à tam ſancto negotio repellatur, ille quidem eo caſu cenſeatur excluſus, atque ad eum, qui proxime ſequitur hoc eſt, ſi Legatus excludẽdus erit, ad Nunciũ, ſi Nuncius ad Ordinariũ, ſi Ordinarius ad viciniorẽ Ordinariũ inquiſitionis officiũ deferatur. In Curia verò hęc functio ſpectet, vel ad eos Cardinales qui à nobis, vel p̃ tẽpore exiſtente Rom. Pontifice deligẽtur, vel ad Cardinales earum Prouinciarum, ſeu Regnorum apud nos, & Sedẽ Apoſtolicã Protectores, in quibus Eccleſiæ ipſæ conſiſtunt, ſi tñ ad ipſos hmõi vacantium Eccleſiarum relatio pertinebit. Quod ſi de Epiſcopo, vel Metropolitano extra Rom. Curiam degente, ab vna Eccleſia ad aliam ex aliqua graui, & iuſta cauſa transferendo agetur, hoc munus deficientibus Legato, vel Nuncio Apoſtolico eius Prouinciæ, aut Regni, vbi Eccleſia ipſa à qua trãsfertur ſita erit, ad Metropolitanũ, ſi Epiſcopus, ad Suffraganeum verò antiquiorẽ reſidentem, ſi Metropolitanus transferendus erit, pertinere declaramus. Deinde quia Sacrum Tridẽtinum Cõciliũ, non ſine magna rõne eminentes perſonas, & quę negotij magnitudinem probè intelligerent, ad hoc officiũ noĩauit, Declaramus, et ſtatuimus tam Legatos, ſiue Nuncios, quã Ordinarios, vel alios ab hac ſancta Sede fortè delegandos non per Auditores, aut Vicarios, alioſue Miniſtros, ſed per ſeipſos inquirendi munus exercere debere; quãuis ab hmõi perſonis alijſq. viris peritis adiuuari poſſint & ſi Pręlatus inquirens per ſe non poſſet ob locorum diſtantiam teſtes examinare circa articulum aliquẽ, vt legitimos natales, vel ætatem, aut aliquid eiuſmodi, licebit ei articulum illum alteri perſonę in dignitate eccleſiaſtica cõſtitutæ ſubdelegare, non autẽ vniuerſam inquiſitionẽ. Quod ſi fortè contingat aliquem ſupradictorum legitimè impediri, vt per ſe hoc munus præſtare non poſſit, ad alios ea cura transferetur, qui ſunt ab eodem Cõcilio Tridentino ad hoc officiũ deſignati, vt ſupra dictum eſt, de ijs qui ob cõſanguinitatẽ, vel affinitatem ab hoc munere excludũtur. Ad hæc, vt mens eiuſdẽ ſacri Cõcilij rectè, ac fideliter debitæ executioni mãdetur, & tale ſit examen, quale requiritur in negotio tanti põderis, declaramus, ac ſtatuimus, nõ eſſe in vita, ac doctrina promouendi inueſtiganda eam rõnem adhibendam, vt ab ipſo promouendo articuli offerãtur, ac teſtes producãtur, ſed oportere, vt Pręlatus, qui munus inquirẽdi ſuſcepit, articulos conſcribat, atque ipſe ex officio ſuo illos teſtes vocet, atque examinet, quos de rebus inquirẽdis ſincerum, ac fidele teſtimoniũ daturos eſſe exiſtimet. Verum, vt inquiſitio prædicta facilius, ac plenius perfici, atque expediri queat, vtile erit, ſi Pręlatus qui inquiſitionẽ facturus eſt, vel à promouendo, vel ab aliquo alio confici curet ſchedulã, in qua ſint ordine deſcriptũ nomẽ promouẽdi, cognomen, patria, parentes, ætas, ordo, gradus, profeſſio functio ſi quã is forte exercuit, loca, in quib. aut Theologiæ, vel iuri Canonico operã dederit, aut lõgo tpe verſatus fuerit; deinque amici, ac familiares, qui tã ipſũ, quã parẽtes eius intimè norint. Quod ſi promouẽdus documẽtũ aliqđ

exhi-

Digitized by Google

exhibere voluerit, vnde ipſius ętas, gradus, dignitas, ſacri ordines, functio, officia, muneraq. aut aliquod eiuſmodi comprobetur, admittendũ, ac proceſſui inſerendum erit, modò documentũ publicum, ſeu authẽticum fuerit. Illud quoque prohibendũ cenſuimus, ac expreſsè prohibemus, ne ad teſtimoniũ dicendum de fide Catholica, vita, moribus doctrina, atque aptitudine ad regendã Eccleſiã, quilibet homines admittantur, ſed viri tantũ graues, pij, prudentes, docti, qui de qualitatibus promouendorũ rectũ iudiciõ ferre valeant, ac vt ſupra diximus, ſincerũ, ac fidele teſtimoniũ dare velint. Proinde tam cognati, nec nimiũ familiares, quã inimici, atque æmuli excludẽdi erunt. Porrò teſtes eiuſmodi Prælatus, qui examen, ſeu inquiſitionẽ habiturus erit, ſeorſum, ac ſigillatim examinabit, & ſi quando iudicauerit expedire eis ad memoriã reducet, tũ iuramenti vim, tum periurij grauitatem: eoſdem etiã ſeriò, & grauiter admonebit, ipſos reos futuros apud Omnipotentem Deũ eorum omnium, quorum vel cõmittendo, vel omittẽdo rei erunt, qui promouebuntur, ſi vel falſa narrãdo, vel reticẽdo vera, in cauſa erũt, vt homines indigni, vel minus idonei eiuſmodi Eccleſijs præficiantur. Diligenter etiã teſtium qualitates cognoſcere ſtudebit, ac potiſſimũ, quam ſint ad promouẽdos affecti, vt inde conijciat, vtrum ex affectu, an ex veritate teſtimoniũ dicant. Denique, cũ teſtes de qualitatibus promouẽdi interrogabit, dabit operam, vt quò ad eius fieri poterit, oĩa, & ſingula, quæ ad prędictam inquiſitionem facere videbuntur per ipſos exprimantur. Quamuis autem qualitates oẽs promouendorum, quæ in generalium Synodorum decretis, alijſq. Canonicis ſanctionibus continentur, probè cognitæ eſſe debeant ijs, quibus inquiſitionis officium demãdatum eſt, quales ſunt natum eſſe ex legitimo matrimonio, atque parẽtibus Catholicis, annũ trigeſimũ iam expleuiſſe, ſacris ordinibus ſaltẽ ante ſex menſes initiatum eſſe, gradũ Doctoratus, aut Licẽtię in Theologia, vel iure Canonico, aut certè publicũ alicuius Academiæ teſtimoniũ obtinuiſſe, quo ad alios docẽdos idoneus eſſe declaretur; Ad hæc in Eccleſiaſticis fũctionibus diu eſſe verſatũ, itẽ fide, puritate, innocentia vitæ, prudentia, vſu rerũ, integra fama, doctrina præditum eſſe; tamẽ quia circa doctrinam plures fraudes cõmitti ſolent, & ſæpè contingit, vt nonnulli ſcientia vacui de ſolo Doctoris titulo, aut priuilegio glorientur, vt de eorũ etiam doctrina diligenter inquiratur, qui vel Doctoratus, aut Licentiæ titulis, & priuilegijs gaudent, vel etiam à publicis Academijs teſtimonium habuerũt, quod idonei eſſent ad alios docendos, niſi fortè aliquorum inſignis doctrina, ex publica ipſorum functione notoria eſſet. Ita verò inquiſitio facienda erit, vt quibus in locis, quanto tempore, & quo fructu Theologiæ, vel Iuri Canonico promouendus operam dederit, cognoſcatur, & quoniã in quibuſdam prouincijs nulla sũt ſtudia generalia, neque vllæ publicæ ſcholæ, neque vſus habet, vt qui ſtudijs operã nauant, vllis Doctoratus, aut Licentiæ inſignibus decorẽtur, declaramus in eiuſmodi locis ſufficere, ſi teſtimonio virorum grauium, & Sacræ Theologiæ, vel iuris Canonici peritorum conſtet, promouendos ea ſcientia Theologiæ, vel Canonum verè pollere, vt idonei ſint ad ea docenda, quæ populum Chriſtianum ſcire oportet, ac muneris ſibi iniungẽdi neceſſitati valeant ſatisfacere. Teſtes præterea deponant, ſe de ſcientia promouendorum certos redditos eſſe ex eo, quod prædictos promouendos ſpecimem ſuæ doctrinæ publicè, vel priuatim dediſſe cognouerint. Quod autem ad Regulares pertinet, cum ad Eccleſias Cathedrales promouendi fuerint: ne fraus vlla ſubrepere poſſit in eo, quod idem Tridentinum Concilium ſtatuit, vt Regulares à

ſuis Superioribus ſufficientis doctrinæ teſtimoniũ habeant. Declaramus noĩe ſuperiorum eos dumtaxat intelligendos eſſe, qui nullum ſui ordinis ſuperiorẽ agnoſcant, ſiue ij cuiuſuis ordinis Abbates, Magiſtri, aut Miniſtri, aut Præpoſiti generales, aut quarumlibet Congregationum præſidentes ſiue Definitores, aut Viſitatores Capitulum generale repræſentantes, ſiue alij quocũque vocabulo nominentur, & in eorum abſentia ipſorum Vicarij, ſeu Commiſſarij generales, vel in Rom. Curia Procuratores Ordinum, aut Congregationum generales in hac parte ſuccedant, & nihilominus præter ſuperiorum teſtimoniũ, quia fidem facient eiuſmodi regulares ad alios docẽdo idoneos eſſe. volumus ea ſeruari, quæ de iis diximus, publicũ doctrinæ ab aliqua Academia teſtimoniũ habẽi, vt videlicet ſerio inquiratur, an Regulares ad Cathedrales Eccleſias promouẽdi, eos progreſſus in ſtudiis fecerint, qui in futuro Antiſtite requirũtur. Poſt inquiſitionem verò, de fide, vita, moribus, doctrina, promouendi, nec non informationem de ſtatu Eccleſiæ, alijſq. neceſſarijs rebus, quæ pariter corã ſuperius expreſſis Prælatis iuxta eiuſdem Cõcilij decreta fieri debet, profeſſio fidei Catholicæ à promouendo facienda erit, quã quidem ab eo dumtaxat recipiẽdam eſſe declaramus, ad quem inquiſitio pertinebit, niſi fortè qui profeſſionẽ emiſſurus eſt, à Prælato inquirẽte longe diſtet: tũc enim is Prælatus ex ſubdelegatione inquirentis profeſſionẽ admittere debebit, cui promouendus vicinior erit; quod idẽ intelligatur, de informatione, de ſtatu Eccleſiæ, accipiẽda; ſi qñ cõtingeret, vt in alia Prouincia, ſiue Regno eſſet Eccleſia, in alio promouendus. Recipiet autẽ Prælatus profeſſionem promouẽdi præſente Notario publico, ac teſtibus, atque eam à ſe admiſſam, ac receptam, propriæ manus ſubſcriptione teſtabitur. Is quoque qui profeſſionẽ eiuſmodi fecerit, in eo loco vbi proprium nomen profitentis exprimi ſolet, nomen ſuũ manu propria adſcribet. Denique his peractis Notarius publico inſtr̃o fidem faciet de profeſſione prædicta adhibitis teſtibus, vt præfertur; Vbi verò totum examen, ſeu inquiſitio de perſona promouenda perfecta fuerit, ea in inſtr̃m publicum redacta, cum toto teſtimonio, ac profeſſione fidei emiſſa ad hãc ſanctam Sedem, vt Concilium ſtatuit, quam primum clauſa, & obſignata in forma authentica tranſmittẽda erit. In qua obſeruari volumus, vt profeſſio fidei iiſdem omninò verbis deſcripta ſit, quæ in ea forma continentur, quam felicis recor. Pius Papa IV. prædeceſſor noſter ſtatuit obſeruandam, & vt Prælatus, qui inſtructionem, examen, & inquiſitionem fecit, vel per literas ſeparatas, ſimul tamen cũ proceſſu mittendas, vel per ſubſcriptionẽ dicti proceſſus ſignificet, quanta fides teſtibus examinatis, eorũq. dictis, & ſcripturis productis ſuo iudicio habenda ſit; ſimul ẽt quid de promouendo ipſe ſentiat, proceſſus autem ſic formati, & ad Curiã tranſmiſſi, à Cardinale, cui promouendi munus incumbet, & à trib. Prioribus Ordinũ Cardinalibus, vt moris eſt, iuxta formam Cõcilij prædicti ſubſcribentur, & expedientur. Volumus autem, vt Cardinalis relator moneat promouendum, ſi præſens in Curia fuerit, vt iuxta Concilium Lateranenſe, nouiſſimè celebratum, omnes Cardinales, ſiue maiorem partem Collegij adeant, antequam Eccleſiam proponat; vt quæ à referente Collega ſint audituri occulta fide quantum ad perſonam promouẽdi attinet, cognoſcere poſſint. Hæc porrò omnia, quæ de promouendis ad Eccleſias Cathedrales dicta ſunt; ad eos etiam pertinere, atque in eorum promotione ſeruanda eſſe declaramus, & decernimus, qui nominati, præſentati, aut electi fuerint, ad dignitates Abbatiales, ac Prioratus, ſeu Præpoſitatus, Monaſteriorum regimina, aut alias

regula-

Digitized by Google

regularium cuiuſuis Ordinis aut etiam ſeculariũ præfecturas, de quibus Cõſiſtorialiter prouideri contigerit, atque eos præſertim, quibus præter curã, & regimen Monachorum, aut Canonicorum, Clericorumq. regularium, vel ſecularium annexa eſt in populum iuriſdictio ſpiritualis, vel tẽporalis excepta tamen ætate circa quam nihil innouamus. Quo verò ad doctrinam, cum generalia Concilia non ſtatuant, vt perſonæ promouendæ ad regulares dignitates Doctoratus ſiue licentiæ gradum ſuſcipere, vel publicum teſtimoniũ ab Academia aliqua habere teneantur, & tamen æquum ſit, vt ea doctrina polleant, qua onus ſibi imponendũ ſuſtinere valeant, declaramus, & ſtatuimus, vt Prælati, qui inquirendi munus ſuſcepturi ſunt, ſtudioſè, ac diligenter inquirant ſuper doctrina eiuſmodi perſonarum, iuxta modum, & formã ſuperius præſcriptam, vt nos, & pro tempore futuri Romani Pontifices habita de illis vera informatione, & per proceſsũ, qui ab inquirente tranſmittetur, certiò ſtatuere, ac iudicare poſſimus, an perſona promouenda verè ſit talis, qualem dignitas illa ad quam prouehẽda eſt exigit, & requirit. Hortamur verò in viſceribus Domini noſtri Ieſu Chriſti, ac paterna caritate monemus eos oẽs, qui ab hac Sancta Sede nominandi, præſentandi, vel etiam eligendi futuros Epiſcopos, vel Abbates ius habent, vt ſeriò apud ſe cogitent, quanti momenti ſit hoc negotium, ex quo ſalus animarum, trãquillitas Reipublicę, incolumitas Religionis, propagatio fidei, aliaq. permulta, & maxima bona dependent. Illud etiam ſæpè, & ſæpius ad mentem reuocent, quod ſancta Tridentina Synodus admonet, nihil ſe ad Dei gloriam, & populorum ſalutem vtilius poſſe facere, quam ſi bonos Paſtores, & Eccleſiæ gubernãdę idoneos promouere ſtudeant, eoſq. alienis peccatis communicãtes mortaliter peccare, niſi quos digniores, & Eccleſiæ magis vtiles ipſi iudicauerint, nõ quidem precibus, vel humano affectu, aut ambientium cupiditatibus, ſed eorum exigentibus meritis præfici diligenter curauerint. De nominandis verò, præſentandis, vel eligendis ad regulares dignitates, præter ea, quæ ſuperius obſeruãda eſſe declarauimus, illud quoque paternis his noſtris hortationibus, & monitionibus adiiciendum cenſuimus, vt nominationis, præſentationis, vel electionis ius habentes, eos deligere ſtudeant, atque omninò conentur, qui nõ modò eundem Ordinem ſint profeſſi, ſed in eodem etiam ſatis diu laudabiliter verſati, neque enim decet, vt Magiſtri aliorum eſſe incipiant, qui non fuerint ante diſcipuli, & ſubditis imperare præſumant, qui prius non didicerint ſuperioribus obedire. Eos denique, qui vel examinando, & inquirendo, vel teſtimonium ferendo operam ſuam in hac re præſtabunt ſeriò admonemus, vt ſumma fide, ac diligentia in negotio tanti momẽti verſentur, vt à Deo, & à nobis laudem pro bono opere expectare valeant. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ prohibitionis, voluntatis, declarationis, decreti, ſtatuti, hortationis, & monitionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationẽ Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & pauli Apoſtolorũ eius, ſe nouerit incurſurum. Dat. Romæ in Monte Quirinali, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo nonageſimo, primo Maij pontificatus noſtri anno primo.

Gre-

Gregorij X I. prohibitio dandi aliquid, vel promittendi nunciantibus prouiſiones beneficiorum.

GRegorius Epiſcopus ſeruus ſeruorũ Dei, ad perpetuam rei memoriam. Sollicitè debet vitari, quod noxium eſſe dignoſcitur, & ex cupiditatis auiditate, etiam in honoris Apoſtolicæ Sedis depreſſionem, ortum habere videtur, Sanè nuper ad noſtrum peruenit auditum, quod nonnulli inhoneſta lucra quærentes, dum per Sedem prædictam de perſonis aliquorum apud Sedem conſtitutis eãdẽ, Patriarchalibus, Metropolitanis, & alijs Cathedralibus Eccleſijs, ſiue Monaſterijs vacantibus prouidetur, vel perſonæ ipſæ ad huiuſmodi, per dictã Sedem de alijs Eccleſiis transferuntur, aut aliàs ipſorum gubernationi cõmittuntur, huiuſmodi prouiſiones translationes, commendas, ſiue commiſſiones, prædictis perſonis ſic apud Sedem prædictam cõſtitutis, vt aliquod munus ab ipſis recipiant, denunciare feſtinent. Nos igitur in præmiſſis (prout ex debito tenemur paſtoralis officij) prouidere volentes vniuerſis, & ſingulis perſonis Eccleſiaſticis, ſecularibus & Regularibus, cuiuſcumque ſtatus, gradus, ſexus, ordinis, vel cõditionis exiſtant, etiamſi Pontificali, vel alia quauis Eccleſiaſtica præfulgeant dignitate authoritate Apoſtolica tenore præſentiũ diſtrictius inhibemus, ne de cetero illis, qui ipſis huiuſmodi ꝓuiſiones, tãslationes, commendas, ſiue commiſſiones eaſdẽ, ſiue de Romani Pontificis pro tempore exiſtentis, ſiue de alicuius, vel aliquorum ex venerabilibus filijs noſtris Sanctæ Rom. Eccleſ. Cardinalibus, aut alterius cuiuſcũque mandato, ſeu aliàs qualitercumque apud dictã Sedẽ nunciabunt, ſeu nunciari facient, ſiue dici, vel ſuper hoc noua portari, aliquid directè, vel indirectè per ſe, vel per alium donent, ſeu promittant, neque per alium datum, ſeu promiſſum perſoluant. Nos enim quoſcumque præſumentes contrarium quoquo modo, excõmunicationis ſententiæ ſubiacere volumus, & decernimus ipſo facto, à qua nullus ab alio quam à Rom. Põtifice poſſit, niſi dumtaxat in mortis articulo, abſolutionis beneficium obtinere. Non obſtantibus, &c. Dat. Auinioni VI. Cal. Nouembris Pontificatus noſtri anno quinto.

Quantum verò attinet ad electionem ſuperiorum Regulariũ, viſtà diſpoſita per Concil. Trid. ſeſſ. 25. de regular. c. 6. Sciendũ eſt, quod Archiepiſcopi, & Epiſcopi cuiuſcũque ordinis profeſſores, ad clauſtra ſuorũ ordinũ redeuntes, ad officia, & dignitates aſſumi nõ poſſunt per Conſtitutionẽ Pauli IV. Romę publicatã die 22. Iulij 1559. fol. 644. in Bullar. incip. In Sacra Beati Petri Sede, & *Paul. IV.* motu proprio, & ex certa noſtra ſciẽtia volumus & Apoſtolica authoritate mandamus, & ordinamus, qđ nullus cuiuſuis Ordinis, ſeu Religionis ꝓfeſſus, Epiſcopus, ſeu Archiepiſcopus, poſtquã munus conſecrationis huiuſmodi ſuſceperit (etiam ſi à vinculo Eccleſiæ cui præfuerat, per Sedem eandẽ abſolutus, eiq. quod in ſuo ordine ꝑmanere, & ad dignitates, ac officia, & ſuperioritates huiuſmodi aſſumi, eaq. obtinere poſſet per Sedem eandem, ſeu illius authoritate conceſſũ foret) ad dignitates, aut officia, ſeu ſuperioritates huiuſmodi cuiuſcũque qualitatis exiſtãt, & quouis nomine nuncupentur eligi, ſeu aſſequi, aut obtinere nullatenus poſſit, & ineligibilis, ac ad ea obtinẽda perpetuò inhabilis exiſtat: Ac quęuis indulta, cõceſſiones, diſpẽſationes, & facultates, ac

aliæ

Digitized by Google

aliæ gratiæ ei, tam à Nobis & Sede prædicta, etiã per literas Apoſtolicas, etiam in forma Breuis, vel aliàs ab eius Legatis, ſeu Nuncijs, aut Maiori pœnitẽtiario noſtro, quam à ſuperioribus dictorum ordinum, ac quibuſuis alijs etiam ad id poteſtatem, & authoritatem habentibus, ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſcumque etiam derogatoriarum derogatorijs, alijſq. efficacioribus, & inſolitis Clauſulis irritãtibus, & alijs Decretis, etiam motu, & ſciẽtia ſimilibus, & deſuper hactenus conceſſa, & in poſterum concedenda, nulla, & inualida, nulliuſq. roboris, vel momenti ſint, & eſſe cenſeantur. Et ſi quis eum de cetero ad dignitatès, ſeù officia, aut ſuperioritates huiuſmodi ſcienter elegerit, iure eligendi perpetuò careat, ac voce actiua, & paſſiua eo ipſo priuatus exiſtat: Reuocantes, Caſſantes, & Annullantes omnia, & ſingula indulta, conceſſiones, diſpẽſationes, facultates, & gratias huiuſmodi, quorum tenores, ac ſi de verbo ad verbum inſerẽtur, præſentibus haberi volumus pro expreſſis, ac decernẽtes irritum, & inane quidquid ſuper his à quoquam, quauis authoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, non obſtantibus, & cet.

Quantum verò attinet ad electionem parochialium Eccleſiarum, vltra diſpoſita per Sacros Canones, & Conc. Trid. ſeſſ. 24. c. 18. de reformat. generali, extat Conſtitutio Pij V. incip. In conferendis, quam habes ſuprà in verſic. Beneficij Parochialis collatio.

Quando eligens indignum ad officium Eccleſiaſticũ, ad effectum, vt eligendi facultate priuetur præſumatur in dubio ſcienter, vel ignoranter elegiſſe, vide Menoch. de arbitr. iud. lib. 2. in addit. ad Caſum 511. nu. 9. vſque in finem.

EXCOMMKNICATIO AD FINEM REVELATIONIS.

PRæter Summiſtas ſciendum eſt, Decreto Conc. Trid. ſeſſ. 25. de reform. generali ca. 3 Salutiferam in his monitorijs formam ſeruandam præſcribi in hæc verba. Quamuis excõmunicationis gladius, neruus ſit Eccleſiaſticæ diſciplinæ, & continẽdos in officio populos valde ſalutaris, ſobriè tamen, magnaq. circumſpectione exercendus eſt, cum experientia doceat, ſi temerè, aut leuibus in rebus incutiatur, magis cõtemni, quam formidari, & perniciem potius parere, quam ſalutem. Quapropter excommunicationes illæ, quæ monitionibus præmiſſis ad finẽ reuelationis, vt aiunt, aut pro deperditis, ſeu ſubtractis rebus ferri ſolent, à nemine prorſus, præterquam ab Epiſcopo decernantur, & tunc non alius, quam ex re nõ vulgari, cauſaq. diligenter, ac magna maturitate per Epũ examinata, quæ eius animum moueat, nec ad eas concedendas cuiuſuis ſecularis, etiam Magiſtratus authoritate adducatur, ſeu totum hoc in eius arbitrio, & conſcientia ſit poſitum, quando ipſe pro re, loco, perſona, aut tempore, eas decernendas eſſe iudicauerit.

Pro cuius Cõcilij Trid. executione extat Pij V. ordinatio incip. Sãctiſſimus in Chriſto Pater, & Dominus noſter Pius Diuina prouidentia Papa V. volens *Pij V.* ſuper expeditione mandatorum, quę fiunt in forma, ſignificauit, pro rerũ ſubtractarum, aut deperditarum reſtitutione, ſeu illarũ, & illas ſubtrahentiũ reuelatione, modum, & formã ſtatuere (manẽte in alijs reformatione officij correctoris literarum cõtradictarum à Sanctitate ſua edita) pręſenti, quod perpetuò obſeruari vult ſcripto, ordinat, vt mãdata pro reſtitutione, ſeu reuelatione huiuſmodi dentur. Modò ſuper illis ſupplicationes in præſentia ſuæ Sãctitatis ſignatæ fuerint ad earum dumtaxat inſtantiã, quorũ ciuiliter intereſt, quę ſupplicatio-

Digitized by Google

plicationes rem ipſam, de qua agitur, reiq. valorẽ nominatim, & ſpecificè exprimant, niſi forte ſint pro eccleſijs, locis pijs, Cõmunitatibus, Vniuerſitatibus Collegijs, aut vniuerſalibus ſucceſſoribus, quos veriſimile eſt certã rerũ notitiam non habere, tunc etenim hac ipſa qualitate perſonarum expreſſa, ita demum ferri poterit quędam in genere deſignatio rerum, ſi deſignatio neque nimis vaga, & incerta, atque adeo inueriſimilis ſit, & tamen oſtẽdat res ipſas (id quod præcipuè in omnibus attendendum eſt) minimè vulgares exiſtere, Committuntur autem Epiſcopo ordinario loci, vel eius Vicario in ſpiritualibus generali, ſub hac forma verborum, quæ ex Concilio Tridentino, videlicet, ſi cauſa diligẽter, & magna maturitate examinata per ipſum, pro rei, loci, temporis, & perſonæ qualitatibus, ſibi pro ſua conſcientia videbitur expedire, decernens irritum, &c. Solent aũt expediri huiuſmodi ſub hoc tenore. Clemẽs Epiſcopus ſeruus ſeruorũ Dei, venerabili fratri Epiſcopo N. ſeu eius in ſpiritualib. Generali Vicario ſalutem. & Apoſtolicã benedictionem. Significauit nobis dilectus filius N. quod nonnulli iniquitatis filij, quos prorſus ignorat, Cenſus, Terras, Domos, Poſſeſſiones, Bona mobilia, & imobilia, Scripturas publicas, et priuatas, fidem tamen facientes, ac Iura, necnon Pecuniarum ſummas, auri, & argẽti, ferri, lignorum, vini, olei hordei, frumenti, ac aliarum frugum, quantitatũ, Iocalia, Gemmas, pannos lineos, laneos, ſericos domuſq. ſupellectilia magni momenti, ad dictum ſignificãtem ratione ſucceſſionis, hæreditatis parentum, & coſanguineorum ſuorum defunctorum, & aliàs legitimè ſpectantia ſubtraxerunt, & temerè occuparunt, eaq. malitiosè occultare, atque occultè, & indebitè detinere præſumpſerunt, & præſumunt, ex quo dicto ſignificanti, grauia damna, valorem quinquaginta ducatorum excedẽtia, nequiter intulerunt, in animarum ſuarum periculum, & dicti ſignificãtis nõ modicum detrimẽtum, ſuper quo ipſe ſignificãs Apoſtol. Sedis remedium implorauit quocirca fraternitati tuæ Epiſcope, & diſcretioni tuæ fili Vicarie, per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus quilibet veſtrum, diligenter, et magna maturitate, cauſa diligenter examinata, pro rei, loci, temporis, & perſonarum qualitatibus, vobis pro veſtra conſciẽtia videbitur expedire, omnes huiuſmodi bonorum detentores, & il orum cęlatores, aut aliàs ſcientiam habentes, ac damnorum illatores occultos, ex parte noſtra publicè in Eccleſijs corã populo, per vos, vel aliũ, ſeu alios moneatis, vt infra competentem terminum, quem eis præfixeritis, ea dicto ſignificanti debita, detentores quidem, & occupatores reſtituant, occultatores verò, ac illa ſcienies reuelẽt, & ſi non adimpleuerint, infra alium competentem terminum, quem eis ad hoc duxeritis peremptoriè præfigendum, ex tunc in eos generalem excommunicationis ſententiam proferatis, & faciatis, vbi, quãdo, & quoties opus fuerit, & videbitur expedire, vſque ad ſatisfactionem cõdignam, & reuelationem debitam ſolemniter publicari. Volumus autem quod ex reuelatione huiuſmodi, ſi eam fieri contingat, non poſſit, niſi pro ciuili intereſſe, & ciuiliter tantum agi, & aliter reuelatio ipſa neque in iudicio, neque extra iudicium fidem faciat. Datum Romæ, apud Sãctum Petrum, &c.

Notandum, quod quãdo impetratur à Papa tale Reſcriptum in forma ſignificauit, non poteſt pars, ad cuius inſtantiam expeditur Reſcriptum, formare alia capita vltra expreſſa in Reſcripto, niſi in eo ad ſit Clauſula, latius arbitrio tuo, vel ſignificãtius, quæ ſi deſit, Reſcriptũ eſt publicandũ de verbo ad verbũ, non alterãdo, ſenſum, ſermonem, nec verba dicti Reſcripti, ſed pro idiotis poteſt pulicari materna lingua, ſeu vulgari, vt reſcripſit Sacra Congregatio Archiepi-

Digitized by Google

chiepiſcopo Neapolitano his verbis: videlicet. Molto Illuſtre & Reuerendiſſimo Signore come fratello, Altre volte ſi è ſcritto al Vicario di V.S. che in eſecutione di monitorii di ſcommuniche in forma ſignificauit, nõ ſi deuono ſpecificare capi di ſorte alcuna, ma ſolo publicare il contenuto dell'iſteſſo monitorio tradotto di Latino in volgare, per diuerſi incõuenięti ſucceſſi con la pratica in contrario, & lamentandoſi hora la Signora N. che cio ſe le deneghi ſopra vn ſimile monitorio per eſſa vltimamente ottenuto. Di ordine di queſti miei Signori Illuſtriſſimi ne dò auiſo a V.S. a fin che le piaccia di comandare che non eſſendoui coſa releuante per cõtra, ſi proceda all'eſecutione del præfato monitorio nella maniera che l'ho detto, & Noſtro Signor la præſerui. Di Roma li 20. di Settembre 1593. Di voſtra Signoria Molto Illuſtre & Reuerẽdiſſima Come fratello affettionatiſſimo il Cardinale Aleſſandrino.

Quæ clauſula latius arbitrio tuo, vel ſignificantis hodie non ponitur in Reſcriptis, & quando apponeretur in formandis aliis capitibus, erunt concedenda iuxta Decretum Concilij Trid. conſideratis conſiderandis, ſecundũ etiam diſpoſitionem iuris, vt per Doctores infra allegandos. Forma monitorij quãdo authoritate ordinaria conceditur à Curia Archiepiſcopali Neapolitana, eſt tenoris ſequẽtis: videlicet. Præmiſſo prius nomine Archiepiſcopi, Vobis Nunciis noſtræ Curiæ, & veſtrum cuilibet in ſolidum requirens, tenore præſentium in virtute Sanctæ obedientiæ committimus, & mandamus, quatenus quoties pro parte infraſcript. inſtant. fueritis requiſiti, ſeu alter veſtrũ fuerit requiſitus, publicè alta, & intelligibili voce ex noſtri parte, vt moris eſt in locis publicis, ſolitis, & conſuetis in genere moneatis omnes, & ſingulos vtriuſque ſexus homines, mares, & feminas, quos dictus inſtans prorſus ignorat, & de contentis in capitibus in pede præſentiũ deſcriptis, conſcios, culpabiles, ſiue aliquid ſciẽtes quatenus infra ſex dierum, ſpacium, quorum ſex dierum, duos pro primo, duos pro ſecundo, & reliquos duos pro tertio, & vltimo peremptorio termino, ac monitione canonica aſſignamus, iidem conſcij, & ſcientes reuelaſſe, culpabiles verò, & fautores reſtituiſſe, & ſatisfeciſſe debeãt, prout in infraſcriptis capitibus continetur, alioquin dicto termino elapſo, & monitioni eiuſmodi non parito, illos, & eorum quemlibet in Eccleſijs, alijſq. locis publicis ſolitis, ſingulis Dominicis & feſtiuis aliis diebus, campanis pulſatis, & candelis accenſis, ac demum extinctis, & in terram proiectis, pro excommunicatis publicè denuncietis, prout nos præſentium tenore excommunicamus, denũciamus, & declaramus, id tamdiu facientes, donec, & quouſque ad gremium Sãctæ matris Eccleſiæ, mãdatis noſtris huiuſmodi obedien. humiliter redierint, & præuia condigna ſatisfactione, & reuelatione, à nobis abſolutionis beneficium meruerint obtinere, Datum Neap. in Palatio Archiepiſcopali, &c.

Practica monendi generaliter malefactores, & ſcientes, vt infra certum terminum ſatisfacint, vel reuelent, aliàs excommunicationem incurrant, necnon & modus ipſius excommunicationis publicãdæ, habetur optimè in Extrauag. Cõm. vnica, Ioannis XXII. ſub titulo de furtis, & ad materiã literarũ monitorialium generalium ad finẽ reuelationis ſub excõmunicationis pęna vide Zabar. Imol. & alios, in Clement. Diſpendioſam, de iudic. vbi pręfatarũ literarũ formã notant. Luculentiſſime ſcripſerunt Ioanes de Neuizan. in ſua Silua nuptiali, lib. 3. in verbo monitoriæ, Philip. Prob. ad Ioann. Monach. in c. 2. de cõſtitut. in 6. Nauar. in repetit. c. inter verba, Concluſ. 6. Corollar. 66. n. quæ. 3. licèt etiam aliqua pauca ſparſim tangat in Manuali, & in conſ. 7. de ſentent.

excom-

excom. in antiq. Ioannes Guttierez lib. 1. Canon. quæſt. c. 11. per totum. Henriquez. in Summa, lib. 3. excom. cap. 18. quędam etiam ad propoſitũ huiuſmateriæ reperiuntur annotata per Rip. in Tract. de peſte, in fine, à nu. 121. vſque ad 128. & nouiſſimè ſcripſit Reuerẽdiſſimus Epiſcopus Mõtis Marani, in ſua Praxi cap. 1. & 2. per quos traduntur regulæ obſeruandæ in dictis literis cõcedendis, explicantur cauſæ, ex quibus quis excuſatur à reuelando, numerantur perſonæ quæ ab huiuſmodi literis eximuntur, & pręſertim declaratur quæſtio illa, an, & quando principalis teneatur ſeipſum propalare, & denique traditur communis praxis eius, quod agendum eſt receptis reuelationibus. An autem quis compelli poſſit cenſuris ad exhibendas ſcripturas contra ſe, & quando ad id teneatur, præter Doctores in c. 1. de probat. vide Sot. in 4. diſt. 22. q. 1. Art. 2. Caſu 3. Nauar. in conſ. 3. de Cenſib. in antiq. Henriquez. diſtinctè, & notabiliter in præalleg. cap. 18. num. 1. & 2.

Contingit ſæpè ſub clypeo harum monitorialium falſitates committi, ideo Epiſcopus, ſeu eius Vicarius, antequam eas concedat, tam authoritate ordinaria, quam Apoſtolica delegata ſemper præ oculis habere debet Decretum prędictum Conc. Trid. conſiderãdo illa verba, ex re non vulgari, cauſaq. diligenter, ac magna maturitate examinata, pro re, loco, perſona, aut tempore, & alia ſecundum iuris diſpoſitionem recollecta per præallegatos Doctores.

Pro tutiori debere principalem cum iuramento prius interrogare de rei valore eius intereſſe, & an competat actio, an habeat teſtes, certas ſcripturas, vel alias probationes, ad quẽ finem, an pẽdeat lis, in quo termino reperiatur, nam q̃ñ petuntur pro habendis teſtibus, & illis poſtea examinandis, ſeu repetendis coram iudice laico, debet procedi cũ magna circumſpectione, ob ſuſpicionem falſitatis, cum principales, qui non producunt, prætendunt excuſari ab ea, & ſub hoc clypeo excuſationis, poſſent etiam teſtes euadere pęnam falſitatis, allegando ſe non veniſſe ſponte, ſed coactos, ne inciderent in excõmunicationem contentam in monitorialibus. Item, an reſultent in alicuius infamiã, vel ſi dirigi poſſunt in cauſam criminalem, & quãdiu habet, quod ipſe principalis paſſus eſt damnum, nam pro rebus multo tẽpore citrà deperditis, ego regulariter non concederem, ſi à die quo ſciuit, & recurrere potuit, eſſet elapſum longũ tẽpus, & ne contra coniunctos, qui in eadem domo habitant, & perſonas in eius poteſtate conſtitutas; Interdum etiam illud exigatur, vt conſtet aliqualiter de damno, prius quam concedantur ob frequentes calumnias, item quotieſcumque in capitibus monitionum, noĩatur aliqua perſona viuens, vel ſi facile colligi poteſt contra quem, vel noĩatur perſona mortua, etiam ſi capite non concernant infamiam, & eſſet caſus concedendi, non publicentur, antequam notificentur perſonæ nominatæ viuenti, vel hæredi defuncti. Item ſi principalis qui petit monitoria, eſt abſens, non concedantur abſque ſpeciali mãdato procuratoris; Item bonũ eſſet ex officio interuenire in receptione teſtium, ipſum Epiſcopũ, vel Vicarium, vel eo impedito, cõmittere receptionem teſtium perſonæ idoneæ, & timoratæ, faciendo eis interrogatoria opportuna; In recipiendis reuelationibus præcipiat Epiſcopus, vt nihil recipiatur nomine ipſius, vel eius Vicarij, ſed tam nomine Decreti, vt in Concilio prouinciali Mediolanenſi fuit ſtatutum; De hac materia, ad meam, & aliorum inſtructione, dum eſſem conſultor ordinarius in Curia Archiepiſcopali Neapolitana, aliqua ſcripſi, antequam ederetur Praxis prædicta, & Ion. Guttierez in loco præallegato.

EX-

Digitized by Google

EXCOMMVNICATORVM VITATIO.

PRÆTER Summiſtas,ſciendum eſt, quod quantum ad euitationem excõmunicatorum attinet,extſtat Conſtitutio Leonis X.in Conc. Lateraneſi vltimo ſeſſ.11.fol.179.a ter.in antiquis,& in Bullar fol.212.tenoris ſequentis.

Statuimus inſuper, quod ad euitãdum ſcãdala, & multa pericula, ſubueniẽdumq; conſcientijs timoratis,quod nemo deinceps à communicatione alicuius in Sacramentorum adminiſtratione, vel receptione,aut alijs quibuſcũque diuinis,vel extra,prætextu cuiuſcũque ſententiæ,aut cenſuræ Eccleſiaſticæ,ſeu ſuſpenſionis, aut prohibitionis ab homine, vel à iure generaliter promulgatæ teneatur abſtinere, vel aliquem vitare, vel interdictum Eccleſiaſticum obſeruare,niſi ſententia,prohibitio,ſuſpenſio,vel cenſura, huiuſmodi fuerit, vel cõtra perſonam,Collegium, Vniuerſitatem Eccleſiaſticam, aut locum certũ, aut certam à iudice publicata,& denunciata ſpecialiter, & expreſsè, aut ſi notoriè in excommunicationis ſententiam conſtiterit incidiſſe, quod nulla poſſit tergiuerſatione cælari, aut aliquo iuris ſuffragio excuſari, eum à communione illius abſtinere volumus, iuxta Canonicas ſanctiones. Per hoc tamẽ huiuſmodi excommunicatos,ſuſpenſos, interdictos, ſeu prohibitos nõ intendimus in aliquo releuare,nec eis quomodolibet ſuffragari.

Hanc Extrauag.inter alios recitant,& declarant Nauar.in Man.Confeſſ.c.27.nu.35.Couar.in c. Alma mater,par.1.§.2.nu.7. de ſent.excom.in 6 Henriquez in Summa lib.13.de excom.cap.5.latiſſimè Ioan.Cuttier.lib.1.Canon.q.c.1.

EXCOMMVNICATORVM ABSOLVTIO.

PRAETER Summiſtas,in hoc verbo,ſciendum eſt, quod Regulares à ſentẽtia excommunicationis ab homine lata, nullatenus abſoluere poſſunt laicos, & clericos ſeculares[, Leonis X. Conſtitione cauetur in generali Concil. Lateranen.vt infra,in verſi.priuilegia Regularium in qua etiam fuit prouiſum,qđ excommunicati ordinẽ Mendicantium profiteri volentes, vbi de intereſſe tertij ageretur,abſolui nõ poſſint,niſi præuia ſatisfactione. Procuratores quoque & negotiorum geſtores ac operarii eorundem fratrũ ſeruitijs inſiſtentes ſententijs excommunicationis;promulgatis, illaqueati ſint, & eſſe cenſeantur, ſi illis cauſam dederint,aut dantibus conſilium,auxilium, vel fauorem præſtiterint.Et ſcias quod excommunicatio lata ab homine,non prouenit niſi ratione contumaciæ,à iure verò prouenit ratione delicti,Abb.in rub.de ſent.excomm. in c.qua fronte,nu.10.de appell.& de abſolutione caſuum reſeruatorum,vide infrà,in verſic.caſus reſeruati.

Annectere viſum fuit Ioan, XXII. declarationem, quæ ſit atrox iniuria, vel damnabilis violentia,quam recitat per extenſum Ioan. Bapt. Confect.in Collect.Priuileg.Ordin.Mendic.& non Mend.fol.22. Mouit nos ad hoc agendũ, præſertim, quia Nauar.in Man.cap.27. ſub nu.91. Io Guttier.lib.1. Canon.q.c.5.nu.15. & Sair.in Theſauro caſ. conſc.lib.3.cap.18.nu.8.diminutam illam referunt, & vt tutius iudicium fieri poſſit, an Ordinarij abſoluere valeant, præd.Extrauag.tenor talis eſt.

Perle-

Perlectis literis veſtris circa abſolutionem excommunicatorū, vos in eis dubitare perſpeximus, quæ eſſet modica, aut leuis iniuria, circa quam, ſicut talis loquitur, abſoluendi vobis concluſimus poteſtatem, Ad quod, cum ſit facti potius quā iuris quæſtio, vobis prout poſſumus reſpondemus: illam videlicet modicam percuſſionem, aut impulſionem, pugni, palmæ, manus, pedis, digiti, aut baculi, vel lapidis, quæ ad liuorem, mutilationem membri, fractionem dentis, depilationem capillorum non modicam, vel effuſionem ſanguinis nō excedit, nec ſi tam leniſſimi ictus, aut pugni percuſſiones ſanguis exiret, traſire in atrocem iniuriam profitemur, vt propter hoc ſit ab abſolutione taliū abſtinendū, vt tamen non ſolum ipſum factū, immò etiam facti qualitas, percutiendi modus, aut iniuriandi circa hoc diligentius attendatur; & ipſius facti circumſtātia, loci videlicet, & etiā perſonæ, quæ ſit leuis, vel modica, grauis, aut enormis iniuria manifeſtius cognoſcatur, loci quidē vt in theatro, vel in foro, corā Rege, Prælato, vel iudice, in Eccleſia corā multis, in alio loco publico alicui iniuria inferatur. Perſonæ veluti ſi Magiſter, vel Iudex, aut etiam Magiſtratus, aut Prælatus, Pater, aut Patruus, vel aliquis in dignitate, vel perſonatu cōſtitutus ab inferiori, vel humili contra naturam iuris patiatur: per hæc quidem graues videantur iniuriæ, & quæ ſint tales, aut modicæ tamquā ex oppoſito cognoſcātur. Sane quia negotij natura non patitur, vt ad plenū omnia differantur, iudicium autem talis enormis iniuriæ veſtro duximus arbitrio committendum, vt poteſtatem veſtram, cum ad hęc proceſſeritis, temperetis, vt citrà metas huiuſmodi potius, quam vltrà eas circa abſolutionem taliū procedatur, ne iniuriantes de vicina abſolutione confiſi, de facili in atroces prorumpant percuſſiones, vel iniurias, & ſententias Canonis in periculoſis contemnentes, in excōmunicationis ſententias procliuius prolabantur. Tolerabilius eſt enim, aliquos, qui per vos etiam poſſunt abſolui, nobis, vel ſuperiori abſoluendos relinquere, quā contra ſtatuta Canonum imagine quadam abſolutioni, (quod non ſit ſine grandi periculo,) quemquam relinquere innodatum, cum vmbra quędam videatur in opere, veritas autem non ſubeat in effectu.

Hactenus verba literarum Ioan. XXII. Quarum literarum terminos, ſcilicet, quando percuſſio, ſeu læſio iudicetur leuis, mediocris, vel enormis, præter Nauar. & Sairū vbi ſuprà, declarant Tolet. in Sum. lib. 1. c. 32. & latius Suarez de Cenſuris, diſp. 22. ſect. 1. pag. 408. col. 2.

EXCOMMVNICATIONES IN BVLLA DIE COENAE DOMINI.

PRAETER Summiſtas, in verbo, Excōmunicatio, ſciendum eſt, quod Excommunicationum, quarum abſolutio eſt reſeruata Summo Pontifici quædam ſunt extra dictam Bullam, quædam verò continentur in ea; quæ enumerantur, & declarantur per Summiſtas præſertim per Nauar. in Manuali Confeſſorum c. 27. tenor verò dictæ Bullæ eſt tenoris ſequenti.

IN NOMINE SANCTAE, ET INDIVIDVAE TRINIT. Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

Nouerint Vniuerſi hoc præſens publicum tranſumptum inſpectu: i, quod Nos Marcellus Lantes, Protonotarius Apoſtolicus, vtriuſque Signaturæ S. D. N. Papæ Referendarius, ac Curiæ Cauſarum Cameræ Apoſt. generalis Auditor,

ditor, Romanæq. Curiæ Iudex ordinarius, ſententiarumq. & cenſurarum in eadem Rom. Curia latarum, ac quarumcumque literarũ Apoſtolicarum vniuerſalis executor ab eodem S.D.N. Papa deputatus, vidimus, & diligenter inſpeximus literas Apoſt. S.D.N. Pauli Diuina prouidentia Papæ V. hodie, quæ fuit dies feriæ quintæ, & Cœnæ Domini, ſolemniter more ſolito lectas, & publicatas, eiuſq. Bulla plumbea cum cordula rubei, croceiq. colorum more Romanæ Curiæ pendente, Bullatas, & omni ſuſpicione carentes, ſubſequentis tenoris.

Paulus Epiſcopus, Seruus Seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

PROOEMIVM BVLLAE.

PAſtoralis Romani Pontificis vigilantia, & ſolicitudo cum in omni Chriſtiana Republica pace, & tranquillitate procuranda, pro ſui muneris officio aſſiduè verſatur, tum potiſſimum in Catholica fidei, ſine qua impoſſibile eſt placere Deo, vnitate, atque integritate retinenda, & conſeruanda, maximè elucet: Nimirum, vt fideles Chriſti non ſint paruuli fluctuantes, neque circumferantur omni vento doctrina nequitia hominum, ad circumuentionem erroris, ſed omnes occurrant in vnitatem fidei, & agnitionis filij Dei in virum perfectum, neque ſe in huius vitæ ſocietate, & communione lædant, aut inter ſe alter alteri offenſionem præbeat, ſed potius in vinculo charitatis coniuncti tamquam vnius corporis membra ſub Chriſto capite, eiuſq. in terris Vicario Romano Pontifice, Beatiſſimi Petri ſucceſſore, à quo totius Eccleſiæ vnitas dimanat, augeantur in ædificationem, atque ita diuina gratia adiutrice ſic præſentis vitæ quiete gaudeant, vt futura quoque Beatitudine perfruantur. Ob quas ſanè cauſas Rom. Pontifices Prædeceſſores noſtri, hodierna die quæ anniuerſaria Dominica Cœnæ commemoratione ſolemnis eſt, ſpirituale Eccleſiaſticæ diſciplinæ gladium, & ſalutaria iuſtitiæ arma per miniſterium ſummi Apoſtolatus, ad Dei gloriam, & animarum ſalutem ſolemniter exercere conſueuerunt.

Nos igitur quibus nihil optabilius eſt, quam fidei inuiolatam integritatem, publicam pacem, & iuſtitiam Deo authoritate tueri, & ſolemnem hunc morẽ ſequentes.

1. Excommunicamus, & anathematizamus ex parte Dei Omnipotẽtis, Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, Authoritate quoque Beatorum Apoſtolorum Petri, & Pauli, ac Noſtra, quoſcũque Huſſitas, Vvicleffiſtas, Lutheranos, Zuinglianos, Caluiniſtas, Vgonottos, Anabaptiſtas, Trinitarios, & à Chriſtiana fide Apoſtatas, ac omnes, & ſingulos alios Hæreticos quocumque nomine cenſeãtur, & generaliter quoſlibet illorum defenſores, ac eorundem libros Hæreſim continẽtes, vel de religione tractantes, ſine authoritate Noſtra, & Sedis Apoſtolicæ ſcienter legentes, aut retinentes imprimentes, ſeu quomodolibet defendentes, ex quauis cauſa publicè vel occultè, quouis ingenio, vel colore, necnon Schiſmaticos, & eos, qui ſe à Noſtra, & Romani Pontificis pro tẽpore exiſtentis obedientia pertinaciter ſubtrahunt, vel recedunt.

2. Item excõmunicamus, & anathematizamus oẽs, & ſingulos cuiuſcumque ſtatus, gradus, ſeu conditionis fuerint: Vniuerſitates verò, Collegia, & Capitula quocumque nomine nuncupẽtur, interdicimus ab ordinationibus, ſeu mandatis noſtris, ac Romanorum Pontificum pro tempore exiſtentium ad vniuerſale futurum Concilium appellantes: necnon eos, quorum auxilio, vel fauore appellatum fuerit.

3. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes Piratas, Curſarios, ac Latrunculos maritimos, diſcurrentes mare noſtrum, præcipuè à Monte Argentario vſque ad Terracinam: ac omnes eorum fautores, receptatores, & defenſores.

4. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, & ſingulos, qui Chriſtianorum quorumcumque Nauibus, tempeſtate, ſeu in tranſuerſum (vt dici ſolet) iactatis, vel quoquo modo naufragium paſſis, ſiue in ipſis nauibus, ſiue ex eiſdem eiecta in mari, vel in litore inuenta, cuiuſcumque generis bona, tam in noſtris Tyrrheni, & Adriatici, quam in cæteris cuiuſque Maris Regionibus, & litoribus ſurripuerint. Ita vt nec ob quodcumque priuilegium, conſuetudinem, aut longiſſimi, etiam immemorabilis temporis poſſeſſionem, ſeu alium quemcumque prætextum excuſari poſſint.

5. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, qui in terris ſuis noua Pedagia, ſeu Gabellas, præterquam in caſibus ſibi à iure, ſeu ex ſpeciali Sedis Apoſtolicæ licentia, permiſſis, imponunt, vel augent, ſeu imponi, vel augeri prohibiti exigunt.

6. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes falſarios literarum Apoſtolicarum, etiam in forma Breuis, ac ſupplicationũ, gratiam, vel iuſtitiã concernentium, per Romanum Pontificem, vel S.R.E. Vicecancellariũ, ſeu gerentes vices eorum, aut de mandato eiuſdem Romani Pontificis ſignatarũ, necnon falsò fabricantes literas Apoſtolicas, etiam in forma Breuis, & etiam falso ſignãtes Supplicationes huiuſmodi, ſub nomine Romani Pontificis, ſeu Vicecancellarij, aut gerentium vices prædictorum.

7. Item excõmunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui ad Sarracenos, Turcas, & alios Chriſtiani nominis hoſtes, & inimicos, vel Hæreticos, per noſtra, ſiue huius Sanctæ Sedis, ſententias expreſsè, & nominatim declaratos deferunt, ſeu tranſmittunt equos, arma, ferrum, filum ferri, ſtannum, chalybem, omniaq. alia metallorum genera, atque bellica inſtrumenta, lignamina, canapem, funes, tam ex ipſo canape, quàm alia quacumque materia, & ipſam materiã, aliaq. huiuſmodi, quibus Chriſtianos, & Catholicos impugnant, necnon illos, qui per ſe, vel alios de rebus ſtatum Chriſtianę Reip. concernentibus, in Chriſtianorum perniciem, & damnum, ipſos Turcas, & Chriſtianæ Religionis inimicos, necnõ hæreticos in damnum Catholicæ Religionis certiores faciunt, illiſq. ad id auxilium, cõſilium, vel fauorem quomodolibet pręſtant. Non obſtantibus quibuſcumque priuilegijs, quibuſuis perſonis Principibus, Rebuſpublicis, per Nos, & Sedem prædictã hactenus conceſſis, de huiuſmodi prohibitione expreſſam mentionem non facientibus.

8. Item excõmunicamus, & anathematizamus omnes impedientes, ſeu inuadẽtes eos, qui victualia, ſeu alia ad vſum Romanę Curię neceſſaria aduehũt ac etiam eos, qui ne ad Roman. Curiam aduehantur, vel afferantur, prohibẽt, impediunt, ſeu perturbãt, ſeu hæc facientes defendũt, per ſe, vel alios cuiuſcũque fuerint ordinis, præeminentiæ, conditionis, & ſtatus, etiã ſi Pontificali, ſeu

Regali,

Digitized by Google

Regali, aut alia quauis Eccleſiaſtica, vel mundana præfulgeant dignitate.

9. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui ad Sedem Apoſtolicam venientes, & recedentes ab eadem, ſua, vel aliorum opera, interficiunt, mutilant, ſpoliant, capiunt, detinent, necnon illos omnes, qui iuriſdictionem ordinariam, vel delegatam à nobis, vel noſtris iudicibus non habentes, illam ſibi temerè vendicantes, ſimilia contra morantes in eadem Curia audent perpetrare.

10. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes interficiẽtes, mutilantes, vulnerantes, detinentes, capientes, ſeu deprædantes, Romipetas, ſeu peregrinos, ad Vrbem cauſa deuotionis, ſeu peregrinationis accedentes, & in ea morantes, vel ab ipſa recedentes, & in his, dantes auxilium, conſilium, vel fauorem.

11. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes interficiẽtes, mutilantes, vulnerantes, percutientes, capientes, carcerantes, detinentes, vel hoſtiliter inſequentes S. R. E. Cardinales, ac Patriarchas, Archiepiſcopos, Epiſcopos, Sediſq. Apoſtolicæ Legatos, vel Nuncios, aut eos à ſuis Diœceſibus, territorijs, ſeu dominijs, eijcientes, necnon ea mandantes vel rata habentes, ſeu præſtantes eis auxilium, conſilium, vel fauorem.

12. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui per ſe, vel per alios, perſonas Eccleſiaſticas quaſcumque, vel ſeculares, ad Romanam Curiam ſuper eorum cauſis, & negotijs recurrẽtes, ac illa in eadem Curia proſequentes, aut procurantes, negotiorumq. geſtores, aduocatos, procuratores, & agentes, ſeu etiam Auditores, vel Iudices ſuper dictis cauſis, vel negotijs deputatos, occaſione cauſarum, vel negotiorum huiuſmodi, occidunt, ſeu quoquomodo percutiunt, bonis ſpoliant, ſeu qui per ſe, vel per alios directè, vel indirectè delicta huiuſmodi committere, exequi, vel procurare, aut in eiſdem auxilium, conſilium, vel fauorem præſtare non verentur, cuiuſcumque præeminentiæ, & dignitatis fuerint.

13. Item excõmunicamus, & anathematizamus omnes, tam Eccleſiaſticos, quã ſeculares, cuiuſcumq. dignitatis, qui prætexentes friuolam quandam appellationem à grauamine, vel futura executione literarum Apoſtolicarum, et in forma Breuis, tam gratiam, quam iuſtitiam cõcernentium, necnon citationum, inhibitionum, ſequeſtrorum, monitoriorum, proceſſuum executorialiũ, & aliorũ decretorum, à Nobis, & à Sede prædicta, ſeu Legatis, Nuncijs, Præſidentibus Palatij noſtri, & Cameræ Apoſtolicæ Auditoribus, Cõmiſſarijs, alijſq. Iudicibus, & delegatis Apoſtolicis, emanatorum, & quæ pro tempore emanauerint aut aliàs ad Curias ſeculares, & laicam poteſtatem recurrunt, & ab ea, inſtante etiam Fiſci procuratore, vel aduocato, appellationes hmôi admitti, ac literas, citationes, inhibitiones, ſequeſtra, monitoria, & alia prædicta capi, & retineri faciunt, quiue illa ſimpliciter, vel ſine eorum beneplacito, & conſenſu, vel examine, executioni demãdari, aut ne Tabelliones, & Notarii ſuper hmôi literarum, & proceſſuum executione, inſtrumenta, vel acta conficere, aut confecta, parti cuius intereſt, tradere habeant, impediunt, vel prohibent; ac etiam partes, ſeu eorum agentes conſanguineos, affines, familiares Notarios, executores literarum, citationum, monitoriorum, & aliorum prædictorum, capiũt, percutiunt, vulnerant, carcerant, detinent, ex Ciuitatibus, locis, & regnis eijciunt, bonis ſpoliant, perterrefaciunt, concutiunt, & comminantur, per ſe, vel alium, ſeu alios, publicè, vel occultè, quiue aliàs quibuſcumque per-

ſonis, in genere, vel in ſpecie, ne pro quibuſuis eorum negotijs proſequendis, ſeu gratijs, vel literis impetrandis, ad Romanam Curiam accedant, aut recurſum habeant, ſeu gratias ipſas, vel literas à dicta Sede impetrent, ſeu impetratis vtantur, directè, vel indirectè prohibere, ſtatuere, ſeu mandare, vel eas apud ſe, aut Notarios, ſeu Tabelliones, vel aliàs quomodolibet, retinere præſumunt.

14. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, & ſingulos, qui per ſe, vel alios, authoritate propria, ac de facto, quarumcumque exemptionũ, vel aliarum gratiarum, & literarum Apoſtolicarum prætextu, beneficiales, decimarum, ac aliàs cauſas ſpirituales, & ſpiritualibus annexas, ab Auditoribus, & Commiſſarijs noſtris, alijſq; Iudicibus Eccleſiaſticis auocant, illarumue cauſas ipſas proſequi volentes, impediunt, ac ſe de illarum cognitione, tamquã iudices interponunt. Quiue partes actrices, quæ illas committi fecerunt, & faciunt, ad reuocandum, & reuocari faciendum, citationes vel inhibitiones, aut aliàs literas in eis decretas, & faciendum, vel conſentiendum, eos, contra quos tales inhibitiones emanarunt, à cenſuris, & pœnis in illis contentis abſolui, per ſtatutum, vel alias compellunt, vel executionem literarum Apoſtolicarum, ſeu executorialium proceſſuum, ac decretorum prędictorum, quomodolibet impediũt, vel ſuum ad id fauorem, conſilium, aut aſſenſum præſtant, etiam prętextu violentiæ prohibẽdæ, vel aliarum prętenſionum, ſeu etiam donec ipſi ad nos informandos, vt dicunt ſupplicauerint, aut ſupplicari fecerint, niſi ſupplicationes huiuſmodi coram Nobis, & Sede Apoſtolica legitimè proſequãtur, etiam ſi talia committentes, fuerint Præſidentes Cancellariarum, Conſiliorum, Parlamentorum, Cancellarij, Vicecancellarij, Conſiliarij, Ordinarij, vel Extraordinarij quorumcumque Principum ſecularium, etiam ſi Imperiali, Regali, Ducali, vel alia quacumque præfulgeant dignitate, aut Archiepiſcopi, Epiſcopi, Abbates Commendatarij, ſeu Vicarij fuerint.

15. Quive ex eorum prætenſo officio, vel ad inſtãtiam partis, aut aliquorum quorumcumque perſonas Eccleſiaſticas, Capitula, Conuẽtus, Collegia Eccleſiarum quarumcumque, coram ſe ad ſuum tribunal, Audientiam, Cancellariã Conſilium, vel Parlamẽtum, præter Iuris diſpoſitionem, trahunt, vel trahi faciunt, vel procurant, directè, vel indirectè, quouis quæſito colore, necnon qui Statuta, Ordinationes, Conſtitutiones, Pragmaticas, ſeu quęuis alia Decreta in genere, vel in ſpecie, ex quauis cauſa, & quouis quæſito colore, ac etiã prætextu cuiuſuis Conſuetudinis, aut Priuilegij, vel aliàs quomodolibet fecerint, ordinauerint, & publicauerint, vel factis, & ordinatis, vſi fuerint, vnde libertas Eccleſiaſtica tollitur, ſeu in aliquo læditur, vel deprimitur, aut alias quouis modo reſtringitur, ſeu noſtris, & dictæ Sedis, ac quarumcumque Eccleſiarum iuribus, quomodolibet directè, vel indirectè, tacitè, vel expreſsè præiudicatur.

16. Necnon qui Archiepiſcopos, Epiſcopos, alioſq. ſuperiores, & inferiores Prælatos, & omnes alios quoſcũque iudices Eccleſiaſticos ordinarios quomodolibet hac de cauſa directè, vel indirectè carcerando, vel moleſtando eorum agẽtes, procuratores, vel familiares, necnon conſãguineos, & affines impediũt quo minus ſua iuriſdictione Eccleſiaſtica, contra quoſcumque vtantur, ſecundũ quod Canones, & ſacræ Conſtitutiones Eccleſiaſticæ. & Decreta Conciliorum generalium, & præſertim Tridentini, ſtatuunt, ac etiam eos, qui poſt ipſorum Ordinariorum, vel etiam ab eis delegatorum quorumcumque ſententias & decreta, aut aliàs fori Eccleſiaſtici iudiciũ eludẽtes, ad Cancellarias, & alias

Curias

Digitized by Google

Curias ſeculares recurrunt,& ab illis prohibitiones,& mandata,etiam pœnalia Ordinarijs,aut Delegatis prædictis,decerni, & cõtra illos exequi procurãt; eos quoque,qui hæc decernũt,& exequuntur,ſeu dant auxilium,cõſilium,patrocinium,& fauorem in eiſdem.

17. Quique iuriſdictiones,ſeu fructus,redditus & prouẽtus,ad nos,& Sedem Apoſtolicam,& quaſcumque Eccleſiaſticas perſonas ratione Eccleſiarũ,Monaſteriorum,& aliorũ beneficiorum Eccleſiaſticorum pertinentes, vſurpant, vel etiam qui quauis occaſione,vel cauſa,ſine Romani Pontificis,vel aliorum ad id legitimam facultatem habentium,expreſſa licentia ſequeſtrant.

18. Quique,Collectas,Decimas,Talleas, Præſtantias, & alia onera, Clericis, Prçlatis,& alijs perſonis Eccleſiaſticis,ac eorum & Eccleſiarum,Monaſteriorum, & aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum bonis, illorumq. fructibus, redditibus,& prouentibus huiuſmodi,abſque ſimili Romani Põtificis ſpeciali,& expreſſa licẽtia,imponunt,& diuerſis etiam,& exquiſitis modis exigunt, aut ſic impoſita, etiam à ſponte dantib. & concedentibus, recipiunt, Necnon qui per ſe,vel alios directè,vel indirectè,prædicta facere, exequi,vel procurare,aut in eiſdem auxiliũ,cõſilium,vel fauorem præſtare nõ verentur, cuiuſcũque ſint præeminentiæ,dignitatis, ordinis,cõditionis, aut ſtatus,etiam ſi Imperiali,aut Regali præfulgeãt dignitate,ſeu Principes, Duces,Comites Barones,& alij Potentatus quicumque,ẽt Regnis,Prouincijs, Ciuitatib. & Terris quoquomodo præſidẽtes,& Conſiliarij, & Senatores, aut quauis etiam Pontificali dignitate inſigniti. Innouantes decreta ſuper his,per Sacros Canones, tam in Lateranenſi nouiſſimè celebrato, quam alijs Concilijs generalibus,edita,etiam cum cenſuris,& pœnis,in eis contentis.

19. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, & quoſcumque Magiſtratus,& Iudices,Notarios,Scribas, Executores,& Subexecutores,quomodolibet ſe interponẽtes in cauſis capitalibus,ſeu criminalibus, cõtra perſonas Eccleſiaſticas,illas proceſſando,banniendo,capiendo, ſeu ſententias contra illas proferẽdo,vel exequendo,ſine ſpeciali,ſpecifica, & expreſſa huius Sãctæ Sedis Apoſtolicæ licentia, quique eiuſmodi licẽtiam ad perſonas, & caſus non expreſſos extẽdunt,vel aliàs illis perperam abutuntur,etiam ſi talia committentes,ſint Conſiliarij,Senatores,Prçſidentes,Cancellarij,Vicecancellarii, aut quouis alio nomine nuncupati.

20. Item excommunicamus,& anathematizamus omnes illos,qui per ſe,ſeu alios directè,vel indirectè ſub quocumq. titulo, vel colore, inuadere, deſtruere,occupare,ac detinere præſumpſerint in totum, vel in partem Almam Vrbem,Regnum Siciliæ,Inſulas Sardiniæ,Corſicæ,Terras citra Pharum, Patrimonium Beati Petri in Tuſcia, Ducatum Spoletanum, Comitatũ Venuſinũ, Sabinẽſem,Marchiæ Anconitanç,Maſſæ Trebariæ, Romãdiolæ,Campaniç, & Maritimas Prouincias, illarumq. Terras, & Loca,ac Terras ſpecialis commiſſionis Arnulforum,Ciuitateſq. noſtras Bononiam Cæſenam,Ariminum, Beneuentum,Peruſium,Auinionem,Ciuitatem Caſtelli, Tudertum,Ferrariã, Comalum, & alias Ciuitates, Terras, & loca, vel iura, ad ipſam Romanam Eccleſiã,pertinentia, reliquaq. Romanæ Eccleſiæ mediatè, vel immediatè ſubiecta,necnon ſupremam iuriſdictionem in illis, nobis, & eidẽ Romanæ Eccleſiæ competentem, de facto vſurpare, perturbare, retinere, & vexare varijs modis præſumunt,necnon adhærentes fautores,& defenſores eorum,ſeu illis auxilium,conſilium,vel fauorem,quomodolibet præſtantes.

Abſolutio ſoli Pontifici reſeruatur.

Volentes præſentes noſtros proceſſus, ac omnia, & quæcumque his literis contenta, quouſque alij huiuſmodi proceſſus à nobis, aut Rom. Pontifice pro tempore exiſtente, fiant, aut publicétur, durare, ſuoſq. effectus omninò ſortiri.

Abſoluere præſumentes excommunicantur.

Ceterum à prędictis ſententijs, nullus per alium, quam per Romanum Pontificem, niſi in mortis articulo conſtitutus, nec etiam tunc niſi deſtando Eccleſiæ mandatis, & ſatisfaciendo, cautione præſtita, abſolui poſſit etiam prętextu quarumuis facultatum, & indultorum, quibuſcumque perſonis Eccleſiaſticis, ſecularibus, & quorumuis Ordinum, etiam Mendicantium, ac Militarium regularibus, etiam Epiſcopali, vel alia maiori dignitate præditis, ipſiſq. Ordinibus, & eorum Monaſterijs, Conuentibus, & Domibus, ac Capitulis, Collegijs, Confraternitatibus, Congregationibus, Hoſpitalibus, & locis pijs, nec non laicis, etiam Imperiali, Regali, & alia mundana excellentia fulgentibus per nos, & dictam Sedem, ac cuiuſuis Concilij decreta, verbo, literis, aut alia quacumque ſcriptura, in genere, & in ſpecie conceſſorum, & innouatorum, ac concedendorum, & innouandorum.

Quod ſi fortè aliquid contra tenorem pręſentium, talibus excommunicatione, & anathemate illaqueatis, vel eorum alicui abſolutionis beneficiū impendere de facto præſumpſerint, eos excōmunicationis ſentē ia innodamus, grauius contra eos ſpiritualiter, & temporaliter, prout expedire nouerimus, proceſſuri.

Papæ abſolutio non comprehendit eos, qui à præmiſſis non deſtiterint.

Declarantes, ac proteſtātes quamcumque abſolutionem, etiam ſolemniter per nos faciendam, prædictos excommunicatos ſub præſentibus comprehenſos, niſi prius à præmiſſis, cum vero propoſito vlterius ſimilia non committendi, deſtiterint, ac quo ad eos, qui contra Eccleſiaſticam libertatem, vt præmittitur, Statuta fecerint, niſi prius Statuta, Ordinationes, Conſtitutiones, Pragmaticas, & Decreta huiuſmodi, publicè reuocauerint, & ex Archiuijs, ſeu Capitularibus locis, aut libris in quibus annotata reperiuntur, deleri, & caſſari, ac nos de reuocatione huiuſmodi certiores fecerint, eos non comprehendere, nec eis aliter ſuffragari, quin etiam per huiuſmodi abſolutionē, aut quoſcumque alios actus contrarios, tacitos, vel expreſſos, ac etiam per patiētiam, & tolerantiam noſtram, vel ſucceſſorum noſtrorum, quantumcumque tempore cōtinuatam, in præmiſſis omnibus, & ſingulis, ac quibuſcumque iuribus Sedis Apoſtolicæ, ac S.R.E, vndecumque, & quādocumque quæſitis, vel quærendis, nullatenus præiudicari poſſe, aut debere.

Non obſtātibus Priuilegijs, Indulgētijs, & Literis Apoſtolicis, generalib. vel ſpecialibus ſupradictis, vel eorū alicui, ſeu aliquibus alijs, cuiuſcūque ordinis, ſtatus, vel cōditionis, dignitatis, & pręeminentiæ fuerint, etiam ſi, vt præmittitur, Pōtificali, Imperiali, Regali, ſeu quauis Eccleſiaſtica, et mūdana pfulgeant dignitate, vel eorū Regnis, Prouincijs, Ciuitatibus, ſeu locis à pręd cta Sede ex

quauis

quauis cauſa,etiam per viã contractus, aut remunerationis, & ſub quauis alia forma,& tenore,ac cum quibuſuis Clauſulis,ẽt derogatoriarum derogatorijs conceſſis,ẽt cõtinentibus,quod excommunicari,anathematizari, vel interdici non poſſint per literas Apoſtolicas,nõ facientes plenam,& expreſſam, ac de verbo ad verbũ.de indulto huiuſmodi,ac de ordinibus,locis, nominibus proprijs,cognominibus,& dignitatibus, eorum, mentionem, necnõ conſuetudinibus,etiam immemorabilibus,pręſcriptionibus,quantumcũque longiſſimis, & aliis quibuslibet obſeruantijs, ſcriptis, vel non ſcriptis, per quæ contra hos noſtros proceſſus,ac ſententias quo minus includantur,in eis iuuare valeãt,vel tueri. Quæ omnia,quo ad hoc eorum omnium tenores,ac ſi de verbo, ad verbũ,nihil penitus omiſſo, infererentur, præſentibus pro expreſſis habentes, penitus tollimus,& omninò reuocamus, ceteriſq. contrarijs quibuſcumque.

Vt verò pręſentes noſtri proceſſus ad publicã omnium notitiam facilius deducantur,chartas,ſeu membranas Proceſſus ipſos cõtinentes, Valuis Eccleſiæ Sancti Ioannis Lateranenſis, & Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, appendi faciemus. Vt ij, quos proceſſus huiuſmodi concernunt, quod ad ipſos non peruenerint, aut quod ipſos ignorauerint, nullam poſſint excuſationem prætendere, aut ignorantiam allegare, cum non ſit veriſimile, id remanere incognitum,quod tam patenter omnibus publicatur.

Inſuper,vt proceſſus ipſi, & præſentes literæ ac omnia, & ſingula in eis contenta eò fiant notiora,quo in pleriſque Ciuitatibus, & locis fuerint publicata: Vniuerſis,& ſingulis Patriarchis,primatibus,Archiepiſcopis,Epiſcopis, & locorum Ordinarijs, & Prælatis, vbilibet conſtitutis, per hæc ſcripta committimus, & in virtute ſanctæ obedientię diſtrictè præcipiendo mandamus, vt per ſe,vel alium,ſeu alios præſentes literas,poſtquam eas receperint,ſeu earum habuerint notitiã, ſemel in anno, aut ſi expedire viderint, etiam pluries in Eccleſiis ſuis, dum in eis maior populi multitudo ad diuina conuenerit, ſolemniter publicent,& ad Chriſti fidelium mentes reducant,nuncient,& declarent.

Quicumque audiunt confeſſiones apud ſe has literas habeant.

Ceterum Patriarchæ, Archiepiſcopi, Epiſcopi, aliiſq. locorum Ordinarii, & Eccleſiarum Prælati,necnon Rectores,ceteriq. curam animarum exercentes, ac presbyteri ſeculares,& quorumuis ordinum regulares ad audiendas peccatorum confeſſiones, quauis authoritate deputati tranſumptum præſentium literarum penes ſe habeant,eaſq. diligenter legere & percipere ſtudeant.

Volentes earumdem præſentium tranſumptis,etiam impreſſis,Not. publici manu ſubſcriptis,& ſigillo Iudicis ordinarii Rom. Cur. vel alterius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eandem prorſus fidem vbique locorum adhibendam fore quæ ipſis præſentibus adhiberetur,ſi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrę excõmunicationis,anathematizationis,interdicti, innouationis, innodationis,declarationis, preſtationis,ſublationis,reuocationis,cõmiſſionis,mãdati,& volũtatis infringere,vel auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum

eius ſe nouerit incurſum, Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, 1605. Decimo Cal. Aprilis, Pontificatus Noſtri Anno primo.

P. Card. Prodat.

M. Veſtrius Barbianus

S. de Vrſinis.

Regiſtrata apud Marcellum Secretarium.

Anno à Natiuitate D.N. Ieſu Chriſti Milleſimo ſexcenteſimo ſexto, Indict. quarta, die verò vigeſima tertia menſis Martii, Pont. Sā̃ctiſs. in Chriſto Patris, & D.N.D. Pauli Papæ V. Anno eius primo, ſupradictæ literæ Apoſtolicę affixę, & publicatæ fuerunt ad valuas Baſilicarum Principis Apoſtolorum, S. Ioannis Lateranen. & in Acie Campi Floræ, per nos Bernabæum Politū, & Bernardinum Mazzatellum S.D.N. Papæ Curſ.

Io. B. Bagni. Mag. Curſ.

Quibus quidem literis diligenter inſpectis, illas ad requiſitionem, & inſtantiam Mag. D. Proſperi Farinacii S. D. N. Papæ, & Cam. Apoſt. Procuratoris Fiſcalis, per D. Hieronym. Fabrium noſtrum, & de Curia Not. publicum infraſcriptum tranſumi, & exemplari, ac in hanc publicam tranſumpti formam redigi mandauimus, decernentes, & volentes, vt huic præſenti trāſumptio, iuxta earūdem literarum, & Decreti in eis appoſiti formam, continentiam, & tenorem, de cetero plena, & indubitata fides adhibeatur vbique locorū, ac ſi ipſæ literæ originales exhibitæ, vel oſtenſæ forent. Quibus omnibus, & ſingulis authoritatem noſtram ordinariam, ac decretū interpoſuimus & interponimus per pręſentes. In quorum fidem pręſentes literas, atque pręſens publicum Inſtrumentum traſumpti ex inde fieri, & per Impreſſores Camerales imprimi, ac per dictum noſtrum, & Curię noſtrę Not. infraſcriptum, ſubſcribi, & publicari mādauimus, noſtriq. ſoliti ſigilli impreſſione muniri iuſſimus, & fecimus, Dat. Romę in ędibus noſtris, anno à Natiuitate D.N. Ieſu Chriſti, 1606. Indictione quarta, die verò 23. Menſis Martii, Pont. autem S.D.N.D. Pauli Diuina prouidentia PP. V. Anno eius primo. Præſentibus ibidem DD. Laureto Perſico, & P. Ant. Catalono d. Cur. noſtrę Not. & corā nobis ſcribis teſtibus ad pręmiſſa omnia, & ſingula vocatis, ſpecialiter atque rogatis.

Locus † ſigilli.

Marcellus Lantes Auditor.

Hierony mus Fabrius Cur. Cauſ. Cam. Ap. Not. & Menſ.

De caſibus in hac Bulla Cęnę cōtentis, vide Extrauag. Commun. Pauli II. & Sixti IV. incipien. Etſi Dominici, de penitēt. & remiſſ. ac Cōſtitutiones Innoc. VIII. incip. Officii noſtri, fol. 131. in Bulla Leonis X. incipien. In ſupremo. fol. 219.

Digitized by Google

129.in Bulla Clem. VII.incip.Romanus Pontifex.fol.347.loquentes de impedientibus exequutionem Literarum Apoſtolicarum.

Item Pij II.incip. Execrabilis.fol.75.& Iulij II.incip. Suſcepti,fol.156.contra appellantes ad futurum Concilium.

Item Vrbani VI.Incip.Quia ſicut,fol.47.contra bannitentes,ſeu regulantes aut præſcribentes perſonas Eccleſiaſticas.

Item Leonis X.Contra inuadentes,vel occupantes Ciuitates,& loca S.R.E. eorumq. fautores incip.Inter graues.fol.195.in Bulla.

Item Pauli III. contra auferentes bona naufragantia, f.441.incip. Accepimus nuper, cum ſimilibus ibi notatis per Dominum Laertium Cherubinum.

Item Leonis X.in Concil.Lateranen. Contra occupantes fructus beneficiorum,&c.& de impedientibus libertatem Eccleſiaſticam, fol.194.in Bulla.§.& cum fructuum.

Item Alex. VI. Contra offendentes, litigantes in Romana Curia,eorumq. aduocatos, procuratores, vel iudices, teſtes, vel Notarios, fol.146. incip. In eminenti.

EXEMPTIO.

PRAETER Summiſtas ſciendum eſt,Pium IV.Epiſcopis reſidentibus conceſſiſſe,vt iuriſdictionem habeant contra Clericos ſeculares,& etiã Regulares extra clauſtra degentes, quomodolibet exemptos, vt in eius Conſtitutione incip.De ſalute, §.inſuper, fol.. in Bullar. & infrà, in verbo, Reſidentia, quæ facultas poſtea per Concilium Trid. fuit in pluribus ampliata: ſi quidem dicti Concilii vigore poſſunt Epiſcopi,ſeu Archiepiſcopi contra exemptos procedere tamquam Apoſtolicæ Sedis delegati in infraſcriptis.

Et primò, Compellere opportunis remedijs, vt lectio ſacræ Scripturæ habeatur in Monaſterijs monachorum,vbi commodè fieri poteſt, ſi Abbates in hoc negligentes fuerint,ſeſſ.5.de ref.cap.1.

2. Prouidere vt Plebani, Parochi,& alii curam animarum habentes, per ſe, vel per alios,plebes ſibi cõmiſſas,pro ſua,& earum capacitate paſcant ſalutaribus verbis diebus ſaltem Dominicis,& feſtis ſolemnibus, & ſi ipſæ Eccleſiæ eſſent nullius Diœceſis, Archiepiſcopi id præſtare debent, vt delegati, d.ſeſſ.5. cap.2.poſt princip.

3.Procedere cõtra prædicatores etiam ſpeciali priuilegio exemptos, qui hæreſes prædicarent.d.c.2.circa finem.

4.Deputare Vicarios, & prouidere, ne animarum cura negligatur in Eccleſiis etiam exemptis eorum, qui priuilegia, indulta, aut diſpenſationes habent de non reſidendo.ſeſſ.6.c.2.

5.Viſitare punire, & corrigere clericos ſeculares priuilegiatos, vel Regulares extra monaſteria degentes,ſi deliquerint.ſeſſ.6.c.3.

6.Viſitare,corrigere, & emendare toties, quoties opus fuerit, Capitula exẽpta. ead. ſeſſ.6.c.4. etiam quando extra viſitationem procedit iuxta præſcriptũ cap.6.ſeſſ.25. de refor.

7.Examinare vniones à 40.annis citrà factas.ſeſſ.7.c.6.

8.Viſitare quaſcumque Eccleſias,quomodolibet exemptas,& prouidere, vt reparentur d.ſeſſ.7.cap.8.

9.Cognoſcere cauſas mercedum, & miſerabilium perſonarũ, ead.ſeſſ.6.c.4.

10.Vi-

10. Viſitare Hoſpitalia iuxta formam Clem. Quia contingit, de relig. dom. ead. ſeſſ. cap. 15.

11. Cognoſcere de ſurreptione, & obreptione abſolutionū conceſſarum alicuius publici criminis, vel delicti, de quo ipſe inquirere cæperat, aut remiſſione pœnæ, ad quam criminoſus per eum condemnatus fuerat. ſeſſ. 23. c. 5.

12. Cognoſcere, & punire exceſſus Clericorum ſecularium exemptorū, qui aliàs ſuæ iuriſdictioni ſubeſſent, tam in viſitatione, quam extra viſitationem, dummodo in ſuis eccleſijs reſideant. ſeſſ. 14. cap. 4.

13. Conuertere in diſtributiones quotidianas tertiam partem fructuum, etiā dignitatum, canonicatuum, perſonatuum, portionum, & officiorum Cathedralium, & Collegiatarum eccleſiarum, in quibus nullæ ſunt diſtributiones, vel ita tenues vt veriſimiliter negligantur. ſeſſ. 21. & 22. c. 3.

14. Præſcribere Dignitatibus, perſonatibus, & of. Cathedraliū, & Collegiatarum Eccleſiarum competens ſeruitiū ab eis perſonaliter adimplendum pro diſtributionibus lucrandis. d. c. 3. ſeſſ. 22.

15. Nouas parochias erigere, & in erectis miniſtrorum numerū, prout opus fuerit, augere, ſeſſ. 21. c. 4. & vniones facere, ead. ſeſſ. c. 5. illaſq. quæ à 30. annis citrà factæ ſunt, reuidere, & examinare. ſeſſ. 6. cap. 6.

16 Coadiutores dare Parochis minus idoneis. ſeſſ. 21. c. 6.

17. Transferre beneficia, & Eccleſiarum refectionem procurare. d. ſeſſ. 21. cap. 7.

18. Commendata monaſteria, in quibus non viget Regularis obſeruantia, & beneficia quæcumque qualitercumque commendata, viſitare, & curare, vt reficiantur, quæ reſtauratione indigent, vt animarum cura, & alia debita obſequia rectè exerceantur. ſeſſ. 21. c. 8.

19. Viſitare, & corrigere Regulares in commendatis monaſterijs, in quibus regularis obſeruantia viget, reſidentes, qui ſecundum eorum inſtituta non viuūt, cum ſuperiores admoniti intra ſex menſes non fecerint, & correxerint. d. cap. 8. ſeſſ. 21.

20. Cognoſcere in diſpenſationibus quæ à Sede Apoſtolica conceduntur, & in commutationibus vltimarum voluntatum, an preces veritati nitantur. ſeſſ. 22. c. 5. & 6.

21. Exequi omnes pias voluntates. ſeſſ. 22. c. 8.

22. Viſitare Hoſpitalia, Collegia, Cōfraternitates laicorum, etiā quas Scholas vocant, non tamen, quæ ſub Regum immediata protectione ſunt, ſine eorum licentia, Montes Pietatis, ac omnia loca pia. d. c. 8. ſeſſ. 22.

23. Notarios examinare, & ſuſpendere. ſeſſ. 22. c. 10.

24. Viſitare Eccleſias exemptas, & quæ in nullius Diœceſi eſſe dicuntur. ſeſſ. 24. cap. 9.

25. In omnibus, quæ ad viſitationem, & morum correctionē ſpectant, procedere, ſeſſ. 24. c. 10.

26. Procedere contra Cappellanos Regios, & habentes titulum Protonotariatus, & cōtra oblatos Militiarum, & Hoſpitalium, præterquam eos, qui actu inſeruiunt ſeſſ. 24. cap. 11.

27. Prohibere ne in conſequutione poſſeſſionis beneficiorum, canonicatuum, &c. interueniant ſolutiones, promiſſiones, & alia ſapientia ſimoniam, & turnorum lucra, quæ in vſus pios non conuertuntur. ſeſſ. 24. c. 14.

28. Redigere in Cōgregationes Monaſteria Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubiecta,

bjecta,ſi ipſi Religioſi negligētes fuerint,& hoc faciunt Archiepiſcopi in prouincia,et ſi nec ad Metropolitani inſtantiā ſe redegerint,Epiſcopis ſubiaceant, in quorum diœceſi ſunt ſeſſ.25.de regular.cap.8.

29.Monaſterijs monialium Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubiectis præeſſe.d. ſeſſ.25.cap.9.

30.Procurare in Monaſterijs ſibi non ſubiectis, vt Monialium clauſura,vbi violata eſt reſtituatur,& conſeruetur,iuxta c.periculoſo,de ſtatu regular. in 6. renouatum, ſeſſ.25.de regular.cap.5.

31.Reſcindere conceſſiones iuris patronatus ex augmento dotis,vel alia ſimili cauſa à 40.annis citrà acquiſitas,& in poſterum acquirēdas. ſeſſ.26.de reform.cap.9.

32.Procedere,& punire Cōcubinarios,poſtquam admoniti nō reſipuerint, iuxta formam traditam ſeſſ.25.de reform.cap.14.

Quibus ſic in vnum recollectis ſciendum eſt præterea,extare Conſtitutionē S.D N.D.Clementis VIII.ſuper executione Decreti Concil. Trident.ſeſſ.25. cap.14.contra regulares nō ſubditos Epiſcopo,intra Clauſtra degentes, & extra ea ita notoriè delinquentes,vt populo ſcandalo ſint.ac contra eorum ſuperiores illos punire negligentes, aut impunitos ad alia ſuorum ordinum loca tranſmittentes, vel tranſmiſſos ad locum, in quo deliquerunt, non reuocantes,Romæ publicatam die 18 Martij 1596. tenoris ſequentis. *Clem. VIII.*

Suſcepti muneris ratio poſtulat,vt ea quæ in Sac.Trid.Conc.prouidè cōſtituta ſunt,ab ijs ad quos ſpectet,inuiolatè obſeruari curemus. Maturo ſanè cōſilio ipſius Concilij Decreto prouiſum eſt, vt quicumque regularis nō ſubditus epiſcopo,intra clauſtra degens, extra ea ita notoriè deliquerit,vt populo ſcandalo ſit,Epiſcopo inſtante,à ſuo ſuperiore intra tempus ab Epō præfigendum, ſeuerè puniatur,& ſuperior de punitione Epiſcopum certiorem faciat,ſin minus,ipſe à ſuo itē ſuperiore officio priuetur,& delinquens ab Epiſc. puniri poſſit. Verum quia experientia comperium eſt, interdum in hmōi Decreti executione nimis remiſsè procedi,cum enim Eps inſtat,aliquem regularem,eo,quo ſupradictum eſt, modo, delinquentem, à ſuo ſuperiore puniri, ſæpè fit, vt ſuperior regularem delinquentem ad alia ſuorum ordinum loca, extra Epiſcopi Diœceſim,ex induſtria impunitum tranſmittat, atque etiā ipſe aliquando ad alias prouincias ſe conferat, nec vlterius ſuper delinquēns exceſſibus inquirat, & de eius punitione Epiſc.certiorē reddat. Vnde nec Regularis delinquēs tūc ab Epiſcopo puniri pōt,cum extrà ipſius Diœceſim exiſtens,nec ſuperior, qui delinquentē corrigere negligit,officio priuatur. Nos pro Paſtorali noſtra ſolicitudine,præfati Decreti executioni, quātum cū Dño poſſumus,ſatisfacere,& præmiſſis malis, (vt par eſt) opportuno aliquo remedio occurrere volentes,de Venerabiliū Filiorum noſtrorū S.R.E. Cardinalium prædicti Concilii interpretum ſententia, Motu proprio,& ex certa ſcientia, noſtris, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, hac noſtra perpetuò valitura Conſtitutione, oībus, & ſingulis cuiuſcumque ordinis, & inſtituti regularium,etiam mēdicantium ſuperioribus,in virtute ſanctæ obedientiæ,& ſub indignationis noſtrę,ac priuationis dignitatum,& officiorum per eos obtentorum,eo ipſo incurrendis pœnis præcipimus,& mandamus; vt iuxta prædictū Decretum,quilibet ipſorum, regularem nō ſubditum Epiſcopo,intra clauſtra degentē,& extra ea ita notoriè delinquentē, vt populo ſcandalo ſit,Epiſcopo inſtante, intra tēpus ab Epiſcopo præfigendū,ſeuerè puniat,ac de punitione Epiſcopum certiorem faciat, *Congruit tit de regul.*

& alias

& aliàs decretum ipſum in oibus, & per oia exequatur. Ceterum, ſi ſuperior in Regularem delinquentem non aiaduerterit, quinimò ſi illum impunitum ad alia ſuorum Ordinum loca, extra Epiſcopi Diœceſim, vt præfertur, tráſmiſerit, volumus, & ſimili motu, atque authoritate decernimus, vt ſuperior inſtante Epo, intra terminum ab Epiſcopo præfigendum, & ſub eiſdem indignationis noſtrę, ac priuationis dignitatum, & officiorum obtẽtorum, necnon & ſub inhabilitatis ad illa, & alia in poſterum obtinenda, ac vlterius priuationis actiuæ, & paſſiuę vocis, ad quas à nemine pręterquam à nobis, & à Romano Pontifice pro tempore exiſtente reſtitui poſſit, ipſo facto ſimiliter incurrendis pœnis, ipſum regularem delinquẽtem à loco, ad quem transmiſſus fuit reuocare, & in quo deliquit, conſtituere, ſeu ſiſtere teneatur. Quod ſi hoc etiã facere prętermiſerit, per præſentes ſimiliter ſtatuimus, vt Ordinarius loci, ad quem regularis deliquens tranſmiſſus fuerit, ſuper præmiſſis ab ipſo Ordinario loci, in quo deliquit, ſimiliter requiſitus, vel aliàs de illius delicto informatus, vt præfertur, tamquã Sedis Apoſtolicæ Delegatus prædictũ Concilii decretum oinò exequi, & in regularem delinquentem ſeuerè animaduertere poſſit, & debeat. Decernentes ſic, & non aliter per quoſcumque Iudices, & Comiſſarios quauis authoritate fungentes, etiam eiuſdem Rom. Eccleſiæ Cardinales, & Cauſarũ Palatii Apoſtolici Auditores, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretãdi facultate, & authoritate, vbique iudicari, & definiri debere, irritum quoque, & inane, quidquid ſecùs ſuper his à quoquã, quauis authoritate ſcienter, vel ingnoranter contigerit attentari. Non obſtantibus. &c.

Iuriſdictio ordinariorum eſt fundata in Iure Communi, cap. Omnes Baſilicæ. 15. q. 7. cap. cum perſonæ, de priuileg. in 6. c. ſuper omnes, de diœceſi, exceptis exẽptis, cap. ſane, & ibi gl. de exceſ. prælat. & propriè Sedis Apoſtolicæ eſt eximere, gl. in c. 1. ver. exemptionis, de priuileg. in 6. qui exempti in multis caſibus iuriſdictioni Epiſcoporum ſubijciuntur, gl. in d. c. 1. in verſ. inſtituta, & in Clem. 2. §. fin. in verſ. puniri, de pœnit. & remiſſ. & quãdo priuilegium non extendatur contra Ordinarium, eſt text. in c. Ne aliqui, de priuileg. in 6. & quando ex verbis priuilegiorum diſcerni poſſit, ſi ordinariorum iuriſdictioni ſit derogatum vide text. in c. ex parte, de priuileg. & in c. Si Papa, eod. tit. lib. 6. Maſcard. de probat. Cõcluſ. 713. An autem pendente lite inter Epiſcopum, & aliquem ex ſuis Clericis, exemptus exiſtat Clericus ab ipſius Epiſcopi iuriſdictione, notabiliter declaratur per Guliel. Caſſad. deciſ. 5. ſub tit. de priuileg.

FABRICA SANCTI PETRI DE VRBE.

Congruit titu. de teſtam.

PRÆTER Summiſtas, ſciendum eſt, quod licèt Epiſcopi de iure ſint executores piarum voluntatum, cap. 3. & cap. tua nobis, & ibi Doct. præſertim Couar. plures explicans aſſertiones de teſtam. etiam tamquam Sedis Apoſtolicę delegati, Conc. Trid. ſeſſ. 22. de refor. c 8. in princ. id etiam agere valet Officium Reuerẽdæ Fabricæ S. Petri, & extat Pij V. Bulla applicationis Fabricæ medietatis relictorum piorum nõ exactorum per trienniũ, ſub Dat. Romæ XI. Kal. Ianuarij 1569. folio 160. in Bullario, incip. Exigit. & intra.

Pij V.

Hinc eſt, qđ nos, qui nuper accepimus, quod tã in alma Vrbe noſtra, & aliis Ciuitatibus, Terris, Dominijs Locis, & Regnis, reperiuntur multa legata à piis teſtatoribus facta ad effectum celebrationis Miſſarũ, & recitationis Diuinorũ officio

officiorum,necnon erogationis eleemoſynarum diuerſis Eccleſiis, Monaſterijs Hoſpitalibus,& alijs pijs locis, ipſaq. legata hæredũ auaritia, ſeu aliàs per triẽnium retroactum executioni debitæ demandata nõ fuerint, volenteſq. &c. De Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine Deputatis,& Collegio huiuſmodi ſi,& poſtquam iuxta tenorem priuilegiorum, & facultatum ſibi conceſſarum legata huiuſmodi executioni debitæ demãdari fecerint, vnam illorum medietatem, reliquam verò loco cui legata fuerint, applicamus, & appropriamus. Decernentes,&c. Sicq. per quoſcumque iudices &c. Super qua Bulla, & alijs dubijs editæ fuerunt declarationes ſequentes.

Declarationes facultatum Reuerẽdæ fabricę Sancti Petri de Vrbe, factæ ab Illuſtriſſimis Deputatis dictæ Fabricæ in Vrbe reſidentibus, ſuper interpretatione eis conceſſa dubiorum occurrentium circa priuilegia dictæ Fabricæ, ad tollendas difficultates, quæ ſæpè in cõtrouerſiis iudiciorum coram eius Commiſſarijs,& iudicibus oriũtur, ac pro faciliori litium expeditione, infraſcripta declaranda,& interpretanda duxerunt, videlicet.

Quoniam iuxta priuilegia eidem Reuerendæ Fabricæ conceſſa, de legatis, hæreditatibus, & piis diſpoſitionibus certis, ad fauorem piorum locorum Eccleſiarũ,& Eccleſiaſticarum perſonarum, pro vna vice, & ſine onere, aut cum eo relictis, & factis, quæ intra annum ab hæredibus, ſeu aliàs grauatis realiter adimpleta non fuerunt, vſque ad triennium cõputandum à die mortis, quinta pars, tãtum ad ipſam fabricam ſpectat, lapſo verò triennio, ſi adhuc adimpleta nõ ſint, eidem Fabricæ medietas debetur. Declaramus medietatẽ huiuſmodi pariter à die mortis dictorum teſtatorum,& diſponentium ipſi Fabricæ debitam eſſe, ſeruandamq. fore in his Bullam fel. rec. Pii Papæ V. ſub Datum 11. Cal. Ianuarii 1569. quam generaliter de omnibus piis relictis intelligendã eſſe ſignificamus, & interpretamur; & prædicta etiam locum habere in relictis ſimilibus, quæ intra ſtatutum à teſtatore, & diſponente tempus ſatisfacta non ſunt, vt eo lapſo triennium intelligatur cucuriſſe à die mortis.

Annua verò pia legata,& diſpoſita piis locis, Eccleſiis, & Eccleſiaſticis perſonis certis,& nominatis cum onere celebrationis Miſſarum, Diuinorũ Officiorum, erogatione eleemoſynarum, aut ſimilium in perpetuum, aut ad certum tempus, ſeu ſtatutis quibuſdam diebus in anno, vel hebdomada, pro quorum adimplemẽto bona, ſeu etiam redditus perpetui, aut ad tempus relinquuntur: & hæredum, ſeu aliorum, qui ad id quomodolibet obligati erant, aut tenebãtur, auaritia, pro præterito adimpleta cum effectu non ſunt, tunc redditus, & relicta huiuſmodi hucuſque decurſa,& realiter non ſoluta, fabricæ debeãtur: In futurum verò decurrenda, ipſis legatariis cum onere iniuncto applicentur, vt hactenus obſeruatum eſt.

Quando verò bona. ſeu annui redditus, & introitus à Monaſteriis, Capitulis, Cappellanijs, ſeu aliis legatariis pcepti,& exacti ſunt, ac percipiũtur, & exigũtur pro dicta celebratione Miſſarum, & diuinorũ Off. in perpetuum, aut ad tempus, vt ſupra; & Miſſæ huiuſmodi, aut diuina off. in toto, vel in parte ab ipſis legatariis celebratę nõ fuerũt, vel celebrari deſierũt, aut etiã minimè celebrãtur proter ipſorũ legatariorũ negligentiã, ſeu impotentiã, nempe, quod maior ſit numerus Miſſarum, quam Sacerdotum, huiuſmodi relicta pro rata Miſſarum,& diuinorum officiorũ, ſic per negligentiam, ſeu impotentiã ommiſſarũ, ad Fabricam ipſam deuoluta eſſe declaramus. Dantes facultatem miniſtris à nobis deputatis, ſeu ab aliis ad hæc ſpecialiter ſubſtitutis, vt cum legatariis, aut

aliàs

aliàs obligatis, ad quos ſpectat, ſi eis melius expedire videbitur, pro præterito tantum deſuper componere valeant.

Si autem ipſi legatarii, quibus à principio redditus, & bona huiuſmodi relicta ſunt ex inſtituto, & obſeruantia regulæ, talium relictorum incapaces erant, aut à principio quidem capaces exiſtebãt, ſed propter regulæ mutationem incapaces effecti ſunt, inhærendo dictæ Fabricæ priuilegiis, aut declarationibus aliàs factis, præſertim ſub die 18. Martii 1589. Declaramus huiuſmodi, quæ à principio perſonis incapacibus facta ſũt, ſiue ex poſt facto incapaces ſunt redditi, non ad hæredes grauatos, ſeu aliàs obligatos ſpectare, ſeu vti caduca ab eis vindicari poſſe, ſed Fabricã ipſam nedum in vim inſtitutionis, ſed etiam ſubſtitutionis, & fideicommiſſa, tamquam incerta effecta ſpectauiſſe, & ſpectare, & ſub priuilegiis ipſius Fabricæ comprehendi, prout etiam quæ fortè ex quacumque cauſa a legatariis ipſis etiam capacibus recuſata, & non acceptata fuerunt, ac recuſantur, & non acceptantur.

Similiter annua pia legata pro pauperib. puellis nuptui tradendis, quæ amore Dei, ſeu aliàs ratione animæ, non autem affectu ſanguinis, aut remunerationis ſeruitiorum facta erunt, ſi per aliquot annos ab hæredibus, aut aliis grauatis neglecta fuerint, nec effectualiter perſoluta, ſeu depoſita, etiam ſi fortè per dictos hæredes, aut grauatos huiuſmodi puellarũ electio facta foret pro annis & temporibus decurſis, ad Fabricam ipſam pertinere declaramus. Decurrenda verò in futurum pro pauperibus huiuſmodi puellis maritandis etiam antea electis, vt præfertur, integra concedantur, niſi in totum incerta eſſent, ita ad Fabricam, iuxta priuilegia, omninò ſpectarent, prout etiam eidem Fabricæ cõpetunt omnia alia pia legata incerta, & maximè pro male ablatis relicta, ita vt etiam ab Ordinariis locorum ſi fortè ad eos peruenerint, vindicari valeant, iuxta priuilegia prædicta.

Inſuper, quia, vt accepimus, ſæpè huiuſmodi legata, & piæ diſpoſitiones pro conſtructione Monaſteriorum, Hoſpitalium, Cappellarum, aut pro ſuſtentatione Eccleſiaſticarum perſonarum ſecularium, ſeu regularium, tam virorum, quam mulierum, & ſimilium, nec intra, vel poſt triennium, hæredes ea adimplere curant: ex quibus ſi quinta, aut medietas reſpectiuè pro Fabrica detrahatur, opera ipſa aut in totum negliguntur, aut ſine debita perfectione inchoata remanent, nec defunctorum voluntas, vt par eſt, obſeruatur. Quod vt huic incommodo, quantum fieri poteſt, occurramus, & hæredibus, ac aliis obligatis omnis fraudis occaſio auferatur, dum huiuſmodi legatorum ſolutionem, & executionem procraſtinare ſolẽt, vt interim dictorum piorum relictorũ fructus percipiant, ad quorum reſtitutionem non teneri prætendunt, & per capitalis ſolutionem ſatisfeciſſe teſtatorum voluntati contendunt. Idcirco declaramus dictos hæredes, ſeu alios grauatos exiſtere ad fructus huiuſmodi legatorũ perſoluendos, à die mortis, quos realiter ex re legata, ſeu aliàs relicta perceperunt, aut percipere potuerunt, ſi res huiuſmodi ſui natura, aut aliàs fructifera ſit, ita tamen, vt in poſterum fabricæ non quinta, aut medietas relicti, ſed fructus ipſius talis relicti perſoluantur, legatum verò ipſum integrum pro perfectione dicti pii relicti conſignetur, & reſeruetur.

Præterea, quia ſæpe contingit pia huiuſmodi legata, & diſpoſitiones pro conſtitutione Monaſteriorum, Hoſpitalium, ſeu Eccleſiarum, & ſimilium relictorum, debitæ executioni demandari nõ poſſe propter aliquod facti, ſeu iuris impedimentũ, quia nempe pecunia relicta ad conſtruendum Monaſteriũ non

ſufficit,

ſufficit, aut in loco à teſtatore deſignato ædificari non poteſt, ſeu etiam licentia ab Epiſcopo, aut alio Superiore obtineri nequit: cum æquum non ſit, vt pium opus huiuſmodi propterea deſeratur, ſed potius in aliud de iure cõmutandum veniat, declaramus vt grauatis certus competẽs terminus præfigatur, arbitrio Iudicum pro impedimentis huiuſmodi realiter, & cum effectu remouendis, aut pro obtinenda à Sede Apoſtolica commutatione talis pij relicti, & diſpoſitionis. Quod ſi terminus elapſus, & impedimẽta remota nõ fuerint, aut commutatio obtenta non ſit, tunc legatum ipſum integraliter à Fabrica exigatur, perinde ac ſi ad Fabricæ vtilitatem deuolutio facta fuiſſet.

Cum verò interdum eo vſque habendi cupiditas accreſcat, vt nõ vereantur multi hæredes, & legatarij ſcripturas falſas fabricare, priores datas confringere, aut aliàs Fabricam ipſam defraudere: Declaramus contra huiuſmodi falſarios, complices, aut quouis modo culpabiles, omnibus iuris, & facti remedijs procedi debere, etiam declarando eos in cenſuras Eccleſiaſticas, & pęnas incidiſſe, mulctas, & pęnas ad fabricæ vtilitatem conuertendas fore, iuxta eiuſdem fabricæ priuilegia.

Tãdem teneri hæredes, qui intra ſtatuta à iure tempora, bonorum hæreditariorum legitima inuentaria non confecerunt, ad integram ſolutionem faciendam legatorum, & priorum relictorum, quoties iuxta eiuſdem fabricæ priuilegia, in foro iudiciali conuenti fuerint, neque ſub prætextu, quod hæreditas ſoluendo non ſit, excuſari poſſe, quo minus etiam vltrà vires hæreditarias teneantur. Cum enim ſine inuentarij confectione hæreditates adeundo, aut in eis ſei ipſos immiſcendo, cum legatarijs quaſi contraxiſſe videantur, non debẽt beneficio legis perfrui, quam contemnẽdam eſſe cenſuerunt, niſi a S.D.N. reſtitutionem in integrum aduerſus lapſum temporis ad inuentarij confectionem conceſſi forſan obtinuerint.

Ne autem de prædictis vllo vnquam tempore dubitari cõtingat, & vt iuſtitiam indifferenter omnibus cuiuſcumque gradus, & conditionis exiſtunt, miniſtretur, iuſſimus, & mandauimus, hanc noſtram declarationem etiam per Secretarium noſtrũ in membranas redigi ſolitoq. ſigillo ſubſignari. Datum Romæ die vigeſima ſeptima menſis Martij, Milleſimo quingenteſimo nonageſimo octauo, Pontificatus S.D.N. Clemẽtis Papæ VIII. Anno eius ſeptimo.

Ad fauorem etiam prædicti Officij Fabricæ adeſt Motus proprius Pij Papę IV. per quem datur facultas Collegio, & deputatis Fabricæ S. Petri de Vrbe, cogendi quoſcumque Notarios ad aperiendum, & oſtendendum teſtamẽta, poſt annum à die obitus teſtatoris, fol. 728. in Bullar. incip. Et ſi per diuerſos, & infra.

De Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, prędictis Collegio, & eius Commiſſarijs, vt ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ, ac aliàs iuxta formam facultatum, priuilegiorum, & indultorum prædictorum, omnes, & ſingulos Notarios, penes quos huiuſmodi teſtamenta clauſa, vt præfertur, vel aliàs reperiũtur, vel in futurum reperiẽtur, poſt annum à die obitus teſtatorum ad illa aperienda, & ipſis Commiſſariis oſtendenda ſolutaq. ipſis Notariis debita mercede, iuxta formam priuilegiorum prædictorum ad tradẽdum ſibi exemplar ipſorum Teſtamentorum in forma probanti, & authentica, etiam cum inuocatione brachij ſecularis, ſi opus fuerit, quacumque appellatione remota, cogere poſſint tenore præſentium cõcedimus, & indulgemus. Sicq. in præmiſſis, &c. Non obſtantibus, &c.

Item

Item ad fauorem prædicti Officij Fabricæ per Pium V. fuit prouiſum, quod duæ ſententiæ definitiuæ in cauſis Fabricæ Sancti Petri, faciant rem iudicatam in ea parte, in qua ſunt conformes; & commiſſiones appellationum, quæ concederentur, intelligantur cum Clauſula, ſine præiudicio executionis duarum conformium, vt in eius Bulla incip. Et ſi omnium litium, &c. fol. 1066. in Bullario.

De erectione Collegij Fabricæ Baſilicæ S. Petri de Vrbe, eiuſq. Officialibus, facultatibus, iuriſdictione, indultis, exemptionibus, vide Conſtitutionē Clem. VII. incip. Admonent nos &c. fol. 292. in Bullario.

FIDEI PROFESSIO.

PRAETER Summiſtas, ſciendum eſt, quod publicam fidei profeſſionem facere tenentur prouiſi de Cathedralibus, Canonicatibus, dignitatibus, & alijs quibuſcumque beneficijs Eccleſiaſticis, curam animarum habentibus, ex Conc. Trident. Decreto, ſeſſ. 24. c. 1. & 12. de refor. gener.

In Concilio Prouincial, & Synodo Diœceſana emittitur etiam ab his, qui de iure, vel conſuetudine intereſſe debent ob Decretum Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 2. de for. gener. Quicumque Monaſterijs, Conuentibus, Domibus, & alijs quibuſcūque locis Regulariū quorumcumque ordinum, etiam militiarum quocumque nomine, vel titulo prouidentur, ex Pij IV. Conſtitutione, de Anno 1564. Idibus Nouembris, incip. Iniunctum. Videlicet.

Iniunctum nobis Apoſtolicæ ſeruitutis officium requirit, vt ea, quæ Dominus Omnipotens, ad prouidā Eccleſiæ ſuę directionem, Sāctis Patribus, in nomine ſuo congregatis diuinitus inſpirare dignatus eſt, ad eius laudem, & gloriam incunctāter exequi properemus. Cum itaque iuxta Concilij Trid. diſpoſitionem, omnes, quos deinceps Cathedralibus, & Superioribus Eccleſijs pręfici, vel quibus de illarum Dignitatibus, Canonicatibus, & alijs quibuſcūque beneficijs Eccleſiaſticis curam animarū habentibus, prouideri continget, publicam Orthodoxæ fidei profeſſionem facere, ſeq. in Romanæ Eccleſiæ obediētia permāſuros, ſpondere, & iurare teneantur: Nos volētes etiam per quoſcūque, quibus de Monaſterijs, Conuētibus, Domibus, & alijs quibuſcumque locis, Regularium quorumcumque Ordinum, etiam Militiarum, quocūque nomine, vel titulo prouidebitur, idem ſeruari, & ad hoc, vnius eiuſdem fidei profeſſio vniformiter, ab omnibus exhibeatur, vnicaq. & certa illius forma cūctis innoteſcat, noſtræ ſolicitudinis partes in hoc alicui minimè deſiderari, formā ipſam præſentibus annotatam, publicari, & vbique gentium per eos, ad quos ex decretis ipſius Cōcilij, & alios prędictos ſpectant, recipi, & obſeruari, ac ſub pœnis per Concilium ipſum in contrauenientes latis, iuxta hanc, & non aliam formam, profeſſionem prædictam ſolemniter fieri authoritate Apoſtolica tenore præſentium diſtrictè percipiendo mandamus, huiuſmodi ſub tenore.

Qui Summus Pont. de ea emittenda in ordinatione, & promotione Doctorum, & per alios cuiuſuis artis, & facultatis profeſſores altera eius Cōſtit. prouidit eodem die, & anno, incip. In ſacroſancta, fol. 819. in Bullario. Videlicet.

In ſacroſancta Beati Petri Principis Apoſtolorū Cathedra, meritis licèt imparibus, hiſce procelloſis militantis Eccleſiæ tempeſtatibus conſtitutos, plurimum nos oportet eſſe ſolicitos, vt Domini gregem curæ noſtræ cōmiſſum, non

ſolum

ſolum ab apertis rapacium luporũ vndecumque caulis obſtrepentium inſulti-
bus,ſed etiam à magis formidoloſis peſtiferum vulpecularum domi latitantiũ
inſidijs,per prouidum paſtoralis officij miniſterium, ipſo Domino cooperãte
præſeruemus,ac illis omnes nocendi occaſiones, quãtum cum Deo poſſumus,
vbilibet auferamus. Cum itaque iuxta notum Sanctiſſimi vatis oraculum, ti-
mor Dñi, ſine quo vera Religio, & Catholicæ fidei puritas nullibi reperitur,
ſapientiæ ſit initium,& qui,vel in ſcientijs proficere,vel eas alios docere parãt,
ſupremũ illum ſapientiæ parentem,benignumq. largitorem deuoto ſanæ fidei
obſequio demereri,vtraque ſynceræ Religionis pietate ſibi conciliare debeãt.
Idcirco hanc fidei puritatem ſcientijs, doctriniſq. quibuſlibet tum tradendis,
tũ addiſcendis tamquã neceſſariã baſim,cõſtituere,& ne ſimplicia nonnullo-
rũ adoleſcentiũ res nouas audiẽdi cupidorũ ingenia, in naufragos blãdientiũ
hęresũ ſcopulos imprudẽter impingãt,occurrere cupiẽtes; Motu proprio,& ex
certa ſciẽtia noſtra, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine; qđ deinceps nul-
lus Doctor,Magiſter,Regens,vel alicuiuſcunque artis,& facultatis profeſſor,
ſiue Clericus,ſiue Laicus,ac Secularis,vel cuiuſuis Ordinis Regularis ſit,in qui-
buſuis ſtudiorũ generaliũ Vniuerſitatibus aut Gymnaſijs publicis,aut alibi or-
dinariam,vel extraordinariam Lectoris Cathedram aſſequi,vel iam obtẽtam
retinere,ſeu aliàs Theologiã,Canonicam,vel Ciuilem cenſuram,Medicinam,
Philoſophiã,Grammaticã, vel alias liberales artes. in quibuſcumque Ciuitati-
bus,Terris,Opidis,ac locis, etiã in Eccleſijs, Monaſterijs,aut Conuẽtibus Re-
gulariũ quorũcumq;, publicè,vel priuatim quoquomodo profiteri, ſeu lectio-
nes reliquas ĩ facultatibus hmõi habere, vel exercere,neque Doctores ipſi, aut
Vniuerſitatum, ſeu Gymnaſiorum eorundem Rectores, Cancellarij, vel alij
Superiores,ſed nec etiã Palatini Comites,aut alij particulares facultatẽ erudi-
tos viros ad eoſdẽ gradus promouendi,etiam à Nobis,& Apoſtolica Sede,vel
aliàs vndecumque habẽtes Sholares,tã Laicos,quã Clericos, & cuiuſuis ordi-
nis regulares,vel alios quoſcũque quantaliber eruditione pręditos ad vllũ gra-
dum in eiſdem facultatibus ſuſcipiendũ recipere, & admittere, neque Docto-
res,Magiſtri, & Scholares ad electionem alicuius in Rectorẽ, vel Cancellariũ
Vniuerſitatis,aut Gymnaſij procedere,nec ipſi Scholares,vel alii quantũlibet,
docti,et alioqui habiles,gradus hmõi,vel eorum aliquem,palam,vel priuatim
recipere valeant,niſi Doctores videlicet,ac Regentes,Magiſtri, & alii profeſ-
ſores iam ad Cathedras,& lecturas recepti,in Italia infra tres,extra verò illam
infra ſex menſes à die publicationis præſentiũ cõputandos,reliqui verò ad Ca-
thedras,& alias lecturas ibidem in poſterũ aſſumendi ante illorum receptionẽ
in Rectoris,vel aliorũ Superiorum,Eligendi autẽ in Rectores, vel Canc. ante
illorũ electionem,vel saltẽ admiſſionem Ordinarii loci,vel eius in ſpiritualib⁹
Vicarii,ac promouendi Scholares,& alii præfati, ante illorũ promotionem in
eiuſdẽ Ordinarii,ſeu eius Vicarii, aut Doctorũ aliorumue promouẽtium ma-
nibus,pręuio etiã proceſſu,vel debita informatione,quãtum eis ſufficere vide-
bitur ſuper Religione,fideq. Catholica,Rectorũ,Cancellariorum,Doctorum,
Lectorum,& promouẽdorũ eorũdem per ipſos locorum Ordinarios, vel eo-
rum Vicarios ritè facta præcedente eãdem Catholicã fidem,verbis, iuxta for-
mæ infraſcriptæ tenorem conceptis palam, & ſolẽniter profiteri teneantur. Et
deſuper inſtrumentũ publium cõfici, ac de proceſſu,ſeu informatione,& fidei
profeſſione in Priuilegio Doctoratus,vel alterius gradus,hmõi ſpecialis,ac de
verbo ad verbum mẽtio, & relatio fidei debeat authoritate Apoſtolica tenore

præſentium perpetuò ſtatuimus, & ordinamus. Ac omnibus, & ſingulis earundem Vniuerſitatum, & Gymnaſiorum Rectoribus, Doctoribus, & alijs Superioribus, ac aliàs facultatem Doctorandi habentibus, cuiuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, cõditionis, & preeminentiæ fuerint, ſi Epiſcopali, Archiepiſcopali, Patriarchali, vel maiori dignitate, etiã Cardinalatus honore, ac Ducali, vel alia etiam Regia, & Imperiali authoritate præfulgeant, ne quem in Vniuerſitatibus, Ciuitatibus, Opidis, vel alijs locis ſibi in ſpiritualibus, vel temporalibus ſubiectis, aliter Cathedras, aut alias lectiones retinere, conſequi, vel ad gradus promoueri reſpectiue patiãtur, in virtute Sanctæ Obedientiæ, & ſub interdicto ab ingreſſu Eccleſiæ, quo ad Antiſtites, quo verò ad inferiores ſub excommunicationis lata ſententia, necnon priuatione omnium, & ſingulorum dignitatum, beneficiorum, officiorum, & feudorum Eccleſiaſticorum per eos quomodolibet obtentorum, & inhabilitatis ad illa, & alia in poſterum obtinenda, eo ipſo per contrafacientes incurrendis pęnis, diſtrictius inhibemus, Ac quaſcunque receptiones, promotiones, electiones, & admiſſiones abſque proceſſu certaq. de Religione, & fide Catholica notitia, ac dicta fidei profeſſione ſic (vt præfertur) præcedente, pro tempore factas, nullas, inualidas, nulliuſq. roboris, vel momenti eſſe, neque cuiquam in iudicio, vel extra ſuffragari poſſe, ſicq. per quoſcumque Iudices, & Commiſſarios quauis authoritate fungentes, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & authoritate, iudicari, & definiri debere, ac quidquid ſecus à quoquam quauis authoritate ſciẽter, vel ignorãter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus. Non obſtantibus &c.

Forma autem dictæ profeſſionis Fidei hæc eſt.

Ego N. firma fide credo, & profiteor omnia, & ſingula, quæ continentur in Symbolo fidei, quo Sancta Romana Eccleſia vtitur, videlicet; Credo in vnum Deum Patrem omnipotentem factorem cæli, & terræ, viſibilium omnium, & inuiſibilium, & in vnum Dominum Ieſum Chriſtum filium Dei vnigenitum, & ex Patre natum ante omnia ſecula, Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum, de Deo verò, genitum non factum, conſubſtantialem Patri, per quem omnia facta ſunt. Qui propter nos homines, & propter noſtram ſalutem deſcendit de cælis, & incarnatus eſt de Spiritu Sãcto, ex Maria Virgine, & Homo factus eſt. Crucifixus etiam pro nobis ſub Pontio Pilato, paſſus, & ſepultus eſt & reſurrexit tertia, die ſecundum ſcripturas, & aſcendit in Cælum, ſedet ad dexteram Patris, & iterum venturus eſt cum gloria iudicare viuos, & mortuos, cuius regni non erit finis. Et in Spiritum Sanctum Dominum, & viuificantem, qui ex Patre Filioq. procedit, qui cum Patre, & Filio ſimul adoratur, & conglorificatur, qui loquutus eſt per Propheias, & vnam ſanctam Catholicam, & Apoſtolicã eccleſiam, confiteor vnum baptiſma in remiſſionem peccatorum, & expecto reſurrectionem mortuorum, & vitam venturi ſeculi Amen.

Apoſtolicas, & Eccleſiaſticas traditiones, reliquaſq. eiuſdem Eccleſiæ obſeruationes, & Conſtitutiones firmiſſimè admitto, & amplector.

Item ſacram ſcripturam, iuxta eum ſenſum, quem tenuit, & tenet Sancta Mater Eccleſia, cuius eſt iudicare de vero ſenſu, & intepretatione Sacrarum Scripturarum admitto; nec eam vnquam, niſi iuxta vnanimem conſenſum accipiam, & interprerabor.

Profiteor quoque ſeptem eſſe verè, & propriè Sacramenta noua legis, à Ie-

Digitized by Google

ſu Chriſto Domino noſtro inſtituta, atque ad ſalutem humani generis, licèt non omnia ſingulis neceſſaria, ſcilicet Baptiſmum, Cōfirmationem, Euchariſtiam, Pęnitētiam, Extremam Vnctionem, Ordinem, & Matrimonium, illaq. gratiam conferre, & ex his Baptiſmum, Cōfirmationem, & Ordinem, ſine ſacrilegio reiterari non poſſe.

Receptos quoque, & approbatos Eccleſiæ Catholicæ ritus in ſupradictorū omnium ſacramentorum ſolemni adminiſtratione recipio, & admitto.

Omnia, & ſingula, quæ de peccato originali, & iuſtificatione in Sacroſancta Tridentina Synodo definita, & declarata fuerunt amplector, & recipio.

Profiteor pariter in Miſſa offerri Deo verum proprium, & propitiatorium ſacrificium pro viuis, & defunctis, atque in ſanctiſſimo Euchariſtiæ Sacramēto eſſe verè, realiter, & ſubſtantialiter corpus, & ſanguinem, vnà cum anima, & diuinitate Domini noſtri Ieſu Chriſti, fieriq. conuerſionem totius ſubſtantiæ panis in corpus, & totius ſubſtantię vini in ſanguinem, quam cōuerſionem Catholica eccleſia tranſubſtantiationem appellat.

Fateor etiam ſub altera tātum ſpecie totum, atque integrum Chriſtum, verumq. Sacramentum ſumi.

Conſtanter teneo Purgatorium eſſe, animaſq. ibi detentas fidelium ſuffragijs iuuari.

Similiter, & Sanctos, vnà cum Chriſto regnantes, venerandos, atque inuocandos eſſe, eoſq. orationes Deo pro nobis offerre, atque eorum reliquias eſſe venerandas.

Firmiter aſſero imagines Chriſti, ac Deiparæ ſemper Virginis, necnon aliorum Sanctorum hebendas, & retinendas eſſe, atque eis debitum honorem, ac venerationem impartiendam.

Indulgentiarum etiam poteſtatem à Chriſto in Eccleſia relictam fuiſſe, illorumq. vſum Chriſtiano populo maxime ſalutarem eſſe, affirmo.

Sanctam Catholicam, & Apoſtolicam Romanam Eccleſiam, omnium, eccleſiarum matrem, & magiſtram agnoſco.

Romanoq. Pontifici Beati Petri Apoſtolorum Principis ſucceſſori, ac Ieſu Chriſti Vicario, veram obedientiam ſpondeo, ac iuro.

Cętera item omnia è Sacris Canonibus, & Oecumenicis Concilijs, ac præcipue à Sacroſancta Tridentina Synodo tradita, definita, & declarata, indubitanter recipio, atque profiteor, ſimulq. contraria omnia, atque hæreſes quaſcumque ab Eccleſia damnatas, & reiectas, & anathematizatas, ego pariter damno reijcio, & anathematizo.

Hanc veram Catholicam fidem, extra quam nemo ſaluus eſſe poteſt, quam in præſenti ſponté profiteor, & veraciter teneo, eandem integram, & inuiolatam, vſque ad extremum vitæ ſpiritum conſtantiſſimè, Deo adiuuante retinere, & confiteri, atque à meis ſubditis, ſeu illis, quorum cura ad me in munere meo ſpectabit, teneri, doceri, & prædicari quantum in me erit curaturum. Ego idem N. ſpondeo, voueo, ac iuro: ſic me Deus adiuuet, & hæc Sancta Dei Euangelia.

PROFESSIO ORTHODOXAE FIDEI A GRAECIS FAcienda, iuſſu felicis recordationis Greg. Papæ XIII. edita.

EGo firma fide credo, & profiteor omnia, & ſingula, quæ continẽtur in Symbolo fidei, quo Sancta Romana Eccleſia vtitur, videlicet.

Credo in vnum Deũ Patrem omnipotentem, factorem cœli, & terræ, viſibilium omnium, & inuiſibilium. Et in vnum Dominum Ieſum Chriſtum, Filiũ Dei vnigenitum. Et ex patre natum ante omnia ſæcula. Deum de Deo lumen, de lumine, Deum verum de Deo vero. Genitum non factum, cõſubſtantialem Patri, per quem omnia facta ſunt. Qui propter nos homines, & propter noſtrã ſalutẽ deſcẽdit de Cęlis. Et incarnatus eſt de Spiritu Sancto, ex Maria Virgine, & homo factus eſt. Crucifixus etiam pro nobis ſub Pontio Pilato, paſſus, & ſepultus eſt. Et reſurrexit tertia die ſecundum ſcripturas. Et aſcendit in Cælum : ſedet ad dexteram Patris. Et iterum venturus eſt cum gloria iudicare viuos, & mortuos. Cuius Regni non erit finis. Et in Spiritum Sãctum Dominum, & viuificantem. Qui ex Patre, Filioq. procedit. Qui cum Patre, & Filio ſimul adoratur, & conglorificatur : qui loquutus eſt per Prophetas Et Vnam Sanctam Catholicam, & Apoſtolicam Eccleſiam. Confiteor vnum Baptiſma, in remiſſionem peccatorum. Et expecto reſurrectionem mortuorum. Et vitam venturi ſeculi. Amen.

Credo etiam, ſuſcipio, atque profiteor ea omnia, quæ ſacra Oecumenica Synodus Florentina ſuper vnione Occidentalis, & Orientalis Eccleſiæ definiuit, & declarauit, videlicet : quod Spiritus Sanctus à Patre, & Filio æternaliter eſt; eſſentiam ſuam, ſuumq; eſſe ſubſiſtẽs habet ex Patre ſimul, & Filio ; & ex vtroque æternaliter, tãquam ab vno principio, & vnica Spiratione procedit. Cum id, quod Sancti Doctores, & Patres dicunt, ex Patre per Filium procedere Spiritum Sanctum ad hanc intelligentiam tendat; vt per hoc ſignificetur Filium, quoque eſſe ſecundum Gręcos quidem cauſam, ſecundum Latinos verò, principium ſubſiſtentiæ Spiritus Sancti, ſicut & Patrem. Cumq. omnia quæ Patris ſint, ipſe Pater vnigenito Filio ſuo gignendo dederit, præter eſſe Patrem, hoc ipſum quod Spiritus Sanctus procedit ex Filio, ipſe Filius à Patre æternaliter habet, à quo æternaliter etiam genitus eſt. Illamq. verborum illorum, Filioq; explicationem, veritatis declarandæ gratia, & imminente tunc neceſſitate, licitè, ac rationabiliter Symbolo fuiſſe appoſitam.

.. Itẽ in azymo, ſiue fermẽtato pane triticeo corpus Chriſti veraciter cõfici: Sacerdoteſq. in altero ipſum Domini corpus conficere debere, vnumquemque ſcilicet iuxta ſuæ Eccleſiæ, ſiue Occidentalis, ſiue Orientalis conſuetudinem.

Item ſi verè pœnitentes in Dei Caritate deceſſerint, antequam dignis pęnitentiæ fructibus de commiſſis ſatisfecerint, & omiſſis, eorum animas pœnis Purgatorij poſt mortem purgari : & à pœnis huiuſmodi releuentur, prodeſſe eis fidelium viuorum ſuffragia, Miſſarum ſcilicet ſacrificia; orationes, & eleemoſynas, & alia pietatis officia, quæ fidelib. pro alijs fidelib. fieri conſueuerunt ſecundum Eccleſiæ inſtituta. Illorumq. animas, qui poſt Baptiſma ſuſceptum, nullam omnino peccati maculam incurrent, illas etiam, quę poſt cõtra-

ctam

etiam peccati maculam, vel in ſuis corporibus, vel eiſdem exutæ corporibus, prout ſuperius dictum eſt, ſunt purgatæ, in cœlum mox recipi, & intueri clarè ipſum Deum trinum, & vnum ſicuti eſt, meritorum tamen diuerſitate alium alio perfectius. Illorum autem animas, qui actuali mortali peccato, vel ſolo originali decedunt, mox in infernum deſcendere, pęnis tamen diſparibus puniendas.

Item ſanctam Apoſtolicam Sedem, & Romanum Pontificem in vniuerſum orbem tenere primatum, & ipſum Pontificem Romanum ſucceſſorem eſſe Beati Petri Principis Apoſtolorum, & verum Chriſti Vicarium, totiuſq. Eccleſiæ caput, & omnium Chriſtianorum patrem, ac Doctorem exiſtere, & ipſi Beato Petro paſcendi, regendi, & gubernandi vniuerſalem Eccleſiam à Domino noſtro Ieſu Chriſto plenam poteſtatem traditam eſſe, quemadmodum etiam in actis Oecumenicorum Conciliorũ, & in Sacris Canonibus continetur.

Inſuper profiteor, ac recipio alia omnia, quæ ex Decretis Sacræ Oecumenicæ Generalis Synodi Tridentinæ, Sacroſancta Romana, & Apoſtolica Eccleſia etiam vltrà cõtenta in ſupradicto fidei Symbolo, profitenda, ac recipienda propoſuit, atque præſcripſit, vt ſequitur.

Apoſtolicas, & Eccleſiaſticas traditiones, reliquaſq. eiuſdem Eccleſiæ obſeruationes, & Conſtitutiones firmiſſimè admitto, & amplector.

Item Sacra Scripturam iuxta eum ſenſum, quem tenuit, & tenet Sancta Mater Eccleſia, cuius eſt iudicare de vero ſenſu, & interpretatione Sacrarum Scripturarum, admitto; nec eam vnquam niſi iuxta vnanimem cõſenſum patrum accipiam, & interpretabor.

Profiteor quoque ſeptem eſſe verè, & propriè Sacramenta nouæ legis à Ieſu Chriſto Domino noſtro inſtituta, atque ad ſalutem humani generis, licèt non omnia ſingulis neceſſaria, ſcilicet Baptiſmum, Cõfirmationem, Euchariſtiam, Pœnitentiam, Extremam vnctionem, Ordinem, & Matrimonium; illaq. gratiam conferre: & ex his Baptiſmum, Confirmationem, & Ordinem, ſine Sacrilegio reiterari non poſſe.

Receptos quoque, & approbatos Eccleſiæ Catholicæ Ritus, in ſupradictorum omnium Sacramentorum ſolemni adminiſtratione recipio, & admitto.

Omnia, & ſingula, quæ de peccato Originali, & de Iuſtificatione in Sacroſancta Tridentina Synodo definita, & declarata fuerunt, amplector, & recipio.

Profiteor pariter in Miſſa offerri Deo, verum, proprium, & propitiatorium Sacrificium pro viuis, & defunctis, atque in Sanctiſſimo Euchariſtię Sacramento eſſe verè, realiter, & ſubſtantialiter Corpus, & Sãguinem, vnà cum Anima, & Diuinitate Domini noſtri Ieſu Chriſti: fieriq. conuerſionem totius ſubſtantię panis in Corpus, & totius ſubſtantiæ vini in Sanguinem, quam conuerſionem Catholica Eccleſia Tranſubſtantiationem appellat.

Fateor etiam ſub altera tantum ſpecie, totum, atque integrum Chriſtum, verumq. Sacramentum ſumi.

Conſtanter teneo Purgatorium eſſe, animaſq. ibi detentas fidelium ſuffragijs iuuari. Similiter, & Sanctos vnà cum Chriſto regnantes, venerandos, atque inuocandos eſſe, eoſq. orationes Deo pro nobis offerre, atque eorum reliquias eſſe venerandas.

Digitized by Google

Firmiſſimè aſſero imagines Chriſti, ac Deiparæ ſemper Virginis, necnon aliorum Sanctorum habendas, & retinēdas eſſe, atque eis debitum honorem, ac venerationem impartiendam.

Indulgentiarum etiam poteſtatem, à Chriſto in Eccleſia relictam fuiſſe, illarumq. vſum Chriſtiano populo maximè ſalutarem eſſe affirmo.

Sanctam Catholicam, & Apoſtolicam Romanam Eccleſiam, omnium Eccleſiarum Matrem, & magiſtram agnoſco, Romanoq. Pontifici, Beati Petri Apoſtolorum Principis ſucceſſori, ac Ieſu Chriſti Vicario, veram obedientiam ſpondeo, ac iuro.

Cetera item omnia à Sacris Canonibus, & Oecumenicis Concilijs, ac præcipuè à Sacroſancta Tridentina Synodo tradita, definita, & declarata, indubitanter recipio, atque profiteor, ſimulq. cōtraria omnia, & ſchiſmata, atque hæreſes quaſcumque ab Eccleſia damnatas, & reiectas, & anathematizatas, ego pariter damno, reijcio, anathematizo, & abiuro.

Hanc veram Catholicam Fidem, extra quam nemo ſaluus eſſe poteſt, quam in præſenti ſpontè profiteor, & veraciter teneo, eandem integram, & inuiolatam vſque ad extremum vitæ ſpiritum conſtantiſſimè, Deo adiuuante, retinere, & confiteri, atque à meis ſubditis, vel illis, quorum cura ad me in munere meo ſpectabit, teneri, doceri, & prædicari, quantum in me erit, curaturum.

Ego idem Spondeo,
Voueo, ac iuro: *Sic me Deus adiuuet, & hæc Sancta Dei Euang.*

FORVM COMPETENS.

PRAETER Summiſtas, ſciendum eſt qualiter cōtra perſonas Eccleſiaſticas foro ſuo renunciantes, vel alias perſonas Eccleſiaſticas ad forum laicale trahentes extat Decretalis Innocentij III. relata in c. ſi diligenti, de foro compet. quæ fuit innouata, & ampliata per Martinum V. fol. 62. in Bullario tenoris ſequentis. Martinus Epiſcopus, ſeruus ſeruorum Dei.

Ad reprimendas inſolentias tranſgreſſorum, eorumue præſumptionē refrænandam, ſi neruus Eccleſiaſticę diſciplinę lentreſcat, eorum voluntas proclinior fit ad peccandum, & exemplū impunitatis periculoſius in alios deriuatur. Propter quod ad præſidentis officium pertinet, ſic debitā executionē adhibere iuſtitiæ, quod comiſſa iam puniat, & committendorum in poſterum audaciam interdicat. Sanè ſicut diſplicenter accipimus, nonnulli diuerſorū regnorum, & terrarum iudices, alijq. officiales laici, & laicales perſonę, iuriſdictionē in temporalibus exercentes, exerceriq. facientes, non attēdentes, quod laicis in clericos, & eccleſiaſticas pſonas, & illorū bona, nulla ſit attributa poteſtas, prætextu huiuſmodi (quod aſſerāt in ſuis dominijs) ad ſe pertinere coercere via facti, q̄ verè, & fictè attentata aſſerūtur, etiam in quocūque loco ſacro, vel religioſo, quantumcumque Deo dicato; ex quacumque cauſa, etiam ſi ratione delationis corporis Chriſti, collationis Sacramentorum, & beneficiorum eccleſiaſticorum venditionis factarum, aut aliarum rerum, & bonorum ad Eccleſias, & Eccleſiaſticas perſonas pertinentium quomodocumque, etiam ſi ſola negatione, vel affirmatione facti interueniat, & ad eos recurratur, cognitionem ad ſe ſpectare (pro eo, quod factum, & nouitas, quæ prætenduntur etiam ſine

alia

alia violentia, quāuis in loco ſpirituali, & in loco ſacro, ſiue religioſo, eo quod immediatè, vt prætendunt, ſpiritualia non exigant) propterea miniſtros Eccleſiæ. & perſonas Eccleſiaſticas, quæcumque res, cauſa, vel occaſio vnde pendēt, & deriuantur, pia, ſacra, vel eccleſiaſtica ſit, aut ſpiritualis, ad forum ſuū, & ipſarum cognitionem trahunt, & reſpondere cogūt. Necnon procuratores fiſcales in Curijs tēporalibus multoties agere procurāt, ad quos (quod deterius eſt) nōnulli prælati, & perſonæ eccleſiaſticæ in ſuperbiā, & elationē dati, ad ſuperādū, ſibiq. ſubiiciendum per tales inuentiones, & cautelas alias perſonas Eccleſiaſticas, & religioſas hn̄t plerūque recurſum, & propterea in eiſdem regnis, & terris, ciuitatibus, caſtris, & locis, authoritas, & iuriſdictio eccleſiaſtica penitus abſorbentur, & nihilominus ipſi laici iudices, laicis reſpōdent in foro eccleſiaſtico ſuper rebus quārumcūque eccleſiaſticis, vel ſpiritualibus, & concernentibus immediatè eccleſiaſticas perſonas, ne reſpondeant, & iudicibus eccleſiaſticis ne cognoſcant inhibitiones fieri ſub grauibus pęnis temporalibus faciūt & procurāt, & ſi ſecus fecerunt, emendā pecuniariā exceſſiuā exigere, ac vaſtatores in domib. & pijs alijs locis eccleſiaſticis, & religioſis inducere, ac loca ipſa, perſonaſq. Eccleſiaſticas iocalib. & paramentis Eccleſiaſticis, & bonis mobilib. ac alijs ſpoliare, illaq. vendere, & alienare, fructus quoque, & prouentus ad temporalitatē ad manus ſuas ponere, necnō diuerſas iniurias, & moleſtias reales, & perſonales eiſdē perſonis eccleſiaſticis inferre non verentur, in Dei offēſam, animarū ſuarū periculum, Eccleſiaſticæ libertatis vilipendiū, & plurimorum grauamē, præiudicium, & iacturam. Nos igitur aduerſus talia præſumentiū temeritatē remedia apponere, & ſuper his ſalubriter prouidere cupientes, ac Concilij Mileuitan. ac fel. rec. Innocētij Papæ III. prædeceſſoris noſtri Conſtitutionib. ſup hoc editis, authoritate Apoſtolica, ex certa ſcientia, hac noſtra irrefragabili Conſtitutione perpetuò duratura tenore præſentiū ſtatuimus, decernimus, ac ēt ordinamus, quo oēs, & ſingulæ perſonę Eccleſiaſticę Seculares & Regulares ordinum quorumlibet, quacūque exceptione ſuffultę ēt ſi Patriarchali, Archiepiſcopali, Epiſcopali, Abbatiali, vel alia quauis pręfulgeāt dignitate, quę aliam perſonā Eccleſiaſticam, Collegium vel Conuētum in actione reali, mixta, vel perſonali, ciuili, vel criminali, etiam occaſione cuiuſcumque ſubmiſſionis, etiam iuramento vallatæ, vel aliàs ad finem, ſiue iudicium laicale directè vel indirectè (de qua in foro eccleſiaſtico ordinari conſueuerit, poſſit, vel debeat, de iure, vel de conſuetudine, aut aliàs cognoſci, trahere pręſūpſerit cauſam ipſam, & omne ius ei ſiue eis, in poſſeſſorio, vel petitorio iure, vel ad rem, cauſa vel occaſione huiuſmodi quomodolibet cōpetens, eo ipſo perdant penitus, & amittant, & ſingulares perſonę excommunicationis Capitula vero, & Conuentus ſuſpenſionis, & interdicti ſententias incurrāt ipſo facto, & ſi perſonæ ipſæ, & eis in præmiſſis adhærentes, & ſeruientes in aliquo rebelles fuerint, & incontinenti non obedierint, omnes illas per priuationem ſuorum beneficiorum eccleſiaſticorum quorumcumque, quæ obtinebat, & in quibus, & ad quæ ius quomodolibet competit, & inhabilitationem ad alia in poſterum obtinenda, coerceri, & compelli volumus ante dictas, & nihilominus omnes, & ſingulos iudices, & executores, communitates, dominia, laicos, & laicales perſonas, poſtquam exceptum fuerit de non iuriſdictione eorum, aut euidenter appareat eiuſmodi cognitionem ad eos de iure non ſpectare, talia p̄ſumentes, & ea fieri mandantes, ſeu eorū nomine, & mandato facta, rata habētes, vel eis faciendis dantes auxilium, cōſilium, vel fauorem, cuiuſcumque præeminētiæ,

dignitatis, gradus, ordinis, vel conditionis exiſtat, ſeculares perſonas; eorum videlicet ſingulos officiales, quocumque nomine cenſeantur, & conſiliarios, & priuatas perſonas, quæ præmiſſorum principales perpetratores exiſterent, excõmunicationis ſententiam incurrere volumus ipſo facto, nulluſq. ab eiſdem ſententijs, per alium, quam per Romanum Põtificem præterquã in mortis articulo conſtitutus abſolui valeat, ſiue poſſit; & præmiſſa omnia non tantum ad futura, ſed etiam ad præſentia, & pendentia extendimus authoritate memorata; quodque etiã procurator fiſcalis cauſarũ, Curiæ Cameræ Apoſtolicæ contra culpabiles in præmiſſis deſuper ſummaria informatione præhabita, per ſe, vel aliũ, ſeu alios, agere, & procedere poſſit, & valeat nihilominus concedẽtes. Non obſtãte ſi aliquibus cõmuniter, vel diuiſim à Sede Apoſtolica ſit indulium quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari nõ poſſint per literas Apoſtolicas non faciẽtes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de eorum proprijs nominibus, ac indulto huiuſmodi mentionem, & quibuslibet Cõſtitutionibus, Priuilegijs, Indultis, & literis Apoſtolicis, de quibus etiam plena, & expreſſa, ac de verbo ad verbũ in noſtris literis habenda eſt mẽtio ſpecialis, ceteriſq. contrarijs quibuſcumque. Nulli ergo, &c. noſtrorum ſtatuti, decreti, ordinationis, & voluntatis infringere, &c. Datum Romæ apud Sanctos Apoſtolos, Cal. Februarij Pontificatus noſtri anno vndecimo.

Pro militibus Regularibus S. Ioannis extat Clem. VIII. Conſtitutio tenoris ſequentis.

Clemens Papa VIII. Ad perpetuam rei memoriam.

AEqua, & circumſpecta Romani Pontificis prouidẽtia inter cętera, quæ ei diuinitus incumbunt onera, illud etiam ſollicitè proſpicere, & cauere debet, ne ſeculares iudices in perſonas eccleſiaſticas, & præſertim Hoſpitalis, S. Ioannis Hieroſolymitani, ꝑ fidei Catholicę aduerſus Chriſtiani nominis hoſtes defenſione aſſiduè laborantes, ſub prætextu criminis aſſaſſinii vltrà q̃ deceat manus extendant. Propterea nos pro paſtoralis officij noſtri munere his malis, atque incommodis, quæ de cetero euenire poſſent opportuna ratione obuiare volẽtes, & vt Milites Religioſi, ac perſonæ Hoſpitalis prædicti, in ſuis immunitatibus, & priuilegijs vt par eſt conſeruentur illæſi. Motu proprio non ad ipſius Religionis, aut alicuius pro ea nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtãtiam, ſed ex certa ſciẽtia, & de Apoſtolicę poteſtatis plenitudine, ac noſtra perpetuis futuris tẽporib. valitura Cõſtitutione, Decernimus, declaratione criminis aſſaſſinij ad iudicẽ Eccleſiaſticũ omninò pertinere; Ideoq. omnib. & ſingulis quarũcũque Ciuitatũ, Prouinciarũ, Terrarum, Regnorum, & Dominiorum, Curijs, Tribunalibus, Magiſtratus, necnon Gubernatoribus, Poteſtatibus, Officialib. & Miniſtris, ceteriſq. perſonis quacumque ẽt Regali, Imperiali, & alia authoritate, & poteſtatibus fungentibus, & functuris, authoritate Apoſtolica tenore præſentium diſtrictè prohibemus, atque interdicimus, ne ſub excommunicationis maioris lata ſententia, à qua non niſi à Romano Pontifice præter quam in mortis articulo conſtituti abſolui nequeant, alijsq. pęnis noſtro, & ſucceſſorum noſtrorum pro tempore exiſtentium arbitrio infligendis, & per quemcumque eorum ipſo facto, & ipſo iure ſine aliqua declaratione incurrẽdis, audeant, vel quoquomodo præſumant, ex nunc, de cetero in perpetuum contra, aliquos dicti Hoſpitalis Fratres, milites ac Religioſos, Donatos, Familiares, Seruitores, necnon Presbyteros ſeculares eorum Eccleſijs inſeruientes, dum eis inſeruiunt, & aliàs quaſuis perſonas dicti Hoſpitalis, declaratoriam ali-

quam

quam ſententiam ferre, quod aſſaſſinij crimen cõmiſerint, neque ad pœnarum exequutionem deuenire, niſi prius per ſuperiores eorum adiũcto ſibi loci Epiſcopo, declaratum fuerit, eos tale aſſaſſinium cõmiſiſſe, nõ obſtãte quauis etiã antiquiſſima, & immemorabili conſuetudine in cõtrarium forſan quomodolibet vrgente. Decernentes quoque ſic in præmiſſis omnibus per quoſcumque Iudices, & Commiſſarios Eccleſiaſticos, & Seculares, quauis etiam Imperiali, Regia, Ducali, aut alia authoritate, & poteſtate fungentes, & functuros, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & authoritate, iudicari, & definiri debere, ac irritum, & inane quidquid ſecùs ſuper his à quocumque quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus præmiſſis, ac quibuſuis Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, etiam in Corpore Iuris clauſis, necnon Statutis, Legibus, & Cõſuetudinib. Priuilegijs quoque, Indultis Apoſtolicis quibuſuis huiuſmodi Curijs Tribunalib. Magiſtratib. & alijs ſupradictiſe, orumq. Iudicibus, ac alijs Superioribus, & perſonis ſub quibuſcũque tenorib. & formis, ac cum quibuſcũque Clauſulis, & Decretis in contrarium forſan quõlibet conceſſis, confirmatis, & innouatis quibus omnib. et ſi de illis eorumq. totis tenorib. ſpecialis, ſpecifica, & indiuidua mẽtio facienda eſſet, illarum huiuſmodi tenores præſentibus pro plenè, & ſufficienter expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris latiſſimè hac vice ſpecialiter, & expreſsè derogamus, ceteriſq. cõtrarijs quibuſcumque. Volumus autem quod præſentiũ tranſumptis et impreſſis, manu Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Sub Annulo Piſcatoris die 18. Decẽbris 1595. Pontificatus noſtri anno quarto.

M. Veſtrius Barbianus.

Romæ apud Impreſſores Camerales 1595.

De pœnis contra aſſaſſinos eſt tex. in ca. 1. de homic. in 6. Diaz. in pract. Crimin. Canon. in verbo, per aſſaſſinos alios interfici mandãtes. vbi Ignat. Lopez, in addition. & nota Declarationem criminis aſſaſſinij cõtra perſonas Eccleſiaſticas ad Iudicem Eccleſiaſticum de iure ſpectare, vide Iulium Clar. in Pract. Crim. q. 36. ſub nu. 51. Capic. deciſ. 112. & 155. ſub nu. 25. Grammat. Voto 8. & 11. poſt Doc. in d. c. 1. de homic. & dicuntur aſſaſſini, etiam ſi promiſſio ſit incerta. Vinc. de Franc. dec. 176. quib. adde Menoch. de arbitrar. iud. lib. 2. Centur. 4. Caſu 360. ſub nu. 41. vbi multa ad intelligentiam, & declarationem d. c. primi, de homic. & quando puniatur affectus, affectu non ſequuto.

GRAECORVM RITVS.

PRÆTER Summiſtas, ſciendum eſt, quod Græci de Iure Cõmuni ſunt ſubiecti Epiſcopo Latino loci ordinario, in quo degunt, c. quod translationem, de tempor. ordin. facit tex. in c. quoniã de Offic. ord. & Sacerdotes Græci vtũtur legitimo matrimonio contracto in laicali habitu, vel dum erãt in minorib.

c. cum

Digitized by Google

c.cum olim, de cler. coniug. c. quęſitum, de pęn. & remiſ. & ibi gl. mores tamen ac ritus Græcorum tolerandi non ſunt, in his quæ periculum generant animarum, & Eccleſiaſticæ derogant honeſtati, c. fin. de Baptiſmo. Et de reformatione Græcorum, eorumq. erroribus tollendis, fuerunt nuper Romæ editæ Conſtitutiones tenoris ſeq.

Perbreuis inſtructio ſuper aliquibus Ritibus Græcorum ad Reuerẽdiſſimos Patres DD. Epiſcopos Latinos, in quorum Ciuitatibus, vel Diœceſibus Græci, vel Albanenſes Græco ritu viuentes, degunt; ac literæ quædam Apoſtolicæ ad ipſos Græcos, & eorum Ritus pertinentes, necnon firma profeſſionis Fidei orthodoxæ à Gręcis ad vnitatem S.R.E. venientibus facienda, Mãdato Sanctiſs. D.N.D. Clementis Papæ VIII. ſimul excuſæ Romæ apud Impreſſores Camerales Anno Domini 1597.

Circa Sacramentum Baptiſmi.

Presbyteri Græci baptizatos chriſmate in fonte non conſignent, & ideo ab ipſis in ordine baptiſmi apud eorum euchologium prætermittantur, quæ ſequuntur poſt illa verba καὶ μετὰ τὴν εὐχήν, &c. vſque ibi εἶτα ποιεῖ ὁ ἱερεὺς σχῆμα κύκλον, hoc eſt, & poſt orationem &c. (vbi habetur forma huius conſignationis) vſque ad verba: poſtea facit ſacerdos figuram circuli, &c.

Circa Sacramentum Confirmationis.

Epiſcopi Latini infantes, ſeu alios baptizatos à presbyteris, Græcis de facto chriſmate in fronte conſignatos confirment, & tutius videtur, vt cum cautela & ſub conditione id faciant (videlicet ſi es confirmatus, ego te non confirmo, ſed ſi non es confirmatus ego conſigno te ſigno crucis † & confirmo te chriſmate ſalutis, † in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti) pręſertim verò cum veriſimiliter dubitari poteſt, quod ab Epiſcopis Græcis fuerint baptizati.

Circa Sacramentum Euchariſtiæ.

Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum, quod pro infirmis aſſeruatur, ſingulis octo diebus, aut ſaltem quindecim renouetur.

Non aſſeruetur idem ſacramentum toto anno, ſi tamen aſſeruatum fuerit, ſaltem in fine anni ſumatur.

Tollatur abuſus tundendi, vel etiam miſcendi ſacro oleo, ac iterum coquẽdi, vel aliàs exiccandi ſpecies Sacramenti ſacræ Euchariſtiæ feria quinta Cœnæ Domini, vt deinde illud aſſeruent.

Si Græci velint accipere altaria portatilia ab Epiſcopis Latinis conſecrata bene erit, ſin minus, tolerentur eorum thioni, ſiue throni ſuper altaria lapidea ponendi cum celebrant.

Corporalia vti Latini habeant niſi thionis etiam pro corporalibus vtantur.

Circa Sacramentum Pœnitentiæ.

In caſu neceſſitatis presbyteri Græci Catholici poſſint Latinos abſoluere.

Vtantur forma abſolutionis in generali Concilio Florentino præſcripta, &

poſtea

Digitized by Google

poſtea ſi voluerint, dicant orationem illam deprecatiuam, quam pro forma huiuſmodi abſolutionis dicere tantum conſueuerunt.

Tollendus abuſus, vbi eſt, vt vir atque vxor ſimul, & eodem tempore eidem presbytero confiteantur.

Aqua ex ritu Græco in die Epiphaniæ, vel primo die menſis benedicta, conſeruetur in eccleſia, vt illa fideles aſpergantur. Circa oleum Sanctum Catechumenorum, & infirmorum.

Non ſunt cogēdi presbyteri Græci olea ſancta, præter Chriſma ab Epiſcopis Latinis Diœceſanis accipere, cum huiuſmodi olea ab eis in ipſa oleorum, & Sacramētorum exhibitione ex veteri ritu conficiantur, ſeu benedicantur. Chriſma autem, quod non niſi ab Epiſcopo etiam iuxta eorum ritum benedici poteſt cogantur accipere. Prohibeantur verò ab Epiſcopis Græcis externis ſchiſmaticis, ſeu Sanctæ Romanæ Eccleſiæ communionem non habentibus, illud accipere, vel eo vti.

Circa Sacramentum Ordinis.

Ordinati ab epiſcopis ſchiſmaticis, alias ritè ordinatis ſeruata debita forma recipiunt quidem ordinem, ſed non executionem.

Proinde ordinati ab Epiſcopis ſchiſmaticis, correcti, vel emēdati recōciliandi ſunt, & abſoluendi cum pœnitentijs Salutaribus, dummodo errores, vel ſaltem ſchiſma ordinatoris abiuret in iudicio, vel publicè, vel ſecretò pro qualitate facti. In ordinibus autem per eos aliàs ritè ſuſceptis miniſtrare non permittātur, niſi cum ipſis ſuper irregularitate huiuſmodi occaſione correcta, authoritate Sanctæ Sedis Apoſtolicæ fuerit diſpenſatum.

Non ſunt admittendi Epiſcopi ſchiſmatici, ſiue pro ordinibus, ſiue pro aliis Sacramentis conferendis, ſed detinendi quo ad Sancta Sedes Apoſtolica deſuper conſulatur, & reſponſum habeatur.

Græci ſine literis dimiſſorijs epiſcopi Latini Diœceſani ad ſacros ordines promoti, ſuſpenſi ſunt, & ſi ſuſpenſi in ſuis ordinibus miniſtrauerint, efficiuntur irregulares, ſicut & Latini.

Super huiuſmodi autem, & ſimilibus irregularitatibus diſpenſandi facultatem à Sancta Sede Apoſtolica obtinere opportet.

Si Epiſcopus Latinus Græcum aliquem ordinare voluerit, qui à presbytero Græco in Baptiſmo Chriſmate in fronte de facto fuerit conſignatus, debet illum antea confirmare, ſaltem ſub conditione, videlicet Niſi es confirmatus, &c. vt ſupra. Presbyteri vidui, ſeu vxoribus orbati, habitum deferāt diuerſum ab alijs.

Circa Sacramentum Matrimonij.

Curent Ordinarij locorum, vt Decretum Sacri Generalis Concil. Tridentini de reformatione matrimonij, vertatur in linguam Græcam vulgarem, & in locis, & parochijs Græcorum Albanenſium euulgetur, & publicetur.

Matrimonia inter coniuges Græcos dirimi, ſeu diuortia quoad vinculum fieri nullo modo permittant, aut patiantur, & ſi qua de facto proceſſerint, nulla, & irrita declarent.

Maritus Latinus, vxoris Græcæ ritum non ſequatur.

Latina vxor non ſequatur ritum mariti Græci.

Græca

Græca verò vxor ſequatur ritum mariti Latini.

Quod ſi id fieri non poſſit, quiſque coniugum in ſuo ritu, Catholico, tamẽ, manere permittatur.

Proles ſequatur patris ritum, niſi prævaluerit mater Latina. Presbyter Græcus coniugatus ante Sacrum Sacrificium, ſeu Sanctam Miſſam celebrandam, vel per hebdomadam, vel per triduum abſtineat ab vxore.

Circa alia dogmata.

Græci credere tenentur, etiam à filio Spiritum Sanctum procedere, ſed non tenentur pronunciare, niſi ſubeſſet ſcandalum, præſertim ſi degant inter Latinos, aut neceſſitas poſtularet confitendi fidem Catholicam, quia tunc oporteret etiam pronunciare.

Nunquam monachis Græcis, ſeu Calogeris animarum cura committatur, niſi ex neceſſitate, vel alia iuſta de cauſa.

Presbyteri ſeculares Græci abiuratis ſchiſmate, & erroribus, atque in fide Catholica bene inſtructi, in parochialibus, ſeu curatis eccleſijs Græcorum inſtitui poſſunt.

Tolerandus eſt apud Græcos vſus carnium die Sabbati, vbi ſine ſcandalo fieri poteſt, in locis tamen ipſorum, & inter eos tantum.

Item tolerandum eſt, vt ad ieiunium eodem die Sabbati in Quadrageſima excepto vno Sabbato Sancto, ex antiqua traditione nõ teneantur, ſed dumtaxat abſtinentiam.

In ieiunijs biduanis, vel triduanis, vel aliàs à Diœceſanis, vel in Iubilæis à Summo Romano Pontifice indictis, dies Sabbati in eis comprehẽſus, vel præſcriptus in alium diem pro plebibus Græcis ab ipſius Diœceſani, Apoſtolica authoritate Sanctiſſimi D.N.D. Clementis, diuina prouidentia Papæ VIII. permittitur commutari.

Si ipſi Græci ad obſeruationem ieiuniorum, & vigiliarum Latinæ eccleſiæ induci poſſent, optimum eſſet, ſed non cogantur, cum ipſi qualibet hebdomada, & feria quarta, & ſexta ieiunent.

Græci exiſtentes inter Latinos, dies feſtos de præcepto eiuſdem Latinæ Eccleſiæ ſeruare teneantur.

Inſuper idem Sãctiſſimus Dominus noſter conſtituit Romæ habendum eſſe Epiſcopum Græcum Catholicum, qui Græcos Epiſcopis Latinis Italiæ, & Inſularum adiacentium ſubiectos, ab Epiſcopo Græco ordinari volentes, cum illorum dimiſſorijs, ad id tantum concedendis, ritu Græco ordinet.

Item mandauit, vt ad maiorem inſtructionem Dominorum Epiſcoporum Latinorum, imprimantur cum hac ipſa Decretales, ſeu literæ quædam Apoſtolicæ ad Græcorum ritus pertinentes: ac etiam profeſſio Orthodoxæ fidei, à Græcis, qui ad vnitatem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ veniunt, facienda.

Ita Sanctitas Sua ex ſententia Congregationis ſuper reformatione Græcorum decreuit, & declarauit, ac fieri mandauit Romæ in Palatio Montis Quirinalis, apud Sanctum Marcum die 31. menſis Auguſti, Anno Domini 1595. Pontificatus ſui Anno Quarto. Iul. Ant. Sanctorius Card. S. Seuerinæ.

INNO-

INNOCENTII PAPAE VIII. Bulla, ſeu Literæ ad Epiſcopum Tuſculan. Apoſtolicę Sedis Legatum in Regno Cypri, quæ exiſtūt in eius Regeſto Bullarum Pōtificatus ſui anno I I. apud Bibliothecam Vaticanam. Super Ritu Græcorum, qui tolerari, vel non tolerari poſſit.

Innocentius &c. Epiſcopo Tuſculano Apoſtolicæ Sedis Legato.

SVB Catholicæ profeſſione fidei, atque cultu conſiſtere, ac proficere vniuerſos ceteris noſtræ mentis deſiderabilibus præferentes, illud tamquam acceptabilius pleniori deſiderio cupimus, & ad hoc velut operatiuum ſalutis pręcipuum intimis affectibus anxius aſpiramus. Hæc inquam vnio, ſiue connexio cordi noſtro inæſtimabilis gaudij rorē infunderet, ſi varias gentium nationes eiuſdem obſeruantia fidei in vnum acceptabilem in Chriſto populum adunaret. Id vtiq; anxiæ noſtræ mentis ardorem affluentis lætitiæ refrigeraret irriguo, ſi omnes quos olim in vnum catholicum gregem ouile collegit, Domini, cum multi ab eo diſceſſerint, in idem indiuiduum Collegium vnius paſtoris ſolidaret magiſterium, & cuſtodia communiret. O ſi Orientalibus Oriens ex alto luceret, & luminis illuſtratione ipſos ad Catholicā reduceret vnitatem, vt cum reliquis Orthodoxis in vnius aulæ collecti gremio, de matris Eccleſiæ vbere fluenta doctrinæ ſalutaris haurirent, tunc ipſi Eccleſiæ prouenirez magnum, & deſiderabile ſalutare: tunc eius veterus ſobole geminata concreſceret, tunc Orientalibus orietur ſupernæ illuminationis aurora, tunc eis clareſceret lucifer veritatis; tunc per vniuerſam eccleſiam inundantis gaudij erumperet plenitudo, tunc exultatione nimia clareſceret totus orbis, quia valde bonum, & iucundum exiſteret fratres ſimul in domo Domini habitare, tunc eadem eccleſia multiplicata lætitia nouæ iucunditatis canticum perſonaret. Verum quia nōnulli Græcorum iamdudum ad deuotionem Sedis Apoſtolicæ redeūtes, ei reuerenter obediunt, & intendunt, expedit, vt mores ac ritus eorum quantum cum Deo poſſumus tolerantes, ipſos in Eccleſiæ Romanæ obedientia præſeruemus: quamquam in his, quæ animarum periculum parerent, vel honeſtati Eccleſiaſticæ derogarēt, nec debeamus illis deferre aliquatenus, nec velimus. Sanè inter Ven. Fratrem noſtrum Archiepiſcopum Nicoſien. & eius ſuffraganeos Latinos ex parte vna, & Epiſcopos Græcos Regni Cypri ex altera, de quibuſdam certis articulis, diſcordiam, & turbationem fore ſubortam, & eorundem tenorem articulorum, ac reſponſiones ipſorum Gręcorum ad illos, nobis, vt melius poſſemus inſtrui ſup eis, plenè, ac prouidè per tuas literas intimaſti, ſolicite requirendo, vt prouidere ſuper hoc Apoſtolica diligētia curaremus. Nos autem literis ipſis affectuosè receptis, earum ſeriem, & ipſos articulos, ac reſponſiones eaſdem, & cetera, quæ continebantur in illis, vnà cum Fratrib. noſtris perlegimus, intelleximus diligenter, prudētiam tuam multipliciter in Domino commendantes, & meditantes, ac deliberantes ſuper his,
1 prout rei qualitas exigebat. Circa hæc itaque ſic deliberatio noſtra reſedit. vt Græci eiuſdē Regni in vnctionib. quæ circa baptiſma ſiūt, morē Eccleſiæ Ro-
2 manæ teneant, & obſeruent. Ritus verò, ſeu cōſuetudo, quam habere dicuntur vngendi per totum baptizādorum corpora, ſi tolli ſine ſcandalo, vel ſe moueri non pōt, cum ſiue fiat, ſiue non, quantū ad baptiſmi efficaciam, vel effectū non
3 multū referat, tolleretur. Nec refert ēt vtrū in frigida, vel calida aqua baptizēt,
4 cū parē vim, & effectū in vtraq; baptiſmū habere aſſeuerare dicantur. Soli autem

tem Epiſcopi conſignent chriſmate in frontibus baptizatos, quia huius vnctio
nō debet, niſi per Epiſcopos exhiberi; quoniam ſoli Apoſtoli quorũ vices ge-
runt Epiſcopi per manus impoſitionem, quã Cõfirmatio, vel frontis chriſma-
tio repræſentat, Spiritum Sanctũ tribuiſſe leguntur. Singuli quoque Epiſcopi
5 in ſuis eccleſijs in die Cœnæ Domini poſſunt ſecundũ formam Eccleſiæ Chriſ-
ma conficere ex balſamo quidē, & oleo oliuarum. Nam Spiritus Sancti donũ
in Chriſmatis vnctione cōfertur. Et columba vtique, quæ ipſum deſignat Spi-
ritum oliuę ramum ad archam legitur retuliſſe: ſed ſi ſuum antiquum ritum in
hoc Græci potius ſeruare voluerint, videlicet quod Patriarcha vnà cũ Archie-
piſcopis, & Epiſcopis eius Suffraganeis, & Archiepiſcopi cũ Suffraganeis ſuis
6 ſimul Chriſma conficiant in tali eorum conſuetudine tolerētur. Nullis autem
per Sacerdotes vel Confeſſores pro ſatisfactione pœnitentiæ vnctio aliqua ſo
7 lummodo iniũgatur. Infirmis verò iuxta verbum Iacobi Apoſtoli, vnctio exhi-
8 beatur extrema. Porro in appoſitione aquæ, ſiue frigidę, ſiue calidę, vel tepidę
in altaris ſacrificio, ſuã ſi velint conſuetudinem Græci ſequantur, dũmodo cre-
9 dant, & aſſerant, quod ſeruata Canonis forma conficiatur pariter de vtraque.
Sed Euchariſtiam in die Cœnæ Domini conſecratam vſque ad annũ, prætextu
infirmorum, vt de illa videlicet ipſos communicent, non reſeruent, licèt tamē
eis pro infirmis ipſis corpus Chriſti conficere, ac per quindecim dies, & nō lon-
giori temporis ſpacio conſeruare, ne per diutinam ipſius reſeruationem altera-
tis forſitan ſpeciebus, reddatur minus habile ad ſumēdum, licèt veritas, & effi-
cacia ſemper eadē omnino remaneat, nec vlla vnquã a diuturnitate, ſeu volu-
10 bilitate tēporis euaneſcat. In celebratione verò ſolēnium, & aliarum Miſſarũ,
& de hora celebrandi eas, dummodo in confectione, vel conſecratione forma
verborum à Domino expreſſam, & traditam obſeruent, & celebrãdo nō tranſ-
11 grediantur horam nonam, ſuam ſequi conſuetudinē permittantur. Sacerdo-
tes autem dicant horas canonicas more ſuo, ſed Miſſam celebrare, prius quam
12 officium matutinale compleuerint, non præſumant. Promouendi verò ad Sa-
cerdotium & presbyteri qui pręficiendi fuerint Eccleſiarũ regimini, examinē-
tur antea diligenter præcipuè de horis Canonicis, & Miſſarũ officijs, ſecundũ
diſtinctionem temporum exequendis, ſint ſufficienter inſtructi, vt ad hæc non
13 niſi digni, & idonei admittantur. Cęterum vnuſquiſque ſacerdos in aureo, vel
argenteo ſolũ, aut ſaltem ſtãneo calice ſacrificet, habens corporale de lino can-
didum, & nitidum, & altare mundis veſtimentis opertum, vel decētibus para-
14 mentis. Mulieres autem ſeruire ad altare non audeant, ſed ab illius miniſterio
15 repellantur omninò. De ieiunio verò diei Sabbati Quadrageſimali tempore,
quanquam honeſtius, & ſobrius Græci agerent, ſi ſic toto illo tpe abſtinerent
vt nec vnico die inſtitutum ieiunium violarent, teneant, & ſeruent pro libito
16 morē ſuum. Sacerdotes quoque cōiugati, & alij, quib. parochiarũ cura, vel ec-
cleſiarũ parochialiũ regimē per Epiſcopos ſuos cōmittitur, licitè, ac liberè poſ-
ſint parochianorum ſuorum cōfeſſiones audire, ipſiſq. pœnitentiam iniungere
pro peccatis, quia cui licet, vel cōceditur quod eſt maius, cōpetit & minus, nec
negari conuenit quod eſt minus; liberũ tamē ſit ipſis Epiſcopis viros alios ido-
neos coadiutores, & cooperatores habere in audiendis confeſſionibus, & pœ-
17 nitentijs iniungendis, ac ceteris, quæ ad ſalutem pertinent animarum. Ipſiq.
in his per eorũ Diœceſes abſque Sacerdotũ ipſorũ prę iudicio, & grauamine cō-
mittere vices ſuas, cum propter occupationes multiplices, & occaſiones varias
poſſit contingere, quod nequeant per eaſdē Diœceſes officium ſuum exequi per

ſe-

Digitized by Google

18 ſeipſos. De fornicatione autem quam ſolutus cum ſoluta committit, quin ſit
mortale peccatum, non eſt aliquatenus ambigendum, cum tam fornicarios,
quã adulteros à regno Dei Apoſtolus aſſerat alienos. Ad hęc volumus, & ex-
19 preſſe præcipimus, quod Epiſcopi Græci ſeptem ordines ſecundum morem
Eccleſiæ Romanæ de cetero cõferant, cum huc vſque tres de minoribus circa
ordinandos neglexiſſe, vel prætermiſiſſe dicantur. Illi tamen qui iam ſunt tali-
ter ordinati per eos, propter nimiam ipſorum multitudinem, in ſic ſusceptis
20 ordinibus tolerentur. Quia verò, ſecundum Apoſtolum, mulier mortuo viro
ab ipſius eſt lege ſoluta, vt nubendi cui vult in Dñmino liberam habeat facul-
tatem, ſecundas, & tertias, ac vlteriores etiam nuptias Græci non reprehen-
dant aliquatenus, nec condemnent, ſed potius illas approbent inter perſonas,
quæ aliàs licitè ad inuicem matrimonio iungi poſſunt.
21 Secundò tñ nubentes presbyteri nullatenus benedicant. Et quoniã apud eos
22 conſueuerunt contrahi matrimonia inter perſonas contingentes ſe iuxta eo-
rum computationem octauo gradu, qui ſecundum computationem, & diſtin-
ctionem graduum, quam nos facimus, apud nos quartus habetur, no id pręſu-
matur deinceps firmiter prohibemus: diſtrictè præcipientes, vt cum in vlterio-
ribus gradibus licitè matrimonia cõtrahãtur, in prædicto quarto cõſanguini-
tatis, vel affinitatis gradu copulari vlterius nõ præſumant, ſtatutũ in hoc gene-
ralis Concilij obſeruantes. Illos tamen, qui iam in gradu hmõi contraxerunt,
23 diſpenſatiuè permittimus in ſic contracto matrimonio remanere. Denique
cum veritas in Euangelio aſſerat, quod ſi quis in *Spiritum Sanctum* blaſpe-
miam dixerit, neque in hoc ſeculo, neque in futuro dimittetur ei: per quod da-
tur intelligi quaſdam culpas in præſenti, quaſdam verò in futuro poſſe ſeculo
relaxari, & Apoſtolus dicat, ꝙ vniuſcuiuſque opus, quale ſit, ignis probabit,
& cuius opus arſerit, detrimentum patietur, ipſe autẽ ſaluus erit, ſic tamẽ qua-
ſi per ignem, & ipſi Gręci verè, ac indubitanter credere, ac affirmare dicantur,
aĩas illorum, qui ſuſcepta pęnitentia, ea nõ peracta, vel qui ſine mortali pecca-
to, cum venialibus tñ, & minutis decedunt, purgari poſt mortem, & poſſe ſuf-
fragijs Eccleſiæ adiuuari. Nos, (quia locum purgationis hõmi dicunt nõ fuiſ-
ſe ſibi ab eorum Doctoribus certo, & proprio nomine indicatum) quidẽ iux-
ta traditiones, & authoritates Sanctorum patrum Purgatorium nominantes,
volumus quod de cetero apud ipſos iſto nomine appelletur. illo enim trãſito-
rio igne peccata vtique, non tamen criminalia, ſeu capitalia, quæ prius per
pœnitentiam non fuere remiſſa, ſed parua, & minuta purgãtur, quę poſt mor-
24 tem etiam grauant, ſi in vita nõ fuerint relaxata. Si quis autẽ abſque pęniten-
tia in peccato mortali decedit, hic procul dubio ęternæ gehẽnæ ardoribus per-
25 petuò cruciatur. Animæ verò paruulorũ, poſt baptiſmi lauacrum, & adulto-
rum etiam in caritate decedentium, qui nec peccato, nec ad ſatisfactionẽ ali-
26 quam pro ipſo tenẽtur, ad patriam protinus tranſuolant ſempiternam. Ordi-
nationes demum, & inſtituta regularia Sanctorũ patrum de vita, & ſtatu Mo-
nachorũ præcipimus ab Abbatibus, & Monachis Græcis inuiolabiliter obſer-
uari. Fraternitatem itaque tuam hortamur attentè, per Apoſtolica tibi ſcripta
mandantes, quatenus præmiſſa oĩa Epiſcopis Græcis præfati Regni ſeriatim,
& diligẽter exponi facias, diſtrictè ipſis iniungens, vt ea ſolicitè attendere, ſtu-
dioſè tenere, ac efficaciter procurẽt, & à ſuis faciãt ſubditis obſeruari. Memo-
ratis autem Archiepiſcopo Nicoſien. & eius Suffraganeis Latinis firmiter au-
thoritate noſtra præcipias, vt eoſdẽ Græcos ſuper præmiſſis contra huiuſmodi

proui-

prouiſionem,& deliberationem noſtram nõ inquietent aliquatenus, nec moleſtent.Contradictores eadem authoritate, appellatione poſtpoſita, compeſcendo. Non obſtantibus ſi prædictis Archiepiſcopo,& Suffraganeis,vel quibuſcumque alijs à Sede Apoſtolica ſit indultum,quod interdici,ſuſpendi, vel excommunicari,non poſſint per literas Apoſtolicas,plenam, & expreſſam,ac de verbo ad verbum non facientes de indulto huiuſmodi mentionem,Datum Lateran.2.Non.Martij.Anno 14.

LITERÆ PII PAPÆ IV. In forma Breuis, per quas Eccleſiæ Græcorum earumq. Prælati,& adminiſtratores viſitationi, ac ſuperioritati Ordinariorum ſubijciuntur.

Pius Papa Quartus, Ad futuram rei memoriam.

ROMANVS Pontifex præcipuus æquitatis, & religionis aſſertor, facultates, & gratias ab Apoſtolica Sede conceſſas, ex quibus tẽpore procedente animarum pericula,& inter Catholicos ſcandala prouenire animaduertit, pro ſui paſtoralis officij debito,maturè reuocare conſueuit.Sane nonnulli locorum Ordinarij nuper ad audientiam noſtram referri curarunt, quod in quampluribus Regni Siciliæ citrà, & vltrà Pharum, & alijs Chriſtiani nominis Ciuitatibus,& locis, magna Græcorum,tam Religioſorum,& ſecularium clericorum, quam laicorum multitudo reperitur, qui Eccleſiæ Græcæ mores, & ritus obſeruantes, ſeque ſuos proprios eiuſdem nationis Prælatos habere; ac illis,non autem locorum Ordinarijs ſubeſſe, ſed immunitatum, aliorumq. priuilegiorum ſibi per felic.record.Leonem X.Paulum III. Iulium etiam III. & forſan alios Rom.Pont.prædeceſſores noſtros,& dictam Sedem antiquitus conceſſorum prætextu, ſe ab eorumdem Ordinariorum iuriſdictione, & ſuperioritate exemptos eſſe prætendentes,impunitate ſibi propoſita, in diuerſas hæreſes, nefariaſq. opiniones, & abſurda deliramenta paſſim prolabuntur, aſſerentes inter alias eorum blaſpemias nullum eſſe defunctorum Purgatorium, Rom. Pontif. aliquam in eos iuriſdictionem, vel authoritatem habere negantes, Indulgentias ab illo conceſſas damnantes, Eccleſiaſticas ſententias, & cenſuras ab eo latas ſpernentes, Sanctiſſimæ Dei Genetricis Virginis Mariæ,Beatorum Apoſtolorum,& aliorum Dei Sãctorum feſtiuitates ab Eccleſia Romana,ſanctiſq. Patribus ordinatas non obſeruantes, Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum ſuis infantibus in baptiſmo exhibentes, inhumata defunctorum cadauera ſuperſtitione quadam impia,et pluſquam barbarica è ſepulchris eruentes, igneq. comburentes, Ordinariorum locorum, quos habitant,viſitationem,iuriſdictionemq. contemnentes, & Eccleſiaſticam diſciplinam perturbantes, ac demum huiuſmodi, altjſq. ſuis opinionibus erroneis atque ſacrilegis, populos Latinos inficiẽtes,correctionem legitimam ſuæ prætenſæ exemptionis clypeo repellentes,in ſuis impietatibus abuſibuſq.conſeneſcunt,& immoriuntur,& in ſuarum vicinorumq. populorum, præſertim ſimplicium,animarum perniciem,& ſcandalum plurimorum. Nos igitur prouidè conſiderantes,eiuſdem Sedis intentionem nunquã fuiſſe, exemptionem aliudue priuilegium à ſe cõceſſum iri,vt inde ſcelerum impunitas,et animarum periculum emergat,abuſibus,& periculis huiuſmodi,quantum cum Deo poſſumus, tempeſtiuè obuiare volentes,ac quarumcumque exemptionum, aliorumq.

rumq.

aliorumq. priuilegiorum dictis Græcis, eorumq. Prælatis, Rectoribus, Abbatibus, & alijs, tam Sancti Baſilij, & alterius Ordinis Regularibus, quã ſecularibus ac ẽt laicis perſonis quocũque nõie nuncupatis, per præfatos, & alios quoſcũque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac Nos, & Sedem præfatã in ſpecie hactenus conceſſorum, ac ẽt iteratis vicibus approbatorum, & innouatorum, literarumq. deſuper confectarum, & inde ſecutorum tenores præſentibus pro ſufficiẽter expreſſis habentes, Motu proprio, & ex certa ſcientia noſtra, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, oẽs, & ſingulas exemptiones, ac prout illas cõcernunt, deſuper cõfectas literas præfatas, ad hoc videlicet, vt ipſi locorũ Ordinarij quaſcũque Grecorũ Eccleſias, Monaſteria, Prioratus, & alia pia loca, tam ſecularia, quam cuiuſuis ordinis regularia, eorumq. Prelatos, etiam ſi Epiſcopali, Archiepiſcopali, ac maiori dignitate preſulgeant, necnon Abbates, Rectores, Miniſtros, & quaſuis alias eiuſdem nationis perſonas, in ſuis Ciuitatibus, & Diœc. conſiſtentia, quoties opus fuerit, viſitare, ac in illis ſuã ordinariã iuriſdictionem, plenamq. & oĩmodam ſuperioritatem in ijs, quæ Dei cultum, Sacramentorũ adminiſtrationem, & animarum ſalutem, hæreſumq. extirpationem concernunt, exercere, & exequi liberè, & licitè valeant, reliquis ipſorũ Græcorum in diuinis celebrandis alijſq. ritibus à Sede Apoſtolica appprobatis necnon priuilegijs, & gratijs Apoſtolicis intactis remanentibus, authoritate Apoſtolica tenore præſentium perpetuò reuocamus, caſſamus, & annullamus, ac reuocatas, caſſatas, & annullatas eſſe, nec ipſis Grecis clericis, vel laicis, eorũue Prelatis, Eccleſijs Cœnobijs, aut alijs pijs locis, in aliquo ſuffragari, ſed illos oẽs, & ſingulos locorum, in quibus moram traxerint, Ordinariorum viſitationi, correctioni, punitioni, iuriſdictioni, & omnimodæ ſuperioritati in præmiſſis ſubeſſe, illiſq. tamquam ſuperioribus ſuis, ſuarumq. animarum paſtoribus humiliter obedire, & per quoſcumque Iudices, & Commiſſarios quauis authoritate fungentes, ẽt S.R.E. Cardinales, ſublata eis quauis aliter iudicãdi facultate, iudicari, & definiri debere, ac quiquid ſecùs à quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritũ, & inane decernimus. Non obſtantibus præmiſſis, ac Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis ceteriſq. contrarijs quibuſcumque. Per hoc tñ non intendimus, quod ipſi Græci, ab eorum Græcanico ritu abſtrahantur, vel aliàs deſuper quoquomodo per locorum Ordinarios, aut alios impediantur. Et quia difficile foret præſentes ad diuerſa loca, in quibus illarum exhibitio forſan erit neceſſaria, circumferri volumus, & eadem authoritate ſimiliter decernimus, quod earumdem præſentium tranſumptis etiam impreſſis, Notarij publici manu ſubſcriptis, & perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ ſigillo ſignatis, plenaria, & indubia, eaq. prorſus adhibeatur fides in iudicio, & extra, quæ preſentibus adhiberi deberet, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Dat. Romæ apud S. Petrum, ſub Anulo Piſcatoris, die 16. Febr. 1564. Pontificatus noſtri Anno Quinto.

Cæſar Glorierius.

Anno à Natiuitate Domini, Milleſimo quingenteſimo ſexageſimo ſexto, Indictione nona, die verò tertia Octobr. Pontificatus Sanctiſs. D.N.D. Pij, Diuina prouidentia Papæ V. anno primo Retroſcriptæ literæ affixæ, lectæ, & publicatæ fuerunt in valuis Principis Apoſtolorum de Vrbe, & Cancellariæ Apoſtolicæ, & Acie Cãpi Floræ, per me Io. Freile, prælibati S.D.N. Papę Curſorem.

Nicolaus de Mathęis Mag. Curſ.

Z BVLLA

BVLLA SANCTÆ RECORDATIONIS PII PAPÆ V. Reuocationis licentiarum Græcis Latino more, & Latinis Græco ritu Miſſas, ac alia Diuina Officia celebrandi, hactenus conceſſarum.

Pius Epiſcopus, ſeruus ſeruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

PROVIDENTIA Romani Pontificis plurimum circumſpecta, nonnunquam ea, quæ ſuadentib. cauſis per eius prædeceſſores geſta ſunt, ex alijs non minus rationalibus cauſis alterat, & ad priſtinum ſtatum reducit, prout æquitas ſuadet, in domino conſpicit expedire. Sanè cum ad notitiam noſtram peruenerit, quod nonnulli presbyteri tam Græci, quam Latini, antiquum S. R. E. ritum tam in celebratione Miſſarum, quã aliorũ diuinorũ Officiorum peruertere ſatagentes, diuerſas licentias, & facultates, Miſſas, & alia Diuina Officia Græci Latino more, ac Latini Græco ritu celebrandi, ab Apoſtolica Sede, vel eius Legatis, ac ẽt maiore Pœnitentiario, pro tempore exiſtente, varijs prætextibus impetrarunt, illiſq. iãpridem vtuntur, hoc ab antiquo Catholicæ Eccleſię inſtituto, Sanctorumq. Patrum decretis deuiare conſiderantes, propterea hũc abuſum ab Eccleſia Dei extirpare, & ſubmouere volentes, omnes, & ſingulas licentias, & facultates huiuſmodi, hactenus, etiã Motu proprio, vel quorumuis etiam Imperatorum, Regum, & aliorum Principum contemplatione, & quibuſuis cauſis quomodolibet conceſſas, ac Apoſtolicas, & alias literas deſuper confectas, illarũ oĩum tenores pro ſufficienter expreſſis habentes, Apoſtolica authoritate ex certa ſcientia, hac præſenti noſtra perpetuò valitura Cõſtitutione reuocamus, caſſamus, annullamus, & irritamus, quibuſuis presbyteris tam Græcis, quã Latinis, in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub indignationis noſtræ, ac perpetuæ ſuſpenſionis à Diuinis, pœnis diſtrictius inhibentes, ne deinceps presbyteri Gręci pręcipuè vxorati, Latino more, & Latini Græco ritu huiuſmodi licentiarũ, & facultatũ, aut alio quouis prætextu Miſſas, & alia Diuina Officia celebrare, vel celebrari facere præſumãt. Mandantes in virtute ſanctæ obedientiæ, omnib. & ſingulis venerabilib. fratribus noſtris, Patriarchis, Primatib. Archiepiſcopis, & Epiſcopis, quatenus in Ciuitatib. & Diœceſib. proprijs, præſentes noſtras literas publicari, ſub prædictis, & alijs ſibi bene viſis pœnis per quoſcumq. Pręlatos, Capitula, Clericos, Fratres, Superiores, & perſonas quaſlibet inuiolabiliter obſeruari faciant, cõtradictores quoslibet authoritate Apoſtolica compeſcendo, non obſtantib. præmiſſis, ac quibuſuis Conſtitutionib. & Ordinationib Apoſtolicis, necnon Eccleſiarum, Monaſteriorũ, Conuentuum, Domorum, & aliorũ locorum quocumque ẽt iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, Statutis, Conſuetudinib. Priuilegijs quoque, Indultis, & Literis, Apoſtolicis, eiſdẽ Eccleſijs, Monaſterijs, Domib. & Locis, illorũq. Capitulis, Conuentib. Superiorib. & perſonis, ac ordinibus ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijſq. efficacioribus, & inſolitis Clauſulis, necnon irritantibus, & alijs decretis etiam ad Imperatorũ, Regum, Reginarum, Ducum, & aliorum Principum inſtantiam, aut eorũ contemplatione, ẽt Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac aliàs quomodolibet cõceſſis, approbatis, & innouatis, quibus omnibus

nibus

nibus,illorum tenores pro expreſſis habētes,ſpecialiter,& expreſsè derogamus illaq. quo ad pmiſſa,caſſamus penitus,& annullamus,nō obſt.cęteris cōtrarijs quibuſcūque. Volumus aūt quod præſentes literæ ad Valuas Beati Petri Apoſtolorum Principis,& Cancellariæ noſtræ,ac in Acie Campi Florę publicentur,& inter Conſtitutiones Extrauagantes perpetuò valituras conſcribantur. Et quia difficile foret præſentes ad ſingula quæque loca deferri,volumus,& etiā declaramus,quod earum tranſumptis etiā impreſſis, manu alicuius Notarij ſubſcriptis,ac ſigillo alicuius Prælati munitis,eadem prorſus fides vbicūque adhibeatur,quæ præſentibus adhiberetur,ſi forent exhibitæ,vel oſtenſę. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ reuocationis,caſſationis,annullationis,irritationis,mandati,inhibitionis,derogationis,& voluntatis,infringere,vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei,ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius,ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ, Milleſimo quingenteſimo ſexageſimo ſexto, tertiodecimo Calend. Septemb. Pontificatus noſtri Anno Primo.

Cæſar Glorierius.

H. Cumyn.

Anno à Natiuitate Domini, Milleſimo quingenteſimo ſexageſimo ſexto, indictione nona, die verò Veneris, vigeſima menſis Septembr. Pontificatus autem Sāctiſſimi in Chriſto Patris,& D.N. D. Pij, Diuina prouidentia Papæ V. Anno eius primo, pręſentes infraſcriptę literę affixæ, & publicatę fuerunt ad Valuas Baſilicę Principis Apoſtolorum de Vrbe,ac Cancellarię Apoſtolicę, & in Acie Campi Florę per nos Bartholomęum Sottocaſa,& Ioan. Andream Regetium, præfati Sancti. D.N. Papę Curſores.

Nicolaus de Matthæis Mag. Curſorum.

DECRETA S. INNOCENTII PAPAE I. ET INNOC. PAPAE IV. Vt Sacramentum Confirmationis Baptizatis, non niſi à ſolis Pontificibus adminiſtretur. Et licèt in eis de Græcis nominatim non dicatur, de ipſis tamen expreſsè traditur ſuprà in literis Innocentij Papæ IV. §. Soli autem Epiſcopi, ac quæ illis ſuffraganius.

Decreta generalia Concil. Florentini, & Tridentini.

DECRETVM S. INNOCENTII PAPAE I. In Epiſtola prima, ſeu Regulari ad Decentium Epiſcopum Eugubinum, cap. 3. Tomo 1. Conciliorum, vt baptizati non debeant niſi à ſolis Epiſcopis Chriſmate conſignari, vbi ita reſcripſit.

INNOCENTIVS, &c. De conſignandis verò infantibus, manifeſtum eſt, non ab alio, quam ab Epiſcopo fieri licere. Nam presbyteri licèt ſint Sacerdotes, Pontificatus tamen apicē non habent. Hæc autem Pontificibus ſolis deberi, vt vel conſignent, vel paracletum ſpiritum tradant, non ſolū cōſuetudo

Digitized by Google

Eccleſiaſtica demonſtrat, verum & illa lectio Actuum Apoſtolorum, quæ aſſerit Petrũ, & Ioannem eſſe directos, qui iam baptizatis traderent Spiritum Sanctum. Nam presbyteris, ſeu extra Epiſcopũ, ſeu præſente Epiſcopo baptizare, et Chriſmate baptizatos vngere licet, ſed quod ab Epiſcopo fuerit conſecratum; non tamen frontem ex eodem oleo ſignare, quod ſolis debetur Epiſcopis, cum tradunt Spiritum paracletum. Verba verò dicere non poſſunt, ne magis prodere videar, quam ad conſultationem reſpondere.

Et hoc quidem decretum refertur à S. Iſidoro de Eccleſiaſticis officijs. c. 26. & vltimo, & Albino Alcuino in libro de Diuinis Officijs, c. de Sabbato Sancto Paſchæ & Beda in Acta Apoſtolorum. cap. 8. Tomo 5. & ab alijs Scriptoribus Eccleſiaſticis. Cuius etiam pars habetur apud Gratianum, de conſecr. diſtinct. 4. cap. Presbyteris: ac etiam apud Sacrum Concilium Florentinum, in Bulla inſtructionis Armenorum, §. ſecundum Sacramentum eſt, proximè citando.

INNOCENTII PAPAE III. Literæ ad L. Vicarium ſuum apud Conſtantinopolim, quæ habentur libro 2. primi Tomi eius regeſti impreſſi, f. 398. & poſitæ ſunt in compilatione Decretalium lib. 1. titulo 4. De Conſuetudine, c. Quanto.

L. Vicario noſtro apud Conſtantinopolim.

INNOCENTIVS, &c. Quanto de benignitate Sedis Apoſtolicæ locum obtines celſiorem, tanto tibi eſt ſollicitius procurandum, vt te talem exhibeas in agendis non declinans ad dexteram, vel ad ſiniſtram, quod non minus re quam nomine vices Apoſtolicas gerere videaris. Peruenit ſane ad audientiam noſtram, quod quidam ſimplices Sacerdotes apud Conſtantinopolim ea Sacramenta præſumunt fidelibus exhibere, quæ ab Apoſtolorum tempore ritè fuerunt ſolis Pontificibus reſeruata; vt eſt Sacramẽtum Confirmationis, quod Chriſmando renatos, ſoli debent Epiſcopi per manus impoſitionem conferre, ad excuſandas excuſationes in peccatis, & ſui erroris fomentum ſolam conſuetudinem prætendentes, cum diuturnitas temporis peccata nõ minuat, ſed augmentet, quæ tanto grauiora exiſtunt, quanto infelicem animam diutius detinent alligatam. Volentes igitur hæc, & alia, quæ oculos Diuinæ Maieſtatis offendunt, de agro Dominico extirpari, diſcretioni tuæ per Apoſtolica ſcripta præcipiendo, mandamus, quatenus omnibus Latinis Presbyteris, apud Conſtantinopolim conſtitutis, diſtrictè prohibeas, ne talia de cętero ſua temeritate præſumant: quæ licèt non ſint a fidelibus contemnenda; tutius tamen eſt ea ſine periculo, ex neceſſitate, quæ legem non habet, omittere, quam vt ab his, quibus ea conferre non licet, ex temeritate, quæ lege damnatur, non ſine graui periculo inaniter conferantur: cum vmbra quædam oſtendatur in opere, veritas autem non ſubeat in effectu. Alios quoque ſubiectos tuos, & ab illicitis reuocare ſatagas, & ad facienda bona, verbo, & exemplo pariter inuitare, quibus quales pro te literas deſtinemus, ex reſcripti noſtri ſerie perpendere poteris euidenter.

Datum Laterani 16. Cal. Decembr.

DE

DECRETVM EVGENII PAPAE IV. In generali Concilio Floretino, in Bulla inſtructionis Armenorum, §. ſecundum Sacramentum eſt, in quo ſic traditur.

SECVNDVM Sacramentum eſt Confirmatio, cuius materia eſt Chriſma confectum ex oleo, quod nitorem ſignificat conſcientiæ, & balſamo, quod odorem ſignificat bonæ famæ, per Epiſcopum benedicto. Forma autem eſt: Signo te ſigno Crucis, & confirmo te Chriſmate ſalutis, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti. Ordinarius miniſter eſt Epiſcopus. Et cum ceteras vnctiones ſimplex Sacerdos valeat exhibere, hanc non niſi Epiſcopus debet conferre; quia de ſolis Apoſtolis legitur, quorum vicem tenent Epiſcopi, quod per manus impoſitionem Spiritum Sanctum dabant, quemadmodum Actuum Apoſtolorum lectio manifeſtat. *Cum enim audiſſent* (inquit) *Apoſtoli, qui erant Hieroſolymi, quia recepiſſet Samaria Verbum Dei, miſerunt ad eos Petrũ, & Ioannem; qui cum veniſſent, orauerunt pro eis, vt acciperent Spiritum Sanctum. Nondũ enim in quemquam illorum venerat, ſed Baptizati tantum erant in nomine Domini Ieſu. Tunc imponebant manus ſuper illos, & accipiebant Spiritum Sanctum.* Loco autem illius manus impoſitionis datur in Eccleſia Confirmatio. Legitur tamẽ aliquando, per Apoſtolicæ Sedis diſpenſationem, ex rationabili, & vrgente admodum cauſa, ſimplicem Sacerdotem, Chriſmate per Epiſcopum confecto, hoc adminiſtraſſe Confirmationis Sacramentum, &c.

Decretum Sacri generalis Oecumenici Concil. Trid. ſeſſ. 7. de Sacramentis, vbi de Confirmatione Canone 3. ita definiuit.

Si quis dixerit Sacramenti Confirmationis ordinarium miniſtrum non eſſe ſolum Epiſc. ſed quemuis ſimplicem Sacerdotem, anathema ſit.

Profeſſio orthodoxæ fidei à Græcis facienda iuſſu fel. rec. Greg. Papæ XIII. edita fol. 253. ſupra.

HABITVS CLERICALIS.

PRAETER Summiſtas, ſciendum eſt, quod clerici beneficiati, & in ſacris conſtituti, tenentur incedere in habitu, & tonſura, ex decreto Conc. Trident. Seſſ. 24. de reformat. cap. 6. alij verò in minoribus conſtituti, non beneficiati cogi nequeunt. Abb. in cap. fin. de cler. coniug. ſed ſi volunt gaudere priuilegio fori, oportet, quod deferant habitum, & tonſuram, & ſeruiant in
a in diuinis a etiam ſi ſint coniugati, ex Concil. Trident. ſeſſ. 23. de reformat. c. 6. & cap. 17. in fine; extat inſuper hodie Conſtitutio Sixti Quinti de habitu, & tonſura per clericos, ſeu milites beneficia, vel penſiones obtinentes, deferendis, & pœnis contra inobedientes inflictis, publicata Romæ, die 18. Ianuarij 1589. incip. Cum Sacroſancta, & infrà. Hac noſtra perpetuò valitura Conſtitutione præcipimus, & mandamus, omnibus, & quibuſcumque clericis, non ſolum in ſacris, ſed etiam in alijs minoribus ordinibus conſtitutis, & clericali tantum tonſura inſignitis, & nedum beneficia eccleſiaſtica qualiacumq. etiam ſimplicia, nunc, & pro tempore obtinentibus, & in illis, vel ad ea ius habẽtibus, verum etiam penſiones ſuper quibuſuis fructibus, redditibus, aut prouentibus quarumuis Patriarchalium, Primatialium, Metropolitanarũ, Cathedralium, & aliarum quarũcumque Eccleſiarum, ſeu Abbatialium, Capitulariũ, & Con-

Digitized by Google

uentualium Menſarum, necnon Monaſteriorum, Præpoſiturarum, Præpoſitatuum, Prioratuum, Præceptoriatuum, Hoſpitalium, Canonicatuum, Præbendarum, Dignitatum, Perſonatuum, Adminiſtrationū, Officiorum, & Beneficiorum quorumcumque Eccleſiaſticorum, ſecularium, & quorumuis Ordinū regularium, ſeu illorum diſtributionibus quotidianis, ac iuribus, emolumētis, & obuentionibus vniuerſis ſibi reſeruata, aut fructus ipſos prædiaue, aut bona Eccleſiaſtica loco penſionum ſibi aſſignatos, vel aſſignata, ex quacumque conceſſione, ſeu diſpenſatione Apoſtolica, percipientibus, ēt coniugatis, pręſertim ſi ijdem clerici coniugati iuxta conſtitutionem piæ mem. Bonifacij VIII. prædeceſſoris noſtri in Concil. Trid. innouatam, priuilegijs clericalibus vti velint, tam in Rom. Curia degentibus, quam extra eam vbilibet gentium, & locorum conſtitutis, vt ipſi, & eorum quilibet quantumuis exempti exiſtant, & quouis priuilegio, vel immunitate gaudeant, quacumque dilatione, aut tergiuerſatione poſtpoſita, debeant omninò qui in Vrbe præſentes fuerint, intra quindecim dies, qui verò citra montes intra quatuor menſes, qui denique vltra montes conſtituti ſunt, intra octo menſes à die publications præſentium literarum, in Rom. Curia facienda, tonſuram & habitum clericalem, veſtes, ſcilicet talares, aut Milites infra dicendi, quibus penſiones, aut fructus, aliave bona eccleſiaſtica reſeruata ſunt, ſuæ militiæ conuenientem quacūque remota excuſatione aſſumere, & iugiter deferre; in futurum autem non niſi actu clericis in habitu clericali, & tonſura, & Militibus infra dicendis in militari incedentibus ſuæ Militiæ propria, aut alia quæcūque Eccleſiaſtica etiam ſimplicia beneficia reſpectiuè conferantur, aut commendentur, aut penſiones fructuſve, aut bona Eccleſiaſtica reſeruentur. Alioquin ipſos & ipſorum quemlibet, qui quò ad geſtandū habitum clericalem, & militarem ſupradictum, lapſo huiuſmodi tempore eorum vnicuique vt ſupra dictum eſt, præfixo noſtris huiuſmodi præcepto, & mādato, nunc, & in poſterum perpetuis futuris temporibus cum effectu non obediuerint, pręter alias pœnas contra eos inflictas, etiam quibuſcumque dignitatibus, adminiſtrationibus, officijs, canonicatibus, & præbendis, ac beneficijs ēt ſimplicibus, & præſtimonijs per eorum quemlibet in titulum, commendā, vel aliàs pro tempore obtentis, necnon penſionibus, & fructibus ac prędijs boniſque Eccleſiaſticis hmōi; quocumque modo eis reſeruatis, vel reſeruandis, omnique iure ſibi in eis, vel ad ea quomodolibet competenti, harum ſerie ex certa noſtra ſcientia, deq. Apoſtolicę poteſtatis plenitudine priuamus, ac ſine vlla alia monitione, citatione, iudicis decreto, aut miniſterio, ipſo facto priuatos declaramus, ac tam beneficia ipſa per priuationem huiuſmodi vacare, liberè alijs conferri poſſe, quam etiam penſiones caſſatas, extinctas eſſe, & fore, ac fructuum, vel aliarum rerum reſeruationes ceſſare, & quemquam vlterius ad illorum ſolutionem minimè teneri, & ob non ſolutionem cenſuras, & pœnas aliquas incurrere non poſſe, nec debere decernimus: ipſaſq. dignitates, perſonatus adminiſtrationes, officia, necnon canonicatus, & præbendas, & beneficia, ſic pro tempore vacantia, collationi, prouiſioni, & diſpoſitioni noſtrę, & Rom. Pont. pro tempore exiſtentis, perpetuò reſeruamus. Statuentes ſic in præmiſſis vniuerſis, & ſingulis, per quoſcumque Iudices, & Commiſſarios etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, & S.R.E. Cardinales ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, in quauis cauſa, & inſtantia iudicari, & definiri debere, necnon irritum, & inane quidquid ſecus ſuper his à quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contige-

rit

rit attentari. Cęterum Milites, quarũuis Militiarũm, ſub regula aliqua approbata Canonicè inſtiturarum, vel alios Rom. Cur. Officiales, qui non vti Clerici, ſed potius tamquã Milites iuxta priuilegia, & diſpenſationes Apoſtolicas eis in genere, vel in ſpecie per Nos, aut prædeceſſores noſtros nominatim conceſſa, & ſub fel. rec. Pij Papæ V. prædeceſſoris noſtri Conſtitutione, quæ incipit, *Sacroſanctum*, &c. hmôi priuilegiorum forſan reuocatoria minimè compreheſa beneficia Militiæ, quam profeſſi ſunt regularia obtinent, ſeu penſiones, ſuper quibuſuis fructibus, redditibus, & prouentibus Eccleſiaſticis etiam prædictarum Eccleſiarum, & beneficiorum ſecularium, aut fructus ipſos ſibi reſeruatos percipiunt, aut obtinebunt, vel percipient in futurum, ſiue clericali charactere inſigniti ſint, ſiue non ſint; qui verò clerici ſunt, etiamſi ab initio tempore reſeruationis penſionum, ſeu fructuum huiuſmodi, regularem habitum nondũ ſuſceperint, nec militijs officiorum Rom. Cur. aſcripti fuerint, ſed poſt factas eorum cuique reſeruationes, ante, vel poſt publicationem præſentis Conſtitutionis Milites effecti extiterint, ſub præcepto & mandato præfatis de habitu, & tonſura Clericali deferendis nolumus comprehendi: ſed ijs permittimus, vt regulari habitu Militiæ, quam profeſſi ſunt conuenienti, vel ſi ipſi Milites Romanę Cur. Officiales fuerint, qui penſiones, aut fructus, aliave prædia, aut bona Eccleſiaſtica ex diſpenſatione, ſeu priuilegio Apoſtolico percipiant, habitu militari ſuprascripto abſque alicuius cenſuræ, vel pœnæ Eccleſiaſticæ incurſu, licitè vti valeant, & nihilominus tam beneficia ſuæ Militiæ regularia retineant, quã etiam penſiones ſuper Eccleſiarum, & beneficiorum prædictorum etiam ſecularium fructibus, ſeu bona, vel fructus præfatos ſibi pro tempore reſeruatos percipiant. Non obſtantibus, &c.

Hanc Conſtitutionẽ declarauit, & moderauit idem Sixtus V. eodem anno, pridie Cal. Febr. faciendo indultũ deferendi habitum non clericalem pro aliquibus S. D. N. familiaribus, & pro oĩbus penſiones, &c. non vltra *60.* duc. percipientibus, ac prorogatio termini ad alios 15. dies pro perſonis in vrbe degentibus, vt patet ex eius Cõſtitutione fol. *167.* in Bullario, incip. Paſtoralis, & inf.

Oĩbus, & quibuſcumque clericis, tam in Rom. Cur. quam extra eam vbilibet gentium, & locorũ conſtitutis, qui penſiones, fructus, aut prædia, vel bona Eccleſiaſtica, ſibi in vna, vel pluribus vicibus reſeruata, & cõceſſa, ſummam, ſeu valorem annuũ ſexaginta ducatorum auri de Camera inſimul non excedẽtes, ſeu excedentia, percipiũt, aut percipient in futurũ: Ac pręterea noſtris familiaribus, nobis in quibuſdã inferioribus miniſterijs, quales ſunt qui à pedibus, ſeu parafrenarij menſæ diſpoſitores, aut credentiarij, aut diſpenſatores, vulgò dicuntur, & alijs his ſimilibus ſeruitijs actu miniſtrantibus, quive in futurum inſeruiẽt; necnon quibuſuis noſtrorũ intimorum familiariũ actu nobis in Palatio noſtro Apoſtolico inſeruientiũ familiaribus cõtinuis cõmenſalib. pręſentib. & futuris, qui penſiones, aut fructus bona ve Eccleſiaſtica loco penſionũ vſque ad quamcũque ſummã, & valorem nunc percipiunt, aut in poſterum pro tempore percipiẽt, vt ipſi & eorum quilibet in habitu, & tonſura clericali incedere minimè teneãtur; ſed laicali habitu impunè, & licitè vti poſſint, quo ſua munia promptius, expeditiuſq. obire valeant, nec pęnis in eadem Conſtitutione inflictis ſubiaceant, authoritate Apoſtolica tenore præſentiũ, de ſpeciali gratia concedimus, & indulgemus. Reliquis autem noſtris, aut perſonarum nobis inſeruientium familiaribus continuis commenſalibus, oĩbuſq. & ſingulis alijs tam clericis, quam militibus, beneficia fructuum, vel bonorum Eccleſiaſticorũ re-

Digitized by Google

ſeruationes,ac penſiones obtinentibus, aut in ipſis beneficijs, vel ad ea ius habentibus,in Vrbe præſentibus,tempus quindecim dierũ in dicta Conſtitutione præfixum,necdum elapſum,ad illos quindecim dies à fine primo dicti termini computandos,extendimus,& prorogamus. Ac demum Militibus,tam Militiarum Canonicè inſtitutarum,quam Rom.Cur.Officialibus,qui iuxta præfatam noſtram Conſtitutionem Militari habitu incedere tenentur, vt veſtibus communibus,cum inſignibus tamen Crucis,aut Numiſmatis ſuæ Militiæ propriis vti valeãt,atque hac ratione ipſius Conſtitutionis præcepto plenè ſatisfacere cẽſeantur,pariter indulgemus. Eos verò Clericos,aut Milites quibus penſiones, aut fructus, bonave,aut prædia Eccleſiaſtica ad quãcumque ſummam reſeruata,aut reſeruari conceſſa ſunt,vel poſt hac reſeruabuntur, non aliter ad gerendum huiuſmodi habitum teneri volumus, niſi poſtquam penſiones,fructus, aut alia præfata cum effectu exigere, aut percipere cœperint, vel per eos ſteterit quo minus exigant,vel percipiant. Decernentes,&c.

ADDITIO. Et ita concurrentibus his, de quibus in præfato Decreto Concil. Trid.ſeſſ.14.capit.6.conſuluit Illuſtriſſimus Dominus Ioannes Franciſcus de Ponte, Marchio Morconi,Regens Decanus Regiã Cancellariam, & de conſilio ſuæ Maieſtatis Catholicæ,reſponſo 24.ſuorum conſiliorum,clericum prima tonſura remittendum eſſe ad iudicem Eccleſiaſticum & in eo quod præd.Concilium requirit, ſcilicet, ſeruitium in diuinis,intellige procedere,etiam in clerico, qui deſeruiret alteri Eccleſiæ, quam illi, cui fuit adſcriptus, vel deſeruiret Cappellæ exiſtenti in Eccleſia, quæ ab Epiſcopo Confraternitati laicorum pro Oratorio eſſet aſſignata, ex declaratione Sacræ Congreg. Secundò intellige,procedere etiam in ſeruitio diuino, quod clericus non continuatum,ſed aliquo impedimento neceſſario interpellatum præſtiterit,vt hoc non obſtante, gaudeat priuilegio fori, quia verba ſunt intelligenda ciuili modo, l. ſi cui ff.de ſeruitut. & Doctores tam in proœm. Decretal. quam Sexti,notent,id continuò fieri,quod pro maiori parte temporis fit. Tertiò intellige,non procedere in clerico,qui & ſi miniſterio Eccleſiaſtico vacaret,non tamen incederet in habitu, & tonſura,& ſic vt fori priuilegio non gaudeat,idq. amplia,etiam ſi nulla præcedat ſui Epiſcopi monitio ad habitum reaſſumendum, de mente Concilij fuiſſe cenſuit Sacra Congregatio ſuper d. c.6.ſeſſ.23.

Prænarrata Conſtitutio poſſet limitari in caſibus infraſcriptis; & primò in clerico,qui ex iuſta cauſa timoris habitum clericalem poſtponere, & transformari exegerit,ex tex. in c.clerici, de vita & honeſt.cleric. Secundò,ſi ratione paupertatis illum geſtare non valeret,ex Imola,in Clem.2.num.9.eod.tit. Tertiò, vt non priuetur clericus priuilegio clericali propter vnicam habitus omiſſionem, ſed neceſſaria eſſet tanta perſeuerantia, vt publicè exiſtimetur laicus. Proſper Farinac. in Pract. Crimin.tit.de inquiſit.q.8 num 68.ex Conſil.Chriſtoph.de Caſtellio ab eo citato. Quartò, in clerico qui nequiret tonſuram deferre propter infirmitatem, Cappel.Toloſ. deciſ.104.

Dubium tamen eſt, ad effectum, vt præſenti Conſtitutioni ſatisfactum videatur, & vt clerici iudicentur incedere in habitu clericali, quæ veſtes ſint eis congruentes, ſeu decentes,& verè clericales; ſiquidem præd.Conſtitutio quo ad hoc,nil aliud prouidet,niſi circa longitudinem, & breuitatem, diſponendo, vt veſtes ſint talares, de cetero circa ipſarum quantitatẽ,hoc neque per illam,neque per alia iura Canonica præfinitum,ſeu cautum reperitur, præterquam quod clericis certarum veſtium vſus interdicatur,de quibus in præallegatis cap.clerici.& Clem.2.& ibi Doctores, Diaz. in Praxi Crim.Can.c.75.Menoch.de arbitr.iudic.lib.2.Cẽtur.4.Caſu 393.& quod

clerici

clerici ſeculares non habebant certum & determinatum habitum, teſtatur gloſ. not. in Clem. in fin. de elect. Reſp. quod in huiuſmodi caſu illa cenſentur clericis veſtes honeſtæ, quæ vſu, & conſuetudine illius regionis ſeu prouinciæ, vbi commorantur, admiſſæ fuerint; ita poſt gl. in c. ſi quis virorum. 30. diſt. & in d. c. clerici. verſ. deauratis, alios quam plures allegando concluſiuè tenet Couar. lib. pract. qq. c. 32. ſub nu. 7. Iul. Clar. in Pract. crim. q. 36. n. 11. Foller. in Pract. crim. in verbo. audiantur excuſatores, nu. 42. Ignat. Lopez. ad Diaz. loco cit. dicentes in hoc attendendam eſſe prouinciæ conſuetudinem, intellige, ideſt ſimilium perſonarum, & clericorum eiuſdem conditionis. Proſp. Farinac. loco præallegat. num. 69.

HAERETICI.

PRæter Summiſtas in hoc verbo, ſciendum eſt, quod per S. D. N. Clemẽtem VIII. fuit facta innouatio Conſtitutionis fel. rec. Pauli Papæ IV. contra negantes Trinitatem, aut Diuinitatem Ieſu Chriſti, aut eius Conceptionem de Spiritu Sancto, aut eius mortẽ, vt nos redimeret, aut Virginitatem Beatiſs. ſemper Virg. Dei genitricis Mariæ. Adiecta forma in publicatione eiuſdem Cõſtitutionis ſeruanda, ne de cetero illius ignorantia à quoquam quouis prætextu poſſit allegari, publicata Romæ die 14. Febr. 1603. tenoris ſequentis.

Clemens Papa VIII. ad perpetuam rei memoriam.

DOminici gregis Diuina prouidentia nobis, licèt meritis imparib. cõmiſſi, ſolicitudo poſtulat, vt Romanorum Pontificum prædeceſſorũ noſtrorũ Conſtitutiones, quas præſertim ad fidei Catholicæ integritatem conſeruandã, & impios homines, ac prauarum hæreſum aſſertores debitis pœnis plectendos pertinẽt, innouemus, ne qui eiuſmodi errorum labe infecti ſunt, earundẽ Conſtitutionum, & pœnarum eis inflictarum ignorationem vllo modo prætendere, aut quauis ratione excuſare poſſe præſumant. Cum itaque fel. rec. Paulus Papa IV. Prædeceſſor noſter, ad quorumdam hominum iniquitatem coercendam, qui non ſolum diuerſas hæreſes profiteri, ſed etiam ipſius fidei fundamenta negare præſumebant, ſuoq. exemplo multos in interitum animæ trahebant, quadam ſuo perpetuò valitura Conſtitutione, quæ incipit. Cum quorundã hominum prauitas; vt huiuſmodi homines à ſuis erroribus intra certum eis tunc prçfixum tempus reſipiſcerent, paterna monitione, & requiſitione necnõ cum ipſorum reſipiſcentium a quibuſcũque cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis, & temporalibus pleniſſima abſolutione ſanciuerit, vt quicũque tam eatenus lapſi fuiſſent, & inter tẽpus prçfixum non reſipuiſſent, quam qui in poſterum prolaberentur in hos errores, aut eorum aliquem, qui nimirum aſſeruiſſent, dogmatizaſſent, vel credidiſſent Deum Omnipotentem non eſſe trinum in perſonis, & incompoſita omninò, indiuiſaq. vnitate ſubſtantiæ, & vnum vnam et ſimplici Diuinitatis eſſentia, aut Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum non eſſe verum Deum, eiuſdem ſubſtantiæ per omnia cum Patre, & Spiritu Sancto, aut eũdem ſecundum carnem non eſſe conceptum in vtero Beatiſſimæ, ſemperq. Virginis Mariç, de Spiritu Sancto, ſed ſicut ceteros homines ex ſemine Ioſephi, aut eundem Dominum, & Deum noſtrum Ieſum Chriſtum non ſubiiſſe acerbiſſimam

mam

mam crucis mortem, vt nos à pecatis, & ab æterna morte redimeret, & Patri ad vitam æternam reconciliaret; aut eandē Beatiſs. Virg. Mariam non eſſe veram Dei matrē, nec perſtitiſſe ſemper in Virginitatis integritate, ante partum ſcilicet, in partu, & perpetuò poſt partum, pro ſubuerſis, & relapſis in hæreſim haberi, & vt relapſis Curiæ ſeculari tradi, & per ipſam Curiā debitis pœnis in relapſos ſtatutis puniri poſſe, in omnibus & per omnia perinde, ac ſi verè, & realiter in hæreſim relapſi eſſent, & eos relapſos eſſe cōſtaret, prout in prædictæ Conſtitutione, ſub Datum Romæ apud Sanctum Marcum, ſeptimo Idus Auguſti Pontificatus ſui anno primo edita, plenius continetur; Eò tñ huiuſmodi impiorū hominū prorupit temeritas, vt prætextu ignorationis huiuſmodi Cōſtitutionis, ac pęnarum in eadem Cōſtitutione inflictarū, ſe illis minimè ſubiacere, nec obnoxios eſſe putent, ac propterea ſe ab eiſdē pęnis liberari, & abſolui poſſe prætendant. Nos igitur animaduertētes (vt idem quoque Paulus prędeceſſor bene animaduertit) huiuſmodi errores tā graues, ac nefandos exiſtere, vt illi qui in eos incidūt, nullam prorſus excuſationem habeāt, ſed ſubuerſi potius, & immanes, quam hæretici meritò dici poſſint, propterea vt illi debita animaduerſione omninò puniantur, nec à præfatis erroribus vlla excuſatione de cetero ſe tueri valeant. Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac matura deliberatione noſtra, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, hac noſtra perpetuò valitura Conſtitutione, dicti Pauli Prædeceſſoris veſtigijs inhærentes, ac eius Conſtitutionem prædictam quo ad pœnas in ea contentas innouātes, ac perpetuò confirmantes, & approbantes, ſupradictos omnes, & ſingulos, qui hactenus in ſimiles errores, aut eorum aliquem lapſi ſunt, aut in poſterum prolabētur, attenta dictorum errorum grauitate, & enormitate, cuiuſcumque dignitatis, gradus, ordinis, vel conditionis exiſtent nulla illis etiam ignorātiæ ſupradictæ Conſtitutionis excuſatione ſuffragāte, pro ſubuerſis, & relapſis in hęreſim haberi, & tamq̃ relapſos Curiæ ſeculari tradi, ac per eandem Curiā debitis pęnis in relapſos ſtatutis puniri poſſe, authoritate Apoſtolica tenore prędentium perpetuò ſtatuimus, Nō obſtātibus oībus illis, quę prędictus Paulus prędeceſſor voluit non obſtare, ceteriſq. contrarijs quibuſcumque. Vt aūt huiuſmodi Conſtitutionis ignorantia de cętero allegari, aut prętendi numq̃ poſſit, atque vt prędentes oib. innoteſcant, volumus illas ad valuas Eccleſię Lateranenſis, & Baſilicæ Principis Apoſtolorū, & in Acie Campi Floræ, more ſolito publicari, & affigi, atque ijs inde amotis earūdem exempla, etiam impreſſa, ibi affixa relinqui, factaq. publicatione huiuſmodi, oēs qui in Vrbe, poſt mēſem, qui verò extra eam, & citra montes, poſt quatuor menſes, & qui demū vltra mōtes fuerint, poſt decem menſes à die publicationis huiuſmodi computandos, perinde afficere, & arctare, ac ſi eorum cuilibet perſonaliter intimatæ fuiſsēt; Et nihilominus vt ipſæ præſentes literæ eo notiores fiant, & omnibus magis innoteſcāt, necnon pro potiori cautela volumus vt Inquiſitores contra hæreticā prauitatē, in iis Ciuitatib. terris, & locis, in quib. conſtituti ſunt, vbi verò hmōi Inquiſitores nō ſunt, locorū Ordinarij publicationē præſentiū, vt infra dicetur, fieri curēt, ac propterea vniuerſis, & ſingulis Venerabilib. fratribus, Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, et alijs locorū Ordinarijs, necnō dilectis filiis Inquiſitorib. præfatis cōtra hæreticā prauitatē vbilibet cōſtitutis, per eaſdē pręſentes cōmittimus, & in virtute ſanctę obedientię diſtricte pcipiendo mandamus, vt per ſe, vel aliū, ſeu alios, haſce noſtras literas, poſtq̃ earū exēplum receperint, ſeu earum notitiam habuerint, ſemel, aut pluries prout eis magis ex-

pedire

Digitized by Google

pedire viſum fuerit,ipſi quidem Patriarchæ, Primates, Archiepiſcopi, Epiſcopi & alij locorum Ordinarii in eorum Cathedralibus, & maioribus reſpectiuè Eccleſijs, Ciuitatum, Opidorum, & locorum quorumcumque eorum Diœceſum, vbi Inquiſitores non fuerint, vbi verò Inquiſitores fuerint, ipſimet Inquiſitores in eiſdem Eccleſijs, dum in eis maior populi multitudo ad diuina conuenerit, ſolemniter publicent, & publicare authoritate noſtra mandent, & faciãt. Ceterum, quia difficile foret eaſdem præſentes ad ſingula loca, vbi opus erit deferri, volumus, & ſimili authoritate decernimus, vt earum tranſumptis, etiã impreſſis, manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius Inquiſitoris contra hæreticam prauitatem, vel cuiuſcumque perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ, munitis, eadem vbique in iudicio, & extra, fides habeatur, quæ ipſiſmet literis haberetur, ſi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, ſub annulo Piſcatoris, Die 3. Februarij, 1603. Pontificatus noſtri Anno vndecimo.

M. Veſtrius Barbianus.

Conſtitutio Pij V. de impedientibus, & offendentibus perſonas, ac diripientibus bona, & frangentibus carceres Officij Inquiſitionis, eorumq. & filiorum, & complicum pœnis, publicata Romæ die 2. Maij, 1569. fol. 1046. in Bullario, tenoris ſequentis.

Si de protegendis ceteris omnibus Eccleſiæ miniſtris, quos in fidem & clientelã noſtram à Domino recepimus, cura nobis quotidiana inſidet, quanto maiore ſtudio eam nos ſollicitudinem capere neceſſe eſt, vt qui in Sacro Inquiſitionis hæreticæ prauitatis Officio verſantur, ſub tutela inuiolata authoritatis huius Sedis periculorum omnium expertes, quæque munera exaltationẽ fidei promouentia Catholicæ exequantur? Cũ itaque eius generis impiorũ vis quotidie magis inualeſcat, qui omnib. malis artibus prędictũ officium ſubuertere, miniſtroſq. à functionib. diſturbare moliuntur, eo iã nos detruſit neceſſitas, vt nefariã, & ſceleſtã illorũ audaciã acerbiore caſtigationis verbere reprimamus. Hac igitur generali Cõſtitutione de fratrũ noſtrorũ conſilio ſancimus, vt quicumque ſiue priuatus, ſiue cuncta Ciuitas, ſiue populus, ſiue Dominus, Comes, Marchio, Dux, vel potiore titulo Illuſtris, quẽuis ex Inquiſitoribus, Aduocatis, Procuratorib. Notarijs, alijſve Miniſtris prædicti Officij, vel Epiſcoporum id munus in ſua Diœceſi, aut prouincia obeuntiũ, ſeu accuſatorem, denunciatorẽ, aut teſtem in cauſa fidei, quomodocũque productũ, vel euocatũ, occiderit verberauerit, deiecerit, ſeu perterrefecerit, quive Eccleſias, ędes, aliaſve res ſiue publicas, ſiue priuatas Officij, aut miniſtrorum expugnauerit, inuaſerit, incenderit, expilauerit, aut libros, literas, authoritates, exemplaria, regeſta, protocolla, exempla, ſcripturas, alia inſtrumenta, ſiue publica, ſiue priuata, vbicũque poſita, combuſſerit, diripuerit, ſeu interuenerit, ſeu ex incendio, aut direptione, aut alio quocũque modo illa exportauerit, ſeu qui in conflagratione, expugnatione, aut direptione ẽt inermis ſiue rapiendi, ſiue comburendi, ſiue ſupprimendi cauſa fuerit, ſiue res, aut perſonas ſeruari, defendive prohibuerit, quive carcerẽ, aut aliã cuſtodiã, ſeu publicã, ſeu priuatã effregerit, vinctũ extraxerit, ſeu emiſerit, capiendum prohibuerit, captumq. eripuerit, receperit, occultauerit, ſeu facultatem effugiendi dederit, ſeu ſuſſerit id fieri, qui cętum, cõcurſum ve fecerit, ſiue vt aliquid prædictorũ fieret, homines accõmodauerit, ſiue aliàs auxilium, cõſilium, aut fauorẽ publicè, vel occultè in quolibet prædictorum ſcienter præ-

ſtiterit,

Digitized by Google

ſtiterit,licèt nemo occiſus,nemo verberatus, nemo extractus, emiſſus, vel ereptus,nihil expugnatū,nihil effractum,ſuccenſum, direptumve, nullum deniq. damnum re ipſa ſit ſecutum : nihilominus ſit anathemate præſentis Canonis authoritate ligatus,idem quoque læſæ maieſtatis reus,dominio, dignitate, honore, feudo, ac quocumque alio beneficio temporali, & perpetuo eo ipſo priuatus,ſecularis Iudicis arbitrio relinquatur, qui de eo illas ipſas pœnas exigat,quę damnatis primo capite dictæ legis per Conſtitutiones legitimas irrogantur,bonis,rebuſq. oībus fiſci iurib. applicatis, vti ēt eſt de damnatis hæreticis per ſanctiones Canonicas cōſtitutum,eius filij paterna infamia ſubiecti,omnis, & cuiuſcumque hæreditatis,ſucceſſionis,donationis,& legati, ſiue propinquorum, ſiue extraneorum,omninò ſint expertes;eiſdem præterea portæ numquam pateant dignitatum. Nemo autem expurgationem habere, aut cauſam vllā proponere, vel prætendere poſſit,qui tantum nefas in contēptum , & odiū huius Officii admiſerit, niſi contrarium per claras probationes docuerit ſe feciſſe. Quod porrò de prædictis,eorumq. filijs ſtatuimus,illud idem de omnibus clericis , & presbyteris ſecularibus,&quorumuis Ordinū etiam exemptorum regularibus, & quacumque etiam Epiſcopali & minori dignitate præditis,ac etiā priuilegio quomodocumque ſuffultis, decernimus exequendū,ita vt ipſi beneficijs,& officijs oībus Eccleſiaſticis,præſentium authoritate priuati,per Iudicem Eccleſiaſticum hæreticorum more degradentur,demum poteſtati ſeculari traditi, pœnis prædictis laicorum inſtar ſubijciantur.Pontificum tñ cauſis nobis, & ſucceſſoribus noſtris reſeruatis,vt re quæſita, & nobis renunciata contra eos ad depoſitionē,& alias pęnas prædictas procedamus, vti criminis atrocitas videbitur poſtulare.Quicumque aūt pro talibus veniam petere,aut aliàs intercedere tentauerint,in eaſdem aliàs pęnas,quæ in hæreticorum fautores,à Sacris Cōſtitutionibus inferuntur,ipſo facto ſe nouerint incidiſſe. Verum ſi quis etiam huiuſmodi criminum conſcius,vel affinis,ſiue religionis ſtudio , ſiue pœnitentia ductus rem adhuc incognitam retexerit, ſupplicio liberetur. Ceterū eam omniū , & quarumcumq. abſolutionum rationem à prædictis criminibus,necnon habilitationū , & reſtitutionum etiā ad famam, & honores, ita deinceps habendam optamus,vt ſucceſſores noſtri nullas niſi ſaltem ſemeſtri poſt cuiuſque aſſumptionē ad huius dignitatis faſtigium excurſo,ac precibus apud ſupremum officium inquiſitionis hic inſtitutum verificatis, concedant. Decernentes oēs, & quaſcumque huiuſmodi abſolutiones, habilitationes, & reſtitutiones, quæ precibus ſic nō verificatis de cetero fient,nemini prorſus prodeſſe, ſed nec præſentibus,niſi toto ipſarum tenore ad verbū inſerto,& gratia ex certa Rom. Pontificis ſciētia facta,& propria manu ſubſignata,vlla in parte derogari, vel derogatum cenſeri debere;& ſi illis ex quacumq.cauſa aliter derogare cōtigerit,derogationes huiuſmodi nullius prorſus fore roboris, & momenti. Iubemus igitur vniuerſos,& ſingulos Patriarchas,Primates,Archiepiſcopos,& Epiſcopos, & ceteros Eccleſiarum Prælatos per vniuerſum Orbem cōſtitutos, vt per ſe,vel alium,ſeu alios,præſentes literas, aut earum exēpla in ſuis quiſque Prouincijs, Ciuitatib. Diœceſib.& Locis ſolēniter publicare,& quantū in ſe eſt,firmiter obſeruari procurent, contradictores quoſcumque per cenſuras, & pęnas ēt iteratis vicibus aggrauando,inuocato etiam ad hoc ſi opus fuerit,auxilio brachij ſecularis. Non obſtantibus &c.Ceterum omnesOrbis terrarum Principes,quibus gladij ſecularis poteſtas ad malorum vindictam eſt permiſſa,per eā,quam ſeruari promiſerunt fidē,obteſtamur,ita ſuas quiſque partes,ſiue in præſtando

miniſtris prædictis auxilio, ſiue in criminum poſt Eccleſiæ ſententiam animaduerſione, interponere, vt eorum quoque Præſidijs, miniſtri ipſi tanti Officij munus pro Dei æterni gloria, & religionis incremento feliciter exequantur, ampliſſimum à Domino præmium recepturi, quod fidei prædictæ aſſertoribus in æternæ beatitudinis conſortio præparauit. Nulli ergo, &c.

De præeminentia Inquiſitorum generalium hæreticæ prauitatis, ac obedientia eiſdem ab omnibus præſtanda.

Sanctiſſimus D.N.D. Pius diuina prouidentia Papa V. ſtatuit, decreuit, ordinauit, ac mandauit, vt negocia Fidei omnibus, & ſingulis alijs præferantur, cum Fides ſit ſubſtantia, & fundamentum Chriſtianæ religionis. Idcirco omnibus, & ſingulis almæ Vrbis, eiuſq. diſtrictus Gubernatori, Senatori, Vicario Cameræ Apoſtolicæ Auditori, & quibuſcumque alijs Legatis Vicelegatis, Gubernatoribus prouinciarum, & terrarum ſuæ Sanctitati, & S.R.E. mediatè, & immediatè ſubiectarum, ac eorum Locatenent. Officialibus, Bariſellis, & alijs miniſtris, necnon alijs locorum Ordinarijs, cęteriſque Magiſtratibus, & Officialibus, ac cuiuſuis conditionis, & ſtatus hominibus, in omnibus, & ſingulis Terris, Opidis, & Ciuitatibus, ac in tota Republica Chriſtiana exiſtentibus, ſub excommunicationis latæ ſententiæ, ac indignationis ſuæ Sanctitatis, & alijs, arbitrio ſuæ Sanctitatis, & Illuſtriſſimorum, & Reuerendiſſimorum Dominorum Cardinalium Inquiſitorum Generalium imponendis, & exequẽdis pœnis, vt eiſdem Cardinalibus Inquiſitoribus, ac eorum præceptis, & mandatis in quibuſcumque Officium ſanctæ Inquiſitionis huiuſmodi concernentibus pareant, & obediant.

Reges verò, Duces, Comites, Barones, & quoſuis alios Principes ſeculares in Dei nomine rogauit, vt eiſdem Cardinalibus, Inquiſitoribus, eorumq. Officialibus faueant, auxiliumque præbeant, & à ſuis Magiſtratibus ſubditis, auxilium præberi faciant in negotijs ad dictum Officium ſpectantibus. Necnon carceratos quoſcumque pro quibuſuis debitis, & delictis etiam atrocibus, apud dictum Inquiſitionis Officium quomodolibet delatos, vel denuntiatos, ſuſpenſa aliorum criminum inferiorum cognitione, ad eoſdem Cardinales, & Inquiſitionis carceres, ibidemque ad criminis hæreſis totaliter cognitionem, & expeditionem retinendo, & poſtea ad eoſdem Officiales pro aliorum criminum expeditione remittendos ſine mora tranſmittant.

CONSTITVTIO S.D.N. D. Clementis Diuina prouidentia Papæ Octaui, vt Itali extra Italiam agentes, non habitent niſi in locis vbi liber, & publicus cultus, ſiue vſus Catholicę religionis exiſtat, & quid in eis tunc facere, vel euitare debeant, ſub Dat. Romæ, die 26. Iulij 1596.

Cum ſicut non ſine magno animi noſtri dolore accepimus, quãplures Chriſti fideles ex diuerſis Italiæ partibus, eorum patrijs, vbi vera, & ſancta Catholica, & Apoſtolica Religio viget, & publicè prædicatur, diſcedentes, abeant in longinqua loca, vbi non ſolum hæreſes impunè graſſantur, ſed, quod peius eſt Catholicæ Religionis vſus publicè interdicitur, & prohibetur: quo fit vt perſonæ ibi permanentes, etiam ſi Catholicę ſint, cogantur tamen, contra eorum pia deſideria, ſacroſanctæ Miſſę ſacrificio, alijſq. Diuinis Officijs, ac Sanctorum

Digitized by Google

Sacramentorum perceptione, in ſuarum animarum diſcrimen, diutius carere. Quare non his, & alijs malis, & periculis inde prouenientibus, quantum cum Domino poſſumus, obuiare cupientes, hac noſtra in perpetuum valitura Conſtitutione ſtatuimus, & ordinamus, vt de cętero nullus Italus, ſiue mercator, ſiue cuiuſuis alterius conditionis, vel ſtatus exiſtat, quouis quæſito colore, prætextu, vel ingenio audeat habitare, vel domicilium tenere in Ciuitate, Opido, ſeu loco, vel aliqua Eccleſia, cum Parocho, vel Paſtore, ſeu Sacerdote Catholico non exiſtat, in qua liberè, ſine omni periculo palàm, & publicè celebrari, & audiri poſſint Sacroſanctæ Miſſæ, & alia Diuina Officia, & Conciones, ac Sacramenta Eccleſiaſtica miniſtrari, mortuorum corpora ſepeliri, & cętera fieri iuxta ritum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ; vtq; ijdem Itali abſtineant Matrimonijs cum hæreticis mulieribus, & ab hæreticorum ſepulturis, filios ſuos de ſacro fonte leuari per hæreticos non permittant, nec ipſi viciſſim hæreticorum filios, niſi per Catholicum Sacerdotem Catholico more baptizentur, leuare præſumant. Medicorum quoque hæreticorum opera, neceſſitate ceſſante, & vbi adſit copia Catholici Medici idonei, non vtantur. Cum verò Itali prædicti ex Italia recedunt ad morandum, ſeu inhabitandum in partibus prædictis, id ſignificent ſuis Ordinarijs, vel Inquiſitoribus locorum, à quibus ſeriò admoneantur, vt in eis perpetuò Catholicam, & Orthodoxam Fidem conſtanter retinentes, & profitentes piam, & Catholicam vitam ducant, Dominicos, & feſtos dies, abſtinentias, & ſacra ieiunia ab Eccleſia præcepta religiosè colant, atque omnem hæreſim, & errorem, & hæreticos ſchiſmaticos, & ab Orthodoxa Fide aberrantes fugiant, & enitent, ac vt ſaltem ſingulis annis de eorum Sacramentali peccatorum confeſſione, & Sanctiſſimæ Eucharistiæ perceptione per eos facta fidem, ſeu teſtimonium ipſis Ordinarijs, vel Inquiſitoribus in Italiam tranſmittant; ad quod, & nos dictos Italos tenore præſentis teneri, & obligatos eſſe decernimus, & mandamus. Quod ſi quis propriç ſalutis immemor contra præmiſſa facere præſumpſerit, poſſit aduerſus eum per locorum Ordinarios, & Inquiſitores hæreticę prauitatis, vt de hæreſi ſuſpectum procedi. Non obſtant. &c.

Declaratio, & Conſtitutio, quod ſententiæ in reorum inquiſitorum fauorem, per quoſcumque iudices contra iuriſdictionis diſpoſitionem, vel ſtylum Officij Sanctiſſimæ inquiſitionis latæ, & ferendæ, numquam tranſierint, nec in futurum in rem iudicatam tranſire poſſint.

Pius Papa V.

MOtu proprio, &c. Inter multiplices curas, quæ animum noſtrũ aſſiduè pulſant, illa in primis eſt, prout eſſe debet, vt Eccleſia Dei nobis ex alto commiſſa, purgatis, immò quantum fieri poteſt procul exterminatis, omnibus hæreſibus, & prauis erronearũ opinionum dogmatibus, tuto militare, & tamquam nauis in tranquillo mari, ſedatis omnibus tempeſtatum fluctibus, & procellis, ſecurè nauigare, & ad optatum ſalutis portũ peruenire poſſit. Cũ itaque Nos, dũ in minoribus conſtituti, Sanctiſſimi Officij Romanæ, & Vniuerſalis contra hęreticam prauitatem inquiſitionis negotia pertractaremus, tandem ex longo

vſu,

vſu, atque experientia rerũ magiſtra cognouerimus, quod multi rei delati, & in prædicto Sanctiſſimo Officio, ſeu alibi, corã locorum Ordinarijs, & hæreticæ prauitatis Inquiſitoribus proceſſati, ac de hæretica prauitate inquiſiti, falſos teſtes ad eorũ defenſam examinari faciendo, ac cõpurgatorũ de eorum vita, & doctrina minimè informatorum opera, & teſtimonia ſe iuuãtibus, ac diuerſis alijs illicitis modis, excogitatiſq. doloſis excuſationibus, & malitijs prędictum Sacrum Officium Sanctiſſimæ Inquiſitionis, cęteroſq. Iudices, & ẽt Romanos Pontifices deludendo, & decipiendo, plures ẽt veluti innocentes definitiuas à prædictis proceſſibus, & Inquiſitoribus abſolutorias, & præcedente Canonica purgatione eorum aſſertæ, bonæ, & Catholicæ fidei, vitæ, & doctrinæ declaratorias ſententias, ſeu decreta ab eodem Sanctiſſimo Officio, alijſq. locorũ Ordinarijs, ſiue Delegatis, & Inquiſitoribus, ac ẽt Rom. Pont. prędeceſſoribus noſtris obtinuerunt, ſeu extorſerunt; quas ſententias, & decreta præfati Romani Pont. ẽt cum perpetui Silentii impoſitione, ac inhibitione, ne dictum ſanctiſſimum Officium, aut alii inquiſitores ad vlteriora procedere poſſent ſeu deberent, necnon ẽt cum cauſarum auocatione, ad ſolum Romanum Pontificem, ſub cuius protectione ſubmittebatur, alijſq. derogatoriarum derogatorijs, & efficaciſſimis Clauſulis, ac etiam irritantibus, & alijs decretis, ẽt in forma gratioſa ampliando, per varios, & varias eorum Motus proprios, ac ẽt ſub plumbo, vel annulo piſcatoris expeditas literas, ẽt in Conſiſtorio, ſeu conſiſtorialiter emanatas, confirmarunt: vnde eueniebat, quod prædicti rei inquiſiti ſub velamine, & tutamine prædictarum ſententiarum declaratoriarum, & literarum Apoſtolicarũ, & præſertim vigore Clauſulæ inhibitoriæ contra inquiſitores factæ, confidentes; clàm, & etiam aliqñ palàm in antiquis eorum erroribus contra fidem Catholicam perſeuerando, nunquam ad gremium Eccleſiæ verè redibant, immò cũ alijs ſecurè, & tamquam Catholici conuerſando, eorundem & aliorũ aĩos corrumpere, & inficere, ac in ſuas hæreticas opiniones trahere de facili potuerunt, in totius Reipublicæ Chriſtianæ non modicum ſcandalum, & præiudicium, prædictorumq. delatorum aĩarum perniciem, & iacturã; Nos huic ſcandalo adeo periculoſo, & contagioſo obuiare, dictarumq. aĩarum ſaluti conſulere, & prouidere, oẽmq. iuris peritorum dubietatem, & altercationem, ac quæcũque impedimenta, & obſtacula, propter quæ Sancta inquiſitio hæreticæ prauitatis quomodocumque, & qualitercũque impediretur, vel retardaretur, tollere volentes, Motu ſimili, & ex certa noſtra ſciẽtia, ac de Apoſtolicę poteſtatis plenitudine, in primis oẽs, & ſingulas, ac quaſcumq. literas Apoſtolicas ſub quacumque verborum forma, etiam in prædictis, ac quibuſuis alijs cauſis hæreſis, ẽt motu proprio, &c. ac ẽt conſiſtorialiter, &c. & aliàs quomodolibet emanatas, necnon etiam deſuper ſignatas, motuum propriorum, & aliàs ſchedulas quaſlibet ad ius, & Iuſtitiam, ac iuris terminos reducentes, necnon fiſco prędicti Sancti Officij inquiſitionis & aliorum Ordinariorum, & Delegatorũ iudicum aduerſus prædictas literas inhibitiones, ac etiam derogatoriarum derogatorias, aliaſq. Clauſulas quaſlibet os aperientes, & quatenus iuriſdictionis diſpoſitioni, vel ſtylo dicti Officij ſint cõtraria, illas penitus, & perpetuò reuocantes, hac noſtra perpetua, perpetuòq. valitura vniuerſali Conſtitutione, omnes, & ſingulas, & quaſcũque etiam ex capite aſſertæ innocentiæ abſolutiones, vel etiã præcedente Canonica purgatione, ſub quacũque verborum forma declaratorias ſententias, etiã definitiuas, & decreta in eorundem reorum inquiſitorum, & delatorum fauorem per prædictum Sanctiſſimũ Officium, alioſq.

Iudices

iudices ordinarios,& delegatos,ac etiam Rom. Pontifices latas, & lata,aut in futurum per nos etiã,& ſucceſſores noſtros Rom. Pontifices pro tempore exiſtentes ferendas,& ferenda,numquã feciſſe, nec in futurum poſſe facere trãſitũ in rẽ iudicatã, Apoſtolica authoritate declaramus, decernimus, ſtatuimus, & ordinamus,præfatiſq. ſententijs,& decretis,& quantumcumque per literas Apoſtolicas, etiam in forma gratioſa, etiam iteratis vicibus, ac etiam à pluribus Romanis Pontificibus emanatis,confirmatis,vel confirmandis,cum prędictis, vel alijs quibuſcumque, etiam derogatoriarum derogatorijs, ac etiam irritantibus, alijſq. Clauſulis, & Decretis, nécnon inhibitionibus, ac etiam Canonicis Sanctionibus,quorum omnium,& ſingulorum,aliorumq. præmiſſorum,& inde ſequutorum tenores,ac ſi de verbo ad verbum infererẽtur, præſentibus haberi volumus pro expreſſis, ac totaliter inſertis, ceteriſq. in contrarium facientibus quibuſcumque non obſtantibus,per prædictum Sanctũ Officium Sanctæ inquiſitionis. ac dilectos filios modernos, & pro tempore exiſtẽtes S. R. E. Cardinales, hæreticæ prauitatis inquiſitores, & ſuper dicto officio nunc,& pro tempore deputatos,contra eoſdem reos delatos, & inquiſitos,etiã ſi fuerint,& ſint Epiſcopi,Archiepiſcopi,Patriarchæ,Primates,eiuſdẽ S. R. E. Cardinales Legati,ẽt de latere,Comites,Barones,Marchiones,Duces,Reges, & Imperatores,tã de antiquis, quam nouiter ẽt ſuper eiſdem articulis receptis vel recipiendis teſtibus,alijſq. argumentis,probationibus,& iudicijs, iuxta facultates,eiſdẽ Cardinalibus inquiſitoribus,per Nos, & quoſcũ que prædeceſſores,& ſucceſſores noſtros Rom. Pontifices pro tẽpore exiſtentes,ac Sedẽ Apoſtolicam qũolibet conceſſas,& datas,ac in futurum reſpectiuè dandas,& concedendas,denuo inquiri,& procedi poſſe,& debere,etiam in oĩbus,& per oĩa perinde,ac ſi prædictæ ſententiæ, decreta,& literæ Apoſtolicæ,ac etiam Canonicæ purgationes,in prædictorum reorum delatorum, & inquiſitorum, etiam Epiſcoporum,Archiepiſcoporum,Patriarcharum,Primatuũ, Cardinaliũ,Legatorum,Comitũ,Baronum,Marchionum, Ducum, Regum, & Imperatorũ fauorem non emanaſſent,nouis pręſertim ſuperuenientibus indicijs eiuſdem, vel alterius ſpeciei hæreſis tẽpus præteritum,etiam reſpicien. vel vbi appareret per aliqua indicia,quod illicitis modis prius ipſe delatus, vel inquiſitus, fuiſſet abſolutus, eadẽ Apoſtolica authoritate volumus pariter, & mãdamus. Concedentes eiſdẽ Cardinalibus inquiſitoribus, & ſuper dicto Sacroſancto inquiſitionis Officio,nunc,& pro tempore deputatis,plenã liberã,amplam, & omnimodam facultatem, poteſtatem,& authoritatem,cauſas hmõi etiam authoritate Oecumenici vniuerſalis Concilij Tridẽtini deciſas, reuidendi, ac in ſtatu, & terminis, in quibus ante prædictas ſententias, & decreta, ac etiã Canonicas purgationes qũolibet reperiebantur, reaſſumendi, fineq. debito terminandi, prout in alijs cauſis pendentibus indeciſis, per eoſdem Cardinales inquiſitores iuxta eorum facultates fit,fieriq. poteſt,& conſueuit. Et inſuper, veſtigijs felic. recor. Pauli Papę IV. prędeceſſoris noſtri inhærendo,Conſtitutionẽ aliàs contra Hæreticos,& Schiſmaticos, per eũdem Paulũ prædeceſſorẽ, ſub data videlicet Romæ, apud Sãctum Petrũ, anno incarnationis Dominicæ 1558.quinto decimo Cal. Martij,Pontificatus ſui anno quarto editã,tenore præſentiũ reuocamus,& etiam confirmamus,illamq. Inuiolabiliter, & ad vnguem obſeruari volumus, & mandamus, iuxta illius ſeriem, atque tenorem, & ſic in oĩbus, & ſingulis ſupradictis cenſeri,ac ita per prædictos,& quoſcumque iudices, & cet. ſubiata,& cet.iudicari & cet.debere.Irritũ,& cet.perpetuò decernimus,& de-

claramus,

Digitized by Google

nimus,& declaramus, non obſtantibus præmiſſis,ac Regula noſtra de nō tollendo iure quæſito, & quibuſuis alijs Apoſtolicis, Vniuerſalibus, Prouincialibus,& Synodalibus Conſtitutionibus,Ordinationibus, necnon etiā iuramento,&cet.roboratis Statutis,&cet.Priuilegijs quoque,Indultis, & prædictis,ac alijs Literis,& etiam Motibus proprijs quibuslibet, etiam præfatis reis & inquiſitis, etiam Epiſcopis, &c. ac Imperatoribus etiam abſolutis, & quibuſuis alijs perſonis in genere, vel in ſpecie ſub quibuſcumque tenoribus,&c.ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatorijs,alijſq; Clauſulis,ac etiam Irritantibus,& alijs Decretis, ac etiam pœnalibus inhibitionibus, etiā Motu proprio, &cet.aoConſiſtorialiter, &c.& aliàs in contrarium quomodolibet conceſſis,&cet.in poſterumq; concedendis &cet. Quibus omnibus,etiam ſi de illis,&cet. eorum tenores,&cet.latiſſimè hac vice derogamus,ceteriſq. cōtrarijs quibuſcumque cum Clauſulis opportunis.

Fiat motu proprio.M.

Et cum abſolutione à cenſuras ad effectum,&cet.& de reductione,&cet.reuocatione ſingulis declaratione, decretis, ſtatuto, ordinatione voluntatibus, mandatis,cōceſſione,renouatione,cōfirmatione,derogatione,alijſq.præmiſſis,vt ſuprà,in forma gratioſa perpetuò, & ad perpetuā rei memoriā, & quod poſtquā preſentes, ſeu deſuper forſan conficiendæ literæ per aliquem, vel aliquos ex curſoribus noſtris in Baſilica Principis Apoſtolorum de Vrbe, & Cācellariæ Apoſtolicæ valuis, ac Acie Campi Floræ affixæ, & publicatæ fuerint, omnes prædictos etiam epiſcopos &c. ac Imperatores,& alios quorum intereſt afficiāt,& arctent,perinde,ac ſi eis perſonaliter intimatæ,& inſinuatæ fuiſſent,ac vim,& efficaciam ſolemnis,perſonalis,validæ,& perēptoriæ monitionis habere,omneſq.ligare habeant; & quod præſentis noſtri Motus proprij ſola ſignatura ſufficiat,& vbique fidem faciat in iudicio,& extra Regula contraria non obſtante, & nihilominus ſi videbitur literæ deſuper, etiā per Breue noſtrum,aut officium contradictarum ſimul, vel ad partē expediri poſſint, & quod præſentium, ſeu deſuper conficiendarum literarum tranſumptis, etiam impreſſis, manu alicuius Notari publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica cōſtitutæ, aut Curiæ Eccleſiaſticæ munitis,eadem prorſus fides adhibeatur,quæ ipſis Originalibus adhiberetur,ſi exhibitæ forēt, vel oſtenſæ.

Fiat.M.

Datum Romę apud Sāctum Petrum Duodecimo Cal.Ianuarij. Anno primo.

Anno à Natiuitate Domini 1567. Indictione decima, die verò lunę trigeſima menſis Decembris, Pontificatus Sanctiſſimi in Chriſto Patris, & D N.D. Pii Diuina prouidentia Papę V. anno primo, ſuprascriptus Motus proprius affixus,& publicatus fuit ad valuas principis Apoſtolorum Beati Petri de Vrbe,Cancellarię,Apoſtolicæ,ac in Acie Campi Florę, dimiſſis ibidem eiuſdem copijs affixis,vt moris eſt, per nos Ioannem Gerardi, & Chriſtianum de mōte, Pralibati Sanctiſ.D.N.Papę Curſores, Stephanus de Olea magiſter Curſorum. Regiſtrata in lib.pri.ſecretorum.fol.51.

G.S.Sarde.

S. D. N. Pauli Papæ V. Conſtitutio, qua reuocantur facultates Superioribus quorumcumque Ordinum conceſſæ, cognoſcendi cauſas ſuorum ſubditorum, ad Officium Sanctæ Inquiſitionis pertinentes.

Paulus Epiſcopus, Seruus Seruorum Dei; ad perpetuam rei memoriam.

ROmanus Pontifex ea interdum, quæ à prædeceſſoribus ſuis temporum, & rerum qualitate id tunc expoſcente, prouidè pro hæreſum extirpatione ſancita fuêre, nouis emergentibus rationibus reuocat, & immutat, aliaq. deſuper diſponit, & ordinat, prout in Domino ſalubriter conſpicit expedire; Dudum ſiquidem fel. rec. Pius Papa IV. prædeceſſor noſter, ſua perpetuò valitura Conſtitutione, ſtatuit, ordinauit, & declarauit, quod ex tunc deinceps in omnibus Chriſtiani Orbis partibus, Inquiſitores hæreticæ prauitatis, tã generales, quam in quibuſtis Prouincijs, Ciuitatibus, Opidis, Terris, & Locis pro tempore deputati particulares, contra omnes quorumcumque ordinum, etiam exemptorum, etiam mendicantium profeſſores, & Religioſos, ac etiam alios quoſcumque quouis modo priuilegiatos, & exemptos de hæreſis crimine quomodolibet ſuſpectos, aut culpabiles, dummodo ab eorundem profeſſorum, & Religioſorum Superioribus, vel Prælatis in cauſis huiuſmodi præuenti non fuiſſent, iuxta facultates Officii inquiſitionis ipſius prauitatis inquirere, & procedere, ac culpabiles, & delinquentes repertos, ſecundum Canonicas Sanctiones caſtigare, atque punire poſſent, & valerent, ac aliàs prout in literis ipſius Pii prędeceſſoris latius continetur. Cum autem rerum vſu compertum ſit, occaſione præuentionum huiuſmodi nonnulla interdum impedimenta orta eſſe, quo minus cauſæ huiuſmodi, ea qua decet diligentia cognoſcantur. Nos de conſilio Venerabilium filiorum noſtrorũ S. R. E. Cardinalium contra hęreticam prauitatem generalium Inquiſitorum, illa de medio tollere volentes, Motu proprio, & ex certa ſcientia noſtra, ac matura deliberatione, hac noſtra etiã perpetuò valitura Conſtitutione, omnia, & quęcumque Priuilegia, Indulta, Facultates, & Conceſſiones Generalibus, Superioribus, & Pręlatis quorũcumque Ordinum, ſiue Mendicantium, ſiue Clericorum Regularium cuiuſuis Ordinis, & Inſtituti, etiam in dicta Conſtitutione non expreſſorum, & quantumuis exemptorum, & quocumque nomine nuncupentur per dictum Pium, ac quoſcumque Rom. Pont. Prędeceſſores noſtros, & Sedem Apoſtolicam conceſſa, approbata, & innouata, & quantumuis etiam lõgiſſimo tempore obſeruata, cauſas ad dictum Officium quouis modo ſpectantes cognoſcendi, & terminandi, ſeu in illis quoquomodo ſe intromittendi, quorũ omniũ, & ſingulorum tenores, etiã ſi de illis ſpecialis, & expreſſa mentio habenda eſſet, pręſentibus ꝓ plenè, & ſufficiẽter expreſſis, & inſertis habentes, Apoſtolica authoritate tenore pręſentiũ perpetuò caſſamus, reuocamus, & abolemus, ipſiſq. Generalibus, Superioribus, & Pręlatis, vt de cetero quouis quęſito colore, vel pretextu pręuentionis, vel cõſuetudinis, & pręſcriptionis immemorabilis, ſeu cognoſcẽdi, an delationes huiuſmodi calumnioſę ſint, nec ne, in eiſdẽ cauſis, tam motis, quã mouẽdis, quoquomodo ſe intromittere, ſeu immiſcere, denũciationes recipere,

Digitized by Google

cipere, teſtes examinare, proceſſus conficere, cãs ipſas cognoſcere, definire, vel terminare minimè audeant, ſeu præſumant, ſimili authoritate diſtrictius inhibemus volentes, & expreſsè mãdantes, vt ipſi Religioſi poſſint, & debeant oẽs, etiam Ordinum hmõi profeſſores, de hæreſi ſuſpectos Inquiſitoribus, vel Ordinariis locorum viciniorибus liberè denunciarę, abſque eo, quod Superiores prædicti perſonas denunciãdas, & cauſas perquirere, vel quoquomodo id impedire, vel retardare audeant, ſeu præſumant. Inſuper oẽs, & quaſcumque cauſas ad dictum Officium quõlibet ſpectãtes, & pertinentes, corã Generalibus, & Superioribus, & Prælatis hmõi in quibuſcumque locis exiſtentibus, ac contra quoſcumque Religioſos, vt præfertur, exemptos motas, & pendentes, ad Nos harum ſerie auocamus eaſq. oẽs in ſtatu & terminis, in quibus de præſenti reperiuntur ipſius grauitatis Inquiſitoribus, vel Ordinariis locorũ viciniorибus, terminandas cõmittimus. Præterea, ipſis Generalibus Superioribus, & Pręlatis pari authoritate præcipimus, atque mandamus, vt oẽs proceſſus, & acta cauſarum hmõi Inquiſitoribus, ſeu Ordinariis prędictis reſpectiuè remittãt, & conſignent; necnon profeſſores, fratres, & Religioſos ſupradictos, quos hæreſis labe infectos, vel ſuſpectos, etiam in viſitatione eſſe nouerint, abſque alia conſultatione cũ propriis Superioribus facienda, eiſdẽ Inquiſitoribus, vel Ordinariis locorũ viciniorib. reſpectiuè denuncient; quod ſi Generales, aliiq. prædicti præſentib. literis non paruerint, eos oẽs priuationis quarumcũq. dignitatum, ſeu prælaturarum, vel officiorũ ſuorũ ordinum, ac vocis actiuæ, & paſſiuæ, perpetuæq. inhabilitatis ad eaſdem necnon contra fautores hæreticorum, & impeditores officii ſtatutas, & inflictas pęnas, aliaſq. cenſuras Eccleſiaſticas, etiam excõicationis maioris latæ ſententiæ à qua non, niſi à Nobis, vel à Romanô Põtifice pro tempore exiſtente, præter quam in mortis articulo abſolutionis beneficium valeãt obtinere, eo ipſo incurriſſe, necnon præſentes literas, licet Generales, Superiores, & Prælati prædicti, aut quicũq. alii quauis authoritate, dignitate, vel officio, ſeu honore fulgentes in præmiſſis quõlibet intereſſe habentes, vel habere prætẽdẽtes, ad hoc vocati non fuerint, ſemper, & perpetuò validas, & efficaces exiſtere, ſuoſq. plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, ac ab oĩbus inuiolabiliter obſeruari, ſicq. per quoſcũque Iudices, & Cõmiſſarios, quauis authoritate fungentes, etiã Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & authoritate, iudicari, & definiri debere, irritum quoque, & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquã quauis authoritate ſciẽter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus & declaramus. Non obſtant. prædictis ac quibuſuis aliis Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis necnon Ordinum, & Inſtitutorum quorumcumq. iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis Statutis, & conſuetudinibus, Priuilegiis quoque, Indultis, & literis Apoſtolicis, etiam Mare magnum, vel aliàs quõlibet nuncupatis, eiſdem ordinibus, eorumq. Generalibus, Superioribus, & Prælatis, ac perſonis, etiam per quoſcũque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac Sedem prædictam, & per nos quouis modo conceſſis, cõfirmatis, & iteratis vicibus approbatis, & innouatis, quibus, ac aliis oĩbus quę pręſentibus quõlibet obſtare poſſent etiã ſi de illis, eorumq. totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, & expreſſa, ac indiuidua, & de verbo ad verbũ, nõ aũt per Clauſulas generales idẽ importãtes mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſeruãda foret, eorũ tenores, pro plenè, & ſufficiẽter pręſentibus expreſſis, & totaliter in-

Digitized by Google

ſertis habẽtes,illis aliàs in ſuo robore permanſuris,hac vice dumtaxat,ſpeciali-
ter,& expreſsè derogamus,ceteriſq.contrarijs quibuſcumque. Vt autẽ pręſen-
tes literæ ad omnium notitiam deducãtur , neue aliquis ignorãtiam earũ præ-
tendere,aut contra eas ſe excuſare valeat,illas in valuis S.Ioann.Lateranen.&
principis Apoſtolorum Baſilicarũ de Vrbe,necnon Cancellariæ Apoſtolicæ,ac
Acie Campi Floræ de more affigi, & publicari, earumq. exempla inibi affixa-
dimitti,ac poſt publicationem huiuſmodi,omnes,& ſingulos,quos cõcernũt,
& cõcernen in futurum perinde arctent,& afficiant,ac ſi eorũ cuilibet perſo-
naliter intimatæ fuiſſent; quodq.earum trãſumptis etiã impreſſis, Notarij pu-
blici manu ſubſcriptis,& ſigillo alicuius Pręlati,ſeu perſonę in dignitate Eccle
ſiaſtica conſtitutæ munitis,eandẽ prorſus fidẽ in iudicio,& extra,vbique gen-
tium,& locorũ adhiberi volumus,& mãdamus, quæ eiſdem originalibus lite-
tis adhiberetur,ſi eſſent exhibitæ,vel oſtẽſæ;& nihilominus,vt ad maiorẽ noti
tiam ſingulorum , & quorumcũque Religioſorum prædictorũ præſentes de-
ueniant,etiã volumus,& in virtute Sanctæ obedientiæ pręcipimus,& manda-
mus,Generalibus,Superioribus,& Prælatis p̃dictis,vt in primis proximis futu
ris Capitulis,ſeu Cõgregationibus Prouincialibus,vel generalibus cuiuſcũque
Prouinciæ,tam in Italia,quam extra,præſentes noſtras literas legi,& publicari
faciant,& procurent. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam no-
ſtrę Caſſationis,Reuocationis,Abolitionis,Inhibitionis,Mãdatorũ,Auocatio
nis Cõmiſſionis,Pręceptorũ,Decreti,Declarationis,Derogationis,& Volunta
tis infringere,vel ei auſu temerario cõtraire. Si quis aũt hoc attentare præſum-
pſerit, indignationẽ Omnipotẽtis Dei,ac Beatorum Petri,& Pauli Apoſtolo-
rum eius, ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ Apud S.Marcũ Anno Incar-
nationis Dominicæ,1606.Cal.Septẽbris,Pont,noſtri anno ſecundo. P.Prodat.
Regiſtrata apud Scipionem Secretariũ Scipio Cobellutius.S.De Vrſinis. An-
no à Natiuitate D.N.Ieſu,Chriſti 1606 Indictione 4.Pont.autẽ Sanctiſſimi in
Chriſto Patris, & D.N.D.Pauli Diuina Prouidẽtia PP.V. anno ſecũdo die ve-
rò tertia mẽſis Octobris,ſupradictæ literæ Apoſtolicæ affixæ,& publicatæ fue-
runt ad valuas Baſilicarum Sancti Ioãnis Lateranenſis, Principis Apoſtolorũ
de Vrbe, & Cãcellariæ Apoſtolicę, ac in Acie Cãpi Floræ, vt moris eſt, per me
Io.Baptiſtã monachium eiuſdẽ Sanctiſs.D N.Papæ,& Sanctiſſimę inquiſitio
nis Curſorẽ. Romę ex Typographia Rerum Cameræ Apoſtolicæ M.D.C.VI.

Regulares recurrentes ad Sanctum Officium, vt in eo teſtimonium perhi-
beant non grauentur à ſuis Superioribus. Die 17.Auguſti 1567.

Sanctiſſimus D.N. Pius Papa V. in generali Congregatione Sancti officij,
conſulens libertati ipſius Sancti Officij, & indẽnitati recurrentiũ ad illud, vel
in eo teſtimonium perhibentium,ſtatuit,& decreuit,vt regulares quorumuis,
etiam medicantium ordinum perſonæ,quæ pro tempore ad Officiũ Sãctæ in-
quiſitionis pro quocumque fidei negotio recurrent , ſeu confugerint,vel in eo
teſtimoniũ perhibuerint veritatis,aut alia quomodolibet depoſuerint,nequa-
quã à ſuis ſuperioribus per quinquenniũ cõtinuũ à die recurſus, ſeu depoſitio-
nis huiuſmodi moleſtari, vel ex quacũque cauſa, vel exceſſibus prætẽſis pſona-
rũ iſtarum,& debitis propterea pœnis,ſeu pęnitentijs eiſdem imponendis,niſi
ipſi illuſtriſſimi Cardinales inquiſitores generales , certiores facti fuerint , vel
eis aliter clarè notificatum,& ab ipſis Cardinalibus, deſuper reſpõſum fuerit.

Ita habetur inter Decreta Sancti Officij,in fine iudicia. Inquiſit. Romę Im-
preſ.anno 1570.fol.476.

HORAE CANONICAE.

PRæter Summiſtas, in hoc verbo ſciendum eſt, contra beneficiatos non recitantes horas Canonicas extare Decretum Concilij Lateranen. vltimi, ſub Leone X. fol. 194. in Bullario tenoris ſequentis.

Statuimus quoque, & ordinamus, vt quilibet habens beneficium cum cura, vel ſine cura, ſi poſt ſex menſes ab obtento beneficio, diuinum officium nõ dixerit legitimo impedimento ceſſante beneficiorum ſuorum fructus ſuos non facit pro rata omiſſionis recitationis officii, & temporis, ſed eos tamquam iniuſtè perceptos in fabricas huiuſmodi beneficiorum, vel pauperum eleemoſynas erogare teneatur. Si verò vltra dictum tempus in ſimili negligentia contumaciter permanſerit, legitima monitione præcedente, beneficio ipſo priuetur, cum propter officium detur beneficium. Intelligatur autem officium omittere, quo ad hoc, vt beneficio priuari poſſit, qui per quindecim dies illud bis ſaltem non dixerit, Deo tamen vltra præmiſſa de dicta omiſſione redditur rationem, quæ pœna in habentibus plura beneficia reiterabilis toties ſit, quoties contrafacere contineantur.

Quod Decretum fuit innouatum, declaratum, & auctum per Pium V. qui edidit Statutum de fructibus, quos amittunt, qui horas Canonicas non recitant, Romæ datum ſub die 12. Cal. Octobr. 1571. fol. 1134. prout ſequitur.

Ex proximo Lateran. Concilio pia & ſalubris Sanctio emanauit, vt quicũq; habens beneficium Eccleſiaſticũ, cum cura, & ſine cura, ſi poſt ſex menſes, quã illud obtinuerit, diuinũ officium legitimo ceſſante impedimento non dixerit, beneficiorum ſuorũ fructus, pro rata omiſſionis officii, & tẽporis, ſuos non faciat, ſed eos tamquam iniuſtè perceptos, in fabricas ipſorum beneficiorũ, vel pauperum eleemoſynas erogare teneatur. Verũtamen multorum animi ſuſpẽſione tenentur, cuiuſmodi ratæ prædictæ ratio ſit habenda. Nos huic rei euidẽtius, atque expreſſius prouidere volẽtes, ſtatuimus, vt qui horas omnes Canonicas, vno, vel pluribus diebus intermiſerit, omnes beneficij, ſeu beneficiorum ſuorum fructus, qui illi, vel illis diebus reſponderent, ſi quotidie diuiderentur, qui verò matutinum tantum, dimidiam; qui ceteras omnes horas, aliam dimidiam, qui harum ſingulas, ſextam partem fructuum eiuſdem diei, amittat; tametſi aliquis choro addictus non recitans omnibus horis Canonicis cum alijs præſens, adſit, fructuſq. & diſtributiones fortè aliter aſſignatas, ſola præſentia iuxta ſtatuta, conſuetudinem, fundationem, vel aliàs ſibi lucrifeciſſe prætẽdat: Is enim præter fructuum, & diſtributionum amiſſionem, item ille, qui primis ſex menſib. officium non dixerit, niſi legitimum impedimentum ipſum excuſauerit, graue peccatum intelligat admiſiſſe. Declarantes præſtimonia, præſtimoniales, portionales, portiones, & quæcumque alia beneficia, etiã nullum omninò ſeruitium habentia, obtinentes, cum prædictis pariter conueniri. Ad quemcumque penſionem, fructus, aut alias res Eccleſiaſticas, vt clericus percipit, cum modo prædicto ad dicendum officium paruum Beatæ Mariæ Virginis decernimus obligatum, & penſionum, fructuum, rerumq. ipſarum amiſſioni obnoxium. Nulli ergo, &c.

ADDITIO. Ad quorum Statutorum ornatum, & declarationem, videndi ſunt Dominic. à Soto lib. 10. de iuſt. & iure, q. 5. art. 6. Nau. in Man. c. 25. num. 122. & ſeq.

& ſeq. & de Orat. & Horis Canon. cap. 6. num. 31. & infrà, & in conſ. 22. & 14. de celebr. miſſ. in antiq. Simanc. de Cathol. inſtitut. titulo 9. num. 208. Ignat. Lopez ad Diaz. in Pract. Crim. Can. cap. 54. author Cathecheſ. Neap. lib. 4. à ca. 1. vſque ad 7. Menoch. de arbitr. iudic. lib. 2. cent. 2. caſu 249. iunctis his, quæ dicit in addit. nouiſſimè impreſſis ad præd. Caſum 429. quos in loco non admittit, nec recipit opinionem Nauar. (in quam fere omnes conueniant) aſſerentis clericum omittentem recitare Horas Canonicas intra primos ſex menſes à die habiti beneficij, non teneri ad fructuum reſtitutionem, licet mortaliter peccet; Ipſe tamen concluſiuè tenet, quod cum primum quis habet beneficium quæcumque Horarum omiſſio, illum ad fructuum reſtitutionem obligat; & mouetur ratione: quia tales fructus dantur loco mercedis operæ, & laboris, vt habetur Numer. c. 18. ibi: Filijs Leui dedi omnes decimas Iſrael in poſſeſſionem, pro miniſterio quo ſeruiunt mihi in tabernaculo fœderis, & qui non laborat, non manducat. 2. Theſſalonic. cap. 3. & tunc; an ipſe clericus poſſit ſe componere cum ſuo Epiſcopo, & Superiore pro hac pœna ad eius arbitrum, & voluntatem, adde Sot. loco ſuperius citato. Qualiter verò illa rata fructuum, de qua in Conſtitutione Pij V. ſit reſtituenda, ſcilicet, an pro aliqua parte, vel in totum, vide Card. Tolet. in Sum. lib. 2. ſub cap. 12. & Henriquez in Sum. lib. 13. de excommunic. cap. 13. ſub num. 2. & vt ceſſent pęnæ, de quibus in prænar. Statutis, quæ ſint iuſtæ cauſæ excuſantes recitationẽ Horarum poſt Nauar. in Man. cap. 25. num. 100. & ſeq. & latius illas diſcutientem de Orat. & Canon. Horis ca. 31. per totum breuiter, & ſub compendio illas recenſent Menoch. in prææalleg. addit. ad Caſum 429. & Tolet. in præd. lib. 2. cap. 14. ſub. rubr. de cauſis excuſantibus ab Officio perſoluendo, & de tempore Horarum Canonicarum, adeſt inſignis tractatus Marcelli Frãcolini presbyt. & Doct. Bodiani.

Præterea, ſciendũ eſt, quod Sacra Congrègatio cenſuit, Canonicos Collegiatæ, omninò eſſe ad reſidẽdum, atque ad Horas Canonicas ſtatutis horis recitandas compellendos, niſi Collegiata eſſet ruralis, ac deſtituta, in qua anteanunquam ſupra memoriam ſolitum ſit reſideri, & Canonicos non habentes aliunde vnde viuant, alere non poſſet, & niſi huiuſmodi qualitates in ea Collegiata ſimul concurrant, Canonicos ad eas incunctanter compelli debere, & tangunt Reſcriptum Dño Epiſcopo Sarnenſi.

Quando verò Canonicus non reſidens ex iuſta cauſa poſſit percipere fructus, & quas diſtributiones vide infrà in verbo, Reſidentia.

ILLEGITIMI.

PRÆTER Summiſtas, in hoc verbo, ſciendum eſt, quod illegitimi ſunt inhabiles ad Ordines, & Beneficia, ad ſucceſſionem bonorum, & ad ingreſſum Religionis.

De Ordinibus, & Beneficiis habetur in titulo de filiis presbyt. in Decret. & in Sexto; & quantum ad Ordines, remanet ius antiquum intactum, vt dicam infrà in verbo, Ordo, Sed in Beneficiis de iure antiquo per Conſtitutionem Alex. III. poterant ſuccedere mediatè, tamen per Clem. VII. fuit reuocata in anno 1533. incip. Ad Canonum conditorem, fol. 339. in Bullario tenoris ſequentis.

Clemens Epiſcopus, ſeruus ſeruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

AD Canonum conditorem non eſt dubium pertinere, cum Statuta à ſe, vel prædeceſſoribus ſuis ad animarum Chriſti fidelium ſalutem edita propter eorum auſum, qui ſucceſſu temporis malitia hominum ſuccreſcente magis indies dignoſcitur, obeſſe, quam prodeſſe, animaduertit, ne vlterius obeſſe valeat prouidere. Sanè poſtquam felic. rec. Alexãder Papa III. prædeceſſor noſter, filios præſertim ſacerdotum in eccleſijs paternis ſuccedere prohibuerat, eoſq. nihilominus, media intercedẽte perſona filios ipſos habere diſpoſuerat, cum paſſim ſacerdotes in eccleſijs ſuis eorum filij potirentur, ſatagentes in Alexandri prædeceſſoris huiuſmodi diſpoſitione confiſi, eccleſias ſuas, quas ad eorũ peruenire filios geſtiebant, in fauorem perſonarum, quæ eccleſias ipſas, etiam illarum poſſeſſione non habita, in ipſorum reſignãtium filios ex fornicatione genitos, illico mox reſignare ipſiq. filij eccleſias ipſas diſpenſatione ſuper defectu natalium, quem ex dictis ſacerdotibus reſignantibus geniti, patiebãtur, etiam patris nomine expreſſo, obtenta, conſequi hactenus cõſueuerint, profectò perniciosum ſemper, & abominabile, ac in grauem Diuinæ Maieſtatis offenſam tendere, videlicet, quod ipſi presbyteri eorum crimen, quod erat occultum, nõ ſine turpitudine ob ordinatum ſuperiorum filiorum amorem detegere erubeſcerent. Iudicauimus propterea, quod vbi tempus quod omnia palam facit, & præſentium ratio, quid in futurum cauendum ſit, admonet, merito admonemur, & tollendũ huiuſmodi abuſum neceſſario arbitrati ſumus, & eiuſdẽ Alexandri prædeceſſoris Canonem corrigere, potius quam talia cum tanto hominum ſcandalo tolerare. Habita igitur ſuper his cum venerabilibus filijs noſtris Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalib. matura deliberatione, de eorũ conſilio, & vnanimi conſenſu, authoritate Apoſtolica tenore præſentiũ ſtatuimus, & ordinamus, qđ de cetero filij presbyterorum ex fornicatione nati, Eccleſias Cathedrales etiam Metropolitanas, ac Monaſteria, quibus eorum patres præfuerũt, ſeu illa, & illas dignitates, etiam maiores, & principales perſonatus, adminiſtrationes, & officia etiam curata, & electiua, & quæcũque beneficia Eccleſiaſtica cũ cura, & ſine cura, & ſecularia, & quorumuis ordinum regularia, quæ presbyteri, & clerici, ac religioſi eorum patres in titulum, vel commendam aut adminiſtrationem ad tempus, ſeu in perpetuum aliquando obtinuerunt, nullo vnquam tempore quoquomõ obtinere poſſint, nec cum eis ſuper hoc diſpenſare intendimus, & ſi quas diſpenſationes per Nos cõcedi contigerit, tamquam per præoccupationem, & contra mentem noſtram conceſſas, eis nullatenus ſuffragari, taleſq. diſpenſationes noſtris volumus exulare temporibus, & quod nobis licere non patimur, noſtris ſucceſſoribus indicamus, non obſtantibus præfati Alexandri prædeceſſoris, & alijs Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ceteriſq. contrarijs quibuſcumque, &c. Datũ Romæ apud Sanctum Petrũ, Anno Incarnationis Dominicæ 1533. nonis Iunij, Põtificatus noſtri anno ſeptimo.

Filij illegitimi excluduntur à ſucceſſione in beneficijs parentum tam mediatè, quam immediatè, de qua meminit Rebuff. In Praxi benef. par. 2. ſub titulo, de diſpen. ſuper defectu natalium nu. 24. eamq. refert Nauar. in cap. ſi quando except. 21. de Reſcript. & ampliatur per Conc. Trid. ſeſſ. 25. cap. 15. de refor. per

quod redduntur prorſus inhabiles ad obtinendum aliquod beneficium in Eccleſia, in qua parentes eorum habent. vel habuerunt illud, vel aliud ſimile, aut diſſimile; quod Decretum refert, & declarat Nauar. in fine d.c. filius verò legitimus poteſt ſuccedere mediatè, non autem immediatè, cap. ad extirpandas, de fil. presbyt. Quãtum verò attinet ad ſucceſſionem bonorum illegitimos inhabiles prorſus, & incapaces reddit Pius V. per eius Conſtitutionem Romæ publicatam die 2. Martij, 1571. in Bullario fol. 169. tenoris ſequentis.

Quę Ordini Eccleſiaſtico noxia eſſe, & ſcandalũ obijcere perhibẽtur, neceſſe eſt è medio ſubmouere. Quod nos pro noſtri muneris officio inter alia incõmoda, quæ in oculos noſtros incurrũt de Chriſti peculio, ne ab indignis, & reiectis ignominioſe conſumatur, neue illorũ cauſa eccleſijs, & pauperibus præcipiantur, curã præcipuã habere volentes, de nobis attributæ poteſtatis plenitudine, reuocamus, & abolemus, oĩa, & quecũque Priuilegia, Licentias, Diſpẽſationes, & Indulta faciendi teſtamenta, donationes, ſiue inter viuos, ſiue cauſa mortis, legata, & quaſcũque alias diſpoſitiones, de Dominijs, Terris, Caſtris, Domibus, & quibuſlibet alijs bonis, & rebus immobilibus, mobilibus, & ſe mouentib. necnon pecuniis, iuribus, & actionibus ex beneficiis, fructibus, penſionibus, & aliis rebus Eccleſiaſticis qualibuſcumque confectis, acquiſitis, & aliàs quomodocũque prouenientibus, necnon de peculio, & aliis etiam ſola induſtria, labore, muneribus, aut quocũque alio modo partis, cuiuſcũque qualitatis, ſpeciei, naturæ, & valoris exiſtentibus, in quoſcũque illegitimos ſiue ſuos, ſiue extraneos, etiã legitimatos, eoſdemq. ex toto vel in parte hæredes inſtituendi, & ſubſtituendi, ſeu quod ipſi in prædictis ab inteſtato ſuccedant, ceteraſq. huiuſmôi facultates, & permiſſiones, ac etiam habilitationes, & capacitates ſuccedendi in bonis, & rebus feudalibus, & emphyteuticis ab Eccleſiis, Monaſteriis & piis locis profectis, quibuſcumque perſonis ſecularibus, & quorumcumque Ordinum, necnon Militiarum, & Hoſpitalium, Regularibus, ac Rom. Curiæ Officialibus, & aliis Curialib. Cutiãq. ipsã ſequẽtib. & ẽt Vrbis Romæ ciuib. ac Palatii ædes, cẽſus, aliaq. bona in ea, eiuſq. diſtrictu habentib. noſtris quoque, & aliorũ Romanorũ Pontificũ familiarib⁹, eccleſiarũ Prælatis, ẽt S.R.E. Cardinalibus, & aliis cuiuſcũque dignitatis, ordinis, & cõditionis exiſtẽtibus, illorumq. & aliis Eccleſiis, Capitulis, Cõuẽtibus, Ordinibus, Militiis, Hoſpitalib⁹, Collegiis, Officiis, & Locis, ac p̃dictæ Vrbi, aliiſq. Ciuitatib. Prouinciis, & Dominiis, eorũq. dominis, populis, ciuib. & incolis, tã per fec. recor. Sixtũ IV. Innocentiũ VIII. Alexandrũ VI. Iuliũ II. Leonẽ X. Clementẽ VII. Paulũ III. Iuliũ III. Paulũ IV. Piũ IV. & qui ante illos fuerũt alios quoſcũq. Romanos Põtifices, ac Nos & Sedẽ Apoſtolicã, eiuſq. Legatos ẽt de latere. Nũcios, Notarios, Cõitates, Collegia, Officia, & Loca, ẽt per modũ Statuti perpetui, generalis Legis, initi, & ſtipulati cõtractus, ſeu quaſi, & aliã ſub quibuſcũque tenoribus, & formis, ac cũ quibuſuis reſtitutiuis, p̃ſeruatiuis, mõtis atteſtatiuis, derogatoriarũ derogatoriis, aliiſq. fortiorib⁹, efficacioribus, & inſolitis Clauſulis, necnon irritantib. & aliis Decretis, ẽt Motu proprio, & ex certa ſcientia, deq. ſimili poteſtatis plenitudine, ac prædictorũ Cardinaliũ cõſilio, & matura deliberatione in Cõſiſtorio habita, necnõ cõſideratione, intuitu, cõtemplatione, vel ad inſtãtiã Imperatoris, Regum, & aliorũ Principum, ẽt ob remunerationem laborum & obſequiorum nobis, & dictæ Sedi impenſorum, refectionem damnorum, compenſationem iurium ceſſorum, vel ablatorum, nauatæ militiæ contra hæreticos, & fideles, ſeu pro prædictæ Vrbis ornatu, & frequentatione, ac quibuſ-

cumque

cumque alijs vſibus,ac etiam neceſſarijs,& pijs cauſis conceſſa,& multiplica-
tis vicibus confirmata,innouata,extenſa,& moderata,& quãtocumque tẽpo-
re pacificè obſeruata,quo ad eã partem,quæ illegitimos prædictos tangit dum-
taxat,etiam ſi illa contineant,quod omnes Curiales,Curiã ſequentes,& alij,ſi-
ue Eccleſiaſtici,ẽt Cardinales, ſiue mundani, qui palatia,domus,& prædia vr-
bana,vel ruſtica ædificauerint,aut cẽſus,aliaue bona acquiſierint,aut aliàs ac-
quiſita habuerint in dicta Vrbe, & circum eam ad miliaria decẽ, ex bonis, ſeu
fructibus Eccleſiaſticis,hi tales de illis necnon iuribus, & iuriſdictionibus om-
nibus in fauorẽ illegitimorũ,aut quomodolibet inhabilium,& incapaciũ, ſiue
inter viuos,ſiue cauſa mortis diſponere,eoſq. hæredes, & ſucceſſores vniuerſa-
les,vel particulares inſtituere,& ſubſtituere,& ſi inteſtati deceſſerint,ipſi illegi-
timi,& incapaces in illis ſuccedere poſſint,quodque per quaſcumque reuoca-
tiones, derogationes, aut alias contrarias diſpoſitiones, illis quorum intereſt,
præiudicari nequeat,& ſi vllo vnquam tempore præiudicatũ,aut derogatum,
quoquomodo apparuerit,ius quæſitum,ablatum,& literæ reuocationũ,& de-
rogationum huiuſmodi,iuris quæſiti ablatæ cenſeantur. Sicq. per quoſcumque
iudices iudicari debeat, & etiam definiri; Ac pariter tollimus, & abrogamus
omnes,& quaſcũque facultates ſimilia concedẽdi, Legatis,Nuntijs, Notarijs,
Cõmunitatibus,Collegijs,Officijs,& aliis ſupradictis, quorum oĩum tenores,
ac ſi ad verbum infererentur habemus,præſentibus pro expreſſis,ita vt priuile-
giorũ,diſpenſationũ,facultatũ, habilitationũ, capacitatũ,indultorũ, & aliorũ
ſupradictorũ ſic reuocatorũ,ac ẽt literatũ legitimationis prætextu, nullus om-
nino de huiuſmodi bonis,reb.pecuniis,iuribus,iuriſdictionibus, & actionibus
in cõmodum,& fauorẽ illegitimorum vtriuſque ſexus,ſiue etiam filiorum,ſiue
conſanguineorum, affiniumue, ſiue extraneorum, etiam in ſtatu ſeculari pro-
creatorum, ac legitimati quacumque authoritate donatorũ, & ad huiuſmodi
res,& bona, eiuſq. ſucceſſionem teſtato,vel inteſtato idoneorum,& capacium
effectorum, ſiue teſtamento, ſiue donatione, ſiue legato, ſiue eleemoſyna, ſiue
alio quocumque titulo, & pro opere (exceptis in communi, ac omni fraude,
conuentione,ſeu compoſitione ceſſante, Hoſpitalib.expoſitorum,& orphano-
rũ,diſponere nec illegitimi ipſi in eis ab inteſtato, ſiue protinus, ſiue per inter-
poſitas perſonas ac quomodocumque ſuccedere,aut illa aliàs ad eos etiam per
quẽcumque circuitum multiplicatarum in alios capaces ſucceſſionũ, vllo ipſo
deuenire poſſint. Ad hæc nulla eſſe, & pro infectis haberi volumus, omnia, &
quæcumque facta hucuſque teſtamẽta,legata,donationes, & alia diſpoſita hu
iuſmodi, quæ viuentibus adhuc teſtatoribus, aut aliàs locũ non habuerunt, ac
pariter ab inteſtato ſucceſſiones,non tamen litigioſas,quæ plenariũ nõ ſunt ef-
fectũ ſortitæ. De hinc vero diſtrictius prohibemus,ne talia ſiue in prędictos il-
legitimos vtriuſque ſexus, ſiue in illorum coniuges ſiue ipſorũ parentes, filios,
deſcendentes,aſcendentes,vel alios cognatos,ſiue viuẽtibus, ſiue defunctis vi-
ris illegitimis,etiã paupertatis,dotis,aut alterius cuiuſcũque pij operis: intuitu
fiant,neue ipſi vnquam in reb.bonis,pecunijs,iuribus,iuriſdictionib.& actio-
nibus prædictis,ſiue totius,ſiue in parte ſuccedant, aut illa ad ipſos, quauis di-
ſpenſatione ſuffultos, ẽt per prædictũ circuitum deueniant, neue de eis vlla in
alium,ſeu alios conceſſio,nouatio,trãslatio,aliaue diſpoſitio fiat,aut alia bona
ſimilia,vel diſſimilia,illegitimis,aut alijs ſupradictis concedantur. Quod ſi p̃di-
ctorum quiſquam fuerit præſentium violator, teſtamentum, donatio, legatũ,
& diſpoſitio omninò non teneat, nec etiã quo ad alios capaces, & res alias va-
leat,

Digitized by Google

leat, ſicq. diſponens priuilegio, diſpenſatione, facultate, & indulto prædicto, eiuſq. vſu, & commodo etiam in ceteris omnibus ipſo ſit iure priuatus. Nemo quantumuis capax illius prætextu fructus, res, pecunias, aut prorſus alia bona ſua faciat, nec illa detinens vlla præſcriptione, aut vllo alio iuris præſidio adiuuetur, ſed ad integram illorum reſtitutionem quocumque temporis lapſu non obſtante, debeat coerceri. Ita vt omnes in Eccleſijs, Monaſterijs, & beneficijs ſucceſſores, tam coniunctim, quam diuiſim, quiſque videlicet pro rata ſua, illa omni tempore recuperare poſſint, & qui primus ceteris ab eo monitis, & negligentibus iudicium intenderit, ei ſoli res tota merito vendicetur. Nullis verò huiuſmodi ſucceſſoribus pro prædictis inſiſtētibus, ac etiam de peculio aliàs quam ex rebus Eccleſiaſticis confecto, locorum ordinarij, tam cōceſſorum, & relictorum illegitimis, eorumq. cauſa, quam quorumcumque aliorum bonorum immobilium, & ſe mouentium, necnon pecuniarum, fructuum, rerum, & iurium, aliàs ſub dictis Teſtamentis, Donationibus, Legatis, & Diſpoſitionibus comprehenſorum, corporalem poſſeſſionem, amotis inde, & expulſis quibuſcumque detentoribus, ſiue incapacibus, ſiue capacibus, per ſe, vel alium, ſeu alios liberè apprehendant, & apprehenſam huius Sedis nomine cuſtodiant, donec ipſa Sedes de illis, vti tum tulerit piorum operum neceſſitas, duxerit prouidendum. Bona verò, res, & iura feudalia, vel emphyteutica, (alijs legitimis ad ea fortè vocatis non exiſtentibus) eo ipſo deuoluta, & iuri, ac proprietati ſuarū Eccleſiarum, & locorum reſtituta, & cum reliquis eorum bonis conſolidata eſſe declaramus, decernentes irritum, & inane, quidquid ſecus per quoſcumque ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus, &c.

Quam Conſtitutionem idem Pius V. die 5. Martii 1572. per aliam Conſtitutionem fol. 1159. incip. Ad Romanum, &c. declarauit, loqui, & intelligi debere etiam de quibuſcūque bonis patrimonialibus, tam mobilibus, quam immobilibus, & ſe mouentibus iuribus, & actionibus quibuſcumque.

ADDITIO. Pro quarum Conſtitutionum maiori declaratione adeſt notabilis deciſ. Rotæ Romanæ 214. par. 2. diuerſorum Aldobrandini, tunc Auditoris nunc Summi Pontificis, die 29. Octobr. 1584. fol. 122. vbi refert ex d. Bullæ diſpoſitione fuiſſe concluſum, & iudicatum, non prohiberi laicum vigore priuilegiorum diſponere in illegitimos de bonis mere patrimonialibus, & laicalibus, nullam habentibus mixturam cum bonis ab Eccleſia profectis, ſed Bullam comprehendere ſolum clericos diſponentes de bonis nedum quæſitis ex fructibus beneficiorum, ſed etiam de bonis patrimonialibus; item & laicos quando diſponerent de bonis ab Eccleſia profectis, vt ſunt emphyteuſis, & feuda Eccleſiaſtica, & bona quæſita ex penſionibus quas laici ex priuilegio aliquando obtinent.

Quamuis illa Pij V. Conſtitutio reuocatoria facultatū teſtandi, & diſponendi in illegitimos edita, nimis dura lex habeatur, ſeruanda tamen eſt, ad tex. in l. proſpexit, ff. qui & à quibus, &c. Sed eſt rurſus cum hac moderatione interpretanda, vnà cum eiuſdem conditoris declaratoria, quæ retentis eiſdem terminis Conſtitutionis declarata, intelligi debet, cum omnibus illius Clauſulis, vt ſcilicet ſonent, & reſtringantur quo ad licentias, priuilegia, & indulta à iure ſpeciali prouenientia, non autē à iure Communi conceſſa in fauorem illegitimorū: tum quia ſublato iure ſpeciali, regulariter non tollitur ius Commune, quod vt potentius, difficilius reuocatur, quā ius ſpeciale, ad text. in l. eius militis, §. militia

miſ-

miſſus, ff. de milit. teſtam. tum, quia à iure antiquo non cenſetur receſſum, niſi quatenus in nouo exprimitur, argum. text. in l. præcipimus, §. fin. vbi gloſſa, C. de appellat. & per hanc Extrauag. nulla mentio, neque receſſio fit à iure Cõmuni, & ideo quando fieret diſpoſitio in illegitimos de bonis cuiuſcumque qualitatis, vigore alicuius facultatis, ſeu gratiæ particulariter competentis, & Sedis Apoſtolicæ authoritate impetratæ, cõtra, vel præter ius Commune, hoc præciſè intelligitur prohibitum, & reuocatur per hanc Extrauag. Non autem quando Clerici ſeculares in Sacris conſtituti, vel obtinentes beneficia Eccleſiaſtica, (oĩ dolo, & fraude ceſſante) in ſuos, vel alienos ſpurios pauperes, & bonæ cõditionis, ac famæ diſponerent ex cauſa alimentorum vel dotis, quæ loco alimentorum ſuccedit, vt hac Conſtitutione non obſtante licitè poſſint iuxta æquitatem Canonicam, & iuris Communis diſpoſitionem cõtentam in cap. cum haberet, & ibi Panor. & Card. Alex. de eo qui duxit in matrim. quã poll. per adulter. Latè Anton. Gabriel. lib. 6. Com. Concluſ. tit. de Alimentis, Concluſ. 1. cum aliàs reſultaret iniquitas cõtraria naturali pietati; quæ declaratio clarè colligitur ex Nauar. in Comment. de Spolijs, §. 18. nu. 9. & ſeq. quo loci hanc Pij V. Extrauag. ad verbum plures ad illam adiiciendo annotationes refert, & repetit, ac confirmat cum eorundem argumentorum formatione in conſ. 4. & 5. de teſtament. in nou. & fuit deciſum per Rotam Rom. in deciſ. 485. diuerſ. vol. 1. quæ Rota, ſub num. 12. ſubdit, vt in tali caſu diſponi poſſit, in primis tamen de bonis patrimonialibus, aut aliàs, quam ex beneficijs acquiſitis, & in ſubſidium ex fructibus beneficiorum, ſeu penſionum, &c. An verò filius Sacerdotis, ſiue Clerici Sacris Ordinibus inſigniti valeat ſuccedere, vide Didac. Couar. in epitom. de Sponſal. & matrim. par. 2. c. 8. §. 5. num. 17. Vrſillum in annot. ad deciſi Afflicti 96. & Molinam de iuſtitia diſput. 167. ſub 4. Concluſ.

Item declaratur, vt reuocatio, quæ per hanc Pij. V. Conſtitutionem fit, non extẽdatur ad Priuilegia, ſeu indulta conceſſa ab Imperatore, Regibus, et regalia iura habẽtibus, filijs Clericorum, quo ad facultatem capacitatis ſuccedendi circa temporalia, extra tamen dominium temporale Papæ, ex Nau. in proprijs huius Bullæ terminis in prealleg. conſ. 5. num. 6. & 7.

Denique declara, vt præfata Extrauag quatenus annullat legitimationes, & vt ipſis non obſtãtibus excludantur etiam ipſi legitimi à iure ſuccedendi, tamquam exorbitans reſtringatur, iuxta limites, ſeu terminos, de quibus loquitur, & ſic ad effectum lãtum, ne legitimationum prætextu poſſint mediatè, vel immediatè ſuccedere, aut aliàs acquirere, non aũt vt cenſeantur inhabilitati ſimpliciter, ſcilicet, vt illarũ vigore non poſſint effugere turpitudinẽ, & maculam, ac fieri honeſti, & digni, cum iſta reſpiciant perſonam, & Cõſtitutio loquitur, quo ad bona, vt præfertur, vnde tamquam penitus diuerſa, inductum in vno, nõ porrigitur ad aliud, prout illam in hac parte ſic declarat Rota Rom. in deciſ. 505. diuerſ. vol. 1.

Quod ad illegitimos volentes ingredi Religionem, & de eis etiam ingreſſis, vide infra, in verbo Monaſteria, ſeu conuentus Regularium.

INVEN-

Digitized by Google

INVENTARIVM ACTORVM.

SCiendum eſt, quod ne Sede vacante Acta cauſarum criminalium occupentur, fuiſſe Pij V. conſtitutione præceptum omnibus Epiſcopis vtriuſque Siciliæ, vt conficiant quotannis inuentarium actorum criminalium ſuæ Curiæ, fol. 111. in Bullario publicata Romæ die vltima Martij, 1572. incip. Muneris noſtri, eſt aditum prohibere per quem ſalubris delictorum animaduerſio perperam diſturbatur. Nefarium etenim facinus in pleriſque Epiſcopalibus Regni Siciliæ citrà, & vltrà Pharum, audiuimus exoriri, quod Cathedralibus Eccleſiis Præſule viduatis, Vicarij à Capitulis conſtituti, gratia, timore, odio, vel ſordibus, quas volunt inquiſitiones, & teſtimonia reorum, & cauſarum criminalium violant, ſurripiunt, & lacerant, ne dictorum cognitio, vel vindicta vſpiam conſequatur. Nos ad hoc malum, qua poteſt induſtria coercendum, pro noſtro officio intenti, præcipimus omnibus Archiepiſcopis, & Epiſcopis dicti Regni, præſentibus, & futuris, vt deinceps inuentarium authenticum omnium; & quarumcumque ſuę Curię querelarum, accuſationum, inquiſitionũ, denunciationum, teſtificationum, inſtrumentorum, proceſſuum, ceterorumq. Actorum, cauſarum, & negotiorum criminalium, etiam mixtorum, quę apud Curiæ ſuæ Notarium fuerint, quotannis in perpetuum conficiant, confectum, & dicti Notarij manu ſubſcriptum penes ſe cuſtodiant, donec ſuper iis fuerit iudicatum. Et ſi eos de vita decedere interim conſtiterit, illud vniuerſum ſigillo ſuo obſignatũ, fidei Sacerdotis, cui peccata confitentur, morte impendente cõmittant, qui ea ſecuta protinus ipſum Prælato, ac domui, ſeu conuentui digniori Regulariũ illius Ciuitatis debeat reſignare, vt ab eis ritè, & fideliter aſſeruetur, donec futurus aduenerit Præſul, cui illud itidem clauſum, & integrum tribuatur. Quod ipſimet per ſe faciant, ſi quando neceſſe habuerint peregrè proficiſci, illa vt illud ipſum ſtatim cum præfectos redierint, recipiant ab eiſdẽ. Quicumque autem teſtimonia, proceſſus, ſcripturas, & inſtrumenta huiuſmodi quocumque modo violauerit, corruperit, ſubtraxerit, ſuppreſſerit, aut iuſſerit fieri, ſeu auxilium, cõſilium, vel fauorem præſtiterit, omni ſit dignitate, officio, & beneficio, præſentium authoritate priuatus, & ad futura inhabilis eo ipſo. Idem quoque, & pariter Notarius, cui quid prædictorum defuerit, aut alia deliquerit in prædictis, iam falſi reus declaretur, pœnaſq; omnes ſubeat, quę ſunt in huiuſmodi rerum falſarios per ſanctiones Canonicas, & Conſtitutiones legitimas irrogatæ. Nulli ergo, &c.

IVDAEI.

PRæter Summiſtas, ſciendum eſt, qualiter vltrà diſpoſita in c. Iudæi, el 2. de Iudæis, & in Extrauag. Com. Ioan. XXII. incip. Dignum, eod. titulo, ad maiorem declarationem extat Pauli III. Conſtitutio, quod Iudæi, ceterique infideles ad agnitionem Catholicæ fidei venientes bona patrimonialia, maternaliaque, & omnia eorum conſuetudine acquiſita, ſeu quæ verum domi-

dominium habere non reminiſcuntur, etiam viuis, & inuitis parentibus habere, tenere, & poſſidere valeant, tenoris ſequentis.

Paulus Epiſcopus, ſeruus ſeruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

CVpientes Iudæos, & alios infideles quoslibet ad fidem Catholicam conuerti, & prætextu bonorum per eos antea poſſeſſorum ab eadem fide non detrahi, Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, authoritate Apoſtolica, tenore præſentium hac in poſterum valitura Conſtitutione ſancimus, quod cuicumque eorundem Iudæorum, & infidelium, ad dictam fidem conuerti volenti, etiam ſi in patria poteſtate conſtitutus fuerit, bona ſua quæcumque tam mobilia, quam immobilia, intacta, & illæſa permaneant. Ita vt etiam filijſfamilias, & in patria poteſtate, vt præfertur conſtituti, legitima, & quacumque alia portione bonorum patrimonialium, aut maternorum eis de iure, ſeu ſucceſſione bonorum eis aliàs debitorum, per eorum parentes fraudari, aut priuari non poſſint, neque debeant, ſed eis integrè, etiam ſi contra voluntatem parentum ſuorum ad fidem ipſam conuerſi fuerint; etiam eorum parentibus viuentibus, debeantur. Et ſi bona ipſa ex vſura, aut illicito quæſitu fuerint acquiſita, & notæ ſint perſonæ, quibus eorum fuerit de iure facienda reſtitutio, (quia non remittitur peccatum, niſi reſtituatur malè ablatum) illa eiſdem perſonis omninò reſtituantur; perſonis verò non extantibus prædictis, quæ bona ipſa eſſent per manus Eccleſiæ in pios vſus conuertenda, bona huiuſmodi eiſdem Iudæis, & alijs infidelibus, in fauorem ſuſcepti Baptiſmatis, tamquam in pium vſum liberè concedimus: eaque apud ipſos ſic conuerſos Iudæos, & alios infideles remanere decernimus. Interdicentes ſub Diuini anathematis pœna, quibuſuis, tam Eccleſiaſticis, quam ſecularibus perſonis, ne vllam ſuper bonis huiuſmodi, quouis quæſito colore moleſtiam inferant, aut inferri patiantur, ſed magnum ſe feciſſe lucrum exiſtiment, dum tales Chriſto lucrati fuerint, ac quoniam (vt ſcriptum eſt) qui habuerit ſubſtantiam mundi huius, & viderit fratrem ſuum neceſſitatem habere, & clauſerit viſcera ſua ab eo, quomodo caritas Dei manet in ipſo? ſi ipſis conuerſionis tempore inopes, aut indigentes fuerint, omnes tam Eccleſiaſticos, quam ſeculares per viſcera miſericordiæ Dei noſtri exhortamur, vt ipſi conuerſis manus porrigant adiutrices, ipſi quoque Diœceſani, non ſolum Chriſtianos ad ſubueniendum ipſos exhortentur, ſed etiam, tam de redditibus Eccleſiarum, prout poterunt, quam de his, quæ ad pauperum vſus per ipſos conuertendos deuoluantur, huiuſmodi Neophytos ſuſtentare non negligant: ipſoſque à detractionibus, & contumelijs paterna affectione defendant. Et quoniam per gratiam Baptiſmi ciues Sanctorum, & domeſtici Dei efficiuntur, longeq. dignius exiſtit, regnare ſpiritu, quam naſci carne, eadem Conſtitutione ſtatuimus, vt Ciuitatum, & locorum, in quibus Sancto Baptiſmate pro tempore regenerabuntur, verè ciues ſint, & priuilegijs, ac libertatibus, & immunitatibus, quæ alij ratione

natiuitatis, & originis dumtaxat cõſequuntũr, gaudeãt. Curent inſuper Sacerdotes baptizantes, & alij de ſacro fonte eos ſuſcipientes, tam ante baptiſmum, quam poſt, illos in articulis fidei, ac legis nouæ præceptis, Catholicæq. Eccleſiæ ritibus diligenter inſtruere, & tam ipſi, quam Diœceſani operam dent, ne cum alijs Iudæis, ſeu infidelibus, ſaltem per longum tempus conuerſentur, ne, ſicut quãdoque contigit ab infirmitate curatis, modica occaſio ad priſtinam damnationem recidiuam efficiat. Et quoniam experiẽtia teſte, compertum eſt, mutuam ipſorum Neophytorum, inter ſe conuerſationem, ipſos in fide noſtra fragiliores reddere, ac ſaluti ipſorum plurimum officere, hortamur locorum Ordinarios, vt quantum pro incremento fidei viderint expedire, curẽt, & ſtudeant Neophytos ipſos cum originarijs Chriſtianis matrimonio copulare. Et prohibeant eiſdem ſub grauibus pœnis, ne mortuos more Iudæorum ſpolient, aut Sabbata, aliaſq. ſolemnitates, & antiquæ ſectæ ritus, quoquo modo obſeruent: ſed & Eccleſias, & prædicationes, prout alij Catholici, frequentent, & in omnibus Chriſtianorum moribus ſe conformes reddant. Contemptores autem prædictorum, per Sacerdotes, in quorum parochiis degũt, aut alios ad quos de iure, vel antiqua conſuetudine, de talibus inquirere ſpectat, aut etiam per alios quoſcumque Diœceſanis, ſeu Inquiſitoribus hæreticæ prauitatis deferant, & inuocato, ſi opus fuerit auxilio brachij ſecularis, per eos taliter puniantur; quod alijs tranſeant in exemplum. Et inſuper de his omnibus, in Prouincialibus, & Synodalibus Concilijs, diligens fiat inquiſitio, & tam circa Epiſcopos, & Sacerdotes, in præmiſſis negligentes, quam ipſos Neophytos, & infideles prædictos contemptores, opportunum adhibeatur remedium.

Si quis autem cuiuſcumque gradus, vel præeminentiæ fuerit, hmõi Neophytos, ne obſeruationem ritus Chriſtiani, & aliorum præmiſſorum complectantur, fouerit, aut defenderit, pœnas contra fautores hæreticorum promulgatas, ipſo facto incurrant, Neophyti verò, ſi ſe corrigere poſt monitionem Canonicam neglexerint, & ad vomitum Iudaizantes redire comperti ſint, contra eos, tamquam perfidos hæreticos, per Ordinarios locorum ſecundum Sacrorum Canonũ inſtituta procedatur. Non obſtantibus Conſtitutionibus; & Ordinationibus Apoſtolicis, ac quibuſuis Priuilegijs, Indultis, & Literis, etiam Apoſtolicis, ſeu ẽt Regijs, vel Imperialibus eiſdem Iudæis, vel infidelibus, qũolibet conceſſis: quæ quatenus in detrimentũ Catholicæ fidei, aut nominis Chriſtiani ſeu aliquorum ex præmiſſis, qũolibet vergent, & ad effectum præſentium, caſſamus, & irritamus, ac caſſa, irrita eſſe decernimus, alijs Decretis, & Conſtitutionibus Apoſtolicis, quæ ſuper præmiſſis ſunt cõdita, in ſuo robore duraturis; & vt hmõi Sanctæ Conſtitutionis iugis memoria habeatur, & ne quiſquam ipſius ignorantiã prætendere poſſit, illam per ſingulas Cathedrales, & Collegiatas Eccleſias, aliaq. pia loca, in quibus vberior erit fidelium concurſus, ſemel in anno ad minus infrà Diuina publicari volumus, & decernimus. Et quia difficile foret præſentes ad ſingula quæque loca deferri, volumus, & etiam declaramus, quod earundem præſentiũ tranſumptis, ſeu copijs, etiã impreſſis, & manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, ac ſigillo alicuius prælati munitis, eadẽ prorſus fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, vbicumq. forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Datũm Romæ apud Sanctum Petrum, ſub annulo piſcatoris, die vigeſimo primo Martij, Milleſimo, quingenteſimo, quadrageſimo ſecundo, Pontificatus noſtri anno octauo. Ad hanc Conſtitutionem Pauli III. vide Nauar. conſ. 2. de Iudæis.

Digitized by Google

Bulla S. D. N. D. Pij Diuina prouidẽtia Papæ V. ſuper confirmatione, ac reualidatione Bullæ olim à Sancta mem. Paulo PP. IV. contra Iudæos edita.

Pius Epiſcopus, ſeruus ſeruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

ROmanus Pontifex Chriſti Vicarius in terris, nonnunquam ea, quę pro zelo Religionis à ceteris Romanis Pontificibus prędeceſſoribus ſuis conceſſa dicuntur, vt illibata perſiſtant approbat, & confirmat, prout in Domino conſpicit ſalubriter expedire. Dudum felicis recordationis Paulus Papa IV. prædeceſſor noſter, zelo fidei Chriſtianæ motus certum modum viuendi, & habitãdi Iudæis præſcripſerit, prout in quadam eius Conſtitutione, cuius tenor ſequitur, & eſt talis, videlicet. Paulus Epiſcopus, ſeruus ſeruorũ Dei, ad perpetuã rei memoriam. Cum nimis abſurdum, & inconueniens exiſtat, vt Iudæi quos propria culpa perpetuæ ſeruituti ſubmiſit, ſub prætextu quod pietas Chriſtiana illos receptet, & eorum cohabitationem ſuſtineat, Chriſtianis adeo ſint ingrati, vt eis pro gratia contumeliam reddant, & in eos pro ſeruitute, quam illis debent, dominatum vẽdicare procurent Nos; ad quorum notitiam nuper deuenit, eoſdem Iudæos in Alma Vrbe noſtra, & nonnullis S.R.E. Ciuitatibus, Terris, & Locis, in id inſolentiæ prorupiſſe, vt non ſolum mixtim cum Chriſtianis, & propè eorum Eccleſias nulla intercedente habitus diſtinctione cohabitare, verum etiam domos in nobilioribus Ciuitatum, Terrarum, & Locorum, in quibus degunt, vicis, & plateis concedere, & bona ſtabilia comparare, & poſſidere, ac nutrices, & ancillas, alioſq. ſeruientes Chriſtianos, mercenarios habere, & diuerſa alia in ignominiam, & contẽptum Chriſtiani nominis perpetrare præſumant, conſiderantes Eccleſiam Roman. eoſdem Iudæos tolerare in teſtimonium verę fidei Chriſtianæ, & ad hoc, vt ipſi Sedis Apoſtolicę pietate, & benignitate allecti, errores ſuos tandem recognoſcant, & ad verum Catholicę fidei lumen peruenire ſatagant, & propterea cõuenire, vt quamdiu in eorum erroribus perſiſtunt, effectu operis recognoſcãt ſe ſeruos, Chriſtianos verè liberos per Ieſum Chriſtum Deum, & Dominum noſtrum effectos fuiſſe, iniquumq. exiſtere, vt filii liberę, filiis famulentur ancillę. Volentes in pręmiſſis quantum cum Deo poſſumus ſalubriter prouidere, hac noſtra perpetuò valitura Conſtitutione ſancimus, quod de cętero perpetuis futuris temporibus, tam in dicta Vrbe, quam in quibuſuis aliis ipſius Romanę Eccleſię Ciuitatibus, Terris, & Locis, Iudęi omnes in vno, & eodem, ac ſi ille capax non fuerit in duobus, aut tribus, vel tot quot ſatis ſint contiguis, & ab habitationibus Chriſtianorum penitus ſeiunctis per nos in Vrbe, & per Magiſtratus noſtros in aliis Ciuitatibus, Terris, & Locis prędictis deſignandis vicis, ad quos vnicus tantum ingreſſus pateat, & quibus ſolum vnicus exitus detur omninò habitent. Et in ſingulis Ciuitatibus, Terris, & Locis, in quibus habitauerint, vnicam tantum Synagogam in loco ſolito habeant, nec aliam de nouo conſtruere, aut bona immobilia poſſidere poſſint. Quinimò omnes eorum Synagogas pręter vnam tantum demoliri, & deuaſtare, ac bona immobilia, quę ad pręſens poſſident infra tempus eis per ipſos Magiſtratus pręfigendum Chriſtianis vendere, & ad hoc vt pro Iudęis vbique dignoſcantur, Maſculi biretũ, Feminę verò

aliud

aliud ſignũ patẽs ita vt nullo modo celari, aut abſcõdi poſſit glauci coloris pa-
lam deferre teneãtur, & aſtricti ſint, nec ſuper nõ delatione Bireti, aut alterius
ſigni huiuſmodi prætextu cuiuſuis, eorũ gradus, vel præeminentiæ, ſeu tolerã-
tiæ excuſari, aut per eiuſdẽ Eccleſię Camerariũ, vel Cameræ Apoſtolicæ Cleri-
cos, ſeu aliàs illi præſidẽtes perſonas, aut Sedis Apoſtolicæ Legatos, vel eorũ Vi
celegatos quouis modo diſpenſari, aut abſolui poſſint. Nutrices quoque, ſeu
Ancillæ, aut alios vtriuſque ſexus ſeruientes Chriſtianos habere eorum infan-
tes p mulieres Chriſtianas lactari aut nutriri facere, ſeu Dominicis, vel alijs de
præcepto Eccleſiæ Feſtis diebus in publico laborare, aut laborari facere, ſeu
Chriſtianos quoquo mõ grauare, aut cõtractus fictos, vel ſimulatos celebrare,
ſeu cũ ipſis Chriſtianis ludere, aut comedere, vel familiaritatẽ, ſeu cõuerſatio-
nem habere nullatenus præſumant. Nec in libris rationũ, & cõputorum, quæ
cũ Chriſtianis pro tempore habebũt alijs, quam Latinis literis, & alio q̃ vulga
ri Italico ſermone vti poſſint, & ſi vtantur libri huiuſmodi contra Chriſtianos
nullã fidem faciant. Iudæi quoque præfati ſola arte Strazzariæ, ſeu cenciarię,
vt vulgo dicitur contenti, aliquam Mercaturam frumenti, vel hordei, aut alia-
rum rerum vſui humano neceſſariarũ facere; Et qui ex eis Medici fuerint, etiã
vocati, & rogati ad curã Chriſtianorũ accedere, aut illi intereſſe nequeant, nec
ſe à pauperibus Chriſtianis dominos vocari patiantur. Et mẽſes in eorum ra-
tionibus, & computis ex triginta diebus completis omninò cõficiant, & dies
qui ad numerum triginta non aſcenderint non pro Menſibus integris, ſed ſolũ
pro tot diebus quot in effectu fuerint computentur, & iuxta ipſorũ dierũ nu-
merum, & nõ ad rationẽ integri menſis eorum credita exigant, ac pignora eis
pro cautione pecuniarum ſuarum pro tẽpore conſignata, niſi tranſactis prius à
die quo illa eis data fuerint, Decẽ, & Octo integris menſibus vẽdere nequeãt,
& poſtquã mẽſes prædicti effluxerint, ſi ipſi Iudæi pignora huiuſmodi vendi-
derint omnẽ pecuniam, quæ eorũ credito ſuperfuerit domino pignorum con-
ſignare. Et ſtatuta Ciuitatũ, Terrarum, & locorum, in quibus pro tẽpore habi-
tauerint, fauorẽ Chriſtianorum concernentia inuiolabiliter obſeruare etiã te-
neãtur, & ſi circa præmiſſa in aliquo quomodolibet defecerint, iuxta qualita-
tẽ delicti in Vrbe per nos, ſeu Vicariũ noſtrũ, aut alios à nobis deputandos, ac
in Ciuitatibus, Terris, & locis prędictis per eoſdẽ Magiſtratus, etiã tamquã re-
belles, & criminis læſæ Maieſtatis rei, ac à toto populo Chriſtiano diffidati no-
ſtri, & ipſorũ Vicarij, ac deputãdorum, & Magiſtratuũ arbitrio puniri poſſint.
Non obſtãtibus Cõſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac quibuſuis
tolerãtijs, ſeu priuilegijs, & indultis Apoſtolicis eiſdem Iudęis per quoſcũque
Romanos Põtifices prædeceſſores noſtros, ac Sedem prædictam, aut illius Le-
gatos, vel ipſius Romanæ Eccleſiæ Camerarios, & Cameræ Apoſtolicæ Cleri-
cos, ſeu alios illi Præſidentes, ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum
quibuſuis etiam derogatoriarũ derogatorijs, alijſq. efficacioribus, & inſolitis
Clauſulis, necnon irritantibus, & alijs decretis, etiã Motu Proprio, & ex certa
ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine conceſſis, ac etiã iteratis vici-
bus approbatis, & innouatis. Quibus omnibus, etiam ſi pro illorum ſufficienti
derogatione de eis, eorũq. totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiui
dua, ac de verbo ad verbũ, non autem per Clauſulas generales idẽ importan-
tes mentio, ſeu quęuis alia expſſio habẽda, aut aliqua exquiſita forma ſeruãda
eſſet, tenores huiuſmodi ac ſi de verbo ad verbũ nihil penitus omiſſo, & forma
in illis tradita obſeruata inſerti forent, præſentibus pro expreſſis habentes, illis
aliàs

Digitized by Google

aliàs in ſuo robore permanſuris,hac vice dũtaxat ſpecialiter,& expreſsè derogamus,cęteriſq. cõtrarijs quibuſcumque. Nulli ergo omninò hominũ liceat hãc paginã noſtrę sãctionis,et derogationis infringere,vel ei auſu temerario cõtra ire. Si quis aũt hoc attẽtare præſumpſerit,indignationẽ Omnipotentis Dei, ac Beatorũ Petri,& Pauli Apoſtolorũ eius,ſe nouerit incurſurũ. Dat. Romę apud Sãctũ Marcũ, Anno Incarntionis Dominicę Milleſimo Qningẽteſimo Quinquageſimo Quinto,Pridie Idus Iulij,Põtificatus noſtri Anno Primo. Nos igitur cupientes,vt Conſtitutio,Statuta,& Ordinationes hmõi perpetuis futuris tprib. obſeruentur,Motu proprio,et ex certa noſtra ſciẽtia,et nõ ad alicuius alterius nobis ſuper hoc oblatę petitionis inſtãtiã,ſed ex mera noſtra deliberatione,Conſtitutionẽ,Statuta,& Ordinationes hmõi,& prout illa cõcernunt oĩa,& ſingula in dicti prędeceſſoris literis cõtẽta,& inde ſecuta quęcũque authoritate Apoſtolica pręſẽtiũ tenore approbamus,innouamus,et cõfirmamus,et robur ppetuæ firmitatis obtinere decernimus,ac volumus,& ſub interminatione diuini iudicij pcipimus,& mãdamus, ea oĩa ĩ poſterũ obſeruari firmiter,nõ ſolũ in Terris,& Dominijs nobis ſubiectis,ſed ẽt vbique locorũ. Et ad oẽm circa colorem Bieti per maſculos, et ſigni per fęminas deferẽdorũ hmõi ſubmouendam hęſitationẽ,declaramus dictũ colorẽ eſſe, qui vulgo giallo dicitur, Mandantes in virtute ſanctæ obedientiæ omnibus,& ſingulis venerabilibus Fratribus Patriarchis,Primatibus,Archiepiſcopis,& Epiſcopis,quatenus in Ciuitatibus,& Diœc.proprijs præſentes noſtras literas publicari,& obſeruari faciãt. Et omnes Principes ſeculares,& alios Dominos,& Magiſtratus temporales rogamus,et obſecramus per viſcera miſericordię Ieſu Chriſti,eiſdem in remiſſionẽ peccatorũ nihilominus iniungẽtes, quod in præmiſſis omnibus eiſdẽ Patriarchis,Primatibus,Archiepiſcopis,& Epiſcopis aſſiſtãt,ſuum fauorem, & auxilium præſtent,ac contrafacientes pęnis,etiam temporalibus afficiant. Nõ obſtantibus omnibus,quæ idẽ Paulus prædeceſſor in ſupradictis literis voluit nõ obſtare,priuilegijs quoque indultis,& literis Apoſtolicis p recolẽdæ memorię Pium IV.Roman. Pontificem, prædeceſſorem noſtrũ,& Sedem Apoſtolicã, etiã forſan cõſiſtorialiter,ac per viam generalis Legis,& Statuti,ac in vim ſtipulati contractus,ex quauis etiam vrgẽtiſſima,& oneroſa cauſa,ac Motu proprio,& ex certa ſcientia,& de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine,etiam cũ quibuſuis etiam derogatoriarũ derogatorijs,aliiſq.efficacioribus,& inſolitis clauſulis,irritãtibuſq.& aliis Decretis quomodolibet cõceſſis,confirmatis,& innouatis, etiamſi in eis diſponeretur, & caueretur expreſsè quod ad delationẽ Bireti glauci coloris hmõi in itinere,ac quod nõ vt præmittitur,in loco clauſo habitare tenerentur,& quod bona ſtabilia vſque ad certam ſummam acquirere, ac ſocietatem cum Chriſtianis ſuper rebus ad annonã ſpectãtibus inire, ac cõuerſationem cũ eiſdẽ Chriſti fidelibus habere, ac pignora aliàs quam præſcripto modo diſtrahere,ac plures Synagogas retinere poſſent indulſerit,aut aliàs quomodolibet eis dictas literas Pauli prædeceſſoris in fauorẽ Hebræorũ prædictorum limitauerit. Quibus omnibus,etiam ſi pro illorum ſufficiẽti derogatione de illis eorũq.totis tenoribus ſpecialis,ſpecifica,expreſſa,& indiuidua,ac de verbo ad verbum, nõ autem per Clauſulas generales idẽ importantes,mẽtio,ſeu quæuis alia expreſſio habẽda,aut alia exquiſita forma ſeruãda foret,& in eis caueatur,quod nullatenus derogari poſſit,illorũ omnium tenores pręſentibus pro ſufficienter expreſſis,ac de verbo ad verbum inſertis habẽtes, necnõ modos,et formas ad id ſeruãdas,pro indiuiduo ſeruatis habẽtes,hac ũ ſerie ſpe

cialiter,& expreſsè derogamus. Et literas eiuſdem Pauli prædeceſſoris, & omnia in eis contenta obſeruari in omnibus,& per omnia mandamus,perinde,ac ſi literæ Pij ſimiliter prædeceſſoris noſtri non emanaſſent, aut ſi aliquibus communiter,vel diuiſim ab eadem ſit Sede indultum,quod interdici,ſuſpendi,vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam,ac de verbo ad verbum,de indulto huiuſmodi mentionem. Volumus autem quod præſentes literæ in Cancellaria, & Acie Campi Floræ publicentur, & inter Conſtitutiones Extrauagantes perpetuò valituras conſcribantur. Et quia difficile foret præſentes ad ſingula quæque loca deferri, volumus, & etiam declaramus,quod earum Tranſumptis etiam impreſſis, manu alicuius Notarii ſubſcriptis, ac ſigillo alicuius Prælati munitis, eadem prorſus fides vbicumque adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.Nulli ergo omninò hominum liceat hãc paginam noſtræ approbationis,innouationis,confirmationis,decreti,præcepti,mandati,requiſitionis, obſecrationis,iniunctionis,derogationis,declarationis,& voluntatis, infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit,indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius,ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ.apud S.Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, Milleſimo,quingenteſimo,ſexageſimo ſexto. Tertio decimo Calend.Maii,Pontificatus Noſtri,Anno primo.

Viſa de Curia Io.Riuetius.

H. Cumyn.

Cæſar Glorierius.

ANNO à Natiuitate Domini Noſtri Ieſu Chriſti Milleſimo,quingenteſimo,ſexageſimo ſexto,Indictione nona,die verò prima Menſis Maij,Pontificatus Sanctiſſimi in Chriſto Patris,& Domini Noſtri, Domini Pij diuina prouidentia Papæ V.anno primo. Retroſcriptæ literæ affixæ & publicatæ fuerunt in locis retroſcriptis per nos Scipionem de Octauianis,& Io. Andream Panizzam Apoſtolicos Curſores.

Camillus Cherubinus Mag.Curſ.

Romæ,apud Antonium Bladium,Impreſſorem Cameralem. Anno 1566.

Gregor. XIII. Quod Medici Hebræi,vel infideles ad Chriſtianorum curam non admittantur,vnde infra in verbo,Medicus,fol.302.

Eiuſdem. De prędicatione facienda Iudæis ſemel in hebdomada,vide infrà,in verbo, Prædicator,fol.400.

Clement. VIII. Cõtra impia ſcripta,& libros Hebræorum incip. Cum Hebræorum malitia, vide indicem librorum prohibitorum in obſeruatione circa nonam Regulam

Gregor. XIII. Statutum de Blaſphemijs,& flagitijs Iudæorum,in quę hęreticę prauitatis Inquiſitores animaduertunt.

Publicatum Romæ die 10.Iunij 1585.incip.

Grego-

Gregorius Epiſcopus, Seruus Seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

ANtiqua Iudæorum improbitas, quæ Diuinæ bonitati ſemper reſtiterunt, tanto execratior conſiſtit in filijs, quanto ipſi ad cumulandum patrum ſuorum menſuram in Dei filio repudiando, eiuſq. in mortem nefariè conſpirando, grauius deliquerunt: qui propterea ſuis effecti maioribus nequiores, proprijs ſedibus expulſi, atque in omnes diſperſi Orbis terrarum regiones, ſeruitutiq. perpetuæ mancipati, non maiorem cuiuſquam in ditione clementiam, quam in Chriſtianorum Prouincijs, maximè verò in Apoſtolicæ pietatis gremio inuenerunt, quæ pro eorum conuerſione laborans, eos miſericorditer excepit, atque in cohabitatione vnà cum filijs ſuis ſuſtinuit, ad veritatiſq. lumen allicere pio ſemper ſtudio conata eſt, rebuſq. ad vitam neceſſarijs iuuit ab iniurijs, & contumelijs prohibuit, multis denique beneficentiæ ſuæ priuilegijs communiuit; illi verò nullis beneficijs manſuefacti, nihilq. de ſuo priſtino ſcelere remittentes, Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum in cælo triumphantem adhuc in Synagogis ſuis, & vbique perſequuntur; Chriſti quoque membris infenſiſſimi non deſinunt in Religionem Chriſtianam horrenda facinora quotidie magis audere; quibus nos ne pietatis noſtræ puritas polluatur, aut à fœdis mancipijs Chriſto, Chriſtianorumue nomini impunè illudatur, obuiare volentes, ſtatuimus, ac etiam declaramus, Inquiſitores hæreticæ prauitatis liberè procedere poſſe in omnibus cauſis, & caſibus, qui ſequuntur.

Si quis Iudæus, aut infidelis in ijs, quæ circa fidem cum illis nobis ſunt communia, veluti Deum vnum, & æternum Omnipotentem, Creatorem omnium viſibilium, & inuiſibilium, & ſimilia, nõ eſſe aſſeruerit, prædicauerit, vel priuatim alicui inſinuauerit.

Si dæmones inuocauerit, conſuluerit ue, aut eorum reſponſa acceperit, ad illoſue ſacrificia aut preces ob diuinationem, aliamue cauſam dixerit, aut quid eis immolauerit, vel thuris alteriuſue rei fumigationes obtulerit, aut alia quæuis impietatis obſequia præſtiterit.

Si Chriſtianos, verbo, facto, vel exemplo, aut alio quouis modo nefaria huiuſmodi docuerit, vel ad ea perpetranda deduxerit, aut perducere attentauerit.

Si Saluatorem, & Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum purum hominem, vel etiã peccatorem fuiſſe, Matremue Dei non eſſe Virginem, & alias huiuſmodi blaſphemias, quæ per ſe hæreticæ dici ſolent, in Chriſtianæ fidei ignominiam, contemptum, aut corruptionem impiè protulerit.

Si cuiuſuis eorum opera, auxilio, conſilio, vel fauore aliquis Chriſtianus à fide deſciuerit, quamque ſemel ſuſceperat, abnegauerit, vel ad Iudæorum, ſeu aliorum infidelium ritus cæremonias ſuperſtitiones, vel impias ſectas tranſierit, vel redierit, ſeu in hæreſim aliquam inciderit, aut qui, vt Chriſti fidem abneget, ſeu in hæreſim incidat, opem conſilium, auxilium, vel fauorem quomodocumque præſtiterit.

Si quis Cathecumenum, vel quemcũque ex Iudæis, aut fidelibus Deo inſpirante ad fidem Chriſtianam venire volentem, poſt declaratam nutu, verbo, facto, aut quocũque alio modo eius voluntatem à fide, vel fidei inſtructione, aut à Sacri Baptiſmi ſuſceptione retrahere, auertere, vel dehortari, aut ne ad fidem veniat, neue regenerationis lauacro abluatur, quouis modo impediuerit.

Digitized by Google

Si quis apoſtatas, hæreticoſue ſcienter domi ſuæ acceptauerit, aluerit, commeatu iuuerit, ſeu quouis modo eis cibaria vbicumque præbuerit, aut dona, vel munera dederit, vel miſerit, aut de loco ad locum deduxerit, ſeu aſſociauerit, vel deducendos ſeu aſſociendos curauerit, aut ſumptus miniſtrauerit, duces, comiteſue illis adiunxerit, vel ne ab eis perpetrata deprehendi, aut inueſtigari nequeant fecerit. Quique dictos apoſtatas, aut hæreticos ſcienter aliquo modo receptauerit, occultauerit, defenderit, aut eis opem, conſilium, auxilium, vel fauorem, quomodolibet præſtiterit.

Si libros hæreticos, vel Thalmudicos, aut alios Iudaicos quomodolibet damnatos, aut aliàs prohibitos tenuerit, cuſtodierit, vel diuulgauerit, vel in quæcumque loca detulerit, aut ad eam rem operam ſuam accommodauerit.

Si Chriſtianos deriſerit, redemptioniſq. noſtræ hoſtiam ſalutarem in ara crucis immolatam Chriſtum dominum ludibro, & deſpectui habens, quandocumque maximè verò in Sacro Paraſceues die agnum, ſiue ouem, aut quid aliud cruci affixerit, aut appenderit, in eamue conſpuerit, ſeu quodcumque contra ipſum fecerit.

Si nutrices Chriſtianas contra Sacrorum Canonum ſtatuta, diuerſorumq. Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum Sanctiones adhuc retinuerit, aut eas retinens die, qua Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentorum ſumpſerint, lac vno, vel pluribus diebus in latrinas, cloacas, vel loca effundere coegerit.

In quibus caſibus vniuerſis, & ſingulis omnes prædictæ prauitatis Inquiſitores omnium Regnorum, Prouinciarum, Ciuitatum, Dominiorum, & locorum Vniuerſi Orbis Chriſtiani Iudices in ſuis quemque locis perpetuò delegamus, vt ſuper his contra Iudæos, aut Infideles quoſcumque ſimul, vel ſeparatim; prout in cauſis fidei iuxta Sacrorum Canonum formam, necnon Officij Inquiſitionis huiuſmodi Conſtitutiones diligenter inquirant, & procedant, & quos in aliquo, vel aliquibus horum flagitiorum exceſſibus culpabiles repererint, in eos pro culpæ modo, ac etiam pro criminum numero, vel multiplicatione, aut conſuetudine delinquendi, flagra, remigia, etiam perpetua, rerum quoque publicationes, exilia, aliaq. atrociora decernant, & aliàs de eis exempla edant, quæ ſceleratos illos deterreant ab huiuſmodi flagitijs in poſterum admittendis. Nos enim venerabilibus filijs noſtris Sanctæ Roman. Eccleſ. Cardinalibus Inquiſitoribus Generalibus, necnon Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs locorum prælatis, ac etiam alijs prædictis Inquiſitoribus, in virtute Sanctæ obedientiæ diſtrictè præcipimus, & mandamus, vt præſentes noſtras literas in Ciuitatibus, & locis cuique ſubiectis publicare, & iuxta illarum tenorem procedere, ipſaſq. debitæ executioni mandari procurent. Decernentes irritum, &c. Non obſtantibus, &c.

IE.

IVDEX.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod Iudices,& Conſeruatores à Sede Apoſtolica deputati, ſi in altero iurium graduati non fuerint, aſſeſſorem partibus non ſuſpectum ab ipſis partibus, vel earum altera requiſiti aſſumere, & ſecundum eius relationem iudicare teneatur. Leo Decimus in Concil. Gener. Lateranen. decreuit, fol. 188 in Bullario.

IVRAMENTVM.

PRÆTER Summiſtas, in hoc verbo, ſciendum eſt, quod vltrà Conſtitutionem Nicolai III. relatam in c. t. de iureiur. in 6. extat Gregorij XIII. illius innouatio,& aliarum ſanctionum, contra iurantes,& iurare facientes illicita, impoſſibilia, damnoſa,& Eccleſiaſticę libertati, ac Decretis Concilij Trident. aduerſantia, publicata Romæ die 14. Septembris 1584. fol. 1354. in Bullar. incip. inter Apoſtolicas,& eſt ſequentis tenoris.

Gregorius Epiſcopus, Seruus Seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

INter Apoſtolicas,& aliàs Canonicas Sanctiones, quę de iuriſiurandi religione variis temporibus prodierunt, fel. record. Nicolaus Papa III. intelligẽs in nonnullis Eccleſiis de earum conſuetudine obſeruari, vt cum earum prælati ad Eccleſias ipſas primo accedunt, vel cum de recipiendis ibidem nouis canonicis agitur, nec præfatos admitti, nec canonicos aliter recipi in dictis eccleſiis, niſi iurato ab eis, ſtatuta,& conſuetudines ipſarum Eccleſiarũ ſcripta,& non ſcripta inuiolabiliter obſeruare, inter laicos etiam multarum Ciuitatũ, caſtrorum,& terrarũ eum conſuetudinis morbum in aſſumendis Poteſtatibus, Rectorib. vel Officialibus ſuis irrepſiſſe, vt ipſi Poteſtates,& Rectores,& Officiales, ad huiuſmodi Poteſtarias, Rectores,& Officia, nullo modo admittãtur, niſi prius ſe, Statuta ipſorũ locorũ clauſuia iurauerint ſeruaturos,& quia in Statutis, Cõſuetudinibusq. ſupradictis, interdum aliqua reperiebantur illicita, ſeu impoſſibilia, vel obuiantia Eccleſiaſticæ libertati: idcirco ne ſub tali generalitate iurandi, ſic iurantibus peccandi occaſio præberetur, cùm iuramẽtum non fuerit inſtitutum, vt vinculum eſſet iniquitatis, prædictus Nicolaus Papa animarum periculis obſiſtere cupiens, frugifera,& ſalubri Cõſtitutione præcepit, quibuſcumque ſcientibus, contineri in prædictis cõſuetudinibus,& ſtatutis, illicita, impoſſibilia, vel libertati Eccleſiaſticæ obuiantia, huiuſmodi iuramenta, ab eis nullo modo præſtari,& iuramenta ea intentione facienda, vel facta, vt etiam illicita, vel impoſſibilia, ſeu libertati Eccleſiaſticæ obuiantia obſeruentur, cum etiam ſub tali intentione prę̨ſtari non poſſent, abſque diuinæ maieſtatis offenſa, decreuit in huiuſmodi illicitis, impoſſibilibus, ſeu libertati Eccleſiaſticæ obuiantibus non ſeruanda, quin potius pro aĩarum ſalute, ſi ſub forma prędicta, vel ſimili aliquos ignorantes prædicta illicita, ſeu impoſſibilia, vel libertati Eccleſiaſticæ obuiantia iurare contingeret, ad obſeruanda dumtaxat licita, poſſibilia,& libertati Eccleſiaſticæ non obuiantia, iuramentorum intentio referri deberet, declarans iuramenta ſub huiuſmodi generalitate, qualitercumque,& ſub quacumque verborum forma prę̨ſtita, vel prę̨ſtanda, ad

licita,poſſibilia,ac Eccleſiaſticæ libertati non obuiantia,dumtaxat extendi,ipſoſq. iurantes ad alia per præſtationem huiuſmodi iuramenti non teneri. Verumtamen multi infirmi,cupidiq.ſenſus,ſeſe in huiuſmodi iuramenta cũ animarum ſuarum periculo præcipitant.Nos,quoniam hæc Sanctorum quoque Patrum inſtitutis,& ſalubri rerum Eccleſiaſticarum directioni aduerſantur:& tamquam de radice ambitionis omne bonũ in Eccleſijs,rebuſq;publicis peruertunt, ea nouę prouiſionis ſubſidio prohibere volentes, præſentium authoritate, innouamus prædictam Conſtitutionem Nicolai Papæ, itidemq. alias omnes Canonicas Sanctiones de abuſu,& reprobatione huiuſmodi iuramentorum promulgatas, volumuſq. eas vbique ab omnibus, etiam quo ad præterita inuiolabiliter obſeruari , ac etiam præcipimus , & interdicimus Prælatis, Canonicis,& alijs ſupradictis,necnon eccleſiarum Capitulis, & Monaſteriorum,cęteriſq. Conuentibus.Ciuitatum quoque Caſtrorum,& Terrarum,Cõmunitatibus,& perſonis quacumque dignitate præditis,ne vlla omninò iuramenta illicita , impoſſibilia , damnoſa, vel libertati Eccleſiaſticæ,aut Decretis Concilij Tridentini obuiantia,ſiue poſt Electiones,Cõfirmationes, prouiſiones receptiones,admiſſiones,aut alios actus,vbicumque,ac quocumque tempore,etiam prætextu cuiuſuis conſuetudinis, quantocumque tẽpore obſeruatæ, quæ potius corruptela eſt cenſenda, ſiue in genere, ſiue in ſpecie præſtare, reddere,vel exigere,neue ſuper præſtitis,redditis, vel exactis hucuſque quemquam in iudicio, vel extrà inquietare audeant quoquomodo, vel turbare , illos enim qui iuramenta illicita,impoſſibilia,damnoſa, vel Eccleſiaſticæ libertati,aut Decretis dicti Concilij obuiantia,exigere contenderint,Epiſcopos,videlicet,& alios quoſcumque Pontificali dignitate præditos,ſuſpendimus à diuinis,Capitula verò, & Conuentus eorumq. Eccleſias, & loca omnia interdicto eccleſiaſtico ſupponimus, ac ſingulares perſonas excommunicationis ſententia innodamus,inhabileſq. facimus ad obtenta,& alia obtinenda eo ipſo, nobiſq. & Rom. Pontifici pro tempore exiſtenti relaxationem ſuſpenſionis, & interdicti, necnon abſolutionem ab excommunicationis ſententia huiuſmodi perpetuò reſeruamus, Decernentes eos, qui talia iuramenta ſciẽter præſtiterint,vſu,& comodo rei, & gratiæ cuius cauſa iurauerint, eo ipſo priuatos eſſe,alios verò ignorantes , ad præſtitorum iuramentorum huiuſmodi obſeruationem minimè teneri,necnon irritum,& inane quidquid ſecus, per quoſcumque ſcienter, vel ignoranter attentatum eſt hactenus, & deinceps cõtigerit attentari,non obſtantibus præmiſſis,ſeu quibuſuis Prælatis,Capitulis,Conuentibus, & perſonis prædictis, vel quibuſuis alijs, communiter, vel diuiſim, ab eadem ſit Sede indultum,vel in poſterum indulgeri contingat,quod interdici,ſuſpendi,vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas,non facientes plenam,& expreſſam,& ad verbum de indulto huiuſmodi mentionẽ, cęteriſq. contrarijs quibuſcumque. Et quoniam difficile nimis eſſet, præſentes ad omnia loca quibus illis opus erit, perferri, volumus, vt earum exemplis etiã impreſſis,manu Notarij publici ſubſcriptis,& ſigillo Prælati,aut perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica cõſtitutæ munitis,eadem prorſus fides vbique adhibeatur,quę adhiberetur eiſdem præſentibus,ſi forẽt exhibitę,vel oſtenſæ. Datum Romę Apud Sanctum Marcum,Anno Incarnationis Dominicę milleſimo quingẽteſimo octauageſimo quarto,Nonis Septembris, Pontificatus noſtri anno tertiodecimo.M.Car.S.Stephani Ce. Glotterius.A.de Alexijs.

Ll-

LIBRI PROHIBITI.

PRÆTER Summiſtas, ſciendum eſt, quod extat Index Librorum prohibitorum cum Regulis confectis per Patres à Tridentina Synodo delectos, authoritate Pij IV. primum editus, poſtea verò a Sixto V. auctus, & nunc demum S.D.N. Clemens Papæ VIII. iuſſu recognitus, & publicatus, inſtructione adiecta de exequendæ prohibitionis, deq. ſyncerè emēdandi, & imprimendi libros ratione.

Si quis autem aduerſus eas Regulas, prohitionemq. fecerit, is quidem qui hæreticorum libros, vel cuiuſuis authoris ſcripta propter hæreſim, vel falſi dogmatis ſuſcipionem damnata, atque prohibita legerit, habueritue, ipſo iure in excommunicationis pœnam incidat, eamq. ob cauſam in eum, tamquam de hæreſi ſuſpectum inquiri, & procedi liceat præter aliàs pœnas ſuper hoc ab Apoſtolica ſede, Sacriſq. Canonibus conſtitutas. Qui autem libros alia de cauſa prohibitos legerit, habueritue, præter peccati mortalis reatum, Epiſcoporum arbitrio, ſeuerè ſe nouerit puniendum, vt patet Conſtitutione Pij IV. die 25. Martij. 1564. incip. Dominici, fol. 803. in Bullario, & eſt impreſſa etiam in Indice.

Qui hæreticorum libros hæreſim continentes, vel de religione tractantes ſine authoritate Summi Pont. & Sedis Apoſtolicæ ſciēter legentes, aut retinentes, imprimentes, aut quomodolibet defendentes, ex quauis cauſa Publicè vel occultè, quouis ingenio, vel colore, ſunt etiam excommunicati in Bulla Cœnæ Domini, capite primo, & eſt reſeruata Summo Pontifici.

Sciendum eſt etiam qualiter poſt editionem dicti Indicis exſtat Clementis Papæ VIII. prohibitio operum Damnatæ memoriæ Caroli Molinæi, cum reuocatione licentiarum illa legendi, & retinendi quibuſcumque perſonis hactenus conceſſarum, & inhibitione, ne eædem licentiæ cuiquam de cetero concedantur, publicata Romæ die 16. Auguſti 1602. Incipien. Apoſtolicæ Sedis, & infrà.

Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac matura deliberatione, hac noſtra perpetuò valitura Conſtitutione, omnia, & quęcumque prædicti Caroli Molinæi Hæretici Scripta, Opera, & Commentaria, Beatorum Apoſtolorum Petri, & Pauli, ac noſtra authoritate de nouo perpetuò damnamus, reprobamus, interdicimus, & anathematizámus, eorumque lectionē, & retentionē vniuerſis, & ſingulis Chriſti fidelibus cuiuſcūque ſtatus, gradus, ordinis, cōditionis, dignitatis, honoris præeminentiæ, licèt de illis ſpecialis, & indiuidua mētio habenda foret, exiſtant, etiam ſub excommunicationis latæ ſentētiæ, alijſq. cenſuris, & pœnis in Indice librorum prohibitorum contentis, ac etiam ſuſcipionis ipſius hæreſis, quantumuis ſcripta, opera, & Commentaria ipſa, tam quouis modo fuiſſe expurgata ptendant, diſtrictè perpetuò interdicimus, et prohibemus. Et propterea omnes, & quaſcumque licētias quibuſuis perſonis, tam ab Ordinarijs locorū, quam etiā ab ipſis Cardinalibus, ſuper dicto Indice deputatis, ac ſupremis Sanctæ vniuerſalis Inquiſitionis cōtra hæreticam prauitatem Inquiſitoribus, ac à Nobis, & Apoſtolica Sede quomodolibet conceſſas legendi, & retinendi libros eiuſdem Caroli Molinęi, etiam ſub alio nomine inſcriptos, vel expurgatos, cum nō aliter quam igne expurgari poſſint, reuocamus, caſſamus, et annullamus, inhibētes oībus, et ſingulis ſupradictis, ne de cetero huiuſ

modi licentias cuiquam cōcedant, vel impartiantur. Quinimo omnem facultatem concedendi huiuſmodi licentias, retinendi, vel legendi opera huius impij authoris, ex quacumque cauſa, & ſub quouis prætextu, colore, quibuſcumque perſonis, quauis authoritate etiam Apoſtolica ſuffultis, & quacumque dignitate præditis, etiam ipſiſmet Cardinalibus ſuper Indice librorū prohibitorum deputatis, ac ſupremis Inquiſitoribus prędictis adimimus, eamq. nobis, & ſucceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus tantum reſeruamus. Caſſantes inſuper, & nunc irritantes quaſcumque licentias, etiam à nobis conceſſas, & à ſucceſſoribus noſtris Romanis Pōtificibus, reſpectiuè concedendas, quæ manu noſtra, aut ſucceſſorum prædictorum ſubſcriptæ non fuerint. Per has tamē noſtras literas non intendimus prohibere retentionem librorum Iuris Canonici, & aliorum Catholicorum authorum habentium additiones, ſeu apoſtillas, vt vocant, huius impij hominis ipſis tamen additionibus, ſeu Apoſtillis deletis, & emendatis iuxta cenſuram de mandato noſtro nuper editam, & in Typographia Cameræ Apoſtolicæ impreſſam Romæ hoc anno M. DC. II. Chartis ſeu folijs xxiiij. diſtinctam, cuius initium eſt. Cenſura in omnes additiones, ſeu adnorationes marginales damnatę mem. impij Caroli Molinæi, ad textum Iuris Canonici. Commētaria Decij in Decretales & ius ciuile, ad conſilia Decij, & Alexandri, & ad Dynum de reg. iur. & Decium in titulum, ff. de reg. iur. finis verò eſt. Aliqua fortaſſe in præmiſſis, & conſimilibus additionibus ab oculis noſtris effugerunt, notatu, & cenſura digna, quæ diligens lector aduertens delere prorſus teneatur. Poſtremò ſub cenſuris, & pœnis ſupradictis, omnibus, & ſingulis Chriſti fidelibus per Apoſtolica ſcripta mādamus quatenus intra mēſem à publicatione præſentium in locis per quæ eædem ad eorum notitiam peruenire poſſint, facienda computandum, omnia, & ſingula ſcripta, opera, & commentaria prædicta Caroli Molinęi, realiter, & cum effectu locorum Ordinarijs, vel Inquiſitoribus exhibeant, & conſignent, ipſis verò locorum Ordinarijs vel Inquiſitoribus, vt illa ſtatim nulla interpoſita mora aut expectata licentia, igne comburant, & comburi faciant, vt autem, &c.

LITANIAE.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, extare Decretum S. D. N. Clementis Papæ VIII. circa Litanias obſeruandum.

Quoniam multi hoc tempore, priuati etiam homines, prætextu alienæ deuotionis, nouas quotidie Litanias euulgant, vt iam prope innumerabiles formæ Litaniarū circumferātur, & in nōnullis ineptæ ſententiæ, in alijs (quod grauius eſt) periculoſæ, & errorem ſapiētes inueniantur, Sāctiſs. Dominus Noſter Clemens Papa VIII. pro ſolicitudine ſua prouidere volēs, vt animarū deuotione, Deique ac Sanctorū inuocatio, ſine vllius detrimēti ſpiritualis periculo, foueatur, pręcipit, ac mandat, vt retentis antiquiſſimis, & cōmunibus litanijs, quæ in Breuiarijs, Miſſalibus, Pontificalibus, ac Ritualibus cōtinentur, necnō litanijs de Beata Virgine, quę in Sacra Aede Lauretana decantari ſolent: quicumque aliàs litanias edere, vel iam editis, in Eccleſijs, ſiue Oratorijs, ſiue Proceſſionibus, vti voluerint, eas ad Cōgregationē Sacrorū Rituū recognoſcēdas, & ſi opus fuerit corrigēdas mittere teneātur, neque ſine licētia prędictę Cōgregationis, eas in publicū edere, aut publicè recitare præſumāt, ſub pęnis (vltra peccatum)

tum)

Digitized by Google

tum) arbitrio Ordinarij, & Inquiſitoris ſeuere infligendis. Præſens Decretum factum fuit in generali Congregatione Sanctæ Romanę, et vniuerſalis Inquiſitionis, habita in Palatio Apoſtolico in Mõte Quirinali coram prędicto Sanctiſſimo Domino Noſtro, ac Illuſtriſſimis, & Reuerendiſſimis Dominis Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, aduerſus hæreticam prauitatem generalibus Inquiſitoribus, octauo Idus Septembris, Anno à Natiuitate Domini Ieſu Chriſti. M. DCI.

Quintilianus Adrianus, Notarius.

MAGISTER.

PRÆTER *Summiſtas, ſciendum eſt,* qualiter Leo X. in Concilio generali Lateranen. decreuit fol. 171. in Bul. incip. Apoſtolici, & infrà.

Omnibus, & ſingulis Philoſophis in Vniuerſitatibus ſtudiorum Generaliũ, & alibi publicè legentibus, diſtrictè præcipiendo mandamus, vt cum Philoſophorum principia, aut Concluſiones, in quibus à recta fide deuiare noſcuntur auditoribus ſuis legerint, ſeu explanauerint, quale hoc eſt de animæ mortalitate, aut vnitate, & mundi æternitate, ac alia huiuſmodi, teneantur eiſdem veritatem religionis Chriſtianæ omni conatu manifeſtam facere, & perſuadendo poſſe docere, ac omni ſtudio huiuſmodi Philoſophorum argumenta, cum omnia ſolubilia exiſtãt, pro viribus excludere, atque reſoluere, & cum non ſufficiat aliquãdo tribulorum radices præſcindere, niſi, & nè iterum pullulent, funditus euellere, ac eorũ ſemina, originaleſq. cauſas, vnde facilè oriũtur remouere præcipuè humanæ Philoſophiæ ſtudia diuturniora, quam Deus ſecundum verbum Apoſtoli euacuauit, & ſtultam fecit, abſque diuinæ ſapientiæ condimento, & quæ ſine reuelatæ veritatis lumine in errorem quandoque magis inducunt, quam in veritatis elucidationem: Ad tollendam omnem in præmiſſis errãdi occaſionem hac ſalutari Conſtitutione ordinamus, & ſtatuimus ne quiſquam de cętero in Sacris Ordinibus cõſtitutus, ſecularis, vel regularis, aut aliàs ad illos à iure arctatus in ſtudijs generalibus alibi publicè audiẽdo, Philoſophiæ, aut poeſis ſtudijs vltra quinquẽnium poſt grammaticam, & dialecticam, ſine aliquo ſtudio Theologiæ, aut iuris Pontificij incumbat. Verùm dicto exacto quinquennio, ſi illis ſtudiis, inſudare voluerit, liberum ſit ei, dum tamen ſimul aut ſeorſum, aut Theologiæ, aut Sacris Canonibus operam nauauerit, vt in his Sãctis, & vtilibus profeſſionibus Sacerdotes Domini inueniant, vnde infectas Philoſophiæ, & poeſis radices purgare, & ſanare valeant. Et hos Canones per Ordinarios locorum vbi generalia ſtudia vigẽt, et Rectores Vniuerſitatis eorũdem ſtudiorum ſingulis annis in principio ſtudii, in virtute Sanctæ obedientiæ publicari mandamus. Nulli ergo, &c.

Leo. X.

Congruit. titul. ne cleric. vel monac.

Extat item eiuſdem Leonis X. in eodem Concilio Lateranẽſi Decretum obſeruãdum à Magiſtris, & Præceptoribus Scholarium, fol. 163. in Bullar. incip. Supernæ, & infrà.

Cum omnis ætas ab adoleſcentia prona ſit ad malũ, & à teneris aſſueſieri ad bonũ magni ſit operis, & affectus, ſtatuimus, & ordinamus, vt Magiſtri ſcholariũ, & pręceptores, pueros ſuos, ſiue adoleſcẽtes nedum in grãmatica, et rhetorica, ac cęteris huiuſmodi erudire, & inſtruere debeant, verum etiam docere teneantur ea, quæ ad religionem pertinent, vt ſunt præcepta diuina, articuli

Congruit. titul. de magis.

fidei,

fidei, Sacri Hymni, & Pſalmi, ac Sanctorum vitæ, diebuſq. feſtiuis nihil aliud eos docere poſſint, quam in rebus ad religionem, & bonos mores pertinentib. eoſq. in illis inſtruere, & hortari, & cogere in quātum poſſunt teneantur, vt nedum ad Miſſas, ſed etiam ad Veſperas, Diuinaq. Officia audienda, ad Eccleſias accedant, & ſimiliter ad prædicationes, & ſermones audiendos impellant, nihilq. contra bonos mores, aut quod ad impietatem inducat eis legere poſſint.

Sciendum eſt inſuper qualiter, Pij V. Cōſtitutione cauetur quod Ordinarij conſtituant loca, in quibus pueri in Doctrina Chriſtiana erudiātur, cū facultate erigendi Confraternitates, & indulgentias pro confratribus pueros docentibus, fol. 1163. incip. Ex debito, & per Gregor. XIII. facta etiā fuit ampliatio indulgentiarum à Pio V. Societatibus ad pueros, & rudes in bonis operibus, & doctrina Chriſtiana erudiendos deputatis conceſſarum, vt in eius Conſtitutione incipiēte Vniuerſis, fol. 120. in Bullar. & faciunt diſpoſita per Concil. Tridentinum Seſſione 25. de ref. cap. 4. & Seſſ. 23. de ref. cap. 18.

MATRIMONII IMPEDIMENTA.

PRÆTER Summiſtas, ſciendum eſt, quod duodecim illa impedimēta matrimonij per eos adnotata in verbo, Matrimonium, remanent incorrecta præter tria ſequentia, quæ per Conc. Trid. reſtringuntur, & circa impedimentum ex cognatione ſpirituali proueniens vltra diſpoſita in titulo, de cognat. ſpirit. 6. & per Conc. Trid. ſeſſ. 24. de refor matrim. capit. 2. adeſt Pij V. declaratio præfati Decreti Conc. Triden. de cognatione ſpirituali in maritum, vel vxorem ſuſcipientis, & Baptizatum, Baptizatiq. patrem, & matrem, & quaſcumque alias perſonas tam ex parte ſuſcipientis, quam Baptizantis, & Baptizati, publicata Romæ die 19. December 1566. fol. 953. in Bullar. incip. Cum illius vicem, & infrà. Sanè licèt ex eo, quod in Conc. Trid. decretum fuerit, cognationem ſpiritualem inter eos tantum contrahi qui ſuſcipiunt, Baptizatum de Baptiſmo, ac Baptizatum ipſum, & illius patrem, & matrem, necnon Baptizantem, & Baptizatum, Baptizatiq. patrem, & matrem, in reliquis perſonis, quæ per antiquos Canones occaſione cognationis huiuſmodi contrahere prohibebantur, omne impedimentum ſublatum eſſe videatur; adhuc tamen ab aliquibus dubitari accepimus, an ſaltem impedimentum cognationis ſpiritualis huiuſmodi inter maritum, vel vxorem ſuſcipientis, & Baptizatum, necnon inter maritum, vel vxorem ſuſcipientis, & patrem, ac matrem Baptizati vigeat, propterea quod prohibitum de vno coniuge, de altero etiam prohibitum eſſe videatur. Nos piarum mentium quieti, & Matrimoniorum fauori (quantum ex alto nobis permittitur) conſulere volentes à præciſis verbis Concilij minimè diſcendendum in præmiſſis eſſe cenſuimus. Et propterea nullum amplius impedimentum ratione cognationis huiuſmodi ſubeſſe decernimus, & declaramus, quo minus interdictos maritum, vel vxorem ſuſcipientis, & Baptizatum, Baptizatiq. patrem, & matrem, & quaſcumque alias perſonas tam ex parte ſuſcipientis, quam Baptizantis, & Baptizati, in dicto Concilio nominatim non expreſſas, Matrimonium licitè, & liberè contrahi poſſit, & ita ab omnibus iudicari, &c.

Cognat. ſpirit. titul. de cognat. ſpir.

Quantum ad impedimētum publicæ honeſtatis attinet, vltrà diſpoſita in c. ſponſam, de ſponſal. & in c. vnico, eod. titulo, lib. 6. cū alijs concord. attenditur

hodiè Decretum Sacri Concil. Trid. ſeſſ. 24. de refor. matrim. cap. 3. quod fuit declaratum per Bullam Pij V. Romæ publicatam die 21. Iulij 1568. fol. 1018. in Bullario, incip. Ad Romanum ſpectat Pontificem, & infra. Sane ad aures noſtras peruenit, multos eſſe, qui dubitant, an Decretum Oecumenici Concil. Trid. ſeſſ. 24. de reform. matrim. c. 3. quo cauetur impedimentum publicæ honeſtatis, vbi ſponſalia valida non fuerint, prorſus tolli, vbi verò valida fuerint, non excedere primum gradum, cum in vlterioribus gradibus non poſſit hmôi prohibitio ſeruari, de ſponſalibus per verba (vt aiunt) de futuro tantum conceptis, intelligatur, vel etiam matrimonia per verba de præſenti cõtracta, non tamen conſummata, quæ interdum ſponſalia appellantur, comprehendat, ita vt etiam eo caſu impedimentum inde proueniens ſublatum fuerit. Nos itaque vt omnis difficultas, dubitatioq. tollatur, attendentes quod ſponſaliorum appellatione, qua dictum Concilium vtitur, non niſi impropriè matrimonium verbis de præſenti conceptis contractum cõtinetur, quoq. agitur de correctione iuris veteris, quo caſu ſecundum proprietatem verborum dumtaxat procedendum eſt, præſertim cum longe maiorem rationem prohibitionis in matrimonio per verba de præſenti contracta, quam in ſpõſalibus de futuro vigere à nemine dubitetur, Idcirco Motu proprio, authoritate Apoſtolica, tenore præſentium declaramus, & definimus decretum Concilij huiuſmodi omninò intelligendum eſſe, & procedere in ſponſalibus de futuro dumtaxat, non autem in matrimonio ſic (vt præfertur) cõtracto, ſed in eo durare adhuc impedimentum in omnibus illis caſibus, & gradibus quibus de iure veteri ante prędictum decretum Concilij introductum erat. Et ita ab omnibus iudicari debere, mandamus, atque ſtatuimus. Non obſtantibus, &c.

Circa impedimentum affinitatis ex fornicatione proueniens, erat antea vſque ad quartum gradum, c. quædam, cum pluribus ſeq. 32. q. 7. & tot. tit. de eo qui cogn. conſang. vxor. ſuæ, ſed per Concil. Trid. fuit reſtricta vſque ad ſecundum gradum, & per eundem Summum Põtificem facta fuit altera declaratio decreti Concil. Trid. ſeſſ. 24. c. 4. de refor. matrim. de impedimento affinitatis ex fornicatione proueniente, publicata Romæ, die 19. Decembris 1566. fol. 954. in Bullario, incip. Ad Romanum Pontificem, & infra.

Sanè poſtquam ex eo, quod Trid. Synodus impedimentũ affinitatis ex fornicatione proueniens, per quod nõ ſolũ Matrimonium contrahi prohibetur, ſed et poſtea factum dirimitur, ad eos tantum reſtrinxit, qui primo, vel ſecundo gradu coniunguntur, in vlterioribus verò gradibus ſtatuit Matrimonium poſtea factum non dirimi, à pluribus Chriſti fidelibus, vt accepimus, eſt dubitatum, an licet in vlterioribus gradibus huiuſmodi matrimonium cõtractum non dirimatur, adhuc tamen iuxta antiquos Canones contrahi prohibeatur. Et propterea nos omnẽ ambiguitatem tollere, & animarum tranquillitati, ac Matrimonij libertati, quãtum cum Deo poſſumus, nullum hodie impedimentum remanere, quo minus in vlterioribus gradibus huiuſmodi liberè, & licitè Matrimonium contrahi poſſit, & ita ab omnibus iudicari, &c.

Quæſtio illa, quæ præteritis temporibus diſputabatur, An ſcilicet ſpadones quibus ambo teſticuli abſciſſi ſunt, ad matrimonium contrahendum habiles reputandi ſint, vel ne, definita iam reperitur per quaſdam literas felic. record. Sixti V. in forma Breuis tranſmiſſas, vt infrà.

Venerabili fratri Epiſcopo Nouarien. noſtro, & Sedis Apoſtolicę in Regnis Hiſpaniarum Nuncio, Sixtus Papa V.

Venera-

Congruit titul. de frig. & maleſic, & impotent.

Venerabilis frater ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem. Cumfrequenter in iſtis regionibus eunuchi quidam, & ſpadones, qui vtroque teſte carent, & ideo certum, & manifeſtum eſt eos verum ſemen emittere non poſſe, quia impura carnis tentigine, atque immundis complexibus cum mulieribus ſe cõmiſcent, & humorem forſan quendam ſimilem ſemini, licèt ad generationẽ, & ad matrimonii cauſam minimè aptũ effundunt, matrimonia cum mulieribus, præſertim hunc ipſum eorũ defectum ſciẽtibus contrahere præſumant, idq. ſibi licere pertinaciter contendant, & ſuper hoc diuerſæ lites, & cõtrouerſiæ ad tuum, & Eccliſiaſticum forum deducantur, requiſiuit à nobis fraternitas tua, quid de huiſmodi connubiis ſit ſtatuendum. Nos igitur attendentes, quod ſecundum Canonicas ſanctiones, & naturæ rationem, qui frigidæ naturę ſunt, & impotentes, iidẽ minime apti ad contrahenda matrimonia reputãtur, quodque prædicti eunuchi, aut ſpadones quas tamquam vxores habere non poſſunt, eaſdem habere, vt ſorores nolunt, quia experientia docet tam ipſos, dum ſe potentes ad coeundem iactitant, quam mulieres, quæ eis nubunt, non vt caſtè viuant, ſed vt carnaliter inuicem coniungantur, praua, & libidinoſa intentione, ſub prætextu, & in figura matrimonii, turpes huiuſmodi cõmixtiones affectare, quæ cum peccati, & ſcandali occaſionem præbeant, & in animarum damnationem tendant ſunt ab Eccleſia Dei prorſus exterminandæ. Et inſuper conſiderantes, quod ex ſpadonum huiuſmodi, & eunuchorum coniugiis nulla vtilitas prouenit, ſed potius tentationum illecebræ, incentiua libidinis oriuntur; Eidem fraternitati tuæ per præſentes committimus, & mãdamus, vt coniugia per dictos, & alios quoſcumque eunuchos, & ſpadones, vtroque teſte carentes, cum quibuſuis mulierib. defectum prædictũ, ſiue ignorantibus, ſiue etiam ſcientibus contrahi prohibeas, eoſq. ad matrimonia quomodocumque contrahenda inhabiles authoritate noſtra declares, & tam locorum Ordinariis, ne huiuſmodi coniunctiones de cętero fieri quoquomodo permittant, interdicas, quam eos etiam qui ſic de facto matrimonium cõtraxerint, ſeparari cures, & matrimonia ipſa ſic de facto contracta nulla, irrita, & inualida eſſe decernas. Eos etiam, qui ſic iam cõtraxerunt, ſi appareat illos, non vt caſtè ſimul viuant cõtraxiſſe, ſed actibus carnalibus, & libidinoſis operam dare, ſimul in vno, & eodem lecto cum prædictis mulierib. dormire coniuncantur, omninò ſimiliter ſeparari cures: Nos enim ita in præmiſſis, & non aliter per quoſcumq. Iudices, & Cõmiſſarios, quacumque authoritate, & dignitate fungentes, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi; & interpretandi facultate in quacumque cauſa, et inſtantia iudicari, & definiri debere, & ſi ſecus ſuper his à quocumque quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter attentatum forſan eſt hactenus, vel attentari in poſterum contigerit, irritum, & inane decernimus. Non obſtantibus cuiuſuis Ciuitatibus, Prouinciæ, aut Regni ſtatutis, legibus municipalibus, aut conſuetudinibus, quæ abuſus potius, & corrũptelæ cenſendę ſunt, etiam ſi immemorabili tẽpore obſeruatæ dicantur, cęteriſq; contrariis quibuſcumque. Dat. Romæ apud S. Marcũ, ſub annulo Piſcatoris, die 27. Iunii 1587. Pontificatus noſtri anno tertio.

Harum literarum tenorem, prout iacet, refert. Ioan. Guttier. lib. 1. Can. qq. c. 16. ſub num. 18.

MATRI-

MATRIMONIALES DISPENSATIONES.

IN contrahendis matrimonijs, vel nulla omninò detur diſpenſatio, vel ratò; idq. ex cauſa, & gratis concedatur. In ſecundo gradu nunquam diſpenſetur, niſi inter magnos Princeps, & ob publicã cauſam. Verba ſunt Conc. Tridentini ſeſſ.24.de reform.matrim.c.6.in fine.

Hinc ſciendum, quod cauſæ, quæ hodie in praxi verſantur in Romana Curia, pro quibus diſpenſationes ad contrahenda matrimonia conceduntur, ſunt infraſcriptæ, videlicet.

Propter dotem.

1 Quod cum oratrix dotem habeat minus competentem iuxta ſtatus ſui conditionem, cum qua virum ſibi non conſanguineum, vel affinem paris conditionis, cui nubere poſſit inuenire queat, & dictus orator intendat illam cum dicta minus competente dote in vxorem ducere.

Pro muliere indotata.

2 Quod cum dicta oratrix indotata exiſtat, & dictus orator illam ſic indotatam in vxorem ducere, ac vſque ad quantitatem ſecundum oratricis qualitatem competentem ex integro dotare intendat.

Propter anguſtiam loci.

3 Quod cum dicta oratrix in dicto loco propter illius anguſtiam virum ſibi non conſanguineum, vel affinem paris coditionis, cui nubere poſſit, inuenire nequeat.

Propter anguſtiam locorum, quando Oratores ſunt ex duobus locis orti.

4 Quod cum dicta oratrix in Dictis locis, etiam de vno ad alium ſe transferen.propter illorum anguſtiam virum ſibi,&c.nequeat.

Clauſula etſi extra.

5 Ex ſi extra dictum locum, vel dicta loca nubere cogeretur, dos, quam ipſa habet, non eſſet competens neque ſufficiens, cum ea virum, cui iuxta ſtatus ſui conditionem nubere poſſet, inuenire valeret.

Propter inimicitias.

6 Quod cum inter dictorum Oratorũ parẽtes, conſanguineos, vel affines graues inimicitiæ ortæ iam ſint, & ad præſens vigeant, aliũdè tamẽ quam ex cauſa matrimonij inter Oratores contrahendi prouenientes, & ante illius tractatum exortæ, & certum ſit, quod ſi Oratores prædicti inuicem matrimonialiter copularentur, inimicitiæ huiuſmodi omninò componerentur. Pro illis igitur componendis, ac pro bono pacis Oratores prædicti cupiunt, &c.

Propter

Propter lites.

7 Quod cum inter dictos Oratores, ſeu eorum parentes lites ſuper rebus magni momenti ortæ iam ſint, & ad præſens vigent, lites huiuſmodi omnino cōponerentur, pro illis igitur,&c.

Pro confirmatione pacis.

8 Quod cum aliàs inter dictorum Oratorum parentes, conſanguineos, vel affines graues inimicitiæ viguerint, aliundè tamen, quam ex cauſa matrimonij inter Oratores contrahendi, prouenientes, & ante illius tractatum exortæ, & licèt inter ipſos pax de recenti inita fuerit, nihilominus pro illius firmiori confirmatione Oratores prædicti cupiunt,&c.

Pro Belgis.

9 Quod cum Oratores prædicti nouerint ſe Fidei orthodoxæ cultores, ac Deo dante, ſub obedientia S.R.E. viuere intendāt, & in illis partibus, in quibus multi hæretici exiſtunt, ne contingat eos cum hæreticis contrahere, cupiunt,&c.

Pro habitatricibus locorum ſitis ad litus maris.

10 Quod cum dictus locus ad litus maris ſitus, continuis inuaſionibus pyratarum, & Fidei orthodoxæ hoſtiū, expoſitus ſit, propterea externi homines non ita libenter, vt cum dicti loci habitatricibus contrahant, eo accedere vellnt, cupiunt,&c.

Pro Oratrice excedente 24. annum.

11 Quod dicta Oratrix vigeſimum quartum annum excedēs, hactenus virum paris conditionis, cui nubere poſſet, non inuenit.

Cauſa infamia, quando adeſt carnalis.

12 Cum autem, Pater Sancte, niſi matrimonium inter Oratores contrahatur dicta Oratrix innupta, & diffamata remaneret, grauiaq; exinde ſcandala poſſent verisimiliter exoriri.

Quando Oratores contraxerunt ſeruata forma Concilij, & conſumarunt, detectoq. impedimento, abſtinnerunt.

13 Quod ipſi aliàs ignorantes aliquod impedimentū inter eos exiſtere, quominus poſſent inuicem matrimonialiter copulari, matrimoniū inter ſe per verba de præſenti publicè factis proclamationibus in eorū parochiali Eccleſia, iuxta formam Conc. Trid. nulloq; detecto, neque denunciato impedimento cōtraxerunt, illudq; in facie Eccleſiæ ſolēnizarunt, & carnali copula cōſummarunt, poſtmodū vero cū ad eorum peruenit notitiam, eos quarto conſanguinitatis,

gradu

gradu inuicem eſſe coniunctos, propter quod à carnali copula huiuſmodi abſtinuerunt. Cum autem, Pater Sancte, Oratores prædicti in huiuſmodi matrimonio remanere non poſſint, abſque Sedis Apoſtolicæ diſpenſatione, & ſi diuortium inter eos fieret, grauia exinde ſcandala poſſent veriſimiliter exoriri, ſupplicant, &c.

Quibus expletis, rurſus ſciendum eſt, quod Praxis Romanæ Curiæ, paritérq. Sacra Concilij Congregatio cenſuit, quod diſpenſationes factæ non expreſſa copula habita inter conſanguineos, vel affines, etiam poſt commiſſionẽ Rom. Pontificis factam Ordinario, de diſpenſando, ante tamen quod ab ipſo diſpenſetur ſubreptitiæ ſunt, & nullæ, prout de vtroque teſtatur Io. Gutner. lib. 1. Can. qq. c. 15. ſub nu. 24. & Apoſtillat. ad conſ. 9 Nauar. de conſang. & affin. in nouis, ad declarationem ad literam etiam refert Petrus de Ledeſma de magno Matrim. Sacram. q. 56. art. 5. Concluſ. 4.

Item non erit vulgariter notandum, quod diſpenſationis gratia ad validandum matrimonium nulliter inter coniunctos intra quartũ conſanguinitatis, vel affinitatis gradum contractum, & ad prolem legitimandã conceſſa, quoniam continet duo æquè principaliter, videlicet mãdatum de diſpenſando, vt illi qui nulliter, & de facto contraxerunt, manerent in matrimonio contracto, poteſtatem legitimandi prolem, licet quo ad matrimonium non potuiſſet effectum habere propter ſuperuenientem mortem alicuius ex parentibus, valebit tamen ipſa gratia, & debet executioni mãdari quo ad legitimationem prolis, prout in vna Siracuſana illegitimatis, die 19. Octobris, 1573 reſolutũ fuit in Rota Rom. coram Hippolyto Aldobrandino, tunc Rotæ Auditore, poſtea Summo Pontifice Clemente VIII. deciſ. 207. diuerſ. p. 1. per conſ. Ancharani 409. & aliã eiuſdem Rotæ deciſionem, teſte Puteo deciſ. 483. inc. Matthęus Gabella li. 2. quod nota propter præiudicium venientium ab inteſtato.

MEDICVS.

PRæter Summiſtas, in hoc verbo ſciendum eſt, quod vltra Decretum Concilij Lateranenſis relati in cap. cum infirmitas, de pœni. & remiſſ. adeſt Conſtitutio Pii V. Romæ publicata die 11. Martii 1566. fol. ... in Bullar. tenoris ſequentis.

Supra gregem Dominicum noſtræ vigilãtiæ Diuinitus creditũ vigilis ſpeculatoris, prout nobis deſuper conceditur, exercentes officium ad ea, quæ per animarum ſaluti cum diuini nominis gloria conſuli valeat, libenter intẽdimus, vt Chriſti fideles poſt Baptiſmum in peccata lapſi, per Sacramentum pœnitentiæ Deo reconcilientur. Sanè cum infirmitas corporalis nonnumquam ex peccato proueniat, dicẽte dño languido quem ſanauerat: Vade, & noli amplius peccare, ne quid deterius tibi contingat, ac propterea prouidè fel. record. Innoc. iij. prædeceſſor noſter, Medicis præceperit, vt cũ eos ad ægrotos vocari cõtigerit, ipſos ante omnia moneant, vt animarum Medicos vocent, ne cũ eis hoc in extrema ęgritudine conſtitutis ſuadetur, in deſperationis articulum incidãt. Nos igitur volentes hoc tam ſalutare pręceptum nulla temporis præſcriptione aboleri, ſed ſemper obſeruari Conſtitutionẽ pręfatam authoritate Apoſtolica tenore pręſentium innouamus, & hac noſtra in perpetuum valitura Conſtitutione ſtatuimus, & decernimus, quod omnes Medici, cum ad infirmos in lecto iacẽtes vocati fuerint, ipſos ante omnia moneãt, vt idoneo confeſſori omnia peccata

licita,poſſibilia,ac Eccleſiaſticæ libertati non obuiantia,dumtaxat extendi,ipſoſq. iurantes ad alia per præſtationem huiuſmodi iuramenti non teneri. Verumtamen multi infirmi,cupidiq.ſenſus,ſeſe in huiuſmodi iuramenta cũ animarum ſuarum periculo præcipitant.Nos,quoniam hæc Sanctorum quoque Patrum inſtitutis,& ſalubri rerum Eccleſiaſticarum directioni aduerſantur:& tamquam de radice ambitionis omne bonũ in Eccleſijs,rebuſq;publicis peruertunt, ea nouę prouiſionis ſubſidio prohibere volentes, præſentium authoritate, innouamus prædictam Conſtitutionem Nicolai Papæ, itidemq. alias omnes Canonicas Sanctiones de abuſu,& reprobatione huiuſmodi iuramentorum promulgatas, volumuſq. eas vbique ab omnibus, etiam quo ad præterita inuiolabiliter obſeruari, ac etiam præcipimus, & interdicimus Prælatis, Canonicis,& alijs ſupradictis,necnon eccleſiarum Capitulis, & Monaſteriorum,cęteriſq. Conuentibus.Ciuitatum quoque Caſtrorum,& Terrarum,Cõmunitatibus,& perſonis quacumque dignitate præditis,ne vlla omninò iuramenta illicita, impoſſibilia, damnoſa, vel libertati Eccleſiaſticæ,aut Decretis Concilij Tridentini obuiantia,ſiue poſt Electiones,Cõfirmationes, prouiſiones receptiones,admiſſiones,aut alios actus,vbicumque,ac quocumque tempore,etiam prætextu cuiuſuis conſuetudinis, quantocumque tẽpore obſeruatæ, quæ potius corruptela eſt cenſenda, ſiue in genere, ſiue in ſpecie præſtare, reddere,vel exigere, neue ſuper præſtitis,redditis, vel exactis hucuſque quemquam in iudicio, vel extrà inquietare audeant quoquomodo, vel turbare, illos enim qui iuramenta illicita,impoſſibilia,damnoſa,vel Eccleſiaſticæ libertati,aut Decretis dicti Concilij obuiantia,exigere contenderint,Epiſcopos,videlicet,& alios quoſcumque Pontificali dignitate præditos,ſuſpendimus à diuinis,Capitula verò, & Conuentus eorumq.Eccleſias, & loca omnia interdicto eccleſiaſtico ſupponimus, ac ſingulares perſonas excommunicationis ſententia innodamus,inhabileſq. facimus ad obtenta,& alia obtinenda eo ipſo, nobiſq. & Rom. Pontifici pro tempore exiſtenti relaxationem ſuſpenſionis, & interdicti, necnon abſolutionem ab excommunicationis ſententia huiuſmodi perpetuò reſeruamus, Decernentes eos, qui talia iuramenta ſciẽter præſtiterint,vſu,& comodo rei, & gratiæ cuius cauſa iurauerint, eo ipſo priuatos eſſe,alios verò ignorantes, ad præſtitorum iuramentorum huiuſmodi obſeruationem minimè teneri,necnon irritum,& inane quidquid ſecus, per quoſcumque ſcienter, vel ignoranter attentatum eſt hactenus, & deinceps cõtigerit attentari,non obſtantibus præmiſſis,ſeu quibuſuis Prælatis,Capitulis,Conuentibus, & perſonis prædictis, vel quibuſuis alijs, communiter, vel diuiſim, ab eadem ſit Sede indultum,vel in poſterum indulgeri contingat,quod interdici,ſuſpendi,vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas,non facientes plenam,& expreſſam,& ad verbum de indulto huiuſmodi mentionẽ, cęteriſq. contrarijs quibuſcumque. Et quoniam difficile nimis eſſet, præſentes ad omnia loca quibus illis opus erit, perferri, volumus, vt earum exemplis etiã impreſſis,manu Notarij publici ſubſcriptis,& ſigillo Prælati,aut perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica cõſtitutæ munitis,eadem prorſus fides vbique adhibeatur,quę adhiberetur eiſdem præſentibus,ſi forẽt exhibitę,vel oſtenſæ. Datum Romę Apud Sanctum Marcum,Anno Incarnationis Dominicę milleſimo quingẽteſimo octuageſimo quarto,Nonis Septembris, Pontificatus noſtri anno tertiodecimo.M.Car.S.Stephani Ce. Gloterius.A.de Alexijs.

Li-

LIBRI PROHIBITI.

PRÆTER Summiſtas, ſciendum eſt, quod extat Index Librorum prohibitorum cum Regulis confectis per Patres à Tridentina Synodo delectos, authoritate Pij IV. primum editus, poſtea verò a Sixto V. auctus, & nunc demum S.D.N. Clemens Papæ VIII. iuſſu recognitus, & publicatus, inſtructione adiecta de exequendæ prohibitionis, deq. ſyncerè emēdandi, & imprimendi libros ratione.

Si quis autem aduerſus eas Regulas, prohitionemq. fecerit, is quidem qui hæreticorum libros, vel cuiuſuis authoris ſcripta propter hæreſim, vel falſi dogmatis ſuſcipionem damnata, atque prohibita legerit, habueritue, ipſo iure in excommunicationis pœnam incidat, eamq. ob cauſam in eum, tamquam de hæreſi ſuſpectum inquiri, & procedi liceat præter aliàs pœnas ſuper hoc ab Apoſtolica ſede, Sacriſq. Canonibus conſtitutas. Qui autem libros alia de cauſa prohibitos legerit, habueritue, præter peccati mortalis reatum, Epiſcoporum arbitrio, ſeuerè ſe nouerit puniendum, vt patet Conſtitutione Pij IV. die 25. Martij. 1564. incip. Dominici, fol. 803. in Bullario, & eſt impreſſa etiam in Indice.

Qui hæreticorum libros hæreſim continentes, vel de religione tractantes ſine authoritate Summi Pont. & Sedis Apoſtolicæ ſciēter legentes, aut retinentes, imprimentes, aut quomodolibet defendentes, ex quauis cauſa Publicè vel occultè, quouis ingenio, vel colore, ſunt etiam excommunicati in Bulla Cœnæ Domini, capite primo, & eſt reſeruata Summo Pontifici.

Sciendum eſt etiam qualiter poſt editionem dicti Indicis exſtat Clementis Papæ VIII. prohibitio operum Damnatæ memoriæ Caroli Molinæi, cum reuocatione licentiarum illa legendi, & retinendi quibuſcumque perſonis hactenus conceſſarum, & inhibitione, ne eædem licentiæ cuiquam de cetero concedantur, publicata Romæ die 26. Auguſti 1602. Incipien. Apoſtolicæ Sedis, & infrà.

Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac matura deliberatione, hac noſtra perpetuò valitura Conſtitutione, omnia, & quęcumque prædicti Caroli Molinæi Hæretici Scripta, Opera, & Commentaria, Beatorum Apoſtolorum Petri, & Pauli, ac noſtra authoritate de nouo perpetuò damnamus, reprobamus, interdicimus, & anathematizámus, eorumque lectionē, & retentionē vniuerſis, & ſingulis Chriſti fidelibus cuiuſcūque ſtatus, gradus, ordinis, cōditionis, dignitatis, honoris præeminentiæ, licèt de illis ſpecialis, & indiuidua mētio habenda foret, exiſtant, etiam ſub excommunicationis latæ ſentētiæ, alijſq. cenſuris, & pœnis in Indice librorum prohibitorum contentis, ac etiam ſuſcipionis ipſius hæreſis, quantumuis ſcripta, opera, & Commentaria ipſa, tam quouis modo fuiſſe expurgata ꝑtendant, diſtrictè perpetuò interdicimus, et prohibemus. Et propterea omnes, & quaſcumque licētias quibuſuis perſonis, tam ab Ordinarijs locorū, quam etiā ab ipſis Cardinalibus, ſuper dicto Indice deputatis, ac ſupremis Sanctæ vniuerſalis Inquiſitionis cōtra hæreticam prauitatem Inquiſitoribus, ac à Nobis, & Apoſtolica Sede quomodolibet conceſſas legendi, & retinendi libros eiuſdem Caroli Molinęi, etiam ſub alio nomine inſcriptos, vel expurgatos, cum nō aliter quam igne expurgari poſſint, reuocamus, caſſamus, et annullamus, inhibētes oībus, et ſingulis ſupradictis, ne de cetero huiuſ

modi licentias cuiquam cōcedant, vel impartiantur. Quinimo omnem facultatem concedendi huiuſmodi licentias, retinendi, vel legendi opera huius impij authoris, ex quacumque cauſa, & ſub quouis prætextu, colore, quibuſcumque perſonis, quauis authoritate etiam Apoſtolica ſuffultis, & quacumque dignitate prędìtis, etiam ipſiſmet Cardinalibus ſuper Indice librorū prohibitorum deputatis, ac ſupremis Inquiſitoribus prędictis adimimus, eamq. nobis, & ſucceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus tantum reſeruamus. Caſſantes inſuper, & nunc irritantes quaſcumque licentias, etiam à nobis conceſſas, & à ſucceſſoribus noſtris Romanis Pōtificibus, reſpectiuè concedendas, quæ manu noſtra, aut ſucceſſorum prædictorum ſubſcriptæ non fuerint. Per has tamē noſtras literas non intendimus prohibere retentionem librorum Iuris Canonici, & aliorum Catholicorum authorum habentium additiones, ſeu apoſtillas, vt vocant, huius impij hominis ipſis tamen additionibus, ſeu Apoſtillis deletis, & emendatis iuxta cenſuram de mandato noſtro nuper editam, & in Typographia Cameræ Apoſtolicæ impreſſam Romæ hoc anno M. DC. II. Chartis ſeu folijs xxiiij. diſtinctam, cuius initium eſt. Cenſura in omnes additiones, ſeu adnotationes marginales damnatę mem. impij Caroli Molinæi, ad textum Iuris Canonici. Commētaria Decij in Decretales, & ius ciuile, ad conſilia Decij, & Alexandri, & ad Dynum de reg. iur. & Decium in titulum, ff. de reg. iur. finis verò eſt. Aliqua fortaſſe in præmiſſis, & conſimilibus additionibus ab oculis noſtris effugerunt, notatu, & cenſura digna, quæ diligens lector aduertens delere prorſus teneatur. Poſtremò ſub cenſuris, & pœnis ſupradictis, omnibus, & ſingulis Chriſti fidelibus per Apoſtolica ſcripta mādamus quatenus intra mēſem à publicatione præſentium in locis per quæ eædem ad eorum notitiam peruenire poſſint, facienda computandum, omnia, & ſingula ſcripta, opera, & commentaria prædicta Caroli Molinęi, realiter, & cum effectu locorum Ordinarijs, vel Inquiſitoribus exhibeant, & conſignent, ipſis verò locorum Ordinarijs vel Inquiſitoribus, vt illa ſtatim nulla interpoſita mora aut expectata licentia, igne comburant, & comburi faciant, vt autem, &c.

LITANIAE.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, extare Decretum S. D. N. Clementis Papæ VIII. circa Litanias obſeruandum.

Quoniam multi hoc tempore, priuati etiam homines, prætextu alienæ deuotionis, nouas quotidie Litanias euulgant, vt iam prope innumerabiles formæ Litaniarū circumferātur, & in nōnullis ineptæ ſententiæ, in alijs (quod grauius eſt) periculoſæ, & errorem ſapiētes inueniantur, Sāctiſs. Dominus Noſter Clemens Papa VIII. pro ſolicitudine ſua prouidere volēs, vt animarū deuotione, Deique ac Sanctorū inuocatio, ſine vllius detrimēti ſpiritualis periculo, foueatur, pręcipit, ac mandat, vt retentis antiquiſſimis, & cōmunibus litanijs, quæ in Breuiarijs, Miſſalibus, Pontificalibus, ac Ritualibus cōtinentur, necnō litanijs de Beata Virgine, quę in *Sacra Aede* Lauretana decantari ſolent: quicumque aliàs litanias edere, vel iam editis, in Eccleſijs, ſiue Oratorijs, ſiue Proceſſionibus, vti voluerint, eas ad Cōgregationē Sacrorū Rituū recognoſcēdas, & ſi opus fuerit corrigēdas mittere teneātur, neque ſine licētia prędictę Cōgregationis, eas in publicū edere, aut publicè recitare præſumāt, ſub pęnis (vltra peccatum)

Digitized by Google

tum) arbitrio Ordinarij, & Inquiſitoris ſeuere infligendis. Præſens Decretum factum fuit in generali Congregatione Sanctæ Romanę, et vniuerſalis Inquiſitionis, habita in Palatio Apoſtolico in Mõte Quirinali coram prędicto Sanctiſſimo Domino Noſtro, ac Illuſtriſſimis, & Reuerendiſſimis Dominis Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, aduerſus hæreticam prauitatem generalibus Inquiſitoribus, octauo Idus Septembris, Anno à Natiuitate Domini Ieſu Chriſti. M. DCI.

Quintilianus Adrianus, Notarius.

MAGISTER.

PRÆTER Summiſtas, ſciendum eſt, qualiter Leo X. in Concilio generali Lateranen. decreuit fol. 171. in Bul. incip. Apoſtolici, & infrà.

Omnibus, & ſingulis Philoſophis in Vniuerſitatibus ſtudiorum Generaliũ, & alibi publicè legentibus, diſtrictè præcipiendo mandamus, vt cum Philoſophorum principia, aut Concluſiones, in quibus à recta fide deuiare noſcuntur auditoribus ſuis legerint, ſeu explanauerint, quale hoc eſt de animæ mortalitate, aut vnitate, & mundi æternitate, ac alia huiuſmodi, teneantur eiſdem veritatem religionis Chriſtianæ omni conatu manifeſtam facere, & perſuadendo poſſe docere, ac omni ſtudio huiuſmodi Philoſophorum argumenta, cum omnia ſolubilia exiſtãt, pro viribus excludere, atque reſoluere, & cum non ſufficiat aliquãdo tribulorum radices præſcindere, niſi, & nè iterum pullulent, funditus euellere, ac eorũ ſemina originaleſq. cauſas, vnde facilè oriũtur remouere præcipuè humanæ Philoſophiæ ſtudia diuturniora, quam Deus ſecundum verbum Apoſtoli euacuauit, & ſtultam fecit, abſque diuinæ ſapientiæ condimento, & quæ ſine reuelatæ veritatis lumine in errorem quandoque magis inducunt, quam in veritatis elucidationem: Ad tollendam omnem in præmiſſis errãdi occaſionem hac ſalutari Conſtitutione ordinamus, & ſtatuimus ne quiſquam de cętero in Sacris Ordinibus cõſtitutus, ſecularis, vel regularis, aut aliàs ad illos à iure arctatus in ſtudijs generalibus alibi publicè audiẽdo, Philoſophiæ, aut poeſis ſtudijs vltra quinquẽnium poſt grammaticam, & dialecticam, ſine aliquo ſtudio Theologiæ, aut iuris Pontificij incumbat. Verùm dicto exacto quinquennio, ſi illis ſtudiis, inſudare voluerit, liberum ſit ei, dum tamen ſimul aut ſeorſum, aut Theologiæ, aut Sacris Canonibus operam nauauerit, vt in his Sãctis, & vtilibus profeſſionibus Sacerdotes Domini inueniant, vnde infectas Philoſophiæ, & poeſis radices purgare, & ſanare valeant. Et hos Canones per Ordinarios locorum vbi generalia ſtudia vigẽt, et Rectores Vniuerſitatis eorũdem ſtudiorum ſingulis annis in principio ſtudii, in virtute Sanctæ obedientiæ publicari mandamas. Nulli ergo, &c.

Leo. X.

Congruit. titul. ne cleric. vel monac.

Extat item eiuſdem Leonis X. in eodem Concilio Lateranẽſi Decretum obſeruãdum à Magiſtris, & Præceptoribus Scholarium, fol. 163. in Bullar. incip. Supernæ, & infrà.

Cum omnis ætas ab adoleſcentia prona ſit ad malũ, & à teneris aſſueſieri ad bonũ magni ſit operis, & affectus, ſtatuimus, & ordinamus, vt Magiſtri ſcholariũ, & pręceptores, pueros ſuos, ſiue adoleſcẽtes nedum in grãmatica, et rhetorica, ac cęteris huiuſmodi erudire, & inſtruere debeant, verum etiam docere teneantur ea, quæ ad religionem pertinent, vt ſunt præcepta diuina, articuli

Congruit. titul. de magis.

fidei,

fidei, Sacri Hymni, & Pſalmi, ac Sanctorum vitæ, diebuſq. feſtiuis nihil aliud eos docere poſſint, quam in rebus ad religionem, & bonos mores pertinentib. eoſq. in illis inſtruere, & hortari, & cogere in quãtum poſſunt teneantur, vt nedum ad Miſſas, ſed etiam ad Veſperas, Diuinaq. Officia audienda, ad Eccleſias accedant, & ſimiliter ad prædicationes, & ſermones audiendos impellant, nihilq. contra bonos mores, aut quod ad impietatem inducat eis legere poſſint.

Sciendum eſt inſuper qualiter, Pij V. Cõſtitutione cauetur quod Ordinarij conſtituant loca, in quibus pueri in Doctrina Chriſtiana erudiãtur, cũ facultate erigendi Confraternitates, & indulgentias pro confratribus pueros docentibus, fol. 1163. incip. *Ex debito*, & per Gregor. XIII. facta etiã fuit ampliatio indulgentiarum à Pio V. Societatibus ad pueros, & rudes in bonis operibus, & doctrina Chriſtiana erudiendos deputatis conceſſarum, vt in eius Conſtitutione incipiẽte *Vniuerſis*, fol. 120. in Bullar. & faciunt diſpoſita per Concil. Tridentinum Seſſione 25. de ref. cap. 4. & Seſſ. 23. de ref. cap. 18.

MATRIMONII IMPEDIMENTA.

PRÆTER Summiſtas, ſciendum eſt, quod duodecim illa impedimẽta matrimonij per eos adnotata in verbo, Matrimonium, remanent incorrecta præter tria ſequentia, quæ per Conc. Trid. reſtringuntur, & circa impedimentum ex cognatione ſpirituali proueniens vltra diſpoſita in titulo, de cognat. ſpirit. 6. & per Conc. Trid. ſeſſ. 24. de refor matrim. capit. 2. adeſt Pij V. declaratio præfati Decreti Conc. Triden. de cognatione ſpirituali in maritum, vel vxorem ſuſcipientis, & Baptizatum, Baptizatiq. patrem, & matrem, & quaſcumque alias perſonas tam ex parte ſuſcipientis, quam Baptizantis, & Baptizati, publicata Romæ die 19. December 1566. fol. 953. in Bullar. incip. *Cum illius vicem*, & infrà. *Sanè licèt ex eo, quod in Conc. Trid. decretum fuerit, cognationem ſpiritualem inter eos tantum contrahi qui ſuſcipiunt, Baptizatum de Baptiſmo, ac Baptizatum ipſum, & illius patrem, & matrem, necnon*
Congrgit titul. de cognat. ſpir. *Baptizantem, & Baptizatum, Baptizatiq. patrem, & matrem, in reliquis perſonis, quæ per antiquos Canones occaſione cognationis huiuſmodi contrahere prohibebantur, omne impedimentum ſublatum eſſe videatur; adhuc tamen ab aliquibus dubitari accepimus, an ſaltem impedimentum cognationis ſpiritualis huiuſmodi inter maritum, vel vxorem ſuſcipientis, & Baptizatum, necnon inter maritum, vel vxorem ſuſcipientis, & patrem, ac matrem Baptizati vigeat, propterea quod prohibitum de vno coniuge, de altero etiam prohibitum eſſe videatur. Nos piarum mentium quieti, & Matrimoniorum fauori (quantum ex alto nobis permittitur) conſulere volentes à præciſis verbis Concilij minimè diſcendendum in præmiſſis eſſe cenſuimus. Et propterea nullum amplius impedimentum ratione cognationis huiuſmodi ſubeſſe decernimus, & declaramus, quo minus interdictos maritum, vel vxorem ſuſcipientis, & Baptizatum, Baptizatiq. patrem, & matrem, & quaſcumque alias perſonas tam ex parte ſuſcipientis, quam Baptizantis, & Baptizati, in dicto Concilio nominatim non expreſſas, Matrimonium licitè, & liberè contrahi poſſit, & ita ab omnibus iudicari, &c.*

Quantum ad impedimẽtum publicæ honeſtatis attinet, vltrà diſpoſita in c. ſponſam, de ſponſal. & in c. vnico, eod. titulo, lib. 6. cũ alijs concord. attenditur

hodiè Decretum Sacri Concil. Trid. ſeſſ. 24. de refor. matrim. cap. 3. quod fuit declaratum per Bullam Pij V. Romæ publicatam die 21. Iulij 1568. fol. 1028. in Bullario, incip. Ad Romanum ſpectat Pontificem, & infra. Sane ad aures noſtras peruenit, multos eſſe, qui dubitant, an Decretum Oecumenici Concil. Trid. ſeſſ. 24. de reform. matrim. c. 3. quo cauetur impedimentum publicæ honeſtatis, vbi ſponſalia valida non fuerint, prorſus tolli, vbi verò valida fuerint, non excedere primum gradum, cum in vlterioribus gradibus non poſſit hmōi prohibitio ſeruari, de ſponſalibus per verba (vt aiunt) de futuro tantum conceptis, intelligatur, vel etiam matrimonia per verba de præſenti cōtracta, non tamen conſummata, quæ interdum ſponſalia appellantur, comprehendat, ita vt etiam eo caſu impedimentum inde proueniens ſublatum fuerit. Nos itaque vt omnis difficultas, dubitatioq. tollatur, attendentes quod ſponſaliorum appellatione, qua dictum Concilium vtitur, non niſi impropriè matrimonium verbis de pręſenti conceptus contractum cōtineatur, quoq. agitur de correctione iuris veteris, quo caſu ſecundum proprietatem verborum dumtaxat procedendum eſt, præſertim cum longe maiorem rationem prohibitionis in matrimonio per verba de præſenti contracta, quam in ſpōſalibus de futuro vigere à nemine dubitetur, Idcirco Motu proprio, authoritate Apoſtolica, tenore pręſentium declaramus, & definimus decretum Concilij huiuſmodi omninò intelligendum eſſe, & procedere in ſponſalibus de futuro dumtaxat, non autem in matrimonio ſic (vt pręfertur) cōtracto, ſed in eo durare adhuc impedimentum in omnibus illis caſibus, & gradibus quibus de iure veteri ante pręd ictum decretum Concilij introductum erat. Et ita ab omnibus iudicari debere, mandamus, atque ſtatuimus. Non obſtantibus, &c.

Circa impedimentum affinitatis ex fornicatione proueniens, erat antea vſque ad quartum gradum, c. quædam, cum pluribus ſeq. 32. q. 7. & tot. tit. de eo qui cogn. conſang. vxor ſuæ, ſed per Concil. Trid. fuit reſtricta vſque ad ſecundum gradum, & per eundem Summum Pōtificem facta fuit altera declaratio decreti Concil. Trid. ſeſſ. 24. c. 4. de refor. matrim. de impedimento affinitatis ex fornicatione prouenientе, publicata Romæ, die 19. Decembris 1566. fol. 954. in Bullario, incip. Ad Romanum Pontificem, & infra.

Sanè poſtquam ex eo, quod Trid. Synodus impedimentū affinitatis ex fornicatione proueniens, per quod nō ſolū Matrimonium contrahi prohibetur, ſed & poſtea factum dirimitur, ad eos tantum reſtrinxit, qui primo, vel ſecundo gradu coniunguntur, in vlterioribus verò gradibus ſtatuit Matrimonium poſtea factum non dirimi, à pluribus Chriſti fidelibus, vt accepimus, eſt dubitatum, an licet in vlterioribus gradibus huiuſmodi matrimonium cōtractum non dirimatur, adhuc tamen iuxta antiquos Canones contrahi prohibeatur. Et propterea nos omnē ambiguitatem tollere, & animarum tranquillitati, ac Matrimonij liberati, quātum cum Deo poſſumus, nullum hodie impedimentum remanere, quo minus in vlterioribus gradibus huiuſmodi liberè, & licitè Matrimonium contrahi poſſit, & ita ab omnibus iudicari, &c.

Quæſtio illa, quæ preteritis temporibus diſputabatur, An ſcilicet ſpadones quibus ambo teſticuli abſciſſi ſunt, ad matrimonium contrahendum habiles reputandi ſint, vel ne, definita iam reperitur per quaſdam literas felic. record. Sixti V. in forma Breuis tranſmiſſas, vt infrà.

Venerabili fratri Epiſcopo Nouarien. noſtro, & Sedis Apoſtolicę in Regnis Hiſpaniarum Nuncio, Sixtus Papa V.

Venera-

Congruit titul. de frig. & maleſic, & impotent.

Venerabilis frater ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem. Cumfrequenter in iſtis regionibus eunuchi quidam, & ſpadones, qui vtroque teſte carent, & ideo certum, & manifeſtum eſt eos verum ſemen emittere non poſſe, quia impura carnis tentigine, atque immundis complexibus cum mulieribus ſe cõmiſcent, & humorem forſan quendam ſimilem ſemini, licèt ad generationẽ, & ad matrimonii cauſam minimè aptũ effundunt, matrimonia cum mulieribus, præſertim hunc ipſum eorũ defectum ſciẽtibus contrahere præſumant, idq. ſibi licere pertinaciter contendant, & ſuper hoc diuerſæ lites, & cõtrouerſiæ ad tuum, & Eccleſiaſticum forum deducantur, requiſiuit à nobis fraternitas tua, quid de huiſmodi connubiis ſit ſtatuendum. Nos igitur attendentes, quod ſecundum Canonicas ſanctiones, & naturæ rationem, qui frigidæ naturę ſunt, & impotentes, iidẽ minime apti ad contrahenda matrimonia reputãtur, quodque prædicti eunuchi, aut ſpadones quas tamquam vxores habere non poſſunt, eaſdem habere, vt ſorores nolunt, quia experientia docet tam ipſos, dum ſe potentes ad coeundem iactitant, quam mulieres, quæ eis nubunt, non vt caſtè viuant, ſed vt carnaliter inuicem coniungantur, praua, & libidinoſa intentione, ſub prætextu, & in figura matrimonii, turpes huiuſmodi cõmixtiones affectare, quæ cum peccati, & ſcandali occaſionem præbeant, & in animarum damnationem tendant ſunt ab Eccleſia Dei prorſus exterminandæ. Et inſuper conſiderantes, quod ex ſpadonum huiuſmodi, & eunuchorum coniugiis nulla vtilitas prouenit, ſed potius tentationum illecebræ, incentiua libidinis oriuntur; Eidem fraternitati tuæ per præſentes committimus, & mãdamus, vt coniugia per dictos, & alios quoſcumque eunuchos, & ſpadones, vtroque teſte carentes, cum quibuſuis mulierib. defectum prædictũ, ſiue ignorantibus, ſiue etiam ſcientibus contrahi prohibeas, eoſq. ad matrimonia quomodocumque contrahenda inhabiles authoritate noſtra declares, & tam locorum Ordinariis, ne huiuſmodi coniunctiones de cętero fieri quoquomodo permittant, interdicas, quam eos etiam qui ſic de facto matrimonium cõtraxerint, ſeparari cures, & matrimonia ipſa ſic de facto contracta nulla, irrita, & inualida eſſe decernas. Eos etiam, qui ſic iam cõtraxerunt, ſi appareat illos, non vt caſtè ſimul viuant cõtraxiſſe, ſed actibus carnalibus, & libidinoſis operam dare, ſimul in vno, & eodem lecto cum prædictis mulierib. dormire coniuncantur, omninò ſimiliter ſeparari cures: Nos enim ita in præmiſſis, & non aliter per quoſcumq. Iudices, & Cõmiſſarios, quacumque authoritate, & dignitate fungentes, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate in quacumque cauſa, et inſtantia iudicari, & definiri debere, & ſi ſecus ſuper his à quocumque quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter attentatum forſan eſt hactenus, vel attentari in poſterum contigerit, irritum, & inane decernimus. Non obſtantibus cuiuſuis Ciuitatibus, Prouinciæ, aut Regni ſtatutis, legibus municipalibus, aut conſuetudinibus, quæ abuſus potius, & corruptelæ cenſendę ſunt, etiam ſi immemorabili tẽpore obſeruatæ dicantur, cęteriſq. contrariis quibuſcumque. Dat. Romæ apud S. Marcũ, ſub annulo Piſcatoris, die 27. Iunii 1587. Pontificatus noſtri anno tertio.

Harum literarum tenorem, prout iacet, refert. Ioan. Guttier. lib. 1. Can. qq. c. 16. ſub num. 18.

Digitized by Google

MATRIMONIALES DISPENSATIONES.

IN contrahendis matrimonijs, vel nulla omninò detur diſpenſatio, vel rarò; idq. ex cauſa, & gratis concedatur. In ſecundo gradu nunquam diſpenſetur, niſi inter magnos Princeps, & ob publicã cauſam. Verba ſunt Conc. Tridentini ſeſſ.24.de reform.matrim.c.6.in fine.

Hinc ſciendum, quod cauſæ, quæ hodie in praxi verſantur in Romana Curia, pro quibus diſpenſationes ad contrahenda matrimonia conceduntur, ſunt infraſcriptæ, videlicet.

Propter dotem.

1. Quod cum oratrix dotem habeat minus competentem iuxta ſtatus ſui conditionem, cum qua virum ſibi non conſanguineum, vel affinem paris conditionis, cui nubere poſſit inuenire queat, & dictus orator intendat illam cum dicta minus competente dote in vxorem ducere.

Pro muliere indotata.

2 Quod cum dicta oratrix indotata exiſtat, & dictus orator illam ſic indotatam in vxorem ducere, ac vſque ad quantitatem ſecundum oratricis qualitatem competentem ex integro dotare intendat.

Propter anguſtiam loci.

3 Quod cum dicta oratrix in dicto loco propter illius anguſtiam virum ſibi non conſanguineum, vel affinem paris coditionis, cui nubere poſſit, inuenire nequeat.

Propter anguſtiam locorum, quando Oratores ſunt ex duobus locis orti.

4 Quod cum dicta oratrix in Dictis locis, etiam de vno ad alium ſe transferen. propter illorum anguſtiam virum ſibi, &c. nequeat.

Clauſula etſi extra.

5 Ex ſi extra dictum locum, vel dicta loca nubere cogeretur, dos, quam ipſa habet, non eſſet competens neque ſufficiens, cum ea virum, cui iuxta ſtatus ſui conditionem nubere poſſet, inuenire valeret.

Propter inimicitias.

6 Quod cum inter dictorum Oratorũ parẽtes, conſanguineos, vel affines graues inimicitiæ ortæ iam ſint, & ad præſens vigeant, aliũdè tamẽ quam ex cauſa matrimonij inter Oratores contrahendi prouenientes, & ante illius tractatum exortæ, & certum ſit, quod ſi Oratores prædicti inuicem matrimonialiter copularentur, inimicitiæ huiuſmodi omninò componerentur. Pro illis igitur componendis, ac pro bono pacis Oratores prædicti cupiunt, &c.

Propter

gradu inuicem eſſe coniunctos, propter quod à carnali copula huiuſmodi abſtinuerunt; Cum autem, Pater Sancte, Oratores prædicti in huiuſmodi matrimonio remanere non poſſint, abſque Sedis Apoſtolicæ diſpenſatione, & ſi diuortium inter eos fieret, grauia exinde ſcandala poſſent veriſimiliter exoriri, ſupplicant, &c.

Quibus expletis, rurſus ſciendum eſt, quod Praxis Romanæ Curiæ, pariterq; Sacra Concilij Congregatio cenſuit, quod diſpenſationes factæ non expreſſa copula habita inter conſanguineos, vel affines, etiam poſt commiſſionē Rom. Pontificis factam Ordinario, de diſpenſando, ante tamen quod ab ipſo diſpenſetur ſubreptitiæ ſunt, & nullæ, prout de vtroque teſtatur Io. Gutter. lib. 1. Can. qq. c. 15. ſub nu. 24. & Apoſtillat. ad conſ. 9 Nauar. de conſang. & affin. in nouis, ad declarationem ad literam etiam refert Petrus de Ledeſma de magno Matrim. Sacram. q. 56. art. 5. Concluſ. 4.

Item non erit vulgariter notandum, quod diſpenſationis gratia ad validandum matrimonium nulliter inter coniunctos intra quartū conſanguinitatis, vel affinitatis gradum contractum, & ad prolem legitimandā conceſſa, quoniam continet duo æquè principaliter, videlicet mādatum de diſpenſando, vt illi qui nulliter, & de facto contraxerunt, manerent in matrimonio contracto, poteſtatem legitimandi prolem, licet quo ad matrimonium non potuiſſet effectum habere propter ſuperuenientem mortem alicuius ex parentibus, valebit tamen ipſa gratia, & debet executioni mādari quo ad legitimationem prolis, prout in vna Siracuſana illegitimatis, die 19. Octobris, 1573 reſolutū fuit in Rota Rom. coram Hippolyto Aldobrandino, tunc Rotæ Auditore, poſtea Summo Pontifice Clemente VIII. deciſ. 207. diuerſ. p. 1. per conſ. Ancharani 409. & aliā eiuſdem Rotæ deciſionem, teſte Puteo deciſ. 483. inc. Matthæus Gabella li. 2. quod nota propter præiudicium venientium ab inteſtato.

MEDICVS.

PRæter Summiſtas, in hoc verbo ſciendum eſt, quod vltra Decretum Concilij Lateranenſis relatū in cap. cum infirmitas, de pœni. & remiſſ. adeſt Conſtitutio Pij V. Romæ publicata die 11. Martij 1566. fol. ... in Bullar. tenoris ſequentis.

Supra gregem Dominicum noſtræ vigilātiæ Diuinitus creditū vigilis ſpeculatoris, prout nobis deſuper conceditur, exercentes officium ad ea, quæ per animarum ſaluti cum diuini nominis gloria conſuli valeat, libenter intēdimus, vt Chriſti fideles poſt Baptiſmum in peccata lapſi, per Sacramentum pœnitentiæ Deo reconcilientur. Sanè cum infirmitas corporalis nonnumquam ex peccato proueniat, dicēte dn̄o languido quem ſanauerat: Vade, & noli amplius peccare, ne quid deterius tibi contingat, ac propterea prouidè fel. record. Innoc. iij. prædeceſſor noſter, Medicis præceperit, vt cū eos ad ægrotos vocari cōtigerit, ipſos ante omnia moneant, vt animarum Medicos vocent, ne cū eis hoc in extrema ægritudine conſtitutis ſuadetur, in deſperationis articulum incidāt: Nos igitur volentes hoc tam ſalutare præceptum nulla temporis præſcriptione aboleri, ſed ſemper obſeruari Conſtitutionē præfatam authoritate Apoſtolica tenore præſentium innouamus, & hac noſtra in perpetuum valitura Conſtitutione ſtatuimus, & decernimus, quod omnes Medici, cum ad infirmos in lecto iacētes vocati fuerint, ipſos ante omnia moneāt, vt idoneo confeſſori omnia peccata

mus, ne poſthac Iudæos, vel alios infideles ad ipſorum Chriſtianorum ægrotantium, & infirmorum curam vocent, ſeu admittant, aut vocari, admitive faciant, concedant, vel permittant. Mandantes propterea omnibus, & ſingulis Venerabilibus noſtris Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, necnon dilectis filijs alijs locorū Ordinarijs, & quibuſuis Parochis, alijſve animarum curam habentibus, & exercentibus, ſub indignationis noſtræ, ac alijs arbitrio noſtro infligendis pœnis, vt præſentes noſtras literas in ſuis Eccleſiis, quæ in illis Ciuitatibus, vel Diœceſibus conſtitutæ ſunt, in quibus Hebræi, vel alij Infideles moram trahunt, quam primū ad eos perlatæ fuerint, & deinde ſingulis annis initio quadrageſimalis ieiunii publicent, aut publicari faciāt, & quod ſi quis poſt earum publicationem etiam quomodolibet exemptus, ac cuiuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ exiſtens aduerſus illas facere auſus fuerit, Sacramenta ei Eccleſiaſtica nullatenus miniſtrentur, nec etiam à Regularibus exemptis, & ſic decedēs, Eccleſiaſtica careat ſepultura. Quæ quidem omnia parochi ægrotantibus ſignificare apto tempore non omittant, præſertim cum Iudæum, vel infidelem Medicum ab eis admiſſum eſſe cognouerint, & aliàs ipſi locorum Ordinarii contra huius mandati transgreſſores debita animaduerſione procedant; Iudæoſq. ipſos nihilominus iuxta Pauli, & Pii Pontificum prædictorum literas, contra illos editas pro earum transgreſſione puniant. Non obſtantibus, &c.

MISSA.

PRæter Summiſtas, ſciendum eſt, quod vltrà Decretum Concil. Trident. ſeſſ. 22. de obſeruandis, & euitandis in celebratione Miſſæ, ibi; debitis horis celebrent; extat Pii V. Reuocatio licentiarum, ac facultatum celebrandi Miſſas veſpertino tempore, publicata Romæ die 29. Martii, 1566. fol. 914. in Bullario, tenoris ſequentis.

Sanctiſsimus in Chriſto Pater, & Dominus noſter Pius, Diuina prouidentia Papa V. ad cuius notitiam peruenit, quod nonnulli Cathedralium, etiā forſan Metropolitanarum, Collegiatarum, & aliarum Eccleſiarum, necnon Monaſteriorum, Conuentuum, Domorum, & aliorum Piorum locorum ſecularium, & diuerſorū Ordinum, ac Militariū Regulariū, Prælati, Capitula, Clerici, Fratres, aliiq. Superiores, & perſonæ, antiquū Sanctæ Romanæ Eccleſiæ ritum in ſtatutis Miſſarū celebrādarum temporibus peruertere ſatagentes, diuerſas licentias, & facultates, Miſſas, quæ media nocte, ſeu in aurora Natiuitatis, ac de mane Reſurrectionis Domini Noſtri Ieſu Chriſti, & forſan aliarum feſtiuitatū, iuxta prędictū Ritum celebrari conſueuerat, de ſero, ēt forſan circa ſolis occaſum vigiliæ feſtiuitatū earundem in ſuis Eccleſiis, & Cappellis celebrandi, ſeu celebrari faciendi ab Apoſtolica Sede, vel eius Legatis, ac ēt maiori Pœnitentiario pro tēpore exiſtente variis prætextibus impetrauerunt, illiſq. iam pridem vtuntur, hoc ab antiquo Catholicæ Eccleſiæ inſtituto, ſanctorumq. Patrū Decretis deuiare conſiderans, ac propterea hunc abuſum ab Eccleſia Dei ſubmouere volens, oēs, ac ſingulas licentias, & facultates huiuſmodi, hactenus etiam Motu proprio, vel quorumuis, etiam Imperatorum, Regum, & aliorum Principum contemplatione, & ex quibuſuis cauſis, & quomodolibet conceſſas, ac Apoſtolicas, & alias literas deſuper confectas, illarum omnium tenores pro ſufficienter expreſſis habens, Apoſtolica authoritate, ex certa ſcientia reuoca- *Congruit tit. de celebr. miſſar.*

uit, ac omninò caſſauit, & annullauit, hac præſenti perpetuò velitura Conſtitutione, quibuſuis Prælatis, Capitulis, Clericis, Fratribus, alijſq. Superioribus, & perſonis earundem Eccleſiarum, Monaſteriorum, Conuentuum, Domorum, & aliorum locorũ, in virtute ſanctæ obediẽtiæ, & ſub indignationis ſuę, ac perpetuæ ſuſpenſionis à Diuinis pœna, diſtrictius inhibens, ne deinceps Miſſas veſpertino tempore huiuſmodi licentiarum, & facultatum huiuſmodi, aut alio quouis prætextu celebrare, vel celebrari facere præſumant, ac mandans Locorum Ordinarijs, vt eandem præſentem Conſtitutionem ſub prædictis, & alijs ſibi benè viſis pœnis, per quoſcumque Prælatos, Capitula, Clericos, Fratres, Superiores, & perſonas huiuſmodi, inuiolabiliter obſeruari faciant, contradictores quoslibet authoritate Apoſtolica compeſcendo. Non obſtantibus, &c.

Bullam Pij V. reuocationis licentiarũ Græcis Latino more, & Latinis Græco ritu Miſſas, ac alia Diuina Officia celebrandi hactenus conceſſarum, vide ſuprà, in Verbo, Græcorum ritus. fol. 68.

Vide Nauar. in Manual. c. 25. num. 82.

Quanta circumſpectione vti debeant Epi in concedendis licentiis, vt ſacroſanctũ Miſſæ ſacrificiũ in priuatis alicuius domus Oratoriis celebretur, attendendum eſt, tum ex Conc. Trid. ſeſſ. 22. in Decreto De obſeruand. & euitand. in celebratione Miſſæ ibi. Neve patiantur priuatis in domibus, &c. & Illuſtriſſimi Cardinales declarauerunt id non debere permitti, niſi propter neceſſitatẽ, & tunc fieri dẽt Oratorio, aut altari ad Diuinum cultum tantũ dedicato, vt refert Io. Guttierez lib. 1. Canon. qq. c. 30. n. 28. tum, quia quando Summus Pont. hanc licentiam per Breuia Apoſtolica indulget, ſolet in illis apponere ſequentia moderamina, ſeu Clauſulas, videlicet, Vt Oratorium ad hoc decenter extructum, & ornatum exiſtat, ac ab omnibus domeſticis actibus liberum, ab Ordinario loci etiam viſitandum, & approbandum. Item vt Miſſa celebrari poſſit per quemcumque Sacerdotem Secularem, ſeu de Superiorum ſuorum licentia Regularem. Item, vt dicta conceſſio intelligatur, ſine tamen iurium parochialium præiudicio, ac exceptis diebus Paſchatis Reſurrectionis, Pentecoſtes, & Natiuitatis Domini noſtri Ieſu Chriſti. Item adiici ſolet, vt alii, præter familias illius perſonæ, cuius contemplatione dicta licentia impartitur, ſeruitio neceſſarios, ibidem Miſſæ intereſſentes diebus feſtis de præcepto ab obligatione audiendi Miſſam in Eccleſia minimè liberi cenſeantur.

Poſſe Epiſcopum in Synodo refrę̃nare, ſeu reducere numerum Miſſarum, à Fidelibus relictarum, vbi tenues ſunt eleemoſynæ, & Miſſæ non dicuntur, deducitur ex Conc. Trid. ſeſſ. 25. de reforn. c. 4. Qua de re, cum Capitulo Cathedralis Eccleſ. Neapol. pro tenui eleemoſyna incumberet onus celebrationis tot anniuerſariorum, vt ad ſalutare remedium præfati Concilii ſibi recurrendum foret, hæſitabatur tamen, eo quod in d. c. 4. de Miſſis tantum mentio fiebat, & non de Anniuerſariis, & conſulti Illuſtriſſ. Cardinales, eis ſuper hoc ipſius Capituli nomine ſupplicatione porrecta, reſcripſerunt, vt ſequitur.

Perilluſtri, ac Reuerendiſſimo Domino vti fratri, D. Archiepiſcopo Neapolitano.

Perilluſtris, ac Reuerendiſſ. Domine. Cum ex libello hoc, Capituli iſtius Cathedralis nomine oblato cognitum eſſet Illuſtriſſimis Cardinalibus, qui ſacra Trid. Concilii Decreta interpretantur, dubitari abs te: An eiuſdem Concil. Decretum ſeſſ. 25. c. 4. intelligatur ẽt de Anniuerſariis, ij Amplitudini tuæ ſignificandum cenſuerunt, Decretum prædictum in Sacrorum etiã Anniuerſariorũ reductione locum habere, vt in margine ipſius libelli adſcriptum eſt. Quamobrem

brem Amplitudo tua præfati Canonis facultate in caſu propoſito, vti non dubitabit,& Bene in Domino valebit. Romæ die 26. Nouembris 1583.

Amplitudinis tuæ vti frater, Philippus Boncompagnus Card. S. Sixti.

Item, vt refert Gonzalez in præcit. Commen. Gl. 5. nu. 19. declarauit eadem Sacra Concilij Congregatio, vt ſequitur. Fuit ẽt dubitatum, quid iuris de illis, qui nullum certum habẽt beneficium, ſed ſolum iure legati relictum fuit à quibuſdam, vt certæ in hebdomada Miſſæ celebrentur, & eorum hæredes faciant electionem Sacerdotum qui huiuſmodi legato ſatisfaciant? Reſponſum fuit à Congregatione, ſatis eſſe, ſi prædicti hæredes eligerẽt Sacerdotem aliquem ex approbatis ab Ordinario.

In Eccleſijs Parochialibus, & quæ ſub Magiſtrorum laicorum gubernio, & directione eſſe ſolent ex ſtauritis nuncupatis, Sacerdotalia munera, ac presbyterales functiones, quæ populi, & animarum curam quoquomodo concernere videntur, quales ſunt.

Candelarum, Cinerum, Palmarum, fontis Baptiſmatis benedictiones, Sanctiſſimi Sacramẽti delationes, celebrationes Miſſarum feriæ 5. in Cęna Domini, & Sabbati Sãcti, aſperſiones domorum, & quæ in Dominicis diebus in Eccleſia fiunt, quæque circa cultum Sanctiſſimi Sacramenti Corporis Chriſti in 40. horarum oratione, & ſimiles, non ad Cappellanos, ſeu Sacriſtam Eccleſiarum huiuſmodi ab eiſdem laicis deputatos, ſed ad Parochum, ſeu Rectorẽ animarum curam habentem in Eccleſijs huiuſmodi inſtitutum præcedente examine, & alijs requiſitis ab Ordinario loci prouiſum ſpectare debere cẽſuit Sacrorum Rituum Congregatio, die 18. Maij, 1602. *Decretum ſac. Congr. ri. de celebr. Miſſar.*

Ptolomæus Cardinalis Nouocomenſis.

Alex. Gratianus pro Secretario.

MONASTERIA ET CONVENTVS REGVLarium virorum.

PRÆTER Summiſtas, quantum ad clauſuram attinet, ſciendum eſt, Pium V. per eius Conſtitutionem reuocaſſe omnes licentias ingrediendi Monaſteria, & domos Cartuſienſ. & aliquorum quorumcũque Regularium ordinũ, ẽt Mendicantium quibuſuis mulieribus, conceſſas, ſub die 14. Octobris, & publicatam Romæ die 28. eiuſdem menſis, 1566. fol. 95. in Bullario tenoris ſequẽtis. *Pij V.*

Regularium perſonarum, quæ relicto ſeculo Dei ſe obſequio dedicarũt, pro commiſſo nobis officio, quieti conſulere cupientes, ad ea remouenda, quæ religioſum earum propoſitum impedire poſſunt, curam noſtram libenter intendimus, vt nulla re, quæ eas à diuino cultu auocet, præpeditę, ſecundum Ordinum ſuorum regularia inſtituta, & Decretum Sacri Trid. Concilij tranquillis mentibus gratũ altiſſimo impendere poſſint famulatum. Quia igitur, & Cartuſienſium Ordinis, & aliorum Regularem vitam profeſſorum, quies non parum ſolet, ſicut accepimus, perturbari, propterea quod mulieres modeſtiæ matronalis oblitæ, Domos, ac Monaſteria eorum, contra ipſorũm inſtituta prætextu confeſſionalium, aut aliarum literarum Apoſtolicarum ingredi audeant, ipſis *Congr. tit. de regular. ſeu de ſtatu regul.*

etiam Abbatibus, Præpoſitis, Prioribus, & alijs Præſidentibus aliquando recuſantibus, & retinentibus non ſine magna eorum moleſtia, nec ſine graui laicorum etiam offenſione, ac ſcandalo, ſi quando admitti nimis facile videantur: huic rei prouidere volẽtes, Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, omnes, & ſingulas facultates, ac licẽtias ingrediẽdi Monaſteria, ac Domos Cartuſienſium, & aliorum quorumcũque Regulariũ ordinum, etiam mendicantium, mulieri cuiuſcumque ſtatus gradus, ordinis, conditionis, & quacumque dignitate, ac præeminentia præditis, etiam Comitiſſis, Marchioniſſis, Duciſſis, & quibuſcumque verborũ tenoribus, & formis, & cũ quibuſcumque ẽi derogatoriarum derogatorijs, alijſq. fortioribus, efficacioribus, & inſolitis Clauſulis, necnon irritantibus Decretis ab Apoſt. Sede quomodocumque conceſſas, quarum tenores perinde ac ſi de verbo ad verbũ præſentibus, infererẽtur, haberi volumus pro expreſſis, tenore præſentiũ reuocamus; & caſſas, irritas, & inanes eſſe decernimus; Diſtricte prohibentes mulieribus quidem prædictas facultates, & licentias prætendentibus, ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna, poſtquam harum literarum notitiam habuerint, à qua non poſſint niſi à Nobis, aut à Rom. Pontifice, qui pro tempore fuerit, abſolui, præterquam in mortis articulo, ne dictas Domos, & Monaſteria ingredi audeant. Ipſis verò Monaſteriorum, & Conuentuum Abbatibus, Præpoſitis, Prioribus, & alijs Præſidentib. quocũque nomine vocẽtur, eorum Monachis, Canonicis, & Fratrib. ſiue Mendicantib. ſiue non Mendicantib. ſub priuationis officiorũ, quæ in præſentia obtinent, & inhabilitatis in poſterum ad illa, & alia oĩa, & ſuſpenſionis à Diuinis ipſo facto, ſine alia declaratione, incurrendis pœnis, nec eas introducere, admittereve præſumant. Non obſtantibus, &c.

Quam reuocationem confirmauit Greg. XIII. extendens ẽt ad monaſteria Monialium per eius Conſtitutionem incip. Vbi gratiæ, fol. 1239. in Bullario de qua infra, in verbo, Monaſteria Monialium, ſuper qua reuocatione, ab eodem Pio V. edita fuit Declaratio in eum, qui ſequitur modum.

Nos Alexander miſeratione Diuina tituli Sancti Ioannis ante portam Latinam Presbyter Cardinalis Cribellus, nuncupatus, omnibus, & ſingulis præſentes noſtras literas inſpecturis, lecturis, & auditoris, fidem facimus indubiam, & in verbo veritatis atteſtamur, qualiter Sanctiſſimus in Chriſto Pater, & Dominus noſter, D. Pius, Diuina prouidẽtia Papa V. viuæ vocis oraculo nobis facto, dixerit, & declarauerit, fuiſſe, & eſſe mentem, & intentionem ſuam, quod eius literæ in forma Breuis, ſub die 24. Octobris 1566. Pontificatus ſui Anno primo editæ, in quibus, Mulieribus, quibuſcũque Monaſteriorũ Regulariũ ingreſſus cum derogatoriis Clauſulis, & irritantib. Decretis prohibebatur, nõ ſolũ comprehenderent, & comprehendant mulieres habentes, & habere prætendentes facultatẽ, & indulta ingrediendi huiuſmodi Monaſteria, ſed ẽt oẽs, & quaſcũque mulieres alias, tam in genere, quã in ſpecie ſignificans nihilominus idem Sanctiſſimus D.N. eodem viuæ vocis oraculo nobis facto, quod propter hoc, & per dictas ſuas literas, non intellexit, nec intelligit, quod mulieribus præcludatur aditus accedendi ad Monaſteria, & loca Regularia, ac eorũ Clauſtra, qñ in eis Miſſę, & alia Diuina officia celebrentur, ac quando proceſſiones fiunt, & quando Chriſti fidelium cadauera ibi ſepeliuntur, ac etiam pro eis ſuffragia fiũt, ſed liberè conceſſit, & concedit eiſdem omnibus mulieribus facultatem, vt ad illa loca, in quib. dicta pia opera exercentur cũ alijs Catholicis pſonis accedere liberè, & licitè poſſint, & valeant, & ſimiliter quod qñ diuinum verbum

in

in Eccleſia Monaſteriorũ, & Regularium huiuſmodi proponitur, vel propter aliã quamcumque cauſam eſt tantus concurſus populi, quod commodè ingredi non poſſint, & egredi per principalem portam Eccleſię, conceſſit, & concedit eodem viuæ vocis oraculo, vt dictæ mulieres vnà cũ alijs ſecularibus perſonis poſſint ingredi, & egredi per portã clauſtri Monaſteriorum, & regularium locorum huiuſmodi, dummodo recto tramite accedant ad portam, quę exitur à Monaſterio, non obſtantibus priuilegijs, & literis Apoſtolicis, ac quibuſcumque in contrarium facientibus. In quorum omnium, & ſingulorum fidem, & teſtimonium pręmiſſorum, pręſentes noſtras literas exinde fieri fecimus, illaſq. manu propria ſubſcripſimus, ſigilliq. noſtri, quo in talibus vtimur, impreſſione communiuimus. Datum Romæ in Palatio Apoſtolico, in ędibus noſtræ ſolitæ reſidentiæ, ſub Anno à Natiuitate Domini 1568. Indictione 11. Die verò 28. menſis Ian. Pontificatus prælibati S.D.N. Pij V. anno 3.

Alex. Card. Cribellus.

Robertus Fontanus loco † ſigilli.

Adde Nauar. in Man. c. 27. ſub n. 250. & in cap. ſtatuimus, num. 62. in 4. notab. 19. q. 3. affirmantem fuiſſe etiam de mente, & ſententia Greg. XIII. includere etiam mulieres intrantes ſine vlla tali facultatę, & licentia, & ſubdit ita ſeruare Prætorium Pœnitentiariæ. Idem teſtatur author Catecheſ. Neap. lib. 3. c. 12. f. 208. Qualiter verò ad hunc finem intelligatur Clauſura Regularium virorum, & ſic, quando ſub iſta prohibitione ingreſſus Monaſterij comprehendantur horti, & Sacriſtiæ: itẽ in quibus caſib. mulieres, illaſq. admittentes propter huiuſmodi ingreſſum non incurrerent in pœnas, & pleraq. alia ad reſolutionem dubiorum, & difficultatum, quæ occurrere poſſent circa intelligentiam prædictarum Conſtitutionum, & Declarationis Pij V. ſuprà relatæ, reperies annotata, & accuratè elucidata, per bonæ mem. R.P. F. Hieronymũ à Sorbo, Ordinis Capuccinorum, in Compẽdio Priuileg. Fratrũ Minorum, & aliorum, in verbo, Ingredi Monaſteria, quo loco inter cetera recenſet duas Illuſtriſſimorum Cardinalium declarationes ad propoſitum huius materiæ, quarum altera eſt, quod Illuſtriſs. Card. Alexandrinus, nomine aliorum Cardinalium Congregationis Prælatis d. Ordinis Capuc. anno 1584. reſpondit, in Monaſterijs, ſeu locis eorum, quæ ſunt in fieri, vel in quæ dum fabricantur adhuc Conuentus ad ibi morandum non fuerit introductus, ſed ſolum ibi aliqui habitauerint Fratres pro Fabricæ potius ſeruitio, quam aliter Clauſuram nullam eſſe talem, vt ſi mulieres intrarent, pœnas propterea in ſuprad. Mòtu proprio contentas incurrerent. Idemq. debere dici de Domibus, ſeu Infirmarijs in Ciuitate poſitis, cum nec Eccleſiam, nec Conuentum habeant.

Altera Declaratio eſt, quod per Gregor. XIII. ex ſententia Congregationis Concil. Trid. Religioſo fratri Ordinis Minimorum S. Franciſci de Paula quærenti, An per ſupra dictum Pij V. Statutum cenſeretur derogatum ſuę Regulæ Conceſſioni huic, vt ſingulæ Dominæ de ſtirpe Regia procreatæ, ac etiam omnes huius Ordinis fundatrices, quæ locorum eiuſdem Ordinis ſepta communiora videre poſtulauerint, eędem honeſtè cum ſua comitiua intrare, ac deuotè viſitare tolerent. Fuit declaratum non cenſeri derogatum quo ad Reginas, vel Fundatrices dumtaxat.

Quantum verò attinet circa qualitatem recipiendorum ad Religionem,& ſtatum Regularium, extſtat Sixti V. Conſtitutio contra illegitimos, illegitimatos, criminoſos, & reddendis rationibus obnoxios, ad aliquam Religionem tranſire volentes, & contra Regulares abſque Superiorum licentia de prouincia in prouinciam euntes,ſeu tranſmigrãtes,publicata Romę die 27. Nouembris 1587. tenoris ſequentis:

Sixtus Epiſcopus, Seruus Seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

CVM de omnibus Eccleſiaſticis Ordinibus in ea, qua conuenit puritate, & dignitate conſeruandis, præcipuam geramus ſolicitudinem,tum verò illud præter cętera nobis cordi eſt, vtà Regularium perſonarum Congregationibus,quas tamquam Deo dicatas,maximè candor,ſanctitaſq. decet,cuiuſcumque criminis,aut turpitudinis labes, & ſcandali occaſio quã lõgiſſime arceantur. Siquidem reſipſa nos admonet,quam indecorum ſit,& ab ea quæ Diuinę Maieſtati,eiq. conſecratis,perſonis debetur,reuerentia, alienum, ſi eiuſmodi homines,qui propter ſua ſcelera, pęnas graues ſibi in ſeculo propoſitas timẽt, quive propter immunditiam, & peccata, ex quibus orti ſunt, notati perpetua ignominia ab omni mundano honore,& à paterna hęreditate repelluntur,ijdem Omnipotenti Deo tamquam hoſtiæ offerantur;atque ad habitandum in domo, quam decet honor,& ſanctitudo, inter miniſtros Domini, cui ſeruire regnare eſt,ad ſacras functiones quacumque profana præeminẽtia multo nobiliores, ſine vllo delectu admittantur. Cum etiam ſecundum legem Moyſi, immundi, ab ingreſſu Sãctuarij excluderentur, ac ſacerdos habens maculam panes Deo ſuo offerre nõ poſſet,nec accedere ad miniſterium eius,& quod in holocauſtum Domini, aut victimam pacificorum offerebatur, id immaculatum eſſe deberet,vt acceptabile foret,nec vlla macula eſſet in eo,quod ſi maculam habuiſſet,neque offerendum, neque acceptabile futurum eſſet.

Ne igitur contingat illegitimè genitos,qui vt plurimum parentum vitia, & incontinentiam imitari ſolent, nec pietatis ſtudio, ſed temporalium commodorũ intuitu(quia hæreditates maiorum,aut dignitates aliquas conſequi non poſſunt)ad Religionem confugiunt, vitam quam animo à Religione alieno ſuſceperũt,ab inſtitutis Religioſis alienam,plerumque cum dedecore, & propriæ ſalutis diſpendio,ducere,ſuiſq. corruptis moribus,& malis exemplis,quietem,& ſtatum ceterorum Deo famulantium perturbare,aut hac quaſi fece,& colluuie ipſarum Religionum honorem, & exiſtimationem lædi, vt denique homines qui hac ſpe ad filios ſpurios in peccato gignẽdos eſſent propenſiores, eo magis abſtineant ab huiuſmodi carnis flagitijs, quo ſuæ proli hoc quoque refugium præcluſum viderint. Hac noſtra in perpetuum valitura Conſtitutione diſtrictè interdicimus, & prohibemus, ne illegitimi, procreati ex inceſtu, aut ex ſacrilegio (quorum ſcilicet Parentes conſanguinitate, vel affinitate intra tertium gradum inuicem coniuncti fuerint, vel quorum alteruter parens caſtitatem Deo vouerit) etiam Apoſtolica, Imperiali, vel Regia, aut quauis alia authoritate, legitimati, aut natalibus reſtituti, ad aliquã quorumcumque Ordinum, etiam Mendicantium, & non Mendicantium, Fratrum, Monachorum, Eremitarum, vel Canonicorum, aut Clericorum regularium, Congregationum, aut Hoſpitaliũ Religionẽ, neque ab habitum, nec profeſ-

ſionem Regulares recipi, vel admitti quoquo modo poſſint. Quod ſi eorum quiſpiam habitum poſt publicationem præſentis Cõſtitutionis in futurum receperit, vel profeſſionem poſthac emiſerit. decernimus habitus ſuſceptionem, & profeſſionem ex nunc, prout ex tunc, irritã, nullam, inualidam, nulliuſq. roboris, vel momenti fore, ac nullum exinde, aut ex huiuſmodi voto penitus annullato, obligationis vinculũ oriri poſſe, quinimmo illos habitu regulari, ad quem reaſſumendum perpetuo inhabiles ſint, quamprimum exui, & ab ipſa Religione eijci, exterminariq. debere. Et nihilominus quicũque Superiores, tã Monaſteriorum, Prioratuum, Præpoſiturarũ, Domorum, Collegiorum, & Locorum regularũ, quam etiam præfatorũ Ordinum, Congregationũ, Hoſpitalium, & quarumcumque Religionũ Prouinciales, vel Generales quouis nomine nũcupati, qui ex pdictis inceſtu, vel ſacrilegio genitos, poſt dictã publicationem ad habitũ receperint, vel ad profeſſionem admiſerint, excommunicationis ſententiã eo ipſo incurrãt, à qua eorũ nemo, niſi in mortis articulo cõſtitutus, ab alio quã Romano Põtifice abſolutionis beneficiũ valeat obtinere.

Sed ne ijs, qui in humilitatis Spiritu, Deo, & Religioni ſeruire, & pœnitentiam agere intra Monaſteria, vel Domos regulares, cupiũt, ad ſanctum huiuſmodi propoſitum via penitus præcludatur, permittimus, vt præfati illegitimi, ex dictis inceſtu, aut ſacrilegio geniti, ad habitũ Conuerſorum, ſeu famulorum in Monaſterijs, vel domibus regularibus ſeruientium recipiãt, & in ipſis Monaſterijs, ſeu Domibus ad ſeruilia miniſteria, viliora obſequia, humiles functiones atque abiecta ſeruitia admitti poſſint ea tamen cõditione, vt ad habitum religioſorum, vel ad profeſſionem, quam Religioſi emittere ſolent emittendam, necnon ad omnes nõ modò ſacros, ſed etiam minores ordines, vel ad Clericalẽ charactẽrẽ, denique ad cuncta Eccleſiaſtica officia, & functiones, & ad aſcendẽdum ad altiores gradus ſint eis portæ perpetuò clauſæ, & obſeratę.

Quod ad reliquos verò non ex inceſtu præfato, nec ſacrilegio, ſed ex quouis alio minus legitimò toro natos, ſpurios, vel naturales ẽt, vt præfertur, vel aliàs legitimatos, qui ob meliorem vitæ frugem, Religionem ingredi cupiunt, ſtatuimus, & ordinamus, eos ad Religionem admitti non poſſe, aut debere, niſi prius illorum vita, & moribus diligenter cognitis, & circumſtantijs vniuerſis, quæ circa idoneitatem perſonæ attendendæ erunt, conſideratis, ac Religionis zelo, pietate, integritate, & doctrina, fide dignis teſtimonijs adeo cõmendati fuerint, adeo bonam indolem, & ſpecimen virtutis præ ſe ferant, ac tot merita eis ſuffragẽtur, vt defectum natalium ſuppleant, eorumq, receptio vniuerſæ Religioni cõmodo, & vtilitati profutura videatur. Et ſuper hoc ipſo in Generali, vel Prouinciali Capitulo, matura deliberatione habita Generalis, vel Prouincialis Superiorum, ac Definitorum vnanimi conſenſu approbati, & ad habitum regularem admiſſi exſtiterint: & tamen hi ſic recepti ad gradus, honores, & dignitates ſui ordinis obtinen. perpetuò inhabiles, & illorum incapaces remaneant, niſi ſuper hoc cum eis fuerit authoritate Apoſtolica ſpecialiter diſpenſatum. Si quis autem eorum aliàs quam vt præfertur, recipietur, profeſſio ſimiliter nulla ſit, atque ipſi habitu priuari, & à Religione eijci debeãt, eorumq, receptores, excommunicatione, vt ſupra, innodati ipſo facto exiſtant.

Ceterum, qm̃ ſæpe ſe vitia ingerunt, & ſe eſſe virtutes mentiuntur, ac multi decoctores poſt dilapidatam rem familiarem, & contractã ingentem vim æris aliem, aut interuerſam alienam pecuniam eorum fidei creditam, vt ratiocinia effugãt, alij poſt furta, latrocinia, rapinas, homicidia, aliaue facinora patrata,

etiam banniti, aut damnati, ſeu qui meritas pro ſuis delictis pœnas metuũt, nõ
pia intentione, ſed ad euitandam legum, & iudiciorum ſeueritatẽ, quia tutò in
ſeculo viuere non poſſunt, tunc demum quærunt à Religione auxilium, quãdo
aliundè non ſperant, vnde ſub habitu, & nomine Religioſorum, animum Re-
ligioni inimicum, inueterata vitia retinent, neque alios, qui ſancta vocatione
vocati ſunt, patiuntur tranquillè Diuinis obſequijs inſiſtere, in grauem Dei
offenſam, Religionis opprobrium, & ſcandalum plurimorum, vt his quoque
ſubterfugij, & impunitatis ſpes omnis tollatur, authoritate Apoſtolica, et teno-
re præſentium, et perpetuò ſtatuimus, & ordinamus, iuuenes, aut viros adultos,
maiores ſexdecim annis, nõ aliter in aliquã Religionẽ recipi poſſe, nec debe-
re, niſi prius de eorũ parẽtibus, patria, deque ante acta vita, & moribus diligen-
ter inquiratur, & ex accurata informatione, & fide digna relatione compertũ,
& exploratum ſit, eos neque aliquorum criminũ qualia ſunt homicidia, furta,
latrocinia, vel alia ſimilia, aut grauiora, reos vel ſuſpectos exiſtere, vt propterea
damnati ſint, aut ne damnentur, formidẽt, neque ingẽti ære alieno ſupra vires
facultatum ſuarum grauatos, vel reddendi rõcinijs ita obnoxios, vt ex huiuſ-
modi cauſis, vel moleſtia eis iam illata, vel timendum ſit ne inferatur; Niſi de-
mique conſtet, ipſos nõ humana aliqua ratione, ſed tantũ deuotionis, & pieta-
tis feruore, vitam Religioſam ſponte, & animo elegiſſe, Deque his omnibus in
Generali, vel Prouinciali Capitulo plena, & indubitata fide facta, iã Superio-
ris Generalis, ſeu Prouincialis, quam Definitorũ cõſenſu approbati, & ad ha-
bitum regularem admiſſi fuerint. Omnes autem, & quoſcũque, vt dictũ eſt, cri-
minoſos, vel ſuſpectos, aut æri alieno, vt etiã diximus, vel rationibus reddendis
obligatos, ad Religionem perpetuò inhabiles declaramus; Et qui eorum con-
a tra præſentem a noſtram Cõſtitutionẽ temerè admittentur, tam ſuſceptionem
habitus, quam profeſſionem, & inde ſecuta; ex nunc, prout ex tunc, pari modo
irritamus, & annullamus, viribuſq. & effectu carere decernimus: ac iubẽmus,
eos qui ſic de facto recepti erũt, habitu ſpoliari, et à Religione expelli: et nihilo-
minus ſi expulſi nõ fuerint, volumus, & pariter declaramus habitus ſuſceptio-
nem, & profeſſionem penitus nullum eſſe cenſeri, ac propterea attenta nulli-
tate habitus, & profeſſionis, licere quibuſcumque Iudicibus, Curijs etiã ſecũ-
cularibus, ad quos, ſeu quas ſpectat contra eos, vt prius iuris, & facti remedijs
opportunis, ex officio, vel ad cuiuſcumque inſtantiam, vel querelam ciuiliter,
criminaliter, aut mixtim procedere. Quare volumus, vt cuiuſq. iuuenis, aut vi-
b ri maioris 16. annis à ſeculo ad Religionem b tranſeuntis, approbatio, admiſ-
ſio, & receptio in Generali vel Prouinciali Capitulo, vt ſupra ordinatum eſt,
pro tempore fiant, necnõ Religioſi ſic recepti nomen, & cognomen, quibus in
ſeculo vtebatur, & patria in Actis ipſius Capituli deſcribantur. & notentur. Et
inſuper quoſcumque Religioſos, eorumq. Superiores qui aliquas perſonas, vt
dictum eſt, inhabiles poſt hãc Conſtitutionem publicatã receperint, voce acti-
ua, & paſſiua, necnon Officijs, Gradibus, honoribus, & Dignitatibus quibuſ-
cumque per eos obtẽtis, eo ipſo in perpetuum priuamus, & tam illis priuatos,
quam ad illa, & alia quæcumque in poſterum obtinenda perpetuò inhabiles,
eorumq. incapaces decernimus, & declaramus.

Sed, & quia interdũ Satanas in Angelũ lucis ſe callidè transfigurat, ac per-
diti quidam, & facinoroſi homines, quod ſæpè vidimus, et experti ſumus, inſti-
gante antiquo Pacis, & Religionis hoſte, nõ veriti ſunt temerario auſu habitũ
Religioſorũ aſſumere, ea mente, vt veluti ſub ouina pelle lupi rapaces, per do-
lum,

Digitized by Google

lum, ac inſidias Chriſti fideles incautos, & nihil mali à Religioſis ſuſpicantes
opprimerēt, ſiue vt poſt ſcelera perpetrata viam faciliorē ad fugam haberent,
ſiue vt banniri Curiæ ſecularis, quæ eos propemodum interceptos perſequeba-
tur, manus effugerent, & contingit aliquando ipſos Sicarios, Religioſis veſtib.
indutos, à veris Religioſis hac fraude deceptis, intra domos Regulares hoſpi-
tio receptos fuiſſe; prohibemus eodem modo, atque interdicimus, ne quis Re-
gularis ex vna Prouincia ad aliam Prouinciam ſui ordinis tranſeundo, etiam
in itinere, intra aliquod Monaſterium, Domum, vel locum alterius Prouinciæ
ad habitandum, vel tamquam hoſpes recipi, aut ad modicum tempus diuer-
tere poſſit, niſi à Superiore eius loci vbi reſidet, expreſſam licentiā diſcedendi
in ſcriptis obtentam, ſeu literas obedientiæ, vel cōmendatitias ſecum deferat,
atque exhibeat, vel niſi ita cognitus ſit ijs, ad quos diuerterit, vt de eius perſo-
na, nullus omninò dubitationi, aut ſuſpicioni locus relinquatur. Ideoq. præci-
pimus vniuerſis, & ſingulis locorum Ordinarijs, eorumq. Vicarijs in ſpiritua-
libus generalibus, vt per ſuos officiales, Miniſtros, vel executores curent ab
omnibus perſonis Regulari habitu indutis, quas per ſuas Ciuitates, vel Diœce-
ſes iter facere, vel tranſire, & ad quæcumque Hoſpitia, vel diuerſoria recipe-
re contigerit, diligenter perquiri, num huiuſmodi literas obedientiæ, ſeu com-
mendatitias ſecum deferant, quod ſi eos dictas literas non habere, vel ignotos
eſſe deprehenderint, poſſint cōtra ipſos etiam, tamquam dictorum criminum
ſuſpectos procedere, & tamdiu illos ſub cuſtodia detinere, donec certa de eiſ-
dem notitia habeatur. Et tamen volumus, vt ij qui etiam pietatis vel hoſpitali-
tatis prætextu, regulares alterius Prouinciæ ignotos, aut ſine licentia, vel literis
vt ſupra receperint, dictas pęnas priuationis vocis actiuę, & paſſiuæ, necnō of-
ficiorum, graduū, honorum, & dignitatum obtentorum, atque inhabilitatis
perpetuæ pariter incurrant. Decernentes ſic in præmiſſis omnibus per quoſcū-
que iudicari debere, necnon irritum, & inane. ſi ſecùs à quoquam quauis au-
thoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Quocirca Venerabilibus filijs noſtris S.R.E. Cardinalibus, dictorum Ordi-
num, Congregationum, Hoſpitalium, & locorum Regularium apud Nos, &
Sedem Apoſtolicam protectoribus, nunc, & pro tēpore exiſtentibus, ac locorū
Ordinarijs præfatis, per Apoſtolica ſcripta mādamus, vel eorum vnuſquiſque,
per ſe, vel alium, ſeu alios, Cardinales quidem in ſuæ protectionis, Ordinarij
vero in ſuarum Ciuitatum, Diœceſum, & diſtrictuum Regularibus locis, curēt
præſentes literas publicari, eaſq. perpetuò, firmiter, et inuiolatè obſeruari; Ino-
bedientes, cenſuras, & pęnas prædictas incurriſſe declarando, illaſq. etiam ite-
ratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ſi opus fuerit, auxilio brachij ſecu-
laris. Non obſtantib. &c. Dat. Rom. 6. Cal. Decembr. 1578.

Sequitur altera Sixti V. Conſtitutio, ſuper dubijs in priori Conſtitutione
emergentibus, de admittendis ad habitum, & profeſſionem Regularibus de-
claratio in forma perpetuò valituræ Conſtitutionis, Datum Romæ 12. Calen.
Nouembr. 1588. & publicata die 7. Nouembr. 1588. tenoris ſequentis.

Sixti

Sixtus Epiſcopus, ſeruus ſeruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

Congr. titul. de reg. & trāſfunt. ad relig.

AD Romanum ſpectat Pontificem Sacrorum Canonum conditorem, quæ per eum ſancita ſunt, ita ſuæ declarationis arbitrio dilucida reddere, vt inde nemini poſſit dubitationis ſcrupulus exoriri; præſertim verò ſalubriter cōſulere, vt cum de Regularibus agitur, qui ſe omninò Dei Omnipotenti obſequio manciparunt, tollantur ea omnia, quæ eorum Sanctum Chriſto piè inſeruiēdi inſtitutum quoquomodo valeāt perturbare. Sanè poſt editam noſtrā Conſtitutionē, quæ incipit: Cum de omnibus Eccleſiaſticis, &c. Super modo, & forma recipiendi, & admittendi eos, qui ſub Religionis iugo Altiſſimo famulari deſiderant, cum variæ ſint exortæ dubitationes, & quæſtiones, eæque poſtea ad audientiam noſtram perlatæ, Nos ad tollendā omnem ambiguitatis occaſionem, habita cum Venerabilibus filijs noſtris S.R.E. Cardinalibus Congregationis ſuper Regularium negotijs, & conſultationibus per nos inſtitutæ matura deliberatione, de illorum conſilio, & aſſenſu, præſentem noſtram perpetuò valituram declarationis Conſtitutionem duximus promulgandum. Cum itaque inter alia dubitetur, num primò dicta noſtra Conſtitutio vbi de illegitimè genitis loquitur, comprehendat etiā eos, qui poſtea per ſubſequens matrimonium fuerunt legitimati: Nos inhærentes Sacrorum Canonum diſpoſitioni, authoritate Apoſtolica tenore præſentium.

Declaramus, illegitimè natos ex ijs parentibus, inter quos tempore quo ipſi geniti ſunt, matrimonium ritè cōſiſtere poterat, ſecuto poſtea matrimonio legitimos effectos ſub dicta Cōſtitutione minimè comprehendi, ſed eos quo ad emittendam profeſſionem quam quo ad conſequendos gradus, honores, & dignitates ſui Ordinis, æquo iure cum illis, qui ex matrimonio legitimo, & conſtanti nati ſunt, cenſendos eſſe.

Illegitimos verò etiam ex ſoluto, & ſoluta, qui antequam noſtra Cōſtitutio emanaret profeſſi, vigore ſeu prætextu Priuilegiorū, aut Indultorum Apoſtolicorum cuiuis Ordini, Religioni, Monaſterio, aut Congregationi, ſeorumue ſuperioribus in genere, vel in ſpecie cōceſſorum eo ipſo per ingreſſum religionis, vel per eoſdē ſuperiores, ſiue alios quoslibet etiā Sedis Apoſtolicæ de latere Legatos, aut alios Officiales, vel Miniſtros, quauis præeminentia, vel authoritate etiā Apoſtolica fungentes, aut facultate ſuffultos legitimati, aut ad gradus, honores, & dignitates habilitati, ſeu redintegrati; & illis aliàs pfuncti ſūt: Volumus poſthac non obſtantibus quibuſcū que tā antiquis Priuilegijs, aut literis Apoſtolicis, quam alijs Indultis, ſeu Declarationibus, etiam ſi illa per Nos poſt dictam Cōſtitutionem nouiſſimè edita fuiſſe aſſerantur, honores gradus, aut dignitates huiuſmodi obtinere nō poſſe, ac diſpenſationes, & legitimationes quaſcūque eis nullatenus ſuffragari, niſi ſpecialiter, & nominatim cū eorū ſingulis fuerint ſuper nataliū defectu ad honores, gradus, & dignitates obtinēdas ante vel poſt ingreſſum Religionis per Rom. Pontificem immediatè, vel de eius ſpeciali mandato diſpenſatum, deq. diſpenſatione, ſeu mādato per literas Apoſtolicas, ſeu in forma Breuis, vel ſaltē per patētes literas Cardinalis Protectoris, de ipſius Rom. Pont. voluntate fidē facientes legitimè conſtiterit.

Eos pariter, qui tempore publicationis noſtræ Conſtitutionis in ſuis Religionibus,

gionibus,

Digitized by Google

gionibus, ſine huiuſmodi ſpeciali Rom. Pont. diſpenſatione Officia, Honores, & Dignitates habeant ad vitam, eo ipſo ab illis amotos, & abſolutos harum ſerie declaramus. Ad tempus autem illa obtinentes permittimus in ſua adminiſtratione vſque ad finem ſui temporis conſeruari: ita tamen, vt in poſterũ nec tempus ordinarium eis prorogari, aut extendi, neque ipſi ad alias non modò ſimiles, verum etiam neque ad inferiores, aut altiores, & maiores dignitates, honores, gradus aſcendere poſſint, perinde ac ſi id ipſum præfata noſtra Conſtitutione ab initio expreſſum fuiſſet.

Ne tamen huiuſmodi Religioſi in liberalium artium, ac præſertim ſacræ Theologiæ ſtudijs, & religioſis profectibus ſegniores fiant, atque eorũdem pia ſtudia reſtigeſcant, eos noſſe volumus, quod ſi ipſorum quiſpiam eximia doctrina, vitæq. & morum ſanctitate excellere reperietur, deq. eorum probitate, & præclaris meritis Ordinum Protectores eam apud nos fidem fecerint, vt nõ immeritò ſperari queat, eorum doctrinam, & operam ipſi Ordini, & Sanctæ Dei Eccleſiæ vſui, & commodo futuram, tunc demum indulgentiam, & benignitatem noſtram facilè experientur.

Quoniam verò à multis quæſitum eſt ſub nomine honorum, graduum, & dignitatum à quibus illegitimi penitus excluduntur; quid potiſſimum ſit intelligendum. Declaramus hac in re de qua nunc agitur, appellatione dignitatum honorum, graduum debere intelligi Præpoſitatus, Abbatiatus, Prioratus, Guardianatus, Cuſtodiatus, Prouincialium, ac Generalium Superiorum officia, & alia his ſimilia cum honore, & ſuperioritate coniuncta.

Ab officijs autem oneris veluti lectoris, confeſſarii, ſtudiorũ, & ſacræ Theologiæ Magiſtris, Regentis, Prædicatoris verbi Dei, & ceteris huiuſmodi, immò etiam à voce actiua, à ſacris ordinibus ſuſcipiendis, ipſorumque miniſterio ipſos illegitimos, dummodo ex ſacrilegio, vel inceſtu geniti non ſunt, nequaquam arcemus.

Cum verò in quibuſdam Religionibus Capitula Prouincialia, aut nũquam, aut non quotannis, ſed rarius celebrentur: quædam etiam Monaſteria, aut Domus huiuſmodi in Remotiſſimis regionibus Hæreticorum, aut Infidelium Tyrannidi, finitimis ſita ſint; ne ij, quos extra Capitula ad habitum, vel profeſſionem regulares admitti prohibuimus, tempus celebrandis capitulis præfixum nimis diu expectare, aut ad ea cum maximo incommodo accedere cogantur concedimus, & indulgemus.

Vt in qualibet Prouincia ſaltem duo, vel ſi commodè fieri poterit, tria aut plura monaſteria, ſeu domus regulares deputentur, quarum, ſeu quorum Superiores infrà annum ſaltẽ ad inquiſitionem ſuper Nouitijs faciendam, & ad ipſos Religioſos iuxta formam præfatæ Cõſtitutionis recipiendos, & ad alia quę in ipſa Conſtitutione continentur peragenda inſimul congregentur.

Quod ſi paucitas, aut nimia diſtantia Monaſteriorum ne id quidem patiatur, ſaltem tribus ex antiquioribus Patribus vnius Monaſterij, aut Domus eius Prouinciæ huiuſmodi facultas & authoritas per Capitulum Generale ſcilicet Monachorum, vel Prouinciale Mendicantium, & reliquorum Regularium eius ordinis demandetur.

Verum ijs Monaſterijs, Domib. & Locis Regularib. quæ aut nondũ in Cõgregationẽ redacta, aut aliàs nulli Prouinciæ ſubiecta ſunt, ſtatuimus, vt trina Capitula Conuentualia tribus diſtinctis cum interuallo ſaltem decem dierum vicibus celebrata, eandẽ in recipiẽdis Nouitijs per trinas huiuſmodi diſtinctas

vices

vices approbatis habeant authoritatem, quæ per noſtram Conſtitutionem Capitulis Prouincialibus eſt attributa.

Neque verò ſi in Generalibus, vel Prouincialibus Capitulis aliqui vocales deſint, nec ſi à Definitorũ cõſenſu aliquis diſcrepauerit, idcirco receptio religioſorum retardari, impediri, aut impugnari debebit; ſed ſatis eſſe volumus ſi vocalium, & ſuffragiorum numerus legitimus à iure, vel per cuiuſcumque ordinis ſtatuta præſcriptus interuenerit. Et quod de Capitulo Prouinciali, aut Generalis dictum eſt, idem iuris ſtatuimus, ſi quæ Religiones non Capitulorũ, ſed Congregationum, aut Deitarum, aut alio quouis nomine vti reperiantur.

Quod autem pertinet ad profeſſionem tam illegitimorum, quam eorũ, qui poſt 16. ætatis annum expletum regularem habitum ſuſceperunt; quia tũc demum verè & propriè religioſi effici dicuntur cum profeſſionem emittunt. Declaramus eos, qui ante prædictam noſtram editam Conſtitutionem habitum ſuſceperint, & poſt ipſius promulgationẽ eueniunt profiteri, non aliàs ad profeſſionem admittendos eſſe, quam facta inquiſitione, & ſeruata forma in ipſa Conſtitutione præſcripta, & eorum, qui poſt dictam promulgationem etiam ignoranter non habita dicta inquiſitione, & non ſeruata forma ad profeſſionem admiſſi fuerint, profeſſionem nullius eſſe roboris, & momenti; In Oblatis autem & Conuerſis profeſſionem emittentibus ſatis erit ſi quo ad mores, & ſtatum perſonarum ipſa inquiſitio fiat.

Sed cum eadem ratio vigeat in tacita profeſſione emittenda, quæ militat in expreſſa, ſtatuimus, Ordinib. quod in quibuſuis & Religionibus, neque etiam tacitè profeſſio quorumcumque Religioſorum induci poſſit, nec dicta intelligatur, niſi in receptione Conſtitutionis forma ſeruata fuerit.

Si quis verò ante editam noſtram Conſtitutionem iam tacitè profeſſus, expreſsè cupiat profiteri: vel ſi quis Apoſtata ad ſuam Religionem redire voluerit, inquiſitio, & forma præſcripta nõ erit neceſſaria, niſi vel de moribus, ſtatu, & qualitate perſonæ, vel de validitate ipſius tacitæ profeſſionis dubitatio aliqua oriatur.

In ijs autem, qui in locis à ſua patria longiſſimè remotis degentes, vel quorũ patria ab Hæreticis, vel Infidelibus miſere oppreſſa detinetur, voluerint ſe Dominis obſequijs ſub Regulari habitu dicare, vt in hoc quoque Sedis Apoſtolicæ benignitas elucescat, quæ cunctos mortales, præſertim verò exteros ex longinquis regionibus ad eãdem aſſiduè confluentes materno ſinu libenter amplectitur, ſtatuimus exteros huiuſmodi aduenas, quamuis non liquidò conſtet de ijs omnibus, quæ in Conſtitutione noſtra requiruntur, tamen ſi diligentia adhibita nihil appareat quod eos impediat, habiles reputandos eſſe.

Quod ſi quis ante, vel poſt Conſtitutionem ipſam profeſſus ad Sacros Ordines, vel ad honores, gradus, & dignitates promotus exiſtat, & poſtmodum in eo natalium defectum, aut criminum in dicta Conſtitutione noſtra expreſſorum nota, quæ prius ignorabantur detegi contigerit. Decernimus eum ſtatim poſt huiuſmodi defectus notitiam habitam, non aliàs quam iuxta formam ipſius Conſtitutionis, ad honores, gradus, & dignitates, aut ad executionem Sacrorum Ordinum admitti debere.

Contra crimino ſos verò, quorũ profeſſio eadem Conſtitutione noſtra irrita declaratur, ac propterea Iudicibus, & Curijs ſecularibus procedendi facultas cõceditur; tũc demũ id locũ habere volumus, & non aliter, cũ ex Actis publicis conſtiterit ipſos Iudices, & Curiam ſecularẽ ante ſuſceptionem habitus de ipſo crimine

crimine aduerſus eos accuſationem ſuſcepiſſe, vel inquiſitionem inſtituiſſe.

Ceterum, quæ à nobis circa Religioſos viros in præfata Conſtitutione ſancita ſunt, ea nequaquam volumus ad Moniales nunc extendi.

Poſtremò, dum interdicimus ne quis regularis alterius Prouinciæ intra aliquod Monaſterium, Domum, vel Locum alienæ prouinciæ, etiam tamquam hoſpes, & ad modicum tempus recipi poſſit, niſi à Superiore loci vbi reſidebat, & à quo diſceſſit, licentiam expreſſam in ſcriptis exhibuerit, vel niſi ſatis cognitus ſit; id obſeruari volumus non ſolum in Religioſis itinerantibus de vna in aliam Prouinciam, ſed in ijs quoque, qui proficiſcuntur de vno in aliud eiuſdē Prouinciæ Monaſterium, tam ſui, quam alterius Ordinis. Quod ſi dicerent, ſe ad Apoſtolicam Sedem confugere ob grauamina, à ſuis Superioribus licentiam, & literas obtinere non potuiſſe, non propterea vllo modo recipi valeant, niſi fide dignorum teſtimonio de petita ab eis licentia, & per ſuos Superiores denegata conſtiterit.

In Alma verò Vrbe noſtra Religioſi aduenæ, & peregrini de grauaminibus ſibi illatis conquerentes, nullibi ſine huiuſmodi literis, aut licentia recipiendi erunt, niſi prius ad Congregationem dictorum Cardinalium ſuper negotijs Regularium à nobis deputatorum, vel ad ſuos Protectores remittantur, vt ipſis auditis pro rerum, & perſonarum qualitate quid agendum ſit, ſtatuetur.

Reliqua autem in priori noſtra Conſtitutione contenta, quæ in præſentibus literis non declarantur, Volumus perpetuò firma & valida, & in ſuo robore permanere; ac ab omnibus ad quos ſpectat inuiolabiliter obſeruari.

Et ſi quid à nobis alicui Ordini aut Religioni præter, aut cōtra præfatæ Cōſtitutionis formam poſt illius editionem circa recipiendos extra Capitula Nouitios, aut aliàs indultum aut conceſſum fuit, id omne ac deſuper confectas literas prorſus reuocamus, & annullamus, ac ad terminos præſentis Conſtitutionis reducimus, & aliàs nemini volumus ſuffragari. Decernentes ſic in præmiſſis vniuerſis & ſingulis per quoſcumque iudices, &c. Non obſtantibus, &c.

Moderatio prædictarum Conſtitutionum Sixti V. contra illegitimos Regularium fuit facta à Gregorio XIV. Idibus Martij, 1590. tenoris ſequentis.

Gregorius Epiſcopus, Seruus Seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

CIrcumſpecta Romani Pontificis prouidentia, ea, quæ rationabilibus cauſis, authoritate Apoſtolica ſancita fuerunt, ipſa rerum experientia ſuadente, ex alijs interdū nō minus iuſtis cauſis moderatur & immutatur, prout in Domino cōſpicit ſalubriter expedire. Sanè licet aliàs felicis recordationis Sixtus Papa V. prædeceſſor noſter, nōnulla circa qualitates, modū, & formā admittendi Religioſos ad quoſcūq. Ordines ſalubriter ſtatuerit, prout in duabus deſuper, prima videlicet ſub datū ſexto Calendas Decembr. Anno 3. & altera ſub datum Duodecimo Calendas Nouembris, Anno 4. ſui Pontificatus editis Conſtitutionibus latius cōtinetur. Quia tñ vſu comprobatū eſt, multa inuēta fuiſſe impedimēta, propter quæ ea quæ in præmiſſis ſtatuta fuerūt, executioni mādari minime potuerūt. Vnde quā plures literis, & pietate inſignes viri à ſancto propoſito Regularē ducendi vitā abducti, ac impediti, atque ēt alij diu cū maxima eorū laude in Religione verſati, ab illius Dignitatibus, Honoribus, Prelaturis cū

non

non modico Religionis, & Ordinum hmõi detrimẽto repulſi, & inhabiles penitus redditi fuerint. Nos igitur ea quæ docuit experientia ſalubriter fuiſſe cõſtituta confirmare, quæ vero moderatione aliqua indigere, moderari volẽtes, ac dictarum Conſtitutionum, & inde ſequutorum quorumcumque tenores ẽt veriores præſentibus, pro expreſſis habentes, habita cum Venerabilibus Filijs noſtris, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, ſuper negotijs, & conſultationibus Regularium deputatis, matura deliberatione, de eorundem conſilio prædictas Cõſtitutiones in ea parte, qua cauetur, ne illegitimi ex certo inibi expreſſo damnato toro, vel cõplexu ad quamcũque Religionem neque ad habitum, aut profeſſionẽ Regulares, ſed tantum ad habitum Conuerſorum, aut famulorum in Monaſterijs, alijſq. locis Regularibus ſeruientium admittantur, & ſi poſt dictã Conſtitutionem profeſſionem emitterent, voluit illã nullius eſſe momenti. Et in altera parte, in qua illegitimè genitos, ẽt ante ipſas Conſtitutiones profeſſos, vigore Priuilegiorum, aut Indultorum cuiuis Ordini, Religioni, Monaſterio, aut Cõgregationi, eorumve Superioribus in genere, vel in ſpecie cõceſſorum, ẽt ipſi per ingreſſum Religionis, vel eoſdem Superiores legitimatos, ſe.. ad gradus, honores, & dignitates habilitatos, ſeu integratos, ab honoribus, gradibus, & dignitatibus quibuſcumque tã antiquis, quã alijs priuilegijs, literis Apoſtolicis, indultis, aut declarationibus, non obſtantibus excludi, ac diſpẽſationes quaſcumque aut legitimationes non ſuffragari, neque in futurum cum his niſi à Sede Apoſtolica, Priuilegijs, quibuſcumque nõ obſtãtibus diſpẽſari poſſe voluit, authoritate Apoſtolica tenore præſentium ad terminos iuris reducimus, & moderamur, ac oẽs diſpenſationes, & habilitationes vigore Priuilegiorum, aut Indultorum Apoſtolicorum cuiuis Ordini, Religioni, Monaſterio, aut Congregationi, eorumq. Superiorib⁹ in genere, vel in ſpecie, vt præfertur conceſſorum, quæ tpe Conſtitutionum hmõi vſu recepta, & non ſub vllis alijs reuocationibus cõprehenſa erunt, per quoſcumque eorum Superiores factas, in priſtinum ſtatum, & validitatem, in quibus ante ipſas Conſtitutiones exiſtebant, reſtituimus, & reintegramus. Volentes iiſdem Conſtitutionibus nõ obſtantibus eos qui quouis modo illegitimi procreati fuerint, ad habitum, & profeſſionẽ regulares admitti poſſe, quẽadmodũ admitti poterãt ſi ſupradictæ Conſtitutiones editæ non fuiſſent. Ita tñ, vt cum de recipiendis quocumque illegitimè natis, ad habitum, & profeſſionẽ Ordinum quorumcumque agetur, ſi ad quos hmõi receptio ſpectat, præter alia, de quibus ex dictarum Conſtitutionum præcepto circa quoſcumque ẽt legitimos diſquirere debent, diligenter eorum vitã, & mores inquirant, & ita demum recipiant, ſi tñ bonam indolem, & virtutis ſpecimen pręſe ferant, ac tot eis merita ſuffragẽtur, vt natalium ſuppleant defectum, eorumq. receptio, Religioni commodo, & vtilitati profutura videatur. Et ſuper hoc ipſo ij, ad quos, vt dictũ eſt, pertinet huiuſmodi receptio, matura deliberatione habita, ita cẽſuerint, & iudicauerint, dummodo tamẽ filius illegitimus in Religione, in qua pater, ſiue ante, ſiue poſt natiuitatẽ dicti filij profeſſus fuerit, ipſo patre viuente non admittatur, quod expreſsè prohibemus. Volumus quoque ac ſtatuimus, licere Generali, aut Prouinciali ſingulorum ordinum, aut Congregationũ, aut Hoſpitalium, ad quos dicta diſpenſatio ſpectat, iuxta tenorẽ Priuilegiorũ, & Indultorum Apoſtolicorum eis conceſſorum, quę dummodo vſu recepta, nec aliàs ſub vllis reuocationibus cõprehenſa ſint, vt præfertur, in hac parte reualidamus cum illegitimis, quos aliàs dictus Generalis, aut Prouincialis cum Generali Prouinciali, ſeu intermedio Capitu-

lo, &

lo, & non aliàs, ſuffragantib. meritis dignos iudicauerint, ad honores, gradus, & dignitates obtinendas diſpenſare, ac diſpenſationes huiuſmodi pro tẽpore ita factas, & inde ſequuta quæcunque vt antea valere, tenere, perinde ac ſi ſupradictæ Conſtitutiones non emanaſſent. Ceterum cum acceperimus, nõnulla tum Religionum, & Ordinum præſertim Monachalium Monaſteria ita inſtituta eſſe, vt in eis perpetua quædam filiatio conſtituatur. Ideoq. receptio Nouitiorum in vnoquoq. Monaſterio ad ſuperiorẽ Prælatum & Capitulum eiuſdem Monaſterij tantum pertineat, quę ẽt Monaſteria, vt plurimũ inter ſe longè diſtant, nec Generalia, Prouincialia, aut intermedia Capitula niſi rarò celebrare ſolent. Ideo ſtatuimus, vt Superiores illorum Monaſteriorum de conſenſu ſui Capituli præhabita ſimul cum his, de quibus in vnaquaque Religione, aut Monaſterio iuxta eius Conſtitutiones recipiendus interrogari ſolet, aliqua informatione ſuper his, quæ in dictis Cõſtitutionibus continentur ad receptionem huiuſmodi procedere valeant, dum tamen antequã ad profeſſionem admittatur, plenaria, & eo modo, prout in dictis Conſtitutionibus habetur, inquiſitio fiat, quæ poſtea ab his, à quibus in pręclictis Monaſterijs examinari ſolent, diligenter examinetur, & approbetur, & demum omnia in dicto Capitulo coram Superiore referantur. Volentes, quod Superiores pręcicti cum eorum Capitulo, aut vbi conſuetudo nõ fuerit celebrandi Capitula cum tribus, aut quatuor, ad id in generali Cõgregatione per vota ſecreta deputatis, ſeruatis eorum Regularibus Inſtitutis, ac ſupradictis omnibus, eandem in recipiẽdis nouitijs habeant authoritatem, quæ per dictas Conſtitutiones Prouincialibus Capitulis eſt attributa. Decernentes ſic, & non aliter per quoſcumque Iudices, & Cõmiſſarios quauis authoritate fungentes, etiam eiuſdem Romanæ Curiæ Cardinales, & cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ſublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & authoritate vbiq. iudicari, & definiri debere, irritum quoque, & inane, quidquid ſecus ſuper his à quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantib. præmiſſis, ac quibuſuis aliis Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ceteriſq. contrarijs quibuſcumque. Volumus autem, quod præſentium tranſumptis, etiam impreſſis manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius Prælati, vel perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ obſignatis, eadem prorſus fides in iudicio, & extra illud adhibeatur, quæ eiſdem præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ reductionis, moderationis, reſtitutionis, redintegrationis, prohibitionis, reualidationis, ſtatutorum, voluntatum, & decreti, infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ, Milleſimo quingenteſimo nonageſimo, Idibus Martij, Pontificatus noſtri anno primo.

L. Dat.

M. Veſtrius Barbianus.

A. de Alexijs.

DE-

DECRETA GENERALIA AD REGVLARIVM Reformationem, ac Nouitiorum receptionem, profeſſionem, & inſtitutionem, ac Nouitiorum receptionem, profeſſionem, & inſtitutionem ſpectantia, aliàs facta, & publicata, S.D.N.D. Pauli Diuina prouidentia Papa V. iuſſu nuper edita.

Decreta fel. rec. Clementis Papæ VIII. De Nouitijs ad habitum Regularem, & profeſſionem non admittendis, niſi in Conuentibus deſignandis.

CLEMENS PAPA VIII.

REgularis diſciplinæ reſtitutioni, pro qua potiſſimum iuxta noſtri muneris debitum laborare non deſiſtimus, illud in primis magnum impedimentum afferre quotidiano vſu compertum eſt, quod in omnibus Conuentibus, iis præſertim, qui maiori reformatione indigent, ſinguli ad Religionem venientes paſſim recipiuntur. Vnde fit, vt quo magis nos variis Conſtitutionibus malè affectas radices amputare ſtudemus, eo magis indies deprauatæ, infructuoſæque eiuſmodi nouiter profitentium ſuccreſcant. Cui quidem malo occurrere volentes, præſenti Decreto ſtatuimus, diſtrictèq. præcipimus, omnibus Generalibus, Prouincialibus, Commiſſariis, Miniſtris, ceteriſque Superioribus Conuentuum intra Italiæ, & inſularum adiacentium fines exiſtentium quibuſcumque, & quorumcumque Ordinum Mendicantium, vt de cetero neminem ſub quouis prætextu, aut colore ad habitum Regularem admittant, niſi in conuentibus authoritate noſtra propediem in vnaquaque Prouincia deſignandis. Inſuper ſancimus, vt quo ad eiuſmodi Conuentus, vt præfertur, per Nos deputati nō fuerint, omnes præfatorum Ordinum Superiores à receptione quorumcumque Nouitiorum, ſiue ad habitum, ſiue ad profeſſionem omninò abſtineant. Superior, qui huius Decreti tranſgreſſor extiterit, ipſo facto pœnam priuationis omnium officiorum, quæ tunc obtinebit, vociſque actiuæ, & paſſiuæ, & perpetuæ inhabilitatis ad alia in poſterum obtinenda, ſe nouerit incurriſſe, ac aliis etiam pœnis arbitrio noſtro ſubiaceat. Receptiones verò, & profeſſiones quaslibet eorum, qui contra huiuſmodi Decretum noſtrum admiſſi fuerint, nullas, & irritas eſſe, ex nunc decernimus. Priuilegiis, Statutis, & conſuetudinibus quibuſcumque in contrarium minimè obſtantibus. Datum Romæ die 12. Martii 1596.

Renz

Renouatio, & ampliatio eiuſdem Decreti.

De Nouitijs ad habitum Regularem non recipiendis, niſi in Monaſterijs, & locis deſignandis.

SAnctiſſimus in Chriſto Pater, & D.N. D.Clemens, Diuina prouidentia Papa VIII. cum iam dudum animaduerteret collapſæ Regularis diſciplinæ reſtitutioni, pro qua potiſſimum, iuxta ſui muneris debitum, vigilare, ac laborare nõ deſiſtit, illud in primis magnum impedimentũ afferre, quod in omnibus Monaſterijs, & Conuentibus, iiſq. præſertim, qui maiori indigent reformatione, ſinguli ad Religionem profitendam accedentes, paſſim, ac ſine delectu recipiuntur; ac inde fieri, vt quo magis variis Conſtitutionibus malè affectas radices euellere ſtudet, eo magis infructuoſa nouiter profitentium germina quotidie ſuccreſcant; cumq. ob zelum, ac deſiderium, quo tenetur Sanctitas Sua, omnes Regulares ad vetus ſuæ cuiuſque Religionis inſtitutum redigendi, diſtrictè prohibuerit, ne quis in cęteris Monachorum, & Mendicãtium Ordinibus ad ſuſcipiendũ habitũ Religionis admitteretur, profitereturve, quouſque Monaſteria, & Conuentus aliquot deſtinarentur, in quibus poſſet commodius Regularis obſeruantia, ſecundum reformationem à Sanctitate Sua inſtitutam, introduci: quia tamen, non obſtante tali prohibitione, cognouit nonnullos fuiſſe, vel ſub colore facultatis, & licentiæ à Sanctitate Sua obtentæ, vel quia talis prohibitio ad illorum notitiam non peruenerit, receptos, & admiſſos, præter mentis ſuæ ſenſum. Idcirco huic malo proſpicere volens, ne licẽtiarum, ac facultatum huiuſmodi ſubreptione, ac prætextu, Decretum Sanctitatis Suæ irritum reddatur; Nunc denuò diſtrictè præcipit, ac mandat, omnibus Generalibus, Prouincialibus, Commiſſarijs, Miniſtris, Præſidentibus, Abbatibus, Prioribus, & Guardianis quibuſcumque, cęteriſq. Superioribus Conuentuum, Monaſteriorum, ac Domorum quocumque nomine appellentur, intra Italiam, & Inſularum adiacentium fines exiſtentium, quorumcumque Ordinum Mendicantium, & non Mendicantium exceptis tamen Carthuſianorum, Fratrum Minorum de ſtrictiori obſeruantia, necnon Capuccinorum Sancti Franciſci, Reformatorum Sancti Dominici, Diſcalciatorum Ordinis Carmelitarum, necnon Fratrum Congregationis Folienſis, Ciſtercienſis Ordinis, ac Eremitarum Eremi Camaldulenſis, & Montis Coronæ, Clericorum Regularium Theatinorum, Societatis Ieſu, Sancti Pauli Decollati, & aliorum de Somaſcha, Miniſtrorum infirmorum, reſpectiuè Ordinibus, Societatibus, ſeu Congregationibus nuncupatis, quę etiam antea exceperat, & nunc iterum excipiendo, voluit prohibitionem hanc ad illa nullo modo extendi; (Ne ſub cuiuſuis licentiæ, & facultatis impetratæ, vel impetrandæ obtentu, niſi per literas in forma Breuis dumtaxat, & non aliàs quemquam ad habitum Regularem ſuſcipiendum, nec etiam Conuerſos, niſi in Conuentibus, Monaſterijs, & Domibus, Authoritate eiuſdem S.D.N. propediem in vna quaque Prouincia deſignandis; recipere, aut receptos ad profeſſionem admittere vllo modo audeant. Quinimò, contra primam prohibitionem Sanctitatis Suæ receptos, etiamſi imperfectum habitum, aut ſine caputio gerant, poſt præſentis Decreti in Romana Curia publicationem, omnino eiicere debeant.

Superiorem autem, qui huius Decreti trãſgreſſor extiterit, ipſo facto pęnam priuationis omnium officiorum, quæ tunc obtinebit, vocis actiuæ, & paſſiuæ, & perpetuæ inhabilitatis ad alia in poſterum obtinenda, eo ipſo incurrere voluit, ac decreuit, & alijs etiam pœnis arbitrio Sanctitatis Suæ imponendis ſubiacere.

Receptiones verò, & profeſſiones quaſlibet eorum, qui contra huiuſmodi Decretum admiſſi fuerint, nullas, & irritas eſſe ad quemcumque effectum, ex nunc decreuit, & declarat.

Hoc autem Decretum noluit Sanctitas Sua eos Ordines comprehendere, qui Conuentus, Domos, & Monaſteria à ſe probata pro Nouitiorum receptione, & educatione, hactenus permiſſione ſua conſtituerint.

Ceteras verò licentias, ſiue particulares, quæ in hanc diem effectum non ſunt ſortitæ, reuocat & annullat.

Vult autem Decretum hoc ſuum in ſolitis locis Vrbis publicatũ ita prędictorum ſingulis afficere, ac ſi cuilibet perſonaliter fuiſſet intimatum, Priuilegijs, Statutis, & Conſtitutionibus quibuſcumque in contrarium minimè obſtantibus.

Datum Romæ apud S. Marcum, Die xx. Menſis Iunij. M.D.XCIX. Et fuit publicatum Romæ die tertia Iulij 1599.

Decretum pro Reformatione Regularium, tam Monachorum, quam Mendicantium cuiuſcumque Ordinis, & Inſtituti.

CLEMENS PAPA VIII.

1 NVllus omninò prætextu cuiuſcumque priuilegij, vel ſuperioritatis, etiam Generalatus, à ſeruitio chori cenſeatur immunis, niſi pro tempore, quo quis in proprij officij munere actu fuerit occupatus. Cum Lectoribus autem, & Prædicatoribus Superiores ijs tantum diebus, quibus eos legere, aut prædicare contigerit, diſpenſare poſſint; Idem quoque præſtare valeant cum ægrotis, & ſtudiorum cauſa legitimè impeditis. In eos verò, qui negligentes, aut inobedientes fuerint, ſalutari pœnitentia Superiores animaduertant ad præſcriptum Regulæ, & Conſtitutionum, alimẽti etiam, ſi opus fuerit, ſubtractione.

2 Lectio Sacræ Scripturæ, vel Caſuum Conſcientiæ bis in hebdomada præſcriptis diebus in ſingulis Monaſterijs, & Conuẽtibus habeatur, ad quam fratres omnes conueniant, eaq. abſoluta, mutua collatione circa explicatam doctrinam ſeſe vtiliter exerceant.

3 Quo Tridentini Concilii Decreta de Paupertatis voto cuſtodiendo fidelius obſeruentur; Præcipitur, vt nullus ex Fratribus, etiam ſi Superior ſit, bona immobilia, vel mobilia, aut pecuniam, prouentus, cenſus, eleemoſynas, ſiue ex concionibus, ſiue ex lectionibus, aut pro Miſſis, tam in propria Eccleſia, quam vbicumque celebrandis, aliove ipſorum iuſto labore, & cauſa, & quocumque nomine acquiſita, etiam ſi ſubſidia conſanguineorum, aut piorum largitiones, legata, aut donationes fuerint, tamquam propria, aut etiam nomine Conuentus poſſidere poſſit, ſed ea omnia ſtatim ſuperiori

tradan-

tradantur, & Conuentui incorporentur, atque cum cæteris illius bonis, redditibus, pecunijs, ac prouentibus confundantur, quo communis inde victus, & veſtitus omnibus ſuppeditari poſſit.

4 Neque Superioribus, quicumque illi ſint, vllo pacto liceat, eiſdem fratribus, aut eorum alicui bona ſtabilia, etiam ad vſumfructum, vel vſum, adminiſtrationem, aut commendam, etiam depoſiti, aut cuſtodia nomine concedere.

5 Eorum verò, quæ ad neceſſitatem conceſſa erunt, nullus quidquam poſſideat, vt proprium, neque vt proprio vtatur.

6 Qui in præmiſſorum aliquo deliquerit, pœnas, nedum à Concilio Tridentino præſcriptas, ſed alias quoque multo grauiores, ſuperiorum arbitrio imponendas, incurrat.

7 Nulla quorumcumque ſuperiorum diſpenſatio, nulla licentia, quantum ad bona immobilia, vel mobilia fratres excuſare poſſit, quo minus culpæ, & pœnæ ab eiuſdem Concilij Decretis impoſitæ, & ipſo facto incurrendæ, obnoxij ſint, etiamſi Superiores aſſeuerent huiuſmodi diſpenſationes, aut licentias concedere poſſe; quibus in ea re fidem minimè adhiberi volumus.

8 Fratrum veſtitus, & ſupellex cellarum ex communi pecunia comparetur, & omninò vniformis ſit Fratrum, & quorumcumque Superiorum, ſtatuiq. paupertatis, quam profeſſi ſunt, conueniat: ita vt nihil ſuperflui admittatur; nihil etiam, quod ſit neceſſarium, alicui denegetur.

9 Quæcumque fratrum veſtes, ſiue lineæ, ſiue laneæ omniſq. alia ſupellex in aliquem commodum Conuentus locum deferantur, ibiq. ab vno, vel duobus Fratribus huic muneri deputatis, diligenter cuſtodiantur, vt inde Superioris arbitrio, prout vnicuique opus fuerit, ſubminiſtrari opportunè poſſint.

10 Omnes etiam ſuperiores, quicumque illi ſint, eodem pane, eodem vino, eodemq. obſonio, ſiue eadem (vt aiunt) pitantia, in communi menſa prima, vel ſecunda, niſi infirmitatis cauſa impediti fuerint, veſcatur; neque ſingulare aliquid, quo priuatim quiſque in cibum vtatur, vllo modo afferri poſſit; ſi quis in ea re peccauerit, nihil ea die alimenti percipiat, niſi panem, & aquam.

11 Superiores omnes, etiam Generalis, qui redditus, aut præſtationes peculiares ratione officiorum habent, eorũ accepta, et expenſa in libro diſtincto fideliter, & diligenter adnotari curent neque in alios vſus quam ratione officij ſui neceſſarios, quidquam expendant. Cum verò contigerit ipſos in aliquo Conuentu commorari, eam pecuniæ quantitatem in communi conferant, ex qua ſibi, & ijs, qui ſecum erunt, victus ad præſcriptum Regulæ, & Conſtitutionum ſuppeditetur.

12 Nullus ex Superioribus locorum, adminiſtrationem bonorum, aut aliarum rerum, diſpenſationemq. pecuniarum, & redituum ſui Conuentus, etiam nomine Conuẽtus, per ſe ipſum habere, ſiue exercere poſſit; ſed vniuerſum id onus tribus fratribus eiuſdem Conuentus à Generali ita demandetur, vt vnus cenſuum, & bonorum, redituumq. colligendorũ, ac exigẽdorum curam habeat; alter tamquam Depoſitarius, pecunias, ac cetera ab illo collecta, & exacta [illegible] de pecunijs, & rebus à Depoſitario acceptis Priori, & fratribus, [illegible] de neceſſarijs [illegible] ta-

men ipſo Priore, non ſecundum, proprium affectum, ſed iuxta caritatis regulam, veluti bonus diſpenſator prouideat, officiorum huiuſmodi confuſione penitus interdicta.

13 Ceterum hi tres tam impenſi, quam accepti ſingulis menſibus Superiori locali adhibitis etiam duobus, vel tribus fratribus eiuſdem Conuentus probatioribus, rerumq. vſu peritis, rationem reddant. Deinde, ipſimet rurſus, præſentibus Priore, & peritis prædictis, Generali, cum aduenerit: denique ipſe Generalis, in quolibet proximo Capitulo Generali ſaltem coram tribus iudicibus, ab ipſo Capitulo ad hoc conſtitutis illorum omnium, vniuerſamq. ſuæ adminiſtrationis tam publicæ, quam priuatæ rationem reddere teneatur, cuius etiam exemplum authenticum ex Actis Capituli deſcribatur, ad hoc, vt ad omne mandatum noſtrum, vel Sedi Apoſtolicæ, Romam tranſmitti poſſit.

14 In vnoquoque Conuentu fratrum, is tantum deinceps conſtituatur, & in poſterum retineatur numerus, qui ex redditibus illius proprijs, vel ex communibus conſuetis, vel etiam ſingulorum eleemoſynis, alijsve quibuſcumque obuentionibus in commune (vt præfertur) conferendis, commodè poſſit ſuſtentari: redditus verò, & ſupradicta omnia, in communi loco, ac tuto, diligenter aſſeruentur.

15 Superioribus autem, ne Concilij Tridentini, aut hæc noſtra Decreta declarare, interpretari, aut relaxare vllo modo poſſint, omninò interdicimus, & prohibemus, decernentes irritum, &c. ſi quis autem contra præſumpſerit attentare, is eo ipſo omni gradu, officioq. priuatus, & ad ea perpetuò inhabilis exiſtat.

16 Nullus niſi actu legat, vel prædicet, aliquo ſui gradus priuilegio gaudeat.

17 Si alicui ex neceſſaria cauſa, Generalis iudicio probanda, ſocius ex eodem ordine, qui illi miniſtret, concedēdus erit, is niſi vigeſimum quintum agat annum, & qui Communi ſeruitio ſit deputatus, non concedatur, & ſi commodè fieri poteſt, ſit Laicus Conuerſus.

18 Vt omnis ſcandalorum, & vagationis occaſio tollatur, Conuentus clauſura perpetuò, ac diligenter ſeruetur, ac propterea à Superiore Ianitor conſtituatur, qui diligentia, ac morum integritate maximè commendetur: is ianuæ cuſtodiendæ ſemper aſſiſtat, eamq. nemini fratrum aperiat, niſi ſocium, & exeundi licentiam obtinuerit.

19 Nullus à Conuentu egredi audeat, niſi ex cauſa, & cum ſocio, licentiaq. ſingulis vicibus impetrata, ac benedictione accepta à Superiore, qui non aliter eam concedat niſi cauſa probata, ſociumq. exituro adiungat, non petentis rogatu, ſed arbitrio ſuo, neque eundem ſæpius. Licentiæ verò generales exeundi, nulli omninò concedantur.

20 Contrauenientes autem pęna graui, etiam carceris ad Superioris arbitrium plectantur; eandem etiam ianitor ſubeat, ſi ſciens exeundi facultatem fecerit.

21 Cum autem quis in Conuentum reuertitur, Superiorem iterum adibit, benedictionem recepturus, qui à ſocio itineris rationem, & quid rei actum ſit, diligenter perquirat.

22 Nullos fratres Romam venire ſuperiores permittant, niſi prius à Generali, vel Protectore dumtaxat licentiam ſcriptis impetrauerint.

23 Si

23 Si quis autem ſine huiuſmodi facultate Romam venire præſumpſerit, voce actiua, & paſſiua biennio priuatus exiſtat, ſubiturus etiam alias arbitratu Superiorum infligendas pœnas. Quæ item omnia aduerſus eos, qui ſupradictos admiſerint, & receperint, ſine vlla exceptione locum habeant.

24 Habeat Superior clauem ita fabrefactam, vt cum ſibi videbitur, cellas omnes reſerare poſſit, & propterea nullus cellam, etiam noctu ita claudat, quin ſemper à Superiore poſſit aperiri.

25 In medio Dormitorij totam noctem lampas colluceat.

26 Nullus etiam Superior cellas ſiue in clauſtro, ſiue alibi, ſeperatas à communi Dormitorio habeat, ſed vnuſquiſque vnica cella, eadem cum cęteris aliorum fratrum coniuncta, nudis omninò parietibus, ac lecto, & menſa humilibus, vniformique ſupellectili (vt pręfertur) quemadmodum Religioſos decet, contentus ſit; poſſit tamen Generalis alicui ex Superioribus Conuentuum, ſi eorum muneris, & officij neceſſitatem id exigere cognouerit, alteram etiam cellam concedere.

27 Cellæ, ſiue ædiculæ, quæ extra Dormitorium ſeparatim ſunt, ad officinas, aut alias ad communem vſum, & commoditatem Conuentus redigantur.

28 Sigillatim ſuo quiſque lecto cubet, neque vllibi duo eodem lecto dormire poſſint, qui omnes ad certam formam redigendi erunt.

29 In priuatis cellis nulli camini permittantur, ſed omnes obſtruantur ſtatim, cardinibus etiam è parietibus conuulſis, vt res illa non ad tempus facta, ſed perpetuò duratura videatur, cellis tamen Generalis, aut alterius Superioris, ac Prædicatoris exceptis.

30 Conuentus feneſtræ omnes, quæ in vias publicas, aut in vicinas laicorum ædes proſpiciunt, muro ita obſtruantur, vt omnino is proſpectus impediatur.

31 Veletudinarium in ſingulis Conuentibus certo, ac ſalubriori loco cõſtituatur, quod pro loci ſitu, ac fratrum numero, quo ad fieri poterit, commodiſſimum eſſe poſſit, in quo fratres omnes, cum ægrotabũt, curentur, nec inde niſi recuperata ſanitate abire permittantur. Qui verò infirmorum curę prępoſiti ſunt, omni ſedulitate, ac caritate operam ſuam præſtabunt, ac curabunt, ne quid ægrotis omninò deſit, quod ad ſanitatem recuperandam pertineat.

32 Ineatur ratio, qua, ſublatis licentijs ac facultatibus hactenus quibuſcumque conceſſis, degentes extra Conuentus clauſtra, ad ea quam primum reuocentur, nec de cetero, niſi ex grauiſſima cauſa à Sede Apoſtolica probanda, huiuſmodi facultates concedi poſſint.

33 Nulli in poſterum ad habitum, aut profeſſionem admittantur, niſi in Conuentibus per Sedem Apoſtolicam in qualibet Prouincia deputandis.

34 Curent ſuperiores, vt Conſtitutio interdicens largitiones munerum, & pręſcribens hoſpitalitatis formam, ab omnibus in quolibet Conuentu inuiolabiliter obſeruetur.

35 Vt omnis officiorum ambitus occaſio præcludatur, caueant omnes à directa, vel indirecta vocum, ſeu ſuffragiorum procuratione, tam pro ſeipſis, quam pro alijs, tum in Capitulis locorum, tum in ceteris pręſertim Generalibus Capitulis, aut Congregationibus, ſeu alibi. Quicumque ſecus fecerint, præter alias pœnas, & cenſuras, hactenus contra huiuſ-

modi ambientes inflictas, quas in ſuo robore permanere volumus, in pœnam priuationis officiorum, quæ obtinent, eo ipſo incidant, & ad futura quæcumque pariter inhabiles habeantur, ſuper quo cum eis diſpenſari à nemine poſſit, niſi à Nobis, vel Succeſſoribus noſtris, & pro qualitate culparum grauius etiã plectãtur. Porrò, ſupradictas omnes pœnas ad complices, ac ſimpliciter ſcientes & non reuelantes extendimus.

36. In Superiorum, & Officialium omniũ electionibus forma præſcripta à Sacro Concilio Tridentino, & Ordinis Conſtitutionibus inuiolabiliter ſeruetur, iurentq. electores ſecũdum veritatem cuiuſque conſcientiæ, probiores, ac magis idoneos ſe electuros, ac propterea priuſquam ad electionem deueniatur, in primis, & ante omnia prælegãtur Cõſtitutiones de qualitate, & requiſitis eligendorum. Ad officia, gradus, et Prælaturas illis præcipuè eligãtur, qui poſſint, & cõſueuerint Regulas Ordinis, & Conſtitutiones obſeruare, præſertim quæ pertinent ad ſeruitium Chori, ac veſtitum, & victum communem.

37 Eligantur in Capitulo Generali, vel Prouinciali aliquot graues, & periti ex Fratribus cuiuslibet Prouinciæ, ſaltem tres, qui admittẽdos ad prædicationem verbi Dei, vel ad audiendas Cõfeſſiones etiam ipſorum Fratrum, ac Lectores publicos, diligenter ſimul examinent, priuſquam probentur, & ad huiuſmodi miniſteria admittãtur. Horum etiam curæ ſit examinare, & probare tam quo ad doctrinam, quam quo ad mores, promouendos ad quoſcumque Ordines, in quo ſeruetur Decretum Congregationis interpretũ Sacri Concilij Tridentini, hac de cauſa editum, & promulgatum.

38 Illud porrò Superiores omnes in Domino admonemus, vt memores ſint rationis, quam in Nouiſſimo die reddituri ſunt pro Grege ſibi commiſſo, ac propterea omni ſtudio inuigilent, vt quæ in eorumdem Ordinis, Regulis, & Conſtitutionibus de oratione mentali, ſilentio, ieiunijs, Capitulo culparum, aliiſq. ſpiritualibus exercitijs prudenter, ac piè ſancita ſunt, ea omnia, & ſingula ad vnguem obſeruentur; intelligantq. ſuper his veluti fundamentis omnium Religionum ædificia conſtruenda, & amplianda eſſe, quæ vt faciliorem exitum ſortiantur, & fructus vberiores in animis Fratrum producant, valde opportunum erit, ſi in quolibet Conuentu, ſingulis hebdomadis habeatur ſermo de religioſa diſciplina, regulariq. obſeruantia.

39 Quo verò omnia ordinatè peragãtur, appendatur tabella in loco cõſpicuo vniuſcuiuſque Conuentus, in qua diſtinctè adnotetur quid ſingulis horis cuiuſque diei quilibet Frater præſtare debeat, vt certo quoq. ſigno premonitus, maiore animi præparatione ſuo muneri ſatis facere poſſit. Quæ Ordinis Conſtitutiones, his Decretis non aduerſantur, inuiolatè cuſtodiendæ erunt.

40 Quibus horum Decretorum capitibus certa pœna præſcripta non eſt, arbitrio Generalis, vel alterius immediati Superioris infligatur. Vt autem hęc Decreta (donec alia, quæ ad pleniorem reformationem facient, edantur) ab omnibus obſeruari poſſint, diſtrictè præcipimus Generalibus, ac oĩbus alijs quibuſcumque Superioribus, ad quos hoc ſpectat, vt curent, ac efficiãt, ea omnia inter alias eorundem Ordinum Conſtitutiones perpetuò valituras redigi, interdicta omninò eorum ſingulis facultate illas declarandi, & aduerſus eas vnquam diſpenſandi. Alioquin ſciant ſe in pœnam Generalatus, & officiorum priuationis, ac inhabilitatis perpetuæ, ad alia quoque munera ipſo facto, & ſine vlla exceptione reſpectiuè incidiſſe.

41 Ne verò prætextu dilatæ publicationis eorum obſeruatio, quoquo modo

differri

Digitized by Google

diſferri poſſit, aut impediri, volumus, vt poſt illorũ publicationem in Conuentu, vel Monaſterio cuiuslibet Ordinis de Vrbe factam, Generalem, aliosq. Ordinum Superiores, cęterosq. quoſcumque Fratres præſentes, ſtatim; reliquos verò abſentes citrà Monte, vnius menſis, vltra montes, trium menſium ſpacio ita arctent, ac ſi eorum ſingulis perſonaliter intimata fuiſſent.

41 Inſuper mandamus, quod Generales in ſingulis Conuentibus citra montes vnius menſis; vltra verò montes, trium menſium curſu decreta ſupradicta publicari faciant, ſub pęna priuationis Generalatus, aliiſq. arbitrio noſtro imponendis. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, die 25. Menſis Iulij M.DXCIX.

DEcretum illud, quo Fratres Romam petere cum Generalis, & Protectoris licentia dumtaxat permiſſum eſt, Sanctitas Sua extendit ad Prouincialem decreuit, ita vt prouincialis ipſe ex cauſa communi totius Prouinciæ dumtaxat facultatem huiuſmodi facere valeat; Declarauitq. pœnam priuationis vocis actiuæ, & paſſiuæ contrafacientibus inflictam, Sanctitati Suæ reſeruatam eſſe, interdicta omninò eorum Superioribus ſingulis, etiã Generali ac Protectori facultate illam moderandi, ac relaxandi. Dat. Romæ die 20. Martij 1601.

Decretum fęlicis record. Clementis PP. VIII. Super Caſuum reſeruatione ab omnibus Regularium Superioribus obſeruandum.

SAnctiſſimus Dominus Noſter, qui iam pridem accuratè perpendit, ac re ipſa comperit, quod reſeruatio facultatis abſoluẽdi Religioſos pœnitentes à peccatis quibuſdam grauioribus, niſi Superiores admodum prudenter, ac moderatè illa vtantur, nonnullos infirmiores, interdum ſuperiori ſuo cõſcientiæ maculas detegere formidant, adducere poſſet in æternæ damnationis periculũ, & ſpiritualis remedij deſperationem; Ideo, vt huic malo Sanctitas Sua opportunè proſpiceret, decreuit, vt nemo ex Regularium Superioribus peccatorum abſolutiones ſibi reſeruet, exceptis iis, quæ ſequuntur, aut omnibus, aut eorũ aliquot, prout ſubditorum vtilitati expedire prudenter in Domino iudicauerint.

Veneficia, Incantationes, Sortilegia.

Apoſtaſia à Religione, ſiue habitu dimiſſo, ſiue retento, quando eo peruenerit, vt extra ſepta Monaſterij, ſeu Conuentus fiat egreſſio. Nocturna, ac furtiua e Monaſterio, ſeu Conuentu egreſſio, etiam non animo apoſtatandi facta.

Proprietas contra votum paupertatis, quæ ſit peccatum mortale, Iuramentum falſum in iudicio regulari, ſeu legitimo.

Procuratio, auxilium, ſeu conſilium ad abortum faciendum poſt animatum fœtum, etiam effectu non ſequuto.

Falſificatio manus, aut ſigilli officialium Monaſterij, aut Conuentus, Furtum de rebus Monaſterij, ſeu Conuentus, in ea quantitate, quæ ſit peccatum mortale.

Lapſus carnis voluntarius, opere conſummatus.

Occiſio, aut vulneratio, ſeu grauis percuſſio cuiuſque perſonæ.

Malitioſum impedimentum, aut retardatio, aut apertio literarum à Superioribus ad Inferiores, & ab Inferioribus ad Superiores.

Si quod aliud prætereà peccatum graue pro Religionis conſeruatione, aut pro conſcientiæ puritate reſeruandum videbitur, id non aliter fiat, quam Generalis Capituli in toto Ordine, aut Prouincialis in prouincia, matura diſcuſſione, & conſenſu.

Non liceat Superioribus Regularium Confeſſiones ſubditorum audire, niſi quando peccatum aliquod reſeruatum admiſerint, aut ipſimet ſubditi ſponte, ac proprio motu ab ijs petierint.

Superiores in ſingulis domibus deputent duos, tres, aut plures confeſſarios, ſubditorũ numero maiori vel minori, iijq. ſint docti, prudẽtes, ac caritate præditi, qui à non reſeruatis eos abſoluant, quibus etiam reſeruatorum abſolutio committatur, quãdo caſus occurrerit, in quo eam debere committi ipſe in primis confeſſarius iudicauerit.

Tam Superiores pro tempore exiſtẽtes, quam Confeſſarij qui ad Superioritatis gradum fuerint promoti, caueant diligentiſſimè ne ea notitia, quam de aliorum peccatis in confeſſione habuerunt, ad exteriorem gubernationem vtantur.

Licebit tamen Superioribus determinare pœnitentias graues quibuſdam peccatis, etiam non reſeruatis à confeſſarijs imponendas, quæ ſubditos ad huiuſmodi perpetrandis cohibere poſſint.

Atque ita per quoſcumque Regularium Superiores, quicumque illi ſint, obſeruari mandauit. Non obſtantibus Cõſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac cuiuſuis Concilij, etiam Generalis Decretis, necnon Conſuetudinibus etiã ab immemorabili tẽpore obſeruatis; aut Regularibus, ſeu prouincialibus Capitulis editis, Statutis, & Conſtitutionibus etiam Apoſtolica authoritate confirmatis, Priuilegiis Indultis, & Conceſſionibus quibuſcumque, quorum tenores hic pro expreſſis haberi voluit, cęteriſq. in cõtrarium facientibus quibuſcumque. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, die 29. Menſis Maij, Anno Domini 1593.

Sanctitas Sua deinceps declarauit, & declarat, vt ſi huiuſmodi Regularium Confeſſarijs caſus alicuius reſeruati facultatem petentibus Superior dare noluerit, poſſint nihilominus Confeſſarij illa vice pœnitentes Regulares, etiam non obtenta à Superiore facultate, abſoluere.

Formula concedendi facultatem pro Nouitijs ad Regularem habitum recipiendis in Monaſterijs, & locis deſignatis.

SAnctiſſimus in Christo Pater, & Dominus N. D. Clemens diuina prouidentia Papa VIII. cum regularem diſciplinam reſtituere, atque in priſtinum ſtatum reuocare maximè cuperet, regulareſq. omnes, vitam, moreſq. ſuos ad rationem eius inſtituti, quod quiſque profeſſus eſſet, ita componere, vt quæ ad votorum vim, habitum, victumq. communem pertinent, ea potiſſimũ

ſinguli

ſinguli religioſiſſimè obſeruarent,generali decreto, quod de menſe Iunij editum, tertia Iulij anni 1599. promulgatum fuit, Ordinum Religioſorum Superiotibus, (nonnullis exceptis) prohibuit, ne aut Nouitios reciperent, aut quemquam ad profeſſionem ante admitterent, quam à Sãctitate Sua Monaſteria aliquot ad eam rem præſcripta eſſent, in quibus obſeruantia Regularis vigeret. Nunc verò eadem Sanctitas Sua à locorum etiam Ordinatiis, quibus id muneris demandauerat, certior facta, in infraſcriptis Monaſteriis, & Conuentibus Ordinis N. præfinitum eſſe numerum dumtaxat eorum, qui vel ipſius Monaſterii cenſibus, vel conſuetis eleemoſynis ſuſtentari ibi commodè poſſunt, atque in iis omnia fideliter obſeruari, quę ſunt cum illorum profeſſionis perfectione coniuncta, nempè caſtitatis, paupertatis, & obedientiæ vota, vna cum cęteris decretis particularibus, vel inſtituti ipſius, vel Põtificiis, etiam ad victum, veſtitumq. communem ſpectantibus (ipſo Decreto, vt ſuprà, edito, & promulgato, nequaquam obſtante) poteſtatem facit Superiori eiuſdem Ordinis, Nouitiatus in infraſcriptis Monaſteriis, & Conuentibus erigendi, Nouitios recipiendi, educandi, atque ad profeſſionem admittendi; modò tamen id ad præſcriptum inſtructionis iuſſu Suæ Sãctitati editum, neque aliomodo fiat. Quoniam verò ea eſt Suæ Sanctitatis mens, & voluntas, vt in Monaſteriis, & Conuentibus, ad alendos Nouitios præfinitis, regularis obſeruantia perpetuò retineatur, mandat, & præcipit, vt in ipſis præſcriptus iam perſonarum numerus in poſterum ſeruetur, nulluſq. omninò Superior cuiuſuis conditionis, perſonarum, & Nouitiorum numerum augere præſumat, ea pœna propoſita vt in omnibus priuatis officiis, vocis actiuæ, & paſſiuæ ius omne amittat. Vult denique Sanctitas Sua huiuſmodi facultatem per Congregationem Reformationis Apoſtolicæ hoc decreto Secretarij manu ſubſcripto, concedi, non obſtante decreto, vt ſupra, promulgato, Dat. Romæ die, &c.

Præſcribitur verò numerus Sacerdotem.., Clericorum..., Nouitiorum.., Conuerſorum autem...

N. Viſitationis, & reformationis Apoſtolicæ Secretarius.

Decretum ſuper forma recipiendis Nouitios Regularium ad habitum, & profeſſionem.

SAnctiſſimus in Chriſto Pater, & D.N.D. Clemens Diuina prouidentia Papa VIII. Qui aliàs pro Regularis diſciplinæ reſtitutione, ſingulis Regurium Ordinibus (quibuſdam exceptis) prohibuit, ne ad Regularem habitum Nouitios in poſterũ reciperent, receptoſue ad profeſsionẽ admitterent, quouſque in aliquibus cuiuſuis Ordinis Monaſteriis, ſeu Conuentibus, (in quib. Nouitiatus pro recipiendis, & educandis Nouitiis deſigarẽtur, & approbarentur)

ad eius,

ad eius, quam profeſſi ſunt, Regulæ præſcriptum, vitam, moreſq. reſtituerent, & componerent, certior deinde factus quoſdam omnium fere Ordinum Cõuentus, ſeu Monaſteria ad priſtinam illam Regularem viuẽdi formam, & diſciplinam, quam diutius deſiderauerat, fuiſſe redacta; in eiſdem Monaſterijs, & Conuentibus, vt Nouitiatus erigi, Nouitijq. recipi poſſent, (ſub certis tamen legibus, ac ea præſertim, vt licentia à Congregatione Reformationis Apoſtolicæ prius obtenta eſſet.) conceſſit, & ad id illa deſignauit, & approbauit. Nunc volens, vt ea, quæ pro Nouitiorum receptione, & inſtitutione, de mandato Sanctitatis Suæ præſcripta fuerunt, in poſterum accuratius, & exactius obſeruentur, vltra formam traditam in Conſtitionibus fel. record. Sixti Papæ V. & etiam Sanctitatis Suæ ſuper receptione Nouitiorum, decreuit, ac præſentis Decreti virtute mandauit, ne in Conuentibus, ſeu Monaſterijs ad Nouitios recipiendos, de Sanctitatis Suæ, ſeu dictæ Congregationis Reformationis licentia hactenus deſignatis, & approbatis, ſeu in poſterum deſignandis, & approbandis, Nouitij ad habitum recipi vllatenus poſſint, vel admitti, niſi prius ab ipſa Congregatione, vel è proprijs locorum Ordinarijs, aut ab illis, in quorum Diœceſi nouitiatus exiſtunt, in quibus Nouitij recipiẽdi fuerint expreſſè, & nominatim Nouitij ipſi recipiẽdi approbati fuerint, & vt recipi, & admitti poſſint, licentiam, in ſcriptis (gratis tamen in omnibus etiam quo ad ſcripturam, concedendam) obtinuerint. Monet autem Sanctitas Sua eoſdem Ordinarios, omnem curam, & diligentiam adhibere, vt circa ætatem, cõditionem, educationem, ſcientiam, vitam, & mores, cęteraſq. qualitates in ipſis Nouitijs requiſitas obſeruẽtur Inſtitutiones pro illis recipiendis ab eadem Congregatione Reformationis factæ, & publicatæ, neque aliter, nec alio modo aliquem ad habitum recipi permittant: Ordinariorum ipſorum conſcientiam onerando, ſi quem piam approbauerint, vel admitti permiſerint, qui nõ ſit idoneus, & iuxta Conſtitutiones, & Inſtitutiones prædictas, approbandus, & admittendus. Firmis nihilominus remanentibus pœnis omnibus contra Superiores quorumcumque Ordinum, qui in admittendis ad habitum, & profeſſionem Nouitijs, formam Conſtitutionum, & Inſtitutionum prædictarum non ſeruauerint, aut Nouitium aliquem, quantumuis idoneum, & approbatum, in quouis alio conuentu, & loco, ſeu Monaſterio, præterquam in hactenus à Sua Sanctitate, vel à dicta Congregatione deſignatis, & approbatis, ſeu in poſterum deſignandis, & approbandis, vel vltra numerum in eorum ſingulis præſcriptum, ſeu præſcribendum receperint, vel admiſerint, ſeu aliàs prę-miſſis quouis modo cõtra fecerint. Irritum ex nunc, & inane decernens quidquid ſecus, vel aliàs, quauis authoritate à quouis geſtum, vel attentatum fuerit. Non obſtantibus quibuſcumque, &c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, die 19 Maij 1602. Pontificatus eiuſdem Sanctiſſimi Domini noſtri, Anno vndecimo.

Inſto-

Digitized by Google

Inſtitutiones ſuper receptione, & educatione Nouitiorum Religioſorum in Monaſterijs, & Conuentibus deſignatis, vel deſignandis, Clementis eiuſdem VIII. iuſſu edita.

CVm ad Regularem diſciplinam in ſingulis Religioſorum, Monaſterijs propagandam, Nouitiorum inſtitutio maximè vtilis ſit, ac neceſſaria, & nihil ad grauem illam, ac laudatiſſimam priſcorũ Patrum viuendi rõnem relaxandam maiorem vim habuiſſe compertum ſit, quam, vel nimiã in recipiendis Nouitijs facilitatem ſupra numerum, quam capere, atque alere Monaſteria ipſa poſſent, vel negligentiam improbando, & examinando eorum ſpiritu, an verè eſſet ex Deo, atque ex præcipuo deſiderio illi inſeruiendi, vel denique incuriam in eis educandis, atque inſtituẽdis. Idcirco, vt huiuſmodi incommodo deinceps occurratur, præcipitur omnibus, & ſingulis ad quos ſpectat, vt in recipiendis Nouitijs, & in eorum inſtitutione, atque educatione, necnõ in magiſtri, & aliorum miniſtrorum electione, præter alia, quæ in Sacris Canonibus, ac Decretis præſertim Concilij Tridentini, Pontificijs, & cuiuſcũque Ordinis, aut Inſtituti Conſtitutionibus cõtinentur, tam in aliàs deſignatis, quam nunc, & in poſterum ad hoc deſignandis Monaſterijs, & Conuentibus, hæc quæ ſequuntur, inuiolatè obſeruari, & exequi perpetuò curent.

Primum, quod attinet ad Nouitiorum recipiendorum formam, vltrà diligentem perquiſitionem, quæ habenda erit de vniuſcuiuſque natalibus, corporis habitudine, moribus, & vita anteacta, ac præcipuè eorum, qui ſextum decimum ætatis ſuæ annum excedẽt, an criminoſi, an ære alieno grauati, vel reddendæ alicuius adminiſtrationis rationi obnoxii ſint, iuxta formam Conſtitutionis felicis record. Sixti V. & moderationum ſubſecutarum; illud etiam Superiores, ad quos ſpectabit, ſedulò perquirant, vt, quibus in Monaſterijs, & Conuentibus ex Apoſtolica facultate Nouitiatus fuerint inſtituti, in iis ad Religionem nullus in poſterum admittatur, qui, & ex honeſtis parentibus natus non ſit, & conditiones Sacris Canonibus, Summorumq. Pontificum Conſtitutionibus præſcriptas, non habet, iuxta Decretum ſuper forma recipiendi Nouitios, die 19. Maii 1602. editum.

Quiſque recipiendus in aliquo Ordine Regulari, etiam Mendicantium, in ea ſit ætate conſtitutus, quam eius Ordinis, in quẽ recipietur, regularia inſtituta, & ordinationes requirunt, eam verò literarum ſcientiam calleat, aut illius addiſcendæ ſpem indubiam præferat, vt minores, & ſuis temporibus, maiores Ordines, iuxta Decreta Sacri Concilii Tridentini ſuſcipere valeat. Sed ſi quis annum vigeſimum quintum excedens ad habitum Regularem admitti poſtulauerit, & talis eruditionis expers inuentus fuerit, in Conuerſorum tantum, quibus literarum ſcientia non eſt neceſſaria, numerum referatur; Ipſi autem Conuerſi non recipiantur ante vigeſimum ætatis ſuæ annum, & niſi ſaltem præcipua Doctrinæ Chriſtianæ capita nouerint.

Demum Superiores diligenter exquirant, quo ſpiritu, qua mente, ac voluntate id regularis vitæ genus elegerint, quem ſibi finem propoſuerint, num zelo melioris frugis, ac perfectioris vitæ, & vt Deo liberius famulari poſſint, an potius leuitate, vel humano aliquo affectu, aut inordinato animi motu ducantur, & an eorum parentes ope, & ſubſidio ipſorum indigentes, deſtituantur.

Proui-

Prouideant quoque vt omnes, etiam Cõuerſi recipiendi, priuſquam ad habitum regularem admittantur, ab ijs quibus munus hoc incumbit, de Regula, quam profeſſuri ſunt, tribus votis eſſentialibus, ſtatuq. Regulari, & alijs cuiuſque Ordinis peculiaribus inſtitutis, & Conſtitutionibus diligẽter inſtruantur. Et quia quarundam Religionum moris eſt, nedum Conuerſos ad profeſſionem admittendos, verum, & Oblatos, vt vocant, recipere, circa ipſorum Oblatorum receptionem vnaquęq. religio ſuas peculiares Conſtitutiones, ſpecialiaq. inſtituta obſeruare teneatur.

Statim atque Nouitii ad habitum recepti, & in locum Nouitiatus introducti fuerint, per generalem omnium peccatorum confeſſionem totius anteactæ vitæ conſcientiam diſcutiant, & expurgent.

Quod verò ad loci qualitatem vniuſcuiuſque Nouitiatus ſpectat, locus huiuſmodi propria clauſura ab ea parte Conuentus, & Monaſterij, in qua degũt profeſſi, ſegregatus, quot erunt numero Nouitij, vel dormitorium ita capax, vt pro ſingulis ſinguli lectuli commodè ſterni poſſint, in quo etiam cellula, vel certus, ac determinatus locus pro Magiſtro, eiuſque ſocio reperiatur.

In eo etiam, præter alias communes commoditates, aptus locus adſit ad ſpirituales collationes, ſeu conferentias faciendas, ac lectiones, inſtructioneſq. Magiſtri audiendas, & in quem hiemis tempore ad calefaciendũ ſe igne communi recipiant.

Oratorium inſuper, ſeu Cappella, ſi commodè fieri poterit, ad Nouitios in ſpiritualibus, præſertim in cæremonijs, Eccleſiaſticiſq. functionibus exercendos.

Hortus quoque peculiaris ad honeſtam recreationem bene concluſus, atque munitus adſit, ſin minus, hortum ceteris Fratribus communem recreationis tempore ingrediantur. Ipſis verò Nouitijs ibi commorantibus, curabit Magiſter cum loci Superioris authoritate (ſi opus fuerit) ne in eundem quiſquam alius ingrediatur.

Ad huiſmodi locum Nouitiatus nemini eiuſdem, vel alterius Ordinis regulari, etiam Conuentus, & Monaſterii Officiali, vllo vnquam tempore ſub quouis prætextu aditus pateat, præterquam Magiſtro, eiuſq. ſocio, ac etiam Monaſterii, aut Conuentus Superiori, ſi quandocumque ingrediendum ſibi neceſſariò exiſtimauerit, quo tamen caſu aliquem ſemper ex ſenioribus Conuentus, vel Monaſterii Patribus ſocium aſſumat.

Huius loci clauſuræ clauis apud Magiſtrũ ſemper aſſeruetur, illiq. ſoli liceat ex graui tãtum cauſa ingreſſum illuc alicui permittere: ſi quis autem Nouitiorum quempiã alloqui voluerit, Magiſtro præſente, & non aliter alloquatur.

Nouitiorum Magiſtro ſocius, ſi per Nouitiorum inſtruendorum multitudinem neceſſarius fuerit. vita, & moribus (quo ad fieri poterit) cõſimilis deputetur, qui in his, quæ ad Nouitiatus regimen ſpectãt, dicto Magiſtro immediatè ſubiectus exiſtat, eliganturq. tam Magiſter, quã ſocius, per Prouinciale Capitulum, per triennũ, ad minus onus huiuſmodi ſubituri. Quod, ſi aliquo caſu extra tempus Capitulare noua loca Nouitiatus concedi contingat, tunc electionem Magiſtri Nouitiorum, & ſocii huiuſmodi in his nouis locis per Generalem, vel Prouincialem, ſeu Miniſtrum, aut eorum Viſitatores, ſeu Vicarios, de Definitorum tamen, vel grauiorũ aliorum Patrum conſenſu, fieri permittitur, Idemq. ſeruetur, ſi intra triennium, alterum, vel vtrumque vrgenti aliqua de

cauſa

cauſa ex illis locis amoueri, vel mori contigerit, in cuius, vel quorum locum conſimiles ſubrogari debeant.

Tam Nouitiorum Magiſter quam ſocius ab ijs omnibus officijs, oneribuſq. vacationem habeant, quæ Nouitiorum curam, & regimen impedire valeant. Ipſe Magiſter ſacerdotali ordine ſit initiatus, ac in quinto ſaltem ſupra trigeſimum ætatis ſuæ anno conſtitutus, & per decennium à profeſſione emiſſa in Religione perſtiterit. Socius vero trigeſimũ annum excedat, ſintq. ambo doctrina, & quantum per Superiorum diligentiam, & vires fieri poterit, vitæ etiã anteactæ exemplo præſtantes, orationis propterea, & mortificationis operibus addicti, prudentia, caritateq. referti, non ſine affabilitate graues, zelum Dei cũ manſuetudine prę ſe ferentes, ab omni cordis ac animi perturbatione, ira prçſertim, & indignatione, quæ in ſe, & erga alios caritatem impedire conſueuerunt, quam longiſſimè alieni, & tales demum, qui omnibus ſeipſos bonorum operum exemplum præbeant, vt ij, qui eorum curæ ſubſunt, illos non tam metuant, quam uereantur, nec illis vnquam detrahere quidquam poſſint.

Habeat etiam Magiſter plenam, & abſolutam poteſtatem circa Nouitiorum inſtitutionem, ac Nouitiatus regimen, ita vt in illis nemini (Viſitatoribus, ac Superioribus maioribus, vel etiam localibus exceptis) quouis colore ſe ingerere liceat.

Curam adhibeat diligentem, vt Nouitij omnes in Regulari diſciplina ſedulò exerceantur, agnoſcantq. præcipuè Diuinæ, qua digni facti ſunt, vocationis præſtantiam, & excellẽtiam, quæ vera ſit atque perfecta votorum ſolemnium, & quam neceſſaria cuiuſque Ordinis Conſtitutionum obſeruãtia, modum in oratione, tum vocali, tum mentali fructuoſe perſiſtendi, illicitas paſſiones, & vitia (ad quæ natura per peccatum labefactata omni tempore prona eſt, atque procliuis) per ſenſuum cuſtodiam, & mortificationem cohibendi, auſteritatem, ieiunia, cilicia, diſciplinas, conſcientiæ puritatem, crebram illius diſcuſſionem, Sacramentorum frequentiam, confeſſionis præſertim, quæ bis ſaltem ſingulis menſibus fiat, per aperitionem quotidianam motuum internorum corpis, & tentationum manifeſtationem per exercitium humilitatis circa viliora miniſteria, per modeſtiam in omnibus affectionibus, diuturnumq. ſilentium.

Quilibet Nouitius bis quotidie orationi mentali, & vocali incumbat, vnuſquiſque ſecundum propriam capacitatem, & ordinẽ ſibi à Magiſtro præſcriptum, ac pluries in die propriam conſcientiam vnuſquiſque examinare contendat. Ipſi autem Magiſtro ſoli Nouitiorum cõfeſſiones audiẽda cura committatur. Liceat tamen Superiori, etiam locali, ſi ita expedire iudicauerit, vel per ſeipſum, vel per alium ab eo deputãdum, ſemel, aut bis in anno eorundem Nouitiorum confeſſiones audire.

Quotidie Miſſæ ſacrificio interſint, & ſtatutis horis in Choro, nocturnis, diurniſq. Diuinis Officijs aſſiſtant.

Exercitationibus etiam corporalibus vacent, legant, vel ſcribant res ſpirituales, modeſtam animi recreationem interponant, quæ in ſolitario loco, & commodo extra Nouitiatum ſemel in hebdomada, vel in alternis ſaltem hebdomadibus longior ſtatuatur, fiatq. ſemper Magiſtro præſente, vel ſocio, qui multum inuigilent, ne duo ab alijs commorentur diſiuncti, atque eo tempore, cuiuſque, in quam natura feratur, propenſionem ſcrutentur.

Non liceat eis, durante Nouitiatus, & probationis tempore, vna cum Profeſſis, niſi in Choro, Eccleſia, tempore Officiorum, in proceſſionibus, aut in cœnaculo cauſa refectionis commorari, nec permittatur eis profeſſos domo exeuntes comitari.

Pro communibus, & proprijs cuiuſque neceſſitatibus, quæ accidere poſſunt, vnus ex Nouitijs ipſis ætate, moribuſq; prouectior deputetur, qui abſente ſocio, Magiſtro permittente, omnia, prout opus fuerit, agat, cui etiã ianuæ cuſtodiæ, & rerum leuioris momenti prouiſio intra nouitiatum committi poterit.

Cum autem, licèt Clericorum benè inſtituẽdorũ cura debeat eſſe præcipua, Conuerſorum tamen religioſa inſtructio non ſit prætermittenda, quin potius æquanimiter amplexanda, quãdo quidem ſatis exploratum eſt, iſtorum etiam cum regulam profiteantur eandem, perfectam educationem, tum Religioni decorem, & ornamentum tum alijs Chriſti fidelibus ædificationem, exemplum, atque vtilitatem afferre; Conuerſis ipſis à Clericorum Nouitiatu ſeparatus ad dormiendum locus (quantum commodè fieri poterit) aſſignari præcipitur. Illi tamen hac ſeparatione non obſtante, Magiſtro Nouitiorum, ſeu Superioribus Monaſteriorum, & Conuentuum iuxta cuiuſque Ordinis Statuta, & Conſtitutiones ſubditi eſſe, & obedientiam præſtare debebunt, à quo non tantum circa corporalia obſequia probãdi, & exercendi, verum etiam, pro eorum capacitate, et commoditate, de ſpiritualibus præſertim de modo mentaliter orandi, diligenter inſtruendi erunt, quod vt commodius fiat, ad Capitula, & ſpirituales Conciones, quæ per Magiſtros Nouitijs fieri ſolent accerſiri debeant, & in Eccleſiis ſtatutis horis conueniant, niſi tunc in ſuis officiis actualiter occupati fuerint.

Tempore verò probationis elapſo, in tãtum, qui non ſolum religioſæ perfectionis capaces, ſed ad laborem corporalem apti, nouo, ac diligenti examine reperti fuerint (dummodo ætatis ſuæ annũ, quo ad Clericos decimum ſextum, quo verò ad Conuerſos, vigeſimum primum exceſſerint) ad profeſſionem admittantur. Sed qui ad Conuerſorum habitum recepti fuerint, ad Clericorum ſtatum tranſire, etiam durante tempore probationis, non poſſint.

Superior cuiuslibet Conuẽtus, in quo Nouitiatus fuerit conſtitutus particularem librum habeat, in quo vniuſcuiuſque Nouitij profeſſio regiſtretur, illamq; Nouitius profeſſus propria manu, & duo teſtes, qui præſentes fuerint, ſubſcribant.

Conuerſus verò literarum ignarus, profeſſus, eorundem teſtium, qui ſe ſubſcripſerint, præſentia propriæ manus ſignum Crucis apponat, aſſerueturq; liber, & cuſtodiatur in Archiuio, vbi ſcripturæ ad Monaſterium, ſeu Conuentum pertinentes reponi conſueuerunt.

Quia verò in quibuſdam Ordinibus filiationis vſus eſt receptus, declaratur, quod licèt decretum ſit, vt Nouitijs educandis loca, Monaſteria, aut Conuentus deſignata quilibet Ordo habere debeat, licitum tamen ſit Superioribus Monaſteriorum, & Conuentuum huiuſmodi Ordinum, in quibus filiationis vſus receptus eſt, eos, quos prænarratis qualitatibus ſuffultos repererint, in ſuorum locorum filios iuxta cuiuſque Ordinis Conſtitutiones adſcribere, ſicq; adſcriptos, cum iuxta præſentes Inſtitutiones, & alias, ſeruatis ſeruandis, ad Ordinem recepti fuerint, ad loca Nouitiatuum cum teſtimonialibus literis tranſmittere, vbi tamquam dictorum Conuentuum, ſeu Mo-

naſterio-

Digitized by Google

naſteriorum, filii eorundem nomine, & inſtātia recipi, ac in Nouitiatu probari, & deinde antequam ad eadem Monaſteria, ſeu Conuētus filiationis huiuſmodi remittantur, in profeſſorio ad perfectionem, vt præmiſſum eſt, exerceri debebunt.

Porrò, ne loca vnius Monaſterii, ſeu Cōuentus ab alio præoccupentur, Capituli Generalis, aut Prouincialis partes erunt, numerum præſcribere pro omnibus, & eam ſimiliter rationem circa alimentorum contributionem (ſi opus fuerit) inire, ac ſingulis Conuentibus, & Monaſteriis prę̨ſcribere, quæ magis expedire videbitur.

Vt autem Nouitii iam in Profeſſorum numerum (ſicut præmittitur) recepti, melius in bono ſpiritu, regulariſq. diſciplinæ obſeruantia ſtabiliantur, & confirmentur, mandatur, vt ſtatim poſt profeſſionem emiſſam, ſi in Cōuentibus, aut Monaſteriis pro Nouitiatibus aſſignatis locus aderit ſecundi Nouitiatus, ſiue Profeſſorii, ab ea, quæ Nouitiorum eſt, atque antiquiorum Profeſſorum habitatione diſtinctus, & ſegregatus, collocentur, ſi Monaſterium, aut Conuentus eos alere queat, ſin minus, in alium commodiorem Conuentum, aut Monaſterium transferantur, in quo is locus cum requiſitis ad Nouitiatum ſupranarratis reperiatur, vel accommodetur, aut de nouo conſtruatur.

Ab hoc tamen illæ Religiones excipiuntur, quæ ſuarum Conſtitutionum, ſeu Inſtitutorum vigore maioris temporis curſus nouos Profeſſos intra Nouitiatum detinere conſueſcunt, quibus in hac parte non derogatur, illis tamen permittitur, vt prædictis earum Conſtitutionibus nō obſtantibus, id ipſum facere poſſint, ſi id rationi, ac Religioni magis expedire dijudicauerint, quibus in locis degant ſub Regulis, & modo viuendi adhuc arctiori, quam ſeruent antiquiores Profeſſi, ita quod in negotiis Monaſteriorum, aut Conuentuum non ſe intromittere, nec communibus tractatibus intereſſe, neque alicuius exterioris obedientiæ officium exercere debeant, ibiq. permaneant, quouſque ad ętatem ſacris Ordinibus ſuſcipiendis ſufficiētem deuenerint, vel ſaltem per triennium poſt profeſſionem, quo etiam tempore poterunt, quinimo, & debebunt literarū ſtudiis operam nauare ſub directione, ac regimine Superioris, qui eas qualitates habeat, quibus Nouitiorum Magiſtrum præditum eſſe opportere dictum eſt.

Declaratur tamen, quod propter præmiſſa non cenſeatur cōceſſa licentia recipiendi Nouitios, niſi in locis pro Nouitiatu deſignatis, aut in poſterum deſignandis, & pro numero dumtaxat in eorum ſingulis præſcripto, vel pręſcribendo.

Denique ſi illi, qui inter Religioſos gradu, & ordine Superiores ſunt, & alii ad quos ſpectat, in prędictis omnibus, vel eorum aliquo deliquerint, ſeu quouis modo cōtrafecerint, officiorum omnium, quæ tunc obtinebunt, priuationem, grauioresq. pro modo admiſſæ culpę pœnas, ſe ſubituros certo ſciāt. Dat. Romæ apud S. Petrum, die 19. Martii 1603.

Decre-

Decretum S. D. N. D. Pauli Papæ V.

De certo Religioſorum numero cuicumque Monaſterio, Conuentui, ac Domui Regulari præfigendo.

SAnctiſſimus in Chriſto Pater, & Dominus Noſter, Dominus Paulus Diuina prouidentia Papa V. Cum ex plurimis, ijſq. grauiſſimis Decretis, quæ felic. record. Clemens VIII. ad regularem diſciplinam reſtituendam, & augendam condidit, illud maximi momenti eſſe animaduerterit, quod à Sacro Concilio Tridentino multo ante cautum etiam fuerat, vt is tantum Religioſorum hominum numerus in ſingulis Monaſterijs, Conuentibus, & Domibus Regularibus conſtitueretur, qui, vel proprijs redditibus, & obuētionibus, vel conſuetis emolumentis, ac eleemoſynis ali commodè poſſent; magnamq. fortaſſe obſeruantiæ regularis iacturam inde factam eſſe, quod Ordinum Superiores illud exequi nimium diſtulerunt: vt hoc etiam adhibito remedio, huiuſmodi incommodo proſpiceret, aditumq. ijs Prælatis Regularibus præcluderet, qui plures ad ſuam Religionem admittentes, quam Monaſteriorum & Conuentuum cenſus, eleemoſynę, & qualitates ferant, non leuem ſubditis vitæ clauſtralis relaxandæ occaſionem præbere videntur, Decreuit, & præcepit, ac præſentis Decreti virtute præcipit, mandat, omnibus, & ſingulis Generalibus, Prouincialibus, Commiſſarijs, Miniſtris, Præſidentibus, Abbatibus, Prioribus, Præpoſitis, Guardianis, Vicarijs, & quibuſcūque alijs Superioribus Monaſteriorum Conuentuum, & Domorum, quouis nomine nuncupentur, Ordinum, Congregationum, & Inſtitutorum, tam Monachorum, quā Mendicantium, & non Mendicātium, Regularium quorumcumque, exiſtentium intra fines Italiæ, & Inſularum adiacentium, vt ſinguli, ad quos pertinet, in qualibet Prouincia, adhibitis duobus, aut tribus Monachis, Fratribuſue ſui Ordinis, vel Congregationis probatioribus, & rerum vſu peritioribus, bona immobilia, cenſus, redditus, & prouentus omnes, conſuetas item eleemoſynas, & obuentiones, tam communes Monaſteriorum, Conuentuum, & Domorum eiuſdem Prouinciæ, quam etiam ſingularibus perſonis religioſis aſſignatas, ſeu permiſſas, in communem vſum deinceps conferendas, decem annorum diuerſorum habita ratione, diligenter, mature recognoſcant, ijs omnibus detractus, quæ reparationes præſtationes grandines ſterilitates, aliave cuiuslibet generis onera conſueuerunt abſorbere, eaq. omnia ſcripto fideliter exarata, idem Superior, cuius intereſt, in primo Capitulo, ſeu cōgregatione Prouinciali coram tribus Iudicibus ab ipſomet Capitulo, vel Cōgregatione deligendis proponat, qui computatis huiuſmodi redditibus, eleemoſynis, & obuentionibus vniuerſis, ac oneribus, vt ſuperius detractis, ſedulo examinent, quot religioſi homines in vnoquoque Monaſterio, Conuentu, Domo regulari, iuxta regionis & proprijs Inſtituti more, victum, & veſtitum in cōmuni habentes commperenter valeant ſuſtentari; Tum eorundem bonorum, redditùum, eleemoſynarum, & onerum præciſam notam ipſimet Congregationi, Capituloue Prouinciali exhibeant, vt in illo diligenter omnibus diſcuſſis, cuicumque familiæ Conuentus, Monaſterii, & Domus regularis quouis nomine nuncupatæ in ſingula quaque Prouincia certus earum tantum perſonarum numerus

numerus communi Patrum Capitularium voto præfigatur, quæ redditibus, eleemoſynis,& obuentionibus, vt ſuperius,ſufficienter ali poſſint. Ne verò Superioris qui id præſtare debent,ſerius,aut remiſſius, quam par eſt, muneri ſuo ſatisfaciant, Mandauit, ac mandat Sanctitas Sua, vt infra annum à die dati præſentis Decreti computandum, omnia hoc de genere Capitulariter geſta in authenticam formã redacta ad Congregationem Reformationis Apoſtolicæ ſinguli mittant, numerumq. familiæ ſingulorum Conuentuum, Monaſteriorum,& Domorũ huiuſmodi Regularium,Capituli,vel Cõgregationis Prouincialis ſententia & authoritate præfinitum iidem Superiores Ordinum,Cõgregationum, & Inſtitutorum quorumcumque tam Generales, & Prouinciales, quam locales omnes perpetuò ſeruare omninò teneantur;eos autem Superiores cuiuſcumque ſtatus,gradus,& conditionis exiſtãt,qui prædicta omnia præfixo termino non præſtiterint, vel numerum huiuſmodi præſcriptum quouis modo augere præſumpſerint, priuationis omnium officiorum ,quæ tunc temporis obtinebunt, vociſq. actiuæ, & paſſiuæ,ac ad omnia ſuæ Religionis Officia, & Gradus inhabilitatis perpetuã pęnam eo ipſo incurrere, atque alijs etiã grauioribus ad Sanctitatis Suæ, & ſucceſſorum ſuorum arbitrium infligendis pęnis ſubiacere voluit, & declarauit. Vult præterea Sanctitas Sua,per hoc Decretum eiuſdem Congregationis Reformationis Apoſtolicæ Secretarij manuſubſcriptum, conſuetiſq. Almæ Vrbis locis affixum, & publicatum, omnes, & ſingulos Ordinum Regulariũ Superiores, ad quos ſpectat, perinde affici, ac ſi fuiſſet cuilibet perſonaliter intimatum. Non obſtantibus Conſtitutionibus Apoſtolicis Priuilegiis, Statutis, Indultis, nec aliis contrariis quibuſcumque. Datum Romæ apud Sanctum Petrum,die 4.Decembris,M.DCV. Pontificatus eiuſdem S.D.N.Anno primo.

Ant.Seneca Refer.Apoſt.Secr.

Sciendum quod ad declarationem Concil.Triden.ſeſſ.25.de Regular.c.16. Relationẽ per Sacram Congregationem Concilii Pio V.factam Sanctitas Sua dixit Decretum dicti Concilii procedere tantum in illis Nouitiis, quos Superiores lapſo tempore Nouitiatus habiles inuenerint, nõ in his, quos inhabiles inuenerint,vt ſunt illi,qui non bene adhuc didicerunt,& ideo quod attinet ad iſtos, Sanctitas Sua cõceſſit, quod Superiores poſſint prolongare illorum profeſſionem,dummodo habeant ſpem probabilem, quod efficiantur habiles intra ſex menſes,ita teſtatur Paſſarel.in priuileg.Minim.fol 464 quod cõſulenti ſibi à Neapoli 8. die Nouembris anno Dom.1569. reſponderunt Illuſtriſſimi Cardinales Concilii interpretes.

Decretum Sacræ Regularium Congregationis contra Regulares ad Vrbem temerè,leuiue ex cauſa accedentes abſque eorum Superiorum licentia.

QVoniam nonnulli Regulares vagandi ſtudio ſiue dum imminentẽ admiſſorum criminum pœnam, ex ſuis Conſtitutionibus, aut alias debitam ſibi metuũt,falſa,& cõmentitia grauamina cauſati, nõ ad immediatẽ ſui Ordinis Superiores ſcilicet à grauamine Prioris ad Prouincialẽ; à Prouinciali ad Generalem, à Generali ad protectorẽ, prout cuiuſque Religionis conſtitution.b. diſponitur; ſed ad hanc Romanã Curiam abſque licentia ſæpius fugiunt, potius quã recurrant,ex quo ordinũ diſciplina relaxatur, Prælati contemnuntur,

 & ipſi

& ipſi in dies audaciores euadunt. Placuit Sacræ Regularium Congregationi, ex ordine Sanctiſſimi ſtatuere, vt ſi quis Regularium in poſterum temerè, leuive ex cauſa hanc almam Vrbem, ſeu Curiam abſque ſui Superioris licentia, & ſupradicta forma prætermiſſa, adire præſumpſerit, ad ſuos eoſdem Superiores, ſeueriori pœna plectendus remittatur.

F. Michael Bonellus Card. Alexandrinus.

Gregorius Palearius V.I.D. Secretarius.

Romæ apud Hæredes Antonii Bladii Impreſſ. Cameral. 1587.

Nos Hieronymus Miſeratione diuina tit. S. Pancratii S.R.E. presbyter Cardin. Matthæius totius Ordinis Fratrum Minorum S. Franc. de obſeruantia protector, Corrector, & Gubernator.

VT fratres Minores de obſeruantia purius, ac ſyncerius in feruore ſpiritus, & altiſſima humilitate Domino inſeruire valeant, ac quæcumque occaſiones tranſgreſſionum tollantur; ordinamus, ac decernimus, vt quando à generali, ac Miniſtris Prouincialibus, Cuſtodibus, Guardianis, aliiſq. Superioribus Regularibus Sancti Franciſci de Minori obſeruantia, pro culpis leuibus diſciplina, vel alia pœnitentia in Refectorio, vel alibi facienda, ſubditis mortificationis gratia imponitur, nullus eorum, quibus tali pęnitentia iniungitur, ad Nos, ſiue ad Alios Superiores Regulares nobis ſubiectos, appellare poſſit. Si quis autem contra fecerit, triduo carceri mancipetur, & in pane, & aqua ieiunet. Itemq; ſi quis pęnitentias impoſitas à prædictis Superioribus reuelauerit aliis, quam ſuis ſuperioribus pœnæ inobedientiæ ſubiaceat. In quorum fidem &c.

Dat. Romæ in Palatio noſtro, die 2. menſis Decembris 1602.

Hier. Card. Mattæius Protector.

Locus Sigilli.

Angelus Planus Secret.

Romæ, apud Impreſſores Camerales. 1603.

REVOCATIO Indultorum, præter iuris Communis diſpoſitionem conceſſorum, recipiendi, vel retinendi Religioſos alterius Ordinis etiam laxioris, publicata Romæ die 1. Decembris 1569. fol. 1059. in Bullar. inc. p. Quæcumque ſacrarum Religionum, & infra. De nobis attributæ poteſtatis plenitudine reuocamus, & abolemus omnia, quæcumque priuilegia, facultates, diſpenſationes, & indulta præter iuris Communis diſpoſitionem emanata, recipiendi, vel retinendi Fratres, Monachos, Canonicos, & alios etiam laxiorum Ordinum profeſſores, quibuſcumque Ordinibus Monaſteriis, Hoſpitalibus, Militiis, piis locis, etiam Sancti Antonii Viennen. Sancti Spiritus in Saxia de Vrbe, Sancti Ioannis Hieroſolymitani Ieſu

Digitized by Google

Ieſu Chriſti, Sancti Iacobi de Spada, Sãcti Lazari Hieroſolymitani, eorumq. Eccleſijs, membris, ſuperioribus, & perſonis, per quoſcunque Rom. Põtifices prædeceſſores noſtros, ac nos, & Sedẽ Apoſtolicam, tam in ipſorum Monaſteriorũ, Hoſpitalium, & locorum inſtitutione, quam deinceps quomodocũque ac quotieſcũque etiam per modum ſtatuti perpetui, ac initi, & ſtipulati cõtractus, & aliàs ſub quibuſcũque tenorib. & formis, ac cũ quibuſuis reſtitutionibus, præſeruationib. mentis atteſtationib. derogatoriarũ derogatorijs alijſq. fortioribus, efficacioribus, efficaciſſimis, & inſolitis Clauſulis, necnõ irritantibus, & alijs decretis, etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, deq. ſimili poteſtatis plenitudine, ẽt pauperum infirmorũ miſerabiliũ, & cuiuſcumque alterius pij operis intuitu, ac ẽt ex quibuſcũque alijs cauſis, quantumuis grauibus, caritatiuis, & neceſſariis, etiã conſideratione, vel ad ſupplicationem Imperatorum, Regum, aliorumq. Principum, necnon S. R. E. Cardinalium, deque illorũ conſilio. & matura deliberatione prius habita, conceſſa, confirmata, ac etiam multiplicatis vicibus innouata, extẽſa, vel ẽt moderata. Caſſamus, quoque, & annullamus, quo ad illa, oẽs Apoſtolicas, & alias literas ſuper iis cõfectas, ac proceſſus, & alia inde ſecuta quæcũque. Ac volumus ea oĩa vires, & effectum de cetero non habere, ita vt poſthac illorum ſic reuocatorũ prætextu, Prælati, & Superiores prædicti, aut alii quicũque, nullum prorſus alterius, ẽt laxioris Ordinis, vel obſeruantiæ regularem, ẽt ſpecialem tranſeundi ad ipſos licentiã (iuxta huiuſmodi priuilegia dumtaxat) ferentem, ad habitum, & profeſſionẽ regularẽ in ſuis quiſque Monaſteriis, Domibus, Locis, vel Ordinibus, etiam, vt in clauſtro perpetuò maneat, admittant, nec omninò quemquã recipiant, vel retineant. Eos verò, quos in aliquo ex caſibus prædictis (vigore huiuſmodi priuilegiorum latum, ac præter iuris Communis diſpoſitionem) iam habent translatos ad eorũ ſuperiores, & loca eius Ordinibus, vnde erãt profecti, quam primũ remittant. Decernentes admiſſiones, receptiones, & retentiones huiuſmodi, nulla firmitate ſubſiſtere, neminẽq. prorſus vlli voto, vlliq. regulæ, vel obſeruantiæ, ẽt iuramento aliaue ſolemnitate promiſſæ obligare, nec nõ irritũ, & inane quidquid ſecus per prędictos aut quoſcumque alios quauis authoritate, ſcienter, vel ignorãter contigerit attentari. Quicũque verò aliquẽ contra huius noſtræ reuocationis tenorẽ admiſerint, aut receperint, aut quos iã habent (modo prædicto) trãſlatos, aut receptos retinuerint, ipſos omnibus, & ſingulis dignitatibus, adminiſtrationibus, beneficiis, officiis, fructibus, & penſionibus Eccleſiaſticis præſentiũ authoritate priuamus, & ad futura inhabiles eſſe volumus eo ipſo. Quocirca omnibus locorũ Ordinariis, in quorum Diœceſib. loca prædicta conſiſtunt per Apoſtolica ſcripta mandamus, vt per ſe, vel alium, ſeu alios, de translatis prædictis authoritate noſtra cognoſcentes in eos, quos contra hoc pręſcriptum noſtrum degere inuenerint, ac etiã recipientes, vel retinentes, reiecto quocumque exemptionis priuilegio, animaduertant, ipſoſq. pręterea translatos, vel retentos, ad priores Ordines, & diſciplinam remittere procurent. Contradictores quoſcumque per cenſuras, & pęnas Eccleſiaſticas, ceteraq. iuris, & facti remedia opportuna, quacunque appellatione poſtpoſita, compeſcendo, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſecularis. Non obſtantibus, &c. Nulli ergo, &c.

Cõc. Trid. ſeſſ. 23. de ref. cap. 11.

Quod ad tranſitum Religioſorũ de vna Religione ad aliam, in quodam libro priuilegiorum S. Benedicti Congregationis, Romæ impreſſo anno Dñi 1589. teſerete Emanuele Roderico tomo 3. quæſt. regul. q. 52. art. 20. in fine,

continetur quædã declaratio Illuſtriſſimorum Cardinalium, quæ ita ſe habet: Illuſtriſſimi Cardinales definierunt quòd tranſitus ad parem, vel arctiorem Religionem non fiat, niſi cã cognita tranſeuntis, & vitæ, ac morum ratione, idq. ex approbatione Capituli Generalis. Item à Sacra Congregatione ſuper negotijs Regularium reſolutum refertur, quod per licentias, quę cõceduntur clauſtralibus ingrediendi quamlibet Religionem, non licere eis tranſire ad Clauſtrales, vt ſunt Militares, & Hoſpitalariæ, prout admonet Apoſtillator ad conſ. 58. Nau. de Regular. in nouiſ.

Reducto ad terminos Iuris, & Sacrorũ Canonũ, vnius, ſuper qualitatibus, ac modo, & forma recipiẽdorum Religioſorum, & alterius illius Declaratoriæ Conſtitutionum, fel. rec. Sixti Papæ V. quod nullitates profeſſionum ſaluis pęnis contra Superiores Ordinum Super receptione Religioſorum peccantes inflictis. Sub Dat. Romæ die 2. Aprilis MDCII.

In ſuprema Eccleſiæ Catholicę ſpecula meritis licet imparibus, Diuina prouidentia diſponente conſtituti, oĩbus incommodis, quæ in eadẽ Eccleſia, non ſine Fidelium animarum periculo, & detrimento oriri poſſunt, ob variã, & ſiniſtram Conſtitutionũ Romanorum Põtificum prædeceſſorum noſtrorum, quas iuſtis de cauſis ediderunt, interpretationem, pro noſtri Paſtoralis officij munere conamur prouidere, prout in Domino ſalubriter conſpicimus expedire. Cũ igitur fel. rec. Sixtus Papa V. prędeceſſor noſter ad integritatẽ, & candorem in Regularibus, & Religioſis Ordinibus in Eccl. Sancta inſtitutis retinendã, & conſeruandã, quadã ſua Cõſtitutione, q̃ incipit Cũ de oĩb. Eccleſiaſticis Ordinib. ſub Dat. ſexto Cal. Decẽbris, Põtificatus ſui anno tertio, nõnulla circa modũ, formã, & qualitates admittendi Religioſos ad quoſuis Regulares Ordines decreuerit, & deinde alia ſimilis, quæ inc. Ad Romanũ ſpectat Pontificẽ, ſub Dat. xij. Calen. Nouemb. Pontificatus ſui anno tertio, quædam dubia ſuper dicta priori Cõſtitutione exorta, declarauerit. Et præterea pię memoriæ Greg. Papa XIV. et prædeceſſor noſter alia ſua perpetuò valitura Conſtitutione, quæ inc. Circũſpecta Romani Pontificis prouidentia ſub Dat. Idib. Martij, Pontificatus ſui anno primo reſpectiuè edita, Cõſtitutiones Sixti prædeceſſoris ſupradictas, quo ad illegitimos moderatus fuerit, prout in eiuſdem Conſtitutionibus plenius continetur: Tñ quia longo vſu, & experientia compertũ eſt, ex nimia facilitate, & multitudine caſuũ, in quibus profeſſio à ſuſcipientibus habitũ alicuius Regularis Ordinis à dicto Sixto prędeceſſore nulla declaratur, multos hac occaſione arrepta fraudulenter petijſſe, & in dies petere, vt profeſſio quã in aliquo Regulari Ordine emiſerunt, nulla declaretur, ex quo nonnulli eorum Regulares Ordines, & inſtituta ſub hoc prætextu deſeruerunt, & idcirco pleriſque in locis maxima incommoda, & ſcandala exorta fuerunt. Nos ea ſcandala, & incõmoda, quãtum in Domino poſſumus, remouere, & ne in poſterum alia eiuſmodi hac de cã oriantur, opportuna ratione prouidere cupientes, ſingularum Conſtitutionum prædictarũ tenores pręſentibus pro expreſſis habentes, matura ſuper his cum Venerabilibus filijs noſtris S.R.E. Cardinalibus ſuper negotijs Epiſcoporum, & Regularium deputatis conſultatione præhabita, ex illorum ſententia, & voto Conſtitutiones prædictas Sixti prædeceſſoris, quo ad eam partem, per quam eorum, qui formam in eiuſdem Conſtitutionibus præſcriptam de cetero non ſeruauerint, & quo ad alios etiam caſus ibidem expreſſos, in quibus receptorum in quibuſcũque etiam Mendicantium Ordinibus profeſſio nulla declaratur, ad terminos Iu-

ris, &

ris, & Sacrorum Canonum, perinde ac ſi prædictæ Conſtitutiones in illa parte editæ non fuiſſent, authoritate Apoſtolica tenore præſentium reducimus. Ceterum pœnas cõtra Superiores quorũcumque Ordinum etiã Mendicantium huiuſmodi. qui in admittendis Regularibus ad habitũ, & profeſſionẽ, earundem Conſtitutionum formam non ſeruauerint, aut alter quouis modo contrafecerint, in ipſis Cõſtitutionib. inflictas ſaluas eſſe volumus, & ſtatuimus; ſicq. & non aliter in præmiſſis omnibus; & ſingulis per quoſcumque Iudices Ordinarios, & Delegatos, & Cauſarũ Palatij Apoſtolici Auditores, ac S.R.E. Cardinales, etiã de latere Legatos, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & authoritate iudicari, & definiri debere, ac irritũ, & inane quidquid ſecus ſup his à quoq̃ quauis authoritate ſcienter, vel ignorãter contigerit attentari, pariter decernimus. Non obſtantib. &c.

Dubium illud. An ſcilicet renunciatio, ſeu donatio bonorum facta ab exiſtẽte adhuc in ſeculo, prætextu, & intuitu ingreſſus Religionis, ſtãte diſpoſitione Conc. Trid. ſeſ. 25. de regular. c. 16. valida ſit, vel nè. Illuſtriſſimi Cardinales Concilij interpretes definierunt in hunc modum, videlicet. Cõgregatio Concilij cenſuit decretũ Conc. Trid. c. 16. ſeſſ. 25. de regul. & mon. non hře locum in renũciatione facta ante ſuſceptionem habitus, Hieronymus, Card. Matth. Quam declarationem refert, ac profitetur editã fuiſſe ſuper precib. Monaſterii Sãctę Agnetis Ciuitatis Mediolani, Menoch. in addit. ad lib. 2. de arbit. iud. Caſu 436. ſub nu. 3. qua attenta, nõ eſt habenda ratio eorũ, quę in cõtrarium, ſcripſerunt Nau. in conſ. vlt. de donation. in antiq. & Molina de iuſtit. diſput. 139. in verſ. Ambigit rurſus, &c. de qua declaratione admonet etiam Apoſtillator ad conſ. 81. Nau. ſub tit. de Regul. in nouiſſ.

Sequitur eiuſdem S.D.N. Clem. PP. VIII. præſcriptio normæ dandi licentiam ab Ordinarijs ad ædificanda in poſterum Regularia Monaſteria. *Cle. VIII. Congr. tit. de eccleſ. ædific.*

Quoniam ad inſtitutam Regularium locorũ, & perſonarum reformationem promouendam, & conſeruãdam maximè pertinet, vt in quibuſcumque Domibus, & Monaſteriis is tantum numerus Religioſorũ q̃ cõmodè ibidem ali poſſit, contineatur, ac eo pariter ſpectat, vt in quibuſque Ciuitatibus, & locis nouæ Domus, & Monaſteria, præſertim Mendicantium, non erigãtur, niſi in eiſdẽ Ciuitatibus, & locis, aliorum Domorum, & Monaſteriorũ in eis exiſtentium, habita ratione, cõmodè ſuſtentari poſſe dignoſcatur. Hac igitur nos conſideratione ducti, & in præmiſſis pro noſtro Paſtorali munere opportunè prouidere volentes, Motu proprio, ex certa noſtra ſcientia, ac matura deliberatione, deq. Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine; ex voto etiã venerabilium Filiorum noſtrorum Sanctæ R.E. Cardinalium ſuper conſultationibus, negotiis Epiſcoporum, & Regularium præpoſitorum, harum ſerie declaramus, locorum Ordinarios, non poſſe licentiam ad nouos Conuentus cuiuſque, etiam mendicantium Ordinis in Ciuitatibus, & locis eorum ordinariæ iuriſdictioni ſubiectis, & erigendos impertiri, niſi vocatis, & auditis aliorum in eiſdem Ciuitatibus, & locis exiſtentium Conuentuum Prioribus ſeu Procuratoribus, & aliis intereſſe habentibus, & cauſa, ſeruatis ſeruandis cognita conſtiterit, in eiſdem Ciuitatibus, & locis nouos huiuſmodi erigendos Conuentus ſine aliorum detrimento commodè ſuſtentari poſſe; Si verò ab eorum in huiuſmodi cauſis, & ſententiis ad nos, & Apoſtolicam Sedem prouocari, & appellari contigerit, ipſos Ordinarios tamdiu erectionem nouorum Conuentuum ſuſpẽdere debere, quouſque à nobis, & Apoſtolica Sede in eadẽ cã pronunciatũ

 exſtite-

extiterit, irritum nihilominus, & inane decernentes quod ſecus ſuper his à quoquā quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca vniuerſis venerabilib. fratribus noſtris Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs locorum Ordinarijs in virtute Sanctæ obedientiæ diſtrictè percipiendo mādamus, vt præſentes noſtras literas obſeruent, & obſeruari curent, & faciant. Non obſtantibus, &c. Dat. Romę apud S. Marcum, ſub annulo Piſcatoris die 23. Iulij, M.D.C.III. Pontif. noſtri anno 12.

SCiendum eſt quod ad reformationem Ordinis Minorum Cōuentualium Sancti Franciſci editæ fuerunt infraſcriptæ Conſtitutiones cōtentæ in Bulla Pij V. inc. Illa nos cura, &c. publicata Romæ die 2. Auguſti 1568. fol. 1023. in Bullario, & ſunt, videlicet.

Nouitij etiam oblati, ante decimum octauum ętatis ſuę annū completum, ne recipiantur, neque ante decimum nonum item completū ad profeſſionem admittantur. Qui hactenus recepti etiam oblati quintum decimum annum non expleuerint, detracto habitu religionis, domum ad parentes, vel neceſſarios, etiā inuiti remittantur, vel aliàs omnino emittātur, nec poſtea in ædibus vnde exierint, aut in alijs eiuſdē Ordinis Domibus verſari vllo modo poſſint.

Laici, qui vigeſimum quintum annum non attigerunt, ad ſeruiendum ne recipiantur, & qui recepti etiam nunc ea ætate minores ſunt, eijciantur.

Nouitij ne recipiantur, aut educentur, niſi in conuentibus inſignioribus, in quibus dormitorium, & capitulum habeant ſeorſum ab alijs fratribus.

Nullus deinceps Prouinciæ præficiatur, qui eiuſdem Prouinciæ ſit, ſed Prouinciales ex aliena Prouincia ſemper aſſumantur, qui tamen idonei ſint ad id officium, & cultores regularis obſeruantiæ.

Guardianatus inſigniores, & priuilegiati, vt Rom. Aſſiſien. & huiuſmodi, triennio, non priuilegiati biennio diuturniores ne ſint, in quo tamen habēda eſt ratio prouinciarum externarum, in illis enim locis hæc officia iuſta de cauſa in longius tempus arbitrio ſuperioris protrahi poterunt.

In paternitatibus hactenus conceſſis, & poſthac cōcedendis, ea moderatio adhibeatur, vt nemo paternitatis titulo, vel priuilegio fruatur, niſi qui Prouincialatus officium obtineat, vel obtinuerit, vel quadrageſimum annum agat, & aliàs etiam eo titulo, & priuilegio dignus exiſtat.

Nulli in eodem Conuentu plus biennio manere liceat, exceptis ſexagenario maioribus, quibus aliquid ex cauſa ſuperioris arbitrio honeſtè condonari poterit.

In Conuentu, vel domo pauciores ne ſint duodecim fratribus, ſi qua autem Domus hunc familię numerū alere nō poſſit, vel tota prouincia victū & quæ preterea neceſſaria ſunt ſuppeditet, vel fratres cum bonis ex ea domo in aliam transferantur, prouiſione tñ adhibita ne eccleſiæ deſtruantur, ſed ad eius populi cōmoditatem conſeruentur. Permittimus tñ, vt in conuentibus, qui fratribus iter facientibus cōmodi ſint, ſaltē quatuor fratres, non minores quinquaginta annis, cōtāti, & probata vita maneāt, ſi plures ea domus alere nō poſſit.

In maioribus ſtudijs regentes duas lectiones Theologicas interpretētur, alterā practicam, veluti de Sacramētis, vel de vita rectè, ſanctèq. inſtituenda, ex Magiſtro Sententiarum, ac Sācto Bonauentura: alteram ſpeculatiuā ex Scoto: in minoribus verò ſtudiis, vna lectione ex Theologia practica cōtēti ſint. Curent autem Superiores, vt in ſingulis Conuentibus Fratres maximè in conſcientiæ caſibus, & reliquis, quæ ad audiendas confeſſiones pertinent, ob rei

grauita-

grauitatem, & neceſſitatem, ſummo ſtudio, ac diligentia exerceantur.

Fratres etiam ſi ſuperiores ſint, nihil proprium habere poſſint, ſed omninò in commune conferant, diſtribuenda ſingulis, vt vnicuique opus fuerit, ita vt ex communibus cuiuſque conuentus facultatibus, & eleemoſynis pro viribus domus, vnicuique fratri quæ ſunt neceſſaria, præbeantur.

Fratres omnes, & Superiores, & quomodocumque priuilegiati, & ægrotis tantum exceptis, in Refectorio cibum capiant, & communi menſa vtentes communibus epulis veſcantur. In primis autem ęgrotorum, & ſenum cura habeatur. Quod ſi propriæ facultates Domui non ſupperant, ad ſubueniendum neceſſitatibus ægrotantium vicini Conuentus ditiores ſuppleant, aut etiam tota Prouincia contribuat.

In omnibus Conuentibus, vel Domibus locus cõis Theſauri, vel capſa ſit tribus clauibus clauſa, quorum vnam habeat Guardianus, alteram Procurator, tertiam depoſitarius, quo in loco, vel capſa aurea, argentea, iocalia, & quæque pretioſa, pecunia item Conuentus, cum inuentario earundem rerum, condita cuſtodiantur, ſeruata tamen diſtinctione ſacrarum, & profanarum rerum.

Nullus ex fratribus, quamuis Magiſtratus, & ſuperioris titulo fungatur priuatas ædes aut in clauſtro, aut alibi vſquam habeat, ſed ſinguli vnica Cella in communi Dormitorio nullo ornatu, nudis omninò parietibus, ac lectulo, & mẽſa humilibus contenti ſint, quemadmodum pauperes religioſos decet. Cameræ, ſiue ædiculæ, quæ extra Dormitorium ſeparatim ſunt, ad officinas vel alios vſus, toto Conuentui communes redigantur, vel ſi Cellæ communis Dormitorii pro fratrum numero non ſufficiant, & illæ Cameræ, vel ædiculæ, quas diximus, ad formam communis Dormitorii redigi poſſint, in dormitorium commune redigantur, ſin minus deſtruantur, ac materia, & cęmenta ad reparandam fabricam Conuentus, ſi opus fuerit, conuertantur, vel vendantur, & pretium ad communem vſum Conuentus conferatur.

Nullus ex Fratribus priuatum hortum habeat, ſed horti ſint totius Conuentus cões, Verum tamen Nouitii, & Infirmaria, hortum ſeu viridarium à cõmuni Viridario ſeiunctũ habere poterunt, quò ceteris ingredi nullo modo liceat.

Veſtes, libri, & relicta à Superioribus tanquam fratri ad vſum, & neceſſitatem conceſſa quæcumque apud eos mortis tempore reperta fuerint nulli fratri priuatim aſſignentur, ſed ita diſtribuantur, vt dimidia pars ſit natiui Conuentus, altera eius, vbi mortuus fuerit.

Generalis à prouincialibus, Cuſtodibus, & aliis Religionis Miniſtris quouis illi nomine appelletur; Prouinciales item à Guardianis, aliiſve officialibus, ob eorum deputationem, vel cõfirmationem, nihil omnino, neque magnum, neque paruum exigant, ac ne ſponte quidem oblatum accipiat, neque Cancellario, aut ſcribæ pro ſigillo, ſiue ſcriptura quidquam detur, ſed omnia gratis fiãt, ac dentur. Neque Generalis, neque Prouincialis miniſter, neque Cuſtos, neque Guardianus à quouis fratre ſui ordinis, aliquid etiam ſponte oblatum, ſiue dono datum acceptet, vel recipiat. Pro cõmunibus autem impenſis, quas neceſſario ad commodum totius Ordinis, vel alicuius priuatæ domus fieri contigerit Generali, Prouinciali, & aliis eo modo conſulatur, quo in literis Sanctiſſimi D. N. Pii V. proxime editis cautum eſſe conſtat.

Quod verò ad promotiones, & gradus attinet id omnino ſeruetur, quod Alexandrinis Cõſtitutionib. ſancitũ eſt, vt nihil à promouendo exigatur, aut quouis modo ſponte oblatũ accipiat. Quod ſi promotione facta conuectus promo-

torum aliquid Religioni donare voluerit, quidquid id ſit, Procuratori detur, vt ad leuationem onerum, & communium ſumptuum Religionis cõferatur, ac Procurator omnium acceptorum, & expenſarum rationem reddat.

Fratres omnes quocumque gradu, & honore ſint, camiſijs laneis, & reliquo veſtitu honeſto, ac Religioſo, omniq. ſupellectile, & inſtrumento paupere atque humili, quemadmodum alijs etiam Cõſtitutionibus cautum eſt, vtantur.

Reliquum eſt, vt Conſtitutiones omnes, ad diſciplinã regularem reſtituendam, conſeruandam, & augendam, (quæ tamen ijs contrariæ non ſint) præcipuè verò, ea quæ à quæ à S.D.N. Pio Papa V. ad reformationem huius ordinis proximè ſunt editæ, ab omnibus ſanctè, inuiolatèq. ſeruentur.

Cetera de Regularibus vide in Concil. Trident. præſertim ſeſſ. 25. aliquaſque declarationes Sacræ Congregationis circa vſum bonorum in particulari per regulares vtriuſque ſexus, habes ſupra in verſic. caſus reſeruati, ſub num. 6.

MONASTERIA MONIALIVM.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod quantum attinet ad clauſuram vltra Conſtitutionem Bonifacij VIII. in c. vnico, de ſtatu Regular. in 6. & Concil. Trid. ſeſſ. 25. cap. 5. de Regular. extat etiam Conſtitutio Pij V. ſuper clauſura, & reformatione quarumcumque Monialium Romæ publicata die 29. Iunij 1566. fol. 950. in Bullario, tenoris ſequentis.

Pius Epiſcopus, ſeruus ſeruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

Congr. ri nul. de ſta tu regul. in 6. CIrca Paſtoralis officij nobis, meritis licet imparibus, deſuper commiſſi curam (quantum nobis ex alto permittitur) inuigilantes, aſſiduè ad ea, per quæ ſingulis erroribus, & exceſſibus obuiatur, ac perſonis quibuslibet, præſertim feminei ſexus, virginitatem ſuam altiſſimo vouentibus, ſub religionis iugo Chriſto Saluatori in caſtitatis holocauſto famulari affectantibus, ſemita iuſtitiæ, & honeſtatis declinantibus, ne quidquã in eis reperiatur incongruũ, quod in regularis ponat honeſtatis gloria maculã, & Diuinã meritò poſſit offendere Maieſtatẽ, opportunè ſuccurritur, libenter intendimus, ac in his noſtræ vigilantiæ partes propenſius impartimur, prout id in Dño ſalubriter expedire conſpicimus. Hac igitur perpetuò valitura Conſtitutione, inhærentes etiã Conſtitutioni fel. recor. Bonifacii papæ VIII. prædeceſſoris noſtri, quæ incipit, periculoſo, & Decretis Conc. Trid. ſuper clauſura Monialium editis, authoritate Apoſtolica tenore præſentiũ ſtatuimus, atque perpetuò decernimus, vniuerſas, & ſinlas Moniales, præſentes, atque futuras, cuiuſcũque Religionis, ordinis, vel militiarum ẽt Hieroſolymit. ſint, quæ vel iam receptæ ſint, vel in poſterum in quibuſuis Monaſteriis ſiue Domibus recipientur, & tacitè, vel expreſsè, Religionẽ profeſſæ, ẽt ſi conuerſæ, aut quocumque alio noĩe appellentur, ẽt ſi ex inſtitutis, vel fundationibus earum Regulæ ad clauſuram non teneantur, nec vnquã in earum Monaſteriis ſeu Domibus etiam ab immemorabili tempore, ea ſeruata nõ fuerit, ſub perpetua in ſuis Monaſteriis, ſeu Domib. de cetero debere permanere clauſura, iuxta formã dictæ Cõſtit. fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri, quæ incipit, Periculoſo, in ſacro Cõcilio Tridentino approbatã, &

iano-

Digitized by Google

innouatam, quam nos authoritate præfata ẽt approbamus, & innouamus in oĩbus,& per oĩa,ac illam diſtrictè obſeruari mandamus. Quod ſi aliquæ Moniales forſan reperiantur, quæ cõſuetudine ẽt immemorabili, aut inſtituto vel fundatione regulæ ſuæ fretæ aĩo obſtinato huic clauſuræ reſiſtãt, aut quoquomodo reluctentur, Ordinarij vna cum Superioribus earum, oĩbus iuris, & facti remedijs compellant eaſdem tamquã rebelles, & incorrigibiles, ad præcisè ſubeundam dictã clauſuram, & perpetuo obſeruandã. Mulieres quoque, quæ tertiariæ, ſeu de pęnitentia dicuntur; cuiuſcũque fuerint Ordinis in congregatione viuentes, ſi & ipſæ profeſſæ fuerint, ita, vt ſolẽne votũ emiſerint, ad clauſuram præcise, vt præmittitur, & ipſæ teneantur. Quod ſi votum ſolemne non emiſerint, Ordinarij vna cum ſuperioribus earũ, hortentur, & perſuadere ſtudeant, vt illud emittant, & profiteantur, ac poſt emiſſionẽ, & profeſſionem eidẽ clauſuræ ſe ſubijciant, quod ſi recuſauerint, & aliquæ ex eis inuentæ fuerint ſcandaloſè viuere ſeueriſſimè puniantur. Ceteris autem oĩbus, ſic abſque emiſſione profeſſionis, & clauſura viuere oĩno volentibus, interdicimus, & perpetuò prohibemus, ne in futurum vllam aliã prorſus in ſuum ordinem, Religionem, Congregationemve recipiant. Quod ſi contra hmõi hanc noſtram prohibitionem, & Decretum aliquas receperint, eas ad ſic viuendum omninò inhabiles reddimus, ac illarũ quaslibet profeſſiones, & receptiones irritas decernimus, & nullas, prout etiã præſenti decreto irritas ſancimus, & annullamus. Porrò, ne Moniales, vel Tertiariæ prædictæ, propter hãc clauſurã, detrimẽtum aut incõmodum aliquod in earum neceſſitatibus maximè in pertinentibus ad illarũ victum patiantur, ſed vt eis opportunè cõſulatur, authoritate Apoſtolica præfata ſtatuimus, decernimus, præcipimus, atque mandamus, Ordinarijs, & Superiorib. earũ, vt curẽt colligi fideliũ eleemoſynas per Cõuerſas, quæ nõ ſint profeſſæ, vel ſi profeſſæ fuerint, ſint tñ ætatis annorum quadraginta, & in domibus contiguis, extrà tñ Monaſterium degant, & nõ ingrediantur clauſuram aliarũ Monialium, niſi in caſib. ex earum Cõſtitutionib. permiſſis, & de earum domibus exire non poſſint pro hmõi eleemoſynis colligendis, Niſi de licentia Ordinarii vel earum Superiorum, & de cetero nullæ aliæ Cõuerſæ profeſſæ recipi amplius ẽt de cõſenſu ſuorum Superiorum, vel Prælatorum poſſint. Quod ſi aduerſus hãc noſtram prohibitionem receptæ fuerint, illarum receptio, nulla irrita, & inanis ſit, prout ex nunc nullam, irritam facimus, & annullamus. Quod ſi prædicto modo neceſſitatib. Moniaiũ, & Mulierum Tertiarum prædictarum ſuccurri ſufficiẽter nõ poterit, mãdamus ipſis Ordinarijs, & Superioribus earũ, vt ipſi prouideãt de aliis perſonis piis, & Deo deuotis, quæ fidelium eleemoſynas colligant, vel aliàs eo meliori, & cõmodiori modo quo fieri poterit, etiã ex opere manuum ipſarum Monialium, & mulierum prædictarum arbitrio Ordinariorũ, & Superiorum earundẽ, & prout eis cõgruentius expedire videbitur prouideatur, & ſuccurratur. Et ne propter Monialium numerũ ex-ceſſiuum clauſuræ obſeruatio violetur, inhærentes etiã ſimiliter diſpoſitioni dictæ Conſtitutionis Bonifacii, & Concilii Tridentini Decreto, Monialibus prędictis, & illarũ Superioribus, & Ordinariis diſtrictè inhibendo præcipimus, & mandamus, ne plures in earum monaſteriis recipiãt, admittant, ſiue recipi, & admitti permittant, quam ex propriis redditibus ipſorum Monaſteriorum, vel conſuetis eleemoſynis commodè ſuſtentari poſſint. Mandantes propterea in virtute ſanctæ obediẽtiæ ſub obteſtatione diuini iudicii, & interminatione maledictionis æternæ, vniuerſis venerabilibus Fratribus, Patriarchis, Primatibus, *Seſſ.26. de reg cap.5.*

Archie-

Digitized by Google

Archiepiſcopis,& Epiſcopis,quatenus in Ciuitatib.& Diœceſ.proprijs pſentes noſtras literas publicari faciant, ac in Monaſterijs Monialium ſibi ordinario iure ſubiectis;in his verò quæ ad Romanam mediatè,vel immediatè ſpectant Eccleſiam,Sedis Apoſtolicæ authoritate,vnà cum ſuperiorib.eorundē Monaſteriorum clauſuram, (vt præmittitur,) quamprimum poterint ſeruari procurent. Contradictores,atque rebelles per cenſuram Eccleſiaſticam appellatione poſt poſita compeſcendo inuocato ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachij ſecularis. Ac vt hoc tam ſalutare Decretum facilius obſeruetur,omnes Principes ſeculares, & alios Dominos, & Magiſtratus tēporales rogamus,requirimus, & obſecramus, per viſcera miſericordiæ Domini noſtri Ieſu Chriſti, eiſdē in remiſſionem peccatorum iniungentes, quod in præmiſſis omnibus eiſdem Patriarchis,Primatibus,Archiepiſcopis,& Epiſcopis,& alijs Monialiū Superiorib. aſſiſtāt,ac ſuū fauorem,& auxilium præſtent,ac impedientes pœnis, ēt tēporalibus afficiant. Præmiſſis Conſtitutionibus,& Ordinationibus Apoſtolicis, Statutis,& Conſuetudinibus etiā immemorabilibus etiam per Sedem Apoſtolicā approbatis, & confirmatis, Priuilegijs quoque Indultis,& Literis Apoſtolicis, etiā in fūdatione,& inſtitutione eiſdem Monaſterijs,vel domibus,& Monialibus ſub quibuſcumque verborum formis,& Clauſulis irritantibus,& alijs Decretis quibuſlibet cōceſſis,confirmatis,ac etiam iteratis vicib. approbatis,& innouatis;quibus omnibus ēt ſi pro ſufficienti illorū derogatione de illis eorūq; totis tenoribus ſpecialis,ſpecifica,expreſſa,& indiuidua,non autem per Clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quæuis expreſſio habenda, aut aliqua exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret,tenores huiuſmodi,ac ſi de verbo ad verbū inſererentur, pro ſufficienter expreſſis habentes, quo ad effectum validitatis noſtræ Conſtitutionis tm̄ derogamus; non obſtantibus contrarijs quibuſcūque Aut ſi aliquibus communiter, vel diuiſim ab eadem ſit Sede indultum,quod interdici,aut ſuſpendi non poſſint per literas Apoſtolicas nō facientes plenam & expreſſam ac de verbo ad verbum de indulto hmōi mentionem. Per hoc autem in Monaſterijs exemptis Ordinarij locorum quo ad alia nullam ſibi credant iuriſdictionem, vel poteſtatem aliquatenus attributam. Volumus autem, quod præſentes literæ ad valuas Baſilicæ Beati Petri Apoſtolorum Principis, & in Cancellaria noſtra in Acie Campi Floræ publicentur,& inter Conſtitutiones Extrauagantes perpetuò valituras conſcribantur; & quia difficile foret præſentes ad ſingula quęcumque loca deferri,volumus,et declaramus, quod earum tranſumptis, etiam impreſſis, manu alicuius Notarij ſubſcriptis, & ſigillo alicuius Prælati munitis,eadem proſus fides vbicumque adhibeatur,quæ præſentibus adhiberetur,ſi forent exhibitę,vel oſtenſæ. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtrę Approbationis, Innouationis Statuti, Decreti, Mandati, Interdicti, Prohibitionis, Annullationis, Præcepti, Inhibitionis, Requiſitionis, Obſecrationis, Iniūctionis, Derogationis, Declarationis,& Voluntatis,infringere,vel ei auſu temerario cōtraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei,ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum,anno Incarnationis Dominicę Milleſimo ſexageſimo ſexto,quarto Calen. Iunij Pontificatus noſtri Anno Primo.

Ad prædictæ Conſtitutionis maiorem declarationem aliam Cōſtitutionem edidit Gregorius XIII. de Clauſura Monialiū. & de eleemoſynis eis præſtādis, Romæ publicatā die 21. Ianuarij, 1573. fol. 1203. in Bullario, tenoris ſequentis.

Grego.

Gregorius Epiſcopus, ſeruus ſeruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

DEO ſacris virginibus, quæ contemptis illecebris ſeculi Diuinis ſe obſequiis manciparunt, æquiſſimum eſt præcipua quadam à nobis, ac ſingulari ſolicitudine prouideri, tum vt ab eis omnia quæ ſanctum ipſarum propoſitũ impedire poſſent, remoueantur, tum etiam, vt eis in cultu Dei caſtè, ac religioſè permanentibus, quæ ad victum neceſſaria ſunt, ſubminiſtrentur.

Et quidem poſt Sacri Concilii Tridentini Decretum, quo Conſtitutio fel. record. Bonifacii Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri, quæ incipit, Periculoſo, renouatur, prohibens ne aut ipſis Monialibus ex Monaſteriis ſuis egredi, aut vlli cuiuſcũque ſexus, aut ordinis perſonę ad eas ingredi liceat; & pręterea vniuerſis Epiſcopis præcipitur, vt in omnib. Monaſteriis ſibi ſubiectis, in aliis verò Sedis Apoſtolicæ authoritate clauſuram ſanctimonialium, vbi violata, diligenter reſtitui, vbi verò inuiolata cõſeruari maximè ꝓcurent: piæ mem. Pius Papa V. ẽt prædeceſſor noſter, victui quoque, & neceſſitatibus ipſarum proſpicere cupiẽs, cum ſuperiora illa approbaſſet, atque innouaſſet, eademq. oĩa etiam in Monialib. quarumcumque militiarum, ẽt Hieroſolymitanæ, omnibuſq. aliis tacitè, vel expreſsè Religionem profeſſis, quocũque nomine cenſerentur, locum hr̃e decreuiſſet: ne illæ quidq̃ detrimenti in neceſſitatibus ſuis hac occaſione paterentur, ẽt præcipit locorum Ordinariis, & Superiorib. earum, vt fideliũ eleemoſynas per Conuerſas, non profeſſas, vel profeſsas quidẽ, ſed ætatis ſaltem quadraginta annorũ, & iampridem cõuerſas, quæ in domibus contiguis extra tñ Monaſterium degerent, colligendas curarent, ita tñ, vt prædictę Conuerſę neque clauſuram aliarum Monialium, niſi in caſib. permiſſis ingrederẽtur, nec ex illis ipſis habitationibus ſuis ad tales eleemoſynas colligendas, ſine permiſsu Ordinariorum, aut Superiorum ſuorum exire poſſent. Quod ſi ne hoc quidem ſufficere videretur, idem Pius prædeceſsor mandauit ipſis ordinariis, & ſuperiorib. vt negotiũ darent aliquibus perſonis piis tales eleemoſynas colligendi, aliaq. arbitratu ſuo proſpicerent, quę ad ſubleuandam Monialium inopiam expedire iudicarent.

Cum autem, ſicut accepimus, multæ Moniales, ẽt quæ Tertiariæ vocantur, ſub ſolenni religionis voto, perpetuaq. clauſura degentes, alięq. talibus literis comprehenſæ, & in ipſa clauſura permanentes, multis præterea ad ſe ſuſtentandas neceſſariis egeant, neq; vſq; ad hoc tẽpus vllo ſufficienti remedio earum neceſſitatibus ſubuẽtum ſit. Quin etiam alię tertiarię citra vllum ſolemne hucuſque votum viuãt, quę ad ſuas, ſuorumue domos neutiquam redituræ eſſent, ſed ſub ſolẽni religionis voto, & clauſura prædictis permanerent, ſi earum congruæ ſuſtentationi prouideretur. Nos qui illas neceſſariis rebus deſtitui nolumus, certioreſq. facti in multis ciuitatibus, Opidis, Villis, aut aliis, locis, tam in Eccleſiis, & Monaſteriis, q̃ Hoſpitalibus, Collegiis, Confraternitatib. & aliis locis piis ẽt quæ à priuatis hominib. tũ Eccleſiaſticis, tũ laicis multas, ac diuerſas eleemoſynas Chriſti pauperib. erogari, Conſiderantes in eiuſmodi perſonas, vel in primis exercendam eſſe Charitatẽ, quæ voluntaria paupertate ſuſcepta, ab omini hominũ cõmercio ſegregatæ, Deo ſeruiunt, & aſſiduis ꝓcibus irã ipſius, ob peccata cõceptã, à Chriſtiano populo deprecãtur. Illud quoque cogitãtes, ſi eis ad tales eleemoſynas petẽdas ad loca ꝓdicta conferre

ferre ſe liceret, vix fore, vt prædicta Monaſteria Eccleſiæ, loca, ac perſonæ, eis ſingulis non tantum ſaltem tribuerent, quantum ſingulis alijs pauperibus eodem concurrentibus ſolent vniuerſo illi Deo deuotarum mulierum generi de opportunæ, ac ſufficientis ſubuentionis auxilio prouidere, cupientes, de nobis attributæ poteſtatis plenitudine ſtatuimus, & ordinamus, vt omnes, & quicunque Patriarchæ, Primates, Archiepiſcopi, Epiſcopi, & alij Eccleſiarũ Prælati, necnon Abbates, Priores, Præpoſiti, & alij Eccleſias Patriarchales, Primatiales, Metropolitanas, Cathedrales, & alias eccleſias, necnon Monaſteria, Prioratus, Præpoſituras, Canonicatus, pbendas, dignitates, perſonatus, adminiſtrationes. officia, ceteraq. beneficia Eccleſiaſtica, cũ cura, & ſine cura, ſecularia, & Sãcti Benedicti, Sãcti Auguſtini. Ciſtercienſ. Cluniacenſ. Præmoſtratenſ. Cartuſienſ. Camaldulenſ. & Sancti Baſilij, Caſſinenſ. aliàs Sãctæ Iuſtinæ, Montis Oliueti, Sancti Saluatoris, ac Lateranenſ. & Cruciferorũ, ſeu fratrum Sancti Hieronymi, necnon Prædicatorũ, Minorum, Minimorum, & Carmelitarum, Eremitarum eiuſdem Sãcti Auguſtini, Seruorum Beatæ Mariæ Sanctæ Claræ, & quorumcumque aliarum, tam virorum, quam mulierum, etiam Mendicantiũ ordinũ, & cõgregationũ, & militiarũ regularia, ẽt de iure patronatus laicorum, & nobilium, Ducũ, Regũ, & aliorũ Principũ exiſtentia, in titulum, cõmendam, adminiſtrationẽ, & alias quomodocumque obtinentes, necnon Rectores, Gubernatores, Cõfratres, Adminiſtratores ceteriq. omnes, qui ratione illorum, necnon Capitulorũ, Conuentuum, Menſarum, Hoſpitalium, ẽt laicorum, & per laicos adminiſtrari ſolitorum, Chriſti fideliũ Cõfraternitatũ, Scholarũ, Collegiorũ, ac aliorum piorũ locorũ quocũ que nomine nuncupatorum, & in quibuſuis mũdi partib. conſiſtentiũ, quæ ſingulis annis, menſib. hebdomadis, vel diebus ex Eccleſiarum, Monaſteriorũ, Prioratuum, Officiorum, Dignitatũ, & Beneficiorũ, ac Cõgregationum, Hoſpitaliũ, Confraternitatũ, Scholarũ, Collegiorum piorũ, & aliorũ locorum prædictorũ fructibus, redditibus, & prouẽtib. Chriſti aliquas eleemoſynas in pane, frumento, farina, vino, edulijs, pecunia, ſeu alijs ad victum vel veſtitum pertinẽtibus, etiam ad ſupplicationem, & preces, & per cedulas, & bolletina, aut aliàs diſtribuere, & elargiri ab immemorabili tempore conſueuerũt, aut alio quocũque iure tenentur ex dictis fructib. redditibus, & prouẽtibus, & quo ad Hoſpitalia pdicta ex ijs, quæ ſeruata in illis actuali hoſpitalitate ſuperſunt, ſeu ſuperfuerint, necnon quæcumque perſonæ Patriarchales, etiam laicę, vel Vniuerſitates, ẽt laicorum, quæ teſtamento, vltima voluntate, vel alia diſpoſitione, ẽt inter viuos aliquas tales eleemoſynas facere tenentur, dimidiam partem omnium, & quarũcumque eleemoſynarũ, & largitionum huiuſmodi, quocũque nomine nuncupatarum, quocumque tẽpore, & modo diſtribui ſolitarum, etiã ſi ſpeciali nota dignæ, & ſecundum pias defunctorũ, aut aliorũ voluntates ſub certa forma ab eis in teſtamento, vel alia quacũque diſpoſitione diſtribuẽdę ſint, (dummodo non incertas perſonas, nec ad certos vſus pios alios quã victus, & alimenta pauperum diſtribuantur) quibuslibet prædictarũ Monialium, etiam Tertiariarũ ſub ſolẽni Religionis voto, & perpetua clauſura de cetero viuẽtibus, & in terris, & locis, quorũ pauperibus huiuſmodi eleemoſynę diſtribuuntur cõſiſtentibus, verè, realiter, & cum effectu, & abſque vlla eleemoſynarũ, & largitionũ hmõi petitione, exactione, & cõquiſitione, aut alia deſuper à nobis expectata iuſſione, aut mentis noſtræ declaratione, ac quibuſuis mora ſubterfugiat ac exceptione ceſſantibus, & eiectis dare, atque diſtribuere oĩnò tene-

antur,

antur ; & quam dimidiam partem nos illi applicamus.

Vt autem præmiſſa omnia, cum caritate, & pietate procedãt, & efficaciter ſuum effectum ſortiantur. Vniuerſis, & ſingulis Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs locorum Ordinarijs, per Apoſtolica ſcripta mandamus, vt quiſque per ſe, vel alium, ſeu alios, ad præſentium executionem in ſuis Ciuitatibus, & Diœceſibus procedens, ab Eccleſijs, Monaſterijs, Hoſpitalibus, Confraternitatibus, Scholis, Collegijs, locis, & eccleſiaſticis, ac laicis perſonis prædictis, et quomodolibet exemptis, dimidium eleemoſynarum huiuſmodi exigant, ac pro portione, vt ordinarijs ipſis locorum æquum eſſe videbitur, ſingulis Pauperum Monialium, etiam Tertiariarũ monaſteriis huiuſmodi ſuarum Ciuitatum, & Diœceſum, etiam ſi aliis ſuperioribus ſubiectæ ſint, cum effectu diſtribuant. Nos enim eiuſdem locorum Ordinariis, tamquam Apoſtolicæ Sedis Delegatis, ac cuilibet illorum tam per ſe, quam alium, vel alios, præmiſſa faciendi, ac etiam cõtradictores quoslibet, & rebelles, per pœnas pecuniarias eorundem Ordinariorum, & cuiuslibet illorum arbitrio infligẽdas, & applicandas, ac in ſubſidium ſententias, cenſuras, & pęnas Eccleſiaſticas aliaq. opportuna iuris & facti remedia, quacumque appellatione poſtpoſita, reſpectiuè cõpeſcendi, auxiliumq. brachii ſecularis inuocãdi, aliaq. in p̃miſſis, & circa ea neceſſaria, & opportuna faciendi, gerendi, mandandi, & exequendi, plenam, & liberam facultatem, & authoritatem concedimus, & impartimur.

Inſuper quia valde rationi conſonum eſt, vt etiam ii, qui ipſis Monialibus etiam Tertiariis indigentibus præfatis conſanguinitate aliqua ſunt cõiuncti, aliquod in præmiſſis ſubſidium conferant, cum ratio ſanguinis, & debitũ caritatis, & honeſtatis id expoſtulet, ſingulis locorum Ordinariis committimus, vt omni eos officio, & diligentia monere, eiſq. perſuadere ſtudeant: parentes verò, & fratres, ac filios, ad quos illas ſi in ſeculo permãſiſſent, dotare pertinebat, vel ad quos bona, & ſucceſſiones deuenerunt, & qui ſi eas nuptui tradidiſſent, multo amplius quam ingredientibus Monaſterium dediſſent, vel qui ſi eas nunc domi retinerẽt, vel ſi ad illorum domos redirẽt, eas alere tenerentur, quibuſcumque viis ipſis bene viſis inducant, vt Monialibus, etiam Tertiariis prædictis iuxta eorum facultates charitatiuè ſubueniant, ſcituri id ſibi etiam ad animarum ſalutem plurimum profuturum.

Ceterum, q̃d attinet ad Conuerſas profeſſas, quas prædictus Pius prædeceſſor per prædictas literas ſub certis cõditionibus ibi cõtentis permiſit poſſe manere extra Monaſteria, pro colligẽdis eleemoſynis, eiſdem locorũ Ordinariis iniungimus, vt quibus Monaſteriis, prędictarum Monialiũ quotidianis laboribus cõputatis, ſupradicta, vel alia qualibet rõne de ſufficienti ſubuẽtione, & ſuſtentatione prouiſũ eſſe cognouerint, eaſdẽ cõuerſas ſub eadẽ clauſura cũ aliis Monialib. reducãt, neq. à ſuis monaſteriis amplius exire permittãt. Cõuerſas verò nõ profeſſas & profiteri volẽtes, dimiſſo habitũ domũ remittẽt, neq. aliàs in futurum, niſi profeſſionem ſuo tempore emiſſuras, atq; ſub perpetua clauſura manſuras, in Monaſteria huiuſmodi recipi permittãt. Quod aũt idẽ Pius prædeceſſor ſtatuit de cetero nullas alias Conuerſas recipi amplius ẽt de conſenſu ſuorum ſuperiorum poſſe, ita eſſe intelligendum declaramus, preter illas Conuerſas, quæ extra Monaſterium in domibus cõtiguis degerent, eleemoſynarum verò prædictarum contributionem, & applicationem durare, & valere decernimus, ac ſuos effectus ad plenum ſortiri debere, donec numerus Monialium, etiam Tertiariarum huiuſmodi (quem per ipſos locorũ Ordina-

Digitized by Google

rios, etiam Monaſterijs ab eorum cura, & regimine quomodocũque exemptis, cum illarum ſuperiorum interuentu ſtabiliri, & ordinari, neque ſupra illum numerum alias recipi poſſe, etiam de conceſſu ſuorum Superiorum, volumus, & mandamus) ita imminutus fuerit vt reliquæ Moniales, & Tertiariæ ex proprijs redditibus Monaſteriorum ipſorum, vel conſuetis eleemoſynis ſe commodè ſuſtentare queant, ſuper quo eorũdem Ordinariorum cõſcientiam oneramus, ita tamen, vt decedẽtibus ſingulis ex tribus earundem Monialium partibus, tertiæ quoque earundem eleemoſynarum partis diſtributio, & ſic ſucceſſiue in totum extinguantur, atque in priſtinum ſtatum ſub debitis, aut ſolitis oneribus reuertantur, & remaneant.

Quænam loca Monaſteriorũ monialium extra clauſuram eſſe declarẽtur.

Declaramus præterea nullis Monialibus et Tertiarijs licere habere oſtium, per quod ex Monaſterio introiri poſſit in ipſarum Monialium eccleſiam exteriorem, in quam ſecularibus ad Miſſas, & Diuina officia patere ſolet acceſſus, ſed omnino muro obſtruendum, neque itidem licere Monialib. etiam Tertiarijs, egredi ianua Monaſterij, quæ eſt pro clauſura ipſius Monaſterii et ad claudendum aliam vlteriorem ianuam, per quam patere ſolet aditus ſecularibus venientibus, vel ad Rotã, vel ad Crates, ſeu loca colloquijs deſtinata, quæ vulgo parlatoria vocantur, vel ad pulſandũ ipſam ianuã clauſuræ, quæ loca cum ſaltem pro cauſis prædictis patere ſoleant ſecularibus, extra clauſuram cenſeri debent, etiam quo tempore clauſa ſunt. Inſuper quoſcũque Dominos, & Magiſtratus temporales in Domino hortamur, monemus, & requirimus, vt ad omnem ipſorum Ordinariorum, aut alicuius ipſorum petitionem, vel ſimplicem requiſitionem, illis in præmiſſis aſſiſtentes oẽm opportunum fauorẽ, & oẽ auxiliũ præſtent, & exhibeant. Ipſis denique Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs locorum Ordinarijs præcipimus, & mãdamus, vt has præſentes noſtras literas (quarum tranſumptis etiam impreſſis manu alicuius Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eandẽ vbique fidẽ, in iudicio, & extra adhiberi debere volumus, quę ipſis originalibus literis adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtẽſæ) ſinguli in ſua Ciuitate, & Diœceſi publicẽt, ac publicari faciãt, eaſque iuxta earũ continentiã, & tenorẽ vnà cũ prędictis, ac alijs prędicti Pii V. & aliorũ prędeceſſorũ noſtrorũ literis Cõſtitutionib. & Iuſſionib. pro integra clauſuræ inſtauratione, cuſtodia, & firmitate editis inuiolabiliter obſeruẽt, & obſeruari faciãt. Nõ obſtãtib. &c.

Declarantur præd. Conſtitutiones cum aliquorum dubiorum diſcuſſione, & reſolutione poſt Nauar. in d. c. ſtatuimus, nu. 54. per Emanuel. Roder. tom. 1. Regular. quæſt. q. 44. Art. 3. & 4.

Decreto inſuper Conc. Trid. ſeſſ. 25. de Regul. c. 5. prouiſum eſt his verbis. Ingredi intra ſepta Monaſterii nemini liceat, cuiuſcumque generis aut cõditionis, ſexus, vel ętatis fuerint, ſine Epi, vel Superioris licẽtia in ſcriptis obtẽta, ſub excommunicationis pœna ipſo facto incurrẽda. Dare autem tantum Epiſcopus, vel Superior licentiam debet in caſibus neceſſarijs, neque alius vllo modo poſſit etiam vigore cuiuſcumque facultatis, vel indulti hactenus conceſſi, vel in poſterum concedendi. Hactenus verba Concilii.

Ampliatur vt nec etiam ipſi Superiores poſſint ingredi extra caſus neceſſarios per Conſtitutionem Greg. XIII. publicatam Romę die 30. Decemb. 1581. fo. 308. in Bullario, tenoris ſequentis.

Grego-

Gregorius Epiſcopus, ſeruus ſeruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

DVbi is, quæ emergunt, declarationis remedium expedit adhibere, cum igitur ſuper eo quod optima primum ratione Concilium ſanxit Tridentinum deinde in Conſtitutione fel. recor. Pii Papę V. prædeceſſoris noſtris, Nonis Iunii Pōtificatus ſui anno tertio, atque item noſtro, Idibus Iunii, Pōtificatus noſtri anno quarto editis, fuit prouiſum, ne cui in poſterū, niſi in caſibus neceſſariis ſepta Monaſteriorum Monialium ingrediendi cōcederetur licentia. à nōnullis dubitatum fuiſſe ſciamus circa perſonas, quæ alterius ad id licentia non indigent, ſui authoritate officii nituntur, an liceat eis pro libito ſuæ voluntatis, huiuſmodi ſepta ingredi, vel potius ſeruare debeant ipſi quoque Regulam à Concilio præſcriptam, nos omnem hæſitationis materiam tollere, & viam ſcādalis præcidere, ac Sanctimonialium quieti conſulere volentes, harum tenore authoritate Apoſtolica declaramus, prælatos omnes tam ſeculares, quā regulares quibus cura, & regimen Monaſteriorum Monialium quouis modo incumbit, facultate ſibi ex officio attributa ingrediēdi monaſteria prædicta, ita demum vti poſſe, ſi id faciant in caſibus neceſſarijs, & à paucis iiſq. ſenioribus ac religioſis perſonis comitati. Quocirca, vniuerſos, & ſingulos Epiſcopali, ſeu maiori, ac etiam Cardinalatus dignitate prędítos, necnō quorumuis ordinum Abbates, Priores, Miniſtros, et alios quoſcūque Superiores regulares ſerio monemus, vt facultate huiuſmodi qui eam habēt, præterquam in caſibus, vt præfertur neceſſariis, neutiquam vtantur; quod ſi contrafecerint, eadem Authoritate Apoſtolica ſtatuimus, atque decernimus, qui pōtificalis dignitatis fuerint eos pro prima vice, qua cōtrafecerint, ingreſſu eccleſiæ interdictos, pro ſecunda à munere pontificali, & à diuinis ſuſpēſos, ac deinceps ipſo facto, abſque alia declaratione excōmunicatos exiſtere. Regulares verò omni officio, ac miniſterio priuatos excommunicationi ſimiliter ſubiacere. Non obſtātibus, &c.

Congruit titul. de ſtat. regul. in 6.

Qui tamen habent licentiam à Superioribus ingrediendi monaſteria Monialium in caſibus neceſſariis, & vtuntur ea extra caſus neceſſarios ingrediendo, incurrunt excommunicationem latæ Sētentiæ Summo Pontifici reſeruatam, cum priuatione, & inhabilitatione; & extenditur etiam ad moniales admittentes per alterā Cōſtitutionem. Greg. XIII. Romæ publicatam die 24. Iunij. 1557. fol. 1229. in Bullario, vbi etiam reuocauit omnes licentias, tenoris ſequentis.

Gregorius Epiſcopus, Seruus Seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

VBi gratiæ, & indulta ab hac Sede conceſſa ſucceſſu temporis incommodum afferre noſcuntur, expedit illa ſalubri Præſidentis conſilio ſubmoueri. Proinde Sanctimonialium quieti, & tranquillati conſulere, ac omnia, quæ illas à ſpiritualiū rerū cogitatione, & exercitio auocāt, impedimēta tollere, periculaq. & ſcandala ab eis remouere cupientes, authoritate præſentium reuocamus, & abolemus, omnes, & quaſcūque licentias, ac facultates ingrediendi Monaſteria, domos, & loca Monialium, ac etiam virorum quorumuis ordinū, quibuſ-

uis

uis etiã Comitiſſis, Marchioniſſis, Duciſſis, & alijs cuiuſcumque ſtatus, & conditionis mulieribus, ac etiam omnes, & quaſcumque licẽtias ingrediendi Monaſteria, Domos, & loca ipſarum ſanctimonialiũ, quibuſcumque viris, etiam eiuſdem ſtatus, & dignitatis tam à prædeceſſoribus noſtris, quam etiam à Nobis, & Sedis Apoſtolicæ Legatis, aut alijs ex quibuſuis quãtumcumque vrgentibus cauſis, ſub quibuſcũque tenoribus, etiam derogatoriarum derogatorijs, reuocatorum reſtitutorijs, alijſq, efficacioribus Clauſulis, irritantibusq. & alijs Decretis, etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, deq. Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, atque ad Imperatoris, Regum, Reginarum, aliorumve Principũ contemplationem, vel ſupplicationem conceſſas, confirmatas, ac etiam iteratis vicib. renouata; Caſſamuſq. & annullamus literas deſuper cõfectas, & proceſſus habitos per eaſdem. Inhibẽtes eiſdem, qui illas obtinuerunt, ſub excommunicationis pœna ipſo facto incurrẽda, ſuper qua à nemine niſi à Romano Pontifice (præterquam in mortis articulo) abſolutionis beneficium poſſit impertiri, ne ipſarum licẽtiarum prætextu Monaſteria huiuſmodi quouis modo ingredi audeant. Abbatiſſis verò, necnõ Abbatibus, Conuentibus, & alijs Monaſteriorũ, vtriuſque ſexus ſuperioribus, & perſonis quocumque nomine vocentur, diſtrictè præcipimus, ſub eadem excommunicationis pęna, necnõ priuationis dignitatum, beneficiorum, & officiorum ſuorum, ac inhabilitatis ad illa, & alia in poſterum obtinenda, ne in Monaſteria, Domos, & loca quemquam prætextu huiuſmodi licẽtiarum, & facultatum ingredi faciant, vel permittant. Quin etiam ſub eiſdem pęnis ipſo facto incurrendis prohibemus, atque interdicimus omnibus, & quibuſcumque perſonis Eccleſiaſticis, & ſecularibus, ac etiam Ordinum quorumcumque etiam Mendicãtium Regularibus, ne prætextu licẽtiarum ab Epiſcopis, vel Superioribus, quibus illas concedendi caſibus neceſſarijs tantum ex Decreto Concilij Tridẽtini tribuitur, ne Monaſteria ipſa Monialium pro libito, ſed neceſſitatibus vrgẽtibus dumtaxat ingredi, neue Moniales ſub eiſdem pœnis illos aliter admittere præſumant. Non obſtantibus præmiſſis, &c.

Amplia dictam Conſtitutionem includere ẽt intrante ſepta Monaſterij non habentes licentias ex declaratione, & mente Pij V. Greg. XIII. relata per Nau. in c. ſtatuimus, ſub nu. 62. in 7. notab. 19. quæſt. 3. Commentar. 4. de Regular. & in Manuali Confeſſ c. 37. ſub. nu. 150. in impreſſo ab anno 1544. poſt quartam recognitionem ipſius authoris, vt dictum fuit ſuprà, in verbo, Monaſteria Regularium, virorum, fol. 306. qui verò intrauerit ad malũ finem, nõ poterit abſolui à Confeſſarijs habentibus facultatem abſoluendi à caſibus Sedi Apoſtolicæ reſeruatis, vt patet ex declaratione Decreti, quo prohibetur abſolutio à caſibus reſeruatis relata ſupra in verſ. Caſus reſeruati, fol. 163. ante tñ dictas Cõſtitutiones Pij V. Greg. XIII. cõtra intrantes abſque licentia per Decretũ Cõc. Trid. ſeſſ. 25. c... de Regular. excõmunicatio non erat reſeruata, & conſequenter poterat abſolui ab Epõ c. nuper, de ſent. excomm. Alias explicationes vide per Eman. Roder. in d. tomo 1. Regular. q. 47. in plures Articulos diuiſa.

Extẽſionem, quam hic ex Nauarri teſtimonio poſuimus, videlicet ex vi Bullarum Pij V. & Gregorij XIII. vetari illum ingreſſum cum cenſura Sũmo Põtifici reſeruata, non ſolum ex prætextu licẽtiarum, & facultatum, ſed ẽt ingreſſum abſque tali facultate negat Frãc. Suarez, de Cenſur. Diſput. 22. Sect. 6. exc. 6. affirmans, vt præf. Bullæ ſub ea limitatione, & cõditione ſint intelligẽdæ, nẽpè, quo ad ingredientes ſolum ex præſumptione, & prætextu facultatum ad id

conceſ-

conceſſaturta, non autem quo ad ingredientes ex alio titulo, & capite. Negat itidem Roder. tomo 1. q. regul. quæſt. 48. art. 2. reſpondens ad Nauarrum, quia cum declarationis Gregorij XIII. ab ipſo Nauatro inſinuatæ non extent literæ authenticæ, virtute quarū fieri valeat pręd. extenſio, debet illa pęna excommunicationis reſtringi ad actionem prohibitam, ſcilicet ad ingreſſum ex prętextu facultatum tantum, prout verba ſonant; ſed ſalua pace tantorū virorum, præfatæ Bullæ ſatis videntur illam declarationem, & extenſionem recepiſſe, & aſſumpſiſſe, ex communi obſeruantia Prætorii Sacræ Pœnitentiariæ, cuius ibi meminimus, & quæ ſufficere debent ad illarum Conſtitutionum interpretationem, cum ſtylus. Rom. Curiæ faciat ius, ad text. in c. ex literis, vbi notat Panorm. nu. 6. de Conſtituit, & in c. quam graui, de crim. falſi.

De puellis cā educationis fuit reſcriptum à Sacra Congregatione D. Epiſcopo Hieracēſi, tenoris ſequentis. Reuerendiſſime Domine, ex Sacra Congregatione Cardinalium Trid. Concilij Interpretū Amplitudinis tuæ nomine quæſitum eſt, An Puellæ in Monaſterijs Monialium educationis cauſa permanere poſſint, ii verò ſic cenſuerunt ad te ſcribendū, iamdudū ab eadem Congregatione ſtatutū eſſe, nullo Concilii decreto prohiberi, quo minus Puellæ in Monaſteriis monialium educentur; ſi tamen eadem Monaſteria ante Concilium conſueuerint huiuſmodi Puellas recipere, ſicq. à ſuperioribus Monaſteriorum ſcriptam licentiam impetrarint; atque Abbatiſſæ, & reliquarum monialium conſenſus acceſſerit, tum verò hæ ipſæ Puellæ eo veſtitu in Monaſteria intromittantur, qui virginali pudori, ac modeſtiæ conueniat, nullamq. ſecum famulam adducant, nec manere in eis poſſint, niſi vſque ad ætatis ſuæ annum vigeſimum quintum, atque in eis dum erunt eandem ſeruent clauſuræ legem, quam moniales ipſæ, & ſi ſemel exierint, nullam habeant ad ea reuertendi facultatem. Proinde Congregatio his literis impertiendam tibi hanc facultatem duxit, vt quotieſcunque in iſta tua Ciuitate, & diœceſi Hieracenſi id expedire amplitudo tua iudicauerit; poſſit permittere Puellas in monialium Monaſteria, in quibus piè, & honeſtè inſtituantur introduci, adhibitis tamen conditionibus ſupraſcriptis, & bene in domino valebit. Romæ die vltimæ Augu. 1575. Amplitudinis tuæ vti Frater.

Philippus Boncompagnus, Card. Sancti Sixti.

Decem, & ſeptem declarationes Sacræ Congregationis Cardinalium circa receptionem Puellarum, & aliarum mulierum quo ad educationem, & manſionem in Monaſteriis recenſet Emanuel Roderic. tomo 1. quæſt. regul. q. 46. artic. 10.

Mulieri nuptæ permanere volenti in monaſterio ex cauſa rationabili an repugnet c. vnicum de ſtatu reg. in 6. Conc. Trid. ſeſ. 25. c. 5. & Conſtitutio Pii V. vide Nau. in conſ. 5. de diuor. in nouis, cum apoſtilla.

Quātum verò attinet ad egreſſum ipſarum monialium vltra dictam Conſtitutionem Bonifacij VIII. in c. vnico, de ſtatu regul. in 6. & Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 5. de regul. per hæc verba.

Nemini aūt ſanctimonialium liceat poſt profeſſionem exire à monaſterio, etiam ad breue tempus, quocumque prætextu, niſi ex aliqua legitima cauſa ab epiſcopo approbanda: indultis quibuſcumque, & priuilegijs non obſtantibus.

Hactenus verba Concilii, extat etiam Conſtitutio Pii V. Romæ publicata die 27. Febr. 1570. fol. 1069. in Bullario, tenoris ſequentis.

Ff Pius

Pius Epiſcopus, ſeruus Seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

Congruit titul. de ſtatu regul. in 9.

DEcori, & honeſtati omnium Sanctimonialium, quarum Ieſus Chriſtus Dominus noſter ſponſus eſt, vt in puritate, & caſtitate ſuperædificantes, in ipſo feliciter inhabitare valeant, cōſulentes, ea, quæ illarū exiſtimationi detrahere poſſent, decet nos conſulto ſubmouere. Sanè periculo, & ſcandalo plena res eſt, ac regulari obſeruantiæ vehementer aduerſatur, ſanctimoniales aliquando parētes, fratres, ſorores, aut alios agnatos, vel cognatos, necnon Monaſteria, & alia filiationes nuncupata, etiam eis ſubiecta viſitandi, aut infirmitatis cā, aliove prætextu à Monaſteriis exire, & per ſecularium perſonarū domos diſcurrere, & vagari, quo veluti colore eximium quoque honeſtatis, & pudicitiæ decus in diſcrimen cōmittunt. Vnde nos malo huic pro noſtro paſtoralis officij debito ſalubriter occurrere volentes, inhærētes etiam Decreto Sacri Cōcilij Tridētini, de clauſura Monialium diſponenti, ac alijs noſtris literis ſuper huiuſmodi clauſura editis adijcientes, volumus, ſancimus, & ordinamus, nulli Abbatiſſarum, Prioriſſarū, aliarumve monialium etiam Cartuſien. Ciſtercien. Sācti Benedicti, & mendicantium, & quorumcumque aliorū ordinum etiam militarium, ac ſtatuum, graduum, conditionum, dignitatum, ac præeminentiarum exiſtāt, etiam à Regia, vel illuſtri proſapia ortarum, de cętero etiam infirmitatis, ſeu aliorum monaſteriorum, ēt eis ſubiectorum, aut domorum parentum, aliorumve conſanguineorum viſitādorum, aliave occaſione, & prætextu, niſi ex cā magni incendij, vel infirmitatis, lepræ, aut epidimiæ, quæ tamen infirmitas præter alios ordinum ſuperiores, quibus cura monaſteriorum incumberet etiam per epiſcopum, ſeu alium loci ordinarium, etiam ſi prędicta monaſteria ab Epiſcoporum, & Ordinariorū iuriſdictione exēpta eſſe reperiantur, cognita, & expreſsè in ſcriptis approbata ſit, à Monaſteriis præfatis exire; ſed nec in prædictis caſibus extra illa, niſi ad neceſſarium tēpus ſtare licere. Aliter autem quam vt præfertur egredientes, ſeu licētiam exeundi quomodocumque concedentes necnon comitantes, ac illarum receptatrices perſonas, ſiue laicas, aut ſeculares, vel Eccleſiaſticas cōſanguineas, vel non; excōmunicationis maioris latæ ſententiæ vinculo ſtatim eo ipſo abſque alia declaratione ſubiacere, à quo præterquam à Romano Pontifice, niſi in mortis articulo abſolui nequeant. Et inſuper tam egreſſas, quam Præſidētes, & alios ſuperiores prædictos eis licentiam huiuſmodi concedentes, dignitatibus officijs, & adminiſtrationibus, per eas, & eos tunc obtentis, priuamus, & illas, & illos ad obiecta, & alia impoſterū obtinēda inhabiles, necnō licentias, & facultates, ſeu indulta, & priuilegia exeundi à Monaſterijs, & extra illa ſtādi, à Nobis, ſeu alio Romano Pōtifice prędeceſſore noſtro, ac Sedis Apoſtolicæ Nūcijs, & Legatis, ēt de latere, ac maiore Pœnitentiario, aut ordinum prædictorum ſuperioribus alijſq. perſonis ſub quibuſcumq. tenoribus, & formis, ac quibuſuis reſtitutiuis, pręſeruatiuis, mentis atteſtatiuis, etiam nouam gratiam, & datam concedentibus, alijſq. efficacioribus, & efficaciſſimis, ac inſolitis Clauſulis, irritantibuſq. & alijs Decretis in genere, vel in ſpecie, etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, deq. Apoſtolicę poteſtatis plenitudine, etiā Imperatoris, Regum, Ducum, & aliorū Principū, necnon ſanctę Romanæ Eccleſiæ Cardinalium intuitu, & contēplatione, ac inſtantia, vel aliàs quomodolibet conceſſa (quę prorſus abolemus) ac literas

deſuper

deſuper confectas,& in poſterũ concedendas,& conficiendas,nullas,& inualidas,nulliuſq. roboris,& momenti fore,nec illas habentibus,& habituris ſuffragari poſſe, & ita per quoſcũque Iudices, & Cõmiſſarios quauis authoritate fungentes,ſublata eis,& eorum cuilibet aliter iudicandi,& interpretãdi facultate,& authoritate,iudicari, & definiri debere,irritũ quoque,& inane quidqđ ſecus ſuper his à quoquam quauis authoritate ſciẽter, vel ignoranter cõtigerit attentari,decernimus. Mandantes vniuerſis, & ſingulis venerabilibus fratrib. noſtris Patriarchis, Primatibus; Archiepiſcopis, Epiſcopis,& alijs locorũ Ordinarijs,in virtutæ ſanctę obediẽtiæ,& ſub obteſtatione diuini Iudicij, & interminatione maledictionis ęternę,quatenus per ſe,vel alium,ſeu alios pręſentes literas in Ciuitatibus,& Dięceſib. proprijs,quolibet anno publicent, omniaq. in illis contenta,necnon præfatum Decretum ipſius Concilij,qđ incipit Bonifacij VIII.diligenter,& inuiolabiliter ſub cẽſuris Eccleſiaſticis,alijſq. pręfatis pœnis,& in eodem Decreto contentis,obſeruent,& obſeruari faciant,& ꝓcurent,contradictores quoſlibet,& rebelles,ac præmiſſis non parentes, etiã alijs pęnis,authoritate noſtra, appellatione poſtpoſita,compeſcendo,necnõ legitimis ſuper his habendis ſeruatis proceſſibus, pœnas ipſas, etiam iteratis vicibus aggrauando,interdictum Eccleſiaſticum apponendo,inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit,auxilio brachij ſecularis. Non obſtantibus præmiſſis.

De monialibus an ẽx alijs cauſis iuſtis præter tres contẽtas in prędicta Conſtitut. Pij V.poſſint à Monaſterijs exire,poſt Nau.in c.ſtatuimus,io.q.3.Commentario quarto,de Regularibus,ſub nu.47.vbi hanc Extrauag.declarat, late diſſerit Ioan.Guttierez,lib.1.Canon.q.c.14.& Emanuel Roderic.in libro qu. regul.tomo 1.q.49.art.3.& 5.

Aduertendum tamen eſt, quod contra loquẽtes cũ monialibus nulla adeſt cenſura, & pœna impoſita à Iure Communi, ſed tantum per edicta Ordinariorum locorum,& Epiſcopi per eorum ſtatuta ſolent fulminare excommunicationem,inquit Abb.in cap.Monaſteria,de vita, & hon.cleric. vbi text. contra frequentantes Monaſteria monialium, & quantum ad regulares attinet, non poſſunt hodie loqui cum monialibus per Decretum Sacræ Congregationis tenoris ſequentis.

DECRETVM, QVO RELIGIOSI AD MONIALIVM Monaſteria,cuiuſcumque Ordinis accedere prohibentur, nouiſſimè reformatum.

ILluſtriſſimi,& Reuerendiſſimi Domini Cardinales, Sacrę Regularium Congregationi præfecti,ad occurrendum ſcandalis,quæ cõtingere poſſunt, alijſq. roſtis,& rationabilibus cauſis animum pie mouentibus, de ſpeciali, & expreſſo mandato S.D.N.D. *Sixti*, diuina prouidentia Papæ V. viuæ vocis oraculo eis facto, decreuerunt, & mandauerunt, nulli poſt hac Religioſo cuiuſcumque ordinis,gradus,qualitatis,& dignitatis exiſtat (ſuperiore,cui Monaſterij, ſeu Domus cura incumbit, viſitatore, vel viſitatoribus, confeſſarioq. ordinario, & extraordinario, cum ad tempus deputabitur dumtaxat exceptis) licere abſque licentia expreſſa eiuſdem Sacrę Cõgregationis accedere ad Monaſteria, ſeu Domos quarumcumque Monialium, vel ſeruorum, ſiue ſui, ſiue alterius cuiuſuis Ordinis, ad colloquendum, ſiue tractandum cum eis. Quod ſi aliquando mandato ſui ſuperioris aliquos religioſos ad prædicandum Verbum

bum Dei, vel ad celebrandas Miſſas in ipſarũ monialium, ſeu ſororũ Eccleſijs ſiue Oratorijs exterioribus, ſiue extra clauſtra exiſtentibus mitti contigerit, prohibuerunt ne dicti Religioſi vllo quæſito colore, moniales, ſorores, aut q̃libet aliam perſonam, intra clauſuram degentes alloqui poſſint. Confeſſarijs autem ſimiliter interdixerunt, ne in ædibus Monaſterii, ſeu domus, vel monaſterio, ſeu domui monialium, aut ſororum cõtiguis pernoctent, aut alios pernoctare faciant, vel alias ſecum retineant, neue extra tempora generaliũ confeſſionum, quibus ſoli tantum confeſſario, refectionem diuinam accipere vix permittitur, & tunc demum videlicet cum ſua habitatio, aut virorum Domus, vel Monaſteriũ, in quo degit, à monialium, ſeu ſororum Monaſterio, vel Domo nimium diſtat (niſi tamen, & eo caſu contrarium ſpecialiter conſtitutum ſit) ibi nullo modo comedant, reficiantur, aut cibum ſumant. Quę omnia, & ſingula ſub pęnis priuationis officiorum, ac vocis actiuę, & paſſiuæ ipſo facto incurren. alijſq. eiuſdem Congregationis arbitrio, præceperunt inuiolabiliter obſeruari, iniungentes cunctis R R. Patribus, Generalibus, Prouincialibus, & aliis quorumuis Monaſticorum, & mendicantium, ac non mendicantium ordinum, & congregationum ſuperioribus, ad quos ſpectat, quatenus infra terminum vnius menſis, à die quo præſens Decretum ipſis notificatum fuerit, computandi, debeant eiuſdem Decreti copiam cum huiuſmodi pręcepto omnibus ſuorum Ordinum, & Religionum Monaſterijs, Domibus, & Conuentibus intimare, & notificare, & intimaſſe, & notificaſſe, ne vllam aliquãdo deſuper ignorantiam in futurum allegare, aut prætẽdere quoquomodo poſſint. Romæ Nonis Maij. 1590.

F. Michael Bonellus Card. Alexandrinus.

Georgius Palearius Secretar.

Romæ, apud Paulum Bladium Impreſſorem Cameralem. 1590.

Decretum hoc fuit extenſum etiam ad Regulares S. Ioannis Hieroſolymitani, vt Sacra Congregatio ſcripſit Vicario Neapol. ſunt enim verè Religioſi, vouentes tria ſubſtãtialia vota, Caſtitatis, Paupertatis, & Obedientię, iuxta tradita per Nau. in conſ. 2. nu. 2. & 3. de conuerſ. coniugat. & in conſ. 12. de Regular. in nouis; ac gaudent priuilegio clericali, nempe Canonis, Fori immunitatis, vt Emanuel. Roder. tomo 1. q. Regul. q. 1. art. 7. dum tractat vtrum profeſſi in Ordinibus Militaribus ſint religioſi, vbi refert: quod prædicti habent ex priuilegio Pontificio vt non comprehendantur ſub iure aliquo religioſorũ, quantum ad odia, & rigores, ex Pet. de Aragon. 2. 2. q. 88. artic. 11. ad vlt. & faciunt dicta per Abb. in rubr. de Regularib. & quo ad eos poteſt dici fauorabile hoc Decretum, quia quando agitur de euitando animarum periculo, etiam in pęnalibus, & odioſis admittitur extenſio, Panor. in c. ex tenore, nu. 6. qui filij ſint legit. Crauet. de antiquit. tempor. par. 4. ſect. Videamus, num. 10. Rota Rom. in deciſ. diuerſ. vol. 2. deciſ. 29. nu. 10. & dixi ſupra in verſic. caſus reſeruati, nu. 2. fol. 154.

Dubitari poſſet, An regulares adeuntes Monaſteria monialium abſque Epiſcopi licentia incidant in pœnam excommunicationis, quam Epiſcopus

ſuo

ſuo edicto propoſuit. Reſpondetur, quod non; ſi Regulares habent ex priuilegio non poſſe ab Epiſcopis excommunicari, & aliàs ſic excõmunicati, nõ poſſint abſolui à ſuis Superioribus, ſed ab Epiſcopo, qui ſibi hanc abſolutionẽ reſeruauit, & ita Sacram Congregationem reſpõdiſſe die 9. Aprilis 1587. ex Capuccino in Compend. Mendic. refert Roderic. tomo 1. q. regul. quæſt. 45. art. 2. in fine.

Hinc tangenda veniunt duo quæſita, ſed remiſſiuè, quorum alterum eſt: An Epiſcopi poſſint declarare excõmunicatos à iure, vel Apoſtolicis Conſtitutionibus regulares exemptos habẽtes priuilegium, vt excommunicari, & ſuſpendi non poſſint. Pro cuius reſolutione adde text. in Clem. 1. & ibi Card. Zabar. nu. 24. & Panor. nu. 22. de priuileg. Felin. in c. non poteſt, ſub nu. 3. de ſen. & re iud. & Henriq. in Sum. lib. 7. de Indulg. c. 25. ſub §. 7. Et quid ſi per edictum ſub excommunicationis pęna prohibiti eſſent certum peccatum cõmittere, quod publicè perpetraſſent, an Epiſcopus poſſit eos excommunicatos denunciare? videndus eſt Nau. in conſ. 2. de ſentent. excomm. in nou. Alterũ eſt quæſitum, An Statutum Epiſcopi excommunicans, ad Monaſteria monialiũ intra Diœceſim exiſtentia, ſed exempta, & ſubdita regularibus, valeant, ligentq. tam ſubditos, quam non ſubditos ad illa accedentes. Ad quod videndi ſunt Gem. Anchar. & Franc. in c. vnico, de ſtatu regul. in 6. Henric. Bott. in tract. de Synodo Epiſ. p. 3. art. 1. Concl. 13. nu. 40. examinat Iaſon, in conſil. 83. nu. 6. vol. 1. & declarat Roland. à Valle in conſ. 33. ſub nu. 46. vol. 3. ac faciunt dicta per Silu. in verbo, Excom. 4. num. 12. & ſeq. Quo verò ad licentiam petendam pro acceſſu ad huiuſmodi Monaſteria exempta, refertur Sacram Congregationem cenſuiſſe, facultatem concedendi licentiam adeundi ad colloquium habendum cum monialibus Regularibus ſubiectis, ſpectare ad ipſos Superiores Regulares, niſi eſſet conſuetudo legitimè præſcripta, vt huiuſmodi licentiæ, etiam quo ad Monaſteria, quę regularibus ſubſunt, ab Epiſcopo tantum, vel ab Epiſcopo, & Superiore regulari coniunctiuè obtinerentur, tunc enim Conſuetudinem eſſe obſeruandam, & Neapoli obſeruatur, vt accedentes ad Monaſteria etiam exempta, petant licentiam à Vicario monialium.

Sed an liceat Epiſcopo licentiã dare matri, ſororib. & conſanguineis Monaſterium ingrediendi cauſa viſitandi filiam, vel ſorores, quæ graui aliqua infirmitate detinerentur. Reſpondetur negatiuè, etiam ſi eſſent in mortis periculo, & minus quando filiæ, aut aliæ profeſſionem emitterent, vel habitum ſuſciperent religionis, ex declaratione Sacræ Congregationis, quam recenſet Roder. tomo 1. q. regul. q. 46. art. 11.

Quantum verò attinet ad reformationem monialium exſtant infraſcriptæ Ordinationes, tenoris ſequentis.

ORDINATIONES QVÆDAM PER ILLVSTRISSIMOS & Reuerendiſſimos DD. Cardinales, ſuper Cõgregatione Regularium deputatos datę Reuer. Dominis Viſitatoribus Apoſtolicis Monaſteriorum Sanctimonialium Ciuitatum Neap. & Salerni, ſub die 2. Iunij, 1589. Et per eoſdem Illuſtriſſimos DD. Cardinales reformatę, & modificatæ, ſub die 12. Iulij, 1592. vt eas perpetuò obſeruari, & cuſtodiri mandent, & operentur.

1 IN quolibet Monaſterio non habeantur, nec permittantur plures crates ferreæ, ſeu feneſtræ collocutoriæ, quam vna, aut ad ſummum duæ.

2 Hæ nullo modo in Eccleſiis ſint, ſed extra eas tantum.

3 In Monaſterijs verò, in quibus hactenus laminarum vſus non eſt introductus, in feneſtris collocutoriis ponuntur binæ crates ferreæ introrſus altera, altera extrorſus, & diſtantes ab inuicē, ſaltem per ſpacium duorum palmorum, vel totius craſſitudinis muri, nec non ſpiſsè ſeu ſtrictè ad eo, vt nec puellæ manus per foramina tranſmitti poſſit: inq. exteriori crate figantur claui ferrei eminentes, & acuti, ita vt locuturi facies illi nequeant adhærere, & colloquentium verba exaudiri valeant.

4 In feneſtellis Confeſſionalibus configantur etiā laminę ferreæ, ſcilicet cum minutis foraminibus, è quib. nec ipſę moniales cernere, vel ſpectare quēpiam, nec à quopiam vllo modo cerni, aut ſpectari poſſint.

5 Feneſtrella vnde Sanctiſſimæ Euchariſtiæ Sacramentum percipiunt, alta ſit dimidiato palmo, lata verò integro quæ binis foriculis totidemq. ſeris, & clauibus alteris intrinſecus, alteris forinſecus occludantur.

6 Tam in ingreſſu, ſeu in habitu regulari ſuſcipiēdo q in profeſſione emittēda, velo ſuſcipiendo, vel conſecratione monialium, in quibus Monaſteriis Ordinis, vel Regulæ S. Benedicti mos eſt, vt conſecrentur, fas ne ſit eis munera, xenia, dona, vel aliud quidlibet ſingulraibus, vel particularib. monialibus dare, vel erogare, ſed quidquid à cognatis, vel affinibus donatur, vel offertur. id vniuerſum tribuatur, & referatur in commune, nec lauta, aut ſumptuoſa, ſiue luculenta conuiuia fiant, aut permittantur: ſed ſobria tantum, quæ ſacras virgines deceat ſpiritus, corporiſq. recreatio concedatur.

7 In quouis Monaſterio eligatur quotānis Magiſtra Nouitiarū, cui vni curæ ſit illas inſtituere, nec eidem curę ſiue illis inſtituendis Matertere, ſeu Amitę, vel quęuis alię ēt qualibet cognatione coniunctę, ſe immiſceant vllo pacto.

8 Ad ianuā Monaſterii, veſtibulum ſit binis foribus munitum, in quod moniales nunquam intrēt, dum fores exteriores, vel apertæ ſint, vel mox aperiendę, ne inde vnquam moniales ſpectare, aut ſpectari poſſint.

9 Collocutorium interius locus ſit ſeris occluſus, in quem nulla monialium ingrediatur, niſi vocata, & à ſua ſuperiore venia ei data, ibiq. auſculatrices huic muneri deſignatę ſemper interſint, & aſſiſtant: Quę quidquid dicatur audire debeant, niſi futurus ſermo ſecretum expoſtularet, quo caſu, de Abbatiſſę, ſiue Prioriſſæ licentia propinquiorib. cōſanguineis, remotis arbitris, permitti poſſet.

10 Non ſcribant literas iniuſſu Superioris, ſcilicet, Abbatiſſę, ſiue Prioriſſę, nec dent, neue ad eas miſſas, recipiant, niſi ante ab eiſdem fuerint perlectę.

11 Presbyteris Cōfeſſariis ab Abbatiſſis, Prioriſſis, vel aliis Prȩfectis Monaſteriorum ſtatuatur, ęqua, & idonea eleēmoſyna ſiue prouiſio, quę ęre communi monaſterii perſoluatur, his autem viciſſitudo munerum quantumuis exigui valoris, quæ ſibi cum monialibus poſſint intercedere, omninò interdicta ſit, ſub pœna perpetuæ ſuſpenſionis ab audiendis, tam illarum, quam quorumuis aliorum confeſſionibus, in quam ipſo facto incurrant.

12 Nulla monialis, vel Conuerſa, dona, munera, & pecuniam, aut aliud quippiam, ēt caritatis, aut pietatis, vel eleemoſynę nomine, ſiue intuitu, cuicumque perſonę tribuat, donet, aut largiatur: ſed ſi ex aliqua iuſta, vel rationabili cauſa aliquid dandum, vel tribuendum viſum fuerit, id à prȩfecta, ſeu Superiori Monaſterii, & ex re communi fiat.

13 Prȩſertim verò caueatur, ne qua Monialis, vel Conuerſa quidquā ex bonis monaſterii det, aut donet, nec ex eis quidem, quę in vſum ſuum aſſignantur,

niſi

Digitized by Google

niſi de licentia Abbatiſſæ.

14 Neque vllius generis bellaria, edulia, eſculenta, ientacula, offellas, confectiones & ſirupata, vel alia ſimilia quæcumque conficiant, aut coquant, vt illa vendant, donent, aut largiantur, niſi de licentia Abbatiſſæ, & de rebus modicæ impenſæ, & in conſanguineos tantum.

15 Moniales, officiales monaſterii, in ſuis muneribus obeundis nihil niſi de re, & pecunia monaſterii expendant.

16 Denuncietur cunctis Sanctimonialibus cuiuſcumque Ordinis, Religioſas profeſſas, quę teſtamentum faciunt, vel de rebus ſibi in vſum aſſignatis diſponunt, mori, & decedere proprietarias, illaſq. cenſuris, & pœnis à Sacris Canonibus Regulis, ac Ordinum, & Monaſteriorum Conſtitutionibus, atque aliis Ordinationibus contra proprietarios editis, & promulgatis, ſubiacere, ac obſtrictas eſſe; Itemq. contractus, & inſtrumenta, in quibus moniales ab eorum Monaſterio emunt annuos redditus, quo ad ipſę vixerint, vel etiam vt poſt ipſarum obitum alia ſuccedat, & ſimilia, nullius ſint roboris, vel momenti, ſed irrita, & inania, ac proinde iis defunctis cuncta omninò monaſterio incorporentur, cui ſunt redditus huiuſmodi acquiſiti.

17 In quouis Monaſterio ſit infirmaria cõis, & vbi non fuerit, à Superioribus exſtrui, vel fieri quam primum curetur, etiã ſi res poſtulat, ſub cenſuris, & pęnis eis bene viſis; in eam autem recipere teneantur, in virtute ſanctę obediẽtię, oẽs moniales, & Conuerſas, tam Profeſsas, quã Nouitias ęgrotę, quibus opus ſit Medico; nec Medicus quampiam ſecundo inuiſat, nec inuiſere permittatur à Pręfecta Monaſterii, neque medicinam pręſcribat extra infirmariã ſub pœna excõicationis. Neque etiam extra illam cõfeſſarii monialium deputati cuiuſuis audiant confeſſionem, ſub pęna ſuſpenſionis ab illarum, & aliorũ quorumuis confeſſionibus audiendis, in quam ipſo facto incurrant: Si tñ aliqua monaſteria ob anguſtiam loci, aut ob nimiam paupertatem, non poſſent ita ſtatim exſtruere infirmariã, Ordinarius, ſiue Superior viſitet monaſteriũ, & illis pręſcribat certum locum, & aſſignet ſpacium tpis intra quod oĩnò debeat exequi, & quo ad impenſam neceſsariam pro fabrica videat idem Ordinarius vt per eleemoſynas, aut per alios ſibi bene viſos modos ei prouideatur, & quã primum de his, quę egerint, Congregationem certiorem faciant.

18 Ægrotantibus autem, & Infirmis, in Infirmaria decumbentibus, ex ea pecunia, quæ in eam cauſam, vt infra, aſſignabitur, ſuppeditentur omnes ſumptus, & expenſę pro victu, alimentis, lectulis, & medicinis, & aliis rebus neceſſariis ad illarum morbos curandos, ac valetudinem conſequendam.

19 In ea verò nulla audeat aliundè particulares ſumptus ſibi facere, quocirca Viſitatores, & exinde Superiores in Monaſteriis, in quibus huiuſmodi ſubuẽtiones non ponuntur in communi depoſito, aſſignabunt huiuſmodi Infirmarię communi redditus ſufficientes tam ex communi menſa Monaſterii, quam ex aſſignatis rebus, cenſibus, & bonis ad ſingularum, ſeu particularium monialium vſum, ſiue ſuſtentationem pro ea rata tamen, quę eis videbitur huic negotio ſatis eſſe.

20 Eligatur autem monialis, ſolicitudine, ſedulitate, & caritate pręſtans, quę ęgrotantium ſororum cum omni ſtudio, & pietate curam gerat, fideliterq. pecuniam ſibi commiſſam adminiſtret, cuius rationem reddere teneatur.

21 Ei autem conſtituantur tot Moniales Cõuerſę auxiliatrices, quot videbuntur ei muneri ſatis eſſe.

22 Nulla audeat accedere ad Infirmariam tamquam ægrotás, vel infirma, niſi febri, vel alio morbo laboret, quem ibi curare oporteat de conſilio Medici, qui ad reſtitutionem expenſarum in foro conſcientiæ teneatur, ſi cui huiuſmodi conſilium dederit, vbi opus non erit.

23 Omnes feneſtrę, vel foramina, quę fuerint in clauſtrorum parietibus, è quibus moniales foras ſpectari poſſint, omninò occludantur, permiſſis ſolis feneſtris aliquibus ad lumen excipiendum neceſſarijs, quæ tamen talia ſint, ne inde vllo modo proſpici, aut proſpicere queant.

24 Monialibus, & earum Eccleſijs, nō permittatur cantus figuratus, ſed tantū firmus, ac prętcrea, etiam ex omnibus monaſterijs omnia inſtrumenta muſica (exceptis organis, quæ in exteriore Eccleſia permittuntur, tollentur.

25 Solæ moniales officium diuinū in ſuis Eccleſiis celebrent, ita vt nulla regularis, vel ſecularis, aut alia quælibet laica perſona, ad id quōlibet ſe ingerat, ſed tantum Sacerdotes, & Clerici deputati, vel deputandi ab Ordinario, ſiue Superiore, pro celebrādis Miſſis, in die ſolēnitatis Monaſterij, ad ea ſua munera obeunda, quæ ſint ex vſu neceſſario Eccleſiæ, cuiuſmodi ſunt miſſæ celebratio, benedictiones, & his ſimilia, quæ per moniales expediri non poſſunt, accedāt.

26 Nulla monialis, vel Conuerſa, vel quæuis alia perſonas, etiam quę non ſit de Monaſterio, audeat alias priuatas ſibi Miſſas celebrari facere in Eccleſiis Monaſteriorum monialium, præter eas, quæ à Cappellanis deputatis communibus impenſis monaſterij celebrandæ ſunt.

27 Quia verò in quibuſdam Monaſterijs quamplurimæ Miſſæ, quæ magnum Sacerdotum numerum requirunt, celebrari debeant ex teſtamentis, vel relictis, & aliis diſpoſitionibus, & nihilominus ob defectum Cappellanorum, aut Monaſteriorum paupertatem, vel alia decauſa omittuntur, vel omitti oportet, mandatur Dominis Viſitatoribus, & ſucceſſiuè Ordinarijs, & Superioribus, vt ei rei opportunè prouideant, iuxta Decreta Sacroſancti Generalis Cōcil. Trident. & Prouincialis Synodi Neapol. aut alia meliori ratione conſulentes, ac referant huic Sanctæ Sedi.

28 Nulla Monialis, vel Conuerſa cum aliquo Aduocato, Procuratore, Sollicitatore, Exactore, alioq. negotiorum Geſtore quodcumque negotium, cauſam, vel litem pertractet, niſi cum ſolis ijs, qui pro communibus negotijs, cauſis, & litibus Monaſterii procurandis, & defendendis deputati ſunt, & de licentia Præfectæ eiuſdem Monaſterij.

29 Vectores, qui vinum pro vſu Monaſterii, vel etiam aquam Balneorum pro Infirmis conuehunt, Monaſterium ingredi, niſi interdiu nullatenus permittantur.

30 Ad conficiendum Panem, vel etiam ad cernendam farinam, nemo in Monaſterium intret, quod ſi alia de cauſa neceſſaria, & vrgenti intrauerit, iſtiuſmodi operam ne præſtet.

32 Abijciantur è Monaſteriis omnes Catelli.

31 Collocutoria exteriora fores ne habeant, quæ poſſint occludi, ſed omnia pateant.

33 Ianitrices, & quæ Sacriſtiæ curam habent, & Comitatrices, quæ ingreſſos comitantur, quadraginta annos non pauciores natæ ſint.

34 Comitatrices, Confeſſarios, Medicos, Chirurgos, & alios, quos ex neceſſitate iuſta clauſtra pro tempore admitti oportet, vbi ingreſſi fuerint, ſemper comitentur.

35 Omni-

Digitized by Google

35 Omninò aſſignetur Cöfeſſarius extraordinarius iuxta Decretum Sacri Generalis Concilii Tridentini, quem quęuis monialis adire teneatur, cui tamen liberum ſit illi ſua peccata confiteri, vel non confiteri.

36 Nec quidquam commodato accipiant pro ipſarum Eccleſijs, vel Oratoriis ornandis, ſed proprio ſint ornatu contentæ, quem nec aliis commodent.

37 Omnes Cõuerſæ rei communi Monaſterii inſeruiant. Conuerſæ autem particulares nulli monialium concedantur, & quæ iam conceſſæ ſunt in communitatem redigantur, ſed ſi aliqua, vel propter infirmitatem, morbum, aut ſenectutem, particulari miniſterio indigeat, Abbatiſſa, vel Præfecta Monaſterii, ex eiſdem Conuerſis communibus vnam, pluresve aſſignet, prout opus fuerit, ad nutum tamen ipſius reuocabiles, & ex induſtria, aliam, vel aliàs viciſſim ad tempus ſubſtituat, vt neceſſitati vniuſcuiuſque ſit conſultum, & priuato ſeruitio nequaquam illarum quæpiam addicta, ſeu aſſignata ſit, aut dici poſſit.

38 In Conuerſas nõ recipiātur in quoquo Monaſterio plures tertia parte aliarum monialium, vel ad ſummum, non niſi duæ ad rationem quinque monialium, vbi verò conſuetudo eſt, vt ea proportio nõ expleatur, ſed minor ſit numerus Conuerſarum, ea, vtpote laudabilior, obſeruetur.

39 Famulæ ſeculares, quæ in Monaſteriis pro illorum ſeruitio, & miniſterio degunt, omninò dimittantur, nec habitum ſuſcipiāt, niſi prius extra Monaſteriū dimiſſæ ab Ordinariis illarum voluntas fuerit explorata, iuxta prædicti Sacri Concilii Tridentini Decretum, quod tamen fiat omninò gratis, neque ſint ſupra numerum proximè definitum.

40 Tam Moniales, quam Conuerſæ, ſuam quæque cellam habeat, nec in vna plures commorentur, neque vna cum alia, ſed ſeorſum quælibet in ſuo lectulo dormiat, ſeu quieſcat.

41 Non recipiatur monialis, vel Conuerſa in quodvis monaſterium, niſi in eo ſingulæ, ſingulis monialibus, & Conuerſis propriæ Cellæ, quę ſiue ex muro, vel cemento, ſiue ex tabulis, ſiue ex tela in communi Dormitorio diſtinguantur, aſſignatæ ſint: & actu eas inhabitent, & vacua ſuperſit propria cella pro recipienda in monialem, vel Conuerſam.

42 Viſitatores numerum monialium, ac etiam Conuerſarum iuxta ſupradictā rationem in quolibet Monaſterio, certum definiant, ex facultatibus, & redditibus, quæ à Monaſterio in communi poſſidentur, & ex conſuetis eleemoſynis ſtatuentes, in Monaſteriis Ciuitatis Neapolitanæ pro ſingulis monialibus annuatim quinquagenos ducatos, quadragenos autem pro ſingulis Conuerſis, quæ tamen pręſcriptam portionem non excedant.

43 Verum vbi Monaſterium aliquas in moniales ſupra numerum definitum recipere voluerit, id quidem conceditur, ſi fuerint Cellę pro eis; Vel aliud ex prędictis non obſtiterit, & in dotem pręterea, vel eleemoſynam à ſingulis aſſignetur, pręſens pecunia, ex qua ſaltem poſſit emi annuus redditus ducatorum ſexaginta ſex, illius monetę in abſolutum monaſterii commodum, & vtilitatem conuertendus, & inalienabilis, ac perpetuò retinendus; In Monaſteriis verò Salernitanę Ciuitatis (obſeruatis conditionibus ceteris iam dictis) Domini Viſitatores taxent annuam quātitatem redditūum pro loci, & perſonarum qualitate.

44 Nulla vnquam recipiatur in Monialem, niſi prius parentes, fratres, vel ij ad quos eius cura ſpectat promptam habuerint vniuerſam pecuniam pro dote, vel eleemoſyna conſuetam, ex qua puellę nomine annuus redditus ematur,

acce-

accedente Monaſterij conſenſu, cui huiuſmodi redditus alimentorum cauſa vſque ad profeſſionis diem cedat, ea verò ſequuta, ſucceſſionis iure integer acquiretur.

45 Cum verò regularis viuendi ratio, & optimi inſtituti, & tuta via qua ad omnem perfectionis gradum aſcenditur, ſit vita communis, nihilq. proprij poſſidere, nec pecuniam tractare, ne eam quidem, quæ in vſum cuiuſque conceditur, diſtrictè præcipitur, & mandatur, vt ſi quæ moniales huiuſmodi Sanctam, & regularem viuendi rationem elegerint, & omnia bona, reddituſve quouis modo ad vſum conceſſa, vel reſeruata à ſe abdicauerint, & Moneſterio ceſſerint, Abbatiſſa, Priorisſa, vel aliæ Præfectæ Monaſteriorum renunciationem huiuſmodi recipere omninò teneantur, & ex Monaſterij bonis, & redditibus, ſeu introitibus in his, quæ ad victum, & veſtitum, & reliquam vitæ ſuſtẽtationem pertinẽt, illis præcipuè prouidere, & ita opportunè omnia ſubminiſtrare, vt nulla re indigere permittatur. Si quis autẽ, vel ſi quæ, intrà, vel extrà Monaſterium talem pium viuendi vſum dicto, vel facto, nutu, vel ſigno exturbare, reprehendere, aut quouis modo impedire, maligno ſpiritu inſtigãte, præſumpſerit, Superiores in eum, eamve maledictionem æternã, & excommunicationis ſententiam, etiam ipſo facto incurrendam comminari, & infligere poſſint, Quinimmò omnibus dictorum Monaſteriorum Superioribus, & Præfectis in Domino iniungatur, vt prædictarum monialium piè, & religiosè viuentium ſingularem curam gerant, vtpote, quæ ſub ſpeciali protectione Sanctæ Sedis Apoſtolicæ Noſtræ, & Congregationis exiſtunt, & vt hæc tuta viuendi ratio, dante Domino, amplificetur, de cetero, in prædictis monaſterijs, nulla ingreſſura Monaſterium, recipiatur, aut admittatur aliquo modo in monialem, vel Conuerſam, niſi promiſerit cõmunis vitæ inſtitutum prædictum amplecti, & iuxta illud perpetuò viuere; vbi verò ingreſſa fuerit, vnà cum alijs monialibus eiuſdem inſtituti, & obſeruantiæ adiungatur, & cum eis viuat: Confeſſarij etiam ſedulò hortentur, ac moneant moniales, vt prædictum communis vitæ inſtitutum, & tutam Deo ſeruiendi viam ſequantur.

46 In Monaſterijs, in quibus ſimiliter retinentur hactenus prouiſiones, & ſubuentiones, & non omnia in communi conferuntur, concedatur licentia accipiendi aliquã ſubuentionem, de manibus, tamen Abbatiſſæ ſeu Præfectæ Monaſterij, ſiue depoſitariæ ad nutum tamen Abbatiſſæ, ſiue Præfectæ prædictæ, pro ſuis religioſis neceſſitatibus; quæ verò ſuperſunt, Abbatiſſa, erogare teneatur in communes vſus Monaſterij. Ac Ordinarij, ſiue Superiores monaſterij, quotannis exigant rationẽ à Depoſitaria, & Abbatiſſa, ſeu Præfecta prædictis de huiuſmodi prouiſionibus, ſubuentionibus, & depoſitis, & in eos tranſgredientes, grauiter animaduertant.

47 Vt autem ad Dei gloriã, & Monialium in Domino profectum, & animarum ſalutẽ ſupradictę ordinationes debita deuotione, & reuerentia ſuſcipiantur, Vniuerſis, & ſingulis Reuerẽdis Abbatiſſis, Prioriſſis, ac alijs Præfectis, & Superioribus Monaſteriorũ, ac Monialibus, et Cõuerſis, in virtute ſanctæ obediẽtiæ, ac ſub priuationis officiorum, & perpetuæ inhabilitatis, ac vocis actiuę, & paſſiuæ, atque alijs cenſuris Eccleſiaſticis, & pœnis, etiã ipſo facto incurrendis, reſpectiuè (in caſibus tantum à Congregatione præſcribendis, quo ad cenſuras, ſcilicet) ac alias iuxta facultates dictis Dominis Viſitatoribus conceſſas diſtrictè præcipitur, & mandatur, vt omnia, & ſingula in eiſdem ordinationibus contenta, obſeruent, & exequantur, ac obſeruari, & exequi faciant.

48 Prete-

Digitized by Google

48 Præterea Dominus Ordinarius Neapolitanus,eiuſq. Vicarius,& Officiales in ſpiritualibus Generales,& prædicti Domini Viſitatores Apoſtolici, necnon alij Superiores Regulares, ad quos Monaſteriorum cura quomodolibet ſpectat, ſtudeant, vt hæc omnia inuiolabiliter obſeruentur. Traſgredientes verò prædictis cenſuris Eccleſiaſticis,& pęnis,etiam inuocato ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachij ſecularis,ac alijs,prout eis videbitur,iuris,& facti remedijs opportunis exerceant,& caſtigent,cum facultate declarandi Abbatiſſas,Prioriſſas,& alias præfectas culpabiles,repertas incurriſſe in pęnas ēt priuationis officiorum,& inhabilitatis ad ea,atque illas ſic declaratas deponēdi, & puniendi,ac alias idoneas in illarum locum ſubrogandi, & ſufficiendi, quæ regularis diſciplinæ zelo accenſæ huic reformationi inuigilare poſſint,& velint.

49 E Monaſterijs Sanctæ Mariæ Angelorum, Sanctæ Mariæ Conſolationis, Sancti Antonij de Padua,& Sanctæ Mariæ Magdalenæ Neapol.Ciuitatis, emittantur oēs,& quęcumque puellæ,atque ſeculares mulieres, quæ educationis,vel alia quauis cauſa in eis morantur.Non obſtantibus quibuſcumque.

50 In Monaſterio Sanctæ Mariæ Angelorum, Sanctæ Mariæ Cōſolationis, & Sancti Antonij de Padua,nulla de cetero admittatur in Monialē,vel Conuerſam,nec Religionis habitū ſuſcipiat,ſub pœna priuationis,ipſo facto, officiorum,& vocis actiuæ,& paſſiuæ,tam per Abbatiſſam,quam per Diſcretas,quæ huic rei authoritatem,vel aſſenſum prębent,incurrēda. Ac inſuper illius receptio,& profeſſio inde ſequuta,irrita ſit,& inanis:ac nullius ſit roboris,vel momēti:ſed,& quę de facto in poſterū ītā recepta fuerit,de Monaſterijs eijciatur.

51 Idem quoque obſeruetur in Monaſterio Sanctę Mariæ Magdalenæ, cum propter loci inſalubritatem, & alias iuſtas,ac rationabiles cauſas Dominis viſitatoribus datum fuerit in mandatis, vt ipſi habita rōe reddituum, tam communium,quam particularium, ſeu in proprios vſus aſſignatorum, tantum ex redditibus Conuentui, ſeu Menſæ monialium tribuatur, quantum videatur ſatis eſſe ad illarum congruam ſuſtentationem; quod autem ſupereſt futuro monaſterio extruendo reſeruetur; Datum Romę in Sacra Congregatione ſuper Regularibus inſtitutis,habita in domo Illuſtriſſimi,& Reuerēdiſſimi Domini Cardinalis Sanctæ Seuerinæ,die 2. Menſis Iulij,1589.

F. Michael Bonellus, Card. Alex. Epiſc. Albanenſ.

Gregorius Palearius Secr.

Romæ,apud Paulum Bladium Impreſs.Cameralem,1592.

Sequuntur declarationes quædam quorundam prædictorum capitum, tenoris ſequentis.

M.DC. Die 6.Maij. Facta relatione Sāctiſſimo D N.decreuit. Ad primum, & ſecundū,vt curet Illuſtriſſimus D.Cardinalis Archiepiſcopus, decreta reformationis Apoſtolicæ inuiolabiliter ſeruari, & executioni mandari, præſertim quæ de duplicibus cratis ferreis in cap.2.& quæ de vita communi, in 45.& 46. diſponuntur,hoc addito,vt Moniales teneantur præſtationes omnes ipſis aſſignatas,ſuperioribus fideliter notificare,& cōſignare in certo libro notādas, & per communes officiales Monaſterii exigēdas,ad hoc, vt in vſum ipſarū Monialium, pro ſingularū religioſarū neceſſitatibus de mādato Abbatiſſæ, ſeu al-

terius

terius ſuperioris, per miniſtros publicos, & communes Monaſterij, in totum, vel pro parte, vt opus erit quotanis, erogentur.

Ad Tertium prouiſum.

Ad Quartum vnicuique Monaſterio vnicus tantum Confeſſarius ordinarius aſſignetur, ſed per annum ter, aut quater alius extra ordinem ad præſcriptum Sacri Conc. Trid. offeratur.

Alex. Cardinalis Florent.

Locus Sigilli.

Bernardinus Epiſcopus Auerſanus Secret.

ILLVSTRISSIMO ET REVERENDISSIMO Signor mio oſſeruandiſſimo.

NOſtro Signore iſteſſo ha voluto vedere, & eſaminare le ſcritture mandate da V. S Illuſtriſs. e date à nome delle Monache ſopra l'oſſeruãza de' Decreti della riforma de' Monaſterij di coteſta Città; Et eſſendo aſſai chiari Capitoli 45. & 46. dell'Ordinationi generali; Sua Sãtità vuole, che l'oſſeruino, come cantano, ne ſi aggiunga obligo, doue non è. E circa la difficoltà, che cõſiſte intorno l'vltimo Decreto, fatto alli 6. di Maggio 1600. come s'habbia da pratticare, Sua Beatitudine ha ordinato ſi dichiari à V. S. Illuſtriſſima, che ſia lecito all'Abbadeſſa, e ſuperiora di ciaſcuno monaſterio di permettere alle Monache, che poſſa ciaſcuna di eſſe ſpendere qualche coſa delle ſouuentioni, che li vengono date ſenza paſſare per le miniſtri communi de Monaſterii, e ſenz'obligo d'hauerne à rendere altro conto come ſaria à ragione di vn ſcudo il meſe per ſeruitii minuti; pur che s'oſſerui nel reſto il Decreto come ſtà. E benche quanto alla vita commune, non intende Sua Santità, che le Monache profeſſe prima della riforma, lequali non eleggono volontariamente, ſiano aſtrette ad accettarla, come non le obliga meno il ſudetto Capitolo 45. coſi cõmanda, che non ſi riceuano nell'auuenire in modo alcuno Monache all'habito, ne alla profeſſione, ſe non ſotto la intiera riforma, & oſſeruanza della vita cõmune; e coſi in ciaſcuno de' ſudetti caſi V. S. Illuſtriſs. ſi compiacerà ordinare che ſia eſſeguita la mente di Sua Beatitudine, e le bacio humilmente la mano. Di Roma il dì 8. di Marzo 1602.

Di V. S. Illuſtriſſima e Reuerendiſſima.

Il Cardinale di Firenze.

Humiliſs. Seruitore.

SAnctiſſimus Dominus noſter Clemens Papa VIII. ad tollẽda dubia, & difficultates ortas ſuper executione, & obſeruatione Capitulorũ 45. & 46. Cõſtitutionum ſuper regimine Monialium Ciuitatis Neapolitanæ, declarauit, ac decreuit, Capitulum 45. obſeruandũ fore totũ, vt iacet in Monaſteriis in quibus iam fuit introducta, & acceptata à maiori parte monialiũ vita cõmunis: in

In alijs verò, in quibus retinentur hactenus prouiſiones, & ſubuentiones, in illa parte tm̃, in qua mandatur, vt ſi quę moniales huiuſmodi ſanctam, & regularem viuendi rationem elegerint, & eorum bona à ſe abdicauerint, & Monaſterio ceſſerint, ſuperior monaſterij renunciationem huiuſmodi recipere, & ex monaſterij bonis in his, quæ ad victum, & veſtitum, ac reliquam vitæ ſuſtentationem pertinent, illis prouidere teneatur; moniales verò, quæ poſt eaſdem Conſtitutiones receptæ fuerint, vel in poſterum admittentur in eiſdem Monaſterijs, in quibus ſubuentiones retinentur, nullatenus inuitę cogantur ad vitam communem, ſed teneantur obſeruare Capitulum 46. cũ declarationibus inde ſecutis, ſub die 6. Maij 1600. & 5. Martij præſentis anni 1602. illæ autem moniales, quæ in eiſdem Monaſteriis reperiebantur profeſſæ ante Conſtitutiones, quibus idem Capitulum 46. obſeruare non placuit, priuatæ ſint omninò voce paſſiua, donec reſipiſcentes tam ſanctum inſtitutum acceptauerint. Eaſdem porro Conſtitutiones omnes innouans ſua Sanctitas, mandauit in ceteris omnibus obſeruari, & executioni demandari. Romæ 1602.

Alex. Card. Florentiæ.

Locus Sigilli.

Hieronymus Agucchius Secret.

Declaratio quomodo ſint ſoluendæ eleemoſynæ pro monialibus ſupra numerum recipiendis, & quando poſſint concedi, vel promitti loca in Monaſteriis, puellis habitum regularem ſuſcipere volentibus.

QVemadmodum Sacri olim Canones, & nouiſſimè Sacrum generale Concilium Tridentinum, ſumma ratione decreuit, vt in Monaſteriis, & Domibus tam virorum, q̃ mulierum, bona immobilia poſſidentibus, vel non poſſidentibus, is tm̃ numerus conſtituatur, ac in poſterum conſeruetur, qui vel ex redditibus propriis Monaſteriorũ, vel conſuetis eleemoſynis commodè poſſit ſuſtentari: ita quoque Sacra Congregatio S.R.E. Cardinaliũ, quę negotiis, ac conſultationibus Epiſcoporũ, & Regularium præeſt, cui antiquius nihil eſt quã ſalutaria huiuſmodi Decreta debitæ executioni demandari curare, ſæpius locorũ Ordinariis reſcripſit, vt certum numerum in ſingulis Monaſteriis monialium, etiam curę Regulariũ, ſeu militiarũ ſubiectis, iuxta cuiuſque Monaſterii facultates præſcriberent, & ſi quæ ſupra ſtatutũ numerum reciperentur, duplicem eleemoſynam adferre, & ſupranumerarium locum tenere deberẽt. Verum quia in dubium plerumque venit, num ſupranumerariæ prędictæ, aliquibus ex numero in quolibet monaſterio definito decedentibus, in earũ locũ ſubrogari poſſent, aut deberent, eadẽ Sacra Congregatio, quæ peculiariter ſuper ea re ſæpenumero reſcripſit, ꝓuidere volens, ne quis deinceps dubitationi locus relinquatur, huius generalis Decreti tenore ſtatuit, & declarat, moniales, quæ ſuprà numerum in quolibet Monaſterio conſtitutum, recipiuntur, in locum monialium decedentium intra numerum nequaquam ſubrogari, neque impedimento eſſe, quin aliæ in locum earundem ex numero demortuarum recipi eo modo valeant, quo in ſingulis Monaſteriis moniales intra numerum

Decretũ ſacra Congr.

Congruit tit. de ſtatu regul. in 6.

rum poſſunt admitti; quinimo eaſdem ſic ſupra numerum receptas, ſupranumerarias ſemper quo ad hoc remanere, etiam ſi in ceteris ab alijs nihil differant ſed illis in omnibus pares, & æquales iuxta cuiuſque Monaſterij inſtitutum eſſe debent.

Declarat inſuper eadem Sacra Congregatio, duplici eleemoſynæ nomine intelligi ſemper debere duplicatam ſummam eius, quæ in receptione cuiuſque monialis intra numerum in quolibet Monaſterio conſtitutū erogari pro tempore conſueuerit: ita tamen, vt vbi ſumma, quæ confertur, minor eſt ſcutis ducentis, ibi ſaltem ratione duplicatæ eleemoſynæ, ſoluenda ſint ſcuta quadringenta, & non minus.

Eadem quoque Sacra Cōgregatio diſtrictè perhibet, ne loca per obitū monialium intra numerum decedentium, pro tempore vacatura, cuiquam puellæ ad habitū regularem recipiendæ concedantur, neque promittantur, niſi ſequuta vera, & reali illorum vacatione, atque ita demū, & nō antea de eis diſponi, ac in monialis demortuæ locum, promiſſionem, aut receptionē in Capitulo ſeu quouis alio modo fieri iubet, dūmodo tunc temporis puella ipſa recipienda, & ætatē habeat idoneam, & ceteras qualitates requiſitas; quibus etiā præditas eſſe debere vult eas puellas, quæ ſupra numerū recipiendæ ſunt iam tunc, cum eis loca vel promittuntur, vel dantur: ſi quid verò contra à quoquam fieri cōtigerit, irritum, & inane, ac nullius roboris, & momēti fore, & eſſe decernit. Ac nihilominus Abbatiſſas, Prioriſſas, & alios quoſcumque Monaſteriorū ſuperiores, qui cuiuſuis puellæ receptioni, vel admiſſioni, aut locorū vacaturorū promiſſioni, ſeu conceſſioni aduerſus præſentis Decreti diſpoſitionē conſenſerint, priuationi vocis actiuæ, & paſſiuæ, aliiſq. arbitrio eiuſdem Congregationis infligendis pęnis obſtrictas, & obnoxias fore declarat, ſaluis etiam ſemper, & in ſuo robore permanentibus alijs quibuſcūque ipſius Congregationis Decretis aliàs latis, præſenti Decreto non contrarijs, præſertim circa monialium admiſſionē, & receptionē ad habitū, & profeſſionem, & circa eleemoſynarum depoſitionem, ſolutionem, & erogationem in bona ſtabilia, quibus nullatenus derogare vult, & intendit. Romæ die 6. Menſis Septembris M. DCIIII.

Alex. Card. Florentinus.

Berlingerius Gypſius Secret.

Romæ ex Typographia Cameræ Apoſtolicæ. M. DCIIII.

MONTES PIETATIS.

Congruit titul. de vſuris. Leo. X.

PRÆTER Summiſtas, ſciendum eſt, Montes Pietatis licitos eſſe, & contrarium prædicantes excommunicationis latæ ſententiæ pęnam incurrere Leonis X. Conſtitutione caueri in Bullario fol. 189. incip. Inter multiplices, & infrà.

Sacro approbāte Concilio declaramus, & definimus, Mōtes Pietatis antedictos per Reſpublicas inſtitutos, & authoritate Sedis Apoſtolicæ hactenus pbatos, & confirmatos, in quibus pro eorū impenſis, & indemnitate aliquid moderatum, ad ſolas miniſtrorum impenſas, & aliorum rerum ad illorū cōſeruationem (vt præfertur) pertinentium, pro eorum indemnitate dumtaxat vltrà ſortem

ſortem abſque lucro eorundem Montium, recipitur, neque ſpeciem mali præferre, nec peccandi incentiuum præſtare, neque vllo pacto improbari, quinimo meritorium eſſe, ac laudari, & probari debere, tale mutuũ minimè vſurarium putari, liceteq; illorum pietatem, & miſericordiam populis prædicare, & cum indulgentijs à Sancta Sede Apoſtolica eam ob cauſam conceſſis; Ac deinceps alios etiam ſimiles Mõtes cum Apoſtolicæ Sedis approbatione erigi poſſe. Multo tamen perfectius, multoq; ſanctius fore, ſi omninò tales Montes gratuiti conſtituerentur, hoc eſt, ſi illos erigentes, aliquos cenſus aſſignarent, quibus ſi non omni, ſaltem vel media ex parte huiuſmodi Montiũ miniſtrorum ſoluerentur impenſæ, vt ad leuiorem æris ſoluendi porportionem medio hoc, pauperes grauari contingat, ad quos cum huiuſmodi cenſus aſſignatione, pro impenſarum ſupportatione erigendos, Chriſti fideles maioribus indulgentijs inuitandos eſſe decernimus. Omnes autẽ religioſos, & Eccleſiaſticas ac ſeculares perſonas, qui cõtra præſentis declarationis, & ſanctionis formam de cetero prædicare, ſeu diſputare, verbo, vel ſcriptis auſi fuerint, excommunicationis latæ ſententiæ pœnam priuilegio quocumque non obſtante incurrere volumus. Non obſtantibus, &c. Datum Romæ in publica ſeſſione in Lateranen. Sacroſancta Baſilica ſolemniter celebrata, anno Incarnationis Dominicæ 1515. quarto Nonas Maij, Pont. noſtri anno tertio.

Nauar. in Manuali Confeſſ. cap. 17. n. 213. & Ioan. Lup. in repetit. c. nauiganti, Commentario 3. §. 3. de vſuris, fol. 117. & alii hanc Conſtitutionem declarant, & extat tractatus Card. Caiet. de Monte Pietatis.

MVNERVM LARGITIO REGVLARIBVS VTRIVSQVE ſexus interdicta.

PRÆTER Summiſtas, ſciendum eſt, quod extat Conſtitutio S. D. N. D. Clementis VIII. de largitione munerum vtriuſque ſexus regularibus interdicta publicata Romæ die 2. Iulij, 1594. tenoris ſequentis.

Religioſæ Congregationes, ab inſigni ſanctitate viris Spiritus Sancti afflatu inſtitutæ, tantas Eccleſiæ Dei vtilitates omni tempore attulerunt, vt ad eas conſeruandas, & inſtaurãdas Romani Pontifices prædeceſſores noſtri, magnã iure optimo diligẽtiam ſemper adhibuerint. Nam cum ea ſit rerum humanarum conditio, & natura, vt etiã quæ optimè fundata, & conſtituta ſunt, partim hominum imbecillitate, & ad malũ procliuitate, & partim Dęmonis aſtutia, paulatim deficiant, ac niſi cura peruigili ſuſtententur, in deterius prolabãtur; Idcirco Summorum Pontificum vigilantia, magnoperè laborauit vt Regulariũ Ordinũ diſciplina, aut labefactata in priſtinũ ſtatũ reſtitueretur, aut ſalutaribus Conſtitutionibus cõmunita, integra, atque incolumis permaneret. Quorum nos veſtigiis pro eodem officij munere inſiſtere, & Paſtoralem illorũ ſollicitudinem (quantum) diuina adiutrice gratia, cupimus imitari. Quare ne ex muneribus, quæ à plurib. Religioſæ vitæ profeſſoribus, ex Chriſti patrimonio, quibuſuis hominibus quauis ex cauſa ſæpè tribuuntur, grauia incommoda, & mala, etiam boni ſpecie exiſtẽt, præcauere ſtudentes, hac noſtra perpetuò valitura Conſtitutione vniuerſis, & ſingulis cuiuſcũque Ordinis Mendicantium,

vel

Digitized by Google

vel non Mendicantium bona immobilia, & redditus certos ex indulto Apoſtolico poſſidentium, vel non poſſidentium, ſeu cuiuſuis Congregationis, Societatis, & inſtituti (nō tñ Militiæ) Regularibus perſonis vtriuslibet ſexus, omnem, & quamcumque largitionem, & miſſionem munerum penitus interdicimus. Sub qua prohibitione comprehendi volumus omnia, & ſingula Capitula, Conuentus, & Congregationes, tā ſingulorum Cõuentuum, Monaſteriorum, Prioratuum, Præpoſiturarū, Pręceptoriatuū, Domorum, & Locorū, quā Prouincialia, aut Generalia cuiuslibet Prouincię, ſiue vniuerſi Ordinis, Societatis, aut Inſtituti: eorumq. vel earum Camerarios, Cõmiſſarios, & quoſcumque Officiales, & ſingulares perſonas: Ipſos etiam Ordinū, Congregationum, & Societatum huiuſmodi Superiores, quaſcūque dignitates obtinētes, etiam Generales, & Prouinciales, Magiſtros, Miniſtros, & quocumque nomine Pręfectos, necnon Conuentuum, Monaſteriorum, Prioratuum, Præpoſiturarum, Præceptoriarum, Domorum, & Locorum quorumcumque, Abbates, Priores, Præpoſitos, Præceptores, etiam maiores Guardianos, Miniſtros, Rectores, atque Abbatiſſas, & alio quouis titulo Præſidentes, tam ipſis Regularibus, quam Locorum Ordinariis, ſeu quibuſuis Superiorib. ſubiectas vtriuslibet ſexus ad vitam, vel ad tempus deputatos, adeo, vt nemo vnquam eorum, vel earum, directè, vel indirectè, palam, vel occultè, tam communi, quam particulari, & proprio nomine, etiam ſub quouis Statuti, vel Cõſuetudinis, ſeu verius corruptelæ, aut alio prætextu, vel quacumque cauſa, niſi in Generali Capitulo, aut alia Generali Congregatione re matura diſcuſſa, vnanimi conſenſu omnium, Superiorumq. permiſſa cauſa approbata fuerit, quidquam tale attentare valeat.

Id autem ita abſolutè, & generatim vetitum intelligatur, vt neque omninò fas ſit, quidquā donare, tam ex fructibus, redditibus, & prouentibus collectis, vel cõtributionibus, aut oblationibus, ſiue eleemoſynis, aut ſubſidijs certis, vel incertis, ordinarijs, ſeu extraordinarijs, menſæ, ſeu maſſæ cõmunis vel cuiuſuis Fabricæ, & Sacriſtiæ, quorum bona communiter, vt præfertur, adminiſtrātur, ſeu quæ rationibus reddendis ſunt obnoxia, quam ex pecunijs, etiam quæ à ſingulis quouis modo acquiſitæ in commune conferendæ omninò ſunt. Nec ſi per viam voluntariæ contributionis in commune congregantur. Nec ſi forſan priuatim, & nominatim cuilibet Religioſo ſuis Superioribus, vel à pprijs affinibus, propinquis, familiaribus, amicis, aut beneuolis, vel à piis Chriſti fidelibus, ēt eleemoſynæ, aut caritatis, & illius propriæ perſonæ intuitu attributæ, ſeu quoquomodo per quēlibet religioſum ſuo Monaſterio, Domui, aut Loco acquiſitæ eiq. vt ad libitum de eis diſponat per Superiores conceſſę fuerint: præterquam leuiora eſculenta, aut poculenta, ſeu ad deuotionem, vel Religionem pertinentia munuſcula, communi tantum, nūquam verò particulari nomine, (vbi Superiori de conſenſu Conuentus videbitur) tradenda.

Sed, & huiuſmodi miſſiones munerum ipſis Religioſis vtriuslibet ſexus non ſolum per ſe, verum etiam per alios, tam directè, quam indirectè prohibitas, declaramus.

Neque verò quiſpiam ab hac generali prohibitione ſe excuſare valeat, ēt ſi munera miſerit, cuiuis perſonæ laicali, vel Eccleſiaſticæ, cuiuſcumque ſtatus, gradus, dignitatis, ordinis, vel conditionis, & quauis non ſolum mundana, & Ducali, Regia, Imperiali, verum etiam Eccleſiaſtica, & Põtificali, aut alia maiori, etiam S.R.E. Cardinalatus dignitate fulgenti, ēt proprio loci Ordinario, etiā ex cauſa, & occaſione benedictionis, vel ſuſceptionis habitus Regularis, tonſu-

tonſuræ,aut Profeſſionis monialium, tam ſibi ſubditarum, quam nō ſubditarum,aut ipſi etiam proprio Ordinis,vel Cōgregationis Protectori, Viceprotectori,Generali,vel Prouīciali,aut cuiuſuis Monaſterij, Prioratus,Domus,aut cuiuslibet alterius loci Regularis ſuperiori, aut alio quocumque officio, munere,aut dignitate fulgēti,vel cuicumque etiā ſimplici,& particulari Religioſo,ita vt inter ipſos quoque Religioſos (ne praua ambitione impulſi pro conſequēdis in ſua Religione gradibus, & dignitatibus alter alterius gratiam, aut beneuolentiam aucupetur) quæcumque largitio, aut donatio munerum (niſi rerum minimarum,de licentia expreſſa, & in ſcriptis Superiorum) ſit penitus interdicta.

Inſuper prohibemus,ne vnquam eiſdem Regularibus liceat vllas pecunias quoquomodo erogare in alicuius ēt benefactoris,aut Protectoris,vel ordinarij honorem,etiā occaſione tranſitus,vel primi ingreſſus,aut ad beneficiorum acceptorum memoriam,gratiq. animi teſtificationem, ſeu pro prædictis perſonis quauis authoritate,vel dignitate fungētibus honorificè,lautè,& opiparè excipiendis,ſeu pro quibuſuis conuiuijs eiſdē,aut cuiuis alteri quacunque occaſione,vel cauſa exhibendis, vel pro cōmeſſationibus, aut compotationibus quibuſuis perſonis, tā eiuſdē Ordinis Cōgregationis, Monaſterij. Domus aut loci,quā extraneis largiendis,aut pro exhibendis ſpectaculis etiā pijs intra Eccleſias,Monaſteria,& Domos ſacras,ſeu pias, vel extra eas,in quibuſuis publicis,aut priuatis factis,aut profanis locis,etiā vbi Sanctorū,& Sanctarum vita, aut res pie geſtæ,etiā in memoriā Paſſionis Dominicæ populis ſpectandæ proponuntur, aut aliàs in prædictis, ſiue in quibuſuis rebus ſuperuacaneis ad pōpam,& oſtētationem,aut ad oblectationem,vel paucorum lucrum,& priuata commoda quomodolibet pertinentibus,niſi re ipſa pro diuino cultu,& veris Chriſti pauperū indigentijs, ſeruitio in hoc caritatis Ordine, & habita neceſſitatis ratione,de conſilio,& conſenſu Superiorum ſubleuandis,aut aliàs in reb. licitis,& per Capitulū Generale,aut Prouinciale nō prohibitis, vel taxam ibi forſan præſcriptam non excedentibus,ſumptus huiuſmodi fiant.

Declarantes tamen per hæc laudabilem,& Apoſtolica doctrina ſacriſq. Canonibus cōmendatam hoſpitalitatem,pręſertim erga pauperes,& peregrinos nequaquā imminui,aut prohiberi. Quinimmo ſi qui redditus ad id,vel ex fūdatione,vel ex inſtitutis,ſtatutis,aut conſuetudinibus aliquorū Monaſteriorū, Ordinum,aut Regulariū huiuſmodi locorū,aut ex teſtatorum, vel donātium voluntatibus ſiue aliàs applicati aut donati ſunt,eos omninò(vt decet)integre in vſus pios hoſpitalitatis huiuſmodi erogādos eſſe, & præſertim in monaſterijs, ſeu locis deſertis, & laicorum ædibus longius remotis; vbi tamen pauperum,& verè egenorum ratio in primis habeatur.

Si quos verò ditiores, occaſione tranſitus, ſiue aliàs ex deuotionis, aut neceſſitatis cauſa eò diuertere contigerit,eos ſane deceret, Refectorio communi cum Religioſis, menſaq. & ferculis communibus, nequaquā à ceteris diſtinctis contentos eſſe. Verum omninò ipſi Regulares in hoſpitibus huiuſmodi potentioribus excipiendis ita ſe gerant,vt eis frugalitas, & paupertas religioſa prorſus eluceat.

Pari etiam ratione diſtrictè inhibemus, ne quiſpiā ex prędictis laicus, aliàs quam vt ſuperius dictum eſt,vel Clericus ſecularis,vel regularis quocūque honore,pręeminentia,nobilitate,aut excellentia, ēt S.R.E. Cardinalatus dignitate præditus,ēt Protector Vice protector,loci Ordinarius, Prelatus Generalis,

Gg Prouin-

Prouincialis aut Monaſterij, Domus vel loci cuiuslibet ſuperior, eorumue affines, propinqui, familiares, aut miniſtri vtriuslibet ſexus, quicquam cõtra hãc ſuperius expreſſam prohibitionem recipiant.

Quod ſi vel ab aliquo particulari Religioſo, vel ſuperiore quopiã Generali, Prouinciali, aut alio quocumque officio fungente, aut à Conuentu, Capitulo vel Congregatione, ſiue ab vniuerſo ordine, & Religione quidquam receperint; id quod acceperint ſuum non faciant. Verum ipſo facto abſque aliqua monitione, Iudicis decreto, ſententia, aut declaratione ad illius reſtitutionem omninò in vtroque foro teneantur adeo vt reſtitutione ipſa realiter non facta, neque etiam in foro conſcientiæ abſolui poſſint.

Hanc autem reſtitutionem fieri volumus non priuatim ei religioſo, qui donauit, ſed ei Monaſterio, Domui, vel alteri loco, de cuius bonis facta eſt largitio, vel ſi non de eius bonis datum eſt, in quo idem Religioſus donans profeſſionem emiſit, vel ſi nomine totius Capituli, Conuentus, aut Congregationis, vel vniuerſi Ordinis, ſeu Religionis donatio facta extiterit, pariter communi menſæ, aut maſſæ cuius nomine donatum fuerit, accepta munera reſtituãtur: ita vt nec qui donauit, nec Conuentus, Capitulum, Congregatio, Ordo, aut Religio, cui reſtitutio facienda eſt, illam remittere, & iterum condonare, aut recipientem ab obligatione reſtituẽdi eximere, vel vt in pauperes eroget, concedere quoquo modo poſſit.

Quod ſi quis ex ſupradictis Regularibus vtriuslibet ſexus cuiuſcumque gradus, ordinis, dignitatis, ac vbilibet locorum exiſtentibus coniunctim, cum ceteris, ſeu diuiſim noſtrarum huiuſmodi prohibitionum, ſtatutorum, ordinationum, iuſſionum, decretorum, mandatorum tranſgreſſor fuerit: ſtatuimus, vt omnibus, & ſingulis per eum obtentis dignitatibus, gradibus, muneribus, & officijs eo ipſo priuatus, ac ad illa, & alia ſimilia, vel diſſimilia in futurum obtinẽda inhabilis perpetuò, & incapax, ac perpetua infamia, & ignominia notatus exiſtat. Et præterea priuationem vocis actiuæ, & paſſiuæ abſque vllo Superioris decreto, aut miniſterio ipſo facto incurrat, necnon vltra huiuſmodi pœnas, etiam tamquam contra furti, & ſimoniæ criminum reum, tã per viam denunciationis, accuſationis, aut querelæ, quam etiam ex officio procedi, & inquiri, condignisq; ſupplicijs, affici debeat.

Pœnis alijs à iure ſtatutis, ac per aliàs Conſtitutiones Apoſtolicas, aut propria cuiuſuis Ordinis Cõgregationis, Monaſterij, Domus, aut loci, ſtatuta, vel conſuetudines contra perſonas aliquid prẽmiſſorum committentes forſan decretis, & inflictis, nihilominus in ſuo robore permanſuris.

Quocirca vniuerſis, & ſingulis modernis, & pro tempore exiſtentibus locorum ordinarijs, eorumque Vicarijs, & Officialibus, nec non quorumcumque Ordinum, Prioratuum, Monaſteriorum, & Domorum Superioribus etiã Generalibus, ſeu Prouincialibus, ceteriſq; ad quos ſpectat, per Apoſtolica ſcripta mandamus; quatenus ipſi, & eorum ſinguli quantum ad eos pertinet, curent omni ſtudio, diligentia, authoritate, & vigilantia præſentem Conſtitutionem firmiter, & inuiolatè obſeruari, & contra inobedientes, vel tranſgreſſores condignis pęnis animaduerti. Eoſdem inobedientes, necnon cõtradictores quoſlibet, & rebelles per opportuna iuris, & facti remedia appellatione poſtpoſita compeſcendo, inuocato etiam ad hoc (ſi opus fuerit) auxilio brachij ſecularis.

Non obſtantibus Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis dictorumq; Monaſteriorum, Prioratuum, Domorum, Locorum, necnõ Ordinum,

Congre-

Congregationum, Collegiorum, iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & cõſuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & literis Apoſtolicis quorumcumque tenorum exiſtant, per quæ præſentibus non expreſſa, vel ad verbum non inſerta effectus præſentis noſtræ Cõſtitutionis impediri quomodolibet valeat, vel differri, & de quib. quorumque totis tenoribus habenda ſit in noſtri literis mentio ſpecialis. Quæ omnia quatenus præmiſſis in aliquo aduerſentur, prorſus tollimus, & abrogamus, ceteriſq. contrarijs quibuſcumque.

Volumus autem, vt præſentes literæ in valuis S. Ioan. Lateranen. & Principis Apoſtolorum de Vrbe Baſilicarum, & Acie Campi Floræ publicentur, affixis inibi earum exemplis, & dimiſſis. Quodque earum exempla, ſeu illorum copia in libris quorumcũque Statutorum prędictorum Monaſteriorum, Prioratuum, Collegiorum, Domorum, Ordinum, & Congregationũ (quo ad Moniales, in vernaculum, & vulgarem cuiuſque Religionis ſermonem verſa) & à loci Ordinario, qui id quam primum fieri curet, ſubſcripta inſerantur, & ſaltem quotannis in Capitulis ſiue Cõgregationibus cuiuſque earum alta, & intelligibili voce legantur. Et nihilominus poſt ſexaginta dies à die publicationis (vt præfertur) in Romana Curia facienda vnumquemque citra Montes, vltra Montes verò poſt quatuor menſes, perinde arctent, & afficiant, ac ſi cuique perſonaliter intimatæ, & per eos iuratæ fuiſſent.

Quoque earum tranſumptis etiã impreſſis manu Notarij publici ſubſcriptis & ſigillo perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ obſignatis, eadẽ prorſus in iudicio, & extra illud vbiq. adhibeatur fides, quæ adhiberetur eiſdẽ præſentibus, ſi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtrorũ interdicti, prohibitionis, declarationis, inhibitionis, ſtatuti, mãdati, ſublationis, abrogationis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius. ſe nouerit incurſurum. Dat. Romæ in Monte Quirinali. Anno Incarnationis Dominicę, Milleſimo, quingenteſimo nonageſimo quarto, Tertiodecimo Cal. Iulij, Pontificatus Noſtri Anno Tertio, pro declaratione eius Conſtitutionis vide Sorbum in Compendio priuilegiorum Mendicantium, in verbo, Dare.

INDVLGENTIAE.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt quod vltra diſpoſitas per ſacros Canones, & decreta Conc. Trid. ſeſſ. 15. in fine in decreto de Indulgentijs, & ſeſſ. 21. c. finali, exſtat Conſtitutio Pij V. Reuocatoria indulgentiarum, pro quibus conſequendis manus adiutrices ſunt porrigendæ tenoris ſequentis.

Bulla S. D. N. D. Pij Diuina prouidentia Papæ V. Reuocatoria omnium Indulgentiarum, etiam perpetuarum, pro quibus conſequendis manus adiutrices ſunt porrigendæ, & quæ quęſtuandi facultatem quomodolibet continent.

Pius Epiſcopus Seruus Seruorum Dei, ad perpetuam Rei memoriam.

ETSI Dominici gregis ſaluti ſemper intẽti, ſingulis cum humilitate poſcentibus ea benignè cõcedere Nos, & Prędeceſſores noſtri ſtuduerint, per quę

peccatorũ mole depoſita ſalus ipſis ſuccedat,& hoſtis humani generis ſeruitute ereptas animas lucri faciant Altiſſimo,qui eas nobis ſua bonitate cõmiſit. id tamen propẽſiori ſtudio nos præcauendũ eſſe cẽſemus , ne cuiuſuis Indulgentię remiſſionis, vel facultatis obtentu, Chriſti fideles procliuiores ad illicita in poſterũ cõmittenda reddantur, aut facilitas veniæ eis peccandi tribuat incentiuum,& exinde Clauiũ authoritas reducatur in contemptum,& Chriſti fideles quam plurimum ſcandalizẽtur. Sane cum ad auditum noſtrum ex diuerſis Mundi partibus quam plurimæ quærelæ perlatę fuerint,quo vigore diuerſarũ indulgentiarum,& facultatum per prædeceſſores noſtros,ac ẽt nos,vel authoritate noſtra tam fabricæ noſtræ Baſilicæ Principis Apoſtolorum , & Eccleſiæ S. Ioan. Lateranen. de Vrbe ipſiuſq. Eccleſiæ, Necnon S. Ioannis, & S. Lazari Hieroſolymitani ac S. Spiritus in Saxia,& S. Ioannis Lateranen ac S. Iacobi, incurabiliũ de eadẽ Vrbe, Nec non S. Elmi,& S. Bouis,ac S. Gotardi,& s. Leugozoni,nec non S. Nicolai,& Bernardi Montis Iouij,necnon S. Leonardi, ac S. Marthæ,nec non Sanctiſs. Crucifixi Syracuſanen. ac S. Mariæ de Mõteferrato,hoſpitalibus,ac ẽt S. Sebaſtiani prope, & extra muros dictæ Vrbis Necnon s. Antonij de s. Antonio Vienen. diœc.& redẽptionis captiuorum Nuper Neapoli inſtituto Monaſterijs,illorũq. ac diuerſis alijs Eccleſiis, Monaſteriis, Hoſpitalibus, Militiis, confraternitatibus, ſocietatibus,& piis locis,conceſſarũ multi quæſtores ex eiſdem indulgentiis; lucrum temporale tantũ quærentes nominibus fabricę, Eccleſiarum, Hoſpitaliũ, Monaſteriorum, militiarum, cõfraternitatũ, ſocietatũ , & piorum locorum prædictorum in diuerſis Ciuitatibus & diœc. quæſtus facere, confratres deſcribere, cappellas, & oratoria erigere, illiſq. erectis Indulgentias huiuſmodi cõicare , & in diuerſis gradibus à iure prohibitis diſpenſare,ac plura etiam concedere, quã eis vigore facultatũ prædictarum licitum ſit,ipſiq. lucro intenti,pecuniaſq. potius,quam Chriſti fidelium ſalutẽ quærentes, ac eiſdẽ indulgẽtiis ſic abutentes, quæſtum ex illis particularem facere conantur, varioſq. & diuerſos quæſtores commiſſarios, procuratores, receptores, theſaurarios, factores, nũcios,& alios miniſtros,cõſtituere,qui non ſolum ſupradicta,ſed ẽt plura alia eis numquam conceſſa facere,& concedere; Necnon locorũ ordinarios, illorumq. in ſpiritualibus Vicarios generales,& Officiales,ac miniſtros, eccleſiarumq. & ordinũ Prelatos, Superiores,& perſonas quæſtus huiuſmodi impediẽtes cenſuris eccleſiaſticis innodare.& aliàs in plurib. grauiter excedẽtes in diuinæ maieſtatis offenſam, ac ſuarum,& Chriſti fideliũ animarũ perniciem,ac ordinariorũ perturbationem,& piarum mentium ſcandalũ, præſumunt; Nos qui Deo propitio Gregis Dominici,meritis licẽt inſufficientibus, Curam gerimus, & illũ ſpiritualis Theſauri dargitione cupimus ipſi Deo reddere acceptabilẽ, ex præmiſſis,& aliis rationabilibus cauſis animum noſtrum mouentibus, felicis recordationis Calixti IV. Clemẽtis VII. Pauli III. Iulij ſimiliter III.& diuerſorum aliorũ Romanorum Pontificũ prædeceſſorũ noſtrorũ veſtigiis inhærẽtes , motu proprio nõ ad alicuius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiã,ſed de mera nr̃a volũtate,& deliberatione omnes,& ſingulas Indulgentias,etiã perpetuas,& peccatorum remiſſiones, fabricæ,& eccleſiæ huiuſmodi,nec non S. Ioan. Hieroſolymit. ẽt pro conſtructione,& ædificatione illius nouæ Ciuitatis,prædictis in quibuſuis aliis Hoſpitalibus, Monaſteriis, Eccleſiis, Domibus, Militiis, Ordinibus, ẽt Mẽdicantium Congregationib. Confraternitatibus,& Vniuerſitatibus,& piis locis,illorumq. Ordinibus, Capitulis, Conuentibus, Magiſtris, Superioribus, &

tam

tam ſæcularibus,quā quorumuis etiam mendicantium ordinum Regularibus perſonis tam ſingulariter, quā vniuerſaliter per quoſcumque Romanos Pōtifices prędeceſſores noſtros,ac etiā,nos ſub quibuſcumque tenoribus,et formis, ac cum quibuſuis clauſulis, & decretis, etiā motu proprio,& ex certa ſcientia, ac ex quibuſuis etiam vrgentiſſimis cauſis, etiam cauſa redemptionis captiuorum,& aliàs quolibet conceſſis,pro quibus cōſequendis manus ſunt porrigendæ,adiutrices,& quæ quæſtuandi facultatem qūolibet continēt,illarum oīum tenores,formas,derogationes,et decreta pręſentibus pro expreſſis habētes authoritate Apoſtolica tenore pręſentium perpetuò reuocamus,caſſamus,irritamus, & annullamus,ac viribus vacamus. Et inſuper perpetuò hac noſtra valitura Conſtitutione decernimus,quod ex nunc de cetero ſub indignationis noſtræ pœna prætextu indulgentiarum,& facultatum per quoſcūque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac nos,& Sedem Apoſtolicam,etiam motu ſimili,ac Sedis Apoſtolicę legatos,& aliàs qūolibet conceſſarū & quas à nobis & ſede prædicta in poſterū verbo,literis,aut quauis alia ſcriptura,et manu noſtra ſignata ; etiam cum clauſula quod ſola ſignatura ſufficiat, etiam in fauorē fidei,aut cruciatę ſanctæ,vel cuiuſcumque alterius piæ cauſæ,etiam priuilegiatę concedi qūolibet cōtigerit,nullus quauis etiam Epiſcopali, Archiepiſcopali,& Patriarchali aut maiori dignitate,etiam Cardinalatus honore,ſeu etiam Regali,vel temporali excellētia præfulgeat,audeat,vel pręſumat quæſtus facere,aut nuncios,quæſtores,commiſſarios,theſaurarios,receptores pro illis recipiendis in dictis hoſpitalibus, Eccleſijs,domibus,monaſterijs,militijs, & alijs ſupra nominatis,vel pro eis,aut illorū nominibus alibi conſtituere, & deputare,niſi ex ſpeciali licentia, & ex certa ſciētia noſtris, & Romani Pontificis pro tempore exiſtētis de qua per literas noſtras,et eiuſdem Romani Pontificis pro tempore exiſtētis; locorum ordinarijs,vel eorum in ſpiritualibus,vicarijs,ſeu officialibus derogationē pręſentis noſtræ Conſtitutionis illius tenore de verbo ad verbum inſerto expreſſe continentes, nos enim ex nunc irritū decernimus, & inane quidquid ſecus ſuper his à quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari,conſtare debeat. Mandantes in virtute ſanctæ obedientiæ omnibus, & ſingulis veneralibus fratribus noſtris Patriarchis Primatibus,Archiepiſcopis,& Epiſcopis,quatenus,in ciuitatib. & diœc.ſuis pręſentes noſtras literas publicare,& obſeruare debeant,roganteſq; oēs,& ſingulos principes ſeculares, & alios dominos, magiſtratus tēporales, eiſque per viſcera miſericordiæ Domini noſtri Ieſu Chriſti in remiſſionē peccatorū ſuorū iniungentes, quatenus in premiſſis eiſdē Patriarchis, Primatibus, Archiepis, & Epis aſſiſtant,& ſuū auxiliū, & fauorē præſtent cū auxilio brachij ſecularis. Non obſtātibus præmiſſis,ac quibuſuis Apoſtolicis,necnon in Prouincialibus & Synodalib. concilijs editis Generalibus,vel ſpecialibus,Cōſtitutionibus, & Ordinationibus, necnon fabricæ Eccleſiæ Hoſpitaliū,Monaſteriorum,Militiarū confraternitatum,ordinum,Capitulorum, conuētuū,aliorumque locorum prædictorum,& quorumuis illorum mēbrorum,eccleſiarum,etiā Cathedraliū,& Metropolitan. etiam iuramēto,confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis,ſtatutis,& conſuetudinibus,ſtabilimētis,vſibus, & naturis,priuilegiis quoq.indultis,& literis Apoſtolicis illis,& pręſertim Sancti Ioannis, & Sancti Lazari, ac Sancti Spiritus in Saxia Hoſpitalibus. Nec non Sācti Antonii, de Sācto Antonio, & Sāctorū Nicolai,& Bernardi mōtis Iouii monaſteriis, ipſorumque monaſteriorum Hoſpitalibus,ſingulorumq. eorum

couentibus ſuperioribus, & perſonis præfatis per quoſcumque Roman. Pontifices prædeceſſores, ac Nos, & Sedē Apoſtolicam ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis ēt derogatoriarum derogatorijs, alijſq. efficacioribus, & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus, & alijs decretis etiã metu ſimili, & ex certa ſcientia, ac quauis etiam Imperiali, vel Regali conſideratione, vel inſtantia, & aliàs quõlibet conceſſi, approbatis, & innouatis, quibus omnibus etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione de illius, eorumq. totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, indiuidua, & expreſſa, non autem per clauſulas generales idē importantes mentio, ſeu quęuis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſeruãda foret, tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum nihil penitus omiſſo, & forma illis tradita obſeruata inſerti forent, prębentibus pro ſufficienter expreſſis, habentes, motu, ſciētia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus ſpecialiter, & expreſsè derogamus, & ſufficiēter derogatum eſſe volumus, contrarijs quibuſcũque. Aut ſi aliquibus communiter vel diuiſim ab Apoſtolica ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi vel excõmunicari non poſſint per literas Apoſtolicas nõ facientes plenã, & expreſſam, ac de verbo ad verbũ, de indulto huiuſmodi mentionem. Volumus autē quod præſentes literæ in Cancellaria noſtra Apoſtolica, & Acie Cãpi Florę de more publicentur, & in Conſtitutione perpetuò valitura deſcribantur. Et quia difficile foret, eaſdem præſentes ad ſingula quęque loca deferri, volumus, & etiam declaramus quod earũ trãſumptis, etiam impreſſis, manu alicuius Notarij ſubſcriptis, ac alicuius ſigillo Prælati munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ adhiberetur ſi originaliter forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ reuocationis, caſſationis, irritationis, annullationis, decreti, mãdati, inìunctionis, derogationis, volũtatis, & declarationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attētare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo quingenteſimo, ſexageſimo ſexto. Sexto Idus Februarij, Pontificatus Noſtri Anno ſecundo.

Cæſ. Glorierius.

H. Cumyn.

Regiſtrata apud Cæſarem Secretarium.

Anno à Natiuitate Domini Milleſimo quingenteſimo ſexageſimo ſeptimo, indictione decima. Die verò Decima ſeptima menſis Februarij, Pontificatus Sanctiſſimi in Christo Patris, & D.N.D. Pij Papæ V. Anno ſecundo, retroſcriptæ literæ Apoſtolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valuas Cancellariæ Apoſtolicæ, & Acie Campi Floræ. Per nos Antonium Clerici, & Ioannem Andream Rogerium præfati S.D.N. Papæ curſores.

Scipio de Octauianis Magiſter curſorum.

De reuocatione indulgētiarum confraternitatum, & illarum aggregationis forma vide Clem. VIII. & Pauli V. ſupra in verbo Confraternitates. De reuocatione, & noua conceſſione indulgentiarum extat ſequens Conſtitutio Pauli Papæ V. ad perpetuam rei memoriam Clem. VIII. Romanus Pontifex, &c.

Paulus

Paulus Papa V. ad perpetuam rei memoriam.

ROmanus Pontifex in Beati Petri Sede conſtitutus, cui inter alia cęleſtis Indulgentiarum theſauri diſpenſandi cura incumbit, ſolicitè proſpicere debet ac ſolerter, vt huiuſmodi Indulgentiarum diſpenſatio, & vſus ad Dei gloriam, & animarum ſalutem pręcipuè dirigatur, & ne ex illarum multiplicitate confuſio, aut inanis interpretatio exoriatur. Proinde cum fel. rec. Clemens Papa VIII. Prædeceſſor noſter magna cum diligentia, & ſolicitudine procurauerit abuſus, & corruptelas, tum in communicando Indulgentiarum theſauros, tum in modo illo recipiendi irreptos tollere, & propterea ſua quadam Conſtitutione formam aggregandi, inſtituendi, et rectè adminiſtrandi Societates, & Confraternitates præſcripſerit, licèt morte præuentus hanc piam eius voluntatem ad finalem executionem deducere, neque, vt cogitauerat, circa Indulgentias à pleriſq. Romanis Pontificibus Prędeceſſoribus, Religionibus, & Ordinibus Monaſticis, & Mendicantibus diuerſis temporibus conceſſas aliquod deliberare potuerit. Nos, qui nullis noſtris meritis, ſed ſola Dei benignitate ad ſummi Apoſtolatus officium vocati ſumus, ſuſceptum à tanto Pontifice Pium hoc opus ad optimum finem perducere cupientes, vbi primum Catholicæ Eccleſiæ regimen ſuſcepimus, Venerabilibus Filiis noſtris S. R. E. Cardinalibus ad hoc opus à dicto Clemente Prædeceſſore deputatis, de quorum numero tempore ipſius Clementis Prædeceſſoris eramus, iniunximus, vt in illo opere ad vlteriora progrederentur, & Indulgentias Regularibus conceſſas recognoſcerent, iiſq. recognitis rem nobiſcum communicarent. Cum itaque præfati Cardinales priuilegia, conceſſiones, & gratias prædictis Religionibus, & Ordinibus conceſſas diligenter inſpexerint, & examinauerint, ac eorundẽ Ordinum Superiores, & Officiales pluries audiuerint, ac circa eaſdem Indulgentias varia dubia, & incertitudines, & cõfuſiones adeſſe compererint, & ex iudicio eorũdem etiã Regularium, vel aliquorũ ex illis nobis propoſuerint valde expedire, pro eorũ maiori ſecuritate, & beneficio, vt indulgentias ipſis Religionibus, & Ordinibus ad inſtar, vel per communicationem, aut alio modo hactenus cõceſſas annullaremus, & reuocaremus, ac alias particulares illis cõcederemus. Nos matura ſuper hoc cõſultatione præhabita, cupientes perſonis Regularibus quibuſcũque quorũuis Ordinũ, iam Monaſticorũ, q̃ Mẽdicantium ſpirituale ſolatiũ, & iuuamẽ afferre, infraſcriptas Indulgentias, quas perſonis Regularibus intra clauſtra, aut extra, cum licentia tamẽ ſuorũ Superiorum legitima de cauſa illis conceſſa degentibus tantũmodo ſuffragari debere declaramus, cocedẽdas duximus. Omnibus igitur Chriſti fidelibus, qui canonicè, & iuxta ordines cuiuslibet Religionis, & Cõſtitutiones Apoſtolicas habitum regularem à legitimis Superioribus cauſa profitẽdi in illo ſuſceperint, die primo eorum ingreſſus ipſam Religionem, ſi verè pęnitentes, & confeſſi Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramẽtum ſumpſerint, Plenariam; Ac cuilibet Nouitio, qui pęnitẽs, & confeſſus, ac Sacra Cõmunione refectus poſt completum probationis annum profeſſionem emiſerit, etiam Plenariam; Necnon cuilibet Religioſo intra clauſtra ſui Monaſterii viuẽti, q in feſto principali ſui Ordinis cõfeſſus, & ſacra Cõmunione refectus fuerit, aut Miſſã recitãs pro Chriſtianorũ Principũ cõcordia, hæreſum extirpatione, Romani Pontificis ſalute, ac Sãctę Matris Eccleſię exultatione, pias ad Deum preces effuderint, ẽt Plenariam,

In cuiuslibet verò mortis articulo, ſi pariter verè pœnitens, & confeſſus, ac ſacra Communione refectus, vel quatenus id facere nequiuerit, ſaltē contritus nomen Ieſu ore, ſi potuerit, ſin autem corde, deuotè inuocauerit, etiam Plenariam. Qui verò ad presbyteratus ordinem canonicè promotis, & cōfeſſus primam Miſſam celebrabit; nec non etiam ijs Religioſis, qui pariter confeſſi, ac ſacra Communione refecti eidē Miſſæ interfuerint, aut ipſo die Miſſam ſimiliter celebrabunt, etiam Plenariam; Iis verò qui de ſuorum Superiorum licentia à negotiis per decem dies alieni in Cella commorabuntur, aut ab aliorum conuerſatione ſeparati in piorum librorū, & aliarum rerum ſpiritualium animos ad deuotionem, & ſpiritum inducētium lectionibus operam ſuam dederint, addendo ſæpe cōſiderationes, & meditationes myſteriorum fidei Catholicæ diuinorum beneficiorum, quattuor Nouiſſimorū, Paſſionis Domini noſtri Ieſu Chriſti, & aliorum exercitiorum, orationum iaculatoriarum, aut vocalium ſaltem per duas horas in diem, & noctem orationibus mentalibus ſeſe exercendo, faciēdo eodem tempore confeſſionem generalem, aut annualem, vel ordinariam, Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum ſumpſerint, aut Miſſam celebrauerint, quoties pro quolibet prædictorum exercitiorū Plenariam ſimiliter omnium peccatorum ſuorum Indulgentiam, & remiſſionem miſericorditer in Domino concedimus. Præterea ijdem Religioſi intra clauſtra viuentes; qui ſuam Eccleſiam deuotè viſitauerint, & vt præfertur orauerint conſequantur eaſdem Indulgentias, quas viſitantes Eccleſias Vrbis, & extra eam diebus Stationum conſequuntur, in omnibus diebus, perinde ac ſi ipſas Vrbis Eccleſias perſonaliter viſitarent. Omnibus item Religioſis intra clauſtra vt ſupra viuentibus, qui quinquies Orationem Dominicam, & toties ſalutationem Angelicam ante Altare eorū Eccleſię in quolibet die quinque Annos, & totidem quadragenas; iis verò qui de ſuorum Superiorum licentia in itinere exiſtentes, aut extra clauſtra degentes, tāquam Prædicatores, & Lectores quinquies eādem orationem Dominicam, & toties ſalutationem Angelicam ante quodlibet Altare ſimiliter dixerint etiam quinque annos, & totidem quadragenas: Nec nō etiam eiſdem Religioſis, qui per menſem integrum ſingulis diebus ſpacio mediæ horę orationem mentalem fecerint, ac cōfeſſi, & ſacra communione vltima Dominica menſis huiuſmodi refecti fuerint, ſexaginta annos, & totidem quadragenas: Qui verò contrito corde, et pęnitentes eorum culpas, & peccata, ac imperfectiones in Capitulis Culparum accuſabunt, & ſpiritualiter communicabunt, & exercitium virtutum facient, tres annos, & totidem quadragenas. Quotieſcumque autem de licentia Summi Pontificis, aut ſuorum Superiorum in Ditiones, & Terras infidelium, aut hæreticorum ad concionandum, aut Catholicos docendum, vel infideles, & hæreticos ipſos ad fidem Catholicam conuertendum, & Eccleſiæ gremio reducendum miſſi fuerint, ſi pœnitentes, & confeſſi, ac Sanctiſſima Communione refecti fuerint, vel Miſſam celebrauerint, vt melius ad huiuſmodi opus ſeſe parare valeant, pro duabus vicibus, videlicet quando itineri ſe accingent, & quando in prouinciam, vbi prædicta opera eis exercenda erunt, ingreſſi fuerint, plenariam omnium peccatorum ſuorum Indulgentiam, & remiſſionē miſericorditer in Domino pariter cōcedimus, & elargimur. Et inſuper cum Superior in viſitationibus generalibus orationes quadraginta horarum pro bono viſitationis progreſſus, collocare voluerit, ijs Religioſis, qui dictis orationibus ſaltem ſpacio duarum horarum in diuerſo tēpore interfuerint,

rint,

rint, & ibi pro Chriſtianorum Principum concordia, hæreſum extirpatione, Romani Pontificis, ac Sanctæ Matris Eccleſiæ exaltatione, nec nō diſciplinæ, & obſeruantiæ regularis augmento pias ad Deum preces, vt ſupra dictū eſt, effuderint, ſi cōfeſſi, & Sacra Communione refecti fuerint, aut Miſſam celebrauerint, Plenariam ſimiliter omnium peccatorum Indulgētiam, & remiſſionē vt præfertur, concedimus. Volumus autem, vt omnes ſupradictæ Indulgētiæ, & gratiæ Religioſis regularibus cuiuſuis Ordinis, tam Monaſtici, quā Mendicantis dumtaxat, vt præfertur conceſſæ, etiā omnibus Monialibus cuiuſuis regulæ approbatæ, & intra clauſtra cū tribus votis ſolemnibus viuētibus, & perpetuā clauſuram ſeruātibus tam Ordinarijs Locorum, quam etiam regularibus cuiuſcūque Ordinis, Regulæ, & Inſtituti ſubiectis ſuffragentur. Præſētibus perpetuis futuris temporibus duraturis. Ceterum omnes, & ſingulas Indulgentias quibuſcumque Ordinibus, & Inſtitutis regularibus huiuſmodi, etiam Mendicantibus, & quibuslibet perſonis regularibus, tam vigore priuilegiorū, & literarum Apoſtolicarum, quam viuę vocis oraculo, aut aliàs quouis modo per quoſcumque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac Nos, & Apoſtolicā Sedem hactenus conceſſas, & cōfirmatas, approbatas, & innouatas, authoritate, & tenore prędictis ppetuò reuocamus, caſſamus, annullamus, & abrogamus, & ad præſentium noſtrarum literarum præſcriptum reducimus, & moderamur. Nō obſtan. quibuſuis Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac eorundem Ordinum, & Inſtitutorum Regularium, etiam iuramēto confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & cōſuetudinibus priuilegijs quoq; indultis, & literis Apoſtolicis, etiam Mare magnum, & Bulla aurea nuncupata eiſdem Ordinibus, & Inſtitutis, eorumque Monaſterijs, Conuētibus, Collegijs, Domibus Superioribus, & perſonis in cōtrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, cōfirmatis, & approbatis. Quibus omnibus, & ſingulis, etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione de illius, eorumq. totis tenoribus ſpecialis ſpecifica expreſſa, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda foret, tenores huiuſmodi præſentibus pro expreſſis, & ad verbum, inſertis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſſè derogamus, ceteriſq. contrarijs quibuſcumque. Volumus autem, vt præſentium tranſumptis, etiam impreſſis, manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius perſonę in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem fides habeatur vbique, quæ præſentibus ipſis originalibus literis haberetur. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, ſub Annulo Piſcatoris, die xxij. Maij, M.DCVI. Pontificatus Noſtri Anno Primo

M. Veſtrius Barbianus.

Romæ, ex Typographia Reu. Cameræ Apoſtolicæ. M. DC. VI.

S.D.N.

S. D. N. D. SIXTI PAPAE. V.

Bulla Elargitionis indulgentiarum, & applicationum, ijs qui Chriſtianorum, qui inſeruntur, Imperatorum numiſmata deuoto animi affectu penes ſe tenuerint, aut alijs fidelibus accomodauerint, vel tandem Eccleſias, in quibus ea fuerint aſſeruata, viſitauerint.

Sixtus Epiſcopus, ſeruus ſeruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

LAVDEMVS viros glorioſos, Chriſtianos præſertim Imperatores, in iis quæ pro Chriſtiana religione tuenda, & propaganda, piè, ac præclarè geſſerunt, dum pietatis zelo, virtutis magnitudine, & Imperii maieſtate verè Auguſti, eiuſdem religionis, quam omnibus gentibus, omnibuſq. nationibus, Deus voluit Apoſtolicis vocibus prædicari, cultum totius in Chriſto viſceribus amplexi, vſque adeo ſuis quiſque temporibus hac Sacroſancta Sede, cui, authore Domino, licèt immeriti præſidemus, egregiè promereri ſtuduerunt, vt vera, & orthodoxa fides, ex Apoſtolico hoc fonte dimanans, tunc eorum ope, & patrocinio munita propulſatis hoſtium oppugnationibus, toto terrarum orbe diffuſa floreret, omniſq. lingua confiteretur, quoniam Dominus Ieſus Chriſtus in gloria eſt Dei patris; eorum ſanè ipſorum, quos conſtituit Dominus propugnatores, & defenſores Eccleſiæ ſuæ, illuſtria piè recteq. factorum exempla, ad omnem gloriam inſignia, imitationiſq. ſtudio digniſſima, ac merita præclara, cum ſemper pro grati in eos animi teſtatione, & officio commemorare debemus; tum hoc potiſſimum tempore, quo nobis eorum memoriam renouandi mirifica diuinitus oblata eſt occaſio, id impenſius faciendum arbitramur. Nam cum ab ipſo noſtri Pontificatus initio, ad exornandam nouis ædificiis Lateranenſem præcipuè Baſilicam, nullis parcentes impenſis, animum adieciſſemus, effectum eſt, non obſcura diuinæ voluntatis ſignificatione, vt demoliendis quibuſdam Aulæ Lateranenſis peruetuſtis, ac pene collabentibus parietibus, complura antiqua diuerſis in locis recondita numiſmata, ex auro puriſſimo obryzo confecta inuenirentur, in quibus ex vna parte ſaluiferę Crucis ſignum, aut imago aliqua eadem Cruce inſignita cernitur; ex altera verò vultus effigieſq. expreſſæ ſunt diuerſorum veterum, qui ante annos circiter mille floruerunt, Auguſtorum Imperatorum, nimirum Theodoſij ſenioris, duorum filiorum eius Arcadii, & Honorii, necnon Theodoſii Iunioris, Valentiniani Tertii, Marciani, Leonis, Iuſtini, Iuſtiniani, Tyberii, Mauritii, Phocæ & Heraclii: qui, etſi longo locorũ interuallo diſiuncti, Vrbem Romam, ne fortaſſe quidem omnes vnquã viderint, Magni tamẽ Conſtantini piiſſimi Imperatoris exẽplo, & munificentia excitati, ad declarãdum pietatis ſuę ſtudium erga glorioſos Apoſtolorũ Principes, & fortiſſimos Chriſti Martyres, quorũ innumerabilis multitudo in hac Sancta Ciuitate requieſcit, & quorum pręſenti ope, & auxilio, domi, foriſq. votis ſuſceptis, ſępe-

numero

Digitized by Google

numero Rempublicam fortiter, & feliciter adminiſtrauerãt, & clariſſimas de hoſtibus victorias reportauerant, huius Almę Vrbis ſacras Baſilicas; atque hãc in primis Sacroſanctam Lateranenſem donarijs, & oblationibus quamplurimis, Auguſtali pietate, & magnificentia dignis, cumularunt, diuerſiſq. aut nouorum ędificiorum extructionibus, aut veterum inſtaurationibus, pro tẽporum varietate, ornarunt. Quod cum alia multa antiquitatis monumenta, tum vel hæc ipſa nuper reperta aurea tot inclytorum Imperatorum numiſmata teſtantur; religioſo plane conſilio, & occulto quodam Dei inſtinctu in his ædificijs repoſita, vt poſt multa ſecula, aliquando tandem patefacta, in lucemq. prolata, eorundem Imperatorum ſingularem religionem, & perpetuam erga Sanctam Romanam Eccleſiam deuotionem, inſigni apud poſteros teſtimonia comprobarent. Qua in re diuinam prouidẽtiam agnoſcimus, ſuſcipimus, atque admiramur, quod calamitoſo hoc tẽpore, cum tam multi Crucis Chriſti Domini hoſtes Catholicę fidei veritatem impijſſimè oppugnant, prædictorum Imperatorum effigies in ipſa Lateranenſi Baſilica, vbi primus idem Magnus Cõſtantinus Auguſtus Sacri Baptiſmi lauacro emundatus eſt, ſimul reperiri voluerit, quæ ſummam eorum erga inuictiſſimã Crucem, pietatem, & eximiam religonem aperte palamq. profiterentur.

Theodoſij igitur ſenioris Imperatoris religioſiſſimi memoria in Benedictione ſit, qui ſe Nicænæ fidei defenſorem acerrimũ præſtitit, qui lege edita, eam ſe tm̃ fidem ſequi, quam à Beatiſſimo Apoſtolo Petro Romanis traditam Damaſus Pontifex docebat, apud cunctos populos publicè teſtificatus eſt, qui in Eccleſiæ cultu, ac veneratione, diſciplinam imitatione dignam, non ſolũ legib. edictiſq. profeſſus eſt, ſed ẽt mirifice coluit: qui denique ob grauem Theſſalonicẽſium cędem à Sancto Ambroſio Epiſcopo publicè correptus, & ab ingreſſu Eccleſiæ repulſus, inſigni Chriſtianæ humilitatis exẽplo, reuerẽter abſtinuit, & impoſitam ab eodem Ambroſio pœnitentiam humiliter ſuſcepit, libentiq. animo adimpleuit: quo obedientiæ, & pęnitentiæ exemplo, is qui clauſtra Imperij Chriſti Domini ſic validis præſidijs ante muniĕrat, non ſolũ Reipublicæ hoſtes ſummouit, verum etiã Chriſtiani nominis gloriam feliciter adauxit.

Sed, & duorum filiorũ eius Arcadij, & Honorij nomen cum benedictione meminiſſe libet, qui pietatis, ac diſciplinæ præceptis, inſtitutiſq. à Sancto Arſenio Romanæ Eccleſiæ Diacono inſtructi, vt Chriſtianã religionẽ propagarent, vbiq. terrarum ſimulacra idolorum confringi, eorumq. templa dirui, legibus ſanxerunt. Catholicæ porrò fidei integritatem conſtantiſſime retinentes, hęreticos omnes Imperij viribus coercuerunt: quod communes ab eis promulgatæ leges adhuc oſtendunt.

Illud autem proprium Honorii Occidentale Imperium regentis, quod Baſilicam Sancti Pauli à Valentiniano iuniore amplificari cœptam, omnib. partibus abſolui, atque exornari curauit, quodq. Beato Auguſtino firmiſſime Eccleſiæ columnę, in comprimendis, & propulſandis Africanis hæreticis, magno adiumento fuit.

Id quoque laudi potiſſimũ Arcadio tribuitur quod cum eius militibus contra Perſas bene pugnantibus, Cruces aereæ in veſtibus apparuiſſent; vt victorię diuinitus partæ monumentum vbique extaret, is auream monetam cum eodem Crucis ſigno fieri voluit.

Atque Theodoſio quidem iuniore, Arcadii filio, in Oriente, & Valẽtiniano III. eorundem Arcadii, & Honorii ſororis filio, in Occidente Imperii gubernacula

nacula

Digitized by Google

nacula tenentibus, ſancta tertia vniuerſalis Epheſina Synodus contra impium Neſtorium, ex Beatiſſimi Cæleſtini Romani Pontificis authoritate, indicta, & celebrata eſt: quo tempore amborum Imperatorum pietas in fouenda, tuendaq. eadem Synodo, & Eccleſiæ pace per Sanctorum Patrum definitionem procuranda magnopere eluxit.

Valentinianus autem beatæ memoriæ Sixti III. Pontificis hortatu, ipſius Baſilicæ Lateranẽſis faſtigium argẽteum à Barbaris ereptũ, magna in id opus erogata pecunia, refecit, ac Sancti Leonis Põtificis cultor eximius, vberrimum ſuæ pietatis fructum tulit; cum eius etiam precibus, idem beatiſſimus Põtifex, immaniſſimũ Attilam, Flagellum Dei vocatum, diuina ſua eloquentia, atque authoritate placauit, ac deterruit, horribilemq. tempeſtatem iam imminentem, ab ipſa Roma, atque à tota Italia auertit.

Marcianus verò, ſimulatq. ad Imperium euectus eſt, ad eundẽ Sãctiſſimum Pontificem Leonem literas dedit, pietatis, & erga Apoſtolicam Sedem obſeruantiæ plenas quare Apoſtolica, authoritate, & Catholici Imperatoris adiumento, magnum illud ſexcentorum triginta Epiſcoporum Calcedonẽſe Concilium aduerſus Eutychem, & Dioſcorum, coactum eſt, in quo Marcianus ipſe inſigni elogio nouus Conſtantinus eſt appellatus.

At Leo Cæſar Dei ſpiritu, & crebris Sãcti Leonis Papæ epiſtolis roboratus, nullis ſe hæreticorum machinis paſſus eſt à Catholicæ fidei cõſtantia, & Chalcedonenſis Synodi propugnatione dimoueri.

Nec verbo prætereundus nobis eſt vere Pius, & Catholicus Imperator ſenior Iuſtinus, qui Sanctum Germanum Capuanum Epiſcopum, Sanctiſſimi Hormiſdæ Papæ Legatum, tamq̃ Angelum Domini, ſummo cum honore excepit; cuius Imperatoris pietas hoc quoque promeruit, vt beatũ Ioannẽ ſummum Pontificem, Conſtãtinopolim ad ſe venientem videret, admirabili ſanctitate virum, & poſtea martyrij gloriã illuſtrem, ad cuius ille pedes, Chriſtum in eo agnoſcens, procubuit, Deo clariſſimum illum congreſſum inſigni miraculo comprobante, cum in ipſo aditu portæ aureæ, cæco ſupplicanti ab eodem Summo Pontifice lumen eſt reſtitutum.

Magnis ẽt laudibus efferendus eſt Iuſtinianus ille; qui tot rebus fortiter, ſapienterq. geſtis, Magnus merito eſt appellatus, ſed profecto ſui ipſius victoria & erga Apoſtolicam Sedem obedientia multo maior: nẽ cum zelo Catholicæ Religionis, cõfeſſionem veræ, ac orthodoxæ fidei, quæ in Sancta Dei Eccleſia prædicatur, & ſimul hæreſum dãnationem, de Catholicorũ Epiſcoporũ cõſenſu, propoſito edicto, feciſſet omnib. manifeſtam, ac deinde per ſuas literas, & Legatos, reddens Apoſtolicæ Sedi, & Sancto Ioanni Papæ. II. debitum honorem, & reuerẽtiam, pro ſingulari ſtudio quod gerebat de vnitate omnium, præſertim Orientalis tractus Eccleſiarum, illarumq. Sacerdotum, cum ipſo, ac eius Sede, tãquam earum capite, ſeruanda atque cuſtodienda, ẽt ſuæ fidei confeſſiones, ac illud ipſum edictum tranſmiſiſſent, humiliterq. poſtulaſſet, ſuis illa literis, & Apoſtolicę Sedis iudicio cõprobari; atque ipſius quoque dieb. B. Petro Principi Apoſtolorum pretioſa munera obtuliſſet: idem Sãctus Põtifex, & dignis eum laudũ præconijs extulit, & quæ in ipſo edicto cõtinebantur, veluti Apoſtolicæ doctrinæ conſentanea ſuo iudicio, atque authoritate confirmauit. Cumq. poſtmodũ ipſe Iuſtinianus Imper. à Theodora coniuge deprauatus, à Beato Agapito Põtifice vehemẽtius cõtenderet, vt Anthymũ hæreticũ Patriarcham ad communionem admitteret, eiuſq. electionem confirmaret, eoq. conſtantiſſi-

ſtantiſſimè recuſare, minas precibus admiſceret; Sanctus Pontifex zelo fidei incenſus, exclamauit: Ego ad Iuſtinianũ Imperatorem Chriſtianiſſimum venire deſideraui, ſed Diocletianum inueni: qua inuicti animi conſtantia permotus Imperator, ac tãdem erroris caligine deterſa, ad veritatis lucem emergens, ſeipſum totum ad parentis in Chriſto optimi voluntatem conformauit, hominemq. hæreticum lo:o deiici, & Catholicum Epiſcopum Mennam ab eodem Sancto Pontifice conſecrari, non ſolum patienter, ſed etiam libenter tulit; præclaro Chriſtianis Principib. exemplo relicto, vt paternas Chriſti Vicarii admonitiones, & obiurgationes æquiſſimo animo ferrẽt, memores verbi Domini: Qui vos audit, me audit; qui vos ſpernit, me ſpernit.

Iam verò Tyberii Conſtantini nomẽ cum laude cõmemorandum eſt, quẽ Vrbis Romę conſeruatorẽ appellare licet, quod eam à Longobardis grauiſſima obſidione oppreſſam, magnaq. rei frumentariæ anguſtia laborantem, larga frumenti copia ex Ægypto tranſmiſſa, à famis ſimul, & obſidionis calamitate paternis ſanctæ memoriæ Benedicti Primi Summi Pontificis cohortationibus liberauerit. Hic cum ſanctum Gregorium Magnum adhuc Diaconum diſputantem audiſſet, Eutychii Patriarchæ, veram tractabilemq. corporũ reſurrectionem negantis, librum ſtatim comburendum in ignem iniecit. Idem Sanctæ Crucis ſignum ita coluit, vt aliquando, cum humi eam in lapide ſculptam vidiſſet, ſtatim tolli, & decenti loco collocari iuſſerit; vt iam minus mirandum ſit, quod Magnus Crucis cultor, Crucis imaginem in aureis nummis, eleganter, vt videmus, curauerit exprimendam.

Commemorandus eſt ẽt iure optimo Mauritius vir fortiſſimus, cuius filium idem Gregorius, cum adhuc Diaconus Conſtantinopoli Apoſtolicum Legatum ageret, ex Sacro Baptiſmi fonte leuauit; poſtea verò Pontifex factus, eidẽ Mauritio locupletiſſimum pietatis teſtimonium præbet, dum illum in ſuis epiſtolis hominem multarum lachrymarum, orationũ, ieiuniorum, & eleemoſynarum fuiſſe commemorat: certè de Apoſtolica Sede, & vniuerſa Italia egregiè eſt meritus, quod exercitu comparato, Ducibus in Italiam miſſis, Francorum auxiliis aduocatis, omni denique diligentia adhibita, Longobardorum furorem non mediocriter repreſſerit.

Nec minori dignus eſt præconio Phocas Imperator, qui cum de more ſe Catholicæ religionis defenſorem perpetuum futurum, Sanctiſſimo iureiurando obſtrinxit, & ſummã ab ipſo Chriſto Domino Romanæ Eccleſiæ traditam authoritatem, & poteſtatem præclarè intelligens, publicè edixit, vt eandẽ Sanctam Romanam Eccleſiam, tamquam omnium Eccleſiarum primam, atque caput, omnes, & agnoſcerent, & profiterentur.

Hunc autem clariſſimum cœtũ meritò claudit Heraclius Auguſtus, nouiſſimus eorum, quos ſupra enumerauimus, qui Sacroſanctam Crucem illã ipſam, in qua vitę author pependerat, & mortẽ moriendo ſuperauerat, decimo quarto anno poſtquã venerat in poteſtatem Perſarum, feliciſſimè recepit; eãq; ſuis humeris, abiecto Imperatorio amictu, calceiſq. detractis, in ipſum Caluariæ Montem, in Paſſionis Chriſti memoriam, magna cum humilitate reportauit.

Nos igitur aliquam auguſtiſſimæ eorundem Imperatorũ memorię gratiam non immeritò referre cupientes, cariſſimis in Chriſto filiis noſtris Romanorũ Imperatori electo, ac Regibus, & dilectis filiis nobilibus viris Principibus, quos in viſcerib. Chriſti gerimus, quædã ex ſupradictis aureis numiſmatib. ſingulare paterni noſtri amoris erga ipſos pignus miſimus, vt ad ſimilẽ virtutis, &

Religio-

Religionis laudem excitētur, & ſe Eccleſię Romanę filios, Catholicorũ Principum ſucceſſores, & Crucis Chriſti defenſores eſſe crebrius reminiſcantur; veteres in hoc quidem Sanctos Pontifices prædeceſſores noſtros, præſertim eundem Beatum Gregorium Papam imitati, qui Regibus, & Principibus, ac primarijs viris, aureas Cruces, & claues paruulas, quæ claues Beati Petri dicebantur, mittere conſueuerant, quæque collo appenſę, & Religioſè geſtatę miraculis coruſcabant; quædam verò alia ex eiſdem numiſmatibus dedimus Venerabilibus Filijs noſtris Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, reliqua verò eodem modo pijs, & præſtantibus viris iam diſtribuimus.

Vt autē ab omnibus, & ſingulis Chriſti fidelibus, quibus à nobis tradita iam ſunt, deuotius, ac religioſius, & cũ ſpirituali animarum fructu geſtētur, decreuimus, ad Sanctiſſimæ Crucis honorem, & glorioſam memoriam Imperatorum, eadem numiſmata, pręcipuis gratijs, & Indulgentijs Ampliſſimis, ex noſtra Apoſtolica benignitate inſignire.

Quamobrem de Omnipotentis Dei miſericordia, ac Beatorum Apoſtolorum eius Petri, & Pauli authoritate cõfiſi, vniuerſis, & ſingulis Chriſti fidelib. vtriuſque ſexus, quodcumque ex his numiſmatibus penes ſe geſtantibus, quoties eorum aliquis ante ſalutiferæ Crucis ſignum, aut ſacram aliquam imaginem pertranſiens, aperto capite venerationem tribuerit, aut genuflexerit, orationem Dominicam vel Salutationem Angelicam pronũciando, toties ei centum annos, & totidem quadragenas.

Singulis autem diebus, ſi ter orationem Dominicam, *Salutationemq.* Angelicam, aut ſemel Pſalmum *Miſerere mei Deus*, ſeu, *De profundis clamaui*, deuotè recitauerit, annos ducentos, ac etiam totidem quadragenas.

Item quoties ad Deum mentem eleuauerit, illiuſq. diuinam opem implorauerit, etiam ducentos annos, & quadragenas.

Si verò quocumque Dominico, aut feſto die, coronam Beatiſſimę ſemper Virginis Dei genetricis Mariæ, etiam pia deuotione recitauerit, annos trecentos, & totidem quadragenas.

Ac ſi conſcientiam ſuam mane, aut Veſperi, cũ emendationis propoſito examinauerit, ac de male ante acta vita, veniã ſupplex à Deo miſericordiarum Patre poſtulauerit, ſimiliter trecentos annos, & totidem quadragenas de ſibi iniunctis, vel aliàs quomodolibet per eum debitis pęnitentijs, miſericorditer in Domino relaxamus.

Atque, vt eoſdem fideles ad pietatis opera exercenda, eo etiam magis inuitemus, eorum cuilibet, quoties pro hęreticorum reductione, infideliũ conuerſione, Chriſtianæ, atque Ortodoxæ fidei propagatione, & Sãctæ matris Eccleſiæ tranquillitate, & exaltatione; ac inter Principes Chriſtianos pace, & concordia, Deum precando, orationem Dominicã, & Salutationem Angelicam quinquies deuotè dixerint, eaſdem illas indulgentias, ac peccatorum remiſſiones, quæ vnam ex ſeptem præcipuis Vrbis Baſilicis viſitantibus conceſſæ ſunt, concedimus, & impartimur.

Quod ſi quis peccatorē à via perditionis, veluti ab hęreſi, blaſphemia, alijſue eiuſmodi ſceleribus, & peccatis, ad viam ſalutis cõuerterit, aut ſi certè in eo laborauerit, aut ſi inter diſcordantes pacem cõciliauerit, aut quantũ in ſe eſt, procurauerit, concedimus, vt Sãctorum ſacrificiorũ, ieiuniorum, orationum, ac quorumuis aliorum piorum operum, quæ in omnibus ordinibus, & Congregationibus regularibus Sanctæ Catholicæ Eccleſiæ fiunt, non ſecus ac ſi

vniuſ-

Digitized by Google

vniuſcuiſque earum proprium membrum foret, eo ipſo particeps efficiatur.

Præterea vnicuique verè pœnitenti, qui peccata ſui alicui ex Sacerdotibus idoneis, & ad id approbatis confeſſus fuerit, & ſacram ſumpſerit Euchariſtiã, aut Miſſã, ſi Sacerdos fuerit, celebrauerit, quoties id fecerit, toties ei plenariã.

Aut ſi in mortis articulo conſtitutus, numiſma collo appenſum, aut quouis modo ſecum habuerit, pronunciato nomine Ieſu, corde ſaltem, ſi ore nequiuerit, etiam plenariam.

Atque itidem militibus, aut alijs, qui aliquod huiuſmodi numiſma ſecum habentes contra infideles, vel hæreticos aut alios S.R.E. hoſtes pugnauerint, præſertimq. ſi ibi eos mori contigerit, Ieſu nomine, vt ſupra, inuocato, pariter plenariã omniũ peccatorũ ſuorũ indulgentiã, & remiſſionẽ, authoritate prędicta, tenore præſentiũ, et miſericorditer in Domino concedimus, & elargimur.

Vtque defectus, & negligentiæ, animiq. diſtractiones, quæ ex humana fragilitate in diuini Officij recitatione, Miſſarumq. celebratione, vel auditione, Sacerdotibus, aut Clericis, vel laicis contingere ſolent, aut horum etiam ob iuſtum impedimentum prætermiſſio, ex deuota huius numiſmatis geſtatione, Corona tamen B. Mariæ Virginis pie recitata, aut ſaltem pronũciato Pſalmo, Miſerere mei Deus: ſuppleri, & compenſari poſſint, eadem authoritate concedimus, & indulgemus.

Quicumque aũt aliquod huiuſmodi numiſma habuerit, ipſum pro ſuo arbitrio in teſtamento, aut alia vltima voluntate, cui voluerit Eccleſiæ, nũc verò cuiquam alij, abſque ſpeciali noſtra, aut noſtrorum ſucceſſorum conceſſione, relinquere, aut donare poſſit.

Quam quidem Eccleſiã, in qua fuerit dictum numiſma repoſitũ, feſtis diebus Inuentionis, & Exaltationis Sãctæ Crucis, vniuerſis, & ſingulis Chriſti fidelibus vtriuſque ſexus, verè pęnitentibus, & peccata ſua confeſſis, deuotè viſitantibus, ſimiliter plenariam omnium peccatorum ſuorum indulgentiam, & remiſſionem damus, concedimus, & elargimur.

Quod ſi quis numiſma habens ab inteſtato deceſſerit, volumus, vt illud ad propinquiorem eius domicilio Eccleſiam, cum iiſdem gratijs, facultatibus, & indulgentijs pertineat.

Cuicũque nihilominus in articulo mortis conſtituto, de conſilio eius Confeſſarij, ipſum numiſma liceat commodare, qui itidem omnes ſupradictas indulgentias, & peccatorum remiſſiones valeat obtinere.

Poſtremo, vt animabus quoque Chriſti fidelium in Purgatorio exiſtẽtibus, quæ per caritatem Domino Noſtro Ieſu Chriſto vnitæ, ex hac vita migrauerint, quæque antea quam decederent aliorum Chriſti fideliũ ſuffragijs iuuari meruerunt, de cęleſtibus Eccleſię theſauris; quorum Diſpenſatores à Domino ad animarum ſalutẽ conſtituti ſumus, paternè ſubueniamus; diuina miſeratione confiſi, concedimus, vt quoties quilibet aliquod ex huiuſmodi numiſmatibus ſecum habens, pro dictarum animarum ſalute, præmiſſa, eorumve aliqua adimpleuerit, vel quicumque alius Eccleſias, in quibus eadem numiſmata reponi cõtigerit, dictis feſtis Inuentionis, & Exaltationis Sanctę Crucis viſitauerit, ipſæ animæ, pro quibus id fecerit, efficaciſſimis Ieſu Chriſti Domini Noſtri meritis, ac eiuſdem Beatæ Mariæ ſemper Virginis, Sanctorum Angelorum, Apoſtolorum, Martyrum, Confeſſorum, Virginum, omniumq. Sanctorum, & Sanctarum precibus, & interceſſionibus ſuffragantibus eaſdem indulgẽtias & peccatorum remiſſiones conſequantur.

Præſen-

Digitized by Google

Præſentes verò literas,ſub quibuſuis ſimilium,vel diſſimilium Indulgentiarum, & gratiarum reuocationibus, ſuſpenſionibus, abrogationibus, aut alijs contrarijs diſpoſitionibus, per nos vel ſucceſſores noſtros Romanos Pontifices,ēt Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac in fauorē Cruciatæ Sanctæ, vel alias quomodolibet faciendis, minimè comprehendi, ſed quoties illæ emanabunt,toties eaſdem præſentes ab illis exceptas,& niſi de eis expreſſa, & indiuidua mentio fiat,aduerſus illas in priſtinum,& validiſſimum ſtatum reſtitutas, ac de nouo cōceſſas eſſe,& cenſeri, & perpetuò validas, & efficaces fore ac ſupradictis perſonis, & Eccleſijs, perpetuis futuris temporibus ſuffragari debere decernimus,& declaramus. Non obſtantibus noſtra de non concedendis indulgentijs ad inſtar,ac aliis Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ceteriſq. contrariis quibuſcumque.

Volumus autem,vt præſentium literarum exemplis etiam impreſſis, manu alicuius Notarii publici ſubſcriptis, & perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutę ſigillo obſignatis,eadem prorſus fides vbique gentium,& locorum adhibeatur,quæ ipſis originalibus adhiberetur,ſi eſſent exhibitæ vel oſtēſæ.Dat. Romæ apud Sanctum Petrū,Anno incarnationis Dominicę Milleſimo quingenteſimo octuageſimo ſeptimo,Calendis Decembris, Pōtificatus noſtri Anno Tertio.

Tho. Thom. Gualterucius.

Regiſtrata apud eundem Thomam Secretarium.

A.de Alexiis.

NVLLITAS.

Congr. tit. de iudicijs.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, extare Conſtitutionem S.D.N.D. Clementis Papæ VIII. de Nullitatibus alias quā ex defectu iuriſdictionis, citationis, aut mandati quocumque Tribunali ſtatus eccleſiaſtici non attendendis, Romæ publicatam die 22. Martii 1593.tenoris ſequentis.

Litium diſpendiis,& ambagibus,præſertim inter perſonas curæ,& iuriſdictioni noſtræ,etiam in temporalibus ſubiectas occurrere,quantū in nobis eſt, cupientes,ſtatutum fel.rec. Pii Papæ IV.prædeceſſoris noſtris,ne iudices Almæ Vrbis nullitates attendant,niſi ex defectu citationis,iuriſdictionis, aut mādati,ſed illis nō obſtantibus ad expeditionem cauſarum procedant,ad omnes,& quoſcūque iudices,ordinarios,& delegatos,magiſtratus, officiales, in quibus ditionis noſtræ tēporalis eccleſiaſticæ, Prouinciis, & Ciuitatibus, Terris,Opidis, & locis quamcūque iuriſdictionē exercentes,& quauis authoritate,& dignitate fungentes,hac noſtra perpetua valitura conſtitutione extendimus, & ampliamus,atque in quocūque Tribunali aut Curia ſeculari, vel eccleſiaſtica firmiter,& inuiolatē ſeruari,ſicq. & non aliter per quoſcumque ex ipſis iudicibus,ēt cauſarū Palatii Apoſtolici Auditores, etiā S. R. E. Cardinales ac legatos ēt de latere,ſublata eis,& eorum cuilibet quauis aliter iudicandi facultate, in quacumque cauſa,& inſtantia etiam non pendente,aut in futurū mouenda, eccleſiaſtica, profana, ciuili, & criminali, aut mixta iudicari, & definiri,

& qui-

& quibuſcumque nullitatibus præter ſuperius expreſſas, nequaquam attentis, ad expeditionem cauſarum earundem procedi debere præcipimus, & mandamus, Decernentes irritum, &c. Non obſtantibus, &c.

O R D O.

PRÆTER Summiſtas in hoc verbo, ſciendum eſt, quod in materia Ordinationum, vltrà diſpoſita per anteriores Canones, ac per Conc. Trid. præſertim ſeſſ. 23. à c. 1. vſque. 18. & ad ſeſſ. 21. c. 2. & ſeſſ. 7. c. 10. & 11. (cuius Concil. Trid. Decreta referuntur per extenſum in Pontif. nouiſſimè edito iuſſu S. D. N. D. Clem. VIII. In prin. in tit. de Ordinibus conferendis) extant etiam quatuor Summorũ Pontificũ Conſtitutiones, nempè Pij II. Pij V. Sixti V. & Clemẽtis. VIII. & eiuſdem declarationes editæ per Sacram Cõgregationem, quas referam. Prima eſt Pij II. contra promotos ante legitimam ætatem, aut extra tempora, aut ſine dimiſſorijs, in Bullario fol. 79. tenoris ſequentis.

Cum ex Sacrorũ Ordinum collatione, character inuiſibilis animę imprimatur, ſacra myſteria diſpẽſentur, & ipſarum cura tribuatur animarum in eorũ ſuſceptione exceſſus graues tãto magis plectendi ſunt, quãto ex illis maiora in mentibus fidelium ſcãdala generantur. Cum itaque (ſicut dignorum relatione non niſi moleſtè accepimus) nonulli clerici extra tempora à iure ſtatuta, quidã ante ætatẽ legitimam, aliqui verò ſine dimiſſorijs literis, contra Sãctiones Canonicas, ſe faciunt ad Sacros Odines promoueri: nos eorundẽ temeritatẽ tali caſtigatione reprimentes, vt aliis in poſterum cõmittendi ſimilia aditus præcludatur authoritate Apoſtolica, hac Conſtitutione perpetuò valitura ſtatuimus, & ordinamus, qđ omnes, & ſinguli, qui abſque diſpenſatione Canonica, aut legitima licentia, ſiue extra tẽpora à iure ſtatuta, ſiue ante ętatẽ legitimam, vel abſque dimiſſorijs literis, ẽt citramontanis (præterquã ſi in hoc vltimo caſu per Cameram Apoſtolicam, iuxta illius ſtylum ordinati fuerint, & ad aliquem ex ſacris ordinibus ſe fecerint promoueri) à ſuorum ordinũ executione, ipſo iure ſuſpenſi ſint, & huiuſmodi ſuſpenſione durãte, in eiſdẽ ordinibus miniſtrare præſumpſerint, eo ipſo irregularitatem incurrant. Præterea, vltra alias pœnas in tales generaliter à iure inflictas, beneficijs eccleſiaſticis poſſint iure priuari. Volumus autẽ, quod præſens noſtra Conſtitutio, in Romana Curia exiſtentes, poſt quindecim dies; abſentes verò Italicos poſt duos menſes; alios vero Vltramontanos, poſt ſex menſes, ab ipſius in audientia contradictarum, & Cancellaria Apoſtolica, publicatione, & affixione, ligare incipiat. Nulli ergo, &c. Dat. Romæ. 1461.

Colliguntur ex d. Pij V. Conſtitutione tria requiſita in promouendo ad Sacros Ordines, circa quæ plura cõſideratione digna, & vix frequẽtia ex diuerſorum Doctorũ dictis ad communem vtilitatem breuiter, & diſtinctè annotare, & in vnum redigere curaui. Primum ergo requiſitũ eſt, vt ſit in ætate legitima, in qua hodie attendi debet Decretum Sacroſ. Concil. Trident. ſeſſ. 23. de ref. c. 12. per quod diſponitur, vt nullus ad Subdiaconatum ante 22. annum, ad Diaconatum ante 23. & ad Preſbyteratũ ante 25. promoueatur, & corrigitur text. in Clem. Generalem, de ætat. & qualit. & ſufficit annum eſſe inceptũ. Nau. in Manuali, c. 25. ſub nu. 116. & in conſil. 6. de ætate, & qualit. in antiq. & hoc fauoris cauſa, l. ad rẽpublicã, §. annus, ff. de mun. & honor. Imol. in d. Clem. Generalem, nu. 14. in fine. Silueſt. in verbo, Aetas, ſub. n. 4. qui igitur ante dictam

ætatem ad aliquem ex prædictis ordinibus ſacris promouetur, eſt ipſo iure ſuſpẽſus ab ordinum executione,& ſi in eo præſumpſerit miniſtrare, efficitur irregularis,prout ſancitur in hac Extrauag. Quam amplia primò, vt nõ tantum ſit ſuſpenſus vſque ad legitimam ætatem ſuperuenientem,ita vt ipſa accedente ceſſet impedimentum,vt iuris eſt,iux.text.in cap.vel non eſt compos,de temp. ordinan.& Communem eſſe opinionem fatetur Couar. in Clem. Si furioſus, par.1.§.1.nu.4.de homicid.ſed per hanc Extrauag.eſt perpetuò ſuſpenſus,donec abſolutionis beneficium cõſequatur,prout animaduertit Rebuff.in praxi benef.par.2.tit.de cler.ad ſacr.ord.malè promot.gl.4.n.3.Tolet. in Sum.lib.1. c.61. Secundò amplia in accipiente presbyteratum ante ætatem legitimam,vt huius Extrauag.ex vno, eodemq. actu ſuſpenſionem ſimul,& irregularitatem incurrat,antequam ipſe ſolus alias celebret,nam cum in eodem actu ordinationis vtatur ordine presbyteratus,poſtquam illum aſſumpſit,concelebrando, & conſecrando cum Epiſcopo, irregularis iudicandus eſt,Nauar.in conſ.4.de cler.excom.miniſt.in antiq.ita teſtatur Lopez ad Diaz,in pract.cri.canc.c.26. tenuiſſe quoſdã grauiſſimos viros Societatis Ieſu,cum inter eos de hac diſpenſatione ſermo haberetur, quam Nauarri doctrinam aduertendam eſſe inquit F.Hier.à Sorbo in Compen.Priuileg.Mẽdic.in verbo,ordines ſacri,verſ.Item notando ſecundo ſubdens hoc non occurrere in ſuſceptione aliorum.

Ampliatio illa innixa, & fundata in Nauarri authoritate, ſcilicet Sacerdotem ordinatum ante legitimam ætatem,qui cum Epiſcopo Ordinante concelebrat incurrere, & ſuſpenſionẽ ſimul, & irregularitatem,coadiuuantur etiam ex dictis per Didac.Couar.in relect.c.Alma mater,par.1.§.3.ſub nu.5. Verum oppoſitum tenet Medinam ſequens Henriq.in Summa,lib.14.de irregular.c. 3.ſub §.6.vt ſcilicet fiat ſuſpenſus ab Ordinis officio,ſed nõ fiat irregularis, ratione,de qua ibi per eum;qua ratione motus Rodriquez in Sum.par.1.c.168. Concluſ.2.à Nauarri opinione recedit,& huic contrariæ hæret. Accedit etiam huic ſententiæ Sair.lib.4.theſ caſ.caſ.conſ.16.nu.23.& lib.6.c.12.n.11. & longe alius probabiliorem demõſtrat, & confirmat Suarez, de Cenſur.Diſputat. 31.ſect.1.pag.561.quã, & nos vti benigniorem, & maiori Doctorũ calculo fulcitam,ac validioribus rationibus munitam libentius recipimus,eoq.maximè, cum Praxis Cancellariæ hos non reputet irregulares, vt latius ſignificatur per Apoſtillam ad conſ.Nauarri ibi citatum, quod in poſtrema editione eſt octauum in ordine, ſub eod. titulo de cler. excomm.&c. Illud autem frequentiſſimo omnium calculo receptum eſt, vt Regularis, qui ante legitimam ætatem presbyteratum ſuſcipit,non contrahat irregularitatem exercendo actus ſolum in Sacerdotio cõſtitutis conuenientes, veluti ſi vſus fuiſſet ſtatione, & ſeſſione inter Sacerdotes, vel electione tam actiua, quam paſſiua ad ſolos Sacerdotes pertinente ex dictis per Innc.Pãnor. & alios, in cap.fin. de exceſſ. prælat. Idq. amplia procedere,etiam ſi pręfati actus eſſent deputati Ordini Sacerdotali per aliquod Ordinis ſtatutum,ſeu iure particulari cõſtitutionum alicuius Religionis,eo quia non ſunt diuina officia,vt in terminis conſuluit Nauar. conſ.6. de cler.excom.miniſtr.in nou.& habetur per Roderic.tomo 3.quæſt.regul.q.23. art.12.& in Sum. par.1.cap.166.Concluſ.1.peccat,tamen ſecundum præfatos Doctores talis Religioſus exercẽdo prædictos actus honoris, ei ratione Sacerdotalis Ordinis conuenientes.

An autem durante ſuſpenſione reſpectu Epiſcopi ante legitimam ætatem ordinantis à collatione ordinum per text.in d.capit.vel non eſt compos,& gl. & Doct.

& Doct.in d. Clem. Generalem, ſi interim celebraret, fieret irregularis, vide Philip. Franc.in capit.1.§.ſcituris,ſub num.4.de ſent.& re iud.in 6. Rebuff.loco cit.gl.2.num.7. & Maiol. de irregular.lib.1.capit.30. numero 9. Hęc ętatis probatio quot modis fieri poſſit,de hac re latiſſime inter alios ſcripſerũt Mandoſ.in Comment.ad regul.Cancell. Regul.18. quęſtione 5. vſque ad 10. Maſcard.tomo.2.de probat.Concl.667.& pluribus ſeq & Menoch. lib.2.de pręſumpt.pręſumpt.51.

Deuenio ad ſecundum requiſitum,quod eſt,vt dicti ordines ſacri recipiantur temporibus à iure ſtatutis,& concordat Concil. Trid.ſeſſ.23.c.8. quę qualia ſint, habes in cap.fin.75.diſtin. & in c.de eo, de tempor.ord. & de ratione quare potius in temporibus ibi pręſcriptis, quam alijs,ordines ſacri conferantur,& quare potius in die Sabbati,quam alijs dieb.vide per Rebuf.loco pręalleg.gl.1.n.8.& infra,& Lopez loco etiam citato,& in Catechiſmo ad Paroch. in titul.de Ordinis Sacram.folio 206.in magnis. Amplia vt nõ ſuffragetur.neque vllam obtineat firmitatem cõſuetudo,qua contrarium eſſet introductum, c.ſane,de tempor.ordin. Limita,vbi ex ſpeciali Summi Pontificis indulgentia per Breue fuerit facultas Epiſcopo conceſſa in fauorum alicuius ordinandi de eum promouendo extra tempora in diebus Dominicis,ſeu feſtiuis,Rebuf.ibidem nu.12.& ſtylum Curię Romanę hoc obſeruare teſtatur Maiol.de irregul. lib.5.cap.14.num.9.

Quo ad tertium requiſitum, ſcilicet circa literas dimiſſorias, quę in terminis præſentis Conſtitutionis ſunt quoddam medium, per quod quis ab alieno Epiſcopo promoueri poſſit, dicimus triplicem eſſe poſſe epiſcopum ordinum, qui illa concedere valeat, iux.text.notab.in c.cum nullus,de tempor.ord.in 6. originis,beneficij,& domicilij,& quo ad primum non ſufficere originem paternam, de qua plura tradit Cęſar. de Graſ. deciſ.15.ſub tit.de probat. ſed intelligi de propria,& ſic vbi natus ipſe ordinandus. Doct.in d.c.cum nullus,qui ante factum conſulunt ita tenendum,& poſt factum cenſent haberi pro excuſatis tam ordinantem,quam ordinatum.

Quando Epiſc. poſſit conferre ordines ratione beneficij.

Circa ſecundum ratione beneficij intellige primò, etiam ſi beneficium non eſſet tale,propter quod quis eximeretur à iuriſdictione primi Epiſcopi,vt quia beneficium non requirat reſidentiã,ita Scribentes in d.tex. & pręter eos Henriquez Sum.lib.10.de Ordinis Sacram.cap.12.ſub §.1.in gloſ.& nos,d.text.in hac parte locum habere intelligimus,dummodo beneficium,quod poſſideret, ſit ſufficiens ad victum,iux.decretum Cõc.Trid.ſeſſ.21.de ref.c.2.nam lex noua declarat veterem,l. non eſt nouum,ff.de legi. & quę quantitas ſufficiat ad honeſtè ſuſtentandum, eſt arbitrarium; vt dictum fuit ſupra in verbo beneficiorum reſignatio in octaua cauſa.

Secundo intelligi etiam ſi beneficium eſſet in vna diœceſi,ſed eſſet ſubiectũ alteri Epiſcopo,niſi eſſet ſubiectum etiam quo ad iura epiſcopalia,vt ex mente Imolę ibi,ſub n.5. aduertit Gemin.ita vt in hoc caſu ad iſtum ſpectet dare hãc licentiam ad ordines, & non ad illum, in cuius diœceſi ſitum eſt beneficium. Tertiò intellige niſi beneficium conferatur in fraudem. Franc.ibidem,ſub nu.5.gl.in c.eos qui,in verbo, figmento,de tempor.ord.in 6.

Circa tertiũ ratione domicilij aſſeruntijdem Doct.quod poteſt quis in momento abſque tẽporis expectatione acquirere domiciliũ,quando ſcilicet trãſferret ſe ad habitandum in aliquo loco,expreſsè declarando ſe habere animũ ibi perpetuò manẽdi,& domiciliũ contrahẽdi, ſed Rota Rom.in deciſ.diuerſ.

deciſ.150.nu.8.par.2.dicit, non ſufficere illam animi declarationem, quia requiritur etiam aliquis actus ſignificatiuus domicilij, puta quod emerit domũ, Socin.optimè in cap.fin.nu.25.de foro compet.ad cuius rei plenam cognitionem habendam, quando ſcilicet ex coniecturis probetur domicilium mutatum,& alibi conſtitutũ, videndi ſunt Abb.in cap.fi.de Paroch. Felin.in c.dilectus el 2.de reſcript. Petr.de Vbald.in tract.de Canon.Epiſcop.& Paroch.c.7. Maſcard.de probat.Concluſ.534.Menoch.de arbitr.iud.lib.2.Centur.1.Caſu 86.& aliqua tradit Affl.dec.384.& Henriquez.in ſuprad.c.22.§.2.Sed quantum ad hunc effectũ ordinandi admodum R. P. Marius in publica lectura de Sacramentis, in titulo de Ordine, Neap habita in templo Societatis I E S V tenuit, quod Epiſcopus poſſit ordinare aliquem ratione domicilij, quñ in eum locum commigrauerit ibi habẽdo, vel transferendo maiorem partem bonorum animo ibi perpetuò manendi, qui animus iuramento declarari poteſt, in eo loco domum emerit,& aliquos annos habitauerit: ſi verò nõ habeat bona, requiritur habitatio per decennium cum animo perpetuò manendi, l.2. C.de incolis,lib.10. Hoc tamen intellige, quãdo quis ratione domicilij habens alia requiſita à iure, vellet initiari prima tõſura, vel Ordines minores ſuſcipere, vel ad Subdiaconatum promoueri: nam ſi eſſet primo ad Subdiaconatũ ordinatus ab Epiſcopo originis ad tit. beneficij requirentis reſidentiam, ad tit. patrimonij pro neceſſitate,& vtilitate Eccleſiæ,& alibi domicilium transferret, nõ poſſet ab Epiſcopo ratione domicilij contracti, vt ſup. ordinari ad Diaconatum, & presbyteratum ad eũdem tit. niſi audito primo Epiſcopo, in cauſa, ob quam fuit ordinatus num adhuc duret, quia tunc ad eundem remitti debet, vt inſeruiat Eccleſiæ, cui fuit aſcriptus.

Vertitur tamẽ dubium, an ſi quis promoneatur ad ſacros ordines cum literis dimiſſorijs Vicarij generalis, ſatisfactum ſit huic Conſtitutioni. Reſpõdeo negatiuè; & omiſſis citationibus quamplurium Doctorũ, quos pro hac tuendaq. congerere poſſem, quod inquã, ad officium Vicarij huiuſmodi facultas nõ extẽdatur, tenet in ſpecie Rebuff.in praxi benef.par. 1. tit.de forma Vicar. nu.47. Sbroz.de Vicar.Epiſc.lib.2.q.41.& latè comprobat Mandoſ.contraria diluendo in Comment.in Regul.Cãcell.Apoſtol. tom.2.reg.4.q.2.quæ Concluſio primo limitatur, quãdo Vicarius haberet ſpeciale mandatũ ab Epiſcopo, vt huiuſmodi literas dimiſſoriales ad ordines etiã ſacros, concedere poſſet, gloſ.in d.cap.cum nullus, §.inferiores, in ver.non extendat,& fatentur Prædi. Doct.quibus adde quod tale mandatum præſumitur procedere quando Vicarius publice pro habente hãc authoritatem reputaretur, veluti, quia talem licentiam ad ordines recipiendos tribueret præſente,& ſciente Epiſcopo. Creſcent.deciſ.1.nu.4.ſub tit.de offic.Vicar. immò cũ per curatores huiuſmodi licentias impetrare, nõ ſoleat deueniri ad illam inquiſitionem, an Vicarius habeat ad id ſufficiens mandatũ, vel ne, iſta bona fides, vniuerſalis credulitas, ac reputatio, debet ſufficere ſaltẽ ad excuſandũ à pœnis huius Cõſtitutionis;& in alijs iuribus contentis. Ita Mandoſ.d.q.6.n.7. qui etiã inferius nu.15.arbitratur ꝙ ad hãc excuſationẽ non ſufficiat ſimplex credulitas, ſed tũc demũ, quando veniret iuſtificãda ex eo, quod talis promotus vidiſſet innumeros antea ſimiliter ordinari cum literis aliorum Vicariorũ generalium, quibus eã facultatem habere, haſq. licentias cõcedere ſolitus ſucceſſiſſet præſens Vicarius, qui ei hanc tribuit licentiam. Secũdò limitatur, quãdo Epiſcopus ageret in remotis, vt clarè liquet ex d.c.cum nullus, §.Epiſcopo, vbi gl.in ver.remotis, Creſcent. d.de-

d.deciſ. 1.num.5.licet Sbroz.vnà cum Rebuff.tutius exiſtimet,vt etiã in caſu abſentiæ Epiſcopi ſpecialiter in literis Vicariatus hæc poteſtas exprimatur, & intellige, vt in hoc caſu validæ ſint dimiſſoriæ Vicario conceſſæ, etiã mortuo ipſo Epiſcopo in remotis agente,ſi de eius morte non cõſtabat.Henriq.d.cap. 22.ſub nu.3.in gl. An verò hoc poſſit Vicarius Capitularis Sede vacante, tractatum fuit ſupra in verbo Capitulum Sede vac.q. 10. fol. 138.

Amplia hanc Extrauag.vt nihilominus literę dimiſsorię requirãtur in promouendo ad ſacros ordines ab Epiſcopo alieno, etiã ſi eſset perſona cognita, & eius qualitates ſupponãtur, cum nõ ſit faciẽda differentia inter cognitum, & alios,ex eo quod hęc Cõſtitutio literas dimiſsorias requirat pro forma,quę inducta videtur,cum non ſolũ diſponat ſuper illo actu faciendo,ſed vltra procedat,ibi.ſ.à ſuorum ordinum executione. Dec. conſ.455.nu.7.& quando eſt data forma ſemper, & omninò eſt ſeruanda,cap.cũ dilecta, de reſcript. & ita concludit Mand.in d.reg.24.q.3.Secundò amplia,vt pœnæ huius Cõſtitutionis non tollantur per ſupetuenientem ratihabitionem proprij Prælati, quam partem ex pluribus ad contraria reſpondendo firmat Mandoſ.loco cit.q.4.& Rebuff.in Praxi Benef. par.1.tit. de formula dimiſ.liter.n.11.& 29.& veriorẽ arbitratur Ignat. Lopez,loco ſuperius alleg. dicens, quod opinio cõtraria anſam præſtaret Epiſcopis, vt hoc quæſito colore alienos ad ordines promouerent,& inde innumerabilia damna orirentur,ideoq. dicẽdum per hanc Cõſt. non procedere iura antiqua,item,& dicta gloſsarum,& Doctorum de ratihabitione cõualidante ordinationem. Neque per hoc inferimus ipſam ratificationem omninò ſuperuacaneam eſse,operabitur enim aliqua,de quib.per Nauar.con.25.& 43.de tempor.ordin.in antiq. Maiol.de irreg.lib.1.c.20.n.1.& Pariſ. de reſignat.benef. lib.4.q.2.num.87.

Limita in eo,qui per triennium fuerit commoratus cũ aliquo Epiſcopo, vt ab eo ordinib.inſigniri poſſit abſque dimiſsorijs ꝓprij Epiſcopi,dũmodo ſtatim,& ſine fraude ei beneficiũ conferatur,ex Decreto Cõcilij Trid.ſeſs.23.de ref.c.7. quod primò intellige procedere, & locũ obtinere in illis familiaribus qui cũ Epiſcopo cõmorantur, id eſt præſentes ſuis obſequijs aſſiſtũt, alioquin ſecus ſi abſentes fuerint in regione remota,etiã ſi ipſius ſumptibus viuãt. Maiol.lib.4.de irregul.c.2.n.5. Lopez ad Diaz, d.c.26.qui Doctores rationẽ afferunt,cum propter hãc abſentiam minimè poſſet Epiſcopus illius mores noſſe, & triennium ad hoc eſſe pręfixum à Concilio. Secundò intellige,vt ipſa collatio beneficij, ſuper qua fundatur validitas collationis ordinis, eodem tempore cõcurrere debeat,vt in d.c.9.Conc.Trid.& ratio quare Concilium requirat beneficij collationem eſt, vt ordinatus ab Epiſcopo non ſuo ratione beneficij efficiatur de eius foro,ſitq. ei ſubditus. Rota Romana in deciſ.diuerſ.731.nu.15.vol.1.quæ colligitur ex Gemin. & Franc.in c.cum nullus, de tem.ord.in 6. illamq.prædicti Domini de Rota aſſerunt militare etiam in prima tonſura,& Sacram Congreg. Cardinalium Cõcilij Trid. interpretum, cenſuiſſe d.decretum habere locum tã in minoribus,quam in maioribus ordinibus, & vtroque caſu opus eſſe beneficij collatione, habetur in eadem deciſ. num. 3. & illud idem innuere videtur Nauar. in conſ.24.num.1.de temp.ord. in antiq. Et per eandem Congreg. definitum fuiſſe refert Pariſ. libro 4. de reſignat. beneſic. quæſt.2.num.92. non ſatisfeciſſe prædicto decreto eum,qui ordinauit, & poſt elapſos vndecim mẽſes contulit beneficium. Tertiò intellige,vt quamuis Epiſcopus poſſit ordinare familiarem ſuum triennalem aliàs ſibi non ſubditũ,ne-

queat tamen diſpenſare ſuper interſtitijs temporum, neque ſi eſſet illegitimus ad minores ordines illum habilitare, vt per plura in vtroque negatiuam partem ſuſtentando deducit Nauar. in conſ. 27. & 28. de temp. ord. in antiq. Quarto denique intellige non habere locum in familiaribus Epiſcoporum titularium, à quibus nec ad primam tonſuram promoueri poſſunt, etiam prætextu familiaritatis continuæ, & commenſalitatis ſuæ, abſque proprij prælati expreſſo cõſenſu, & literis dimiſſorijs, ex eod. Conc. Trid. ſeſſ. 14. de ref. c. 2. & ratio eſſe poteſt: cum iſti titulares non habeant Diœceſim, in qua ordinatus fiat domicilarius. Henriq. loco in gloſ. citato.

Pæna Epiſcopi ordinantis non ſubditum, vide Suarez de Cenſuris fol. 501. col. 1.

De pęna Epiſcopi ordinantis eum, qui ſibi ſubditus nõ eſt, ſed alterius Diœceſis, non habita eius Ordinarij licentia, habetur in c. 2. & fin. de tem. ord. in 6. & in Conc. Trid. ſeſſ. 22. de ref. c. 8. in quibus iuribus diſponitur, vt per annum ſit ſuſpenſus ab ordinum collatione. Hinc oritur dubium, an iſta ſuſpenſio extendatur ad omnes ordines, an verò reſtringatur tantum quo ad eos, quos ſic male contulit, de quo vide Io. Monach. in d. c. 2. n. 6. & Gemin. ſub n. 5. vbi Io. Andreas, nu. 2. inquit, Epiſcopum hac pœna in duobus caſibus non teneri. Primus eſt quãdo ipſo probabiliter ignorante alienus clericus furtiuè, vel ex ſimplicitate ſe in multitudine ordinandorum ingeſſerit. Secundus caſus ſi deceptus eſſet iuſta ignorantia facti, potuit enim eſſe, quod ordinatus detulerit literas furtim impetratas a Cãcellario ſui Epiſcopi, & ita reſidet, Ordinatus verò cũ dimiſſorijs falſis, eſt ſuſpẽſus, q̃a habetur ac ſi ſine dimiſſoriis eẽt ordinatus.

Quinã excuſentur à pęnis huius Extrauag.

Quibus ſic ſpecialiter examinatis, amplia rurſus extendendo totã huius Extrauag. diſpoſitionem, vt nõ ſolum comprehẽdat clericos ſeculares, ſed etiam regulares, & monachos, ſuper quo tamquam indubitato nõ inſiſto, idq. ex pluribus comprobat Mandoſ. in d. reg. 24. quæſt. 2. Limita, vt non ſit irregularis is, qui contra huius Cõſtitutionis diſpoſitionem ordine ſacro inſignitus, in eo miniſtrauerit bona fide, ſine dolo, ſibi licere putans, alioquin non facturus. Nau. in cap. accepta, oppoſit. 8. ſub nu. 34. de reſtit. ſpoliat. & hoc propter verbum, præſumpſerit, in ea appoſitum, cum diſpoſitio puniens aliquid præſumentem, non comprehendat eum, qui id bona fide, ignorãter, aut imprudens, ſeu inaduertẽs facit, iuxt. doctrinam ſingularem Card. in Clem. 1. q. 39. de priuileg. relatam ſupra, in verbo, Alienatio, ſub nu. 9. ideoq. ſi quis bona fide parentũ teſtimonio credendo ſe legitimam ætatem habere, cum non habeat, ordinatus fuerit, non incurrit vllam pęnam, neque eſt cur ſcrupulis ob id angi debeat, inquit idem Nauar. conſ. 50. de temp. ord. in antiq. qui tam in d. c. accepta, quã etiam in Manuali, c. 27. n. 156. idem dicẽdum affirmat de eo, qui temerè quidem ordinatus eſt, poſtea tamen bona fide, & candida ſimplicitate, per pęnitẽtiam purgato peccato, illius malę ſuſceptionis ordinem exercuerit, exiſtimãs id ſibi licitum eſſe. Prædictam Nauarri mitigationem ſequi videtur Couar. in Clem. Si furioſus, par. 1. §. 1. n. 4. in fine, de homicid. & Ignat. Lopez d. c. 16. Fuſcus verò in tract. de viſitat. lib. 2. cap. 28. ſub nu. 35. illam non ita ſimpliciter recipit, eo quod nõ deceat ignorare, quod cõmuniter omnes ſui ordinis ſciunt, ſed vt prodeſſe poſſit atteta qualitate perſonæ, vt facilius diſpenſetur, & ſic vt liberetur à tanto, non à toto, & Tolet. in Sum, lib. 1. cap. 46. verſ. Quarta habetur, illam intelligit, quando ſcilicet taliter ordinatus putabat ſibi licuiſſe ex probabili ignorantia facti, ſecus ſi craſſa facti ignorantia, aut iuris ignorantia fuit, vt tunc ſuſpenſionem incurrat, cum præſumere dicatur, & atteſtatur hoc ſequi Tribunal Supremi Pœnitentiarij.

Notan-

Notandum, quod in ordinato ante legitimã ætatem dupliciter poteſt præd. iuris ignorãtia cõtingere, & primo ignorando ætatẽ à iure præſcriptam ad Sacros Ordines ſuſcipiendos, & tunc (niſi eſſet inuincibilis) quia accedẽs ad ipſos ordines ſuſcipiẽdos, illud ius tamquam vulgare, & Cõmune ſcire tenetur, vix ſine culpa illud ignorare poteſt; Secũdo modo accidere poteſt ignorando ſtocius ſpeciale Extrau. Pij II. imponentis ſuſpenſionis pœnã ipſo iure, quo caſu ẽt illius pœnæ ignorantia non impedit, neque excuſat, quo minus illa incurratur; conferret tñ dum ignoraret ſe ſuſpenſum ipſo facto ad excuſandam irregularitatem, ſi in ordine ſic ſuſcepto miniſtraret.; ita concludit Suarez de Cenſuris Diſp. 31. ſect. 1. ſuſpenſione 5. Quo verò ad ignorantiam facti, non erit inutile dubitare, An ſtante, quod Ordinatus presbyter ante legitimam ætatem propter bonam fidem à principio à ſuſpenſione ipſo facto liberatus fuerit, ſicuti ex Nauarro ibi poſuimus, ſi poſtea adueniente mala fide, & ſciens ſe non habere legitimam ætatem, antequam illam ingreſſus fuerit, celebrauerit, contrahat irregularitatem. Huic dubitationi negatiuè reſpõdetur per Roder. tomo 3. qq. regular. q. 23. art. 14. licèt quoties ſacra fecerit, mortaliter peccaſſet, ſed ſibimetipſi contradicit, cum cõtrarium cum Medina ſentiat in Sum. part. 1. cap. 165. ſub nu. 3. & de ætate ſingulis Ordinibus eccleſiaſticis requiſita late agit Ioan. Guttier. lib. 1. Can. qq. c. 26.

Secundo limita ex com. Doctorũ ſentẽtia, hanc Conſtitutionem nõ habere locum in minorib. ordinibus, cum id ex eius præfatione, & verbis clarè colligatur. Rebuff. in Praxi benef. p. 2. tit. de cler. ad ſacr. ord. malè promot. gl. 3. Mandoſ. in ead. reg. 14. q. 1. Lopez, & Tolet. locis citatis ita, vt ſi quis contrauenien do diſpoſitioni huius Extrau. ad minores tãtum ordines initiatus fuerit minime ſuſpenſionis pęnam incurrat, voluit etiam Nau. Man. c. 26. n. 70. & in plurib. alijs locis Verum vigore decretorũ Conc. Trid. ſeſſ. 6. de ref. c. 6. & ſeſſ. 14. c. 2. ſecus eſt in ordinato ad minores ordines abſque literis dimiſſorijs proprij Prælati, ſi quidem ipſo iure eſt ſuſpenſus ab executione ordinum ſic ſuſceptorum, nec gaudet priuilegio clericali, præſertim in criminalibus ex decreto Cõcilij Trid. ſeſſ. 7. c. 10. de reformatione; ex quo ſequitur, quod iſte talis exercẽdo ſolemniter actum ordini minori deputatum, propriam, & peculiarem incurreret irregularitatem, in qua ſolus Papa diſpenſat. Nau. in Man. cap. 25. ſub nu. 76. & capit. 27. ſub nu. 163. vbi declarat illa dici deputata alicui ordini, quorum faciendorum ſpecialis poteſtas traditur in ordinatione, exemplificando, vt ibi per eum: ſecus ſi exerceret non ſolemniter tamquam laicus, cum laici ex conſuetudine interdum exerceant officium minorum ordinum. Idem Nauar. in d. capit. 27. ſub num. 42. & 44. idq. ex D. Thoma, & D. Antonio. Tertio limita, vt in irregularitate contracta in caſibus huius Extrauag. poſſit Epiſcopus diſpenſare in foro conſcientiæ, ſi delictum eſt occultum, vigore facultatis conceſſæ à Conc. Trid. ſeſſ. 24. de ref. cap. 6. & quando dicatur occultum iuxta terminos Concilij, declarant Nauar. in Man. capit. 27. numero 255. Malol. libro 4. de irregular. capit. 61. num. 4. Henriq. in Sum. libro 14. de irregular. capit. 20. §. 4. Tolet. in Sum. lib. 1. cap. 89. quibus addo Farinac. in pract. crim. titulo de delict. & pœn. quæſt. 21. nu. 7. quod intellige, & primo, vt reſpectu eius, qui eam contraxit propter ætatis defectum, non poſſit niſi impleta ætate: ſiquidem receptiſſima eſt ferè omnium ſententia, accedente etiam Burgaſ. de irregular. part. 6. cap. 2. nu. 30. non poſſe Epiſcopum etiam ante promotionem diſpenſare circa ætatem ordinandorum, nam cum ipſe aliter ordinatus puniatur,

in ſua poteſtate eſſet illudere dictæ pœnę, ſi diſpenſare poſſet, inquit Vitalin. in Clem. fin. nu. 32. de ætate & qualit. Secundò, intellige niſi ipſe Epiſcopis ſcienter fuerit in cauſa peccati inducẽns diſpenſationem, cum ſic ordinauerit in eo participando, arg. text. notab. in cap. diuerſis fallacijs, de cler. coniug. Panor. in cap. pen. ſub nu. 4. de temp. ordin. Burgaſ. d. cap. 2. par. 6. num. 27. & 32. vbi intelligit de factis ab alijs, & nõ à ſeipſo. Tertiò intellige vt in iſtis caſibus, in quibus Epiſcopus diſpenſat, & abſoluit ſibi ſubditos, nõ poſſit cũ ſeipſo diſpenſare, ſi fortè in aliquam irregularitatem incidiſſet, ſed licitum erit eligere confeſſarium inferiorẽ, qui ſecum ab ea diſpenſet, & eũ abſoluat, nam talis confeſſor ab Epiſcopo electus in hoc caſu habet vicem ſuperioris, ſcilicet Archiepiſcopi. Maiol. notab. lib. 2. de irregul. c. 2. ſub num. 12. Henriquez, lib. 14. de irregul. c. 18. ſub §. 3. & alij ab ipſis citati; idq. ex ſententia Sacræ Congregat. vt atteſtatur Tolet. loco prox. alleg. quæ facultas Epiſcoporum ad eligendum confeſſorẽ nouiſſimè explicatur per Franciſc. Suarez, in 3. p. D. Thomæ, tomo 4. diſput. 27. ſect. 2. quæ adde ad dicta à me ſupra, in prima addit. ad verb. Archiepiſcopi authoritas, fol. 43.

Quarta limitatio aſſignanda, ſcilicet, quod per illa verba pręd. Extrauag. videlicet (à ſuorum ordinum executione ipſo iure ſuſpẽſi ſint,) ſit nihilominus illa ſuſpenſio intelligenda de ordinibus ſic malè ſuſceptis, & in quibus tantum delinquitur, vt ipſa pęna ſit culpæ proportionata, & conſequenter vt taliter ordinatus ſit impeditus, ne vlterius aſcendat, non autem ne inferiori ordine vtatur; ſi illum legitimè ſuſcepit, & ita reſolutiuè præfatus Doctor Suarez, cenſet de Cenſur. Diſp. 31. Sect. 1. Suſpenſ. 6.

SEcunda Conſtitutio eſt Pij V. extendentis decretum Concilij Trid. ſeſſ. 21. de reb. c. 2. ad regulares non profeſſos, Romæ publicata die 12. Nouembr. 1568. tenoris ſeq.

Romanus Pontifex Sacrorum Conciliorum author, & interpres, illa quæ in huiuſmodi Concilijs à prudẽtibus patribus in Spiritu Sancto legitimè cõgregatis ſalubriter ſancita ſunt pro ſui paſtoralis officij debito, dũ æquitas, honeſtas, & decus ſuadet, ſicuti declarare, & moderari, ita etiã alios caſus extendere conſueuit. Sanè cum nõ deceat diuino miniſterio aſcriptos cum ordinis dedecore mẽdicare, aut ſordidum aliquẽ quæſtũ exercere, Sacro Trid. Concilio inter alia decretũ fuit, ne quis deinceps clericus ſecularis, quãuis aliàs morib. ſciẽtia, & ætate eſſet idoneus, ad ſacros ordines promoueretur, niſi prius legitimè cõſtaret, eum beneficium eccleſiaſticum, quod ſibi ad victum honeſtè ſufficeret pacificè poſſidere, vel aliàs ordinari non poſſet, niſi iuxta Decreti ab ipſo Cõcilio deſuper editi formam, & tenorem. Cũ autem nulla in huiuſmodi decreto religioſorum clericorum mentio facta fuerit; ac propterea nonnulli (vti moleſtè accepimus) ceterorum ordinũ Religioſi, ſeu Canonici, vel Clerici, intra clauſtra Monaſteriorum, ſeu Domorum more Regularium in cõmuni viuentes, qui nunquam, ſeu non niſi ad certum tempus profeſſionem emittunt, & ex clauſtro exire, vel dimitti, ad ſeculum redire liberè, & licitè poſſunt, Religionis prætextu abſque titulo ſufficientis beneficij, nec iuxta dicti decreti tenorem ad ſacros ordines ſe promoueri prætendũt, & à nõnullis Epiſcopis paſſim promoueantur, atque inde plerumque illud inconueniens eueniat, vt ſic promoti, & à clauſtro exeuntes, & per ſeculum vagantes, vel mẽdicare, vel ſordidum quæſtum exercere, non ſine ipſorum dedecore, ac Ordinis vilipendio,

&

& quam plurimorũ Chriſti fidelium ſcandalo cogantur. Nos igitur qui ſingulorum Dei miniſtrorum honorem, & decus (quantum in nobis eſt) ſinceris exoptamus affectibus: Motu proprio, & ex certa noſtra ſciẽtia, deq. Apoſtolicæ proteſtatis plenitudine, hac perpetuò valitura ſanctione, decretum prædictum de Clericis ſecularibus loquens, ad omnes, & ſingulos etiam cuiuſcumque ordinis Clericos religioſos ſiue ſeculares more religioſorum viuentes in communi, non profeſſos, harum ſerie extendimus, & ampliamus, ac religioſis, & alijs prædictis non profeſſis, vt ad ſacros ordines promoueri, necnon omnibus, & ſingulis venerabilibus Fratribus noſtris Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, gratiam, & communionem Sedis Apoſtolicæ habentibus, vt ordines ipſos huiuſmodi Religioſis perſonis impendere, niſi obſeruata forma dicti Decreti nos virtute Sanctæ obedientiæ, & ſub indignationis noſtræ pœna interdicimus, & prohibemus, ac contrafacientes per annum à præſtatione talium Ordinum ipſo iure ſuſpendimus. *Statuentes*, & decernentes, promotiones quarumlibet religioſarum perſonarum prædictarum ad ordines huiuſmodi, contra ipſius Decreti Concilij Trid. formam, etiam cuiuſuis licentiæ illis ab Apoſtolica Sede, vel illorum *Superioribus* cuiuſcũque dignitatis, ſtatus, gradus, & præeminentiæ exiſtant, etiam ſi Pontificali dignitate fungantur, vel Cardinalatus honore præfulgeant, conceſſæ, prætextu factas, executione prædictorum ordinum omninò carere, nullaſq. prorſus, & irritas exiſtere, ſicq. promotas perſonas in altaris miniſterio miniſtrare non poſſe. Quinimo miniſtrantes, priuilegijs, exemptionibus, immunitatibus, & alijs gratijs clericis conceſſis omninò priuari, & irregularitatis, aliaſq. in dicto Decreto contentas pœnas eo ipſo incurrere, à quibus niſi à Romano Pontifice, vel in mortis articulo minimè abſolui poſſint. Non obſtantibus, &c.

Quia hæc Conſtitutio loquitur tantũ de Regularibus non profeſſis, diſcrimen eſt inter Doctores, an clericus ſecularis ordinatus in ſacris abſq. titulo, ſit ipſo iure ſupenſus? Hanc queſtionem difficilem, & aliquando controuerſam fuiſſe in ſacro Pœnitentiariæ prætorio, teſtatur Nau. in conſ. 1. q. 16. de Conſt. & negatiuã ſententiã tenent Tolet. in Sum. lib. 1. c. 48. verſ. Decima octaua habetur, & latius Henriquez in Sum. 13. de excom. Pariſ. li. 2. de reſignat. benef. quæſt. 6. nu. 18. referendo *Sacræ* Congregationis declarationem. Cuius opinioni inter alios contradictores ſunt Nauar. in præd. quæſt. 16. Maiol. lib. 4. de irregul. ca. 15. in princ. quem ſequi videtur Lopez ad Diaz, Pract. crimin. cap. 48. nu. 1. ideo has opiniones conciliando, iuxta com. præceptoris ſententiã P. Martij de Andria, diſtinguo tres caſus. Quorum primus eſt, quãdo quis titulo carens, proprio Epiſcopo expoſuit ſe nullum habere titulum, & Epiſcopus ſciens, vel ſcire debes, abſolute illũ abſque titulo ad ſacros ordines promouit, tunc ordinatus non incurrit ſuſpenſionem, & habet actionem contra Epiſcopum, vel ſucceſſorẽ, vt eum ſuo ſumptu alere cogatur, vel prouidere de beneficio, c. accepimus, de ætate & qualit. cap. Epiſcopus, & c. cum ſecundũ Apoſtolum, de præb. c. ſi Epiſcopus, eod. tit. in 6. Quod aũt diximus ad dicta alimenta præſtanda teneri etiam ſucceſſorem, intellige niſi Epiſcopus, qui ordinauit, viuat, vel promotus ſit ad pinguiorẽ eccleſiã, quia tunc ipſe potius quã ſucceſſor tenebitur. Henriq. in Sum. lib. 10. de Ordinis Sacram. c. 17. ſub §. 4. qui ibidem in gl. extendit hanc obligationem prouidendi de alimentis etiam ad Capitulũ Sede vacante, ſi non reſiſtit tali ordinationi pauperis; ex quo ſequitur, quod ſi habet vnde de ſuo viuere poſſit, vel patrem haberet diuitem, ei non

debent

debentur alimenta, d.c. Epiſcopus, vbi Decius, de præb. Pariſ. loco cit. nu. 23. & infra. Quid ſi quis ordinari ſe fecit ad verum titulum ſibi donatum, ſed ipſe tantundem creditoribus debeat, an ſit ſuſpenſus, adde Nau. in conſ. 13. de tēp. ord. in antiq. & conſ. 18. in nouis.

Secundus caſus eſt, quando quis habens titulum, ſed non ſufficiētem ad honeſtam ſui ſuſtentationem, iux. Conc. Trid. diſpoſitionem, ſyncerè veritatē ſuo Epiſcopo narrauit, quia patrimonium, vel beneficium erat tenue, quo nō obſtante Epiſcopus ſciens, vel ſcire debēs eum ordinauerit, & tunc etiā ipſe ordinatus nō incurrit ſuſpenſionem, & agere poteſt contra Epiſcopum ad ſupplementum, gloſ. in capit. tuis, de præb. Franc. in d. cap. ſi Epiſcopus, ſub nu. 3. quo ſupplemēto non habito, non debet aſcendere ſeu promoueri ad Diaconatum, et Presbyteratū, et in his duobus caſibus procedat opinio negatiua. In quo notanda ſunt duo. Primū, quod hæc inueſtigatio, ſeu diſcuſſio tituli diligenter eſt facienda an ſit ſufficiens, vel ne, vt ſatisfiat decreto Conc. Trid. cum non poſſit dari certa regula, ſeu taxa, erit hoc arbitrio ꝓprij Epiſcopi cōſiderata qualitate ſeu dignitate perſonæ, loci, & tēporis. Alterū eſt, qđ non ſit iudicandus ſuſpenſus clericus ille, qui dixerit ſe habere ſufficiens patrimonium, cū non haberet, qñ ad ſufficiētiā deficeret parū, ſiue quantitas, quæ non eſſet notabilis arbitrio boni viri, ex Nauar. in conſ. 18. de temp. ordin. in antiq. & conſ. 12. in nouis.

Tertius caſus eſt qñ ordinatus fuit in culpa exponendo patrimonium ſiue in totum, ſiue in partem falſum, & ſic per fraudem, & mendacia deceperit Epiſcopum, affirmando ſe habere beneficium, vel titulū patrimonialem ſufficientē aliqua demōſtrando, per quæ ordinator probabiliter ei credidit, & credere debuit, vt tunc non ſolum incurrat ſuſpenſionem à iure impoſitam in c. neminem, & c. ſanctorum, d. 70. ſed neque ordinator eum alere teneatur, ex rationibus per Nau. adductis in conſ. 14. & conſ. 47. de tem. ordin. in antiq. & conſ. 46. in nouis quem in vtroque ſequitur Pariſ. in d. lib. 2. quæſtio. 6. licet. Tolet. in hoc vltimo diſſentiat, & in hoc caſu procedat opinio affirmatiua, quæ et comprobatur ex verbis Concil. Trident. in princ. d. c. 2. ſeſſ. 21. ibi (q. varijs artibus, ac fallacijs confingunt ſe beneficium eccleſiaſticum, aut ēt idoneas facultates obtinere.) Vnde ſequitur, quod ſi tali ſuſpenſione durante in ordine ſuſcepto miniſtrauerit, incurrit irregularitatem à ſolo Papa delebilem, ca. 1. de ſent. excom. eod. lib. declarando vt per Nau. in Manc. c. 27. nu. 244. & ſeq. poterit verò in ea Epiſcopus diſpēſare, ſi delictum eſt occultum, vt ſupra tractatum fuit, cum hodie nō obſtet Conſtitutio Sixti V. ſtante eius moderatione habita per S. D. N. D. Clementem Papam VIII. de qua infra.

Retroceſſio tituli an faciat ordinatum ſuſpenſum et ſimon. acū.

Quotidianus caſus eſt de quo quæritur, de eo iniquam, qui poſt ordinationē ad Subdiaconatum ad titulū patrimonij ſibi donati, illud renunciauerit, & retroceſſerit in fauorē parentū, vel alterius, fecitq. poſtea ſe ordinari ad ſuperiores ordines, an incurrat antiquā cēſuram, & irregularitatem. Reſpōdeo quod nō, cuius potiſſima ratio eſt: quia præfata renūciatio, ſeu remiſſio eſt inualida, & proſſus nulla per Decretum Concilij Trid. d. ſeſſ. 21. de ref. c. 2. prohibētis in fauorem ordinati titulum huiuſmodi ſine licentia epiſcopi nullatenus remitti, & extingui poſſe, & verbum (nullatenus) inducit actus nullitatem ipſo iure, & ſic habetur ac ſi d. renunciatio facta non fuiſſet, cū non præſtet impedimentum, quod iure non ſortitur effectum, ex regula non præſtat, de regul. iur. in 6. & ita concludit Nauar. in conſ. 16. & conſ. 42. de temp. ordin. in antiq. & conſ. 17. in nouis, & Tolet. loco ſuperius citato.

Quod

Digitized by Google

Quod intellige, niſi ante ordinationem ad Subdiaconatum pręceſſiſſet, ſeu interueniſſet pactum, ſiue conuentio occultè facta de non petendo, vel reſtituendo, poſtquam ordinatus fuerit, id quod ſibi pro titulo donatū fuerat, quia à paritate rationis incideret in pęnam ſuſpenſionis ab ordine, contētam in c. per tuas, el. 3. & c. pen. de ſimon. iuxta ſententiam Nauarri in Man. cap. 27. n. 158. & poſt eum ſentit etiam Lopez Diaz, in Pract. crim. Can. cap. 18. nu. 12. quam valde probabilem ſibi videri inquit Sair. lib. 4. theſ. caſ. Conſ. cap. 15. n. 23. eamq. & alij ſequuntur; nam quando donatio, ſeu aſſignatio patrimonij non ſimpliciter, ſed ad finē ſuſcipiendi ordines illo titulo fit, tunc donator habet vicē præſentatoris ad ordines. Suarez de Cenſur. Diſput. 31. ſect. 1. ſuſpenſ. 7. ſub num. 35. quæ opinio quamuis ſit ſuſtentabilis, pluresq. vt præfertur, in eam cōueniant; attamen re altius perpenſa pręſens caſus ſub diſpoſitione prędictorum iurium non videtur comprehendi poſſe, quia: cū caſus ſit diſſimilis, pœnæ extenſio de vno ad alium fieri non debet, etiā ſi eadē ratio id ſuadeat, vt cōſiderat, & tenet Nauar. ſibi cōtrarius in conſ. 42. nu. 3. de tempor. ordin. in antiq. & 17. & in nou. & quod ad caſum ſpecialē inibi dūtaxat expreſsū, ſcilicet in paciſcente cum ordinante, vel præſentāte reſtrictio fieri debeat, cōplures Theologos, & V. I. peritos conſultos approbaſſe fatetur Henriq. in Sū. lib. 10. de Ordinis Sacram. c. 17. §. 3. in gloſ. lit. O, & non induci ſuſpenſionem in paciſcente cū alijs, decreuiſſe, ſeu declaraſſe ſignaturam Pœnitētiariæ, itaque ſeruari teſtatur Tolet. in Sum. lib. 1. c. 48 verſ. Quinta habetur, in fine, & hanc poſteriorem ſententiam firmauit admodū Reuer. P. Marius Andria, qui Doctor etiam pro conſtanti aſſeuerauit, (eiſdem retentis) præd. promiſſionē, ſeu renunciationem etiam iuratam, ante ordinationem factam, inualidā eſſe, & firmitatem non obtinere, cum per Cōcilij Trident. decretum, prout ex dictis per Nau. in eodem Conſ. elicitur, & ex Toleto vbi ſupra, tum quia repugnat, ſeu præiudicat bono publico, & decori Eccleſiæ, qui verſatur in hoc ordinandorū titulo, ex Felino, & alijs in d. c. pen. ideoq. remitti nequit, ad text. in c. ſi diligenti, de foro compet. quidquid per ambages verborū in hoc ſentiat Suarez vbi ſupra, n. 37. & proinde taliter ordinato ſequuta ordinatione eſt acquiſitū ius ad res ſibi donatas, qui etiā, ſtante præd. renunciationis inualiditate, euitabit ſuſpenſionem comminatam in can. neminem, & c. Sanctorū, 70. diſt. quia videtur cum titulo ordinari, cum illo nō careat, & nō ſine titulo, vt aſſerit Lopez. Cui cōcluſioni, illā ſubtiliter more ſuo ſuſtinendo, ſubſcribit ſe Dominus Io. Hieronymus Campanilis in ſuo Diuerſorio iuris Canonici, rubr. de non ordinand. abſque titulo, c. pen. grauiter tamen peccat, & nō debet impunitus remanere, quam tamen incurreret Clericus, cui nō ad effectū vt promoueatur ad Ordines, ſed ſimpliciter facta eſſet donatio, illamq. ante ordinationem retroceſſiſſet, & poſtmodum eius prętextu ad illius titulū (nulla retroceſſionis mentione facta) ad Subdiaconatū promotus eſſet. Vel & ſecundo, quādo a patre, ſeu fratrib. ei vti Clerico à facta eſſet alicuius poſſeſſionis donatio ficte, & in publicā fraudem, veluti ad euitandam ſolutionē gabellarū, ſeu collectarum, vtque ipſe Clericus nudum tantum nomen retineat, qua donatione abſque donatoris conſenſu poſtea vſus fuiſſet pro titulo ad effectū ſuſcipiendi ordines: nam cum in primo caſu valida ſit retroceſſio, & in ſecundo palā eſt cum ſub ficto titulo promotum eſſe, vtique ex vi præd. antiquorum canonū ſuſpēſus remaneret, iuxta tradita per nos ſupra verſ. Tertius eſt caſus, quib. cōcinunt, & adſtipulantur ſcripta nouiſſimè per Suarez loco indicato, quæ quādo per

do per nos typis mãdata fuerunt, nondũ quintum eius volumen prodierat; à qua ſuſpẽſione, quia id ſupponitur ſecretè cõmiſſum, poterit propterea Epiſcopus diſpenſare. Ad euitãdas fraudes Neapoli obſeruatur, quod quãdo cõtingeret donationẽ, ſeu aſſignationẽ patrimonij ab alijs fieri, producatur publicũ inſtrumentum ab vtraque parte iuramento vallatum, præd. aſſignationẽ eſſe realem, & oĩ dolo, & fictione carere, & quod neque in præteritum cõfectus fuerit, neque in futurũ conficietur actus, ſeu cõtractus aliquis in præiudicium d. aſſignationis cum annullatione, &c. Præcipitur ẽt ſub excommunicationis pęna donatori, vt nõ præſumat talẽ aſſignationẽ efficere ſuper cenſib. ſeu redditib. alteri forſan obligatis, quorũ ipſe nõ eſſet verus, & legitimus dominus, ꝓut in edicto Sactæ Cõgregationis continetur. Ex quib. infertur ſecũdum præfatum Suarez, ibid. num. 36. & nos libenter amplectimur. (quamuis Henriq. in Sum. lib. 14. de excommun. c. 37. ſub 2. §. contrarium innuere videatur,) quod ſi Clericus cũ literis dimiſſorijs cum ficto titulo à proprio Epiſcopo impetratis, ſe promoueri faceret, duplicem incurreret ſuſpenſionẽ; vnã quia ſine vero titulo ordinatus, & alterã, quia cũ dimiſſorijs ſubreptitijs, & ſup emẽtitio titulo fundatis, & ſic inualidis, cum paria ſint nõ habere literas dimiſſorias, & habere ſubreptitias, & ratio ſubreptionis eſt.: quia ſi Epiſcopo de talis tituli conditione plena notificatio facta fuiſſet, ipſe minimè talem conceſſiſſet facultatem, ideoq. ad abſolutionem obtinendam vtraque ſuſpenſio aperienda, & explicanda eſt.

Suſpenſionis pęnã extendimus etiam ad Clericũ, qui diſpenſatione à Summo Pontefice obtẽta, Sede vacante, vel ſuo Epiſcopo abſente, vt ab alio Antiſtite ordinari poſſit, ꝓmoueretur ad ordines abſque literis teſtimonialibus ſui Ordinarij, quia talis licẽtia, ſiue diſpẽſatio intelligitur cũ iſta ſubordinatione approbationis ſui Ordinarij, ad quod optimè facit Concilium Trident. Seſſ. 23. de ref. c. 8. verſ. Quod ſi quis ab alio, &c. & aliàs ſine eis diceretur furtiuè promotus, ex gloſ. in cap. 1. verſ. furtiuè, de eo qui furt. ord. ſuſcepit, taleſq. ſuſpenſos exiſtimauit P. Marius Andria, & quod dictas literas teſtimoniales nõ prohibeatur Capitulum Sede vac. etiam infra annum dare. Nauar. in conſ. 19. de tempor. ordin. in antiquis.

An verò ſacris initiato abſque vero, & ſic cũ ficto titulo, & à ſuſpẽſione abſolutio ſit pręcluſa via, vt nõ poſſit ad Superiores Ordines abſq; noui tituli exiſtentia aſcendere. Reſpõdeo, quod Henriq. loco præcit. inquit q̃d Epiſcopus poteſt cũ tali occultè diſpẽſare, ne homo iam matrimonio inhabilis, viliter viuat; verum Suarez in eodem etiam loco, n. 39. firmat, nec talem poſſe ſine vero titulo nouo ad altiorem ordinẽ promoueri, aliàs incideret in eandẽ ſuſpenſionem ea ratione, quia ſimpliciter iura prohibent ſine vero titulo ſuſcipere quemlibet ordinem ſacrum, & non Subdiaconatum tantum, præſertim ex Concil. Trid. quod diſtributiuè, & in plurali loquitur: Ne quis Clericus ſecularis ad Sacros Ordines promoueatur, &c. Et accepi à quodam grauiſſimo Doctore ita fuiſſe obſeruatũ etiam in eo, qui abſque dolo, & fallacijs ad titulum aliquem ordinatus fuit, quem poſtea à creditoribus euinci contigit, nulla eius culpa conſiderata. At quid ſi quis Sacerdos effectus, appareat illum veri tituli exiſtentiam non habere, ſed ſub ficto, & ſuppoſito titulo promotũ, an Epiſcopus poſſit cum eo diſpenſare, ipſumq. ad Sacerdotalis Ordinis executionẽ habilitare, & videtur dicendum, quod ſic, præuia abſolutione, ac diſpenſatione, ſi fuerit occultum vigore Concilij Trid. ſeſſ. 24. de ref. c. 6.

Erit

Erit igitur huius occaſione perſcrutandum, An in caſibus propoſitis in prædictis textibus, ſcilicet c. per tuas, el. 3. & c. pen. de ſimon. in quibus ſuſpenſionis pœna inſligitur, propter pactum illud, ſimoniæ labes conſideretur. Et quidem pro ratione dubitandi prima fronte videtur affirmatiuè reſpondendum, tum quia dicti textus ſunt ſituati, & collocati ſub rub. de ſimonia, tũ quia adeptum videtur ius ſpirituale, ſcilicet Ordo, dato aliquo temporali, ſtante remiſſione non petendæ portionis ſed fructuum ipſi Ordinando debendorũ vigore obligationis ſibi oriendæ ſequuta Ordinatione, ergo pactũ illud redolet ſimoniã, cum remittere in hac materia idem ſit quod dare, c. veniens, el 1. de teſtib. & facit text. in l. quin etiam, in princ. ff. de calumniat. & tradunt Panorm. Zabarel. & Felin. in d. c. per tuas, ac dare & remittere æquantur non ſolũ vbi remittitur ius acquiſitum, & de pręſenti competens, ſed etiam quęrendum, ex Hoſt. & Henr. Boic. in eodem capite.

At facilis eſt reſponſio, confirmando obiecta, ſed illa reſtringendo, videlicet vt in memoratis caſibus videatur interceſſiſſe ſimonia, non quidem ſtrictè, & propriè ſed largè, & impropriè, vt concludunt Anan. & Butr. in d. c. pen. nã reuera nihil lucri, ſeu commodi pecuniarij ob talem remiſſionẽ accedit Ordinatori, & Præſentatori, cum prius ad nihil ordinato tenebatur. Quod enim verè, & ſtrictè loquendo nõ ſit inibi ſimonia commiſſa, arguit communiter à leuitate pœnæ ibi expreſſæ, cũ Ordinatus ibi ſuſpenſus pronuncietur ab Ordine tantum ſic ſuſcepto, Ordinator verò à collatione ordinum per triennium, ac præſentator ab executione ordinum per idem tempus, ſed ſi vera ibi in Ordine ſimonia patrata eſſet, Ordinator eſſet perpetuò ſuſpenſus ab Ordinũ collatione, & Ordinatus eſſet ſuſpenſus nedum ab ordine ſimoniacè ſuſcepto, ſed ab omnib. alijs Ordinibus iuxta pęnas aduerſus ſimoniacos in Ordine, à iure ſtatutas ex Communi Doctorum ſententia, quam refert, & defendit Vgo. in tract. de ſimonia, tabula 4. c. 4. nu. 3.

Vnde reſolutiuè dicendũ quod neque in illis caſibus ſubintrent pęnæ comminatæ contra ſimoniacos in Ordine, per Extrau. Cũ deteſtabile, ſub tit. de ſimon. inter Communes, & ratio eſt: quia ibi nõ dicitur committi ſimonia directè in Ordine, ſed in conſequutione ad ipſum Ordinẽ, cũ rei veritate inſpecta Ordinator volebat ordinare, & Ordinatus ordinari nullo dato; Inno. Io. Andr. Panor. & Zabarel. in d. c. pen. loco prox. cit. Naua. in ſpecie, in conſ. 67. verſ. Tertio, quod qui ordinat. &c. de ſimon. in nouiſ. Suppetit & alia rõ relata à Doctore Ioanne Hieronymo Campanili loco ſuperius indicato, cũ enim Papa certã inibi inſligebat pęnam, qua plectendi ſunt, quamq. merentur Ordinans, ſeu præſentãs, & Ordinatus, implicitè negat ipſos alijs pęnis afficiendos, ex vulg. iuris regula, quod qui vnum includit, alterum excludit, & excipit, ergo affirmandum præf. Extrauag. non complecti iſtos caſus.

Sed res dubia eſt, an in caſu præd. c. per tuas, propter interpoſitam fidem ab Ordinario de nõ petenda portione à rectore illius Eccleſiæ, ad quam fuit aggregatus, vt ſub illius titulo ordinari poſſit, inducta ſit ſaltem ſimonia cõfidentialis, ſeu beneficialis confidentia, vt locũ habeant pœnæ, & cenſuræ Extrau. Pii V. relatæ in verbo, ſimonia. Reſpondeo, quod quãuis Pariſ. in trac. de confid. benef. prohib. q. 1. n. 93. & infra, ex plurib. per eũ cõgeſtis affirmatiuã partẽ firmare conetur, contrariũ tamẽ ſuaderi videtur ea ratione: quia pactũ retrocedendi beneficium, vel eius fructus ipſimet reſignanti, non arguit confidentiam, ſed ſimoniam, & vendicaret ſibi locum Extrauag. Pauli I I. & non

Pij V. ſecus verò quando cum reſignante beneficium conuentũ fuerit, vt fructus dentur alicui cognato, vel amico ipſius cedẽtis, & ſic tertię perſonę, & nõ eidem cedenti, quia tunc iudicatur confidentia iuxta præd. Pij V. extrauag. ita Nau. in cõſ. 76. nu. 6. de ſimon. in nou. ac tenuit P. Marius Andria, & ad caſum d.c. per tuas, neutrum applicari poteſt, quia in illo textu per præſentatorem intelligitur Rector alicuius Eccleſiæ collegiatæ, vbi adeſt maſſa communis, quæ diuiditur inter interuenientes, qui totum Collegium repręſentando, Clericũ Epiſcopo præſentauit, aſſerendo illum eſſe aſcriptum ſeruitio d. Eccleſiæ collegiatæ, vt ad illius titulum ordinetur Subdiaconus, facto prius ab eo pacto de non petendo portionem in d. Eccleſia.

Subſequenter (vt errandi materia ſubtrahatur) ſe offert indagandũ, nec paſſim à Doctoribus tactum, videlicet. In terminis d. capit. pen. de ſimon. per Pręſentatorem quis intelligatur. Reſpondeo, quod debet intelligi altero de duobus modis. Et primo, quod præſentator ad Ordines de iure Communi eſt Archidiaconus, qui Epi oculus appellatur, vel alia perſona in ſimili dignitate cõſtituta, cuius officium eſt ordinandos examinare, & inquirere an habeat titulum ſufficiẽtem, & poſtea illos pręſentare Epiſcopo Ordinatori ad text. in c. vt noſtrũ, & c. Ad hęc, vbi gl. de off. Archid. & ita exponit Hoſtienſ. quem etiam refert Alex. de Neuo, in vltima apoſtilla ad Abbatem in d.c. pen. Secundo modo poteſt ſumi huiuſmodi præſentator pro Epiſcopo Ordinario faciẽte literas dimiſſorias ſuo ſubdito, vt promoueri poſſit ab alio Antiſtite, per quas illum approbatum, & examinatum, (ex mandato Concilij Trid. ſeſſ. 23. de refor. cap. 3. dimittere debens,) pręſentare videtur; vel ſi hanc licentiam daret certis perſonis iuxt. text. in c. ſi Epiſcopus, de præb. lib. 6. ex interpretatione P. Marij de Andria in publica lectura de ſimonia, & ſic excipitur ex diſpoſitione illius text. laicus præſentans ad aliquem titulum beneficij, vt ibidem Card. Zabarel. innuit in finalibus verbis: quia pœna ſuſpenſionis ab Ordinum executione ibi lata non cadit in laicum.

Exiſtentia tituli debet conſtare in quolibet ordine Sacro. Nota contra examinatores.

Prædicta, intellige non habere locum in initiato prima tonſura, vel ordinato ad ordines minores, in quibus non requiritur titulus gl. in c. 2. de præb.

Obligationem epiſcopi ad prouidendũ de alimentis, ſeu beneficio ordinato ſine titulo, ſicuti in primo, & ſecundo caſu dictum eſt, extende ẽt ſi ordinauerit aliquem, qui prius erat in ſacris conſtitutus, ex text. in d.c. Epiſcopus, vbi Decius in 1. notab. de præbend. Secundò intellige, niſi Epiſcopus tituli inueſtigationem, ſeu ſcrutinium, Archidiacono, vel examinatoribus cõmiſerit, quia ſi in hoc negligenter ſe geſſerint, vel ad eorum falſam relationem aliquis ſine vero titulo fuerit ordinatus, tunc actio petendi alimenta dabitur contra ipſos, & in ſubſidium contra epiſcopum, gl. notab. in c. Ad hęc, in ver. examinentur, de off. Archid. & in d.c. cum ſecundum Apoſtolũ, in ver. ſucceſſores, Silueſt. in verbo Archidiaconus, q. 8. Hẽriq. in Sum. lib. 10. de Ordinis Sacram. c. 17. ſub §. 4. Tertiò intellige, quod epiſcopus, cui ex cauſa committitur ordinatio certę perſonę iam approbatę, & examinatæ à proprio Epiſcopo (prout ita ex decreto Conc. Trid. ſeſſ. 23. de refor. c. 3. dimmitti debet) ipſe non tenetur inueſtigare titulum, text. in c. ſi epiſcopus, de pręb. in 6. Maiol. lib. 4. de irregul. c. 13. ſub numero. 8. neque examinare perſonam, ſi verò ſciret eum indignum, peccaret ordinando, Innoc. & Panor. in d. cap. cum ſecundum Apoſtolum. Vnde timore Epiſcopi pro ſecuritate examinant tales ſic dimiſſos, & benè faciunt, & ita ſeruatur Neapoli.

Secun-

Secundò extẽde ad Capitulum Sede vac.ſeu eius Vicarium, vt teneatur ſubdito ſine titulo cũ eius licentia,& dimiſſorijs ordinato alimẽta ſubminiſtrare, per ea,quæ diximus erga initium à fortiori,ideo cauti ſint canonici, vt in commiſſione Vicario facienda apponant clauſulam quod nequeat licentiã ad ordines concedere abſque expreſſo conſenſu totius Capituli ad id cõſulto cõgregati, cum agatur de eorũ præiudicio, & intereſſe; Nec enim deſunt Doct. qui aſſerunt Vicarium,ſeu Officialem generalem Capituli, Sede vac. nõ poſſe literas cõmendatitias ad ordines dare, niſi ei ſpecialiter concederetur, ſicuti poſt Pauin. in tract. de off. & pot. Cap. Sede vac. par. 2. q. 10. ſub nu. 17. & Mandoſ. in Commen. ad reg. 24. Canc. q. 6. ſub nu. 20. adnotauit etiam Io. Guttier. lib. 2. Can. q. c. 17. ſub nu. 20. Inſuper in hac materia ordinationis aduertendum eſt, quod beneficiũ obtinens tenue,& adiuncto patrimonio ſi vtrumque ſimul eſſet ſufficiens ad victũ, poteſt ordinari ab Epiſcopo propriæ patriæ ad dictũ titulum ſeruatis de iure ſeruandis: quod ſi beneficium tenue eſſet extra propriã patriã, & ibi adiuncto patrimonio vellet ordinari ab Epiſcopo illius beneficij abſque dimiſſorijs Epiſcopi propriæ patriæ, hoc nõ conſulerem ob ſuſpicionẽ fraudis, declinandi iuriſdictionẽ Epiſcopi proprię patriæ, Doc. in d. c. nullus, & gloſ. in c. eos, in verbo figmento, de temp. ordin. in 6. quæſt. fraus detegeretur beneficium fuiſſet de proximo collatum, præſumeretur etiã ſi reuerteretur ad habitandum in propria patria, ſic ordinatus cum dimiſſorijs dicti Epiſcopi ordinatoris de proximo poſt ordinationem.

Accepi à quibuſdam ſciſcitari, An loco beneficij ordinari quis poſſit ad titulũ ſeruitij in aliqua Eccleſia, cui aſcribitur, & deſeruire tenetur ĩ ordine ſuſcepto, iuxta Decretum ſacroſ. Conc. Trid. ſeſſ. 23. de refor. c. 16. et ex cuius communis maſſæ fructibus participat. Et reſpondendũ videtur, qđ ſic: quia titulus deuinctum ſibi reddit eum, qui ordinatur, Maiol. lib. 4. de irreg. c. 16. ſub nu. 2. & taliter aſcriptos certæ Eccleſiæ à nullo Epiſcopo recipiendus eſt, ex declaratione Sacræ Congregationis, teſte Pariſio lib. 2. de reſign. benef. q. 6. nu. 34. Ad cuius maiorem comprobationem adducitur Breue quoddam fel. rec. Sixti V. quod impreſſum reperitur in Synodo Veneta, celebrata ab Illuſtr. & Reueren. D. Laurentio Priolo Cardin. poſtea creato Venetiarum Patriarcha, anno 1592. tenoris ſequentis.

Venerabili fratri Patriarchæ Venetiarum, Sixtus Papa V.

Venerabilis frater, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem. Romanũ Pontificem, quem Dominus Eccleſiæ ſuę ſanctæ præeſſe, & prodeſſe voluit, aſſiduè inuigilare decet, vt in eccleſijs magnarum præcipuè Ciuitatum, non deſint qui miniſterio Diuino aſcripti ad Dei gloriam, & hominum religionẽ augendam deſignentur. Relatum ſiquidẽ nobis nuper fuit, in iſta Ciuitate Venetiarũ nobilium, & populi frequẽtia celeberrima, perpauca eſſe beneficia, ſub quorũ titulo multi pauperes Clerici patrimonij ſufficiẽtis titulo carentes, iuxta Cõſtitutionẽ noſtram poſſint promoueri. Nos igitur ſingularum Eccleſiarũ particulariter id exponentium neceſſitatibus, vtilitatibuſq; prouidere deſiderantes, fraternitati tuæ, vt oẽs, & ſingulos dictæ Ciuitatis Clericos, qui vita, moribus, ętate, nataliũ legitimitate, & alijs qualitatibus à iure requiſitis, per te idonei reperti fuerint, etiã ſi titulo beneficij Eccleſiaſtici, vel penſionis annuæ non ſint prouiſi, aut patrimonialia, aliaq. bona non poſſideant, dũmodo alicui Eccleſiæ dictę Ciuitatis de conſenſu eiuſdẽ Eccleſię Rectoris fuerint aſcripti pro Sixt. V.

cele-

celebratione Miſſarũ, et Diuinorũ Officiorum, ex quarũ ſeruitio, & eleemoſynis à Pijs Chriſti fidelibus elargiendis aliquid ad ſuſtentationem victus capere poſſint, & ab eadem Eccleſia, cui aſcripti fuerunt, nullo vnquam tẽpore amoueri, vel ipſi ab ea, recedere poſſint, & debeant, niſi illis de cõpetenti beneficio, aut pẽſione ſuper fructibus eccleſiaſticis aſſignanda ꝓuiſum fuerit, vel ita eorum exigentibus demeritis, ab ipſa Eccleſia amouendi veniãt; ad quatuor minores, necnõ ſacros etiã Presbyteratus Ordines debitis temporibus, ſeruatiſq. Cõcilij Trid. decretis promouere liberè, et licitè, valeas, licentiã Apoſtolica authoritate tenore præſentium concedimus, & facultatem prædictã, ac quibuſuis alijs Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, cęteriſq. contrarijs non obſtantibus quibuſcumque. Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub annulo Piſcatoris, die 30. Decembris 1590. Pontificatus noſtri anno quinto.

M. Veſtrius Barbianus.

Quæritur, An Superiores Regularium poſſint quemadmodum Epiſcopi, vt in ſeſſ. 23. c. 11. & 13. diſpenſare ſuper temporũ interſtitijs cum ſubditis ſuis? Cõgregatio Concilij cenſuit Superiores Regulares non poſſe diſpenſare ſuper interſtitijs Regularium ordinãdorum: ſed id pertinere ad Epiſcopum ordinantem, qui tamen quoad cauſam diſpenſationis iudicium ſuum formare debet ex atteſtatione Superiorum Regularium.

P. Aemilius Cardinalis Sancti Marcelli.

Tertia, & quarta Cõſtitutio eſt Sixti V. inſerta in Conſtitutione Sanctiſſimi D. N. D. Clementis VIII. Moderatori Bullæ fel. rec. Sixti Papæ V. contra clericos male promotos, ac in Epiſcopos in Ordinum collatione peccantes.

Clemens Epiſcopus, Seruus Seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

ROmanum Pontificem decet ea, quæ ob iuſtas cauſas interdum ſtatuta ſunt; cum ipſa rerum experientia ſuadet, moderari, & immutare, prout in Domino ſalubriter cõſpicit expedire. Aliàs ſane emanarunt literę fel. rec. Sixti Papę V. prædeceſſoris noſtri cõtra Clericos male ꝓmotos, ac in Epiſcopos in Ordinũ collatione peccãtes, tenoris infraſcripti, videlicet Sixtus Epiſcopus, Seruus Seruorũ Dei, ad ꝑpetuã rei memoriã, Sãctũ, ſalutare Sacri ordinis Sacramentũ ab ipſo Domino, et Saluatore noſtro Ieſu Chriſto inſtitutũ, beatiſq. Apoſtolis, & eorũ legitimis ſucceſſorib. ſingulari diuinæ bonitatis munere traditũ, ita ad Dei Omnipotẽtis gloriã, ſalutemq. animarum ſanctè, ac religioſè adminiſtrari decet, vt quę vel ex typo, & figura veteris legis, vel aliàs ex multa Sanctorum Patrum prouidentia circa ordinandorum natales, ætatem, vitæ, ac morũ probitatem, ſanctitatem, ſciẽtiã, & alias qualitates in ſacris ordinationibus requiſitas per Sacros Canones, vel Apoſtolicas Cõſtitutiones, aut generaliũ Cõciliorum decreta ſalubriter ſtatuta fuerunt, ea inuiolatè obſeruentur. Nã ſi in veteri teſtamẽto iam multa de integritate, & mũditia Sacerdotũ, & miniſtrorum

rum Altaris, deq. eorum præſtátia,& dignitate,legimus,de quibus dixit Dominus per Malachiam Prophetam, Labia Sacerdotis cuſtodient ſcientiam,& legem requirẽt ex ore eius: quia Angelus Domini exercituum eſt, Certe multo maior ratio,& diligentia adhibenda erit in promouendis tam inferiorum graduum Clericis, quam etiam presbyteris, qui ad conſummationẽ Sanctorum in opus miniſterij,in ædificationem Corporis Chriſti cõſtituuntur; prout de his ipſis, & diuino verbo, & Beatorum Apoſtolorũ præceptis, ac ſimul Sanctorum Patrum ſtatutis ſæpiſſimè traditum eſt. Quare nos pro ea, quæ nobis à Domino iniuncta eſt cunctarum Eccleſiarum cura, & ſolicitudine, ipſos Paſtores, & Præſules Eccleſiarum, quorum proprium munus eſt perſonas idoneas Clericali militiæ aſcribere, & ad minores, maioreſq. ordines ritè promouere, authoritate noſtra duximus admonendos, vt in exequendo hac in parte ſuo Paſtorali officio,attẽtius poſthac inuigilent, Canonicas ſanctiones,vt par eſt,obſeruent, ac vt nemini detur offenſionis occaſio, neue eorum miniſterium vituperetur,ſtudeant vitare ea omnia ſcandala, & abſurda,quæ ex vitioſa,& minus canonica Clericorum ordinatione cernimus cum magno animi noſtri dolore frequentius exoriri.

Cum enim multi, etiam interdum inhabiles, & indigni, non vocati ſancta Dei vocatione, ſed potius Satanæ dolis decepti, prætextu deuotionis, & pietatis,rem quidem ſacram,& diuinum munus,intempeſtiuè tamen, & inordinatè, affectantes,ſeu temporale aliquod commodum, aut lucrũ ſibi proponentes,vel nimia ſimplicitate, & imperitia, malitiaue, aut fraude ad ſuſcipiendum Clericalem characterem, alioſq. ordines, ante ætatem legitimam, vel à non ſuo Epiſcopo,aut non præuio debito examine,& approbatione, ſiue aliàs minus ritè, vel etiam temerè ſe ingerant: debent ſanè Epiſcopi paterna caritate,& prudentia eorũ ſaluti, qui ſæpè neſciant quid petant, melius etiam, quam ipſimet poſtulant,& ſalubrius conſulere,nec tam quid flagitent, quã quid expediat conſiderare:ſumma verò diligentia prouidere,tũ in alienæ Diœceſis ſubditis ordinandis, ne quemquam promoueant ſine eorũ Ordinarij literis dimiſſorijs,tum in recognoſcẽdis ipſis literis,ne falſo,aut ab aliquo, qui authoritatem illas concedendi non habeat,confectæ ſint,tum denique in examinandis natalibus,ætate,vita, moribus,ſcientia,idoneitate,titulo,& reliquis qualitatibus, ne quid in ſuæ vel alienæ Diœceſ. perſonis ad Clericalem honorem, & eccleſiaſticos ordines promouendis deſideretur eorum, quæ ex præſcripto ſacrorum Canonum requiruntur.

Vt igitur Præſules Eccleſiarum intelligant, ſi in re tam graui, & tanti momenti,culpa,aut negligentia peccauerint, ſe non modò in tremẽdo Dei iudicio,verum in hoc quoque ſeculo Rom. Põtifici ſuæ villicationis rationem fore reddituros; Præſenti Cõſtitutione perpetuò ſtatuimus,& ordinamus,vt ſi in poſterũ Antiſtes aliquis, Epiſcopali, Archiepiſcopali, Primitiali, vel ẽt Patriarchali dignitate præfulgens,aut Abbas ad primam tonſurã,minoreſq. ordines ſuis ſubditis cõferendos à Sede Apoſtolica authoritatem habens,quemcumque ſecularem,vel cuiuſuis ordinis,aut militiæ regularem,ex aliquo crimine, vitio aut defectu,ſeu aliàs inhabilem,vel irregularẽ,exiſtẽtem, vel extra tempora à iure ſtatuta,vel abſq. veris dimiſſorijs ſui Ordinarij literis, aut per ſaltum,vel furtiuè,aut quod ſeculares ſine titulo ſufficientis beneficij, vel patrimonij, aut ante ætatem per Sacri Generalis Tridẽtini Cõcilij decreta primæ tonſuræ, aut cuiq. ordini præſcriptã, aut non ſeruatis tẽporũ interſtitiis,ita vt

aliquis vnico die,ſeu continuatis diebus,ad plures Ordines Sacros,vel poſt vnum ordinē ſuſceptū ſine cauſa rationabili antequā tempus ab eodem Conc. Tridentino præfixum elabatur,ad alium ordinem promoueatur,ſine diſpēſatione,aut indulto Apoſtolico,Clericali charactere nō legitimè īſignuerit,aut ad ordines Minores, vel Sacros, vt præfertur, vel aliàs male promouerit, ſiue id ſciēter,ſiue ignoranter fecerit niſi debita diligentia adhibita iuſtus error, & probabilis facti ignorātia eū excuſet, vt in quo deliquit,in eo puniatur, à collatione quorumcumque ordinum,atque adeo ipſius tōſuræ, & ab executione omnium munerum Pontificaliū eo ipſo ſuſpenſus, & ab ingreſſu Eccleſiæ interdictus exiſtat, alijſq. grauioribus pœnis noſtro, & pro tempore exiſtentis Romani Pont.arbitrio puniatur.

Qđ ſi ſpreta huiuſmodi ſuſpenſione,& interdicto in pręmiſſis ſe temerè ingeſſerit, etiā à regimine, & adminiſtratione ſuæ Eccleſiæ, ſeu Monaſterij, & à perceptione fructuum menſæ eiuſdē,ac quorumcumque beneficiorū per eum in titulum,vel cōmendam,ſeu aliàs obtentorum,ſuſpēſionem, eo ipſo incurrat,eiuſq. interdicti,aut ſuſpenſionis relaxationem,aut pœnarū remiſſionem ab alio,quam à Rom.Pontific.pro tempore exiſtente,nequeat obtinere.

Et nihilominus fel.rec.Pij II.& aliorū Rom.Pont.noſtrorū prædeceſſorū, qui ꝑ ſuas Cōſtitutiones, aut in Cācellaria Apoſtolica publicatas Regulas cōtra huiuſmodi Clericos malè ꝓmotos,diuerſas pęnas inflixerunt,veſtigijs inhærētes,eoſdē Clericos poſthac malè promotos,ab executione, miniſterio,& exercitio ordinū ſuſceptorū,& ab omni ſpe, & facultate aſcendēdi ad alios ſuperiores,perpetuò ſuſpēſos declaramus: & ſi in eis miniſtrare præſūpſerint,illos ſic irregulares affectos,omnib. & quibuſcūque per eos in titulū,cōmendā, aut aliàs obtētis dignitatib. officijs,& beneficijs Eccleſiaſticis, cū cura, & ſine cura, quomodocūque qualificatis,ſeçularibus,vel cuiuſuis ordinis aut militiæ regularibus,ac etiam ipſi Clerici regulares fuerint,actiua & paſſiua voce,ipſo facto priuamus, & ijs priuatos, atque ad illa, & alia ſimilia, vel diſſimilia, in poſterum obtinēda,in perpetuum inhabiles, & incapaces eſſe decernimus,& declaramus; dignitatū,officiorum,et beneficiorum huiuſmodi,ſic pro tēpore vacantium diſpoſitionem nobis,& Apoſtolicæ Sedi perpetuò reſeruantes.

Vt aūt homines,qui nimia indulgentia, & ſpe impunitatis,ac veniæ facilitate hactenus fuerūt ad huiuſmodi facinora ꝓcliuiores,ea ſublata,& præcluſa ab his abſtineant,& caueant in futurum,tam abſoluendi,quam diſpēſandi facultatē in caſibus ſuperius expreſſus,ēt in foro conſcientiæ Nobis,& ſucceſſoribus noſtris duntaxat, authoritate,& tenore p̃miſſis,perpetuò reſeruamus, inhibentes,ne à quoquā ſeculari, vel cuiuſuis ordinis regulari Presbytero, vel Prælato quauis authoritate fungente, nec per quæcūq. Iubilæa, & indulgentias,ēt pleniſſimas,& extraordinarias, per noſtros prædeceſſores,aut noſmetipſos, vel ſucceſſores noſtros, anno Iubilæi, aut alio quouis tp̃e, & Cruciatæ Sanctæ, vel quocūq. alio titulo, modo, & forma, Motu ꝓprio,& Cōſiſtorialiter, ſeu ad quorūcumque Principū, Regū, aut Imperatoris inſtantiā,eorūq. contemplatione,& intuitu,cum quibuſuis ampliſſimis in genere,vel in ſpecie derogatorijs Clauſulis cōceſſa, vel in poſterū concedenda nec vigore aut prætextu facultatū,aut Priuilegiorū Mare magnū, aut aliàs quomodolibet nūcupatorū,quibuſuis Cōgregationibus,aut perſonis Regularibus, aut Epiſcopis, per decreta Concilij Tridentini aut officio Sacræ Pænitentiariæ Apoſtolicæ, vt minoribus,aut etiā Maioris Pænitentiarij noſtris, & Roman.Pont.pro tp̃e

exiſtentis,

exiſtentis, vel aliàs quomodolibet pro tẽpore conceſſorũ. Perſonæ, ſic vt præfertur, declinquentes, tam ſcilicet Antiſtites, ſeu Abbates promouẽtes, quã Clerici male inſigniti ſeu ordinati à reatibus & exceſſib. p̃fatis abſolui p̃terquã in mortis articulo poſſint, aut debeãt, nec cũ ijs ſuper irregularitate pp præmiſſa contracta, ẽt ſi crimen penitus occultũ fuerit, quouis modo valeat diſpenſari.

Verũ enim vero quia grauioribus morbis fortiora ſunt adhibenda remedia, & iuxta perſonarum, locorum, ac temporũ qualitates, leges ſunt immutandæ, pœnęq. aggrauandæ, & emolliendæ, cum huiuſmodi peccatũ Satana ſuggerente, hominumq. fragilitate aſſentiente, videatur iam culmen vitiorũ aſcendiſſe, & in præcipiti eſſe; Ideo, vt homines ſaltem pœnæ timore, & proprij honoris confuſione, à peccato deterreantur, nouum huic veneno antidotum cogimur præparare. Ac propterea volumus, vt qui abſolutionem, & diſpenſationem huiuſmodi petent, ſemper quamuis delictum, adhuc occultum extiterit, non per officium Sacræ Pœnitentiariæ, ſed à nobis, & pro tempore exiſtente Rom. Pontifice in vtroque foro abſolutionem petere teneãtur, alioquin ipſæ Conceſſiones, & Abſolutiones, etiam cum Clauſula, quod pręſẽtis Conſtitutionis tenor, & alia prædicta habeantur pro expreſſis, prorſus nullæ, irritæ, & inualidæ exiſtant, ac nemini penitus ſuffragentur.

Ceterum ſi quis Antiſtes, vel Abbas, ſeruatis quidem cunctis præmiſſis, & ceteris omnibus quæ in ipſius tonſuræ, & ordinum collatione obſeruari debent, perſonas habiles, & idoneas, ſed tamen recepta ab ijs, quibus tonſurã, aut ordines confert, pecunia, pretio, vel præmio ſimoniacè in futurum inſigniuerit, vel promouerit: volumus, vt præter alias cenſuras, & pęnas contra ſimoniacè ordinantes, & ordinatos à ſacris Canonibus, & Conſtitutionibus Apoſtolicis aliàs inflictas, & irrogatas, quibus nequaquam derogare intẽdimus, etiam omnia, & ſingula ſuptadicta in ſic promouentibus, & promotis locum habeant. Decernentes, præſentes literas ſub quibuſuis conceſſionibus, facultatibus, & gratijs, etiam in caſibus quibuſcumque Sedi Apoſtolicæ quomodolibet, etiã in Bulla Cęnæ Domini reſeruatis, etiam ſub nomine Iubilęi plenarij, vel Cruciatæ Sanctæ abſoluendi facultatem quibuſuis perſonis generaliter, vel ſpecialiter tribuentibus, minimè comprehendi, ſed ſemper ab illis exceptas eſſe, & cenſeri; ſicq. in pręmiſſis vniuerſis, & ſingulis per quoſcũque Iudices, & Commiſſarios, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, & S.R.E. Cardinales, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate in quauis cauſa, & inſtantia iudicari, & definiri debere, ac irritum, & inane quidquid ſecus ſuper his à quoquam, quauis authoritate, ſcienter, vel ignoranter, contigerit attentari. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac in Concilijs etiam Generalibus editis, ceteriſq. cõtrariis quibuſcumque. Vt autem præſentes literæ omnibus innoteſcant, mandamus illas ad valuas S. Ioan. Lateran. & Principis Apoſtolorum de Vrbe, Baſilicarũ in Acie Cãpi Florę, affigi, & publicari, & poſt quindecim dies, qui in Vrbe ſunt, qui verò extra eam, & citra Montes intra quattuor menſes, qui demum vltra Montes erunt, & intra octo mẽſes à die publicatiocis huiuſmodi computan. perinde afficere, & arctare, ac ſi eorũ cuique perſonaliter intimatę fuiſſent, ac earundẽ præſentium literarũ exemplis, etiã impreſſis, Notarii publici manu ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ ĩ dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ obſignatis, eandẽ fidem in iudicio, & extra illud adhiberi, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo

Cõgruit tit. de ſimon.

omninò, hominum liceat hanc paginam noſtri ſtatuti, ordinationis, declarationum, priuationis, reſeruationum, inhibitionis, voluntatum, decretorũ, & mandati infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autẽ hoc attentare prę́ſumpſerit, indignationẽ Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Dat. Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ, Milleſimo quingenteſimo octuageſimo octauo. Nonis Ianuar. Põtificatus noſtri Anno Quarto. Nos animaduertentes in dictis literis nihil fere, quo ad ea, quæ in ordinũ collatione ſeruanda, ſunt diſponi vltra id, quod in Sacris Canonib. & in Concilij Trid. decretis, ac aliorum Romanorum Pontificum prędeceſſorum noſtrorum Cõſtitutionibus diſpoſitũ, fuit ſed diuerſas pęnas, & cẽſuras Eccleſiaſticas contra Epiſcopos, & alios Prælatos in ordinum collatione peccantes, & ſimiliter contra Clericos tã ſeculares, quã cuiuſuis ordinis, inſtituti, & militiæ regulares, malè promotos conſtitui, abſolutionemq. & diſpenſationem Sedi Apoſtolicæ reſeruari, & aliàs ſicut in præfatis literis continetur, conſiderantesq. tam promouentes, quã eos, qui ad dictos ordines promouentur, ſæpè cenſuris, & pęnis huiuſmodi, ob illarũ multiplicitatem in eorum perniciem animarum, varijs modis illaqueari, nonnullos ex Prę́latis, & Epiſcopis in conferẽdis huiuſmodi ordinibus nimis ſcrupuloſe procedere, multosq. metu pœnarum, & cenſurarũ præfatarum ab ordinum collatione prorſus deterreri, adeo vt Clericorũ, & Sacerdotum numerus propterea aliquibus in locis valde imminutus ſit, omniũ in præmiſſis ſecuritati, ac animarum ſaluti paterna caritate proſpicere volẽtes, Motu proprio, & ex certa ſciẽtia, noſtris, ac de Apoſtolicę poteſtatis plenitudine, hac noſtra perpetuò valitura Cõſtitutione ſupradictas literas ad terminos Sacrorum Canonum, ac Conſtitutionis recol. memor Pij Papæ II. etiam prædeceſſoris noſtri, quæ incipit, Cum ex ſacrorũ ordinum, ſub dat. videlicet Quintodecimo Calendas Decembris, Põtificatus ſui Anno Quarto, cuius tenorẽ pręſentibus pro expreſſo haberi volumus, & ad diſpoſitionẽ Decretorũ Sacri Concilij Trid. reſtringimus, & reducimus, necnon cenſuras pœnas in eiſdẽ Sixti literis contra quoſcumque, præterquam contra Simoniacè ordinãtes, & ordinatos, inflictas, quas volumus in ſuo robore permanere (alijs etiam pœnis & cenſuris per eoſdẽ Canones ad Conſtitutionem Pij II. Conciliumq. Tridentinum iniunctis, ſaluis & firmis remanẽtibus) moderamus & abolemus. Decernentes ſic, & non aliter per quoſcumque Iudices, & Commiſſarios quauis authoritate fungentes etiã eiuſdem Romanæ Curię Cardinales, & cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & authoritate, vbique iudicari, & definiri debere, irritum quoque & inane quidquid ſecus ſuper his à quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtãtibus, &c. Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, 1595. Pridie Cal. Martij, Pontificatus noſtri Anno Quinto.

Hanc Bullam Clem. VII. recitatã duabus annotationibus Sair. lib 4. Theſ. caſu cõſ. c. 17 in fine.

Quantum verò ad regulares attinet, vltra prædictas Conſtitutiones, & decreta Concil. Trid. præſertim in d. ſeſſ. 23. c. 12. & 13. & ſeſſ. 7. c. 11. de refor. extat ſequens Decretum.

De mandato S. D. N. Clementis Diuina prouidentia Papæ VIII. Tenore præſentiũ mandatur omnibus, & ſingulis quorumcumque Regularium Superioribus, vt de cetero obſeruent, & obſeruari faciant ea, quæ in Decreto Sacræ Congregationis Concilij Tridentini continentur, cuius tenor eſt talis.

Con-

Congreg Concilij cenſuit, ſuperiores Regulares poſſe ſuo ſubdito itidem Regulari, qui præditus qualitatibus requiſitis Ordines ſuſcipere voluerit, literas dimiſſorias concedere, ad Epiſcopum tamen Diœceſanum, nempè illius Monaſterij, in cuius familia ab ijs, ad quos pertinet, is regularis poſitus fuerit, & ſi Diœceſanus abfuerit, vel nõ eſſet habiturus Ordinationes, quemcũque aliũ Epiſcopum dum tamen ab eo Epiſcopo, qui Ordines contulerit, examinetur quo ad doctrinã; & dum ipſi Regulares non diſtulerint de induſtria, conceſſionem dimiſſoriarũ in id tempus, quo Epiſcopus Diœceſanus vel abfuturus, vel nullas habiturus eſſet Ordinationes. Verùm cum à Superioribus regularibus. Epiſcopo Diœceſano abſente, vel ordinationes non habẽte, literæ dimiſſoriæ dabũtur, in eis vtique huiuſmodi cauſam abſentiæ Diœceſani Epiſcopi, vel ordinationum ab eo non habendarum, exprimendam eſſe. Quod qui nõ fecerint, officij, & dignitatis, ſeu adminiſtrationis, ac vocis, actiuæ, & paſſiuæ priuationis, ac aliàs arbitrio eiuſdẽ Sanctiſſimi D. N. Papæ reſeruatas pœnas incurrent. In quorum fidem, &c. Datum Romæ die 15. menſis Martij 1596.

Notandum quod eadem Sacra Congr. Card. declarans id, quod in Concil. Trid. ſeſſ. 23. c. 10. de refor. ſtatuitur, videlicet.

Abbatibus, & alijs quibuſcumque quantumuis exemptis, nõ liceat in poſterum intra fines alicuius Diœceſis conſiſtentibus, etiam ſi nullius Diœceſis, vel exempsi eſſe dicãtur, cuiquam, qui Regularis ſubditus ſibi non ſit, tonſuram, vel minores ordines cõferre; nec literas dimiſſorias clericis ſecularibus, vt ab alijs ordinentur concedant. Ait ipſa Congregatio, quod Abbates Regulares, habẽtes ius baculum deferendi, & Mitram, poſtquam ſacerdotalẽ ordinem, & munus benedictionis ſuſceperint, poſſunt tonſuras, & ordines minores ſecularibus, Epiſcopi iuriſdictioni ſubiectis, conferre: ſi modò ipſius Epiſcopi conſenſus accedat: & à dicto Epiſcopo quiſque literas dimisſorias impetrauerit, ita vt ſatis non ſit, id generatim ab Epiſcopo conceſsum eſse, ſed hac conceſſione ſemper opus ſit ſingulis, &c.

Poſsunt etiam ipſi Abbates eoſdẽ ordines conferre aliis Regularibus, qui dimiſsorias ſpeciales Superiorum ſuorum, & ſpecialem conſenſum Epiſcopi loci habuerint, ac præpterea aliis ſecularibus, qui aliorum Epiſcoporum iuriſdictioni ſubiecti ſint, dummodo Superiorum dimiſsorias attulerint, & ſpecialem conſenſum Epiſcopi loci, in quo ordines huiuſmodi cupiunt ſuſcipere.

Poſsunt etiam ex priuilegio Apoſtolico (de conſenſu tamen Ordinarii vt ſuprà) Confirmationis Sacramentum conferre; prout declarauit ſacra Congregatio prædicta in ſeſs. 7. Can. 3. de Confirmatione.

Præſcriptæ declarationes reperiuntur etiam impreſsæ in Compendio Priuilegiorum Fratrum Minorum, & aliorum Mendicantium, & non Mendicantium, nouiſſimè impreſſo Brixiæ anno 1590. in verſic. Ordines Sacri, fol. 457. & 458.

ADDITIO. In ordinatione Regularium diſpenſatio ſuper interſtitijs pertinet ad Epiſcopũ ordinantẽ; dẽt tamen fieri mẽtio in literis dimiſſorialibus ſuorũ Superiorum petentium ab Epiſcopo, vt ſuper illis diſpẽſare dignetur, attenta neceſſitate, vel vtilitate Eccleſiæ, ſeu Religionis. prout refert Sorb. in Compen. Priuil. Mend. in verſic. Ordines Sacri. Quomodo intelligatur arbitrium Epiſcopo conceſſum authoritate Concil. Trid. ſeſſ. 23. de ref. cap. 11. in diſpenſando ſuper interſtitijs, & an Epi-

Ita declarauit Sacra Congreg Conc. die 7. Septembris. 1593.

ſcopus ordinãs tacite aliquem, diſpenſare cenſeatur: Pro horum dubiorum deciſione remittimus lectorẽ ad Maiol. li. 3. de irregul. c. 24. n. 13. Addit. Lopez ad Diaz, c. 25. in verſ. vna eadẽ die Menoch. de arbit. iud. lib. 2. Cent. 5. Caſu 564. qui Doctores vno ore illa determinant, quod ſic: ampliando, etiã ſi ab alio Epiſcopo ordinetur de licentia tamen ſui Epiſcopi, & Nauar. de primo agit in conſil. 27. nu. 2. de tẽpor. ord. in antiq. Item quæ dicatur Eccleſia neceſſitas, & vtilitas, vt ſufficiẽs cauſa ad diſpenſandũ reputetur, poſt gl. in Sum. diſt. 74. Abb. & Zabar. ĩ c. quæris de ætate, & qualit. hoc, & alia egregie reſoluit Sorbus, loco præalleg. Notandum inſuper circa annum interponendum ab vno ad alterum ordinem ſacrum, attendendum eſſe annum Eccleſiaſticum non autem ſolarem. Hinc ſacra Cõgregatio declarauit eos, qui ad Subdiaconatus ordinẽ quatuor temporibus in Quadrageſima promoti fuerint, poſſe anno ſequenti eiſdem quatuor temporibus Quadrageſimæ ad Diaconatum promoueri, licet annus naturalis integer tunc lapſus non fuerit, cum futuro anno Paſcha feſtum celerius, quam ſuperiori celebretur.

Sciendum eſt etiam, qualiter extet Sanctiſſ. D. N. D. Clementis diuina prouidentia Papæ VIII. Conſtitutio contra eos, qui cum ad ſacrum Presbyteratus Ordinem minimè promoti ſint, Sacerdotis tamen authoritatem temerè ſibi aſſumentes, Miſſarum celebrationes vſurpare, & Sacramentum Pœnitentiæ Chriſti fidelibus miniſtrare præſumunt. Romæ publicata die 4. Decembr. 1601. tenoris ſequent.

ET ſi aliàs fel. rec. Paulus Papa IV. prædeceſſor noſter, ad nefariã, & ſacrilegã quorundã hominum temeritatem coercendam, qui cum ad ſacrum Presbyteratus Ordinem minime promoti ſint, Sacerdotis tamen authoritatẽ ſibi temerè aſſumentes, Miſſarum celebrationẽ vſurpare, & Sacramentũ Pœnitentiæ miniſtrare præſumunt, decreuit huiuſmodi delinquẽtes à Sanctæ Inquiſitionis Iudicibus tradi debere Curiæ ſeculari debita animaduerſione puniẽdos; & poſtea recolẽdæ mem. Sixtus Papa V. et prædeceſſor noſter, prædictum Pauli Papæ IV. decretum innouari, ac ſerio obſeruari mandauerit, eo tamen dictorum hominum prorupit audacia, vt prætextu ignorationis huiuſmodi Decretorum, ac pœnarum contra ipſos, vt præfertur, inflictarum, illis ſe minimè ſubiacere, & obnoxios eſſe putent, ac propterea ſe ab eiſdem liberari, & abſolui poſſe prętẽdant. Nos igitur animaduertẽtes huiuſmodi perditos, & nefarios homines ad Sacrum Presbyteratus ordinem nõ promotos Miſſarum celebrationem vſurpare præſumentes, non ſolum actus idolatriæ ſaltem extrinſecẽ, ſeu p externa, & viſibilia Religionis, & pietatis ſigna exercere, ſed etiam quantum in ipſis eſt efficere, vt Chriſti fideles, qui credunt eos ordinatos eſſe, & ritè conficere Sacramentũ Euchariſtiæ, idolatriæ crimen ignoranter incurrant, purũ videlicet Panem, & Vinum tamquam verum Chriſti Domini noſtri Corpus, & Sanguinẽ, eiſdem adorandũ proponentes. Confeſſiones autem audientes non ſolum Sacramenti Pœnitẽtiæ dignitatẽ contemnere, verum etiã Chriſti fideles decipere, dum ſcilicet inique ſibi aſſumunt gradum Sacerdotalẽ, authoritatẽ abſoluendi à peccatis magno cum periculo, & ſcandalo pluriṁorum: Propterea, vt grauiſſima hæc ſcelera cõmittẽtes, poſthac debito ſupplicio puniantur; Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, ac matura deliberatione, deq. Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine S. Inquiſitionis iudicium conſcientiæ conſulere, & ne in futurũ de pœna hiſce delinquentibus

tibus imponenda dubitari poſſit, prouidere volentes ſupradictorũ prædeceſſorum noſtrorum veſtigijs inhærentes hac perpetuò valitura Conſtitutione decernimus, atque ſtatuimus, vt quicumque nõ promotus ad ſacrum Presbyteratus Ordinẽ repertus fuerit Miſſarum celebrationem, vſurpaſſe, vel Sacramentalem Confeſſionem audiuiſſe, à Iudicibus Sanctę Inquiſitionis, vel locorum Ordinarijs, tamquam Eccleſię miſericordia indignus à foro Eccleſiaſtico abijciatur, & ab ordinibus eccleſiaſticis, ſi quos habuerit, ritè degradatus; ſtatim Curiæ ſeculari tradatur, per Iudices ſeculares debitis pęnis plectendus. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac in Cõcilijs, etiã Generalibus editis, etiam in corpore iuris clauſis: Quibus omnibus, & ſingulis illarum tenores pro ſufficienter expreſſis, & ad verbum inſertis habentes, ſpecialiter, & expreſſè derogamus, ceteriſq. contrarijs quibuſcumque. Vt autem huiuſmodi Conſtitutionis ignorantia de cetero allegari, aut prætẽdi nunquam poſſit; atque vt præſentes literæ omnibus innoteſcant, volumus illas ad Valuas Sancti Ioannis Lateranenſ. & Principis Apoſtolorum de Vrbe Baſilicarum, & in Acie Campi Floræ more ſolito publicari, & affigi, atque ijs inde amotis earũdem exempla, etiam impreſſa, ibi affixa relinqui, factaq. huiuſmodi publicatione, omnes, qui in Vrbe poſt menſem, qui verò extra eam, & citra Montes, poſt quatuor menſes, qui demum vltra Montes fuerint, poſt decem menſes à die publicationis præſentium computandos afficere, & arctare, ac ſi eorum cuilibet perſonaliter intimatæ fuiſſent, Ac preterea mãdamus earundem præſentium literarũ exemplis, etiam impreſſis, & manu Notarij publici ſcriptis, & ſigillo Officij Sanctæ Romanæ Inquiſitionis, vel alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eandem prorſus fidem haberi, quæ hiſce præſentibus haberetur, ſi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, ſub Anulo Piſcatoris, Die prima Decẽbris. 1601. Pontificatus noſtri Anno Decimo.

POENAE PECVNIARIAE.

COMMVNIS eſt Scribẽtium Concluſio in c. vt clericorum, de vita, & honeſt. cler. addendo etiam Felin. in c. irrefragabili, §. ceterum, de off. ord. & Petr. Foller. in Pract. Crim. Can. c. 33. n. 126. poſſe aliquando Epiſcopum correctionis zelo Clericos pro delicto pœna pecuniaria punire, potiſſime vbi ea magis timeretur, iuxta gloſ. in cap. licet, & ibi Panor. de pœnis, videretq. alias pœnas negligi, & parumpendi, & ad emendationem nihil proficere, adhibita tamen cautela, ne in illa imponenda modũ excedat, ſed peccati qualitatem, & perſonarum conditionẽ attendere debet, & quod ipſis Doctoribus vti honeſtius (ſequendo Hoſtienſ. in Sum. de off. ord. §. quid pertinet.) viſum eſt, nempe vt illã pœnam Epiſcopus ad effugiendam auaritiæ ſuſpicionem, ſibi non retineat, in propriã conuertendo vtilitatem, ſed in pios vſus eroget, & deputet, id expreſſo Decreto Cõc. Trid. ſeſſ. 25. de ref. c. 4. præcipitur, vt mulctæ pecuniariæ, eo ipſo, quod exactæ fuerint, pijs locis aſſignentur, adeo quod refertur Sacrã eiuſdem Concilij Cõgregationem cenſuiſſe, nec poſſe Epiſcopum ex mulctis, & pęnis, quas exigi cõtigerit in eius Curia, aliquam portionẽ Vicario ſuo aſſignare pro eius mercede. Super quo etiam Conciliũ Tolet. celebratũ anno 1565. actio. 2. c. 14. relatũ ab Ignatio Lopez in addit. ad Diaz. in pract. crim. Cã. c. 145. diſpoſuit

ſuit, vt ſequitur Pœnæ pecuniariæ, ſi quando à Iudicibus Ordinariis, iuxta rationem delicti, vel delinquentis qualitatem, eas imponi contigerit, in pios tãtum vſus, & pro executione iuſtitiæ, nõ pro priuata Epiſcoporum vtilitate expendãtur arbitrio Epiſcopi, vel Vicarii. Deputeturq. ab eodem Epiſcopo, qui eaſdem pœnas recipere debeat, earumq. ratione reddere teneatur. Hactenus verba Concili Tolet. Pluraq. imitatione digna circa dictarũ pænarum iniunctionem, depoſitionem, adnotationem, ac diſtributionem faciẽdam, Gabriel. Paleot. S. R. E. Cardinalis dictauit, & ordinauit in ſuo Archiepiſcopali Bononien. par. 4. tit. de cauſis in foro Epiſcop. fol. 270. & latius par. 6. tit. de adminiſtratione fori Archiep. fol. 435. & ſeq. illud ſanè concordi omnium cõſenſu, (Felino atteſtante loco indicato, ſub nu. 6.) admittitur, vt in caſu quo Epiſcopus euidenter indigeret, ac pauper eſſet, licitè poſſit dictas pęnas ſibi vendicare, & in proprium vſum expendere; In quam ſententiam deſcenderunt etiam Henric. Bott. in tract. de Synodo Epiſcop. par. 3. ſub n. 25 ibi, Puto tamen, &c. Couar. lib. 2. Var. reſolut. c. 9. ſub nu. 9. ac Fuſc. de Viſitat. lib. 1. cap. 32. num. 3. Ego tamen adhuc tutius exiſtimarẽ conſulendam eſſe Sacram Congregationem notificando, & redditus, & onera Epiſcopatus.

PRAECEDENTIA.

Cõgnuit ti. de maior. & obedientia.

PRÆTER Summiſtas, ſciẽdum eſt, quod per Gregor. XIII. edita fuit declaratio circa Præcedentiam Fratrum Mendicantium, & Confraternitatum Laicorum in proceſſionibus, vt patet ex eius Conſtitutione Romę publicata die 17. Iunij 1583. folio 1323. in Bullario incipien. Expoſcit paſtoralis officij, & infrà.

De nobis attributæ poteſtatis plenitudine volumus, & Apoſtolica authoritate decernimus, quod quicũque ex dictis Fratrib. Mẽdicãtibus inter ſe de præcedentia huiuſmodi contendentibus, aut Confratribus Cõfraternitatũ prędictarum, inter quos lites, & cauſæ præmiſſorũ occaſione ortæ iam ſint, ſeu oriri contigerit in futurũ, qui in quaſi poſſeſſione præcedentiæ, ac iuris præcedẽdi sũt ij, (quibuſcũque reclamationibus, proteſtationibus, appellationibus, & alijs ſubterfugijs prorſus remotis, & ceſſãtibus, & poſtpoſitis) in proceſſionib. tam publicis, quam priuatis, præcedere debeant; quãdo verò nõ probetur, aut non cõſtet de quaſi poſſeſſione præcedẽtiæ huiuſmodi, inter fratres quidẽ Mẽdicantes ii, qui antiquiores in loco cõtrouerſiæ, inter Cõfratres verò inter ſe litigantes ii, qui prius Saccis vſi ſunt, in proceſſionibus tam publicis, quã priuatis pręcedere debeant, ita vt ſi cõtigerit noua monaſteria, aut domos alicuius Ordinis Mendicantium in loco, in quo alterius ordinis ex dictis Mendicantibus Monaſteria, aut Domus prius erecta, & inſtituta ſint, ille ordo, qui prius Monaſteriũ, ſeu Domum in loco habuerit, præcedat, Præterea, quia inter prædictos plerumque alia in proceſſiobus, & alia in Concilijs generalibus, & alijs actib. publicis, ſiue priuatis, ratio circa modum præcedendi ſeruatur, nolumus per præſentes prærogatiuis dictorum Ordinum quoad præcedentias huiuſmodi, quæ proprijs Ordinibus, præterquam in proceſſionibus prædictis debẽtur, aut fratribus Capuccinis nuncupatis, qui in proceſſionibus publicis ſub Conuentualium Sancti Franciſci, aut Minorum de obſeruãtia fratrum nuncupatorum Cruce, vt ſolent, incedere poſſint, aliquod præiudicium generari. Sicq. per quoſcumque Iudices, &c. Non obſtantibus, &c.

Et

Et quoniam poſt dictam Cõſtitutionem ortæ fuerunt multæ lites, ideo die 26. Auguſti 1593. Sacra Cugregatio Illuſtriſſimorum, & Reuerendiſſimorum DD. Cardinalium negotijs, & conſultationibus Epiſcoporum, & Regulariũ præfecta, ad tollendas omnes lites, & controuerſias, quæ inter Regulares plerumque oriri ſolent, ſuper eorum pręcedẽtia in proceſſionibus, ceteriſq. actib. tum publicis, tum priuatis, illud in futurum obſeruãdum cenſuit, quod in hac Alma Vrbe omnium Magiſtra ſeruatur.

Die 30. Auguſti 1593. Illuſtriſ. & Reuerendiſſ. D. Card. Alexandrinus retulit ſupraſcriptã Congregationis ſentẽtiam Sanctiſſimo, placuiſſe, & iuxta eam in caſibus occurrentibus ſemper reſcribi, & ſi opportunum fore videbitur generalem Conſtitutionem deſuper fieri mandaſſe illam Gre. XIII. quę incipit. Expoſcit, alijſq. contrarijs, quibuſcumque non obſtantibus.

Habentur iſtę declarationes impreſſę in Priuilegijs Ordin. Camaldulenſ. fol. 218. & in Collectione Priuilegiorum Sacrorum Ordinum Mẽdicantium, & non Mendicantium per Io. Bapt. Confectium, fol. 188. impreſſ. Florentiæ. De pręcedentia in proceſſionibus inter Regulares, & Clericos ſeculares plura tradit Præpoſ. in c. Concilia, §. Epiſcopos, 17. diſt. ad quem ſpectet definire controuerſias, quæ oriri ſolent circa præcedentiam in proceſſionibus, vide Conc. Trid. ſeſſ. 24. de regul. c. 13. & nouiſſime Roderic. tomo 2. de regul. art. 1. Item an omnes Clerici de iure teneãtur accedere ad ꝓceſſionem, vide Archid. Gemin. & Præpoſ. in c. quando, 38. diſt. & Felin. in c. dilectus, nu. 7. de off. ordin. & quid in Religioſis, vide Panor. in c. nimis praua, el. 2. de exceſſ. prælat. Hodie tamen per Cõc. Trident. d. c. 13. ſancitũ eſt, vt exẽpti omnes, tam Clerici Seculares, quam Regulares, ẽt Monachi, ad publicas proceſſiones vocati, accedere compellantur, ijs tantum exceptis, qui in ſtrictiori clauſura ꝑpetuò viuunt. Et publicę proceſſiones, dicerẽtur, veluti ſi ꝓ bono publico indictę eſsẽt, aut aliàs eſſent conſuetę, & publicę, vt declarauit Sacra Congregatio, vel etiã vt inquit Abb. loco cit. nu. 2. quando proceſſio fieret ex magna cauſa, vt in nouo introitu Epiſcopi, vel imminente peſte, ſeu alio flagello, vel ad generales Litanias, quæ fiũt poſt Paſcha ante feſtum Aſcenſionis, vt ibi per eum. Verum non obſtante d. Decreto Conc. Trid. c. 13. cenſuit Sacra Congregatio, ſi monachi, ſeu Regulares verè vltra dimidium milliare à ciuitate diſtarent, non eſſe vtique compellendos ab Epiſcopo accedere ad proceſſiones. Quam declarationem vide infra in verbo priuilegia Regularium.

An in caſu, quo Regulares exempti tenẽtur accedere ad proceſſiones, ſi citati, ſeu vocati venire tenuerĩt, poſſit cõtra eos Epiſcopus per cenſuras procedere, & videtur dicendũ, quod nõ, ſed per alias pęnas eccleſiaſticas, ex Gambar. in tract. de poteſt. Legati à latere lib. 8. c. fin. n. 77. & Henriq. in Sum. lib. 7. de Indulgent. c. 25 ſub §. Et quid in Religioſis, qui ex priuilegio eis conceſſo habent, vt non teneantur ire ad proceſſiones, ſi ab Epiſcopo vocati plures acceſſiſſent, an debeant iteratò eodem modo accedere. Reſpondeo quod nõ, tum quia priuilegium eſt facultatis, & poſſunt ire ſi volunt, & ſi nolunt abſtinere, tum quia precario videntur iuiſſe, & ſic nullũ ius eſt Epiſcopo acquiſitum, vt in ſpecie determinat Calderin. in conſ. 8. ſub tit. de regular. quem refert, & ſequitur Felin. in c. dilectus, ſub nu. 7. de off. ordin.

Circa Confraternitates laicorũ, quæ laicorum Contrariæ nuncupantur, an ſint loca religioſa, deque alijs in propoſito, latè tract. Io. Guttierez lib. 1. Canon. quæſt. cap. 35. Item, in quibus Epiſcopus, & in quibus Iudex laicus ſe in-

tromittereq

tromittere poſſint circa has Cōfraternitates, & laicorum Collegia, vide Pariſ. notabiliter in conſ. 33. vol. 4. & Nau. in conſ. 3. de foro compet. in nouis. Borgnin Caualc. deciſ. 17. nu. 16. p. 2. quibus adde Conc. Trid. ſeſſ. 22. de ref. c. 8. & 9. Item an poſſint compelli ab epiſcopo, & cenſuris diſtringi, vt accedant ad publicas proceſſiones? Reſpondeo pluries per Sacram Cōgregationem fuiſſe decretum, nō poſſe cōpelli, vt fuit etiam reſcriptum Epiſcopo Scalenſi tenoris ſequentis. Reuerendiſſimè Domine vti frater. Quamuis Theſauri Magiſtri, & Confratres Sanctæ Mariæ Annunciatæ, magis cōſcientiæ ſuæ, ac pietati ſatisfeciſſent, ſi amplitudini tuæ, eos ad publicas proceſſiones vocanti morē geſſiſſent, cum tamen ad eas accedere detrectauerint, neque ab Amplitudine tua compelli, neque vllis propterea cenſuris diſtringi, atque innodari debuerunt, quod ſæpius aliàs conſulti reſponderūt Illuſtriſſimi Patres Sacri Concil. Trid. Interpretes; itaque interdictum hac de cauſa latum, protinus tollas oportet, ac de cetero à ſimilibus compulſionibus omninò abſtineas, Deus amplitudinem tuam incolumem ſeruet.

Romæ die 6. Maij. 1597.

Amplitudinis Tuæ vti frater. Cardinalis Mathæius.

PRAEDICATOR.

PRAETER Summiſtas, ſciendum eſt, quod de Prædicatorum officio, eorūque examine, & approbatione extat Leonis X. Conſtitutio in Concilio Lateranenſ. fol. 205. in Bullar. incip. Supernæ, & infrà.

Cōgr. titulus, de offic. ord. vel de offic. deleg. ac titul. de priuil.

Sacro approbāte Concilio ſtatuimus, & ordinamus, vt, nullus, tam clericus ſecularis, quam cuiuſcumque etiam Mendicātium Ordinis Regularis, aut quiuis alius, ad quem facultas prædicandi, tam de iure, quam de conſuetudine, vel priuilegio, aut aliàs pertinet, ad huiuſmodi officium exercēdum admittatur, niſi prius per Superiorem ſuum reſpectiuè diligēter examinatus, (in qua re conſcientiam ipſius Superioris oneramus) ac morum honeſtate, ætate, doctrina, probitate prudentia, & vitæ exemplaritate ad illud aptus, & idoneus reperiatur, & hic quocūque poſtea prędicaturus acceſſerit, de huiuſmodi examine, & idoneitate ſua per literas authenticas, ſeu aliàs ſui examinatoris, approbatoriſq. Epiſcopis, & alijs locorū Ordinarijs fidem legitimè faciat. Mandantes omnibus, qui hoc onus ſuſtinēt, quique in futurū ſuſtinebunt, vt Euangelicam veritatē, & Sanctā Scripturā iuxta declarationē, interpretationem, & ampliationē Doctorū, quos Eccleſia, vel vſus diuturnus approbauit, legēdoſq. hactenus recepit, & in poſterū recipiet, prędicent, & explanent; nec quidquā eius proprio ſenſui contrarium, aut diſſonū adijciant, ſed illis ſemper inſiſtant, quæ ab ipſius Sacræ Scripturæ verbis, & præfatorum Doctorum interpretationibus, ritè, & ſanè intellectus non diſcordant. Tempus quoque præfixum futurorum malorum, vel Antichriſti aduētum, aut certū diem iudicij prædicare, vel aſſerere, nequaq̄ præſumant, cum veritas dicat: *Non eſt veſtrum noſſe tempora, vel momēta, quæ pater poſuit in ſua poteſtate.* ipſoſq. qui hactenus ſimilia aſſerere auſi ſunt, mentitos, ac eorum cauſa reliquorum etiam rectè prædicantium authoritati non modicum detractum fuiſſe conſtet; inhibentes omnibus, & ſingulis Clericis Secularibus, vel Regularibus præfatis, ceteriſq. cuiuſq. ſtatus,

gradus,

gradus,& ordinis exiſtant,qui hoc onus aſſument, ne de cetero,in Sermonib.
ſuis publicis, alia quæque futura ex literis Sacris cõſingeret prædicere, nec illa
à Spiritu Sãcto,vel diuina reuelatione ſe habuiſſe affirmare,& alienas inaneſ-
q. diuinationes aſſeuerãdo, aut alio quocumque modo tractãda aſſumãt, ſed
ex diuinæ vocis præcepto Euangelium omni creaturæ cum vitiorũ deteſtatio
ne,& virtutũ cõmendatione enucleent,& declarent,& pacem ac dilectionem
mutuam à Redemptore noſtro tantopere,cõmendatam,vbique fouentes,nõ
ſcindant veſtem inconſutilem Chriſti,ſed ab Epiſcoporũ,& Prælatorum, ac
aliorũ Superiorum,eorumq. ſtatus ſcandaloſa detractione, quos corã vulgo,
& laicis non modò incautè,ſed etiam intemperãter reprehẽdunt, & mordẽt,
& ab eis malè geſtorũ expreſſis quandoque nominibus aperta, & manifeſta
redargutione abſtineant. Denique Conſtitutionẽ fęlicis recor. Clemẽtis Papæ Cle. V. de
V.quæ incipit: Religioſi,quã tenore pſentiũ innouamus, & approbamus,in- priuil.
uiolabiliter ab eis obſeruari debere decernimus, vt hac ratione ad vtilitatẽ po
puli prædicantes,& eũ Domino lucrifacientes,talentum, quod ab illo accepe
rant,ſuperlucrari,& eiuſdem gratiã,& gloriam conſequi mereantur. Ceterũ
ſi quibuſdam eorũ , Dominus futura quædã in Dei eccleſia inſpiratione qua-
dam reuelauerit, vt per Amos Prophetam ipſe promittit,& Paulus Apoſtolus
prædicatorum princeps,ſpiritum inquit,nolite extinguere,prophetias nolite
ſpernere, hos aliorum fabuloſorum,& mendacium gregi cõnumerari,vel ali-
ter impediri minimè volumus. Extinguitur namque ipſius gratia Spũs Ambro
ſio teſte,ſi incipientibus loqui feruor cõtradictione ſopitur:tunc Spiritui Sãcto
iniuria certe fieri dicitur. Et quoniam res magni momenti eſt, eò quod nõ de
facili credendum ſit omni ſpiritui,ſed ſint probãdi ſpiritus, teſte Apoſtolo,an
ex Deo proueniãt: volumus,vt lege Ordinaria tales aſſertæ inſpirationes , an-
tequã publicẽtur,aut populo prædicẽtur,ex nũc Apoſtolicæ Sedis examini re-
ſeruatæ intelligantur. Quod ſi ſine moræ periculo id fieri nõ valeret,aut vrgẽs
neceſſitas aliud ſuaderet,tunc eodẽ ordine ſeruato,Ordinario loci notificẽtur;
vt illi adhibitis ſecũ tribus, aut quatuor doctis , & grauib. viris, & huiuſmodi
negotio cum eis diligenter examinato , quando id expedire videbũt (ſup quo
eorum conſcientias oneramus)licentiam concedere poſſint. Si qui autẽ cõtra
præmiſſorũ aliquod committere quidquam auſi fuerint, vltrà pęnas contra
tales à iure ſtatutas ; excommunicationis ẽt ſententiam, à qua non niſi a Rom.
Pontifice,præterquam in mortis articulo conſtituti,abſolui poſſint,eos incur-
rere volumus. Et vt eorum exemplo alij attentare ſimilia minimè audeant,eis
prædicationis etiam officium interdictum eſſe perpetuò, decernimus. Non
obſtantibus,&c. Nulli ergo, &c.

Adſunt etiam aliqua Concilij Trid. Decreta, in quibus plura ad concionã-
tores pertinentia ſtatuũtur,nempe,Seſſ. 5.de ref.c.2.ſeſſ. 24.cap.4.& ſeſſ.25.in
Decreto de purgatorio,& inſtitutiones Prędicationis Verbi Dei reperies apud
Acta Eccleſiæ Mediolanenſ.p.4.pag.474.& declarationem Sacræ Congrega
tionis de punitione Regularis prædicantis abſque Epiſcopi licentia habes in-
frà in verſic.priuilegia Regularium. Quando verò poſſit Parochus hãc facul-
tatem in ſua parochia dare,poſt Nau.in Man.c.24. n.141.exprimit Hẽriq. in
Sum.lib.7.de Indulgent.c.28.ſub §.8. An autem prædicare ſit actus Sacri Or-
dinis,ita vt non poſſit per Epiſcopũ alicui,qui non ſit in ſacris conſtitutus de-
mandari,vide eundem Nau.in conſ.2.de tempor.ordin.in antiq.& conſ.7.de
off.iud.deleg. in nouiſ.

Gregor.

Gregorius Epiſcopus, Seruus Seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

SAncta Mater Eccleſia, cuius Chriſtus caput eſt, ingenitã ſuam caritatẽ ad omnes latè diffundẽs, antiquæ Iſraeliticæ gẽtis, populiq. Dei peculiares reliquias, pio nunquam deſinit affectu miſerari; grauiterq. contriſtatur Iudæorum quondã nationem præcipuis auctã muneribus, & gratijs, cuius erat adoptio filiorum, gloria, teſtamentum, legiſlatio, obſequium, & promiſſa, vnde ẽt Chriſtus Saluator noſter ſecundum carnẽ naſci dignatus eſt, per diuerſas orbis partes tot iam ſęcula diſperſam, ac cõtagioſi gregis more per inuia, & inaquoſa miſerè vagantẽ, verbi Dei fame, & aquæ refectionis ſiti perire, longeq. non à terrena tantum, ſuper quam dominus fleuit, ſed quod grauius eſt, à celeſti quoque Hieruſalem, niſi Chriſtum quẽ negauit, confiteatur, exturbari, qua miſeratione, & mœrore nos quoque non leuiter cõmoti, indies sẽper aliquid excogitamus, vnde eorum conuerſioni, & ſaluti opportunis prouideatur, ipſiſq. ad intelligentiæ viã, quã ſibi præcluſerunt, valeant Deo propitio peruenire. Quare ſolicito hęc animo meditantes; ac felici recordationis Nicolai Papæ V. nonnullorumq. Romanorum Pontificum prædeceſſorũ noſtrorũ veſtigijs inhærentes, præſenti Conſtitutione generali præcipimus omnib. Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs Eccleſiarũ Pręlatis ẽt Cardinalatus honore præditis, vt in ſuis quiſq. Ciuitatib. terris, & locis, in quibus cõpetens aliquis numerus Iudęorũ, qui Synagogã conſtituat, cõmoratur, curent Sabbati, vel alio cuiuſcumque hebdomadæ ſtatuto die, ad Iudęos ipſos in locũ præſtitutũ non tñ ſacrum, nec vbi ſacra confici ſolent, conuocatos, per aliquẽ Magiſtrum in Theologia, aliumue idoneum virum ab eis eligendum, cũ mercede congrua illi ex ipſorũ Hebręorũ collatione, aut aliàs prout commodius eis videbitur Hebraicæ ſi fieri poterit linguæ peritũ, ſermones, vel lectiones haberi, in quib. illis exponãtur Scripturæ Veteris teſtamẽti, Moyſis ſcilicet, & Prophetarũ, præſertim verò, quæ eo Sabbato legũtur ſeu lectæ ſi eorũ ſunt Synagogis, iuxta Sanctorũ tñ Patrum interpretationes, & verum Catholicæ Eccleſię ſenſum, ac in eis diſſeratur de veritate Chriſtianæ, fidei, de certo aduentu, & incarnatione filij Dei, illiuſq. Natiuitate, Vita, Miraculis Paſſione, Morte, Sepultura, Deſcenſu ad inferos, Reſurrectione, in Cœlũ aſcenſione, de eius Euãgelio in toto terrarum orbe per Apoſtolos eius, & alios Sanctos prædicato, innumeris, atque clariſſimis virtutibus, & illuſtrium miraculorum gloria confirmato, ac de eius ſpirituali, & vero Regno, & de impio idolorum cultu ſublato, & gentium vocatione, de perpetua Hieruſalem, & terræ eorundẽ Iudæorum deſolatione, tum ipſorum vbique terrarum diſperſione, & captiuitate, & de alijs ſimilis argumẽti dogmatibus, & articulis, ex Lege, & Prophetis, de diutina præterea, & irrita Iudæorum aduentus Meſſiæ, & carnalis illius regni expectatione, de vana eorũ, quę ſępè quinimo quotidie eos fruſtrata eſt ſpe reditus in terrã promiſſionis, & reſtaurationis tertij templi; & demum de multiplicibus, & varijs erroribus, & hæreſibus eorũ, in quas miſerrimè ſe demerſerunt, poſtquã Chriſtum Dominum in carne venientem agnoſcere noluerunt, & de falſa per eorum Rabinos tradita Sacrarũ Scripturarũ interpretatione, quarũ literarũ ſenſum fabulis, mendacijs, & varijs dolis, & modis detorquentes, corruperunt, & deprauarunt. & hactenus corrũpere, & deprauare nõ deſinunt,

Digitized by Google

finunt, deoq. omnibus alijſq. eos poſſint ad agnitionem fidei ad errorum ſuorum correctionẽ, ad ortodoxamq. fidem conuertere pro loci, temporis, ſumptiq. argumenti ratione prudẽter agant, veris, & ex Sacra Scriptura depromptis demonſtrationibus, nulla cum obtrectatione, aut iracundia, ſed magna cũ charitate, & modeſtia veritatis lumen illis aperire conẽtur, ad quos ſermones, & lectiones volumus, vniuerſos & ſingulos vtriuſque ſexus Iudęos à duodecim annis ſupra, infirmitate, aut alia legitima cauſa, de qua ordinarios docere debeãt nõ impeditos, in Ciuitate, & locis vt præfertur habitãtes, vel aliũde obuenientes, etiam ſi inibi domicilium non habeant, ita per circuitũ conuenire, vt tertia ſaltem eorum pars, nec vnquam minor ſemper adſit. Quod ſi facere neglexerint interdicti cum fidelibus commercij, & alijs pœnis arbitrio Ordinarij pro contumacię modo imponendis, donec ſatisfecerint comperenter ad ipſos ſermones audiendos compellantur. Si quis verò de numero fidelium ita fuerit ſalutis, aut ſui, aut proximi ſui, de quo vnicuique mandatũ eſt, immemor, qui eos à ſalutaribus huiuſmodi ſermonibus, ſeu lectionibus directè vel indirectè abduxerit, aut impediuerit, ſeu contenderit quoquo modo, excõmunicationis ſentẽtia ſit eo ipſo ligatus, & contra eũ ad alias pęnas ordinarij arbitrio omninò procedatur. Ceterum Imperatorẽ, Regeſq. & Principes omnes, necnon Reſpublicas, Magiſtratus, & Dominos temporales ſeculares rogamus, & obteſtamur in Domino, vt Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & aliis Ordinariis prędictis, eorumq. Vicarii, & miniſtris, ſuũ in pręmiſſis auxilium præſtent, ampliſſimum ab Omnipotenti Deo præmium in ſupremis gloriæ ęternæ tabernaculis, habituri, &c. Datum Romæ apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ, 1584. Cal. Septembris, Pontificatus noſtri Anno Tertio decimo. Sequitur deinde publicatio facta Romæ die 14. Septembris 1584.

PRIVILEGIA REGVLARIVM.

PRAETER Summiſtas ſciendum eſt, priuilegia Regularium fuiſſe moderata per Concilium Lateranenſe, ſub Leone X. Deinde per Conc. Trid. & per eius Sacrã Cõgregationem fuiſſe factas aliquas declarationes, ac poſtremò per Conſtitutiones præſertim Pij IV. Greg. XIII. quas referam. Moderatio priuilegiorum per Sedem Apoſtolicam Fratribus Mendicantibus, & aliis Religioſis conceſſorum per Leonem Decimum facta in Concilio Lateranẽſi habetur in Bullario, fol. 217. incip. Dum intra mentis arcana, & infra. *Leo X. cap. per exemptionẽ, de priuileg. in 6. Concil. Trid. ſeſſ. 25. de regul. c. 11.*

1 Sacro approbante Concilio ſtatuimus, & ordinamus, quod Epiſcopi, & eorum Superiores, & alii Prælati præfati, & Parochiales ad eoſdẽ Fratres ratione locorum ſuorũ legitime ſpectantes, quo ad ea, quæ ad Parochianorũ curã, & Sacramentorum conſeruationẽ, adminiſtrationemq. pertinent, ſine tamẽ viſitatorum inſolito grauamine, vel impenſa, viſitare, & illarũ curam gerentes, & circa illã delinquẽtes, ſi Religioſi fuerint, iuxta ipſius ordinis regularia inſtituta, intra ſepta regularis loci, Seculares verò presbyteros, & Fratres huiuſmodi beneficia obtinentes, libere tamq̃ ſuæ iuriſdictioni ſubiectos punire.

2 Ac tam prælati, quam presbyteri ſeculares, qui vinculo excõmunicationis ligati non fuerint Miſſas in eccleſiis domorum eorundem, deuotionis cauſa, celebrare volentes, libenter recipere debeant.

3 Ac ab eiſdem Prælatis ad Proceſſiones ſolemnes pro tempore faciẽdas requiſiti (dummodo eorũ loca ſuburbana vltra vnum milliare à Ciuitatibus reſpectiuè non ſint remota) accedere. Videbis Concil. Trid. ſeſſ. 24. de refor. c. 14. & extat Declar. Congreg. Concil. vt infra.

Clem dudum, de ſepul. et vide Conc. Tr. ſeſſ. 23. de ref c. 25. ac declarationem Cõcil. ſuprà relatã in verſ. cõfeſſor, & aliã vt infrà. Vide Cl 1. de priuil et Nau. in Manuali confeſſ c. 27 ſub nu. 101.

4 Nec non Superiores eorundem Fratrum, Fratres, quos ad audiẽdas cõfeſſiones ſubditorum eorundem Prælatorum pro tempore elegerint, eiſdẽ Prælatis perſonaliter exhibere, ac præſentare, ſi eos ſibi exhiberi, & p̃ſentari petierint, alioquin eorum Vicarijs (dummodo ad Prælatos vltra duas dietas accedere non cogantur) omninò teneantur. Poſſintq. illi per eoſdẽ Epiſcopos, & Prælatos ſuper ſufficienti literatura, & aliqua ſaltem huiuſmodi ſacramẽti peritia dumtaxat examinari; Talibuſq. præſentatis admiſſis, vel etiã indebitè recuſatis, confidentes, Conſtitutioni, quę incipit, Omnis vtriuſque ſexus, quo ad confeſſionem dumtaxat ſatis feciſſe conſeantur. Ipſiq. Fratres, etiã forenſium confeſſiones audire valeant, laicos tamen, & clericos ſeculares à ſententijs ab homine latis, nullatenus abſoluere poſſint.

5 Euchariſtiæ verò, & Extremæ vnctionis, aliaq. Eccleſiaſtica Sacramenta illis, quorum ẽt infirmorum, ac decedentium confeſſiones audierint, dicẽtibus proprium ſacerdotem illa ſibi dare denegaſſe, dare nequeant, niſi denegatio ſine legitima cauſa facta, viciniorum teſtimonio probata, aut requiſitio corã Notario publico facta doceretur. Eorundem verò Fratrum obſequio inſiſtentibus, Sacramenta huiuſmodi nullatenus miniſtrare valeant, niſi illorum durante obſequio.

6 Pacta autem, & conuentiones inter eoſdem Fratres, & Prælatos, atque Curatos pro tempore inita, valeant, niſi per ſubſequutum Capitulum proximum Generale, vel Prouinciale, refutata per eos, refutatio huiuſmodi intimata debito tempore fuerit.

7 Parochias autem cum Cruce ad leuanda funera eorum, qui apud Eccleſias Domorum, & locorum eorundem ſuam elegerint ſepulturã intrare non poſſint, niſi prius præmonito, & requiſito ac recuſante parochiano presbytero, & tunc ſine eius, ac Ordinarij præiudicio, niſi eiſdem Fratrib. ſuper hoc antiqua conſuetudo, quæ ſit in viridi obſeruantia, & cum pacifica poſſeſſione ſuffragetur. De hac re vide Decretum Sacræ Congregationis, vt infrà.

8 Volentes quoque ſepeliri habitu eorundem Fratrum in clauſtro non degẽtes, ſed in proprijs domibus habitantes, in eorum vltima voluntate ſepulturam ſibi eligere poſſint.

Conc. Tr. ſeſſ. 23. de ref. c. 12.

9 Quodque Fratres ipſi ad ordines promouendi, per Ordinarios de grammatica, & ſufficientia examinari, & dũmodò competenter reſpondeant, per eoſdem Ordinarios liberè admitti, ac nullatenus in eorum Eccleſijs, ſeu Domib. aut alijs eorum locis ab aliquo, quam à Diœceſano Epiſcopo, vel eius vicario, ſuper hoc cum debita reuerentia requiſito, & abſque rationabili cauſa cõtradicente, vel eo à Diœceſi abſente, ad dictos ordines promoueri debeant. Vide declarationem Concilij ſupra relatam, in ver. Ordo, fol. 392.

10 Nec ab alieno Epiſcopo conſecrationem Eccleſiæ, vel altaris, aut cęmiterij benedictionẽ petere, ſeu in Eccleſijs per eos pro tempore ædificãdis primum lapidem per alienum Epiſcopum poni facere poſſint, niſi vbi Ordinarius bis aut ter cum debitis reuerentijs, & inſtantia requiſitus, ſine legitima cauſa id recuſauerit.

Cle. 1. de

11 Et abſque curatorum conſenſu ſponſum, & ſponſam benedicere nequeãt.

12. Et

Digitized by Google

12 Et vt debitus honor Matrici Eccleſiæ reddatur, tam ipſi Fratres, quã alii clerici ſeculares, etiam ſuper hoc Apoſtolicæ Sedis priuilegio muniti, die Sabbati maioris hebdomadæ antequam campana Cathedralis, vel Matricis Eccleſiæ pulſauerit, campanas in Eccleſiis ſuis pulſare minimè poſſint, contrafacientes pęnam centum ducatorum incurrant. Vide ſuprà, in verbo, Campana.

pr. Conc. Trid. ſeſſ. 24 de ref. cap. 1.

13 Cenſuras autem per eoſdem Ordinarios latas, & promulgatas, ac in Matrici Eccleſia Ciuitatum, necnon in Collegiatis, & Parochialibus Eccleſiis Caſtrorum, & Opidorum reſpectiuè ſolemniter publicata, quãdo ſuper hoc ab eiſdẽ Ordinariis requiſiti fuerint, in eccleſiis, domorum ſuarũ publicare, ac ſeruare. De qua re vide plura in Clem. 1. de ſent. excom. Cõc. Trid. ſeſſ. 25. de Reg. c. 12.

14 Et vt animarum vtriuſque ſexus Chriſti fidelium ſaluti vberius conſulatur, illos, quorum confeſſiones pro tẽpore audierint, cuiuſcumque ſtatus, & conditionis fuerint, ad ſoluẽdum decimas, ſiue etiam bonorum, ſeu fructuũ quotam, in locis in quibus decimæ ipſæ, aut ſimilia ſolui conſueuerunt, etiam ſub onere conſcientiarum ſuarum monere, & hortari, ipſiſq. ẽt illas ſoluere recuſantibus abſolutionem denegare, et ſuper hoc requiſiti, id populo etiam publicè prædicare, & perſuadere teneantur.

c. 1. de dec. in 6 Clem. Cupientes, de pœnit. Cõc. Trid. ſeſſ 25. de refor. cap. 12, Vide declarationem Concilij vt infrà.

15 Conſeruatores autem eiſdem Fratribus pro tempore à Sede Apoſtolica deputandi doctrina, & probitate præſtantes, & in eccleſiaſtica dignitate conſtituti eſſe debeant, & coram eis per eoſdẽ Fratres, quibus dati fuerint, vltra duas dietas à loco ſuæ ſolitæ habitationis nullus trahi poſſit, priuilegijs ſuper hoc aliàs eis conceſſis nullatenus ſuffragantibus.

16 Excommunicati quoque ordinem Mendicantium profiteri volentes, vbi de intereſſe tertii ageretur, abſolui non poſſint, niſi præuia ſatisfactione.

17 Procuratores quoque, & negotiorũ geſtores, ac operarii eorundẽ Fratrum ſeruitiis inſiſtentes ſentẽtiis excommunicationis promulgatis, illaqueati ſint, & eſſe cenſeantur, ſi illis cauſam dederint, aut dantib. conſilium, auxilium, vel fauorem præſtiterint.

18 Fratres autem, & Sorores Tertii Ordinis, necnon Mantellati, Corrigiati, Pizocharæ, Cordellati, & alii, quocumque nomine nũcupati, in propriis domib. habitantes, ſepulturam, vbi voluerint eligere valeant. Sed die Paſchatis tãtum Euchariſtiam, necnon Extremã vnctionem, cęteraq. Eccleſiaſtica Sacramenta (Pœnitentiæ Sacramento dũtaxat excepto) à proprio Sacerdote recipere, & ad onera, quæ laicis incũbant, perferenda teneãtur, ac in foro ſeculari coram iudicibus conueniri poſſint. Et ne cenſura vileſcat Eccleſiaſtica, & minoris authoritatis interdicti ſententia reputetur, ii dẽ dicti Tertii ordinis ad diuina audiẽda in Eccleſiis ſuorum ordinum tempore interdicti nullatenus admittantur, ſi cauſam dederint interdicto, vel cauſam ipſam nutriant, ſeu foueant, aut dantib. auxilium, conſiliũ, vel fauorem quoquomodo præſtiterint. Collegialiter autem viuentes, ſeu cum Clauſtralib. habitantes, ac mulieres virginalẽ, ſeu cælibem, aut caſtam, vidualem, expreſſo voto, & ſub dicto habitu vitã ducentes, priuilegiis, quibus fratres ordin. huius tertiæ regulæ habitum geſtant, gaudere debeãt. De hac materia videre poteris Card. Zabar. in Clem. Cum ex eo, de ſent. excom. vbi gl Clem. 1. de rel. domib. Capic. deciſ. 115. c. cum plantare, § fin. & ibi gl. in ver. nullatenus, c. vt priuilegia, & c. quidam, de priuil. & Clem. 1. §. fin. eod. tit. Conc. Trid. ſeſſ. 24. de refor. c. 11. vbi de Oblatis.

19 Omnia etiam ſingula ſupradicta ad reliquos Religioſos ordinũ quorũcumque extẽdi, & per eos etiam ſeruari debere volumus, atque decernimus. Saluis

tamen

tamen in reliquis deſuper non expreſſis,tam Epiſcoporum, quam Fratrum,& aliorum Religioſorum prædictorũ iuribus,quibus per præmiſſa in aliquo præiudicare,ſeu quidquam innouare non intendimus.Non obſtantib. Conſtitutionib.& Ordinationib.Apoſtolicis, ac Statutis, & Conſuetudinib. dictorum Ordinũ,iuraměto,cõfirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis priuilegiis quoque,& indultis,ac literis Apoſtolicis, &c.Dat.Romæ in publica ſeſſione in Lateranenſi ſacroſancta Baſilica ſolẽniter celebrata, anno Incarnationis Dominicæ 1516. 19.Decẽbris, Pontificatus noſtri Anno Quarto.

Prædicta verba (expreſſo voto) declarata fuerũt deinde per eundẽ Leonem X.vt per eius Cõſtitutionem incip.Nuper in ſacro Lateranenſi Cõcilio, & infrà; Cũ autem ficut accepimus à quibuſdam nimium curioſis, vertatur in dubium,an votum prędictum,de voto ſolemni Religionis intelligatur,cum illud tria ſubſtantialia cõprehendat, obedientiam ſcilicet, paupertatem, & caſtitatem,& circa dictas mulieres virginalem,ſeu caſtam vidualem vitam ducẽtes, de virginitate, & caſtitate tantũmodo mentio fiat. Nos ad tollendum omne dubium,Motu proprio,& ex certa noſtra ſcientia,ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine harum ſerie decernimus,& declaramus,quod in præmiſſis de voto ſolemni Religionis minimè intelligi debeat,ita vt mulieres virginalem,aut cœlibem vitam ſimpliciter vouentes, etiam in conſanguineorum,& affinium ſuorum,aut propriis domibus,vel ſeorſum habitantes,priuilegiis,& immunitatib.prædictis in omnib.& per omnia frui,& gaudere debeant: non obſtantibus omnib.illis,quæ in dicta Conſtitutione noſtra voluimus nõ obſtare, ceteriſq.contrariis quibuſcumque.Datum Romę ſub annulo Piſcatoris, *die prima* Martii 1518.Pontificatus noſtri anno Quinto.

Reperitur hæc declaratio impreſſa in Collectione priuilegiorũ per Io.Bapt. Confec.fol.110. & in priuileg. Minimorũ, f.78.De Tertiariis mulierib.in Cõgregatione viuentibus,videnda erit Cõſtitutio Pii V.in c.Circa,in verſ.mulieres quoque,& Cõſtit.Greg.XIII.incip.Deo ſacris,quæ fuerunt relatę ſupra in verſic.Monaſteria Monialiũ,fol.339.& iſte Tertius Ordo fuit reformatus per eundem Pium V.vt in eius Conſtitut.incip.Ea eſt officii noſtri ratio,fol. 1019. in Bullario.

Ne liceat Regularibus leuare defunctorum funera, ſine proprio defuncti Parocho.

Decretum ſacra Congregatio nis.

Licẽt in Sacro generali Lateranenſi Cõcilio ſtatutum,& ordinatum fuerit, vt fratres Ordinum Mendicantium, ceteriq. Religioſi Regulares non poſſint intrare Parochias cum Cruce ad leuanda funera eorũ,qui apud Eccleſias Domorum,& locorum eorũdem ſuam elegerint ſepulturam,niſi prius pręmonito,& requiſito,ac recuſante parochiano presbytero,& tunc ſine eius,& Ordinarii pręiudicio;Significatum tamen eſt Sacrę Congregationi S R.E.Cardinalium negotiis Epiſcoporũ,& Regularium propoſitę,nonnullos Fratres pręſertim Ordinis Minorum de Obſeruantia,cuiuſdam conſuetudinis prętextu, quã neque antiquitate vallari,neque obſeruantia viridi inniti,neque pacifica, & non interrupta poſſeſſione firmatam eſſe conſtat,contendere ſibi licere,defunctorũ funera proprio eorum parocho abſente,eoq.irrequiſito,efferre et leuare;idq.haud leues cõtrouerſias,& altercationes aliquib.in locis,nõ ſine populi ſcãdalo,et Dei offenſione excitaſſe;ideo volẽs eadẽ Sacra Cõgregatio omnem eiuſmodi diſſẽſionum,& ſcãdalorum materiã,& occaſionem præſcindere,atque in futurum prouidere,vt tam parochi,quã Fratres ipſi,vnanimi inter

ſe vo-

Digitized by Google

ſe voluntate, & ea, qua par eſt caritate, vltima hæc Chriſtianæ pietatis officia functis præſtêt, declarat, & huius Decreti tenore ſtatuit, prædictis Fratrib. Ordinis minorum de Obſeruantia, alijſq. quibuſuis Regularibus quorumcumque Ordinum, & Congregationum, tam Mendicantiũ, quam non Mendicantium exiſtent. nullo modo licere, etiam ſpecialis alicuius cõſuetudinis prętextu, parochias cum Cruce proceſſionaliter, aut aliàs ad efferẽda, & leuanda defũctorũ funera intrare, vel illa leuare, & efferre, niſi vocato, & expectato proprio defuncti Parocho, eoq. ibidem præſente, ſi tamen ipſe aliter fieri nõ conſentiat, & permittat, vel niſi requiſitus, venire expreſsè omninò recuſet. Atque ita obſeruari mãdat, & diſtrictè præcipit, firmis ceteroqui, & in ſuo robore permanentib. iis omnib. quæ ſuper Quarta funerũ, & Canonica portione, aliiſq. iuribus, ad ſepulturas pertinentibus à Sacris Canonibus, & Conciliorũ Decretis, Summorumq. Pontificum Conſtitutionibus hactenus ſancita, & ordinata ſunt, vel aliàs ex particulari Conſuetudine, vel alio iure obſeruantur. Romæ die xii. Ianuarii. M.DCIIII.

Alex Card. Florent.

Hieronymus Augucchius Secret.

Romæ apud Impreſſores Camerales, M.DCIIII.

Poſt Concilium Lateranenſe ſequitur Conc. Tr. vbi etiam fuerunt moderata, & correcta in aliquibus Regularium Priuilegia, & ideo ſtãdum eſt eius diſpoſitioni, & ex d. Concil. aliqua recollecta habes ſuprà in verbo exemptio, reliqua patent ex d. Conc. lectura, & non abs re inſerendas eſſe cenſui quaſdam declarationes ad Regulares pertinentes.

DECRETVM SACRAE CONGREGATIONIS Illuſtriſs. ac Reuerendiſſ. DD. S. R. E. Cardinalium Sacroſancti Tridẽt. Concilij Interpretum, ſuper intelligentia, & obſeruatione c. 12. verſ. Dies etiam feſti, ſeſſ. 25. de Regular. & quædam aliæ Deciſiones eiuſdem Congregationis ad Regulares ſpectantes.

Congregatio Concilij cenſuit. Decretum c. 12. verſ. Dies etiam feſti, ſeſſ. 25. de Regul. ita eſſe intelligendum, vt Regularium Ritus illi feſtis ſemper permaneat, quo ad Miſſas celebrãdas, & cetera diuina officia, tam publicè quam priuatim ab ipſis Regularibus in eorum Eccleſiis perſoluenda. Nec circa hæc ab Epiſcopis quoquomodo, quidquam in cõtrarium eiſdem Regularib. præcipi poſſe. Quod ſi de facto præceperint, Regulares neutiquam ipſis Epiſcopis obedire teneri. Verum quo ad Conciones, & Lectiones, quas ijdem Regulares ad populum habuerint, debere ſe conformare Euãgelijs, & Epiſtolis, quibus clerus ſecularis vtitur illis diebus feſtis.

Congregatio item Concilij cenſuit, Regulares, qui abſque licentia Epiſcopi prædicauerint in Eccleſijs quæ ſuorum Ordinum non ſunt, tametſi Decreto eiuſdem Concilij, c. 12. ſeſſ. 6. contrafecerint, non poſſe tamen puniri ab Epiſcopo, ſed tantum à ſuis Superioribus.

Congregatio Concilij etiam cenſuit, Regulares Monaſterii vltra medium milliare à Ciuitate diſtantis, nõ poſſe ab Epiſcopo compelli accedere ad proceſſiones.

Congregatio itidem Concilij cenſuit, Epiſcopos, aut alios locorum Ordinarios vigore cuiuſuis Decreti eiuſdem Concilii nullam habere facultatem, quouis tempore in Monaſteriis, Domibus, & Eccleſiis Regularium exemptorum, quibus non imminet cura animarum perſonarum ſecularium, viſitādi Sacriſtias, paramenta, vaſa ſacra, altaria, & cetera huiuſmodi, aut etiam tabernaculum, ſeu pyxidem, in qua Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum aſſeruatur.

Hier. Card. Matthæius.

Locus † ſigilli. Io. Franc. Fagnanus Sacr. Congreg. Conc. Secretarius.

Romæ, Ex Typographia Cameræ Apoſtolicæ, 1602. Superiorum permiſſu.

Decretũ Sacræ Congr.

Declarauit etiam Sacra Congregatio die 2. Iulij 1587. Regulares, qui quo ad confeſſiones audiendas idonei generaliter ab ordinariis eorumue examinatorib. reperti, & probati fuerint generaliter quoque, & indiſtinctè abſque aliqua limitatione temporis, certorumue locorum aut generis perſonarum admittantur in Diœceſi propria. De ceteris verò, qui non adeo idonei reperientur, ſi petierint ſe admitti, arbitrio Ordinariorum relinquitur ipſos cum limitata facultate, prout eiſdem ordinariis magis expedire videbitur, probare, & admittere. Qui autem in domibus laicorum cōfeſſiones ex cauſa audierint ſtatim Parochum admonere teneantur, & fidem auditæ confeſſionis pro medico aduenienti relinquere.

F. Michael Bonel. Card. Alexandrinus.

Georgius Palearius Secret.

Decretum eiuſdem.

Inſuper ſciendũ eſt, quod per Sacras Congregationes ſuper interpretatione Sacri Conc. Tr. & Regularium iuſſu Greg. XIII. declaratum fuit, nēpe, quod Regulares omnes in Ciuitatibus Italiæ exiſtentes, ſibi Conſeruatores eligerēt, coram quibus conuenirentur, ac ſemel electos non niſi in capitulis prouincialib. mutarent, eorumq; nomina intra menſem à die electionis Epiſcopis locorum Ordinariis indicent, alioquin coram ipſis Ordinariis conueniri poſſent.

Has declarationes refert Io. Bap. Confect. in Sũmario Priuileg Ord. Mēdic. tit. 17. c. 4. fol. 154. & tit. 4. c. 9. fol. 63. & notandum quod quidam ſunt Conſeruatores ſecũdum iura, & priuatarum, perſonarum, de quibus habetur in c. 1. & c. fin. vbi Io. Andr. aliiq. Doctores, de off. deleg. in 6. & in Conc. Trid. ſeſſ. 14. de ref. c. 5. quidam vero ſunt Conſeruatores, Priuilegiorum Regularium, quibus poſt Guid. Papam, in deciſ. 11. & deciſ. 18. & deciſ. 347. Mādoſ. de ſigna. gratiæ, tit. Conſeruatoriæ. Nau. in Man. c. 26. nu. 125. & in conſ. 1. de off. deleg. in antiq. & 3. in non Latiſſimè de eis agitur per Sorb. in compen. Priuil. Mendic. in verſic. Conſeruatores Ordinis, Emanuel Roderic. tomo 1. Quæſt. Regul. q. 65. & Cōfect. loco proximè citato; quā declarationem de Conſeruatoribus eligendis per Regulares habes etiam in Conc. Prouinc. Mediolan. quinto ſub tit. de Epiſcopo, epiſcopali iuriſdictione, & foro fol. 126. in volumine Actorum Eccleſiæ Mediolan.

Decretum

Decretum, quo declaratur, Epiſcopis, in Eccleſia Regularium Pontificalia exercentibus, licere Baldachinum erigore.

DEcet, Epiſcopis, pro eo, quo in Eccleſia Dei excellunt dignitatis gradu, in quocũque ſuarũ Diœcesũ loco: quoties eos ibi Pontificalia exercere, aut in Põtificalibus adeſſe, & aſſiſtere cõtingit, eã, quã par eſt, reuerentiã & honorem, decoro cultu, & ornatu exhiberi. Quare nõ ſine graui animi dolore, auditum eſt, nonnullos Regulares, vano quorundã immunitatum & priuilegiorum prætextu, Epiſcopis in eorũ Eccleſijs in Pontificalibus intereſſentibus, nõ modò tenuiſſe in eis, ſupra locũ Epiſcopalis ſolij, Baldachinũ erigere, verum id etiã iuſſu ipſorum met Epiſcoporũ curantes, prohibere & arcere auſos fuiſſe. Atque ideo Sacra Cõgregatio S.R.E. Cardinaliũ, negotijs & cõſultationibus Epiſcoporũ, & Regularium pręposita, facto verbo cum Sãctiſſimo Domino noſtro Clemente Papa VIII. ac de Sãctitatis Suę ſpeciali, & expreſso mãdato, hoc præſenti Decreto, ꝑpetuis futuris tẽporib. valituro, declarat, ſtatuit, decernit, & mandat, vt de cetero Epiſcopi, vbi tã ex Cõſuetudine, & Priuilegio, quã ex Sacrorũ Canonum Cõſtitutionibus, & Põtificalis Romani præſcripto, aut alio iure, Pontificalia exercere, aut Pontificalibus paramẽtis cũ mitra, vel etiã ſola cappa induti, in quibuſuis, Regularium Mendicantiũ, quam non Mẽdicantium, Monachorũ, etiam Caſinenſium, Clericorũ, Presbyterorum, & cuiuſuis alterius Ordinis, & Religionis, Militiæ, Societatis, aut Congregationis Eccleſijs, intereſse poſsunt, ipſi Regulares, quoties opus fuerit, teneãtur ibi, & debeãt, in loco ad ſoliũ Epiſcopi cõſtituendũ opportuno & congruo, Baldachinũ attollere; Eis autem id facere negligentibus, aut nolentibus, liceat eiſdẽ Epiſcopis illud aſportari, & in quacumque eorundẽ Regulariũ, aut alia quãtumuis exempta Eccleſia, ſupra Epiſcopale ſoliũ, ſeu Pontificale Faldiſtoriũ, erigi facere, atque ſub eo ſedere & ſtare, quemadmodũ in proprijs & Cathedralibus eorũ Eccleſijs ſtare, & ſedere ſolent, eo tamẽ dumtaxat, tẽpore, quo Põtificalib. aderũt peragetur. Si qui vero Regulariũ huic Declarationi, Statuto, Decreto, & Mandato, inobediẽtes, & contumaces fuerint, ſciãt ſe ab eiſdẽ Epiſcopis ad id, per cẽſuras, & pęnas eccleſiaſticas, huius Decreti virtute cogi, & compelli poſse, aliiſq. pœnis tã ſpiritualib. quã tẽporalib. arbitrio Sũmi Romani Põtificis ſubiacere, & obnoxios fore. Non obſtantibus quibuſuis Cõſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac dictorum Ordinum, Religionum, Militiarum, Societatum, & Congregationum quocumque nomine cenſeãtur, ſtatutis, priuilegijs quoque, indultis, & literis Apoſtolicis ſub quibuſcũque tenoribus, & formis, & cũ quibuslibet etiam derogatoriarũ derogatorijs, alijſq. efficaciorib. & inſolitis Clauſulis, ac irritantibus, & alijs Decretis in contrarium præmiſsorum hactenus quomodolibet conceſſis, confirmatis, & approbatis: quibus omnib. & ſingulis, etiam ſi talia eſsent, quæ ſub generali expreſſione & derogatione non venirẽt, ſed de illis, eorumq. totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, & indiuidua mentio habenda foret, eorum tenores, præſentibus pro expreſſis, & ad verbum inſertis habens eadem Sanctitas ſua, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſsẽ derogauit, ceteriſq. in contrarium facientib. quibuſcumque. Romæ die 10. Iunij 1603.

Alex. Card. Flor. Epiſc. Præneſtin.

Hier. Agucchius Secret.

Nota hanc declarationem pro ampliatione Clem. Archiepiſcopo, de priuileg. quia antea nō poterant prohiberi ab exemptis, Card. Zabar. in d. Clem. §. ſimili, immo etiā eis inuitis poterant exercere ea, quæ in d. Clem. continentur, & per eoſdem Epiſcopos iuxta terminos huius decreti poſſunt hodie cōpelli cēſuris, & pęnis Eccleſiaſticis vigore huius Decreti, nam antea oportebat agere coram ſuperiore exemptorum; idem Card. in Clem. §. fi. in fine, & dictum fuit ſuprà, in verſ. Archiepiſcopi authoritas, in 30. authoritate, fol. 82.

Quarta funeralium. Quaſdam alias declarationes habes ſuprà in verbo Confeſſor, & quantum ad Quartam funeralium attinet, apud Conuentum Sancti Aloyſij, ſeu Sancti Ludouici de Neap. ordinis Minimorum, conſeruatur ſequens declaratio authenticata ab Auditore Cameræ Apoſtolicæ tenoris ſequentis.

Illuſtriſſimi, & Reuerendiſſ. DD. Fratrum Minimorum Sācti Franciſci de Paula Sacra Religio, à ſuis primordijs gaudet quodam Apoſtolico priuilegio per fel. mem. Iulij II. Pōt. Max. Anno Domini MDVI. ſui vero Pont. 3. Beato Frāciſco de Paula, Patri, & Fundatori prædicti Ordinis tunc in humanis agēti, & ſuæ Religioni benignè conceſſo, in quo Indultum extitit Monaſteria, Domus, & Conuentus dicti Ordinis iam conſtructa olim, quā in futurū conſtruenda, nedum decimas ex Noualibus, Prædijs, Hortis, verum etiam nullā Parochis eccleſiarum Quartā funeralium teneri debere perſoluere, vt in dicto Priuilegio latius eſt videre, ad huius effectū, huic Sacræ Cōgregationi præſentatum. Et quia licèt hoc non obſtante aliquibus in locis prædicti eccleſiarum Parochi, & Rectores perperam forſan intelligentes Sacri Conc. Trid. ſeſſ. 25. cap. 13. ſenſum, ſeu illum in eorum fauorem retorquentes, nituntur à prædictis Fratribus huiuſmodi funeralium portionē, ſeu Quartam extorquere, quoties cadauer aliquod apud ipſorum Fratrum Monaſteria ſepeliri contingit, magnas pro ea Fratribus moleſtias inferētes aſſiduè. Ideo Frater Petrus à Mera, Prouincialis miniſter dictæ Religionis minimorum Sancti Franciſci de Paula, in Caſtellæ Prouincia Illuſtriſſimis & Reuerendiſſimis DD. VV. humiliter ſupplicat, vt ad ſedanda ſcandala, & euitandas lites, dignentur declarare, an per d. Sacrum Concil. Trid. huiuſmodi priuilegio derogatum veniat, quo ad ſolutionem prædictam, vel Decreto ipſius Concilij non obſtante, debeat obſeruari, & Fratres d. Ordinis ab ea ſolutione immunes & liberos cēſeri. Quæ D. Opt. Max. &c. Congregatio Concilij cenſuit, huiuſmodi priuilegio ante quadraginta annos ante Concilium, vt proponitur conceſſo, minimè derogatum eſſe eiuſdem Concilij Decretis.

Hier. Card. Matthæius.

Locus † Sigilli.

Aliam declarationem habes impreſſam in 1. Tomo Regular. quæſt. Emanuel. Roderici, art. 39. q. 2. fol. 365. videlicet.

Cōgregatio Concilij cenſuit, non cōprehendi Monaſteria ædificata à quadraginta annis citra, aut quæ in dies ædificātur, vel in futurum ædificabūtur, prę ſuppoſito, quod huiuſmodi Monaſteria ſint eius religionis, cui à Sede Apoſtolica indultum ſit, vt Quartam funeralem non debeant ſoluere Epiſcopo.

Antonius Card. Caraſa.

Publica-

Publicato Conc. Tridont. pro eius obſeruatione fuerunt editæ à Pio IV. duæ Conſtitutiones derogando etiam Priuilegijs Regulaſium in his, in quib. Statutis, & Decretis dicti Concilij contrariantur; quæ relatæ fuerunt ſuprà, in verſic Cóc. Trid. fol. 183. De quorum Priuilegiorum abrogatione, habetur per Emanuel. Roderic. tomo 1. q reg. q. 8. Et cum per Pium V. fuiſſent editæ tres Conſtitutiones pro Regularibus. prima incip. Et ſi Mendicantium, fol. 981. in Bulla. ſecunda incip. Ad hoc nos Deus fol. 1145. Tertia incip Ad exequendum, fol. 999. in Bullario, & vide infrà in verſic. Vicarius perpetuus, & allegatæ Pij V. Conſtitutiones ſunt tenoris ſequentis.

Bulla confirmationis, & noua conceſſionis Priuilegiorum omnium Ordinum Mendicantium, cum certis Declarationibus, Decretis, & Inſtitutionibus S. D. N. D. Pij V. Motu proprio.

Pius Epiſcopus, Seruus Seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

ETSI Mēdicantium Ordines, qui ſedulò in vinea Domini quotidie exhibere non ceſſant famulatum, ſummo ſemper ſtudio (etiam dum in minorib. eſſemus) amplexi ſumus, ad ſummi tñ Apoſtolatus apicem (meritis licet imparibu) Diuina fauente clementia aſſumpti, dum id mente recolimus, facere non poſſumus, quin eos propenſiori caritate, & paterno affectu amplectamur: ac exinde pro ſuis ſanctis ſtudijs, honeſtiſq. laboribus, proq. ſalute animarum, ab Apoſtolica Sede (cuius continuè pacem, & dignitatem, ordines ipſi fortiter tutati ſunt tam) ſpiritualia, quam temporalia ſubſidia ornamentaq. acceperint, & accipiant, quibus, & ſancta ſua officia, ac vitam ſuam Regularem facilius, atque expeditius exequi, & tranſigere poſſint, & ceteræ religioſæ perſonę ordineſq. alij, exemplo ipſorum, promptiores, alacrioreſq. ad ſua officia perſoluenda reddantur. Hinc eſt, quod nos attēdentes pleroſque ex venerabilibus fratribus noſtris Archiepiſcopis, & Epiſcopis, qui eoſdem Ordines præcipuè tamquam fructiferos in agro Domini Palmites, & colere, & adiuuare deberent, non ſolum id exequi negligere, verum etiam Concilij Trid. Decretis in prauum ſenſum retortis, eos, & eorum quemlibet, varijs afficere incommodis & perturbationibus, eorumq. priuilegijs non modicum afferre grauamen conantur.

Quidam enim Epiſcopi, (vt accepimus) nolunt admittere quoſdam Regulares ad prædicationem, etiam in ſuis Eccleſijs faciendam, quamuis de eorum habilitate ad huiuſmodi opus exercendum habeāt bonum teſtimonium à ſuis ſuperioribus.

Alij verò volunt, vt nedum ſemel, ſed etiam pluries in anno coram ipſis, vel eorum Vicarijs, prædicatores præſententur, ac pro licentia prædicandi, (quam non niſi in ſcriptis dare volunt) aliquid quandoque exigunt.

Alij etiam Epiſcopi, maximam Regularibus iniuriā irrogare videntur, dum præter ordinem, & veterem conſuetudinem, abſque vlla ratione quoſdā reij-

ciunt, & quoſdam (pro eorum libito) admittunt ad prędicationem huiuſmodi habendam in locis ſuæ Diœceſis.

Quorundam etiam locorum Ordinarij, quoſdam Religioſos probos viros & idoneos, (etiam à ſuis Superioribus approbatos) ad confeſſiones audiendas admittere nullo modo volunt.

Quidam ex eis volunt, non ſolum ſingulis annis, ſed etiam pluries in anno in aliquibus partibus eoſdem confeſſores ſibi præſentari.

In aliquibus verò Oppidis, tam Epiſcopi, ſeu eorũ vicarij, quã Presbyteri Curati nolunt, vt fratres Mendicãtes vocati ad audiendas confeſſiones infirmorum, (maximè ſi infirmitas eſt grauis) aut ẽt ſanorum in priuatis illorũ domibus, vel alibi, præterquã in ſuis eccleſijs, aut Monaſterijs poſſint accedere.

Nonnullli etiam audent Confeſſores Monialium, (qui pleno iure ſubſunt Regularibus) examinare, cum tamen id minimè per Concilium decernatur; ſicut & de Fratribus, qui ſunt audituri confeſſiones aliorum fratrum.

Qui etiam in aliquibus partibus nituntur aſſerere, ſeu facere, ne quiſquam infra annum poſſit Sacram Euchariſtiam in eccleſijs Mendicantiũ recipere, neque etiam Moniales tertiarias nuncupatas, ſuorum Ordinũ, (vt aliqui aſſerunt,) in aliquibus partibus fieri, cum tamen ſolum in Paſchate, (quo ad ſeculares dumtaxat) iuxta priuilegia Summorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum, eiſdem Ordinibus conceſſa id obſeruari debeat.

Alij verò Epiſcopi, ſeu eorum Vicarij, audent ad eorum libitum dare licentiam quibuſcumque, Monaſteria Monialium etiam Sanctę Clarę ingrediendi, etiam ſi Regularium curæ ſubdita ſint.

Quidam verò ſub prætextu exquirendi voluntates puellarũ, ante profeſſionem earum, volunt eas extrahere à Monaſterijs, & per lõgum tẽpus alibi detinere, ipſaſq. puellas, ſeu nouitias de pleriſque rebus interrogare, neque neceſſarijs, neque in Decreto Conc. Trid. deſuper contentis, ex quibus non modica poteſt oriri occaſio ſcandali.

Alij verò plerique noluerunt quoſdam Regulares aliarũ Diœceſum Sacris Ordinib. initiare, ac etiã à ſui Ordinis Prælatis approbatos admittere nolunt.

Aliqui verò ſingulis Dominicis diebus in ſuos Parrochianos ad ſonum cãpanæ excommunicationẽ promulgant, vt non poſſint intereſſe Miſſis, Concionibus, & Diuinis Officijs, niſi in propria parochia.

Alii verò ipſis prohibent vt omnino in Eccleſiis, (etiam requiſiti) non celebrent.

Alii verò in aliquib. partibus, in eorũ Eccleſiis Cõciones Sacræ Scripturæ, & ſermones pro mortuis haberi nolunt; & ſi aliquid ipſis relictum fuerit, vt ab ipſis Miſſæ dicantur, vel alia officia pro mortuis celebrentur, ipſis ſibi ea vſurpant, dicentes, quod ipſi ea exequi non poſſunt, quia ipſi ſunt Paſtores.

Alij verò ſub excommunicationis latæ ſententiæ, & exilii per decennium à diœceſi pęna inhibuerunt, ne Miſſæ in eorum Eccleſiis celebrentur, in dieb. feſtiuis, antequam Rector Parochialis eccleſiæ celebrauerit.

Alii etiam nolunt vt dum prædicatio in Eccleſia Cathedrali habetur, alibi prædicetur.

Ac inſuper in quibuſdam locis omnem ordinem, & quietem perturbant, dum controuerſias iã diu ſopitas, & extinctas ſuper præcedentia excitarunt, & vbi nullæ erant pepererunt, dum pro arbitrio, & voluntate eorum hos illis præferre voluerunt.

Qui-

Quidam etiam Epiſcopi volunt Regulares à cura animarum excludi, & illam ſolis presbyteris ſecularibus committi.

Quidam verò Quartam funeralium extendere volunt, etiam ad Miſſas, legata, & alia quæcumque, quæ domibus Regularium relinquuntur.

Alij autem volunt quartam partem omnium eorum, quæ etiam pro ornamento eccleſiæ, palliorum, planetarum, cortinarum, pannorum, & eorum etiam quæ pro victu fratrum relinquuntur.

Aliqui etiã in quibuſdam partibus volunt, vt non ſolum ius ſepulturæ ſolui conſuetum, quod ſemper ſoluitur, neque denegatur, ſed etiam omne illud, quod eccleſiis ordinum, ad eorum libitum partes dant, quãdo ſepeliuntur ibidem defunctorum corpora, id totũ curatis ẽt de nouo ſoluatur inſtanter conantur, impediẽtes ne aliter corpora defunctorũ ad monaſteria fratrum deferantur, vnde in hoc maximè tam partes, quam ipſos fratres grauari contigit.

Aliqui verò, etiam ex locis mẽdicantium, qui curam habent animarũ, volunt pro ſeminatio decimas exigere, ac in caſu reſiſtentiæ etiã pignus exigunt.

Alij autem præfatos, fratres, ac Moniales ſub eorum cura degentes, ſubſidium regium perſoluere cogunt, cum multæ earundem Monialium vix habeant pro earum victu, & veſtitu, neceſſaria vitæ.

Alii etiam in quibuſdam partibus pauperes Mendicantes, eleemoſynas petere prohibent, pro eorũ dumtaxat ſuſtentatione, & ſi inuenerint eos panem, vel aliquid aliud ſimile amore Dei ſibi collatum portantes, quandoque ab eis auferre minantur, afficientes eos graui iniuria, & contumelia.

Nonnulli verò Epiſcopi, vel Capitula Canonicorum pauperes Mendicantes, tam Fratres, quam Moniales ſuorum Ordinum, tam de redditibus bonorum ſi quæ habent, quam de poſſeſſionibus, vineis, agris, & aliis ſuis bonis, quibuſcumque, non ſolum largitione fidelium ſibi conceſſis, ſed etiam aliàs iuſtis de cauſis ab eis acquiſitis, ac pecuniis emptis, ſibi decimas, ac primitias aliis reſpectiuè ſoluere cogunt.

Alii autem auſi ſunt inquirere, & proceſſus facere contra aliquos Regulares intra clauſtra delinquentes, vel de quorum delictis aliqua erat ſuſpicio, nõ expectata aliorum ſuperiorum cenſura.

Alii verò Epiſcopi Monialiũ Monaſteria ingredi, & illa ingrediendi licentias ſuis concedere, & aduerſus illas proceſſus formare, ipſorum ordinum ſuperioribus irrequiſitis præſumunt.

Aliqui etiam dominium temporale ſuper Moniales habere, prætendunt.

Nonnulli verò frequẽtiſſimè Regulares citãt, & iuri iuriſdictioni ſuę ſubijcere tentant, ac eorum Conuentum occupant, ipſos expellendo, ac in ipſos iuriſdictionem, vel poteſtatem exercent.

Aliqui verò ipſos carceribus, (abſque cauſæ cognitione) mancipant, ac manibus, pedibuſq. laborant, vt Regulares Mendicantes ſuæ ditioni ſubiiciant, & vſque adeo ſe intromiſerunt in gubernatione Cõuentuum, & in correctionibus Fratrum, vt Prouincialibus, & Generalibus nullus amplius videatur relictus locus, aut vlla iuriſdictio.

Aliqui autem Conuentuum Priores, & Guardianos rationes, & computa facere cum Syndicis Conuentuum huiuſmodi prohibent.

Fratres quoque qui ad Epiſcopos huiuſmodi recurſum habẽt, à Prioribus, & Guardianis præfatis caſtigari, & puniri interdicuntur.

Inhibẽt quoque Superioribus Ordinũ, ne faciãt proceſſus cõtra Fratres, ac

in ipſos imperium, & brachium ſeculare exercerent.

Alij verò ipſos extra clauſtra degẽtes, ſub eorum protectione recipiũt, eoſq; ſic permanere permittunt, eoſq; etiam inuitis ſuis Superioribus detinent.

Aliqui verò bonorum ipſorum Fratrum tamquam ad eos (ſi extra clauſtra defuncti fuerint) ſpectantium poſſeſſionem occupare præſumunt, & ad habitum Religionis reuerſis, ſua bona conſignare nolunt.

Ac etiam vniones à Sede prædicta, aut alias ritè factas de beneficijs Eccleſiaſticis impediunt, & ſibi relaxari debere volunt, & contradictores excommunicationis gladio feriunt.

Alii verò Regulares campanas diebus feſtiuis pulſare, vel eodem tempore, quo ipſi celebrant, Miſſas celebrare nolunt.

Aliqui etiam pro licentia danda ædificandi quandam domum Regularẽ triginta, vel quadraginta ducatos exigere non erubuerunt.

Alij verò eos mortuorum cadauera aſſociare, alii autẽ illos cum Parocho ſimilia munera ſubire non permittunt, niſi maior Canonicorum pars interuenerint.

Alii verò mortuorum officia in Regularium Eccleſiis peragi nolunt, niſi cũ ipſorum præſentia, & ipſorum Moniales, vel alias perſonas, etiam ſi in earum funere Parochus interuenire non deberet, ſepelire prohibent, niſi ipſi parocho prius certum quid ſolutum fuerit; & ſi alioquem, ipſi ſciuerint, in Regularium Eccleſiis ſepulturã elegiſſe, eũ (vt dicitur) non ante ad illas deferre ſinũt, quam ad Parochi eccleſiam delatum, inibiq. officium peractum fuerit.

Poſtremò verò, teſtamenta ſine presbyterorum pręſentia fieri prohibent, & ſi quid ipſis Regularibus relictum fuerit, id afferentes contra Concilii Tridentini Canones eſſe, rẽuocare omninò procurant.

Ac propterea, volẽtes præmiſſis, ac aliis ſimilibus exceſſibus, & grauaminibus ex noſtri paſtoralis officii debito ꝓuidere, attẽdẽtes ẽt illos, qui onus diei, & ęſtus, tam in prædicationibus, quã in ceteris ſpiritualibus muneribus quotidiè ſuſtinent, niſi etiam aliquãtiſper ſubleuẽtur, facilè fore, vt oppreſſi à ſuis officiis omninò deſiſtant, ne in poſterũ eis aliquod inferatur grauamen. Concilii Trident. huiuſmodi decreta, ex quorum falſa, ſeu minus vera intelligẽtia præmiſſa irrepſerunt, quorumque declaratio, nõ niſi ad Nos ſpectat, modo, & forma infraſcriptis declarandum cenſuimus. Nos igitur Motu proprio, nõ ad alicuius inſtantiam, ſed de mera deliberatione, & ex certa ſciẽtia noſtri, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, declaramus, Canonem ſeſſionis 24. c. 4. per quem omnibus Regularibus, ẽt in quorum Ordinum Eccleſiis contradicente Epiſcopo, prædicationis officiũ interdicitur; Mendicantiũ Ordinũ fratres huiuſmodi, quando à ſuis Generalibus, vel eorũ Miniſtris Prouincialibus, ad id deputati fuerint, nõ cõprehendere, neque eos afficere poſſe, Immò volumus quod in ſuis Eccleſiis quando eis placuerit licitè, & abſque vllo impedimẽto, vel contradictione, etiam epiſcopi, (niſi ipſe prædicauerit) prædicare poſſint.

Quod verò in ſeſſ. 23. c. 15. circa confeſſiones à Regularibus nõ audiendas ſtatuitur, hos etiã dictorum Ordinum fratres à præfatis ſuis Generalibus, vel Miniſtris Prouincialib. ad audiẽdas cõfeſſiones vtriuſque ſexus Chriſti fidelũ approbatos (vt pręmittitur) minimè comprehẽdat, ita vt à confeſſionibus, audiendis, tam intra eorũ Eccleſias, & Domos, quam extra, minimè prohibeantur, ſuper hoc literas felicis recordationis Pauli Papæ IV. etiã prædeceſſoris noſtri, concedẽtes eiſdem Fratribus Mendicantibus regularis obſeruantię, poſſe

con-

confeſſiones ſecularium perſonarum etiam infirmarum, etiam extra domos, & Monaſteria ſua, & vbilibet audire, approbando, & de nouo concedendo.

Statuimus etiam, quod ille, qui ſemel in vna Diœceſi admiſſus per Epiſcopum fuerit, ſemper in eadem Diœceſi habeatur pro admiſſo, nec amplius examinari, vel præſentari in dicta Diœceſi debeat, tam quo ad prædicationes quam quo ad confeſſiones audiendas, nec aliquid pro prædictis exigi, vel recipi debeat.

Confeſſores verò Monialium, quæ degunt ſub cura Regularium, ab Ordinario examinari nolumus, quemadmodum neque etiam fratres, ſi debeant audire confeſſiones aliorum Fratrum, examinari debent.

Lectores inſuper ex eiſdem Fratribus, & in Theologia graduati, qui cum licentia ſuorum ſuperiorum ad gradum admiſſi fuerint, cum de ipſorum doctrina ambigendum non ſit, tam confeſſiones audituri, quam prædicationis munus ſubituri, ab epiſcopis minimè examinentur.

Cumq. inhoneſtum, ſit, quemlibet in alienam meſſem falcem iniicere, cũq. Monialiũ Monaſteria non niſi de epiſcopi, vel ſuperioris licẽtia, & in caſibus neceſſariis aliquis ingredi præſumat, in ſeſſione 25. can. 5. prohibetur, hoc tãtũ in illis Monaſteriis locũ habere volumus, quæ Ordinariis ipſis pleno iure ſubſunt, in quibus, in caſibus neceſſariis ipſi dare licentiam poſſint, & non in aliis Monaſteriis, ita, vt in præfatis monaſteriis, quæ Ordinariis ipſis pleno iure nõ ſubſunt, ipſi Ordinarii illa ingredi nõ poſſint, prout in Regulis earum, ſeu de iure ſtatuitur, & eis aliquos proceſſus aduerſus Moniales ipſas, ſeu fratres huiuſmodi, propterea, ſeu aliàs ipſorum ordinum ſuperioribus irrequiſitis, quoquo modo formare, aut facere poſſe omnino prohibemus; ita, vt aliquam iuriſdictionẽ, ſeu aliud quodcumque dominium, in Moniales, & fratres huiuſmodi reſpectiuè habere, exercere, aut exequi nullatenus poſſint, aut debeant, immò illas, & illos oẽs, ab eorũ ſuperioritate, dominio, & iuriſdictione, & poteſtate eximimus, & liberamus, prout eis conceſſũ eſt per ſua priuilegia, à Sede præfata obtẽta, & ita præfatæ Moniales, ac fratres ſint excluſi à ſuperioritate & iuriſdictione Ordinariorum reſpectiuè huiuſmodi, vt etiam in illarum, vel illorum Syndicis, aut procuratoribus deputandis, vel in diſponendis illorum facultatibus, vel alia ſibi non cõpetentia facienda, vllatenus nõ ſe intromittãt, nec ẽt Ordinarii ipſi regulares præfatos citare, & iuriſdictioni ſuę ſubiicere, ac eorũ Conuentus occupare, ipſos ab eis expellendo, ac in ipſos iuriſdictionẽ aliquã, & poteſtatem exercere, (vt præmittitur,) aut ipſos carceribus mancipare, & cõtra eos aliquid aliud facere poſſint, vt ſuæ Ditioni ſubiiciantur, neque ẽt ſe intromittãt vllo pacto, aut aliqua ratione ĩ gubernatione Conuentuũ, tã fratrum, quã Monialium huiuſmodi, & illorũ correctionibus, ſed omnia iſta, & alia neceſſaria ad correctionẽ, & gubernationẽ Fratrũ, aut Monialiũ huiuſmodi, & eorũ Generalibus, ac Miniſtris, ſeu Prouĩcialibus, vel aliis eorũ, aut earũ reſpectiuè ſuperioribus, etiã ratione cõputa faciẽdi cũ Syndicis Cõuentuũ huiuſmodi oĩno relinquãtur, nec vllo modo in præmiſſis, & aliis Fratres, & Moniales huiuſmodi tãgẽtibus, Ordinarii prędicti, per ſe, vel alios, ſe intromittãt.

Fratres quoque, ſi cõgerit eos ad huiuſmodi Ordinarios recurſũ habere, à pręfatis Generalibus miniſtris, ſeu Prouincialibus, Prioribus, Guardianis, & aliis ſuperiorib. caſtigari, & puniri poſſe, & debere; neq; ipſos Ordinarios pręfatis ſuperioribus Ordinũ hmõdi, vllatenus inhibere, quinimò præfatos ſuperiores proceſſus cõtra Fratres ſuos, & Moniales hmõi, quãdo opus fuerit circa

delicto-

Digitized by Google

delictorum inquiſitionem, vel caſtigationem facere poſſe decernimus, inuocato etiam ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachij ſecularis.

Inhibemus etiam ipſis Ordinarijs, ne fratres extra clauſtra degentes ſub eorum protectione recipiant, eoſq. inuitis ſuis Superioribus detineant.

Prohibemus quoque eiſdem Ordinarijs, ne aliquo modo ſe intromittãt in bonis dictorum fratrum extra clauſtra ſuorum Monaſteriorum pro tempore degentium, ſiue decedentium; & quamuis in habitu, ſiue abſque habitu moriantur, volumus, quod eorum bona mobilia, & immobilia ad Ordinẽ, quem profeſſi ſunt pertineant diſponenda, iuxta Conſtitutiones, ſeu Ordinationes præfatorum Ordinum, neque illa Ordinarij præfati occupare præſumãt, immò huiuſmodi, & ad habitum religionis reuertẽtium, bona omnia Monaſterijs ipſis, cum ea quæ acquirit monachus, deinde Monaſterio acquirantur, pertinere etiam decernimus.

Ac ipſis Ordinarijs, ne quaſcumque vniones etiam perpetuas à Sede prædicta, vel aliàs, vt præfertur hactenus factas, & pro tempore faciendas, de beneficijs Eccleſiaſticis, ſeu illorum fructibus, quin ſuum ſortiantur effectum impediant omninò etiam prohibemus, & cẽſuras eccleſiaſticas, & alias pœnas, per eos in contradictores pro tempore latas, nullius eſſe roboris, vel momenti ſimiliter decernimus, & declaramus.

Inſuper volumus quod præfati regulares, quibus cura animarũ ineſt, poſſint per ſeipſos iuxta ſuorum ſuperiorum ordinationẽ, aut alios Vicarios, ſeu cappellanos ſeculares, ipſorum Regularium nutu amouibiles, ab eis deputatos, & ab ordinario pro idoneis nominatos, & approbatos præfatã curã exercere; neque in eorũ deputatione, vel amotione, neque alicuius partis fructuũ conſignatione, pro præfatis Cappellanis, ſeu Vicarijs ſecularibus, ſi per tales curam exerceri contigerit, Epiſcopi vllo pacto ſe intromittant.

Prohibemus inſuper eiſdẽ Ordinarijs, ac alijs quibuſcũque perſonis, ne impediant ipſos fratres, quãdo eis placuerit, tam in diebus Dominicis, ſeu feſtiuis, aut alijs totius anni temporibus campanas pulſare, & etiam tempore, quo ipſi celebrauerint, Miſſas celebrare, necnõ mortuorũ corpora aſſociare, & illa per fratres ipſos, quando in Eccleſijs ſuis præfatis delata fuerint, etiã abſque præſentia Rectorum Eccleſiarum hmõdi ſepeliri facere, ac officia mortuorũ huiuſmodi peragi poſſe, neceſſariamq. præſentium Rectorum, aut aliorũ clericorum, quin infirmi liberè ſua poſſint condere teſtamenta minimè eſſe, ac ipſos regulares legata, aut quæuis alia ſibi in teſtamẽtis relicta, exigere, & obtinere poſſe, neque aliquod ius in contrarium eſſe, decernimus, & declaramus.

Volumus etiam quod puellarum Deo dicãdarũ, an ſcilicet coactæ, vel ſeductæ fuerint, examen faciendum, non niſi infra quindecim dies, poſtquã iuxta Conciliũ Tridentinũ Epiſcopi, vel Vicarij requiſiti fuerint fieri poſſit; quibus elapſis, amplius in hoc illis ſe intromittere non liceat, cuius occaſione, nec Epiſcopus, nec eius Vicarius intra ſepta monaſteriorũ ingrediãtur, ſed ſtent ante cratem ferream, & interrogationes alias, quam eas quæ præfatum Concilium Tridentinum iubet, eis fieri omninò prohibemus, ac ſimiliter volumus, quod puellæ ſeu nouitiæ ipſæ, ad alias interrogationes reſpondere minimè teneãtur.

Seſſionis verò 23. cap. 8. neminẽ niſi à proprio Epiſcopo ordinari poſſe ſtatuens; in regularibus locum nõ habere omnino declaramus, ita, quod fratres huiuſmodi præfatos, etiam ſacros ordines, à quolibet antiſtite, gratiã, & communionẽ Apoſtolicæ Sedis habẽte, Ordinarij loci minimè requiſita licẽtia, in lo-

cis

cis, ſeu domibus fratrum huiuſmodi, aut alibi recipere poſſint.

Et inſuper ſeſſionis 22. Decretum, per quod populũ ſæpè ad ſuas Eccleſias, ſaltem dominicis, & maioribus feſtiuis diebus conuenire debere monet inſequendo, volumus quod fratribus huiuſmodi, non ſolum prohiberi nõ poſſint, ne Miſſas, & alia diuina officia faciant, in eorum eccleſiis, verum etiã in quibuſcumque aliis, vbi celebrari Miſſas ſolitum eſt, etiam, ipſis non vocatis, ſeu ad id requiſitis, celebrare valeant.

Ac ẽt quod Cõciones, & Lectiones Sacræ Scripturæ, & Sermones pro mortuis, ẽt in Eccleſiis ſuis facere, ac eleemoſynas pro celebrãdis huiuſmodi Miſſis, & aliis Diuinis Officiis peragẽdis, ſi eis illas donari, ſeu relinqui cõtigit, recipere, necnõ Miſſas, & diuina officia huiuſmodi, etiã in diebus Dominicis, vel feſtiuis, etiã antequã rector Parochialis Eccleſiæ celebrauerit, celebrare, & facere, & quando eis videbitur, etiã ſi tunc in Eccleſia Cathedrali prædicetur, prædicare, ac etiã quicũque vtriuſque ſexus Chriſti fidelis, totius anni tempore illas, & illa in eccleſiis fratrum huiuſmodi audire poſſint, ipſiq. Chriſti fideles vllatenus deſuper moleſtari, aut impediri per locorũ Ordinarios, ſeu Rectores parochialium Eccleſiarum, aut alios quoſcumque vllo pacto, cauſa, vel occaſione non valeant, ſeu debeant, ſed præfati Chriſti fideles, audiẽdo Miſſas, & alia diuina officia in eccleſiis fratrum huiuſmodi dieb. Dominicis, aut feſtiuis, præcepto Eccleſiæ de illis audiendis, ſatisfeciſſe cenſeantur.

Ipſiq. Chriſti fideles Sacramentũ Euchariſtię (Reſurrectionis Dominicę feſtiuitate dumtaxat excepta) ſumere, eiſq. illud per fratres huiuſmodi adminiſtrari valeat, nec ad aliud faciendum, per locorũ Ordinarios, aut Eccleſiarũ Rectores præfatos, ſeu alios quoſcumque (illorum licentia minimè requiſita) etiam ſub cenſuris Eccleſiaſticis, & aliis pœnis, cogi, vel compelli poſſint, ſeu debeant, etiam decernimus, & declaramus.

Et licèt in Seſſione 25. c. 7. caueatur, quod Cẽſuræ, & Interdicta Eccleſiaſtica, etiam à laicorum Ordinarijs promulgata, mãdante Epiſcopo, à Regularibus in eorum Eccleſiis publicari debeant: tamen ſi tempore celebrationis alicuius ex feſtis Sanctorum Ordinum eorundẽ, ac aliàs in aliis feſtiuitatibus, iuxta eorundẽ Ordinum Priuilegia Apoſtolica, interdictum huiuſmodi emanauerit, illud in præfatis feſtiuitatibus, & earum octauis ſuſpendimus.

Controuerſias autem omnes de præcedentia, quæ eadẽ ſeſſione 25. c. vero 13. per Epiſcopum terminari mãdantur, non niſi durantes, per illum dirimi, finitas autem, nullo pacto innouari poſſe ſtatuimus.

Cumq. licet c. 12. ſeſſionis 25. ſtatuat, quod in domibus virorum, ſeu mulierum, quibus animarum perſonarum ſecularium cura imminet, nulli etiã ad nutum amotibiles, inibi deputentur, niſi de Ordinarii conſenſu, ac præuio examine huiuſmodi præcedẽte ad Curam huiuſmodi, admitti poſſe omninò volumus præfatos Regulares.

Quartã autem funeralium, de qua ſeſſione 24. c. 13. nequaquam ſoluere tenẽtur Monaſteria, quæ à quadraginta annis citra, fundata exiſtunt, poſtquã Conciliũ ipſum loquitur tantũ de Monaſteriis ante annos quadraginta fundatis, quæ ipſam Quartã ſoluere conſueuerunt, & vbi ſolui conſueuit, id tantum cerę, & aliorũ, quæ in aliquibus partibus ferri contigerit, tẽpore quo defunctorum corpora ad ſepulturã deferuntur, nõ autẽ de Miſſis, ſeu legatis, vel aliis fratribus ipſis, ſeu Monialibus huiuſmodi relictis, aut aliàs quomodo libet donatis ſolui debet, ſicq. intelligi Concilii Decretũ, quo ad Quartã huiuſ

modi

modi ſoluendam debere decernimus. Vbi verò non eſt conſuetudo ſoluendi Quartam huiuſmodi, de nullo ſuprafcriptorum ſolui debere declaramus. Nec ad Quartam, ſeu aliam partem omnium eorum, quæ etiam pro ornamento Eccleſiæ, palliorum, planetarum, cortinarum, pannorum, & aliorum, quæ dictis Eccleſijs relinqui, vel dari contigerit, etiam ſi pro victu Fratrum, aut aliàs relinquantur, aliquid contribuere teneantur.

Ac etiam ius ſepulturæ ſolui tantum conſuetum Curatis, & nō aliquid aliud eis ſolui debeat, quamuis partes ad earum libitum Eccleſijs Ordinū huiuſmodi, ſeu eorum Fratribus alia quęcumque tribuāt, ſeu eleemoſynas elargiantur, quando ſepeliuntur ibidem corpora mortuorum huiuſmodi, nec propterea impediri debeāt quin poſſint defunctorum corpora pręfata ad eorum Eccleſias tumulanda deferri facere.

Inhoneſtū quoque eſſe cenſentes, Mēdicantium Ordines ad aliquorū onerum cōtributionem teneri, illos, illorumq. loca etiam ſi curam animarum habeant, ac quæcumque beneficia illis vnita ad contributionem pro ſeminario, aut decimarū aliquarum ſolutionem, immò illos, & eorū domos, Monaſteria beneficia, & loca quæcumque, & ab illis quomodolibet dependentia, eorūq. poſſeſſiones, vineas, agros, & prata, ac alia bona quęcumque tam ad ipſos, quā ad moniales p̄fatas, ēt largitione fideliū ſeu aliàs iuſtis de cauſis ab eis acquiſita, ac pecunijs empta, vel aliàs quomodolibet pertinētia, minimè teneri, illoſq. & illas à quibuſcumque Decimis, Primitiis, Quartis, medijs, & alijs fructuum partibus, necnō ſubſidijs caritatiuis, etiam per nos conceſſis, ad quorūcumq. etiam Regum, Principum, & Dominorum temporalium inſtantiam quacūque etiam vrgentiſſima, & de neceſſitate exprimenda cauſa, ac ēt aliis quibuſcumque oneribus, tam ordinarijs, quā extraordinariis, etiam ratione frnctuū, olerum, virgultorum, lignorum, beneficiorum, & aliorum quarūcumque rerum, tam pro victu, quam veſtitu, aut aliàs ſibi neceſſarium quomodolibet etiam authoritate Apoſtolica, nunc, & pro tempore impoſitis, ita vt penitus, & omninò ad alicuius rei contributionem minimè teneātur, omninò eximimus & liberamus, illoſq. & illas, ad illos, & illa etiam ſi ſeculares, & aliæ perſonæ quæcumque in eas exigendi poſſeſſione fuerint, minimè teneri debere volumus, nec ſub c.1 2. ſeſſ. 2 5. comprehendi poſſe, vel debere, decernimus.

Quod verò de vſu quæſitarum Eleemoſynarum auferendo loquitur ſeſſ. 2 1. c. 9. id ad Mendicantium Ordines nullo modo referri poſſe, vel debere, etiam decernimus, quin potius, cum ex eleemoſynis huiuſmodi viuere cogantur, eis id facere liberum omninò eſſe declaramus.

Quoniā verò ex nimia Epiſcoporum ſibi arrogata authoritate, ipſi perſonas regulares ſuæ iuriſdictioni ſubiicere omninò ſtudēt, ac Decreto Cōcilij pręfati ſeſſ. 2 5. c. 9. edito, quo cauetur quod ſi regularis intra clauſtra exiſtens, & extra ea, ita notoriè deliquerit, vt populo ſcandaloſus ſit, termino ab Epiſcopo præfigendo, à ſuo ſuperiore omninò puniatur, ſin minus ab Ordinario delinquētes puniri poſſint, confiſi variis, indebitiſq. grauaminibus Regulares afficiant, ordinarios præfatos aliquid contra regulares, in clauſtris degētes huiuſmodi, quouis prætextu occcaſione, vel cauſa, innouare non poſſe, vel debere: nec aliquos proceſſus contra ipſas perſonas regulares formare, aut facere poſſe volumus, niſi propter manifeſtum ſcandalum, & ſuorum ordinum ſuperioribus prius conſultis, & negligentibus, alioquin omnia, & ſingula contra præmiſſa, facta, & geſta, ac facienda in futurum pro nullis, & infectis habeantur.

Licen-

Licentia vero pro conſtruendis domibus Regularibus, quæ 3. cap. 25. ſeſſionis niſi, de Ordinarij licentia conſtrui prohibentur: gratis omninò dari, & non niſi legitima ſubſiſtente cauſa (ſuperioribus explicanda) illas recuſari poſſe.

Necnon fratres præfatos (etiam ſolos) mortuorum corpora aſſociare.

Ac mandatum in die Cœnæ domini fieri ſolitum in Eccleſijs, ſeu domibus Fratrum cuiuslibet Ordinis prædictorum, ſolemniter facere, & prædicta die prædicare, hora qua eis videbitur, nec per locorum Ordinarios, aut Rectores Eccleſiarum, ſeu alios quoſcumque prohiberi poſſe etiam decernimus, & declaramus.

Mandãtes etiã vniuerſis locorũ Ordinarijs, ne mortuorũ officia agere Rectores parochialiũ, in Eccleſiis ipſorũ Fratrũ (cõtra illorũ volũtatẽ) permittãt.

Ac Moniales dictis Fratribus ſubditas; vel perſonas, ſepulturam in eorum eccleſiis eligentes (nulla ſoluta parocho portione) ſepelire, vel ſi Fratres ad mortuorum corpora aſſociãda vocati fuerint, illa abſque Fratrum huiuſmodi præſentia, ſepeliri facere audeant, vel præſumant.

Cumq. maximè deceat liberam eſſe cuiuſuis teſtantis voluntatẽ, prauũ illũ vſum paruo adhuc tempore (vt præfertur) introductum, per quem teſtamenta abſque presbyterorum præſentia fieri interdicuntur, omninò abrogamus.

Poſtremò, quod cap. 13. ſeſſ. 25. cautũ fuit, quod omnes ſcilicet tam clerici quam regulares, quicumque ad publicas proceſſiones vocati, accedere cõpellantur, id quo ad fratres præfatos de illis tantum proceſſionibus intelligi volumus, ad quas ſecundũ conſuetudinem antiquam locorum, ſoliti ſunt accedere, vel quæ pro bono pacis Eccleſiæ, vel pro victoria cõtra infideles indicũtur, quod etiam de illis Conuentibus, (qui Collegia nuncupãtur) minimè intelligi volumus, in quibus fratres ſub arctiori clauſura degunt, ita, vt nec in Choro cantent, nec ad mortuos accedant, ſed tantum ſtudiis, & lectionibus vacent.

Pręterea, ſi forte inter Epiſcopos vel Collegia, aut Capitula, vel alias quaſuis pſonas, & pręfatos fratres, ſeu Moniales, aut eorũ aliquos, ſup pmiſſis, vel aliquo eorũ, corã quocunque, ſeu quibuſcumque iudicibus, etiam cauſarum Palatii Apoſtolici Auditoribus, ac Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, tã in Romana Curia, quam extra eã, vbilibet lis ſeu lites reſpectiuè pendeant, nos litem, ſeu lites, & cauſam, vel cauſas huiuſmodi ad nos aduocamus, ac illam, & illas, quarum ſtatum, ac nomina, & cognomina iudicum, & colliigantiũ præſentibus haberi volumus pro ſufficienter expreſſis, caſſamus, & extinguimus, ac partibus ipſis perpetuum ſilentium deſuper imponimus.

Ac ſuper vt facilius præmiſſa omnia illibata perſiſtãt, omnia & ſingula priuilegia, immunitates, indulgẽtias, facultas. libertates, indulta, diſpẽſationes, fauores, & gratias quæ Decretis Concilii Trid. aliàs, quã vt ſuperius eſt dictũ, conceſſum, & declaratũ, nõ contrariantur expreſsè eiſdem Fratribus, necnon Monialibus quibuſcũque, & ſororibus Tertii Ordinis pdictorũ Ordinũ reſpectiuè Ordinibus, ac illorũ Eccleſiis, Domibus, perſonis, & viuæ vocis oraculo in genere, vel in ſpecie, tam per Recol. memor. Eugenium IV. Siſtũ IV. Leonem X. Paulũ III. ac dictũ Paulum IV. & Pium etiam IV. quã alios quoſcũque Romanos Pontifices, etiã prædeceſſores Noſtros, ac Nos, & Sedẽ eandẽ quomodolibet cõceſſa, confirmata, & innouata, necnõ Noſtras, & prædeceſſorũ nrorũ, ac alias quaſcũque deſuper confectas literas, quarũ omniũ tenores, ac eorundem prædeceſſorũ noſtrorũ nomina, & alia de neceſſitate exprimenda,

menda, ac ſi de verbo ad verbũ (nil penitus omiſſo,) & forma in illis tradita obſeruata inſerti forent, etiã præſentibus pro ſufficienter expreſſis haberi volumus, Authoritate, Apoſtolica tenore præſentium perpetuò approbamus, & confirmamus, illiſq; perpetuæ, & inuiolabilis firmitatis robur adijcimus, eaq; perpetuis futuris temporibus inuiolabiliter obſeruari debere, ac fratribus ſuperioribus, & perſonis Ordinũ huiuſmodi, necnon alijs quibuſcumque, quos concernunt, ſuffragari debere, ſeu poſse, volumus.

Necnon priuilegia, immunitates, facultates libertates, indulta, diſpẽſationes, exemptiones, fauores, gratias, tam ſpirituales, quam tẽporales, modo, & forma quibus conceſsa ſunt, etiam per viam communicationis, & extẽſionis, actiuè, & paſſiuè, inter ſe, & alios quoſcumque ordines reſpectiuè de nouo cõcedimus, illaq; omnia, & ſingula ad Domos, & loca quæcumque dictorum Mendicantium Ordinum & Monialium quarumcumque, ac ſororum de tertio Ordine nuncupatarum, in congregatione viuentium dictorum Ordinũ (vt præfertur) hactenus recepta, & in poſterũ recipienda, necnõ eorũ perſonas & bona etiam ſi priuilegiorum, & aliorum gratiarum præfatorum authẽtica originalia, propter temporis antiquitatem, vel varias vrbis ruinas deperdita exiſtent, (dummodo de eis aliàs legitimè conſtet) extendimus, & ampliamus.

Et ſic in præmiſſis omnibus, & ſingulis per quoſcũque iudices, & perſonas quauis authoritate fungentes, etiã Cardinales, & auditores præfatos ſublata eis, & eorũ cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretãdi facultate, & authoritate iudicari, & definiri debere, necnon quidquid ſecus ſuper his, à quoquã, quauis authoritate, ſcienter, vel ignorãter contigerit attentari irritũ, & inane decernimus. Quocirca dilectis filijs noſtris prędicatorũ Cardinali protectori, & Sancti Hieronymi, Generali Ordinũ Curiæ cauſarum Camerę Apoſtolicę etiã generali Auditori, nũc, & pro tempore exiſtẽtibus, per Apoſtolica ſcripta motu ſimili mãdamus, quatenus ipſi, vel duo, aut vnus eorũ, per ſe, vel aliũ, ſeu alios, præſentes literas, & in eis contenta quacumque, vbi, quãdo opus fuerit, ac quoties pro parte eorũdẽ Fratrum, aut Monialiũ, vel alicuius eorũ, fuerint deſuper requiſiti, ſolemniter publicãtes, eiſq; in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciãt, (authoritate noſtra) præſentes, & in eis cõtenta huiuſmodi firmiter obſeruari, ac ſingulos, quos literæ ipſæ concernunt pacificè frui, gaudere, non permittentes, eos, vel aliquem eorum deſuper contra præſentium tenorem per quoſcumque (etiam locorum Ordinarios) quomodolibet, indebitè, moleſtari, cõtradictores quoslibet, rebelles, per cẽſuras, & pęnas Eccleſiaſticas, aliaq; opportuna iuris remedia, (appellatione propoſita) compeſcendo, legitimiſq; ſuper his habendis, ſeruatis proceſſibus, cenſuras, & pœnas, ipſas, (ẽt iteratis vicibus) aggrauando, & Interdictum Eccleſiaſticum apponendo, inuocato etiam ad hoc, (ſi opus fuerit) auxilio brachij ſecularis, nõ obſtantibus præmiſſis, & alijs Apoſtolicis, necnon in prouincialibus, & Synodalibus Concilijs editis, generalibus, vel ſpecialibus Cõſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac etiam iuramẽto, cõfirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, Statutis, & Cõſuetudinibus Priuilegijs quoque Indultis, & Literis Apoſtolicis eiſdem Epiſcopis, vel quibuſuis alijs perſonis, ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ad cum quibuſuis, etiam derogatoriarũ derogatorijs, alijſq; efficacioribus, & inſolitis Clauſulis, irritantibuſq; & alijs Decretis in genere, vel in ſpecie, et Motu ſimili, ac aliàs quomodolibet conceſſis, approbatis, & innouatis. Quibus omnibus, etiam ſi pro illorum ſuf-

ficienti

ſcienti derogatione, de illis, eorumq. totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua; non autem per Clauſulas generales, idem importantes mētio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma, ad hoc ſeruanda foret, tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum (nihil penitus omiſſo) & forma in illis tradita, obſeruata, inſerti forent: præſentibus pro ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes: illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat, ſpecialiter, & expreſsè derogamus. Necnon omnibus illis, quæ in literis confirmationis, & innouationis, priuilegiorum eorundem, aliàs per eoſdem Paulum IV. & Pium etiam IV. prædeceſſores noſtros prædictos, Ordini Fratrū Minorum huiuſmodi conceſſorum, conceſſum eſt, non obſtantib. contrariis quibuſcumque; aut ſi loco cū ordinariis, vel quibuſuis alijs cōmuniter, vel diuiſim, ab Apoſtolica ſit Sede indultū, quod interdici, ſuſpendi, vel excōmunicari nō poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenā, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionē; Et quia difficile foret earundē præſentium literarū notitiā, ad quaſcumque perſonas peruenire, & vbique illas præſentare, ēt motu, & ſcientia ſimilibus, volumus, & decernimus, quod tranſumptis earundem præſentium literarum (ēt per impreſſionem factis) manuali cuius Notarii publici ſubſcriptis, aut ſigillo alicuius perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ ſigillatis, quemadmodum adhiberetur præſentibus literis originalib. (ſi præſentarētur vbique) adhibeatur, tā in iudic. quā extra illud, plena, & indubitata fides. Nulli ergo omninò hominum liceat hāc paginam noſtræ declarationis, prohibitionis, exemptionis, liberationis, ſuſpēſionis, ſtatuti, decreti, mandati, abrogationis, auocationis, caſſationis extinctionis, impoſitionis approbationis, confirmationis, adiectionis, conceſſionis, extenſionis, Ampliationis, voluntatis, & derogationis infringere, vel ei auſu temerario contraire, ſi quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotētis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ Apud Sāctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ milleſimo, quingenteſimo ſexageſimo ſeptimo, decimoſeptimo, Calend. Iulii Pontificatus noſtri anno ſecundo.

Cæſ. Glorierius.

H. Cumin.

Regiſtrata apud Cæſarem Secretarium.

Per eundem Pium V. fuit facta extenſio dictorum Priuilegiorum ad alios Ordines non Mendicantes, decimoſeptimo Calend. Septembr. 1567. incip. ex ſupernæ.

Declaratio Priuilegiorum Fratrum Ordinis Prædicatorum.

PIVS PP. V. vniuerſis, & ſingulis Venerabilibus Fratribus Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, & aliis perſonis in dignitate eccleſiaſtica conſtitutis, necnon Metropolitanarum, & aliarum Cathedralium Eccleſiarum Canonicis, ac eorum Patriarcharum, Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum Officialibus, ſeu Vicariis in ſpiritualibus, generalibus, vbilibet conſtitutis, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

AD HOC NOS DEVS prætulit in familiam domus ſuæ, vt ſingulis oppor-

opportuna prouiſionis,auxilia fidelis ſeruitutis,iuncta prouidẽtia, pro tẽpore diſpenſantes, Religioſorum,quorumlibet,præſertim Fratrũ Ordinis Prædicatorum in humilitatis ſpiritu ſub Religionis iugo, Deo ſeruiẽtiũ, neceſſitatib. intendamus, & diſpendijs,& oppreſſionibus,diuina cooperante clementia ſalubriter occurramus.Sane licet,Nos,& quamplures Romani Põtifices prædeceſſores noſtri,propter vberes fructus,quos dictus Ordo Fratrum Prædicatorum,multa præfulgens gloria meritorũ,& gratia ſanctitatis,in agro militantis Eccleſiæ in propagationem fidei Orthodoxæ,eatenus produxerat, ac in futurum producturum fore,firma ſpe ſperabatur, & vt Fratres ipſi quietius eorũ ſanctis officijs,vitæq. Regulari,ac verbi Dei prędicationibus libentius,& alacrius ad ipſius fidei Chriſtianę propagationem incumbere valerẽt, & incumberent, cum effectu, quam plura priuilegia,indulta, gratias, exemptiones, & immunitates eis conceſſerint.

Et inter cetera, per quaſdam alias noſtras literas declarauerimus, Canonẽ ſeſſione 24. c.4. Tridentini Concilij, per quem omnibus Regularibus,etiã in ſuorum Ordinum Eccleſijs,contradicente Epiſcopo,prędicationis officiũ interdicitur,Fratres huiuſmodi quando à ſuis Generalibus, vel eorũ Miniſtris, Prouincialibus,ad id deputati fuerint,non cõprehendere,neque eos afficere; immo voluerimus quod in eorum Eccleſijs,quando eis placeret,licitè, etiam abſque vllo impedimento,vel contradictione,etiam Epiſcopi,niſi ipſe prædicaret,licẽt in Cathedrali Eccleſia tunc prædicaretur, prædicare poſſint.

Circa autem Quartam funeralium,de qua in ſeſſione 25. c.13. eiuſdẽ Concilij, Nequaquam domos,ſeu Conuentus, & Monaſteria, quæ à quadraginta annis citra,tunc fundata exiſtebant,poſtquam Conciliũ ipſum loquitur tantum de Monaſterijs,ſeu domibus ante quadraginta annos fundatis,& quę ipſam Quartam ſoluere conſueuerunt, & tm̃ ceræ, & aliorum, quæ tẽpore,quo defunctorũ corpora ad ſepulturã deferuntur, non autem de Miſſis, ſeu Legatis,vel alijs Fratribus ipſis,ſeu Monialibus relictis,aut aliàs quomodolibet donatis,ſolui debere,ſicq. decretum Cõcilij huiuſmodi, quo ad dictã Quartam funeralium ſoluendam intelligendũ eſſe decreuerimus. Vbi verò nõ eſt conſuetudo Quartã funeralium huiuſmodi, de nullo ſupraſcriptorum ſolui debere declarauerimus. Nec ad Quartam,ſeu aliam partem eorum,quæ ẽt pro ornamento Eccleſiæ, palliorum, planetarum,cortinarũ,pãnorum, & aliorum, quæ dictis Eccleſijs,ſeu Fratribus, etiam pro eorũ victu, aut aliàs relinqui,vel dari contingeret,aliud contribuere tenerentur,ac curatis,ſeu parochialiũ Eccleſiarum Rectoribus ius tantum ſepulturæ eis ſolui cõſuetũ, & nec aliquid aliud,quamuis partes ad earum libitum Eccleſiis ipſorum Fratrum, ſeu eiſdẽmet Fratribus alia quęcunque tribuiſſent, ſeu elargiti fuiſſent quando in eorũ Eccleſiis corpora mortuorum ſepeliuntur eis ſoluere,ſeu ad aliquorũ onerum contributionem eiſdem curatis faciendã teneri, nec propterea impediri poſſe Fratres ipſos,quin poſſent defunctorum corpora præfata,ad eorum Eccleſias tumulanda deferri facere.

Neque dictos Fratres,illorumq. loca,etiam ſi curam animarum haberent, aut quæcũque beneficia eis vnita ad aliquã contributionẽ pro Seminario,aut decimarum aliquarũ ſolutionem pariter teneri,nec cogi poſſe, immò illos, & eorũ domos,Monaſteria,beneficia, & loca,ab illis quomodolibet depẽdẽtia, eorumq. bona quæcunque,tam ad eos,quam ad Moniales præfatas quomodolibet pertinentia,à quibuſcunque decimis, primitiis,quartis,mediis,& aliis

fructuum

fructuum partibus,necnõ ſubſidijs caritatiuis,etiam per Nos, ex quacumque cauſa conceſſis,ac aliis quibuſcumque oneribus,tam ordinariis, quam extraordinariis,necnon ab omni iuriſdictione, & ſuperioritate Ordinariorũ locorum , ita vt Ordinarij ipſi aliquã iuriſdictionem , ſiue poteſtatem in eos exercere, ſiue eos eorum iuriſdictioni ſubijcere , vel aliquid contra eos facere minimè poſſent,exemerimus, & liberauerimus.

Nihilominus,ſicut accepimus,nõnulli Epiſcopi, ſiue alii locorũ Ordinarii, aliiq. Eccleſiarum prælati,necnon Canonici,ſiue Capitulares perſonæ,ac parochialium Eccleſiarũ Rectores, & aliæ tam Eccleſiaſticæ, quam ſeculares perſonæ,quę non ceſſant dictos Fratres,& Moniales,eorumq. perſonas,ſiue ęconomos, & procuratores , ſuper præmiſſis diuerſimodè moleſtare , & ipſos in eorundem quiete,& ſpiritualibus turbare.

Alii enim prætendentes quod cum Canon Concilii huiuſmodi, ſuper quo, vt præfertur,noſtra emanauit declaratio, loquatur niſi de vna Quarta Cathedrali,ſeu parochiali Eccleſiæ ſolui conſueta, nec dictum Concilium, nec Nos cogitauerimus de duabus Quartis,ſcilicet vbi conſueuit ſolui, & Cathedrali, ac Parochiali Eccleſiis: & ideo dictis in locis ceſſare diſpoſitionẽ dictæ declarationis noſtræ,& Canonis Concilii.

Alii verò et prætendentes (quod dictis Noſtris declarationib. non obſtãtib.) Fratres prædictos quantumcũque ab eorundem Superioribus approbatos in eorum Eccleſiis, & locis prædicare non poſſe, niſi primo ſe coram Ordinariis ipſis,ſiue eorum Vicarijs, & licentiam ſuorum Superiorũ muneris dictæ prædicationis præſentauerint, & ab eiſdem Ordinariis, ſeu dictis eorum Vicariis benedictionem obtinuerint.

Alii etiam locorum Ordinarijs,necnon Canonici,& Capitulares perſonæ, tam Metropolitanarum,& Cathedralium,quam Collegiatarum,necnon parochialium Eccleſiarum Rectores,ſiue aliæ perſonæ Eccleſiaſticæ etiam prætendentes dictos Fratres alienas parochias , cũ eorum Cruce eleuata àd leuãda cadauera eorũ,qui in Eccleſiis domorũ,& locorũ eorundẽ Fratrum elegerint ſepulturam, intrare, & dicta cadauera ad ipſorum Fratrum Eccleſias pro eis inibi tumulandis,recuſante ipſo loci Ordinario, ſiue Capitulo, ve Rectore,deferre,ſeu deferri facere non poſſe.

Alii autem ex Conſuetudine prætẽdentes, quod Fratres ipſi cum eorũ Cruce non poſſint leuare cadauera defunctorũ ex eorundem domibus , & eorum funus exequi,ſed Capitulis,ſiue Capitularib. perſonis, ſeu Rectoribus ipſis id tm licere, & primo ad ipſorum Capitulorum,ſiue Presbyterorum Eccleſias dicta corpora deferri debere,& in eiſdem Eccleſiis funus,ſiue funeris officiũ per agi, poſtea verò per ipſos presbyteros retentis funeralibus vniuerſis,ſiue ſolutis ſibi certis pecuniis per hęredes defuncti pro funere,& exequijs, ſiue miſſis in eorundem Eccleſiis celebrandis, tunc, & non aliàs licere Fratribus corpus ſiue cadauer defuncti ad eorum Eccleſiam deferre.

Alii etiam prętextu diuerſarum Conſuetudinum, & Concordatorum, etiã cũ dictis Fratribus initorũ prætendentes à dictis Fratribus,& Monialibus velle habere,& ſibi exigere licere Quartam, ſeu aliam portionem, etiam quorũcumque legatorum,& ſeu aliarum piarum largitionũ, ipſis Fratribus, & Monialibus,ſiue eorundem Domibus, Eccleſijs, & locis quoquomodo factarum.

Alii etiam prętendentes Iuriſdictionem, & ſuperioritatem in dictos Fratres, & Moniales,eorundemq. Domos, Conuentus, Monaſteria, & loca,exercere

 poſſe,

poſſe, & propterea ipſos Fratres, & moniales ad ſolutionem diuerſorum one-
rum, & impoſitionum, dictorumq. ſubſidij, & decimarum cogunt, & compel-
lunt.

Alijq. in erectione, ſiue inſtitutione, & acquiſitione nouorum locorum, ſiue
Domorum, Conuentuum, & Eccleſiarum dicti Ordinis, & aliàs præmiſſorum
occaſione, eoſdē Fratres, & Moniales moleſtant, & perturbant, contra noſtra-
rum, & dictorum prædeceſſorum noſtrorum literarum formam, & tenorem.

Nos præmiſſis, & alijs ſimilibus grauaminibus, perturbationibus, & mole-
ſtijs Fratribus, & Monialibus præfatis illatis, eorundemq. Fratrum, & Monia-
lium quieti, & tranquillitati conſulere, & vt Fratres ipſi facilius, & promptius eo-
rundem officia, & vitam Regularem, ac munus prædicationis eis iniunctum,
ad ſummi Dei laudem, & fidei Catholicæ propagationem, exequi, & adimple-
re, illiſq. incūbere poſſint, & ad illa promptiores reddantur, opportunè proui-
dere ac omnem ambiguitatem, etiā noſtræ amplioris declarationis miniſterio
remouere volētes, ipſoſq. Fratres, & Moniales, & eorum ſingulos, à quibuſuis
Excommunicationis, Suſpenſionis, & Interdicti, alijſq. Eccleſiaſticis ſententijs,
cenſuris, & pœnis à iure, vel ab homine, quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi qui-
bus quomodolibet innodati exiſtunt, & ad effectū præſentiū dumtaxat conſe-
quendū, harū ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes, necnon literarum
Ideo hic Pont. ad ſe aduocat. omnes controuerſias ipſis Fratribus deſuper illatas.
præfatarū, ac cuiuſuis litis, & cauſæ, deſuper inter quoſcūque, & in quauis in-
ſtantia penden. ſtatus, & merita, nominaq. & cognomina Iudicum, & colli-
tigantium, eorumq. iura, & titulos, ac ſententiarum deſuper forſan latarum,
necnon trāſactionum, ſiue cōuentionum inter eos initarū, ac inſtrumentorū,
aliarumq. ſcripturarū deſuper quomodolibet confectorū, & inde ſecutorum
quorumcumque tenores, præſentibus pro expreſſis habētes, Motu proprio, nō
ad alicuius pro eis nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiā, ſed de mera de-
liberatione, & ex certa ſcientia noſtris, omnes lites, cauſas, cōtrouerſias, & quæ-
ſtionum materias, ſuper præmiſſis, & eorum occaſione, inter Fratres, & ſeu ēt
Moniales præfatos ex vna, necnon Epiſcopos, & locorum Ordinarios, ac Ca-
nonicos, ſiue Capitulares perſonas, parochialiū Eccleſiarū, Rectores, & alias
quaſcumque perſonas Eccleſiaſticas, ſeculares præfatas, partibus ex altera, co-
ram quocumque Iudice, ſeu quibuſuis Iudicibus Eccleſiaſticis, & ſecularibus,
etiam Sedis Apoſtolicæ de latere Legatis, ac Vicelegatis, ac ēt ab eadem Sede
Delegatis, & Subdelegatis, ac alijs quibuſuis, ēt S.R.E. Cardinalibus, & Sacri
Palatij Apoſtolici cauſarum Auditorib. quomodolibet in prima, ſeu alia qua-
cumque etiā forſan vlteriori inſtantia introductas, & adhuc forſan pendētes,
etiam forſan ſi ſuper illis, etiam contra dictos Fratres, & Moniales, per vnam,
vel plures ſententias iudicatum, & inter ipſas partes concordatum, ſiue tranſa-
ctum deſuper fuerit, Apoſtolica authoritate, tenore præſentium ad nos auoca-
mus, eaq. omnia, & ſingula caſſamus, & extinguimus, ac pro caſſis, & penitus
extinctis habere volumus, & declaramus, eiſdemq. Epiſcopis, locorum Ordi-
narijs, Vicarijs, Canonicis, Capitularibus perſonis, necnon Parochialium Ec-
cleſiarum Rectoribus, & ceteris, perſonis Eccleſiaſticis, & ſecularibus, deſuper
perpetuum ſilentium imponimus.

Cōfirmatq. omnia priuil.
Necnon omnia, & ſingula Priuilegia, Indulta, Cōceſſiones, Suppreſſiones,
Extinctiones, Vniones Incorporationes, Applicationes, Immunitates, Exē-
ptiones, Libertates, Prærogatiuas, Fauores, Cōicationes, Indulgentias, & alias
quaſcūque Gratias dicto Ordini Fratrū Prædicatorum, & eiuſdē pro tempo-
re

Digitized by Google

re exiſtentibus Magiſtro Generali, Prouincialibus, Superioribus, Fratribus,& Monialibus præfatis, eorundem Domibus Conuentibus, Monaſteriis, Eccleſiis, & Locis, ac Mēbris, Colonis Seruitorib. Procuratorib. Oecnomis, ac alliis perſonis quibuſcumque dicti Ordinis Regulam profitētibus, etiam Oblatis, & Tertii habitus Monialibus nuncupatis, per quoſcumque Romanos Pontifices prędeceſſores noſtros, ac Nos, & Sedem præfatam ac dictæ Sedis Legatos, Vicelegatos Epiſcopos, locorum Ordinarios, & quaſcumque alias perſonas ſub quibuſcūque tenoribus, & formis, ac cū quibuſuis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſq. quibuſuis Clauſulis, Statutis, etiā Irritantibus Decretis hactenus quomodolibet conceſſa, approbata & innouata, literaſq. deſuper, tam ſub plūbo, quam in forma Breuis, & aliàs quomodolibet confectas, & expeditas, ac prout ea omnia, & ſingula per eoſdem prædeceſſores, ac Nos, & Sedē præfatam, alioſq. prædictos conceſſa, approbata, & innouata fuerunt. Quorū omnium, & ſingulorum tenores, formas, & datas, ac ſi de verbo ad verbum infererentur, præſentibus haberi volumus pro expreſſis, eiſdem authoritate, & tenore approbamus, confirmamus, & innouamus, illaq. omnia, & ſingula efficacia exiſtere, & perpetuam roboris firmitatē obtinere, ac ſuos plenarios, & integros effectus ſortiri: necnon ab omnibus, & ſingulis, quauis etiam de Latere Legati, Vicelegati, necnon Cardinalatus, Patriarchali, Archiepiſcopali, Epiſcopali. & quauis alia Eccleſiaſtica, ſiue ſeculari, & tēporali præfulgeant dignitate, & preeminentia, etiam ſub ſententiis, cenſuris, & pęnis in eiſdem contentis, perpetuò inuiolabiter obſeruari debere decernimus.

gia eiſdem Fratribus conceſſa.

Et inſuper quod Fratres dicti Ordinis (ab eorum Superioribus tamē approbati) in eorum Eccleſiis, quando eis placuerit, etiam quod in Cathedrali Eccleſia (nō tamen ab Epiſcopo omet) prædicetur, liberę, & licitè abſque aliquo impedimēto, ſiue ēt ipſius Epiſcopi contradictione, & abſque eo, quod coram dicto Epiſcopo, ſe non præſentauerint, nec eiſdem licentiam muneris prædicationis huiuſmodi exhibuerint, ab eodem Epiſcopo benedictionem, vt præfertur, non obtinuerint, prædicare, & munus prædicationis huiuſmodi exequi.

Declarat etiā eorundem priuilegia circa prædicationes Mortuoſq ſepeliendos.

Necnon fratres ipſi quęcumque corpora defunctorum qui ſe in eorum Eccleſiis ſepeliri ordinauerint, vel ſi à defunctorum hæredibus, ſiue curā funeris habentibus, vocati fuerint, ipſorum fratrum Cruce eleuata, etiam ſine dictorū Canonicorum ad Capitularium perſonatum, necnon Curatorū, vel aliorum presbyterorum interuẽtu, ex ipſorum defunctorum domibus leuare, eaq. accipere, & aſſociare, ac ad ipſorum Fratrum Eccleſias directè deferri, & in eorū Eccleſiis (non tamen tempore interdicti) ſepeliri facere, ſaluo dumtaxat iure parochiali, Nec Fratres ipſi ad alterius cuiuſuis Contrarię conſuetudinis, vſus, ſiue moris, obſeruationem teneri, vel ſuper pręmiſſis à quoquam authoritate, moleſtari, ſeu perturbari poſſint. vel debeant.

Quartam funeralium, quo ad Domos, ſiue Conuentus & Monaſteria ipſius Ordinis, tēpore dicti Concilii Tridētini, ante quadraginta annos fundata, & erecta ratione illorum vbi Conſuetudo illā ſoluendi tātum extitit, ac de ceris, & aliis, quæ deferuntur iuxta cadauer, dum ad ſepulturam defertur, non autē de aliis quibuſuis eiſdem Fratribus, ſeu Monialibus, aut eorum Domibus, Cōuentibus, Monaſteriis, Eccleſiis, & Locis, etiam pro funeris, ſiue anniuerſarii, aut Miſſarū celebratione donatis legatis, ſiue aliàs quomodolibet largitis, & vbi duę Quartę forsā ſolui cōſueuerunt, vna ſcilicet parochiali Eccleſiæ, alia verò Epiſcopo, ſiue Cathedrali, aut Collegiatę Eccleſiæ, ſiue Canonicis, & Capi-

Et Quartā funeraliū.

tulo eiuſdem, vna tantum, ſcilicet Epõ, vbi verò Conſuetudo illã ſoluendi non fuit, ſiue Domus, Cõuentus, & Monaſteria dictorum fratrum, & Monialium, poſt quadraginta annos erecta, ſiue fundata fuerint, nequaquam nec vllo modo ſoluere, ſeu tradere, omnem aliam præmiſſis contrariam Conſuetudinem, ſiue morẽ, harum ſerie caſſantes, & extinguentes, nonnullis, & ſingulis quorum intereſt deſuper perpetuum ſilentium imponentes.

Et circa exemptionẽ à decimis & conſtitutionibus.

Minuſq. Fratres, & Moniales ipſi, ad aliquotum onerum realium, vel perſonalium, etiam ratione eorundem Domorum, ſeu Conuentuum, Monaſteriorum, Eccleſiarum, & Locorum, ac quorumcumque beneficiorum, eiſdem vnitorum, etiam ſi, vt præfertur curam animarum habeant, contributionem, ſiue ſolutionem etiam pro Seminario, & Decimarum quorumcumque, aut cuiuſcumque ſubſidij, etiam caritatiui, & Triennalis nuncupati, nunc, & pro tẽpore, per Nos, & quoſcumque Romanos Pontifices, aut Sedem præfatam impoſitorũ, & imponendorum ex quauis cauſa, quantumcumque vrgentiſſima teneantur, vel deſuper aliter moleſtari poſſint, ſeu debeant.

Et ædificationẽ nouorũ locorũ.

Quodq. Fratres, & Moniales præfati, vbique locorum nouas Domos, ſiue Conuentus, & Monaſteria, ac Eccleſias, dictorum ordinis, cũ clauſtris, cellulis, refectuarijs, dormitorijs, alijſq. officijs neceſſarijs, Ordinarij loci, ſiue cuiuſuis alterius licentia, deſuper minimè requiſita, conſtruere, ædificare, erigere & inſtituere, nec pariter ſuper his moleſtare poſſint, ſiuè debeant, eiſdem authoritate, & tenore, etiam perpetuò ſtatuimus, ordinamus, & declaramus eiſq. Fratribus, & Monialibus ſuper præmiſſis omnibus, & ſingulis licentiam, & facultatem concedimus & impartimur.

Exemptionemque à iuriſdictione Ordinariorum.

Ac etiam ipſos fratres, & Moniales, eorumq. Domos, Monaſteria, Beneficia, & ab illis quomodolibet dependentia loca, ac bona quæcumque cuiuſcũque qualitatis, & quantitatis exiſtant, dictorumq. bonorum colonos, laboratores, & cõductores, ac Oblatos, & Tertij habitus Moniales, aliaſq. perſonas pfatas, à quibuſuis decimis et prædialibus, & primitijs, quartis, medijs, & alijs, partibus fructuum, ac ſubſidijs, etiã caritatiuis præfatis, ac ab omni iuriſdictione, & Superioritate quorumcumque locorũ Ordinariorum, etiã de nouo, quatenus opus ſit authoritate, & tenore ſimilibus extãdimus, & liberamus, ac exemptos, liberos, & immunes penitus eſſe volumus; Necnon, quatènus opus ſit, illos, eorumq. ſingulos, in ius, & proprietatem Beati Petri, & Sedis Apoſtolicæ, ac ſub eorum ſpeciali, & immediata protectione ſuſcipimus, ac eos ſolũ, & dũtaxat immediatè Sedi præfatæ, & Nobis, ac pro tempore exiſtenti Romano Pontifici, ſubiacere decernimus, & declaramus.

Et vt Fratres, & Moniales à pręmiſſis, moleſtiis, & perturbationibus ſubleuati, quietius Altiſſimo famulari, & vberiores fructus quotidie in agro Domini, pro Chriſtianæ Religionis defẽſione, & ampliatione perferre poſſint, tam vos omnes & ſingulos ſupradictos, quam quaſcumque alias perſonas in dignitate Eccleſiaſtica vbilibet, & in quibuſuis Mundi partibus conſtitutas, & quoſcumque locorũ Ordinarios, ac eorum Vicarios, & Officiales necnon Canonicos Metropolitanarum, & aliorũ Cathedralium Eccleſiarũ, per eoſdẽ Fratres, & ſeu Moniales, ac dicti ordinis fratrũ Prędicatorũ Superiores, & Domorũ Priores, ac eorundẽ ſingulos pro tpe eligendos, in eorum, & dictorum eorũdẽ priuilegiorum, indultorum, conceſſionũ, & gratiarum, & ſingulorum aliorũ prę-miſſorum, Conſeruatores, & Iudices vnicos, qui, quãdiu dictũ officiũ exercueritis, & ipſi exercuerint, à nemine, quo minus illud exerceatis, & exerceãt, ſub

aliquo

aliquo prætextu, ac ſub excōmunicationis, ſiue ſuſpenſionis à diuinis latę ſententiæ, quā eo ipſo incurrere volumus, & declaramus, reſpectiuè pęna impediri, vel moleſtari poſſitis, & poſſint, dicta authoritate deputamus. Ita qđ eos, ſeu alij quicumque ſic electi, ſub excōmunicationis, & ſub ſuſpenſionis latæ ſententiæ pęna huiuſmodi, quam ſtatim, quod munus, ſiue officiū Conſeruatoris huiuſmodi acceptare, & debitè ac plenariè exequi neglexeritis, & neglexerint, abſque alterius declarationis miniſterio incurrere volumus, Nec ab aliquo quā à nobis, & pro tpe exiſtēte Romano Pontifice (pręterquā in mortis articulo) abſolui poſſe, eoſdem Priores, Superiores, & Fratres, ac Moniales, et tertij habitus Oblatos, & alios præfatos, ac eorum ſingulos aduerſus inferentes eis, aut eorum Procuratoribus, Agentibus, Seruitoribus, & Familiarib. in præmiſſis, & eorundem aliquo, moleſtias, ſiue perturbationes aliquas, ſeu iniurias, grauamina, vel dāna in perſonis, rebus, & bonis, ſeu exigendo ab eis vectigalia, datia, pedagia, gabellas, collectas, aut alia onera, defendere procurare, ac omnem eorum iuriſdictionem exercere, necnon ſententias, cenſuras, & pęnas Eccleſiaſticas, cōtra rebelles, & inobedientes cum effectu promulgare, ac omnibus facultatib. Conſeruatoribus dicti Ordinis Fratrum Prædicatorū, illiuſque Fratribus, & perſonis per quaſcumque literas Apoſtolicas quomodolibet cōceſſis vti, ac priuilegia Superioribus, Prioribus, & Fratribus, ac Monialibus præfatis pro tempore conceſſa, eis obſeruari facere debeatis, & debeant.

Neq. Superiores, Priores, Moniales, Oblati, & ceterę pſonę Ordinis huiuſmodi, & ab eis depēdent. prefatę corā alijs quam vobis, & dictis Conſeruatoribus, et vigore ſeu prętextu quarūcumque Conſtitutionū & Ordinationum, aliquorū Regnorum, et quod non habentes Superiorē in illis Regnis, coram ſecularibus Iudicibus reſpondere debeant, ac teneantur in iudicium vocari, vel aliàs moleſtari, quauis occaſione, vel cauſa, poſſint, vel debeant. Quodq. ipſi Fratres, & Moniales, Oblati, & alię perſonę præfatæ, ſiue actores, ſiue rei exiſtant coram aliquo alio Iudice Ordinario, vel Delegato, q̄ prędicto ſuo Conſeruatore (coram quo primò vnam ſnīam definitiuam, antequā ipſi ad aliud iudiciū euocentur, ſeu cauſa cōmittatur, vel transferatur, obtinere debeant, & teneantur) vt prefertur, et quauis occaſione, vel cauſa moleſtari, vel in iudicium trahi, ſiue ad iudicium euocari, vel agere minimè poſſint, ſiue debeant, eiſdem authoritate, & tenore, etiam ſtatuimus, ordinamus, & decernimus.

Declar. et eoſdē Fratr. & alias perſonas eiuſdē ord. alibi quā corā eorū Cōſeruatorib conueniri nec cōueniri poſſe. Conſeruatorū iuriſdictio, & facul.

Et inſuper aduerſus moleſtatores, inquietatores & alios iniuriatores huiuſmodi, volētes eiuſdē ordinis, Magiſtro Generali, Prioribus, Superiorib. Fratribus, Monialibus, oblatis, ſeruitorib. ęconomis. Procuratoribus, & aliis eorum pſonis pfatis illo remedio prouidere, p qđ ipſorū cōpeſcatur temeritas, & alijs aditus, & voluntas cōmittendi ſimilia pręcludatur. Diſcretioni veſtrę per pręſentes mādamus, Quatenus vos, vel duo, aut vnus veſtrum, per vos, vel alium, ſeu alios, etiā ſi ſint extra loca, in quibus eſtis deputati Cōſeruatores, & Iudices Ordini Fratrum Prædicatorū, ac illius pro tempore exiſtentibus Magiſtro Generali, Prioribus, Superioribus, Fratrib. Monialibus, oblatis, præſētibus, & futuris, quibuſuis aliis perſonis pręfatis, efficacis defenſionis prędidio aſſiſtentes, non permittatis eos ſuper ijs, ac eorum priuilegijs, immunitatibus, gratijs, conceſſionibus, facultatibus, exemptionibus, indultis, ac alijs quibuſuis eiſdē conceſſis per quoſcūque Patriarchas, Archiepiſcopos, alioſq. Eccleſiarū Prælatos, nec non eorū Vicarios, Officiales, Capitula, Collegia, & Clericos, ac Eccleſiaſticas perſonas, tam ſeculares, quam Sancti Benedicti, Sancti Auguſtini,

Ciſtercien. Cartuſien. Cluniacen, Præmonſtraten. & aliorum quorumcũque
Ordinum, & Congregationum, ac Hoſpitalis S. Ioannis Hieroſolymitani, &
S. Iacobi de Spata, ac Ieſu Chriſti, & quarumcũque aliarum Militiarũ Reli-
gioſos, & Milites, exẽptos, & non exẽptos, necnon Duces, Marchiones, Comi-
tes, Barones, Milites, & Laicos, Cõmunitates Ciuitatũ, Vniuerſitates Oppido-
rum, Caſtrorum, Villarum, & aliorum locorum, ac alias ſingulares perſonas,
Ciuitatũ, & Diœceſum, ac quarumcũque aliarum partium, ſuper præmiſſis, &
eorũ aliquo quouis prętextu, & quæſito colore, & contra prœmiſſorum ſingu-
lorum tenorẽ, & formã indebitè moleſtari, aut eis, vel eorũ alicui, moleſtias,
grauamina, dãna, ſeu iniurias, & iacturas, irrogari, facturi dictis Priorib. Su-
periorib. Fratribus, Monialibus, Oblatis, alijſq. perſonis prædictis, cum ab eis,
aut eorum aliquo fueritis requiſiti, ſuper dictorũ priuilegiorũ indultorũ, exẽ-
ptionũ, libertatũ, facultatũ, & aliarũ gratiarũ præfatarum obſeruatione, nec-
non ſuper quibus moleſtijs, damnis, iniurijs, atque iacturis ſibi pro tempore
illatis, ſeu inferri cõminatis, in illis videlicet, quę iudicialẽ requirũt indaginẽ,
ſummariè, ſimpliciter, & de plano, ſine ſtrepitu & figura iudicii, ſola facti ve-
ritate inſpecta, in alijs verò, prout qualitas eorũ exegerit iuſtitię cõplementũ,
Moleſtatores, & iniuriatores huiuſmodi, Necnon cõtradictores quoslibet; &
rebelles, cuiuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, & conditionis exiſte-
rint, quãdocumque, & quotieſcũque expedierit, authoritate noſtra, per cẽſurã
Eccleſiaſticã, appellatione poſtpoſita cõpeſcendo, inuocato ẽt ad hoc, ſi opus
fuerit, auxilio Brachii ſecularis: & nihilominus legitimis ſuper his, per vos ha-
bendis ſeruatis proceſſib. illos, quos cẽſuras, & pœnas pręfatas, ac alias per vos
pro tpe latas incurriſſe vobis conſtiterit, eas incurriſſe declaretis, ac cẽſuris, &
pœnis prędictis, quoties opus fuerit, ẽt iteratis vicibus aggrauare curetis. Cete-
rũ ſi p ſummariã informationẽ, per vos ſuper ijs habendã, ẽt vobis cõſtiterit,
quod ad loca, in quibus moleſtatores, & iniuriatores huiuſmodi, necnõ cete-
ros, quos præſentes literæ concernunt, pro tẽpore morari contigerit, pro mo-
nitionib. requiſitionibus, & inhibitionibus ipſis, ac citationib. de eis faciẽdis,
tutus nõ pateat acceſſus, Nos vobis, monitiones, requiſitiones & citationes, ac
inhibitiones quaslibet, tã contra in iudicio præſentes, quã alios quoſcũque ſua
quomodolibet intereſſe putãtes, & quacũque authoritate, ſiue dignitate pful-
gentes in decreto, ſiue executione dictæ citationis ſiue inhibitionis nominan
dos, ẽt ſub eiſdẽ cẽſuris, ac alijs arbitrio veſtro imponẽdis, & applicãdis pœnis,
ẽt pecuniarijs, ẽt p edicta publica locis affigenda publicis, & partib. illis vicinis
de quibus ſit veriſimilis cõiectura quo ad ipſorũ monitorũ, requiſitorũ, & cita
torũ notitiã peruenire valeãt, faciẽdi, & decernẽdi, eoſq. citãdi, ac eiſdẽ moleſta
torib. & iniuriatorib. cõtradictorib. & rebellib. ac alijs quib. opus fuerit, ẽt ſub
cẽſuris Eccleſiaſticis, ac alijs pœnis, ẽt pecuniarijs, ſuo arbitrio moderandis, in-
hibendi, eaſq. incurriſſe modo præmiſſo declarandi, aggrauãdi, & auxiliũ bra
chii ſecularis inuocandi, necnon cauſas, & controuerſias quaſcunque dictorũ
Fratrũ Monialiũ, & dicti Ordinis Superiorũ Oblatorũ, ac aliarũ perſonarũ
præfatarum, ſuper quibuſuis rebus, & negotiis, motas, & mouendas, actiuè, &
paſſiuè, cũ omnib. & ſingulis earũ incidentibus, dependentib. & emergẽtib.
annexis, cõnexis, modo præmiſſo, & tã coniunctim, quã diuiſim, arbitrio ve-
ſtro, audiendi, cognoſcẽdi, decidẽdi, & in ſuis ſtatu, & terminis reaſſumẽdi, &
fine debito finiendi, & terminãdi, & eorundẽ, necnõ ſentẽtias per vos ferẽdas,
poſtq̃ trãſiuerint in rẽ iudicatã, vel aliàs de iure executioni locus fuerit, debitè

exequen-

exequendi, & executioni demandandi, plenam, & liberam, eorundem tenore præſentium cõcedimus facultatẽ, & poteſtatem. Ac volumus, & eadẽ Apoſtolica authoritate decernimus. Quod monitiones, requiſitiones, citationes, & inhibitiones, ſic factæ huiuſmodi, ipſos monitos, requiſitos citatos, & inhibitos arctent, perinde, ac ſi eis factæ, inſinuatæ, & intimatæ perſonaliter extitiſſent.

Sicq. in præmiſſis omnibus, & ſingulis, per quoſcumque Iudices, & Cõmiſſarios, quauis authoritate fungẽtes, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ac S.R.E. Cardinales; ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & authoritate, iudicari, & definiri debere: Ac irritum, & inane, quidquid ſecus ſuper his, à quoquam quauis authoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. *Clauſula derogatoria.*

Non obſtantibus tã fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri, qua cauetur, ne quis extra ſuam Ciuitatẽ, vel Diœceſim, niſi in certis exceptis caſibus, & in illis vltra vnam dietam, à fine ſuæ Diœceſis ad iudiciũ euocetur, ſeu ne Iudices à Sede prædicta deputati extra Ciuitatẽ, & Diœceſim, in quibus deputati fuerint, cõtra quoſcumque procedere, aut alii, vel aliis vices ſuas cõmittere præſumãt, & de duabus dietis in Cõcilio generali edita, dũmodo vltrà tres dietas aliquis vigore præſentiũ ad iudiciũ nõ trahatur. Seu quæ de aliis quã manifeſtis iniuriis, & violẽtiis, ac aliis, quæ iudicialẽ nõ requirũt indaginẽ, pœnis in eos, qui ſecus egerint, & in id procurantes adiectis, Conſeruatores, ſe nullatenus intromittant, quã aliis quibuſcumque Conſtitutionibus à Romanis Põtificibus prædeceſſoribus noſtris, tã de iudicibus delegatis, quam perſonis vltra certũ numerũ ad iudiciũ nõ vocandis, aut alias editis, quæ veſtræ in hac parte poſſẽt iuriſdictioni, aut poteſtati, eiuſq. libero exercitio quomodolibet obuiare. Quodq. vos filii Canonici, Officiales, & Vicarii nõ ſitis de perſonis quæ deputari poſſunt in Cõſeruatores. Priuilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis, exẽptionibus facultatibus, & aliis conſeruatoriis per nos, ante eoſdẽ prædeceſſores noſtros Rom. Pont. quibuſuis Eccleſiis, Monaſteriis, Hoſpitalibus, & aliis piis locis, necnõ Ordinibus, Cõgregationibus, Militiis, Cõmunitatibus, & aliis Collegiis, ac Vniuerſitatibus ẽt ſtudiorũ generaliũ Ciuitatibus, Caſtris, Terris, & locis, ac perſonis tã Eccleſiaſticis, quã ſecularibus cuiuſcumque dignitatis, ẽt Patriarchali Epiſcopali, Archiepiſcopali, & alia maiori dignitate, ſeu authoritate fungẽtibus, ac Capitulis, Cõuentibus, Ducibus, & aliis Dominis tẽporalibus ẽt per modũ ſtatuti perpetui, etiam Motu, & ſciẽtia ſimilibus, ac quibuſuis aliis perſonis, cuiuſcũque qualitatis, cõditionis, gradus, præeminentiæ, ſeu dignitatis, ac Vniuerſitatibus etiam ſtudiorum generalium, ſeu Collegiis, etiã exẽptis ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis ẽt derogatoriarum derogatoriis, aliiſq. efficacioribus, & inſolitis Clauſulis, etiam de nõ trahendis, irritantibuſq. & aliis Decretis, etiam Mare magnũ, ſeu Bulla aurea nuncupatis, aut aliàs quomodolibet cõceſſis, cõfirmatis, & innouatis. Quibus omnibus, & ſingulis, etiam ſi pro illorũ ſufficienti derogatione, de illis, eorũq. totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua, ac de verbo, ad verbũ, non autẽ per Clauſulas generales idẽ importantes, mentio, ſeu quæuis alia expreſſa habẽda, aut aliqua alia exquiſita forma, ad hoc ſeruãda foret, tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum nihil penitus omiſſa, & forma in illis tradita obſeruata inſerti forent, præſentibus pro ſufficienter expreſſis habẽtes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſſẽ pari Motu derogamus, cõtrariis quibuſcumque. Aut ſi aliquibus cõmuniter, *Decretum irritans.*

vel diuiſim ab Apoſtolica ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpēdi, vel excōmunicari, ſeu extra, vel vltra certa loca ad iudiciū euocari non poſſint, per literas Apoſtolicas, non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbū de indulto huiuſmodi, & eorum perſonis, locis, ordinibus, & nominibus propriis mentionē, & qualibet alia dictæ Sedis Indulgētia generali, vel ſpeciali, cuiuſcumque tenoris exiſtant per quā præſentibus non expreſſam, vel totaliter non inſertam effectus huiuſmodi gratiæ impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de qua eiuſq. toto tenore habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis.

Ceterum etiā volumus, & dicta Apoſtolica authoritate decernimus, quod quilibet veſtrum proſequi valeat articulum, etiam per alium inchoatū, quamuis idem inchoans nullo fuerit impedimento Canonico impeditus.

Declaratio facultatū, & iuriſdictionis dictorū Conſeruatorū.

Quodq. à data præſentium ſit vobis, & vnicuique veſtrum in præmiſſis, & eorum ſingulis cœptis, & non cœptis præſentibus, & futuris perpetuata poteſtas, & iuriſdictio attributa, vt eo vigore, eaq. firmitate poſſit in præmiſſis omnibus cœptis, & non cœptis, præſentibus, & futuris, & pro prædictis procedere, ac ſi prædicta omnia, & ſingula coram vobis cœpta fuiſſent, & iuriſdictio veſtra, & cuiuslibet veſtrum in prædictis omnibus, & ſingulis per citationem, modum alium legitimum perpetua extitiſſet, cōſtitutione prędicta ſuper Conſeruatoribus, & alia qualibet in contrarium edita non obſtante.

Et quia difficile foret præſentes literas ad ſingula, in quibus de eis fides forſan facienda fuerit, loca deferre, etiam volumus, & eadem authoritate Apoſtolica decernimus.

Quod præſentium tranſumptis manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius Prælati, vel perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ, aut Curiæ Eccleſiaſticæ munitis, in iudicio, & alibi, vbi opus fuerit, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ ipſis originalibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtēſę, præſentibus perpetuis futuris temporibus duraturis. Datum Romę, apud Sanctum Petrum, ſub Anulo Piſcatoris, die 22. Septembris. 1571. Pontificatus noſtri Anno ſexto.

Bulla S. D. N. D. Pij Diuina prouidentia Papæ V. ſuper declaratione aſſignationum portionum Vicarijs in vnione Beneficiorum facien.

Pius Epiſcopus, Seruus Seruorū Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

AD Exequendum Paſtoralis officij debitum, vigilantibus ſtudiis intendentes, ad ea, per quæ Cathedraliū, & Collegiatarum, aliarumve Eccleſiarum, necnon Monaſteriorum, Beneficiorum, ſeu Collegiorum ac aliorum piorum locorum proſpero profectui, diuiniq. cultus augmento, & opportunæ congruæq. ſuſtentationi parochialium eccleſiarum eiſdem vnitarum ſtatus feliciter dirigendo, & perſonarum in illis curā animarum exercentium vtilitati rectā rōne, & prouida moderatione conſuli, & ſalubriter prouideri valeat, libē-

ter

ter interponimus noſtræ ſolicitudinis partes. Hinc eſt quod Nos, ad quorũ aures (quod non ſine animi noſtri moleſtia referimus) peruenit, nonnullos ex venerabilibus fratribus noſtris Patriarchis Archiepiſcopis, & Epiſcopis deputãdis Vicariis, ac in aſſignatione portionũ Vicarijs perpetuis parochialiũ dictis Eccleſiis, Monaſterijs, Beneficijs. Collegijs, vel locis pijs perpetuo vnitarũ ex Concilio Tridẽtino faciẽda, ita modum exceſſiſſe, vt parũ, aut nihil ex fructibus, redditibus parochialiũ Eccleſiarũ ſic vnitarum eccleſijs, Monaſterijs, Beneficijs, Collegiis, aliiſve locis piis remanſerit ob idq. multæ ortæ ſint ſuper hoc cõtrouerſię circa interpretationes Decreti dicti Cõcilii. Nos ad eas tollẽdas animum intendentes, cõſideranteſq. vniones ipſas ideo à prædeceſſoribus noſtris factas eſſe, vt ex redditibus, & emolumentis beneficiorum vnitorum Eccleſiis, Monaſterijs, Collegijs, Beneficijs, & locis pijs, quibus illa vniũtur, facilius onera eiſdem incumbentia ſupportẽtur, & promptius à Miniſtris Eccleſiaſticis in eiſdem Diuina officia celebrentur, Hoſpitalitas ſeruetur, aliaq. caritatis opera exerceãtur, ac etiam vt nihilominus cura animarum dictarum parochialium laudabiliter exerceretur: Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, authoritate Apoſtolica hac noſtra ꝑpetuò valitura Cõſtitutione ſtatuimus, & ordinamus, ac declaramus, quemadmodum etiã de ipſius Concilij mẽte fuiſſe colligimus, Patriarchas, Archiepiſcopos, & Epiſcopos p̃ſatos in aſſignatione portionis ipſis Vicariis perpetuis ex prędicto Concilio ipſorum Prę̨latorum arbitrio faciẽda ita ſe continere, & arbitrari debere, vt non maior Cẽtum, nec minor Quinquaginta ſcutorum annuorum ſumma computatis omnibus etiam incertis emolumentis, & aliis obuẽtionibus communiter percipi ſolitis, eis omnino aſſignẽtur: niſi Vicariis temporariis ſolitum fuiſſet plus aſſignari ſiue in quãtitate aut quota fructuũ, pecuniaq. numerata, fundo, ſeu alia re ſtabili portio huiuſmodi cõſtituatur, cuiuſcũque valoris Parochialis Eccleſia vnita fuerit, & habita etiam ratione redditũ, & onerum loci, cui parochialis ipſa vnita fuerit, ita quod portiones vltra, vel infra dictas ſummas ſcutorum Centum, & ſcutorum Quinquaginta hactenus aſſignatæ, vel in poſterũ forſan aſſignãdæ quo ad exceſſum, & defectum huiuſmodi nullius roboris, & momẽti exiſtãt, & ad ſummas prædictas reductæ, & auctæ reſpectiuè cenſeãtur, niſi tamẽ valor annuus ipſius parochialis vnitæ habita ratione (vt præfertur) minor ſit Quinquaginta ſcutis, quo caſu portio aſſignata, vel aſſignãda Vicario ꝑpetuo nõ debebat excedere ſummam annuam valoris dictæ parochialis, ſed ſufficiat quod omnes fructus eis dũtaxat attribuantur ipſi Vicario perpetuo. Et quoniam iniquum eſſet, eos qui commodis priuantur, eadẽ onera, quę prius ſuſtinebãt debere ſufferre. Volumus, & ſtatuimus quod Eccleſię, Monaſteria, Collegia, Beneficia, & pia loca huiuſmodi, in quorum Parochialibus Eccleſiis vniis continget Vicarias prædictas erigi pro quãtitatibus fructuum ipſis Vicariis perpetuis aſſignatorum, ad ſolutionem Quindenniorum, quã nobis, & Cameræ Apoſtolicę ſoluunt, vlterius non teneantur; ſed eis detractio fiat ad ratam certorum, quæ de fructibus dictarum parochialium percipiuntur. Ita tamẽ, quod Vicarii perpetui, qui pro tempore deputabuntur, teneantur accipere à Sede Apoſtolica nouam prouiſionem ſuę deputationis, & ſoluere Annatã pro portione fructuum redditũum, & prouẽtuum certorum ſibi aſſignata, & expedire literas Apoſtolicas, nec aliàs ad poſſeſſionem dictarum Vicariarum, perpetuarum, & ſeruitium earundem parochialiũ admitti poſſint, niſi ſoluta Annata, & expeditis literis Apoſtolicis nouæ prouiſionis, vt præfertur. Alioquin integrũ Quindẽniũ

ſolui

ſolui debere, nec Vicarij prędicti antea tuta cóſcientia fructus pcipere poſſint. Volumus inſuper, & ita mandamus, quod dicti Vicarij perpetui nó ad liberá Ordinariorum electionem, ſed ad nominationem illorum, in quorũ Eccleſiis vnitis ponẽtur, cum ipſorum Ordinariorũ, ſeu eorũ Vicariorũ prævio examine, & approbatione deputẽtur. Et ſi dictæ parochiales vnitę eiſdem Monaſterijs Regularium Mendicantium, poſſint à Superioribus dictorum Monaſteriorũ nominari ex ipſis Mendicantibus, quos ſi ordinarij prævio examine per ſe, aut eorũ Vicarios faciendo Idoneos ad curã animarum exercendam inuenerint, & ita pro idoneis approbauerint, teneantur in Vicarios, ad nutũ tamen ſuperiorum ſuorum amouibiles deputare. Idẽque etiam ſeruetur in Regularibus Monachis tantum, dummodo in ea parochiali, in qua vnus ex eis Monachis fuerit, ſeruata forma prędicta, Vicarius deputatus, habitent cum eo ſaltẽ quatuor alii ex dictis Monachis. Sicq. per quoſcũque iudices quauis authoritate fungentes, ſublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretãdi poteſtate, iudicari, dictari, & interpretari debere; Necnon irritum, & inane decernimus, quidquid ſecus à quoquam quauis authoritate attẽtarum forſan eſt hactenus, vel in poſterum contigerit attentari. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ceteriſq. contrarijs quibuſcumque. Volumus autem quod pręſentes literę in Cancellaria noſtra Apoſtolica, & ad valuas Principis Apoſtolorum de Vrbe de more publicentur, & inter Conſtitutiones perpetuò valituras deſcribantur. Et quia difficile foret eas ad ſingula quæque loca deferri, quod earum Trãſumptis etiam impreſſis manu alicuius Notarij ſubſcriptis, & ſigillo alicuius Prælati munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo omninò hominum liceat hãc paginam noſtræ ordinationis, declarationis, ſtatuti, mandati, decreti, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario cõtraire. Si quis autem hoc attẽtare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum.

Datum Romæ apud Sanctum Petrũ, Anno Incarnationis Dominicę Milleſimo quingenteſimo ſexageſimo ſeptimo, Cal. Nouembris. Pontificatus Noſtri Anno Secundo.

Cęſ. Glorierius.

H. Cumyn.

ANno à Natiuitate Domini noſtri Ieſu Chriſti Milleſimo, Quingenteſimo ſexageſimo ſeptimo, Indictione decima, die verò decimaquinta Menſis Nouembris, Pontificatus Sanctiſſimi in Chriſto Patris, & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papę V. Anno eius ſecundo; Retroſcriptę literę Apoſtolicę affixę, & publicatę fuerunt ad valuas Baſilicę Principis Apoſtolorum de Vrbe, & Cancellarię Apoſtolicę, ibidem dimiſſis copiis affixis per nos Io. Andream Rogerium, & Antonium Clerici, Curſores Apoſtolicos.

Ioannes Guerardi Magiſter Curſ.

Regiſtrata apud Cęſarem Secretarium.

Tam-

Digitized by Google

Tandem per Greg. XIII. fuit facta reductio dictarum Conſtitutionū pro Mendicantibus,& alijs Regularibus cōtra locorum Ordinarios,ad terminos iuris,& Conc. Trid. Romæ public. die 23. Martii 1573 fol. 1208. incip.

In tanta rerum,& negociorū mole,qua Rom. Pont. ex omnibus mūdi partibus aſſiduè premitur, vix vitari poteſt, ne aliqua interdū exiliāt, quibus poſtea recognitis neceſſe eſt moderationis remediū adhibere. Cū itaq; aliàs fel. rec. Pius Papa V. prædeceſſor noſter,auditis grauaminibus,quæ Fratrib. ordinum Mēdicantium ab Ordinariis locorum, & Parochialiū Eccleſiarum Rectoribus multis inferri dicebātur,ſuper ſacris cōcionibus, & lectionibus habēdis,confeſſionibus audiēdis,pœnitentiis iniungendis fratribus ad Ordines promouendis,celebratione Miſſarum,Cura animarū, Sacramētorū adminiſtratione,Sepulturis,Quarta funeraliū,legatis,donationibus,eleemoſynis,collectionibus aliiſq. huiuſmodi iuribus,necnon decimis, & diuerſis oneribus,ac etiam ſuper ſtatu,& regimine Sanctimonialiū ipſis fratribus ſubiectarū,formatione proceſſuum,cenſurarum publicatione,proceſſionibus, præcedentia, locorū acquiſitione,ceteriſq. aliis rebus tūc expreſſis,multa per quaſdam ſuas literas pro dictis fratribus non modò ſtatuerit,ſed & quę tā in Conc. Trid. decreta fuerant ad hęc pertinentia declarauerit,multaq. prætereà priuilegia eiſdē decimo ſeptimo Cal. Iunii, Pōtificatus ſui anno ſecundo & deinde ea omnia diuerſis aliis Ordinibus,& Congregationibus Regulariū non Mendicantiū,etiam per modum cōmunicationis conceſſerit. Poſtea per quandā ſuam Cōſtitutionē de Vicariis perpetuis in parochialibus Eccleſiis vnitis per Ordinarios locorū inſtituendis & portionellarū Vicariis aſſignāda, editā alia ſuper Conſtitutione Fratrū eorundē ad exercitium curæ animarū in eius parochialibus Eccleſiis,quæ domibus,& locis ſuis vnita ſunt decreuerit: demū animaduerſo quod ea omnia multis dubitationib. inuoluta,magniſq. difficultatibus obſtricta,multas magnaſq. diſſenſiones,altercationes, & lites inter prędictos locorum Ordinarios,& Fratrū ipſorum Ordines, nō ſine graui Diuini cultus,& animarum detrimento, ac populorum ſcandalo cōcitauerant, cōtra ac ipſe ſperabat & præter ſuam expectationem,vt qui interdū conquererētur multa aliter,alioq. ſenſu à ſe prolata fuiſſe, quā literis expreſſa eſſent. Cupiens his mederi incōmodis, primum illa omnia quę Regularibus aliorū Ordinū, quam Mendicantium cōmunicauerat,& ſecundū præmiſſa conceſſerat, Motu proprio reſtrinxerit: Deinde plenius prouidere volēs prioribus literis à ſe quo ad ipſos Mendicā es magna in parte moderatis,& omnes,& quaſcūque alias literas,quę de aliis Ordinibus,& Congregationibus extra Mendicātiū Ordines de Obſeruantia nuncupatos,emanauerant,omninò aboleuerit,cauſas oēs iam de his etiā in Romana Curia pendentes ad ſe aduocādo, lites extinguendo,ac formatos ſuper illis proceſſus, lataſq. ſententias annullando, quem admodum aliis ſuis literis in regiſtro proximè cōpertis, nunquā tamen publicatis,plenius continetur. Poſtremo circa Confeſſariorū Regularium etiā Mendicantium approbationē, iuxta Concilii prædicti Decretum, faciendā etiam Lectores in Theologia graduatos, & certos alios tūc expreſſos cōprehēdi debere declarauerit. Nos hac tanta varietate cognita,quæ etiā ex multiplici literarum,& cōſtitutionū editione procedi præſentibus,& futuris diſcriminibus oc. u1rere volentes,de nobis attributæ poteſtatis plenitudine ſtatuimus,& ordinamus prædictis,& aliis omnibus literis,& Conſtitutionibus,quæ ab eodē prædeceſſore eiſdē de rebus pro quorumcumque Regularium etiam Mendicantium

Digitized by Google

cantium Ordinibus,& Cógregationibus quomodolibet emanarunt, ac oĩbus
quibuſcumque in eis contétis, eam deinceps diſpoſitionem,atque deciſionem
pro ſubiecta materia futurã eſſe,quæ ſiue ex iure veteri,ſiue ex Sacris d.Conci-
lij Decretis, ſiue aliàs legitimè ante dictarũ literarum, & Cõſtitutionũ editio-
nem erat,& ſi ipſæ non emanaſſent futura fuiſſet,ad quam diſpoſitionẽ,& de-
ciſionem,ſuumq. priſtinum, & integrum ſtatum, ac terminum illa omnia re-
ducimus. Quin etiam tollimus, & abrogamus omnia irritãtia, & alia Decreta
necnõ prohibitiones,declarationes,mandata, & quæcũque alia ipſis literis,&
Cõſtitutionibus apposita,& aliàs eorum occaſione,vel cauſa factis,his noſtris
Statuto,Ordinationi,& Reductioni aduerſãtia,quibuſcũque illa ſint cõcepta
formulis,ac præſentationib.declarationib.modificationib.reſtitutionib.mẽtis
atteſtationib.derogatoriarum derogatorij,alijſq.efficaciſſimis,inuiolabilibus
Clauſulis, etiam motu, poteſtati plenitudine ſimilibus, & ex certa ſcientia, e-
tiam pro conſeruatione Status Regularis, & ex quibuſcũque aliis vrgẽtiſſimis
cauſis quotieſcũque roborata.Decernẽtes illa omnia pro nullis,& infectis ha-
beri,omneſq. ſupra dictos illarum vſu, commodo, effectu carere, ac omnes li-
tes, & cõtrouerſias, quæ corã quibuſuis iudicibus,ſiue Ordinariis, ſiue Cõmiſ-
ſariis,etiam cauſarũ Palatii Apoſtolici Auditoribus, & S.R.E. Cardinalibus,
etiã de Latere Legatis,prædictarum literarum, & Cõſtitutionũ occaſione ſu-
per præmiſſis iam motæ ſunt,necdum deciſæ,aut finitæ,vel etiã quę iam deciſę
ſunt, ſi modò tractum habeant ſucceſſiuum,eaſq.rurſus, & inter quoſcumque
excitari in poſterum cõtingat,ſecundum prædictam diſpoſitionem,nec aliter
decidẽdas:futura verò dubia,& difficultates quandocũque,& vbicũque oriẽ-
tur,ad Nos,& Sedẽ Apoſtolicã,vbi,& cetera,quę ad Decreta dicti Cõcilii per-
tinent quotidiè declarantur,omninò referenda eſſe;necnon irritum, & inane
quidquid ſecus ſuper his per quoſcumq. ſcienter vel ignoranter contigerit at-
tentari Mãdamus,&c.Non obſtantibus,&c.Datum Romæ &c. Anno Incar-
nationis Dominicæ 1527.Cal.Martii,Pontificatus noſtri Anno Primo.

Quibus ſic ſtãtibus,deinde per Sixtum V. fuit facta confirmatio Priuilegio
rum,indultorum,& exemptionum Fratrum Minorum,& Monialium Sancti
Franciſci de obſeruantia,ac Sanctæ Claræ,& Tertii ordinis de pęnitentia,die
3.Octobris 1587. cum Clauſula in his omnibus,in quibus decretis Cóc. Trid.
non aduerſentur,vt per eius Conſtitutionem incip.Etſi Mendicantium Ordi-
nes fol.244. in Bullario.Cetera, ergo priuilegia non aduerſantia remanent, vt
clarè etiam patet ex diſpoſitione d.Conc.ſeſſione 25.de Regular.ca.20.fin.ibi
(in ceteris omnibus pręfatorũ Ordinum priuilegia,& facultates,quę ipſorum
perſonas,loca,& iura concernunt,firma ſint,& illęſa) vt per Emanuel. Roder.
in tomo 1.quęſt.Regul.q.8.art.8.& per Io Bapt.Confect.in d.Summario pri-
uileg.tit.3.cap.4.vbi de Regularium priuilegiorum cõfirmatione,& validita-
te fol.56.qui etiam tractant, An regularium priuilegia per non vſum,ſeu con-
trarium vſum, aut per præſcriptionem tollantur, quæ clauſula eſt clarior illa
Gregor.XIII.confirmãtis d.priuilegia,quatenus ſint in vſu, & ſacris Canoni-
bus,& Decretis Sacri Cóc.Trid.non aduerſentur,ſub die 21.Aprilis 1575.fol.
1234.incip.Benigna.

Per Sãctiſſimũ D.N.D.paulũ V.ſub die 29.Aprilis 1606.fuit facta cõfirma-
tio priuilegiorũ monachorũ ordinis Cœleſtinorũ cum hac Clauſula,quatenus
Sacri Conc. Trid. Decretis, necnõ Regularibus dictæ Cõgregationis inſtitutis
à Sede Apoſtolica approbatis,nõ aduerſentur,ac reuocata nõ ſint, nec ſub ali-
quibus

Digitized by Google

quibus reuocationibus comprehẽſa; Apoſtolica authoritate tenore pręſentiũ perpetuò confirmamus, & approbamus illiſq. perpetuæ, & inuiolabilis Apoſtolicæ firmitatis robur adijcimus, ac omnes, & ſingulos tam iuris, quã facti, & ſolemnitatum etiam de iure neceſſariarum, aut aliàs quomodolibet requiſitatum, forſan omiſſarum; & alios defectus qui interuenerint in eiſdem, ſupplemus.

Inſuper Greg. XIII. nõ ſolũ reuocauit tres Conſtitutiones prædictas Pij V. ſed etiam per eundẽ fuit facta reductio quarundam literarum Pij V. ſub die 26. Nouẽbris 1568. pro Militibus Sãcti Ioannis Hieroſolymitani ad terminos decretorum Concil. Trid. qui Milites, cum etiã Regulares ſint, vt dixi ſuprà, in verſ. Monaſteria Monialium, fol. 394 dictã Cõſtitutionem Inſerendã eſſe cenſui, quæ habetur in Bullar. fol. 1295. incip. Circũſpecta, & infrã. Motu proprio, & non ad alicuius nobis ſuper hoc oblatę petitionis inſtantiã, ſed ex mera voluntate, ac deliberatione, & certa ſcientia, deq. Apoſtolicæ poteſtatis plenitudĩne, omnia, & ſingula priuilegia, exẽptiones, gratias, & indulta Magiſtro, Conuentui, Militibus, & Militię dicti hoſpitalis per quoſcũque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, & Sedẽ prædictã in genere, vel in ſpecie quomodolibet conceſſa, & confirmata, necnon dicti Pij V. literas ſuper eorundẽ confirmatione emanatas, ſub datum Romæ apud Sanctũ Petrũ, ſub Annulo Piſcatoris die 29. Nouemb. 1568. Pontificatus ſui anno tertio, ad prædicti Concilij Decretorũ terminos, tenore præſentium reducimus, ac reducta eſſe, nihilq. ex ipſis priuilegijs, exẽptionibus, gratiis, & indultis Ordinariis locorũ detractũ eſſe, quo minus ipſorũ Militũ Vicarii, Capellani, Miniſtri, Seruientes, Aſcripti Coloni, Procuratores, & familiares, Militum huiuſmodi, quibus ea iã cõceſſa ſunt, & in poſterum cõcedi contigerit, ab ipſis Ordinariis tamquã Sedis Apoſtolicæ Delegatis, de eorum exceſſib. criminib. & delictis, ẽt extra viſitationẽ, quando, & quoties opus fuerit, inquiri, viſitari puniri, & corrigi poſſint, ipſorũq. Ordinariorũ iuriſdictioni plenè in prędictis ſubiecti exiſtant (Exceptis tamen iis, qui in Eccleſiis, aliiſq. locis dictorũ Militũ actu ſeruiunt, & intra eorũ ſepta, & domos reſidẽt, ac ſub eorum obediẽtia viuunt, quæ oĩa debere ſimul cõcurrere intelligãtur, ſiue iis, qui legitimè, & ſecũdũ Regulã p̃dictæ Religionis profeſſionẽ fecerint, de qua loci Ordinario conſtare debeat: & ita in præmiſſis omnibus, & ſingulis per quoſcumque Iudices, &c. Non obſtãtibus, &c.

Sess. 24. de refor. gen. cap. 11.

Eiuſdem Pii Papæ V. literis memorans quo ad alia, & in eo maximè quod voluit prædictorum Militum priuilegia, illorumq. confirmationem non comprehendere, neque eccleſias, neque perſonas in his, quæ ad curam animarum pertinent, ſed in his dicti Conc. Trid. decreta omninò ſeruari deberet, in ſuo robore permanentibus. Volumus autem, quod præſentium tranſumptis, &c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, ſub Annulo Piſcatoris, die 25. Nouẽbris 1580. Pont. noſtri anno nono.

Seſſ. 25. de reg. ca 11.

Per eundẽ Greg. XIII. die 7. Ianuarii 1584. fuit facta declaratiõ facultatis, Ordinatorum viſitandi, & corrigendi loca, & perſonas Militiæ, & Hoſpitalis Sancti Ioannis Hieroſolymitani, in his dumtaxat, quæ concernunt curã animarum, aut Sacramentorum adminiſtrationẽ, in quibus Conc. Trid. Decreta, & Conſtitutionem fel. rec. Pii V. ſub die 22. Septembris 1571. editam, ſeruari omninò voluit, fol. 1526. in Bullario incip. Conſueuit, & vide cap. per exemptionem de priuileg. in 6. & Cõc. Trid. ſeſſ. 25. de regular. c. 11. & dicta Pii V. Conſtitutio ſequens eſt hæc.

Gregor. XIII.

Breue

Digitized by Google

Breue per quod datur forma Epiſcopis, & alijs locorum ſuperioribus, vt tāquam Sedis Apoſtolicæ Delegati tātum viſitare poſſint Parochieles Eccleſias Ordinis S. Io. Hieroſolymitani, in his dumtaxat, quę curam animarum, & Sacramentorum adminiſtrationem reſpiciunt, & hoc gratis abſque vlla impenſa, & onere fol. 1134. in Bullario incip. Expoſcit, & infrà.

Pij v. Decernimus, declaramus, ſtatuimus, omnes, & ſingulos locorū Epiſcopos, & alios Superiores, tāquam Apoſtolicæ Sedis Delegatos, omnes, & quaſcūque parochiales Eccleſias, ceteraq. beneficia Eccleſiaſtica ſitarū Ciuitatū, & Diœceſ. quibus animarū cura imminet, ad dictam Religionem, eiuſq. Milites, Cappellanos, Miniſtros, Rectores, quomodolibet ptinent, & quod in eis Epiſcopalem, & temporalē iuriſdictionē Religio, & Milites prædicti haberent, eorumq. Eccleſias, Rectores, Vicarios, & Miniſtros quoſcumque (in his tamen dumtaxat, quę animarum curam, illiuſq. exercitium, & Sacramentorum adminiſtrationem reſpiciunt) viſitare, omneſq. actus viſitationem concernentes exercere poſſe, & debere, ac Rectores, ceteroſq. huiuſmodi miniſtros curam animarum exercentes, minus idoneos repertos, ſiquidē ad nutum amouibiles ſint, ſtatim amouere: ſi verò titulares ſint, illico ſuſpendere, ac ſuperiores eorū monere, vt intra aliquē breuem terminum in locum amotorum ſubrogent alios idoneos, prius tamen per ipſos Epiſcopos, & alios Superiores examinatos, & approbatos, Titularibus verò ſuſpēſis, deputent alios idoneos pariter examinatos, & approbatos, vt ſupra in Coadiutores, ſeu Vicarios iuxta Decretū Concilij, ſeſſ. 21. c. 6. Interea verò dū hæc ſubrogatio, ſeu deputatio fiat, ipſi Epiſcopi, & alij Superiores pro neceſſitate curæ animarū prouideant arbitrio ſuo, quod ſi Superiores dictorum Rectorum, & Miniſtrorum intra tempus præfixum nō ſubrogauerint, aut deputauerint, vt ſuprà, tūc dicto termino elapſo ipſi Epiſcopi, & alij Superiores alios præuio examine iuxta eiuſdem Cōcilij formā idoneos repertos in locū amotorum ſubrogent. Titularibus verò ſuſpēſis coadiutores deputēt iuxta dictū capitulū ſextū, ſeſſ. 21. qui tamen in dictis parochialib. perinde inſeruiant, ac ſi ſubrogati, aut deputati ab ipſis Superioribus Religionis, & militū prędictorū fuiſſent. Volumus aūt, quod Epiſcopi, & alij Superiores prędicti viſitationē huiuſmodi, & prædicta omnia ſolum tanquam Delegati Apoſtolicæ Sedis, & gratis, & abſque vllis dictę Religionis Rectorū, & Miniſtrorū impenſis, & oneribus faciant. In collatione item ordinū, necnon cōſecratione Eccleſiarū, & ſacrorū vaſorum, ac benedictionibus, & aliis actibus ſpiritualitatem cōcernentibus ac inſtitutione præſentatorum ab eiſdē Militibus ad beneficia, aut approbatione, ſeu cōfirmatione, quas ab eiſdē fieri harū præſentiū vigore cōtigerit, gratis omnia faciant, & diligenter attendant, vt nullos admittāt, qui qualitates à Cōcilio requiſitas nō habeāt, ac pręuio examine iuxta eiuſdē Concilij Decreta idonei nō extitant; Nolumus autē Epiſcopos, & alios Superiores locorum ſupraſcripta facultate viſitādi vti, qui cum eadē Religione, & Militib. ſuper iuriſdictione Epiſcopali in locis viſitan. corā quibuſcumque iudicio litigāt, niſi ipſi Epiſcopi, & alij Superiores in quaſi poſſeſſione antiqua exercitij iuriſdictionis huiuſmodi exiſterent, ſaluo tūc iure vtriq́ue illæſo in petitorio, ſed quod Epi, & alij Superiores viciniores ius aliquod in iuriſdictione huiuſmodi, non habentes, nullumq. intereſſe prorſus prætendentes, facultate prædicta vtantur. Nolumus etiam per præſentes vllum afferri præiudicium iuri viſitandi dictas parochiales Eccleſias, & alia beneficia curā animarum habentia, quod antea Religioni, & Militibus prædictis cōpetebat, inhibemuſq. ex-

preſsè

preſsè dictis Epiſcopis,& alijs Superiorib.ne hac facultate viſitan.eis per prę-ſentes conceſſa,alio vtantur modo,quam præſcripto,ſicq. quoſcumque Iudi-ces, &c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, ſub anulo Piſcatoris, die 22. Septemb 1571. Pontificatus noſtri Anno ſexto.

In confirmatione Priuilegiorum Religionis Sancti Ioannis Hieroſolymitani facta à Sanctiſ. Cle.VIII. die 27.Iunij 1592.in fine, addita eſt hæc Clauſula. Volumus aũt quod fel.rec.Pij V.22.Sempẽb.anno ſexto,ac Greg. XIII. prædeceſſorum noſtrum literis, ſub anulo piſcatoris 25.Nouembris anno nono Pontificatuum ſuorum expeditis, ſuo robore, & efficacia permanentibus, præſentes literæ non comprehendant, neque Eccleſias neque perſonas in his, quæ ad curam animarum pertinent,in quibus Decreta Conc. Trid.huiuſmodi omninò ſeruari debeant.

Renouatio Priuilegiorum Hoſpitalis Sancti Lazari Hieroſolymitan.de Hoſpitalibus, & pijs locis leproſorum.

PIVS PAPA V.

GRaues ad nos quotidie querelæ deferuntur de Magiſtro,Cõuentu,& Fratribus Hoſpitalis Sancti Lazari Hieroſolymitani, qui obtentu priuilegiorum ſuorum,multa ſecus quantũ par eſſet fidentius conati,præ ſtudio dũ habeant, quod ambiunt, neque modũ pietatis vllius, neque benignitatis erga ſe noſtræ ponderantes,varijs artibus moliuntur quemadmodum diſturbẽt, atque deijciant oẽs alios à regimine,cura,& poſſeſſione illorum Hoſpitalium,& religioſorum locorum,quæ ſub inuocatione S.Lazari leproſorum aliqñ fundata,cõſtructa,& inſtituta,deinde,aut Eccleſiis, Monaſteriis, Xenodochijs,Collegijs, Vniuerſitatib.ẽt ſtudiorum generalium,diuerſiſq.alijs ſacris,& religioſis locis vnita, aut in eorum commodum ſuppreſſa fuerũt, ſeu quorum curam,ſeu bonorum adminiſtrationem ſeu fructuum diſpenſationem,vel ipſæ Eccleſię vel Conuẽtus,vel Venerabiliũ locorum Sodalitates, vel honeſti Ciues, vel etiam priuatim alij ſpętatę probitatis viri habent,& aut in illis,aut ex illis prędictis Eccleſiis,Monaſteriis,Xenodochiis,Collegiis, Vniuerſitatib. Pijs locis,& pauperibus ſuarum quiſque Ciuitatum,& locorũ, vti diuerſæ, & multiformes caritatis,& miſericordiæ ſpecies ſuadere videntur, variæ item egeſtates,neceſſitateſq.expetunt, piè ſanctèq. ſuppeditãt. Quin etiam Magiſter,& Conuentus in vniuerſum,ſingulatim verò quidam fratres,iã aliquot huiuſmodi adminiſtratores,& poſſeſſores, immò verò primarias quaſdã Italiæ Vrbes litib.& cõtrouerſiis multifarias concitatis, grauiter infeſtarũt. Quocirca nos indignum rati,tot tantaſq. piorum operum rationes, iampridẽ accõmodas, dictorũ priuilegiorũ cauſa impediri, volenteſq.ſicut officii noſtri munus,pietatiſq. cauſa poſtulat,ſedulo prouidere,vt Hoſpitalium,& locorũ huiuſmodi optimus ſtatus,rerũq. diſpoſitio cõmoda, & vtilis perpetuò cõſtet.hoc quoque Sacroſanctũ Ieſu Chriſti patrimonium pijs,honeſtiſq vſibus perpetuò illibatũ cõſeruetur,ac ſimul Magiſtro,Conuentui,& Fratrib. prædictis,omnis omninò moleſtã di via præcidatur,Motu proprio,& ex certa ſcientia noſtra,deq. Apoſtolicę poteſtatis plenitudine,oẽs, & ſingulas eãs, in Romana Curia, & extra eã,corã quibuſ-

Digitized by Google

quibuſcumque Iudicibus ordinarijs, & delegatis, ẽt cauſarũ Palatij Apoſtolici Auditorib. ac S.R.E. Cardinalibus, inter Magiſtrum, Cõuentum, & Fratres prædictos, ẽt collationem commẽdam, aut aliam cõceſſionem à dictis Magiſtro, & Conuentu habentes, ac quoſcũque alios curã, regimen, & adminiſtrationem, ac poſſeſſionẽ Hoſpitalium, locorum, & bonorum prædictorum, per viam vnionis, ſuppreſſionis, cõmiſſionis, prouiſionis, Commẽdæ, adminiſtrationis, alteriuſve conceſſionis, aut etiam priuilegio, fundatione, conſuetudine, permiſſione, vel alio quocumque modo habẽtes; ſuper eiſdẽ Hoſpitalibus, locis, & bonis eorumq. regimine, adminiſtratione, poſſeſſorio, ſpolio, rebuſq. alijs latius deductis, & illorum occaſione, tã cõiunctim, quam diuiſim, in quacumque inſtantia pendentes, quarum ſingularum merita, necnõ iudicum, & aliorũ collitigantium nomina cognomina, gradus, & nobilitates, litiſq. & litiũ huiuſmodi ſtatum, præſẽtibus haberi volumus pro expreſſis, in ſtatu, & terminis, in quibus reperiuntur, harum ſerie ad nos aduocamus, ac litem, & lites huiuſmodi penitus extinguimus, dictiſq. Magiſtro, Cõuentui, & Fratrib. ac quibuſcumque alijs ẽt in quorum fauorẽ de dictis Hoſpitalibus, & locis S. Lazari leproſorum, prætextu huiuſmodi priuilegiorum diſpoſitum eſt, vt præfertur, perpetuum ſilentiũ imponimus. Præterea oẽs, & quaſcumq. collationes, prouiſiones, Commendas, conceſſiones, commiſſiones, & alias diſpoſitiones, de ipſis Hoſpitalibus, & locis, ab eiſdem Magiſtro, & Conuentu quibuſcũque factas, indeq. ſecutas à Nobis, & Apoſtolica Sede ẽt Motu ſimili cõfirmationes, vel nouas prouiſiones, ac etiam conceſſiones, facultates, & licẽtias, quod Hoſpitalia leproſariæ, & alia loca quæcumque tam in Vrbe, quam quibuſcumque terris, dominijs, & locis, ſub inuocatione S. Lazari leproſorum huiuſmodi fũdata, conſtructa, erecta, & inſtituta, & quæ fundari, conſtrui, erigi, & inſtitui continget, etiã ſi per Magiſtrum, Cõuẽtum, & Fratres huiuſmodi recepta, aut poſſeſſa nõ ſint, vbi vllo vnquam tempore fuit, eſt, vel erit Hoſpitalitas leproſorum, ſeu infirmorum S. Lazari nuncupatorũ, de qua legitimẽ coram locorũ Ordinarijs conſtet, etiã ſi iuris patronatus laicorum eſſent, cũ omnibus vnionibus, annexionibus, incorporationibus, & applicationibus, illis pro tempore factis, Hoſpitali S. Lazari prædicto ſubiecta, & incorporata, & ad ius, proprietatemq. & omnimodam diſpoſitionem, inſtitutionem, & collationem Magiſtri pro tempore exiſtentis, & Conuentus prædictorum, iuxta ipſius Hoſpitalis ſtabilimẽta pertinere cẽſeantur, prout alia eius Hoſpitalia, Capellæ, Oratoria, beneficia, & loca ſpectabant, illaq. per Fratres prædictos, nõ autẽ per alias Eccleſiaſticas, aut ſeculares perſonas, etiam Ciuitatum, & Terrarũ, Opidorum, & Villarum, Communitates, vel Vniuerſitates regi, & gubernari, & in ſignũ recognitionis ſuperioritatis dicti Hoſpitalis, aliquo rationabili Canone, ſeu cẽſu, per Magiſtrũ, & Conuẽtũ, ac Definitores generalis Capituli dicti Hoſpitalis imponendo, ſingulis annis reſpõdere; Præterea Hoſpitalia, & loca huiuſmodi obtinentes, cuiuſcumque dignitatis, Ordinis, & Conditionis fuerint, reſponſiones, & iura Annatarum, vacãtium, mortuariorũ, arreragiorũ, & paſſagiorum Hoſpitali S. Lazari, illius Aerario communi ſoluere teneantur, & ad id etiam per Magiſtrum, & Conuentum prædictos compelli, & non ſoluẽtes cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis innodari Hoſpitalibuſq. priuari poſſint, Necnõ quæcumque alia priuilegia, cõceſſiones, facultates, & indulta, dictis Magiſtro Cõuentui, fratribus, & perſonis, ſuper reuocatione huiuſmodi Hoſpitaliũ ad priſtinam Hoſpitalis S. Lazari Hieroſolymitani naturã, ac regimen, & admi-
niſtratio-

Digitized by Google

niſtrationem,etiam per modificationes.& reformationes noſtras illi cōceſſa, &confirmata,quibuſcumque cōcepta formulis, ac etiam reſtitutiuis, præſeruatiuis derogatoriarum derogatorijs,alijſq.efficacioribus,efficaciſſimis,& inſolitis Clauſulis,necnon vim contractus inducentibus,& aliis decretis ſuffulta quorum omniū tenores ēt præſentibus haberi volumus pro expreſſis (authoritate Apoſtolica,tenore præſentiū ſpecialiter,& expreſſe reuocamus, & Apoſtolicas ac alias literas, necnō proceſſus,& inde ſecuta,quęcūque caſſamus,& annullamus,volumuſq.illa omnia vires,& effectum de cetero non habere ipſaq. Hoſpitalia, & loca, eorumq. res, bona, deinceps vt antea regi, & gubernari ac de illis diſponi, nec vllo annuo cenſu,canone, ſubſidio, vel alio onere, per Magiſtrum,Cōuentū,& Definitores prædictos grauari,nec ad aliā reſponſionē aut iura aliqua,eis præſtāda vllo vnquam tempore teneri,nec ſub aliquo alio iure Magiſtri,Conuentus,& Hoſpitalis S.Lazari huiuſmodi conſiſtere debere,Diſtrictius inhibentes eisdem Magiſtro, & Cōuentui, ac quibuſcumque aliis ēt in quorū fauorē de dictis Hoſpitalib.ſeu locis prætextu huiuſmodi priuilegiorum diſpoſitum eſt,vt præfertur,ne illorum occaſione,ſeu prætextu vel aliàs quocumque modo ſeſe pręmiſſis interponere,aut quempiā vlterius ſuper illis vexare,impedire, vel turbare quoquomodo præſumant.Quod ſi ſecus fecerint,eos,& eorū ſingulos excōmunicationis ſententia innodamus,ac Magiſtratu,Dignitatibus,Officiis,Beneficijs,Iuribus,Priuilegijs,& Indultis quibuſcumque,eorumq. vſu,& cōmodo priuamus, inhabileſq. ad oīa eſſe volumus, eo ipſo Ac decernentes ſic per quoſcumque Iudices Ordinarios, & Delegatos etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores,ac S.R.E.Cardinales,in quauis cauſa,& inſtātia,ſublata,&c.iudicari,&c.debere.Ac irritum,&c.attentari, Et nihilominus vniuerſis,& ſingulis locorum Ordinarijs tenore præſentiū mandamus, vt ipſi per ſe,vel alium,ſeu alios, Eccleſiis, Monaſterijs, Xenodochijs, Hoſpitalibus,Collegijs, Vniuerſitatib. Sodalitatibus, Rectoribus, Cōmendatariis,Adminiſtratoribus,& perſonis prædictis,eorūq.ſingulis qñcūq. requiſiti fuerint, aut moleſtiā aliq̄ ab ipſis Magiſtro , Conuentu , & Fratrib. coniunctim,vel diuiſim irrogari intellexerint,in præmiſſis efficacis defenſionis pręſidio aſſiſtentes,procurent authoritate noſtra, illos oēs in ſuis poſſeſſione, & iuribus pacificè conſeruare, non permittēes eorū quempiā per ipſos Magiſtrum Conuentum,& Fratres,aut alios quoſcūque ſuper ijs quomodolibet moleſtari,contradictores quoslibet,& rebelles,per prædictas,aliaſq.grauiores cēſuras, & pœnas ceteraq. iuris , & facti remedia appellatione poſtpoſita cōpeſcendo, cenſuraſq. & pęnas ipſas ēt iteratis vicibus aggrauādo, inuocato etiam ad hoc ſi opus fuerit,auxilio brachii ſecularis. Non obſtantib.præmiſſis, & Noſtra de non tollēdo iure quæſito,ac aliis Cōſtitutionibus,& Ordinationibus. Apoſtolicis,necnō Hoſpitalis S.Lazari Hieroſolymitani,& Conuentus prædictorum iuramēto cōfirmatione Apoſtolica,vel quauis firmitate alia roboratis Statutis Conſuetudinibus Stabilimentis, Vſibus, aliiſq. Priuilegiis, & Indultis Apoſtolicis illis,ac eiſdem Magiſtro,Cōuentui,& Fratrib.à quibuſcūque Ro. Pōt. & nouiſſimè tam à re.me. Pio Papa IV.prædeceſſore noſtro in ipſius Hoſpitalis S.Lazari Hieroſolymitani,& Regulæ reſtitutione,& ampliatione,quam ēt à Nobis in illius modificatione ēt motu,ſcientia,& poteſtatis plenitudine ſimilibus conceſſis,cōfirmatis,& extenſis,quibus inter cetera cauetur expreſsè, qđ vniones,annexiones,& incorporationes ſimiles,vel diſſimiles, ac quæcūque aliæ diſtractiones hmōi Hoſpitaliū,& locorū quacumque ratione, vel cauſa,ēt

Motu,ſcientia,& poteſtatis plenitudine ſimilibus, & etiam cũ expreſſa huiuſmodi priuilegiorũ, & ſtabilimentorũ derogatione, nullius penitus ſint roboris, vel momenti,& habeantur prorſus pro infectis: nec cenſeatur in hac parte vnquam derogatum per quaſcumq. Clauſulas, & etiam derogatoriarũ derogatorias,fortiores,& efficaciores,niſi dum, & quoties de illorum, ac ẽt certarum in ſpecie deſuper confectarũ literarum,de verbo ad verbum verè,& non per Clauſulas idẽ importantes inſerto tenore de ipſorum S.R.E.Cardinalium conſilio derogetur,nec etiam tuc,niſi ad id Magiſtri, & Conuentus prædictorum expreſſus accedat aſſenſus,& ſemper in huiuſmodi,quæ ſic fient de cõſilio prædicto,derogationibus cenſeatur appoſita Clauſula, quod tunc demum effectum ſortiantur,cum conſenſus Magiſtri, & Conuẽtus prædictorum acceſſerit,& nõ aliter,nec alio modo;quodq.priuilegijs,ſtatutis,ſtabilimẽtis,alijsq. præmiſſis etiam per quaſcumque literas Apoſtolicas ẽt quaſuis Clauſulas generales,vel ſpeciales,etiam derogatoriarum derogatorias,efficacioreſq.& inſolitas,ac etiam irritantia decreta, ſub quacumque verborũ expreſſione in ſe continentes,nullatenus derogari poſſit, nec quo ad illa derogatum cenſeatur, niſi tenor illarum de verbo ad verbum nihil penitus omiſso inſertus,& huiuſmodi derogationes conſiſtorialiter factæ, & per trinas diſtinctas literas eundem tenorem continentes,tribus diſtinctis ſimilibus vicibus,Magiſtro,& Conuentui prædictis intimatæ,& inſinuatæ fuerint, ac ipſorum Magiſtri, & Conuẽtus ad id expreſſus accedat aſſenſus, & aliter factæ derogationes nemini ſuffragẽtur, ac Magiſter,& Conuentus prædicti ad parẽdum literis derogatorijs huiuſmodi,& decretis ſuper illis proceſſibus,ac illorum executoribus,& ſubexecutorib. eorumq. mandatis,& monitionibus minimè teneantur: ſed literarũ huiuſmodi executionem omninò impedire, nec ratione reſiſtentiæ cenſuris eccleſiaſticis per eoſdem executores, vel ſubexecutores factis innodari poſſint. Quibus omnib. ẽt ſi de eis,&c.tenore,&c.in genere & in ſpecie ad effectum ſufficientis derogationis eorum pro plene, & ſufficienter expreſſis habentes, harum ſerie ſpecialiter, & expreſsè derogamus, ceteriſq. contrarijs quibuſcumque. Ceterum iubemus præſentes conſuetis Vrbis locis publicari, & exempla de more applicari,eaſq.ſic publicatas Magiſtrum,Conuentum,& fratres prędictos,ceteroſq. omnes,& ſingulos quorũ intereſt,æquè obligare volumus,ac ipſæ pręſentes (quibus ſola noſtra ſignatura ſufficiat, & vbique tam in iudicio,quã extra illud fidem faciat)eſſent omnibus ſingulatim,ac perſonaliter intimatæ.

Placet Motu proprio. M.

Anno à Natiuitate D.milleſimo quingenteſimo ſexageſimo ſeptimo, Indictione decima,die verò vndecima menſis Auguſti, Pont.Sanctiſſimi D.N.Pij Diuina prouidentia Papæ V.anno eius Secundo Retroſcriptæ literæ affixæ,& publicatæ fuerunt Romæ in Acie Campi Floræ,& Valuis Cãcellariæ Apoſtolicæ,vt moris eſt,per nos Io.Andream Rogeriũ,& Scipionem de Octauianis, S.D.N.Papæ Curſ.

Ioannes Andreas Panizza Magiſter Curſ.

De priuilegijs huius Militiæ vidẽ Pij IV.Conſtitutionem,nu.126.incip.Inter aſſiduas,fol.852. cum ibidem adnotatis per Dominũ Laertium Cherubinum

Poſtremo

Poſtremo animaduertendū eſt, qualiter vtriuſque ſexus Religiones perſonis ordinum mendicantiū Pius V. conceſſit exemptiones ab Exactionib. Gabellis, Pedagijs, & Vectigalibus, vt per eius Conſtitutionem ſub die 29. Iulij 1566. fol. 944. in Bullario incip.

Py V.

Dū ad vberos, quos Sacri Mendicātiū Ordines in agro Dominico quotidie faciūt fructus, attente reſpicimus, & attentæ cōſiderationis indagine perſcrutamur, ipſorum religionis ſyncetitatem, & voluntariæ paupertatis habitū, in quibus ſub humilitatis ſpiritu deuotū Altiſſimo præſtant famulatū; Dignum, quin potius debitū reputamus, vt illis ea libenter concedamus, per quæ remotis quibuslibet grauaminibus, promptiores eiuſdē Altiſſimi inhęreāt ſeruitijs. Hinc eſt, quod Nos volentes eoſdē Mēdicantiū Ordines, ad dilectos filios eorum Fratres, & Monachos, ceteraſq perſonas, ac etiā Moniales quaslibet eiuſdem Ordinis ſub illorum cura degentes ſpecialibus fauoribus, & gratijs proſequi; Motu proprio, nō ad alicuius nobis ſuper hoc oblatę petitionis inſtantiā, ſed ex certa noſtra ſciētia, ac de Sedis Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, qd ex nunc deinceps perpetuis futuris temporibus oēs, & ſinguli Mendicantiū Ordinū hmōi Fratres, Monachi, & dilectæ filiæ in Chriſto Moniales, ſeu Sorores, ac aliæ vtriuſque ſexus perſonæ Regulares, vbilibet ꝑ totū Chriſtianū Orbem, diffuſi, & conſtituti, illorumq. Monaſteria, Cœnobia, Domos, Conuētus, Eccleſiæ, Cappellæ, Oratoria, & alia loca ēt vnita, ac membra, & dependētia, necnon terræ cultæ, & incultæ, poſſeſſiones, prædia, agri, & alia omnia, & ſingula mobilia, & immobilia, ac ſe mouentia, & vbilibet, ac quibuſcūque rebus conſiſtentia bona, necnon eorū in dictis bonis laboratores, coloni, arrendatarij, locatarii, & affictuarii, negotiorumq. ſuorum geſtores vniuerſi, qūolibet nuncupati, nunc, & pro tempore exiſtentes, in perpetuum ab omnibus, & ſingulis exactionibus, tam vrbanis, quam ruſticis, necnon Datiis, Gabellis, Pedagiis, Vectigalibus, Collectis, Impoſitionibus, & oneribus ordinariis, & extraordinariis, ac tam realibus, quam perſonalibus, metis, & mixtis, etiā ſubſidio triennali, & augmēto ac facultatibus, equorum taxis, militumq. hoſpitiis, ac aliàs quibuſcumque nominibus nuncupatis, quauis authoritate, qūolibet imponi conſueuerunt, & in futurum imponentur, ac ratione quarumcūque mercium, & rerum cuiuſcumq. generis, vel qualitatis exiſtentiū, tam per mare, & aquā dulcem, quam per terram, vndecumque, & qūocumque pro tempore delatarum, necnon animalium quorumcumque mortuorū, & viuorū, & quæ aliàs quomodolibet, & ex quauis cauſa, ac ſuper quibuſcumque rebus tam in alma Vrbe noſtra, quam extra eam, vbilibet locorum exiguntur. & in futurum exigentur necnon à contributionibus, & ſolutionibus in illis faciendis, ac tam pro victu, & veſtitu, quā quocumque alio vſu ſuo tantum, ac tam emendo quam vendendo & aliàs qūolibet negotiando, necnon etiam à ſolutione quadrantis pro ſingulis libris carnium, de animalibus quæ nunc, & pro tempore ex armentis occidi contigerit, necnon ēt, quę in ſuis ædibus, prędiis, & poſſeſſionibus priuatim detinent, & nutriunt, ac contributione ſumptuum, & expenſarū, quæ aliquando pro pontibus, & vijs, æquæductibus, muris, mœnibus, aliiſq. machinis ſtruendis, & reparandis, ſeu reficiendis, ac ciuitatū, terrarū, & locorū quorūcū que fortificationibus, necnon ēt aliàs in oībus, & per oīa, ac tā in dicta Vrbe, ꝙ extra eā, vbilibet penitus, & oīnò liberi, immunes, & exēpti, ac liberæ, & exēprę, liberaq. immunia, & exēpta ſint, & eſſe cēſeātur, ac

In fauorē omniū clericorū videc. quam quā de cēſi et Clem. Præſenti eod tit. & Conc. Tri. ſeſſ 25 ca. 20.

Hæ immunitates etiā oēs aliij regulares per ſua priuileg dicūtur habere, vt ſunt Benedictini & etiā per extenſionē factā à Pio V. Exēptio a quadrante carnis pro ſingulis libris carnium.

Digitized by Google

Hic corrigitur: L. ad inſtruct. cũ gl. Doct. C. de ſacroſanct. Eccl. & olim correcta fuit ꝑ Authen. Itẽ nulla Cõitas, C. de Epiſc et cler. & pro eadem faciunt. c. nõ minus, & c. aduerſus, de im. Eccl. & c. quãquã de cenſib. in 6. & ex ſi de vita et ho: & alia ſuperius dicta.

pro talibus teneãtur, & reputẽtur, quodque terræ, agri, & poſſeſſiones, & loca aratiua (vt præfertur) in illis, quæ aliquãdo pro paſcuis animalium ad certum tempus reſeruantur, nullatenus vnquam comprehendãtur, nec comprehendi cenſeantur, ac etiã Monaſteria, Cœnobia, aliaq. omnia Regularia loca prædicta, pro quorumcũque militũ, tam equitum q̃ peditum, hoſpitiis quemadmodũ magno cũ noſtro dolore hucuſque in pleriſque locis factum comperimus, nequaquam aſſignẽtur nec aſſignari debeant. Et inſuper quod fructus, redditus, prouentus, & alia quæcumque bona Monaſteriorũ, Cœnobiorũ, & aliorum locorum regularium præfatorũ, ab aliis, quã à Syndicis Procuratoribus, & Religioſis Fratribus Monachis, & Monialibus, aliiſq. perſonis præfatis exigi, illaq. dumtaxat in beneficium loci, vel ſuſtentationẽ ipſorũ religioſorum Fratrum, & Monaliũ expendi, nec per alios quoſcumque, quouis nomine cenſeantur, nec in aliũ, q̃ præmiſſum vſum conuerti, ſeu expẽdi poſſint, neque debeant, niſi de conſenſu Superiorũ illius loci, cui data, vel cõſignata aut donata fuerint, ſeu ad quem aliàs ſpectabũt, nec ẽt ſoli tutores, aut Curatores, ſeu protectores, & alio nomine Sanctesii, aut aliàs nuncupati, de eiſdẽ bonis vllo modo diſponere poſſint. Quodque id ipſum ẽt de eleemoſynis, oblationibus, quibuſcũque aliis donatiuis intelligi. & obſeruari debeat, Apoſtolica autoritate, tenore præſentiũ perpetuò ſtatuimus, ordinamus, volumus, & declaramus. Necnõ Fratres Monachos, Moniales ac alias Regulares perſonas eorũque Monaſteria, Cęnobia, Cõuentus, Eccleſias, Cappellas Oratoria, & alia loca, & terras poſſeſſiones, prædia, agros, & bona, necnõ Laboratores, Colonos Arrendatarios, ac geſtores, prędicta, vt ꝑfertur, libera, immunia, & exempta, eiuſdẽ authoritate, & tenore facimus, ac fore, & eſſe decernimus. Mãdantes propterea dilectis filiis modernis, & pro tempore exiſtẽtib. Cameræ Apoſtolicæ Camerario, præſidentibus, & clericis, ac Comiſſariis, agẽtibus, & officialib. quibuſcumque, vt omnibus, & ſingulis, tam virorum quam mulierum Monaſteriis Mendicantiũ Ordinum hmôi exiſtentib. ſub ditione noſtra temporali, mediatè vel immediatè conſtitutis, iãtum ſal, quantum pro eorum vſu ſuffecerit ſingulis annis omni dilatione ceſſante, & cõtradictione remota cõtribuere, & aſſignare, ac contribui, & aſſignari facere debeant realiter, & cum effectu. Diſtrictius etiã in virtute Sanctæ obedientiæ, & ſub indignationis noſtræ, ac excommunicationis maioris latæ ſententiæ, ac duorum milliũ Ducatorum auri de Camera pro vna, Baſilicæ Sancti Petri de Vrbe, & pro altera medietatibus, ſingulis Monaſteriis, & locis præfatis, quę moleſtari ſeu perturbari contigerit, irremiſibiliter applicandorum pœnis, eo ipſo, & quoties contrafactum fuerit, incurrendis. Inhibentes, &c.

Nota quod ſub reuocatione ſupra relacta facta per Greg. XIII. incip. in tanta, fol. 410. non comprehenditur iſta Conſtitutio, Pii V. vt animaduertunt author Cathecheſis Neap. fol. 302. & Sorbus in d. Compen. fol. 541.

S. D. N. D. Pauli V. extat Conſtitutio, qua reuocauit facultates Superioribus quorumcumque Ordinum conceſſas cognoſcendi cauſas ſuorum ſubditorum ad officium Sanctæ Inquiſitionis pertinentes, quam habes ſupra in verbo hæretici. Idem reuocauit, ac de nouo conceſſit Indulgentias Regularium, quam habes in verbo, Indulgentiæ, ſuper declaratione Ordinum Mendicantium.

Pius

Pius Papa V. Ad perpetuam rei memoriam.

ROmanus Pontifex tam vniuerſalis Chriſtianç, quam ſingularium eius Religionum præcipuus defenſor, & infra.

Motu proprio nō ad ipſorum Fratrum, vel alicuius eorum nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed ex certa noſtra ſciētia, ac de Apoſtolicç poteſtatis plenitudine, omnes, & ſingulos quatuor mendicāium Ordinum videlicet Sancti Dominici, & Sancti Franciſci, ac Eremitarum Sancti Auguſtini, necnon Carmelitarum, ad quos etiam recenſeri volumus ſeruos Beatæ Mariæ nominibus comprehenſos fratres, eorumq. Domus Monaſteria, & loca etiam ſi in Communi propria bona tam mobilia, quam immobilia, & ſtabilia, ac alia quæcūque poſſederint Mēdicantiū vocabulo, & omnibus, & ſingulis Mēdicantium priuilegiis eis quomodolibet conceſſis, vti poſſe, & debere, nec ſuper præmiſſis vllo vnquam tēpore moleſtari poſſe authoritate Apoſtolica per præſentes ſtatuimus, & declaramus; Ac tam Concilij Tridētini, quā omnia, & ſingula alia decreta, ſtatuta, ordinationes, priuilegia, & iura de mendicantibus loquentia ad omnes, & ſingulos ordines præfatos, eorumq. Domos, & loca, etiam propria bona in Communi tamen retinentes extēdimus, & ampliamus, illaq. de illis loqui etiam authoritate præfata per eaſdē præſentes declaramus. Ac inſuper eiſdem Ordinarijs, & quibuſuis aliis tam Eccleſiaſticis, quā ſecularibus quauis authoritate fungentibus in virtute Sanctæ obedientiæ, & aliis arbitrio noſtro moderandis pœnis ſimiliter per præſentes mandamus, vt ſi quid per eos noſtro, quam prędeceſſoris noſtri tēporibus, tam ratione ſeminarii, ſubſidij, & decimarum, quam aliorum onerum huiuſmodi exactum fuit, id totum eiſdem Fratribus omni mora, & dilatione poſt poſitis, reſtituant diſtrictius inhibentes, eiſdem locorū ordinariis, ceteriſq. tā eccleſiaſticis, q̄ ſecularibus, quauis authoritate fūgētibus, & cuiuſuis dignitatis gradus, & conditionis exiſtentibus, ne eoſdem mendicātium ordinum fratres præfatos, bona huiuſmodi retinētes, quouis prætextu ſuper ſeminarij, ſubſidii, & decimarū contributione moleſtari, inquietare, vel perturbare audeant, vel præſumāt. Decernentes, &c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, ſub anulo piſcatoris die 1. Septembris 1569. Pontificatus noſtri anno ſecundo.

Publicata die 29. Septembris 1569.

Adde hanc Conſtitutionem ad c. vnic. §. ſane, de relig. dom. in 6. fuerunt etiam connumeratæ aliæ Religiones inter mendicantes ordines, vt notaui in tit. de verb. ſign. huius libri.

Hęc breuiter de priuileg. Regularium dixiſſe ſufficiāt, cetera particularia ſatis abunde habentur in d. Compēdio priuilegiorū cū additionibus Sorbi, ac in Compendio priuilegiorū Minimorū pręſertim in verbo Notanda priuilegiorum per Paſſarellū. D. Io. Bap. Confectius duos libros edidit vno volumine cōtentos, ſic inſcriptos, Collectio priuilegiorum Sacrorū Ordinū Mendicantiū & non Mendicantiū iuxta Sacri Conc. Trid. reformationē, & Summorū Pontificum nouiſſimas cōfirmationes, & innouationes, alter vero ſic Summarium materiarū notabiliū ex ſupradictis priuilegiis, et literis Apoſt. necnō iure Cōmuni, ac Decretis Sacr. Conc. Trid. deſūptū, & ſub ſuis titulis, & ordine in vnū cōgeſtū atque redactū, impreſ. Florentiæ anno 1597. Nouiſ. vero Eman. Rodericus magnū volumē edidit Regulariū, & Canonicarū q̄ſt. Salamāticæ impreſ.

QVARTA EPISCOPALIS.

QVONIAM ſequens Rotæ Rom.deciſio ad quartam Epiſcopalem pertinens, inter volumina nouiſſimarum deciſionum diuerſorum eiuſdem Rotæ Auditorum minimè excuſſa repeſitur, & perſpiciens ad ſedandas lites, quæ excitari poſſent plurimũ prodeſſe, vt alijs innoteſcat, ideo communitati conſulendo, illam fideliter, ſicut impreſſa ad manus peruenit meas, ſic typis mandari curaui.

Fuit dubitatum per Ill. & Reuerediſſimum D. Seraphinum Oliuarium Razaliũ Rotę Auditorem in cauſa Siracuſana. Quartę, An opera pia, in quib. conſumenda ſunt bona hæreditaria, ſint priuilegiata à Iure, ita vt non debeatur Quarta Epiſcopo Syracuſano. & die Mercurii 5. Martii 1586. fuit facta reſolutio infraſcripta, videlicet.

Circa propoſitum dubium plures conſideratæ fuerunt difficultates. Prima fuit, an Reuerendiſſimo D. Epiſcopo Syracuſano debeatur Quarta ex relictis pro maritandis, ſeu monachandis puellis pauperibus, & pro pane præſtando qualibet hebdomada pauperibus, & circa hunc Articulum Domini dixerunt Regulã eſſe, quod de relictis pauperibus, in genere, nulla debetur Quarta, gl. in c.2. ver. decreuit, & ibi Inn.n.1. Abb.n.8. de ſepult. Bal. in l. id quod pauperibus, n.30. verſ. addo tertiam rationem, C. de Epiſc. & cler. Rom. conſ. 233 nu. 2. verſ. tertio fallit. Petr. de Vbald. de Canonica Epiſcopali, c.5. nu. 10. & 11. c. 7. n. 15. & 50 & ratio eſt: quia quando relinquitur pauperibus in genere, relinquitur perſonis, non autem pijs locis, de relictis autem perſonis, nõ detrahitur Quarta Epiſcopalis iuxta tex. in c. ex parte, il terzo, de ver. ſing. Inn. Abb. Petr. Vbal. vbi ſupra. Fallit autem hęc Regula in relicto facto pauperibus certi loci, quia tunc legatum videtur factum intuitu illius loci, & ſic factum loco pio, vt poſt Io. And. ſimiliter Abb. in d. c.2. n. 3. & Pet. de Vbal. vbi ſupra.

Secũda difficultas eſt, An de relictis pro reſtauratione Eccleſię matricis, ędificatione, & reparatione Eccleſiarum, Monaſteriorum, Hoſpitalium, & aliorum locorum piorũ, debeatur Quarta? & Domini cenſuerunt non deberi, iuxta text. in c. vlt. ibi: ſeu fabrica, de teſtam. & in d. cap. ex parte, ibi: vel ob fabricã Rom. d. conſ. 233. in princ. Capic. deciſ. 23. n. 4. Sed circa hunc articulum inſurgit alia difficultas: An hoc caſu debeatur Quarta, quando de præſenti non indigent reſtauratione. Nam affirmatiuam tenuerunt Hoſt. Io. Andr. Anch. in d. c. vlt. de teſtam. vbi Couar. exiſtimat eſſe magis Cõmunem opinionẽ, Contrarium verò tenuerunt Goffred. Card. Barb. & ipſe Couar. per text. in c. nobis 2. q. 2. quia legatum Eccleſia non indigente ſeruandum eſt in futuram Eccleſię refectionẽ & reſtaurationẽ. Ideo in hoc conflictu attẽdenda eſt forma legati. Si enim teſtator. vult ſtatim, vel in ſingulos annos ſolui aliquid pro reſtauratione Eccleſiæ, quæ reparatione non indigeat, tunc ſeruari poterit Cõmunis ſententia; Si verò legat ꝑ reſtauratione Eccleſiæ, quoties ea indigebit, tunc cõtraria ſententia erit ſequenda, ſub hoc articulo cadunt etiam relicta pro ſubuentione Eccleſiæ reſpectu luminarium, ornamentorum, & aliorum ad cultũ diuinum pertinẽtium, ex his namque non debetur quarta, d. c. fin. Si verò vſus eſt indeterminatus, & non deſtinatus perpetuo cultui diuino, tunc debetur Quarta, d. cap. ex parte, & c. requiſiſti, de teſtament.

Tertia

Digitized by Google

Tertia difficultas eſt, An de relictis pro alijs operibus pijs in genere detrahatur Quarta, & hæc pēdet à futuro euentu; ſi enim executores diſtribuerint legatum in fabricam, luminaria, & ornamenta Eccleſię, vel in concernentia diuinum cultum, tunc Quarta non deducitur, d.c. fin. & c. ex parte, & Couar. in d.c. fin. nu. 7. quia diſtributio, quam facit executor, cenſetur facta ab ipſo teſtatore, l. vnum ex familia, §. 2. vbi Dinus, Bart. & Doct. de leg. 1. ſecùs ſi executores diſtribuerent legatum in vſum non priuilegiatum locorum piorum.

Quarta difficultas verſatur circa legatum factum pro maritandis duabus puellis ſingulis annis, & pro vna puella conſanguinea, & concluſum fuit, neque etiam hoc caſu deberi Quartam, quia aut ſunt pauperes, & non debetur Quarta, vt ſuprà dictum eſt, cum legatum ſit factum perſonis, & nō locis, aut non ſunt pauperes, & vltrà præfatam rationem, militat alia ratio, quod tale legatum non dicitur pium, & ideo ex eo Quarta debetur, Tiraq. de priuil. piæ cauſæ, in princ. Quare concluſum ſecundum legatorum differentias, & diſtractiones ſupra deductas eſſe hac in cauſa pronunciandum.

Seraphinus Oliuarius Auditor.

De hac Quarta Epiſcopo debita vide Molinā de iuſtit. & iure diſp. 215. hanc Quartam Epiſcopo non deberi de relictis Cōfraternitatibus laicorum, & eſſe magis, Communem ſententiā elicitur ex Doctoribus relatis per Pariſium cōſ. 34. n. 29. lib. 4. Menoch. de recuperan. poſſeſ. remed. 1. nu. 32. Anton. Gabr. lib. 6. Com. Opin. de cauſa pia, Concluſ. 9. nu. 13. Latè Abb. conſil. 31. parte 2. pro contraria parte verò vide Barbat. conſil. 1. nu. 4. & Alex. conſil. 101. nu. 5 lib. 7. legatum factū pauperibus, de quibus præſumatur teſtatorem ſenſiſſe Menoch. lib. 4. de præſumpt. 115. legatum factum ſimpliciter eccleſiæ cuius eccleſię cauſam relictum præſumatur idem præſumpt. 114, eo. li. 4. legatum ad pias cauſas quando factum præſumatur, idem lib. 4 præſumpt. 115.

REGVLAE ORDINATIONES ET CONSTITVTIONES Cancellariæ Apoſtolicæ Sanctiſs. D.N.D. Pauli diuina prouidentia Papæ V.

SAnctiſſimus in Chriſto Pater, & D.N.D. Paulus diuina prouidentia Papa V. ſuorum prædeceſſorum veſtigijs inhærendo, normam, & ordinem rebus gerendis dare volens, in craſtinum aſſumptionis ſuæ ad ſummi Apoſtolatus apicem, videlicet, die XVII. mēſis Maij, Anno ab Incarnatione Domini Milleſimo ſexcenteſimo quinto, Reſeruationes, Cōſtitutiones, & Regulas infraſcriptas fecit, quas, etiam ex tunc ſuo tempore duraturas, obſeruari voluit, & quas, Nos Alexander Sancti Laurentij in Damaſo Diaconus Cardin. Mōtaltus, S. R. E. Vicecancellarius, die 21. Menſis Maij dicti Anni in Cancellaria Apoſtolica publicari fecimus.

Digitized by Google

Reſeruationes generales, & ſpeciales.

1 In primis fecit eaſdem reſeruationes, quæ in Conſtitutione fel. rec. Benedi-ćti Papæ XII. quæ incipit, Ad regimen continentur, & illa innouauit, ac locũ habere voluit, etiamſi officiales in eadem Conſtitutione expreſſi, Apoſtolicæ Sedis officiales ante obitum eorum eſſe deſierint, quo ad beneficia, quæ tempore quo officiales erãt, obtinebant. Declarãs nihilominus beneficia, quæ dićtæ Sedis officiales, q̃ui ratione officiorum ſuorum huiuſmodi, eiuſdem Sedis Notarii erant etiam dimiſſis ipſis officiis, & quandocumque aſſequuti fuerint ſub huiuſmodi reſeruationibus comprehendi. Ac reſeruauit beneficia, quę per Conſtitutionem Ioãnis XXII. quæ incipit, Execrabilis, vacant, vel vacare cõtigerit. Quam Cõſtitutionem, & reſeruationem S. S. tam ad beneficia obtẽta, quam alia quæcumque de quibus Ordinarii, & alii collatores contra Concilii Tridentini decreta diſpoſuerunt, & diſponent in futurum, extẽdit, & ampliauit, & ea etiã beneficia diſpoſitioni ſuæ reſeruare voluit, de quibus per dićtos Ordinarios, aut alios collatores contra eiuſdem Concilii Decretorũ formam diſpoſitum fuerit.

Reſeruatio Cathedralium Eccleſiarum, & Monaſteriorum, ac tempore vacatiõn. Epiſcopatuum, vacaturorum beneficiorum.

2 Item reſeruauit generaliter omnes Eccleſias Patriarchales, Primatiales, Archiepiſcopales Epiſcopales, necnon omnia Monaſteria virorum, valorem annuum ducentorum florenorum auri communi æſtimatione excedentia, nunc quomodocumque vacantia, & in poſterum vacatura. Et voluit quod exceſſus huiuſmodi in literis exprimatur; Ac etiam reſeruauit dignitates, & beneficia omnia, ad collationem, præſentationem electionem, & quamcumque aliam diſpoſitionem Patriarcharum, Primatuum, Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum, necnon Abbatum, & aliorum quorumcumque Collatorum, & Collatricum Secularium, & Regularium, quomodolibet, non tamen ad collationem cum alio, vel aliis, aut etiam ad alterius præſentationem, vel electionem, pertinentia, quæ poſt illorum obitum, aut Eccleſiarum, ſeu Monaſteriorum, vel aliarum dignitatum ſuarum dimiſſionem, ſeu amiſſionem, vel priuationem, vſq; ad promotionem ſucceſſorum, ad eaſdem Eccleſias, aut Monaſteria, vel dignitates Apoſtolica authoritate faciendam, & adeptam ab eiſdem ſucceſſoribus pacificam illorum poſſeſſionem, quomodocumque vacante, & vacabunt in futurum.

Reſeruatio Dignitatum, necnon ſuorum, & S. R. E. Cardinalium familiarium beneficiorum.

3 Item reſeruauit generaliter diſpoſitioni ſuæ omnes dignitates maiores, poſt Pontificales in Cathedralibus, etiam Metropolitanis, & Patriarchalibus, necnon valorem decem florenorum auri communi æſtimatione exceden. Principales in Collegiatis Eccleſiis Reſeruauit etiã prioratus, Præpoſituras, Præpoſitatus, ac alias dignitates Conuentuales, & Pręceptorias generales Ordinum quorumcumque, ſed non Militiarum; Ac quæcumque beneficia, quæ ſui, etiam, dum Cardinalatus fungebatur honore, exiſtentes, ac S. R. E. viuentium

nunc,

nunc,& qui erunt ſuo tempore Cardinalium familiares,continui cõmenſales obtinent,& in poſterum obtinebunt,eorum familiaritate durante,ac in quib. ſeu ad quæ ius eis competit, aut competierit, ẽt ſi ab ipſa familiaritate per obitum Cardinalium eorundem,vel aliàs receſſerint. Declarãs dignitates,quæ in Cathedralibus,etiã Metropolitanis poſt Pontificales non maiores exiſtunt,& quæ ex Apoſt.Sedis Indulgentia,vel ordinariã authoritate,aut conſuetudine præſcripta,vel aliàs quouis modo in Collegiatis Eccleſijs principalem pręeminentiam habere noſcuntur, ſub reſeruatione prædicta comprehendi debere.

Reſeruatio Beneficiorum Collectorum , & Subcollectorum.

3 Item reſeruauit generaliter omnia beneficia Eccleſiaſtica quorumcumque Collectorum, & cũctorum in quacumque ciuitate,vel Dięceſi, qui ſuo tẽpore officia exercuerint. Subcollectorum fructuum,& prouentuum Cameræ Apoſtolicæ debitorum,illa videlicet beneficia dumtaxat, quæ durante loco officij obtinebant,& in quibus,ſeu ad quæ ius,tunc eis competebat.

Reſeruatio beneficiorum Curialium , dum Curia transfertur.

5 Item reſeruauit omnia,& ſingula beneficia Eccleſiaſtica, quorumcumque Curialium,quos dum Curia Romana de loco ad locum transfertur, eam ſequendo, decedere contigerit in quouis loco, quantumcumque etiam à dicta Curia remoto.

Reſeruatio beneficiorum Cubiculariorum,& Curſorum.

6 Item reſeruauit generaliter idem D.N. Papa diſpoſitioni ſuæ omnia beneficia Cubiculariorum,& Curſorum ſuorum.

Reſeruatio beneficiorum Eccleſiarum S. Ioan. Lateranenſ. & S. Petri , ac B. Mariæ Maioris, de Vrbe , & beneficiorum titulorum Cardin. a Curia abſentium.

7 Item reſeruauit diſpoſitioni ſuæ generaliter quoſcumque Canoncatus , & præbendas,ac dignitates,perſonatus,& officia,in S.Ioãnis Lateranen.& Principis Apoſtolorum,ac Beatæ Mariæ Maioris de Vrbe Eccleſijs; necnõ ad collationem,prouiſionem,& præſentationem,ſeu quamuis aliam diſpoſitionem S.R.E.Cardinalium à Rom.Cur.abſentium,ratione ſuorum Epiſcopatuum, Cardinalatus,ac ipſorum Cardinalium titulorum,& Diaconarium,ſpectãtia, quamdiu abſentia ſua durauerit, Canonicatus,& præbendas,dignitates,perſonatus,adminiſtrationes,& officia, ceteraq. Eccleſiaſtica, cum cura, vel ſine cura vacãtia,& in antea vacatura,tam in eadem Vrbe,quam in Eccleſiis, Ciuitatibus,& Diœceſibus dictorum Epiſcopatuum conſiſtentia, ac decreuit irritum,&c.

Reſer-

Reſeruatio Menſium Apoſtolicorum, & de Alternatiua pro Epiſcopis reſidentibus.

8 Item cupiens idem D.N. Papa pauperibus clericis, & aliis benemeritis perſonis, prouidere, omnia beneficia Eccleſiaſtica cũ cura, & ſine cura, ſecularia, & quorumuis Ordinum Regularium, qualitercumque qualificata, & vbicũq. exiſtẽtia & ſingulis, Ianuarij, Februarij, Aprilis, Maij, Iulij, Auguſti, Octobris, & Nouembris, menſibus, vſque ad ſuæ volũtatis beneplacitum extra Romanã Curiam, alias q̃ per reſignationẽ, quocumque modo vacatura, ad collationem prouiſionem, præſentationem, electionem, & quamuis aliã diſpoſitionem quorumcũque collatorum, & collatricum ſecularium, & quorũuis Ordinum Regularium (non tñ S.R.E. Cardinalium) aut aliorum ſub concordatis inter Sedem Apoſtolicam, & quoſcumque alios initis, & per eos, qui illa acceptare, & obſeruare debuerunt, acceptatis, & obſeruatis: quæ lædere non intendit, comprehenſorum, quomodolibet pertinentia, diſpoſitioni ſuæ generaliter reſeruauit. Volens in ſupplicationibus, ſeu conceſſionibus gratiarum, quæ de dictis beneficiis tunc vacantibus, ẽt Motu proprio, fient de menſe, in quo vacauerint, diſpoſitiuè mentionem fieri: alioquin gratias nullas eſſe. Ac conſuetudines, ẽt immemorabiles optandi maiores, & pinguiores præbendas, necnon priuilegia, & indulta Apoſtolica circa eas, ac ẽt diſponẽdi de huiuſmodi beneficijs, aut q̃ illa ſub huiuſmodi reſeruationibus nunquã cõprehendantur, etiã cum quibuſuis derogatoriarum derogatorijs, & fortioribus, efficacioribus, & inſolitis Clauſulis, necnon irritantibus, & alijs decretis, quibuſuis perſonis, & Collegijs cuiuſcumque dignitatis, & ſtatus, gradus, ordinis, & conditionis exiſtentibus, quomodolibet cõceſſa, aduerſus reſeruationem huiuſmodi minimè ſuffragari. Inſuper Sanctitas ſua ad gratificandum Patriarchis, Archiepiſcopis & Epiſcopis intenta, ipſis quãdiu apud Eccleſias, aut Diœceſes ſuas vere, ac perſonaliter reſederint dũtaxat, de omnibus, & quibuſcumque beneficijs Eccleſiaſticis cum cura, & ſine cura, Secularibus, & Regularibus, ad liberã ipſorũ dumtaxat (non aũt aliorũ cum eis diſpoſitionẽ, ſeu præſentationẽ, vel electionẽ, nec etiam cum cõſilio, vel cõſenſu, ſeu interuentu Capitulorũ, vel aliorũ, aut aliàs) pertinẽtibus, quæ in antea in mẽſibus Februarij, Aprilis, Iunij, Auguſti, Octobris, & Decẽbris, extra Curiã ipſam vacare cõtigerit. (Dummodo aliàs diſpoſitioni Apoſtolicę reſeruata, vel affecta non fuerint) libere diſponẽdi facultatem conceſſit, ac ẽt voluit, vt ſi ipſi in collatione, aut alia diſpoſitione beneficiorum in alijs ſex menſibus, videlicet, Ianuarij, Martij, Maij, Iunij, Septẽbris, & Nouembris, vacaturorum (quæ ẽt diſpoſitioni ſuæ, vt præfertur, reſeruauit) ſeu ẽt aliorũ diſpoſitioni ſuę, & dictæ Sedi quomodolibet reſeruatorum, vel affectorum, ſeſe intromiſerint, aut quo minus prouiſiones, & gratię Sanctitatis ſuę de illis debitum effectũ conſequantur, impedimẽtum quoquomodo præſtiterint vſu, & beneficio prædictæ facultatis, eo ipſo priuati exiſtãt ac collationes, & aliæ diſpoſitiones de beneficijs, illius prætextu deinceps faciẽdę, nullius ſint roboris, vel momẽti. Illi verò, qui gratiã alternatiuę prędictę acceptare voluerint acceptationẽ hmôi per patẽtes literas manu propria ſubſignatas, ſuoq. ſigillo munitas, & in ſua quiſque Ciuitate, vel Diœceſi datas, declarare, & literas ipſas huc ad Datariũ Sanctitatis ſuæ tranſmittere teneantur, quibus ab eo receptis, & recognitis, tunc demũ, & non antea, vt incipiat gratia ſupradicta. Decernẽtes ſic in dictis omnibus per quoſcumque, &c. iudicari debere, ac irritum, &c.

Digitized by Google

De literis in forma Rationi congruit, expediendis.

9 Item voluit idem D.N. Papa, quod conceſſa per fel.rec. Gregorium Papã XIV.& Innoc.IX. prædeceſſores ſuos et de eorum mandato, expediantur in forma Rationi congruit, ſub die coronationis ſuæ, vt moris eſt, & idem quo ad conceſſa per piæ mem. Greg.XIII. Sixtum V.& Vrbanũ VII. etiam prædeceſſores ſuos, ad ſex menſes dumtaxat, ab ipſo die Coronationis incipiendos, obſeruari voluit.

Declaratio reſeruationis Eccleſiarum, & beneficiorum per prædeceſſores reſeruatorum.

10 Item declarauit, omnium, et ſingularum Eccleſiarũ Cathedralium, & Monaſteriorũ prouiſiones quas prædicti prædeceſſores ſui, ordinationi, & diſpoſitioni eorum, necnon omnia, & ſingula beneficia Eccleſiaſtica, quę dicti prędeceſſores etiam prædictæ diſpoſitioni cum interpoſitione decreti, reſeruauerant (quæ quidem Eccleſiæ, & Monaſteria, necnõ ſic reſeruata beneficia tempore obitus eorũdem prædeceſſorum vacabãt, aut Eccleſiæ ipſæ, vel Monaſteria huiuſmodi, commendata, vel eis adminiſtratores deputati non fuiſſent, etiam tunc vacaſſent) remanſiſſe, & remanere per huiuſmodi reſeruationem, & decretum affecta, nullumq. de illis, pręter Romanum Pontificem, ea vice ſe intromittere, vel diſponere potuiſſe, ſiue poſſe quoquomodo. Decernens irritum, & inane, ſi ſecus ſuper illis attentatum forſan erat tunc, vel in poſterum contingeret attentari.

Reualidatio literarum prædeceſſoris gratiæ, & iuſtitiæ, infra annum conceſſarum.

11 Item prędictus D.N. omnes, & ſingulas ab ipſis Clem.VIII. Leone XI. prędeceſſoribus ſuis infra annum, ante diẽ obitus eorum conceſſas, gratiæ, vel iuſtitiæ literas, temporibus debitis eorum exequutoribus, ſeu Iudicibus non pręſentatas, omninò reualidauit, in ſtatum priſtinum, in quo videlicet ante fuerant, vel pro quib. erant obtẽtæ, quo ad hoc plenariè reſtituit, ac decreuit, per exequutores ſeu Iudices prædictos, vel ab eis ſubdelegandos, ad expeditionẽ negotiorum in eis contentorũ procedi poſſe, & debere iuxta illarum formam.

Reuocatio vnionum.

12 Item rationabilib. ſuadẽtibus cauſis, ipſe D.N. oẽs vniones annexiones, incorporationes, ſuppreſſiones, extinctiones, applicationes, & diſmẽbrationes, etiã perpetuas, de quibuſuis Cathedralibus, necnõ alijs Eccleſijs, Monaſterijs, Dignitatibus, Perſonatibus, Officijs, & Beneficijs Eccleſiaſticis, eorũve domib. prædijs, & locis, per ceſſum, vel deceſſum, aut quãuis aliã dimiſſionẽ, vel amiſſionẽ qualiacũque fuerint, inuicẽ, vel alijs Eccleſiis, Monaſterijs, & Mẽſis, etiã Capitularibus, dignitatibus pſonatibus, officijs, beneficiis, ac pijs, & alijs locis, Vniuerſitatibus et ſtudiorũ generaliũ & Collegijs, etiã in fauorẽ S.R.E. Cardinaliũ, ſeu Eccleſiis, Monaſteriis, & beneficijs per eos obtẽtis, quomodolibet

Apoſtolica, vel alia quauis (non tamen Concilij Tridentini) authoritate, necnon pro fundatione, ſeu donatione, augmento, vel conſeruatione Collegiorum, & aliorum piorum, & religioſorum locorum, ad fidei Catholicę defenſionem, & propagationem, bonarumq. artium cultum inſtitutorum, factas, quæ ſuum non ſunt ſortitæ effectum; Ac quæcumq. conceſſiones, & mandata ſuper vnionibus, annexionibus, incorporationibus, & alijs præmiſſis taliter faciendas, reuocauit, caſſauit, & irritauit, nulliuſq. decreuit, exiſtere firmitatis, nec alicui quaſcumq. Clauſulas, vel dictiones, aut decreta, quæ Sanctitas ſua pro expreſſis haberi voluit, in quibuſuis Apoſtolicis, etiam quæ Motu proprio aut ex certa ſcientia, & Conſiſtorialiter proceſſerunt, & emanauerunt literis, etiam ſi in eis decretum eſſet, illas ex tūc effectum ſortitas eſſe, aut ius quæſitū fore, quomodolibet contenta aduerſus reuocationem, & irritationē huiuſmodi, voluit aliquatenus ſuffragari.

Reuocatio facultatum quibuſuis conceſſarum.

13 Item reuocauit quaſcumque facultates conceſſas quibuſuis Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & aliis Prælatis, & perſonis, necnon Apoſtolicæ Sedis Nuntiis, ac fructuum, & prouētuum Cameræ Apoſtolicæ debitorum collectoribus, de diſpēſando cum quibuſuis perſonis ſuper matrimonio contracto, vel contrahendo in gradu prohibito, ac natalium, & ætatis defectibus, & incompatibilibus beneficiis Eccleſiaſticis in ſimul retinendi, necnon de Notariis publicis creandis, ac diſponēdo quomodolibet de quibuſuis beneficiis Eccleſiaſticis, & alias præmiſſis, officia ipſorum Nunciorum, & Collectorum directè nō concernentes, etiam ſi in literis deſuper confectis ſint Clauſulæ reſtitutorię derogatoriæ, & aliæ efficaciores, quas pro expreſſis haberi voluit, quo ad omnia, in quibus facultates ipſæ non ſunt ſortitæ effectum etiam ſi Nunciis eiſdē dictæ Sedis Legatis de latere, competens ſit conceſſa poteſtas Decernens irritum, &c.

Reuocatio facultatum conferendi beneficia reſeruata.

14 Item reuocauit quaſcumque facultates, & literas deſuper cōfectas, per quas quicumque ſui prædeceſſores Romani Pontifices quibuſuis perſonis ordinariam collationem, ſeu aliam diſpoſitionem beneficiorum eccleſiaſticorum de iure, vel conſuetudine habētibus, & quauis etiam Patriarchali, Archiepiſcopali, Epiſcopali, vel alia dignitate, vel alio, non tamen Cardinalatus honore fūgentibus quauis conſideratione, vel intuitu, etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ Poteſtatis plenitudine cōceſſerant, aut quamdiu viuerēt, vel ſuis Eccleſiis, ſeu Monaſteriis præeſſent, aut ad aliud tempus, de beneficiis Eccleſiaſticis generaliter reſeruatis, ſeu affectis, ad eorum collationem, prouiſionem, præſentationem, electionem, & quamuis aliam diſpoſitionem, communiter, vel diuiſim ſpectantib. diſponere liberè, & licitè valerent, aut etiam ad id per eoſdem prędeceſſores Vicarii perpetui, vel ad tempus conſtituti forent.

De

Digitized by Google

De Dictionibus Numeralibus.

15 Item vt in Apoſtolicis literis cõmittendi crimen falſi per amplius tollatur occaſio, voluit, ſtatuit, & ordinauit, quod dictiones numerales, quæ in dictis literis ante Nonas, Idus, & Calend. immediatè poni conſueuerunt per literas, & ſyllabas extensè deſcribantur, & illæ ex prædictis literis, in quibus huiuſmodi dictiones aliter ſcriptæ fuerint, ad Bullarium nullatenus mittantur.

De concurrentibus in Data.

16 Itẽ voluit, quod dè concurrentibus in data eiuſdem diei, ſuper vacantibus, ſeu certo modo vacaturis beneficijs, illi, quibus gratiæ Motu proprio conceduntur, ceteris ſimili modo gratias non habentibus, aliàs graduati, non graduatis, aut inter graduatos magis graduati, ac inter æqualiter graduatos prius graduati, necnõ colorato titulo poſſeſſoribus non poſſeſſoribus, ac inter perſonas alias in Curia præſentes abſentibus ab ea, ac inter præſentes nõ beneficiati beneficiatis & ſimiliter inter abſentes ceteris paribus, oriundus non oriundo, & Diœceſanus non Diœceſano. In reliquis verò ſinguli, qui prius Apoſtolicas deſuper literas eorum exequutoribus præſentauerint, aliis, in ipſorum, de quibus agi contigerit, beneficiorum aſſecutione præferantur.

De non tollendo ius quæſitum.

17 Itẽ, ne per varias, quæ pro cõmiſſionibus, ſeu mandatis, & declarationibus habẽdis in cauſis, plerumque fiunt ſuggeſtiones iuſtitia poſtponatur, idem D. N. decreuit, & declarauit, ſuæ intẽtionis fore, quod deinceps per quamcũque ſignaturam, ſeu conceſſionem, aut gratiã, vel literas Apoſtolicas, pro cõmiſſionibus, ſeu mandatis, aut declarationibus huiuſmodi, etiam ſi Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac etiam ante motam litem, à Sanctitate ſua emanuerint, vel de eius mãdato, faciendas, nullũ ius ſibi quæſitum quomodolibet tollatur.

Regula de viginti.

18 Item voluit, quod ſi quis in infirmitate cõſtitutus reſignarit aliquod beneficiũ, ſiue ſimpliciter, ſiue ex cauſa permutationis, vel aliàs dimiſerit, aut illius commendæ ceſſerit, ſeu ipſius beneficij vnionis diſſolutioni conſenſerit, etiã vigore ſupplicationis, dũ eſſet ſanus ſignatæ, & poſtea infra viginti dies à die per ipſum reſignantẽ præſtandi conſenſus, computandos, de ipſa infirmitate deceſſerint, & ipſum beneficium quauis authoritate conferatur, per reſignationem ſic factam, collatio huiuſmodi ſit nulla, ipſumq. beneficium nihilominus per obitum cenſeatur vacare.

De idiomate.

19 Item voluit, quod ſi contingat ipſum, alicui perſonæ de parochiali Eccleſia vel quouis alio beneficio exercitium curæ animarũ Parochianorũ quomodo libet habẽte prouidere, niſi ipſa pſona intelligat, & intelligibiliter loqui ſciat

idio-

idioma loci, vbi Eccleſia, vel beneficium huiuſmodi conſiſtit, prouiſio, ſeu mandatum, & gratia deſuper, quo ad Parochialem Eccleſiam, vel beneficium huiuſmodi, nullius ſint roboris, vel momenti.

De non impetrando beneficium per obitum viuentium.

20 Item, ſi quis ſupplicauerit ſibi de beneficio quorumque, tamquam per obitum alicuius, licèt tunc viuentis, vacante prouideri, & poſtea per obitum eius vacet, prouiſio, & quæuis diſpoſitio, dicto ſupplicanti per obitum huiuſmodi, denuo facienda, nullius ſint roboris, vel momenti.

De vnionibus, & vnionum confirmatione.

21 Item voluit, quod petẽtes beneficia Eccleſiaſtica alijs vniri teneãtur exprimere verum annuum valorem ſecũdum communem ęſtimationem, tam beneficij vniendi, quam illius, cui vniri petitur, alioquin vnio non valeat, & ſemper in vnionibus commiſſio fiat ad partes, vocatis quorum intereſt, & idem voluit obſeruari in quibuſuis ſuppreſſionibus, perpetuis conceſſionibus, diſmembrationibus, & applicationibus, etiam de quibuſcumque fructibus, & bonis Eccleſiaſticis, ac etiam in confirmationibus vnionum, ſingularumque diſpoſitionum huiuſmodi.

De Mendicantibus transferendis.

22 Item de Mendicantibus transferendis, qui ad alios Ordines tranſierint pro tempore, voluit Conſtitutionem fel. recor. Martini Papæ V. prædeceſſoris ſui deſuper factam, & in libro Cancellariæ Apoſtolicæ deſcriptam, quæ incip. Viam ambitioſæ cupiditatis, &c. firmiter obſeruari.

De malè promotis.

23 Item de Clericis extra tempora à iure ſtatuta, ſiue ante ætatem legitimam, aut abſque dimiſſorijs literis ad Sacros Ordines ſe promoueri facientibus pro tempore, etiam voluit Conſtitutionem piæ mem. Pij II. ſimiliter prædeceſſoris ſui deſuper editam, & in dicto Cancellariæ Apoſtolicæ libro deſcriptam, quæ incipit, Cum ex Sacrorum Ordinum, &c. pari modo obſeruari.

De moneta.

24 Item declarauit idem D. N. quod libra Turonen. paruorum, & florenus auri de Camera, pro æquali valore in concernentibus literas, & Cameram Apoſtolicam computari, & æſtimari debeant.

De beneficijs vacaturis per promotionem ad Eccleſias, & Monaſteria.

25 Itẽ prædictus D. N. Papa voluit, decreuit, & ordinauit, quod quæcumque conceſſiones, gratiæ, & mandata, etiã Motu proprio, & cũ derogatione huius Cõſtitutionis, quæ ab eo, pro quibuſuis perſonis emanauerint, de prouidẽdo eis

Digitized by Google

eis de quibuſuis beneficiis vacaturis per promotionem quorumcũque ad Eccleſiarum,& Monaſteriorum regimina,ſi huiuſmodi conceſſiones, & mandata diẽ promotionis promouendorum ipſorum præceſſerint,necnon quæcumque collationes, prouiſiones, & diſpoſitiones pro tẽpore faciendæ de præmiſſis,ac quibuſuis alijs beneficijs eccleſiaſticis ſecularibus,& regularibus,quę per promouendos, vel aſſumẽdos ad quaſcumque Prælaturas inter illarum vocationis,& huiuſmodi promotionis,vel aſſumptionis tempora ſimpliciter,vel ex cauſa permutationis vbicumque reſignari,vel aliàs dimitti contigerit,cum inde ſecutis pro tempore,ſint caſſæ,& irritæ,nulliuſq. roboris,vel momenti.

De non iudicando iuxta formam ſupplicationum,ſed literarum expeditarum.

26 Item cum ante confectionem literarũ gratia Apoſtolica ſit informis,voluit, ſtatuit,& ordinauit idem D.N.quod Iudices in Romana Curia,& extra eam pro tempore exiſtentes, ẽtſi ſint S.R.E.Cardinales, cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores , vel quicumque alij, non iuxta ſupplicationum ſignatarum ſuper quibuſuis impetrationibus, (niſi in dicta Curia dumtaxat ſint cõmiſſiones iuſtitiam cõcernẽtes,per placet,vel per S.R.E. Vicecancellarium, iuxta facultatem ſuper hoc ſibi cõceſſam ſignatæ) ſed iuxta literarum ſuper eiſdem impetrationibus,& conceſſionibus cõfectarum tenorẽ,& formas iudicare debeant. Decernens irritum,&c. & ſi literæ ipſæ per præoccupationem, vel aliàs minus bene expeditæ reperiantur,ad illorum,quorum intereſt, inſtãtiam ad Apoſtolicam Cãcellariam remitti poterunt per eius Officiales , quibus huiuſmodi tenores,& formas reſtringere conueniet,ad formas debitas reducendæ.

De Regulis Cancellariæ producendis.

27 Item attendens D.N.Papa,quod ſuper habendis de Cancellaria Apoſtolica Regulis,& Conſtitutionibus inibi deſcriptis,faciliter per eos, qui in Romana Curia indiguerint,ad ipſam Cancellariam recurſus dirigi poteſt, nec conſultũ foret,quod ſuper earundem Regularum,& Conſtitutionum,quę iuxta varietatem occurrentium cauſarum, & negotiorum aliquoties immutari cõuenit, probãdo tenorem,vel effectum teſtium, plerumque tenacem deſuper memoriam non habẽtium,depoſitionibus ſtari deberet, voluit, ſtatuit, & ordinauit, quod deinceps quilibet ex Auditoribus cauſarum Palatij Apoſtolici, & alijs , (etiã ſi S.R.E. ſint Cardinales) in ipſa Curia pro tempore deputatis , authoritate Apoſtolica, Iudicibus,etiam in cauſis actu pendentibus,ſuper huiuſmodi tenore vel effectu probando dumtaxat , ſtet , fidemq. adhibeat ſchedulæ , ſeu ſcripturę deſuper à duobus de maiori parte,quod danda ſit,à tergo ſignatę,& etiam à duobus alijs literarum Apoſtolicarum Abbreuiatoribus in ipſa Cancellaria auſcultatę, & D. Vicecancellarij , ſeu dictam Cancellariam Regentis manu ſubſcriptę,vt moris eſt.Quidquid autem ſecus fieri contigerit,nullius ſit roboris,vel momenti.

Digitized by Google

De ſubrogandis collitigantibus.

28 Item D.N. cupiens litium ſuccidere anfractus, & ne noui collitigãtibus aduerſarij dentur, prouidere, voluit, ſtatuit, & ordinauit, quod quoties deinceps aliquem ſuper quouis Eccleſiaſtico beneficio collitigantem, in iure, vel ad ius, ſi quod forſan eius aduerſario in dicto beneficio competierit, ſurrogari conceſſerit (dummodo prædictus collitigans in dicto beneficio intruſus non fuerit, nec ſuper eo contra dictam aduerſarium, poſtquam illud per trienniũ pacificè poſſederit, lis tunc mota fuerit) aliorum quorumlibet de præmiſſo iure ſiue tunc vacet, vel cum vacauerit, impetrationes, vel conceſſiones, etiam Motu proprio, infra menſem ante conceſſionem huiuſmodi factæ, nullius ſint roboris, vel momenti. Et nihilominus cupiẽs eorum fraudibus obuiare, qui viuentium beneficia, illorum præſertim, quibus, aut propter ſenium, aut propter infirmitatem immineret vitæ periculum, impetrans, vt illis decedentibus, tamquam collitigantes in eorum iuribus facilius ſubrogentur, voluit, vt deinceps nullus in iure, vel ad ius beneficio defuncti, quod illo viuente in caſibus præmiſſis, vel ſimilibus impetrauerit, aliquo modo ſubrogetur, ac ſubrogatio, vel gratia, ſi neutri, ſeu nouę prouiſionis, aut perinde valere, taliter impetrãti nullatenus ſuffragetur, quod etiam ſtrictiſſimè obſeruari mandauit in impetrationibus beneficiorum per priuationem, & amotionem ex quibuſuis criminibus, & exceſſibus forſan perpetratis, etiam ſi vſque ad definitiuam ſentẽtiam, quæ tamen in rem non tranſiuerit iudicatam proceſſum foret.

De veriſimili notitia.

29 Item voluit, & ordinauit, quod omnes gratiæ, quas de quibuſuis beneficiis Eccleſiaſticis cũ cura, vel ſine cura, Secularibus, vel Regularibus, per obitum quarumcũque perſonarũ vacantibus, in antea fecerit, nullius roboris, vel momenti ſint, niſi poſt obitum, & ante datam gratiarum huiuſmodi tantum tempus affluxerit, quod interim vacationes ipſæ de locis in quibus perſonæ prędictæ deceſſerint, ad notitiam eiſdem D.N. veriſimiliter potuerint peruenіſſe.

Non valeant commiſſiones cauſarum, niſi literis expeditis.

30 Item quod omnes, & ſingulæ commiſſiones cauſarum, quas in antea fieri contigerit, obtentæ, vel occaſione conceſſionum dumtaxat Apoſtolicarum de beneficiis Eccleſiaſticis gratiarũ, ſuper quibus literæ Apoſtolicæ confectę non fuerint, ac proceſſus deſuper habendi, nullius ſint roboris, vel momenti.

De impetrantibus beneficia per obitum familiarium Cardinalium.

1 Item voluit, quod impetrans beneficium vacans per obitum familiaris alicuius Cardinalis, teneatur exprimere nomẽ, & titulũ ipſius Cardinalis, & ſi ille in Curia fuerit, eius ad id accedat aſſenſus, aliàs deſup gratia ſit nulla, & idẽ ſeruari voluit, ſi dicti familiares eorundem Cardinalium familiares eſſe deſierint, ſeu ad aliorum Cardinalium familiaritatem ſimilem tranſierint, quo ad bene-

beneficia, quæ familiaritate priori durante obtinuerint, & in quibus, vel ad quæ, priori ipſa familiaritate duräte, ius eis competierit, ita quod quo ad illa, & Cardinales quorum prius familiares fuerint, ſuum habeant adhibere conſenſum. Declarans præſentem Conſtitutionem locum nõ habere in illis beneficijs, quæ familiares ipſi tempore obitus eorum in dicta Curia, vel extra eam obtinerent, aut antea obtinuiſſent, & ratione officiorum per eos obtentorum dictæ diſpoſitioni generaliter reſeruata, vel affecta fuiſſe apparerent. Necnon illos, quo ad effectum dictæ Conſtitutionis, familiares eorundem Cardinaliũ cenſeri, qui ipſorum Cardinalium familiares cõtinui commenſales ad minus per quatuor menſes, etiam ante Cardinalatum, fuiſſe probarentur. Decernens irritum, &c.

Super eadem familiaritate.

32 Item idem D.N. ad euitandas lites, & contentiones, quæ ex præcedenti ſua Conſtitutione exoriri poſſent, veſtigijs prædeceſſorum ſuorum inhærẽdo, voluit, ſtatuit, & ordinauit, quod ſi beneficia, quæ per obitum familiariũ continuorum commenſalium eorundem Cardinalium in futurum vacabunt (ceſſantibus Apoſtolicis reſeruationibus) ad alterius Cardinalis collationem, vel aliam diſpoſitionẽ pertinere deberent, in dicta præcedenti Cõſtitutione non comprehendantur, quo ad hoc, vt in prouiſionibus talium beneficiorũ ſuper expeditione literarum illius Cardinalis, cuius familiaris defunctus ille extitit, conſenſus requiri debeat, ſed beneficia huiuſmodi ad collationem, ſeu quamuis aliam diſpoſitionem Cardinalis Ordinarij collatoris, vt præfertur, liberè ſpectare cenſeantur, & ſi apud Sedem Apoſtolicam beneficia huiuſmodi, per obitum dictorum familiariũ vacuerint, tunc in prouiſione talium beneficiorum ſuper expeditione literarum illius Cardinalis exigatur conſenſus, ſi in Romana Curia pręſens fuerit, ad quem eorundem collatio, vel diſpoſitio, vt pręfertur, pertinere deberet.

Signatura per Fiat, præfertur alteri per Conceſſum.

33 Item voluit idem D.N. quod concurrentibus eadem die ſuper quocumque beneficio, per Fiat, & Conceſsum, ſignaturis, ex eis, per Fiat, etiam vt petitur, habens, alteri per conceſsum, etiam Motu proprio habẽti præferatur, etiam ſi in illa per Conceſsum prægnantiores, & quantumlibet priuilegiatiuæ eſsent Clauſulæ.

De Annali poſſeſſore.

34 Itẽ Sanctiſſimus D. N. vt improbi lites exquirentium motus reprimantur, voluit, ſtatuit, & ordinauit, quod quicũque beneficium eccleſiaſticũ tunc per annũ immediatè præcedentẽ pacificè poſseſsum, & quod certo modo vacare prętenditur, deinceps impetrauerit, nomen, gradum, & nobilitatem poſseſsoris eiuſdem, & quotannis illud ipſe poſſederit, ac ſpecificam, & determinatã, ex qua clarè poterit conſtare, quod nullũ ipſi poſseſsori in dicto beneficio ius cõpetat, cauſam in huiuſmodi impetratione exprimere, intra ſex menſes, ipſum poſseſsorem, ad iudicium euocari facere, cauſamq. ex tunc deſuper infra

annum vſque ad ſententiam definitiuam incluſiuè proſequi debeat, & teneatur. Alioquin impetratio prædicta, & quæcumque inde ſequuta nullius exiſtāt firmitatis, & idem impetrans de damnis, & intereſſe poſſeſſorem præfatum propterea contingētibus, ei ſatisfacere, & ſi poſſeſſorem ipſum iniuſtè, friuolè, & indebitè moleſtaſſe repertus extiterit, quinquaginta florenos auri perſoluere Cameræ Apoſtolicæ, ſit adſtrictus, nec alius quam præmiſſæ vocationis modus, etiam per literas ſi neutri, aut ſurrogationis, aut aliàs ſibi, quo ad hoc, vt beneficiū huiuſmodi ea vice conſequi, aut obtinere valeat, quomodolibet ſuffragetur? illudq. nullatenus in antea litigioſum propterea cenſeatur, quod etiam extendi voluit ad impetrantes beneficia eccleſiaſtica cuiuſcūque qualitatis, per priuationem, & amotionem, vel aliàs propter commiſſa, exceſſus, & crimina vacantia vel vacatura, & ſimiliter ad impetrantes beneficia tamquam vacantia per deuolutionem.

De Triennali.

35 Item ſtatuit, & ordinauit idē D.N. quod ſi quis, quęcumque beneficia Eccleſiaſtica qualiacūqae ſint, abſque ſimoniaco ingreſſu, ex quouis titulo, Apoſtolica, vel ordinaria collatione, aut electione, & electionis huiuſmodi cōfirmatione, ſeu præſentatione, & inſtitutione illorum, ad quos beneficiorū huiuſmodi collatio prouiſio, electio, & præſentatio, ſeu quis alia diſpoſitio pertinet, per triennium pacificè poſſederit (dummodo in beneficiis huiuſmodi, ſi diſpoſitioni Apoſtolicę ex reſeruatione generali in corpore iuris clauſa reſeruata fuerint, ſe non intruſerit) ſuper eiſdē beneficiis taliter poſſeſſis moleſtari nequeat, necnon impetrationes quaslibet de beneficiis taliter poſſeſſis factas, irritas, & inanes cenſeri debere decreuit, antiquas lites ſuper illis motas penitus extinguendo.

De non appellando ante definitiuam ſententiam.

36 Item idem D.N. vt finis litibus celerius imponatur, & litigātium parcatur ſumptibus, & expenſis ſuorum prędeceſſorum Cōſtitutionibus, & ſtatutis inhærendo, ſtatuit, & ordinauit, quod in cauſis pendentibus, & quas in poſterum contigerit agitari, nulli ante definitiuam ſentētia liceat appellare, nec appellatio, ſi fuerit omiſſa, debeat admitti, niſi ab interloquutoria, quæ vim habeat difinitiuæ, vel à grauamine minimè concernente negotium principale, quod non poſſit per appellationem à definitiua ſentētia reparari, nullęq. cauſæ appellationum committātur, niſi in commiſſione exprimatur quod interloquutoria vim definitiuæ habeat, vel grauamē ſit tale, quod in appellatione à definitiua valeat reparari. Alioquin appellationes, & commiſſiones in poſterum, & quidquid inde ſequutū fuerit, nullius ſint roboris, vel momenti, commiſſionibus appellationū iam iudicibus pręſentatis, & exhibitis, in ſuo robore permanſuris, in quibus, latis ſuper eiſdē ſententiis, ſecundo, vel vlterius ab eis non liceat appellare; Appellantes verò, & appellationes, etiam ab interloquutoriis, & grauaminibus huiuſmodi, ſuo vel alterius nomine proſequentes, ſi ſuccubuerint, vltra expenſas, & damna, ad quæ reſarcienda de iure condemnatus compellitur, viginti florenorum auri pœna mulctentur.

Non

Non ſtetur commiſſioni poſt Concluſionem.

37 Item ſtatuit, & ordinauit,& quod in Commiſſionibus de iuſtitia, ſeu mandatis etiam Cōſiſtorialibus, per eum ſeu de eius mandato, vel authoritate, in cauſis, in quibus concluſum exiſtat,in poſterum concedendis,etiam ſi in eis de concluſione huiuſmodi implicitè, vel explicitè mentio facta fuerit, nihil cenſeatur eſſe conceſſum, niſi per conceſſionem Commiſſionis huiuſmodi derogetur expreſsē.

De literis Religioſorum expediendis.

38 Itē voluit,& ordinauit,quod ſi aliqui Religioſi petunt aliquod beneficium ad nutum amouibile, cum Clauſula, quod exinde pro ſolo nutu Abbatis, vel Superioris amoueri nō poſſint, literæ,quo ad ipſam clauſulam, nullatenus expediantur,niſi idem D.N. ponat in ſignatura,quod non poſſit amoueri,vel ad partem Clauſulam ipſam concedat.

De Clauſula ponenda in literi s permutationum beneficiorum.

39 Item committatur alicui beneficii reſignationis receptio, ponatur Clauſula, Attēte quoque prouideas,&c.& ſi ex cauſa permutationis reſignationes fiant, ponatur Clauſula. Quod neuter permutātium ius acquirat, niſi quilibet ipſorum ius habuerit in beneficio per ipſum reſignato.

De ſupplendis defectibus.

40 Voluit,quod ſi petatur ſuppleri defectus in genere,nullatenus literę deſuper concedantur,niſi in petitione deſuper huiuſmodi defectus exprimantur, vel, per,fiat vt petitur,ſupplicatio ſignata fuerit.

De derogatione Iuris patronatus.

41 Item voluit, quod ſuper quouis beneficio Eccleſiaſtico de iure patronatus laicorum,non expediantur literæ,niſi ponatur expreſse,quod tale beneficium tāto tempore vacauit, quod eius collatio ad Sedem Apoſtolicam legitimè eſt deuoluta, vel quia tempus patronis laicis ad præſentādum à iure præfixum lapſum exiſtat, aut ad id patronorum ipſorum accedat aſſenſus, & ſi per ipſum iuri patronatus huiuſmodi derogari contigerit, iuris patrouatus huiuſmodi mentio diſpoſitiuè,ac ſpecificè,& determinatè, non autem cōditionaliter fiet; & ſi illud ad aliquē Regem, Ducem, Marchionem, vel alium Principem pertineat, & de hoc in literis prouiſionis, vel mandati de prouidēdo de dicto beneficio ſimilis mentio facta non fuerit,non cenſeatur quomodolibet derogatum.

Digitized by Google

De Commendis.

42 Item voluit, quod nulli Seculari de Regulari, nec Religioſo de Seculari, beneficijs, commenda detur niſi in ſignatura, per clauſulam ad partem ſuper petitione commendæ huiuſmodi, de commenda ipſa mentio fiat.

De Reformationibus.

43 Item voluit, ſtatuit, & ordinauit, quod ſuper quibuſcumque reformationibus ſignatis ſuper impetrationibus quorumcumque beneficiorum vacãtium, vel certo modo vacaturorũ, in quibus petitur, quod literę ſuper prima data expediri poſſint ſi ex huiuſmodi expeditione ſub tali data cuiquã videatur poſſe fieri præiudicium, literæ huiuſmodi ſub ipſa prima data nullatenus expediantur, niſi reformationes huiuſmodi per fiat ſub prima data ſignatæ fuerint.

De conſenſu in reſignationibus, & penſionibus.

44 Item voluit, & ordinauit, quod ſuper reſignatione cuiuſcumque beneficij Eccleſiaſtici, ſeu ceſſione iuris in eo, quam in manibus ſuis, vel in Cancellaria Apoſtolica fieri contigerit, Apoſtolicæ literæ nullatenus expediantur, niſi reſignans vel cedens, ſi præſens in Romana Curia fuerit, perſonaliter, alioquin per procuratorem ſuum ad hoc ab eo ſpecialiter conſtitutum, expeditioni huiuſmodi in eadẽ Cancellaria expreſsè conſenſerit, & iurauerit, vt moris eſt, & vt ipſum reſignantem, ſeu cedentem pluries ſuper vno, & eodem beneficio in fauorem diuerſarũ perſonarum ſucceſſiuè conſentire cõtigerit, voluit Sanctitas ſua, quod primus conſenſus tenere debeat, & alij poſteriores conſenſus, ac literæ illorum prætextu, etiam ſub priori data, expeditæ, tempore, nullius ſint roboris, vel momenti, nec literæ reſeruationis, vel aſſignationis, etiam Motu proprio cuiuſuis penſionis annuæ ſuper alicuius beneficij fructibus expediri poſſint, niſi de conſenſu illius, qui penſionem perſoluere tunc habebit.

De ingreſſu Religionis.

45 Item non dentur literæ ſuper beneficijs vacaturis per ingreſſum Religionis niſi ille præceſſerit datam deſuper petitionis.

Non valeat impeditio facta per modum in Cancellaria exprimendum.

46 Item voluit, quod ſi petatur aliquod beneficium vacans per modum in Cãcellaria Apoſtolica exprimendum, talis impetratio non valeat, nec literæ deſuper expediantur.

De executione facienda.

47 Item voluit, ſtatuit, & ordinauit, quod quotieſcumque per ſignaturam ſuam vel de eius mandato factam, ſuper exequẽdis aliquibus cum adiectione proprij nominis, vel dignitatis cuiuſuis, iudex datur, literæ deſuper expediantur cum expreſſione, quod idem iudex executionem faciat per ſeipſum.

De

De diſpenſationibus in gradibus conſanguinitatis.

48 Voluit,quod in literis diſpenſationum ſuper aliquo gradu conſanguinitatis vel affinitatis,aut aliàs prohibito,ponatur Clauſula, Si mulier rapta nõ fuerit: Et ſi ſcienter,ponatur Clauſula addita in quaterno.

Super defectum nata lium.

49 Voluit,quod in diſpenſationibus ſuper defectu natalium,quod poſſint ſuccedere in bonis temporalibus,ponatur Clauſula,Quod non præiudicetur illis, ad quos ſucceſſio bonorum ab inteſtato pertinere debeat.

Super diſpenſationibus.

50 Item,quod per quamcumque ſignaturã in quauis gratia nullatenus diſpenſatio veniat,niſi dicta gratia totaliter effectum huiuſmodi diſpenſationis concernat,vel aliàs nihil conferat,aut operetur.

Nulli ſuffragetur diſpenſatio,niſi literis confectis.

51 Item, cum conceſſiones ſuper gratijs diſpenſationum quarumcumque quibuſuis per ipſum Dominum Noſtrum conceſſarum , vel concedendarum, per Regulas Cancellariæ Apoſtolicæ ſint prouidè limitatæ, licèt aliquando in priuationibus ſuper huiuſmodi cõceſſionibus oblatis multa ſint petita,ne quibus talium conceſſionum prętextu, id diſpenſatiue tenere,aut facere præſumat,ad quod conceſſiones huiuſmodi ſe non extendant,voluit idem D.N.quod nulla diſpenſatio cuiquam in iudicio,vel extra,ſuffragetur,antequam ſuper ea literę Apoſtolicę ſint confectę,

De Clauſulis ponendis in literis Indulgentiarum.

52 Item voluit, quod literis Indulgentiarũ ponatur, quod, ſi Eccleſię, vel cappelę,vel aliàs,aliqua Indulgẽtia fuerit per ipſum conceſſa, de qua inibi ſpecialis mentio facta non ſit;huiuſmodi literę ſint nullę.

De indulgentijs conceſſis ad inſtar.

53 Item voluit idem D. N. quod literę ſuper Indulgentijs non expediantur ad inſtar,niſi ſpecificentur.

De exprimendo valore Beneficiorum in impetrationibus.

54 Item voluit,quod in gratijs,quas quibuſuis perſonis,de beneficijs vacantib. ſeu certo modo vacaturis,fieri contigerit,illorum,& aliorum quorumcumque beneficiorum , quæ dictę perſonę tunc obtinuerit, ſeu de quibus ei fuerit prouiſum, vel conceſſum, aut mandatum prouideri, verus annuus valor per marchas argenti, aut Sterlingorũ,vel libras Turonen. paruorum, & ſeu florenos

auri, aut ducatos, vel vncias auri, ſeu aliam monetam ſecundũ communẽ æſtimationem exprimantur, niſi perſonæ prædictæ beneficia, quæ tũc obtinuerint, aut in quibus, vel ad quæ ius eis cõpetit, iuxta ipſarũ oblationes, aut aliàs dimittere teneantur: alioquin gratiæ prædictæ ſint nullæ, & idem ſeruetur in gratijs, quas à Sãctitate ſua Motu proprio emanare cõtigerit, quo ad beneficia tamen de quibus per Sanctitatem ſuam pro tempore prouidetur, ſeu prouideri mandatur, aut aliàs diſponitur, ac literis per quas pro tẽpore ad Eccleſiarum Parochialium, & Cathedralium, ac Monaſteriorum regimina promotis conceditur, vt Monaſteria, & alia beneficia Eccleſiaſtica Secularia, & Regularia per eos obtenta, & in quibus, & ad quæ ius eis competit, retinere poſſint.

De Clauſulis in beneficijs vacantibus ponendis.

55 Voluit, & ordinauit, quod quando prouidet, ſeu mandat prouideri alicui de beneficio eccleſiaſtico vacante tunc dari poterunt Clauſulæ ſi petantur, etiam ſi illud quouis modo, &c. ſeu per Cõſtitutionem Execrabilis vacet, ac ſpecialiter reſeruatum, inter aliquos litigioſum ſit, & eius collatio deuoluta fuerit, & ſi pro collitigãte, vel ſubrogationem, aut ſi neutri vel ſi nulli, &c. petente, ſi tunc lis ſpecificè exprimatur. Nec detur aliqua generalis reſeruatio diſpoſitiuè, niſi deſuper in conceſſione ſpecialis, & expreſſa, ac purè, & nõ ſub conditione, mẽtio fiat, & tunc reliquæ reſeruationes ibi cõtentæ veniant. Si verò nempe expeditionis inde literarum generalis reſeruatio huiuſmodi probari non poſſit, aut in nouis prouiſionibus, ſeu pro colliigantibus, ſi neutri, vel ſi nulli, &c. ſit expreſſum, quod ab aliquibus aſſeritur, illum cuius beneficium conceditur, collectorem, vel vnicum ſubcollectorem, abbreuiatorem, vel familiarem, Notariũ, aut dictæ Sedis officialem fuiſſe, clauſula ponatur, etiam ſi dictum beneficium ex eo, quod talis collector, vel vnicus ſubcollector, abbreuiator, vel familiaris, Notarius, aut dictæ Sedis officialis fuit, diſpoſitioni Apoſtolicæ generaliter reſeruatum exiſtat, dummodo non ſit in eo alicui ſpecialiter ius quæſitum in reliquis verò nulla clauſula detur, vnde reſeruatio generalis elici poſſit, niſi deſuper ſignatura per duplex. Fiat ſignata ſit, aut reſeruatio, vel aliàs ſpecialiter habeatur.

De expreſſione qualitatum Beneficiorum in impetrationibus.

56 Item voluit, quod ſuper beneficijs Eccleſiaſticis, de qualitatibus illorum videlicet, an dignitates, perſonatus, vel officia ſint, eiſq. immineat cura animarum, & ad illa conſueuerint, qui per electionem aſſumi, mentio fiat, aliàs gratię deſuper factæ ſint nullæ, & ſi qualitates huiuſmodi affirmatiuè, vel conditionaliter non exprimantur, negatiua expreſsè deſuper fiat in beneficijs, quæ tales qualitates, vel ex eis aliquas conſueuerint habere.

De beneficijs vacantibus per contractum matrimonij.

57 Item, ſi reſeruetur beneficium per contractum matrimonij, non dentur alij modi vacationũ de futuro, nec cenſeatur beneficium reſeruatum ſpecialiter, vel affectum, niſi ſequatur matrimonium, ſed in beneficijs per promotionem,

aut

aut ingreſſum Religionis, vel aſſecutionem, vacaturis, ponatur Clauſula, etiam ſi non petatur. Cum beneficia huiuſmodi præmiſſo, vel aliàs quouis modo, &c. præterquam per obitum obtinentis, vacare contigerit, etiamſi vacent.

De Clauſulis ponendis in literis Religioſorum.

58 Item voluit, quod ſi petatur aliquem in Religioſum recipi, & ſibi de quouis beneficio eccleſiaſtico prouideri per ſimplicem ſignaturã Fiat, receptio huiuſmodi dũtaxat detur adiecto ſi petens idoneus ſit, aut aliud Canonicũ non obſiſtat, & exprimatur, ſi certus numerus Regularium ſit ibidem, cui etiam non derogetur niſi expreſſe cõcedatur; & ſi numerus iſte nõ exiſtat, ponatur. Dummodò receptionis locus huiuſmodi nimium propterea nõ grauetur. poſſintq. executores prouiſionis huiuſmodi, ad receptionẽ emiſſionis profeſſionis, non expectato probationis anno procedere.

De tranſlatione Religioſorum.

59 Item ſi Regularis petat ſibi de beneficio ab aliquo Monaſterio, vel alio Regulari loco dependente, prouideri, & appareat ex petitione huiuſmodi, quod alterius Monaſterij, vel loci religioſus ſit, licèt ibi tranſlatio non petatur, nihilominus illa veniat.

De Clauſula, ſi eſt ita.

60 Item; quod in literis ſuper beneficijs, per conſtitutionem Execrabilis, vacantibus, ponatur Clauſula, ſi eſt ita, ſimiliter de quibuſcũque narratis informationem facti requirentibus.

Petenti prouideri de vacaturo, dentur literæ de vacanti.

61 Item petenti ſibi prouideri de vacaturo, dentur literæ de vacanti, prout expedierit impetranti.

Reuocatio decimarum, & aliarum impoſitionum.

62 Item reuocauit quaſcumque decimarum, ſubſidiorũ, vigeſimę, & aliorum onerum impoſitiones, quæ à prædictis Clemente VIII. Leone XI. prædeceſſoribus ſuis, ex quauis cauſa, etiam in ſubſidium expeditionis contra Turcas, & Orthodoxæ fidei hoſtes, emanarunt, & quaſcumque facultates ſuper decimarum, vigeſimæ & onerum huiuſmodi exactione, quibuſuis fructuum, prouentuum Camerę Apoſtolicæ debitorum collectorib. Apoſtolicæ Sedis Nuncijs, ab eiſdẽ prædeceſſoribus conceſſas. Suſpendit quoque ad ſuæ Sanctitatis, & Sedis Apoſtolicæ beneplacitum, quaſcumque plenarias Indulgẽtias, ab eiſdem prædeceſſoribus ex quauis cauſa, etiam expeditionis huiuſmodi, conceſſas, ſi quæ per Nuncios, vel Quæſtores deferebantur. Necnon deputandi, & eligendi confeſſores, qui plenariè abſoluant, & alia faciant earundem Indulgẽtiarum ſuſpenſarum effectum, reliquaſq. facultates ipſas Indulgentias quomodolibet concernentes, præterquam quo ad ea, in quibus Indulgentiæ, & facultates in aliqua ſui parte ſint ſortitæ effectum, ita vt illis, qui implentes iniunctæ

eis in literis Indulgentiarum huiuſmodi,iam conſequuti ſunt facultatem eli-
gendi confeſſores,qui abſoluant eos plenariè in mortis articulo per huiuſmo-
di ſuſpenſionem non præiudicetur, quin facultate ipſa vti poſſint in futurum,
decreuit quoque irritum,& inane, quidquid facultatem reuocatarum earun-
dem prætextu,in poſterum contigerit attentari.

Reuocatio facultatum percipiendi pretium officiorum.

63 Item reuocauit,caſſauit,& annullauit,ac irritas declarauit,quaſcumque fa-
cultates percipiendi pretium Officiorum Romanæ Curiæ pro tempore vacan-
tium,in toto vel in parte,ac quaſuis cõceſſiones,& collationes,aliaſq. diſpoſi-
tiones,per fel.rec. Innocentium Papam Nonũ,prædeceſſorem ſuum,de dictis
officijs,etiam ex die collationum,conceſſionum,& diſpoſitionum earundẽ in
antea vacaturis,in fauorem quarumcumque perſonarũ,Eccleſiarum, Mona-
ſteriorũ,Piorum locorum,Collegiorum,ſeu eorũ menſarum,etiam perpetuò,
etiam in vim contractus,& ex titulo oneroſo,& ſub alia quauis verborum for-
ma, quam,& præmiſſorum tenores pro expreſſis haberi voluit, cõceſſas,& fa-
ctas quo ad officia,quæ poſt obitum ipſius prædeceſſoris vacarunt,& in poſte-
rum quomodolibet vacabunt.

Item reuocauit,caſſauit,& annullauit,ac irritas declarauit quaſcũque Infeu-
dationes,Inueſtituras,Gratias,& Conceſſiones quoquomodo, etiã in emphy-
teuſim ad tempus,ſeu in perpetuum,etiã Motu proprio,& de plenitudine po-
teſtatis,ac cum quibuſuis derogatoriarũ derogatorijs,(extra tamen Conſiſto-
rium,& ſine S.R.E.Cardinalium conſilio,& conſenſu) à die Cõſtitutionis fel.
rec. Pij Papæ V.prędeceſſoris ſui,ſuper prohibitiones alienandi, & infeudan-
di,Ciuitates,& loca S.R.E. ſed data Romæ apud Sanctũ Petrũ, Anno Incar-
nationis Dominicæ milleſimo,quingenteſimo,ſexageſimo ſexto, Quarto Cal.
Aprilis,Pontificatus ſui Anno ſecundo,vſque in præſentem diem,per quoſcũ-
que Romanos Pontifices ſuos prædeceſſores,aut mandato,vel authoritate eo-
rum,quomodocumque,ac qualitercumque,& quouis colore factas, & cõceſ-
ſas,de Ciuitatibus,Terris,Opidis,Caſtris,Arcibus, & Locis S.R.E. & Sanctæ
Sedi Apoſtolicæ tam mediatè, quam immediatè ſubiectis, tunc videlicet, de
tempore dictarum Infeudationum,Inueſtiturarum,Gratiarum, & Cõceſſio-
num,nondum deuolutis;Necnon quaſcumque prorogationes,& extenſiones
quarumcumque Infeudationum,Inueſtiturarum,Gratiarum, Conceſſionum
de dictis Ciuitatibus,Terris,Opidis,Caſtris,Arcibus,& Locis,tũc videlicet,de
tempore dictarum prorogationum,& extenſionum,nondum finitarum, qui-
buſuis perſonis cuiuſcumque gradus,ſtatus,& conditionis,ac pręeminentiæ ẽt
ſi Imperiali,Regali,Ducali, aut alia quauis præfulgeant dignitate, etiã in vim
contractus, & ex quocumque titulo etiam oneroſo, & per quaſcumque, tam
ſub plumbo, quam in forma Breuis ſub Anulo Piſcatoris, aut etiam quomo-
documque, & qualitercumque expeditas literas, ac ſub quauis verborum for-
ma,quam,& præmiſſorum omnium tenores Sanctitas ſua pro expreſſis habe-
ri voluit latiſſimè extenden.

Quod

Digitized by Google

Quod fructus in tertia parte augeri poſſint vigore Clauſula.

64 Item, cum nonnulli in impetrationibus beneficiorum Eccleſiaſticorum pro tẽpore vacantium, & certo modo vacaturorum, aſſerẽdo illorum fructus, &c. certum per eos expreſſum annuum valorem non excedere, & nonnunquam obtineant à Sanctitate ſua, vt huiuſmodi valorem annuum augere poſſint, vt verius poſſit in confectione literarum ſuper huiuſmodi impetrationibus ſumma, ac valor ipſe annuus exprimi, aliter deſuper non ſpecificato, ne de virtute huiuſmodi conceſſionis in poſterum hæſitari contingat, declarauit prætextu conceſſionis huiuſmodi, valorem ipſum vſque ad tertiam partem valoris expreſſi, & in prima, quæ deſuper fiat literarum expeditione, dumtaxat, augeri poſſe, & eas, quas literis iam expeditis cum expreſſione valoris ſpecificati, aut non integro augmento prędicto, denuo deſuper expediri cõtigerit, literas cum aliquo augmento valoris huiuſmodi, nullius eſſe roboris, vel momenti, etiam ſi Motu proprio beneficiales gratiæ, diſpoſitiones quæcumque à Sanctitate ſua emanarent.

De inſordeſcentibus.

65 Itẽ, ne perſonis, pro quibus literæ ſuæ Sanctitatis emanabunt, ob generalem abſolutionem à cenſuris Eccleſiaſticis, quibus ligati forent ad eorum effectum indifferenter concedi, & in literis Apoſtolicis apponi ſolita, præſtetur occaſio cenſuras ipſas vilipendẽdi, & inſordeſcendi in illis, ſtatuit, & ordinauit, huiuſmodi abſolutionem, & Clauſulam in literis, quas in futurum cum illa concedi continget, non ſuffragari non parentibus rei iudicatæ, incendiarijs, violatoribus Eccleſiarum, falſificatoribus, & falſificari procurantibus literas, & ſupplicationes Apoſtolicas, & illis vtentibus receptatoribus, & fautoribus eorum, ac res veritas ad infideles deferentibus, violatoribus Eccleſiaſticæ libertatis, via facti, auſu temerario, Apoſtolicis mandatis nõ obtemperantibus, & Nuncios, vel executores, Apoſtolicæ Sedis, & eius Officialium, eis commiſſa exequentes impedientibus, qui propter præmiſſa, vel aliquod eorum excommunicati à iure, vel ab homine, per quatuor menſes, ſcienter excõmunicationis ſententiam huiuſmodi ſuſtinuerint, & generaliter quibuſcumque alijs, qui cenſuris aliquibus, etiam aliàs quã vt præfertur, quomodolibet ligati, in illis per annum continuum inſorduerint.

Officiales nihil exigant vltrà debitum.

66 Item, idem Dominus Noſter exactionibus quas Sanctitas ſua, nõ ſine diſplicentia, plerũque fieri intellexit per officiales Romanæ Curiæ, qui conſtitutis ſibi emolumentis pro exercitio Officiorũ, quæ obtinẽt, non cõtenti, vltrà à proſequentibus negotiorum quorundã expeditionem in eadem, exigere nõ verẽtur, obuiare volens, diſtrictè percipiẽdo inhibuit omnibus, & ſingulis, quæuis officia in eadẽ Curia obtinentibus, ne de cetero quidquã, prætextu Officiorũ, quæ obtinẽt quouis colore, etiam celerioris expeditionis, vltra emolumẽta huiuſmodi, exigere, ſeu ad hunc effectum expeditionem eorum, quæ eis incumbunt, malitioſè differre, ſub excommunicationis, & præter illam, ſuſpenſionis

à per-

Digitized by Google

à perceptione emolumentorum huiuſmodi pro prima ad ſemeſtres, & pro ſecunda ad annũ, & pro tertia vicibus, & quibus ſic exceſſerint, priuationis Officiorum, per eos obtétorum, in quib. ſic exceſſerint, pęnis. Ac voluit, quod Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Vicecancellarius, & Camerarius, & excedentes ipſos, reſpectiuè prout eis ſubſunt, per ſubtractionem emolumentorũ eorundem ac aliàs, vt præmittitur, compellant ab huiuſmodi illicitis exactionib. abſtinere, & contra eos, per prædictas pęnas, & aliàs, prout melius expedire viderint, procedãt.

Quod Cardinales non comprehendantur ſub Regulis faciendis.

67 Item cum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales ipſi Sanctiſſimo Domino Noſtro aſſiſtant, ac propterea debeant ſpecialibus prærogatiuis, & priuilegiis gaudere, idem D. Noſter ſtatuit, & ordinauit, decreuit, & declarauit, quod in quibuſcumque Cõſtitutionibus, & Regulis per Sanctitatẽ ſuam in poſterum, poſt hãc primam editionem, & ſuarum Conſtitutionum, & regularum publicationem, faciendis, non includantur ipſi Cardinales, niſi illæ eorundem Cardinalium fauorem concernant, vel ipſæ Conſtitutiones edendę, de eorundem Cardinalium, vel maioris partis eorum conſilio, editæ fuerint.

De poteſtate Illuſtriſſimi Domini Vicecancellarij, & Cancellariam Regentis.

68 Primo, quod poſſit committere abſolutionem illorum qui ignorãter in ſupplicationibus, vel in literis Apoſtolicis, aliquid ſcriberent, corrigerent, vel delerent.

Item, quod poſſit corrigere nomina, & cognomina perſonarum, nõ tamen eorum, quibus gratiæ, & conceſſiones fiunt, ac beneficiorum, dum tamen de corpore conſtet.

Item, quod poſſit omnes cauſas beneficiales, etiam nõ deuolutas, committere in Curia, cum poteſtate citandi ad partes.

Item, quod proceſſus Apoſtolica authoritate decretos, aggrauare poſſit cum inuocatione brachij ſecularis, & ſententias executioni demandari facere contra intruſos, & intrudendos, per literas Apoſtolicas deſuper conficiendas, & non aliàs.

Super regulis Cancellariæ vltra gl. ſcripſerunt Rebuff. Gomeſius. & Mandoſius.

Item, quod poſſit ſignare ſupplicationes, manibus duorum Referendariorũ, ſignatas, & de beneficiis Eccleſiaſticis, Secularibus, & Regularibus, diſpoſitioni Apoſtolicæ generaliter non reſeruatis, quorum cuiuslibet valor centum florenorum auri de Camera, vel totidem librarum Turonen. paruorũ, ſeu totidem in alia moneta ſecundum cõmunem æſtimationem, valorem annuum non excedat.

Item, quod poſſit ſignare ſupplicationes etiam duorum Referendariorum manibus ſignatas, de nouis prouiſionibus. Si neutri, & ſubrogationibus pro colliriganubus, in quibus non detur Clauſula generalem reſeruationem importans.

Item, quod poſſit ad ordines ſuſcipiendos arctatis, prorogare terminos de dictis ſuſcipiendis ordinibus, vſque ad proxima tunc à iure ſtatuta tempora, in quibus ſic arctati, ſucceſſiue ad ipſos ordines promoueantur.

Placet publicentur, & deſcribantur.

Lectæ

Lectæ,& publicatæ fuerunt ſupradictæ Regulæ,Ordinationes,& Conſtitutiones,Romæ in Cācellaria Apoſtolica, Anno Incarnationis Dominicæ,Milleſimo ſexcenteſimo quinto,die vigeſima prima menſis Maij,Pōtificatus præ-libati Sanctiſſimi D.N.Anno Primo.

Claudius Ciecolinus Apoſtolicæ Cancellariæ Cuſtos.

RESIDENTIA.

PRAETER Summiſtas, ſciendum eſt, quod contra obligatos reſidere, & non reſidentes, attenditur diſpoſitio Sacrorum Canonum, vt in tit. de cler. nō reſiden.& Conc. Trid.ſeſſ.6.de refor.c.1.& 2.& ſeſſ.23.de refor.c.1.ac ſeſſ. 24.de refor.generali.c.12.Pius V.ſuper reſidētia facięda in Parochialibus per obtinentes eas,Canonicatus,aut dignitates,ſeu aliud beneficium Conſtitutionem edidit Rom.publicatam die 15.Iunij,1568.fol.1021.in Bull.incip.

Cupientes pro noſtri paſtoralis officij munere Chriſti fidelium animarū ſaluti,quātum cū Deo poſſumus ſalubriter conſulere, & Parochialibus Eccleſijs ab earum Parochis prout tenentur,in diuinis debitè,& laudabiliter deſeruiri, inhærendo etiam decretis Sacri Cōcilij Tridentini,Motu proprio,& ex mera deliberatione, certaq. ſcientia noſtra, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine hac noſtra perpetuò valitura Cōſtitutione, omnes, & ſingulos Rectores parochialium Eccleſiarum cuiuſcumque dignitatis,ſtatus,gradus,ordinis,cōditionis,& præeminētiæ fuerint,in quibuſcumque Regnis,Prouinciis,Ciuitatibus, Diœceſibus,ac alijs Chriſtiani Orbis partibus conſiſtentes,qui Parochialē Eccleſiam,ac Canonicatum, aut dignitatum, etiā poſt Pōtificalem maiorem, ſeu Collegiatis Eccleſijs,ſeu aliud quodcumque beneficium Eccleſiaſticū, ēt quarumcūque diſpenſationū à Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris,ſeu principalem in quibuſuis,Patriachalibus,aut Metropolitanis,vel Cathedr. ſeu etiam à nobis hactenus quomodolibet impetratarū,ac literarum Apoſtolicarum deſuper expeditarum titulo,quas omnes hac præſenti Cōſtitutione abolemus,& reuocamus, ſeu quocūque alio prætextu obtinent, cū prima, & præcipua debeat eſſe cura animarum,eos ad reſidendū in Eccleſia Parochiali,& ibi in diuinis deſeruiendum debitoq. eorum officio fungendum omninò teneri, & obligatos eſſe,ac ad id per Epiſcopos, & aliorum locorū ordinarios ē tanquā Apoſtolicæ Sedis Delegatos,ſub ſententiis,& cenſuris Eccleſiaſticis,ac pecuniariis,arbitrio eorum declarandis, ac etiam priuationis dictarū Parochialium, & aliorū quorumcumque beneficiorum pœnis quacumque appellatione remota,cogi,& cōpelli poſſe,& debere authoritate Apoſtolica tenore præſentium ſtatuimus,præcipimus,& ordinamus. Eos tamen ſi reſidentes in Eccleſiis parochialibus omnes, & ſingulos fructus,redditus, & prouentus, etiā canonicatus ſui,vel dignitatis,ſeu alterius cuiuſcūque beneficii,exceptis dūtaxat quotidianis diſtributionibus,& aliis, quæ ex iuſta cauſa abſentes percipere nō ſolēt lucrari volumus. Sicque per quoſcumque iudices,&c. Non obſtantibus,&c. Pij V.

Hæc conſtitutio loquitur de habentibus Parochialem, & Canonicatum ex diſpenſatione, aliter tamen eſſet, ſi dignitati, vel præbendæ parochialis ſit annexa,c.extirpandæ,§.qui verò, de præb.& c.ſuper eo, eod.tit.lib.6. & quid ſi tunc animarum curæ incumbere voluerit, vide Conc. Trid. ſeſſ. 22. de refor.c. 3.verſ.quod ſi alicui.

Quod

Quod aũt Communis opinio aſſerit Clericis abſentibus ex quauis cauſa iuſta deberi quidem fructus eccleſiaſticos, quia cenſentur vt præſentes, c.de cetero, &c. ad audientiam, de cler. non reſid. c.1. eod. tit. lib.6. non aũt diſtributiones quotidianas, quæ non dantur niſi intereſſentibus horis Canonicis, & diuinis officijs, vt d.c.1. & c.cum non deceat, de elect. in 6. & c.licet, de præb. Hoc quidem ſanè intelligendum eſt, vt locum habeat in diſtributionib. propriis, & veris, quæ actu diſtribuuntur intereſſentibus; Aliæ enim, quæ non actu diſtribuuntur, ſed in fine anni, non dicũtur propriè diſtributiones: & in his nõ procedunt iura diſponentia priuilegiatis non deberi diſtributiones, gl. verbo, perceperint, d.c.1. de cler. non reſid. lib.6. & ibi Domin. Gemin. in §. qui verò, & in c.licet, de præben. verſ. diſtributiones enim propriè, Extrau. Ioan. XXII. Cum nonnullæ Eccleſiaſticæ, Calder. conſ.21. de præb. & in conſ.1. de cler. non reſid. Abb. in d.c.licet, & in c.olim, de verb. ſigni. optimè declarat Card. Pariſ. in cõſ. 32. vol.4. Itaque clericus abſens ab Eccleſia ſua, vt literis operã nauaret in aliquo publico ſtudio, vel Academia bonarum Artium, Iuris Diuini, & humani, ad maiorem Eccleſiæ vtilitatem, poteſt tuta conſcientia percipere illas diſtributiones impropriè dictas, quæ menſa communis, ſeu groſſa dicitur, nẽpè cenſus, & fructus ſeu decimas, vel alios redditus decimarũ loco aſſignatos Eccleſiæ, qui in fine anni diſtribuuntur clericis, & ei de iure debentur ex iuſta cauſa abſenti, non autem mortuaria, ceterave emolumenta in dies obuenientia, quę intereſſentibus tantum pro labore diſtribuuntur dietim.

ADDITIO. Iuxta præfatam doctrinam conſuluerũt etiam Felin. in conſil. 18. loquens in Canonico abſente ex cauſa ſtudij, & Rebuff. in conſ. 134. num. 3. loquens in Canonico abſente commorante in ſeruitio Epiſcopi, ſcilicet quod fructus, qui computantur inter groſſos, & ſingulis annis percipiuntur nomine Capituli per eius miniſtrum, & in communi ponuntur, ac poſtea in fine anni ſecundum numerum Canonicorũ diuiduntur in portiones, prædictis ex iuſta cauſa abſentibus debeãtur, idq. comprobatur tum authoritate gloſſæ notab. in Extrauag. vnica, in verſ. in totum ſub tit. Ne ſede vac. inter Com. quam ſequitur Rota diuerſ. deciſ. 33. ſub nu. 5. par. 1. & Hieròn. Gonzalez in Comm. ad 8. regulam Cancel. §. 7. præm. n. 205. dicentis diſtributiones quotidianas propriè eſſe, quæ actu diſtribuuntur, & non aliàs, iũ ratione, nam in pluribus eccleſiis Cathedralibus, & Collegiatis, ſunt Canonicatus nõ habentes prębẽdas diſtinctas, alioſve fructus præter memoratas diſtributiones, in quibus dumtaxat Canonicatuum redditus conſiſtunt, & tunc huiuſmodi diſtributiones dicuntur efficere præbendam, eiuſq. loco ſuccedunt, ac fructuum nomine veniunt, optimè Philip. Prob. alios citans, in addit. ad Ioan. Monach. in c. vnico nu. 60. de cler. non reſid. in 6. & Tiber. Decian. in proprijs terminis, in conſ. 43. nu. 14. vol. 1. quas ſi nõ poſſent abſentes ex cauſa ſtudij conſequi, eorum priuilegium redderetur inutile, & ſine effectu, nihilq. eis prodeſſet, quod eſt inconueniens, arg. text. in c. in his, de priuil. & in capitulo ſi Papa, eod. titulo lib. 6. Rebuf. in Praxi, titulo de differ. inter priuileg. & reſcript. num. 11. & in ſpecie tradunt Horat. Lucius in tract. de priuil. ſcholar. priuil. 98. limit. 1. ac Gregor. Toloſ. Inſtit. nou. rei benef. c. 7. ſub nu. 12. Et quamuis Alexãder Moneta in tract. de diſtribut. quot. par. 2. q. 10. num. 24. & infra in hoc quodammodo aliter ſentire videatur, ego tamen id habeo pro abſoluto, fertur etiam Sac. Conc. Trid. Congregationem illud declarare, in eum qui ſequitur modum, videlicet. Congregatio cenſuit Canonicum abſentem ſtudiorum cauſa, percipere quidem fructus præbendæ, non autem diſtributiones quotidianas; quod ſi in huiuſmodi diſtributionibus

bus

bus omnes Capituli redditus conſiſtant, percipere etiam diſtributiones dempta tertia parte, quæ inſeruientibus accreſcit, nullo autẽ caſu debere ipſum Canonicum percipere diſtributiones, Miſſis, aut defunctorum anniuerſarijs applicatas. Eadem Sacra Cõgreg. declarans, c. 3. Conc. Trid. ſeſſ. 21. de ref. (referente Gonzalez in præcit. §. 7. n. 79. cenſuit dicens ſic Abſentia cauſa ſtudiorum, etiam obtẽta a Sede Apoſtolica, non excuſat ab amiſſione iſtius tertiæ partis detractæ, ſicut nec excuſat ab amiſſione ceterarum diſtribuſionum quotidianarum: quæ ne præcedenti declarationi aduerſetur, in hunc ſenſum accipienda eſt. Et de Canonico Sacræ Scripturæ Lectore in qualibet eccleſia iux formam c. 1. Conc. Trid. ſeſſ. 5. de ref. habendo, idem Doctor. nu. 180. ſubnectit eiuſdem Sac. Congregationis declarationem ſub his verbis: Idem cenſendũ eſt de docentibus in Eccleſiis qui quamuis à ſeruitio chori abſentes eſſent, poſſunt percipere fructus ſuorum Canonicatuum exceptis quotidianis diſtributionibus, ſed ex gratia, diebus, quibus legũt habẽdi ſunt ſicut præſentes in choro, & inſeruientes non modo illis horis, vt ſi mane legunt pro horis matutinis, & Miſſa ſolemni, ſed etiam pro toto die, vt declarauit S. D. N. Greg. XIII. Et licet D. de Graſſ. in deciſ. 12. ſub tit. de præb. & deciſ. vn. num. 8. ſub tit. de cler. non reſid. voluerit, quod diſtributiones quotidianæ etiam dicantur, quamuis ſolutio ſemel tantum certo tempore fiat, non autem in dies ſingulos, vel horas, quando tamen in ſolutione habetur reſpectus ad ſeruitium ſingularum horarum Canonicarum, Cui dicto annuit etiam Mandoſ. de ſignat. grat. tit. Penſiones, verſ. Diſtributiones quotidianæ, & in conſ. 13. num. 3. illud intelligendum eſt, vt ſint tales improprie ſumptæ ſecundum diſtinctionem à D. Authore præhabitam. Accedit præterea iuxta eoſdem terminos fuiſſe per Dominos de Rota in vna Salamantina Canonicatus, & præben. concluſum teſte Caputaquẽſ. deciſ. 29. par. 2. nempe quod in condemnatione fructuum perceptorum per iudicẽ facta, licèt non comprehendantur diſtributiones quotidianæ, quæ dantur intereſſentibus, qualibet hora pro ſeruitio perſonali, illa verò, quæ fiunt in fine anni pro ſeruitio facto etiam vnius diei debeantur, & in ſententiam veniant: quod vltimum ſcilicet An Canonicus in lite, quam ſuper Canonicatu patiebatur, ſuccumbens, cõdemnatus ad relaxandos fructus colitiganti à die mota litis, dicta condemnatio ſe extendat ad diſtributiones quotidianas, tangit etiam Alex. Mon. in præalleg. tract. par. 1. q. 5. nu. 16. & diſertè explicat Gonzalez loco ſuperius indicato nu. 155. & infra.

Verum reuocatur in dubium, an vt Canonicus ex cauſa ſtudij abſens poſſit legitimè fructus percipere ſit neceſſaria licentia ſui Epiſcopi. Reſpondeo, quod receptior ſententia ſe habet in negatiuam partem, quam etiam tenet Nauar. in Man. cap. 25. num. 121. immò quod de conſuetudine fere vniuerſali huiuſmodi licentia non petatur, nec requiratur, poſt Pan. in cap. tua, ſub num. 5. de cler. non reſid. affirmans Rebuff. in Praxi, titulo de diſpenſ. de non reſid. num. 25. Mandoſ. de ſignat. grat. verbo, Indultum percipiendi fructus, &c. & greg. Toloſ. loco præalleg. ſub numero 10. & ratio eſt: quia ius eam concedit, in cap. fin. de magiſtr. Conc. Trid ſeſſ. 5. de ref. cap. 1. finali, & fruſtra precib. impetratur, quod iure Communi conceditur, in l. 1. C. de theſaur. lib. 10. Limitatur vt Epiſcopi licentia requiratur, quando conferret ſe ad profitendum alias ſcientias, præter illas Sacræ Theologię, vel iuris Pontificij; niſi in contrarium vigeret conſuetudo Nau. loco cit. Lopez. ad Diaz in pract. Canon. crim. cap. 52.

Prædictam Concluſionem, videlicet, non requiri Epiſcopi licentiam, & cõſenſum propter abſentiã cauſa ſtudij, intellige ad effectum lucrifaciendi fructus, ſecus tamen quoad diſceſſum, ſeu ſe abſentandum ab eccleſia, tum ne proprius prælatus contemni videatur, tum etiam, quia ipſe Epiſcopus cognoſcere, & diiudicare habet, an abſentia,

ſentia, ſit pro cauſa ſtudij, quãto tẽpore duratura, & ad quam ſcientiam adiſpiſcendam, quis etiam tamquam ſuperior licentiandi arbitrari debet, an ſit habilis ſiue aptus ad diſcendum, ne illi ingenium, & natura repugnent, ac reſiſtant, aut in loco ad quem ſe transferre deſtinauerit, legatur, & vigeat generale ſtudium, ad text. in c. 3. vbi Doct. de priuil. in 6. an minus cõpetens ſtudiorum exercitium c. tuæ, de cler. non reſid. Item Epiſcopus attendere debet qualitatem ſtatus ipſius Eccleſiæ ne propter talem diſceſſum graue detrimentum patiatur in cultu diuino ex miniſtrorum defectu, arg. tex. in cap. pen. de cler. non reſid. Pan. in d. cap. tua, ſub num. 5. & Alex. Mon. in practic. tract. part. 2. q. 14. ſub nu. 27. quam licentiam ſi ſine cauſa proprius Prælatus concedere denegaret, tunc poteſt haberi recurſus ad Superiorem, vt eam compellat ad illam dandam. idem Pan. in c. relatum, num. 6. & in eod. c. tua num. 3. vbi etiam Card. Zab. q. 4. de cler. non reſid.

Et quoniam hæc conceſſio eſt limitata ad certum tempus ſcilicet ad quinquẽnium & non vltra, d. c. fin. non otioſè dubitatur, quid ſi dictum tempus ab Epiſcopo prorogetur. Reſpondeo quod hæc Epiſcopi licentia nihil operatur vti a ſanè Sacra cenſuit, Congregatio his verbis, videlicet; Licentia, vt quis abeſſe poſſit cauſa ſtudij à ſeruitio ſuæ Eccleſiæ, vel ſui Canonicatus non ſuffragatur vltra quinquennium impetrata à die, quo cœpit ſtudere, quam declarationem refer. Lopez vbi ſupra, & Rodriq in Sum. part. 2. cap. 38. Nũ autem Canonici, vt prædicto indulto percipiendi fructus in abſentia gaudeant, poſſint eodem tempore in ſtudio eſſe vltra duos ex eodem collegio videndi ſunt Hoſt. Panor. & alij in cap. ad audientiam de cler. non reſid. quib. adde Horat. Lucium d. priuil. 98. limit. 2.

Prædicta amplia, vt in tãtum ſit priuilegiata, ac prærogatiua digna abſentia ratione ſtudiorum ſuſcepta, quod in hoc caſu non tenetur Canonicus loco ſui Vicarium, ſeu ſubſtitutum relinquere, tum quia defectus ipſius abſentis poteſt ſuppleri per alios de Capitulo: tum quia contingere poſſet, quod detracta portione ſubſtituti, nihil ſibi remaneret. Panor. in cap. licet num. 9. de præb. Nec omninò Eccleſiæ dicitur non ſeruire, (inquit Oldr. conſ. 220. numer. 3.) qui proficiendo in ſtudio literarum parat ſe vt ipſi, immò & Vniuerſali Eccleſiæ poſſit exiſtere fructuoſus, arg. text. in cap. cum ex eo, de elect. in 6.

Limita, vt non ſufficiat Canonico ad hoc, vt huius priuilegij commodo potiri poſſit in ſtudio morari, & ſcholas ingredi, qui re ipſa non proficeret, operamq. daret, vt addiſceret, ſed otioſè viueret; ita ſentire videtur Abbat. in d. cap. fin. nu. 6. & Felin. ſub n. 3. & in ſpecie Alber. de Roſate, loquẽtes contra eos, qui vadunt ad ſtudium non cauſa ſtudendi, ſed vt habeãt fructus beneficiorum, ſine labore reſidentiæ, in l. & qui data opera. ſub num. 1. ff. ex quib. cauſ. maior. & c. Sfortia Oddo, in tract. de reſtit. in integr. par. 1. q. 7. art. 14. nu. 131.

Item limitat in Parochis, qui hodie poſt Conc. Trid. Seſſ. 23. de ref. cap. 1. §. eadem omninò, non poſſunt ſtudiorum cauſa abſentiam facere, nec Ordinarij talem licentiam eis concedere, vt declarauit Sacra eiuſdem Conc. Congregatio relata per Hieron. Gonzalez, in Comment. ad 8 reg. Canc. gl. 6. num. 351. ſic dicens Obtinentibus Parochiales Eccleſias poſt Conc. Trid. ſtudendi licentia, ac in abſentia ſtudiorum cauſa fructus percipiendi, non datur. Et poteſt eſſe ratio ſecundum præſ. Doct. nam cum hodie parochiales Eccleſiæ prouideantur per cõcurſus, præſupponitur quod ille, qui tamquam idoneior Parochialem eccleſiam per concurſum alios ſuperãdo, aſſecutus fuerit, iam prius ita ſtuduerit, quod ſtudiorum cauſa abeſſe neceſſe non ſit, & ideo ceſſat occaſio abſentiæ ne ſub hoc prætextu ſeruitium defraudetur. Hinc Pius IV. quadam ſua Conſtitut. Romæ in Cancellaria Apoſt. publicata, die 24. Nouembris. 1564.

Digitized by Google

1564. fol. 831. in Bullario declarauit, quod diſpenſationes de non reſidendo, & beneficiorum fructibus percipiendo, ratione ſtudij non valeant ſine conſenſu Ordinariorum, vt ſequitur.

Sanctiſſimus in Chriſto Pater, & Dominus noſter D. Pius diuina prouidētia Papa IV. ad cuius aures nuper peruenit, nonnullos curata, vel alios ſacros ordines, aut perſonalē reſidentiam requirentia beneficia obtinentes, ſub prętextu, quod literis operam dare cupiebant, poſt confirmationem Conc. Trid. per ſanctitatē ſuam factam, & publicatam ſecum, vt literarū ſtudio in loco, vbi illud vigeat generale, actu inſiſtendo ratione beneficiorum, per eos obtentorū huiuſmodi vſque ad quinquenniū, vel aliud tempus tūc expreſſum, dummodo infra primū illius annū ſubdiaconi fierent, ad reliquos ordines promoueri minimè tenerentur, & tā ijdem interim, quam alij, etiam ad eoſdem ordines, vel eorū aliquem, ſeu aliquos promoti, quod ſimiliter ſtudētes beneficijs per eos obtentis, vel Vicarios idoneos, per locorum Ordinarios etiā congrua fructuum beneficiorum huiuſmodi portione illius aſſignata, vel aliàs deputādos in diuinis deſeruiendo, animarum curam illis imminentē exercendo, & alia incumbentia onera ſupportando, vſque ad ſimile tēpus perſonaliter in eiſdē beneficijs reſidere non tenerētur; nihilominus inter ea omnes eorundem beneficiorum fructus percipere poſſent, per ordinariam Sāctitatis ſuæ ſignaturam, ſeu Pęnitentiariæ ſuæ officium diſpenſari, vbique pariter indulgeri obtinuerunt, nullum in his, vel fraudi, vel circumuentioni locum, præſertim quo ad abſentes à Romana Curia, de quorū qualitatibus facilis notitia haberi nō poteſt, quantū humana ratione prouideri poteſt, relinquere volēs, Conc. etiā Trid. Decretis inhærendo huiuſmodi diſpenſationes, & indulta hactenus cōceſſa, ac iam ipſius Pęnitentiariæ, quā Apoſtolicas, & alias deſuper confectas, conficiendas literas, proceſſuſq. habitos, & habendos, per eaſdē dictis abſentibus nullatenus ſuffragari, niſi ſingulorū Ordinariorum locorum, in quibus ſingula beneficia huiuſmodi conſiſtunt, conſenſus gratis pręſtandus ad id accedat, Apoſtolica authoritate declarauit, decernens irritum &c.

Seſſ. 23. c. 1 de ref.

Cap. de cætero &c. ad audientiā. de cler. non reſid.

In quæſtione illa, An ſcilicet priuilegium, quo gaudent duo Canonici exiſtentes in Epiſcopi obſequio, vt lucrari poſſint fructus in abſentia, extendatur ad alios clericos inferiores non Canonicos, dicimus, quod licèt quidā Doctores affirmatiuè ſentiant, dūmodo interueniat ipſius Epiſcopi diſpenſatio, hoc tamen non indiſtinctè à Dominis de Rota admittitur, ſcilicet quando ſolum occuparentur in ſeruitio perſonali ipſius Epiſcopi, ſed ita demum ſi alterum duorum concurrat, vt ſcilicet vtilitas in ſpecie illius eccleſię, de cuius fructibus lucrandis quæritur ex Io. And. in cap. 1. ſub nu. 4. de cler. non reſid. in 6. Puteus deciſio. 194. in fine, lib. 3. vel vrgēs neceſſitas ipſius Epiſcopi, ex Panor. in d. c. ad audientiā, ſub. num. 8. Nau. etiam addit, & Eccleſia non indigeat ſeruitio differentiæ ratio aſſignatur, cum non ſit tanta communio inter Epiſcopū, & clericos inferiores, ſicut eſt inter Epiſcopum, & Canonicos, qui ſunt membra corporis eius ad text. in capit. requiſiti, de teſtam. accedit etiam, quia cum hæc ſit materia damnoſa Eccleſijs, cum per talem ſubtractionem diminuatur cultus diuinus, potius eſt reſtringenda, quam relaxanda, Abb. in c. cum dilectus, num. 7. de cler. non reſid.

De 222 diuerſ. par. 2.

Cap. de cle. nō reſ. in 6.

Item propoſitionē illā, quæ ſe habet, nō debere Canonicos abſentes diſtributiones quotidianas percipere, niſi diuinis officiis interſint, amplia, & primo

proce-

Digitized by Google

procedere etiam per illud ſpacium trium menſium,quo(iuxta decretũ Conc. Trid.ſeſſione 24.de reſ.c.12.§.præterea)abeſſe licet, etiam ſi conſuetudo eſſet in contrariũ ſicuti cenſuit Sacra Congreg. referente Pariſ.lib.1.de reſign. benef.q.10. nu.65. Secundo amplia vt nec liceat Capitulo aliquo prætextu prædictas diſtributiones quotidianas donare,aut remittere ei, qui ab Eccleſiæ ſeruitio abſuerit,quinimmo eũ,qui illas receperit teneri ad reſtitutionẽ,nec illas ſuas facere poſſe, prout fertur eandem Sacram Congregationẽ declaraſse, & colligitur ex eodẽ textu Concilij ibi ſ.(quauis colluſione aut remiſſione excluſa,)ſequitur Menoch.in addit.ad Caſum 429. n.6.de arbitr.iud.ad quod vide Nauar.notab.examinantem ac limitantem in Miſcellan.56.de orat.Ceterum in quibus caſibus principalis aſsertio limitãda foret,deque aliis ad hanc materiam pertinentibus poſt Doctores,& præſertim Philip.Prob.in d.cap.1.Adde Petr.Duen.in tract.regul.& fallent.regula 206. Couar.lib.3.var.reſol.cap.13. Nauar.in conſ.9.& ſeq.de cler.non reſid.in antiq.& Hoied.in tract.de benef. incompatib. par.1.c.17.

Quæ verò ſint iuſtæ cauſæ excuſantes à perſonali reſidẽtia, & ex quibus licitum ſit per ſubſtitutũ deſeruire, plures enumerantur per Io. de Silua, in tract. de benef.par.4.q.6.& poſt eũ de illis agũt Rebuf.Lopez,& Hoied.in locis citat.Inter quas potiſſima,& rationabilis reputatur, quando graues ſuperuenitent inimicitiæ,ita vt nõ poſſit parochus ſine vitę diſcrimine in beneficio reſidere,gl.in cap.fin. ver.excuſationẽ, de cler.nõ reſid. qua inimicitiarum cauſa durante poterit per annum ab eccleſia parochiali abeſse de licentia Epiſcopi, qui idoneum Vicarium cõſtituere debet,vt dictæ Eccleſiæ inſeruiat,aſſignata ei de illius fructibus congruenti mercede ex decleratione Sacræ Cõgregationis relata à Lopez vbi ſupra,& interim debet ipſe Epiſcopus partes ſuas interponere, vt inimicitiæ extinguantur, ac animaduertere, an culpa ipſius Parochi factum ſit, quo minus inter annũ reconciliatio proceſserit, quia nulli debet ſuus dolus patrocinari,cap.audiuimus,de colluſ.deteg. De ſignis verò,ſeu coniecturis,ex quibus inter aliquos inimicitia,& odium præſumatur,nouiſſimè ſcripſit Menoch.in tract.de præſumpt.lib.5.præſ.43. Cauſas autẽ, ob quas Conc.Trid ſeſſ.23.de refor.cap.1. permittit Epiſcopis in propria Eccleſia,& Diœceſi non reſidere, & ad tempus abeſse in gratiam eorundem Epiſcoporũ declarat Tolet.in Sum.lib.5. cap.4.

Præter Summiſtas,in hoc verbo,rurſus ſciendũ eſt,extare infraſcriptas Sacrę Congreg.Concilij declarationes,relatas per Hieron.Gonzalez,in Cõmentar.ad Reg.8.Cãcel.Romæ impreſ.gl.6.254.& infrà,& ſunt,videlicet:An deficiente Magiſtro Grammaticæ in Ciuitate,poſſit in ea curatus habitare, relicto idoneo Vicario, & approbato congrua mercede in parochiali, dummodo ſolemnibus diebus interſit? congregatio cenſuit non poſse.

Item an Epiſcopo liceat pro Cathedralis Eccleſiæ ſeruitio, & item ſuo, aliquem ex curatis ſuæ Diœceſis ex ipſorum Eccleſiis, conſtituto in illis idoneo Vicario,ad certa negotia adhibere, qui quando in huiuſmodi ſunt ſeruitio, à ſuis eccleſiis minimè abeſse cenſeantur; Congregatio cenſuit non licere. Et iterum.

An ſi Epiſcopus iudicauerit expedire, vti opera alicuius Curati pro Secretario,vel pro Vicario foraneo,poſſit abeſse,vel excuſetur à reſidentia, dummodò Cura ſuæ eccleſiæ diligenter exerceatur.Congregatio cenſuit non poſse.

Itẽ Epiſcopus non poteſt vti opera parochi in viſitatione,vel alia opera ſuæ Diœ-

Digitized by Google

Diœceſis niſi pro tempore duorum menſium à Concilio permiſſo, & idoneus Vicarius deputetur.

Item Inquiſitoris, vel Subcollectoris Apoſtolici officium exercens, à reſidentia parochiali non excuſatur.

Item obtinens parochialem Eccleſiam per prouiſionẽ Sedis Apoſtolicę, & habens liberum curæ exercitium, & omnium bonorum, fructuum, & prouentuum ad dictam eccleſiam parochialem pertinentium, poſſeſſionem, licèt in limine adeptæ poſſeſſionis prædictæ mota lis fuerit per aliquem in petitorio, tamen tenetur ad reſidentiam in dicta Eccleſia.

Item, An Capellani coadiutores Rectorum parochialium inſtituti authoritate Apoſtolica teneantur ad perſonalem reſidentiam, vt Rectores ipſi? Congregatio cenſuit teneri. Quã declarationẽ narrat idem Doctor in præcit. Commen. gl. 4. §. 9. nu. 16. qui ẽt inferius, nu. 30. atteſtatur eandem Sacram Concil. Tr. Cõgregationem cenſuiſſe, quod, propter deputationem coadiutoris, parochus, cui datus eſt coadiutor, non poterit abeſſe à reſidẽtia. Nã parocho illiterato, qui ſuo muneri minus habilis eſt, poteſt epiſcopus coadiutorem dare, iuxta formam decreti Conc. Tr. ſeſſ. 21. de ref. c. 6. qui ſi tunc abeſſe poterit, ſequeretur, quod melioris conditionis eſſet ignarus, quam peritus, contra text. in c. eum, qui, de præben lib. 6. & vide etiam ſupra in verbo, diſtributiones quotidianæ.

Ante publicationem Conc. Trid. Pius IV. edidit Conſtitutionem ſuper Reſidentia Epiſcopali Romæ publicatam die 13. Septembris 1560. fol. 678. in Bullario, incip.

De ſalute gregis Dominici nobis ex alto commiſſi, attentius cogitãtes, ad ea libenter intendimus, per quę grex ipſe continua ſuorum cum eo reſidentia Paſtorum præſeruetur à noxijs, & in deuium prolabens ad rectitudinis tramitẽ reducatur, vt paſtores ipſi reſidentiam ipſam, prout tenentur, commodius facere, ac circa ipſius gregis curam libentius, ac feruentius inuigilare, & illum ab errorum præcipitijs præſeruare, ac in fide orthodoxa, & deuotione noſtra cõtinere valeant, opem, & operam efficaces impendimus, prout rerum, & temporum qualitate penſata conſpicimus in Domino ſalubriter expedire. Hinc eſt, quod nos Motu proprio, non ad alicuius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera deliberatione, Vniuerſos, & ſingulos venerabiles fratres noſtros Epiſcopos, Archiepiſcopos, Primates, & Patriarchas, ab Eccleſijs, & Diœceſibus ſuis abſentes, in virtute ſanctæ obedientiæ, ac ſub interdicti ingreſsus Eccleſiæ pęna, eo ipſo, abſque alia declaratione incurrenda diſtrictè præcipiendo monemus, vt omnibus poſtpoſitis, quanto citius, in Romana Curia videlicet moram trahẽtes, intra vnum, extra eam verò in Italia intra duos, extra verò Italiã exiſtẽtes, intra quatuor mẽſes à die publicationis pręſentium in locis infraſcriptis faciẽdã computandos, ſe itineri cõmittere, & legitimis itinerib. ad eccleſias, ſeu diœc. ſuas proficiſci, & ſeſe perſonaliter cõferre, ac ibidẽ, vt tenentur, reſidere, & paſtorale officium exercere debeant. Si quis aũt à Petriarchali, Primatiali, Metropolitana, ſeu Cathedrali Eccleſia ſibi quocũque titulo, nomine, ſeu iure commiſsa, quæcumque illa dignitate, gradu, & pręeminentia præfulgeant, legitimo impedimento, ſeu iuſtis, & rationabilibus cauſis ceſſantibus ſex menſibus continuis extra ſuam Diœc. morãdo abfuerit, quartæ partis fructuum vnius anni fabricæ Eccleſiæ, & pauperibus loci per ſuperiorẽ eccleſiaſticum applicandorum pœnam ipſo iure incurrat. Quod ſi per alios

Pius IV.

Concil. Tr ſeſ. 6. de ref. c. 1. & ſeſ. 23. de ref. c. 1.

ſex menſes in huiuſmodi abſentia perſeuerauerit; aliam quartã partẽ fructuũ ſimiliter applicandã, eo ipſo amittat; creſcente verò contumacia, vt ſecuriori Sacrorum Canonũ cenſuræ ſubijciatur, Metropolitan. Suffraganeos Epiſcopos abſentes, Metropolitan. vero abſentẽ, Suffraganeus Epiſcopus antiquior reſidens ſub pęna interdicti ingreſſus Eccleſiæ ipſo iure incurrenda, infra tres menſes per literas, vel nuncium Romano Pontifici denũciare teneatur, qui in ipſos abſentes, prout cuiuſcũque maior, aut minor contumacia exegerit ſupremæ Sedis authoritate animaduertere, & Eccleſijs ipſis de Paſtoribus vtiliorib. prouidere, poterit, ſicut in Domino nouerit ſalubrire expedire. Eoſdẽ aũt Patriarchas, Primates, Archiepiſcopos, & Epiſcopos mandatis noſtris parẽtes, & apud ſuas Eccleſias, ſeu in earũ Diœc perſonaliter reſidẽtes, ſpecialib. fauorib. & gratijs proſequi volentes, vt liberius, & cõmodius eorũ officio fungi valeãt, eis, & eorum cuilibet, vt qñ reſederint ẽt prætextu quorumcũque delictorum & exceſſuum ẽt atrociorum, etiã hæreſis, & læſæ Maieſtatis criminum per eos quomodolibet commiſſorum, ad comparendum perſonaliter in Rom. Curia per quoſcumque Iudices Ordinarios, vel Delegatos etiam S. R. E. Cardinales, niſi vigore ſpecialis cõmiſſionis manu noſtra, vel Romani Pontificis pro tempore exiſtentis ſignatæ, trahi aut citari non poſſint, nec debeãt, atque aliter factas citationes, & cenſuras in eis appoſitas, ac inde ſecuta quęcumque nulla, & irrita, ac nullius roboris & momẽti fore, ac eos minimè afficere, aut arctare ſtatuimus & ordinamus. Necnon eos, & quemlibet eorũ ab omnibus & ſingulis decimis, ſubſidijs, & alijs oneribus ordinarijs, & extraordinarijs, quõdolibet nuncupatis, per Nos & ſucceſſores noſtros Romanos Põtifices pro tpe exiſtentes, ac Sedem Apoſtolicã ẽt Motu proprio & ex certa ſcientia, ẽt ad inſtantiam Regum & Principum quomodolibet, & ex quauis etiam quantumuis vrgentiſſima, iuſtiſſima, ac pia, & neceſſaria cauſa etiam pro defenſione fidei Catholicæ ratione dictarum Eccleſiarum, nunc, & pro tempore impoſitis, illorumq. ſolutione, authoritate Apoſtolica, tenore præſentium, ex ſimili ſcientia penitus, & omninò eximimus, & liberamus, nec ad id à Dilectis filijs modernis, & pro tempore exiſtẽtibus S. R. E. Camerario, necnon Cameræ Apoſtolicę Theſaurario, Præſidentibus, & Clericis ac decimarum, ſubſidiorum, & aliorũ onerum huiuſmodi collectoribus, & ſubcollectoribus, ſeu exterioribus, & cõmiſſaris ad id pro tempore deputatis, ẽt vigore quorumcumque priuilegiorũ, indultorum, & literarum, ẽt præſentibus derogantiũ, ac illarum torum tenorem de verbo, ad verbum exprimentium eis quomodolibet conceſſorum, & concedendorum cogi, ſeu compelli, & ob non ſolutionem huiuſmodi aliquas ſentẽtias, cenſuras, & pęnas incurrere poſſe decernimus, illiſq. & quibuſuis alijs in virtute ſanctę obedientiæ, & ſub noſtræ indignationis, necnon excommunicationis, aut ſuſpẽſionis, ac priuationis ſuorum officiorũ, & beneficiorũ, quę obtinent, & pro tempore obtinebunt, eo ipſo incurrendis pęnis, ne eoſdẽ Epiſcopos, Archiepiſcopos, Primates, & Patriarchas ſic in dictis Eccleſijs, vel earum Diœc. reſidentes, quamdiu in illis reſederint, vt pręfertur, ad ſolutionẽ decimarum ſubſidiorum, & onerũ pręfatorum cogere, ac propter illorum non ſolutionem excommunicationis, aut alias ſententias, cenſuras, & pęnas promulgare quoquo modo audeãt, ſeu præſumant, diſtrictius inhibemus. Et inſuper eiſdẽ Epiſcopis, Archiepiſcopis, Primatibus, & Patriarchis, ſic, vt præmittitur, reſidentib. vltra priuilegia, & indulta eis per quoſcumque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac Sedẽ Apoſtolicam, & Generalia Cõcilia, & Cãcellariæ

Conc. Tr. ſeſſ. de ref. c. 3. & ſeſſ. 7. de refor. c. 14 & ſeſſ. 25. de regul.

Digitized by Google

riæ Apoſtolicæ Regulas conceſſa,quæ in ſuo robore permanere volumus, tanquam à dicta Sede delegati, in quibuſcũque Ciuilib. Criminalibus, vel mixtis cauſis contra quoſcũque clericos ſeculares,particulares,ẽt extra eorum monaſteria,ſeu regularia loca degentes regulares quomodolibet exemptos,authoritate noſtra procedere, & cauſas ipſas cognoſcere, fineq. debito terminare, ac quidquid terminauerint exequi,& obſeruari facere,ipſoſq.exemptos pro tempore delinquẽtes iuxta eorum exceſſus, & delicta punire, corrigere,& omnem iuriſdictionem in eos exercere,omniaq.alia,& ſingula in præmiſſis,& circa ea quomodolibet neceſſaria, & opportuna, quæ noſmet facere, exercere, & exequi poſſemus,in omnibus,& p omnia facere exercere,& exequi liberè,& licitè valeant,plenam,& liberam licentiam,ac facultatẽ,authoritate,& tenore prædictis concedimus,& indulgemus. Decernentes ab eorum ordinationibus,interlocutionib.& decretis ante definitiuam ſententiã,vel vim definitiuę habentem,& vbi agetur de morum correctione,nullatenus,etiam ad Nos,& Sedem Apoſtolicã appellari poſſe,& nihilominus per appellationes quaſcumque contra præſentium tenorẽ quomodolibet interpoſitas minimè cauſas deuolui, aut etiam per quaſuis inhibitiones,etiam cũ quibuſuis cenſuris, & pęnis eis à quibuſuis Ordinarijs Iudicibus,vel delegatis forſan faciendas illarum vlteriorem cognitionem,& expeditionem, & vbi de morum correctione agetur ẽt legitimam executionem minimè impediri, aut cenſuris, & pęnis huiuſmodi ligari, aut irretiri cenſere.Sicq.in præmiſſis,&c.Non obſtantibus,&c.

cap 3 §. Nec liceat. & ſeſ.20. ac ref.gen. c. 11.

Conc.Trid. ſeſ.13. de ref. cap & ſeſſ.24. de refor. gen. cap.10. & 20 ſeſſ 22. de ref.c.1.

Diſpoſitio huius Conſtitutionis eſt conformis d.Concilij,citatis in margine Quo publicato in anno 1564.Idem Pius IV.pro exequutione decretorũ d.Cõcilij contra non reſidentes alteram edidit Conſtitutionem Romæ publicatam die 14.Decembr.1564.fol.833.Incip.

In ſuprema militantis Eccleſiæ ſpecula, meritis licèt inſufficientibus Diuina diſpoſitione conſtituti,cunctos non ſolum vigilantiæ noſtræ commiſſos Dominicos greges,ſed ẽt ſingulorom paſtorum ſuorum actus intenſa noſtræ mentis acie colluſtrantes, ſtudium efficax, operamq. ſedulam ad hoc omninò ſtatuimus adhibere,vt quemadmodum operoſum Sac.Conc.Trid.progreſſum felicemq.exitum,Domino cooperante,præſtitimus; Ita ſanctiſſima huius Decreta,ipſorum præſertim,qui in Apoſtolicæ ſolicitudinis partem vocati ſũt,Paſtorum officium concernentia,non tepidè,neque diſſimulanter exequamur.Sanè licèt in Concilio præfato ſaluberrima fuerit ordinatione decretũ,quod omnes & ſinguli Venerabiles fratres noſtri Patriarchæ, Primates, Archiepiſcopi, & Epiſcopi, & alij beneficiales apud Eccleſias ſponſas ſuas reſidere teneãtur,nõnulli tamen(qđ nõ ſine animi noſtri merore referimus) adeo ſui,gregũq. quos deperditos,Saluator noſter proprio ſanguine redimere dignatus eſt,ſibi credi totum obliti ſunt,vt ẽt nunc in Alma Vrbe,vel alibi commorantes,& ſacroſãcta ſpiritualis matrimonij inter eos, ſuaſq. Eccleſias ſolemniter contracti iura confundentes, ſponſas ſuas in longa quaſi viduitate relictas, ac prædictas Eccleſias quomodocumque ſibi conceſſas inuiſere, & apud illas,vt probos,& ꝓuidos patresfamilias decet, reſidere non curent, in perditionem animarũ ſuarum, & ſubditorum ſuorum, ac pernicioſum exemplum, & ſcandalum plurimorum.Nos hanc illorum cõtumaciam alicuius, etiam temporalis pęnæ metu frangendam,& ſeu conuincendam eſſe cenſentes: Motu proprio,& ex certa ſciẽtia noſtra,ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, omnibus, & ſingulis Patriarchis,Primatibus,Archiepiſcopis, & Epiſcopis præfatis, ac aliis quibuſ-

Oo 2 cumque

cumque, etiam quauis authoritate, dignitate, gradu, vel præeminentia præful-
gentibus, prædictas, Eccleſias in commendam, vel adminiſtrationem, aut alio
quouis nomine obtinentibus, & alijs, quibuſcumque beneficiatis curā anima-
rum habentibus, qui iuxta decreti ſuper reſidentia in Concilio prædicto pro-
mulgati tenorem, perſonalem in ſuis Eccleſijs reſidētiam facere tenerentur, in
virtute ſanctæ obedientiæ, & vltra pęnas in dicto Decreto Concilij contentas,
etiā ſub priuationis eorum à regimine, & adminiſtratione Eccleſiarum ſuarū,
ac alijs Noſtro, & pro tempore exiſtentis Romani Pontificis ſucceſſoris noſtri
arbitrio imponendis pęnis, diſtrictè præcipiendo per Apoſtolica ſcripta mãda-
mus, quatenus oī mora ceſſante, in eiſdem ſuis Eccleſijs iuxta formā, & tenorē
dicti Concilij perſonaliter reſideāt; Et nihilominus ſi quos mādato noſtro hu-
iuſmodi, quod abſit, non parere contigerit, ne ēt tales abſentes melioris in hac
parte cōditionis quā ceteri in ſuis Eccleſijs reſidentes exiſtāt; hac noſtra perpe-
tuo valitura sāctione præſenti ſtatuimus, & ordinamus, quod deinceps omnia,
& ſingula mobilia, & immobilia, etiā in Vrbe, vel eius diſtrictu exiſtentia, & ſe
mouentia, res, & bona, iura & actiones cuiuſcumque qualitatis, & quantitatis
& valoris, ac vbicūque locorū conſiſtāt, ad Patriarchas. Primates, Archiepiſco
pos, Epiſcopos, & alios quoſcumque, etiā quauis authoritate, dignitate, gradu,
præeminentia præfulgētes, Eccleſias prædictas in titulum, vel commēdam, ſiue
adminiſtrationē, aut alio quouis nomine obtinētes, & alios quoſcūque benefi-
ciatos curā animarū habentes, qui extra prædictas Eccleſias, ac Diœceſes, etiā in
Romana curia, aut alibi degentes, & iuxta decretū, & formā Cōcilij huiſmo-
di non reſidentes, deceſſerint, pertinētia, & per illos ſuarū Eccleſiarū, ac quorū
cūque Monaſteriorū, Prioratuū, Præpoſiturarū, & aliorū beneficiorū Eccleſia-
ſticorum cū cura, & ſine cura, Secularium, & Regulariū, quæ illi quomodoli-
bet obtinuerint, ac fructuū, reddituū, & prouentuū Eccleſiaſticorū, necnō pen-
ſionū annuarū ſibi ſuper ſimilibus fructibus, redditibus, & prouētibus reſerua-
tarum, & aſſignatarū occaſione quæſita, ēt ſi facultatem ſpecialē de illis, aut eo
rū parte teſtādi, & aliàs libere diſponendi à Nobis, & quibuſcumque alijs Ro-
manis Pontificibus, prædeceſſoribus, & ſucceſſoribus noſtris ēt cū Clauſulis, ꝙ
facultates huiuſmodi reuocari non queant, alijſq. irritantib. Decretis obtinue-
rint, & in vim illarū literarū deſuper confectarum de rebus, & bonis huiuſmo-
di iam diſpoſuerint, tamquam ſpolia ad Cameram Apoſtolicam legitimè per-
tineant. Liceatq. dilectis filijs moderno, & pro tempore exiſtenti Commiſſario
noſtro generali, & ſuis, dictæq. Cameræ deputatis in euentum deceſſus huiuſ-
modi, ſolitum inuentarium ſuper rebus, & bonis præfatis conficere, illaq. prout
de reliquis Clericorū Spolijs fieri ſolet, ad dilecti filii noſtri moderni, & pro tē-
pore exiſtentis Generalis Theſaurarij manus redigere, dictæq. Camerę applica
re cuiuſuis licētia deſuper minimè requiſita. Ac facultates, & deſuper cōfectas
literas prædictas, etiā motu, & ſcientia ſimilibus, etiam in recompenſam labo-
rum, & obſequiorum, etiam nobis, & Eccleſiæ Romanæ dictæq. Sedi impenſo-
rum, quomodolibet conceſſas, & etiā iteratis vicibus approbatas, illarum om-
nium tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis, & ad verbū inſertis haben-
tes, in euētum obitus huiuſmodi etiam ſi in Vrbe, aut eius diſtrictu, vel alibi ex-
tra ſuas Eccleſias, vt præfertur. contigerit ex nunc, prout ex tunc, & cōtra indi-
ctæ cōtumaciæ pœnam eiuſdem poteſtatis plenitudine, & tenore, reuocamus
caſſamus, & annullamus; Ac tam eas, quā earum prætextu quomodolibet pro
tempore condita, factaq. teſtamenta, codicillos, legata, donationes, & alias
diſpo-

Digitized by Google

diſpoſitiones quaſlibet, etiã ad pias cauſas, vel in remunerationem ſeruitiorum nulla, inualida, nulliuſq. roboris, vel momenti fore, neque cuiquam cõtra præſentium tenorem ſuffragari. Et ſic per quoſcumque Iudices, & Commiſſarios quauis authoritate fungentes, etiam S. R. E. Cardinales, in quauis inſtãtia ſublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliàs iudicandi, & interpretãdi facultate, iudicari, & definiri debere, ac quidquid ſecus à quoquã quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus. Per hoc autem noſtris, & Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum ordinationibus, reſeruationibus, & decretis, quo ad Prælatorum, & aliorum beneficiatorum, etiam in ſuis Eccleſiis aut Diœc. reſidentium, & ibi decedentium, quæ etiam ampliamus, & extendimus ad habentes Eccleſias in Vrbis diſtrictu ibiq. reſidentes, & decedentes ſpolia Cameræ Apoſtolicæ applicata hactenus emanatis, nullatenus præiudicare, neque quidquã in eis alterare intendimus, ſed ea in ſuo robore, vt antea manere volumus præterquam quo ad eos, qui in ſuis Eccleſiis iuxta formam prædicti Concilii reſederint, & ſpecialem licẽtiam teſtandi habuerint: hanc enim tantum ſaltem eis eſſe volumus, ita vt generalis licentia teſtandi eis quidem reſidentibus minime ſuffragetur, ſed ſola ſpeciali ſi quam habuerint, tueri ſe poſſint. Ceterum, &c. Non obſtant, &c.

REVERENTIA DIVINORVM OFFICIORVM, & Eccleſiarum.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod vltrà diſpoſita in c. decet, de immunit. eccleſ. in 6. & in Decreto Concil. Triden. de obſeruandis, & euitandis in celebratione Miſſæ, incip. Quãta cura, verſ. Ab Eccleſiis verò, &c. adeſt Conſtitutio Pij V. fol. 924. in Bullario incipien. Cum primum. §. Vt igitur.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod cõtra illicita in Eccleſiis facientes, vltra pœnas per ſacros Canones, & Leges Ciuiles comminatas; ſunt aliæ pœnæ ſtatutæ per Conſtitutionem Pij V. ſub dat. Romæ Cal. Apilis 1566. incip. Cum primum, §.

Vt igitur Deo Optimo Maximo, glorioſæ Virgini, & Sanctis omnibus debitus honor deferatur, Gregorij X. prædeceſſoris noſtris Conſtitutionem innouantes, ac ſtatuta Trid. Cõcilio obſeruari volentes, ſtatuimus, & ordinamus, vt ad Eccleſias ſit humilis, & deuotus ingreſſus, quieta cõuerſatio, deuotis orationibus inſiſtant, & omnes genibus flexis Sanctiſſimũ Sacramentum adorẽt, ad nomẽ Ieſu Chriſti Domini noſtri cũ exhibitione reuerẽtiæ caput inclinẽt, nullus in dictis Eccleſiis ſeditionẽ faciat, tumultum excitet, clamores moueat, impetumq. committat, ceſſent vana, fęda, & profana colloquia riſus immoderati, & ſtrepitus oẽs iudiciorũ, & alia quęcũque quę diuinũ officiũ ptubare poſſunt. Nullus intra Eccleſias deambulare audeat, ſiue præſumat dũ celebrantur Sacra Miſſarum myſteria, & alia diuina officia. Qui vero prædicta petulãti aio contẽpſerint, præter diuinæ vltionis acrimoniam, noſtri quoq. arbitrij pęnas incurrent, quæ omnia locorũ quoque Ordinarij in ſuis Eccleſiis facient obſeruari. Quicumque verò in Eccleſiis, dũ ibi Sacrificiũ Miſſæ, & diuina celebrãtur officia, ac verbũ Dei prædicatur, deambulare, vociferari, aut verſo tergo ad Sãctiſſimũ Sacramentũ irreuerenter ſedere, aut aliquid, quod ſcandalum generet, aut Diuina perturbet officia, facere præſumpſerit, pęnã viginti quinque

Digitized by Google

ducatorũ incurret, præter aliàs arbitrio noſtro imponendas, & moderãdas pęnas, & qui non habebit in ære, luet incorpore, aut exilio mulctabitur. Qui verò in Eccleſiis cum mulieribus impudicis, ſiue etiã honeſtis colloquiũ ſcurrilo habuerit, aut alios inhoneſtos actus fecerit, vigintiquinque ducatorum pęnam incurrat, & carceris per menſem. Qui in Eccleſijs, vt ſupra, obſcœnis, & inhoneſtis verbis, aut ſignis vſus fuerit, aut alia fęda colloquia cũ perſonis quibuſcumque habuerit, decem aureorum pœna mulctetur, aut aliàs corporaliter puniatur. Mandamus preterea omnibus, & ſingulis Cathedralium, Collegiatarum, & Parochialium Eccleſiarum Capitulis, Rectoribus, Vicarijs, Sacriſtis, Oſtiarijs, & alijs ipſarum Cuſtodibus, quatenus præfatos omnes in Eccleſijs delinquentes admoneant. & vt in eis vetita fieri non permittant, vel ſaltem ipſis Ordinarijs, vel Officialibus noſtris puniendos deferant, quod, ſi facere neglexerint, pęnam duorum aureorum vice qualibet incurrent.

Pauperes quoque Mendicantes, ſeu eleemoſynas petentes per Eccleſias tempore Miſſarum, prædicationum, aliorumq. diuinorum officiorum non ſiant, ſed eos ad valuas Eccleſiarum ſtare faciant, ſub pęna duorum aureorum Capitulis infligẽda pro qualibet vice, niſi eos eijci curauerint, & Parochi dimidii aurei. Religioſis etiam clauſtralibus, ſiue Regularibus præcipimus in virtute ſanctæ obedientiæ, vt in Eccleſiis ſuis deputent aliquem, qui tales eiiciat, & ſi negligentes fuerint, grauiſſimè ab Ordinario corripiãtur, quod ſi illi parere recauſauerint, grauiſſimas pœnas incurrent, & pro qualitate perſonarum etiam corporaliter punientur arbitrio Noſtro, ſiue Superiorum & vt in eccleſiis nihil indecens relinquatur iidem prouideãt vt capſæ omnes, & depoſita, ſeu alia cadauerum conditoria ſuper terram exiſtentia omninò amoueantur prout aliàs ſtatutum fuit, & defunctorum corpora in tumbis profundis infra terram collocentur.

Sequitur Edictum de non fabricando in Eccleſiis, neque in earum porticibus, de non ſepeliendis mortuis, niſi iu cœmeteriis, ac tumbis, necnon de feneſtris Eccleſias introſpicientibus remouendis, ac remurandis.

Iacobus miſeratione Diuina tituli S. Mariæ in Coſmedin S.R.E. Presbyter Cardin. Sabellus S.D N. PP. in alma Vrbe, eiuſq. districtu, ac Suburbiis Vic. Generalis.

Vniuerſis, & ſingulis Patriarchalium, & Collegiatarum Parochialiũ, & aliarum dictæ Vrbis, & Superiorum Eccleſiarũ Archipresbyteris, Canonicis, Præpoſitis, Rectoribus, & quorumuis Monaſteriorum & Conuentuũ cuiuſcumq. Ordinis in eadẽ Vrbe, & Suburbiis exiſtentibus Abbatibus, Prioribus, & Guardianis, Capitulis, & Præpoſitis, Hoſpitaliumq. & Confraternitatũ, aliorũq. Piorũ locorũ Cuſtodibus, Gubernatoribus, & Adminiſtratoribus, ſeu quouis alio nomine nuncupatis, ne de cetero ſub ducentorũ ducatorum auri, toties quoties contrauentum fuerit perſoluendorum mandati executiui, & in iuris ſubſidium excõicationis, aliiſq. cenſuris Eccleſiaſticis arbitrio Noſtro imponendis, & irrogãdis pœnis audeant ſiue præſumant, aut aliquis eorũ audeat, ſiue præſumat per ſe, vel aliũ, ſeu alios, in dictis eorũ Eccleſiis, & porticib. fabricare, nec fabricari facere ẽt ex cauſa cappellarũ, altarium, & ſepulchrorum conſtruẽdorũ, ſeu aliquid innouare, aut innouari facere, vel permittere, minuſq. quibuſuis perſonis cuiuſcumque ſtatus, gradus, &. conditionis exiſtentiũ, licentiam in dictis eorũ Eccleſiis, & porticib. fabricãdi, vel fabricari faciendi, aut aliquid innouãdi, vt ſupra concedere, ſine noſtra expreſſa licentia in ſcriptis obtenta, ne-

que

que ſupra dictas Eccleſias, & porticus, cœmeteria, aliquas ſtantias, mãſiones, vel habitationes cõſtruere, & cõſtrui facere, aut id permittere, vel illa ad vſum priuatum concedere. Minuſque mortuos, niſi tantum de cœmiteriis, tumbis, ſiue ſepulchris ad huiuſmodi officium fabricatis ſepelire, vel ſepeliri facere, vel id permittere; eoſdẽq. prænominatos omnes requirimus, & monemus, quod infra quindecim dierum ſpacium à publicatione præſentium die computandum, ſub ſimilibus pœnis debeant, & quilibet eorum debeat quaſcumque feneſtras domorum vicinarum, & contiguarum Eccleſijs ſupradictis etiam ipſorum introſpicientes dictas Eccleſias remouiſse, obturaſſe, remoueriq. obturati, & remurari feciſse, necnon infra terminum prædictum, vbi cœmiteria deſunt, tumbas, ſiue ſepulturas communes in dictis eorum Eccleſijs ad ſepeliendum capaces, & ſufficiẽtes, locis tamen prius per Nos, ſeu noſtrũ Vicegerentẽ, aſſignandis, cõſtruxiſse, & cõſtrui feciſse. Alioquin ad prænominatas, & alias arbitrio noſtro reſeruatas pœnas contra inobedientes, & præmiſsa non obſeruãtes, procedere curabimus; volumus aũt, & decernimus, quod præſentibus in locis ſolitis affixis, & publicatis, ita eorum quemlibet arctet executio perinde, ac ſi perſonaliter intimati fuiſsent. In quorum fidem &c. Datũ Romæ, in ædibus noſtris, ſub anno à Natiuitate D.N. Ieſu Chriſti milleſimo quingenteſimo ſexageſimo ſexto. Indictione nona, die vero vigeſima octaua menſis Nouembris, Pontificatus Sanctiſſimi in Chriſto P. & D.N.D. Pij Diuina prouidentia Papæ V. Anno 1.

A. Binatinus Vicegerens.

Triphon Victorellus Notarius.

Quamuis præfatum edictum ſit locale, ſub hoc verbo aptè locandum cenſuimus, cum ſit valde decens, vt quæ in Alma Vrbe Romana omnium Magiſtra obſeruantur, ab alijs in occurrentibus caſibus imitentur.

Sciendum eſt etiam, quod quæ ſanctiſſimè ob honorẽ Dei, & vt Eccleſijs, ſacriſq. templis debita habeatur reuerentia, per antiquos Canones introducta, & ſtatuta eſt immunitas quod ad tutelam perſonarum ad eas confugiẽtium, vt inde per vim extrahi non poſſint, neque debeant, pro d. immunitatis renouatione, ac obſeruantia, nouiſſima emanauit Pontificia Conſtitutio fel. mem. Gregorii XIIII. publicata Romæ die 27. Maii. 1591. tenoris ſequentis.

c. minor cũ duobus ſeq. 17. q. 4. c. inter alia, c. Eccleſia & c. ſi. de im. eccleſ. Greg. XIV.

Cum aliàs nõnulli prædeceſſores noſtri, & præſertim felic. record. Sixtus Papa V. necnon Pius etiam V. ſancto zelo ducti, diuerſas facultates, & indulta, extrahendi, etiã caſibus quibuſdam à iure non permiſſis ex Eccleſiis criminoſos, & delinquẽtes, compluribus ſecularibus principib. eorumq. Curiis, & Magiſtratibus ſub variis modis, & formis conceſſerint, prout in illis plenius cõtinetur. Experientia poſtmodum docuit, tum ob diuerſitatem, & differentiam huiuſmodi indultorum, tam quia pleríque eorũdem Principum Miniſtri, ex hoc ipſo illa diuerſimodè, etiam latius quam par erat, & ad ſuum libitum interpretandi occaſionẽ arripuerunt, illiſq. abuti cœperunt, ſubortam eſse non mediocrem in aliquibus locis libertatis, & immunitatis Eccleſiaſticæ perturbationẽ, & cõfuſionem, aliàs verò ne ipſos quidẽ laicos indultis huiuſmodi vti voluiſse aut potuiſse, quod populis inueterata erga Eccleſias reuerẽtia deuotis, & aſsuetis, ſcandali potius, quam quietis occaſionem præberet, illud & abſurdũ ſæpe-

numero ſecutum eſt, vt infimæ interdum cõditionis laici non modò iuris, ſed etiam literarum penitus ignari, & imperiti, dum quaſi poteſtates, aut miniſtri Curiæ ſecularis in aliquo Caſtro, aut Opidulo iuriſdictionẽ exercebãt, facultatem, & indultorum huiuſmodi limites longè exceſſerint, eaq. ſuo arbitratu in ſenſus minus rectos, & ab intentione concedentis omninò alienos detorſerint, & illorum prætextu, quidquid ſibi in mentẽ venit attẽtare præſumpſerint, in graue iuriſdictionis, & immunitatis Eccleſiaſticæ præiudicium, locorum, & perſonarum diuino cultui dicatarum contemptũ, ipſius Diuinæ Maieſtatis offenſam, & ſcandalũ plurimorũ. Quare pro cõmiſſo nobis à Domino Paſtoralis officij munere, prædictis abſurdis, & ſcãdalis obuiare, ac differentias huiuſmodi ad vniformem regulam reducere, omnemq. dubitandi, ac perperam interpretãdi occaſionem dilucida declaratione ſubmouere, abuſus tollere, & ne Eccleſiaſtica iura planè conculcentur, & negligantur, opportunè prouidere decreuimus, prout etiã dictus Sixtus Prædeceſſor noſter eiſdem de cauſis motus ſtatuere decreuerat, licèt morte præuentus hoc adimplere nequiuerit; ita tñ vt quando præſens temporũ calamitas, & nimia, quæ iam inualuit peruerſorũ hominum malitia id expoſcit, aliquid, etiam ad terrorẽ delinquentium, & ad coercenda illorum facinora vltra id, quod priſca illa maiorum noſtrorũ diſciplina, & vetus ſacrorum Canonum norma præſcripſerat, in quibuſdã caſibus cõgrua moderatione adhibita, permittamus. Hac itaque noſtra perpetuò valitura Conſtitutione, omnia, & quæcumque priuilegia, indulta, & gratias, tã per prædictum Sixtum, ac Pium V. quam alios quoſcumque noſtros prædeceſſores, aut Noſmetipſos, Sedemq. Apoſtolicam, eiuſue Legatos, ſuper abducendis, vel extrahẽdis, ab Eccleſiis, Monaſteriis, Sacellis, domibus Regularibus, & Secularibus, lociſve ſacris, aut Religioſis, aliiſq. in caſibus à iure permiſſis hominibus certorũ tunc expreſſorũ, vel non expreſſorum criminũ reis, aut fraudulentis decoctorib. etiam in odium certorum delictorũ, & pro bono, pace, & quiete publica, & cauſis vrgẽtiſſimis, ac neceſſariis, & æquipollẽtib. caſib. in iure expreſſis, atque ex paritate, identitate, aut maioritate rationis extẽſis, perpetuò, vel ad certã nondum elapſum tẽpus, ſeu ad vitã alicuius Principis, aut beneplacitum, ſeu aliàs quomodolibet conceſſa, etiã iteratis, aut multiplicatis, vicibus, approbata, & innouata ac vſu recepta, literaſq. Apoſtolicas ſub plũbo, aut in forma Breuis, ſeu aliàs quomodocũ que deſuper confectas, quarũ tenores hic habere volumus pro expreſſis, ac ad verbũ inſertis, ſublata penitus omni differẽtia, ita ad vnam tantum formam reducimus, & moderamur, vt laicis ad Eccleſias, locaque Sacra, & religioſa prædicta cõfugientibus, ſi fuerint publici latrones, viarumq. graſſatores, qui itinera frequentata, vel publicas ſtratas obſident, ac viatores ex inſidijs aggrediuntur, aut depopulatores agrorũ quive homicidia, & mutilationes mẽbrorum in ipſis Eccleſiis, earumve cœmeterijs committere non verentur, aut qui proditoriè proximũ ſuum occiderint, aut aſſaſſinij, vel hæreſis, aut læſæ Maieſtatis in perſonã ipſiuſmet Principis rei, immunitas Eccleſiaſtica non ſuffragetur; Sed vniuerſis, & ſingulis Venerabilibus fratribus noſtris Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, ceteriſq; Eccleſiarũ, & Monaſteriorum Prælatis tã Secularibus, quã cuiuſuis Ordinis Regularibus diſtrictè percipiendo mãdamus, & præcipimus, vt laicos in caſibus prędictis delinquentes, ad eorũ Eccleſias, Monaſteria, Domos, & alia loca ſupradicta Sacra, ſeu Religioſa reſpectiuè cõfugiẽtes, & in eis ſe recipien. atque morãtes, qui prædicta delicta, eorumque aliquod, iudicio ſuo cõmiſiſſe videbuntur

debuntur, quando à Curia Seculari fuerint requiſiti, & quilibet eorũ fuerit requiſitus, miniſtris, & officialib. Curiæ ſecularis, abſque irregularitatis nota, aut alicuius cenſuræ Eccleſiaſticæ incurſu, tradi, & conſignari curent, & faciant, & quilibet eorum curet & faciat. Ne autem Curię ſecularis, prædictæ Miniſtri facultate illos per ſe, & propria authoritate extrahendi, & abducẽdi ſibi olim, vt præfertus attributa, & per præſentes reuocata, abutantur, volumus, dictaq. authoritate decernimus, & declaramus, vt Curia ſecularis, eiuſq. Iudices, & Officiales, ab Eccleſijs, Monaſterijs, lociſq. ſacris prædictis laicum aliquẽ vt præfertur, delinquentem in nullo, ex caſibus ſupradictis ſine expreſſa licentia Epiſcopi, vel eius Officialis, & cum interuentu perſonæ Eccleſiaſticæ ab eo authoritatem habẽtes, ad quos ſolos, & non alios Epiſcopis inferiores, etiam ſi alias Ordinarij ſint, aut nullius Diœceſis, aut Conſeruatores ab hac Sede ſpecialiter, vel generaliter deputati prædictam licentiam dandi facultas pertineat: Occurente aũt caſu in loco exempto, & nullius Diœceſis, tunc ad Epiſcopum viciniorem deuoluatur hęc cognitio, & non ad alios, capere, extrahere, aut incarcerare non poſset, niſi eo caſu, quo ipſe Epiſcopus, & dictæ perſonæ Eccleſiaſticæ illos in delictis ſuperius expræſſis culpabiles tradere, aut capturæ, carcerationi interuenire, & aſſiſtere recuſauerint; tuncq. reuerentiæ Eccleſię, & locis ſacris debitæ memores prædictos delinquentes minori, quod id fieri poterit cum ſcãdalo, & tumultu extrahere curent. Quodque delinquentes laici prædicti, poſtquam vt pręfertur ab Eccleſiis, lociſq. ſacris extracti, & capti fuerint, ad carceres Curię Eccleſiaſticę reponi, & inibi ſub tuto, & firmo carcere, ac opportuna cuſtodia data illis, ſi opus fuerit, per Curiam ſecularem, detineri debeant, nec inde extrahi, Curiæque ſeculari prædictæ conſignari, nec tradi poſſint, niſi cognito prius per Epiſcopum, ſeu ab eo deputatũ, an ipſi verè crimina ſuperius expreſſa commiſerint, tuncq. demum de mandato Epiſcopi per Iudicem Eccleſiaſticum Curiæ ſeculari, quacumque appellatione poſtpoſita, conſignẽtur. De crimine verò hæreſis cognitio ad forum Eccleſiaſticum tota pertineat, ne qua in ea Curia Secularis ſe quoquomodo intromittant: ſicuti etiam prohibemus, ne contra Eccleſiaſticas perſonas ſeculares, aut cuiuſuis Ordinis, vel Militię, et Sancti Ioannis Hieroſolymitani Regulares, quoquomodo, etiam vigore prædictorum priuilegiorum, indultorum, aut conceſſionum, quæ omnia ad terminos Iuris per præſentes reducimus, procedant, aut ſe intromittãt; illaſve ab Eccleſiijs, Monaſterijs, Domibus, lociſq. ſacris, aut religioſis, etiã in caſibus in hac Conſtitutione expreſſis, extrahere, abducere, capere, carcerare, aut cognoſcere de criminibus ad forum Eccleſiaſticum pertinentibus, aliàs, quã de iure, & per priuilegia eiſdem Ordinibus, aut Militiis cõceſſa permittitur, quolibet præſumant. Quod ſi quis quacumque dignitate, & authoritate præditus premiſſorum, aut alio quouis prętextu, quidquam præter, aut huius noſtrę Conſtitutionis tenorẽ attentare pręſumpſerit, declaramus eum ipſo facto, cẽſuras, & pœnas eaſdem incurrere, quæ contra libertatis, iuris, & immunitatis Eccleſiaſticæ violatores, per ſacros Canones, & Conſiliorum generalium noſtrorumq. prædeceſſorum Conſtitutiones ſint promulgatæ, ſicq. per quoſcumque Iudices, &c. Non obſtantibus, &c.

De hac materia præter Doctores tam Ciuiliſtas, quam Canoniſtas, varijs in locis tractãtes, Summiſtas, in verbo Immunitas, Boer. deciſ. 106, & ſeq. alioſq. quamplures, amplum, & aureum de ea elucubrauit tractatum Regemius de

Gonni,

Digitized by Google

Gonni, & poſt eum ſcripſerunt Didac. Couar. doctiſſimè, lib. 2. var. reſol. c. 20. Iulius Clar. in Pract. Crim. §. fin. quæſt. 30. Nauar. in Man. c. 25. n. 17. & infra, aliqua Menoch. in tract. de preſumpt. lib. 5 preſum. 10. Anaſtaſius Germonius lib. 3. de ſacrorum immunitatibus. c. 16. Roderic. in Sum. par. 1. c. 155. & tomo 2. qq. Regul. q. 50. art. 3. præfatam inibi Cõſtitutionem recitans Salamant. impreſſ. & noſtris temporibus diffuſè Proſper Farinac. in ſua Praxi Crimin. par. 1. tit. de carceribus. q. 28. per totum.

De ſeruo confugiente ad Eccleſiam eſt text. in c inter alia, in fine, de immunit. eccleſiæ, quam amplia, vt ſi cõfugerit ad Vrbem poſſit libertate donari per Conſtitutionem Pij V. tenoris ſequentis. fol. 848. in Bullario.

PIus Papa V. Motu proprio, &c. Dignum, & rationi congruum eſſe videtur vt ea, quæ ex veteri inſtituto officiũ Senatus Cameræ Vrbis, & ipſius Conſeruatores conſueuerunt, vel aliàs illis conceſſa exiſtunt, munimine Apoſtolicę ſuperioritatis in poſterum roborentur, & in vſum, ſi ad hoc non exiſtant, reducantur. Nos ſi quidem, qui etiam in minoribus conſtituti ſemper, & continuè Romanum populũ paterno dilectionis amore proſequuti ſumus, & ipſius priuilegia, ea maximè, quę Chriſtiano populo neceſſaria, & vtilia eſſe videtur cõfirmare deſideramus, fel. Recor. Pauli Papæ III. prædeceſſoris, noſtri qui per ſuas in forma Breuis literas ipſos Conſeruatores, & populũ in facultate, & priuilegio mancipia quęque Sclauos vulgariter nũcupata, qui baptizati, & Chriſtiani prius facti fuerint, ad Senatus Cameræ ipſius Vrbis officiũ, ac illius Cõſeruatores pro eorum libertate confugientia, prout ex veteri conſuetudine hactenus, vt ipſe prædeceſſor narrauerat, Conſeruatores præfati tũ ex ſpeciali priuilegio Pontificali, tũ Imperiali poteſtate ab aſpero ſeruitutis iugo liberãdi facultatem habuerant etiam ſi lapſu tẽporis deperdita fuiſſent, redintegrauit, veſtigijs inhærẽdo, Motu ſimili, & ex certa noſtra ſcientia, ac de Apoſtolicę poteſtatis plenitudine eoſdem Conſeruatores pro tempore exiſtentes ſpeciali fauore proſequẽtes, ac literas Apoſtolicas Pauli prædeceſſoris, ac ſi de verbo ad verbum infererentur pro expreſſis habentes, illaſq. in totum iuxta illarum tenorẽ confirmantes, ipſos Conſeruatores, ac officium Senatus Cameræ Vrbis in iuriſdictionem, facultatem, & poteſtatem mancipia quæcumque ſub iugo ſeruitutis quomodolibet alligata ad huiuſmodi Senatus Cameræ Vrbis officiũ pro tempore exiſten. ac ipſius Vrbis Conſeruatores confugientia, ac libertatem acclamantia, per eoſdem Conſeruatores libertate donare, & Romani Ciues, liberiq. homines effici poſſint, prout ipſe Paulus prædeceſſor redintegrauerat, redintegramus, ac pro potiori cautela de nouo damus, concedimus, & gratioſe impertimur. Itaque mancipia, ſeu Sclauos eadem, quæ ab eiſdem in poſterum liberabuntur, pro liberis hominibus, & Romanis ciuibus in omnibus, & per omnia vbique haberi, teneri, & reputari debere; Dantes, & Concedentes eiſdem mancipijs, ſic vt præfertur ab eiſdem Conſeruatoribus libertatis facultatem in iudicijs contra quaſcumque perſonas ſtandi, contrahendi, teſtandi, & alia faciendi, quæ ceteri ciues Romani liberi homines facere conſueuerunt, & faciunt, & ea in omnibus, & per omnia habere, & libera eſſe decernimus, volumus, & mandamus, ac ex nunc, prout ex tunc, & è contra omni iuri cuiuslibet ſtatutorum, conſuetudinum, & aliorum contrariorum rigore penitus reiectis liberamus, & ſic in præmiſſis omnibus per

quoſcum-

Digitized by Google

quoſcumque tam Ordinarios, quam Delegatos & quacũque iuriſdictione fungentes iudices, & perſonas, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicãdi, ſententiãdi, & definiẽdi facultate, poteſtate, & authoritate, & iudicari, ſententiari, & definiri debere, ac quidquid ſecus ſcienter, vel ignoranter contra præſentium tenorem fieri, & attentari contigerit irritum, & inane decernentes: non obſtantibus Motu proprio, & ſeu literis forſan deſuper per viam decreti, vel aliàs per dictum Paulum prædeceſſorem ſub Dat. Romę apud Sanctũ Petrum Quinto Idus Nouembris anno Põtificatus ſui Quintodecimo ſupradictarum ſuarum literarum in forma Breuis etiã forſan ad inſtantiam dicti Populi Romani, decretis, derogatoriis, ac quibuſuis Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis necnon dictæ vrbis etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, reformationibus, & Decretis ac quibuſuis priuilegiis, indultis, & literis Apoſtolicis in genere vel in ſpecie per quoſcumque alios Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros tam ſub plumbo, quam in forma Breuis, ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis Clauſulis, & Decretis etiam irritantibus, & aliis in contrarium quomodolibet conceſſis, approbatis & innouatis. Quibus omnibus tenores illorum, ac ſi de verbo ad verbum nihil penitus omiſſo insererentur, præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſſè derogamus, ac omnibus illis, quæ dictus prædeceſſor voluit non obſtare, ceteriſq. contrariis quibuſcumque. Volumus autem, quod ſola ſignatura præſentium ſufficiat, & vbique in iudicio, & extra fidem faciat, regula contraria non obſtante, ſeu ſi videbitur, literæ deſuper per Breue noſtrum, ſeu ſub plumbo, aut aliàs, prout melius videbitur, expediri poſſint, & quia ad illos ſeruos dumtaxat, qui antea vt præfertur ſacro baptiſmatis lauacro mediante Chriſtiani facti fuerint, & non de aliis. Datum Romæ apud Sanctum Marcum. Quinto Idus Septembris Anno primo.

SEQVESTRVM.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod Pius IV. tradidit facultatem iudicibus lite pendente, decernendi ſequeſtra, ſuper fructibus beneficiorum Sedi Apoſtolicæ reſeruatorum ſiue affectorum, & ordinaria, vel alia authoritate nulliter collatorum, adijciẽdo pęnas deſuper litigantium, vt per eius Conſtitutionem Romæ in Cãcellaria Apoſtolica publicatam die 26. Octobris 1560. fol. 896. in Bul. incip. Sanctiſſimus, & infra.

Hac ſua perpetuò valitura Conſtitutione ſtatuit, & ordinauit, quod quoties in antea aliquem deſuper quouis beneficio Eccleſiaſtico, vt præfertur, reſeruato, ſeu effecto, & dicta authoritate, vel aliàs nulliter collato, tam in dicta curia, quam extra eam litigare contigerit, & iudici ordinario, ſeu cui cauſa deſuper commiſſa fuerit, etiam ſummariè, & extraiudicialiter, quantũ ſibi pro rei qualitate ſufficere parte legitimè citata videbitur, cõſtiterit beneficiũ ipſum in dictis menſib. vacauiſſe, aut aliàs, vt præfertur, reſeruatũ, ſeu affectum, & nihilominus ordinaria, ſeu alia authoritate nulliter collatum, & indebitè detentũ exiſtere, idem Iudex reproducta citatione, fructus, redditus, & prouẽtus beneficiorũ

ſic

ſic nuliter collatorum,& indebitdetentorum ſequeſtrari mãdet,& faciatẽ, ac alia exequatur in pręmiſſis neceſſaria,& opportuna. Super quo eidẽ iudici omnem poteſtatem,& authoritatem,impattitus eſt. Idemq. Sãctitas ſua in cauſis nunc in quauis inſtãtia coram eiſdem iudicibus pendentib. ſimiliter obſeruari mandauit. Prætetea decreuit,& declarauit ſic reſignantes,ſeu cedẽtes,& nihilominus lites huiuſmodi proſequentes,ne eorũ malitia illis prodeſſe,& fouentib. bonũ ius nocere valeat,ad fructuum, reddituũ, & prouentuum dictorum beneficiorum per eos receptorum reſtitutionem,ac expenſarum in litib. huiuſmodi factarum refectionem,omniaque,& ſingula damna,& intereſſe,in quibus cõdemnati fuerint,ſi non ceſſiſſent,vel reſignaſſent, & per iudices tã ordinatia,q̃ delegata,vel alia authoritate fungentes, corã quibus lites ipſas pro tẽpore Pendere ſeu moueri contigerit, condẽnandos fore,& condemnari debere,ac ad id teneri,& obligatos eſſe. Ipſoſq. ac etiã in dictis beneficiis ſucceſſores quoſcumque ad paritionem ſententiæ,ſeu ſententiatũ,ac literarum executorialium pro tempore latæ,ſeu latarum,& decretatum, à quib. appellare nõ liceat ad reſtitutionem, ſeu relaxationem poſſeſſionis, ac fructuũ, reddituũ, & prouentuum,necnon refectionem expenſatum,ac damnorum,& intereſſe huiuſmodi, perinde ac ſi contra eoſdem ſucceſſores ſententia, ſeu ſeutentiæ latæ , & literæ executoriales huiuſmodi decretæ fuiſſent, cogi, & compelli. Sic tamen, quod poſtquam alter ipſorum ſententiæ,ſeu ſententijs, ac reſtitutioni, vel relaxationi poſſeſſionis,& fructuum,reddituum,prouentuum,necnon dãnorum, & intereſſe huiuſmodi refectioni, aliiſq. præmiſſis realiter , & cum effectu paruerit,aliter deſuper moleſtari non poſſit. Et ita in præmiſſis,&c.

Hanc Conſtitutionẽ explicat. Gonzalez, in praemio octauę regulæ Cancel. e 7 numer. 1. & 2.

Extat etiam Pij V. Conſtitutio, quod fructus beneficiorum lite pẽdente deponi debeât apud perſonam à iudice eligendam, non obſtantib. quibuſcũque ſtatutis diſponẽtibus,quod Capitula,& Canonici percipiant,publicata Romę die 1. Iunij, 1568. fol. 1013. in Bullat. tenoris ſeq.

Cordi nobis eſt lites minuere, & à laborib. ſubditos, maxime pſonas Eccleſiaſticas diuino cultui deditas,releuare. Sanè cum ſicut accepimus in pleriſque Cathedralibus. & Collegiatis Eccleſijs earũ Cõſtitutionibus, & Statutis etiam à Sede Apoſtolica approbatis,& confirmatis,cautum ſit,quòd occurrentib. liiibus,& controuerſijs inter prouiſos de dignitatibus, officijs, canonicatibus, & Præbendis,portionibus,& præſtimonijs,ceteriſq. beneficijs Eccleſiaſticis qualitetcumq. qualificatis,tam ordinaria. quã Apoſtolica authoritate, tã ſuper illorũ prouiſione, ſeu inſtitutione, aut poſſeſſione, quam illorum idoneitate,& habilitate,aut aliàs ex quauis cauſa,& eorundem ad Dignitates, Canonicatus & Præbendas , ceteraq. beneficia Eccleſiaſtica prædicta admiſſione , & receptione,& Capitulũ,& Canonicos,ceteroſq. Capitulares perſonas, ad quos admiſſio,& receptio tam de iure,quam ex conſuetudine ſpectat, & pertinet,aut etiam alias perſonas Eccleſiaſticas aſſerentes beneficia prędicta ad ſe de iure ſpectate,ipſi ſic prouiſi interim beneficiorũ huiuſmodi fructus, ac diſtributiones non percipiantur,ſed Capitulũ,& Canonici illas,vel in ſnos vſus, & vtilitẽ cõuertendas,ſeu reſtituẽdas ei,cui de iure reſtituẽdę erũt, recipiãt, put in dictis Conſtitutionib. & ſtatutis,ſeu conſuetudinib. continetur, quo factũ eſt vt lites huiuſmodi immortales efficiãtur,nec earũ optatus finis videri poſſit. Hinc eſt, qd hac noſtra perpetuò valitura Conſtitutione authoritate Apoſtolica ſtatuimus atque decernimus, qđ fructus,redditus,& pũetus,& diſtributiones,ceteraq. emolumenta,quæ vigore Conſtitutionũ,Conſuetudinũ,& Statutorũ p̃dicto-

Pij V.

dictorum à Capitulo, & Canonicis recipienda (vt præmittitur) erant, amplius nō ab eiſdem Capitulo, & Canonicis recipiantur, ſed penes perſonam fide, & facultatibus idoneam, per iudicem, coram quo cauſæ huiuſmodi pendere repertæ fuerint, eligendam, & nominandam deponantur, reſtituenda ei, cui de iure poſtea reſtituenda fuerint. Sicq. per quoſcumque, &c. Non obſtantib. &c.

SERVITIVM CAPPELLANIAE.

QVONIAM inter noſtrates Iuriſconſultos concertatum eſt, varie ſentientes in dubitatione illa, videlicet, Quando teſtator, præuia. Ordinarij licentia, ex propriis bonis Cappellaniam fundauit, diſponendo quod quotieſcumque vacaret, prouideretur Capellanus qui celebret, vt dicat tot Miſſas in qualibet hebdomada, ſeu mēſe, An in hoc caſu Cappellanus præſentandus debeat neceſſariò eſſe Sacerdos, ſeu ſaltem in tali ætate quod poſſit infra annum presbyteratus Ordinem ſuſcipere; an verò teſtatoris voluntati ſatis fieret, etiā ſi præſentaretur nō Sacerdos, qui per alium Miſſas celebrari curaret; Sciēdum eſt, quod poſteriorem partem, nempe quod talis Cappellania non ſit ſacerdotalis, recipit, ac pluries decidendo amplexa fuit Rot. Rom. teſte Hieron. Gonzalez in Comment. ad reg. 8. Cancell. gl. 5. ſub n. 77. & infrà, eò quod prædicta verba (qui celebret tot Miſſas) non reſpiciunt factū ipſum celebrationis ab ipſomet Cappellano, nec obligationem Sacerdotij, ſed potius ſunt poſita ad denotādum onus, quod ipſe fundator Cappellæ imponebat, & ſufficit vt expreſſe non ſit ita impoſitum Cappellano, quod per alium expleri non poſſit; Accedebat ad tollendam omnem hæſitationem declaratio Cōgregationis Sacroſ. Conc. Trid. in vna Piſtorien. ſub illis verbis. Item Epiſcopus non poteſt cōpellere obtinētem Cappellaniam, vt ipſemet celebret, licet in eius fundatione diſponatur, quod Cappellani celebrēt, nam iſtis oneribus Miſſarum rectè per ſubſtitutum ſatisfit. Et ſimiliter eadem Sacra Congregatio declarauit vt ſequitur, Si fundatio Capellę eſſet ſub verbis teſtatoris, quod Cappellanus debeat celebrare diuina officia die, noctuq. ſicut ceteri Cappellani faciūt, an Cappellanus hic debeat eſſe presbyter? Congregatio cenſuit ex his verbis poſitis in fundatione huius Capellæ, non inferri neceſſariò, vt Cappellanus debeat eſſe presbyter.

Prædicta ſunt intelligenda niſi expreſsè Contrarium in fundatione cautum eſſet, ſcilicet, quod Cappellania ſit ſacerdotalis, & ad eam præſententur Sacerdotes, & non alii, qui per ſeipſos, & non per ſubſtitutum celebrare poſſint, vel quod Cappellanus præſentandus debeat eſſe actualiter Sacerdos, Cum enim hæc verba exploratam diſponentis voluntatem oſtendant, interpretandi ratio ceſsat: verum in primo caſu adhuc ſufficeret, quod præſentandus in ea ſit ętate, vt ſaltem intra annum ad presbyteratus Ordinem promoueri valeat, in vltimo autem ſecus, adeo quod niſi tempore præſentationis cum effectu ſit Sacerdos, cum ei deficeret qualitas illa à fundatore requiſita, nec verba conueniant, cenſetur ab ipſo fundatore (cuius voluntas ſeruanda eſt) excluſus, quæ cum ipſi ſenſui expoſita ſint, nullius probationis ope indigent. Dicunt tamen Doctores, & præſertim Felin. in capit. cum acceſſiſſent, ſub numer. 19. & 20. de Conſtit. poſſe Epiſcopum ex cauſa pro vna vice diſpenſare. Sed an hodie huic poteſtati ſit derogatum per Concil. Trid. ſeſſ. 24. cap. 5. de refor. eſſet conſulēda Sacra Cōgregatio. An autem Sacerdos obtinens Cappellaniam

locum

Digitized by Google

locum onere celebrādi certas Miſſas, teneatur, illas tempore infirmitatis per alios celebrari facere, adeo quod ſi id negligeret Cappellaniæ redditus ſuos, facere nequiret, latè tradit Petr. Nauar. lib. de reſtit. nu. 210.

SIMONIA.

PRAETER Summiſtas, ſciendum eſt, quod vltra committētes Simoniam realem in ordine, & beneficio ac mediatores, vt in Extrauag. Com. Pauli II. de Simon. declarata per Nau. in Man. Confeſſ. c. 27. ſub nu. 106. per Card. Pariſ. in conſ. 29. n. 12. & infrà vol. 4. per Addentes ad Diaz. in Pract. crimin. Cāc. c. 93. & late per Io. Guttier. lib. 1. Canon. qq. c. 9. eius pœnæ fuerunt innouatæ, & ampliatæ per Pium V. vt patet ex Conſtit. edita Cal. Aprilis 1566. fol. 928. in Bullario incip. Cum primum, & infrà.

Pij V. Vt ſimoniacæ prauitatis labes prorſus aboleatur, Cōſtitutiones anteceſſorū noſtrorum cōtra Simoniacos editas, & præſertim Pauli II. inuiolabiliter obſeruari mandamus, & delinquentes tam in ſacrorum ordinum receptione, quā in beneficiorum aſſecutione, ſtatutis etiam inferius pęnis noſtra authoritate affici volumus. Quicumque igitur deteſtabile crimen Simoniacæ prauitatis commiſiſſe conuictus fuerit, in conſequendis ordinibus, eo ipſo ſit ab illorum executione per decennium ſine ſpe diſpenſationis ſuſpenſus, & per annum carceribus mancipetur. Qui dignitates Eccleſiaſticas ſimoniacè acquiſierit, illis ſit ipſo iure priuatus, in futurum inhabilis ad eas, & quaſcūque alias obtinendas Qui beneficium, aut officium Eccleſiaſticum ſimoniacè adeptus fuerit, illis ſimiliter ſit ipſo iure priuatus, & ad fructuum omnium, quos perceperit reſtitutionem teneantur, & perpetuò ſit inhabilis ad ea, & quæcumque alia beneficia Eccleſiaſtica obtinēda. Si quis aūt tale crimen pluries cōmiſiſſe cōuictus fuerit, præter ſupradictas pęnas, ēt corporaliter puniatur, & ab ordinibus Eccleſiaſticis degradatus, à fideliū cōſortio eijciatur. Qui verò ordines, & beneficia ſimoniacè contulerint, pęnis à iure ſtatutis puniantur, cuiuſcūque gradus, conditionis, & dignitatis, ētſi Epiſcopi, Archiepiſcopi, vel maioris fuerint. Caueant prętere a quicumque, ne in Sacramentorū exhibitione Simoniacū aliquid faciant, alioquin grauiſſimè puniātur per locorum Ordinarios, qui huiuſmodi criminis reos cum maxima ſeueritate coercere procurent, iuxta Conc. Trid. ſtatuta.

Sixti V. Sixtus V. alias pęnas addidit cōtra promouentes, & promotos ad ordines ſimoniacè, etiam in prima tonſura, vt in eius Cōſtitutione contra Clericos male promotos, quæ in hoc non fuit moderata per S.D.N. Clement. VIII. quam habes ſuprà, in verbo, Ordo. fol. 390.

Vide etiā Tolet. in Sum. libr. 5. cap. 46. & libr. 5. c. 93.

ADDITIO. Pred. Extrauagantem Pauli II. nouiſſimè explicat Rodriquez in Sum. par. 2. cap. 58. Concluſ. 6. & Barthol. Vgolin. in tract. de Simonia, tab. 4. c. 3. & ſequentibus, vbi etiam aliqua ad intellectum Cōſtitutionis Sixti V. quam ad verbum recitat, reperies, & id quod paſſim prealleg. Doctores, aliq. ab eis citati affirmant. Sed extrauag. Pauli II. haberet tantum locum in Simonia reali, quando aliquid datur, vel recipietur, deciſum fuit per Dominos de Rota, prout continetur in deciſ. 408. diuerſ. vol. 1. An autem qui dat pecunias mediatori, vt ſibi impetret dimiſſorias, ſeu reuerendas ad ordines ſuſcipiendos, quas per pecunias mediator impetrauit comprehendatur in diſpoſitione d. Extrauag. Pauli II. diſputat, & reſoluit Nau. in conſ. 58. de ſimo n. in antiq. & 67. in nouis.

Contra

Contra prauas Cõſuetudines recipiendi à prouiſis de beneficijs. Vide Cõc. Trid.ſeſſ.24.c.14.de refor.generali. Reuocatio priuilegiorum, & conſuetudinum Eccleſiarum aliquid recipiendi in collatione, aut alia prouiſione, ſeu admiſſione ad poſſeſſionem beneficiorum, fuit facta à Pio V. Romæ publicata die 13.Iulij.1570.fol.1080.in Bullario incipiente.

Durum nimis, & incommodũ arbitramur, quod Eccleſiarum miniſtri in ijs quæ ad ipſorũ ſuſtentationẽ ſuppeditantur, diſpendia patiãtur. Quocirca cum hanc ad rem, ſimulq. prohibẽdam ab Eccleſia Dei auaritiæ prauitatem, editas ante hac ſãctiones minimè ſatis eſſe intelligimus, nouę Cõſtitutionis ſubſidio cogimur prouidere. Cum itaque aliàs ex plurium Eccleſiarũ Cathedralium, & Collegiatarũ Conſtitutionibus, aut ex praua conſuetudine obſeruari intelligeretur, vt in electione, præſentatione, nominatione, inſtitutione, cõfirmatione, collatione, vel alia prouiſione, ſiue admiſſione ad poſſeſſionẽ alicuius Cathedralis eccleſiæ, vel beneficij, Canonicatuum, aut præbendatũ, vel partem prouentuũ, ſeu ad diſtributiones quotidianas certæ conditiones, ſeu deductiones ex fructibus, ſolutiones, promiſſiones, compẽſationes ſiue illicitæ, aut etiã quæ in aliquibus eccleſijs dicuntur tirnorũ lucra, interponerentur, licèt ſancta Synodus Tridẽtina hæc deteſtata, mãdauerit Epiſcopis, vt quęcumque huiuſmodi, quæ in vſus pios nõ cõuerterentur, atque ingreſſus eos, qui ſimoniacæ labis aut ſordidæ auaritiæ ſuſpicionem haberent, fieri non permitterent. Ipſiq. diligenter de eorũ Conſtitutionibus, ſiue Cõſuetudinibus ſuper prædictis cognoſceret, & illis tantũ, quas probarent, exceptis, reliquas vt prauas, & ſcandaloſas reijcerent. Eos verò, qui aduerſus prædicta, quauis ratione cõmiſiſſent, pœnis contra ſimoniacos editis teneri decreuerit. Multorũ tamen indomita cupiditate tam prædicta, quã alia ad beneficium, & commodum ipſorum miniſtrorum, edita, aut omninò contemnuntur, aut in varios ſenſus traducta perperã eluduntur. Quare nos pro Diuini cultus exercitio, ſimulq. euocatorum ad illum auxilio plenius, euidentiuſq. conſulendum fore, rati, reuocamus, & abolemus omnia, & quæcũque Priuilegia, Cõſuetudines, & Statuta quarumcumque eccleſiarum Cathedraliũ, Metropolitanarum, ac maiorum, necnõ Collegiatarum, etiã iuramento, confirmatione Apoſtolica, aut alio quouis præſidio munita, ac etiam ſupra hominum memoriam, & lõgiſſimo, ac quantocũque tempore etiam cõtinuò obſeruata, ſiue pro ſoluẽdis Eccleſiarum, vel Prælatorum debitis, ſiue pro ſupportãdis illorum oneribus, ſiue alijs etiam maioribus, maximis, & vrgentiſſimis cauſis conceſſa, & approbata, ac etiam multiplicatis vicibus innouata, extenſa, & moderata, quod vacantibus ipſarum Eccleſiarũ dignitatibus, Canonicatibus præbendis, portionibus, beneficijs, & officiis fructus, ac etiã quotidianæ diſtributiones ex eis primo ab ipſa vacatione Anno, aut longiore, vel etiã breuiore tempore prouenturi, Menſæ Epiſcopali, ſeu Capitulari, alioue loco integrè, vel partim remaneant, ſeu applicentur, aut in cõmunes vſus cedant, ſeu inter alios Canonicos, & pſonas Eccleſiæ, ſeu Capituli diuidãtur. Quodque nullus ẽt Apoſtolica authoritate prouiſus in Canonicum recipi, aut ad dignitatem, ſeu portionem, beneficium, vel officium admitti, vel aliàs in eius poſſeſſionẽ induci poſſit, niſi priùs de obſeruãdis huiuſmodi Priuilegijs, Conſuetudinibus, & Statutis iuramentum præſtiterit, & obtentæ illorum derogationis, ac fructuum, diſtributionum perceptioni renunciauerit, ſeu Capitulo, & perſonis prædictis ceſſerit, ſed (vt appellant) dulciaria,

aut

aut quid aliud præſtiterit. Quorum omnium tenores, cauſas, & effectus habe-
mus præſentibus pro expreſſis, quibuſcũque illa concepta ſint formulis, necnõ
irritantibus, & alijs decretis roborata. Volentes ea omnia vires, & effectum de
cetero nõ habere. Pręcipimus igitur, & interdicimus omnibus Epiſcopis, Capi
tulis, Collegijs, & perſonis ad quos id pertinet, ne poſt hac fructus aut diſtribu
tiones huiuſmodi, nec prorſus vllam eorum partem retineant, neve ipſorum
ceſſionem, vel renunciationem, aut dulciora, vel alia quomodcumque petant,
vel exigant, aut quemquam ſiue ordinaria, ſiue Apoſtolica authoritate proui-
ſum, ad præſtandum huiuſmodi iuramentum inducant, aut illi prædicta nõ fa
cienti poſſeſſionẽ impediant, vel remorentur. Quicũque contra fecerint, ſi Ec-
cleſiatũ ſint Antiſtites tã diu à Põtificalis officij exercitio ſint ſuſpẽſi, donec ſa-
tisfatione pręuia illis per Sedem Apoſtolicã ſuſpenſio relaxetur. Capitula ve-
rò, & Collegia quæcũque Eccleſiaſtico ſubiaceãt interdicto, ac ſingulares per-
ſonæ in excõmunicationis ſententiam incurrant, à qua, niſi in mortis articulo
conſtituti, ab alio quã à Rom. Pont. abſolutionis beneficium nequeant obtine
re. Decernentes huiuſmodi præſtita iuramẽta non tenere, nec quemquam illis
obligari, quinimo iurantes in huiuſmodi cenſuram incidere, necnon irritũ, &
inane quidquid ſecus ſuper his per quoſcũque ſcienter, vel ignoranter cõtige-
rit attẽtari. Et nihilominus ſtatuimus, vt vbicumque huiuſmodi fructus, & di-
ſtributiones fabricæ, vel Sacriſtiæ, aut alterius pij loci vſibus vltra ſemeſtre tẽ-
pus repetiuntur conceſſi horũ dumtaxat dimidia pars ipſi Sacriſtiæ vel Fabri-
cæ, aut Pio loco deinceps tribuatur, alteram verò beneficiati prædicti integrè
percipiant. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis
contrarijs quibuſcumque. Aut ſi aliquibus communiter, vel diuiſim, ab Apo-
ſtolica ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excõmunicari non poſ-
ſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad
verbum de indulto huiuſmodi mentionem, Decreto pręd ictæ Synodi, ac etiã
Conſtitrutione fel. rec. Ioãnis Papę XXII. quæ incipit, Suſcepti, & alijs iuribus
hac de re diſponentibus, nihilominus aliàs in ſuo robore duraturis. Ceterum,
per prædicta non intendimus illis præiudicare Capitulis, Collegijs, Menſis, aut
perſonis, fructus, & diſtributiones inter vacationem beneficiorum, & eorum
collationem, ſiue poſſeſſionis apprehenſionem prouenientes, ex Statuto, Con-
ſuetudine, vel Priuilegio huiuſmodi percipientibus, vel retinentibus, quo mi-
nus ipſi illos interim vt antea, exigere valeant, & habere. Poſtremò volumus,
vt præſentium exempla etiam impreſſa, Notarij publici manu, & Prælati Ec-
cleſiaſtici, eiuſue Curiæ ſigillo obſignata, eandem illam prorſus fidem vbique
locorum in iudicio, & extra illud faciant, quam facerent ipſæmet præſentes ſi
eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginã
noſtræ reuocationis, abſolutionis, præcepti, interdicti, decreti, ſtatuti, intentio-
nis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario cõtraire. Si quis autem hoc
attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Pe-
tri & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud Sã-
ctum Petrũ. Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo, ſeptua
geſimo, pridie Cal. Iulij, Pontificatus noſtri Anno Quinto.

Et vide c. veniens, & c. Iacobus, & Extrauag. Com. Vrbani IV. d. tit. de Si-
mon. & Conc. Trid. d. ſeſſ. 24. de refor. generali, c. 14. & adde ad Extrau. Com.
vnicã ne ſede vacan. quæ eſt eadem cum Extrauag. Ioan. XXII. de electione.

ADDI-

Digitized by Google

ADDITIO. Huius decreti Concilij Trid. vigore præter alia argumenta ab eo adducta conſuluit Nauar. in cõſ. 15. de Simon. in antiq. nõ licere Epiſcopo pro expeditione literarum collationis beneficij tertiam partem fructuum illius accipere, & proinde ad reſtitutionem teneri. Euſdem decreti virtute conſuluit idem conſ. 7. eod. tit. non potuiſſe tuta conſcientia, Secretarium Cardinalis, conſuetudine non obſtantè percipere ſcuta duo, vnũ ſ. pro ſubſcriptione, & regiſtratura Bullæ prouiſionis beneficij Eccleſiaſtici, & alterum pro impreſſione, ſeu appenſione ſigilli, nullũ alium laborem in ea ſuſtinendo. Fertur tamen quo ad hoc S. Congregationem declaraſſe, non poſſe Cancellarios pro expeditione literarum collationis, vel inſtitutionis quorumcumque beneficiorum; vel pro deputatione Vicariorum in illis, accipere ſuam mercedem, niſi ſuo labori conuenientem: qui tamen ſcriptura, ſigillo, & ceris computatis, vnum aureum non excedat, dummodo ipſis Cancellarijs ſalarium vllum pro officio exercendo conſtitutum non ſit, & ex pecunia, quam acceperint nihil prorſus emolumenti Collatores aliquo modo directè, vel indirectè accipiant. Poteſt verò in ademptione poſſeſſionis alicuius beneficij, ſeu Canonicatus, vbi talis adeſt conſuetudo, aliquid ſolui, conuertendum tamen in aliquem pium vſum ex Panor. in c. Iacobus, de ſimon. quem Cõmuniter receptum, idq. per prealleg. Conc. decretum cõfirmari fatetur Nauar. in Man. Confeſ. c. 23. ſub nu. 102. vt ibi latius per eum.

Contra dantes & recipientes etiam Epiſcopi miniſtros pro collatione ordinum vide Conc. Trid. ſeſs. 21. c. 1. de refor. ex quo tex. notat inter alia Tolet. in Sum. lib. 5. c. 88. ex eo, quod Concilium generaliſſimè loquatur, periculum eſse etiam Candelas accipere, vide S. Thom. 2. 2. & q. 100. ar. 2. ad 4. Soto lib. 9. de ciſ. & in q. 6. art. 1. Nauar. in Man. Conf. 23. n. 102. & conſ. 88. de Simon. in nouis, Vgolin. de Simon. tab. 4. c. 3. nu. 2.

Cõtra examinatores deputatos pro eligendis ad gubernandas Eccleſias parochiales aliquid accipientes decernit Conc. Trid. ſeſs. 24. de refor. c. 18. §...

Caueantq. ne quidquã prorſus occaſione huius examinis, nec ante, nec poſt accipiant, alioqui ſimoniæ vitium tam ipſi, quam alii dantes incurrant, à qua abſolui nequeant, niſi dimiſſis beneficiis, quæ quomodocumque etiam antea obtinebant, & ad alia in poſterum inhabiles reddantur, &c.

ADDITIO. Huius ratio videtur, quia per approbationem factam in concurſu, acquiritur approbato ius ad beneficium, & ſic pro illo iure ſpirituali datum videretur temporale examinatoribus. Nauar. conſ. 58. verſ. Ad quartum, de Sim. in antiq. etiam in Miſcell. 41. de oratione, inſinuat, in quibus huiuſmodi examinatores peccare ſoleant, de quibus quatenus ad Simoniæ labem pertinet, agit Vgolin. in tract. de Simon. tab. 1. cap. 48. §. 3. Et ex parte competitorum committi poteſt Simonia ex ſequentibus, & Primo, ſi duo concurrentes ad beneficium, alter ad impedimẽtum tollendum alteri pretium det, à concurſu deſiſtat, vt ſic ſolus exiſtens ipſe obtineat. Maiol. lib. 5. de irregul. c. 45. num. 3. Secundò, ſi fieret pactio, quod alter alteri in concurſu defectus, & exceptiones non opponat, cum realiter poſſint obijcere, ſed ſe examini ſubmitterent, & qui per ſuperiorem dignior iudicaretur, beneficium haberet, & ſolueret alteri penſionem annuam, cũ beneplacito Sedis Apoſtolicæ, Nauar. conſ. 3. nu. 1. de Simon. in antiq. & conſ. 39. 41. & 42. de ſimon. in nouis. Flamin. Pariſ. in tract. de confid. benef. probib. quæſt. 47. nu. 9. Tertiò, ſi quis per virum potentẽ, cui pecuniam traderet, ſeu prommitteret, motum alij inferret, vt à concurſu ceſſent. Vgolin. in d. §. 3 ſub num. 5.

Pp Eſt,

Eſt, & alia certa Simoniacę prauitatis ſpecies, quam beneficiorum confiden tiam vocant, de qua extat Pij IV. Conſtitutio contra quaſcumque Eccleſias, & beneficia Eccleſiaſtica quæcumque in confidentiam retinentes, ſeu recipiẽ tes Romæ publicata die 4. Decembr. 1564. fol. 820. in Bullario, incip.

Pij IV. Romanum Pontificem in excelſa militantis Eccleſiæ ſpecula conſtitutũ, vigiles mẽtis oculos, non ſolum in abſentium extendere, ſed potiſſimum in præſentium domeſticorumq. fratrum, & filiorum ſuorũ mores diligenter perſcrutandos, aliquãdo reflectere, ac eos præſertim, quos in Apoſtolicæ ſolicitudinis partem euocauit Altiſſimus, ne dum ab omni pactionis illicitę contagione, verum etiam ab eius omnimoda ſuſpicione, vacuos, & immunes conſeruare decet, vt qui ceteros illuſtris officii ſublimitate antecellũt, eoſdem priſca etiã illa morum integritate præſtare dignoſcantur. *Sanè* licet dudum, cum certam ſimoniacæ prauitatis ſpeciem, quam beneficiorum confidentiam vocant, etiam Rom. Cur. atque in ſacrum venerabilium filiorum noſtrorum, Sanctę Romanæ Eccleſiæ Cardinalium Collegium, quaſi per cuniculos irrepſiſſe, ac nõnullos ex ipſis filijs, nimia quadam facilitate, ſeu potius importunis amicorum, familiariumq. precibus adductos, beneficia Eccleſiaſtica in confidentiam huiuſmodi recepiſſe, & frequenter recipere, intelleximus, hanc illicitã beneficientiæ exercendæ, ſeu amicitiæ colendæ viam, à tanto ſaltem Collegio protſus eliminare cupientes, eoſdẽ filios in Conſiſtorio noſtro ſecreto, nõ ſemel admonuerimus, huic aliena beneficia cuſtodiẽdi modò ne aſſueſcerẽt, neue illa hoc pacto reciperent, vtque ſic recepta admitterent. Nihilominus nuper ad aures noſtras peruenit, eorum aliquos, monitionis noſtræ, immò potius ſuimet oblitos, ea, quæ cuſtodienda receperant beneficia nondum tamen dimiſiſſe. Et ſuper illos, & nonnullos alios, etiam Patriarchas, Archiepiſcopos, & alios Epiſcopos, ac etiam Cameræ Apoſtolicæ Clericos, Eccleſias, Monaſteria, Dignitates & alia beneficia huiuſmodi, in ſui fauorem reſignata, ceſſa, vel aliàs dimiſſa, acceptaſſe, aut de illis, prohibitũ, & aliàs vacantib. Nobis, & prædeceſſorib. noſtris, ſeu etiam ab Ordinarijs, & alijs inferiorib. collatorib. et ad patronorũ præſentationẽ, ad alterius cõmodũ ſibi prouideri obtinuiſſe, illaq. ac etiã alia aliter vacantia, ſibi in titulũ, commendam, vel adminiſtrationem, aut aliàs dicta authoritate conceſſa quandoque in reſignantium, vel cedentium, ſeu etiã aliorum fauorẽ ceſſiſſe, vel aliàs dimiſiſſe, ac ſibi propterea penſiones annuas, ac fructus redditus, & prouentus Eccleſiarũ, Monaſteriorum, Dignitatum, & aliorum beneficiorum huiuſmodi, in toto, vel in parte, etiam aliquando cum facultate illas, & illos transferendi, ac etiã collationem, prouiſionem, præſentationem, & aliam diſpoſitionem beneficiorum Eccleſiaſticorum ad earundem Eccleſiarum, Monaſteriorum, & Dignitatum Prælatos pro tẽpore exſtientes, ac alios huiuſmodi beneficia pro tempore obtinentes, pertinentium, necnon regreſſus, ſiue acceſſus, & ingreſſus, & ad Eccleſias, etiam Cathedrales Monaſteria, ac alia diuerſa beneficia Eccleſiaſtica, ſibi reſeruari procuraſſe, & obtinuiſſe, ad hoc videlicet, vt confidentes ſic decimarũ Apoſtolicarum, vel cõmunis dicti Collegii, & annatæ, aliorumq. iurium dictæ Cameræ debitorum, ſolutionem eludant integriſq. beneficiorum, etiam in menſibus Apoſtolicis vacãtium, aut aliàs diſpoſitioni Sedis Apoſtolicæ generaliter reſeruatorum, collationibus, ac interdum vt beneficia ipſa, tempore procedente, in aliquotũ tunc forſan de iure inhabilium, & incapacium, vel nondum adhuc natorum, fauorem cedantur, ſeu reſignentur, vel vt perſonæ inhabiles, & incapaces huiuſmodi,

Digitized by Google

modi, etiã laici, penſionibus, ac fructibus, redditibus, & prouentibus Eccleſiaſticis fruãtur, & gaudeãt, ſeu potius illis, & facultate transferẽdi prædicta abutantur in animarum ſuarum periculũ, & pernicioſum exemplum. Quare Vos hanc Cardinalium eorundẽ, in monitionibus noſtris parendo, incuriam, & tã illorum, quam ceterorum Prælatorum, ẽt clericorum, ac aliorum quorũcumque indignã fallaciam, conniuentibus oculis diutius minimè diſſimulandam, ſed huic errori, ne radices altius agat, occurrendũ tandẽ eſſe cenſentes. Et quoniã hanc ipſorum, qui monitioni noſtræ non parentes beneficia huiuſmodi in confidentiã, vt præfertur, retinuerunt, & fructus ex eis indebitè, vel percipiendo, vel per alios nomine ſuo, etiã per ſimulatas illorum locationes, & fictas de receptis quietantias, ac donationes, & remiſſiones percipi ſinẽdo, grauiter exceſſerunt Cardinaliũ metã, potius ex immoderata erga ſuos indulgentia, qualiq. preceptorum noſtrorum ſpretu proceſſiſſe facile reputamus, idcirco omnes, & ſingulas Eccleſias, ẽt Metropolitanas, & aliàs Cathedrales, & Monaſteria, ẽt Conſiſtorialia, Prioratus, Præpoſituras, Præpoſitatus, Dignitates, etiam maiores, & principales, ẽt Cõuentuales, Perſonatus, Adminiſtrationes, & Officia, ceteraq. Beneficia Eccleſiaſtica, cũ cura, & ſine cura, ſecularia, & quorũuis Ordinũ Regularia, ẽt de iure patronatus, etiã laicorũ, etiã nobilium, & illuſtrium, etiã ex fundatione, & dotatione exiſtentia, per eiuſdem Romanæ Eccleſiæ, etiã Epiſcopos, Cardinales, & quoſcũque alios etiã Patriarchas, Archiepiſcopos, & alios Epiſcopos, ac etiã eiuſdem Cameræ Clericos, in titulum, commendam, vel adminiſtrationem, aut aliàs, in huiuſmodi confidentiã iure prohibitam, cuiuſuis perſonæ, vt præfertur, contẽplatione, vel intuitu, quouis modo recepta, illorũ liberã collationem, & diſpoſitionem Vobis, & Sedi Apoſtolicæ, harũ ſerie reſeruantes, ipſo iure à die receptionis eorundẽ, vacauiſſe, & vacare: ac fructuũ, & penſionum reſeruationes, ac facultates trãsferendi, & collationis beneficiorũ conceſſiones, eis, vt præmittitur, factas, ac regreſſus, ſiue acceſſus, & ingreſſus conceſſos huiuſmodi, ceſſaſſe, & ceſſare, ac extinctos eſſe, & eoſdẽ Cardinales, ſeu quoſuis alios à prima die receptionis beneficiorum huiuſmodi circa fructus, redditus, & prouentus earundem Eccleſiarũ, Monaſteriorum, Dignitatũ, & aliorum Beneficiorum, ac Penſiones, prędictas, indebitè percipere ſuoſq. facere non potuiſſe, neque debuiſſe, ſed illos omnes, & ſingulos, ad Cameram eandem deuolutos fuiſſe, & eſſe, illiq. deberi, ac ipſos Cardinales, & alios ad quorum manus quomodolibet peruenerunt, & eorum hæredes ad integrã illorum reſtitutionem in vtroque foro teneri, & ad id opportunis iuris remediis cõpelli debere authoritate Apoſtolica tenore pręſentium, decernimus, & declaramus. Et inſuper vniuerſis, & ſingulis, tam eiuſdẽ Rom. Eccleſiæ Cardinalibus ẽt Epiſcopis, quã Prælatis, & Clericis, & aliis prædictis pręſentibus, & futuris, ne deinceps vllo vnquã tempore, aliquas Eccleſias, Monaſteria, Dignitates, vel alia Beneficia, ẽt, de dicto iure patronatus, vti pręfertur, exiſtentia aut fructus, vel penſiones, aut regreſſus, ſeu acceſſus, in confidentiam prædictã, aut ad effectum reſeruationum huiuſmodi, ſibi poſtmodum cedẽtibus procurandarũ, recipere præſumãt, Cardinalibus videlicet, & aliis Prælatis huiuſmodi in virtute Sãctæ obedientiæ, & ſub interdicti ingreſſus Eccleſiæ, reliquis verò ſub maioris excommunicationis latæ ſententię pęna, per contrafaciẽtes eo ipſo incurrẽda, à qua, niſi à Nobis, aut Rom. Põtifice pro tẽpore exiſtẽte, præterquã in mortis articulo cõſtituti, abſolui nequeant, diſtrictius inhibemus. Ac quaſcumque collationes, prouiſiones præfectiones, cõmendas, reſeruatio-

nes, facultates etiam transferendi, ac regrediendi, ſiue accedendi, & ingrediēdi, ac alias diſpoſitiones, de Eccleſiis, Monaſterijs, Dignitatibus, & alijs Beneficijs, eorumq. fructibus, & Beneficiorum collationibus per Vos, & alios Romanos Pontifices ſucceſſores noſtros, etiam Motu proprio, ſeu Conſiſtorialiter, aut etiam per Ordinarios, & alios inferiores collatores, etiā ad patronorū eorundem præſentationem, & aliàs quomodolibet cum interuentu confidentiæ huiuſmodi, expreſſe, ſiue occultè, ac de iure præſumpto, & aliàs cōtra præmiſſa pro tempora factas, nullas, & inualidas, nulliuſq. roboris, vel momenti fòre, neque cuiquam ſuffragari, ſed Eccleſias, Monaſteria, Dignitates, ac alia beneficia huiuſmodi, ipſo iure vacare, ac Noſtræ, & Sedis Apoſtolicæ diſpoſitioni reſeruata, fructuſq. & penſiones Cameræ Apoſtolicæ applicatos, vt præfertur eſſe, & cenſeri: Sicq. in premiſſis omnibus, & ſingulis, per quoſcumque Iudices, & Commiſſarios, etiam ipſius Eccleſiæ Romanæ Cardinales, ſublata eis quauis aliter interpretandi, & iudicandi facultate, etiam per præſumptiones, & coniecturas legitimas, & eorum arbitrio (cum alias confidentias huiuſmodi in lucem erui, & probari non poſſe conſtet) procedendo, iudicari, & definiri debere. Ac quidquid ſecùs ſuper his à quoquam, quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane ſimiliter decernimus. Non obſtantibus.

De confidentijs beneficialibus, earumq. caſibus. præſumptionibus, & probationibus, & pęnis retinentium Beneficia in confidentiam, exſtat etiam Pij V. Conſtitutio Romæ publicata die 6. Auguſti, 1569. fol. 1051. in Bullario incip.

Intolerabilis multorum peruerſitas, qui Sacroſanctas Conſtitutiones nouis quotidie fraudibus eludere nituntur, ſæpè illarum authores in neceſſitatem adduxit cautius prouidendi, quo pertinacium animi ab improbis conatibus grauiore ſanctione propoſita reprimantur. Bene quidem, & prouidēter, felicis recordationis Pius Papa IV. prædeceſſor noſter, ad tollendam fiduciariæ mancipationis Beneficiorum Eccleſiaſticorum corruptelam, ſtatuit, & decreuit, vt ipſo iure vacarent Eccleſiæ, Monaſteria, ceteraq. Beneficia Eccleſiaſtica in cōfidentiam à quibuſcumque, etiam S.R.E. Cardinalibus, cuiuſuis perſonę contemplatione, vel intuitu recepta, liberam illorum diſpoſitionem, ſibi, & Apoſtolicæ Sedi reſeruando; Nec valerent ipſorum collationes, ſeu conceſſiones, nec fructuum, nec penſionum reſeruationes, nec facultates illas transferendi, nec regrediēdi ſeu accedēdi ad Eccleſias, Monaſteria, & beneficia ſupradicta, illaq. recipientes, fructus, penſiones, & alias res eorundem indebitè percipere. Prohibens quibuſcumque etiam ſub cenſuris Eccleſiaſticis, ne quis huiuſmodi amplius auderet. Ac etiam decreuit omnes, & quaſcumque prouiſiones, præfectiones, collationes, commendas, & alias diſpoſitiones de Eccleſijs Monaſteriis, & Beneficiis, necnon reſeruationes fructuum, penſionum, terum, & iurium, ac etiam transferendi, regrediendi, accedendi, & ingrediendi, aliaſq. facultates, ſiue per ſe, ſiue futuros Rom. Pont. etiam Motu proprio, ac Conſiſtorialiter, ſiue etiam per Ordinarios collatores, etiam patronorum præſentationem, cum interuentu confidentiæ huiuſmodi, ſiue expreſsè, ſiue occultè ac iure præſumpto, & aliàs contra prædicta pro tempore factas, nullius momenti fore, nec cuiquam ſuffragari, ſed Eccleſias, Monaſteria, & Beneficia huiuſmodi ipſo iure vacare, ac prædictæ diſpoſitioni reſeruata eſſe, ſicq. per quoſcumque etiam per præſumptiones, & coniecturas legitimas, & aliàs

eorum

eorum arbitrio procedendo (cum alioqui confidentias huiuſmodi in lucē erui & probari non poſſe conſtaret) iudicari, & definiri debere. Necnon irritum, & inane, quidquid ſecus contigerit attētari, quemadmodum cōfectis ſuper his literis ſuis plenius continetur. Verumtamē propter improbas multorum cupiditates, prędicta quæ ad purgādam hac pernicie Eccleſiam, & animarum ſalutē ab ipſo prędeceſſore edita ſunt, in multis deprehendimus viā aperuiſſe grauius delinquendi. Si quidem cum frequentibus plurium querelis iā pridē concitati, quod iudices in cauſis huiuſmodi confidētiarū expediendis remiſſiores eſsēt, omnes, & ſingulas cās ipſas vbicūque, & inter quoſcumque motas, ad nos aduocauiſſemus, ac oīmodam huiuſmodi cauſarum præſentium, & futurarū, rerumq. omniū ex ipſis reſultantiū cognitionem, Nobis, & ſucceſsoribus noſtris reſeruauiſsemus, & ſuper quibuſdam corā nobis proceſsū fuiſset, varijs inde, nec leuibus coniecturis intelleximus, vitiū quidē confidentiæ occultè irrepſiſſe, ſed in pleriſque cauſis præſūptiones, & coniecturas, quæ ad illud probandū deducuntur, minimè ſufficere, eiuſq. rei cauſa plurimos, qui ante literarū prædictarū editionē huiuſmodi confidentias exercebant, vbi cognouerunt obſtructā veritatem propter difficultates probādi in iudicijs confidentias ipſas contēpta Conſtitutione prędicta, Eccleſias, Moneſteria, & Beneficia ſic recepta, vt prius retinere, alios fructus, pēſiones, & alias res percipere: alios eorū exēplo ad ſimilia, & grauiora ſidēuus cōmoueri. Multi. n. ipſa beneficia iure retinere nequeuntes: alij ne cogantur ad ſacros ordines, ad reſidentiā, ad incedendum in habitu clericali, vt ad bellū proficiſcātur, vt inimicos occidāt: alii vt alieno nomine lites agant, aut defendāt, alii propter crimina incapaces: quidā vt purgato delicto, vel abſolutione conſecuta illa repetāt, eadē in alios deponunt, & in pleriſq. fructus ipſorum, aut eis miniſtrantur, aut quibus ipſi ſtatuūt, ſæpe laicis, & inhabilibus. Plerique vel ſenes, vel infirmi, vt beneficia in domibus ſuis perpetuent, illa renunciarunt, & renunciāt in alios, qui vel profanā familiā cedentium de fructibus eccleſiaſticis alant, vel illa etiānum infantibus, aut naſcituris aſſeruent, facto interdū circuitu retroceſſionis, cū reſeruatione fructuum, & aliarū rerum, aut acceſſu præſertim ab illis, qui præſtādorum iuriū Cameræ Apoſtolicę ſunt immunes: alij aut incapaces, aut alijs bñficijs Eccleſiaſticis onuſti, aut Eccleſiaſtico Ordini ſeſe mācipare refugiētes, aut merè laici beneficia Eccleſiaſtica alijs conferēda procurant, vt de illis poſtmodū ad libitū ſuum diſponant, fructus etiam percipientes illorū. Ad hæc plerique Ordinarii, & alii collatores, ac ēt patroni laici, curāt deponenda beneficia, vt fructus, ſeu pēſiones capiāt eorundē, aliiſue faciāt miniſtrari. Alia itē permulta eiuſcemodi admittūtur, quibus immaculata rerū diuinarū puritas impiè violatur, diſciplinæ eccleſiaſticæ neruus dirūpitur, & imminens paratur exitium animarū. Quare nos volētes pericoloſā talium audaciā noui iuris ſubſidio cohibere, præſentiū authoritate ſtatuimus, vt ſi quis quacūq. authoritate Eccleſiā, vel Monaſteriū aut aliud beneficiū Eccleſiaſticū, qualecūque ex reſignatione, vel ceſſione cuiuſcumque perſonæ ſimpliciter, aut cū circuitu retroceſſionis cum regreſſu, vel acceſſu, etiā ſola dimittentis intentione receperit, vt illa, vel illud etiā in euentum regreſsus, vel acceſsus, eiſdem dimittendi, vel alteri poſtea conferatur, aut illius fructus vel eorum pars alii, vel aliis concedantur, vel penſiones ſoluatur, ex eiſdem, hæc cōfidentia cenſeatur. Itidē ſi Ordinarius, vel alius collator contulerit ante hac, aut conferat in futurum beneficium eccleſiaſticum quouis modo vacans, ea conditione tacita, vel expreſsa, aut poſtea in alterum pro arbitrio

birrio collatoris, ſeu alterius cuiuſcumque contra iuris Cõis ordinationem diſponatur, ſiue vt de eo prouiſus, fructus illius, vel partem ad vtilitatem, vel libitum cõferentis, vel cedentis aut alterius relinquat, & remittat, ſeu penſionem illi, vel illis, quem, vel quos idẽ collator, aut cedens, vel alius per ſe, vel aliũ ſcripto, aut verbo iuſſerit, ſeu ſignificauerit, perſoluat, & pariter ſi à patrono ẽt laico, vel alteri præſentatori, ſeu electori contigerit, aut cõtingat id fieri. Ad hęc ſi clericus prædictæ Camerę, aut Cardinalis, aut alius à ſolutione iuriũ ipſius Cameræ, vel etiã Cancellariæ Apoſtolicæ exemptus, poſt reſignationẽ, vel ceſſionẽ alicuius extranei, de Eccleſia, Monaſterio, vel alio beneficio Eccleſiaſtico in Sede Apoſtolica, vel alia authoritate factã, & admiſsã, illã, vel illud, etiã confectis literis Apoſtolicis, & poſſeſſione apprehenſa in eundẽ reſignantem, vel cedentem, modico ſpacio interdicto, veluti duorum, aut triũ menſiũ retroceſſerit, aut retrocedat in futurũ, & ex illa retroceſſione fructus Eccleſiæ, ſeu Monaſterij, aut Beneficij, vel eorũ pars, ſeu penſio, ſeu quid aliud ſuper illis reſeruatum, aut regreſſus, ſeu acceſſus, & ingreſſus ad illã, vel aliud, ipſi clerico, vel Cardinali, aut alij exẽpto ſit, fueritue cõceſſus. Poſtremò ſi qs à crimine aliquo abſolutus, aut cũ quo ſuper irregularitate diſpenſatũ eſt, denuo receperit, quacũque authoritate Eccleſiã, Monaſterium vel aliud beneficiũ Eccleſiaſticũ, quod ante, vel poſt commiſſum delictum, aut cõtractam irregularitatẽ dimiſerit; in quouis horum caſuum confidentiæ prauitas ſit contracta, caſuſq. huiuſmodi literis prædictis comprehendantur, ac ſi illi ſpeciatim expreſſi fuiſſent, licèt ipſũ confidentiæ crimen alterius tantũ partis conſcientia ſit admiſſum. Ad probandum verò plenè confidentiarum abuſum, inter alias etiã hæ præſumptiones, & coniecturæ habeantur legitimę, videlicet, ſi quis poſt ceſſam à ſe Eccleſiam, vel Monaſterium, aut Beneficium, & publicatã reſignationẽ, ſeu ceſſionẽ, captãq. à ſucceſſorę poſſeſſionem, ſe ſe in illa, vel illo, ſeu rebus illius, per ſe, vel alium, ſeu alios de facto ingeſſerit, aut fructus perceperit, aut quicũque ſucceſsor illi, vel eius propinquus ipſos, aut partẽ aliquã remiſerit eorũdem. Si recipiẽs beneficiũ conſtituerit dimittentẽ, vel eius parentes, aut propinquos, ꝓcuratores ad percipiendũ, vel locãdũ fructus beneficij dimiſſi, & illi vel illis, de fructibus ꝑceptis, aut percipiẽdis, donationẽ fecerit. Si vel ſola procuratoris depoſitione, vel libris rationalibus menſariorum ex parte dimittentis, expeditio, quæ perſonã recipiẽtis cõcernit, proſecuta ſit, ſimulq. expenſæ pro ea neceſsarię ab illo factæ fuerint. Denique ſi qs pro cõceſſione alicui facta quacũque authoritate, de bñficio Eccleſiaſtico ꝑ ſe, vel aliũ, ſeu alios interceſserit, vel aliàs in negotio cõceſſionis, ſeſe immiſcuerit quoquomodo, deinde aliqd de fructib. talis bñficij de facto ẽt per manus poſseſsoris, ac ẽt ſimplicis donationis titulo pceperit, ſeu de illa poſtmodũ ad voluntatẽ interceſsoris fuerit diſpoſitũ quandocũque Teſtes aũt de quaque re ſingulares, ſingulas probare valeãt pręſũptiones, & coniecturas, pluresq huiuſmodi præſumptiones, & coniecturæ plenã probationẽ faciant in prędictis. Ceterum criminoſi, & ceteri omnes, qui ad perhibendũ in caſibus ſimoniæ teſtimonium recipi poſsunt, ad prædicta oĩa admittãtur. Sed ne quiſquam ẽt vana fiducia fretus, non intendendi contra ſe iudicij, in crimine perſeuerer, vtque hoc malum grauioris cenſuræ ſtimulo vſquequaque prohibeatur, omnes, & ſingulos, qui hucuſque Eccleſias, Monaſteria, beneficia, fructus, penſiones, aliaſve res, interdecente hoc confidentiæ vitio receperunt, retinent, niſi ſtatim ad ſe reuerſi, & reſipiſcentes celeri dimiſſione ſibi ꝓſpexerint, & quidquid tale admiſerint in futurum, etiam omnibus, & ſingulis alijs

Eccle-

Eccleſijs, Monaſterijs, Dignitatibus, Adminiſtrationib⁹, Officiis, & beneficiis obtentis, quæ pariter ſub dicta reſeruatione cõprehendi volumus, necnon fructibus, penſionibus, & alijs rebus Eccleſiaſticis, ac ẽt Romanæ Curiæ, & alijs officiis temporalibus præſentium authoritate priuamus, & ad futuras inhabiles decernimus, & in iuris ſubſidiũ excõmunicationis ſententia innodamus, à qua nullus, niſi in mortis articulo conſtitutus, ab alio, quã à Rom. Pont. abſolutionis beneficium valeat obtinere. Nos enim aduocatione cauſarũ huiuſmodi, & reſeruatione cognitionis illarum, rerumq; omnium inde emergentium, Nobis, & prædictis ſucceſſoribus, vt prædictum eſt, facta (cauſis illis dumtaxat exceptis, quæ iam coram nobis pendere noſcuntur, ac etiã res, quas ratione Eccleſiarum, & Monaſteriorum, quorum diſpoſitio in Conſiſtorio fieri conſueuit, agi debeat, itemq. cõtra ordinarios collatores Epõs, & alios ſuperiores prælatos, ẽt Cardinales, haberi cõtigerit, vti in alijs nr̃is literis ſtatutum eſt, audiendis, & terminandis) harum ſerie prorſus relaxata, decernimus, ita deinceps quoſcũque Iudices Ordinarios, & Delegatos, ẽt cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac prædictæ Rom. Eccleſiæ Cardinales, ſublata eis, & ipſorum cuicumque quauis aliter iudicandi, & interpretãdi facultate, & authoritate, vbique iudicare, interpretari, & definire debere, necnon irritum, & inane, quidquid ſecus in prædictis per quoſcumque, quauis authoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca omnibus locorum Ordinariis diſtrictius iniungimus, vt in ſuis quiſque Eccleſiis, Ciuitatibus, Diœceſibus, & locis etiam exemptis, ad prædicta ſtudioſè attendant, & quatenus illis relaxauimus, in delinquentes ſeuerè animaduertant, ſi Diuinæ Maieſtatis iudicium, dictæq. Sedis cenſuram voluerint euitare. In ceteris verò cauſis, negotiis (nobis, & prædictis ſucceſſoribus exceptis) eoſdem, locorum Ordinarios præſentium authoritate delegamus, vt gr̃a, & fauore poſtpoſitis, pro ſe quiſque cũ venerit vſus, contra prædictos oẽs ſub ipſa exceptione comprehenſos, diligẽter inquirant, ſuoq. inquiſitiones omnes ſigillo obſignatas ad prædictam Sedẽ quã primum tranſferant, vt Nos, & prædicti ſucceſſores, in cauſis huiuſmodi procedẽtes, qđ iuſtũ fuerit, decernamus. Nos.n. ſingulis Ordinariis ipſis prædictos omnes, & quoſcumque alios, ẽt exemptos, etiam per edictum publicum, conſtito prius ſummariè, & extraiudicialiter de nõ tuto ad illos acceſſu, citandi, monẽdi eiſq. ac Iudicibus Ordinariis, & Delegatis, aliiſq. pſonis quibuſcumque ne prædictorũ executionem quoquomodo impediant, vel aliàs in illis ſeſe interponant, etiam per ſimile edictum inhibendi, eoſdemq. alios contradictores, & rebelles quoſcumque per cenſuras, & pęnas Eccleſiaſticas, ac oĩa alia iuris, & facti remedia opportuna compellendi, auxilium brachii ſecularis, quandocumque opus erit, inuocandi ceteraq. in prædictis omnibus, & ſingulis neceſſaria faciendi, & exequendi, plenã, & liberã tenore præſentiũ concedimus facultatẽ. Nõ obſtãtibus, &c. literis prædeceſſoris huiuſmodi in ſuo robore duraturis. Volumus autẽ &c.

Ad hanc Cõſtitutionem vide Suarez de Cenſuris, diſp. 22. ſect. 6. fol. 437. & ad materiam confidentiæ per hanc Extrauag. prohibitæ extant conſil. Nau. in tit. de ſimon. in nouis, videlicet conſ. 70. vſque 84. & vide Gutier. libr. 2. Can. qq. c. 24. à num. 78. Ludouic. Lopez in Inſtructorio conſcient. par. 2. c. 9.

ADDITIO. Præfatæ Conſtitutionis Pij V. quatuor ſunt artes principales, quæ tota die practicantur, ſi quidem poſt relationem tenoris Conſtitutionis Pij V. quam fortiori vinculo innouat, confirmat, & ampliat, & poſt ſpecificationem cauſarum ex quibus moueri poſſunt homines ad confidentia crimen committendum, vt in verſic.

Digitized by Google

Multi.n. &c. In prima parte, exprimit ſeu ponit quatuor caſus, quos ipſe confidentiales indicat, qui continentur in §. Quare nos valentes, &c. In ſecũda parte, inducit modos probandi confidentiam per quatuor coniecturas, ſeu legitimas præſumptiones, ex quibus in foro exteriori commiſiſſe conuincitur. in §. Ad probandum & cap. In tertia parte diſponit circa perſonas teſtium, ſi vt ad probandum hoc confidentiæ crimen, teſtes ſingulares ſufficiãt, & vnius teſtis dicto ſtetur, in §. Teſtes autem, &c. Et quoniã prædicti Caſus, & cõiecturæ quib. hæc Simoniæ ſpecies, ſ. cõfidentia detegitur poſt Nauar. in Man. c. 23 nu. 109. & ſeq. reaſſumuntur per Maiol. lib. 5. de irregul. c. 45. Maſc. in tract. de prob. Concl. 1307. Menoch. in tract. de præſumpt. l. 5. præſ. 9. Bartholom. Vgolin. in tract. de Simonia, tabula prima, cap. 22. latiſſimè explicantur per Flamin. Pariſ. in tract. de confident. benefic. prohib. præſertim quæſt. 27. & ſeptẽ alijs ſequentibus nõ erit propterea inſiſtendũ. Addimus tamẽ duas alias confidentiæ ſpecies per Rotã Romanam tales indicatas, quarum Prima eſt, quando reſignãs cum eſſet infirmus conuenit cum reſignatario cui beneficia reſignauerat, vt ſi ex illa infirmitate conualeſceret, ipſa beneficia ſibi reſtitueret, & ſi moreretur, eſſent ſua ita habetur in deciſ. 337. diuerſ. p. 3. lib. 3. Altera eſt, quãdo conſtaret ex literis miſſiuis reſignanti directis, in quibus reſignatarius fateretur ſibi factam fuiſſe beneficij reſignationem ob id, quod ipſe tamquam fideiuſſor reſignantis ſoluerat debitum eius creditori, & quia ſumus in his quæ difficilem habent probationem, ſicuti in confidentia, quæ ſecretè tractatur, fuit concluſum hanc coniecturam, ſeu circumſtantiã ſufficere ad probandam confidentiam; ita Caputq. deciſ. 200. parte 1. aſſertio illa quod quando ſumus in his quæ ſunt difficilis probationis, ſufficit probatio per coniecturas, declaratur per Gratum in conſ. 45. num. 4. lib. 2.

Quartam igitur, & poſtremam huius Conſtitutionis principalem partem aſſumẽdo, ſcilicet circa pœnas inobediẽtibus, & contrafacientibus inflictas, de quibus agitur in §. ſed ne quiſquã. &c. breuiter, & ſuccinctè aliqua diſſeremus. Et Primo q̃d ſtante priuatione ſeu vacatione beneficiorum ipſo iure per prænarratas Extrauagãtes illatas, quorum collatio ipſi Sedi Apoſtolicæ reſeruatur; nota caſum ſpecialem, cuius meminimus nos ſupra in verſic. beneficiorum reſignatio, fol. 106. verſ. Huius occaſione, &c. in quo quis in foro conſcientiæ tenetur beneficia dimittere, etiam quod non præcedat ſententia declaratoria, & ratio eſt: quia in illis non videtur iuſtè intitulatus. Pariſ. in præalleg. tract. q. 58. num. 6. & ab initio nihil iuris in eis acquiſiuit, Nauar. in Man. c. 23. ſub nu. 111. optimè Rodriquez. in Sum. c. 58. Concluſ. 6. notab. 8. p. 2. Et Vgolin. in tract. de Simon. tab. 4. c. 6. §. 1. nu. 2. Amplia, vt poſtquam illa dimiſerit, non poſſit de nouo impetrare, & illa ex nouo titulo obtinere. Caputaqu. deciſ. 201. nu. 2. par. 1. & expreſsè ſtatuitur in quadam Conſtit. Pij IV. edita ad reformandum officium Pœnitentiariæ, fol. 744. in Bullario incip. In ſublimi §.

Caueat autem pœnitentiarius, ne in abſolutionibus à Simonia reali, vel conuẽtionali, etiam occulta, vnquam concedat, vt ipſi Simoniaci, beneficia, ſuper quibus Simoniam cõmiſerunt, ſeu pecunias, vel alia pro illis accepta, aut fructus inde poſt commiſſam Simoniam perceptos in toto, vel in parte retinere poſſint; Quinimò, & in abſolutionibus huiuſmodi apponatur Clauſula, quod vterque ad beneficium, ſuper quo fuit commiſſa Simonia perpetuò inhabilis exiſtat. Hactenus verba Pij IV. per quæ verba, vt aſſerit Tolet. in Sum. lib. 5. c. 93. d. Summus Pontifex reſeruauit ſibi diſpenſationẽ in retinendo beneficio, & fructibus per ſimoniam conuentionalem, & occultam perceptis.

Secundò

Secũdò amplia vt d. priuatio cenſeatur ipſo iure facta, non ſolum de beneficijs, ſuper quibus eſt commiſſa cõfidentia, ſed etiam de alijs ante ritè, & licitè obtentis; ita ex vi verborum Conſtitutionis Pij V. colligi, per plura docet Pariſ. in eadem quæſt. 58. nu. 32. & infrà, quod nota, quo ad multos effectus, qui reſultant ex amiſſione beneficiorum ipſo iure, de quibus per Hoied. in tract. de incompatib. benef. cap. 13. nume. 59. & ſequ. part. 1. Declara ſecundum Henriquez lib. 3. de Excomm. c. 37. ſub §. 5. propè finem, hoc procedere in foro exteriori, verum vt in foro conſcientiæ Simoniacus dimiſſo beneficio Simoniacè habito, & abſolutus ab excõicatione, poſſit frui primis beneficijs ritè ſuſceptis, & ita in gl. lit. C. inquit tẽperandum eſſe rigorem Extrauag. Pauli II. & Pij V. de confidẽtia, vbi rationẽ affert, qa bonis ,pprijs, & iure quęſito, ac poſſeſſione nemo in pœnã priuandus eſt ante ſententiam ſaltẽ criminis declaratoriam.

Tertiò amplia, vt ad euitandam hanc priuationis pœnam, non ſuffragetur allegari ignorantiam præd. Conſtitutionum, ac confidentiæ per eas prohibitæ quam opinionem veriorem in iure eſſe, eam ſuſtinẽdo, voluit Decius in c. 2. n. 35. de Cõſtit. & ratio eſt: quia hæc ignorantia non videtur probabilis ex attentatione facti aliàs de ſe damnati, & illiciti Panor. in c. à nobis, el 1. nu. 9. de ſent. excom. quam opinionem ſectando Pariſ. q. 11. nu. 30. alia ratione comprobat, quia aliàs daretur cauſa cõmittendi confidentias, & deludendi præfatas Conſtitutiones, ideoq. hanc viam non eſſe aperiendam.

Limita, & Primo, quando confidentia eſſet commiſſa ab alio, accipientibus tamen beneficia illam ignorantibus, veluti cum cõſanguineus procurat, vt alicui ex ſuis coniunctis cõferatur, ſeu renuncietur beneficium, promittens beneficij, eiuſq. fructuum diſpoſitionem ad libitum ipſius conferentis, ſeu reſignãtis; vel & Secundò cum beneficia aſſeruãtur pro quibuſdam incapacibus, quibus effectis habilib. fuerunt poſtea dicta beneficia reſignata ab his, qui illa habuerunt in confidentia, quæ limitatio ſanè eſt intelligenda, & Primò, non quidẽ ad effectum, vt in foro exteriori priuari nõ poſſint ipſis beneficiis ſuper quibus commiſſa eſt cõfidẽtia, quamuis inſcij illius facti, & ratio eſt; quia in odiũ criminis ad quoſcũque tranſit res, trãſit cũ vitio. Panor. in c. ex inſinuatione n. 6. de Simon. ſed dũtaxat quo ad pęnas priuationis aliorũ beneficiorũ iuſtè obtentorum, & declarationis inhabilitatis ad alia quæ per has Cõſtit. inducũtur, eſſet enim contra omnem Legem, vt quis ex delicto ab alio cõmiſſo puniatur, & ita cum hic caſus eueniſſet, fatetur Pariſ. in d. q. 21. ſub n. 47. ſe vidiſſe conſultum per plures excellentiſſimos V. I. DD. Italiæ, & Hiſpaniæ. Secundò d. limitatio intelligenda eſt, quod iſti tales, ne incipiãt ligari his, & alijs pęnis in pręd. Extrau. adiectis, ſuperueniente ſcientia, & certificati de hoc, ſ. de confidẽtia ab alio cõmiſſa, debent ſtatim illa beneficia dimittere: Quam Concluſiõnẽ approbaſſe Rotã Romanã, aſſerit Gomeſ. in Regula de Trien poſſeſſ. quæſt. 12. verſ. Et iſta quæ dicta fuerunt &c. Nau. in conſ. 15. n. 6. & conſ. 65. de Simon. in antiq. Vgolin. in cit. tract. tab. 4. §. 2. n. 1. & eſt Comm. opinio, vt per Pariſ. in ead. quæſt. 21. num. 52. Secundò limita has Extrauag. in eo, quod reddunt ipſarum tranſgreſſores incapaces & inhabiles ad alia beneficia in futurũ obtinẽda, niſi habuerint diſpenſationem, qua mediante ſit licitum, quod aliàs erat illicitum, Doct. in cap. at ſi clerici, §. de adulteris, de iudic. Caputaquẽſ. in prælleg. deciſ. 20. nu. 1. par. 1. & deciſ. 238. par. 3. Tertiò limita vt per has Conſtitutiones non puniatur tractatus illicitus de renunciando beneficium ſub confidentia, ipſa reſignatione nõ ſequuta, vel etiam ſi fuiſſet ſequuta, ſed non eo modo,

vt

vt fuit tractatum, ac etiam ſi facta fuiſſet traditio chirographi continẽtis promiſſionem illicitorum à quibus poſtea receſſum fuerit ex Nauar. in conſ. 48. n. 3. de Simon. in antiq. & ex lectura ac contextu præd. Conſtitutionum apparet illas loqui in caſibus, in quibus realiter fuerit confectus actus ſub titulo confidentiæ, prout conſiderat Pariſ. in d. tract. q. 5.

Altera pęna quæ ex his Extrauag. & præſertim, Pij IV. in verſ. eoſdẽ Cardinales, &c. colligitur, eſt Confidentiarios, eorumq. hæredes in vtroq. foro teneri ad integram fructuũ perceptorum reſtitutionem ex beneficiis, quos habuerunt in confidentiam à prima die receptionis illorum Cameræ Apoſtolicæ faciendam; & ratio eſt: quia illos ſuos facere non potuerunt ex cauſa iniuſtæ acceptionis, tamq̃ à Lege prohibitæ, arg. text. in c. qui contra iura, de regul. iur. in 6. vnde cum cauſa confidẽtiæ commiſſæ reddidit eorum titulum inutilẽ, & ipſo iure nullum, non habuerunt facultatem ad illos capiendos, & ſic, vt quidam fures rem alienam detinere videntur. Rodoan. in tract. de ſimon. par. 4. c. 14. ſub n. 19. & diceretur integrè fieri reſtitutio quãdo plenariè, & vſque ad vnum quadrantem fieret, arg. text. in c. cõmiſſum, & c. tua nobis, de decim. Bald. in c. conquerente, n. 1. de reſtit. ſpoliat. Vide Purpurat. conſ. 466. n. 27. vol. 1. Amplia vt tamquã iniuſti alienę rei poſſeſſores, tam in iudicio animę, quam in foro exteriori teneantur reſtituere non ſolũ fructus qui potuiſſent à quolibet diligenti percipi, ſed etiam fructus perceptos propter eorum induſtriam, & ſollicitudinem, deducta tamen huius ſolicitudinis iuſta mercede, prout explicat Didacus Couar. in relect. regulæ peccatum, par. 2. §. 2. nu. 4. de reg. iur. in 6. *Declara* hoc eſſe intelligendum deductis etiam expenſis in colligendo ipſos fructus, & illis qui expenſi ſunt in vtilitatem Eccleſiæ. D. Thom. 2. 2. q. 100. art. 6. in ſolut. ad 5. Burgaſ. in tract. de irregular. part. 6. tit. de Simonia, nu. 85. & Vgolin. in præalleg. tract. tab. 4. cap. 6. §. 2. nu. 4. & cap. 7. §. 2. nu. 3. Ioan. Guttier. lib. 2. Canon. qq. c. 24. nu. 14. *Secundò* amplia, vt etiam habita prius abſolutione ab excommunicatione reſeruata, nequeãt Confeſſarii hos Confidẽtiarios abſoluere, niſi facta præd. fructuũ reſtitutione, alioquin ſi per ignorantiam craſſam, ſeu affectatam abſoluerent ante reſtitutionem, vel antequã præciperent eam cõfitenti ad id parato, peccarent, & remanent obligati ad reſtituendum: quia fuiſſent in cauſa ne alienũ reſtituatur, Roſel. in verbo, Reſtitutio, 2. §. 9. Angel. in eod. verbo, vlt. §. 5. declarando, vt per Nauar. in Man. cap. 17. nu. 22. *Limita*, vt non debeat fieri reſtitutio de fructibus pceptis ab iis, qui d. beneficia aſſequuti ſunt per confidentiam à tertio commiſſam, ipſis tamen ignorantibus, ex dictis per Nauar. in conſ. 30. nu. 3. & 4. & conſil. 60. de *Simon.* in antiq. quod intellige, & primo de perceptis ante habitam notitiã de confidentia: ſecùs verò de perceptis poſt eius notitiam, ex rationibus per eundem Nauar. adductis in conſ. 61. n. 7. eod. tit. *Secundò* intellige de perceptis, qui bona fide conſumpti reperiuntur ante d. ſcientiã vitii confidentiæ, ſecùs verò de fructibus extantibus tpe ſcientiæ & dimiſſionis faciẽdæ ipſorum beneficiorum ex D. Thoma loco præcit. quẽ ſequi videtur Couar. in regul. peccatum, par. 2. §. 8. ſub n. 8. de reg. iur. in 6. & Rodriq. in Sum. par. 2. cap. 68. Concluſ. 3. Vgolin. in d. c. 7. §. 2. Pariſ. verò in præalleg. tract. q. 21. num. 50. nulla habita diſtinctione in hoc caſu, in terminis huius Extrauag. Pij V. tenet fructus perceptos eſſe reſtituendos: mihi verò æquius, & probabilius videtur, eius opinionem eſſe moderandam, ac intelligendã ſecundum præſentem, & prænarratam declarationem, tu autem cogita. *Secundò* limita quo ad fructus ſic male, & indebitè perceptos cõdonatos, ſeu remiſſos ipſi

bene-

beneficiario, ſiue in totum ex gratia, ſiue in partem vltra ſummam ſolutam ra-
tione compoſitionis factæ cum Camera Apoſtolica, cum de ſtylo Datariæ ſit
vt ſoleat partem fructuum male perceptorum exigere, & reliquos condonare,
vt colligitur ex Nau. in Comment. de Spol. cler. §. 12. ſub n. 4. & Mandoſ. de ſi-
gnat. grat. tit. de Abſolutione à mala fruct. præcept. quæ cōpoſitio dicitur quę-
dam gratuita cōuentio. Rebuf. in tract. de decim. q. 13. n. 14 qui beneficiarius
vt ſit tutus in foro conſcientiæ, debet exprimere verū valorē fructuū exactorū.
Nau. cōſ. 73. de Simon. in antiq. & ſi huiuſmodi fructus fuiſſent modicæ quā-
titatis, cum eius taciturnitas gratiam ſurreptitiā redderet. Puteus dec. 131. lib.
1. Mādoſ. loco ci. Pariſ. in eod. tract. q. 60. n. 35. & infrà, quo loco etiā inſinuat.
formā, & praxim hodiernā circa hanc fructuū reſtitutionē, ſeu cōpoſitionem.

Eſt & alia pęna quę per has Extrau. infligitur ſcilicet, excommunicatio ipſo
facto incurrēda, cuius abſolutio Summo Pontifici reſeruatur. Amplia, & Pri-
mò, vt de eius ſubſtantia non requiratur, ſeu expectetur Iudicis declaratio, ſed
ſtatim ipſi confidentiarij in eam incidāt, eaq. ligentur, & ratio eſt; quia imme-
diatè trahit ſecum executionem, c. paſtoralis, §. verum, de appellat. Felin. in c.
Rodulphus, ſub n. 38. de Reſcript. Decius conſ. 45. nu. 4. Sot. lib. 1. de iuſtit. &
iure, q. 6. art. 6. Roderic. Tomo 1. qq. reg. q. 8. art. 4. Cęſar de Graſ. deciſ. 2. num.
13. ſub tit. de ſent. excom. Secundò hanc excomunicationis pœnam extende,
vt illa afficiatur etiam mediator, ſeu interceſſor, qui ipſam cōfidentiam procu-
rauerit, tum quia mediator criminis dicitur ipſum delictum cōmittere; vt an-
notant Gemin. & Franc. in c. mediatores, de teſtib. in 6. tum quia qua ratione
mediator Simoniæ incidit in excomm. vt expreſsè cauetur in Extrau. 2. §. ſta-
tuentes, ſub tit. de Simon. inter Com. eadem etiam mediator Confidentię, arg.
text. in l. illud, ff. ad legē Aquil. & in l. à Titio, de verb. oblig. & ad hoc vt quis
dicatur mediator Simoniæ, ſeu confidentiæ, non requiritur quod ipſe ob eam
aliquid percipiat, ſibiq. quærat, ſed ſatis eſt, vt mediator fuerit, vt illa fiat, ſicuti
probatur in d. Extrau. 2. & tradit Nau. in conſ. 59. de Simon. in antiq. Vgolin.
in eod. tract. tab. 4. c. 8. vbi de iſtis proxenetis, & mediatoribus, poſt Redoā. in
tract. de Simon. p. 4. c. 10. agit, & ad pœnas, ad quas teneantur. Vbi verò huiuſ-
modi mediator aliquid de beneficij fructibus perceperit, tunc quia nō ſolum
eſt mediator, ſed etiam dicitur principaliter facere, & confidentiæ delictum
committere, alijs vtique pęnis afficietur præter illam excommunicationis Pa-
riſ. in eo tract. quæſt. 22 ſub n. 14. dicens id aperte liquere ex verb. s. d. Extrau.
Pij V. in verſ. Denique ſi quis, &c. Limita, vt in hāc excommunicationis pœ-
nam non incidant tàm ignorantès prædictas Cōſtitutiones, iuxta ea quæ ſcri-
bit Nau. in pluribus conſilijs. ſub tit. de ſent. excom. & præſertim in Man. c. 27.
nu. 274. vbi neruoſius quam alibi huius Concluſionis rationès tangit, etiam ſi
per legem Papæ excommunicatio eſset impoſita pro facto, de ſe illicito, & tra-
dit, qui alios citat in Sum. lib. 1 c. 8 verſ. Aduerte rurſus, prope finem, quā etiā
ignorantes confidentiam ab aliquo commiſſam, in quo omnes Doctores cō-
cordare aſſerit Pariſ. in d. tract. quæſt. 21. nu. 43. quod declara ex dictis ſuprà in
ſecundo intellectu primæ limitationis ad primam pœnam. Secundò limita, vt
neque irregularitatem incurrant ſi ante abſolutionem ab excommunicatione
à Summo Pontifice obtentam ignorāter celebrarent, quia ignorātia, ac bona
fide attenta, ab irregularitate excuſarētur, cum ſine dolo non contrahatur, ex
allegat. in proprijs terminis per Nau. in conſ. 18. numero 5. de Simon. in an-
tiq. Sed extra caſum violatæ cenſuræ, dubium verſatur in eo, an reſpectu ipſius

criminis,

Digitized by Google

criminis, ſcilicet confidentiæ in beneficio cōmiſſæ, efficiatur quis irregularis; & quidem quod Simoniacus in beneficio ſit irregularis probat Lambert. de iure patron. par. 1. lib. 2. quæſt. 9. art. 10. Maiol. de irregular. lib. 5. c. 41. ſub nu. 1. & firmat Achil. de Graſ. deciſ. 2. ſub titulo de Simon. Veruntamen Nau. in conſ. 34. & ſeq. eod. tit. in antiq. ſentire videtur, quod non ſolum iure antiquo attento, ſed etiam nouo Extrau. Pij V. incip. Cum primum, ob crimen Simoniæ in beneficio commiſſum, ipſo iure in foro cōſcientiæ quis irregularitatis, & inhabilitatis pœnas non contrahat ante ſententiam condemnatoriam, & Henriquez loco ſuperius cit. aſſerit, Simoniacum etiā publicū in beneficio, non fieri irregularem: quia nullo iure exprimitur, nec ſit crimen depoſitione dignū; in terminis verò huius Conſtitutionis Pij V. Pariſ. in prælleg. tract. q. 61. num. 9. affirmatiuam opinionem veriſſimam, ac in iudicando, & conſulendo tenendam exiſtimat, ponderando inter alia ipſam in eo, quod cōfidentiarios beneficijs obtētis priuet, & ad futura inhabiles reddat, ex quo, inquit, ſatis videri cōſtare de irregularitate, quæ inter præcipuos effectus hunc inducit, vt irregulari non poſſint beneficia conferri. Doct. in c. cum noſtris, de conceſ. præb. Cardin. Pariſ. in conſ. 136. nu. 40. vol. 4. alijq. citati per Didac. Couar. in præd. §. 8. ſub num. 6.

Pauli IV. Conſtitutio publicata Romæ die 27. Nouembris, 1557. cōtra eos, qui pro obtinēdis beneficijs ſeipſos pro alijs in examine ſupponūt, vel annuas penſiones offerunt, aut beneficia impetrant pro alijs, vt ab eis aliquid conſequantur, vel pro ſeipſis, vt alijs poſtea cum penſione reſignent f. 6014. in Bullar. incip. Inter ceteras curas, & infra.

Nos præmiſſis fraudibus, & dolis, ac hæreſi Simoniacæ quantum cum Deo poſſumus efficaciter occurrere volētes, Apoſtolica authoritate, tenore præſentiū ſtatuimus, & ordinamus, atque decernimus, quod de cetero omnes, & ſinguli, qui poſt publicationem præſentium, in locis infraſcriptis faciendam, occaſione beneficiorum obtinendorum, ſe alios eſſe ſimulauerint, & tamquā tales ſe in examine ſuppoſuerint, aut beneficia pro perſonis ad ignorantibus, ſeu pro ſe, vel pro alijs cum oblatione alicuius penſionis annuæ, aut pro alijs cum ſpe penſionem annuam, aut aliquid quantumuis modicum temporale cōmodum ab eis conſequendi, vel pro ſeipſis principaliter, animo, & intentione ea poſtmodum in fauorem aliorum, ēt quantumuis idoneorū, & benemeritorū, cum ſimili penſione, aut commodo, aut etiam ſine eo reſignādi obtinere procurauerint, cuiuſcūque ſtatus gradus, ordinis, & conditionis exiſtant, etiam ſi Epiſcopali, aut alia maiori dignitate Eccleſiaſtica, vel Cardinalatus honore, ſeu mundana, etiam Regia Ducali, aut Marchionali preeminentia præfulgeant, excommunicationis, & anathematis, ac maledictionis æternæ ſententiā, à qua niſi à Nobis, aut Romano Pontifice pro tempore exiſtente, præterq̄ in mortis articulo conſtituti, abſolui nequeant, necnō priuationis, omniū, & ſingulorū beneficiorū Eccleſiaſticorum cum cura, & ſine cura, ſeculariū, & quorumuis ordinum regularium per eos in titulum, vel commendā, aut aliàs quomodolibet obtentorum, & inhabilitatis ad illa, & alia in poſterum obtinenda penam, eo ipſo abſque alia deſuper facienda declaratione incurrant, ita vt conſtito ſolum ſummariè, & extraiudicialiter, quod ipſi cōtra tenorē præſentiū aliquid fecerint, per Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generalē Auditorem, ſeu Viceauditorē, vel eius Locumtenentē, pro talibus, & vt tales publicari poſſint, & nihilominus ſic, vt præfertur, obtētæ prouiſiones, & commendę, alięq. diſpoſitiones

Digitized by Google

tiones nullæ ſint, irritæ, & inanes, nullumq. alicui ius in ipſis Beneficijs, vel ad illa tribuant, nec aliquis earum vigore fructus ſuos faciat, ſed ad eorum reſtitutionem teneantur, poſſintq. Beneficia, tam ſic impetrata, quàm per eos antea obtenta, tamquam modo præmiſſo vacãtia, à Nobis, & Rom. Pontifice pro tẽpore exiſtẽte, dumtaxat liberè impetrari, volumuſq. ſtatutũ ordinationem, & decretum noſtrũ huiuſmodi, ẽt quo ad Monaſteria Monialium, & alia Beneficia per Moniales, aut alias mulieres obtineri ſolita, locum habere. Non obſtantibus.

SODOMIA.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, qualiter contra Clericos nefandi criminis reos, vltra diſpoſita in Concil. Lateranenſi ſub Alex. III. relato in cap. clerici de exceſſib. prælat. pęnæ fuerunt aggrauatæ per duas Conſtitutiones Pij V. quarum prima eſt ſub Datum Romæ Cal. Aprilis 1566. in Bullario, fol. 924. incip. Cum primum.

§. Si quis crimen nefandum contra naturam, propter quod ira Dei venit in filios diffidentiæ, perpetrauerit, Curiæ ſeculari puniendus tradatur, & ſi clericus fuerit omnibus ordinibus degradatus, ſimili pęnæ ſubijciatur.

Altera verò Conſtitutio de priuatione Clericorum propter Incontinentiam, & eorum traditione brachio ſeculari, eſt eiuſdem Pij V. publicata Romæ die tertio Septembris 1568. fol. 1028. in Bullario, incipit.

Horrendum illud ſcelus, quo pollutæ fœdatęq. ciuitates, tremendo Dei iudicio conflagrarunt acerbiſſimum nobis dolorem intulit, grauiterq. animum noſtrum commouet, ad illud quantum poteſt comprimendũ, ſtudia noſtra conferamus. Sanè Lateranenſi Concilio dignoſcitur conſtitutum, vt quicumque Clerici, illa incontinentia, quæ contra naturam eſt, propter quam ira Dei venit in filios diffidẽtiæ, deprehenſi fuerint laborare, à Clero deiiciãtur, vel ad agendam in Monaſteriis pœnitentiam detrudantur. Verum ne tanti flagitii contagium, impunitatis ſpe, quæ maxima peccandi illecebra eſt, fidentius inualeſcat Clericos huius nefarii criminis reos grauius vlciſcendos deliberauimus, vt qui animæ interitum nõ horreſcunt, hos certe deterreat Ciuiliũ Legum vindex gladius ſecularis. Itaque quod Nos iã in ipſo Pontificatus noſtri principio, hac de re decreuimus, plenius nunc, fortiuſq. perſequi intendẽtes, omnes, quoſcũque Presbyteros, & alios Clericos Seculares, & Regulares, cuiuſcumque gradus, & dignitatis, tam dirum nefas exercentes, omni priuilegio clericali, omniq. officio, dignitate, & beneficio Eccleſiaſtico pręſẽti Canonis authoritate priuamus ita quod per Iudicẽ Eccleſiaſticum degradati, poteſtati ſtatim ſeculari tradantur, qui de eis illud idem capiat ſupplicium, quod in laicos hoc exitium deuolutos, legitimis reperitur ſanctionibus conſtitutum. Nulli ergo, &c. *cap. clerici. de exceſſ. prælat. & ſubditor.*

ADDITIO. Præſentis Conſtitutionis diſpoſitionem, & pœnas ampliamus non ſolum in clerico Sodomita, maſculorum concubitore, ſed, & in eo qui feminam præpoſtera venere cognouerit, cum in hoc caſu Sodomia propriè committi dicatur, ſicuti præ alijs voluerunt Afflict. in Conſtitu. Regni, Legum aſperitate, libro 3. rubr 42. num. 13. Iul. Clar. qui de Com. opinione atteſtatur, libro 3. recept. ſent. §. Sodomia, nume. 2. eamq. ſequutus eſt Menoch. de arb. Iud. lib. 2. Caſu 286. num. 5. & in addit. ad eundem Caſum, nu. 40. Couar. in Epitome, de ſponſal. & matrim. par. 2. §. 5. num. 7. Sairum libr. 7. theſaur. conſcient. c. 12. ſub num. 21. Secundò, ampliamus *Ampl. 1.*

in

in Clerico, qui vitium beſtialitatis commiſerit, cum brutis luxuriæ cauſa turpiter ſe commiſcendo, vt in ſpecie notat. Rodriq. in Sum. par. 1. c. 209. ſub num. 2. ratione de qua ibi per eum, vide Rolan. con. 7. vol. 1.

Illam verò in pluribus limitamus, & primo in Clerico Sodomita occulto, quo ad ſuſpenſionem ipſo iure in foro conſcientiæ ab ordinum executione, & per conſequens quo ad irregularitatem ſi in illis miniſtraret, & quamuis in contrarium ſe habeant quamplurimorum Doctorum authoritates, etiam poſt peractam pœnitentiam ante diſpenſationem, prout eſt videre apud Lambert. de iure patron. par. 1. lib. 2. quæſt. 9. art. 18. Couar. in Clem. Si furioſus, par. 1. §. 1. nu. 6. de homicid. & huic opinioni adſtipulatur Lopez ad Diaz. cap. 86. & ita propter criminis grauitatem practicādum eſſe inquit. Foller. in Pract. Crim. Can. in Miſcellan. cap. 37. n. 11. Oppoſitum tamen ex pluribus defendit, ac demonſtrat Nauar. in Man. cap. 27. num. 249. & latius in Comment. de neceſſ. defend prox. nu. 27. Vgolin. in tract. de irregular. cap. 43. §. 3. num. 4. idq. etiam ſtante præfato Pij V. motu Henriq. in Sum. libro 13. de excomm. cap. 36. in fine, in gloſ. lit... & clarius, lib. 14. de irregul. c. 5. ſub §. 1. concurrit Rodriq. in præalleg. c. 209. Concluſ. 1. ſecus verò in notorio, & publico, ex præd. doctrina, quo caſu, vt aduertit Tolet. in Sum. lib. 1. cap. 74. huiuſmodi irregularitas non dicitur prouenire ex delicto, ſed ex infamia, & ſcandalo, quæ ex delicti notorietate oriuntur: minuſq. ite dicendum eſt irregularitatem per Laicos contrahi, de quibus hæc Extrauag. non loquitur ex eiſdem Nauar. Toleto, & Vgolino. Secundò limita procedere tantum in clerico habente copulam Sodomiticam, quæ non aliàs conſumari dicitur, niſi intra vas contra naturam ſemen effunderetur, arg. tex. in c. fin. de Sponſ. & ita declarat. Nau. vbi ſuprà. quem ſequuntur Lopez, & Rodriq. tam in Sum. quā in tomo 2. regul. q. 30. art. 18. & tomo 2. q. 27. art. 2. Vgolin. loco prox. cit. ſecus autem ſi extraordinariam pollutionem cum puero haberet quamuis inter actus Sodomiticos computetur. Tertiò conſequenter limita in Clerico, qui attentauerit hoc ſcelus perpetrare, ex allegatis per Menoch. lib. 3. de arb. iud. in addit. ad Caſ. 286. num. 37. etiam ſi ad actum proximum deueniſſet, non tamen delictum perfeciſſet. Vnde ſciendum, quod dicitur attentari pueri pudicitia cum id agitur, vt ex pudico impudicus fiat, c. ſi quis tam fœminam, de pœnit. diſt. 1. idq. verificari, & exiſtere poteſt duob. modis, & primo quando proceſſum eſſet ad aliquem actum de per ſe ordinatum de præſenti ad ipſum factum ſceleſtiſſimum, veluti ad leuandum veſtes, & alia præparatoria, de quibus per Cardin. Pariſ. in conſ. 163. vol. 4. Secundo modo, quādo peruentum eſſet ad actum magis proximum, & immediatum, qui tunc talis diceretur, quod ſuppoſito de facili ipſius facti continuatio ſequeretur, ex dictis per Boer. deciſ. 316. & ſicut neutro modo clericus pœnis per hanc Conſtitutionem pro hoc crimine impoſitis puniendus veniret, niſi tale delictum perfeciſſet, & omninò conſummaſſet, idq. probatur ex eo, quia hodie de generali conſuetudine totius Italiæ, immo totius mundi, (per quam iuris communi abrogatum eſſe cenſetur) introductum eſt, vt etiam in atrociſſimis, & grauiſſimis attentatum pro conſumato non puniatur, nec conatus ſeu affectus non ſequuto effectu, etiam ſi ad actum proximum deuentum eſſet, ita, vt licèt puniatur eadem lege, non tamen eadem pœna ab ipſa lege determinata, ſed minus, ſeu mitiùs, & extraordinariè; De qua conſuetudine præter alios, quos recenſere poſſem, atteſtantur Afflict. in Conſt. Regni, Aſperitatem, parte 2. rubr. 11. numero 2. Gram. deciſ. 2. numero 8. & infra, deciſ. 74. numero 9. & 30. idem Gram. in Voto 19. numero 4. & Voto 20. numero 8. Iul. Clar. in Pract. Crim. quæſt. 92. ſub numero 2. tutiùs hoc eſſe exiſtimans, & nouiſſimè Proſper. Farinac. qui alios Doctores plena manu congerit, in ſua Pract. Crim. tit. de delict. & pœn. quæſt. 7. nu-

mero

Digitized by Google

num. 49. Ego autem perpenſa huius criminis deteſtatione, & grauitate, & cum ſit res pernicioſi exẽpli, arbitrarer (meliori iudicio ſemper ſaluo,) quod vbi clericus conatus fuerit hoc ſcelus committere, & ad aliquem actum admodum proximum, ſeu directum in ſceleris cõſumationem perueniſſet, deinde propria penitentia ductus ſua ſponte, & à nemine impeditus, à crimine ceſſauerit incœpto, ex doctrina Couar. loco infrà citando, debere prædictas pęnas in alias mitiores commutari. arg. text. in l. qui falſam ff. de falſ. & gloſſa in l. qui ea mente, ff. de furt. vbi verò per ipſum minimè ſtetiſſet omnem conatum adhibendo ad actus perfectionem, ſed aliquo exteriori impedimento fuerit impeditus, quo minus crimen perageret, exequeretur, & in totum conſumaſſet, veluti quia detectus fuiſſet ob aliorum ſuperuenientiam, vt in hoc caſu veniat puniendus pœnis in d. Conſtitutione contentis, & expreſſis. Et ad ita decidendum mouent me ſcripta per Felin. in tract. quando conatus puniatur, & in c. 2. de præſumpt. & preciſè tradita per Couar. in Clem. Si furioſus, par. 2. in initio, nu. 6 & infrà; ita in ſpecie admonet me Menoch. lib. 2. de arbitr. iud. Caſu 360. num. 60. & Rodriq. in d. c. 109 aſſerens in Regnis Hiſpaniæ comburi eos, qui hoc peccatum committere conantur, & procurant, quamuis impediti copulã non conſumaſſent. Quartò limito, vt huius Extrauag pœnæ ſaltem quo ad forum conſcientiæ procedant in clerico, qui ex iteratis actibus vitium hoc frequentaret, adeo vt ex vſu quaſi continuato id exerceat, ac boni viri arbitrio illius exercitor dici poſſit, ex alleg. per Nauar. d. c. 27. num 250. non autem in eo, qui aliquoties cadit, & cecidiſſe pœnitet. ideoq. minus rectè ſenſiſſe exiſtimo Ignat. Lopez, loco præallegato qui vnicũ lapſum ſufficere prætendit. Nauarri opinionem impugnando, & reprobando, de quo etiam miratur Rodriq. in locis citatis, eò quod ob quoddam leue & fragile argumentum, cui ipſe reſpondet, & ego ne inutiliter membranas occupem referre omitto, à tam pia, & tanti viri opinione recedat. Gregor. XIII. authoritate confirmata. Sed quoniam prædictarum difficilis eſt probatio, niſi per confeſſionem ipſorum delinquentium, cum huius delicti natura ſit, vt ex communiter accidentibus ſecretè, & occultè committi ſoleat, dubitari poſſet, An, & quando dictum ſolum pueri ſtuprati, & Sodomiam paſſi faciat indicium ad torturam contra ſtuprantem, ſeu agentẽ; Ad cuius dubij reſolutionem præ alijs videndi ſunt Ægid. Boſ. in tit. de ind. & conſid. ante tort. Plot. in conſ. 133. quod eſt inter conſilia criminalia diuerſorum, Gram. deciſ. 40. num. 16. Card. Pariſ. conſ. 163. volum. 4. & nouiſſimè ac notab. Proſper Farinac. qui Communem Doctorum opinionẽ & praxim inſinuat, in Pract. Crim. tit. de indic. & tort. q. 43. num. 89. & infrà. Quintò, & denique limito præſentem Conſtitutionem quo ad pœnas in ea contentas ipſo facto incurrendas, quantum ad forum interius, quia clericus talis vitio irretitus, nõ tenetur ſtatim cõmiſſa culpa dimittere beneficia, officia, & dignitates Eccleſiaſticas, abſque eo quod præcedat iudicis ſententia: non enim tenetur eſſe executor dictarum pęnarum contra ſeipſum, ex Com. & frequẽtiori ſententia, vt per Symanc. de Cathol. inſtit. cap. 9. num. 209 Nauar. in Comment. de dat. & promiſ. notab. 31. num. 42. in fine, Molina, in tract. de iuſt. diſput. 93. latè Gutier. lib. 1. Can qq. c. 1. ſub nu. 15. concludant, quod ſententia tenentium contrarium eſt à cõmuni Schola Theolog. & Canoniſtarum exploſa, quod ſ. vtrum legum pęnalium tranſgreſſores ante latam ſententiam pœnas ipſas ſubire teneantur examinat etiam Rodericus tomo 1. q. regular. q. 6. art. 16. & latiſſimè Alex. Moneta, in tract. de diſtribution. quotidian. p. 3. q. 7. quinimo quod d. Extrauagans tantũ reſpiciat forũ exterius, & quo ad forũ cõſcientiæ in praxi recepta nõ ſit, innuunt Henriq. & Tolet. locis ſuperius cit. & ex pluribus demonſtrare nititur Graf. par. 1. lib. 2. deciſ. aurear. c. 90. nu. 5. & infrà; & ita refert Vgolin. in tract. de irregular. cap. 43. §. 2.

Digitized by Google

§.2.ſub nu.4.in fine,teſtatum fuiſſe,quandam ex Societate Ieſu,Illuſtr.Card. Sabellum,Rom.Pont.Vicariũ, cum de hac re Romæ contentio eſſet, conſultum,reſpondiſſe; hancq. ſententiam probaſſe vnum ex pœnitentiarijs S. Petri de Vrbe, quam, & ipſe ſequitur.

Hinc deducitur,& Primo,quod cum pœna priuationis beneficiorum, & c. ſit ipſo iure ab hac Extrauag.impoſita,propter illa verba.ſ.(præſentis Canonis authoritate priuamus)quæ cum ſint præſentis temporis,inducunt pœnã ipſo iure, ex allegatis per Nauar.in Man.c.279.ſub nu.24. non erit neceſſaria ſententia priuatoria, & ſic vt feratur ſuper penam,quæ longè diſtat à declaratoria, in qua per ſimplicẽ criminis declarationẽ venit ipſo iure priuatio.Soto,lib.1.de iuſt.& iure.q.6.art.6.Concl.3.Rota diuerſ.deciſ.728. par.3.ſub num.2.ſed requiritur declaratoria tantum ad factum, non autem ad ius.Achilles de Graſ.deciſ. vnica, num.5. ſub tit.de pœnis,& alibi diximus,alios citantes. Deducitur Secũdo,quod quis poſſet facere ſibi prouidere de beneficijs, illaq. acceptare etiam ante d. ſententiam ex Com. opinione, vt inquit Mandoſ.qui quamplurimos Scribentes in hoc conuenientes,cumulat,in addit.ad Lap.allegat.16.lit.... Ad idem Achil.de Graſ. in eadẽ deciſ.nu.2. ipſe verò clericus de hoc crimine infamatus,remanet in poſſeſſione,à qua inauditus amoueri non poteſt,ex veriori,& Cõi ſententia vt teſtatur Hoied. de benef.incompat. par.2. c.4 ſub num.9. vel antequã ſententia declaratoria promulgetur; immò neque poſt datam ſententiã, niſi ipſe reus dicta poſſeſſione expolietur. Henriq.optimè lib.13.de excom.c.56.in fine,§.3. vide ſupra in verbo alienatio, num.49.& in verbo, beneficiorum reſignatio.

SPOLIA CLERICORVM.

Congruie tit. de peculio Clericorum.

PRÆTER Summiſtas ſciendũ eſt,quod in hac materia ſunt aliquæ Summorum Pontificũ Conſtitutiones, quarum prima eſt Pauli III. Declaratio,& Conſtitutio ſuper Spolijs ad Camerã Apoſtolicam ſpectantibus, ab antiquiſſimo tempore citra, fol. 240. in Bullario,incip. Romani.

Iul. III.

Declaratio quod fructus beneficiorum, tempore obitus beneficiatorum inexacti,debeantur ſucceſsoribus in beneficiis,& non hęredibus dictorum beneficiatorum,&c.Incip.cum ſicut nobis nuper,folio 505.

Eiuſdem.

Declaratio regulæ, ſiue Conſtitutionis perpetuæ nuper publicatæ ſuper fructibus beneficiorum tempore obitus beneficiatorum inexactis, fol.505.

Quod Cõſtitutio perpetua ſuper fructibus beneficiatorum inexactis, adita, locum non habeat in locis,in quibus collectores Cameræ Apoſtolicæ eſse conſueuerunt fol.506.& ſic limitatur diſpoſitio cap.fin.de off. ord. in 6. & c. quia ſæpè,de election.in 6.& Clem.ſtatutum eo.tit.&c. cum vos,de offic.ord. quia non reſeruantur vacantibus Eccleſiis eorum ſucceſsoribus. Aduerte tamen, quod extat Breue ſuper fructibus pendentibus,& maturatis, & à ſolo minimè ſeparatis,ſeu nondum exactis, vſque ad diem apprehenſionis poſseſſionis per beneficiatum,ſpectantibus ad Cameram Apoſtolicam; Sixtus Papa V. ad perpetuam rei memoriam.

Sixti V.

Cum ſicut accepimus,variæ dubitationes, ac etiã contentiones inter modernũ, & pro tempore exiſtentem Noſtrum, & Sedis Apoſtolicæ Nunciũ in Regno Neapolitano ex vna,& clerum ſingularum Ciuitatum,& Dięceſum eiuſdem Regni,qui ſuper Spoliis clericorũ,& presbyterorum beneficiatorum, ac aliorum dicti Regni ab humanis pro tempore decedentium,cũ Nobis,& Camera noſtra Apoſtolica tranſegerunt, & concordarunt, eorumq. hæredes

præ-

prætendentes fructus beneficiorum Eccleſiaſticorum, clericorum, & presbyterorum dicti Regni ab humanis pro tempore eorum obitus pendēres, & maturatos, ac etiam à ſolo minimè ſeparatos, ſeu à quibus id contingit nōdum exactos, ad Clerum, ſeu Capitulum, vel hæredes beneficiatorum huiuſmodi, non autem Cameram prædictam ſpectare, quamuis ſchedulis tranſactionum ſuper ſpoliis huiuſmodi mentis, intentioniſq. noſtræ fuerit eoſdem fructus pendētes quorumcumque benef. Eccleſiaſt. in quouis menſe, pro tempore vacantium, ēt iuxta felicis recordationis Iulij Papæ III. prædeceſſoris noſtri Conſtitutionem deſuper editam, eidem Cameræ noſtræ reſeruare eoſq. à die obitus beneficiatorum vſque ad diem captæ poſſeſſionis per illorum ſucceſſores in dictis beneficijs decurrendos eidem Cameræ applicare, in dies oriri ſoleāt. Nos igitur noſtri Paſtoralis Officij munere dubitationes, & contentiones, ſeu controuerſias, huiuſmodi è medio tollere volentes, motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, omnes, & ſingulos fructus, redditus, & prouentus quorumcumque beneficiorum Eccleſiaſt. cum cura, & ſine cura, Secularium, & ēt quorumuis Ordinum Regularium in dicto regno conſiſtentium, etiam in quocumque menſe pro tpe vacantiū, tam ante obitum illorum poſſeſſorum pendētes, & maturatos, ac etiam à ſolo minimè ſeparatos, ſeu nondum exactos, quam etiam poſt eorum obitum, vſque ad diem adeptę poſſeſſionis dictorum beneficiorum per ſucceſſores in eis maturandos, & ſeu decurrendos, pro rata tpis à die adeptę poſſeſſionis eorundem beneficiorum ad ipſam Cameram noſtram ſpectare, illoſq. eidē Cameræ applicādos eſſe, & illos per venerabilem fratrem Marchū Antonium Epiſcopum Fulginatenſem modernum, & pro tempore exiſtentem Nuncium Apoſtolicum in Regno prædicto, pro eadem Camera, & eius nomine percipi, exigi, & leuari, ac etiam pro faciliori illorum exactione ſi videbitur in fine anni cum ſucceſſoribus in dictis beneficijs computandi, diuidi, & illorum ſic diuerſorum, quemlibet eorundem Nuncii, ſeu ab eo deputatorum Commiſſariorum in dictis beneficiis ſucceſſorū ratas partes modo, & forma pręmiſſis in dictis beneficiis reſpectiuè tangentes, etiam percipere, exigere, & leuare poſſe, & debere, declaramus, ac de cetero perpetuis futuris temporibus ita, & non aliter in præmiſſis obſeruari volumus, ac ēt perpetuò ſtatuimus, & ordinamus, omneſq. & ſingulas lites, cauſas, quæſtiones, & controuerſias ſuper præmiſſis fructibus, & illorum perceptione inter ipſum Nuncium ex vna, & quoſuis Clericos hęredes, & ſucceſſores dictorum beneficiatorum defunctorum coram quibuſuis Iudicibus, etiam Ordinariis, & Delegatis hactenus quomodolibet introductas, & adhuc indeciſas pendentes partibus, ex altera, in eiſdem ſtatu, & terminis in quibus reperiuntur, ab eiſdem Iudicibus ad nos aduocamus, illaſq. penitus exſtinguimus, & annullamus, ſicq. per quoſcumque Iudices, &c. Non obſtantibus litis pendētia & aliis præmiſſis, ac quatenus opus ſit noſtra de non tollendo iure quæſito, & quibuſuis aliis Cōſtitutionibus, & ordinationib. Apoſtolicis, ceteriſq. contrariis quibuſcumque; Volumus autem, &c. Dat. Romæ apud S. Petrum ſub Annulo piſcatoris, die 1. Ian. 1489. Pont. noſtri anno 4.

Applicatio R. Cam. Apoſtolicæ fructuū beneficiorum in Regno Neap. Sedi Apoſtolicæ reſeruatorum à die vacationis vſque ad diem quo prouiſi à Rom. Pontifice poſſeſſionem capient de manu Nuncii Apoſtolici in eodem Regno, fol. 991. incip. Cupientes, &c. *Pij IV.*

Reſeruatio, & applicatio ad R. Cameram Apoſtolicam fructuum omnium beneficiorum Sedi Apoſtolicæ reſeruatorum, ſeu affectorum pro tēpore vacan *Eiuſdem.*

Eiuſdem. tium,fol.700.incip.Cupientes malitiis,&c.

Quod clericorum bona ex illicita negotiatione acquiſita, ſub ſpoliorum nomine veniant, fol.685.incip. Decens,&c.

Eiuſdem. Declaratio literarum ſuper bonis ex illicita negotiatione acquiſitis, editarũ, fol.695 incip.Romanos,&c.

Sixti V. Et ad maiorem declarationem. *Per procedere ſopra l'illecita negotiatione nel Regno di Napoli,non obſtante le oppoſitioni fatte,etiam che non ſia cominciata la lite,in vita del negotiante,* extant literæ Sixti V. tenoris ſequentis.

MONSIGNOR Gloriero,Chierico della noſtra Camera Apoſtolica,& noſtro Nuncio nel Regno di Napoli,eſſendoſi di noſtro ordine fatte molte compoſitioni di Spogli con diuerſi Capitoli,& Cleri, & altri particolari di detto Regno,come per inſtrumẽti ſopra ciò in piena Camera apoſtolica ſtipulati appare, & in eſſi ſi ſia conuenuto, che per cauſa della illecita negotiatione fatta da Preti, ò Clerici non ſi poſſa procedere dopò la morte di eſſi, non eſſendoſi cominciato il giuditio in vita loro? Et intendendo, che da queſto loco ſi fanno più arditi à contrauenire alli Sacri Canoni, Conſtitutioni Apoſtoliche, quali con tanto rigore prohibiſcono tali illecite negotiationi,& che di qua loro pigliano occaſione di peccare licentioſamente; Perciò volendo noi in queſto prouedere alla ſalute dell'anime loro,che è il noſtro principale intento. Per la preſente Apoſtolica authoritate, *& di certa* noſtra ſcientia, & Motu proprio, *dechiaramo, che quando coſtoro ò in vita, ò dopoi morte loro, trouandoſi in eſſer la mercantia, ò prouandoſi di voce, & fama publica, ò per proue euidenti, & preſenti,& non mendicate,e che loro habbiano negotiato illecitamente,detto patto, ò conuentione poſta in detti inſtromenti di compoſitioni non obſti, anzi ordiniamo, & comandiamo tanto à voi, quanto all'altri Nuntij Apoſtolici, che pro tempore ſaranno in detto Regno, che conforme queſta noſtra intentione, debbiano nelli caſi predetti procedere, & giudicare, leuando, & a voi, & ad eſſi, & à qualunque altra perſona qual ſi voglia authorità,& facoltà di giudicare altrimente. Et tanto eſſeguirete, che tale è la mente, & intentione noſtra, non obſtante le dette compoſitioni, & inſtrumenti ſopra eſſe, etiam di ordine noſtro ſtipulato, e le regole di Cancellaria de* non tollendo iure, quæſito, *& qual ſi voglia altra coſa, che faceſſe in contrario, alle quali, ancorche, di eſſe biſognaſſe farne qui eſpreſſa mentione,hauendole noi,per inſerte,&* ſufficienter *eſpreſſe, per queſta volta ſola in quanto alle coſe predette deroghiamo. Dal noſtro Palazzo Apoſtolico il dì 16. d'Aprile M.D.XC.*

Sixtus Papa Quintus.

ADDITIO. Quæ huc pertineret examinare, Clericos negotiatores, & alienæ rei conductores tangentia,pro Spolijs Cameræ Apoſtolicæ faciendis,ne bis idem repetam, deſeruient dicenda infra in addit.ad Verbum,Vectigal, & vide Nauar.conſil. 10. de teſtamen.in antiquis.

Declaratio applicationis fructuum omnium beneficiorum reſeruatorum in Regno Neap. pro tempore vacantium à die vacationis vſque ad diem, quo prouiſi poſſeſſionem cæperint de Manu Nuncij folio 1008. in Bullario incip. Cupientes,&c.& vide ſupra in verbo beneficiorum poſſeſſio.

Decla-

Declaratio circa bona,quę non veniunt ſub nomine Spoliorũ Romę publicata die 28. Septembris 1597.fol.995.in Bullario incip.Romani Põtificis prouidentia circumſpecta,ad ea ſolicitudinis ſuę partes potiſſimum conuertit,per quæ ſingulis Eccleſijs debita obſequia,& opportuna ſubuẽtionis auxilia minimè ſubtrahantur.Cũ itaque ſicut accepimus,nonnulli Patriarchę,Archiepiſcopi,Epiſcopi,& Abbates,ſeu Cõmendatarij,ac alij beneficia Eccleſiaſtica obtinentes,proprii honoris,& ſalutis immemores,ẽt prętextu facultatum teſtandi eis per Sedem Apoſtolicam conceſſarũ,in eorum vltimis voluntatibus,res Sacras,ac vaſa,ornamẽta,& paramẽta Eccleſiaſtica,aliaq.cultui Diuino dedicata,qñ que ex fructibus Eccleſiaſticis per eos acquiſita,nõ Eccleſijs,& Monaſterijs,ac beneficijs,quibus præfuerũt,ſeu à quibus prouẽtus Eccleſiaſticos,& ſtipendia acceperunt, prout rationi,& honeſtati cõſentaneum foret, ſed alijs locis ẽt aliqñ nõ pijs ac interdum eorum conſanguineis,& affinibus relinquere, ac Cameræ Apoſtolicæ Collectores prętextu quod illa ſub appellatione Spoliorum veniant,tamquam eiuſdem Cameræ Spolia exigere, & percipere nõ erubeſcant in maximũ Religionis dedecus,ac Eccleſiarũ,Monaſteriorum,& beneficiorum eorundem detrimentum,ac relinquentium animarum periculum ſcandalumq plurimorum. Nos abuſibus, ſcandaliſq. huiuſmodi prouidere, ac ſingularũ Eccleſiarum,& Monaſteriorum,ac beneficiorũ indemnitati,animarumq quorũlibet ſaluti conſulere volentes, Motu proprio,& ex certa ſcientia,ac de Apoſtolicę poteſtatis plenitudine,hac noſtra perpetuò valitura Conſtitutione,ſtatuimus,ordinamus,decernimus,& declaramus.quod de cetero, omnia,& ſingula ornamenta,& paramenta,ac vaſa,necnon Miſſalia, & Gradualia,ac cantus firmi,& muſicæ alijq. quomodolibet nuncupati libri,& aliæ res Sacræ, etiam auri, & argenti, ac quæcumque alia bona per quoſcũque Patriarchas.Archiep.Epiſcopos,Abbates,ſeu Commendatarios,& alioſcumque quęcumque, qualiacumque beneficia Eccleſiaſtica, cum cura, & ſine cura Secularia, & quorũuis Ordinũ Regularia in titulũ,vel Cõmendã,aut aliàs quomodolibet obtinentes,quocumque nomine,vel titulo cenſeantur, ẽt ſi de illis, eorum qualitatib.ſpecialis,& expreſſa mentio habenda foret,ad vſum,& cultum Diuinum,ẽt in eorum priuatis ædibus,& Cappellis,vel Oratoriis deſtinata tẽpore eorũ obitus, ex teſtamẽto ab vel inteſtato relicta,ſub quibuſuis facultatibus teſtandi,& aliàs diſponendi,de bonis per eos altari,vel aliàs quomodolibet acquiſitis,per quoſcumque Rom.Pont.prædeceſſores; & ſucceſſores noſtros,ac Nos,ſub quibuſuis tenoribus,& formis,ac cum quibuſuis Clauſulis,& Decretis,ẽt Motu proprio aut aliàs quomodolibet conceſſis,& concedẽdis minimè cõprehendantur.Nec ſub appellatione Spol.venient,ſed ad ſingulas Eccleſias,Monaſt.ẽt Conuentu carentia,& beneficia huiuſmodi in quibus reſederint,aut quib.præfuerint,ſeu quæ aliàs obtinuerint,omninò ſpectent,& pertineant,ac ſpectare,& pertinere,illaq. poſt eorum obitum eiſdem Eccleſijs,Monaſterijs & beneficijs,ẽt ſi in Romana Curia & procul ab illis deceſſerint,vel ad illa nunquã acceſſerint,etiam ſi antea Eccleſiarum,& Monaſteriorum regimini ceſſerint,vel beneficia huiuſmodi renunciauerint,eo ipſo applicata,& incorpora ſint,& eſſe cenſeantur. Ita quod liceat illis defunctis,in eiſdem Eccleſijs,Monaſterijs,& beneficijs ſucceſſoribus,ac Eccleſiarũ,& Monaſteriorum, huiuſmodi Capitulis,& Cõuentibus,reſpectiuè illa propria authoritate,liberè apprehendere,ac eorum Eccleſiis, & Sacriſtijs applicare, & incorporare, ac quæcumque donationes, ac relicta,& legata, teſtamenta, & codicilli, & aliæ

vltimæ voluntates, ſeu ſpolia deſuper contra præſentis Cōſtitutionis noſtræ te-
norē quomodolibet pro tempore factę, quo ad præmiſſa nulla, & inualida nul
liuſq. roboris, & momenti exiſtant, & perſonis, etiam Eccleſiaſticis, ſeu locis
etiam pijs, aut Eccleſiaſticis alijs quibuſcumque in quarum, ſeu quorū fauo-
rem pro tempore facta fuerint, minimè ſuffragētur, nec per ea eiſdē perſonis,
ſeu locis, vel alijs Eccleſijs huiuſmodi aliqđ ius in rebus prædictis, vel ad illas
acquiri poſſit. Quinimmò res ſacras, ac alia bona prędicta, quocunq. nomine,
vel titulo pro tēpore detinentes ad illa Eccleſijs, & Monaſterijs, ac beneficijs
per defunctos quomodolibet acquiſitis, vt præfertur iuxta præſentium tenorē
realiter, & cū effectu reſtituendum, & cōſignandum, quibuſuis diſpoſitionib.
de illis in contrariū quomodolibet factis minimè attentis, omninò teneantur,
& ad id per cenſuras, & pœnas, ēt furti, & ſacrilegij, ac alia iuris, & facti reme-
dia opportuna cogi, & cōpelli poſſint, & debeant. Inſuper nè deinceps contin-
gat inſolentia Spoliorum Cameræ Apoſtolicæ Collectorū, vel Subcollectorū,
aliquas Eccleſias, nec hominum quemquā, dāno, & Iniuria affici, nec cuiquā
de cetero vertatur in dubium quæ res habēdę ſint nomine ſpolij, ſimili modo
ſtatuimus decernimus, & declaramus, quod quęcūque ſcamna, Cathedræ, ar-
cæ, & ēt ligneæ, vel lapideæ etiam marmoreæ Menſæ, & Tabulæ, ac quæcum-
que dolia, ſeu vaſa vinaria, & alia ſimilia ſupellectilia domeſtica p quoſuis preſ
byteros, ſeu clericos ab humanis pro tēpore decedentes, tempore eorū obitus
in Eccleſijs, ſeu eorum domibus Eccleſiarum earūdem, vel alibi vbiuis locorū
relicta, etiam ſi ex fructibus, & prouentibus beneficiorū, quæ dum viuerent ob
tinebant, acquiſita fuerint, ſub ſpoliorū appellatione minimè veniant, nec pro
ſpolijs vllo modo reputari poſſint; Præterea qđ nullū ſpoliorum Cameræ præ-
fatæ, fieri, nec quidquam à quibuſuis ſpoliorū Cameræ huiuſmodi Collectori-
bus, vel Subcollectoribus exigi poſſit per obitū illius, qui dum viueret; vnū vel
plura beneficia Eccleſiaſtica obtinuerit, cuius, vel quorū inſimul fructus, red-
ditus, & prouentus triginta ducatorū auri de Camera ſecundum communem
æſtimationem valorem annuum nō excеſſerint, aut qui penſiones annuas ſu-
per quibuſuis fructibus Eccleſiaſticis vſque ad dictum valorē annuatim perce-
perit, dummodo tamē is ſe ab omni illicita negotiatione, & à ſacris Canonib:
prohibita abſtinuerit. Ita quod ſi quis dictorū Collectorum aliquid ex bonis
quorumuis defunctorū, qui ſimilia beneficia obtinuerint, ſeu ſimiles pēſiones
perceperint, prætexta ſpoliorū eiuſdem Cameræ percipere, aut aliàs cōtra præ-
ſentes noſtras literas, attentare præſumpſerit, ad totalē bonorum per eum per-
ceptorum reſtitutionem teneatur, ac ad id via iuris, etiā per ſimiles cēſuras, &
pęnas cogi, & cōpelli poſſit & debeat. Diſtrictius inhibentes quibuſuis Came-
rę præfactæ ſpoliorū Collectoribus nūc, & pro tempore exiſtentibus, ne ſub in
dignationis noſtræ, & priuationis eorū officiorum pęna In ornamentis, & pa-
ramētis ac vaſis, & libris præfato cultui diuino dicatis, ac alijs rebus ſacris, nec
non ſupellectilib. pręfatis quomodolibet ſe intromittant, nec in eorū inuenta-
rijs tamquā ſpolia redigant, ſeu deſcribāt, ſed ornamēta, & paramenta, necnō
vaſa, & libros aliaq. diuino cultui dicata huiuſmodi Eccleſijs, Monaſterijs, Cap
pellis, & aliis beneficiis huiuſmodi, eorūq. Rectorib. & aliis præfatis liberè di-
mittāt, & cōſignent, ac conſignari faciant, cū effectu. Ac ſupellectilia prędicta
in locis vbi cōſtiterint relinquāt. Ac decernentes, ſic in pręmiſſis omnib. & ſin-
gulis p quoſcūq. Iudices, & Cōmiſſarios, quauis authoritate fūgētes ſublata eis,
& eorū cuilibet quauis aliter iudicādi, & interptādi facultate, et authoritate iu-

dicari,

Digitized by Google

tari, & definiri debere, ac irritum, & inane, quidquid ſecus ſuper iis a quoquã, quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca dile ctis filiis Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori, & ſingulis locorum Ordinariis, ac maiorem dignitatem poſt Pontificalem in vniuerſis Eccleſiis Cathedralibus, & Metropolitanis pro tẽpore obtinentibus, per Apoſtolica ſcripta, motu ſimili mandamus, quatenus ipſi, vel duo, aut vnus eorum, præſentes literas, & in eis contenta quæcumque, vbi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte quorumcumque in præmiſſis intereſſe habẽtium, vt præfertur fuerint requiſiti, ſolemniter publicantes, eiſque in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes faciant authoritate noſtra præſentes literas, & in eis contenta quæcumque firmiter obſeruari. Ac ſingulos, quos Literæ ipſe cõcernunt illis pacificè gaudere, non permittentes eos deſuper quomodolibet indebitè moleſtari. Contradictores noſtra appellatione poſtpoſita compeſcendo. Non obſtantibus Apoſtolicis, ac in Prouincialibus, & Synodalibus Conciliis editis Generalibus, vel ſpecialibus Cõſtitutionibus, & Ordinationibus, necnõ Eccleſiarum, & Monaſteriorum huiuſmodi iuramento, confirmatione Apoſtolica vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, facultatibus teſtandi, aliiſq. Priuilegiis, Indultis, & literis Apoſtolicis, quibuſuis conceſſis, approbatis, & innouatis, etiam ſi de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, & expreſſa mentio facienda eſſet illorum tenores pro ſufficienter expreſſis habentes illis in reliquis in ſuo robore permanẽtibus, ceteriſq. cõtrariis quibuſcumque. Volumus autem, quod ſi aliquis ex Patriarchis, Epiſcopis, Abbatibus, ſeu Commendatariis & aliis beneficiatis præfatis pluribus Eccleſiis, ſeu Monaſteriis, pro tempore ſimul, vel ſucceſſiuè præfuerit, ſeu plura beneficia obtinuerit ornamenta, & paramenta ac res, & bona prædicta ad illa omnia habita ratione fructuum, & temporis, quo eadem beneficia poſſedit, omninò pertineant, & proportionabiliter inter ea diuidantur, quodque præſentes literæ in Cancellaria noſtra Apoſtolica, & Aciæ Campi Floræ, de more publicentur, & inter Conſtitutiones perpetuò valituras deſcribantur, &c. Nulli ergo, &c. Item quæ ad Cameram Apoſtolicam pertineant, vide in commiſſionibus generalis Theſaurarii præſertim Sixti V. fol. 1367. in Bullario.

ADDITIO. Hanc Pij V. Extrauag. ad verbum recitat cum annotationib. Nau. in Commentar. de Spol. Cleric. §. 8. & ad eius intelligentiam aliqua etiam ſcribit in conſil. 4. de donation. in antiq. Cuius dictis adde quod hac Conſtitutio eſt iuridice intelligenda, ſ. deducto prius are alieno, & debitis, quibus alius minimè ſatisfieri poſſet. Roderic. in Sum. par. 2. cap. 33. Concluſ. 1. & tomo 1. quaſt. regular. q. 30. art. 11. ex Ioan. Guttierez. lib. 2. pract. quaſt. cap. 94. in fine. Et in dubio Bona, qua Prælatus habet, an cenſeãtur acquiſita ex redditibus Eccleſia, & poſt obtentam dignitatem, et an ex propria induſtria, & intuitu perſona præter Doct. in c. 3. de pecul. cler. & alios videndi ſunt Andreas Barbat. in tract. de praſt. Card. par. 1. quaſt. 3. Bertacchin. in tract. de Epiſcop. lib. 4 par. 4. nu. 9. Didac. Conar. in c. 1. num. 6. & infrà, de teſtam. Iul. Clar. lib. 3. receptar ſentent. quaſt. 27. num. 1. Maſcard. in tract. de probat. Concluſ. 201. Menoch. in tract. de præſumpt. lib. 3. præſ. 53. & Molina in tract. de iuſt. & iure diſp. 151. in fine; Vbi enim conſtaret de paupertate Eccleſia & de bonis ac diuitijs proprijs Epiſcopi prædefuncti, ſemper bona qua reperta fuerunt, non habentia ſignum Eccleſia præſumuntur potius quaſita ex bonis Epiſcopi, quam Eccleſia Rota Rom. qua alios allegat deciſ. 582. diuerſ. par. 3. lib. 3.

Digitized by Google

Declaratio, quod Bona Regulatium extra clauſtra degentium ad Cameram Apoſtolicam ſpectent, & quod in omnibus ſpolijs eadẽ Camera eſt verè, & propriè hęres, fol. 1254. in Bullario tenoris ſeq.

Offiſij noſtri partes ſedulo pręſtare tenemur, vt dubia, quę ab aliquibus ſub falſo ꝑtextu, vel nimis ſubtiliter excitata, in Cameræ noſtræ Apoſtolicæ præiudiciũ tendũt, declaratione noſtra dilucidẽtur. Nuper accepimus, quod etſi fel. rec. Pius Papa IV. prędeceſſor noſter cõſtitutionẽ, & quæcũque in illa cõtinerẽtur per piæ memoriæ Paulũ Papã IV. ẽt prædeceſſorẽ noſtrũ contra Apoſtatas editã, per quã inter cetera decreuit, bona quæcumque mobilia, & immobilia, ac cẽſus, redditus, & prouentus, iura, & actiones, per regularem ordinem profeſſos extra clauſtra ſuorum regularium locorum, etiã de licentia ſuorum Superiorum degẽtes, tẽpore quo extra clauſtra huiuſmodi fuiſſent acquiſita, ẽt ſi acquiſitiones huiuſmodi ab ipſis profeſſis ex redditibus beneficiorũ Eccleſiaſticorũ cum cura, vel ſine cura per eos obtentorũ, ſeu detentorum, aut ex propria induſtria, ſeu artificio, mercatura, vel ex teſtamẽto, ſiue ſucceſſione ab inteſtato quorumuis conſanguineorũ affinium, vel amicorum ſuorum, aut quorumcũque aliorũ factæ eſſent, nõ fiſco, aut Camerę Apoſtolicę ſed Religioni aut Monaſterijs, in quo, ſeu quibus primo ꝓfeſſi fuiſſent, de ipſo applicata eſſe, & cenſeri debere, ad iuris, & ſacrarũ Conſtitutionum formã reduxerit: Necnon pręfata bona Regulariũ extra clauſtra, vt præfertur, degentiũ, ſiue mendicantiũ, ſiue nõ mendicantium, aut militiarum profeſſorum, ẽt ſi loca, & Canonicales portiones, aut dignitates ĩ Cathedralibus, vel Collegiatis Eccleſijs cuiuſuis Ordinis Regularib. obtinuerint, ac Epiſcopali, Archiepiſcopali, Patriarchali, Primitiali, vel quauis alia præfulſerint dignitate poſt eorũ obitũ ad eãdẽ Camerã Apoſtolicã, & iuxta Conſtitutionẽ fel. rec. Pauli Papæ III. ſuper ſpoliis, ſub Dat. videlicet. Tertio nonas Ianuarii, Põtificatus ſui anno 3. ꝓmulgatã legitime ſpectent, & pertineãt, idq; ꝑ Romanos Põtifices prædeceſſores noſtros, ac Nos, dũ collector generalis ad recuperanda ſpolia regularium ſpecificè deputatus fuit, apertè demonſtratũ extiterit, ac in poſſeſſione illa exigendi, ac recuperãdi eadẽ Camera merito ſẽper fuerit: nihilominus nonnulli vano ſub dictæ Conſtitutionis Pauli IV. prædeceſſoris præfati prætextu contrarium aliquando aſſerere non dubitarint: Nos omnẽ circa prædictam dubitãdi occaſionem dimouere, ſimulque æquitate, & iuſtitia ſuadentibus, eiuſdẽ Cameræ indemnitati, ne in dies moleſtiis, & incõmodis afficiatur, cõſulere volentes, præſentium authoritate declaramus res, & bona quæcũque ꝑ dictos Regulares extra clauſtra Eccleſiatũ, Monaſteriorum, Domorum, & quorumcũque regularium locorũ degẽtes, quocũque iure, & actione ſiue ex cauſa teſtati, ſiue inteſtati acquiſita, & in poſterũ acquirẽda, vel ad eos delata in quibuſuis prouinciis, dominiis, regnis, & locis cõſiſtant, niſi idem, ad quos illi ſpectauerint, ſufficienti fuerint teſtãdi, aut de illis diſponẽdi facultate ſuffulti, eaque legitime vſi fuerint, ad eãdẽ Camerã pleno iure pertinuiſſe, & ſpectare, ac bona quæcumque eorundẽ ſub ſpoliorum nomine comprehenſa per ipſam Camerã, eiuſq. nomine à quibuſcumque occupãtibus, & detinẽtib. recuperari, ac vendicari potuiſſe, & poſſe, ac iuxta Pauli III. & aliorum pręděceſſorũ noſtrorũ literas eadẽ Cam. Apoſt. in huiuſmodi bonis ſpolia nuncupatis verè vniuerſaliter ſuccedente, q̃d ipſa Camera, quæ ceteris hęredibus, & ſucceſſoribus ampliori eſt priuilegio munita, cuiq. merito magis fauendum eſt, data in eã rerum, & bonorum dominum, ac poſſeſſio nulla traditione præcedente tranſeat, in quacumque bonorum, & ſpoliorum

Digitized by Google

liorum ſiue ad Seculares, ſiue ad Regulares dum viuerent ſpectãtium ſucceſſione, quibuſcumque in rebus, ſiue pecunijs illa conſiſtant, etiã ſi nominatim, aut alia ſpeciali nota illa deſignanda eſſent, quę ad eandẽ Camerã iure ſpoliorum pertinuerunt, & pertinebunt, in poſterum omni prorſus fictione penitus ceſſante, ius, & nomen veri hæredis in eiſdem ſpolijs habere, illiuſq. naturam ſortiri, ac veri hæredis priuilegiis, & iuribus in quibuſcumque bonis, pecunijs, iuribus, & actionibus, vti ante hac potuiſſe, & nunc poſſe, idq. eorundem prędeceſſorum, ac noſtræ etiam intentionis ſemper fuiſſe, & eſſe, authoritate præſentium declaramus; ſicq. per quoſcumque iudices in quibuſuis cauſis, etiã per appellationem, aut alias pendẽtibus, & futuris, ac in quacumque cauſa, vel inſtantia, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, iudicari, & definiri debere; necnon quidquid ſecus ſuper his à quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter attentatum forſan eſt hactenus, vel in poſterum contigerit attentari, irritum, & inane decernimus, Mandantes, &c. Non obſtantibus, &c.

ADDITIO. Huius Extrauag. ac intentionis d. Pontificis in ipſa edenda meminit Nau. in conſ. 25. nu. 14. de Regular. in antiq. & iuxta eiuſdem definitionem, quam declarando proſequitur in Commentarijs ſuper c. non liceat Papæ, 12. q. 2. §. 1. n. 2. ſpolia ſunt bona Eccleſ. perſonæ quæſita immediatè, vel immediatè ex bonis Eccleſiaſticis, vel redditibus eorum debitis, quæ non fuerunt ante mortem eius iure impenſa, nec facta iure patrimonialia, nec quæſita alij irreuocabiliter, vel quæ ſunt ex licita negotiatione comparata, de quibus ante eum copioſè ſcripſit Redoan. in tract. de ſpolijs Eccleſiaſt. & ad materiam vide etiam Mandoſ. de ſignat. grat. tit. licentia teſtandi, & ſpoliornm conceſſio, & eandẽ Nau. in conſ. 5. de donat. & conſ. 14. de regul. in antiquis, & conſ. 5. ſeq. eo. tit. in nouis. ac Molinam in præal. Diſput. 147.

S. D. N. Pauli Diuina prouidentia Papæ V. Declaratio quod Curiales, & incolæ Vrbis, ac Ciues Romani originarij in Vrbe, & eius Diſtrictu intra decem milliaria decedentes, non faciant ſpolia de bonis in dicta Vrbe, & eius Diſtrictu prædicto exiſtentibus.

Paulus Papa V. Ad perpetuam rei memoriam.

IN eminenti Apoſtolicæ dignitatis ſpecula, meritis licet imparibus, ſuperna diſpoſitione conſtituti, inter ceteras curas, quæ ex iniũcto Apoſtolicæ ſeruitutis officio nobis incũbunt, illa præcipua eſt, vt almæ Vrbis noſtræ Beatorũ Petri, & Pauli Apoſtolorũ martyrio conſecratæ, ad quã oẽs Chriſti fideles ex vniuerſis Mundi partibus tãquam ad communem Patriam, & Portũ cunctarum gentium, & nationum, atq. adeo ad Magiſtram Veritatis, & Religionis confluunt, ijs demum gratijs, & priuilegiis exornetur, per quæ omnes, qui ad eam vndique veniunt, illamq. incolunt, nunc, ac perpetuis futuris temporibus ſine vlla animi moleſtia in illa ſtare, & permanere, & Romanæ Eccleſiæ, Sediq.

Apoſtolicæ adiumento eſſe poſſint, ac animaduertentes aliàs fel. record Sixtum IV. Iulium III. Pium IV. nonnullos alios Prædeceſſores noſtros Romanos Pōtifices, vt eiuſdem Vrbis decori, illamq. incolentium, & Curiam præfatam ſequentium indemnitati conſulerent, Curialibus & Incolis prædictis diuerſa præſertim de eorum bonis teſtandi, ſeu aliàs diſponendi priuilegia, facultates, & indulta cōceſſiſſe, prout in eorundē Prædeceſſorum literis deſuper expeditis latius continetur. Quæ tēporum fortaſſe iniuria, diuerſas ob cauſas imminuta, aut aliàs abrogata dicuntur. Volēteſque Nos, qui in eadē Vrbe nati ſumus, Curialium, & Incolarum prædictorum indemnitati, & trāquillitati conſulere, ac tam eos, quā Romanos Ciues originarios pari fauoris, & gratiæ prærogatiua proſequi, eorundē Prædeceſſorum veſtigiis inhærendo, Motu ꝓprio, & ex certa ſciētia, matura deliberatione, & mera liberalitate noſtris, deque Apoſtolicæ nobis attributæ poteſtatis plenitudine, hac noſtra perpetuò valitura Conſtitutione ſtatuimus, decernimus, & declaramus, quod poſthac perpetuis futuris temporib. omnes, & ſinguli Romanam Curiā ſequentes, ſeu ipſam Vrbem incolentes, necnon ipſi Romani Ciues originarij nunc, & pro tempore exiſtentes, ēt Clerici, & in Sacris, etiam Presbyteratus ordinib. conſtitutis, ceteræq. omnes, & quęcumque alię perſonę Eccleſiaſticæ cuiuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, & conditionis ēt Abbatiali, Epiſcopali, Archiepiſcopali, & etiam maiori, & quauis alia Eccleſiaſtica vel Mundana dignitate fulgentes, & quæcumque beneficia Eccleſiaſtica ſecularia, & quorumuis ordinū regularia, aut aliàs quomodolibet qualificata, & ſpeciali nota digna obtinētes, necnō quaſcumque penſiones annuas ſuper quarumuis Menſarum Patriarchalium, Archiepiſcopalium, Epiſcopalium, Abbatialium, ac Dignitatū, Canonicatuum, & aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum, vt præfertur, vel aliàs quomodolibet qualificatorum fructibus, redditibus, & prouentibus, aut ipſos fructus, redditus, & prouētus loco penſionum, annuarū ſibi Apoſtolica authoritate quomodolibet reſeruatas, & aſſignatas, ac reſeruatos, & aſſignatos habētes, & obtinētes, qui in dicta Vrbe, vel eius Diſtrictu intra decem milliaria ab ipſa Vrbe non tñ extra debitam reſidentiā deceſſerint, de omnib. ſuis bonis mobilibus, & immobilibus, ac ſe mouentibus, iuribus, & actionib. quibuſcūque, nec nō iocalibus, & pecunijs ac reb. aliis in dicta Vrbe, & eius diſtrictu, intra decem milliaria huiuſmodi conſiſtentibus, & ſeu exiſtentibus, ac ēt prouenientib. ex quibuſcūque fructibus, redditibus, & prouentibus ac iuribus, obuentionib. & emolumētis, ēt decimalibus dictarum Eccleſiarum, & beneficiorum, vt præfertur, quomodolibet qualificatorum, quæ in titulū, vel Commendā aut adminiſtrationē, vel aliàs quomodolibet, ēt ex quibuſuis cōceſſionib. & diſpenſationibus Apoſtolicis obtinent, & ſeu antea obtinuerunt, vel in poſterum obtinebūt, necnon ēt ex quibuſuis fructibus, redditibus, prouentibus, iuribus, obuentionib. & emolumentis Eccleſiaſticis, atque penſionibus annuis ſuper ſimilib. fructibus, redditibus, & prouentibus, ac ēt diſtributionib. quotidianis ſibi reſeruatis conſtitutis, & aſſignatis, necnō ex emolumentis quorūcumque Rom. Curiæ officiorum, etiam adminiſtrationem habentiū, & locorum Montiū, vel cenſuum, ac aliàs prouenientibus, quæ ipſi pro tempore habuerunt, & obtinuerunt, ac habent, & obtinent, habebuntq. & obtinebunt in futurum, cuiuſcumque qualitatis, quantitatis, & ſummæ, ac pretij, & valoris exiſtāt per eos, & eorum quemlibet acquiſitis, & acquirendis, & in eadem Vrbe, & illius Diſtrictu infra decem milliaria, vt ſupra conſiſtētibus, diſponere, & tā donatione inter viuos, vel cauſa

mortis,

mortis,ſeu teſtamento legato,& fideicommiſſo,quam alia quauis diſpoſitione inter viuos,ſeu vltima voluntate in fauorem conſanguineorum,& affiniũ ſuorum,Collegiorumq. Vniuerſitatum,& locorum piorum,ac quarũuis aliarum perſonarum,etiam penitus extranearum diſponere, & ordinare, ac in eiſdem rebus,& bonis conſanguineos,& affines,Collegia,& Vniuerſitates, ac loca,& perſonas præfatas,hæredes vniuerſales,vel particulares pro eorũ libito volũtatis facere,de illiſq. libere,& licite ꝓ libito volũtatis diſponere poſſint, & valeãt plenam,& liberam eis,& cuilibet eorũ licentiam,& facultatem omnimodam concedimus,& impartimur. Declarantes quod ſi contingat,dictos Clericos,& alias Eccleſiaſticas perſonas præfatas diſponere de ipſorum bonis in fauorẽ illegitimorum,(nõ tamen ex eorum proprio corpore procreatorum(tunc,& eo caſu quo ad bona,& iura,& alias res ipſorum diſponẽtium mere patrimonialia,& laicalia in dicta Vrbe,& illius Diſtrictu,vt ſuprà conſiſtentia,nec Camera, nec ipſi illegitimi in illis vllo modo ſuccedant, ſed ad venientes ab inteſtato iuxta iuris diſpoſitionẽ ſpectẽt, & pertineãt, quauis alia Cõſtitutione forſan contrarium diſponente non obſtãte. Præterea Motu,ſcientia,& poteſtate ſimilibus,decernimus, & ordinamus, quod ſi dicti Curiales,ſeu Incolæ Vrbis, Romaniq. Ciues originarij,alijq. prædicti in Vrbe,& Diſtrictu prædictis,non tamen extra eorum debitam reſidentiam,ab inteſtato deceſſerint,eorum bona, pecuniæ,iocalia,iura,actiones,& res huiuſmodi,ẽt ex bonis,& reddirib. Eccleſiaſticis ſupradictis prouenientia ꝑ eos,vt ſupra acquiſita in dicta Vrbe,& eius Diſtrictu intra decem milliaria,vt præfertur, cõſiſtentia, ad eorum hæredes ab inteſtato venientes liberè deueniant,nec illa ad Romanum Pontificem,aut Sedem, & Camerã Apoſtolicã ſpectare,& pertinere dici,vel prætendi poſſit, minuſq. Miniſtri,vel Agẽtes dictæ Cameræ,etiam ſub prætextu quod dicti hæredes in Vrbe non reperiantur dictorum bonorum poſſeſſionem apprehendere, vel ſequeſtrare,aut de illis inuentaria cõficere,aut in illis quouis modo ſe intromittere valeant. Diſtrictius inhibentes modernis, & pro tempore exiſtentibus Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Camerario , & dictæ Cameræ generalibus Theſaurario,Commiſſario,necnon Præſidentibus Clericis nunc, & pro tempore exiſtẽtibus,omnibuſq.& ſingulis Spoliorũ,& Iuriũ Cameręs Apoſtolicę Collectoribus, vel Subcollectoribus, ac aliis Miniſtris quocũque nomine nuncupatis, ne hæredes,& ſucceſſores quoſcumque etiã ab inteſtato dictorum Curialium, ac Incolarum,& Ciuium Romanorum in Vrbe ac illius Diſtrictu pręfato pro tempore decedẽtium ſuper prædictis bonis,pecunijs,iocalibus,iuribus, actionibus,& rebus quibuſcumque per dictos Curiales, Incolas, Romanoſq. ciues originarios,pro tempore in Vrbe prædicta,& infra illius Diſtrictum huiuſmodi decenden. vt præfertur, acquiſitis, contra præſentiũ noſtrarũ literarum formam,etiã ſub prætextu,ſeu cauſa illicitæ negotiationis moleſtare, perturbare, inquietare, & ſe in hæreditatibus,& bonis ꝓfatis quouis modo immiſcere,aut illa petere,ſeu ſibi,aut Cameræ præfatæ vendicare ſeu de illis Inuẽtarium conficere audeant,ſeu pręſumant. Decernentes ſic noſtrę mentis, & immutabilis, voluntatis exiſtere,ac ita, & nõ aliter per Camerarium, Theſaurarium, Commiſſarium,Pręſidentes,& Clericos pręfatos, ac alios quoſcũque Iudices Ordinarios, & Delegatos , etiam Cauſarũ Palatij Apoſtolici Auditores, ac S.R.E. Cardinales quauis authoritate fungentes,ſublata eis,& eorum cuilibet quauis aliter iudicãdi,& interpretãdi facultate,& authoritate iudicari,& definiri debere,ac irritum prorſus,nullum,& inane quidquid ſecus ſuper his à quoquam

quauis

quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis necnon Cameræ præfatæ, & eccleſiarum, in quibus dicta beneficia forſan fuerint, aut Monaſteriorum, & Ordinum, quorum illa extiterint, etiam iuramento confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis Statutis, & Conſuetudinibus, necnon Priuilegijs, Conceſſionibus, Indultis, & literis Apoſtolicis, illis, necnon Camerario, Theſaurario, Commiſſario, Cameræ Præſidentibus, & Clericis, alijsq. prædictis ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis derogatoriarum derogatorijs, aliisq. efficacioribus, & inſolitis Clauſulis, ac irritantibus, & aliis Decretis per quoſcumque Romanos Pontifices, etiam Prædeceſſores noſtros in genere, vel in ſpecie, etiam Motu, ſcientia, & Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine ſimilibus, aut aliàs quomodolibet, etiam Conſiſtorialiter conceſſis, & approbatis, ac innouatis; Quibus omnibus, & ſingulis, etiam ſi de illis, eorumq. totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, & ad verbum expreſſa mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret, tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbū insererentur, præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, ad effectum præſentium illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus ac ſuos effectus aduerſus declarationem, voluntatem, ſtatutum, & ordinē noſtras huiuſmodi ſortiri, aut vendicare non poſſe, neque debere volumus, & decernimus, ceteriſq. contrariis quibuſcumque. Ceterum, quia difficile foret, pręſentes noſtras literas ad ſingula quæque loca deferri, volumus, & declaramus, quod illarum tranſumptis, etiam impreſſis, manu Notarii publici ſubſcriptis, & alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica Cōſtitutæ ſigillo munitis, eadem prorſus fides in iudicio, & extra vbique adhibeatur, quæ eiſdem pręſentibus adhiberetur, ſi forēt exhibitę, vel oſtenſę. Dat. Romę apud Sanctum Petrum, ſub Annulo Piſcatoris, die 8. Aprilis 1606. Pontificatus Noſtri Anno Primo.

M. Veſtrius Barbianus.

Anno à Natiuitate D. N. Ieſu Chriſti 1609. Indictione quarta, die verò octaua menſis Aprilis, Pontificatus autem Sanctiſſimi in Chriſto Patris, & D. N. D. Pauli diuina prouidentia Papæ V. Anno eius Primo; Retroſcriptæ literę affixè, & publicatæ fuerunt in valuis, Baſilicę Principis Apoſtolorum, & Baſilicę Sancti Ioānis Lateranenſ. ac Cancellariæ Apoſtolicę, & in Acie Campi Florę, vt moris eſt, per me Chriſtophorum Fundatum Apoſtolicum Curſ.

Io. Baptiſta Bagni, Magiſter Curſorum.

INSTRVT-

INSRVTIONI A SOTTOCOLLETTORI; & Commiſſarij nelle eſſecutioni di ſpogli, nel procedere ſopra li negotij illeciti fatti da Clerici, & Preti in vita, o dopò morte loro & nel pigliare poſſeſſo de' beneficij generalmente, & ſpecialmente affetti alla Santità di Noſtro Signore, & alla Sede Apoſtolica, fatte dall'Illuſtriſſimo, & Reuerendiſsimo Monſignor Giacomo Aldobrandino Veſcouo di Troia, Nuncio Apoſtolico, Collettor Generale, e General Commiſſario à pigliar il poſſeſſo di ſimili beneficij, deputano da ſua Beatitudine in queſto Regno di Napoli.

DEVONO prima ſapere, che la maggior parte delle Dioceſi del Regno ſono compoſte con la Reuerenda Camera Apoſtolica, & quali ſiano queſte, & le non compoſte, deputando Noi ordinariamente vn Sottocollettore per ciaſcuna Dioceſi, ogn'vno in particolare ſaperà, ſe l'aſſegnatagli paga la compoſitione, ò nò, è però chi hauerà in cura vna Dioceſi, ò più compoſte, procurerà, che al tempo, che maturano le paghe, & li Capitoli mandino quà a ſodisfare l'intiero, & trouando renitenza, traſcuragine, ò impoſſibilità, deuono auiſarlo a Noi, per aſpettarne l'ordine, che ci parerà di dare: Auertendo, che ſe li Capitoli voleſſero dare a loro il danaro, che deuono, di non pigliarlo in alcun modo perche ſono obligati a loro riſico farlo pagar a Napoli.

Quando muore alcun Prete in Dioceſe, che nõ ſia compoſta, deue il Commiſſario prima ſapere ſe poſſedeua beneficio, ò beneficij con cura, ò ſenza, che renda ò rendeſſero oltre trẽta ſcudi d'oro di Camera d'entrata, che ſarãno circa ducati quarãtadue di Regno; & ſe troua che ne poſſedeſſe, deue fare l'inuentario ſubito di tutta la facoltà laſciata dal morto, cõſiſta, ò in ſtabili, ò in mobili, ò per immobili, ò in qual ſi voglia altra coſa, ponẽdo gli Editti publici ꝑ trouare, quello, che foſſe ſtato occupato da qual ſi voglia cõgionto, ò eſtranio del morto, e per hauer reuelatione de' crediti, fra vn certo termine d'aſſignarſi, ſecondo che parerà al Commiſſario, e quelli, che non reueleranno, deue publicarli per eſcommunicati, e affiger li cartoni nella Chieſa principale, ò altri luoghi publici, pur che non ſiano Vniueeſità contra lequali non ſi vuole, che ſi eſſeguiſcano le cenſure, ſenza licenza Noſtra, auertendo di non eſeguire, ne anco le cenſure contra debitori: ſe non in ſuſſidio e ſe la ſomma non paſſa venti ducati, ſenza Noſtro eſpreſſo ordine, & poi deue eſaminare teſtimonij & formar proceſſo interrogando del Nome Cognome, Patria, & parenti del morte del titolo, ò titoli del beneficio, ò beneficij, del luogo doue è poſto, ò ſon poſti, della Dioceſe della rendita, e valore eſprimendo in che conſiſta in particolare; ſopra la facoltà, & ſopra l'eſigenze, & crediti, come più amplamente ſi dirà nelle interrogationi, & finito il proceſſo ſequeſtrare in mano di terza perſona ſicura ogni coſa, non pigliando per ſequeſtrato in poter loro coſa alcuna mandando a Noi l'originale per la prima commodità buona, ſubito con diligenza etiam per huomo a poſta; ſecondo l'importanza dello ſpoglio e ritenendone appreſſo di ſe copia autentica per ogni caſo che poteſſe ſuccedere.

Morendo,

Eiuſdem. tium,fol.700.incip.Cupientes malitiis,&c.

Quod clericorum bona ex illicita negotiatione acquiſita, ſub ſpoliorum nomine veniant, fol.685.incip.Decens,&c.

Eiuſdem. Declaratio literarum ſuper bonis ex illicita negotiatione acquiſitis, editarũ, fol.695 incip.Romanos,&c.

Et ad maiorem declarationem. *Per procedere ſopra l'illecita negotiatione nel* *Sixti V.* *Regno di Napoli,non obſtante le oppoſitioni fatte,etiam che non ſia cominciata la lite,in vita del negotiante,* extant literæ Sixti V. tenoris ſequentis.

MONSIGNOR Gloriero,Chierice della noſtra Camera Apoſtolica,& noſtro Nuncio nel Regno di Napoli,eſſendoſi di noſtro ordine fatte molte compoſitioni di Spogli con diuerſi Capitoli,& Cleri, & altri particolari di detto Regno,come per inſtrumẽti ſopra ciò in piena Camera apoſtolica ſtipulati appare, & in eſſi ſi ſia conuenuto, che per cauſa della illecita negotiatione fatta da Preti, ò Clerici non ſi poſſa procedere dopò la morte di eſſi, non eſſendoſi cominciato il giuditio in vita loro? Et intendendo, che da queſto loco ſi fanno più arditi à contrauenire alli Sacri Canoni, Conſtitutioni Apoſtoliche, quali con tanto rigore prohibiſcono tali illecite negotiationi,& che di qua lore pigliano occaſione di peccare licentioſamente; Perciò volendo noi in queſte prouedere alla ſalute dell'anime loro,chè è il noſtro principale intento. Per la preſente Apoſtolica authoritate, *& di certa* noſtra ſcientia, & Motu proprio, *dechiaramo, che quando coſtore ò in vita, è dopoi morte loro, trouandoſi in eſſer la mercantia, ò prouandoſi di voce, & fama publica, è per proue euidenti, & preſenti,& non mendicate,e che loro habbiano negotiate illecitamente,detto patto, ò conuentione poſta in detti inſtrumenti di compoſitioni non obſti, anzi ordiniamo, & comandiamo tanto à voi, quanto all'altri Nuntij Apoſtolici, che pro tempore ſaranno in detto Regno, che conforme queſta noſtra intentione, debbiano nelli caſi predetti procedere, & giudicare, leuando, & a voi, & ad eſſi, & à qualunque altra perſona qual ſi veglia autherità,& facoltà di giudicare altrimente. Et tanto eſſeguirete, che tale è la mente, & intentione noſtra, non obſtante le dette compoſitioni, & inſtrumenti ſopra eſſo, etiam di ordine noſtro ſtipulate, e le regole di Cancellaria de* non tollendo iure, quæſito, *& qual ſi voglia altra coſa, che faceſſe in contrario, alle quali, ancorche, di eſſe biſognaſſe farne qui eſpreſſa mentione,hauendole noi,per inſerte,&* ſufficienter *eſpreſſe. per queſta volta ſola in quanto alle coſe predette deroghiamo. Dal noſtro Palazzo Apoſtolico il dì 16. d'Aprile M.D.XC.*

Sixtus Papa Quintus.

ADDITIO. Quæ huc pertineret examinare, Clericos negotiatores, & alienæ rei conductores tangentia,pro Spolijs Cameræ Apoſtolicæ faciendis,ne bis idem repetam, deſeruient dicenda infra in addit.ad Verbum,Vectigal,& vide Nauar.conſil. 10. de teſtamen.in antiquis.

Declaratio applicationis fructuum omnium beneficiorum reſeruatorum in Regno Neap. pro tempore vacantium à die vacationis vſque ad diem, quo prouiſi poſſeſſionem cæperint de Manu Nuncij folio 1008. in Bullario incip. Cupientes,&c.& vide ſupra in verbo beneficiorum poſſeſſio.

Decla-

Declaratio circa bona,quę non veniunt ſub nomine Spoliorũ Romę publicata die 28. Septembris 1597. fol. 995. in Bullario incip. Romani Pōtificis prouidentia circumſpecta,ad ea ſolicitudinis ſuę partes potiſſimum conuertit,per quæ ſingulis Eccleſijs debita obſequia,& opportuna ſubuētionis auxilia minimè ſubtrahantur. Cũ itaque ſicut accepimus,nonnulli Patriarchę, Archiepiſcopi, Epiſcopi, & Abbates,ſeu Cōmendatarij,ac alij beneficia Eccleſiaſtica obtinentes,proprii honoris,& ſalutis immemores,ēt prętextu facultatum teſtandi eis per Sedem Apoſtolicam conceſſarũ,in eorum vltimis voluntatibus,res Sacras,ac vaſa,ornamēta,& paramēta Eccleſiaſtica,aliaq. cultui Diuino dedicata,q̃ñque ex fructibus Eccleſiaſticis per eos acquiſita,nō Eccleſijs,& Monaſterijs,ac beneficijs,quibus præfuerũt,ſeu à quibus prouētus Eccleſiaſticos,& ſtipendia acceperunt, prout rationi,& honeſtati cōſentaneum foret, ſed alijs locis ēt aliq̃ñ nō pijs ac interdum eorum conſanguineis,& affinibus relinquere, ac Cameræ Apoſtolicæ Collectores prętextu quod illa ſub appellatione Spoliorum veniant,tamquam eiuſdem Cameræ Spolia exigere, & percipere nō erubeſcant in maximũ Religionis dedecus,ac Eccleſiarũ, Monaſteriorum,& beneficiorum eorundem detrimentum,ac relinquentium animarum periculum ſcandalumq plurimorum. Nos abuſibus, ſcandaliſq. huiuſmodi prouidere, ac ſingularũ Eccleſiarum,& Monaſteriorum,ac beneficiorũ indemnitati,animarumq quorũlibet ſaluti conſulere volentes, Motu proprio,& ex certa ſcientia,ac de Apoſtolicę poteſtatis plenitudine,hac noſtra perpetuò valitura Conſtitutione,ſtatuimus,ordinamus,decernimus,& declaramus,quod de cetero, omnia,& ſingula ornamenta,& paramenta,ac vaſa,necnon Miſſalia, & Gradualia,ac cantus firmi,& muſicæ alijq. quomodolibet nuncupati libri,& aliæ res Sacræ, etiam auri, & argenti, ac quæcumque alia bona per quoſcũque Patriarchas, Archiep. Epiſcopos, Abbates,ſeu Commendatarios,& alioſcumque quęcumque, qualiacumque beneficia Eccleſiaſtica, cum cura, & ſine cura Secularia, & quorũuis Ordinũ Regularia in titulũ,vel Cōmendã,aut aliàs quomodolibet obtinentes,quocumque nomine,vel titulo cenſeantur, ēt ſi de illis, eorum qualitatib. ſpecialis,& expreſſa mentio habenda foret,ad vſum,& cultum Diuinum,ēt in eorum priuatis ædibus,& Cappellis,vel Oratorijs deſtinata tēpore eorũ obitus, ex teſtamēto ab vel inteſtato relicta,ſub quibuſuis facultatibus teſtandi,& aliàs diſponendi,de bonis per eos altari,vel aliàs quomodolibet acquiſitis,per quoſcumque Rom. Pont. prædeceſſores; & ſucceſſores noſtros,ac Nos,ſub quibuſuis tenoribus,& formis,ac cum quibuſuis Clauſulis,& Decretis,ēt Motu proprio aut aliàs quomodolibet conceſſis,& concedēdis minimè cōprehendantur. Nec ſub appellatione Spol. veniant,ſed ad ſingulas Eccleſias, Monaſt. ēt Conuentu carentia,& beneficia huiuſmodi in quibus reſederint,aut quib. præfuerint,ſeu quæ aliàs obtinuerint,omninò ſpectent,& pertineant,ac ſpectare,& pertinere,illaq. poſt eorum obitum eiſdem Eccleſijs, Monaſterijs & beneficijs,ēt ſi in Romana Curia & procul ab illis deceſſerint,vel ad illa nunquã acceſſerint,etiam ſi antea Eccleſiarum,& Monaſteriorum regimini ceſſerint,vel beneficia huiuſmodi renunciauerint,eo ipſo applicata,& incorpora ſint,& eſſe cenſeantur. Ita quod liceat illis defunctis,in eiſdem Eccleſijs, Monaſterijs,& beneficijs ſucceſſoribus,ac Eccleſiarũ,& Monaſteriorum, huiuſmodi Capitulis,& Cōuentibus,reſpectiuè illa propria authoritate,liberè apprehendere, ac eorum Eccleſijs, & Sacriſtijs applicare, & incorporare, ac quæcumque donationes, ac relicta,& legata, teſtamenta, & codicilli, & aliæ

vltimæ voluntates, ſeu ſpolia deſuper contra præſentis Cõſtitutionis noſtræ tenorẽ quomodolibet pro tempore factę, quo ad præmiſſa nulla, & inualida nulliuſq. roboris, & momenti exiſtant, & perſonis, etiam Eccleſiaſticis, ſeu locis etiam pijs, aut Eccleſiaſticis alijs quibuſcumque in quarum, ſeu quorũ fauorem pro tempore facta fuerint, minimè ſuffragẽtur, nec per ea eiſdẽ perſonis, ſeu locis, vel alijs Eccleſijs huiuſmodi aliqđ ius in rebus prædictis, vel ad illas acquiri poſſit. Quinimmò res ſacras, ac alia bona prędicta, quocunq. nomine, vel titulo pro tẽpore detinentes ad illa Eccleſijs, & Monaſterijs, ac beneficijs per defunctos quomodolibet acquiſitis, vt præfertur iuxta præſentium tenorẽ realiter, & cũ effectu reſtituendum, & cõſignandum, quibuſuis diſpoſitionib. de illis in contrariũ quomodolibet factis minimè attentis, omninò teneantur, & ad id per cenſuras, & pœnas, ẽt furti, & ſacrilegij, ac alia iuris, & facti remedia opportuna cogi, & cõpelli poſſint, & debeant. Inſuper nè deinceps contingat inſolentia Spoliorum Cameræ Apoſtolicæ Collectorũ, vel Subcollectorũ, aliquas Eccleſias, nec hominum quemquã, dãno, & iniuria affici, nec cuiquã de cetero vertatur in dubium quæ res habẽdę ſint nomine ſpolij, ſimili modo ſtatuimus decernimus, & declaramus, quod quęcũque ſcamna, Cathedræ, arcæ, & ẽt ligneæ, vel lapideæ etiam marmoreæ Menſæ, & Tabulæ, ac quæcumque dolia ſeu vaſa vinaria, & alia ſimilia ſupellectilia domeſtica p quoſuis preſbyteros, ſeu clericos ab humanis pro tẽpore decedentes, tempore eorũ obitus in Eccleſijs, ſeu eorum domibus Eccleſiarum earũdem, vel alibi vbiuis locorũ relicta, etiam ſi ex fructibus, & prouentibus beneficiorũ, quæ dum viuerent obtinebant, acquiſita fuerint, ſub ſpoliorũ appellatione minimè veniant, nec pro ſpolijs vllo modo reputari poſſint; Præterea qđ nullũ ſpoliorum Cameræ præfatæ, fieri; nec quidquam à quibuſuis ſpoliorũ Cameræ huiuſmodi Collectoribus, vel Subcollectoribus exigi poſſit per obitũ illius, qui dum viueret, vnũ vel plura beneficia Eccleſiaſtica obtinuerit, cuius, vel quorũ inſimul fructus, redditus, & prouentus triginta ducatorũ auri de Camera ſecundum communem æſtimationem valorem annuum nõ exceſſerint, aut qui penſiones annuas ſuper quibuſuis fructibus Eccleſiaſticis vſque ad dictum valorẽ annuatim perceperit, dummodo tamẽ is ſe ab omni illicita negotiatione, & à ſacris Canonib. prohibita abſtinuerit. Ita quod ſi quis dictorũ Collectorum aliquid ex bonis quorumuis defunctorũ, qui ſimilia beneficia obtinuerint, ſeu ſimiles pẽſiones perceperint, prætextu ſpoliorũ eiuſdem Cameræ percipere, aut aliàs cõtra præſentes noſtras literas, attentare præſumpſerit, ad totalẽ bonorum per eum perceptorum reſtitutionem teneatur, ac ad id via iuris, etiã per ſimiles cẽſuras, & pęnas cogi, & cõpelli poſſit & debeat. Diſtrictius inhibentes quibuſuis Cameræ præfatæ ſpoliorũ Collectoribus nũc, & pro tempore exiſtentibus, ne ſub indignationis noſtræ, & priuationis eorũ officiorum pęna in ornamẽtis, & paramẽtis ac vaſis, & libris præfato cultui diuino dicatis, ac alijs rebus ſacris, nec non ſupellectilib. prędictis quomodolibet ſe intromittant, nec in eorũ inuentarijs tamquã ſpolia redigant, ſeu deſcribãt, ſed ornamẽta, & paramenta, necnõ vaſa, & libros aliaq. diuino cultui dicata huiuſmodi Eccleſijs, Monaſterijs, Cappellis, & aliis beneficiis huiuſmodi, eorũq. Rectorib. & aliis præfatis liberè dimittãt, & cõſignent, ac conſignari faciant, cũ effectu. Ac ſupellectilia prędicta in locis vbi cõtiterint relinquãt. Ac decernentes, ſic in pręmiſſis omnib. & ſingulis p quoſcũq. Iudices, & Cõmiſſarios, quauis authoritate fũgẽtes ſublata eis, & eorũ cuilibet quauis alter iudicãdi, & interpretãdi facultate, et authoritate iu-

dicari,

tari,& definiri debere,ac irritum,& inane,quidquid ſecus ſuper iis a quoquã, quauis authoritata ſcienter,vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca dilectis filiis Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori, & ſingulis locorum Ordinariis, ac maiorem dignitarem poſt Pontificalem in vniuerſis Eccleſiis Cathedralibus,& Metropolitanis pro tẽpore obtinentibus. per Apoſtolica ſcripta,motu ſimili mandamus,quatenus ipſi,vel duo,aut vnus eorum, præſentes literas,& in eis contenta quæcumque,vbi,& quando opus fuerit, ac quoties pro parte quorumcumque in præmiſſis intereſſe habẽtium, vt præfertur fuerint requiſiti,ſolemniter publicantes,eiſque in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes faciant authoritate noſtra præſentes literas, & in eis contenta quæcumque firmiter obſeruari. Ac ſingulos, quos Literæ ipſe cõcernunt illis pacificè gaudere,non permittentes eos deſuper quomodolibet indebitè moleſtari Contradictores noſtra appellatione poſtpoſita compeſcendo. Non obſtantibus Apoſtolicis, ac in Prouincialibus, & Synodalibus Conciliis editis Generalibus,vel ſpecialibus Cõſtitutionibus,& Ordinationibus,necnõ Eccleſiarum,& Monaſteriorum huiuſmodi iuramento, confirmatione Apoſtolica vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis,& conſuetudinibus,facultatibus teſtandi,aliiſq. Priuilegiis,Indultis, & literis Apoſtolicis, quibuſuis conceſſis, approbatis, & innouatis, etiam ſi de illis,eorumque totis tenoribus ſpecialis,& expreſſa mentio facienda eſſet illorum tenores pro ſufficienter expreſſis habentes illis in reliquis in ſuo robore permanẽtibus,ceteriſq. cõtrariis quibuſcumque. Volumus autem,quod ſi aliquis ex Patriarchis,Epiſcopis, Abbatibus, ſeu Commendatariis & aliis beneficiatis præfatis pluribus Eccleſiis, ſeu Monaſteriis, pro tempore ſimul, vel ſucceſſiuè præfuerit, ſeu plura beneficia obtinuerit ornamenta, & paramenta ac res, & bona prædicta ad illa omnia habita ratione fructuum,& temporis, quo eadem beneficia poſſedit,omninò pertineant,& proportionabiliter inter ea diuidantur, quodque præſenres literæ in Cancellaria noſtra Apoſtolica,& Aciæ Campi Floræ,de more publicentur, & inter Conſtitutiones perpetuò valituras deſcribantur, &c. Nulli ergo, &c. Item quæ ad Cameram Apoſtolicam pertineant,vide in commiſſionibus generalis Theſaurarii præſertim Sixti V. fol.1367. in Bullario.

ADDITIO. Hanc Pij V. Extrauag.ad verbum recitat cum annotationib. Nau. in Commentar.de Spol.Cleric.§.8.& ad eius intelligentiam aliqua etiam ſcribit in conſil. 4. de donation. in antiq. Cuius dictis adde quod hæc Conſtitutio eſt iuridice intelligenda,ſ.deducto prius ære alieno,& debitis,quibus alius minimè ſatisfieri poſſet. Roderic.in Sum.par.2.cap.33.Concluſ.1.& tomo 1.quæſt. regular.q.30.art.11. ex Ioan.Gutierez.lib.2.pract.quæſt.cap.94.in fine. Et in dubio Bona,quæ Prælatus habet,an cenſeãtur acquiſita ex redditibus Eccleſiæ,& poſt obtentam dignitatem,et an ex propria induſtria,& intuitu perſonæ præter Doct.in c.3.de pecul. cler.& alios videndi ſunt Andreas Barbat.in tract.de præſt.Card.par.1.quæſt.3.Bertacchin. in tract.de Epiſcop.lib.4 par.4.nu.9.Didac.Couar.in c.1.num.6 & infrà,de teſtam. Iul.Clar.lib.3.receptar ſentent.quæſt.27.num.1.Maſcard.in tract.de probat.Concluſ.201. Menoch. in tract.de præſumpt.lib.3.præſ.53.& Molina in tract.de iuſt. & iure diſp.151.in fine; Vbi enim conſtaret de paupertate Eccleſiæ & de bonis ac diuitijs proprijs Epiſcopi prædefuncti, ſemper bona quæ reperta fuerunt, non habentia ſignum Eccleſiæ præſumuntur potius quæſita ex bonis Epiſcopi, quam Eccleſiæ Rota Rom.quæ alios allegat deciſ.582. diuerſ. par.3.lib.3.

Declaratio, quod Bona Regularium extra clauſtra degentium ad Cameram Apoſtolicam ſpectent, & quod in omnibus ſpolijs eadẽ Camera eſt verè, & propriè hęres.fol. 1254. in Bullario tenoris ſeq.

Offiaij noſtri partes ſedulo pręſtare tenemur, vt dubia, quę ab aliquibus ſub falſo p̃textu, vel nimis ſubtiliter excitata, in Cameræ noſtræ Apoſtolicæ præiudiciũ tendũt, declaratione noſtra dilucidẽtur. Nuper accepimus, quod etſi fel. rec. Pius Papa IV. prędeceſſor noſter cõſtitutionẽ, & quæcũque in illa cõtinerẽtur per piæ memoriæ Paulũ Papã IV. ẽt prædeceſſorẽ noſtrũ contra Apoſtatas editã, per quã inter cetera decreuit, bona quæcumque mobilia, & immobilia, ac cẽſus, redditus, & prouentus, iura, & actiones, per regularem ordinem profeſſos extra clauſtra ſuorum regularium locorum, etiã de licentia ſuorum Superiorum degẽtes, tẽpore quo extra clauſtra huiuſmodi fuiſſent acquiſita, ẽt ſi acquiſitiones huiuſmodi ab ipſis profeſſis ex redditibus beneficiorũ Eccleſiaſticorũ cum cura, vel ſine cura per eos obtentorũ, ſeu detentorum, aut ex propria induſtria, ſeu artificio, mercatura, vel ex teſtamẽto, ſiue ſucceſſione ab inteſtato quorumuis conſanguineorũ affinium, vel amicorum ſuorum, aut quorumcũque aliorũ factæ eſſent, nõ fiſco, aut Camerę Apoſtolicę ſed Religioni aut Monaſterijs, in quo, ſeu quibus primo ꝓfeſſi fuiſſent, de ipſo applicata eſſe, & cenſeri debere, ad iuris, & ſacrarũ Conſtitutionum formã reduxerit: Necnon pręfata bona Regulariũ extra clauſtra, vt præfertur, degentiũ, ſiue mendicantiũ, ſiue nõ mendicantium, aut militiarum profeſſorum, ẽt ſi loca, & Canonicales portiones, aut dignitates ĩ Cathedralibus, vel Collegiatis Eccleſijs cuiuſuis Ordinis Regularib. obtinuerint, ac Epiſcopali, Archiepiſcopali, Patriarchali, Primitiali, vel quauis alia præfulſerint dignitate poſt eorũ obitũ ad eãdẽ Camerã Apoſtolicã, & iuxta Conſtitutionẽ fel. rec. Pauli Papæ III. ſuper ſpoliis, ſub Dat. videlicet. Tertio nonas Ianuarii, Põtificatus ſui anno 3. ꝓmulgatã legitime ſpectent, & pertineãt, idq; ꝑ Romanos Põtifices prædeceſſores noſtros, ac Nos, dũ collector generalis ad recuperanda ſpolia regularium ſpecificè deputatus fuit, apertè demonſtratũ extiterit, ac in poſſeſſione illa exigendi, ac recuperãdi eadẽ Camera merito ſẽper fuerit: nihilominus nonnulli vano ſub dictæ Conſtitutionis Pauli IV. prædeceſſoris præfati prætextu contrarium aliquando aſſerere non dubitarint: Nos omnẽ circa prædictam dubitãdi occaſionem dimouere, ſimulque æquitate, & iuſtitia ſuadentibus, eiuſdẽ Cameræ indemnitati, ne in dies moleſtiis, & incõmodis afficiatur, cõſulere volentes, præſentium authoritate declaramus res, & bona quæcũque ꝑ dictos Regulares extra clauſtra Eccleſiarũ, Monaſteriorum, Domorum, & quorumcũque regularium locorũ degẽtes, quocũque iure, & actione ſiue ex cauſa teſtati, ſiue inteſtati acquiſita, & in poſterũ acquirẽda, vel ad eos delata in quibuſuis prouinciis, dominiis, regnis, & locis cõſiſtant, niſi idem, ad quos illi ſpectauerint, ſufficienti fuerint teſtãdi, aut de illis diſponẽdi facultate ſuffulti, eaque legitime vſi fuerint, ad eãdẽ Camerã pleno iure pertinuiſſe, & ſpectare, ac bona quæcumque eorundẽ ſub ſpoliorum nomine comprehenſa per ipſam Camerã, eiuſq. nomine à quibuſcumque occupãtibus, & detinẽtib. recuperari, ac vendicari potuiſſe, & poſſe, ac iuxta Pauli III. & aliorum prędeceſſorũ noſtrorũ literas eadẽ Cam. Apoſt. in huiuſmodi bonis ſpolia nuncupatis verè vniuerſaliter ſuccedente, q̃d ipſa Camera, quæ ceteris hęredibus, & ſucceſſoribus ampliori eſt priuilegio munita, cuiq. merito magis fauendum eſt, data in eã rerum, & bonorum dominum, ac poſſeſſio nulla traditione præcedente tranſeat, in quacumque bonorum, & ſpoliorum

Digitized by Google

liorum ſiue ad Secnlares, ſiue ad Regulares dum viuerent ſpectãtium ſucceſſione, quibuſcumque in rebus, ſiue pecunijs illa conſiſtant, etiã ſi nominatim, aut alia ſpeciali nota illa deſignanda eſſent, quę ad eandẽ Camerã iure ſpoliorum pertinuerunt, & pertinebunt, in poſterum omni prorſus fictione penitus ceſſante, ius, & nomen veri hæredis in eiſdem ſpoliis habere, illiuſq. naturam ſortiri, ac veri hæredis priuilegiis, & iuribus in quibuſcumque bonis, pecunijs, iuribus, & actionibus, vti ante hac potuiſſe, & nunc poſſe, idq. eorundem prędeceſſorum, ac noſtræ etiam intentionis ſemper fuiſſe, & eſſe, authoritate præſentium declaramus; ſicq. per quoſcumque iudices in quibuſuis cauſis, etiã per appellationem, aut alias pendẽtibus, & futuris, ac in quacumque cauſa, vel inſtantia, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, iudicari, & definiri debere; necnon quidquid ſecus ſuper his à quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter attentatum forſan eſt hactenus, vel in poſterum contigerit attentari, irritum, & inane decernimus, Mandantes, &c. Non obſtantibus, &c.

ADDITIO. Huius Extrauag. ac intentionis d. Pontificis in ipſa edenda meminit Nau. in conſ. 25. nu. 14. de Regular. in antiq. & iuxta eiuſdem definitionem, quam declarando proſequitur in Commentarijs ſuper c. non liceat Papæ, 12. q. 2. §. 1. n. 2. ſpolia ſunt bona Eccleſ. perſona quæſita immediatè, vel immediatè ex bonis Eccleſiaſticis, vel redditibus eorum debitis, quæ non fuerunt ante mortem eius iure impenſa, nec facta iure patrimonialia, nec quæſita alij irreuocabiliter, vel quæ ſunt ex licita negotiatione comparata, de quibus ante eum copiosè ſcripſit Redoan. in tract. de ſpolijs Eccleſiaſt. & ad materiam vide etiam Mandoſ. de ſignat. grat. tit. licentia teſtandi, & ſpoliorum conceſſio, & eandẽ Nau. in conſ. 5. de donat. & conſ. 14. de regul. in antiquis, & conſ. 5. ſeq. eo. tit. in nouis. ac Molinam in præal. Diſput. 147.

S. D. N. Pauli Diuina prouidentia Papa V. Declaratio quod Curiales, & incolæ Vrbis, ac Ciues Romani originarij in Vrbe, & eius Diſtrictu intra decem milliaria decedentes, non faciant ſpolia de bonis in dicta Vrbe, & eius Diſtrictu prædicto exiſtentibus.

Paulus Papa V. Ad perpetuam rei memoriam.

IN eminenti Apoſtolicæ dignitatis ſpecula, meritis licet imparibus, ſuperna diſpoſitione conſtituti, inter ceteras curas, quæ ex iniũcto Apoſtolicæ ſeruitutis officio nobis incũbunt, illa præcipua eſt, vt almæ Vrbis noſtræ Beatorũ Petri, & Pauli Apoſtolorũ martyrio conſecratæ, ad quã oẽs Chriſti fideles ex vniuerſis Mundi partibus tãquam ad communem Patriam, & Portũ cunctarum gentium, & nationum, atq. adeo ad Magiſtram Veritatis, & Religionis confluunt, ijs demum gratijs, & priuilegiis exornetur, per quæ omnes, qui ad eam vndique veniunt, illamq. incolunt, nunc, ac perpetuis futuris temporibus ſine vlla animi moleſtia in illa ſtare, & permanere, & Romanæ Eccleſiæ, Sediq.

Apoſtolicæ adiumento eſſe poſſint, ac animaduertentes aliàs fel. record Sixtum IV. Iulium III. Pium IV. nonnullos alios Prædeceſſores noſtros Romanos Pōtifices, vt eiuſdem Vrbis decori, illamq. incolentium, & Curiam præfatam ſequentium indemnitati conſulerent, Curialibus & Incolis prædictis diuerſa præſertim de eorum bonis teſtandi, ſeu aliàs diſponendi priuilegia, facultates, & indulta cōceſſiſſe, prout in eorundē Prædeceſſorum literis deſuper expeditis latius continetur. Quæ tēporum fortaſſe iniuria, diuerſas ob cauſas imminuta, aut aliàs abrogata dicuntur. Volētesque Nos, qui in eadē Vrbe nati ſumus, Curialium, & Incolarum prædictorum indemnitati, & trāquillitati conſulere, ac tam eos, quā Romanos Ciues originarios pari fauoris, & gratiæ prærogatiua proſequi, eorundē Prædeceſſorum veſtigiis inhærendo, Motu ꝓprio, & ex certa ſciētia, matura deliberatione, & mera liberalitate noſtris, deque Apoſtolicæ nobis attributæ poteſtatis plenitudine, hac noſtra perpetuò valitura Conſtitutione ſtatuimus, decernimus, & declaramus, quod poſthac perpetuis futuris temporib. omnes, & ſinguli Romanam Curiā ſequentes, ſeu ipſam Vrbem incolentes, necnon ipſi Romani Ciues originarij nunc, & pro tempore exiſtentes, ēt Clerici, & in Sacris, etiam Presbyteratus ordinib. conſtitutis, cæteræq. omnes, & quęcumque alię perſonę Eccleſiaſticæ cuiuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, & conditionis ēt Abbatiali, Epiſcopali, Archiepiſcopali, & etiam maiori, & quauis alia Eccleſiaſtica, vel Mundana dignitate fulgentes, & quæcumque beneficia Eccleſiaſtica ſecularia, & quorumuis ordinū regularia, aut aliàs quomodolibet qualificata, & ſpeciali nota digna obtinētes, necnō quaſcumque penſiones annuas ſuper quarumuis Menſarum Patriarchalium, Archiepiſcopalium, Epiſcopalium, Abbatialium, ac Dignitatū, Canonicatuum, & aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum, vt præfertur, vel aliàs quomodolibet qualificatorum fructibus, redditibus, & prouentibus, aut ipſos fructus, redditus, & prouētus loco penſionum, annuarū ſibi Apoſtolica authoritate quomodolibet reſeruatas, & aſſignatas, ac reſeruatos, & aſſignatos habētes, & obtinētes, qui in dicta Vrbe, vel eius Diſtrictu intra decem milliaria ab ipſa Vrbe non tñ extra debitam reſidentiā deceſſerint, de omnib. ſuis bonis mobilibus, & immobilibus, ac ſe mouentibus, iuribus, & actionib. quibuſcūque, nec nō iocalibus, & pecunijs ac reb. aliis in dicta Vrbe, & eius diſtrictu, intra decem milliaria huiuſmodi conſiſtentibus, & ſeu exiſtentibus, ac ēt prouenientib. ex quibuſcūque fructibus, redditibus, & prouentibus ac iuribus, obuentionib. & emolumētis, ēt decimalibus dictarum Eccleſiarum, & beneficiorum, vt præfertur, quomodolibet qualificatorum, quæ in titulū, vel Commendā, aut adminiſtrationē, vel aliàs quomodolibet, ēt ex quibuſuis cōceſſionib. & diſpenſationibus Apoſtolicis obtinent, & ſeu antea obtinuerunt, vel in poſterum obtinebūt, necnon ēt ex quibuſuis fructibus, redditibus, prouentibus, iuribus, obuentionib. & emolumentis Eccleſiaſticis, atque penſionibus annuis ſuper ſimilib. fructibus, redditibus, & prouentibus, ac ēt diſtributionib. quotidianis ſibi reſeruatis conſtitutis, & aſſignatis, necnō ex emolumentis quorūcumque Rom. Curiæ officiorum, etiam adminiſtrationem habentiū, & locorum Montiū, vel cenſuum, ac aliàs prouenienſ, quæ ipſi pro tempore habuerunt, & obtinuerunt, ac habent, & obtinent, habebuntq. & obtinebunt in futurum, cuiuſcumque qualitatis, quantitatis, & ſummæ, ac pretij, & valoris exiſtāt per eos, & eorum quemlibet acquiſitis, & acquirendis, & in eadem Vrbe, & illius Diſtrictu infra decem milliaria, vt ſupra conſiſtētibus, diſponere, & tā donatione inter viuos, vel cauſa

mortis,

mortis,ſeu teſtamento legato,& fideicommiſſo,quam alia quauis diſpoſitione inter viuos,ſeu vltima voluntate in fauorem conſanguineorum,& affiniũ ſuorum,Collegiorumq. Vniuerſitatum,& locorum piorum,ac quarũuis aliarum perſonarum,etiam penitus extranearum diſponere, & ordinare, ac in eiſdem rebus,& bonis conſanguineos,& affines,Collegia,& Vniuerſitates, ac loca,& perſonas præfatas,hæredes vniuerſales,vel particulares pro eorũ libito volũtatis facere,de illiſq. libere,& licite pro libito volũtatis diſponere poſſint, & valeãt plenam,& liberam eis,& cuilibet eorũ licentiam,& facultatem omnimodam concedimus,& impartimur. Declarantes quod ſi contingat,dictos Clericos,& alias Eccleſiaſticas perſonas præfatas diſponere de ipſorum bonis in fauorẽ illegitimorum,(nõ tamen ex eorum proprio corpore procreatorum(tunc,& eo caſu quo ad bona,& iura,& alias rès ipſorum diſponẽtium mere patrimonialia,& laicalia in dicta Vrbe,& illius Diſtrictu,vt ſuprà conſiſtentia,nec Camera, nec ipſi illegitimi in illis vllo modo ſuccedant, ſed ad venientes ab inteſtato iuxta iuris diſpoſitionẽ ſpectẽt, & pertineãt, quauis alia Cõſtitutione forſan contrarium diſponente non obſtãte. Præterea Motu,ſcientia,& poteſtate ſimilibus,decernimus. & ordinamus, quod ſi dicti Curiales,ſeu Incolæ Vrbis, Romaniq. Ciues originarij,alijq. prædicti in Vrbe,& Diſtrictu prædictis,non tamen extra eorum debitam reſidentiam,ab inteſtato deceſſerint,eorum bona, pecuniæ,iocalia,iura,actiones,& res huiuſmodi,ẽt ex bonis,& redditib. Eccleſiaſticis ſupradictis prouenientia p eos,vt ſupra acquiſita in dicta Vrbe,& eius Diſtrictu intra decem milliaria,vt præfertur, cõſiſtentia, ad eorum hæredes ab inteſtato venientes liberè deueniant,nec illa ad Romanum Pontificem,aut Sedem, & Camerã Apoſtolicã ſpectare,& pertinere dici,vel prætendi poſſit, minuſq. Miniſtri,vel Agẽtes dictæ Cameræ,etiam ſub prætextu quod dicti hæredes in Vrbe non reperiantur dictorum bonorum poſſeſſionem apprehendere, vel ſequeſtrare,aut de illis inuentaria cõficere,aut in illis quouis modo ſe intromittere valeant. Diſtrictius inhibentes modernis, & pro tempore exiſtentibus Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Camerario, & dictæ Cameræ generalibus Theſaurario,Commiſſario,necnon Præſidentibus Clericis nunc, & pro tempore exiſtẽtibus,omnibuſq.& ſingulis Spoliorũ,& Iuriũ Cameræ Apoſtolicæ Collectoribus, vel Subcollectoribus, ac alijs Miniſtris quocũque nomine nuncupatis, ne hæredes,& ſucceſſores quoſcumque etiã ab inteſtato dictorum Curialium, ac Incolarum,& Ciuium Romanorum in Vrbe ac illius Diſtrictu præfato pro tempore decedẽtium ſuper prædictis bonis,pecunijs,iocalibus,iuribus, actionibus,& rebus quibuſcumque per dictos Curiales, Incolas, Romanoſq. ciues originarios,pro tempore in Vrbe prædicta,& infra illius Diſtrictum huiuſmodi decendea. vt præfertur, acquiſitis, contra præſentiũ noſtrarũ literarum formam,etiã ſub prætextu,ſeu cauſa illicitæ negotiationis moleſtare, perturbare, inquietare, & ſe in hæreditatibus,& bonis pfatis quouis modo immiſcere,aut illa petere,ſeu ſibi,aut Cameræ præfatæ vendicare ſeu de illis Inuẽtarium cenficere audeant,ſeu præſumant. Decernentes ſic noſtræ mentis, & immutabilis, voluntatis exiſtere,ac ita, & nõ aliter per Camerarium, Theſaurarium, Commiſſarium, Præſidentes,& Clericos præfatos, ac alios quoſcũque Iudices Ordinarios, & Delegatos, etiam Cauſarũ Palatij Apoſtolici Auditores, ac S.R.E. Cardinales quauis authoritate fungentes,ſublata eis,& eorum cuilibet quauis aliter iudicãdi,& interpretãdi facultate,& authoritate iudicari,& definiri debere,ac irritum prorſus,nullum,& inane quidquid ſecus ſuper his à quoquam

quauis

INSRVTIONI A SOTTOCOLLETTORI; & Commiſſarij nelle eſſecutioni di ſpogli, nel procedere ſopra li negotij illeciti fatti da Clerici, & Preti in vita, o dopò morte loro & nel pigliare poſſeſſo de' beneficij generalmente, & ſpecialmente affetti alla Santità di Noſtro Signore, & alla Sede Apoſtolica, fatte dall'Illuſtriſſimo, & Reuerrendiſsimo Monſignor Giacomo Aldobrandino Veſcouo di Troia, Nuncio Apoſtolico, Collettor Generale, e General Commiſſario à pigliar il poſſeſſo di ſimili beneficij, deputano da ſua Beatitudine in queſto Regno di Napoli.

DEVONO prima ſapere, che la maggior parte delle Dioceſi del Regno ſono composte con la Reuerenda Camera Apoſtolica, & quali ſiano queſte, & le non composte, deputando Noi ordinariamente vn Sottocollettore per ciaſcun a Dioceſi, ogn'vno in particolare ſaperà, ſe l'aſſegnatagli paga la compoſitione, ò nò, è però chi hauerà in cura vna Dioceſi, ò più composte, procurerà, che al tempo, che maturano le paghe, & li Capitoli mandino quà a ſodisfare l'intiero, & trouando renitenza, traſcuragine, ò impoſſibilità, deuono auiſarlo a Noi, per aſpettarne l'ordine, che ci parerà di dare: Auertendo, che ſe li Capitoli voleſſero dare a loro il danaro, che deuono, di non pigliarlo in alcun modo perche ſono obligati a loro riſico farlo pagar a Napoli.

Quando muore alcun Prete in Dioceſe, che nõ ſia compoſta, deue il Commiſſario prima ſapere ſe poſſedeua beneficio, ò beneficij con cura, ò ſenza, che renda ò rendeſſero oltre trẽta ſcudi d'oro di Camera d'entrata, che ſarãno circa ducati quarãtadue di Regno; & ſe troua che ne poſſedeſſe, deue fare l'inuentario ſubito di tutta la facoltà laſciata dal morto, cõſiſta, ò in ſtabili, ò in mobili, ò per immobili, ò in qual ſi voglia altra coſa, ponẽdo gli Editti publici ꝑ trouare, quello, che foſſe ſtato occupato da qual ſi voglia cõgionto, ò eſtranio del morto, e per hauer reuelatione de' crediti, fra vn certo termine d'aſſignarſi, ſecondo che parerà al Commiſſario, e quelli, che non reueleranno, deue publicarli per eſcommunicati, e affiger li cartoni nella Chieſa principale, ò altri luoghi publici, pur che non ſiano Vniueeſità contra lequali non ſi vuole, che ſi eſſeguiſcano le cenſure, ſenza licenza Noſtra, auertendo di non eſeguire, ne anco le cenſure contra debitori: ſe non in ſuſſidio e ſe la ſomma non paſſa venti ducati, ſenza Noſtro eſpreſſo ordine, & poi deue eſaminare teſtimonij & formar proceſso interrogando del Nome Cognome, Patria, & parenti del morto del titolo, ò titoli del beneficio, ò beneficij, del luogo doue è poſto, ò ſon poſti, della Dioceſe della rendita, e valore eſprimendo in che conſiſta in particolare; ſepra la facoltà, & ſopra l'eſigenze, & crediti, come più amplamente ſi dirà nelle interrogationi, & finito il proceſso ſequeſtrare in mano di terza perſona ſicura ogni coſa, non pigliando per ſequeſtrato in poter loro coſa alcuna mandando a Noi l'originale per la prima commodità buona, ſubito con diligenza etiam per huomo a poſta; ſecondo l'importanza dello ſpoglio e ritenendone appreſso di ſe copia autentica per ogni caſo che poteſse ſuccedere.

Morendo,

Morendo nelle medeſime Dioceſi, che non ſono compoſte Preti beneficiati di meno di trenta ſcudi d'oro di Camera d'entrata, il Commiſſario non deue fare innentario, ne ponere Editti, ne formar proceſſo, non facendo ſpoglio (come vuole la Bolla di Pio V. di ſanta memoria) ma ſolamente deue informarſi in voce da più perſone di titoli di beneficij, del luogo doue ſono poſti, dalla Dioceſe, & del valore, & rendita loro, ſcriuendo a Noi ogni coſa diſtintamente, & con chiarezza per lettera particolare.

Nelle Dioceſi compoſte, morendo alcun Prete beneficiato di oltre trenta ſcudi d'oro di Camera d'entrata, ò di meno, baſta, che il Commiſſario faccia quel che ſi è detto di ſopra di quelli che muoiono in Dioceſi non compoſta beneficiati di meno entrata di trenta ſcudi d'oro ſimili.

E perche il negotiare è prohibito da' ſacri Canoni, & Conſtitutioni Apoſtoliche, a' Clerici, & Preti beneficiati ò non beneficiati, di più delli trenta ſcudi d'oro ò di meno in Dioceſi compoſta ò non compoſta, douerà il Commiſſario morendone alcuno, che in vita ſua habbia negotiato illecitamente, & queſto ſia notorio; pigliar informatione con la diſpoſitione di teſtimonij, della facultà laſciata in mobili, ſtabili, ò animali, di quella, che quando preſe l'habito clericale haueua della qualità dell'induſtrie, & negotij, che faceua della quantità di eſſi del tempo, & del lucro che può hauer fatto, come ſi dirà più amplamente di ſotto, & trouando la concludente inuentariare tutta la facultà, & ſequeſtrare tutto quello che ſi può giudicare acquiſtato da ſimili negotij illeciti in mano di terza perſona ſicura, non intereſſata in alcun modo, & poi citare li pretenſi heredi auanti a Noi fra certo termine breue da aſſignarſegli dal Commiſſario, hauendo riſguardo alla diſtanza del luogo, & qualità del tempo, a dir la cauſa, perche non ſi debbia incamerar li beni acquiſtati cō negotij illeciti, & che non comparendo in detto termine ſi procederà in loro contumatia ſino alla promulgatione della ſentenza ſenza altra citatione, ma ſolamente ſi citaranno per affixionem ad valuas, & poi ſi procederà alla eſecutione di detta ſentenza procurando fatte tutte queſte coſe, che l'informatione venghi ſicuramente quanto prima.

Sapendo vn Commiſſario, che alcun Prete negotia illecitamente non vogliamo, che ſenza eſpreſſa Noſtra licenza ne pigli informatione, ma commettendogliela Noi, ò ſopra l'auiſo, ch'egli ci douerà dare di queſto, ò perche per altro verſo n'habbiamo hauuto notitia, deue eſaminare li teſtimonij ſopra li ſequenti capi.

Che facultà ſi troua, in che conſiſte, come la poſſiede, quanto gli fu laſciato dal Padre, ò altri congionti del tempo, che preſe l'habito Clericale, quel che ſi trouaua all'hora, il reſto di che l'ha fatto, in che negotij ſi è eſercitato ò ſi eſercita, ſe nel ſeminar territorij alieni, della quantità della ſemenza, dell'affitto, che riſponde, & paga, ſi è ſolo in eſſo, le ſi ſtima, ch'habbia guadagnato, e quanto, ò nel comprar, e vendere, la qualità delle merce, la ſorte de' beſtiami, ò il numero delli tumoli di grani, & altre biade, la quantità di eſſe, & del lucro, che può hauer fatto, interrogando in oltre, ſe sà, che ſopra alcuno capo di mercantia vi ſia ſcrittura publica, & cercando di ſapere il nome del Notaro, che ſe n'è rogato, procurandone da quello lo copia per ponerla in proceſſo, & trouando l'informatione concludente, & che proui a baſtanza vno di ſopradetti capi di negotiationi illecita, ò altri, ſopra quali parerà alla diligenza del Commiſſario eſaminarli, cauati dalli prohibitioni de' ſacri Canoni, & Conſtitutioni Apoſtoliche, ſequeſtri in mano di terza perſona ſicura, la mercantia che egli trouaſſe in eſſere, in che deue premere quanto

più

Digitized by Google

più potrà, & quella parte della ſua facoltà, che giudicherà hauer acquiſtata con li detti negotij illeciti, citandolo nella formà di ſopra narrata, & poi mandando l'informatione per via ſicura.

Oltra il detto, ſopra la vacanza de' beneficij, deuono li Commiſſarij vacandone vno, ò più di maggior ò minor rendita delli detti trenta ſcudi, con cura ò ſenza, in Dioceſe compoſta ò non compoſta, nelli meſi della Collatione Apoſtolica, ò riſeruati, & affetti ad eſſa andare à pigliare di ciaſcuno il poſſeſſo in nome della Reuerēda Camera, & Noſtro facendone fare inſtrumento publico, & ſequeſtrare li frutti che foſſero reſtati eſatti dal già poſſeſſore di eſſi, & che per la rata del tempo, che ſtaranno vacanti matureranno, & ſe ſaranno in luoghi diſtanti della ſua habitatione, potrà deputare vno economo fedele a ſuo riſico, & pericolo, che habbia cura delle eſigenze di eſſi al tempo che maturano dando auuiſo à Noi ſubito di quanto hauerà fatto, per attendere quel che ci parerà di commandare.

Le Chieſe Capelle, & Altari, mentre che ſtanno vacanti, & non hanno Rettore, Capellano, ò Beneficiato, che li frutti di eſſi ſono della Reuerenda Camera deuono eſſer ſeruite, & officiate con tutti li peſi che ordinariamente portano li poſſeſſori di eſſi, & perciò (non deputando il Prelato ordinario, del luogo l'economo in diuinis) lo faccia il Commiſſario, cercando perſona atta a quel ſeruitio, con promeſſa di ſodiſfattione, ſecondo che ci parerà honeſto, ſaputa la entrata, & qualità de' carichi.

Vacādo beneficij nel meſe, che tocca al Prelato ordinario di quella Dioceſe, la collatione di eſſi, & ſimilmente Iuſpatronati, non deue il Cōmiſſario pigliarne il poſſeſſo, ma ſopra li frutti far le diligenze eſpreſſe di ſopra, deputando l'economo alla eſattione, & ſequeſtrando quelli che reſtaſſero intereſſati, & che matureranno nel tempo che ſtaranno vacanti.

Il poſſeſſo, che pigliano de' beneficij riſeruati alla Sede Apoſtolica, che ſono le Prime dignità nella Cathedrale poſt Pontificalem, li Monaſterij Conciſtoriali, li beneficij che vacano nel meſe del Papa, beneficij, che vacano in Curia Romana, beneficij, de' famigliari del Papa, beneficij de' Sottocollettori, & altri beneficij affetti, e per diſpoſition di Canoni, & Regole di Cancellaria reſeruati a ſua Sātità, non lo deuono rilaſciare a' nuoui prouiſti, ſenza eſpreſſo Noſtro ordine, e lettera, ancorche alcuno li preſentaſſe le Bolle Apoſtoliche, perche coì vien diſpoſto da' Sommi Pontefici.

Et ſe nella relaſſatione di eſſo poſſeſſo, vi trouaſſe intruſo qualche Chierico Prete, ò Laico di qual ſi voglia dignità grado, ſtato, & preminenza, hauendolo conferito Noſtro Signore, oſſerui con lui la forma della Bolla.

In ogni tempo, che muoiono Preti beneficiati, il conto della rata per la Reuerenda Camera de' frutti pendenti per la vacanza de' beneficij, ſi deue fare, & calculare nel ſeguente modo; cioè. Dal primo di Settembre tutto il grano, & ogni ſorte di biade. Dal primo di Nouembre il vino. Et dal primo di Decembre l'oglio, ghiande, & altri frutti vernali, perche il guadagnato dal prete ſin al tempo della morte appartiene alla medeſima Camera, & oltre a queſto deuono ſapere li Commiſſarij, che tutti li frutti non eſati del morto beneficiato per qual ſi voglia tempo, ſi deuono ricuperare per eſſa Camera, & così ſi deue oſſeruare, ſecondo il Motu proprio di Siſto V. ſopra queſta materia.

Nell'inuentario che faranno di qual ſi voglia coſa, vogliamo, che ſempre v'interuenghi la prima dignità di quella Città, e Luogo, e non vi eſſendo, chi è ſecondo, terzo, e quarto, e chi ſiegue, & potrà, facendo, che ſempre appariſca in eſſi queſto in-

teruento,

teruento, & trouando libri di qual ſi voglia ſorte, tãto ſtampati, quanto manoſcritti, o altre ſcritture, deuono deſtintamẽte notar li nomi delli Auttori, & la materia, che trattano

Non deuono li Commiſſarij vendere coſa alcuna ſenza eſpreſſo Noſtro ordine, & quando ſe li commeterà la vendita, non deuono venire à queſt'atto, ſe prima, cio che s'hà da vendere non ſarà ſtimato da perſona eſperta, e da bene, & poi ſi ſubaſti ogni coſa à lume di candela in luogo publico, doue ogni perſona vi poſſa interuenire, & offerire in beneficio di detta Camera, auertendo i Sottocolletori, ne loro, ne loro parenti, ne per loro ſteſſi, ne per interpoſte perſone di non offerire, ne comprare coſa alcuna di ſpogli, ò frutti pendenti ſotto la pena contenuta nella piegeria, & ſicurtà de fideliter adminiſtrando.

Li Calici, Croci, Libri di canto, Meſſali, & altre coſe ſimili dedicate al culto diuino, deuono reſtare alla Chieſa, & ſi deuono conſignare a quelli, che verranno prouiſti del beneficio, che vaca.

Hauendo il beneficiato morto la caſa della ſua habitatione nell'iſteſſo luogo, doue è la Chieſa li ſuppellettili di caſa, come ſono caſſe di legname ſemplice ſegge (non però di drappo) botte vacue, tauole, lettiere, & altre coſe ſimili, ſi deuono conſeruare alla Chieſa, & al ſucceſſore nel beneficio, come vuole la Bolla di Pio V. di Felice memoria.

Quando muoiono Veſcoui ò Abbati di Abbatie Conciſtoriali, il primo Commiſſario che pone le mani nello ſpoglio, deue eſſere preferito à gl'altri, che concorſero poi, & diligentemẽte far inuentario di ciò che trouerà, poner gli Editti, & poi ſubito per huomo à poſta mandarlo à Noi auiſandoci inſieme del nome, & cognome del Veſcouo ò Abbate, della vera rendita del Veſcouato ò Abbatia, & di quanto appreſſo poco potrà importare lo ſpoglio, & in tãto, che Noi ci riſoluiamo, ò di laſciarui quel Commiſſario, ò di deſtinarui altro, formerà il proceſſo con quelle diligenze, che potrà maggiori, & ſucceſſiuamente ci ſignificherà quanto da lui ſi farà ſino à Noſtro altro ordine.

Non ſolo ne' Veſcouati, ò Abbatie Conciſtoriali deue tra più Commiſſarij concorrenti in vno luogo, valere la preuentione, ma in tutti gli altri negotij d'intereſſe della Reuerenda Camera, non oſtante, che à ciaſcheduno ſi aſſegni vna, ò più Dioceſi in particolare nella Commiſſione, & coſi dichiariamo, & queſto perche ſi vuole, che li più diligenti ſiano più adoprati & con queſta emulatione, & concorrenza non ſi traſcuri coſa alcuna, amonendo, & comandando à tutti in generale, che debbano procedere con quella modeſtia, & carità che conuiene per non dar ſcandalo, & per ſeruitio della medeſima Camera con intera ſodisfattione d'ogn'vno.

Non ardiſca neſſun Commiſſario di trattar compoſitione, ò trãſattione ſopra qual ſi voglia coſa, ne per qual ſi voglia ſomma, ſotto le pene, che parerà al rigoroſo Noſtro arbitrio, riſeruando queſta facoltà ſolamente al Noſtro Tribunale, ma in tutti li Negotij potranno eſſortare l'intereſſati venire, ò mandar quà à trattar di compoſitione, promettendo loro quella gratitudine, che chi tratta con Noi ſuole ſemper riportare.

Habbiamo ſaputo, che alcuni Commiſſarij alcuna volta hanno poſto gli Editti in luoghi publici auanti che ſia morto il prete, che ſi pretenda faccia ſpoglio, & che con quelli habbiano anco fatti ſequeſtri, & però prohibiamo queſto eſpreſamente, auuertendoli, che non ſi ſeruano di eſſi, ſe non nelli caſi nominati di ſopra, & che ſe per l'auenire ci verrano più querele di queſto, ſaranno li traſgreſſori puniti come diſobedienti.

Ciaſcuno

Ciaſcuno Commiſſario douerà tener conto chiaro diſtinto, & ordinato di tutto quello, che occorrerà nella Dioceſe, ò luogo doue egli ſarà deputato, nel qual conto douerà farſi introito di quel che gli peruenerà nelle mani per qual ſi voglia coſa di tempo in tempo, & eſito di ciò, che rimetterà Noi, ò pagherà per conto di ſpeſe ò altro, notando li beneficij, che vacheranno, nominãdo la perſona per cui vacano il tempo della morte, & li frutti di eſſi beneficij, che ſpetteranno alla Camera per rata, calculata ne' tempi, come diſporrà, & facendoſi da Noi tranſattione, ò compoſitione di eſſi, ò d'altra coſa ſimilmente ne faranno mentione in detti cõti, con notarci li decreti, & ordini, che li ſarãno dati ſopra detta tranſactione, & così di tutto quello reſtaſſe pẽdente di detti frutti, ò altri, tanto, che s'habbia piena notitia di ciò che paſſa, ò reſta in beneficio di detta Camera.

S'ordina a detti Commiſſarij, ch'ogn' Anno nell'infraſcritti tempi mãdino, ò vengano di perſona a dar detti conti ſottoſcritti di lor propria mano, con dichiaratione delli tempi, nelli quali ſono occorſi li negotij in Noſtra mano; cioè la prima volta nel meſe d'Aprile, & la ſeconda nel meſe di Settembre di ciaſcuno Anno, con le cautele, & giuſtificatione, che ſaranno neceſſarie per ſaldare detti conti aggiongendoui ſempre in fine di eſſi quel che reſtarà da maturarſi, ò eſigerſi per l'auenire. Et quando non foſſe occorſo coſa alcuna in detta Dioceſe, non manchino per qual ſiuoglia coſa in detti tempi ſcriuere quel che ſarà fatto, ò non fatto.

Per ſalario, & fatica del Cõmiſſario ſi conſtituiſce a ragione d'vn ducato il giorno, & cinque carlini il dì al Notaro, che meneranno con le ſpeſe di loro ſeruitori, e caualli di detti Commiſſarij, & Notari, & vettura d'eſſi caualli non eſſendo proprij, morendo alcun prete nella lor propria patria, li Cõmiſſarij non poſſono pigliar di più di cinque carlini il giorno, purche non paſſino otto, ò dieci, & vinticinque grana per il Notaro ſenza altro.

Et perche alcuni Commiſſarij ſono ſtati ſoliti alle volte conſumare molte giornate, aggrauando le parti di molte ſpeſe, & pigliando più per li loro viatici, & giornate, che non è quello che peruiene poi alla Camera, per tanto ordiniamo, che ſi debbano ſpedire con ogni celerità più ò meno ſecondo la qualità delli ſpogli, & biſogno delli negotij, & che in fine di ciaſcuno proceſſo che manderanno a Noi, ci mandino anco ſenza preterire, liſta, & notamento di tutto quello, che haueranno pigliato per loro viatici giornate, caualli, & altre ſpeſe, ponendoui il numero delli giorni, che haueranno vacato in quello ſpoglio, ò altro negotio.

INTERROGATORII SOPRA QVALI SI hauranno à eſaminare li teſtimonij in qual ſi voglia ſpoglio, che accaderà, rimettendoci alla diligenza del Commiſſario, nella qualità, & diuerſità de' caſi.

INterrogatur primum ſe il Prete morto poſſedeua beneficio, ò beneficij, con cura, ò ſenza del titulo, ò tituli, del luogo doue è poſto, ò ſono poſti della Dioceſe, della rendita, & valore & in che conſiſtono l'entrate che facultà poſſedeua ſe haueua fratelli, ò nepoti, come viueano, tanto il beneficiato, quanto li fratelli ò nipoti che arte faceuano, ſe viueuano inſieme, & in commune, ò ſeparati, ſe haueuano diuiſa l'heredità paterna, & ſe ha fatto teſtamento, chi Notaro ſe nè rogato per procurarne la copia

da

Digitized by Google

da ponerla in proceſſo.

Che compre fece il morto in vita, ſe le compre, che ſi trouaſſero in faccia de' fratelli, ò altri congionti erano di ſuoi proprij denari, ſe il morto, ò parenti ſi laſciorno mai intendere, & vſcir parola di queſto, come coſtan, ò potria coſtare al preſente, chi altri lo sà, chi ſi pigliaua li frutti, e l'entrate di dette coſe comprate in faccia di parenti, & chi diſponeua d'eſſi.

Che robbe mobili, ſtabili, animali, & eſigenze ſono rimaſte alla morte del Prete & ſempre s'interroghi, chi altri potrà ſapere quel che depone ogni teſtimonio per hauere più teſtimonij conteſti.

Del valore, & prezzo delle robbe tanto ſtabili, quanto mobili, & animali, & non potendolo ſapere per il detto de' teſtimoni le faccia apprezzare, & ſtimare da perſona eſperta, mandandoci poi con il proceſſo anco l'apprezzo.

MODO DA INTERROGARE SOPRA le negotiatione illecite dopò la morte de' Preti.

CHe facultà reſta, & ſi troua, diſtinguendo li ſtabili de' mobili, gli animali, & crediti, del tempo che preſe l'habito Clericale, quanto poſſedeua all'hora, della qualita de negotij eſſercitati da lui, ò ſe altri gli hanno fatti de' ſuoi denari.

Se ha fatto il campo, ò maſſaria in territorij alieni, & tenuti affitti, la quantità delli grani, che ſeminaua, quanto riſponderà a' padroni de' territorij, & quanto tempo ha tenuta queſti, & c'ha atteſo.

Se compraua ò vendeua grani, biade, olij, animali, vini, ò altra ſorte di merce comeſtibile, ò di vſo commune, ò di qual ſi voglia altra ſorte, la qualità, quantità, ò genere, ſe andaua a fiere, ò mercati, da chi compraua, à chi vendeua, che coſa, & a quãto prezzo, ſe naſceuan fra cõtrahenti ſcritture publiche, ſotto rogito di chi notaro, per poterne far cauar copia, & ſopra ogni capo di lucro, & guadagno fatto, & quel che parerà da vantaggio alla ſofficienza del Commiſſario, eſſendo fatto il proceſſo il detto di ſopra.

SYNODVS DIOECESANA.

Congruit titul. de offic. iudic.

DECRETO Concilij Trid. ſeſſ. 24. de ref. gen. cap. 2. præcipitur, vt Synodi Diœceſanæ quotannis celebrẽtur, ad quas exempti etiam omnes, qui aliàs, ceſſante exemptione intereſſe deberent, nec Capitulis generalibus ſubduntur, accedere teneantur, ratione tamen parochialium, aut aliarum ſecularium Eccleſiarum, etiam annexarum, debeãt ij, qui illarum curam gerunt, quicumque illi ſint, Synodo intereſſe. Ordo ad celebrandam Synodum habetur in Pontificali Romano part. 3.

Acta verò, quæ neceſſariò in Synodo fieri debent, ſunt, videlicet. P. ſi emanatum edictum de Synodo ad certam diem inchoanda, & ſucceſſiue proſequenda, debet in primis fieri electio Conſultorum Theologorum, & in vtroque iure Doctorum, Promotoris, & Notarij ipſius Synodi.

Secundò monendi, & requirẽdi ſunt omnes, qui Synodo adeſſe, & intereſſe debent,

debent,& contemnentes per pœnas Eccleſiaſticas ad illam venire compellendi ſunt ac comparentes obedientiam,& reuerentiam exhibere debent iux.tex. in c.quod ſuper his,de maior.& obed.cõtra abſentes, nec legitimas excuſationes adducere curãtes, veluti contumaces procedi, vt debita pœna mulctentur.

Tertiò debet fieri, & promulgari Decretum, quod ſi contigerit quem in ſedendo,loco ſibi debito non ſtetiſſe,ſeu vocatum fuiſſe,aliudve egiſſe quod nullum circa præcedẽtiam patiatur præiudicium,ſed cuiuſcumque ius ſemper ſaluum conſiſtat, vocationis tamen ea ſit ratio, vt primò Ciuitatis,deinde Diœceſis Clerus vocetur.

Quartò debet apponi pœna, ne quis, niſi tota Synodalis ſeſſionis actione completa,ac benedictione obtenta,diſcedere præſumat.

Quintò moneri debent omnes, qui in ipſa Synodo querelas proponere velint, & ſi quæ ſint, audiantur, legantur, & prouideantur. Solent inſuper eligi Punctatores, & teſtes Synodales, aliaq. agi, quæ Epiſcopo expedire videbuntur.

His peractis,alta,& intelligibili voce legi debet profeſſio Fidei,iuxta formulam præſcriptam in Bulla fel.rec. Pij IV.incip.Iniunctum, &c. qua lecta,accedere debent,qui ad id tenentur,vocati iuxta eorum gradum,& dignitatem ad iurandum Fidei profeſſionem ſecundum formulam recitatam præſtitoq. iuramento, decet etiam quemque oſculari manus Reuerendiſſimi Prælati in ſignum reuerentialis obſequij,ac debitæ reuerentiæ. *Seſ. 25. de ref. c. 10 Seſſ. 14 de ref. ge.c.18.*

Legatur etiam Decretum Concilij Tridentini de deſignandis perſonis ad id aptis,quibus cauſæ delegandæ committantur, illiq. qui Synodales iudices deputati fuerint,pronuncientur,& publicentur.

Legatur etiam Decretum eiuſdem Concilii de proponẽdis examinatoribus promouendorũ ad Eccleſias Parochiales,pro quibus probãdis ſuffragia ferantur,& electi nominatim promulgentur,de quibus examinatoribus in Synodo approbandis,extant literæ nomine Sacræ Congregationis Concilij ſcriptę tenoris ſeq.

Illuſtr.& reuerendiſſ. Domino vti fratri D.Patriarchæ Venetiarum.

Illuſtr. & Reuerendiſſime Domine, vti frater. Conſultationi Amplitudinis tuæ ſuper examinatoribus in Synodo approbandis,ſic reſpondit Congregatio Sacri Trid.Concilii interpret.nempe,Examinatores,qui ab Amplitudine tua propoſiti fuerint, à Synodo tam per vota ſecreta, quam aperta poſſe probari. Itaque amplitudo tua eum modum in probatione ſeruari faciat, quem magis expedire iudicauerit. Quod reliquum eſt, Deum illi quam beneficentiſſimum precamur. Romæ die 11.Iulii M.D.XCII.

Amplitudinis tuæ Illuſtr.& Reuerendiſſ.

Vti frater Hieron. Card.Mathæius.

Legatur etiam diſpoſitio decretorum Cõcilij Trid. ſuper perſonali reſidentia facienda,c 1.ſeſſ.6.de ref.& ſeſſ 23.de ref.c.1.in cuius fine id expreſſè cauetur, vt in Epiſcopalibus Concilijs publicentur. Publicatio autem Statutorum Concilij Prouincialis fit in Epiſcopalibus Synodis ex diſpoſitis in c.ſicut olim, de accuſat.

Digitized by Google

In priuatis Congregationibus tractentur. Decreta, & Conſtitutiones Synodales faciendæ, quæ poſtea publicè in Eccleſiæ promulgentur: illæ aũt fieri poſſunt ſine Synodi approbatione, ſuper quo extant literæ nomine Sacræ Cõgregationis Concilij ſcriptæ tenoris ſequentis.

Illuſtr. & Reuerendiſs. Domino vti fratri D. Patriarchæ Venetiarum.

Illuſtr. & Reuerendiſſime Domine vti frater. Sacra Congregatio Illuſtr. Patrum qui Trid. Conc. interpretando à S. D. N. præfecti ſunt, per libellũ Amp. tuæ nomine porrectum conſulta, reſpondit; eandem Amp. tuã in Synodo Diœceſana facere poſſe Conſtitutiones abſque conſenſu, & approbatione Cleri, debere tamen requirere conſilium Capituli, licèt illud non teneatur ſequi, niſi in caſibus à iure expreſſis: non obſtãte, quod ex forma Rom. Pontificalis in celebranda Diœceſana, & Prouinciali Synodo expreſsè habeatur, vt Conſtitutiones in Synodo publicandæ, à Patribus per verbum, Placet, confirmentur, cui Congregationis ſententiæ Amp. tua inhęrens in ſuam Synodum peragendam grauiter incũbat, & bene valeat in Domino, quem vt illi in huiuſmodi paſtoralibus, ac ſalutaribus munijs ſua gratia ſemper adſit, ex animo rogamus.

Romæ die 27. Aprilis 1592.

Amp. tuæ Illuſtr. & Reuerendiſſime,

Vti frater ſtudioſiſſimus, Hieron. Card. Matthæius.

Quas, & pręcedẽtes relatas literas habes impreſſas in Synodo Veneta celebrata in menſe Septembris 1592. fol. 49 & ſeq.

His explicitis, priuſquam Synodus dimittatur, fiant acclamationes ſanctę cum gratiarum actionibus, iuxta modum, & formulam à pręlato pręſcriptam, quib. terminatis, omnes Sacerdotes, & Clerici ſurgentes, cum reuerẽtia oſculum pacis ab Epiſcopo accipiant, & ſibi inuicem dent cum timore, & amore Dei, quod vero ſancti oſculi ſignificatione oſtendunt, id re ipſa pręſtent, vt coniũctiſſimis animis concordiq. volũtate, & pacis, atque caritatis ſtudio quęcumque lecta, ſanctiaue ſunt, ſollicitè exequantur, ac ęquè in omnibus cuſtodiantur; in Synodis Diœceſanis magis deceret vt omitterẽtur acclamationes, & pacis oſcula, vt habetur in Cæremoniali Epiſcoporum lib. 1. c. 21. in fine.

Demum Epiſcopus ſolemniter benedicat, & Archidiaconus verbis in Põtificali libro contentis Synodi concluſionem, abſolutionem, & dimiſſionem ſignificet.

Verum an ſicuti Synodus Prouincialis, ita etiam, & Diœceſana antequã publicetur, ſit ad Vrbem tranſmittenda, vt eius ſtatuta prius recognoſcãtur, & approbentur per Sacram Concilij Tridentini Congregationem? Et reſpondeo, quod non; prout ex ſequentibus literis manifeſtè deducitur.

Illuſtri, atque Reuerendiſſ. Domino vti fratri Domino Epiſcopo Hoſtien.

Illuſtris, & Reuerendiſſime Domine vti frater. Non eſt in more poſitum apud, Patres Illuſtriſſimos, qui Triden. Concilij Decretis interpretandis præfecti ſunt Diœceſanas Synodos recognoſcere, ſed Prouinciales tantum emendare. Quare vt veluti ari Paſtorali amplitudinis tuæ, & zelo in tuæ Synodi correctione quoquo modo ſatis per me fieret, illud ꝓ mea in te, & in eccleſiã tuam

cari-

caritate mihi ſumpſi, vt Synodum ipſam percurrerem, ſimulq. ea adnotarem, quę notatu digna viſa ſunt, quemadmodum licebit in extremis ipſius Synodi pagellis, vbi noſtras animaduerſiones adſcripſimus. inſpicere. Quod ſuper eſt tu, Clerusq. tuus in tot ſalutarium Conſtitutionum Obſeruatione grauiter incumbite, memores vnam, optimamq. legem eſſe, legum obſeruantiam. Valete in Domino. Romę pridie Cal. Decembris 1526.

Amplitudinis tuę Perilluſtris, atque Reuerendiſſime,

Vti frater ſtudioſus, Antonius Card. Carafa.

De Synodo Epiſcopi, & de ſtatutis Epiſcopi Synodalibus copioſa ſcripſit Henricus de Bottis omninò videndus.

TORNEAMENTA.

PRÆTER Summiſtas, in hoc verbo ſciendum eſt, ſuper prohibitione taurorum, & ferarum, & annullatione votorum, & iuramentorum ſuper eiſdem pro tempore interpoſitorum, extare Bullam Pij V. Romæ publicatam die 15. Nouembris 1567. tenoris ſequentis.

De ſalute gregis Dominici noſtrę curę diuina diſpenſatione crediti, prout ex debito Paſtoralis officii aſtringimur, ſolicitè cogitãtes, fideles cũcto gregis eiuſdem ab imminentibus corporum periculi, ẽt animarum pernicie perpetuo arcere ſtudemus. Sane licèt deteſtabilis Duellorũ vſus à Diabolo introductus, vt cruenta corporum morte animarum ẽt perniciem lucretur, ex decreto Cõcilij Tridẽtini ꝓhibitus fuerit, nihilominus adhuc in pleriſque Ciuitatibus, & alijs locis, quamplurimi ad oſtentationem virium ſuarum, & audaciæ, in publicis, priuatiſque ſpectaculis cũ tauris, & aliis feris beſtiis congredi nõ ceſſant. Vnde ẽt hominũ mortes, membrorum mutilationes animarumq. pericula frequenter oriuntur. Nos igitur cõſiderantes hęc ſpectacula, vbi tauri, & feræ in Circo, vel foro agitãtur, à pietate, & caritate Chriſtiana aliena eſſe, ac volẽtes hęc cruenta, turpiaq. demũ, & nõ hominum ſpectacula aboleri, & animarum ſaluti quantum cũ Deo poſſumus prouidere, omnibus, & ſingulis principib Chriſtianis, quacumque tam Eccleſiaſtica, quã Mundana ẽt Imperiali, Regia, vel quauis alia dignitate fulgẽtibus, quouis nomine nũcupentur, vel quibuſuis Communitatibus, & Rebuſpublicis hac perpetuo noſtra valitura Cõſtitutione, ſub excõicationis, & anathematis pœnis ipſo facto incurrẽdis, prohibemus, & interdicimus, ne in ſuis Prouincijs, Ciuitatibus, Terris, Opidis, & Locis, huiuſmodi ſpectacula, vbi Taurorũ, aliarumq; ferarũ beſtiarũ agitationes exerceantur fieri permittãt. Militibus quoque, ceteriſq. aliis perſonis, ne cũ Tauris, & aliis beſtiis ꝑfatis, ſpectaculis ipſi tã pedeſtres, quã equeſtres cõgredi audeant interdicimus. Quod ſi quis eorũ ibi mortuus fuerit, eccleſiaſtica careat ſepultura. Clericis quoque tã Regularibus, q̃ Secularib. beneficia Eccleſiaſtica obtinẽtibus, vel in Sacris Ordinib. conſtitutis, ſub excõmunicationis pęna, ne eiſdẽ ſpectaculis interſint, ſimiliter prohibemus, omneſq. obligationes, iuramenta, & vota à quibuſuis perſonis, vniuerſitate, vel Collegio de huiuſmodi Taurorũ agitatione, etiam vt ipſi falsò arbitrantur, in honorem Sanctorum, ſeu quarumuis Eccleſiaſticarum ſolemnitatũ, & feſtiuitatum, quæ diuinis laudibus ſpiritua-

Digitized by Google

libus gaudis piiſq. operibus, non huiuſmodi ludis celebrari, & honorari debēt hactenus factas, & facta, & ſeu in futurū fiēda (quæ, & quas omninò prohibemus) caſſamus, & annullamus, ac pro caſſis, nullis, & irritis haberi perpetuo decernimus, atque declaramus; mandamus autem omnibus Principibus, Comitibus, & Baronibus S.R.E. feudatariis, ſub pœna priuationis feudorum, quæ ab ipſa Ecclesia Romana obtinēt, reliquos vero Principes Chriſtianos, & terrarum Dominos prædictos hortamur in Domino, & in virtute ſanctæ obedientiæ mandamus, vt pro diuini nominis reuerentia, & honore, permiſſa oīa in ſuis dominiis, ac terris huiuſmodi, exactiſſimè ſeruari faciant, vberrimam, ab ipſo Deo mercedem tam boni operis recepturi: ac vniuerſis venerabilibus fratribus, patriarchis, primatibus, Archiepiſcopis, aliiſque locorum Ordinariis in virtute ſāctæ obedientiæ, ſub obteſtatione diuini iudicii, & in terminatione maledictionis æternæ, quatenus in Ciuitatibus, & Diœceſibus propriis præſentes noſtras literas ſufficienter publicari faciant, & præmiſſa etiam ſub pœnis, & cenſuris eccleſiaſticis obſeruari procurent. Non obſtantibus, &c.

ADDITIO. Ad huius Conſtitutionis intellectum vide tradita per Nauarr. qui eam ad verbum refert in Man.c.15.num.58.& tribus ſeqq. Ioan.Gutier.lib.1. Canon.quæſt.cap.7.Petr. Nauar.in tract. de reſtitut.lib.2.cap.3.numer.300.& ſeq. & Rodriq.in Sum.par.2.cap.73. Neque ignorandum, quod præfata Conſtitutionis pœna, & cenſura in Regnis Hiſpaniarum, quo ad laicos, & fratres Milites tantum quarumcumque Militiarum, (dummodo ſacris Ordinibus initiati non fuerint,) reuocata fuerunt per Greg.XIII. duabus adhibitis conditionibus, ſ. vt agitationes taurorum feſtis diebus non fiant, necnon prouiſo per eos, ad quos ſpectabit, quod exinde alicuius mors, quo ad fieri poterit, ſequi non poſſit, per quem in reliquis à Pio V. ſancitis nihil immutatur, vt latius in quibuſdam literis ab eo, editis anno Domini milleſimo quingenteſimo ſeptuageſimo quinto, die 25. Auguſti continetur, quarum literarum ſeriem, & tenorem recenſet Ignat.Lopez ad Diaz, in pract.Crimin.Can. c.72. Et inſuper in eiſdem Hiſpaniarum Regnis dumtaxat, ac cum eiſdem conditionibus Sanctiſſimus D. N. Clemens VIII. abundantius prædictas pœnas, & cenſuras in Pij V. Conſtitutione contentas, ſuſtulit, & amouit, ſcilicet, quo ad omnes in ea expreſſos (exceptis Monachis, & Fratribus mendicantibus ceteriſq. Regularibus cuiuſcumque Ordinis, & inſtituti,) illam ad terminos iuris Communis reducendo, non tamen illi derogando. Monet tamen ſua Sanctitas, ac in Domino hortatur Clericos ſeculares, beneficia Eccleſiaſtica obtinentes, vel in ſacris Ordinibus, ſeu in Eccleſiaſtica dignitate conſtitutos ibi exiſtentes, ne paterna hac eius benignitate abutantur, prout plenius in ſuis literis ſub Dat. Romæ Anno milleſimo quingenteſimo ſexto, die 13. Ianuarij habetur, quarum literarum contextum refert cum annotationibus Roderic. Tomo 3. quæſt.regular.quæſt.68.art.2.

Greg. XIII. Ad futuram rei memoriam.

EXponi nobis nuper fecit cariſſimus in Chriſto filius noſter Philippus Hiſpaniarum Rex Catholicus, quod felicis recordationis Pius Papa prædeceſſor noſter, periculis fidelium occurrere volens, per ſuam Conſtitutionem, omnibus Principibus Chriſtianis, ceteriſq. perſonis in ea expreſſis, ſub excommunicationis, & anathematis, & alijs cenſuris, & pœnis prohibuerit, ne in eorum locis, ſpectacula, vti taurorum, aliarumq. ferarum beſtiarum agitationes exercerentur, fieri permitterent: aut illis, quomodolibet intereſſe, prout in eadem Conſtitutione latius continetur. Nihilominus idem Philippus Rex Regnorum ſuorum Hiſpanorum vtilitate motus, quæ ex agitationibus huiuſmodi taurorum peruenire ſolita erant, nobis humiliter ſupplicari fecit, vt in premiſſis opportune prouidere de benignitate Apoſtolica, dignaremur. Nos ipſius Philippi Regis nobis in hac parte humiliter porrectis ſupplicationibus inclinati, excommunicationis, anathematis, & interdicti, aliarumq. Eccleſiaſticarum ſententiarum, & cenſurarum in ipſius Pij prædeceſſoris Conſtitutione contenta pœnas, eiſdem Hiſpaniarum Regnis, quo ad laicos, ac fratres milites tantum quarumcumque militiarum, etiam præceptorias, & beneficia ipſarum militiarum pro tempore obtinentes, dummodo dicti fratres milites Sacris ordinibus initiati non fuerint, & agitationes taurorum feſtis diebus non fiant, authoritate Apoſtolica tenore præſentium tollimus, & amouemus, præmiſſis, alijſq. in contrarium facientibus non obſtantibus quibuſcumque. Prouiſo tamen per eos ad quos ſpectauit, quod exinde alicuius mors quoad fieri poterit, ſequi non poſſit, Datum Romæ Apud Sanctum Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die 25. Auguſti 1575. Pontificatus noſtri anno quarto.

Sequitur moderatio Clem. VII. relata per Emanuelem Rodericum in loco præallegato.

NOs conſiderantes pœnas omnes excommunicationis præſertim, & anathematis ſalutares eſſe debere, quod eo conſilio adhibendæ ſint, vt omnes illarum timore perterriti eas res, quæ prohibentur omninò euitent, & animaduertentes commemoratas cenſuras, & pœnas parum in dictis Hiſpaniarum Regnis hactenus profeciſſe, atque hoc tempore non ſolum animabus non mederi, ſed plurimum obeſſe, quinimo materiam ſcandali pleriſque afferre; His ſanè malis, atque periculis pro debito paſtoralis officij quantum cum Domino poſſumus occurrere cupientes, authoritate Apoſtolica tenore præſentium excommunicationis, atque anathematis, ceteraſque pœnas in dictis literis

Rr 3 con-

Morendo nelle medeſime Dioceſi, che non ſono compoſte Preti beneficiati di meno di trenta ſcudi d'oro di Camera d'entrata, il Commiſſario non deue fare innentario, ne ponere Editti, ne formar proceſſo, non facendo ſpoglio (come vuole la Bolla di Pio V. di ſanta memoria) ma ſolamente deue informarſi in voce da più perſone di titoli di beneficij, del luogo doue ſono poſti, dalla Dioceſe, & del valore, & rendita loro, ſcriuendo a Noi ogni coſa diſtintamente, & con chiarezza per lettera particolare.

Nelle Dioceſi compoſte, morendo alcun Prete beneficiato di oltre trenta ſcudi d'oro di Camera d'entrata, ò di meno, baſta, che il Commiſſario faccia quel che ſi è detto di ſopra di quelli che muoiono in Dioceſi non compoſta beneficiati di meno entrata di trenta ſcudi d'oro ſimili.

E perche il negotiare è prohibito da' ſacri Canoni, & Conſtitutioni Apoſtoliche, a' Clerici, & Preti beneficiati ò non beneficiati, di più delli trenta ſcudi d'oro ò di meno in Dioceſi compoſta ò non compoſta, douerà il Commiſſario morendone alcuno, che in vita ſua habbia negotiato illecitamente, & queſto ſia notorio; pigliar informatione con la diſpoſitione di teſtimonij della facultà laſciata in mobili, ſtabili, ò animali, di quella, che quando preſe l'habito clericale haueua della qualità dell'induſtrie, & negotij, che faceua della quantità di eſſi del tempo, & del lucro che può hauer fatto, come ſi dirà più amplamente di ſotto, & trouando la concludente inuentariare tutta la facultà, & ſequeſtrare tutto quello che ſi può giudicare acquiſtato da ſimili negotij illeciti in mano di terza perſona ſicura, non intereſſata in alcun modo, & poi citare li pretenſi heredi auanti a Noi fra certo termine breue da aſſignarſegli dal Commiſſario, hauendo riſguardo alla diſtanza del luogo, & qualità del tempo, a dir la cauſa, perche non ſi debbia incamerar li beni acquiſtati cō negotij illeciti, & che non comparendo in detto termine ſi procederà in loro contumatia ſino alla promulgatione della ſentenza ſenza altra citatione, ma ſolamente ſi citaranno per affixionem ad valuas, & poi ſi procederà alla eſecutione di detta ſentenza procurando fatte tutte queſte coſe, che l'informatione venghi ſicuramente quanto prima.

Sapendo vn Commiſſario, che alcun Prete negotia illecitamente non vogliamo, che ſenza eſpreſſa Noſtra licenza ne pigli informatione, ma commettendogliela Noi, ò ſopra l'auiſo, ch'egli ci douerà dare di queſto, ò perche per altro verſo n'habbiamo hauuto notitia, deue eſaminare li teſtimonij ſopra li ſequenti capi.

Che facultà ſi troua, in che conſiſte, come la poſſiede, quanto gli fu laſciato dal Padre, ò altri congionti del tempo, che preſe l'habito Clericale, quel che ſi trouaua all'hora, il reſto di che l'ha fatto, in che negotij ſi è eſercitato ò ſi eſercita, ſe nel ſeminar territorij alieni, della quantità della ſementa, dell'affitto, che riſponde, & paga, ſi è ſolo in eſſo, le ſi ſtima, ch'habbia guadagnato, e quanto, ò nel comprar, e vendere, la qualità delle merce, la ſorte de' beſtiami, ò il numero delli tumoli di grani, & altre biade, la quantità di eſſe, & del lucro, che può hauer fatto, interrogando in oltre, ſe sà, che ſopra alcuno capo di mercantia vi ſia ſcrittura publica, & cercando di ſapere il nome del Notaro, che ſe n'è rogato, procurandone da quello lo copia per ponerla in proceſſo, & trouando l'informatione concludente, & che proui a baſtanza vno di ſopradetti capi di negotiationi illecita, ò altri, ſopra quali parerà alla diligenza del Commiſſario eſaminarli, cauati dalli prohibitioni de' ſacri Canoni, & Conſtitutioni Apoſtoliche, ſequeſtri in mano di terza perſona ſicura, la mercantia che egli trouaſſe in eſſere, in che deue premere quanto

più

Digitized by Google

più potrà, & quella parte della ſua facoltà, che giudicherà hauer acquiſtata con li detti negotij illeciti, citandolo nella formà di ſopra narrata, & poi mandando l'informatione per via ſicura.

Oltra il detto, ſopra la vacanza de' beneficij, deuono li Commiſſarij vacandone vno, ò più di maggior ò minor rendita delli detti trenta ſcudi, con cura ò ſenza, in Dioceſe compoſta ò non compoſta, nelli meſi della Collatione Apoſtolica, ò riſeruati, & affetti ad eſſa andare à pigliare di ciaſcuno il poſſeſſo in nome della Reuerẽda Camera, & Noſtro facendone fare inſtrumento publico, & ſequeſtrare li frutti che foſſero reſtati eſatti dal già poſſeſſore di eſſi, & che per la rata del tempo, che ſtaranno vacanti matureranno, & ſe ſaranno in luoghi diſtanti della ſua habitatione, potrà deputare vno economo fedele a ſuo riſico, & pericolo, che habbia cura delle eſigenze di eſſi al tempo che maturano dando auuiſo à Noi ſubito di quanto hauerà fatto, per attendere quel che ci parerà di commandare.

Le Chieſe Capelle, & Altari, mentre che ſtanno vacanti, & non hanno Rettore, Capellano, ò Beneficiato, che li frutti di eſſi ſono della Reuerenda Camera deuono, eſſer ſeruite, & officiate con tutti li peſi che ordinariamente portano li poſſeſſori di eſſi, & perciò (non deputando il Prelato ordinario, del luogo l'economo in diuinis) lo faccia il Commiſſario, cercando perſona atta a quel ſeruitio, con promeſſa di ſodiſfattione, ſecondo che ci parerà honeſto, ſaputa la entrata, & qualità de' carichi.

Vacãdo beneficij nel meſe, che tocca al Prelato ordinario di quella Dioceſe, la collatione di eſſi, & ſimilmente Iuſpatronati, non deue il Cõmiſſario pigliarne il poſseſſo, ma ſopra li frutti far le diligenze eſpreſse di ſopra, deputando l'economo alla eſattione, & ſequeſtrando quelli che reſtaſsero intereſſati, & che matureranno nel tempo che ſtaranno vacanti.

Il poſseſso, che pigliano de' beneficij riſeruati alla Sede Apoſtolica, che ſono le Prime dignità nella Cathedrale poſt Pontificalem, li Monaſterij Conciſtoriali, li beneficij che vacano nel meſe del Papa, beneficij, che vacano in Curia Romana, beneficij, de' famigliari del Papa, beneficij de' Sottocollettori, & altri beneficij affetti, e per diſpoſition di Canoni, & Regole di Cancellaria reſeruati a ſua Sãtità, non lo deuono rilaſciare a' nuoui prouiſti, ſenza eſpreſso Noſtro ordine, e lettera, ancorche alcuno li preſentaſse le Bolle Apoſtoliche, perche coſì vien diſpoſto da' Sommi Pontefici.

Et ſe nella relaſsatione di eſso poſseſso, vi trouaſse intruſo qualche Chierico Prete, ò Laico di qual ſi voglia dignità grado, ſtato, & preminenza, hauendolo conferito Noſtro Signore, oſſerui con lui la forma della Bolla.

In ogni tempo, che muoiono Preti beneficiati, il conto della rata per la Reuerenda Camera de' frutti pendenti per la vacanza de' beneficij, ſi deue fare, & calculare nel ſeguente modo; cioè. Dal primo di Settembre tutto il grano, & ogni ſorte di biade. Dal primo di Nouembre il vino. Et dal primo di Decembre l'oglio, ghiande, & altri frutti vernali, perche il guadagnato dal prete ſin al tempo della morte appartiene alla medeſima Camera, & oltre a queſto deuono ſapere li Commiſsarij, che tutti li frutti non eſati del morto beneficiato per qual ſi voglia tempo, ſi deuono ricuperare per eſsa Camera, & coſì ſi deue oſseruare, ſecondo il Motu proprio di Siſto V. ſopra queſta materia.

Nell'inuentario che faranno di qual ſi voglia coſa, vogliamo, che ſempre v'interuenghi la prima dignità di quella Città, e Luogo, e non vi eſsendo, chi è ſecondo, terzo, e quarto, e chi ſiegue, & potrà, facendo, che ſempre appariſca in eſſi queſto in-

tervento,

Digitized by Google

teruento, & trouando libri di qual ſi voglia ſorte, tãto ſtampati, quanto manoſcritti, o altre ſcritture, deuono deſtintamẽte notar li nomi delli Auttori, & la materia, che trattano

Non deuono li Commiſſarij vendere coſa alcuna ſenza eſpreſſo Noſtro ordine, & quando ſe li commeterà la vendita, non deuono venire à queſt'atto, ſe prima, cio che s'hà da vendere non ſarà ſtimato da perſona eſperta, e da bene, & poi ſi ſubaſti ogni coſa à lume di candela in luogo publico, doue ogni perſona vi poſſa interuenire, & offerire in beneficio di detta Camera, auertendo i Sottocolletori, ne loro, ne loro parenti, ne per loro ſteſſi, ne per interpoſte perſone di non offerire, ne comprare coſa alcuna di ſpogli, ò frutti pendenti ſotto la pena contenuta nella piegeria, & ſicurtà de fideliter adminiſtrando.

Li Calici, Croci, Libri di canto, Meſſali, & altre coſe ſimili dedicate al culto diuino, deuono reſtare alla Chieſa, & ſi deuono conſignare a quelli, che verranno prouiſti del beneficio, che vaca.

Hauendo il beneficiato morto la caſa della ſua habitatione nell'iſteſſo luogo, doue è la Chieſa li ſuppellettili di caſa, come ſono caſſe di legname ſemplice ſegge (non però di drappo) botte vacue, tauole, lettiere, & altre coſe ſimili, ſi deuono conſeruare alla Chieſa, & al ſucceſſore nel beneficio, come vuole la Bolla di Pio V. di Felice memoria.

Quando muoiono Veſcoui ò Abbatti di Abbatie Conciſtoriali, il primo Commiſſario che pone le mani nello ſpoglio, deue eſſere preferito à gl'altri, che concorſero poi, & diligentemẽte far inuentario di ciò che trouerà, poner gli Editti, & poi ſubito per huomo à poſta mandarlo à Noi auiſandoci inſieme del nome, & cognome del Veſcouo ò Abbate, della vera rendita del Veſcouato ò Abbatia, & di quanto appreſſo poco potrà importare lo ſpoglio, & in tãto, che Noi ci riſoluiamo, ò di laſciarui quel Commiſſario, ò di deſtinarui altro, formerà il proceſſo con quelle diligenze, che potrà maggiori, & ſucceſſiuamente ci ſignificherà quanto da lui ſi farà ſino à Noſtro altro ordine.

Non ſolo ne' Veſcouati, ò Abbatie Conciſtoriali deue tra più Commiſſarij concorrenti in vno luogo, valere la preuentione, ma in tutti gli altri negotij d'intereſſe della Reuerenda Camera, non oſtante, che à ciaſcheduno ſi aſſegni vna, ò più Dioceſi in particolare nella Commiſſione, & coſi dichiariamo, & queſto perche ſi vuole, che li più diligenti ſiano più adoprati & con queſta emulatione, & concorrenza non ſi traſcuri coſa alcuna, amonendo, & comandando à tutti in generale, che debbano procedere con quella modeſtia, & carità che conuiene per non dar ſcandalo, & per ſeruitio della medeſima Camera con intera ſodisfattione d'ogn'vno.

Non ardiſca neſſun Commiſſario di trattar compoſitione, ò trãſattione ſopra qual ſi voglia coſa, ne per qual ſi voglia ſomma, ſotto le pene, che parerà al rigoroſo Noſtro arbitrio, riſeruando queſta facoltà ſolamente al Noſtro Tribunale, ma in tutti li Negotij potranno eſſortare l'intereſſati venire, ò mandar quà à trattar di compoſitione, promettendo loro quella gratitudine, che chi tratta con Noi ſuole ſemper riportare.

Habbiamo ſaputo, che alcuni Commiſſarij alcuna volta hanno poſto gli Editti in luoghi publici auanti che ſia morto il prete, che ſi pretenda faccia ſpoglio, & che con quelli habbiano anco fatti ſequeſtri, & però prohibiamo queſto eſpreſamente, auertendoli, che non ſi ſeruano di eſſi, ſe non nelli caſi nominati di ſopra, & che ſe per l'auenire ci verrano più querele di queſto, ſaranno li traſgreſſori puniti come diſobedienti.

Ciaſcuno

Ciaſcuno Commiſſario douerà tener conto chiaro diſtinto, & ordinato di tutto quello, che occorrerà nella Dioceſe, ò luogo doue egli ſarà deputato, nel qual conto douerà farſi introito di quel che gli peruenerà nelle mani per qual ſi voglia coſa di tempo in tempo, & eſito di ciò, che rimetterà Noi, ò pagherà per conto di ſpeſe ò altro, notando li beneficij, che vacheranno, nominãdo la perſona per cui vacano il tempo della morte, & li frutti di eſſi beneficij, che ſpetteranno alla Camera per rata, calculata ne' tempi, come diſporrà, & facendoſi da Noi tranſattione, ò compoſitione di eſſi, ò d'altra coſa ſimilmente ne faranno mentione in detti cõti, con notarci li decreti, & ordini, che li ſarãno dati ſopra detta tranſaſtione, & così di tutto quello reſtaſſe pẽdente di detti frutti, ò altri, tanto, che s'habbia piena notitia di ciò che paſſa, ò reſta in beneficio di detta Camera.

S'ordina a detti Commiſſarij, ch'ogn' Anno nell'infraſcritti tempi mãdino, ò vengano di perſona a dar detti conti ſottoſeritti di lor propria mano, con dichiaratione delli tempi, nelli quali ſono occorſi li negotij in Noſtra mano; cioè la prima volta nel meſe d'Aprile, & la ſeconda nel meſe di Settembre di ciaſcuno Anno, con le cautele, & giuſtificatione, che ſaranno neceſſarie per ſaldare detti conti aggiongendoui ſempre in fine di eſſi quel che reſtarà da maturarſi, ò eſigerſi per l'auenire. Et quando non foſſe occorſo coſa alcuna in detta Dioceſe, non manchino per qual ſiuoglia coſa in detti tempi ſcriuere quel che ſarà fatto, ò non fatto.

Per ſalario, & fatica del Cõmiſſario ſi conſtituiſce a ragione d'vn ducato il giorno, & cinque carlini il dì al Notaro, che meneranno con le ſpeſe di loro ſeruitori, e caualli di detti Commiſſarij, & Notari, & vettura d'eſſi caualli non eſſendo proprij, morendo alcun prete nella lor propria patria, li Cõmiſsarij non poſsono pigliar di più di cinque carlini il giorno, purche non paſſino otto, ò dieci, & vinticinque grana per il Notaro ſenza altro.

Et perche alcuni Commiſsarij ſono ſtati ſoliti alle volte conſumare molte giornate, aggrauando le parti di molte ſpeſe, & pigliando più per li loro viatici, & giornate, che non è quello che peruiene poi alla Camera, per tanto ordiniamo, che ſi debbano ſpedire con ogni celerità più ò meno ſecondo la qualità delli ſpogli, & biſogno delli negotij, & che in fine di ciaſcuno proceſso che manderanno a Noi, ci mandino anco ſenza preterire, liſta, & notamento di tutto quello, che haueranno pigliato per loro viatici giornate, caualli, & altre ſpeſe, ponendoui il numero delli giorni, che haueranno vacato in quello ſpoglio, ò altro negotio.

INTERROGATORII SOPRA QVALI SI hauranno à eſaminare li teſtimonij in qual ſi voglia ſpoglio, che accaderà, rimettendoci alla diligenza del Commiſſario, nella qualità, & diuerſità de' caſi.

INterrogatur primum ſe il Prete morto poſsedeua beneficio, ò beneficij, con cura, ò ſenza del titulo, ò tituli, del luogo doue è poſto, ò ſono poſti della Dioceſe, della rendita, & valore. & in che conſiſtono l'entrate che facultà poſsedeua ſe haueua fratelli, ò nepoti, come viueano, tanto il beneficiato, quanto li fratelli ò nipoti che arte faceuano, ſe viueuano inſieme, & in commune, ò ſeparati, ſe haueuano diuiſa l'heredità paterna, & ſe ha fatto teſtamento, chi Notaro ſe nè rogato per procurarne la copia

da

da ponerla in proceſſo.

Che compre fece il morto in vita, ſe le compre, che ſi trouaſſero in faccia de' fratelli, ò altri congionti erano di ſuoi proprij denari, ſe il morto, ò parenti ſi laſciorno mai intendere, & vſcir parola di queſto, come coſtan, ò potria coſtaro al preſente, chi altri lo sà, chi ſi pigliaua li frutti, e l'entrate di dette coſe comprate in faccia di parenti, & chi diſponeua d'eſſi.

Che robbe mobili, ſtabili, animali, & eſigenze ſono rimaſte alla morte del Prete & ſempre s'interroghi, chi altri potrà ſapere quel che depone ogni teſtimonio per hauere più teſtimonij conteſti.

Del valore, & prezzo delle robbe tanto ſtabili, quanto mobili, & animali, & non potendolo ſapere per il detto de' teſtimoni le faccia apprezzare, & ſtimare da perſona eſperta, mandandoci poi con il proceſſo anco l'apprezzo.

MODO DA INTERROGARE SOPRA le negotiatione illecite dopò la morte de' Preti.

CHe facultà reſta, & ſi troua, diſtinguendo li ſtabili de' mobili, gli animali, & crediti, del tempo che preſe l'habito Clericale, quanto poſsedeua all'hora, della qualita de negotij eſſercitati da lui, ò ſe altri gli hanno fatti de' ſuoi denari.

Se ha fatto il campo, ò maſſaria in territorij alieni, & tenuti affitti, la quantità delli grani, che ſeminaua, quanto riſponderà a' padroni de' territorij, & quanto tempo ha tenuto queſti, & c'ha atteſo.

Se compraua ò vendeua grani, biade, olij, animali, vini, ò altra ſorte di merce comeſtibile, ò di vſo commune, ò di qual ſi voglia altra ſorte, la qualità, quantità, ò genere, ſe andaua a fiere, ò mercati, da chi compraua, à chi vendeua, che coſa, & a quãto prezzo, ſe naſceuan fra cõtrahenti ſcritture publiche, ſotto rogito di chi notaro, per poterne far cauar copia, & ſopra ogni capo di lucro, & guadagno fatto, & quel che parerà da vantaggio alla ſofficienza del Commiſsario, eſſendo fatto il proceſſo il detto di ſopra.

SYNODVS DIOECESANA.

Congruit titul. de offic. iudic.

DECRETO Concilij Trid. ſeſſ. 24. de ref. gen. cap. 2. præcipitur, vt Synodi Diœceſanæ quotannis celebrẽtur, ad quas exempti etiam omnes, qui aliàs, ceſſante exemptione intereſſe deberent, nec Capitulis generalibus ſubduntur, accedere teneantur, ratione tamen parochialium, aut aliarum ſecularium Eccleſiarum, etiam annexarum, debeãt ij, qui illarum curam gerunt, quicumque illi ſint, Synodo intereſſe. Ordo ad celebrandam Synodum habetur in Pontificali Romano part. 3.

Acta verò, quæ neceſſariò in Synodo fieri debent, ſunt, videlicet. P. ſi emanatum edictum de Synodo ad certam diem inchoanda, & ſucceſſiue proſequenda, debet in primis fieri electio Conſultorum Theologorum, & in vtroque iure Doctorum, Promotoris, & Notarij ipſius Synodi.

Secundò monendi, & requirẽdi ſunt omnes, qui Synodo adeſſe, & intereſſe debent,

debent,& contemnentes per pœnas Eccleſiaſticas ad illam venire compellendi ſunt ac comparentes obedientiam,& reuerentiam exhibere debent iux.tex. in c.quod ſuper his,de maior.& obed.cõtra abſentes, nec legitimas excuſationes adducere curãtes, veluti contumaces procedi, vt debita pœna mulctentur.

Tertiò debet fieri, & promulgari Decretum, quod ſi contigerit quem in ſedendo,loco ſibi debito non ſtetiſſe,ſeu vocatum fuiſſe,aliudve egiſſe quod nullum circa præcedẽtiam patiatur præiudicium,ſed cuiuſcumque ius ſemper ſaluum conſiſtat, vocationis tamen ea ſit ratio, vt primò Ciuitatis,deinde Diœceſis Clerus vocetur.

Quartò debet apponi pœna, ne quis, niſi tota Synodalis ſeſſionis actione completa,ac benedictione obtenta,diſcedere præſumat.

Quintò moneri debent omnes, qui in ipſa Synodo querelas proponere velint, & ſi quæ ſint, audiantur, legantur, & prouideantur. Solent inſuper eligi Punctatores, & teſtes Synodales, aliaq. agi, quæ Epiſcopo expedire videbuntur.

His peractis,alta,& intelligibili voce legi debet profeſſio Fidei,iuxta formu- *Seſ. 25.*
lam præſcriptam in Bulla fel.rec. Pij IV.incip.Iniunctum, &c. qua lecta,acce- *de ref. c.*
dere debent,qui ad id tenentur,vocati iuxta eorum gradum,& dignitatem ad *10. Seſſ.*
iurandum Fidei profeſſionem ſecundum formulam recitatam præſtitoq. iu- *14. de ref.*
ramento, decet etiam quemque oſculari manus Reuerendiſſimi Prælati in ſi- *ge. c. 18.*
gnum reuerentialis obſequij,ac debitæ reuerentiæ.

Legatur etiam Decretum Concilij Tridentini de deſignandis perſonis ad id aptis,quibus cauſæ delegandæ committantur, illiq. qui Synodales iudices deputati fuerint,pronuncientur,& publicentur.

Legatur etiam Decretum eiuſdem Concilii de proponẽdis examinatoribus promouendorũ ad Eccleſias Parochiales,pro quibus probãdis ſuffragia ferantur,& electi nominatim promulgentur,de quibus examinatoribus in Synodo approbandis,extant literæ nomine Sacræ Congregationis Concilij ſcriptę tenoris ſeq.

Illuſtr.& reuerendiſſ.Domino vti fratri D.Patriarchæ Venetiarum.

Illuſtr.& Reuerendiſſime Domine, vti frater. Conſultationi Amplitudinis tuæ ſuper examinatoribus in Synodo approbandis,ſic reſpondit Congregatio Sacri Trid.Concilij interpret.nempe,Examinatores,qui ab Amplitudine tua propoſiti fuerint, à Synodo tam per vota ſecreta, quam aperta poſſe probari. Itaque amplitudo tua eum modum in probatione ſeruari faciat, quem magis expedire iudicauerit. Quod reliquum eſt, Deum illi quam beneficentiſſimum precamur. Romæ die 11.Iulij M.D.XCII.

Amplitudinis tuæ Illuſtr.& Reuerendiſſ.

Vti frater Hieron. Card. Matthæius.

Legatur etiam diſpoſitio decretorum Cõcilij Trid. ſuper perſonali reſidentia facienda,c 1.ſeſſ.6.de ref.& ſeſſ 23.de ref.c.1.in cuius fine id expreſſè cauetur, vt in Epiſcopalibus Concilijs publicentur. Publicatio autem Statutorum Concilij Prouincialis fit in Epiſcopalibus Synodis ex diſpoſitis in c.ſicut olim, de accuſat.

Rr In

In priuatis Congregationibus tractentur. Decreta, & Conſtitutiones Synodales faciendæ, quæ poſtea publicè in Eccleſiæ promulgentur: illæ aũt fieri poſſunt ſine Synodi approbatione, ſuper quo extant literæ nomine Sacræ Cõgregationis Concilij ſcriptæ tenoris ſequentis.

Illuſtr. & Reuerendiſs. Domino vti fratri D. Patriarchæ Venetiarum.

Illuſtr. & Reuerendiſſime Domine vti frater. Sacra Congregatio Illuſtr. Patrum qui Trid. Conc. interpretando à S.D.N. præfecti ſunt, per libellũ Amp. tuæ nomine porrectum conſulta, reſpondit; eandem Amp. tuã in Synodo Diœceſana facere poſſe Conſtitutiones abſque conſenſu, & approbatione Cleri, debere tamen requirere conſilium Capituli, licèt illud non teneatur ſequi, niſi in caſibus à iure expreſſis: non obſtãre, quod ex forma Rom. Pontificalis in celebranda Diœceſana, & Prouinciali Synodo expreſſè habeatur, vt Conſtitutiones in Synodo publicandæ, à Patribus per verbum, Placet, confirmentur, cui Congregationis ſententiæ Amp. tua inhęrens in ſuam Synodum peragendam grauiter incũbat, & bene valeat in Domino, quem vt illi in huiuſmodi paſtoralibus, ac ſalutaribus munijs ſua gratia ſemper adſit, ex animo rogamus.

Romæ die 27. Aprilis 1592.

Amp. tuæ Illuſtr. & Reuerendiſſime,

Vti frater ſtudioſiſſimus, Hieron. Card. Matthæius.

Quas, & pręcedẽtes relatas literas habes impreſſas in Synodo Veneta celebrata in menſe Septembris 1592. fol. 49 & ſeq.

His explicitis, priuſquam Synodus dimittatur, fiant acclamationes ſanctę cum gratiarum actionibus, iuxta modum, & formulam à pręlato pręſcriptam, quib. terminatis, omnes Sacerdotes, & Clerici ſurgentes, cum reuerẽtia oſculum pacis ab Epiſcopo accipiant, & ſibi inuicem dent cum timore, & amore Dei, quod vero ſancti oſculi ſignificatione oſtendunt, id re ipſa pręſtent, vt coniũctiſſimis animis concordiq. volũtate, & pacis, atque caritatis ſtudio quęcumque lecta, ſancitave ſunt, ſollicitè exequantur, ac ęquè in omnibus cuſtodiantur; in Synodis Diœceſanis magis deceret vt omitterẽtur acclamationes, & pacis oſcula, vt habetur in Cæremoniali Epiſcoporum lib. 1. c. 21. in fine.

Demum Epiſcopus ſolemniter benedicat, & Archidiaconus verbis in Põtificali libro contentis Synodi concluſionem, abſolutionem, & dimiſſionem ſignificet.

Verum an ſicuti Synodus Prouincialis, ita etiam, & Diœceſana antequã publicetur, ſit ad Vrbem tranſmittenda, vt eius ſtatuta prius recognoſcãtur, & approbentur per Sacram Concilij Tridentini Congregationem? Et reſpondeo, quod non; prout ex ſequentibus literis manifeſtè deducitur.

Illuſtri, atque Reuerendiſſ. Domino vti fratri Domino Epiſcopo Hoſtien.

Illuſtris, & Reuerendiſſime Domine vti frater. Non eſt in more poſitum apud, Patres Illuſtriſſimos, qui Triden. Concilij Decretis interpretandis præfecti ſunt Diœceſanas Synodos recognoſcere, ſed Prouinciales tantum emendare. Quare vt voluntati Paſtorali amplitudinis tuæ, & zelo in tuæ Synodi correctione quoquo modo ſatis per me fieret, illud ꝓ mea in te, & in eccleſiã tuam cari-

Digitized by Google

caritate mihi ſumpſi, vt Synodum ipſam percurrerem, ſimulq. ea adnotarem, quę notatu digna viſa ſunt, quemadmodum licebit in extremis ipſius Synodi pagellis, vbi noſtras animaduerſiones adſcripſimus. inſpicere. Quod ſuper eſt tu, Clerusq. tuus in tot ſalutarium Conſtitutionum Obſeruatione grauiter incumbite, memores vnam, optimamq. legem eſſe, legum obſeruantiam. Valete in Domino. Romę pridie Cal. Decembris 1526.

Amplitudinis tuę Perilluſtris, atque Reuerendiſſime,

Vti frater ſtudioſus, Antonius Card. Carafa.

De Synodo Epiſcopi, & de ſtatutis Epiſcopi Synodalibus copioſa ſcripſit Henricus de Bottis omninò videndus.

TORNEAMENTA.

PRÆTER Summiſtas, in hoc verbo ſciendum eſt, ſuper prohibitione taurorum, & ferarum, & annullatione votorum, & iuramentorum ſuper eiſdem pro tempore interpoſitorum, extare Bullam Pij V. Romæ publicatam die 15. Nouembris 1567. tenoris ſequentis.

De ſalute gregis Dominici noſtrę curę diuina diſpenſatione crediti, prout ex debito Paſtoralis officii aſtringimur, ſolicitè cogitãtes, fideles cũcto gregis eiuſdem ab imminentibus corporum periculi, ẽt animarum pernicie perpetuo arcere ſtudemus. Sane licẽt deteſtabilis Duellorũ vſus à Diabolo introductus, vt cruenta corporum morte animarum ẽt perniciem lucretur, ex decreto Cõcilij Tridẽtini ꝓhibitus fuerit, nihilominus adhuc in pleriſque Ciuitatibus, & alijs locis, quamplurimi ad oſtentationem virium ſuarum, & audaciæ, in publicis, priuatiſque ſpectaculis cũ tauris, & aliis feris beſtiis congredi nõ ceſſant. Vnde ẽt hominũ mortes, membrorum mutilationes, animarumq. pericula frequenter oriuntur. Nos igitur cõſiderantes hęc ſpectacula, vbi tauri, & feræ in Circo, vel foro agitãtur, à pietate, & caritate Chriſtiana aliena eſſe, ac volẽtes hęc cruenta, turpiaq. demũ, & nõ hominum ſpectacula aboleri, & animarum ſaluti quantum cũ Deo poſſumus prouidere, omnibus, & ſingulis principib. Chriſtianis, quacumque tam Eccleſiaſtica, quã Mundana ẽt Imperiali, Regia, vel quauis alia dignitate fulgẽtibus, quouis nomine nũcupentur, vel quibuſuis Communitatibus, & Rebuſpublicis hac perpetuo noſtra valitura Cõſtitutione, ſub excõicationis, & anathematis pœnis ipſo facto incurrẽdis, prohibemus, & interdicimus, ne in ſuis Prouincijs, Ciuitatibus, Terris, Opidis, & Locis, huiuſmodi ſpectacula, vbi Taurorũ, aliarumq; ferarũ beſtiarũ agitationes exercentur fieri permittãt. Militibus quoque, ceteriſq. alijs perſonis, ne cũ Tauris, & alijs beſtijs p̃fatis, ſpectaculis ipſi tã pedeſtres, quã equeſtres cõgredi audeant indicimus. Quod ſi quis eorũ ibi mortuus fuerit, eccleſiaſtica careat ſepultura. Clericis quoque tã Regularibus, q̃ Secularib. beneficia Eccleſiaſtica obtinẽtibus, vel in Sacris Ordinib. conſtitutis, ſub excõmunicationis pęna, ne eiſdẽ ſpectaculis interſint, ſimiliter prohibemus, omneſq. obligationes, iuramenta, & vota à quibuſuis perſonis, vniuerſitate, vel Collegio de huiuſmodi Taurorũ agitatione, etiam vt ipſi falsò arbitrantur, in honorem Sanctorum, ſeu quarumuis Eccleſiaſticarum ſolemnitatũ, & feſtiuitatum, quæ diuinis laudibus ſpiritua-

Greg. XIII. Ad futuram rei memoriam.

EXponi nobis nuper fecit chariſſimus in Chriſto filius noſter Philippus Hiſpaniarum Rex Catholicus, quod felicis recordationis Pius Papa prædeceſſor noſter, periculis fidelium occurrere volens, per ſuam Conſtitutionem, omnibus Principibus Chriſtianis, ceteriſq. perſonis in ea expreſſis, ſub excommunicationis, & anathematis, & alijs cenſuris, & pœnis prohibuerit, ne in eorum locis, ſpectacula, vti taurorum, aliarumq. ferarum beſtiarum agitationes exercerentur, fieri permitterent: aut illis, quomodolibet intereſſe, prout in eadem Conſtitutione latius continetur. Nihilominus idem Philippus Rex Regnorum ſuorum Hiſpanorum vtilitate motus, quæ ex agitationibus huiuſmodi taurorum peruenire ſolita erant, nobis humiliter ſupplicari fecit, vt in premiſſis opportune prouidere de benignitate Apoſtolica, dignaremur. Nos ipſius Philippi Regis nobis in hac parte humiliter porrectis ſupplicationibus inclinati, excommunicationis, anathematis, & interdicti, aliarumq. Eccleſiaſticarum ſententiarum, & cenſurarum in ipſius Pij prædeceſſoris Conſtitutione contenta pœnas, eiſdem Hiſpaniarum Regnis, quo ad laicos, ac fratres milites tantum quarumcumque militiarum, etiam præceptorias, & beneficia ipſarum militiarum pro tempore obtinentes, dummodo dicti fratres milites Sacris ordinibus initiati non fuerint, & agitationes taurorum feſtis diebus non fiant, authoritate Apoſtolica tenore præſentium tollimus, & amouemus, præmiſſis, alijſq. in contrarium facientibus non obſtantibus quibuſcumque. Prouiſo tamen per eos ad quos ſpectauit, quod exinde alicuius mors quoad fieri poterit, ſequi non poſſit, Datum Romæ Apud Sanctum Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die 25. Auguſti 1575. Pontificatus noſtri anno quarto.

Sequitur moderatio Clem. VII. relata per Emanuelem Rodericum in loco præallegato.

NOs conſiderantes pœnas omnes excommunicationis præſertim, & anathematis ſalutares eſſe debere, quod eo conſilio adhibendæ ſint, vt omnes illarum timore perterriti eas res, quæ prohibentur omninò euitent, & animaduertentes commemoratas cenſuras, & pœnas parum in dictis Hiſpaniarum Regnis hactenus profeciſſe, atque hoc tempore non ſolum animabus non mederi, ſed plurimum obeſſe, quinimo materiam ſcandali pleriſque afferre; His ſanè malis, atque periculis pro debito paſtoralis officij quantum cum Domino poſſumus occurrere cupientes, authoritate Apoſtolica tenore præſentium excommunicationis, atque anathematis, ceteraſque pœnas in dictis literis

contentas, quo ad omnes in illis expreſſos in Regnis Hiſpaniarum dumtaxat (Monachis,& Fratribus Mendicantibus,ceteriſq.cuiuſcumque Ordinis,& Inſtituti Regularibus exceptis) tollimus remouemus, & amouemus, eaſdemq. Pij prædeceſſoris literas ad terminos iuris Communis, cui per præſentes non intendimus derogare, perpetuò reducimus,ac reſtituimus, reductaſq. & reſtitutas eſſe decernimus, & declaramus, non obſtantibus præmiſſis, necnon ceteris Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, alijſq. contrarijs quibuſcumque. Volumus autem vt huiuſmodi taurorum agitationes, in eiſdem Hiſpaniarum regnis feſtis diebus non fiant, & per eos, ad quos ſpectat prouideatur,ne inde alicuius mors,quod fieri poterit,ſequatur, clericos verò ſeculares beneficia Eccleſiaſtica obtinentes,& in Sacris ordinibus, ſeu in Eccleſiaſtica dignitate conſtitutos in dictis Hiſpaniarum regnis exiſtentes per præſentes monemus, & hortamur in Domino, ne paterne hac noſtra ex Sedis Apoſtolicæ benignitate abutantur, ſed memores muneris, & vocationis ſuæ, eamq. vtriuſque rationem habeant, vt nihil quod à propria dignitate, & à ſua, ceterorumq. ſalute alienum exiſtimatur, vllo vnquam loco admiſiſſe arguantur. Datum Romæ apud Diuum Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die decimotertio Ianuarij, Anno 1596. Pontificatus noſtri anno quarto.

VECTIGAL.

PRÆTER Summiſtas, ſciendum eſt qualiter illi, qui colectas decimas, taleas,præſtantias,& alia onera Clericis,Prælatis,& alijs perſonis Eccleſiaſticis, ac eorum,& Eccleſiarum, Monaſteriorum, & aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum bonis,illorumq.fructibus,redditibus,& prouentibus huiuſmodi,abſque ſimili Romani Pontificis ſpeciali, & expreſſa licentia imponunt, & diuerſis etiam exquiſitis modis exigunt, aut ſic impoſita etiam à ſponte dantibus, & concedentibus recipiunt. Non qui per ſe, vel alios directè, vel indirectè prædicta facere, exequi, vel procurare, ac in eiſdem auxilium, conſilium, vel fauorem præſtare non verentur, cuiuſcumque ſint præeminentiæ, dignitatis, ordinis, &c. Sunt excommunicati, & abſolutio eſt reſeruata Papæ, vt in Bulla Cœnæ,cap. 18. vbi etiam cap. 5. ſunt excommunicati, qui in terris ſuis noua pedagia, ſeu gabellas, præterquam in caſibus ſibi à iure, ſeu ex ſpeciali Sedis Apoſtolicæ licentia permiſſis imponunt, vel augent, aut imponi, ſeu augeri prohibita exigunt.

Regula quod perſona eccleſiaſtica & eorum bona gaudent immunitate.

ADDITIO. Firmiſſima, & Generalis ſtatuenda eſt Regula quod Clerici, & quæbet perſona Eccleſiaſtica gaudent immunitate gabellarum, collectarum, & huiuſmodi, eorumq. bona à ſimilibus oneribus, & exactionibus eſſe exempta; Eſt etiam priuilegium eis à iure conceſſum, ita vt à laicis compelli non poſſint ad ſoluendas gabellas, vectigalia, datia, & c.cap.non minus, vbi Abbas, numero tertio, & 17. & c. aduerſus. de immunit. Eccleſ. idem Abbas, in conſil. 13. parte 2. cap. quamquam, de Cenſ. in 6. Clem. Præſenti eod. tit. cum alijs concord. Concil. Trid. ſeſſ. 25. de ref. c. 20. vbi immunitates, & priuilegia Eccleſiarum, ac Eccleſiaſticarum perſonarum innouantur, & confirmantur, Soto in 4. Sent. diſt. 25. quæſt. 2. ar. 2. Alfonſ. de Caſtro, lib.

1. de

Digitized by Google

1. de lege pen.capit.12.latè Medina in Cod. de reſtit.quaſt.15. Nauar.deciſionem
hanc amplificans in Man.capit.17.num. 202. Quam amplia, & Primò, vt non ſo- 1. amp.
lum ſint immunes ab omnibus oneribus, & gabellis Clerici in ſacris Ordinibus con-
ſtituti, verum etiam Clerici prima tonſura, dummodo incedant in habitu, & tonſu-
ra Clericali, & inſeruiant in diuinis. Couar.notab.cap.31. Praticar.queſt.ſub num.
9 prout de Clericis prima tonſura adeſt in hoc Regno Capitulum, incip. Item ſtatui-
mus, quod Clerici, qui Clericaliter viuunt, non cogantur communicare cum alijs in
Collectis, & exactionibus alijs quibuſcunque, nec pro bonis Eccleſiaſticis, nec pro pa-
trimonialibus eos legitimè contingentibus, quo loco per Addentes declaratur, qui di-
cantur clericaliter viuere. Secundò amplia, vt Clerici Graci quamuis coniugati 2. amp.
gabellarum immunitate gaudeant, quia ſunt verè, & quo ad omnia perſona Eccle-
ſiaſtica. Doct. addentes ad prad. Regni capitula Clerici autem Latini coniugati il-
las ſubire, & praſtare teneantur, gloſs. celebris in capit. vnico, in verſ. in ceteris, de
cler.coniug.in 6.Bertachin.in tract.de gabel. parte 7.numero 12. Guido Papa deciſ.
385.& eſt Communis Doctorum opinio, in capit.ex parte, eod.titulo; de qua teſtatur
Couar.loco pracit. Tertiò amplia, vt etiam poſſint Clerici donare, & vendere ſiue 3.& 4.am-
totum, ſiue id, quod eis ſupereſſet de immunitate taxata ſicuti, communis vſus com- pliatio.
probat. Quartò amplia, vt nec teneantur Clerici ſoluere datia vini, carnium, pa-
nis, & huiuſmodi, declarando, vt per Silueſt. in verbo, Immunitas, 1.ſub num.22.
quem refert, & ſequutur Lodou.Lopez in inſtructor.conſcient.parte 2.cap.40.quaſt.
9.& Rodriq.in Sum.par.2.cap.75.Concl.14. Quintò amplia, vt abſque gabella ſolu
tione vendere ſeu vendi facere poſſint bladum, vinum, oleum, & ſimilia habita tam
ex fundis, & vineis patrimonialibus, quam beneficialibus, non ſolum in pondere ma 5. amp.
gno, ſeu ad groſſum, ſed etiam ad minutas menſuras, Bertachin. in tracta. de gabel.
par.7.col.4.verſ. An autem &c.Campan.in repet.Extrauag.Clem.VII.cōtra Cler.
non incedentes in habitu & tonſ.ſub nu.128. Roland.à Valle in conſ.71. nu.9. lib.4.
quia cum talia ſint ex rebus ſuis recollecta, non dicuntur negotiari, Panorm.in conſ.
6.prope finem, par.1.Cranet.cōſ.163.n.3.Roland.ibidem, n.11.Tolet.in Sum. lib. 1.
cap.38.verſ.vndecima habetur, &c. Extende vt id eis liceat non obſtāte prohibitio-
ne de hoc publicè facta Ignat.Lopez ad Diaz, in Pract.crimin.Can.cap.55.quem ſe-
quitur Matthaus Bois in Addit.ad Stephan. Aufrer. in tract. de poteſt.ſacular. in
Eccleſiaſt. regula 2.fallent.32. Neque ex hoc inferatur poſſe Clericum tenere taber-
nam, & vinum quod ex poſſeſſione ſua vel Eccleſia colligit perſonaliter, & per ſeip-
ſum vendere, licèt poſſit illam etiam in domibus Eccleſia tenere, & vinum per aliū
vendere Gem.& Fran.in c.vn.de vita & honeſt.Cler n.6.& alij quos congerit Lā-
ber.de iure patron.lib.2.par.1.q.6.art.26.num.4. Sextò & denique amplia, vt neque 6. amp.
poſſint Clerici cogi ad hoſpitandum milites lib.1.& ibi Bald.notab.3.C.de Epiſc.&
Cler. & in hoc Regno adeſt Capitulum incip. Item ſtatuimus quod domos Pralato-
rum, &c.& quo ad Monaſteria extat etiam Bulla Pij V.incip. Dum ad vberes, re-
lata ſuprà in verſic.priuilegia Regularium, fol.505.& de exemptione Religioſorum
quo ad tributa, & exactiones latè loquitur Roder.tom.2.qq.reg. qu.65. quo loco etiā
de Fratribus Hieroſolymitanis, quos vulgus appellat de Malta, & de Fratribus ter-
tij Ordinibus B. Franciſci agit.

Eandem limita, & Primò, vt hac immunitate non gaudeant Clerici in fraudem 1. limit.
collectarum aſſumentes habitum Clericalem, ſine vlla intentione clericandi, argum.
text.in l.qui ſub pratextu, C.de ſacroſ.Eccleſ. Secundò limita, vt neque illa gaudeāt 2. limit.
Clerici in rebus eis fraudulenter donatis a patre, fratre, &c.Bar.in conſil.180.num.
3.lib.1.Luc.de Pen.in l.vlt.in fine.C.de annont.& tribus.libro 10.Petrus Duen.Re-

gula 100.num.5.qualiter autem probetur fraus in donatione facta Clerico, videndi ſunt Speculat.in tit.de Cler.coniug.num.17.lib.4.& Silueſter.in verbo, Excommunicatio, quaeſt....ſub nu.13. quae fraus praeſertim detegitur, vbi pater feciſſet ſibi fieri albaranum de illis deſinendis nomine ſuo, & tunc tenetur integrè reſtituere omnia damna illata Vniuerſitati, cum ſit facta donatio; ſecus verò ſi quis donaret filio animo transferendi dominium, & donatio non eſſet immoderata, et vltra virilē, quamuis cauſa impulſiua fuerit, vt non teneatur ſoluere collectas; cum enim in hoc caſu ſit vera donatio, excuſatur filius Clericus à collectis: quia cauſa motiua, ſiue cauſa ſine qua non, vitiat actum, probatur hoc in ſimili de iure congrui, quod non habet locum quotieſcumque fit donatio iuxta Conſtitutionem Regni, Sancimus, quae donatio ſufficit, quod ſit vera, licèt cauſa impulſiua, ad illam faciendam fuerit pro euitando retractu, ſeu iure cōgrui: quia eſt cautela à Lege conceſſa.

3. limit.

Tertiò limita, quod quamuis Clerici de iure Regni hac immunitate in bonis eis donatis non gaudeant, hoc non procedit quando eis eſſent data, ſeu conceſſa pro titulo ſacrorū Ordinum loco beneficij, iuxta decretum Conc.Trid. Cum non deceat. ſeſſ.21. de ref. quia cenſetur Eccleſiaſtica, Felin.in c. Eccleſia S. Mariae, nu.10. de Conſtitut. Decius in c. Epiſcopus; num.20. de praeben. Nau.in conſ.5. ſub nu.1. de immunit. Eccl.in nou.

4. limit.

Quartò limita, quādo ad ipſos Clericos tranſierit res aliquo onere affecta, eo quod haberet annexam annuam praeſtationem tributi, ſeu cenſus, qui ſoluebatur antequam illius rei poſſeſſio ad eos peruenerit, l. Imperatores, ff. de publican. & vectigal. cap. tributum, 23.q.8.& arg. text. in c. ex literis, de pignor. cum concord. idq. intellige, dummodo illud onus eſſet ordinarium, perpetuum & inuariabile, ſecus ſi eſſet extraordinarium, temporale, & incertum ex allegatis per Campan. loco ſuperius cit. nu.101. & ſeq. veluti in collecta, quae ſecundum varietatem negotiorum imminentium, & prout neceſſitas expoſcit interdum in maiori, & interdum minori quātitate imponitur, quia tale onus cū non ſit perpetuum, neque certum, non dicitur durare poſtquam res peruenit ad perſonam priuilegiatā Panorum. & Imola, in cap. fin. nu.32. de vita, & honeſt. Cleric. Silueſt. in verbo, Immunitas, primo, ſub num.19. optimè Addentes ad Capitulum Regni primo citatum, & notab. declarat Campan. vbi ſupra, nu.104. in fine, & ſub num.109.

Vide Menoc. lib. 4. de praeſum. praeſum. 12. n. 4.

5. limit.

Quintò limita, vt teneantur Clerici ſoluere onera, & gabellas (etiam non expectato aſſenſu Apoſtolico) quando ſoluerentur pro communi damno, ſeu periculo euitando, iuxta caſum poſitum per Panorm. in c. non minus, ſub num.20. de immun. Eccleſ. Bertachinus, in praed. tract. par.7. colum.5. verſ. Sed limita verum. & c. Silueſt. & Ludou. Lepez. locis cit. Campan. in eadem repet. ſub numero 113. Roderiq. in Sum par.2. cap.73. Concluſ.13. & per Anaſtaſ. Germonium, lib.3. de Sacr. immunit. cap.17. nu.28.

Hanc Panor. doctrinā ſequitur etiam Nat. in conſ. 63.

Sexta & Septima limitatio.

Sextò limita niſi S. Pontifex, immunitates Clericis debitas in aliquem locum pium tranſtuliſſet, eiq. applicaſſet.

Limitatur denique in Clerico negotiatore; Ad cuius materiae dilucidationem, tria animaduertenda proponimus.

Quibus Clericis ſit interdicta negotiatio.

Primum eſt, quod Clericus non eſt iudicandus negotiator, ſeu mercator per vnius rei emptionem, & venditionem: ſed qui plures negotiationes feciſſet, ex gloſſ. & ibi Bart. in l.1. §. licet, in verbo omnes, ff. de tribut. act. Panorm. & Ripa, in c.1. de iudic. dicentes in hoc conſiderandam eſſe vulgi opinionem, Ancharan. Gem. & Franc. cap. vnico, de vita & honeſt. Cler. in 6. Philip. Prob. in cap. vnico, nu.1. de Cler. coniugat. in 6. Ignatius Lopez qui alios memorat in eodem cap.55.

Secundò animaduertimus, quod in propoſito noſtro, ſub prohibitione ſacrorū Canonum, ne Clerici exerceant negotiationem, comprehenduntur duo genera Clericorum: nempe, conſtituti in ordine ſacro, & Clerici beneficiati, ceteri verò in mi-

noribus

minoribus ordinibus conſtituti, vel primæ tonſuræ, quo ad habentur vt laici, vt non ſit eis interdicta negotiatio, Panorm. in cap. 1. num. 12. ne Cler. vel monachi ſecul. negot. ſe immiſc. Nauar. in conſ. 3. num. 2. de ſucceſſ. ab inteſt. in antiq & conſ. 5. in nou. Ignat. Lopez vbi ſupra, Rodriq. in Summ. par. 2. cap. 1. Concluſ. 1. Cuius rationem affert Redoan. in tract. de ſpolijs Eccleſ. quæſt. 2. nu. 61. quia poſſunt impunè ſeculariter viuere, & ad ſeculum redire, ac ordini Clericali in totum renunciare, & ſi non verbo, ſaltem facto, exercendo actum omninò contrarium.

Negotiatio quæ dicitur & quando licita.

Tertiò, (quatenus ad id de quo agitur attinet) emptionem, & venditionem in duo tantum genera diuidimus, quorum alterum eſt, quando emitur res aliqua, & in ſua forma integra, qua empta eſt, lucrando reuenditur, & hæc propijſſimè dicitur negotiatio. Alterum eſt, quando emitur res, ſeu rudis materia, vt inde ſit occaſio operandi, & mutata forma vendatur carius, & tunc potius dicitur artificium ſeu induſtria, quam propriè negotiatio, quia illud lucrum non prouenit ex re illa vendita forma adhuc integra, & intacta, ſed ex artificio, quo mediante, ſecundum regulam alicuius artis ad aliam formam res illa eſt redacta. Feder. de Senis, in conſil. 207. num. 2. Panorm. in cap. fin. nu. 10. de vita, & honeſt. Cler. Archid. Ioan. Andr. Gemin. & Franc. in cap. quamquam, de cenſ. in 6. Imola, & Vitalin. in Clem. Præſenti, eod. tit. Silueſt. in verbo, Ecommunicatio, nono, ſub quæſt. 21. Capic. in inueſt. feud. fol. 116. in prin. Redoan. in præd. quæſt. 2. nu. 36. & infrà. & Molina, de Contract. Diſputatione 339. num. 3. Quibus ſic prælibatis, veriſſima eſt propoſitio, quod cum negotiatio mera lucratiua ſtrictiſſimo modo ſumpta, quæ ad primum genus pertinet, ſit Clericis prohibita, prout Canones 88. diſt. per legenti manifeſtum apparebit, cuiuſq. exercitium ipſis ſub pœna anathematis interdicitur, iux. text. in cap. ſecundum inſtituta, de Cler. & Monachi, huiuſq. prohibitionis ratio eſt: indecentia maxima ratione perſonæ, & dignitatis Eccleſiaſticæ, ideoq. cum de peccato ſuo, ac facto indecẽti, & contra Canones, non debeant commodum reportare, neque eis ſit fauendum in eo in quo iura violant, vt per Cardinal. Zabar. in conſil. 12. numero tertio, huiuſmodi Clerici negotiatores, tenentur in concernentibus negotiationem, gabellas ſoluere, cap. fin. de vita, & honeſt. Cleric. d. cap. quamquam, & d. Clemen. Præſenti, de cenſ. à contrario ſenſu, Duen. in d. regul. 100. num. 11. Quam amplio, & Primò, vt in conſcientia ad dd. gabellas ſoluendas ſtatim ſint aſtricti, antequam ter ſint admoniti abſtinere à talibus commercijs, Gemin. & Franc. in d. cap. quamquam Campan. loco ſuperius cit. ſub num. 112. optimè Molina, de Contract. diſp. 34. num. 4. & ſeq. cui opinioni etiam adhæſit communis præceptor admodum Reuer. P. Marius Andria, quidquid in contrarium dicat Lud. Lopez. inſtructor. conſcient. par. 2. c. 41. cuius doctrinam ſectatur etiam Rodriq. in Sum. p. 2. c. 75. Concl. 9. in fine, moti per text. in d. c. fin. cuius intellectum ad defenſionem huius Ampliationis rectè indicant prealleg. Doctores, quem ipſi non ſatis animaduerterunt.

Idem panormit. conſil 6. ſub numero 2. p. 1.

Quãdo clericus teneatur ſoluere gabellam.

Secũdò amplia, ẽt ſi per manus alienas d. negotiationẽ exercerent, tũ, quia, & in ea interuenire videtur aliquid fœditatis, & indecentia rõne ſtatus Clericalis, vt inquit Molina: tùm quia maximã bonorũ tẽporaliũ cupiditatẽ præſeferat, vt ait Ignat. Lopez. in præd. c. 55. fallit, ſi adeſſet circũſtãtia paupertatis ſuæ, ſiue familia quæ eum excuſaret, quæ quãdo eſt vera mutat naturã rei, & operatur, vt licitè illa per alios fieri poſſit; Medina in C. de reſt. q. 30. immò ẽt per ſeipſũ, quãdo nõ fit ad locupletãdũ, ſed ad propriã, ſeu ſuorũ inopiã ſubleuandã, ex Imola in c. fi. ſub n. 13. de vita, & honeſt. Cleric. & Nauar. in Man. cap. 25. ſub nu. 110. & in conſ. 3. n. 3. de ſucceſ. ab inteſt. in antiq. & conſ. 5. in nou. Itẽ principalis propoſitio limitationẽ recipit, vt per ipſum Clericum emerentur res aliquæ ad propriam ſuſtentationem, vel ſuæ familiæ pro victu

totius

Digitized by Google

totius anni, & præter propoſitum de eis ſupereſſent, vt tunc illæ res ſuperfluæ poſſint licitè vendi iuſto pretio tunc currenti, licet maiori, quam emerit abſque periculo negotiationis, quia illa venditio eſt per accidens, & id quod fit per accidens, non eſt in conſideratione, D. Thom. 2. 2. quæſt. 77. art. 4. Nauar. in præd. c. 25. ſub eodem num. 1. eritq. immunis à gabellæ ſolutione, quod in practica eſſe notatu dignum aſſerit Ignat. Lopez, loco præcit. idq. extende, vt in præfato caſu, quando ſcilicet emerit neceſſaria ad proprium, ſuorumq. vſum abſque animo reuendendi, accreſcente poſtea pretio, ex cuius magnitudine ad vendendum ipſe Clericus, attrahatur (intelligens ſe deinde vilius emere poſſe res ſimiles) liceat ei illa vendere carius, quam emerit, & lucrari ſine vlla tributi obligatione, ex com. omnium ſententia, de qua teſtatur Molina, loco prox. citato numero primo, eoq. maximè ſi dicta venditio fieret propter occurrentem neceſſitatis articulum, attenditur enim prima deſtinatio, prout etiam in alijs ſimilibus concludit Roderic. tomo 3. quæſt. regul. quæſtione 75. artic. 8. ſub 3. Concluſ.

Difficultas verſatur in his, quæ de ſecundo genere emptionis, & venditionis ſunt, videlicet, quando Clericus emeret lanam, vt per miniſtros, ſeu operarios ſua impenſa conductos, illiq. rei aptos ex illa pannos conficiat, quos vendat quæſtus faciendi cauſa, aliaq. ſimilia exempla ad hoc ſecundum genus ſpectantia, quæ recenſet Molina, ibid. num. 6. & infra, & quidem præfatus Doctor affirmat, quod cum huiuſmodi negotiationes multum accedant ad primum genus ex identitate rationis in his Clericus immunitatis priuilegio nõ gaudeat, idem fatetur Roderic. in præd. quæſt. 74. art. 8. concluſ. 2. quod & ante ipſos pronunciauit Boniſ. de Vital. in præd. Clem. præſenti, numero 59 & ſeq. ſcilicet, vt non ſit facienda differentia inter primum, & ſecundum genus, quando id Clericus faceret cauſa lucri, & cupiditatis: ſecus verò ſi illud lucrum ordinatum eſſet ad finem prouidendi ſuis neceſſitatibus, & ſic vt in primo caſu debeatur gabella, in ſecundo verò non; idq. vt prædixi, intellige, quando per manus perſonarum mercenariarum faceret, vt in ſimili habetur per Ancharan. in d. cap. quanquam, num. 5. quem ſequitur Silueſt. in ver. Excom. 6. ſub num. 4. & Nauar in Man. cap. 27. ſub num. 128. quia tunc nulla verſatur induſtria Clerici, aliàs ſecùs; & ideo excipitur ab hac Concluſione negotiatio impropriiſſima, veluti, quoties Clericus aliquam rem emendo, & poſtea ſua opera, & induſtria mutatam vẽdendo, vellet aliquo artificio vti, vt aliqua lucretur, præſertim ad neceſſaria vitæ comparanda, iuxta textum in can. clericus ab inſtanti, 21. quæſtion. 1. gloſ. in Sum. 14. quæſt. 7. in fine, Albert. Trotius, lib. 2. de vero, & perfecto Clerico c. 52. nu. 5. tuncq. ei licitum erit duobus concurrentibus ſcilicet, modò ea de cauſa non ſe ſubtrahat ab his, quibus incumbere ex Clericali officio tenetur, c. Clericus. 91. diſt. Silueſter, in verbo, Clericus, 3. num. 2. & dummodò artificium inhoneſtum ſeu illicitũ non reddatur ratione rerum quas conficeret, vt ſi eſſent chartæ luſoriæ taxilli arma bellica, & ſimilia, vel ſi eſſet artificium ſordidum, & immundum veluti pelles, & coria aptare, & huiuſmodi.

An exactor teneatur ſtare dicto clerici.

Et quia poſſet oriri controuerſia inter Publicanum & Clericum viatorem de rebus quæ inuehuntur, an ſcilicet deferantur cauſa negotiandi, vel ne & an ſint ſua, vel alterius; quid igitur erit in caſu iſto agendum? Reſpondeo ex mente gloſſæ notabiliter, in d. Clem. Præſenti, in verſ. non negotiandi, & ibi Doctores, quod cum graue eſſet ſemper iudicem adiri pro fide huius rei recipienda, teneatur gabellæ exactor ſtare nodũ ipſius Clerici iuramento, ſed & ſuorũ nunciorũ, niſi de contrario fides haberetur in promptu, vel perſonarũ qualitas diſſuaderet iuramẽtum, vt quia malæ conditionis eſſent, ſeu de mendacio conuincerentur, vt per Roland. in præalleg. conſ. 71.

num.

num.34. quam gloſſam ſequitur etiam Campan. vbi ſupra. ſub nu.10. & Communiter receptam fatetur Nauar. in conſ.1. nu.4. de immunit. Eccleſ. in antiqu. & conſ.5. in nouis.

Conductio an ſit negotiatio illicita.

Quæritur, an inter negotiationes Clericis prohibitas, computetur aliena prædia conducere. Reſpondeo affirmatiuè, quoties propter cupiditatem, & lucri cauſa, vel vt per operarios illa colerent, id ab eis ageretur, c.1. & 3. 21. q.3. & proinde ex venditione fructuū inde collectorū gabellā ſoluere tenerētur. Molina in præalleg. diſput. 342. ſub nu.7. Limitatur duob. modis, & Primò, quādo conductori ſuccederent, quia tunc licite in illa conductione permaneret vſque ad præfinitum locationis tempus poſſent. gloſ. & Panor. in c.1. ne Cler. vel monachi, firmat Silueſt. in verbo, Clericus, 3. ſub nu.2. Redoan. in præf. q.2. nu.12. Secundo limitatur, inſtante neceſſitate, eo quod propria eis, ſuiſq. non ſufficerent, aliterq. commodè viuere nequirent, tunc enim id eis permittitur, vt ipſimet excolant, ſoluendo certam fructuum, ſeu pecuniæ portionem, gloſ. in can. peruenit, in verbo, conductiones, 86. diſt. & in cap. dilecti, in ver. conduxiſtis, de decimis, & eſt de mente omnium Doctorum.

Similiter ad illicita negotiationis genus pertineret quando Clericus emeret equos, boues, iuuencos, oues, &c. & agros alienos conduceret, vt in illis ſeminet ad animalia paſcenda, & poſtea vendenda, vel ſi emeret, vt illa ad incrementum traderet, ſecus vbi animalia empta in proprio territorio nutriret, vt poſtea illorum fœtus & fructus, vel cum creuerint, vel ſuo labore, & induſtria meliorata fuerint, carius vēdat. Item non eſſet negotiationis genus, ſi proprium iumentum, quod ſibi inſeruit, alijs locaret, ſecus autem ſi iumenta emeret ſolum, vt ea locet. Molina loco præallegato, ſub num.14.

Et quoniam ſuprà in verſic. Spolia Clericorum, oſtenſum eſt, ex varijs Summorū Pontificum Conſtitutionibus conſtare, quod bona quæ à Clericis ex illicita negotiatione acquiruntur, ſub nomine ſpoliorum veniunt, non immeritò dubitare contingit: An ſuccedentes Clericis in prædictis bonis, ſiue ex teſtamento, ſiue ab inteſtato, tuta conſcientia ea retinere valeant, illarumq. titulum, acquirant. Reſpondeo quod hanc quæſtionem decidunt Nauar. in conſ.10. de teſtam. in antiq. & conſ. 3. in nouis. Molina de iuſtitia, diſput.147. ſub Concl 5. & Rodriq. in Sum. par.2. c. 1. Concl.4.

Quādo exactores à clericis incur. in Bullam Cœnæ.

Vt autem exigentes gabellas, collectas, & huiuſmodi à Clericis, incidant in cenſuram reſeruatam in Bulla Cœnæ Domini ſupra relata, requiritur illarum impoſitio expreſsè facta quo ad Clericos, & perſonas Eccleſiaſticas ita recentiores illam exponentes ex ea Communiter annotat Gregor. Sair. in Theſauro caſ. conſ. cap.22. nume. 20. Barthol. Vgolin. in tract. de cenſuris Rom. Pont. reſeru. par 2. poſt §.5. nu.8. & 9. vbi verò in impoſitione gabellarum nulla facta eſſet mentio Clericorum, & exactores indiſtinctè exigerent tam à laicis, quam à Clericis, tunc tantum inciderēt in excommunicationem contentam in c. quamquam, de cenſ. in 6. quæ cū vt per Doctores ibi, & per Caiet. in Sum. in verbo, Excommunicatio, cap.36. & Nauar. in Man. c. 27. num.62. in fine, & in conſ.6. nu.8. de Cenſib. in nou. habetur, Summo Pōtifici non ſit reſeruata, poterit ab ea Epiſcopus præuia ſatisfactione abſoluere, ca. nuper, de ſent. excomm. Intereſt etiam inter primum, & ſecundum caſum, ſi quidem in primo recipientes gabellas à Clericis, & ſi ſua ſponte perſoluentibus, adhuc in cenſuram incurrere, prout ex lectura eiuſdem Bullæ clariſſimè patet; in ſecundo verò ſecus eſt, Silueſt. in verbo, Excom.9. n.48. in fine, & eſt Cōmunis opinio, teſte Nau. in Manuali, c.26. ſub nu.228. in quo aduerte, quatenus in hac Bulla ſit extenſio, etiā ad accipientes ſponte oblata, quod tunc diceretur Clericus ſponte ſoluere, quando nulla præce-

dente

Digitized by Google

VICARIVS PERPETVVS.

SCIENDVM eſt, quod poſt Conc. Trid. ſeſſ.7. de refor.c.7.& ſeſſ.25.cap. ad declarationem portionum aſſignandarum Vicariis perpetuis parochialium pijs locis perpetuò vnitarum, emanauit Conſtitutio fel.rec. Pij V. Romę publicata die 15. Nouemb. 1567. fol.999. in Bull. incip.

Ad exequēdū paſtoralis officii, & infra, Motu ꝓprio, & ex certa noſtra ſciētia, authoritate Apoſtolica hac noſtra ꝑpetuò valitura cōſtitutione ſtatuimus, & ordinamus ac declaramus, quemadmodum etiam de ipſius Concilii mēte fuiſſe colligimus, Patriarchas, Archiepiſcopos, & Epiſcopos præfatos aſſignatione portionis ipſis Vicariis perpetuis ex prædicto Cōcilio ipſorū prælatorum arbitrio facienda ita ſe continere, arbitrari debere, vt non maior cētum, nec minor quinquaginta ſcutorum annorum ſumma, computatis omnibus etiam incertis emolumentis, & aliis obuentionibus cōmuniter percipi ſolitis eis omninò aſſignetur niſi Vicariis tēporariis ſolitū fuiſſet plus aſſignari, ſiue in quātitate, aut quota fructuum, pecuniaq. numerata, fundo, ſeu alia re ſtabili portio huiuſmodi cōſtituatur; cuiuſcūque valoris parochialis eccleſia vnita fuerit, & habita ēi ratione reddituum, & onerum loci, cui parochialis ipſa vnita fuerit, quod portiones vltrà, vel infrà dictas ſummas ſcutorum cētum, & ſcutorum quinquaginta hactenus aſſignatæ, vel in poſterū forſan aſſignādæ quo ad exceſſum, & defectū huiuſmodi, nullius roboris, & momēti exiſtāt, & ad ſummas prędictas reductæ, & auctæ reſpectiuè cenſeātur, niſi tamen valor annuus ipſius parochiali vnitæ, habita ratione (vt præfertur) minor ſit quinquaginta ſcutis, quo caſu portio aſſignata, vel aſſignāda Vicario perpetuo, nō debeat excedere ſummā annuā valoris dictæ parochialis, ſed ſufficiat, quod omnes fructus eius dumtaxat attribuantur ipſi Vicario perpetuo. Et quoniā inquum eſſet, eos, qui cōmodis priuantur, eadem onera quæ prius ſuſtinebāt debere ſufferre, volumus, & ſtatuimus ꝙ Eccleſiæ Monaſteria Collegia, Beneficia, & pia loca huiuſmodi, in quorū parochialibus Eccleſiis vnitis cōtinget Vicarias prædictas erigi, pro quātitatibus fructuū ipſis Vicariis perpetuis aſſignatorum, ad ſolutionem quindenniorum, quam Nobis, & Cameræ Apoſtolicæ ſoluunt, vlterius non teneantur, ſed eis detractio fiat ad ratā ceriorū, quæ de fructibus dictarum parochialium percipiūtur. Ita tñ, quod Vicarij perpetui, qui pro tempore deputabuntur, teneantur accipere à Sede Apoſtolica nouā prouiſionem ſuæ deputationis, & ſoluere annatā pro portione fructuū, & reddituum, & pro ūētuum ceriorū ſibi aſſignata, & expedire literas Apoſtolicas nec aliàs ad poſſeſſionem dictarum Vicariarum perpetuarū, & ſeruitium earundē parochialiū admitti poſſint, niſi ſoluta annata, & expeditis literis Apoſtolicis nouæ prouiſionis, vt præfertur, alioquin integrum quidennium ſolui debere, nec Vicarii prædicti antea tuta cōſciētia fructus percipere poſſint. Volumus inſuper, & ita mandamus, quod dicti Vicarii perpetui nō ad liberam Ordinariorum electionem, ſed ad nominationē illorum, in quorum eccleſiis vnitis ponentur, cum ipſorum ordinariorū, ſeu eorum Vicariorum præuio examine, & approbatione deputentur. Et ſi dictæ parochiales vnitæ erūt Monaſteriis Regularium Mendicantium, poſſint à ſuperioribus dictorum Monaſteriorum nominari ex ipſis mendicantibus, quos ſi Ordinarii præuio examine per ſe, aut eorum Vicarios faciendo idoneos ad curam animarum exercēdam inuenerint, & ita pro ido-

neis

Digitized by Google

neis approbauerint, teneantur Vicarios, ad nutum tamen ſuperiorum ſuorum amouibiles, deputare. Idemq. etiam ſeruetur in Regularibus Monachis tantũ, dummodo in ea parochiali, in qua vnus ex eis Monachis fuerit ſeruata forma prædicta, Vicarius deputatus, habitẽt cum eo ſaltẽ quatuor alij ex dictis Monachis, Sicq. per quoſcumque, &c. Non obſtantibus, &c.

Aduertendum ne quis decipiatur, putans præfatam Pij V. Conſtitutionem reuocatã fuiſſe per Conſtitutionẽ bonæ memoriæ Gregorij XIII. incip. In tanta rerum, & negotiorum mole, &c. folio 2208. in Bullar. quam habes ſupra, in verſic. priuilegia Regularium, fol. 410. Nam vltra quod dicta Gregorij Cõſtitutio dũtaxat procedit quo ad Vicarios parochialium vnitarũ monaſterijs poſtea idẽ Gregorius XIII. oretenus reualidauit eandẽ Pij V. Cõſtitutionẽ, dummodò cum fratre, ſeu Religioſo Vicario ad nutũ amouibili per Monaſterium pro ſubeunda animarum cura aſſignando, vnus dumtaxat alius religioſus extra clauſtrum maneat, & non plures, prout Sacra Concilij Tridentini Cõgregatio declarauit pro interpretatione d.c.7. ſeſſione 7. de refor. Adeo quod memorata Pij V. Conſtitutio eſt hodie ſeruãda, de quibus omnibus teſtimonium perhibet inſignis Doctor Hieronymus Gonzalez in Romana Curia Aduocatus, in commen. ad regulam 8. Cancel. gl. 5. §. 3. nu. 79. Romæ impreſſ.

De perpetuis Vicarijs habetur in Clem. 1. de iurepatron. in c. extirpandæ. §. qui vero, c. auaritiæ, & c. de Monachis de præben. & eod. tit. in 6. & Extrauag. Io. 22. de præbẽ. & ibi gl. in Verbo Vicarios, c. ad hæc, de offi. Vicar. Clem. vnica, eod. tit. c. 1. de cappel. Monac. in antiquis, & in 6. ac extat Petri Rebuf. tractatus Congreg. portionis beneficiorum Vicarijs.

V S V R A.

PRÆTER Summiſtas, ſciendum eſt, qualiter de vſura circa cambia extat Pij V. Conſtitutio Romæ publicata die 7. Febr. 1571. fol. 1154. in Bullario incip. In eam, & infrà.

Primum igitur damnamus ea omnia cambia, quæ ſicca nominantur, & ita confinguntur, vt contrahentes ad certas nundinas, ſed ad alia loca cãbia celebrare ſimulant, ad quæ loca ij, qui pecuniam recipiunt, literas quidem ſuas cãbij tradunt, ſed non mittũtur, vt tranſacto tempore, vnde proceſſerant, inanes referãtur, aut etiam nullis huiuſmodi literis traditis pecunia ibi denique cum intereſſe repoſcitur vbi cõtractus fuerat celebratus, nam inter dantes, & recipientes vſque à principio ita cõuenerat: vel certè talis intẽtio erat, neque quiſquã eſt, qui in nundinis, aut locis ſupradictis huiuſmodi literis receptis ſolutionem faciat. Cui malo ſimile etiã illud eſt, cum pecuniæ, ſiue depoſiti, ſiue alio nomine ficti cambij tradunt, vt poſtea eodem in loco, vel alibi cum lucro reſtituantur. Sed, & in ipſis cambijs, quæ realia appellãtur, interdum (vt ad nos perfertur) campſores præſtitutum ſolutionis terminum lucro ex tacita, vel expreſſa conuentione recepto, ſeu etiam tantummodo promiſſo differunt. Quæ omnia Nos vſuraria declaramus, & ne fiãt, diſtrictius prohibemus. Porrò ad tollẽdas quoque in cambijs, quãtum cum Deo poſſumus, occaſiones peccãdi fraudeſq. fœneratorum, ſtatuimus, ne deinceps quiſquam audeat ſiue à principio, ſiue alias certum, & determinatum intereſſe, etiam in caſu nõ ſolutionis paciſci, neque

que realia cambia aliter quam pro primis nundinis, vbi illæ celebrantur: vbi verò non celebrantur, pro primis terminis iuxta receptum locorũ vſum exercere abuſu illo prorſus reiecto, cambia pro ſecũdis, & deinceps nũdinis ſiue terminis exercendi. Curandum autem erit in terminis, vt ratio habeatur longinquitatis, & vicinitatis locorum, in quibus ſolutio deſtinatur, nedum longiores præfiguntur, quam loca deſtinatæ ſolutionis deſiderant, fœnerandi detur occaſio. Quicumque contra hanc noſtram Conſtitutionem commiſerit, pęnis à Sacris Canonibus contra vſurarios inflictis, ſe nouerit ſubiacere. Eos verò, qui conſpirationes fecerint, vel congeſtam vndique pecuniam ita ad ſe redierint, vt quaſi monopolium pecuniæ facere videantur, pęnis, quæ iure contra exercentes monopolia, conſtitutæ ſunt, teneri ſancimus. Volumus &c. Hanc Bullam refert, & declarat Nauar. in Man. c. 17. ſub n. 299. in fine, & in Commentario de Vſuris.

F I N I S.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Angelus Cantinius V.I.D. Correct.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

64

Digitized by Google